

BIBLIOTHECA DE LEGISLATIUNE

COLLECȚIUNE

DE

LEGIURILE ROMÂNIEI

VECHI ȘI CELE NOUI

CÂTE S'AŬ PROMULGAT DE LA 1 IANUARIE 1875 ȘI PÂNĂ LA
FINELE ANULUI 1885.

LEGI, PROCEDURE, REGULAMENTE,
TRATATE, CONVENȚIUNI, DECRETE, INSTRUCȚIUNI, FORMULARII, TARIFE,
TABLOURI, STATUTE, CONCESIUNI, ETC.

DIN LEGILE VECHE SUNT TRECUTE ACI :

**Pravila lui Vasile Lupu, Pravila lui Matei Basarab, Pravila de la
Ghova, Legile turce pentru proprietatea din Dobrogea.**

DE

IOAN M. BUJOREANU

VOLUMUL III

PARTEA I.

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE (LABORATORII ROMÂNI)

26, STRADA ACADEMIEI, 26.

1885.

COLLECȚIUNE

DE

LEGIUIRILE ROMÂNIEI

VECHI ȘI CELE NOUI

CÂTE S'AŢ PROMULGAT DE LA 1 IANUARIE 1875 ȘI PÂNĂ LA
FINELE ANULUI 1885.

LEGİ, PROCEDURE, REGULAMENTE,
TRATATE, CONVENȚIUNI, DECRETE, INSTRUCȚIUNI, FORMULARII, TARIFE,
TABLOURI, STATUTE, CONCESIUNI, ETC.

DIN LEGILE VECHI SUNT TRECUTE ACI :

**Pravila lui Vasile Lupu, Pravila lui Matei Basarab, Pravila de la
Govora, Legile turce pentru proprietatea din Dobrogea.**

DE

IOAN M. BUJOREANU

~~~~~  
VOLUMUL III  
~~~~~

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE (LABORATORII ROMÂN)

26, STRADA ACADEMIEI, 26.

1885.

P R E F A Ț A.

Consecuent sarcinei ce 'mă am impus de a publica treptat legile vechi și noi, ast-fel ca această Colecțiune să formeze Biblioteca de legislațiune veche și nouă a Țării, prezint publicului acest Volum III în aceleași condițiuni ca volumele I și II apărute deja.

Lucrarea fiind colosală și cheltuelile însemnate, am divizat volumul III în două părți :

Partea I a acestui volum III, conține din legile vechi : *Pravila lui Vasile Lupu, Pravila de la Govora, Pravila lui Matei Basarab și Legile turce ale proprietății din Dobrogea*. Iar din legile noi : *Ale Eforiei spitalelor civile din București, — ale Epitropiei ospiciilor Sf. Spiridon din Iași — cele emanate de la Ministeriul de externe, — și cele administrative, județiane și comunale.*

Partea II, care este sub presă, conține legile : judiciare, financiare, militare, culte, instrucțiune, agricultură, comerț, lucrări publice, căi ferate, telegraf și poștă, penitenciare, medicale, etc.

Ast-fel se completează volumul III cu legiuirile promulgate până la finele anului 1885.

Trimiterile și notițele necesarii sunt trecute în acest volum ca și în cele două volume precedente.

La finele Părții II a volumului III se va face două table de materii a legiuirilor, una pe specii, și alta alfabetică, întocmai ca cele trecute la finele volumului II a acestei Colecțiuni.

I. M. Bujoreanu.

LEGIUIRÎ VECÎ.

CARTE ROMĂNESCĂ
DE ÎNVĂȚĂTURĂ DE LA
PRAVILELE IMPARATEȘTI

ȘI DE LA ALTE GIUDÊȚE
CU ZISA ȘI CU TOATĂ CHELTUÉLA A LUI

VASILIE VOEVODUL

ȘI

DOMNUL ȚĂRĂI MOLDOVEI.

DEN MULTE SCRIPTURÎ TĂLMĂCITĂ

DEN LIMBĂ ILENÉSCĂ PRE LIMBA ROMĂNESCĂ

ÎN TIPARUL DOMNESC S'AU TIPĂRIT ÎN MĂNĂSTIREA A TREI-SVÉTITELE ÎN IAȘI
DE LA HRISTOS 1646.

STIHURI ÎN STEMA DOMNIEI MOLDOVEI

*De și vezi când-va semn gróznic,
Sa nu te miri când să arată putérnic,
Că putérnicul putérea'l înclăpuéște,
Si slăvitul poroaba'l schizméște.
Cap de ludr si la domni moldovinești
Că putérea acei hiéri să o socotesti;
De unde mari Domni spyr laudă 'st-au făcut cale
De-acolo și Vasile Vod au încrput lucrurile sale,
Cu învățături ce în țară sa temec. uiaște,
Nemuritor nume pe lume șie zidéște.*

TOȚI CEIĂ CE SĂMT CREȘȚINȚI PRA VOSLA VNICI

CINE VA CETI CA SĂ ÎNȚELEGĂ

Cum isvoresc și es tôte apele den mare și împărțindusă să rășchiră pren tôte vinele pământului de adapă tot pământul, așa într'acesta chip și svintele scripturi isvorăsc și es dentru înțelepciunea Dumnezăirei și alte tôte învățăturele cele bune; drept acéia iarăși cum vedem pre toți înțelepți și puternici lumii cu mare osrădie și nevoiță și cu multă cheltueală cearcă și sapă pământul și meșterșuguesc de gășăsc de acele vine de isvor de apă, și daca le gășesc bucurându-se, forte iscusit cu mare meșterșug silesc, de scot acele izvóre până în fața pământului pentru binele și repausul a mulți ce lăcuiesc pre acel loc, așa iaste și isvorul svintelor scripturi. Mulți înțelepți și puternici împărați cu multă rugă și nevoiță și cu mare osrădie s'au cumpatat de u cercat până s'au spodobit de au găsit isvorul vieței cel nescăzut, ce să dăce svânta scriptură, și cu multă dragoste și bucurie lumii l'au arătat pentru binele și folosul a mulți, după aceea pre urma lor cu bună învățătură ca o moșie tuturor împreună le-au lăsat și mai vrătos celor lipsiți și însătați de învățătură; pentru că cum nu pôte nime a lăcui în această lume fără de apă. așa nu pôte fi nici fără învățătură; cum dăce Isaia prorocul : zavistia cuprinde pre ômenii cel neînvățați. Drept aceia și al nostru prea luminat întru creștinătate și

drept întru credință Ión Vasilie Voevoda Domnul și biruitorul țerei Moldovei, urmând urma celor bunți și înțelepți domni, socotind nepuțința și slăbăciunea acestui loc și înpuținarea isvôrelor svintelor scripturi și altor învățătură, și cunoscând nevoia ce va veni și scăderea asupra ômenilor ce vor fi locuitori în țara Moldovei fiind fără învățătură vor fi deapurarea însătați și lipsiți ca și cum are fi într'un loc săcetos fără de apă, și mai vrătos vâzind nedreptățile și asuprélele mișeilor carele fac ce'i neînvățați și neînțelegători direcțorii și giudețele de pre la tôte scaunele Moldovei, drept aceia cu multă osrădie s'au nevoit Măriea-Sa de u cercat pre multe țări până l'au îndreptat D-zeu de u găsit ômeni ca aceia dascăli și filosofi de u scos den cărți elinești și lătinești tôte tocmélele cele bune și giudețele celor bunți creștini și svinți împărați, carele ca o lumină luminează și arată, tot lucrul cel întunecat și prost și neînvățați ca să cunoscă strâmbătatea tuturor și să giudece pre direptate, carele să chiamă acum pravilele împărătești; acéstea înțelepciuni și acéstea învățături ne-au dat și ne-au lăsat noó tuturor rodului românesc ca să ne fie noó deapurarea isvor de vieța, în veci nescăzut și nesfrășit.

După tocméala și nevoița Măriei-Sale Domnului, datu-s'au învățătură și mie unul mai mic și nice de o treabă a Măriei-Sale rob, Evstratie biv-logofet, de am scos aciaste pravile și le-am tălmăcit den scrisôre grecească pre limba Românească ca să pôtă înțelege toți.

PRAVILE

TOCMITE ALE ASE SCOASE PENTRU TOȚI LUCRĂTORII PĂMÂNTULUI, ANUME : PENTRU PLUGARI, PENTRU LUCRĂTORII VIELOI, PENTRU NĂMIȚI ȘI PENTRU PĂSTORI, ARATÂND ÎMPREUNĂ TUTUROR GIUDEȚUL ȘI CERTAREA CE LI SĂ VA DA FIE ȘI CĂRUEA DUPĂ DEALA SA, CARI ÎNBLA CU NEDIREPTATE

Pentru plugari

za. Pricina dentăi.

a. Cadesă a tot plugariul să'și are și să'și lucreze pământul cu direptate, iară să nu

cumva îndrăznescă a eși den hotarul său să apuce hotarul de-aprôpelui său.

v. De va eși neștine den hotarul său și va micșura hotarul vecinului său, de va face acésta la vrémea plugului cându'și ară pământul, să'și pearcă lucrul și osteneala ce va fi

facut acolo; iară de va fi schimbat hotarul cându'sau sămănat sămănta atunci să'si piarză şi sămănta şi arătură şi totă rôda ce va face acel pământ ce au sămănat pre loc străin, pentru căce au călcat hotarul altuia.

g. Ori cine den plugari de va intra în pământul altuia de'l va ara sau'l va şi samana şi nu va fi întrebat pre stăpânul pământului, dăm învăţătură ca să nu ia nemică dentr'acel pământ nice pentru munca lui nice pentru arătură nice den rôda ce va face, şi necum altă ce nice sămănta ce au aruncat acolo nice acăa ca să nu aibă voe să o ia.

d. De să vor tocmi doi plugari ca să'si schimbe pământurile mainte de vrămea sămănăturii, şi după aceia unul den dânşii va vrea să întorcă, de va fi apucat cela-l-alt să fie sămănt pământul nu vor putea întorče, iară de nu va fi samanat nici unul pot să strice acea tocmală, iară de să va prileji cela ce va să strice tocmală, să nu fie arat şi cela-l-alt va fi arat atunci ca să are şi cela şi dacă va ară să întorcă să'si ia cine'si pământul şi să fie o tocmală stricată.

e. De să vor tocmi doi plugari să schimbe nişte pământuri, verî nouă, verî vechi, şi de să va afla unul den dânşii să fie luat mai mic pământ şi mai prost, acolea să să socotescă să'i mai dea şi dentr'alt pământ să fie tocmă, iară de li va fi fost tocmala aşa precum va fi să nu mai dea nemică.

s. (1). De să vor tocmi doi plugari să schimbe niscare pământuri denaintea a doi sau a trei marturi şi tocmala lor s'au grăit să fie stătătoare, acea tocmală ca să stea întreagă şi adeverată şi neclătită.

z. Un plugar ôre carele de să va prileji să aibă a să păra cu cineva pentru vre un pământ sămănat şi nu'si va întreba întâiu la giudeţ să vază cumu'i va mărge legea, ce va mărge la pământ fără ştirea celuiia ce l'au sămănat şi fără ştirea giudeţului locului celuiia şi să va apuca de va săcera, acesta macar de i s'are şi veni să fie a lui pre dreptate iară ca să nu i să dea nemică, iară de va fi şi părăt la giudeţ şi de'i va fi făcut giudeţul carte să fie el. dacă să va afla c'au părăt pre strămb şi n'au avut el trebă, acesta den rôda ce va fi străns să întorcă inapoî de două ori pre cât va fi luat.

n. Ori cine să va afla c'au tăiat pădure, sau au săpat de au făcut laz pre locul altuia, şi mai apoî de'l va fi lucrat sau'l va fi samanat, dăm învăţătură ca să nu ia nemică dentr'acăa rôdă.

f. (2). De să va fi prilejit nescuţ să'si împarţă vre un lucru sau vre un loc îndesine, cumu

s'are zice să sape sau să cosască undeva sau alt lucru ceva să facă la vre un loc undeva, acestia să fie volnici să strice acea tocmală şi acea împărţelă.

i. Doă sate de vor avea svadă pentru hotarul sau pentru pământuri, acolo să socotească giudeţele să facă dreptate să dea acel loc pentru carele să pricească, acesta să'l dea celora ce să va afla că l'au ținut mai multă vrăme, alegând când va fi hotar bătrân, ținerea cea veche aceia biruiaşte, cumu s'are zice cum să va afla c'au ținut cel den veci așa să rămăe neclătit.

ai. De va lua neştine vre un pământ de la vre un om sarac ca să'l are şi să vor fi tocmit să le fie înparte, această tocmală să stea pre loc, eară de să vor fi tocmit să'l şi samene să fie tocmala adevărat.

vi. De să va tocmi vre un lucrător şi de va lua asupra sa să lucreze o vie şi va lua şi arăvonă de la stăpân şi va începe a lucra şi după aceia să va căi ce au făcut şi o va părâsi dealucrarea, dăm învăţătură unul ca acesta să plătească stăpânului cât va fi fost preţul viei şi viea tot să fie a stăpânului său cumu'i s'au fost.

gi. De să va apuca neştine de vre un laz strein părăsit, să fie spinos şi plin de pădure, de vrăme ce să va afla că iaste altul lucrător pentru truda ce va fi pus acolo de'l va fi curăţit trei ani să să hrănescă cu rôda lui, iară decîi să fie iară'si a stăpânului ce au fost mai de mult.

di. Un om ôre cine dacă va sărăci şi va slăbi de nu va mai putea să'si lucreze viea sau curăţitura sau altă ocină ce va avea sau când va fugi de să va înstrăina, atunci acea ocină să fie pre sama domniei sau a stăpânului a cui va fi locul, acestiea să ocrămască şi să ia rôda ce va fi, iară de să va întorče a cel om şi va veni la locu'si, ca să nu albă nime treabă cu ocinele lui nice să'i cee alta nemică, ce să fie în pace.

ei. Țaranul dacă va fugi den sat şi'i vor rămănea pământurile sau vîele sau curăturile, ceia ce să vor hrăni dentr'acele aceia ca să aibă aî plăti dajdea şi tôte greutăţile căte's prespre an cum au fost plătind şi ei când au fost de faţă, iară de nu vor vrea să plătescă pre cât vor lua ei dentr'acelui fugit de două ori pre cât au luat să dea giudeţului.

si. Ceia ce vor lua ocine pentru datorii şi mai vrătos pentru camătă de vrăme ce să va arată c'au măncat rôda dentr'acea ocină, mai mult de 7 ai, atunci ca să socotescă giudeţul tot venitul ce va fi fost dentr'acea ocină, decîi,

(1) Acastă literă are sunetul lui z şi forma literoi z.

(2) Acastă literă se citeşte ea r şi are forma literoi R tăiată în jos cu o linie mărginită în lature cu două virgule „,

giumătate den tot să numere și să facă să fie capete să să ișoreze den datorie.

zi. Mergând neștine pre un drum va afla vre un dobitoc, de va fi undeva vatamat, sau și mort, atunce fiindu'l milă va spune stăpănu-său, iară stăpănul boulu' iș va prepune pre cea ce i-au spus c'au ucis el dobitocul, acesta de nevoie să giure pentru vătămătură, eară de mörtea dobitoculu', nime nu să giudecă.

(1) ni. Când va fugi țaranul de la locul și de la stăpănu-său, nime niciiure să nu'l priiméscă, iară de'l va și priimi de o dată desrăg să'l întorcă înapoi la satul lui de unde iaste; iară de va fi având vre o trebă ca aceia cu dăns, acesta ce l-au priimit ca să aibă ași spune treaba cătră domnul acelu' sat, iară de va meștersugui într'alt chip și va calca pravila, acesta ca să plătească la domnie *vi.* litre de argint și *kd.* litre boiarinulu' aceluia acuf va fi țaranul, și într'acesta chip să aibă îndemnare de la domnie ca să întorcă țaranul să'l ducă de unde au fost, eară ei să rămăe cu totă paguba și cheltuiala.

fl. De va lua neștine de la altul bou să are cu dăns și va muri bou, să socotească giudețele de să va afla c'au murit bou într'acel lucru ce l-au fost dobândit să lucreze cu dăns, să nu aibă nice o pagubă, iară de va fi murit într'alt lucru atunce ca să plătească bou deplin.

k. De va lua neștine vre un dobitoc, cal sau bou, fără de știreă stăpănulu' acuf iaste, și să va duce în vre o cale undeva ce va fi plată, ce să zice chirie. ca să'l plătească îndoit; iară de să va prileji să möră pre cale să'l dea doo vite drept una ori ce fial de dobitoc va fi.

Pentru ceia ce vor împărți rōda ce vor fi sāmānat în parte

ka. Un plugar ce va fi sāmānat sāmānța sa în pământ strein și va fi cheltuit totă cheltueala sa, și de va îndrăzni să'și care snopi fără de știreă celuia cu pământul, ca un fur ca să'și piarză totă rōda de pre acel pământ.

kv. Partea celuia ce samānă pre locul altuia de va fi sāmānța lui și cu totă cheltueala sām̃t a lui f (9) snopi și acelu' ce au dat pământul un snop; iară cea ce va împărți într'alt chip iaste blăstămat de D-zeu.

Pentru ceia ce samānă în parte cum li să cade să împărță

kg. De va lua vre un plugar pământ străin să samene și să vor tocni să împărță în doo

cu stăpănul pământulu', și dacă va veni vremea de nu va lucra pământul bine cum să cade, ce va sāmāna așa fiește cum, acesta să nu ia nemică den rōda ce va face acel pământ pentru căci cu minciunile lui au amāgit pre stăpănul pământulu'.

kd. De va fi luat cineva vre un lucrător vre o vie de la vre un om sărac ca să o lucreze și să împărță vinul în doo, și acesta de nu să va nevoi să lucreze tōte lucrurile la vremea lor ce o va numai îngăima sau de o va lăsa desrădită, acesta să'și piarză munca și să nu ia nemică den rōda viei.

ke. Plugariul acela ce va lua pământ în parte de la vre un om sărac, iara mainte de ce va veni vremea lucrulu' să va părăsi și va porunci omulu' celuia cu pământul cum nu pōte să'l lucreze, iară acesta să va leni și va lăsa pământul nelucrat, să nu aibă nice o pagubă cea ce au fost nāmīt pământul.

ks. Plugariul ce va lua pământ în parte de la cineva ce va fi dus în vre o cale și el să va părăsi și nu'l va lucra, acesta ca să plătească îndoit rōda pământulu'.

Pentru furtușagul

Pricina a doa.

kz. De să va afla vre un lucrător de vii, la vremea când să sapă vile, atunce să fie furat vre o sapă sau vre un hârleț și dacă va trece vremea săpatulu' să va oblici și să va vādi lucrul, ca să plătească atâtea zile câte au fost trecute de când au furat el sapa. Într'acel chip va plăti și cea ce va fura secere la vremea seceratulu' sau cuțitul la vremea tăiatulu' viilor, sau săcurea când tae omul lemne în pădure și alte ca acestea.

ki. De va fura neștine clopot de la dobitoc, de la fie ce fel de dobitoc, și de să va vādi, să'l bată ca pre un fur; iară de să va prileji să piea și acela dobitoc, ca să aibă a'l plăti cea ce au furat clopotul.

kf. De să va afla vre un viiar, sau vre un grădinar să fie furând la locul ce păzește el, acela să'și piarză simbria și să fie bătut ca un fur.

l. De să va găsi cineva vre un păstor de oi, să fie mulgând oile stăpănu-său furiș și de va fi vānzind fructul, să'și piarză simbria și să fie bătut forte.

la. De va fura neștine miriștea altuia, să o plătească îndoit.

lv. De va fura neștine cal sau bou, ca să'l plătească de două ori și să fie bătut forte și să plătească și treapădul dobitoculu' catu'l va fi purtat.

lg. Cea ce va fi vrut să fure bou din ci-readă și va fi gonit pre vācar și fiind cireada

(1) Acastă literă *z* are forma de *ita* grecesc sau *ж* slavon.

fără păstor vor fi date nisdare gadine de vor fi stricat și alte vite, acestuia ca să i se scotă ochii, să fie orb.

ld. Cea ce va fura snopii, sau va freca spice la vreme de secere, de l vor prinde să l bată și să l ea hainele toate cu ce va fi fost atunci îmbrăcat.

le. Cea ce vor intra în vie sau în pomăt pentru să mănânce numai poame, să nu se certe; iară de se va arăta lucrul cum au mers să fure, să l bată și să le ia și hainele.

ls. Cea ce vor fura plug, sau her de plug, sau giug, și de să vor găsi, să socotească den ce i s'au furat până în ce îi s'au găsit, de ce să plătească pre totă ziua câte vi (12) aspri țari, fac v. (2) potronici de argint, sau cât să va da unui om ce lucrează pe di.

lz. Cea ce vor fura carul altuia, sau de l vor arde, să plătească 2 prețuri.

lu. De vor fi într'un sat niște oameni furii, și de l vor prinde cu furtușag, să l bată ca pre niște furii și să întorcă tot celuia ce l vor fi furat; iară de vor fura și a doua oră, să l bată și să întorcă două prețuri celuia cu paguba; iară de vor fura și a treia oră, să le scotă ochii, să l orbească.

lf. Cea ce va umbla de va fura noptea bucate sau alte bănturi, să l fie certarea ca și altor furii.

Pentru păstori ce să ție vacarii și boarii ce pasc cireșii

Pricina a treia

m. Vacariul sau boariul, de să va lua în cireada lui vre o vită străină de la plug și să va amesteca cu alte vite, și după aceea să va lămpla acea vită de o vor strica gadinele, să arăte stăpânului semnul acei vite perite, și dacă să va cunoște nu va avea nici o certare.

ma. Un vacar de va lua asupra sa un bou să l pască și de l va perde într'ace di ce l'au luat, de va spune stăpânului său într'ace zi când eată până în cutare loc și am vădut boui și până în cutare, deci nu l știu ce s'au făcut, de va ție așa nu va plăti boui iară de nu va fi dat stare într'ace zi, va plăti boui.

mr. Vacariul de va lua demănăță bou de la plugariu, și boui nu să va ținea în cireadă cu alte vite ce să va împărți și va intra în nisdare până în vii sau în alta și face pagubă, să plătească vacariul paguba, iară sămbria să să dea să nu să oprească.

ng. Vacariul de va lua bou de la plugariu să l pască și de va peri boui, să giure vacariul pre numele lui Dumnezeu cum n'au făcut el vre un meșterșug și cum nu știe el nimică de perirea bouului, și să fie în pace să nu aibă neci o pagubă.

nd. De va lua vacariul demănăță bou de la plugariu, și va fi boui sănătos, nu va avea

neci o vătămătură, eară sara să va afla boui au cu piciorul frânt, au cornul sărit, au de vre un ochiu orbi, sau și aiurea vatamat, să giure vacariul cum nu au făcut el vre un vicleșug și cum nu știe nimică de vatamarea bouului, să fie în pace.

me. De vreme ce va giura vâcariul, cum nu știe de perirea bouului, neci de vatamatura lui. iară mai apoi să va vădi și să va arata cu doi sau cu trei marturi oameni de credință cum au giurat strâmb, acestuia să i să tae limba, și să plătească paguba celui cu boui.

ms. Vâcariul ce va arunca cu toeagul cela ce paște vacele și va vatama vre o vită, au îi va frânge piciorul, au îi va vatama ochiul, acestuia nu va fi fără de pagubă ce va plăti paguba stăpânului, iară de o va lovi cu piatră, atunci nu va plăti paguba.

Pentru paguba ce fac dobitoacele

Pricina a patra

mz. De va afla neștine un dobitoc în vie, sau în pământul cu pânea. sau într'alt loc, și va fi făcând pagubă. și nu va spune stăpânului a cui este bou de vreme ce are așa cere paguba ce i-au făcut și de va ucide acea vită, sau i va frânge picioarele, sau o va orbi, atunci să l dea dobitoc pentru dobitoc.

mn. Când se va prileji vre un dobitoc să fie a fata și va paște pre locul altuia, și acela cu locul nu l va îngădui ce o va goni degrabă de o va osteni sau de o va lovi cu ceva, și dintr'acea osteneală sau lovitură să va prileji de va lepada, neingăduitorul, să plătească vita.

mf. Când va găsi neștine un dobitoc făcând pagubă undeva la vre un loc, și dacă l va găsi nu l va mărturisii domnului său ce l va tăia urechile sau cода sau îl va orbi, ca să nu l mai ia stăpânului său, ci să l dea alt bou sănătos.

n. De va afla neștine mascur sau dulău și alt dobitoc stricând și făcând pagubă la loculi lui, și de o dată va spune stăpânului său, și îl va slobozi, iară el va face și al doile rând iarăși așa. și de să va prileji și până a treia oră să l facă pagubă, și de l va tăia cода, sau de l va și ucide. să n'aită neci o nevoie.

na. De va intra dobitocul în vie sau în pomăt și va cădea în vre o gropă sau să va înpara în gard și va muri, ca să nu aibă neci o nevoie cela cu viea sau cu pomătul.

nv. Orice fel de dobitoc vrând să sae peste gard, la vie sau la pomăt, și de să va înpara, să nu aibă neci o pagubă cela cu gardul.

ng. De va ucide cineva vre un dobitoc pentru ce va fi spus stăpânului său să plătească pagubă, dăm învățătură să plătească acel dobitoc cela ce l'au ucis.

nz. De să va prileji vre un viciar să afle în

viea lui un dobitoac făcând pagubă, și nu va merge să spuie desrăg celuia cu boul, ce vrând să'l scotă il va uide, de va muri sau i va sdrobi vre un picior sau il va repezi de să va înpara în gard, acesta să plătească boul deplin.

Pentru pagube ce să vor face în țarină

Pricina a cincea,

ne. De va secera neștine în țarină, și și va stringe snoșii, și vor fi pre lângă pământul lui alte pământuri nesecerate și el va aduce nescare dobitoac de l va băga în țarină, și va strica cui-va pâinea, spicele sau snoșii, pre acesta să'l bată l. (30) de toiage și să plătească totă paguba ce va fi făcut dobitocul lui.

ns. De și va culege neștine viea și vor rămănea alte vii ne culese a vecinilor lui, și el va aduce dobitocul său să pască la viea lui, și vor face pagubă la viea cuiva, acesta încă să aibă certarea celui-lalt l. (30) de toiage și să plătească paguba ce va fi făcut, după cum scrie pravila.

nz. Ceia ce vor avea mierză sau védre, sau alte măsurî hiclene, mai mică de cum aîr fost obiceiul de vac, pe aceștia forte să i certe cu batae, ca pre niște păgânî și ômeni necredincioșî ce sânt.

Pentru uciderea dobitoacelor

Pricina a șasea.

nu. Când va tăia un om nescare lemn în pădure, sau va darama aniscare dobitoce și va cădea asupra vre unui dobitoac și va omori acesta să dea suflet drept suflet.

nf. De va darama neștine în pădure, tăind crângă den copac, și cu nesocotința lui va scapa săcurea den mână și se va prileji de va l-oi vre o vită și o va omori fără de voea lui, acesta să dea vită drept vită.

x. (1). Când va merge neștine să și aducă niște dobitoac din câmp și de să va prileji să să iea și niște dobitoce streine împreună cu a lui, și el le va gonî și nu le va pute despărți că le va duce până la casa lui și acolo nu le va strânge să le închiă cu ale sale, ce le va lăsa pusti, atunci de să va prileji să piară a cele dobitoce, sau să le mănânce lupi, acesta să le plătească, să dea dobitoac pentru dobitoac; eară de va fi spus stăpânului celuia cu dobitocul și i va fi aratât și locul unde le-au lasat, zicând că n-au putut să le aducă, atunci să fie în pace fără nece de o pagubă.

xa. Cea ce întinde lațuri sau va îngroșa curse pentru să vâneze jigani, lupi sau vulpi, sau epuri și alte, și de să va prileji să să

prină vre un dobitoac-șumésnic și de va și muri acoloa, să fie un dobitoac mort, cea cu lațurile să nu aibă neci o pagubă; acesta să înțelege mai vartos când va întinde nește măestrii la vre o vie sau la vre un pomét, sau la alte ceva pentru să prină pre cari i strică rôda sau alte bucate.

Pentru luptarea a dobitoace, și pentru vatamarea lor

xv. Când vor paște niște vite streine împreună la un loc și va începe una din trâne a să boncăi, pentru să întărite pe vre una să să lupte, dece împungând acele două vite și de să vor mesteca și alte vite și luptându-să ele acolo și să va prileji de să vor vatama vre unele sau dora vor și omori pre vr'una, acesta pagubă ca să o plătească stăpânul dobitocului celuia ce au început sfada; așidre de să va prileji vre un om acolo și îmblând el învăluindu-să să le despărță il vor vatama și pre dâns, sau de și va pearde ceva, totă paguba și acestuia ca să o plătească cea cu boul.

xg. Când va veni un dobitoac boncăindu-să spre altul, și cea nu i va da cale, ce i va sta în potrivă, și de l va birui pe acela ce vine asupra lui, nice o lege să nu aibă cela cu boul; iară de va birui cel de ntăi pre celalalt și l va strica, stăpânul acestuia să meargă la giudeț și să i facă lege, să i dea boul cea ce l-au împuns de l-au stricat; iară de nu i va plăcea acela, să i să facă plata după cum va fi fost dobitocul lui.

xd. Când să va prileji să să sfădească doi dulăi, și stăpânul unuia va lovi pe celalalt, au cu lemn, au cu peatră, au fie cu ce armă, și de l va vatama, ca să plătească celuia cu dulăul după cum se vor pute tocni ei amândoi.

xe. De va avé neștine un dulau tare și dărz, și va mânca pe toți dulăii, și de să va apuca de vre un dulău mai slab și l va birui, și stăpânul său va sta de va pravi și nu i va despărți ce încă i va amuța de l va simeți, și de l va vatama pre cel slab, sau de l va și omori, ca să plătească totă paguba celuia cu dulăul, și să i dea și dece toiage.

xs. De va uide neștine dulău păstoresc ce să dice dulău de turme de oi, și de va tăcea și nu va mărturisî și de să va prileji să dea lupi în oi, și atunci să va vadi cea ce au ucis dulăul, să plătească totă paguba câtă să va fi făcut în turmă cea ce au ucis dulăul și să plătească și prețul dulăului.

xz. Cea ce va omori dulăul de turmă cu otravă, acestuia să i dea r (100) de toiage și să dea două prețuri, pre cât va fi plătind du-

(1) Acestă literă și următoarele până la x se va ceti ca *tes*, și are forma ξ

lăul, stăpănu-lui celuia cu dulăul; eară de să va fi făcut vre o pagubă în turmă, să o plătească toate acesta ce va fi ucis dulăul, pentru căci au omorit pre socotitorul turmei; însă de să va mărturisi cum acest dulău au fost tare și s'au fost luptând cu toate gadinile; eară de să va afla că au fost vre un dulău prost, și neci de o treabă, numai să-l bată și să plătească îndoit prețul dulăului.

xn. Ori cine de va strica dobitocul altuia macar de l-ar fi fost și vinovat, și de să va vâdi, să plătească paguba celuia cu dobitocul.

Pravilă pentru pomi

Pricina a șapte.

xf. De va socoti un om un pom, și-l va crește de-l va face mare de rodă într'un loc ne împărțit, și după aceea să va prileji de să vor împărți acei oameni, și de să va veni acel pom în partea celuia ce nu l-au făcut, ca să nu aibă neci o treabă acesta ce s'au venit în partea lui, ce să-l fie tot cela ce l-au crescut; iară de nu va pute suferi stăpănu-lui cela cu locul, să-l dea pom drept pom într'alt loc.

o. De va sta un pom într-o margine de vie a unui om și cu ramurile lui va face umbră altei vii ce-l lângă a lui, ce să ție via vecinului-seu, dăm învățatură stăpănu-lui cela cu pomul să-l taie crengile pomului celea ce fac sminteală vecinului.

oa. Când va avea neștine păra cu altul pentru niscare tufe de vie sau pentru vre un pom, și cunoscând el cumu-l vine giudețul, ce să va scula singur de mintea sa fără putere de la giudeț, și va tăia acele tufe, sau alt pom ce va fi, acestuia dăm învățatură ca să i să tae mănule sau să plătească prețul acelei pagube.

ov. Acela ce va tăia vie roditoare, sau și pusori, acestuia să-l tae mănule, și să plătească și paguba ce să ție prețul cât va face.

og. Ceia ce vor tăia pomii, și mai vartos viea, acestia să se certe ca niște talhari.

od. Pomul de va fi bătrân, sau uscat, acela nu să chiamă pom; asjidere pădurea carele nu va fi uituit, acela nu să chiamă pom; cine va tăia unele ca aceste să nu alba certare.

oe. Socotește și acesta : nu să cêrta numai cela ce tae pomul cu mâna sa, ce și cela ce învață sau îndemna pre altul de să tae pom, acestuia îndoit să-l fie certarea.

Pravilă pentru arsuri și toate fe-liurile de pojar

Pricina a opta.

os. De va lăsa neștine pojar în pomățul seu pentru ca să-l curățască, sau în vie, sau în fânate, și de va sări foc de acoloa și va arde casa cuiva, sau aria, sau viea, nu este vinovat, să n'alba certare : numai când va ve-

dé-că este vânt mare și va lăsa atunci pojar, atunci să va certa.

oz. Cela ce va slobozi pojar în pădure străi-nă și de vor arde niscare pomi, pe acesta să-l pecetluiască în mână și să plătească paguba îndoit.

on. Cela ce va arde gardul viei, să-l pecetluiescă în mână și să-l bată și să plătească îndoit prețul gardului.

of. Ceia ce vor aprinde casa omului, sau aria cu pânea, sau aria cu fânul, în pismă pentru să-l rescumpere despre vre un vrăjmaș ce-l va fi făcut vre o răutate, pre unii ca aceia ca să-l ardă în foc.

p. Ceia ce vor pune foc la grajd, sau la alt loc unde va sta fânul sau paele acestora ca să li să tae mănule.

Pravilă pentru nămiti

Pricina a noua.

pa. Nămitul unui om, de va strica dobitocul cuiva, bou, sau vacă, sau oie, sau mascur, de le va ucide și le va dispoea în pădure sau fie în ce loc pustiu, stăpănu-lui acestuia să plătească totă paguba.

pv. Nămitul de va vră să fure noptea, și să va scula de va scote oile de'n staul, și de vor da gadinile în transe și le vor strica, pre acesta ca să-l spânzure ca pre un talhar și ucigător.

pg. De va avé un om un nămit, și va umbla furând noptea de multe ori, sau de va goni turma, sau ciréda nescul, dăm învățatură să să cêrte și stăpănu-lui să plătească ori ce va peri, pentru căci au cunoscut vinele lui și n'au spus.

pd. De va da neștine vre un dobitoc la vre un păstor hoeresc să-l pască fără știrea stăpănu-seu, iară păstorul va piarde acel dobitoc sau l va vinde, sau l va strica într'alt chip, acesta să fie slohod. nice o certare ca să nu alba, nice el, nice stăpănu-seu.

pe. De să va prileji păstorul cuiva să iea niscare oi să pască ori în ce felu de tocmelă să fie la știrea stăpănu-seu și de le va mânca păstorul acele vite, sau de le va piarde, dăm învățatură, stăpănu-lui celui păstor să plătească totă paguba celui cu oile.

Pentru ceia ce vor zidi sau vor răsădi pe locul altuia

Pricina a deca.

ps. De să va prileji vre un om sarac slă-facă casă, sau să răsădească vie pre locu altuia să să apuce să facă tot den pajiște, după aceea cu vreme de va veni stăpănu-lui locului, să nu alba voe să risipească casa omului, sau viea să o scoța den rădăcină să o lăpede.

ce să socotească să'î dea loc drept loc unde'î va plăcea lui; iară de nu va vrea cela ce au făcut casa sau viea, să'î dea loc drept loc, ca să aibă voe cela cu locul să'î risipescă casa și viea să o lepede de pre locul lui și să 'și ție locul.

pz. Cela ce va zidi sau va răsădi pe pământ strein, sau va samana, sau va face fie ce lucru fără de știrea stăpânului celui cu locul, dăm învățătură acelea bucate, sau fie ce va fi, ca să nu aibă treabă cu dănselle cela ce au muncit acoloa, ce să'și peardă totă osteheala, și necum alta, ce cheltueala încă să nu'și ea.

pn. Cela ce răsădește pomi pe pământul altuia, sau ultueaște cu acel pământ, își pierde și ultonele și alte tot ce va răsădi.

pf. Ceia ce vor răsăpi casele altora fără de voea giudețului, pentru să'și direagă a le sale case, sau de vor strica garduri de la vie pentru să'și dirégă a le sale vii, acestora ca să li să tae mânuile.

c. (1). De va face neștine casă pe loc străin, și va fi tot lemnul lui, și totă cheltueala, dăm învățătură cela ce va oblădui acel pământ acela să obləduească și casa, după pravila ce ăice ca să fie biruitor cei mai de sus celor mai de gios, deci stăpânul celui pământ deapururea să fie biruitor asupra acelei case cu toate namestiile ei, pentru căci nu pôte cela ce au zidit casa să se părăscă la giudeț pentru cheltueala ce va fi făcut.

Pravilă pentru mori

Pricina al.

ca. De să va prileji neștine să fie locuitor într'un sat, și de va cunoste vre un loc ca acela bun de móră, și într'acel sat vor fi toți răzași, și acel loc va fi a tot satul, și el va apuca mainte de toți de va ținea acel loc și va face móră, iară mai apoi dacă va svrăși móră să vor scula toți de vor striga asupra lui zicând căci au făcut el móră pre locul lor și nu i-au întrebat. dăm învățătură ca să întorcă cu toți totă acea cheltueală ce va fi făcut, și să încapă toți împreună să ție frățește acea móră cu tot venitul ce va fi.

cv. Când să vor scula niște răzași deși vor împărți locul cât vor avea într'un sat, și după aceea în partea unuea de să va găsi un loc de móră și să va nevoi de va face móră, atunce nu vor putea să dică nemiță cei-l-alti răzași pentru ce au făcut móră.

cg. De să va prileji apa morei să îneca niscare pământuri, sau vii sau pomăte, ca să plătească paguba stăpânul morei, iară de nu, să stea oprită móră.

cd. De va avea neștine niște pământuri în

țarină și să va îndirepta apa morei pentru acele pământuri, are putere cela cu pământurile să oprască apa, să nu lasă să treacă pre locul lui, sau cum va vrea așa să facă.

Pravile împărătești pentru furtușaguri

Pricina vi.

ce. Vrem să facem voroavă pentru rândul furtușagului. Deci să cade întâi să spunem niște lucruri ôre carele, pentru ca să putem înțelege mai lesne certările a tot omul ce să dau pentru fie ce fel de furtușaguri.

es. Trebuie de acum să știm, cum și D-zeu singur uraște lucrul furtușagului, de vreme ce și la învățăturile lui D-zeu la vederea tuturor ăice de grăiaște : «nu fura»; și toate feliurile de limbi și de seminții au un lucru grozav și urgisit furtușagul. Drept aceia să cade giudețelor să'î pedepsescă forte cu mari și grósnice certări pre furii.

cz. Furtușagurile sânt de multe feluri. Un feliu iaste de vatămă numai o parte, ce să ăice numai pre un om, iară alt feliu de furtușag iaste de vatămă pre mulți împreună.

cn. Alt furtușag iaste mare, altul mic. Deci furtușag mare să chiamă când iaste lucrul furtușagului de mare preț, sau când iaste omul învățat într'acel meșterșug a furtușagului, sau când va fura de la vre un boiariu sau alt om mare de cinste, sau când va fi furat niscare du-ghele cu negoți, sau când va fi făcut scări să să sue la vre o Curte domnească sau boiarească, sau când va sapa casă, sau va risipi zidii, sau când va fi sdrobot lăcăți, și alte multe ca acestea, sau când fură și pate nevoe tot satul, macar de ar fi furtușagul cât de micșor; furtușag mic să chiamă iarăși când nu va fi făcut nice unele de acestea ce am scris mai sus.

cf. Cade-să să știm cum doă certări să dau furului. Dece o certare iaste în bucatele lui ce să ăice să întorcă înapoi tot ce va fi furat; altă certare iaste asupra trupului său, pentru greșală și răutate ce va fi făcut.

r. Omul cela ce'l vor fura bucatele și avu-țiea, pôte să cerce prin toate casele pre unde 'și va prepune sau va cunoste niscare semne de furtușag să fie lucrul la aratare, sau și cându'l va părea cu adevărat că'și va găsi furtușagul de față. însă nu cu puterea lui. ce să iea voe și putere de giudeț, iară nu așa fieștecum.

ra. Mai apoi, de va cunoste giudețul cum acel păguhaș ce să cere să cerce casa nescul iaste vrăjmaș celui om cu casa întru care va să caute, aicea să cade giudețului să nu'î dea voe să cerce, încă să cade giudețului să so-

(1) Litera c și următoarele până la cf se va ceti ca ce.

cotescă să nu dea voe nimăruî să cerce casa celuia ce este om de cinste și vestit de om bun, carele mai deînte nu va fi avut nice dă-năoră cuvinte de om rău sau de furtușag.

Pentru furii cari țin drumurile fără arme

Pricină gi.

rv. Carele va ține drumurile și căile ămănilor de va fura, însă arme nu va purta cu sine, pre acesta să'l scotă și să'l gonească den acel loc; iară de va fi purtând arme, și va fi furat multe lucruri, pre acesta să'l a-runce în ocnă, acolo să să pedepsescă după cum va fi voea giudețului, și den cât va avea, de va fi vre uu ficior de boiar, a treia parte den bucatele lui să să dea la visteria Domnului, iară de va fi într'alt chip să'l spânzure în furci.

rg. Ori carele să va face a vână pre lângă drum și de va găsi ceva îndămână, să fure sau să jăcuească pre cine-va. acesta, de vor cunoște c'au făcut numai odată, să'l certe cu ocnă; iară de va fi făcut și altă dată, să'l se facă mörte.

rd. Când va fura neștine, de sparge vre un zid, sau ușă, sau sceriu, sau alta asemi-nea acestora, de va fi făcut acesta diua, și de va fi om de rod bun, să'l scotă den locul lui o samă de vreme. Acesta să înțelege de va fi om de ocină să'l scotă den ocinele lui cătă-va vreme cât va fi voia giudețului; iară de va fi om de gios, să'l bată ca pre un fur, și să'l trimiță la ocnă cătă-va vreme. Iară de va fi făcut acesta noptea, și de va fi cum am zis om de-a firea. să fie scos și gonit den locul lui până la sfârșitul vieței lui; iară de va fi om de gios, întâi să'l bată, deciea să'l trimiță la ocnă să să pedepsescă deapănurea acolo.

re. Cella ce va vrea să fure și de să va ascunde unde-va la vre un loc până va înopă, dacă'l vor găsi, sau să'l bată forte. sau să'l trimiță la ocnă cătă-va vreme, sau să'l gonescă den locul lui până când va fi voia giudețului.

rs. Carele va fura haîne de la feredeu, a-șșidere să să certe ca și acesta ce'l mai sus scrie.

rz. Cella ce va fura lucru puțin de la vre un om mișel, când va fura întâi să'l bată, iară de va fura și a doua oră, să'l însemneze la nas de o parte, iară de va fura și a treia oră, acesta să möră în furci.

ra. Cella ce va fura den casa stăpănu-său lucru macar cât de puțin, și de i-ar fi atunci întâi a fura, acesta să va certa mai cumplit; de'ntăi să'l sămneze la nas de o parte, iară de va fura și a doua oră, să'l spânzure, iară de va fura măcar și de'ntăi den casa stăpă-

nu-său vre un lucru mare, și atunci să'l spânzure, să nu caute că i'întăi.

rf. Carele va fura den biserică vre un lucru ce va fi sfințit, macar de va fi furat atunci întâi, tot să'l spânzure; iară de nu va fi sfințit lucrul acela ce au furat, de i-ar fi atunci întâi tot să și'i tae nasul. cum scrie mai sus; iară de va face și al doilea rând, să'l spânzure.

ri. Cella ce va fură găini, gânște, și alte paseri dumésnice, de va fura o dată, de două ori, a treia oră să'l spânzure.

rai. Cella ce va fura furtușag mare, de ora dentăi să'l spânzure.

rvi. Cella ce va tămpina pe neștine în drum noptea și'l va desbraca, de va face și al doilea rând acesta, să'l spânzure.

rgi. Carele va face trei furtușaguri, ce să dăce de'l vor fi prins în trei rânduri cu furtușag, să'l spânzure, înțelegând că aceste trei furtușaguri le-au făcut tot într'un loc sub oblastea unui Domn și giudeț, au doră și aiuri într'alt loc sau fost-au certat pentru acesta, au doră n'au fost certat numai să fie mărturisit cu adevărat și la vedere cum le-au făcut.

rdi. Cella ce va fi talhar de drum, și de se va fi mărturisit el singur, sau de vor fi mărturisiți niscare ămăni credincioși, sau de'l vor fi prins tăluind de față, pre acesta să'l spânzure într'acel loc unde va fi tălhuir.

rei. Când vor fi niște soții mulți de vor ținea drumul de vor tălhuir sau vor fura, pre toți să'y spânzure, să nu pôtă plăti cu mörtea unuia pre cel-l-alti pre toți.

rsi. Cella ce va vinde feciorul altuia, sau robul altuia, fie pre ce om, de va fi boiarin să'l bage în ocnă, iară de va fi slugă ce să dăce om mai de gios, de'ntăi să'l pörte de cödele cailor decăi să'l spânzure; iară de va fi om de-a firea atunci să'i tae capul.

rzi. Deinafară de acesta cumplită certare ce va lua asupra sa cella ce va vinde feciorul său robul altuia, cade-i-să să dea și prețul ce au luat îndoit părinților sau stăpănu-lui aceluî rob vândut.

rni. Cella ce va fura öe, sau bou, sau cal sau alt dobitoc den pădure sau den câmp, sau den turmă, sau den casă. să să certe cu ocnă până la o samă de vreme după cum de mult va fi fost furtușagul, și după cum va fi voea giudețului; iară de să va afla cum acel om iaste învęțat a fura deapănurea și va fi făcut și altă dată acest lucru, atunci așa într'acel loc ce au furat dobitocul acolo să'l spânzure în furci.

rñi. Carele va fura dobitoc ce va fi slobozit pre drum, acesta să nu să certe cu ocnă, ce mai puțin, după cum va fi voea giudețului.

rk. Cella ce trage apa și o scöte den matcă

de o duce la grădină sau la pomătul său fără de ştirea giudeţului, să să certe ca un fur.

rka. Căla ce va lua de pre lângă drum a-dăpătorile ce s'au făcut să să adape călătorii, sau de la ve strica, acesta să să certe ca un fur.

rkv. De va fura neştine vre un lucru ceva şi de va sărgui să'l întorcă al cui au fost până nu l-au întrebat, să fie ertat de greşală de-are fi căt lucru mare. Iară dacă vor trece o ăi, două, şi va da atunci înapoi şi mai vârtos când va fi umblat de va fi cercat şi va fi întrebat căla cu paguba, atunci de-are şi întorce, să va certa ca un fur după preţul acelui lucru, verî va fi mare, verî mic, verî mult, verî puţin.

rké. Ţiganul sau ăiganca lui, sau copilul. de va fura, o dată sau de două ori, sau şi de trei ori, găină, gănsă, sau alt lucru micşor. să să iarte; iară de va fi alt lucru mai mare furat, să să certe ca şi fie ce fur.

rkđ. De va cere neştine ceva vre un lucru la altul, şi el nu'l va da, iară el să va mânia, şi i să va lăuda că'l va face ceva vre o reuătate, pre acesta să'l pedepsescă ca pre un fur.

rke. Când va trimite neştine pre altul să fure vre un lucru, şi el va merge de va lua pre cuvântul celui, aceştia amândoi ca niste furî să vor giudeca şi să vor certa.

rks. Căla ce va svătuî pre neştine să fure, pre carele nesvătuit de nime deapurare fura, acesta ce l-au svătuit să nu aibă nice o certare, alegând când va fi svătuit pre neştine sa fie fur carele mai de demult n'au fost fur, acesta să fie de certare.

rkz. Căla ce va agiuta furului ori în ce felu, şi mai de ce va fura de'l da niscare lucruri ce sânt de treba lui, cumu'l svrêdel, sau topor, sau fune, sau alte asemene acestora, sau dacă va fura să'l rădice furtaşagul sau să'l pörte să'l ascundă, sau singur şi pre fur. pre acesta ca pre un fur să'l certe alegând de va putea arata ca o credinţă ca aceea, cum n'au ştiut nemică că iaste lucru de furat, şi cum iaste om bun.

rkn. Un tată, sau feciorî lui, un frate, sau mularea, sau alte chipuri asemenea acestora, de vor avé de'ntru dăns vre unul să fie fur, şi de'l vor acoperi şi nu'l vor spune ce'l vor ascunde şi pre dăns şi furtaşagul lui, nu să vor certa în loc de furî; dară când nu să vor certa, când nu'l vor fi agiutat nice la un furtaşag, nice 'l vor fi svătuit nice dă-năoră să fure, iară de să vor afla că au făcut vre una de acesté, să să certe toţi într'un chip.

rkf. Căla ce va găsi ceva mergând pre un drum, fie ce va fi, verî mult, verî puţin, de nu va spune şi să strige şi să mărturisescă cum iaste la dăns acel lucru şi'l ţine să'i dea a cul va fi, aeesta ca un fur se va certa.

rl. Carele va găsi pe marginea unei ape marî fie ce lucru, verî mare, verî mic, carele va fi aruncat apa ca o plavie, acesta de nu'l va mărturisî, n uva avea nice o certare.

rla. Eară numai când să va fi resturnat vre un car, şi vor fi omenî de faţă înblând după alte nevoi.

rlv. Căla ce va lua vre un lucru ceva de la casa ce arde, sau când să va risipi de va cădea într'acea ăi ce va fi ars sau să va fi risipit, acesta să să certe ca un fur după cum va fi preţul acelui lucru ce au apucat; eară de va trece o zi, două, şi va sta vre un loc nescotit are fi lepadat, şi de'l va lua cineva la vedere, să nu aibă nice o certare.

rlg. Cel ce va lua vre un lucru de la casa ce arde, care lucru de n'are fi luat are fi ars acolo, acesta să nu aibă nice o certare.

rld. Carele va muta hotarul cu puterea sa, stând cu arme să facă răshoiu, acesta să'i dea certare pe trup după cum va fi voea giudeţului; eară de va fi mutat furîş singur, acestuea să'i fie certarea cu banî ce se ăice să plătescă hatalm.

rle. Cine va lua peatra hotarului sau macar lemn ce va fi semnat hotar, de va fi ştiind că iaste semn de hotar, să va certa ca un fur, eară de să va afla că n'au ştiut numai să'l bată.

rls. Căla ce va înden na pe altul, sau va trimite de va muta hotarul, ca să să certe împreună cu căla ce l-au trimis tot un fel de certare.

rlz. Cine va lua niscare banî de va da altuia împrumut şi de nu'l va da, acela ce i-au luat ca un fur să să pedepsescă.

rlu. De va veni neştine la un priatin să poftescă un cal sau un bou să mergă până la cutare loc şi el nu'l va opri ce'l va da, eară el nu va merge unde au grăit ce va merge într'alt loc mai departe, acesta să să certe ca un fur, cum s'are ăice un om s'au rugat să'i dau un cal să marga calare 10 mile de pă-mânt, eu i l-am dat, el n'au mers calare ce l'au înhamat de au mers k. (20) de mile, acesta să să certe cum l'are fi furat, eară pentru ce au mers mai departe deosebi să aibă certare.

rlf. Cine va crede pre neştine în vre un lucru ca acela şi i'l va da să i-l ţie, şi să i'l scutescă, eară el să va sluji cu dănsul şi'i va trebui toate trebile cum are fi a lui, să să certe ca un fur.

rm. Căla ce va lua banî de la cineva ca să'i ţie, şi'i va cheltui pre trebile sale, dece de'l va fi numerat cându'l va fi dat, să nu aibă certare, iară de'l va fi pecetluit în pungă şi el va fi stricat pecetia să se certe ca un fur.

rma. De vor da nescul nişte avuţie ca să o ţie şi să o socotescă, şi de o va fi furat cineva de la dăns niscare omenî de care n'au

vrut avea nădejde, au vor fi spart ușă, au săcriul, au lăcăți ce vor fi fost, sau alte ca acestea, ca să nu albă certare, nice iaste dator să dea nemică; eară de vor lipsi aceste tocmele să se certe.

rmv. Cela ce va cere de la un om un lucru să i'l ție, și cela cu lucrul să va fi rugat mai de mult să i'l ție, de să va prileji să i'l fure, iaste dator ca să i'l plătescă.

rmg. Cela ce va dice că l-au furat avuția ce au fost el socotind, sau banii ce au fost luat în datorie, acesta este dator ca să arate, iară de nu, numai să o dea înapoi a cui au fost, că de-are și giura nime nu'l va crede, alegând de-are avea împreună cu giurământul și niscare marturi, sau niscare semne ca aceste să potă arata cu adevărat acel furtașag să potă cunoște cine.

rmđ. Ori căru'i neguțitor vor da niște bani să li-e ție, și'i vor număra înaintea lui, și de acolo îi vor fura și'i vor fi spart ușa și secriul și lăcățile și alte ca aceste, de să va afla când l-au dat că'i au ăis să'i începă să'i cheltuească și li'i va da mai apoi când le vor trebui, atunce neguțitorul iaste dator să le de banii de la sine, iară de nu'i vor fi ăis așa, nu'i dator cu nemică.

rme. Cine să va face ispravnic vre unui om și va lua banii de la niscare datornică acelaia, și acesta nu va fi ispravnic să să arate cu scrisore, să să certe acesta ca un fur ce să dice, de vreme ce acei bani va fi cheltuit pe trebile sale.

rms. Cela ce să va lega de vre un om dicând că iaste dator cu atăta bani, și nu'l va fi cu nemica, iară el cu înșălăciune și fără de voia lui va lua acea datorie minciunosă, pre acesta ca pre un fur să'l pedepsescă.

rmz. Când vor avea niște soții banii împreună, și'i vor da la unul de să li'i ție, și el va cheltui acei bani pre trebele sale, pre acesta să'l gonescă den locul lui și să'i iea toate bucatele câte va avea; iară de va fi om să nu ție banii soțiilor. ce când vor vinde, sau den slujbă când vor veni elu'i va stringe, acestuia să i se tae capul și să i se iea tot ce va avea.

rmn. Cela ce va strica niscare banii a beserice, care banii vor fi lasați de cineva să tocmescă beserica și să direagă ce pre unde va fi stricat. sau va fi ăis să cumperie niscare ocine, sau de vor fi niscare banii ce să string den veniturile beserice, acela om de va fi cum să dice ispravnic beserice și va ține el banii și dacă'i va cheltui pre trebile sale, acesta să nu albă altă certare ce să fie gonit den locul său și toate bucatele și ocinele ce va avea toate să se dea beserice; iară de nu'l va fi cheltuit cela ce'i ține, ce'i va fi cheltuit cela ce'i stringe și'i aduce de pre unde sânt veniturile și'i dă la vistiariul beserice, acesta de va fi făcut una

ca acesta și se va adevara cu mărturie, oameni de cinste și credincioși, certarea lui să fie mortea ce să dice, să'i să tae capul și să'i să iea tot ce va fi având, veri mult, veri puțin.

rmf. Ori cine va fura lucru svințit den loc ca cela cinstit și svânt, pre acesta să'l spânzure sau să'l arde de viu în foc, de acesta după cum va fi voia giudețului.

rn. Cela ce va fura lucru svințit den loc nesvințit sau lucru nesvințit den loc svințit, se va certa după cum va fi voia giudețului, eară să nu i se iea vieța alegând de va fi făcut acesta lucru de două, trei ori, după cum spune pravila.

rna. Pre cela cel vor certa pentru furtușag macar ce certare micșoră are fi pățit, nu va putea să fie oprit de să va afla când au făcut furtușagul că au fost mai sus de el (15) ani, pentru căce de are fi fost mai gios ce să zice mai mic ar putea fi, iară de va fi și preot și'l vor prinde cu furtușag, să'l lăpede den preoție.

rnv. Care lucruri primeaște preotul în beserica pentru ca să le citească vre o molitvă, acele toate se chiamă svințite.

rng. Cela ce va fura și va vinde niscare svințe mōștii, să'l certe cu morțe.

rnd. Cela ce va fura cruce den beserica macar de-are fi de lemn, acela fură lucru svințit și den loc svințit. certarea lui este să'l spânzure sau să'l arde în foc de viu.

Pentru vama cea domnescă

Pricina di.

rne. Ori cine va umbra cu amăgitori și nu va plăti vama cea domnescă acela este ca un fur, deci să cade să peară tot negoțul drept carele nu va fi plătit vamă.

rns. Cela ce va zice cum n'au știut unde este vama drept aceea n'au plătit vamă, de va fi vama pusă de curând și acesta va fi strein de departe loc să să crează și să plătescă numai vama cea direaptă; iară de va fi vama bătrână și omul va fi de loc, iară atunci nu'l vor crede ce'i va piarde tot negoțul.

rnz. Cine va ocoli locul acela unde se cade să plătescă vamă sau va trece pre niscare drumuri ne umblate, alegând de are fi cu știrea vameșilor, iară într'alt chip de va lasa drumul cel mare tot negoțul ca să'i piarză.

rnn. Cela ce va fi luat plată ca să aducă nește negoț den loc în loc, iară el va trece și va ascunde negoțul și nu va plăti vamă, acesta este dator să plătescă stăpănu-său tot cât au păgubit într'acea cale.

rnf. Vameșul cela ce va afla un dobitoc încarcat cu negoț și să fie departe de acel loc unde plătesc vama, nu'l va putea lua drept vamă, zicând cumu'i peritor acel negoț pen-

tru căce l-au ascuns de vamă, până nu va fi stăpânul de față împreună cu acel dobitoac când l-au găsit.

rx. Care vameș nu va lua negoțul cel perit, sângur de la cela cel va fi ascuns ca înșălăciune de vamă, iară de să va prileji acestuia mörte, nu va mai putea decia să cêră de la feciorul lui, de vreme ce n'au luat nemică până au fost tată-său viu.

rxn. Vameșul ce n'și va lua vama de la neguțitor până în 5 ani, decia nu va putea lua nemică pentru că s'au trecut o vreme.

rxv. Cela ce va sări asupra vameșilor cându'l vor tămpina cu negoțul în cale, și nu va lasa să cêrce negoțul carele nu va fi plătit de vamă acesta den negoț, să nu aibă nice o pagubă pentru ce n'au plătit vama, iară numai să să cêrte pentru ce au stătut în protiva ômenilor celor domnești.

rxg. Ori care vameș va lua vamă mai multă de cât este obiceiul să iea, acesta ca să aibă certare după cum va fi voia giudețului.

rxđ. Ori care vameș va cere vamă den niscare lucruri ce n'au fost obiceiul să să dea vamă, nice este cu știrea domniei, de se va afla pentru une ca acelea să fie luat plată ce să dice vamă, ca să i să tae capul, însă înainte să dea drep-ce au luat acea vamă de-a una patru la visterie, iară de nu va fi luat ce numai ce va fi cerșut să se cêrte și atunce după cum va fi voia giudețului.

rxo. Ori-care vameș va face napaste cuiva, și'l va lua negoțul zicând că nu s'au plătit vama, și el va adevara că au plătit, acesta nu numai negoțul va întorče înapoi ce încă și ca un fur se va certa.

rxs. Ori care vameș va fi pricina ca să nu trecă neguțitorii cu negoț pre la vre o scală făcându-le multă asupreală și luându-le mai mult de cum au fost obiceiul, acesta iaste dator totă asupreală și paguba ce vor fi păgubiți neguțitorii pentru dăns, tot să socotească și să plătescă la visterie.

rxz. Cela ce va face vamă nouă carea n'au fost, sau de va mai adauge cea vechă de cum au fost, de va fi alt giudeț într'acel loc să fie mai mare de cât dăns, cum are fi Domn, să'l cêrte cu banii ce să dice să'l iea avuțiea și să'l gonescă dentr'acel loc în toată vieța lui să nu să mai aile pre acelea locuri.

rxn. Cela ce va fi domn și nu va avea alt domn mai mare asupra lui, acesta pôte să facă vamă nouă cu voia tuturor, însă să plătescă și cei de loc ca și cei străini, iară numai cei străini.

rxf. Cela ce va fi scutelnic să nu plătească vamă, de vreme ce i-au dat Dumnezeu un dar ca acesta, pôte să să bucure și să să veselească cu acest bine până când să vor umplea două-deci de ani, și el și feciorii lui, iară nu mai mult.

Pentru ceia ce fură în pisma ne-scul cu batgiocură

Pricina ei.

ro. Ori cine va fura ceva vre un lucru, nu drept să păgubească pre cela ce l'au avut, ce numai drept să'și riđă și să'și bată gioc de dăns, să să cêrte iară nu ca un fur.

roa. Cela ce va merge să fure și nu va fura, să să cêrte după voia giudețului.

rov. Cela ce va apuca slujnica altuia pentru să curvească cu dănsa știind cum înainte au fost curvă, să să cêrte iar nu ca un fur; iară de va fi fost fecioră acea slujnică atuncea să să cêrte ca un fur.

rog. Când va avea neștine vre un lucru la altul și nu'l va putea scôte de la dăns, și de'l va fura ceva, însă nu mai mult ce numai cât va fi prețul aceluî lucru, acesta să nu aibă nice o certare pentru furtușag.

rod. Cela ce va lua pietri de la viea altuia ca un fur să să cêrte; acesta să înțelege și când sapă neștine piatră pre hotarul altuia acesta încă să cheamă furtușag-

roi. Cela ce de mare sarăcie va fura, iară nu mult, ce numai cât va mânca și cât să va îmbraca, acesta să să iarte; iară de vor vrea să'l și cêrte, mai pre puțin, iară nu ca pre un fur, pentru că să chiamă că au furat de nevoie.

ros. Cela ce va fura de la ceia ce sânt de pururea vrăjmași și pismași unui sat, ce să zice aceluî loc unde lăcuște, așjdere și de la păgăni, să să iarte să nu se cêrte.

roz. Nămitul de va sluji la un stăpân și nu'l va plăti simbria, și de'l va fura numai atăta pre cât va fi simbria, să nu să cêrta, ce să fie iartat.

ron. Cela ce va fura vre o heară salbatică sau pasere până nu va fi învățată, acesta să nu aibă nice o certare.

rof. Cela ce va fura de la tată-său, veri mult, veri puțin, nice o certare să nu aibă; iară de să va prileji să fie vre un om de casa lor la mörtea lui să lase ceva acestuî fecior, atunce dentr'acel lucru a fecioruî pôte tatăl să iea să'și plătescă furtușagul.

rp. Sluga ce va fura în casa giupănu-seu, de va fura lucrū puțin, să nu să cêrte, iară de va fura lucrū mare, să să cêrte, iară tot mai puțin de cum are fi furat altul.

rpa. Care muiare va fura pre bărbatu'și, să nu aibă certare nice să aibă strănsore să întorče ce au luat, ce să să împace cu barbatulu'și, iară de să va prileji să să despartă, sau să möră muiarea, atuncî barbatul să'și facă plată den zestrele ei. Acastă pravilă să să socotească și când va fura barbatul pre muiare.

rpv. Cela ce va svătui pre muiare să fure de la bărbatu'și și să'l dea lui, alegând de vor fi

având împreună împreunare rea, pre acesta să'l certe ca pre un pré curvar; iară de nu vor fi având mestecătură într'acest chip, să'l certe ca pre un fur.

rpg. Muiarea ce va fura de la cea ce curvește cu dânsa. să să certe ca un fur, așijdere și barbatul de va fura de la muiarea ce curvește cu dânsa ca un fur să să certe.

rpd. Călugărul ce va fura pre egumenul nu va avea certare, că să chiamă că i' fecior. iară numai să albă strânsore cât să întorcă tot ce va fi luat.

rpe. Cella ce va vrea să dohândească și să moșnească așuțiea nescui după mörte, și'i va fura ceva încă fiind viu, acesta să nu albă certare ce numai să întorcă tot ce au furat și să fie în pace.

rps. Cella ce să va îndatori cu ceva la altul, sau cându'i va da neștine ceva să ție, iară el va începe într'alt chip, după cum va fi voia lui, nu cum va vrea cela ce i-au dat, de va vrea stăpânul să primască bine va fi, nu să va certa, alegând când va dice așa avut-am nedějde că va priimi, pentru acé, am îndrăznit, trebuie aice să socotască giudețul acea nedějde cum iaste, dece de va fi cu cale să'l iarte, iară de nu să'l certe; cum s'are zice un om au luat un cal de la o rudă a lui sau de la vre un priatin bun a lui să ămble cu dâns numai trei, patru zile, el a ținut calul 10 zile. atunce nedějdea iaste cu cale pentru căce iaste omul lui sau priatinul lui cela ce'l i-au dat, iară de va lua calul să margă la ôste atunce nu iaste cu cale acéstă vină.

rpx. Orî cine va dice că l-au iartat părășul pentru furtușag ce i-a făcut, macar deare și zice părășul că'l iartă, nimică nu folosește acea ertăciune să nu'l certe ca pre un fur dacă nu iaste lucru cu cale să cunoscă giudețul pentru ce'l iartă — și atunce să creagă că nu se iartă vinovatul deinainte giudețului, ce până a'l duce la giudeț.

rpu. Orî cine va fi fără știrea giudețului, numai cu voea lui, de'și va găsi lucrul în mănule altuia și'l va lua. ne cum să nu'l dea înapoi, ce nice'și pôte să'l mai ceaie; iară de să va afla că acel lucru n'au fost a lui, atunce nu numai lucru va întorce înapoi, ce încă va plăti și prețul celui a cui au fost lucrul.

rpf. Orî care țaran va lua cu voea lui pământul să dea la altul sau casa'și, sau alt lucru ce va fi avut, și'l va găsi în mănule altuia de să va afla că au fost ômenî acolea aproape pre carî putea el face să'i întrebă și nu i-au întreat da-va înapoi acel lucru, și'i perit de la dâns, iară de' vor fi zis ômenî că pôte să facă acest lucru sau de nu vor fi fost ômenî pentr'acele sate pren pregiur atunce i se va lasa să'și ție lucrul.

rc. (1) De vreme ce Petre, ce să dice, și-au lasat așuțiea lui Pavel să să hrănescă câtă va vreme, și atunce să o moșnenască lôn, orî acest lôn numai singur cu voea sa și fără voea giudețului va scôte afară pre Pavel dentr'acea avere ce i s'au dat să să hrănescă și să să apuce el să o ție cum are fi a lui. pôte Pavel cu voea giudețului să certe pre lôn și să'i iea totă averea înapoi și încă să'l facă să ma dea pre atâtea

rea. Un om de va vrea să lasă altu'i cuiva vre un lucru pentru să să hrănească, iară cela ce va fi fost mai deinte acel lucru a lui nu 'l va lasa nice 'l va da să să hrănescă, iară acesta fără voea giudețului numai singur cu voea lui îl va lua, piarde-va totă acea dohândă ce vrea să aibă de vrea fi luat cu giudeț.

rev. Cella ce să va apuca de vre o vie străină părăsită sau de vre o casă pustiită sau de vre un laz părăsit să le tocmească și să le înoiască cu voea stăpânului a cui vor fi fost, și să vor tocmi pre tot anul ca să'l facă plată orî mult orî puțin, iară dacă le va găta și să va hrăni după cum va fi locul atunce nu va vrea să'i plătescă cum au grăit, pôte stăpânul să'l gonească și să'l scôță dentracel loc și fără voia giudețului.

reg. De să va svârși cela ce au lucrat sau nevoit viea sau lazurile, sau alta ce va fi, și de nu vor rămânea feciori. sau altă rudă pre urmă, atunce pôte stăpânul, și fără voea giudețului, să'și iea acele tôte înapoi.

red. Dacă va curățî neștine viea sau lazul, sau va tocmi casa. sau alte ca acéste, și decîi să va părăsi și va lasa pustîi fiind lucru gata și vor începe a se strica, atunce stăpânul locului pôte să'l gonască și să'l scôță dentracel loc și fără știrea giudețului.

ree. Când vor avca doi ômenî pără pentru vre o vie, sau pentru vre un pământ, și până a să pără unul dentr'ânșî va merge de va secera pământul, sau va culege viea fără de voea giudețului, acesta'și piarde tot venitul ce i s'ar cădea pre direptate și încă să plătescă pre cât va fi prețul acei vii sau celui pământ.

res. Cella ce'și va lua lucrul de la altul înapoi singur cu voea sa și dacă va lua dentr'acel lucru ôre ce puțin folos îi va da celuea lucrul earăși înapoi, acesta să se certe, și să plătescă cât va fi prețul și cât va face acel lucru.

rez. Când se vor gâlcevi doi ômenî înder sine și va scôte den loc unul pre altul, de voface acésta amândoi într'o zi. să nu se certe eară de vor trece câte-va zile să se certe amândoi să plătescă cât va fi prețul celui lucru

ren. Cella ce se va tème că'l vor scôte den-

(1) Aci litera c se va ceti ca ce până la ref.

tr'o casă sau dentr'o vie sau și alta asemenea acestora, de'l vor scôte fără voia lui acesta, pôte să cêră voie la giudeț să'l dă ămînî cu arme să'l socotescă să nu'l scôte.

ref. Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele lui și i le va lua, de va fi nebul nu va avea certare numai ce va fi luat va da înapoi, iară după aceea de să va prileji să să înțeleptească, tot să nu să certe.

c. (1) De să va prileji un tată cu un fecior să scôte unul pe altul den bucatele lui fără de știrea giudețului, de are trece între dăns și vreme cătă-va nu vor avea nice o certare numai ce vor întorce bucatele înapoi.

ca. Orî care vladică, sau egumen, sau naméstnic, sau călugăr, singur cu voia sa și fără știrea giudețului va lua vre un lucru de a besericeî de la cela ce'l va fi ținînd, de vreme ce nu va fi făcut săbhor să să svătuiască nu să va certa, să dea încă pre cât au luat, iară de va fi făcut și săbhor să să certe.

cv. Orî care vladică, sau egumen, sau naméstnic, sau călugăr, împreună cu tot săbhorul, numai singur cu voia lui va lua averea vladicului ce va rămâne după mörte, sau a egumenului, sau a namesnicului, sau a călugărului, de la cela ce le va fi ținînd, de să va afla cum acel mort au fost ținînd acele unelte cum să fie a besericeî, nu să va certa, să nu dea nemică; iară de le va fi ținînd ca'n chip de mirenîe să va certa să dea înapoi tot ce au luat, și să plătescă prețul căt or face acele lucruri; iară de nu să va cunoște lucrul, ce va fi cam cu prepus fost-au de-a besericeî au mireneshî, atunce iarăși nu să va certa.

cg. De va împrumuta neștine pre altul sau i va nămi vre o casă sau vre o dughenă sau altă fie ce va fi, și după'acea singur cu voia lui fără știrea giudețului va scôte'l, sau de'l va lua vre un lucru ca'n chip de zălog, nu se va certa; iară de nu va fi singur stăpânul cela ce i-au dat banî împrumut sau va fi nămit acel loc, ce va fi altul străin, să să certe și să dea înapoi căt va fi plătinînd acel lucru.

cd. De va fi neștine ispravnic vre unul neguțitor vînzându'l neguțor ce i-au fost frime-ținînd acei neguțor, iară de să va prileji să nu'l mai trimiță alt negoț să vînză, și el va lua de la altul de va vinde, nu este dator acela neguțor de ntăi să dea samă de să va prileji ceva pagubă într'alt negoț ce au luat el singur macar de-au să fost ispravnic lui când au luat acel negoț.

ce. Când va giudeca un giudecător strămb, sau când va da voe cui va și nu va fi înțeles păra de ispravă amănduror părășilor, acela ce va lua ceva vre un lucru cu voia acestui giudeț nu va putea să suvăească, să nu plătescă ș'alt preț, de cum vor prețui acel lucru

cs. Certarea ce zicem să dea de doă ori prețul acelui lucru ce s'au luat fără de ispravă, cum s'are zice când nu va fi acel lucru de față, să'l plătescă îndoit; iară de va fi de față, să'l dea înapoi și să dea și prețul căt va plăta acel lucru. Acest obicei au fost legiuit de legiuitorî cei bătrînî, iară în vremea de acum cești mai tinerî s'au tocmît toți împreună s'au schimbat acea tocmelă într'acest chip : să dea numai lucrul ce au luat, iară să'l certe giudețul după cum va fi voia lui, cum s'are dice să'l globască, sau să'l închiză în temniță, sau în gros, sau într'alt chip ori cumu'l va părea pre direptate, să nu ămble fără ispravă.

cz. Niște ămînî de vor avea la cineva un lucru și'l vor cere și el nu'l va da, acestea de să vor sfătui cu toți și numai singuri cu voia lor fără știrea giudețului își vor lua lucrul său, să nu aibă nice o certare nice într'un lucru.

cn. Un om de bună voia sa, de va lasa ceva vre un luc vre unui om sarac sau și bogat de'ntre cesă va fi îndurat pentru sufletul său, și'l va fi făcut și zapis cu mărturiî, și după'acea să va fi căt ce-au făcut, acesta cu voia lui fără de știrea giudețului de va trimite niște ămînî ai sêi sau și străinî și vor lua zapisul cel de dare, acestea nice o certare nu vor avea.

cf. Cela ce va avea datorie, și se va fi tocmît cu voia să ia vre un lucru în preț, acesta iarăși nu pôte lua fără de giudeț numai singur cu voia sa, de vreme ce datoria nu va fi alésă să să știe ce vor fi avînd catastige și isvode indesine; drept aceia trebuie întăi să și ia sama pre-mănuțul și atunce cu voia sa singur să și ia acel lucru ce'l vor da, iară de va lua mainte să va certa după cum va fi voia giudețului.

ci. Cela ce va face tocmală cu altul până în cutare vreme de nu'l va da cutare lucru ca să aibă voie să ia cutare sat, dară de să va prileji satul să nu fie pre mânia lui ce să'l ție altul. atunce nu va putea cu voia lui să'l ia macar că le-au fost tocmala așa, ce aicea trebuie putere de la giudeț; iară de'l va lua el singur cu voia lui va avea certare.

cai. Un om de să va tocmî cu altul să'l dea un dobitoc, sau alt lucru ce va fi, până la o zi, după aceia va socoti într'alt chip și'l va da altuia numai pentru să nu'l dea celui ce l-au giuruit, acesta să aibă strănsore să să rescumpere lucrul acela de la cine l-au dat și să'l dea cestuia ce s'au tocmît întăi și să aibă și certare după cum va fi voia giudețului.

cvi. Un om la mörtea de și va lasa cu limbă de mörte mult, puțin, ce va avea, ori cu'l va vrea el, acela pôte singur cu voia sa

(1) Litera  și următoarele până la CNV se va ceta ca .

fără de giudeț să-și ea cea rămasă fără nice de o sminteață și fără nice de o certare.

eg1. Pre ceta ce'l vor lasa să moșnenească bucatele cue-va și să să hrănescă până la o samă de vreme, acesta dacă va veni vremea pôte și singur fără giudeț să-și ea acele bucate, după cumu's giuruite, fără nice de o certare.

ed1. Orî cine va fi ispravnic să moșnenească ațuția vre unu'l mort acela pôte lua numa'l singur cu voia sa bucatele celui mort orî ce va fi, mult, puțin, de la fie cine vor fi, alegând numa'l de i le va fi lasat cu zapis să le ție și să să hrănească până în cutare vreme, atunce îl caută să îngăduiească până la cea vreme.

ce1. De va lasa neștine ceva vre un lucru să să hrănescă cine-va cu dăns până în cutare vrême, și va fi făcut și zapis cum de'ntr'aceia vreme să cază pe mâna celuia ce va să moșnenească, cum s'are zice un om are un cucon micșor, la mórtea lui cunoscând că este micșor lasă tôte bucatele lui pre mâna unu' om bun să le ție și să să hrănescă cu dăns pănă în cutare vrême până va fi euconul de vrăstă, atuncî ca un moșnen să le ia să le ție el, acesta ispravnic cumu'și va muri stăpănu'l într'acel ceas pôte să le ia acele bucate de la moșnen singur cu voia sa fără nice de un giudeț, mai vrătos când va scrie zapisul ales și înțelegând zicând fără de multe cuvinte și fără nice o gălcévă.

es1. De vor lasa cuiva drept suflet, nu va putea el singur cu voia sa să ia, ce trebuieaste ispravă de la giudeț, alegând acelu' lucru ce au lasat drept suflet, este învățătură să facă beserică, sau bolniță, sau ospătărie ce să zice casă de străini, sau grobnic și alt asemenea acestora, pentru că atunce pôte să ia singur cu voia sa și nu'l trebuie nice un giudeț și încă pôte să ia singur cându'l va alege stăpănu'l în zapis, iară de va fi într'alt chip și de va lua el singur cu voia sa piarde'di-va tot venitul ce vrê el să aibă drept sufletul acelu' mort.

cz1. Carele va lua cu voia sa o parte de'ntru acele bucate ce s'au dat drept suflet piarze'și-va tótă cea parte ce au luat singur numa'l ce va rămănea cu cea-l'altă parte ce au fost neluată.

en1. Ceta ce va lua acelu' lucru ce i s'au dat drept suflet și de'l va lua de față să vază și alții atunce nu'și va piarde venitul, iară de va lua pre furis atunce va piarde și nu va mai putea să cee nemică pentru că și ce au luat va da înapoi.

Pentru sémnele furtușagului.

Pricina sl.

ef1. Furtușagul, de vrême ce iaste un lucru fôrte cu nevoe a'l arata, drept aceea tre-

bue să să arate cu nește semne ôre carele și cu nește prepusuri căte-va. Semnul furtușagului este așa : când să va fura nescul ceva să strige cu glas mare și să facă gâlceavă să să cutremure toți atunce'și într'acel ceas când vor fura, și să arate cum i-au spart camara, sau ușa, sau secruil, sau lacata și alte asemenea acestora, acolo unde vor zice că au fost acelu' lucru ce s'au furat.

ek. Vêstea tuturor și fuga robului, ce să zice a nămitului, arată furtușagul, așijdere când să vor găsi scări pre unde s'au suit, sau alte ciniî carele slujesc la descuiat, sau să strice loc ce va fi închisóre.

eka. Trebuie încă și după aceste semne tôte să să arate cum într'acel loc unde să vede stricat fost-au acolo în lontru acele lucruri ce zice stăpănu'l că i le-au furat, și de va fi om bun și cu nume bun ajunge giurământul, iară de nu, trebuie alta aratare mai bună într'acesta chip cum acele lucruri au fost stând tot acolo până ce le-au furat.

ekv. Celuia ce'și va piarde lucrul i să va da giurământ să zică câte lucruri i-au furat și cât le-au fost prețu'l, și încă câtă pagubă au avut dentr'aceste lucruri și cât au cheltuiț umblând întrebându-le.

ekg. Incă și celuia ce'l vor fi dat vre un lucru să'l socotescă și i l-au furat îl vor da giurământ ca să arate.

ekd. Incă să dé giurământ și celuia ce mută hotarul pentru să arate de'l va fi mutat sau de nu'l va fi.

eke. De va fi apucat neștine o scrisóre den mâna vârmașului său și o va fi ars, sau o va fi spart, să să dea giurământ celuia cu cartea iară nu celuia ce o au spart, pentru să arate ce au fost scris în carte.

eks. Când va avea pără creștinul cu un jidov, nu să va da giurământ jidovului. Giurământul ce să dá împotriva furului nu să dá ca să arate el furtușagul, ce numa'l dacă va arata furtușagul singur furul au de va mărturis cineva, atunce se dá giurământ celuia ce s'au pierdut lucrul, ce să zice păgubașului, pentru să arate cu adevêrat cât au fost și de ce preț au fost și încă să-și arate și cheltuiala.

ekz. Prepusul furtușagului să arată pre numele omului cel rău, ce să zice alt om iaste vestit de om bun și altului vestit de om rău, așijdere să cunoște omul și pre obicei, cum au fost învățat mai de mult, iară aceste doă prepusuri nu agiung amândoă să facă pre giudeț să munească pre cine-va.

ekn. Cine va trêce pre un drum pre unde nu i-au fost calea să trêcă pre acolo, pôte să-și prepue pre acesta pentru furtușag, cum s'are zice de'l va fi văzut cineva să trêcă pre acolo pre la cel loc pre unde într'acea zi s'au făcut și furtușagul, și acestă pregunere pôte

să'i dea strânsore, să'și dea samă ce au umblat pre acolo.

ckf. Prepusul să face încă și când vor găsi pe cine-va într'acel loc unde s'au făcut furtușagul, sau de va fi intrat și va fi eșit dintr'acea casă, sau de'l va fi văzut cine-va scotînd ceva sau ținînd dedesupt supt haine sau învâlit cu alt lucru ceva.

cl. Care slugă sau nămit va fugi den casă într'acea zi când s'au făcut furtușagul, dă prepus ore-cum, cum să fie făcut el acel furtușag, agiunge și acesta să'l muncescă, alegînd dacă va fi fugit să să fi ascuns să nu să vază nicăieri.

cla. Ce să va prileji să să afle a cui va, ver' șlic sau altă fie ce haine, sau cuțit, sau vre o scară de suit, sau topor, sau fie ce u-neltă, acestea toate fac prepus de furtușag de vreme ce s'au găsit în acel loc unde s'au făcut furtușagul, pre acesta să'l muncescă să arate de va ști.

clv. Un om de va fi sarac și va începe a cheltui bani mulți, face prepus cum să fie furat, mai vărtos cându'și vor și sēmna cu aceia ce s'au furat într'acele zile.

clg. Cella ce va avea în casa sa cini bune ca acele de furtușag, face prepus și acesta cum să fie el furat.

eld. Un om ore care ce n'are avea nice o trebă la acea pagubă, nice l'are chiama nime, așa fără de nice de o strânsore are veni, de are arata pre cineva cătră giudeț cum au făcut acest furtușag și încă are indemna să'l și muncescă, acesta face prepus cum să fie făcut el acel furtușag, pre acesta să'l muncescă.

ele. Cella ce-are putea face un furtușag ceva, să să facă să'l smintescă să nu să facă, iară elu'l lasă de să face, acesta face prepus cum să fie cu știrea lui acel furtușag.

els. Aceste prepusuri nu sânt nice de o trebă giudețului, mai vărtos când vor fi înprotiva, vre unu' om bun și vestit de lucruri bune, cum s'are zice când va fi deoseb' numai una de aceste, nu' drept nemică, iară de vor fi înpreună două sau trei, sau și patru, atunci cel' vor munci.

elz. Și încă face prepunere de furtușag și acela om ce face pre altul că este vrăjitor și numărător de stele.

eln. Ori la carele vor găsi niscare lucruri de furat, de va fi om vestit de rău să cade să'l muncescă, iară de va fi om bun să nu'l muncescă.

elf. Fie cine va fi la cela ce vor găsi lucruri de furat, și de va fi om vestit de rău să cade să'l muncescă, iară de va fi om bun să nu'l muncescă.

cm. Cella ce vor găsi la dăns lucru de furat, macar de-are fi și om bun iară de va avea vre un prepus de celea ce am zis, nu va pute fi într'alt chip, cel' vor munci.

cma. Pre cela cel vor munci pentru vre un prepus și de nu va spune nemică altă certare să nu albă, ce să fie slobod de toate.

cmv. Cella ce va cumpara lucru de furtușag, să albă certare, de vreme ce să va afla că au știut că este de furat.

cmg. Cella ce va cumpara un lucru prea efin de vreme ce va fi lucru scump, face prepus cum să fie de furat, să albă certare.

cmd. Celuia cel' vor dăru' lucru de furat să să certe după voia giudețului.

cme. Cella ce va cumpara un lucru carele nu este de meștersugul lui, face prepus cum să fie de furat.

cms. Cella ce va cumpara lucru de furat și dacă va ști il va întorce înapoi și nice bani' nu'și va lua, acesta nu va avea certare.

cmz. Cella ce va cumpara lucru de furat și acel lucru va fi de beserică, macar de n'are fi nice știut, tot să să dea în beserică și să nu'și ia bani' ce au dat.

cmn. Cella ce va da ban' împrumut, și' va pune zălog lucru de furat, să'l dea acel lucru stăpănu-său a cui va fi și să nu iea nice un ban, și mai vărtos când va aduce acel lucru om sarac sau rob și lucrul va fi de om bogat și de mult preț atăta agiunge cu cât nu este acela om de credință, cu atăta să cunoste că nu' a lui acel lucru ce pune zălog.

cmf. Cella ce va cumpara lucru de furat știind că acel om este rău, tâlhariu și prădătoriu, acesta nu iaste dator să dea acel lucru stăpănu-său până nu' va da bani' ce au dat.

cn. Cella ce va cumpăra un lucru de furat și va spune tutulor ca să înțelegă cum cumpără să'l dea stăpănu-său a cui au fost, acesta nu va da lucrul până nu' vor da bani'.

cna. Ori care stăpăn, ce i să va fi furat un lucru și'l va fi cumparat cineva și el de o grabă îi va fi dat bani', și'și va fi luat lucrul, acesta nu mai pôte să cêră bani' de la cela ce i-au dat de au răscumpărat.

cnv. Ori cine va cumpăra lucru de furat și'l va da stăpănu' a cui au fost, acela nu pôte să'și mai cêră bani' de la dăns.

Pravile împărătesci

Pentru cel' ce vor sudui pre giudeț sau pre
za. *omeni domnești.* **glava a.**

a. Cella ce va sudui, sau va ucide pre vre un giudeț, sau pre vre o slugă a giudețului pre carele va fi trimis giudețul să facă vre o slujbă iară neștine l va învâli și nu' va lasa să'și umple slujba după învățatura mai marelui său. acesta greșală este ca și când ar fi suduit pre domnie.

*

y. Cella ce va sudui sau va face vre o ne-voe ómenilor celor domnești, face greșala cum are sudui pre domnul său. după cumu'l scris mai sus.

g. Cella ce nu să va pleca sub învățătura giudețului, face greșală cum are fi suduit pre domnie.

d. Tot omul este dator să spue giudețului pre ceta ce nu va să asculte de dăns și de învățătura lui cumu'l va giudeca.

e. Cella ce să va svătui să ucigă pre vre un diregător de la vre un târg. și de nu va fi apucat să facă mórte, să nu să cêrte ca ceta ce suduește domnia, iară numai să i să tae capul; iară de să va svătui să hiclească sau să ucigă pre singur domnul acei țeri, macar de nu va fi făcut acel hiclesug, iară să să cêrte ca unul de ceta ce-au suduit domniea.

s. Cella ce va sudui pre omul cel domnesc, sau într'alt chip de'l va vatama, nefiind în slujba domnului nu să va certa ca un suduitor de domnie; acêsta să înțelege cum acêsta vrazbă ce s'au apucat cu acel om domnesc nu s'au apucat de când au fost cu slujbă domnescă, ce au fost mai de mult învrajbiți, drept aceia l-au suduit; iară de să va afla cum să fie învrajbiți de când au umblat cu slujbă domnescă și atunce nu l-au putut sudui temându-să de certare, iară după aceia l-au aflat singur fără de slujbă dece l-au suduit, sau l-au vatamat într'alt chip, atunce iarăși ca un suduitor de domnie să va certa.

z. De să va prileji vre un om domnesc să ămble cu slujbă și de să va lega de un dirept vrând să'l vatame, și ceta nu să va da, ce'l va lovi, și i să va prileji mórte, acesta ce ș'au sprijinit viețaș nu au albă nice o certare ce să fie un om mort.

n. Cella ce va sudui sau va vatama pre vre un giudeț, însă nu pentru căce doară nu i-au plăcut cum-va giudețul lui, ce pentru vre o vrazbă ce au fost având ei îndesine, acesta nu să va certa ca un suduitor de domnie ce cu adevarat mai mult să va certa pentru acêstă sudalmă sau vatamare a giudețului de cât pre altu ce n'are fi giudeț.

f. Oamenii cei domnești încă de să vor prileji să fie zlobiți, și vor face asupréle, și vor împresura saraci fără de știrea domniei, pre unii ca acestiea cine'i va sudui nu să va certa ca un suduitor de domnie.

l. Cella ce nu va asculta de învățătura giudețului, însă nu de cuvântul lui ce când va mânia pre o slugă de'l va zice, acesta să nu să cêrte ca un suduitor de domnie.

ai. Cella ce va porni tot norodul sau orașul asupra giudețului să'l scôță de ntr'acel loc de la acel scaun, sau macar de-are fi și alt om domnesc, când va face acêsta pentru căce va fi un mădular rău și giudețul sau omul cel

domnesc, nu să va certa ca un suduitor de domnie; iară de va face acêsta pentru altă vină, ca un suduitor de domnie să se cêrte.

Pentru cei ce vor sudui sau vor vatama
za Soliț. glava v.

a. Cella ce va sudui soliț care vin de la o domnie la alta, sau într'alt chip de'l va vatama den afară de certarea ce dau pravilele cele mirenești. acesta să să afurisască după pravila biserică.

v. Cella ce va sudui sau va vatama pre soli, iaste ca și furul ce fură beserica.

g. Cella ce va sminti soliț de pre cale viind, sau de le va lua cărți ce aduc, iaste adevarat suduitor de domnie, mai vartos când va face acêsta pentru să facă rușine domnu-său sau pentru să cunoscă den cărți taia a acelui domn; iară de să va face pentru să'l pască cinstea lui sau și ntr'alt chip drept altă dobândă, atunce nu să va certa ca un suduitor de domnie iară cu alte certări mari de-a tocmă ca acêsta.

d. Carele va sudui sau va vatama pre soliț pentru vre-o vrazbă ce vor fi avut ei îndesine, iară nu pentru să facă necinste domnului ce i-au trimes, încă și atunce ca un suduitor de domnie să va certa.

e. Cella ce va sudui sau va vatama pre soliț cei urgisiți, cum are sudui pre domnie așa să să cêrte.

s. Solul dacăși va da soliea și'i vor face răspunsul și'i vor da cărțile de nu va pucdece ci să va zăbovi într'acel loc, de'l va sudui sau 'l va vatama cineva, acesta nu să va certa ca un suduitor de domnie.

z. Cella ce va sudui sau va vatama pre soliț pentru ce nu va fi înblat într'acea solie cu credință și cu cinste cum se cade, nu să va certa ca un suduitor de domnie.

n. Cella ce va sudui sau va vatama pre vre un sol și nu'l va ști că este sol, să nu să cêrte ca un suduitor de domnie.

f. Cella ce va fura bani sau alt lucru de la un giudeț ce este într'un oraș, să nu să cêrte ca un suduitor de domnie.

Pentru ceta ce vor sudui pre mai marii lor,
za ce se zice pre boiari. glava g.

a. Cella ce va sluji la un boiarin și de'l va hiclei intru ceva, sau 'l va sudui, sau într'alt chip de'l va vatama, să să certe ca un suduitor de domnie.

v. Cella ce va giura cuiva să'i slujască cu credință și mai apoi el va sudui, face greșală cum are sudui pre domn.

Pentru calpuzani ceta ce fac bani răi și
za pentru certarea lor. glava d.

a. Mincinosii ceta ce fac bani răi, acestiea încă fac acea greșală cum are sudui pre inparatul și pre domnul țerei.

v. Baniî cei răi sânt de trei feliuri : mestecătură, ce să zice aurul cel curat ce are fi să fie, ei'l spurcă şi amestecă, argintul aşij-dere, eu'l amestecă cu arame, altu'l fac chiar de arame şi numai căce'l spoiesc desupra cu argint, aceasta'î una ; a doua s'are fi şi cu-răi o samă de bani e'î fac mai mici de ce nu agiung la cumpănă ce păgubesc ômeniî ceia ce'î ieu ; a treia aşijdere să chiamă minciunoşî pentru căce chipul şi scriptura ce pune pre dânşî este minciunosă, nu iaste făcută der-svat cu învătătura cui-va ce pre fariş ca un lucru rău, drept aceia de-are fi şi curaşî cu nemică mestecaşî şi de-are fi şi deplin la cum-pănă totu'î un lucru minciunos şi să chiamă minciunos, soţ furtuşagului.

g. Baniî cei bunî şi dreptî au patru lucruri pre'npregiurul lor ; întâi ceta ce face baniî să albă putere şi voe de la împărăţie sau de la domnul locului a celuia, al doilea să să facă în loc vestit cum are fi în mijlocul târgului să văză toţi, al treilea să albă chip şi scrip-tura cinstită şi frumoasă iară să nu fie făcută acea scrisore în vre un chip grozav şi de ruşine, al patrulea iarăşi să fie şi la cumpănă deplin, nemică să nu'î lipsască, cum iaste mai cu dreptate aşa să fie.

d. Orî cine va face baniî minciunoşî să zice orî cine va fi calpuzan de va face baniî răi în numele înparatului şi a domnului aceluî loc, d'ntăi să i să tae capul, dupa'cea să'î arză trupul în foc şi câte bucate va avé tôte să fie domneşti ; iară de să va afla că s'au făcut acea calpuzanie la vre un sat sau şi târg micşor, să i să facă mörte iară bucatele să nu i le iea nime, nice să'î arză.

e. Casa aceia unde să vor face baniî răi să fie domnescă ; iară de să va afla că acea casă au fost prinsă cu chirie trebue să să cerceteze giudeţul, de vreme ce domnul acei case lăcuşte nu departe de-acolo atunce casa va fi tot domnescă, de vreme ce giudeţul îşi pre-pune cum să fie şi el ştiind ôre ce, iară de să va afla că acel om cu casa lăcuşte departe de-acolea, atunce casa nu va fi domnescă.

s. Încă de să va afla că acea casă iaste a vre unei muiari sarace, nu va fi domnescă.

z. Încă acea casă de să va afla că iaste a niscare cuconî saraci, nu va fi domnescă ; iară de să va afla că acei saraci au vr'un ispravnic pre tôte bucatele lor şi va fi nămit el casa, atunce să preţuiască casa cât va face şi să plătescă tot acel preţ tot den bucatele lui.

n. Macar de-are face neştine baniî cât de bnni, galbeni prisne de aur curat sau talerî, sau altfel de baniî să fie prisne de argint curat şi să fie deplin şi la cumpănă, iară cu aceste cu tôte, nu va putea să încapă în voia nemăruî, pentru să fie certat mai puţin de cât că are fi făcut baniî răi de'ntru aur şi de'ntru argint spurcat sau prisne de arame sau cum are fi mai răi,

tot o certare va să albă de vreme ce iaste fără de ştirea împărăţiei sau a domniei.

f. Orî care zlatariu va mesteca aurul sau argintul cu alte lucruri fără ştirea stăpănului, ce să zice de va spurca lucrul şi să va afla minciunos, cu alta cu nemică numai cu capul să plătescă.

l. Ceia ce fac baniî domneşti şi de vor îndrăsnî să spurce aurul sau argintul pentru dobânda lor, cu altă nemică nu vor plăti numai cu capetele.

ai. Orî care diregătoriu va lasa şi nu va opri să nu înble baniî ce răi acela cu capul să plătescă.

vi. Ceta ce va şti unde fac baniî răi, şi de nu va spune giudeţului cu capul să plătescă, gi. De să va scula o soţie de-a calpuzani-lor şi va vâdi către giudeţ pre cele-l-alte soţiî, ceia vor peri toţi pre deala lor, iară ceta ce i-au vădit să nu albă nice o certare ; iară de nu va fi soţie să albă dar de la giudeţ, iară de va fi rob să nu'î dea alt dar numa să'î slobozescă să nu mai fie rob.

di. Când va prinde giudeţul vre un calpuzan trebue să'î cerceteaze mai are soţiî şi cine le dă agiutoriu de fac acel lucru, şi ce'î va spune să'î creză.

ei. Sémnele şi prepusurile agiung la giudeţ să arate pre calpuzan.

si. Ceta ce va vâpsi vre un fel de baniî fiind de arame să arate că iaste de aur sau de argint, sau de va vâpsi argintul să arate că iaste aur, să'î on ôre.

*Pentru ceia ce înblă cu baniî răi sau i
za țin la sine gla. e.*

a. Ceta ce va cheltui sau va schimba baniî răi şi'î va lua de la ceta ce'î face ştiindu'î şi cunoscându'î că iaste calpuzan, să să certe ca şi calpuzanul.

v. Ceta ce va ține la sine baniî răi ştiindu'î că sânt răi, să să certe după cum va fi voia giudeţului.

g. Ceta ce pörtă şi înblă cu baniî răi face prepus cum să fie şi el soţie cu calpuzaniî tot într'un chip să vor certa.

d. Certarea celuia ce înblă cu baniî răi este mai mare cându'î vor şti c'au iblat de multe orî şi i s'au zis şi n'au bagat samă.

e. Ceta ce va cheltui niscare baniî răi, şi să va tocmi ceta ce'î va lua cum de vor fi răi să'î întorcă, acela nu va avea certare.

s. Ceta ce va cheltui baniî răi, şi dacă'î vor prinde, deşi va pune sodăş de la cine au luat acei baniî, să nu albă nice o certare.

z. Ceta ce'î vor prinde ibland şi cheltuind baniî răi, de vor fi pre puţinî, şi de nu'î va putea pune sodăşul, să'î dea giurământ, de va giura cum nu ştie c'au fost acei baniî răi, să fie în pace, nice o certare să nu albă.

Pravile împărătesci

Pentru cea ce gădise vre o comoră pre locul și pre hotarul său sau pre hotarul besericeii sau za. pre loc domnesc cui să va cădea gla. 1.

a. Orî cine va putea și de va vrea să cerce pre locul lui, și pre hotarul lui cu munca lui, sau de să va nemeri așaș fieștecum să să tample să găsească vre o comoră, să chiamă să fie a lui, iară nu altuia nemăruî.

v. Nu va putea nime să cerce pre loc străin pentru să găsească comoră fără de voia stăpânului aceluî loc, iară de va cerca, și de va găsi fără svațul stăpânului celuia cu locul așa numai den capul lui, nu va rămănea să fie a lui, ce se va da celuia cu locul.

g. De s'are prileji să cumpere neștine un loc sau un prilog sau laz ce va fi și de va găsi o comoră cela ce l-au cumparēt, nu va putea să meștersuguiască cela ce au vândut să zică că l-au amăgit de i-lau dat eftin.

d. Cela ce va merge de va cerca pre locul altuia și va găsi comoră fără de știrea celuia cu locul și de să va oblici, necum să'î lase ceva stăpânul locului dentr'acea comoră ce încă de'î va duce la giudeț va avea și certare orî cum va fi voia giudețului.

e. De să va prileji cue-va, nu cercând, ce așa se va nemeri de va găsi o comoră pre un loc strein, atunce să fie și să înparță în doo cu stăpânul locului.

s. Acēsta să înțelege încă și când vor găsi niscare comoră pre loc domnesc sau pre loc călugăresc ce să chiamă a besericeii pentru că giumătate de comoră iaste deapurarea celuia ce o găsește iară giumătate iaste a besericeii sau mai de multe orî domnescă.

z. De vrēme ce va fi țiind neștine niște ocine străine și să hrănește cu dānse și de va găsi vre o comoră acolo nu să va chiama a stăpânului iară a celuia ce o au găsit, cum s'are zice Petr au lasat o ocinā lui Pavel să să hrănescă atāța anî iară mai apoi să o iea Gheorghie că iaste fecior lui Petr, de să va afla că s'au găsit comoră la vrēmea ce ținea Pavel acel loc să nu să chame altuia ce numai a lui Pavel.

n. Iară de se va găsi iarăși vre o comoră pre acest loc a lui Petr ce l-au dat lui Pavel de să hrănește, atunce să vor înparți în doo cu comorā, Petr și cu Pavel cela ce să hrănește acolea.

f. De să va prileji cui-va vre unuî străin să găsească o comoră pre acel loc ce să hrănește Pavel, să înparță acel lucru cu Pavel iară Petr să nu să amestece întru nemică.

i. De să va prileji cine-va să alibă pre mână lui niscare ocine zalogite, și de va găsi el o comoră va înparți cu stăpânul locului de

vrēme ce să chiamă c'au găsit ca și cum are fi într'un loc strein.

al. Când va nămi ore cine un pomēt, pentru să culēgă pōmele până la cutare vrēme și acolea va găsi o comorā atunce să chiamă c'au găsit acea comoră ca și într'alî loc străin, dece vor înparți cu stăpânul locului, dece aceea giumătate a lui o va ținea și să va hrăni cu dānș deapurarea ca cu un lucru al său, iară cea-l-altă parte a stăpânului și aceea o va ținea și să va hrăni cu dānș până când să va înplea vrēmea pomētului, atunce dacă să va înplea acea vrēme după cum le-au fost tocmēla să ție acel loc cu chirie iară când va da locul stăpânului atunce să'î dea și partea lui ce i s'au venit giumătate de comorā.

vi. Cela ce va găsi comoră pre locul muiarei lui ce'î vor fi dat zēstre să înparță în doo cu muiare'î iară de să va prileji să să desparță atunce să'î dea partea ei ce i să va veni den comorā.

gi. De va ținea neștine nește ocine zalog pentru datorie și de vor trece l. (30) de anî și nu le va rescumpara, atunce de să va afla vre o comorā prespre acîl l. (30) de anî atunce să fie tot a celuia ce au găsit iară celuia cu ocina nemică să nu'î dea.

di. Cela ce va găsi comoră cu vrăjî și cu draci nemică să nu i se dea ce să iea tot domniea.

ei. Comorā să chiamă aur, argint, banî ceî vechî de demult, stăpânul a cui au fost să nu să cunoscă cine au fost, iară de nu vor fi lucruri vechî și stăpânul acelor lucruri să va cunoște și să va ști cine au fost atunce cine va găsi acele lucruri nu să va chiama c'au găsit comorā.

si. Cine va nămi o casă de va ședea cu chirie, și ntr'acea casă va găsi niște banî ascunși și acei banî nu vor fi de mult vechî, atunce să vor chema a stăpânului iară nu a celuia ce au găsit și șede cu chirie.

zi. Orî cine va ascunde comorā dacă va găsi pentru să nu dea nemică celuia ce i să vine piarde'î-va și partea sa ce i se vine.

ni. Aceste tōte ce scrie mai de sus au fost în zilele cele vechî iară acum s'au părăsit acēle obicēe iară comōrele cāte să găsească tōte le i-au domni, și numai ce dau cāt să îndurā ore ce puțin lucru celuia ce găsește iară stăpânul celuia cu locul nu i să dā nemică.

*Pentru ucidere și cāte feluri de ucideri
za sām̃t gla. z.*

a. De vrēme ce vom să facem voroavă și pentru ucidere ce să zice mōrte de om, de'n-tāi să cade să știm cum un fel de ucidere să chiamă grabnică iară alta să chiamă vajnică; dece cea grabnică să chiamă într'acest chip, când cel ucis nu iaste uciderea a lui ce au fost să ucigā pre altul iară graba au pripit de

I-au ucis pe dăns în locul aceluia; uciderea cea vajnică așijdere să chiamă c'au fost săl ucigă pre dăns iară el au ucis pre altul în locul lui, cum sare zice vajnicul au pus vina sa asupra altuia și l-au ucis pre acela în locul lui.

v. Adoua să cade să știm cum altfel de ucidere să chiamă cu înșălăciune, când să tîmplă cumu s'are ȳice cu înșălăciune și cu poftă ucide unul pre altul, alta ucidere să chiamă cu nesocotință când cumu s'are zice nu are avea neștine nice cu gîndul a gîndi nice cu inima a pofti să facă ucidere ce nu mai căce să va mîniea pre un om de'l va sudui și'l va bate, de'ntrăce batae i să va tîmpla mörte, atunce aceia ucidere să chiamă pentru nesocotința lui că s'au nemerit de s'au prilejit mörtea de mînule lui, altă ucidere iaste iarăși de să chiamă cu greșală într'acel chip, când aruncă neștine într'un dobi-toc sau într'o pasere cu o piatră și să nime-rește de lovește pre vre un om și'l ucide, a-cesta să chiamă ucidere cu greșală.

g. Atreia să știm încă mai cu adevarat în ce chip să chiamă mörtea grabnică, când să va prileji doi ömenī să să iea a să prici den cuvinte pânăși vor aduce aminte de vor pomeni de multe lucruri, dece de'ntr'acele cuvinte să va răni unul la inimă și'l va birui mîniea și'ntracel ceas va sări asupra lui și'l va ucide de tot într'acel loc, iară deși va mai îngădui firea'i într'acea dată și va mai socoti și fiind biruit de vrajbă să va apuca și'l va ucide această ucidere mai rea'i de căt cea den-tăi, acesta să chiamă mörte vajnică pentru că o face omul cu tot dădinsul.

d. Apatra să știm cum ucide unul pre altul și'l omöră cu fie ce fel de mörte, au cu mînule 'l zugrumă, sau 'l nădușeste înpresurândul cu ceva până crăpă cum să prilejeste și acestor cuconī micșori cändu'i nădușesc într'așternut celea ce'i aplcă, sau cändu'l va stropși cu picioarele sau 'l va ucide cu pumnii ponciș în inimă până îl va omöră, sau îl va bate cu capul de părete până'l va omöră, a-cesste tôte le fac pentru să scape de certare cu înșălăciune, iară de să va vadi să să cërte ca un ucigătoriu.

Pentru certarea ucigătorilor de ömenī ce li za să cade după dēla lor gla. n.

a. Certarea ucigătorului nu este alta numai mörtea, după cum scrie svānta scriptură cea veche și cea noă și după cum dau învățatură pravilele

v. De-are fi neștine boiarin sau de-are fi fāmeia, nemică nu se va folosi cu aceia să pötă scapa de certarea uciderei, ce să va certa boiarinul și muiarea daca vor face ucidere ca și fiește cine din cel mai proști ömenī.

g. Uciderea ce o va face muiarea sau ro-

bul, sau cel slobod, sau cunoscut, sau necunoscut, depurarea toți tot într'un chip să vor certa.

d. Cella ce va ucide prunc micșor să va certa mai cu rea mörte de căt cela ce are fi ucis barbat deplin.

e. Cella ceși va ucide fata în cēsul ce o va afla curvind cu cineva nu să va certa ca un ucigătoriu.

s. Cella ceși va ucide muiarea în vremea când o va găsi curvind cu altul nu să va certa ca un ucigătoriu.

z. Cella ce să va apara de vrajmașul său să nu'l ucigă și de'l va ucide el pre dăns să nu albă nice o certare mai vārtos la vrēme cändu'l va vedē că vine asupra lui cu arme pentru să'i iea viața, iară de va putea să să sprijinească într'alt chip cunoscānd că n'are putere să'l ucigă și el într'o pismă tot și'l va ucide sau de'l va ucide într'altă dată iară nu într'acel ceas cänd venea asupra'i, atunce ca să albă certare ca și un ucigător.

n. Cella ce va ucide pe cineva cu greșala și fără de voia lui să nu să cërte ca un ucigător

f. Cella ce va vrea să scape de'naintea vrajmașului său și'ntr'alt chip nu va putea ce va arunca cu vre o piatră, iară vrājmașul să va pleca, piatra va nimeri pre altul și'l va ucide. de vreme ce să va afla că într'acel loc n'au fost alți ömenī strānși pre lāngă acel vrājmaș fără numai acela, să nu albă nice o certare ca un ucigător. iară de vor fi fost ömenī mulți strānși pre g'ur acel vrājmaș și el au aruncat cu piatra atunce să va certa.

i. Cella ce va răni pre altul nu cu rană de mörte iară el să va leni, și nu va păzi curānd să să tāmăduiască, sau va fi făcut altă ceva inprovia ranei, au va fi māncat sau bāut și să va fi obrintit și de'ntr'acea i să va fi tāmplat de va fi murit, cela ce l-au rānit nu să va certa ca un ucigător, ce mai puțin, cumu'i va pārea giudețului.

a. Orī care boiarin va face mörte de grabă, ce să zice va omöră pre cineva întâia dată căt vor începe a să prici den cuvinte, de să va prileji acel boiarin să fie de trēbă și de folos acei țārī și de va avea avuție să va certa cu banī mulți după cum va fi voia giudețului pentru căce iaste om de trēbă țarei. iară de nu va da banī prespre doo trēi zile să'i facă mörte și acestuia, iară de va fi uciderea ce au făcut vajnică, nu va fi grabnică, cum s'are zice dacă să vor fi pricit il și fi ucis prespre vr'o doo trēi zile, sau de'i va fi cel ucis ceva rudă, sau'l va fi ucis cu înșălăciune. sau alta asemenea acestora, atunce nice într'un chip să nu să cërte cu banī ce numai mörte pentru mörte; așijdere cänd să va prileji de va face ucidere vre un boiarin, și de nu va fi nice de o treabă țārīi acela de-are

da călî banî nu să va putea rescumpara alegând când are da niscare hanî să agiutuească la vre o nevoe a tărei, iară care boiarin bogat de să va fi isbăvit cu banî de mórtea cea grabnică şi apoi iarăşi va fi făcut al doilea rând aşijderea acea ucidere grabnică nu s'are putea mai plăti cu banî, macar de-are scóte ţara den ce nevoe sau macar de l-are agiutori şi alţi străini cu di ce are putea să'l plătescă, nu este putinţă cu nemică să'l isbăvască pre cea ce va fi făcut doo morţi grabnice se numai să i să dea certare ca unui ucigător într'alt chip nu póte fi.

vi. Când să va prileji vre un om den clirosul besericeî să facă ucidere grabnică, să va certa cu acesta: să'l ducă la o mănăstire departe să şadă acolo în totă vieaţa lui, iară de'si vor prepune că va să fugă să'l închiză într'o temniţă să zacă acolo până la mórte, iară acum drept ucidere grabnică de va face cineva den cliros trimitu'l de'l bagă în catargă, iară drept mórtea cea vajnică îi fac mórte drept mórte.

gi. Fie cine den cliros póte să'si dăruască cinstea sa ori cui va vrea carea au avut de la beserică, însă să facă acesta mainte de ce'l va osindi giudeţul spre mórte şi mainte de ce'l vor certa ca pre un ucigător.

di. Ucigătorul den'afară de ce'l vor certa cu mórte iaste dator încă să plătescă rudelor celui ucis tole cheltueale ce au făcut cât au dat la vracî şi alte ce să vor fi păgubiţi pre ranele lui, şi încă mai iaste dator să plătescă mórtea rudelor ce să zice să plătescă pre zi, câte-va zile înainte, pre cât va fi voia giudeţului; dreptatea arată cât are fi trăit acel mort în lume; şi încă iaste dator să hrănescă şi cuconu'l celui mort şi alţi ómeni ce va avea care i-au fost el hrănind până au fost viu.

ei. Ucigătorul, nu iaste dator nice cu o cheltuelă când va fi făcut uciderea în greşală, sau când va fi făcut ucidere pentru să scape de vrăjmaşul său să nu'l ucigă pre dăns, alegând de va fi ucis pre altul în locul vrăjmaşului său, cumu s'are zice pre cea ce au intrat la mijloc să'l desparţî sau şi cea ce au fost stănd aprópe lângă vrăjmaş.

si. Căruia i să va tâmpla de să'si ucigă pre tală-său, în zilele cele vechi întâi îl bătea cu vine de bou verzi fórte tare şi atunce viu îl bagă într'un sac şi într'acel sac bagă şi un dulău şi un cucoş, şi o năpărcă şi o moimă şi decia'l arunca în mare cu tote cu acestea de vrea fi aprópe marea. iară de nu, îi lepeda unde ştiea neşte herî salbateci.

zi. Iară acum lasă pre voia giudeţului, îi da mórte mai cumplită de cât altora, cum s'are zice întâi i tae mânia cea ce au ucis într'acel loc unde au ucis pre tată-său şi decia'l légă de códele cailor şi'l duc trăgând pe uliţe până la locul cel de pierzare şi întâi îi tae capul

decia'l tae platoviţe sau şi într'alt chip. după cumu'l va părea giudeţului, iară nice într'un chip nu să cade să'l îngrope în pământ.

ni. Cea ce va ucide pre altul ce au fost fiind moşile cui-va cu acesta scopos cum să cază pre mânia lui, de vreme ce să va arata lucrul c'au făcut una ca acesta, nice el, nice fecioru'l lui nu vor încăpea să moşnenească acele ocine, ce rămâne moşea să fie domnescă de vreme ce nu vor fi alţi moşneni den'tr'acea stepenă ce au fost ucigătorul.

fi. Ori cine'si va ucide muiarea sau muiarea pre barbat, ucigătorul n'are nice o trébă la ocine, ce să vor da părinţilor, iară de nu vor fi părinţi aceluî ucis acele ocine să le ţie domnia.

k. De va lasa cineva bucatele şi ocinele sale cu zapis vre unui om să fie tote a lui după mórtea muiarei lui sau a vr'unuî cucon a lui, şi dacă va lua acela zapisul îi va fi urât aştepta ce va omorâ pre cea ce ţin ocinele pentru să le apuce mai curând el, atunce va piarde acesta tot cătu'i spune zapisul şi ocinele vor fi domneşti, iară pe acesta den afară de pagubă îl vor certa întru tot ca şi pre un ucigător.

ka. Când va fi un om bolnav şi să va lasa cui-va să moşnenească mult puţin ce va avea şi'l va face şi zapis, şi acest moşnen nu va griji de dăns să'l aducă vre un vraciu buna să'l păzască cândan doră l-are tãmadui, ce'l, va lasa aşa negrijit şi nesocotit, şi de va muri bolnavul, acesta'si va piarde moşnenia, şi vor fi tote bucatele şi ocinele domneşti.

kv. De vreme ce ocinele ucigătoruluî pogor den bătrânî, ce să zice de la părinţi, atunce cuconu'l ucigătoruluî nu'si vor piarde ocinele ce li să vin de la moşu-seu, nice vor putea să fie domneşti ce să vor lua ocinele ce va fi agonisit ucigătorul.

kg. Cea ce va răni pre altul şi nu'l va omorâ, nu'si va piarde moşnenia şi mai vâr tose când să va tâmpla după ce să va tãmadui de acele rane de'l va face şi zapis şi'l va lasa pre urma lui să'l ţie moşiele.

kd. Cea ce'si va omorâ muiarea, cumu s'are omorâ pre tată-său.

ke. Ori cine'si va omorâ muiarea îşi va piarde tot venitul ce va fi având den ocinele ei, alegând când o va găsi curvind cu altul pentru căce atunce nu va piarde nemică den tote veniturile ei.

ks. Muiarea ce'si va omorâ bărbatul nu numai ce'si va piarde veniturile cele ce va fi avut de la barbat ce încă şi zestrele sale tote le va piarde că să vor lua domneşti.

kz. Când să va prileji un om căsariu în vieaţa lui să'si dăruiască avuţia sa femeii sale sau femeia bărbatuluî său, acest dar să va adevara după mórte iară nu în vieaţă, însă şi mórte să fie den fire iară nu de vre o nevoe.

kn. Cea ce nu va chema vraci la bóla muiarei lui şi să'l cumpere de tot felul de vraci

nîi și de alte de tôte bucatele ce'l vor trebui, și de va muri atunce dentr'acea bôlă, piarde-va barbatul tot venitul ce va avea depre ocinele muiarei, sau macar de i-ar fi și dăruit ceva și aceia'i vor lua sau și alt lucru ce va fi după obiceiul locului cumu s'are zice ôre ce are avea.

kf. De să va prileji să nu să afle vraci a-colo, atunce este dator bărbatul să trimiță unde va găsi să'l aducă de va fi aprôpe, iară de va fi departe nemică nu'l datoriu.

l. Muiarea de nu va chiuma vraci la bôla barbatului, sau de nu'l va nice socoti, nu va piarde nemic den venitul sau ce va avea de la barbat.

Pentru ceta ce'și va ucide pre tată-său sau za pre înmăsa, ce certare va avea. gla. f.

a. Ceta ce'și va ucide pre tată-său și pre înmăsa, sau pre moșu-său, sau pre moașe-sa, acesta ce'și ucide părinți mai cumplită certare să aibă de cât alți ucigători.

v. Ucigătoriu de părinți să chiamă și ceta ce'și ucide feciorul sau nepotul, sau de va lua neștine fecior de suflet și apoi să'l ucigă, sau acela pre dăns, ucigătoriu de părinți să chiamă și ca unul de acestea să va certa.

g. Nu are voe nime să'și omôre feciorul macar în ce greșală l-are găsi, iară numai cînd i să va prileji carea cum-va, atunce să'l spue giudețului.

g. Ceta ce va ucide pre un diregător și giudeț ai vre unu'l loc, ca și ceta ce'și va ucide părinți să va certa.

e. Ceta ce-și va hicieni moșiea și nașterea de unde au născut mai cumplit să'l certe de cât pre un ucigătoriu de părinți, de vreme ce să cade mai bine să'și ferească și să'și socotească neștine moșiea de cât părinți ce l-au născut.

s. Ucigătoriu de părinți să chiamă încă și ceta ce'și ucide pre frate-său sau pre sora-sa sau fie pre ce rudă a lui.

z. Ceta ce'și va ucide muiarea, să va certa mai cumplit de cum ș-are ucide pre înmăsa, așijdere și muiarea ce'și ucide barbatul.

n. Ceta ce'și va ucide pre tată-său sau pre înmăsa și pentru să'și mai micșureze certarea va zice c'au greșit într'o mănție sau va zice că l-au ucis de frică că s'au temut să nu'l ucigă tată-său pre dăns, să nu i se bage în samă nemică acestea respunsuri de-are zice cât are zice, să'l certe ca pre un ucigătoriu de părinți.

f. Ceta ce va otrăvi pre ceta ce'l închis în temniță pentru să nu'l vază cîndu'l vor certa ș'il vor chinui la locul cel de muncă să să certe după cum va fi voia giudețului.

i. Ceta ce va svătui pre altul să fie ucigătoriu de părinți, de să va face cum va avea ucidere pre svatul acelui om, să'l certe și pre

dăns ca și pre cel ce au făcut uciderea ca pre niște ucigători de părinți.

ai. Vraciul ce va da otravă feciorului să otrăvască pre tată-său, să i să facă môrte, să'ï tae capul.

vl. Slugile ce vor înbla și în sus și în gios gătând trêbe ca acelea reale pentru să să facă ucidere, pre aceia să'ï certe ca și pre ucigătoriu de părinți.

gi. Ceta ce va cumpara otravă să dé tătăne-său, să'l certe ca pre un ucigătoriu părintelui său, macar că nu va fi putut nimeri să i-o dea, iară de va fi altul străin cumparat otravă și o va fi dat la vre un fecior a cui-va să dea, tătăne-său și el nu să va fi putut meștersugui să i-o dea, atunce să să certe amândoi într'un chip, însă să nu'ï omôră, ce să le dea o certare cumplită, cum va cunoște giudețul.

di. Ori care fecior sau slugă sau fie cine va fi de va ști și va cunoște că vor să ucigă pre cineva au cu otravă au cu armă au fie cu ce fel de môrte și de nu va spune să smin-tească acel lucru ca un ucigător de părinți să să certe împreună cu cei-l-alți cu toți ce au vrut sau au și făcut uciderea.

ei. Ceta ce'și va trimite pre fiu-său cel bolnav la spitali acela'și va piarde puterea cea părintască ce au asupra fiilor; acesta fiu de s'are prileji să ucigă pre tată-său, nu s'are certa ca ceta ce'și ucide pre tată-său, ce s'are certa ca un ucigător ce face uciderea grabnică.

si. Așa într'acest chip să pată și fiul ceta ce va trimite pre tată-său în spitali.

zi. Tatăl ceta ce'și va ucide feciorul pentru vre o greșală mare ce va fi făcut sau va fi vatamat pre tată-său, care vătămătură pôte să'l osăbască despre tată-său să nălbă nemică parte dentru averea lui, cum s'are zice de'l va fi bătut sau au fost lăcuind rău împreună fără nice de o desmierdăciune și alte multe ca acestea, atunce nu să va certa ca un ucigătoriu de părinți ce să va certa ca ceta ce face môrte grabnică.

ni. Tatăl ce'și va ucide feciorul cîndu'l va prinde curvind cu maștehă-sa nu să va chiama ucigătoriu de părinți ci să va certa ca ceta ce face ucidere grabnică, iară de va fi avînd tatăl vre o muiare țitôre și feciorul nu o va ști, nice o va cunoște, de'l va găsi cu aceia și'l va ucide pre fecioru'și să să certe ca un ucigător de părinți.

fi. Tatăl ce'și va ucide feciorul pentru ce'și va fi lepadat legea lui Hristos, și nu să va certa ca ucigătorul cel de părinți.

k. Ceta ce'și va ucide pre tată-său pre carele l vor fi scos și gonit de'ntr'acel loc ce au fost locuitoriu, să socotescă de va fi făcut vre o nevoe și vre o răutate acelui loc sau drept alta vină mare, să nu să certe ucigătoriu de părinți, iară de să va afla că l-au

gonit drept lucru puțin să să certe ca un ucigătoriu de părinți.

ka. Când să va tâmpla, ori barbat, ori femeia deși vor înpresura cuconul lângă sine într'ăsternut, pentru nesocotința lor neavând grijă cum se cade de pruncul lor, să să certe, iară nu cu mörte ce după voia giudețului, iară de să va afla c'au făcut acest lucru în dedins cu înșălăciune, atunce ca un ucigătoriu de părinți să să certe.

ky. Aceasta să înțelege și spre mamce, carele aplcă prunci mici.

kg. Când va fi neștine nebun și deinafară de minte, și deși va ucide tată-său sau pre fiu-său, acestuia să nu'i să dea nice un fel de certare pentru căce agiunge'i lui certare că este nebun și fără de mente.

kd. Cea ceși va ucide pre tată-său sau tată pre fiu-său necunoscându'l, cmmu s'are zice nópcea s'au schimbat într'alte haine sau într'o mestecătură de ómen'i mulți, nu să va certa ca un ucigător de părinți, dară să cade să arate ca adevarat giudețului pentru să creză cum cu credință mare că nu l-au cunoscut, dacă vrème ce giudețul nu crede și de să va afla lucrul că nu'l de-a crederea tot să să certe ca un ucigătoriu de părinți.

ke. Cea ceși va ucide pre fiu-său pentru să scape denaintea lui să nu'l ucigă, să nu să certe nice cu o certare, cumu s'are zice, invățăndu'si feciorul bate'l-va cu măsură cu un tată, atunce să va porni fiu-său și va începe a lovi pre tată-său, atunce tatăl pöte ucide pre fecior într'acel ceas să'l omóră și să nu pață nice o răutate iară de'l va fi pré trecând cu bataea cu vrăjmășie ca acea și cu arme atunce pöte fiul să să ridice asupra tătâne-său și atunce la acea batae de va ucide unul pre altul se vor certa ca niște ucigători, iară nu de părinți.

ks. Ori cineși va ucide feciorul carele va fi născut cu niscare semne grósnice ca acelea, cum are fi cu capul ca de dobitoc, sau cu tot trupul sau de tot cn totul să fie lucru ca acela nice de o trebă și cumu'l mai grozav și cum să nu să pötă socoti să fie om, acela ce'l va ucide să nu albă nice o certare, iară trebe să înțălegem pentru sémne, cuconii caril nasc cu s (6) dégete sau numa'l cu d (4) sau când vor fi cu trei mări sau cu trei picioare sau numa'l cu o mână, sau cu un picior, sau să'i fie mai mici dégetele, pentru căce atunce cu acea greșală pot să să hrănescă ca și alalți ómen'i fără nice de o smintělă.

kz. Ori cine va ascunde și va tăcea uciderea și mörtea tătâne-său sau a fiu-său, sau a muiarei lui, sau muiarea a barbatului sau a frăținei său, acela face prepus cum să fie știind sau să fie și soție cu acei ucigători, drept aceea să i să dea strănsóre să spue, iară de nu, să'i să dea muncă tare.

kn. Când să va afla neștineucis în casă la muiareși, atunce să muncescă pre muiare și pre alți pre toți căți au fost în casă pentru să spue cine l-au ucis.

kf. Ori cineși va găsi fata sa cea de trup curvind cu cineva, pöte să'l facă mörte, însă ca să ucigă împreună cu dănsa și curvariul și să nu albă nice o certare

l. Așijdere de o va găsi că curvéște cu om din cirosul besericef, pöte să'l ucigă pre amândoi și să nu să témă de afurisenie.

la. Ori cineși va găsi fata grea de prunc, pöte să o ucigă de tot și să nu i să dea certare de mörte ce să pață alta óre ce certare după cum va fi voia giudețului.

lv. Tatăl curvei pöte să ucigă încă și pe soțiea curvariului fără nice de o certare.

lg. Tatăl curvei pöte încă și pe fiu-său să'l trimiță să's ucigă pe soru-sa când va curvi împreună cu curvariul, și și pre soția lui de va avea, și să nu albă nice o cer'are, iară de va face feciorul acest fel de ucidere fără de voia tătâne-său să să certe cu mörte cumplită.

ld. Tatăl curvei încă pöte săși chiane și priatelii lui să să svătuiască pentru să'i ucigă fata și pre curvariul și pentru acest svat nime nice o certare să nu albă.

le. Curvariul, cându'l va găsi tatăl curvei de față curvind și va vrea să'l ucigă, iară curvariul il va ucide pre dăns, să să certe ca un ucigător de vrème ce pravila nu'l dă voe să stea împotriva tatălui curvei.

ls. Cea ce va curvi cu muiare cu barbat, și de'l va găsi de față barbatul, vrând să'l ucigă va ucide curvariul pe barbat, să să certe ca un ucigător de vrème ce nu s'au dat voe barbatului săși ucigă muiarea și curvariul cându'l va găsi cum s'au dat voe tatălui.

lz. Acéstă putere o dă pravila tatălui curvei când să vor tâmpla aceste lucruri, ce să, zice cându'l va afla pre amândoi într'un loc iară deși va ucide fata și curvariul va fugi, nu mai pöte deacia după câte-va zile să'l mai ucigă, iară de va fugi fata ucigându'e'i pre curvariul pöte și după aceea să o ucigă când o va găsi, macar și în șese luni, macar de-are fugi și în alt trăg.

ln. Tatăl încă are voe săși ucigă fata când o va găsi curvind în casă unde lăcuește cu dănsa, sau în casa cumnatu-său, iară de o va afla într'altă casă străină n'are voe să o omóră.

lf. Iară pöte cu adevarat de o va găsi curvind într'aceste dóo case ce am zis, iară de va fugi să să ascunză într'altă casă străină și acolo de o va găsi curvind pöte să o ucigă fără nece de o certare.

m. Cineși va împărți fata de la sine și'i va da zestrele tóte și va lăcui singură de sine, nu mai are putere déciea să'i facă mörte dacă o va găsi curvind.

ma. Cela ce va avé tată viu nu'şî va puté omorâ fata dacă o va găsi curvind, pentru că va avé certare.

mv. Cela va avé veste de om rău şi va fi fost hotru la vre o curvie undeva sau la alt lucru plin de ruşine, nu'şî va putea ucide fata când o va găsi curvind, că va avea certare.

ng. Acestă putere să dă când vor găsi pre curvari de faţă curvind fără nemică altă pă-rere ce singur cu acel lucru fără de ruşine.

md. Fără de ruşine lucru să înţălege când să vor afla amândui într'aşternut gol cu peile sau macar şi înbracaţi dacă vor fi într'un aş-ternut sau când să vor găsi singuri într'o ca-mară sau cându'i vor găsi sărutându-se sau de o va ţinea de ţite sau cându'şi vor arata unul altuia ruşinele cele ascunse şi coperite sau când vor vorovi lucrure fără de ruşine sau când vor răde făr de nice o dezmi-er-dăciune.

me. Acestă putere ce are neştine să facă mörte fără de certare nu să tinde departe ce numaî până la tată-său, de vreme ce nice moş nice frate nice fiu nu pot să omorâ pre omul său cându o vor găsi curvind şi să nu albă certare.

ms. Ceia ce vor mërge să răpască vre o fecioră, pe aciea să cade pre toţi să'î omore fără nice de o certare, iară den toţi ômeni fê-tei cându vor găsi de faţă făcând acel lucru, ce să zice cându o vor răpi, într'ace dată au voe să'î ucigă, iară da căsă va face lucrul şi vor trece o zi doo, decia n'au putere să'î u-cigă, iară de'î vor ucide toţi să vor certa cu mörte.

mz. Cella ce'şî va ucide muiarea când o va prinde curvind într'acel ceas împreună cu cur-vari cu tot singuri făcând acel lucru, să va certa barbatul însă nu cu mörte ce cum va socoti giudeţul, şi aceasta iarăşi de va fi fost curvariul om de folos de protiva barbatului, iară de va fi fost vre un om de gios, cum să zice ţăran, sau vre uu slugoî sau vre un măs-eăriciu să nu agiungă la cinste de asemenea cu barbatul curvei ce să fie mult mai prost şi de nemică şi de'î va ucide barbatul pre acesta nemică nice o certare să nu albă.

mn. Barbatul ce va ucide om den clirosul besericeî pre carele va prinde curvind cu muiarea'şî, să va certa după cum va fi voia giudeţului.

mf. Cella ce'şî va omorâ muiarea având prunc în sgău şi o va găsi de faţă curvind, să va certa după voia giudeţului cunu s'are zice prunc.

n. Pôte fie cine să'şî ucigă sluga sa şi pre cela ce'î ţine fecior de suflet cându'î va găsi de faţă curvind cu muiarea lui, fără nice de o certare, iară sluga sau feciorul cel de suflet n'au putere să ucigă pe stăpănu-său macar de

l-are găsi gol într'un aşternut zăcându'î cu muiarea.

na. Barbatul curvei ce o au prins cu cine-va, pôte să trimită pre fiu-său la slugă'şî sau şi pre altul străin să'î plătească să'î ucigă muiarea împreună cu ibovniculu'şî cu cel mai prost, şi ucigaşii aceştia tot să fie fără nice de o certare.

nv. Barbatul muiarei curve pôte să'şî chia-me fiu'şî şi pre alţi străini să să svătuiască pentru uciderea muiare'şî, şi ori că'î vor fi într'acel svať nime nice o certare nu va avea.

ng. Cella ce va ucide pre cela ce'î îmblă cu muiare'şî şi şi pre muiare, ales când să va pri-leji să fie boiarin, singur mai marele lui, sau alt giudeţ cineva, acesta nice o certare să nu albă, însă acesta să înţălege cându'î va fi fă-cut silă acei muiari şi va fi fost fără voia ei de va fi curvit, atunce boiarinul sau şi dom-nul făcând silă cueva să schimbă den stepena cea de sus în cea de jos şi den domn să face rob şi den boiarin rămăne ca o slugă, pentru aceea scrie cine'î va găsi curvind cu femeia'şî să nu albă nice o certare de'î va putea ucide.

nd. Barbatul ce va avea muiare curvă, pôte să o ucigă şi pre muiare şi pre cela ce curvêste cu dânsa cându'î va găsi depreună amândoi unul pre alalt în casa lui iară nu în casă străină, alegând cându'î va găsi de faţă în casa sa şi ei vor scapa deinaute'î şi vor da într'o casă străină cum am şi mai zis, sau şi într'alt chip, cându'şî va zice omul muerei nu voiş să mai mergi în cutare casă sau în cutarea, iară ea va merge şi nu'î va asculta, de'î va prinde în vre o casă de acelea să'î u-cigă şi să'î omorâ pre amândoi şi curva şi curvariul şi să nu albă nice un fel de certare.

ne. Nu să va certa bărbatul curvei de o va omorâ pre dânsa împreună cu cela ce au curvit cu dânsa, iară de va scapa muiarea până va ucide pre curvariul, atunce ori când o va găsi atunce să o omorâ, alegând să nu fie făcut pace cu dânsa că dacă va face pace nu iaste vrême de o mai uciderea.

ns. Ori carele va fi fără de cinste şi om plin de ruşine şi de totă ocara pentru lucru-rile lui cele réle sau şi de la giudeţ, acesta nu'şî va putea ucide muiarea când o va prinde curvă că va fi de certare.

nz. Cella ce va fi singur curvariul, şi va avea şi alte muiari, acela nu va putea ucide pre-curvariul ce va curvi cu muiarea lui, alegând de'î va fi zis mai déinte să nu vorovască cu muiarea lui pentru că atunce, de'î va găsi, pôte să'î ucigă şi să nu albă nice o certare.

nn. Muiarea ce'şî va omorâ bărbatul cun-du'î va găsi cu alta şi de va ucide şi pre muiare, ce să zice pre curvă, nu să va certa, numaî să'î ucigă într'acel ceas cându'î va găsi de faţă iară nu altă dată.

nf. Cella ce'şî va omorâ feciorul cându'î va

găsi curvind cu maștehă-sa, să va certa acesta, însă a nu cu mörte ce mai puțin după cum va fi voia giudețului.

x. Feciorul nu are putere să ucigă pre tată-său cându' l va găsi curvind cu muiarea lui, pentru că să va certa.

xa. Cella ce va zice giupănu-său, să are fi ce boiarin, să nu' l vorovească cu muiarea și el tot va vorovi, de va face acesta de doo. de trei ori, pöte să' l ucigă fără nice de o certare.

Pentru ceia ce vor ucide pre neștine ca în-za șăldăciune ce să zice cu otravă. gla. i.

a. Or' cine va omorâ pre altul cu otravă, să va certa mai rău de cât cella ce face ucideri cu sabia sau cu altă armă.

v. Cella ce va otrăvi pre cineva, nu numai l vor pedepsi cu cumplită certare, ce încă și cuconii lui ce vor rămănea pe urmă vor fi neputearnici fără nice de o cinste și rușinați înaintea tuturor.

g. Pravila ceea ce ceartă pre ucigătorii nu iaste acesta singură și pentru ceia ce omorâ cu otravă, că aceștia cu otrava mai cumplit să vor certa de cât ceia ce să certă drept mörte degrabă.

d. Cella ce să cercă să otrăvească pre cineva și nu va putea au căce nu s'au putut lipi să' l o dea au n'au fost făcută bine ce-au fost slabă de nu l-au priimit, acesta să să certe, iară nu cu mörte; acesta obiceiau iaste decurund în pravilele ceste mai nouă; iară mai di de demult în zilele cele vechi macară de nu l-au vrut nice otrăvi tot i-au fost tăind capul.

e. Or' cine va avea otravă de o va fi făcând sau o va fi vânzând și de să va prileji să otrăvescă pre cineva acesta să să certe după cum va fi voia giudețului.

s. Cella ce va cumpara otravă. să să certe după cum va fi voia giudețului, pentraceia de nu o va fi încă dat să o bea cineva, alegând cella ce au fost cumpărând iaste vraciu, dece va să o cerce cu erbi ca acele cu meștersugul lui să vază puteva face iarbă ca aceia să biruiască puterea otravei, ce să zice să dea iarbă celui otrăvit să nu' l prinză otrava.

z. Cella ce va vinde otravă omului necunoscut, sau nebulului, sau vre unei curve, să să certe, iară nu cu mörte.

n. Otrăvitul iaste un lucru förte cu nevoie să' l arate neștine, drept aceia giudețul de vrème ce va vedea cum mărturiile și seamnele nu să pot crede nice agiung să pötă arata, atunce vine lucrul la muncă și mai vartos să cade să muncască pre om la ucideri cea cu otravă de cât la alte morți și ucideri ce să fac.

Prepusurile otravei de unde să iau, să să pötă crede.

f. Muiarea înblătore și curvă face prepusuri spre sine cum să' fi otrăvit barbatul.

1. Cella ce așteaptă să moșnenescă ocinele și avuția cuiva face prepus cum să fie otrăvit pre acea rudă a lui, iară acest prepus nu să pöte lipi când să vor fi prea iubind unul pre altul și vor fi având viață stătătoare și bună într'aceasta lume până va fi fost viu.

ai. Cella ce va fi cumparat otravă face prepus cum să fie otrăvit pre cel mort, mai vartos când să va tăgădui că nu o au cumparat.

vi. Cella ce va găta nește bucate sau băutură și le va găta pre furiș, ce să zice pre ascuns, face prepus cum să dea altui cuiva să să otrăvească.

gi. Cine pötă la sine otravă face prepus c'au otrăvit el pre neștine.

di. Cine pisază otravă în piulițe, face prepus că va să dea sau au dat cuiva.

ei. Cine va îngropa pre mort ce va fi otrăvit și nu va socoti tôte lucrurile și obiceiaele ce s'au apucat într'acel loc de se fac, face prepus cum să' l fie el otrăvit.

si. Cella ce va îngropa pre cel mort otrăvit încă fiind cald și nu' l va lasa nice să să răcască, face prepus cum să' l fie el otrăvit.

zi. Cella ce ascunde hoăraturile omului celui bolnav și nu le arată la vraciu să le vază, face prepus cum să' l fie otrăvit pre bolnav.

ni. Cella ce nu va vrea să mănănce de bucate carele au gătat el singur, și cându' l vor zice că sânt otrăvite, face prepus de otrăvit.

fi. Cella ce nu' si va face voea rea după mörtea celui otrăvit, ce' si va părea că iaste vesel, face prepus cum să' l fie el otrăvit.

k. Cella ce nu pune nevoință să socotescă pre cel bolnav, ce să zice pre cel otrăvit, cum l-au fost socotind și la alte bôle, face prepus cum să' l fie el otrăvit.

ka. Face prepus încă și cella ce' l pomeniște cel otrăvit și să dea vina lui că l-au otrăvit.

kv. Vrajmașul celui otrăvit face prepus să' l fie otrăvit el.

Pentru ceia ce ucig pre alții pentru să pötă za scăpa, să nu' i ucigă pre dânși. gla. ai.

a. Cella ce ucide pre omul ce vine asupra lui să' l ucigă nu să va certa nice cum, iară de va merge neștine să ucigă pre cineva și cella il va tămpina și' l va ucide pre dăns atunce să nu să chiami că l-au ucis neștine ce să zică că s'au ucis singur.

v. Or' cine va fi vrând să ucigă pre altul în beserică și cella-l-alt il va ucide pre dăns în beserică, atunce nice cum să nu să certe ucigătorii nice pentru loc c'au fost svânt ș'au făcut acolea ucideri.

g. Beserica nu să spurcă de sângele ce s'au varsat pre dereptate parte, ce s'au vrut spurca când s'au vrut varsa pentru nedereptate și cu năpaste lucru.

d. Or' care fecior sau și văduvă curată și

de cînte de va ucide pre cela ce va să'î facă silă și să'î strice fecioria sau să o rușineze nu să va certa nice cu un feliu de certări, însă de'î va ucide într'acel ceas ce-au vrut să'î facă silă iară nu altă dată.

e. Pre cela ce face silă feate'î pôte și frate-său și tatăl feate'î să'î omorâ într'acea vreme cîndu'î va face silă.

s. Uciderea ce face neștine de frica altuia pentru să'î scôță capul den mana lui acesta să nu aibă certare, ce să zice cînd va arata ucigătoriu'î la giudeț cum s'au spăriet că'î va ucide acela pre dăns, de va arata cu adevărat lucru, și cu semne ca acele ca să pôtă crede giudețul cum spaîma lui au fost adevărate și deplin cum au spus, de va fi măsă asupră'î cu armele gôle sau cu soțî multe ca nu altă dată cu ômenî ca aceia tocmiți de ucidere sau cu alte ca aceastea, pentru căce, de să va afla că seamnele nu sînt adevărate cu credință să pôtă crêde de acea spaîma atunce'î va certa și nu'î va crêde giudețul că l-au ucis pentru să scape denaintea lui.

z. Cela ce va ucide pre cel cel îngrozește că'î va ucide, nu să va certa; acêsta iaste cînd omul cela ce'î îngrozește să'î ucigă face sémne în tôte felurile și'î mîhăiaște și'î aduce să'î lovescă, sau cînd să va găsi în chip ca cela mănios sau bat sau vre un loc ca acela pustiîu să pôtă face ucidere.

n. Care muiare va apuca sabia barbatu-lu'î sau cuțit sau altă armă ce va fi pus barbatul supt patu'î pentru să'î ucigă muiarea'î și de'î va ucide muiarea pre dăns să nu aibă nice o certare.

f. Cela ce va răni pre altul sau de'î va lovi macar numaî o dată cu un toiag, pôte să'î ucigă de tot cel rănit sau cel bătut fără nice de o certare, pentru căce cela ce lovește o dată arată semnele să mai dea și a dua o ră, de ce nu să cade să'î aștepte neștine alegănd cînd să va prileji să dea întâi cu armă au cu toiag, să nu mai aștepte adouă oară ce să și dea dos să fugă, pentru căce de va cură atunce cel rănit sau cel bătut după dăns și'î va ucide atunce să va certa ca și un ucigător.

l. Un om de va fi încins cu arme și de va da cui va o palmă numaî ucide'î-l va de tot cela cu palma și nu să va certa, ales de'î va fi suduit și'î va fi ocărit înaintea de palmă.

ai. Cela ce va ucide pre cela ce au fost făcut pace cu dăns, de să va afla c'au alergat după dăns sau au dat asupra lui să'î lovescă sau de'î va fi îngrozit cu sabia smultă și de să va spălmănta cela lalt și'î va ucide, nu să va certa nemică de vrême ce n'au stricat a-cesta pacea ce cela ce au venit asupra lui de l-au îngrozit cu sabia gôlă.

vi. Cela ce va lovi cu toiag sau cu palma pre cela ce'î va sudui cu cuvântul să să certe după voia giudețu'î, alegănd cela ce va fi lo-

vit va fi boiarin iară cela ce va fi suduit va fi om de gios, de ce boiarinul cela ce au lovit întru nemică nu să certă.

gi. Nu va putea nime să să pue în price sau să stea înprotiva giudețulu'î, de să va afla că face macar și ceva asupreală.

di. Feciorul nu va putea să să sue înprotiva tătâne-său, nice frățîne-său celui mai mare, nice dascalu-său, nice muiarea barbatulu'î sau nice călugăr egumenulu'î sau nice robul sau nămitul stăpănu'î său, drept acea cînd va bate tatăl pre fecior sau fratele cel mai mare sau dascalul pre vcenic sau barbatul pre muiare sau egumenul pre călugăr sau stăpănu'î pre rob sau pre nămit, cîndu'î vor bate cu măsură și pre vină, să cade să să plăce, iară de să va afla că acești mai mari trec prespre măsură și'î ese din obicei de'î bat deapururea și fôrte cumplit și vine lucrul de stă în cumpănă de môrte și și'î ucigă de tot nu cu toiag sau cu biciu ce cu arme gôle, atunce cei mai mici vor putea sta înprotiva celor mai mari și de să va tămpla vre una ca aceia pot să'î ucigă și de tot și să nu aibă nice o certare.

ei. Cela ce va începe întâi a sudui ș'a ocără și a să svădi și a să prici și de va ucide pre cela ce'î stă înprotiva de să svădește cu dăns, nu va putea zice mai apoi cum l-au ucis pentru să scape denaintea lui să nu'î ucigă ce să va certa ca un ucigător.

si. Tot omul să cade să fugă di cela ce'î suduște pentru să lipsască să nu vie lucrul să să facă ucidere, cumu s'are zice cînd vezi vrajmașul de departe că vine și de vor putea fugi pentru să'î scutești viața.

zi. Cela ce cunoște că iaste datoriu să pască cîntea altuia, să cade să fugă denaintea cîndu'î va vedea că vine suduind, pentru să lipsească de pricina uciderei.

ni. Cela ce are putea să fugă denaintea celui ce începe a sudui și nu va să fugă, de să va prileji ucidere unul pre alt pentru să scape di cela cu vieată, uciderea să să certe după voia giudețulu'î iară nu cu môrte.

fi. Nu este dator omul să fugă de cuvintele cêle de sudalmă cînd va cunoște că de va fugi mai rău va fi și mai rău 'î va vatama cela ce'î suduște.

k. Cela ce iaste fôrte gras și cela ce iaste fôrte slab și mărăsav sau altul nu și să pôte den loc clăti să fugă sau să alerge, nu iaste acesta vinovat să fugă de cela ce să scôlă asupra lui cu cuvinte de sudalmă, că atunce are fi mai rău că l-are goni vrajmașul și l-are agiunge și l-are ucide de l-are omorâ.

ka. Cela ce va fi boiarin sau slujitor, nu iaste vinovat să fugă denaintea celui ce vine spre dăns suduindu'î pentru căce că de va fugi fi va fi mai mare rușinea.

kv. Cela ce va ucide pre altul vrănd să u-

cigă pre cea ce l-au suduit, acesta nu să va certa macar de-are zice alții că să va certa.

kg. Cea ce va ucide pri cea ce va intra la mijloc să'i înparță vrăd să ucigă pre vrajmașul său, nu să va certa.

kd. Căla ce va sprijini pre doi vrajmași pentru să'i înparță când să vor bate amândoi și va da de'l va răni unul den trănși, iară el să va scula de va ucide pre cea ce l-au rănit și'l va omorâ, acesta nu va avea nice o certare.

ke. Sprijinitoriul pôtă să ucigă fără de certare pre cea ce au început svada ș'au făcut asupreală, ce să zice au căzut napasta pentru ce au izbăvit den mâna lui pre cel drept, însă aceasta să fie când nu'l va putea izbăvi într'alt chip fără numai cu ucidere.

ks. Iară de să va prileji sprijinitoriul să ucigă pre cel drept, ce nevoaste să scape denaintea aceuia ce'l cade napaste pre carele nevoaste și el să'l sprijenească să nu'l ucigă părăndu'i di o grabă că iaste acela cea ce au început svada carele are fi pe dreptate să să ucigă, acesta de vrême ce au greșit de au ucis pri cel drept să să cêrte după cum va fi voia giudețului.

kz. Cea ce va ucide pri cea ce alergă să ucigă și de-are ucide încă și pre soțiea lui nice o certare să nu albă.

kn. Cea ce va ucide vre un om vrând să ucigă pre alt cineva, ce zice pre vrăjmașul său și acest vrăjmaș și ucigătoru iaste cea ce au scos întâi sabia pentru să să bată, aice să înțalege că acesta au început svada iară nu să bate pentru să scape denaint'e, atunce să să cêrte după voia giudețului, macar de-are și zice și alții să să cêrte cu môrte.

kf. Cea ce va ucide pre sprijinitoriu cu înșălăciune, ce să zice când nu l-are ucide nice drept vre o gresală sau drept ce-au vrut să ucigă pre vrajmașu'i ce numai în dedsins, atunce și acesta să va omorâ.

l. Tot omul are putere să să bată cu vrăjmașul cea ce vine asupra lui să'l ucigă sau să'l ia bucatele, și de va vedea nevoe cum într'alt chip nu iaste puțință să scape denaintea lui fără de cu môrte, atunce cel drept de nu va putea șapa într'alt chip să ucigă de tot pre cea ce'l cade napaste și nice o certare nu va avé; acesta să înțalege și la bucate, într'acesta chip să'și socotescă și bucatele.

Pentru ceia ce ucig pre fur cându'l vor za prinde furând de față. gla. vi.

a. Cea ce va ucide furul cându'l va găsi furându'i bucatele, nu să va certa de să va afla c'au sărit asupra stăpânului cu bucatele ș'au fost de-al ucidera, acesta să înțalege când nu va putea într'alt chip să'și scotă bucatele de la acel fur fără numai cu môrtea.

v. Pôte neștine să'și stringă priatelii, ve-

cini și alți streini cu arme să'și socotească și să'și apere bucatele, fără nice de o certare.

g. Cine va avea la sine vre un lucru străin și vor veni să i'l fure, pôte să ucigă furii fără nice de o smintelă ce să zice certare, macar că iaste acela lucru străin.

d. Tot omul pôte să'și ia bucatele de la cea ce i le ține și i le socotește, macară de'și are și fi pus și chizăș, cum să'i d-a bucatele tôte de față la vremea când s'au tocmit, iară cea cu bucatele tot iaste volnic orî unde'și va găsi bucatele, tot să și le ia fie ce vrême va fi.

e. Pôte fie cine să ucigă fără certare pre cea ce să găteză să'l fure, ce să zice văzându'l că pune scara să să sue sau sapă presupt casă sau sparge pârtele.

s. Nu arevoe furul să să bată cu cea ce'l găsese furând, ce să zice că păgubașul, nice să să sprijinească să nu'l ucigă pentru căce i-au furat sau au venit să'i fure.

z. Furul cel de noapte nu pôte nime să'l ucigă când va sta de să va arata, fără numai când să va apuca de război atunce'l vor ucide fără nice o certare.

n. Talharii cef de drum și furii de'i va putea fie cine i va ucide fără certare și încă și pre ceia ce fac nóptea pagubă la sămănaturî.

f. Cine va ascunde funi sau alte legăturî la niscare ferestri pentru să să sue furul când va veni sau și drept să să slobóză gios, să nu să cêrte.

1. Pentru să'și socotescă neștine bucatele are voe să ucigă pre fur însă când acel lucru va plăti mult, cumu s'are zice măi mult decât v. galbeni, iară de nu va plăti lucrul atăta nu va putea-ucide pre fur, alegând numai când să va apuca de război, nu să va da să'l prinză furul aceului lucru puțințel, sau și fără de aceasta cându'l va găsi deusehî nóptea umblând drept furtușagul, atunce iară'și il va ucide fără certare macar de n'are plăti furtușagul nice doi galbeni.

al. Socotindu'și fie cine bucatele, n'are voe sau putere să stea înprotivă sau să să bată cu ômenî cu aceia de folos carîl să cade lui să li să plăce și să'i cinstească, alegând de nu'și va da bucatele unora ca aceia ce de s'are pune și in price cu dăns iară să nu'i va tăme întru ceva nice să'l suduiască pre unil ca aceia ce li să plăcă deapurarea și îi cinstește.

vi. Nu pôte nime să ucigă furul când pôte să'l lege și să'l aducă la giudeț.

gl. Nu pôte nime să ucigă furul când va fugi și va lepada furtușagul ce va fi furat și să va duce desert.

di. Orî cine va ucide fur zua sau nóptea nu să va certa, aceasta să înțalege când îndată va striga furul pre ômenî săi să'i agiute pre vecinîl săi sau pre priatelii săi, iară de nu

va striga pre unii ca aceştia şi-l va ucide să să certe.

ei. Nu e volnic nime să ucigă furul nice zua nice nóptea cându-l va cunoşte pre dăns cine iaste şi când pôte pre direptate să-şi iea bucatele înapoi şi să-l certe, alegând când şeară fi furul schimbat haïnele să nu-l cunoască, nice să fie nime mărturie să arate lucrul la giudeţ, pentru că atunci pôte să-l ucigă şi să n'albă certare şi ucigătoriu lui încă să prinde şi să crêde zicând că nu ş'au vrut putea într'alt chip scôte bucatele de la fur de nu l-au vrut ucide să-l omóră.

si. Fie cine este volnic să să svădească şi să să bată pentru să măntuească nu numai pre sine de nevoe şi de perire ce încă şi pre rudele lui şi pre priatelii lui şi pre vrăjmaşii lui de-l vor chiuma şi de nu-l vor nice chiuma macar de-are fi cine are fi macar de-are fi jidov totu-l un vrăjmaş ca alalt şi de-are fi luat şi banii să-l scôtă capul den nevoe.

zi. Barbatul are voe să ucigă pre cela ce va fi făcut vre o răutate muiarei-lui.

ni. Macar că are fie cine voe să agiutearăscă pre cel asuprit, şi unde va vedea că stau cu război asupra lui să-l scôtă capul şi să-l măntuească den mórte, iară acest lucru nu iaste nemăru dat cu vre o silă cum să fie dator să facă acest ajutoriu, de multe ori şi cu cuvântul pôte să agiutearăscă neştine pre altul până-l va izbăvi de vrăjmaşul carele-l face asupreală, dară nu iaste nime datoriu cu de-a sila să-l facă să facă acesta şi de vrême ce va fi om străin iară nu de rodul lui şi de sângele lui ce să zice frate.

fi. Feciorul iaste datoriu să agiote tătăne-său când va vedea că stau cu război asupra lui să-l izbăvasca de mórte.

k. Slujitorul iaste dator să agiute căpitanului său.

ka. Robul cel cumparat iaste dator să agiute domnu-său.

kv. Nămitul stăpănu-său.

kg. Muirea bărbatului său.

kd. Cel de loc giudeţului său,

ke. Ţara să cade să-şi socotescă şi să-şi priiască şi să acopere de asupréle pre ômenii pământului său.

ks. Căla ce-şi va înclua uşa casei sale pentru să nu intre cel asuprit să scape den mână asupritoriului să să certe după cum va fi voe giudeţului.

kz. Când să va prileji de va fi un cucon micşor şi slab şi va veni asupra lui vre un barbat mare şi mai tare la tôte puterile decât acela, atunce este volnic să să bată cel mai mic şi mai slab cu mai mare arme decât cum sămt aceluia ce vine asupra lui, iară de să va afla că acela ce vine asupra lui şi începe el svada iaste mai micşor de cât dăns şi mai slab atunce n'are putere cel mai mare şi mai

tare să scôtă mai mare armă să să bată cu cela-l-alt sau şi tocma, pentru ce de să va prileji să scôtă mai mare şi să va tâmpla de-l va ucide pre acest micşor şi slab să va certa macar de are fi şi început răshoiul cel micşor şi slab.

kn. Când să va prileji unui om de-l vor birui bătându-să la război sau şi într'alt chip şi gonindu-l vrăjmaşul lui de să va prileji acest vrăjmaş a lui să cază jos la pământ şi de-l va vatama acolo gios la pământ fiind căzut să va certa de la giudeţ după vatamarea ce-l va fi făcut.

of. Căla ce va ucide pre căla ce alergă după dăns să-l facă mórte când fugea, cumu s'are zice bătându-să au dat să lovească şi n'au nimerit bine ce i-au căutat numai a da dos şi au început a fugi iară cela-l-alt l-au agiuns şi l-au omorât, acesta să va certa după voia giudeţului. Însă să socotescă giudeţul dară de va fi fugând pentru să-şi mai dobândescă agiutoriu şi să să întorcă să-l omóră, atuncea de-l va omorâ acesta ce-l goneşte nu să va certa, sau şi într'alt chip când să va prileji căla ce fuge să fie om de gios şi căla ce-l goneşte să fie boiarin atuncea pôte să ucigă boiarinul pre cel mai mic ce fuge, fără de nice o certare.

l. Când să va acolisi un om de altul, ne fiindu-l căla nice cu o delă, așa numai într'o pismă va vrea să-l ucigă, căla încă nu să va da ce să va sprijini cum va pute, bătându-să ei amândoi va cunoşte căla asuprit că-l va ucide asupritoriul, văzând el că nu este puținţă să-şi măntuiască vieţă într'alt chip, şi-l va ucide, atuncea trebuie să arate la giudeţ cu mărturie cum acel ucis au început întâi svada şi cum nu i-au fost vinovat ce de mare nevoe l-au ucis pentru să scape de mórte că într'alt chip nu era vrême să pôtă scapa de acel vrăjmaş fără numai cu mórte, atuncea de să va afla cum acele mărturii ce arată acest lucru sămt ômenii de gios şi proşti să nu să creză ce să să certe ucigătoriu, iară de vor fi marturiile ômenii buni şi vestiţi de credinţă să să creză şi să nu să certe.

*Pentru ranele cele de mórte şi pentru cele ce nu vor fi de mórte cum să vor cu-
za nşte. gla. gi.*

a. Ranele unele sămt de mórte carele şi de nevoe sămt îndemnătore spre mórte, mai vrâtos aceste rane ce să ating de inimă sau de crierii capului; altele iarăşi sămt mai departe ce aceste, nu sămt de mórte ce să vindecă mai pre lesne, cumu's la stinghi şi la pulpile piciorilor aşijderi şi la mână, aceste încă de sămt vre unele şi cu griji pentru lâcomeia şi poftele cele rele când va face cum nu să cade căla ce va fi rănit, care lucru macar că sămt şi de nu îndemnarea spre cum-

pene de mörte iară tot trebuie cu socotință, alegând de să vor prileji ranele să fie la piept sau la grumaz și alte ca aceste.

v. Cēla ce va rāni pre altul și' l va face rană de mörte și de i să va prileji mörte dētr'acea rānătură, atunce vor vedea toți cum au murit de acea rană, și' l vor certa pre acesta ca și pre un ucigătoriu, măcar de-are muri după aceia cāt de tārziu după câte-va zile, sau de nu va fi mārș nice la vraciu să să vrāciuiască, sau macar de va fi dat și pre vraciu rāu să' l fie smintit, sau de să va fi și smintit cel rānit singur cu multe lucruri fāră de ispravă, mārșări, bāturi și altele asemenea acestora, ucigătoriu tot să va certa ca un vinovat.

g. Cēla ce va rāni pre altul și' l va face rană nu de mörte, și după aceia pentru destule neputințe i să va tāmpla mörte, atunce nu va putea crēde giudețul cum să' i fie mörtea dētr'acea rană, pentru că acesta nu să cade să să cērte ca un ucigătoriu, ce după cum va fi voea giudețului, pentru că acesta au murit au pēntru vina vraciului au pēntru nesocotința lui ce să zice pentru lācomia lui și pēntru poftele trupului cu ne îngāduinta sa, și mai vārto cānd va muri cūrānd preste puține zile după ce l-au rānit.

d. Cēla ce-au rānit pre altul cu rană ca aceia să vie lucrul să stea la cumpānă de mörte, acesta să chiamă cā au murit de acea rană și să va certa ucigătoriu cu mörte, macar de s'are gāsi greșala și acelu rānit pēntru hrana lui cea fāră de cumpāt, ce să zice mārșări și bāturi, sau și pēntru nemeșterșugul vraciului.

e. Cēla ce va rāni pre altul cu rană ca aceia să nu să cunoscă ce fel de rană iaste, și de' i să va tāmpla mörte de acea rană nu să va chiea să fie mort de rană, ales cānd nu să va fi pāzit nice va fi chemat vraciu să' l vază sau de-are fi și chemat nu va fi ascultat cumu' l va fi invāțat sau de să va fi smintit singur cu nesotința lui slobozinduse la bucate și bāturi, acestea tōte să cade să le arate cēla ce l-au rānit cu mārțurie ca aceia cum au făcut tōte acēste greșele ce sāmēt mai sus scrise, și atunce nu să va certa așa cumplit ca un ucigătoriu; iară de nu va arata u-nele ca acestea, cum am zis și mai sus, certasā-va cu mörte ca un ucigătoriu.

Cānd se vu certa cēla ce au rānit pre altul za și cānd nu să va certa. gla di.

a. Cānd să va afla cā cel rānit n'au vrut să chieame vraciu, sau de-are fi și chemat și nu l-au chemat la vrēme ce s'au întārziat preste câte-va zile, atunce sminteala mōrții va fi despre cel rānit.

v. De să va gāsi cā cel rānit nu ascultă cumu' l invāță vraciul și de să va prileji să

mōră de acea rană, pricina mōrții și iaste el singur iară nu rana.

g. De să va fi cel rānit împreunat cu muiare trupēste, pricina mōrței nu' i den rană, ce iaste pēntru nesocotința lui.

d. De va fi cel rānit mārșat niscare bucate grēle și va fi bāt niscare bāturā carea cum-va, sau de va fi înblat în sōre sau în vānt la rāceală, atunce nu i' i mōrtea de rană.

e. Cānd cel rānit va să să tāmāduiască cu descāntece și cu farmeci, atunce el singur iaste vinovat mōrții și, alegānd de va fi rană de cele de mörte și vraci să vor fi pārāsit zicānd cā nu să va tāmādui, atunce de nevoe de va chiea și fārșmācātōre sau descāntātōre nu să înțelēge să fie făcut așa greșalā mare pēntru să pōtă șuvāi cēla ce l-au rānit să nu să cērte cu mörte.

s. De va fi mārțurisit cel rānit la mōrtea sa cum nu i' i mōrtea dea acea rană ce' i iaste pēntru nesocotința și nepaza lui, nu vom putea crēde, așjidere nu vom crēde nice cānd va zice cā i' i mōrtea de acea rană.

z. Cānd va zice vraciul cā iaste rana de mörte sau nu de mörte fi vom crēde, mai vārto cānd să va afla cā vraciul iaste dascal cum le zice acestora doftori, atunce să crēde și mai bine de cāt are fi altul mai prost bārșbieariu sau descāntōriu.

n. Cānd va zice vraciul cum cutare armă n'au făcut rană de mörte, și mārțuriile vor zice cā rana' l de mörte, mai crēdese-va vraciul decāt mārțuriile.

f. Orī ce va zice vraciul vom crēde pēntru rană macar de nu s'are giura sau de-are fi vraciul și jidov sau și de altă lēge, atunce vom crēde mai mult.

i. Cānd să va prileji să nu fie vraci toți într'un cuvānt, ce unīl să zicā cā rana iaste de mörte iară alții să zicā cā nu iaste de mörte, atuncea vom crēde pre cei mai mulți sau pre cei mai bunī sau pre cei destoinici, iară nu pre alții.

ai. Iarā cānd vor fi tot unīl ca alalți, amāndou pārșile, și la tot mēșterșugul să vor tocmi într'o fire și într'un cumpāt, atunce giudețul va cāuta și va socoti mādulariu cel rānit, dece de va fi mādulariu di cēle marī ce oblāduesce, ce să zice domnesc, tōte mādularele, atunce va crēde pre cēia ce zic cā iaste rană de mörte; iară de va fi mādulariu den cēle mai micī, va crēde pre cēia l-altā parte de vraci ce zic cā rana nu' l de mörte.

Pēntru bārșbații ce vor lua doā mueri și pēntru muiarile cēlea ce cānd le vor lipsi bārșbații de acasā, să vor mārșita. gla. ei.

Cēla ce va lua doā mueri și să va cununa cu amāndoā, ce să zicā cu una într'un loc cu alta undeva într'alt loc, și vor fi vie amāndoā, acesta lucru după pravilele celor înpā-

rați bătrâni vechi de demult li s'au fost făcând mörte. iară în veacul de acum să certă după voia giudețului, ce să zice sau să l' bage în ocnă sau l' vor purta pren trăg cu pialea pre tôte uliți și să i sa iea tôte bucatele să fie domnești pentru că nu i să mai cuvine să aibă bucate de vreme ce ș'au perdut cinstea și iaste de ocară și de tötă rușinea.

v. Pre une locuri pre unii ca aceștia care iau doă mueri pörta'i pre ulițe cu pialea, șezând calare pre magariu, și l' tot bat cu doă furce ce torc muerile; așijdere și pre mueri pre călea ce iau doi barbați le pörtă cu pieile gôle pre magari și le bat cu doă cumănace sau cu doă slice.

g. Într'un chip să certă muiarea ce va lua doi barbați ca și barbatul ce iea doă mueri.

d. Căla ce va avea doă mueri la vremea sa cându l' întötă vrăsta acela l' giudecat numai să fie de mörte.

e. Căla ce să va cununa cu doă mueri și să fie amândoi vii, face prepus să fie eretic, di-rept aceia trebue să l' întrebe ce gând are spre taîna cununiei care iaste de o ține beserica, și de să va găsi să fie eretic să va certa cu mörte cumplită.

s. Căla ce va lua doă mueri și amândoi giupănese, să să certe după cum va fi voia giudețului, ce voia giudețului atât să tinde cătu l' va lua și viața.

z. Nice un vlădică sau patriarh nu pöte nice într'un chip să slobozescă pre vre un barbat să ș'i iea doă mueri sau muiarea să ș'i iea doi barbați.

n. Muiarea de să va cununa cu un bărbat carele va avea și altă muiare vie, de va putea arata la giudeț cu bune și credincioșe mărturi-l ca acele cum n'au știut că are muiare, nu să va certa, iară de nu vor arata cu mărturi-l să vor certa amândoi.

f. Când să va afla cum n'au știut muiarea că are barbatul și altă muiare și după aceia să va arata și muiarea cea dentă, atunce de va putea arata la giudeț cum ea n'au știut cum el are și altă muiare, atunce pöte să ș'i iea zestrele ce l' va fi dat și altă tot ce l' va fi dăruit, și de l' va fi dăruit și el ceva pöte să nu l' dea lui nemic dentru ce va fi fost a lui, iară de să va afla cum mărturiile ei nu sânt deplin, n'ce adevărate, atunce cu darurile ce i-au fost dat barbatul va piarde și zestrele sale și așa vor fi tôte domnești și pre dănsa o vor certa împreună cu barbatul.

l. Când va lua muiarea al doile barbat so-cotind cu cel de n'tăi iaste mörte, de va putea arata înaintea giudețului cu mărturi-l ca a-căle destoinice de-a să crederea cum iau a-deverit cu nedejde să fie mörte, nu să va certa, iară de nu vor fi mărturiile ömeni de credință și va cunöște giudețul că înblă fără ispravă, atunce să va certa muiarea.

ai. Töte pravilele înpărătești dau voe muiarei să ș'i iea al doile barbat când va rămă-ne de barbat o samă de vreme după cum s'au tocmit, cumu s'are zice dacă să va afla cum i-au robî barbatul, atunce să l' așteapte cinci al numărându l' den ce vrăme l-au robî, iară de i să va fi dus barbatul la öste, ce să zice să fie slujitoru, să l' așteapte patru al cum au fost ai cei vechi de demult. iară acum într'acesta véc scrie să așteapte zéce al.

vi. Căla ce au fost singur țitoriu marele înparat Iustinian dă învățătură cum să n'albă voe nice putere să să mai mărite după al doile barbat de-are aștepta căți al de mulți dacă nu va putea ales lucru să înălégă de barbatu l' viu l' au mörte, numai când va înțelege förte cu adevărat atunce l' slobođă.

gi. Mörtea barbatului să arată pre veste când să aude viu l' au mörte, iară când să va auđi că iaste loc nu departe nu agiunge cu a-tăta. să zică neștine cum au auzit, ce să zică cum l-au văzut cu ochi mörte, atunce să creză.

di. Când să va afla numai un martur să zică cum au văzut pre bărbatul cutăria mörte, agiunge atăta să arate cum acesta iaste mörte și atunce cu acestă mărturie pöte muiarea să să mărite să ș'i iea și al doile barbat.

ei. Pöte muiarea să trimiță în dedins un om acolo unde i-au fost barbatul să întrebe de viu, de mörte, și cum va spune acesta giudețul va crede și va da voe muiari l' să să mărite să ș'i iea alt barbat, însă trebue să soco-tescă giudețul de va fi acel trimis om ca a-cela să fie destoinic de a l' putea crederea.

Cändu l' va piarde zestrele muiarea ce va fi făcut preacurvie și când nu le va
za. piarde. gla. si.

a. Nu ș'i va piarde numai zestrele, muiarea cea ce va fi făcut precurvie, ce încă l' va piarde și darurile căte i-au fost dăruit barbatul și acele tôte le va lua înapoi.

v. Muiarea ce va face precurvie și de va vrea să șuvăescă să zică cum bărbatul ei n'au făcut datoriea deplin ce-au fost să facă, cum face barbat cu femeia sa, sau de va zice c'au fost năsilnic de o au fost bătdn fără de ränd, sau va zice cum au făcut de sărăcie, sau că nu o hrănește, nu l' va folosi nicl una de aceste ce l' va piarde zestrele tôte și le va lua bărbatul dacă o va lasa.

g. Când să va afla să nu fie cununați muiarea cu barbatul, ce vor lăcui așa fără lege și vor putea să să despartă fie când, și de o va prinde barbatul făcând precurvie și ea va vrea să șuvăescă să zică cum au curvit iară n'au făcut precurvie fiind fără lege și necununați cu bărbatul, iară cu aceste cu tôte giudețul va giudeca să ș'i piarză muiarea tôte zestrele ce va fi avänd.

d. Nu va putea barbatul după ce să va în-
părți de muiare, pentru căce au fost necunu-
nați, să o arate cum au fost făcând précurvie
la vremea când au fost lăcuind împreună pen-
tru să'i iea zéstrelle, ce dacă i-au fost voe să'i
iea zéstrelle au fost să arate la giudeț cum
i-au fost făcând muiarea curvie mainte di ce
s-au despărțit până a nu isprăvi giudețul în-
părțirea lor.

e. Muiarea ce'si va piarde zéstrelle nu va
putea să'si cêră de la barbat macar ceva să'i
dea de hrană, pentru căce au făcut précurvie.

ș. Feciorul ceja ce va face précurvie, da-
că'si va piarde zéstrelle, iaste datoriu să hră-
necă pre înăsa când să va părăsi de curvie
și va șede cu cinste, iară de nu va petrêce
cu cinste, nice feciorul nu iaste datoriu să o
hrănescă.

z. Când va face barbatul précurvie atunci
fi va despărți muiarea și'si va lua tôte zé-
strele câte vor fi a ei, așijdere și ce'i va fi dă-
ruit barbatul și tôte ce'i va fi făcut haïne și
alte lucruri.

n. Încă de nu va fi făcut barbatul nice pré-
curvie, ce va fi numai curvit cu o muiare slo-
bodă, așa cum are fi curvă, atunci muiarea
va dobândi tot ce'i va fi dăruit barbatul și
tôte haïnele ce'i va fi făcut și ale sale tot ce
va fi având.

f. Încă și cându'si va răde barbatul de mu-
iare'si, de va trage și va sâruta înaintea ei
fieș ce mueri slujnice sau alte mueri prôte,
atunci încă va dobândi muiarea tot cum scrie
și mai sus, și încă de va vrea pôte să se și
despărță de dâns.

i. Când va pără barbatul pre muiare la giu-
deț că face précurvie cu scopos ca acele ca
să'i iea zéstrelle și altă tot ce va avea, pôte
și ea să'l părăscă pre dâns cum face précur-
vie, și atunci nu'si va piarde zéstrelle, iară
macar de-are putea să'si arate muiarea lucrul
barbatului dară ce folos că să vor certa a-
mândot într'un chip de précurvari.

ai. Muiarea văduă cum să va înpreuna cu
vre un barbat trupé te piardeș-vă zéstrelle
tôte și le vor lua pristaviu pre care i-au lasat
barbatul să fie socotitor casei'si, și aceasta
va fi mainte de ce să va înplea anul de cân-
du'i va fi murit barbatul, iară după ce'i va
trece anul de-are face și précurvie nu'si va
piarde zéstrelle ce'si va piarde numai daru-
rile și haïnele tôte cătu'i va fi făcut barbatul,
și aceste unelte și bucate ce vor fi nu să vor
da pristavilor barbatului ce să vor lua tôte și
să vor da pre sêma domniei.

vi. Barbatul ce va fi ramas de muiare'si și
de va curvi cu fie ce muiare piarde'si-vă tôte
darurile ce va fi avut de la femée'si ce i-au
fost dat până au fost vie și ce'i va fi lăsat și
după môte.

gi. Ispravnicii mueri ce'i môte când vor

vrea să cêră și să ia zéstrelle ei înapoî de la
barbat, acest bărbat de-are putea să arate
cum muiarea lui când au fost vie au fost fă-
când précurvie, atunci acesta are ținea tôte
zéstrelle ei.

di. Când să va scula o muiare văduă, și'si
va cêre zéstrelle de la ispravnicii barbatului
ei celui mort, iară ispravnicii vor arata cum
face précurvie pentru să'i fie zéstrelle, aice
trebuie să cercéteze giudețul de să va afla să
să fie jeluît barbatul de acest lucru când va
fi fost muiarea încă vie atunci le va primi
mărturiile cum să fie fost așa. iară de nu să
va fi jeluît barbatul nice dănăoră pre muia-
rea sa, necum într'alt chip ce nice scârbă n'au
avut împreună, atunci orî câte mărturi vor
zice că au fost muiarea rea nice unul să
nu crêză giudețul nice să o giudece muiare
rea, nice să'si piarză zéstrelle.

ei. De vreme ce va fi știind barbatul că'i
curvêște muiarea cu alții, și'i va fi și zis și
s'au și jeluît de multe ori. iară cu aceste cu
tôte au făcut n'au avut ce mai face nice au
vrut să o părăscă la giudeț ce o au ținut în
casă ca pre o femée'si și s'au culcat cu dânsă,
atunci nu mai pôte nice în vieată necum după
môte să o părăscă la giudeț cum au făcut
précurvie, nice pôte să'i oprească zéstrelle,
nice altă nemică.

si. Când va erta barbatul précurviea mue-
rii'si ce va fi făcut, cu tocmala că aceia de o
va mai oblici că face acest lucru să o spue
giudețului, și atunci să'si piarză și zéstrelle.

zi. De vreme ce va ști barbatul cu adevă-
rat cum muiarea lui face précurvie și el rabdă
și o ține în casă și tace, atunci însămnăză
lucrul cum o iartă au de voe au de nevoie, a-
cesta mai vrătos pôte să să chieime codăș
și hotru muiarei sale, alegând când nu va ști a-
devărat lucrul ce'si va prepune numai așa.

ni. De va giuru barbatul cu giurământ
mueri sale cum de o va prinde făcând pré-
curvie nu o va duce la giudeț ce numai ce'i
va lua zéstrelle și o va lasa, iară muiarea de
va face acel lucru atunci acestă tocmală să
stea adevărată, că nu'i va lua zéstrelle ce o
va da pre mâna giudețului de o va certa ca
pre o précurvă iară, zéstrea sa nu'i iea.

fi. Când nu va ști barbatul că'i face muia-
rea précurvie, drept aceia nu face nice o is-
cușenie asupra ei, atunci nu să chiamă că o
iartă pentru précurviea ce face.

k. De vreme ce barbatul va erta précur-
viea muiari sale de vre o nevoie sau de vre o
silă, atunci nu să chiamă cum să fie ertată.

ka. Când va pără barbatul pre muiare'si la
giudeț cum iaste précurvă zicând cum el sin-
gur i-au fost hotru, atunci va lua zéstrelle,
iară de nu va spune cum au hotritu-o el, și muia-
rea va arata cum au fost el hotru, atunci
nu'i va putea lua zéstrelle, iară de nu va căuta

giudețul de zestre ce numai să certe pri cel vinovat atunce'i va certa pe amândoi ca pe niște vinovați.

kv. De va fi viu tatăl muiarii ce va face précurvie carele i-au dat zestrele și carele va să moșnenescă zestrele ei după mórtea muiarii, atunce barbatul nu va putea lua zestrele și să păgubescă pre tatăl muiarii.

kg. Când să va afla neștine un străin să înzestreze pre v'o muiare pentru sufletul său și să o mărite cu tocmală ca aceasta cum de va muri muiarea să vie zestrele iarăși la mână lui, atunce de va face aceasta précurvie barbatul ei nu va putea lua zestrele.

kd. Tóte aceste chipuri ce scriu pentru paguba zéstrelor să înțelege să fie cum am zis când nu va avea muiarea cucon'i, pentru că dacă va avea muiarea cucon'i a cuconilor vor fi zestrele ei iară nu altuia nemăru'i, ce să zice de vor fi cuconii cu acest barbat ce au luat zestrele, sau de va avea și alți cucon'i cu alt barbat mai de'nțăi, tot ceia vor lua ce va fi.

ke. Céla ce să va cununa cu o muiare rea depurarea rușinată și curvă, după aceia de va face această muiare și précurvie, atunce nu va putea barbatul să'i iea zestrele.

ks. Nu și va piarde muiarea zestrele sale de vréme ce nu yor arata la vedére curviea ei deplin să vază toți, că giudețul are putére să socotescă fórté de vor fi mărturiile întregi și adevérate și fórté bune.

kz. Bărbatul ce și va párá muiarea la giudeț cum au făcut précurvie pentru să'i iea zestrele, trebuie să vădescă fórté la aratare précurviea ei, ce să zice atăta să o arate adevérat, cum iaste întrú toți credința ca aceia cum lumina sórelui face zua, iară de nu o va arata așa de adevérat nu va lua nemică dent'r'acele zestre, macar muiarea de să va și certa ceva pentru nește prepusuri óre carele ce va giudețul să vază de la dânsa, cu aceste cu tóte de vréme ce nu să va arata un lucru ales pentru acesta précurvié, bárbatul nu va lua nemică den zestrele muerii'si.

Pentru care vine să desparț căsarii ce să
za. *zice bárbatul de fáméeși* **gla. zi.**

a. Cásarii să vor împărți dá fámeeile sale pentru précurvi, și cum iaste dat barbatului să și lase muiarea când o va găsi făcând précurvie așa iaste dat muiarii să și lase bárbatul când va curvi cu altă muiare măritată sau fată sau și altă muiare fie ce feal va fi.

v. Cându și va goni bárbatul muiarea den casă, sau de nu o va hráni. sau alte ca acestea'i va face pentru carele ea va face précurvie, atunce bárbatul ei nu va putea să să desparțá să o lase, mai vrátos muiarea pentru aceste vine ce zisem póte să cérá voe să să desparțá.

g. De va fi dat neștine voe muerii sale să

facă précurvie, nu va mai putea acela bárbat să să desparțá de dânsa pentru précurvie ce au făcut, mai vrátos muiarea póte să să desparțá de dâns pentru care lucru să chiamă codóș și hotru muiarei sale, acesta să înțelege de va fi fost cu voia muiarii sau de'i va fi fost silá.

d. Carele știe cum muiarea lui face précurvie și are avea putére să o smintescă, și nu o smintește, acesta ca și cum are da el singur putére și voe muiarii sale să facă acel lucru précurvie și iaste ca și când o ar hotri el singur.

e. Când va face neștine pace cu muiarea sa după ce o va fi prins făcând précurvie, nu va putea după aceea să mai párasecă pentru această curvie să o desparțá.

s. Cine și va goni muiarea den casa sa pentru ce va fi făcut précurvie să cade să o hránescă până când va arata précurviea ei la giudeț și să să isprávească împărteala lor; iară de să va afla cum muiarea cu voia ei de va fi eșit până denafară de pórtá casei sale nefiind gonită de bárbatul ei, atunce nu va fi dator bárbatul să o hránescă.

z. De va fugi muiarea de la barbat pentru căce va fi având așaș la vedére mueri curve de le va fi fiind, atunce are putére tótá cheltuiala ce va fi de hrana ei să cérá de la bárbat și tot venitul ce va fi stringându-se den zestrele ei.

n. Précurviea de are fi de față, de-are fi pre ascuns, pentru care va goni bárbatul pre muiare și den casă sau și muiarea de va fugi singurá de bună voea ei, pre aceștia depurarea pravila'i smintește și nu'i lasă să să împreune iarăși și să locuiască într'un loc, și mai vrátos când va fi muiarea denafară de casa bárbatului său și va naște prunc acolo, iară de nu se va putea descoperi acea précurvie până la op zile, sau bárbatul sau muiarea pentru bárbat, atunce să indeamă a lácu'i într'un loc și a face pace.

f. Când să va duce muiarea de la bárbatu și pentru că bárbatul ei ține la vedére curve în casa sa sau și de'nafară de casa sa, și după aceia singurá muiarea va vrea să locuiască cu bárbatului și de vréme ce să va fi giuruit și el să lase curvele, atunce pravila dá voe să facă cum va vrea muiarea.

Cum și in ce chip esđ précurvia unuia să
va putea tocmi și a celuia-l-alt pré-
curvie, pentru dórd nu s'are des-
za. *părți căsarii.* **gla. ni.**

a. Când se cercă neștine cur besérica pentru să să împărțá de femeia și pentru c'au făcut muiarea lui précurvie, atunce de va arata muiarea cum și bárbatul au făcut acest lucru précurvie, atunce besérica nu'i va împărți

v. Când vavrea barbatul să să desparțá

de muiarea lui pentru précurviea ce va fi făcut, de va arata și muiarea cum și bărbatul au făcut sodomie, atunci nu să vor despărți; iară trebuie să arate muiarea cum au făcut sodomie deplin cumu'i să fie, pentru că de nu va arata sodomie desăvârșit, cum au fost păcatul, nu să vor putea despărți

g. De vreme ce are neștine gând să să despărță de muiare'si pentru preacurvie ce-au făcut, și muiarea va arata cum bărbatul ei are vr'o ereasă, atunci beserica nu'i va despărți ce pocoindu-să amândoi să va socoti greșala unuia să fie drept altuia ce să zice să fie una drept alta.

d. Aceste greșale ce am zis, carele înpart barbatu de femeie iaste précurviea, sodomiea, ereticia carele trebuie să să arate la giudeț întregi și la vedere, pentru că de nu să vor arata să vază toți atunci ca și când nu s'are fi făcut nice cum și cum nu și s'are fi dus pre la giudeț, și aceasta stă asupra giudețului să să isprăvescă de vor fi mărturiile bune sau de nu vor fi.

Când și în ce chip să desparte bărbatul de muiare pentru sodomie. gla. fl.

a. Póte muiarea să cee voe de la beserica să să despărță de barbat cându'l va învața diavolul meștersugul lui cel spurcat și urât tuturor ce să zice să nu să înpreune cu femea'si cumu'i firea ce prespre fire, pentru că atunci beserica'i înparte până în puțină vreme până dóră s'are pocăi barbatul de acest pacat spurcat, ce să zice sodomia.

v. Iară de să va afla cum acel barbat ce face sodomie nu face numai cu singur muiarea lui ce și cu alta străină sau și cu alt obraz atunci muiarea va cere voe de la beserica numai să să despărță.

g. De să va afla cum barbatul nu să înpreună cu muiarea'si deplin cumu'i să fie ce să varsă pe dinafară, ce să zice pentru cǒpse, să să despărță.

d. Înparte-să femeia de barbat și barbatul de femeie nu numai când face barbatul sodomie cu muiarea sa, sau și cu altă muiare, sau cu copil sau muiarea lui, de va face sodomie cu alt barbat, ce încă și muiarea lui de să va înpreuna trupestă cu altă muiare cum să zice una cu alta, și să varsă una la alta, ce să zice aruncă sămânța, pentru că acesta iaste ca și sodomia și atunci de va vrea barbatul o va înpărți.

e. Înparte-să muiarea de barbat când va face muiarea cinie sau nescare meștersuguri să să pótă freca să să varse sămânța, să să pótă stămpara de poftă, ce să zice cu cinie de lemn sau de her, sau de sticlă, sau de pânză sau fie ce altă, să fie lucrul ales de-ace treabă, pentru că cumu'i aceasta iaste tocmă ca și sodomia.

s. Nu să va înpărți barbatul de femeie, sau femeia de-bărbat, când vor face varsare de sămânță singuri cu mâna sa.

z. Înparte-se casașilor când să va face pentru aceste vini ce scrie mai sus, să înțelege să fie până la o vreme iară nu de totului tot.

Când să va despărți bărbatul de muiare'si sau muiarea de bărbat pentru ereșe za. de va fi unul eretic. gla. k.

a. Pentru eresile barbatului póte muiarea să nu'si despărță bărbatul numai cu beserica, ce și ea singură fără de voea nimărui póte să să despărță de dăns și mai vrătos de o va fi el ispitit, sau de o va fi silit să o întorcă despre credința ei cea bună a pravoslaviei spre ereșele lui.

v. Nu să pótă socoti den doo lucruri, unul óre carele va fi mai rău : eresele au précurvia, de vreme ce un obraz ce are voe de la beserica să să despărță pentru că cela-l-alt obraz au făcut précurvie acum nu póte obrazul-cela ce au făcut précurvie să zică celui-l-alt soția lui cum iaste eretic și să vor măsura una cu alta ce să zice eresele cu précurvia și să vor tocni să fie una pentru alta și să nu să despărță, pentru căce de vreme ce obrazul cel cu eres de nu să va pocoi de tot și cu totul și să părăsescă eresele nu să vor erta ce să vor despărți și drept eres și drept précurvie.

g. Cea ce'si va despărți muiarea pentru căce iaste eretică, nu póte să oprască zéstrele cum are voe să le oprască când o va găsi précurvă.

d. Când să va tãmpla barbat cu femeie-să, fie amândoi eretici, și unul de dănsi să va întorce spre pravoslavie și spre dreptă credință creștinescă și cela-l-alt obraz să rămăe tot eretic, atunci obrazul cel creștin póte să să înpreune cu alt obraz creștin și nunta cea de'ntăi să să deslege, iară de vreme ce să va întorce spre credință un obraz și dup'acea curând să va întorce și cela-l-alt, atunci nunta acestora nu să va deslega iară va rămănea de vor fi tot înpreună cum au fost.

e. Iară când va fi după acea tãrzie vreme să va întorce și cela obraz al doilea spre creștinătate și'si va cee soțul să lăcuiască cu dăns, atunci giudețul trebuie să socotescă acest lucru foarte bine pentru căce póte să fie în multe chipuri.

s. Dentăi póte-să prileji să fie și'ntr'acesta chip ce să zice dacă să va întorce bărbatul spre credința cea adevărată mai apoi după multă vreme să va întorce și muiarea și va găsi bărbatului'si însurat, luat muiare creștină, și aceasta ca o muiare ce-au fost de'ntăi va vrea să'si iea bărbatul, trebuie să socotească giudețul de să va găsi că s'au cununat bărbatul cu muiarea cea creștină mai apoi după se s'au despărțit de muiarea cea eretică, a-

tuncea nunta cea de n'altă rămâne dezlegată iară cea a doua ce-au făcut ca creștina iaste întărită, și giudețul nu o va dezlega, iară de să va afla cum barbatul s'au cununat cu creștina mainte de ce s'au fost despărțit de muiarea cea eretică cu giudețul besericeî atunce nunta de n'altă iaste stătătoare iară nunta a doua o va dezlega giudețul și va îndemna pre bărbat să și iea muiarea cea de n'altă carea s'au întors către credința cea adevărată cum au făcut și el singur.

z. A doua, de vreme ce obrazul cela ce s'au întors mai apoi va fi bărbatul și și va găsi muiarea măritată după creștin barbat și acesta ca un barbat ce i-au fost de n'altă o va cere, trebue să cerce giudețul cum au făcut și cu cela bărbat ce scrie mai sus, iară de să va afla cum să cade bărbatul să iea pre muiarea sa ce-au întors spre credință mai apoi trebue giudețul să cerce și forte mult să cerce să nu să fie întors bărbatul acesta cu înșălăciune ce să zice să nu cumva facă silă muiarei să să întorcă iară și la eresele lor sau pentru alte meștersuguri, pentru că atunce nu va da giudețul voe să o iea pentru aceste prepusuri, ce să fie cu barbatul al doile.

n. A treia, de vreme ce acel obraz ce s'au întors, fie cine are fi au barbat au muiare, de să va călugări și mai apoi după câtă-vă vreme de să va întorce și cela obraz den erese spre credința cea bună și va găsi pre cel de n'altă călugărit și l va cere ca pre un soț să lăcu-ească cu dâns, atunce trebue să socotescă giudețul acel obraz de să va fi călugărit după ce să vor fi împărțit cu beserica, ce să zice să fie dat mâna, pentru că atunce nu iaste loc de-a să mai împreunare; iară de să va fi călugărit și să nu l fie despărțit beserica atunce va slobozi giudețul să să deslege călugăria și să să împreune unul cu altul, însă de va vrea și obrazul cel călugărit, iară de nu va vrea obrazul cel călugărit să lase călugăria giudețul să nu l facă nice o silă.

f. A patra, obrazul cel călugărit, de va fi stând pre vre o stepenă ca aceia ce sânt dentru destoînicia besericeî și să aibă asupra sa hirotonie sau molitve de preuție, atunce nu va mai putea să lăpede călugăria macar de-are și vrea, alegând de nu va fi călugăr de-săvrășit, ce l vor fi cetit numai molitva raselor, pentru că atunce nu are nice o smin-teală ce de va vrea pôte să o lăpede.

Când să va despărți muiarea de bărbat pen-za. tru vrăjmășiea bărbatului. gla. ka.

a. Muiarea pôte să ceră voe de la giudețul besericeî să să despartă de barbatul ei când o va bate fără de sémă și i l va face rane de arme.

v. Încă pôte muiarea singură cu voia ei fără de giudeț să să despartă de barbatul său

când o va bate într'acest chip să vie lurcul să stea în cumpănă, cum de n'are fi fugit o are fi ucis de tot, sau când o va bate în vre un chip ca acela să o facă să nu pôtă grăi călăra giudeț să și spuie jaloha pentru să o despartă, iară de nu va fi așa bataea să nu să pôtă despărți numai ia așa sângură cu voea ei.

g. Când va fugi vre o muiare de vrăjmășiea barbatului și pentru frica ce are pentru să nu o omoră de va arata aci și într'acea dată mare vrăjmășiea barbatului și atunce i desperte legea, iară dacă nu va arata într'acel cés răutatea lui atunce nu l va despărți legea.

d. Cela ce să va arata cu vrăjmășie și cu grôză asupra muiarî sale nu să va numai despărți de dânsa ce încă să va și certa după cum va fi voia giudețului.

e. Muiarea de răutatea barbatului va fugi de la dâns și să va duce într'altă casă, iaste dator bărbatul să o hrănescă și să l facă tótă odihna ce să zice de nu va avea părinți sau frați și de va fi eșită singură cu voea ei.

s. De va nebuni barbatul, să să inparți a- cea casă, pentru căce iaste cumpănă să nu o cum-va vatame sau să o și omoră barbatul pre muiare.

z. Când va fi bărbatul învățat depururea a înbla tot bat și să și bată muiarea tot în be-ție atunce muiarea lui cu lege să va împărți.

n. Nu numai pentru vrăjmășiea și răuta-tea ce are bărbatul asupra muerii și de o u-cide să va despărți, ce și pentru cuvinte ce va grăi bărbatul sprântare și o va îngrozi în tot chipul că o va ucide de tot, pentru acesta încă să vor despărți încă mai vrătos de când o are bate și ales când va fi om ca acela să l fie depururea dragă svada.

f. De să va afla în mijlocul a bărbat și a fêmee, ce să zice între căsari, cum să fie vre o vrajbă ca aceia de mörte cumu s'are socoti pentru niscare lucruri de prepus să și prepu-an de sine carea cumva cu înșălăciune să nu omoră unul pre alt, atunce pravila i desperte să nu lăcuiască împreună, iară de nu va fi vrajba de mörte ce va fi într'alt chip să nu să despartă.

i. De n'are avea bărbatul altă nice o vină ce numai acesta vrăjmășiea cându l jestoc și iuti la mânia agiunge atăta să să despartă acea casă, pentru căce să zice cel rău cela ce iaste odată rău depururea va fi tot rău.

ai. Acesta lucru stă pre mâna giudețului să oprască pre barbatul cel vrăjmaș ce să porneste asupra muerî sale pentru să să vé-ghe să nu cum va să o strice întru ceva macar de-are și face muiarea pre barbat să să por-nescă asupra ei trebue să și îngăduiască firei.

vi. Încă să cade giudețului să giudece vina muiarî pentru ce au pornit pre bărbat cu mânia asupra ei și atunce cumu l va părea giu-

dețului sau să'i tocmască, de să va prinde bărbatul că să va lasa și nu o va vătama, iară de nu să'i înparță.

g1. Cēla ce nu va lasa pe muiare'și să dormă într'un pat cu dāns, să chiamă că de vrăjmășie nu o lasă că iaste mānios pre dānsă.

d1. Celuia ce nu'i plac bucatele cē'i face muiarea sau cămășile și alte ca aceste, să chiamă că are vrăjmășie pre dānsă.

ei. Cēla ce'și va bage muiarea în hiară sau o va închide undeva ca într'o temniță, să chiamă că are vrăjmășie spre dānsă.

s1. De să va înțeleghe cum vre un chip dentru casari, au bărbatul au muiarea, va să hiclenescă pre soțu-său cu otravă sau cu altă ceva armă sau farineci, acea casă să să înparță cu știre și voia giudețului.

zi. Bărbatul cu fāmea să despart nu numai când să va afla cum un obraz va să hiclenescă pre alt ce încă și când pun pre altul să facă acest hicleșug.

ni. Când să va lasa bărbatul mai mic și să va prinde cu chizeșie cum nu'și va face muiarii nice o răutate și încă'i face și zapis, atunce giudețul să'i o dea pre mână, însă când nu va fi vre un prepus la mijlocul lor că macar că s'au el lasat mai mic iară nu va putea raba de să nu'i facă vre o nevoe, ales de va fi vrajba pré mare, pentru căce atunce cu totă ace plecare și de va avea ce chizeșie pravila nu o dă.

fi. Înparțea acestor casari să înțeleghe până la o samă de vrēme până să va mai lasa și să va mai domoli firea bărbatului cea si-reapă și vrăjmașă

k. Macar că și desparte pravila pre căsași pentru frica ce are muiarea despre bărbat să nu'i facă vre o răutate, iară să cade să o socotescă giudețul acēstă frică de va fi cu cale pentru să'i despartă sau de nu va fi, de vrēme ce o frică cum are fi un lucru de nemică nu va putea să despartă casași.

Cum și în ce chip pōte să să arate vrăjmășia za, bărbatului și cu ce lucru, gla. kv.

a. Trebuie să fie mărturiile ce vor vrea să arate vrăjmășia bărbatului să fie destoinic de-a să crederea, să nu fie rudă, sau omenii muerii, nice să fie de rās și de batgiocură omenii de carii să nu'i bage nime nici într'o samă.

v. Vrăjmășia arată vecinii omului sau vestea cum sau dacă'l grăescă omenii.

g. Boacetele muerii și țipetele ce să aud den casă nu vor putea arata vrăjmășia bărbatului, nice ochii ei de vor fi vinețiți sau o brazul de va fi înflat nu pot aceste să arate vrăjmășia bărbatului, marturii trebuesc la lucru ca acesta pentru să cunoscă tot adevărul.

d. Mai mult crede giudețul mărturiile carii arată vrăjmășia bărbatului de cât toți ceia ce grăesc înprotivă de zic că nu'i așa, ce să zice cum nu'i bărbatul cu vrăjmășie spre muiare, de vrēme ce la tōte giudețele mai adevărate sām't mărturiile carele zic că iaste așa de cât ceia ce zic că nu'i așa, ce să zice ceia ce adevereză mai de credință sām't de cât ceia ce tăgăduesc.

Cum și când pōte bărbatul să'și bată muiarea za, și în ce chip, gla. gk.

a. Pōte să îndreptēze și să cearte bărbatul pre muiare'și pre lucru adevărat și pre direptate iară nu cu însălcione și fără de cale, și încă să o bată și când va fi cu vină după deala ce va fi făcut și atunce cu măsură să-nu o preatreacă, cu blāndetă iară nu cu vrăjmășie fără vină și fără ispravă.

v. Doaă lucruri ore cari sprijinesc pre bărbat să nu să cēte cādu'și va hate muiarea, când o va fi bătut pre vina ei, a dooa când o va bate puțințel, pentru că de o va hate fără vină sau când o va bate cu vrăjmășie să va certa și mai vrātos când va fi vina micșorā, iară de va fi vina mare, ce să zice de o va afla în vre un lucru de précurvie'i sau de o va găsi făcând vre un vicleșug spre mōrtea lui atunce macar cu ce vrăjmășie o va bate nu să va certa întru nemică de la județ.

g. Muiarea ce o bate bărbatul cu vrăjmășie și mult fără de măsură pōte să'și ceară la giudeț să să despartă, iară să cade să fie despărțela cu lege, să fie bataea așa de mare și într'acesta chip cât să stea lucrul în cumpănă de va fi vie de nu să va despărți de dāns pentru că de va fi bataia micșorā nu să vor despărți.

d. Cēla ce va fi vrăjmaș și cumplit spre muiarea lui bātând-o fără de vină sau o va bate cu vrăjmășie pentru puțințea vină să va certa într'acesta chip : să piarză a treia parte den darurile ce'i va fi dāruit muiarea, iară de nu'i va fi dat daruri să va certa să dea muerii sale a patra parte de cătu'i va fi zēstreā, a-ceasta iaste când nu vor mai trēce zēstrele de trei sute de galbeni iară de vor fi zēstrele mai mult atunce'i va da numai 100 de galbeni și zēstrele fio cât știe.

e. Muiarea pōte să să despartă de bărbatul său singur cu puterea ei când o va bate des și fără de vină, și daca să vor despărți să cade să o hrănescă bărbatul și să o înbrace cum să cade.

s. Fără de măsură și cum nu să cade și cu vrăjmășie să chiamă bătaia când să face cu toiagul, și mai vrātos când să va svārāma lemnul sau să facă cu aceșta rane să margă sânge sau când o va lovi cu lemnul în obraz sau în cap atunce depururea să va certa bărbatul pentru vrăjmășia lui.

z. Bărbatul p^ote să-și bată muiarea cu măsură pentru vina ei macar de-are avea și zapis să nu o bată.

u. Nu să chiamă bărbatul vrăjmaș muerii sale de o va bate numai o dată, iare de o va bate depurarea și mai de multe ori fără de vină atunce să zice că iaste cu vrăjmășie asupra ei.

f. Deși va bate neștine muiarea cu pumnul sau cu palma nu să chiamă că iaste cu vrăjmășie asupra ei de o are bate cât de mult și de des.

i. Bărbatul p^ote să-și pue muiarea în hiară sau să o închiză cum are fi în temniță numai pentru doă vine, dece una iaste când o va afla făcând prăcurvie, iară a dooa când o va găsi că face hiclesug săl omoră, iară drept alte vine nu va putea nici să o închiză nici să o hage în here.

*Când va trebui să fie chizelz drept bărbat
ómení de credință și încă să facă și zapis
muerii lui cum să nu o vatămă întru*
za. *ceva nice cu un lucru.* gla. kd.

a. Când să va tème muiarea de vr'o răutate să nu facă bărbatul fiind el om jestoc și mănios, atunce p^ote să cêră de la giudeț săl facă bărbatul zapis cu chizășie ca aceia să nu o vatame întru ceva și mai vrătos de să va fi singură dat vinovată pentru vre un lucru ceva, ce să zice de va fi făcut prăcurvie.

v. Înparțisă-va muiarea de bărbat nu numai pentru vrăjmășiea lui cemaí vrătos pentru vrăjmășiea părinților și a rudelor bărbatului când să vor cumpani săl facă nevoe și să o vatame întru ceva.

g. Nu agiunge nice p^ote să fie lucru de credință tocmala și giurământul ce au făcut bărbatul să fie cu adevărat cum nu'și va vatama muiarea întru ceva, iară trebue încă să-și pue niște chizăși pentru să nu'l facă vre o răutate.

d. Când nu va putea găsi bărbatul chizăș să-și pue pentru să nu'și vatame muiarea acesta lucru stă în puterea giudețului să socotească să vază cum li e vrajha și să legieuească, puteva agiunge să fie numai cu acel giurământ ce au făcut bărbatul, de nu va putea să știe săl desparță sau să i-o dea iarăși.

e. Când să va înparți muiarea de bărbat și pentru frica vrăjmășiei lui, cade-să giudețului să întărească acest lucru nu numai cu zapis sau cu chizăș ce încă trebue să o pue la un loc ca acela cu credință. să șază acolo cu cheltuiala bărbatului până să va alege ce cum va fi.

s. Dacă va da bărbatul credință ca aceia cu giurământ și cu zapis și cu chizăș să nu'și vatame muiarea întru ceva, pentru căce au prins'o făcând prăcurvie, iară muiarea dacă va veni acasă și iarăși va face altă curvie atunce bărbatul p^ote săl facă totă răutatea și

să n'aibă nice o certare de la giudeț și nu să sminilește nemică pentru cele tocméle cu legătură ce s'au făcut.

z. Nu va putea muiarea să cée de la bărbat chizășie sau altă pentru fie ce lucru să nu o vatame, ce trebue să fie vina mare și frica ei așidere să aibă pentru ce să tème, atunce să cée credință și acest lucru stă pre sama giudețului să giudece acel lucru și aceea vină de care să tème muiarea p^ote să fie de chizășie au ba.

n. Macar de și-are pune bărbatul și chizăș să nu'și vatame muiarea. pent'r'acea tot p^ote să o bată cu măsură cându'i va fi vinovată și să o îndrepteze pre voia lui, și de la giudeț să n'aibă nice o certare.

f. Dator iaste giudețul să siléscă pre muiare și să o îndémne să lăcuească cu bărbatul când va cunóște că bărbatul iaste gata să dea chizășie cum să nu o vatame, numai să socotească să nu fie bărbatul forte vrăjmaș și să nu fie având an de sine urăciune să-și fie urăli până la mórte, pentru că atunce giudețul nu a îndemna săl împreune ră acolea stă lucrul în cumpană să nu o cum-va omoră, macar de-are ăa și chizăși, iară de va vrea muiarea să șază cu dăns să o lasă giudețul după cum va fi voia ei.

*Pentru câte featuri de lucruri p^ote bărbatul
să-și gonească muiarea den casă cu pu-
terea sa fără de lege și fără știrea*
za. *giudețului.* gla. ke.

a. Pentru prăcurvia ce face muiarea, p^ote bărbatul să o scótă și să o gonéscă den casă singur cu puterea sa și mai vrătos când va fi curviea de față și aratăată, iară de va fi prăcurviea pre ascuns și trebue arătare, atunce nu p^ote să o gonéscă den casă și fără de voia giudețului.

v. Macar de-are și fi un martur destoinic și credincios să adevereze prăcurviea muiarii, iară tot nu p^ote cu puterea sa acesta singur să o gonéscă.

g. Nu va putea muiarea cu voia ei să să desparță de bărbatu'și și să iasă den casă și pentru prăcurviea bărbatului ce va fi făcut și, mai vartos când va fi lucrul pre ascuns și trebue să o arate neștine, iară de va fi lucrul de față atunce p^ote numai singură cu voia ei să să desparță de barbat.

d. Cela ce-și va goni muiarea den casă fără de vină, acela să va certa după voia giudețului, și i va da tóte zéstrelé și ce va fi dóbânda zéstrelor.

e. Datoriu iaste bărbatul să hrănească pre muiare dacă o va goni den casă, iară de să va afla într'acea vrème ce lipsește den casa bărbatului să facă prăcurvie atunce bărbatul nu'l va mai da nemică.

s. De să va desparți muiarea de bărbat cu

voia ei și bărbatul va arata cum s'au despărțit fără nice o vină, atunci nu iaste datoriu bărbatul să o hrănescă deinafară de casa lui, iară de să va fi despărțit pentru vre o vină a bărbatului atunci bărbatul va plăti totă cheltueala ce va fi făcut pe hrana ei fiind deinafară de casă.

z. Când va răspunde legea, să fie muiarea la închisore în temniță atăta vrême, atunci bărbatul nu iaste datoriu să o hrănescă, de vrême ce iaste la închisore pentru vina ei ce să zice iaste eretică dece să certă cumu'i să cade, până să va întorče.

n. Pôte bărbatul să să despartă de muiare și muiarea așijdere de bărbat cu voia lor și fără știrea giudețului când un obraz va face îndemnare și celuia-l-alt să greșască.

f. Când va da bărbatul bani în camătă și încă mai vrătos când va pré asupri cu camăta, atunci muiarea lui nicum să nu aibă voe să să despartă de dăns, ce încă iaste datore într tot să să întorcă și să lipsască de la dăns până când să va întorče de acest fel de greșală.

i. De va face muiarea niscare farmece, carele să vor afla într tot lucrul să fie de vătămare, atunci bărbatul iaste datoriu să să înpartă de dănsă singur cu voia lui, și fără știrea giudețului.

ai. Muiarea ce să va duce de la bărbatuși cu voia ei fără știrea bărbatului, poatea să rōge pre giudeț să îndemne pre bărbat să o iea iarăși în casăși iară de nu va vrea să o iea atunci iaste datoriu să o hrănească câtă vrême va lipsi den casa lui.

vi. Muiarea când nu să va pleca, nice va asculta de beserică cându'i va zice să margă după bărbatuși carele o cere și o chiamă să vie acasăși și să lăcuiască împreună de vrême ce-au fugit fără ispravă sau de-au fost și cu vre o vină bărbatul s'au întors despre acea greșală, atunci bărbatul are putere să margă cu giudețul cel mirenesc să o iea și fără de voia ei, ce să zice cu deasila.

gi. De va lua bărbatul pre muiare, numai cu voia sa, ce să zice să o apuce fără de veste cu arme sau și fără de arme și acesta iaste muiarea lui care au fost împreunat cu dănsa să fie un trup, și s'au despărțit de dănsă fără vină s'au și cu vină ce-au fost micșoră, atunci nu să va certa nemică, iară de va fi femea numai logodită și încă nu să vor fi împreunați, și el o va răpi și să va împreuna cu dănsă, atunci să va certa ôre-ce puțin lucru cât va fi voia giudețului.

di. Înparte-să muiarea de bărbat cu voia ei și fără știrea giudețului când va fi bărbatul ei eretic, și pentru ce va meșterșugui să afe vrême să o pôtă omorâ sau să'i facă altă răutate sau căce nu o ține cum să cade sau nu

o ocrămeste bine, ce să zice nu'i dă bucate să'i fie de agiuns sau nu'i face haine.

Când iaste muiarea datore să înble după
za. *bărbat ori încotroop va mēge.* **gla. ks.**

a. Când va fugi bărbatul dentr'un oraș sau sat pentru vre o greșală mare ce va fi făcut acolo și să tēme să nu'l prinză giudețul să'i facă certare, atunci muiarea iaste datore să n argă după dăns ori unde va mēge, și deare fi și vinovat tot să cade să meargă după dăns să să afe la nevoia lui.

v. Bărbatul încă iaste datoriu să margă după muiare când va fugi de frica giudețului pentru vre o greșală ce va fi făcut, pre di-reptate, iară de va fi vinovată într'alt chip să vie lucrul să să cēte pre vina ei atunci să nu margă după dănsa că nu iaste bărbatul datoriu pentru vina muiarei cum iaste muiarea datore pentru vina bărbatului deapurare a să înble după dăns ori undeși are mēge.

g. Muiarea iaste datore să înble după bărbat încă nu numai când va fi vinovat ce și nevinovat sau și pentru binele lui când va auzi că i să trece undeva meșterșugul mai bine, sau pentru greutățile și dăjdele ce sânt într'acel loc, să va duce aiori să'i fie mai binioșr că acolo nu pôte terpi, sau și drept alt lucru; iară numai când va cunoste că mēge să facă vre o răutate, ce să zice furtușag, tâlhușag și alte ca acestea, acoloa nu iaste datore să margă.

d. Când nu va vrea muiarea să înble după bărbat, ce va umbla cu șuvéle ună altă va găsi să să pôtă mântui zicând că nu iaste obicéul să înble muiările după bărbatuși, nu i să vor prinde acēste șuvéle ce numai ce'i caută să margă după bărbat.

e. Nu iaste datore muiarea să margă după bărbat când va vrea să margă bărbatul să lăcuiască într'alt sat și aceasta pentru ce pentru că va cunoste ôre ce nescare semne rēle ca acelea cum barbatul va să o hienlescă să'i facă vre o răutate sau mēgând pre cale să va tēme să nu o înce undeva, drept acea nu va mēge.

s. Când să va tocmi un om cu o fēmeé și să va logodi și'i va zice să'l aștepte până într'un an și atunci să să cunune și cu dănsă dupăacea să va prileji până la acea vrême să pucează să iasă dentr'acel loc, atunci acea fēmeé ce să zice logodnica, nu va fi datore să înble după logodnic.

z. Când va fi bărbatul om rău sprânțar, și va înbla den loc în loc, și den sat în sat, și nice la un lucru nu va fi om de stavăr și mai vrătos când va veni lucrul pentru răutățile lui să'l gonescă și să'l scōță dentr'acel loc, atunci nu va fi muiarea datore să înble după dăns, cumu s'are zice de să va afla că a-

cest om s'au făcut om rău dacă au luat și s'au cununat cu această femeie, iară de să va afla cum au fost om rău de cându's au fost, atunce muiarea iaste datore să înble după bărbat ori unde va merge pentru ce să chimă că l-au știut cum iaste.

n. Când să va tocmi un om cu muiarea sa, de'nțăi la logodința lor cum să nu albă voe bărbatul să'și scotă muiarea de la locul și de la nașterea ei și după aceea să va prileji de va veni lucrul numai să iasă dentr'acel loc, ce să zice de să va bolnăvi și nu va putea să să tămăduască într'acel loc, sau de va avea vrajă cu omenii cel mai de frunte ce vor lăcuî acolo, sau cu mai marii lui sau cându'l va scote giudețul și'l va goni den sat, atunce muiarea să cade să înble după bărbat, iară să nu pôtă șuvăi cu alte tocméle ce vor fi avut.

Pentru certarea hotrului cum și în ce chip
za. să cade să fie. gla. kz.

a. De vréme ce greșala hotrului, iaste mai rea de cât greșala précurviei și să certă pre multe locuri cu multe feliuri de certări după cum va fi obiceiul a fie ce loc.

v. O samă de pravile scriu să să tae capul hotrului, ales când va umbra hotrind de față de'l vor vedea toți, și nu o dată ce depururea.

g. Alte pravile zic să gonască pre hotru și să'l scotă dentr'acel oraș sau sat unde va fi făcând hotrie, alte zic să și'l scotă de tot de pre locul și eparhia acelu giudeț ce vor fi ascultători.

d. Alte pravile zic să'l certe după cum va fi voia giudețului. ce să zice să'l bage în ocnă sau să'l pörte pre ulițe și să'l bată cu piălea.

e. Denafăr de aceste certări ce să dau hotrului, încă depururea să mai adaugă doo lucruri legiuite de ispravă; dece una iaste când rămâne fără de cînste, ce să zice de ocară și de rușinea ceștil lumii și deciea n'are nice o credință nice într'un loc, a doo ori câte tocméle va face cu cineva pentru fie ce lucru ce are fi de oabănda lui nu sămt nice unele di-rept nemică ce la giudeț tôte sămt stricate și fără de ispravă ca unui om de ocară ce nu'l ține nime în samă cuvântul ce grăiaște ce iaste tot de rușine unde merge.

s. Cēla ce va găsi pre muiarea lui făcând précurvie și'i va răbda și va lăcuî iarăși cu dānsa macar că să chiamă hotru iară acest felu de hotrie nu să va certa cu de acest fe-liu de certare ce am zis, că i'y destul și'i a-giunge cât rămāne cu rușinea în obraz.

z. Hotrul vre unei mueri cu bărbat sau a vre unei mueri de cînste, cătu'l vor prin-de in-tăia dată să'l pörte pre ulițe și să'l bată cu piălea prin tot trăgul, iară adoară să'i facă iarăși așa și să'i tae și nasul.

Carele să chiamă hotru și când să va
za. certa. gla. kn.

a. Hotru să chiamă cela ce are muiari la casa lui de le ține pentru dobānda lui, ca-rele'si dau trupurile de le spurcă barbații cei răi și fără omenie pentru puțină perzătoare de suflet dobāndă.

v. Nu numai cel ce are muiari slobode în casa lui să chiamă hotru, ce încă și cela ce'si dă rōbele și slujnicile de să dezmiardă băr-bații pentru dobāndă.

g. Cela ce'si va da rōba să să dezmiarde neștine cu dānsa pentru dobādă, acesta'si piarde puterea ce are asupra roabei și rămāne rōba slobodă și mai vrātos giudețul să'l sār guiască să o marite, iară de nu o va mārta cum mai curund să'l certe ca pre stăpān cu ocna.

d. Cēla ce'si va da fata la vre o dāscăliță muiare pentru să o învețe carte sau și alt meștersug ceva și încă'i va da și plată să o învețe și'l va da și hrană ce'l va trebui, și a-ceasta cu învățăturile ei cēle rēle o va in-demna și va tocmi pre vre un barbat de o va răpi fără știrea părinților, atunce giudețul să'i facă lége cum să cade și să certe pre dāscă-liță să'l verse plumb topit în gură să'i pogorā pre grumazi la inimă pentru că pre aceste mādulare au eșit de la inima ei tôte in-dem-năturele fetei de au scārbit inima părinților.

e. Hotru să chiamă nu numai cela ce in-demnă muiarile spre sburdăciune și spre poftă rea ce încă și cela ce le amăgește cu alte meș-terșuguri de le îndemnă spre curvie, cumu s'are zice înblă neștitorind pre casele muia-rilor dece le dă tot mai eștin de cumu'i pre-țu și altele și dāruiaște până apucā de le af-lă firea și deciea le scōte den minte de le su-pune subț cine'i voea, acēsta face tot pentru dobānda lui.

s. Hotru să chiamă și cela ce in-deamnă și amăgește pre vre un cucon de'l spurcă ci-neva și face sodomie dānd mādă vre unui cetaș a lui sau vre unui slujnic, și atunce de să va putea oblici cum s'au pāngărit copilul cu adevărat, hotrului numa'i să'i tae capul, iară de să va tāmpla să nu'l fie spurcat de tot, pre hotru să'l isgonească și să'l scotă de tot den tōtă eparhia giudețului aceluia.

z. Hotru de față să chiamă, cela ce'si dă voe muerii să curvască pentru să ieș e'l căte ori ce dobāndă ce va fi.

n. Acēste trei sēmne agiung hotrului celu de față, dece de'nțăi iaste una când îndemnă cu cuvântul și cu lucrul pre muiarea lui să précurvească, iară adoo să o amăgească până va pleca singură cu sine de să va da spre dezmerdăciunea bărbaiilor, a treia când va lua acesta ceva plată pentru acēsta greșală.

f. De va fi o fată fecioră și de să va in-

demna spre poftă rea pentru cuvintele și îndemnăturile hotrului să va înpreuna cu vre un bărbat, macar de-are și lipsi el într'acela ceas, iară tot pentru cuvintele și îndemnăturile lui să va certa, pentru căce agiunge cum cu îndemnăturile și tocmélele lui céle réle s'au făcut răutatea.

i. Céia ce va face pre vre o feciără să greșască trupéste cu vre un bărbat și aceasta nu cu cuvinte dulci ce cu deasila și fără voia ei, acesta nu să va certa ca un hotru ce ca un răpitor cum vom spune mai gios.

ai. Cella ce va primi în casa lui pre vre un hotru. sau de'l va lasa să șază cu chirie să hotrească muiarî în casa lui, acesta'și va piarde casa și a fi domnescă și'l vor certa și cu glóbă după cum va fi voia giudețului.

vi. Cella ce va svătui sau va agiuta hotrului să hotrească acesta să va certa tocma ca și hotrul.

gi. Cella ce va fi cucon micșor sau fetișoră și de vor hotri cu'l va nu vor putea rămâne fără de certare nice aceștia, numai ce să vor certa mai puțin de cum are fi marî.

di. Nu să va certa ca un hotru cela ce va hotri numai odată muiare streină fiind den ruda lui sau altă muiare slobodă, iară să va certa de va hotri pre vre o muiare slobodă de trei sau patru ori sau de va hotri muiare cu barbat, întâia dată să va certa după cum va fi vo'a giudețului, iară a doo oră i se va tăia capul, iară de'și va hotri muiarea sau fata așjdere dentăia dată i să va tăia capul.

ei. Nu să va certa ca un hotru cela ce va hotri muiare străină sau fără bărbat și de nu va lua plată, iară de va hotri muiare cu barbat să va certa și acesta, și încă să va certa mai rău cându'și va hotri singur pre muiarea sa.

Cela ce'și va zăloji casa sa pentru să să facă acolo preacurvie și mestecare de sânge și alte feliuri de curvii și de lucruri scđ-nave cum să cade, acesta să să certe în
za. *tóte fealiurile.* **gla. kz.**

a. Ori cine'și va zăloji casa pentru să să facă acolo curvie și alte tóte fiaturile de lucruri rele cum nu să cade, acela să chiamă hotru și să va certa ca un hotru și ca un précurvariu și ca unul de ceia ce fac sânge amestecat, ce să zice ceia ce'și curvăsc cu rudele și cu cuscriile și cu cumătrele sau finele lor, acesta să chiamă sânge amestecat, acesta ver va fi barbat ver muiare cu mórte să să certe.

v. Cella ce'și va zoloji casa, pentru să să facă acolo sânge amestecat sau sodomie ce să zice curvie cu copii, pre acesta să'i omóră ori cu, ce mórte va fi mai cumplită.

g. În casa celuiia ce să vor face svaturî réle spre curvii și spre alte scđnăvii ca aceștea, sau și într'alt loc unde să vor face păcate. a-

cela să va certa ca un hotru, iară de nu să vor face păcatele deplin ce numai voróve atunce nu să va certa ca un hotru ce va lua altă certare mai micșoră.

d. Cella ce va nămi casă în chirie pentru să facă acolo răutăți și curvii, ca un hotru să să certe.

e. Aceștea certări să vor da nu numai celora ce vor zăloji și vor nămi case pentru să să facă acolo curvii și alte pacate trupești, ce și alte locuri de odihnă ce vor fi ori pre la vii ori pre la priseci ori pr'in pomete ori alte primbări asemenea acestora

Pentru părinții ceia ceș vor hotri fetele sale
za. *céle trupești.* **gla. l.**

a. Hotria ce să face cu voe părinților iaste mai rea și lucru plin de rușine și de mai mare ocară de cât ceia ce să face între străini, drept aceia ori care tată ce'și va hotri fata sa de'ntăi'și va piarde puterea cea părințescă ce au avut spre fie-sa și să albă strănsóre de la giudeț cum mai degrabă să'i dea tóte zestrele ce i se vor veni de la tata-său și să să despară de dăns într'acesta chip cum nu'și iare mai fi fost nice odănăoră fată, a doo tóte bucatele câte va avea să să ia tóte să fie domnești, până când va fi acesta viu, dacă va muri atunce vor fi acelora ce vor rămânea moșnean de va fi având, a treia să'l bage în ocnă în tótă viața lui acolo să chinuiască.

v. Pravilele céste mai noo dau învațătură, tatălui celuiia ce'și va hotri fata ca să i să tae capul, așjdere să pață această certare și frații aceia ce'și vor hotri surorile sau și pre alte rude a sale ce vor pogori den sângele lor, care certare să cade să să ție în samă la un pacat mare ca acesta după cum să ține și la pravila răménilor până în zua de astăzi, macar ca la une locuri îi ceartă cu caterga în tótă viața lor sau într'atăta al și'i purta pre magari cu pieile bătându'i pre tóte ulițele, iară certarea lor cea adevărată iaste mórtea.

g. Maica céia ce'și va vinde fata pre banî pentru să curvească neștine cu dănsa, să i să tae nasul, iară de să va afla că n'au făcut tocmeală să ia banî ce numai ce să va fi plecat după voia fetei'și atunce să va certa după voia giudețului, iară de va fi căzut maica la o greșală mare ca acéia pentru vre o nevoe mare ca acéia sau pentru vre o sărăcie, nu să va certa așa cumplit, de vréme ce să va milostivi și giudețul văzând sărăciea și nevoea ei.

d. Părinții ce'și vor hotri fii lor, macar de lé-are fi și copii și de are fi și văduo, nu le va folosi aceasta ce tot să vor certa cu mórte.

e. Nu vor putea să scape părinții să nu să certe când vor zice c'au făcut hotria de nevoe pentru destulă sărăcie, iară depurarea să vor certa; după aceia trebue să fórte cerce-

téze giudețul și să socotească de va fi fost aceea sârăcie a părinților carea să nu să fi putut într'alt chip ocrămi cu alta ceva meștersug fără de cu hotria feciorilor săi, și aceasta va fi așa, sau să va mai milostivi giudețul de'i va mai ușura sau mai rău să va întârăta de cumplitu'i va certa.

s. Acesta feal de certare să înțâlge când vor lua părinții bani pentru să dea feciorilor, iară de nu vor lua bani, nu să înțâlge aceasta certare, ce pôte fi că să vor certa într'alt chip după cum va fi voia giudețului.

Pentru bărbaii ce vor hotri muiarea sa.
za. rile lor. gla. la.

a. Ori care barbat va hotri pre muiarea sa, să i să facă mörte, macar câte o dată că pravila pre unii carea hotri îi scöte den totă eparhia giudețului, și altă dată îi pörtă pre toté ulițele trăgului cu piialea pre magari și să fie cu fața spre cöda măgarului și muiarea lui să tragă măgarul de dälögul căpestrului cu manule sale și'ntr'acest chip să'i bată purtându'i pren tot trăgul, alte date iarăși îi certa cu caterga în totă viața lor.

v. În voia și puterea giudețului stă acest lucru să sãmășluiască certarea morții ce să cade să dea celuia ce's va hotri muiarea sa și mai vrătos când va arata giudețului vre o vină ca aceia a härbatului, dentru carea se va fi îndemnat să cază într'această greșală mare a hotriei.

g. Cea ce'si va hotri muiarea pentru să ia bani, să va certa cumplit förte, iară de o va hotri pentru să nu ia bani să va certa cu adevărat și atunce iară nu așa cumplit cum are fi luat bani.

d. Cea ce știe că'i curvéște muiarea și el tot o ține în casă și să face a nu și nemică și o lasă de face précurvie atunce să chiamă cum o are hotri el singur și să va certa ca un hotru.

e. Cea ce să face cum să culcă cu muiare'si și apot lasă ömeni străini de se culcă cu dănsa, să va certa după voia giudețului.

s. Cea ce va ținia în casă pre cea ce curvéște cu muiarea lui, ca și un hotru muiarei sale să va certa.

z. Cea ce'si va lua muiare pre cea ce o au certat pentru précurvie acesta să chiamă cu adevărat hotru, ce să zice fără de cinsté și rușnat, iară nu să va certa.

n. Cea ce va ține în casă și de nevoe pre muiarea ce va fi făcând précurvie pëtru căce să tème de rudele ei sau pentru ce'i vor face cu deasila să o ție, atunce nu să chiamă aceasta așa întracela feal, nice pôte nime să'i zică hotru pentru că o ține de nevoe.

f. Nu să chiamă hotru cea ce'si ține în casă pre muiarea sa care face précurvie când nu o știe cu adevărat că curvéște, ce numai ce

are așa öre ce prepus cum să fie arătându'i sémnele că face acest lucru.

l. Numai răbdarea ce are barbatul, ce să zice când face muiarea lui précurvie și el rabdă nu zice nemică, acesta'l face de să chiamă hotru, cumu s'are zice când va avea aceasta răbdare pentru căce'i vine dobândă, iară de nu'i va fi venind nice o dobândă și o va ști că curvéște, și o ține așa în casă, să să certe după voia giudețului.

Pentru răpitu'i ce ce certare să cade să să za.
dea răpitorilor. gla. lv.

a. Răpitoriu să chiamă, cea ce vor apuca de vor răpi muiarea cuiva cea de cinsté de'si vor råde de dănsa, sau vre o fată fecioră sau vädău sau călugăriță, sau vre un copil, când vor lua pe fie care cu deasila și o vor duce de'ntr'acel loc unde le va fi voia de să vor mesteca trupéște.

v. Certarea răpitorilor iaste numai mörtea.

g. Cea ce va răpi pre vre o muiare nu să va certa numai cu mörte ce încă va piarde și bucatele, că le va da giudețul muiarii ce'i răpide de va fi muiarea mireancă, iară de va fi călugăriță, dai-vă giudețul putere să să hrănească cu venitul ce va fi dentru acele bucate în totă viața ei și după mörtea ei le va da giudețul tôte acele bucate la mănăstine de la carea au răpito.

d. Nu să va numai omoră răpitorul, nice'si va piarde numai bucatele, ce și cea ce l-au svätuit să răpească, s'au i-au dat ajutor să răpească, și acestia să vor omoră și'si vor piarde și bucatele; iară de'l vor fi numai svätuit iară nu'i vor fi dat agiutoriu la vrémea răpitu'i atunce'i vor numai omoră iară bucatele nu'si vor piarde.

e. Bucatele răpitoriu'i tôte să vor da muiarii ceea ce s'au răpit, macar c'au fost numai cum are fi neguțăla nunta între dăns.

s. Părinți, frați, rudele, stăpăni ispravnicii muerii, toți aceștea pot să'i ucigă de tot pre răpitori, și să nu aibă nice unul nice o certare, și încă nu numai pe răpitori ce și pre soțiile lor. și pre cea ce le vor fi întrăgiutoriu, însă numai când i vor găsi făcând acel lucru, ce să zice când vor răpi, iară nu altă dată.

z. Cea ce va răpi öpil pentru shurdăciunea trupului, să pață ca și cea ce scrie mai sus, cine'l va ucide să fie ucis, nice o certare să nu aibă.

n. Nu va scapa răpitoriu'l ca să nu să certe zicând c'au răpit muiarea pentru să să cunu-ne cu dănsă, ce tot să va certa.

f. Nunta ce să va face după ce s'au ripit, nu'i bună de nemică, ce iaste un lucru așa cum nu s'er: fi fost după cum dau învățătură pravilele împărătești, pentru că pravila besé-

ricei iartă acest feal de nunte când nu vor a-vea și altă sminteală fără de răpitoră.

i. Cela ce va apuca, ce să zice va răpi pre vre o muiare ce va fi giuruită altui bărbat, nîcum ca să să pôtă cununa cu dănsa, iară încă nice cu alta, nice cu una nu pôte să să mai cunune acestă răpitoriu.

ai. Când va răpi neștine vre o fêmee și iarăși o va lasa de să va întorče la părinți și la casași, și atunci de să va însura și să să cunune cu dănsa, acestă nuntă va fi bună, nu să va certa ca un răpitoriu, iară de o va fi răpit și să va fi și cununat. acéia nuntă nu e bună de nemică că să va certa ca un răpitor.

vi. Certarea răpitorilor nu numai spre cela ce răpește fată fecioră, ce încă și spre cela ce răpește muiare cu bărbat sau și împărțită de bărbat, sau văduo, sau robă, sau fată de suflet, verî bogată, verî săracă, verî cînstită, verî fără de cînte, tot într'un chip și cu o certare să vor certa.

gi. Ori-care rob, sau nămit, sau slugoiu de va răpi vre o fêmee, nu să va certa numai cu mörtea, ce'l vor și arde în foc.

di. Nu numai răpitoriu să va certa ce încă și cine l'a svătuît și ceia ce vor fi agiutat și ceia ce vor fi poslușit la acea trebă la răpit să vor certa toți într'un chip ca și răpitoriu.

ei. Ori cine va ascunde răpitoriu în casa sa când va răpi muiare, ca un răpitor să va certa, și acesta iară numai nu'și va pierde bucatele.

si. Ori care muiare va răpi pre vre un bărbat pentru desmerdăciunea ei ca un răpitor să va certa și acesta de vrême ce nu iaste la giudeț alta nemică fără tot o certare celuia ce răpește fie bărbat fie fêmee.

zi. Muiarea ce va răpi pre altă muiare pentru sburdăciunea trupului, ca un răpitor să va certa.

ni. Cela ce va răpi copil, ca un răpitor să va certa.

fi. Cela ce va răpi pre vre un copil, nu pentru desmerdăciunea trupului ce să'l ducă cu sine în vre o cale sau la ôste, să să certe după cum va fi voia giudețului.

k. Ori cine va răpi cucônă tineră, carea nu va fi încă de vrăstă de bărbat, și de'l va strica fecioria să să certe cu cumplită mörte, ce să zice mai rău de cît pre răpitori, macar că zic o samă de dascalî cum de va fi fecioră mică și săracă atunci răpitoriu să să certe cu ocnă și tôte bucatele lui să să dea fecioarei acei stricate.

ka. Cela ce va strica fecioria vre unîi cucône tinere ce nu va fi încă de vrăstă, macar că nu o au răpit de'ntr'un loc într'alt, iară tot ca pre un răpitoriu să'l certe.

kv. Cela ce va răpi vre o muiare și după-

cea o va mărita după alt bărbat, cu une ca aceste nu va putea suvâi acesta, ce tot să va certa ca un răpitoriu.

kg. Răpitoriu, iaste dator să înzestreze pe muiarea ce-au răpit după puterea lui și după puterea și destoinicia muiarei, așîdere și giudețul să cade să îndemne să o înzestreze după destoinicia amânduror.

kd. Ori care răpitoriu nu va priimi légea cumu'l va giudeca giudețul, ce va alerga la alt giudeț mai mare nedejduind de altă ispravă mai bună, iară acéia ispravă a dooa nu are nice o tărie.

ke. Mai mare iaste rapitura când va fi cu soți multe și cu multe fealuri de arme și pentru că să răpește fată de mare boiarin, și atunci giudețul va certa mai mult de cum are fi răpitura mai mică.

ks. Răpitoriu să ceartă fie în ce loc unde'l vor prinde, cumu s'are zice un om va răpi vre o muiare de cînte den trăg den lași și o va lua de o va duce la Camenița în țără leșască, dupăceia de să va preileji să'l prinză aice sub biruința lașilor să va certa de la domnul den Moldova, iară de să va prinde sub biruința Cameniței să va certa de la biruitorul locului aceluia, și nice Domnul den Moldova nu iaste datoriu să'l trimită acolo, de va fi Leah răpitoriu, la Domnul de țara leșască, nice biruitorul aceluî loc spre Domnul de Moldova dacă va fi moldovan, numai ce să cade să adevereze giudețul cu mărturiî ômenî de credință cîm iaste răpitoriu și atunci să va certa și nu'l va mai trimete aiori, iară de vor scrie cărți Domniî unul la alalt și să'l ceară ca pre niște ômenî de loc, atunci iaste datoriu Domnul acela supt care biruire s'au prins răpitoriu să'l trimită pre dăns către celalalt.

kz. Tôte greșelele până în 5 ai să săvârșesc, cumu s'are zice ori în ce feal greșală de va greși neștine, și de nu'l va pără nime la giudeț până în 5 ai, nu mai pôte nime deciea să'l părăscă den e. (5) ai înainte, iară numai răpitol nu să pôte svârși în 5 ai, ce după 10 ai, și mai mult, pôte fie cine pre răpitor să'l părăscă și așa să să certe ca un răpitor.

kn. Răpitoriu de să va ascunde în beserică pentru să nu'l pôtă lua giudețul, și den beserică l' va prinde și'l va scôte de'l va certa cumu'l să cade.

kf. Răpitura cea adevărată să cade să aibă aceste dooa sême: întâi să ridice muiarea de'ntr'un loc să o ducă într'alt loc, a dooa să'l facă silă spre cîntea ei, iară de va lipsi una den aceste dooa lucruri, atunci nu iaste răpitura deplin.

l. Cela ce'și va răpi muiarea den casa părinților ei și să o ducă la casași, după ce să va fi culcat cu dănsă nu să va certa.

la. Cela ce va răpi pre muiareși mainte

dece să va culca cu dănsă, și aceasta i-au fost gândul să să facă călugăriță macar că o au și măritat părinții, iară acesta să va certa ca un răpitoriu, iară de să va fi răpit cu voia ei vrând pentru să lăcuiască cu bărbat, atunce nu să va certa, numai de o va fi răpit fără de voia ei și cându'i va fi făcut silă atunce pentru sila ce au făcut să va certa după voia giudețului.

lv. Nu va putea suvâi răpitoriul zicând că iaste mic de zile, nu i vremea încă de insurat, ce tot să va certa și așa, iară mai puțin.

lg. Nunta ce să va face între obrazul cel răpitoriu și acel răpite, suvâiaște răpitoriul și scapă să nu să omorâ, iară numai ce și piarde bucatele și le va lua muiarea să fie a le ei, iară sveatnicii și agiutătorii răpitoriului nu să vor putea mântui așa, ce să vor certa după cum va fi voia giudețului, și aceasta să zice pentru ceia ce vor fi agiutat la răpit, iară nu pentru ceia ce-au agiotat după ce s'au răpit, ce să zice ceia ce'i vor fi primit în casele sale și'i vor fi ocrotit pre răpitori.

ld. Răpitoriul depurarea să va certa ver fie cu voia muiarei ver nu, fie de-are fi cu voia muiarei pôte fi că nu s'are certa răpitoriul cu mörte, iară dacă nu va vrea muiarea și să va fi răpit cu sila atunce să va certa cu mörte.

le. Răpitoriul de să va prileji să răpască călugăriță și pentru să scape de certarea vieții lui va să arate cum au fost cu voia ei de s'au răpit, nu'i va folosi nemică voia ei, ce numai ce să va certa cu mörte.

ls. Când va mărturisi muiarea singură, de va zice cum s'au răpit cu voia ei pentru să scape răpitoriul de certarea mörtei, atunce să cade să cerceteze bine giudețul să nu fie toc-mala părinților răpitoriului sau a rudelor lui, cu dare și cu multe meștersuguri vor fi plecat muiarea să zică acest cuvânt cum iaste cu voia ei, dece să socotească tot lucrul pre mănuntul. de să va afla cum sănt aceste meștersuguri răpitoriul numai ce și va piarde viața, iară de să va afla cum muiarea grăește de la sine ne îndemnată de nime atunce răpitoriul să va certa după voia giudețului.

lz. De să va afla cum să fie dat vre un răpitor banii mulți muiarii mainte de ce-au răpitu-o pentru să o plăce să fie cu voia ei și să mărturisescă cum s'au răpit cu voia ei, atunce trebuie să socotească giudețul denafară de ceia ce i-au dat să nu'i fie giuruit și alții pentru căce de'i va fi giuruit și alții piarde și va viața, iară de nu'i va fi giuruit altă nemică atunce să va certa după voia giudețului.

ln. De vor vrea părinți fetei și de vor îndemna pre răpitoriul să le răpească fata, și fata nu va vrea, atunce să va certa răpitoriul cu mörte.

lf. Când să vor iubi amândoi, răpitoriul cu fata cea răpită, și neputând într'alt chip să să împreune, pentru dragostea ce au la mijlocul lor să vor svătui să să răpască atunce cum zic o samă de dascăli nu să va certa răpitoriul de vreme ce iaste un lucru cum are fi turbat de dragoste, iară alții și mai mulți și mai credincioși dascăli zic cum să să certe cu certare ușoră după cum va fi voia giudețului.

m. Când vor răpi pre o muiare, și răpitoriul vor fi cu svatul și cu știrea ei, iară nu va vrea să'i facă silă spre cinstea ei, iarăși răpitoriul o va sili și să va culca cu dănsa fără voia ei, atunce pentru răpitu-l nu să va omorâ, iară pentru ce i-au făcut silă să va tăia capul.

ma. Când va arata răpitoriul cum nicum să nu fie tocniți cu fêmeia căud au răpitu-o ce încă vor fi și cununați împreună, atunce nu vor lua nice o certare.

mv. Muiarea macar de are și vrea, sau și cu svatul și cu știrea ei s'are răpi, și să și strice și fecioriea, cu aceste cu toate muiarea nu să va certa nice cum, numai, răpitoriul să cêrtă după voia giudețului.

mg. Trebuie răpitoriul să arate giudețului cu marturi aceia ômenii de credință sau și cu gura muerii cum muiarea au vrut cu voia ei să să răpească și atunce să va izbăvi răpitoriul de mörte, pentru căce de nu va pune tot lucrul să fie de față să cunoscă toți înaintea giudețului alta nu va fi ce numai ce și va piarde viața.

md. Când va avea răpitoriul marturi mulți cum au răpit pre muiare cu voia ei, iară muiarea are mărturie cum au răpit-o cu sila atunce giudețul crede mai mult pre marturii muerii de-are fi numai doi de cât pre cei mulți marturi ai bărbatului.

me. Iară de nu vor avea mărturii, nice o parte nice alta, atunce să arate răpitoriul semne ca acelea, cu tărie ca să să pôtă crede cum s'au făcut răpitura cu voia ei, iară sêmele ce vor să arate sănt acestea: întâi cum muiarea iubea fôrte pre răpitoriul, a doo cum au trimis de l'au chemat să margă să o găsască, a treia cum la vremea răpitu-l n'au strigat să'i vie cine-va agiutoriu, a patra cum o au găsit cu haine frumôsă înbrăcată fiind gata, și atunce dacă va avea aceste sêmele nu să va certa cu mörte macar de-are și zice ea cu gura ei cum au răpit-o cu sila iară de nu va avea marturi muiarea sau sêmele să arate acesta lucru nu o va putea crede giudețul.

ms. Când va mărturisi muiarea singură cu gura sa cum mainte de ce s'au răpit au fost făcută nuntă în desine, atunce de va face această mărturie, găsindu-să de puterea sa sau sub ascultarea părinților săi, o va crede giudețul, iară de va fi în casă și supt puterea bărbatului, atunce nu o va crede.

*Oare ce certare să va da celuia ce răpêște
za. muiarea curvă. gla. lg.*

a. Nu să va certa ca un răpitoriu cela ce va răpi pre vre o muiare curvă ce să va certa după voia giudețului.

v. Pravilele ce dau certare până la mörte celora ce răpesc mueri cu désila, înțelegând cum să fie muiarea de cînste. sau să fie slohodă sau măritată sau fată feciöră.

g. Răpitorul pentru să fugă de certarea vieții lui va arata la giudeț cum acestă muiare mainte de răpit au curvit cu altul și iaste curvă, atunce giudețul trebue să caute, de va fi fost acea curvie la aratare nu să va certa răpitorul, iară de va fi pre ascuns și vecinîi vor zice că iaste muiare bună atunce răpitorul își va piarde viața.

d. Cela ce va răpi muiare curvă cu voia ei, nu să va certa nice cum,

e. Cela ce va răpi vre o muiare de cînste socotind cu asuprélă cum să fie curvă, acela nu'și va piarde viața ce să va certa după voia giudețului.

s. Cela ce va răpi muiare curvă carea mai apol să va fi întors den petrecerea ei cea rea, și să va fi cununat cu vre un bărbat cu lége, atunce va cercetă giudețul de să va afla că a- cea curvă, dacă s'au cununat ș'au petrecut viața cu cînste, va omoră pre răpitoriu, iară de va fi curvind și după ce s'au cununat, iară'și atunce nu'și va piarde viața ce să va certa după voia giudețului.

z. Curva să cunõe pre locul ce lăcuiaște și pre halne ce pörtă pocaitu-s'au de curvie au ba, dece ori cine va răpi curvă pocaită certase-va cu mörte.

n. Când zicem că cela ce va răpi curva nu să va certa, aceasta să înțelge numai cum nu 'și va piarde viața, iară într'alt chip tot să va certa după voia giudețului.

f. Ori cine va răpi muiare curvă și o va ținea în casă cu sila, vor numara 10 zile de când au luat-o și o ține în casă'și, dece de nu va da la domnie 200 de taleri bătuți, i să va tăia o mână.

i. Cela ce va răpi muiare curvă și de va fi și cu alte soții cătră sine, încă 10 omeni întramați, i să va teaa capul, sau cum învață și alți dascali să să cërte cum va fi voia giudețului, macar că această voe a giudețului să tinde cum am și mai zis pre multe locuri până la mörte și mai vrătos când sa va răpi fără frica lui Dumnezeu și fără rușine de omeni.

ai. Cela ce va răpi pre vre o muiare de cînste și să o pörte den loc în loc iară să nu să înpreune cu dănsa trupește, atunce să cade să caute giudețul și să iea sama binișor și de va afla cu adevărat cum pentru căce s'au căit ce-au făcut pentru aceia nu s'au înpreunat cu

dănsă, nu să va certa cu mörte ce după voia giudețului, iară de să va afla că nu s'au înpreunat pentru altă șmintelă ce-au avut, atunce să va certa cu mörte.

vi. Cela ce va mërge în vre o casă pentru să răpască pre vre o muiare, iară nu o au răpit, trebue să cerceteze giudețul dece de nu o va fi răpit iarăș dentru sine pentru căce să va fi căit ce va să facă, și va fi fugit decolea. nu să va certa acesta cu mörte, iară de să va afla că nu au răpit pentru că nu o au găsit a- colea, sau când vor fi alergat omeni mulți dece nu o vor fi lasat, sau și pentru altă smintelă, atunce va certa giudețul pre acesta cu mörte ca și când o are fi răpit.

gi. Cela ce să cêcă să răpască călugăriță macar de nu o are nice răpi acesta totuși va piarde viața ca și când o are răpi. și de' va zice macar un cuvânt: eși den mănăstire și eu te voi lua să'm fi muiare și mă voi cununa cu tine. și numai pentru atăta își va piarde viața.

di. Töte pravilele înpreună învață de töte greșelele cum cela ce nu va face încă de tot greșala și deplin acela nu va lua certare deplină ce numai ce să va certa mai puțin dupa voia giudețului, așa într'acesta chip iaste și greșala răpitorului, ce să zice când să va face răpitura la muiare de cînste sau fată sau muiare cu bărbat sau vădoo și de nu să va face greșala de tot de ispravă la acest feal de feme'i atunce răpitorul nu să va certa cu mörte iară mai puțin, după voia giudețului. iară de să va răpi călugăriță atunce nemică nu' va folosi, cum zice pravila altor tuturor, să nu să omoră, iară numai de să va ispiți să răpască călugăriță și de nu o are nice răpi, tot să va certa cu mörte ca și cum o are fi răpit cu adevărat.

*Oare ce certare să va da celuia ce va răpi
za. muiare călugăriță. gla. ld.*

a. Cela ce va răpi călugăriță de la mănăstire, nu să va numai omori, ce încă și bucatele lui töte se vor da la mănăstire de la carea au răpiu-o.

v. Călugărița ce să va răpi de la mănăstire o vor pune de va locui la altă mănăstire și acolea să o socotescă förte cu pază mare.

g. Cela ce va răpi vre o muiare călugăriță, sau alt obraz ce va fi giuruît lui Dumnezeu și va fi șezând în lontru în mănăstire. și de o va răpi cu voia ei și el nu să va afla să o fie îndemnat sau svătuît sau să'fi fie dăruit ceva să o smomască sau să'fi fie giuruît nescare lucruri sau bani, nice una de acestea macar să nu fie făcut, tot să va certa cu mörte și nice un lucru nu pöte ca să'fi agiute sa nu'și piarză viața.

d. Cela ce va apuca vre o muiare mireancă

de la mănăstire, și acesta să va certa cu mörte.

e. Pravila împărătescă iaste tuturor cum ori-cine va face pace cu obrazul cel asuprit la fie ce greșală atunce cea ce-au asuprit nu să va certa așa cumplit, iară la această greșală a răpitolul acestă pravilă nu să țină în semă, pentru căce obrazul cel asuprit iaste Dumnezeu carele dentăi să asuprește cu răpitol miresel lui călugăriței, dece cu Dumnezeu cine iaste destoinic să facă pace, drept aceia nence un lucru nu pöte agiuta răpitorului călugăriței să nu'și piarză viața.

Pravilă pentru ceia ce fac curvie cu călugărițe

Acest feal de greșale să chiamă elinște
za. Yerossilia. gla. le.

a. Ierosilia iaste de multe fealuri. Töte fealurile de greșele cu câte să atinge omul de beserică töte acele să chiamă ierosilii; iară aicia la tocmala acesti pravile acesta ierosilie să întâlge într'acesta chip: un mirean sau fie și diăc, ce să zice om den cinul bebericel sau fie și preuțit, de să va prileji să să înpreune trupește cu vre o călugăriță care iaste deapănarea sunt închisörea mănăstirei sau și denafară de mănăstire, sau când să va înpreuna trupește cu vre o muiare mireancă în beserică, sau să să înpreune cu vre o muiare ce să va fi giuruit încă cu giurământ să fie călugăriță.

v. Tot omul ce va face Ierosilie cu cumplită mörte să va certa.

g. Cella ce va face acest lucru, ierosilie, face o dată trei pacate mari de cöla de mörte: întâi sânge amestecat, adöoa face précurvie, atreia face furtușag, drept aceia de vröme ce tot creștinul s'au prilejit de are pre călugăriță adevărată soră sufletească dece cine o va rușina ver cu voia ver fără voia ei acela rușinează cu adevărat pre soru-sa, dece iată că să chiamă c'au făcut sânge amestecat, și iarăși călugărița să chiamă mireasa lui Dumnezeu, carele iaste cununată cu Dumnezeu, dece cine să înpreună cu dănsa să înpreună cu muiare cu bărbat, dece iată că face précurvie, aice sănt döo pacate mari de mörte, atreia călugărița să chiamă și iaste vas de beserică, dece cine o va streina den beserică și o va spurca iată că face ierosilie. Ierosilios să chiamă mai chiar fur de beserică, dece acesta să chiamă c'au furat acel vas de beserică, dece iată cu un pacat face trei pacate de cele mari de mörte cum scrie mai sus, drept aceia acestuia alta n'au ce'i face ce pöte fi că'l vor omori numai cu o mörte.

d. Cella ce să va înpreuna trupește cu călugăriță altă certare nu pöte să'i mai dea fără numai o mörte, și să i să ia tot ce va avea

să să dea mănăstirii, de unde iaste călugărița.

e. Ori care călugăriță, de va vrea ea singură cu voia ei să să înpreune cu vre un bărbat trupește, să o ducă la altă mănăstire să o închiză acolo și förte să fie în pază tare, cândai cu canon cu post cu rugă să va putea ceva folosi și va fi și celora laite învățătură bună că să aibă frică să să teamă, iară altă certare trupească nu va avea pentru vine ca acestea, întâi pentru căce că ea nu iaste nice atăta vinovată cum iaste vinovat bărbatul de vröme ce aceia șede la mănăstire și nu să duce să cörce pre nime cumu'i bărbatul de mörge de o smömește și o prilestește, a döo puține călugărițe să fac de bună voia lor, mai multe să fac cu deasla și cu amăgituri, sau mai multe și de nevoe, drept aceia giudețul să fie cu mila spre dănsa.

s. Cella ce să va însura de'și va lua muiarea călugăriță aceia nuntă nu e destul, că iaste de răs și de batjocură și urată tuturor, ce încă să certă și cu mörte.

z. Feciori ce să vor năște den călugăriță, aceia sănt copii, nu vor moșneni nemică dentru averea mäne-sa.

n. Cella ce să va înpreuna cu muiare ce încă nu va fi călugăriță ce numai ce va fi putând hafnele, atăta să va certa ca și când are fi călugăriță de ispravă.

f. Cella ce să va înpreuna cu slujnicele călugăriților carele sănt den afară de mănăstire, nu să va certa ca cela ce să înpreună cu călugăriță, ce să va certa după voia giudețului ca un curvariu.

i. Nu vor putea părinții nice rudele călugăriței ca să facă pace cu cela ce să va fi înpreunat trupește cu călugărița lor, și de are face și pace, vinovatul nu'și va folosi nemică cu acestă pace, ce să va certa cu mörte.

ai. Cella ce va săruta călugăriță, să va certa după-cum va vrea giudețul iară nu cu mörte.

Pentru ceia ce fac silă feciörelor, de le strică fecioria, öre ce felii de certare vor
za. avea. gla. ls.

a. Cella ce va face silă vre unei feciöre și'l va strica fecioria, de va fi bogat să'și piarză giumătate den tötä avuția lui cât va avea, iară de va fi sărac să'l bată și să'l gonöscă den locul lui.

v. Cella ce va face silă a muiare văduö, să va certa cu ban după destoinicia auelui obraz.

g. Cella ce va face silă vre unei feciöre ce l-o vor fi dat părinții să o hrănească sau la mörte o vor fi lasat pre mânia lui să o grijască și să o socotească di ce'l vor fi treabele, acesta'și va piarde tot ce va avea și să'l scöță să'l gonească și den locul lui.

d. Robul sau nănitul sau sluga de va face

silă fetei stăpănu-său să'l arză în foc de viu, iară de va fi fost cu voia fetei să'î facă mörte și ei.

e. Cea ce va face silă vre unei fete sau vre unii mueri văduo, și de va fi cu arme și cu soții să i să facă mörte, iară de va fi fost fără arme atunce să să cërte după cum va socoti giudețul.

s. Oare când nu să va certa cu mörte cea ce va face silă vre uniea atunce când nu o va muta den casa ei, sau den casa părinților ei într'alt loc.

z. Orî-cine va face silă a feciöră micșöră încă să nu fie de vi. (12) ai, să va certa mai rău de când are fi fost fată mare de vrăstă.

n. Ceia ce fac silă celor mici, și încă nu de vrăstă feciöre, o samă de pravile pre cei bogai și gonia și și scotea den tot locul lor, iară pre cei mai mici și trimita la ocnă până când era voia giudețului.

f. Un fial de pravile zic să să cërte după voia giudețului, alteie zic să'î trimită la ocnă, alte zic să li să facă mörte.

i. Iară cêste pravile înpărătești ce sânt mai noo carele să țin în samă acmu în totă lumea caută și cercetéză, dece de va fi fost cea silă a feciörei förte cu o nevoe mare că aceia atunci să va omoră vinovatul, iară de va fi fost cu desmerdăciune și shurdăciuni și cu dări și cu giuruințe și fără nice de o nevoe atunce să va certa vinovatul după cum va fi voia giudețului.

ai. Muiarea ce i să va face silă cu voia ei, unii zic să să cërte, alții zic să nu să, iară alte pravile înpărătești zic de va fi muiarea văduo să va certa după voia giudețului, iară de va fi fată nu să va certa nice cum.

vi. Cea ce va sili fată sau pre vre o muiare fie ce fial va fi, să va giudeca cu giudețul besericeî, ce să zice să aforisește și i să dă canon. și să giudecă și de giudețul cel mirenesc, ce să zice să cêrtă cu mörte sau și într'alt chip cumu'l voia giudețului.

gi. Cea ce va fi om den clirosul besericeî și de va sili vre o muiare sau vre o fată, să'î nevoiască episcopul să înzestreze fata, iară de va fi mirean, să'î nevoiască giudețul aceluî loc să o înzestreze.

di. Cea ce va face silă muiarei celuia ce'î va fi lasat ceva drept suflet la mörtea lui, să va certa după voia giudețului și și va piarde acel lucru ce'î au fost dat.

ei. Cuconii ce vor naște den muiarea ce i să va fi făcut silă nu vor moșneni nemică dentru averea măne-sa.

si. Cea ce să va fi certat odată sau de doo ori după cum va fi fost voia giudețului și ei nu să va fi pocăit, ce iară va fi făcut silă și alția, atunce să va certa cu mörte.

zi. Cea ce au făcut silă, iaste om den clirosul besericeî, să va certa după voia giude-

țului și une date să va globi cu banî alte date să leapădă de tot den meserereși iară une ori să oprêste de beserică, iară cu aceste cu tôte să cade tot să înzestreze fata; atăta voie vegheată au acești ömeni den clirosul besericeî căt nu să bat la giudeț nice să pörta pre ulițe când fac vre o greșală, pentru să nu facă rușine cinului besericeî.

ni. Cea ce va face silă muiarei văduo, de va fi om den cliros să va închide într'o mănăstire, sau într'o temniță, de va ședea până când va fi voia giudețului.

fi. Cea ce va sili vre o fată și după aceia cu voia ei o va lua de o va ținea în casă de'î va fi ca o curvă, nu să va certa nice cum de pravilele cele înpărătești ce numai de la beserică.

k. Muiarea ce i să va face silă și după aceia de să va face curvă nu va putea să și ceară zêstrele de la cea ce i-au făcut silă.

ka. Orî-care muiare, după ce o va sili cineva să va învața de să va înpreuna de multe ori cu acela, acesta nu să chiamă fără de cinste nice rușinată pentru căce agiunge că au fost dentăi muiare de cinste, iară sila ce i-au făcut dentăia dată biruiaște și și prisoșește, drept aceia pöte să vie la giudeț să și cêe zêstrele.

kv. Pentru ce va certa giudețul pre cineva pentru ce va fi făcut silă vre unii mueri trebuie întâi să cercetêze bine de va fi fost muiarea de cinste, pentru căce că de va fi fost de ocară și muiare rea curvă, nu să va certa nemică cea ce i-au făcut silă.

kg. Cea ce va face silă vre unei feate pentru să o ia să'î fie muiare, de va sargui să să cunune cu dănsa nu să va certa nemică.

kd. Certareace să dă în vacul decmu celuia ce va face silă vre unei muiari, iaste după voia giudețului și giudețul cum va vrea așa'î va certa.

Când iaste datoriu cea ce va face silă vre unei fete să o înzestreze și când o va lua
za. să'î fie muiare. gla. lz.

a. Cea ce va face silă vre unei fete, de o va înzestri și să va cununa cu dănsa să'î fie femée nu să va certa nemică, iară de nu va vrea să o ia muiare giudețul cel mirenesc va certa după voia lui și'î va sili să o înzestreze, iară giudețul besericeî il va aforisi până când să va pocăi și și va face canonul.

v. De nu vor vrea părinții featei să o dea după cea ce i-au făcut silă, nu va putea giudețul să'î facă cu sila să o dea, ce numai ce'î va sili să o înzestreze acel vinovat.

g. Zêstrele ce să cade să dea cea ce a făcut silă fetei ceî asuprite trebuie să fie după destoinicia fetei și după averea silnicului, și acesta stă pre giudeț să răspunză, ce să zice numărul și căt va fi zêstrea, mult au puțin.

d. Cea ce va face silă vre unei fete, și el va fi sarac și nu va putea da zestrele cum să cade, atunce să'l porțe prin trăg cu pialea și să'l bată pre toate ulițele, decia să'l scōtă să-l gonescă den totă eparhia acelu giudeț.

e. De va fi neștine căsariu, și va face silă vre unei fete de ce nu pōte să o ia să' fi mu-iare, atunce giudețul să'l silescă să o înzestreze și să'l certe cumu'l va fi voia.

s. De să va prileji să să înparț nunta ce s'au făcut cu fată ce i-au făcut silă, atunce zestrele ce i-au fost dat când i-au făcut silă nu să vor mai întorče la dāns ce le va lua fata și după viața ei încă și ceia ce vor moșneni averea ei.

z. Când va dāru fata zestrele sale celuia ce i-au făcut silă să chiamă atunce că i le-au dāruit, iară trebue giudețul să socotească și să cercetēze fōrte bine să nu cum-va fi făcând acest lucru de vre o frică să'și dāruiască fata zestrele sau cu altă înșălăciune a cui-va, pentru că atunce nu va folosi darul acela, ce să va nevoi să o înzestreze.

n. Când vor fi părinții fetei vîi, nice într'o samă de chip nu va putea fata să'și dāruiască zestrele celuia ce i-au făcut silă.

f. Când va sta lucrul în cumpănă, cum de 'și va dāru fata zestrele va să să facă să fie curvă, atunce giudețul silēste pre vinovat să o înzestreze și să o și mārīte cum mai desrăg.

i. Când să va face silă fetei cu voia ei, ce să zice când va vrea și ea și va pofti să să înpreune cu bărbat, atunce giudețul pentru să răspunză pe direptate pentru rāndul zestre-lor, trebue să cercetēze cum au fost aceșta voe a fetei, pentru căce cānda'l să va fi îndemnat fata după multe lincote și giuruințe ce'l va fi giuruit și încă'l va fi și dāruit pānă o va fi pornit spre înpreunare, atunce silitorul să nevoiaște numai să o înzestreze, iară de va fi mārș fata singură la bărbat de'l va fi cercat pānă'l va fi gāsīt, nechemat de nime, atunce vinovatul nu o va înzestra, și iară'și de va fi priimit fata fără atātea cuvinte numai că ce'l va fi zis odată, atunce giudețul cel mi-renesc nu va îndemna pre cea ce i-au făcut silă să o înzestreze, iară giudețul beserice'i de nu o va înzestra il va aforisi.

ai. Zestrele să cade să le dea silitorul fetei la vremea când să va mārīta, iară să nu'l dea mārīte.

În ce chip se va putea arata cum să să fie
za. *făcut silă fie cărei feate.* gla. 1n.

a. Cu glasul și cu țipetele ce va striga cān-du'l va face silă bărbatul cine va fi cărele să auză vecinii și ceia ce vor trece pre drum și să mārīturiscă atunce să va arata cumu'l s'au făcut silă fetei.

v. Arata-să cum s'au stricat fecioria fetei,

pre sänge ce să va arata, pre ha'nele ei, și pre camașa fetei.

g. Când va vrea să arate fata cum au fost feciōră curată la vremea când s'au înpreunat cu bărbatul va giura cum au fost feciōră în-treagă și o vom crede și aceasta când vor mārīturisi și vecinii cum au avut veste de feciōră curată și 'sau petrecut viața cu cinste, iară de va fi avut veste rea și vecinii nu o vor fi țind nice într'o cinste atunce nu'l vom crede nice giurāmāntul.

d. Vēstea când să va auzi, că cutăria i'au stricat fecioria cutarele, nu iaste aceșta a-ratare la giudeț cum acesta să' fi stricat feci-oriea cu adevărat, iară face prepus mare fōrte.

e. Mārīturiele den casa fetei nu vor putea arata cum s'au făcut silă fetei, ce vor da nu-mai prepus.

s. Când va mārīturisi mōșa, cum iaste fata întrēgă, o vom crede și aceasta când va fi muiare ca aceia de cinste mōșă, și de o va fi văzut că iaste fată și o va fi socotit bine cum iaste întrēgă și o au pipăit cu mārīle și încă de-are fi mai fost cu mōșă doo muiri destoi-nice desă credērea și învățate bine la acest meșterșug.

Pentru sodomie ori ce fēl va fi și cāte featuri
de sodomie sāmīt și ce feal de certare

za. *li să dă.* gla. 1f.

a. De vrēme ce zisem pentru ceia ce fac silă fetelor celor feciōre și muiarilor vādū, și alte, să și stām tot pre acēșta cale, și să spunem și pentru ceia ce vor face silă a cu-coni brudi'i ce'l vor spurca, căce pacat să chiamă presrefire; acest lucru presrefire să face în tre'i chipuri: dentāi cānd să înpreună neștine trupēște cu maica-sa ce l-au nāscut, sau fata'și, sau cu soru-să, decī acesta păcat să chiamă sänge amestecat; al doile cānd să înpreună neștine presrefire cu vre un dobi-toc fie ce fial va fi; a treia cānd să înpreună neștine cu fie ce obraz parte bărbătēscă, care lucru mai pre scurt să chiamă Sodomie, pen-tru care lucru vrem să arātām cuvānt rās-puns într'acēt chip.

v. Sodomleanii nu să cērtā numai cu mōrte ce și după mōrte trupurile lor le bagă în foc de le ard.

g. Oamenii ce'i vechi de demult și elinii pre acestiea i-au fost certānd cu o muncă mare pre carii făcea acēșta grozāvie, ce să zice sodomie, și dup'aceia i-au fost omorānd.

d. Acesta fial, sodomleanii, să chiamă și sāmīt fără de cinste și mārīte încă pānă a'l o-cārī înaintea giudețului.

e. Sodomlēni, mārīte încă pānă nu'l vor rușina înaintea giudețului, nu sāmīt volnic cu avuțiea sa la mōrtea lor să o dea cui vor vrea, iară de va lasa neștine cui-va averea sa la

môrte, și de are face și zăpis și dupacea să va arata lucrul cum au fost sodomleean, stricase-vor acele tocméle și să vor sparge acele zăpise cum nu și s'are. fi. făcut și averea lui tótă va fi domnescă.

s. Căla ce va face silă vre unuî copil, pôte acesta să'l ucigă de tot și nu va avea nice o certare de la giudeț.

z. După pravila înpărătescă, nu va putea nime să fie ispravnic vre unuî sodomleean nice la un lucru, nice la giudeț nu va îndrăzni să grăiască pentru sodomleean, aceasta să înțelege când va fi greșala lui aratăată înaintea giudețului, pentru căce că de n'are fi aratăată greșala fie cine are putea grăi pentru dăns să'l isprăvească ce va trebui la giudeț.

n. De să va afla neștine den clirosul besericeî să fie sodomlian să va sărăci de tôte după cum scrie pravila besericeî de tot binele ce va fi având de la beserică să va scapa și'l vor opri și de la beserică și'l vor duce de'l vor închide întro mânăstire departe și mai vrătos cât vor lepada de tot și cu totul de cinstea sa și atunci să va da pre mâna giudețului celui mirenesc să'l cêrte cu môrte ce să zice să'l tae capul, și aceasta să va face când să va afla c'au făcut sodomie numai odată și deplin, pentru căce că de nu va fi făcut desevărsit ce va fi făcut numai varsare pe denafară prentre cōpse, atunci nu i să va tăia capul, ce să va certa într'alt chip pre după cum va fi voia giudețului.

f. Căla ce să chiamă că face sodomie acela ia și certarea, dară nu să chiamă că face sodomie numai căla ce să înpreună trupêste cu parte bărbătească, ce să zice cu copil, ce și căla ce să va înpreuna cu muiare presrefire.

i. Căla ce să va înpreuna cu singură muiare sa într'alt chip. iară nu cumuî obiceiului muiarilor, răspunsu lui iaste de ispravă să'l facă môrte și nu'l va folosi dère cât șuvăi, de vreme ce iaste mai grea această greșală când să înpreună omul presrefire cu fămeia sa de cât cu streină.

ai. Sodomleean să chiamă încă și căla ce cu mâna sa face varsare, iară de'l va vedea cine va și'l va prinde, nu să va certa cu môrte iară cum va fi voia giudețului.

vi. Ori care muiare va meștersugui de va mērga la altă muiare ca un bărbat, cu ciniî ca acélea cum am scris și mai sus, și frecănduse iale acolo de va arunca sâmânța una la alaltă, ce să zice de vor face acel lucru desăvârșit să să stâmpere de poftă, atunci pre amândoi să le omorâ, iară de nu vor face lucrul deplin să vor certa mai ușor după voia giudețului.

gi. De să vor afla frecănduse două mueri una pre alta, însă fără nice de o cinie, până când să vor slobozi amândoi, să vor certa și acestea după voia giudețului.

di. Care muiare va face în loc de bărbat cur vre un copil, să'l facă môrte ca unuî sodomlence, alți dascalî zic să să cêrte după voia giudețului.

ei. Nu va putea giudețul nice într'un chip să mai micșureze certarea ce să dă la sodomie, ce deapaurarea le va taia capetele și'l va arde în foc, numai să socotescă giudețul când va fi lucrul desăvârșit, ce să zice în lontru, atuncce să'l piarză, iară când va fi denafară să'l cêrte după voia lui cum scrie și mai sus.

si. Ori care sodomleean va face sodomie cu copil sau și alt obraz parte bărbătească să'l facă môrte și să'l arză în foc.

zi. Căla ce să va înpreuna cu vre o muiare prespre fire dormind în somn, și încă'l va fi muiarea rudă den sângele lui, și ea dacă să va deștepta va striga, acesta să să cêrte ca un răpitoriu, ce să zice să i să tae capul.

ni. Sodomiea nu naște rod, drept aceia nu să smintește să să facă nuntă de rodul sodomleeanului.

fi. Greșala sodomiei să giudecă de la două giudețe, giudețul besericeî ce îl aforișește, giudețul cel mirenesc face'l môrte și după môrte trupul lui îl arde în foc.

k. Căla ce va săruta copil cu răvne, să să cêrte după voia giudețului.

ka. Greșala sodomiei să arată cu sêmene și cu înțelesuri.

kv. Arată-să încă și cu mărturiî carîl vor zice cum au văzut pe sodomleean apucatu-să de copil și vrea să'l întorcă cu fața în gios cu désila și ei au auzit rugucindusă ș'au alergat de l-au scos și alte ca aceste.

kg. Țipetele și strigarea copilului iaste de față sâmn cum i-au făcut silă.

kl. Când va dormi neștine într'un pat cu copil tânăr face prepus mare cum iaste ade-vărat sodomleean.

ke. Când va fi cămeșă copilului cu sânge iaste de față sâmn de sodomie.

ks. Să prinză neștine copil cu désila să'l sărute face prepus cum iaste acela sodomleean. alegând când va fi copil mai gios de 10 ai.

kz. Agiută forte mult la aratarea sodomiei vestea celui vinovat ce'l vor zice că iaste sodomleean.

kn. Mōșă și vraciul pot să mărturisască de vrême ce vor fi văzut copilul și de vor cunoște făcut-au sodomie au ba.

kf. Cuvântul copilului nu va arata la giudeț greșala sodomiei iară face mare prepus cum să fie vinovat.

l. Certarea sodomiei pôte giudețul să o mai micșureze când să va face între cuconî micșori ce nu vor fi încă de vrăstă.

la. Când va păși copilul acéstă pacoste, sodomiea, de i să va fi făcut silă nu să va certa.

Pentru ceia ce vor face curvie cu dobi-
za. tóce ce certare li sã va da. gla. m.

a. Bãrbatul ce sã va ñpreuna cu dobitoc parte femeiascã, sau muiare ce sã va ñpreuna cu dobitoc parte bãrbãteascã; întâi li se tae capetele și după aceea sã ard în foc cu acel dobitoc ñpreună cu carele sã va fi ñpreunat.

Pentru sãnge amestecat ce fël iaste și ce fël de certare li sã va da celor ce vor face și când sã vor certa ceia ce vor
za. fi vinovați. gla. ma.

a. Sãnge amestecat iaste un pacat și o greșalã mai rea și mai cumplitã de cãt precurvia, și sã chiamã sãnge amestecat când sã va ñpreuna neștine cu o muiare ca aceia cu care nu sã vor putea ñpreuna cu nuntã după pravila besericeî.

v. Amestecarea de sãnge sã face în doó chipuri: chipul dentãi iaste cu nunta când sã va cununa neștine cu vre o muiare carea nu'i o au dat pravila, iarã a doó iaste fãrã de nuntã, ce sã zice sã ñpreună cu dãsã încã mainte de cununie.

g. Certarea sãngelui mestecat ce sã face fãrã nuntã iaste ca și precurvia, macar cã și zic alți dascalî cum ceta ce face sãnge amestecat sã sã cãrtã cu mórte, alți zic iarã și sã cãrte după voia giudețului, iarã cei mai mulți și cei mai mari și mai credincioși dascalî zic de sã va face sãnge amestecat ñntre obraze ce vor sui și vor pogori pãnã ñntu a doó stepenã, atunce certarea lor iaste mórtea, iarã de sã va face sãnge amestecat ñntu obraze ce sãmt mai sus de a doó stepenã sau cu obraze ce stau de o parte, certarea iaste după voia giudețului; cumu s'are zice, mestecãtorul cel de sãnge s'au ñpreunat trupęste cu maica-sa sau cu ñn mamalcã-sa, ce sãmt obraze de sã sue ñn sus spre stepena de sus și a doó sau cu fata sa sau cu fata fetei sale ce sãmt și aceste obraze carele pogorã ñn gios spre stepena întâi și a doó, atunce sã va omorã, iarã de sã va ñpreuna trupęste cu fata mãtușe-sa ce iaste obraz ce stã de o parte, ce sã zice aflãtura, sã va certa după voia giudețului.

d. Când nu va fi singur sãngele amestecat ce va fi ñpreunat și cu precurvie sau cu silã, rãspunsu'i acestuia numai sã'l omorã, cumu s'are zice ore cine sã va ñpreuna trupęste cu fata sa cea mãritatã sau și nemãritatã și acesta o prinde cu dësila ce sã zice i face silã și sã ñpreună cu dãsã, acesta n'are nice o nedějde dẽ mai firea viu.

e. Muiarea ce sã va ñpreuna trupęste cu vre o rudã a ei de va fi de cële ce sã sue sau de cële ce pogorã, obraze pãnã a doó stepenã sã va omorã, iarã de va fi de obrazele ce sãmt de laturî sã va certa după voia giudețului.

s. Mai cu milã sã va certa muiarea de cãt

bãrbatul la pacatul sãngelui amestecat, de vrẽme ce iaste mai prósã și mai lesne spre cãdere de cãt bãrbatul.

z. Ceta ce va face mestecare de sãnge cu vre o rudã a muiarîi sale, sã va certa cu giudețu și decia nu va mai putea sã sã culce cu muiarea lui.

n. Sãnge amestecat sã chiamã nu numai când sã va ñpreuna cu vre o rudã a sa carea pogorã den sãngele lui sau den sãngele muiarei lui, iarã încã sã va ñpreuna cu vre o rudã a sa ce'i va fi den svãntul botez.

f. Deslęgã-sã nunta ce sã va face ñntre rudã sa cea den sv. botez, și vor lua ore ce puținã certare de vrẽme ce va crẽde giudețu cum nu s'au știut.

i. Ceta ce sã va ñnsura și va lua muiare vãdușã și va avea o fatã cu bãrbatul dentãi, de sã va cumva ñpreuna trupęste cu fata muiarîi, sale, face sãnge amestecat și sã va certa cu mórte.

ai. Feciorul de sã va ñpreuna cu curva tãtãne-sãu, sau cu mãșteha-sa, face sãnge amestecat și sã va certa cu mórte, macar cã zic unii cã sã va certa după cum va fi voia giudețului.

vi. Tatãl ce sã va ñpreuna trupęste cu muiarea feciorului sãu sã va certa cu o certare mare, ñnsã numai nu i sã va face mórte.

gi. Fratele de sã va ñpreuna cu soru-sa, fãrã nice de o nedějde sã va omorã.

di. Ceta ce sã va ñpreuna trupęste cu fata frãține-sãu, sau a surori-sa, sa cu mãtușe-sa, sau cu muiarea frãține-sãu, sau cu sora muiarîi și tot sãnge amestecat face și sã va certa după cum va fi voia giudețului.

ei. Când sã vor ñpreuna trupęste cu vre o muiare tatãl cu feciorul atunce sã face mestecare de sãnge și sã vor certa amãndoi cu mórte.

si. Denafarã de aceste certãri ce sã ceartã mestecãtorul de sãnge încã aforișește și beserica.

Pentru mestecarea de sãnge ce sã face
za. cu nuntã. gla. mv.

a. Mestecãtorul ce face mestecare de sãnge cu nuntã nu sã va certa cu mórte, ce numai după cum va fi voia giudețului, ce sã zice de va fi boiarin numai ce'l vor goni și'l vor scóte de tot den locul lui și den tótã eparhia ce va fi sub mãna aceluî giudeț, iarã de va fi om de gios, întâi sã'l batã, decia sã'l izgoneascã și preceșta și aceasta va sã fie când nu vor ști cã și sãmt rudã și sã vor ñpreuna cu nuntã, iarã de sã va afla cum s'au știut cã sãmt rudã s'au fãcut o nuntã sã sã cãrte mai mult și mai cumplit, de cum are fi fãcut acẽstã greșalã fãrã nuntã, ce sã zicc curvie, de vrẽme ce n'au bagat ñn sãmã taína nunței ce sã face pentru beserica.

v. Avuția amânduror obrazele ce vor face mestecare de sânge să fie totă domnescă, iară de vor fi având cuconii cu altă muiare sau muiarea cu alt bărbat dentăi încă mainte de ce să vor fi înpreunați atunci avearea lor să va da acelor cuconii iară nu va fi pre sēma domniei.

g. Când să va face mestecarea de sânge fără de nuntă, mestecătorul cel de sânge nu și va piarde avearea ce numai ce să va certa.

d. Mestecătorul de sânge nu va putea la mōrtea lui să și dea avearea lui ori cui va vrea, macar și cu zapis, că nu va fi lucrul stătătoriu, că de să va arata după mōrte cum să fie fost mestecătoriu de sânge să vor strica acele tocmēle tōte și avuția lui tōtă să va lua pre sēma domniei.

e. Darurile ce să vor dāruī unul pre alt, la nunta mestecătorilor de sânge, nu vor fi întru nemică ce să vor lua și aceștea domnești.

s. Iară feciorii ce să vor naște den mestecătorii cei de sânge nu vor putea moșneni avearea părinților săi, nice vor putea nice într'un chip să să facă să fie cum are fi den părinții cununați, și aceasta va fi când să vor fi nāscuți feciorii la vremea ceia când va fi mestecarea de sânge la aratare de vor vedea toți și să vor ști și mestecătorii cei de sânge și vor cunōște și singur greșala, iară de să vor fi nāscuți cuconii la vremea încă până a nu să cunōște mestecătorii de sânge cum fac acēstă greșală atunci feciorii aceia sām̃t cum are fi den părinții cununați și vor moșneni tot ce vor fi având părinții.

z. Nuntele ce să vor face dentru sânge amestecat, ce să zice den cuscrii sau den seminții ce vor pogorā dentru sânge sau den cūmātrii ce vor fi den svāntul botez, aceștea nunte să vor despărți cum am și mai zis și nu vor putea acele obraze dupăcia să să mai căsătorească nice cu alte obraze străine

n. Tinerii, și ceia ce vor fi încă micī de vrāstă, de să va prileji să să însore și să și ia vre o rudă, să nu să cērte cu mōrte iară după voia giudețului și cu multă milă, însă aceasta va fi când să vor face mari să să despărță și să nu mai facă acest lucru mestecare de sânge pentru căce de vor sta tot într'acēstă înșelăciune să vor certa deplin ca și ceia lalt după voia giudețului și fără nice de o milă.

f. De vor apuca să nu să facă nunta ce va să fie cu sânge amestecat nu să vor certa, cumu s'are zice de vor fi numai logodiți sau într'alt chip legați cu cuvāntul și făcuți tocmēala, aceștia să nu să cērte.

l. Nu va putea fie ce fiul de mestecătorii de sânge să șuvāiască înainte giudețului cum n'au știut mestecarea de sânge, alegānd de va fi țaran de cei neînțelegători.

ai. Necunoștința pravilei celui mestecător de sânge nu dă să aibă certare mare, însă nu

celuia ce nu va cunōște nice un fiul de pravile ce numai celuia ce nu va cunōște pravila ceia ce nu o cunosc toți, cumu s'are zice un om la mōrtea sa de va lasa învățătură cu scrisore ca să margă fata lui să lăcuiască în casa cutărui om care lucrul acela să o hrānescă și să ție tōte bucatele până când va veni vrēmia de va fi de vrāstă de mārītat, drept acēia iaste pravila cum să nu pōtă nice aceștea nice feciorul lui să o ia și muiare pre ceia ce o au hrānit și o au crescut, acmu acēștia de nu vor fi știut acēștă pravilă și vor fi făcut acēstă greșală aice pōte șuvāi vinovatul să nu să cērte, iară de va fi lucrul într'alt chip să știe și să cunōscă toți atunci nu va putea șuvāi vinovatul și să zică cum n'au știut.

vi. Neștiința mestecătorului de sânge sprijinēște pre vinovat de certarea cea mare, iară nu de tōte certările, și mai vrātos sprijinēște obrazul cea carele iaste credincios spre giudeț cum să nu fie știut și să va certa celalalt obraz ce să socōtește cum să fie știut, iară de vor fi știut amānduō obrazele sminteala lor, și ei tot s'au înpreunat, atunci amānduō obrazele să vor certa după voia giudețului.

gi. Seminția ce să face după darul svāntului botez, de vrēme ce iaste o rudă care nu să pōte cunōște de tōte ōrile drept acēia dacă să făce amestecare de sânge întru aceste fealuri de obraze giudețul crēde cum n'au știut, și nu să cērtă nice cum, macar că și zic o sēmă de dascal cum să cade să să cērte deapururea, cāt șere fi de micșorā certarea, ce să zice cu banī sau și cu altă.

di. Cea ce va face nuntă cu sminteală de sânge amestecat cu neștiință, în vrēme ce și va cunōște sminteala îndată să să despărță, nu să va certa nice cum.

ei. Iară de să va fi făcut mestecarea de sânge fără de nuntă, nu vor putea să șuvāiască să zică cum n'au știut, ce să vor certa.

si. Muiarea pōte șuvāi că n'au știut smintēla nuntei sale și nu să va certa nice cum, însă când va fi sminteala ei sminteală de pravilă, iară când va fi sminteala ei de prespre-fire atunci să va certa și ea.

zi. Cea ce va și sminteala semenții și nu va бага în sēmă, ce tot va face el nuntă cu mestecare de sânge, de să va căi dupăceia și de să va înpārți de aceia nuntă, nu i va folosi nemică acea pocāință ce să va certa după voia giudețului.

ni. Cea va lua asupra sa giurāmānt cum n'au știut cum iaste nunta cu sminteală, să l crēdem, și cāndu l vom putea crēde cu adevrāt când va avea vre un semn ca să arate cu adevrāt cum n'au știut, însă nu avem alt mai bun semn de când vom vedea nunta de faț cu mare pohvală în svānta beserică, pentru ce că atunci arată cum n'au știut și crēdem atunci și giurāmāntul lui și nu să va.

certa, iară deși va fi făcut nunta pre ascuns în casa lui, atunce iaste sămn cum au știut de smintela lui și nice giurământul nu'i vom crede, ce să va certa după voia giudețului cu mörte după greșala lui și după cum va fi și mestecarea cea de sânge după cum și mai sus am dat cuvântul de învățătură.

fi. Svrășitul pravilelor împărătești pentru toate păcatele și greșelele cele trupеști și pentru toate certările lor.

Pravila împărătească

pentru certarea celor ce suduiesc, când li să za. va da și când nu li să va da. gl. mg.

a. Cea ce va sudui pre un om când nu va fi de față, să va certa într'acela chip ca și când are fi suduitul de față.

v. Cea ce va sudui și va ocără pre cel mort, să să certe iară nu așa tare cum are fi când au fost viu.

g. Cea ce și va răde de altul arătând muștește, acela să va certa ca și cându'l are fi suduit și ocărat cu cuvântul.

d. Cea ce trimite pre altul să îndemne pre neștine să suduiască și să ocărască pre cineva sau să'i pornească asupra cui va de să'l suduiască, deapururea și acesta să va certa ca și un suduitor.

e. Încă să va certa ca un suduitor și cea ce să va învața a trece deapururea pre lângă casa vre unei muiari de cînste și va trece de multe ori tot cîntînd, acesta de'i pare nescul lucru micșor iară acesta să certă și cu globă și cu alte certări trupеști.

s. Cea ce va sudui pre cea ce l-au suduit, să să certe ca un suduitor, iară puțințel, mai ușor de căt cea ce au suduit întăi.

z. Cea ce va grăi omului cuvinte bune, și le va grăi cu hiclesug de'i va batgiocuri, ce să zice va grăi îndărăpt, acesta să va certa ca un suduitor.

n. Cea ce va grăi cătră altul cuvinte sprânțare cu meștersug spre alt obraz ca să nu să priceapă căși răde, cumu s'are zice când va zice cui va, că eu nu sânt fur sau când va zice mult imi pare rău unde țeu făcut atăta rușine ca unui fur, și alte ca aceste, să să certe ca un suduitor.

f. Când va grăi neștine către altul cuvinte de sudalmă și lui nu i-are fi fost gândul să'l suduiască, ce să zice în chip de glumă, să să certe ca un suduitor pentru că depururea crede giudețul că și gluma iaste cu pizmă, și când glumește își face răs de'l suduiască pentru să nu să priceapă că'l suduiască, alegând când va fi firea omului și învățătura pre fie ce cuvânt tot să suduiască, sau când va fi neștine țaran prost.

i. Când va giura cea ce au suduit cum nu l-au suduit în dădins pre neștine, atunce giu-

dețul va socoti de va fi acel om deprins cu acele cuvinte de le grăiaște deapururea și nu suduiască pre nime, va crede giudețul giurământul lui, iară de vor fi cuvinte de sudalmă atunce nu'i va crede giurământul cel va certa ca pre un suduitor și nu va socoti giurământul lui.

ai. De va zice neștine altuia tu ai barbă mare, iaste cuvânt ce să prinde și drept sudalmă și nu drept sudalmă, pentru că acestea cuvinte să chiamă ca nește isvode, și giudețul mai bine crede cum să fie fără de sudalmă, drept aceia nu să va certa atunci acela ce au zis acele cuvinte.

vi. Când nu va fi fost mai demult vrajbă între cea ce au suduit și între cel suduit, atunce cuvintele să spun mai spre gând bun de căt rău.

gi. Când va sudui neștine pre altul, glumind amândoi, nu să va certa ca un suduitor.

di. Cea ce va face niscare mascăriciuni de să răză cetașii lui ca un suduitor să va certa.

ei. Giudețul ce va sudui sau va bate pre cea ce va zice că nu'i place giudețul lui cum l-au giudecat și să va giudeca la alt giudecătoriu ce va fi mai mare de căt dăns, acela să să certe ca un suduitor.

si. De va fi neștine vre un om ca acela să albă vre o meserere și de va zice cui va vre un cuvânt de sudalmă pentru să tocmescă pre ceia ce să sfădesc înaintea lui, acesta nu să va certa ca un suduitor.

zi. Dascalul ce și va bate ucenicul nu să va certa ca un suduitor cându'i va bate cu măsură și spre învățătură și stă acest lucru după voia giudețului să giudece bataia ucenicului de va fi fost cu măsură și spre învățătură sau de nu va fi fost, pentru că de nu va fi cu măsură să va certa ca un suduitor.

ni. De să va prileji neștine vre un filosof, sau vre un numărător de stéle, când va căuta în obrazul cui va, și de'i va zice fur, nu să va certa ca un suduitor, pentru căce de i-au zis fur nu i-au zis pentru să'l suduiască ce pentru că l-au cunoscut cu meștersugul său cum iaste fur.

fi. Nu va putea feciorul nice nepotul până a 8-a stepenă ca să ceară giudeț ca să certe pre tată-său sau pre moșu-său, și alte obraze ca acestea, pentru ce l-au suduit sau l-au bătut, de vréme ce giudețul crede cum tatăl și moșul și alții ca aceștia i-au suduit și i-au bătut spre învățătură iară nu spre răutate.

k. Acesta să înțelege când va fi bataia și vatamarea cu măsură pentru căce de vor trece de măsură atunce acela ce l-au bătut sau l-au vatamat să va certa trupеște, și stă acesta în voia giudețului să leguiască de va fi cu măsură, sau de nu va fi vătămătură.

ka. Feciorul cel va vatama tată-său pre-

spresamă, macar de are fi și spre învățătură, iară de va vrea pôte să facă pre tată-său și fără de voia lui să'l dea ce'l va fi partea și să să usebască de dâns.

kv. Tatăl pôte să îndemne pre giudeț să cêrte pre fiu-său cel va fi suduit macar de-are fi sudalma cât de micșorâ.

kg. Domnul, fără de certare șifără de cuvinte de sudalmă, pôte să îndirepteze pre robul său spre învățătură.

kd. Priatelul și ruda de va sudui pre priatel sau pre rudă, nu să chiamă că l-au suduit cu gând rău cumu l-are sudui vre un străin.

ke. Cella ce va fi sudui pre cine-va de răpitul mănief sau den sminteala limbei, să nu să cêrte ca un suduitor, iară să cade într'acel ceas ce au suduit să'si tocmască lucrul și să să lase mai mic căindu-se ce-au făcut și pocoința sa fie de față și să'si ceară ertăciune la vedere, pentru căce de va lipsi vre una dentraceste certase-va ca un suduitor.

ks. Cella ce va sudui pre neștine și cel suduit va primi sudalma și va zice, eu am vrut de m'au suduit, atunce cela ce au suduit nu să va certa, și acêsta să înțelege când va rămănea sudalma asupra obrazului celui suduit, iară de va trece sudalma și la alt obraz, atunce acela al treilea obraz pôte să vie să părăscă la giudeț și să'l rescumpere giudețul, cumu s'are zice-va sudui neștine pre vre un copil și sudalma nu rămănea asupra copilului ce trece la tată-său, atunce macar că și primêște sudalma, iară tată-său pôte să vie la giudeț și să'si ceară rescumparare.

kz. Așijdere de va sudui neștine muiarea cuiva, sudalma va trece spre bărbatul ei, și de va sudui neștine pre vre o slugă sudalma trece la stăpănu-său.

kn. Cella ce va sudui pre omul cel domnesc să chiamă cum au suduit pre domn, și dère și erta cel suduit, iară fiind om domnesc domnul nu'l va erta ce'l va certa.

kf. Când va sudui neștine pre altul mult și el va tăcea și va primi sudalma, de vrême ce va fi sudalma mare și va fi și cu lucru făcută, și cel suduit va fi și vatamat la trup dentrace sudalmă, atunce giudețul va certa pre cela ce au suduit macar dère și primi cel suduit sudalma, pentru ce că giudețul crêde cum cel suduit de frică zice că primêște sudalma iară nu cu adevărat.

l. Cella ce va trimite pre alt cine-va să suduiască pre altul și el nu'l va sudui, nu să va certa ca un suduitor.

la. Cella ce va zice cuiva eu sânt mai de cinste de cât tine și mai boiarin, atunce acela să suduiască și să va certa ca un suduitor, iară de'l va zice cinstit sânt și eu ca și tine și boiarin ca și tine atunce nu să va certa ca un suduitor de vrême ce nu ia nemică den cinstea lui sau den boiaria lui și pentraceia nu

să va certa ca un suduitor, iară de vrême ce acesta ce va grăi acest cuvânt iaste mai mic de cât acela ce aude acesta cuvânt atunce să va certa ca un suduitor, macar că acêstia tôte stau după voia giudețului să giudece de vor fi aceste cuvinte de sudalmă sau de nu vor fi.

lv. Un om ce are fi în tótă vârsta și va sudui pre cine-va cu multe sudalmi și în multe fealuri acesta tot cu un giudeț să va giudeca și cu o certare să va certa pentru tôte, iară cela ce va sudui pre altul în multe vrêmi și de multe ori și cu multe fealuri de sudalme acela să va certa cu multe certări.

Pentru sudalme când să vor chema mic și za. când să vor chema mari. gla. md.

a. De vrême ce am zis și mai sus cum sudalmele să cêrtă după voia giudețului, trebue acmu să spunem că voia giudețului la lucruri ca acêstia, ce să zice la sudalmi, în ce chip să cade să fie, dece tótă sudalma să giudecă îndoo chipuri, sau mare sau mică despre aceste lucruri ce stau prenegriuri, ce să zice pentru vina dentru carea s'au scornit și sau făcut sudalmă spre obrazul celui suduit, ce fel va fi, mare au mică, sau și locul în care s'au făcut sudalma, sau în ce vrême și alte ca acestea, dece dentracestea lucruri să ia isvod, de să cunoste carea'l sudalma mare și mică, iară giudețul pôte după voia lui să cêrte pre cela ce suduiască.

v. Sudalmă și ocară mare iaste, când să face și cu lucrul întraceta chip, când va tăia neștine barba altuia, sudalmă mare iaste când va fi neștine dăruit cuiva vre un dar denaintea a mulți ômeni și încă'l va fi făcut și zapis să fie a lui să'l tie, nemărul să nu'l dea, încă să/chiamă sudalmă mare și ocară pentru caria și piarde feciorul moșiea părinților săi.

g. Cuvântul cel de sudalmă mai rău întâ-rătă pre om, de căl cândul-ai bate cu un toiag.

d. Cella ce să va atinge de trupul cuiva cu mănief de'l va împinge sau îl va strânge, să chiamă că l-au suduit sudalmă mare.

e. Cându'si va sparge neștine hațnele de-mănief și va sudui pre altul, atunce să chiamă că face acela sudalmă mare.

s. Mai mare iaste sudalma când suduesc mulți de cât când are sudui numai unul.

z. Mai mare sudalma să chiamă când va sudui neștine pre altul în vre un loc ca acela de cinste, unde vor fi mulți ômeni strănși, cumu'l în mijlocul trăgului sau la vre-o nedee sau în curtea domnescă sau la vr'un paznic.

n. Sudalma ce să face în trăg, iaste maț mare de cât aceia ce s'are face la sat.

f. Mai mare iaste sudalma, când suduiască neștine pre altul înaintea a ômeni mulți de cât când l-are sudui să fie numai ei sângurfi.

i. Cēla ce va șului pre neștine înaintea giudețului într'acel ceas să va certa.

ai. Cēla ce va sudui pre om de beserică, popă sau diacon, face mare sudalmă.

vi. Cēla ce suduiaște pre boiarinul ce are boerie, acesta să socotește în locul giudețului atunce face mare sudalmă.

gi. Cēla ce suduiaște pre omul cel domnesc face mare sudalmă.

di. Când va sudui neștine pre vre o mu-iare și cu acē sudalmă în micșurează cinstea acei femeii, acesta face sudalmă mare.

ei. Sudalma ce să va face în beserică iaste fōrte mare.

si. De va da neștine cuiva o palmă pres-pre obraz nu să chiamă sudalmă mare, iară de va fi în vre un loc mare ca acela cum am zis mai sus, atunce iaste mare, cum au fost odată un boiarin carele fu scos și gonit den locul lui doo luni pentru ce au dat o palmă în beserică unui rob a giudețului aceluși loc, pentru căce i-au zis au nu ne vezi, iară de să va prileji vre un om de gios să dea palmă vre unui boiarin atunce va face sudalmă mare.

zi. Cēla ce va lovi pre altul cu pumnul sau cu toiag sau cu fune sau cu vargă sau cu alte ca acestea, și de nu să va înfla sau de nu va face vânătae sau sânge, nu să chiamă sudalmă mare, alegând de să face spre vre un obraz ca acela mare, sau de'l va fi lovit în beserică la vrēmea svintei liturghii, sau de să va prileji în curtea domnească, pentru că atunce să va chema sudalmă mare.

ni. Cēla ce va mērge la casa altuia de'l va sudui acela face sudalmă mare.

Când va putea scāpa de certare cēla ce suduiaște ca să nu să cērte arătând cum cuvintele ce au zis de l-au suduit sânt
za. adevărate. gla. me.

a. Cēla ce va sudui pre altul, zicându'i cuvinte tot adevărate pre cale, după cum va fi făcut acesta va șuvăi cum va putea și va scapa de certarea sudălmii.

v. Cēla ce va zice vre unii mueri curvă carea cu adevărat mainte va fi fost curvă iară dupăceia să va fi înțeleptit și va fi atunce mu-iarea de cinstē, nu să va certa.

g. Cēla ce va zice cuiva că'i afurisit sau copil neștind că cel afurisit l-au ertat și l-au făcut cu adevărat fecior după lege, nu să va certa ca un suduitor.

d. De va zice neștine cuiva hain carele mai de mult cu adevărat va fi fost hain, ce'l va fi ertat domnu-său și'l va fi primit iarăși în cinstea dentăi, atunce acela de'l va fi zis hain pentru ceia ce-au fost întâia vrēame, ce să zice de'l va fi zis tu al fost hain, nu să va certa ca un suduitor, iară de'l va zice dentraceasta an, cumu s'are zice tu ești hain, atunce să va certa.

e. Când va sudui neștine pre altul și'l va ocări, de va putea arata cum cuvintele cele ce i-au zis de ocără sânt adevărate pentru carele pōte să ia și certare cēla ce l-au suduit nu să va certa, cumu s'are zice de va zice neștine cuiva cum iaste fur sau précurvari sau și alte ca acestea și le va arata cum sânt adevărate, atunce suduitorul nu să va certa ce să va certa cel suduit, iară de va zice neștine altuia frențite sau gârbove sau alte, acela dēre și arata acest lucru să fie cu adevărat, iară tot să va certa cēla ce va fi ocărat ca un suduitor, pentru că nu să pot certa nice dănă-ōră stricați și betēgi și alți ca aceia.

s. Când va sudui neștine pre altul pre di-reptate și pentru căce i să cade să'l suduiască ca pre un vinovat, atunce nu să va certa, iară de'l va sudui fără de vină atunce ca un suduitor să va certa macar dēre fi și cum zice suduitorul cu adevărat, iară pentru firea și mintea lui ce rea tot să să cērte.

z. Cēla ce va ară la giudeț cum cutare martur ce mărturisēste înprotiva lui nu iaste om de credință și'l va sudui pre martur înaintea giudețului zicând cum mărturia lui nu iaste bună de vrēme ce el iaste preacurvari și iaste mincinos și om cumu'l mai rău, dece de va arata acēste cuvinte cum sânt adevărate nu să va certa ca un suduitor, iară de nu va arata să va certa ca un suduitor, ce face sudalmă mare.

n. Cēla ce va da vre un artic la mână dom-niei și va scrie acolea hulă și ocără în protiva cuiva, de vor fi acele cuvinte adevărate și de față nu să va certa, iară de nu vor fi adevărate să va certa ca un suduitor ce face sudalmă mare.

Oare când va putea să vie să să plângă la giudeț neștine și să părăscă sudalmă, ce va fi
za. suduit neștine pre altul. gla. ms.

a. Sudalma ce va sudui neștine pre cucon mic să chiamă c'au suduit pre tată-său, drept aceia pōte tată-său să vie la giudeț să să plângă pre dāns macar de nu l-are mână fiu-său ce numai pentru să să cērte cēla ce va fi suduit pre fiu-său.

v. Aceasta să înțelege când cuconul cel suduit încă nu va fi osăbit de tată-său, iară de'l va fi fecior de suflet sau de'l va fi copil atunce nu va putea să margă la giudeț săși plângă sudalma feciorului său.

g. Feciorul nu va putea nice dănăōră să părăscă la giudeț pre cēla ce au suduit pre tată-său.

d. Când va sudui neștine pre fecior nu va trece sudalma până la tată-său când nu va ști cēla ce suduiaște cum iaste tată-său viu.

e. Sudalma robului iaste sudalma stăpānū-său, drept aceia pōte stăpānul robului despre chipul lui să facă pără la giudeț pentru

sudalma robului său macar dère fi cât de mic-
şoră sudalmă, şi aceasta să înţelege cându'l
va sudui în pizma stăpănu-său pentru să'î
facă lui ruşine, iară de'l va fi suduit pre rob
pentru vina lui şi nu să va atinge nemică de
stăpân, atunce nusă va certa nice unul nice altul.

8. După voia giudeţului stă acest lucru să
legiuiască acea sudalmă a robului, ore atinge-
să de stăpănu-său au nu să atinge.

z. Bărbatul despre partea lui pôte să pă-
rască la giudeţ pre cale ce va fi suduit pre mu-
iarea lui, aşidere şi socrul pentru sudalma
nurorî sale şi ginerile pentru sudalma logod-
nicei sale, şi încă pentru sudalma unei fete
logodite pôte să părăscă la giudeţ tatăl ei şi
logodnicul ei şi încă şi socru-său de vrème ce
sudalma ei, ce să zice fetei, trèce şi până la
acei alaişi la toţi şi pôte fi carele de aceşti ô-
menî ai fetei tot câte unul să margă să pă-
rască la giudeţ şi să cërte pre suduitoriu, şi
aceasta se înţelege când va fi ştiind suduito-
rul pre aceştia toţi şi cum iaste logodită.

n. Muiarea nu va putea să vie la giudeţ să
părăscă pre cea ce va fi suduit pre bărbatul
ei, de vrème ce sudalma bărbatului nu să
chiamă sudalmă şi spre muiarea lui.

f. Cea ce va sudui pre ispravnicul cuiva
nu să chiamă cum au suduit pre acela ce iaste
ispravnic ce pre stăpănu-său, alegând când
va sudui pre ispravnic de va fi el de faţă sau
de'l va sudui la vrème ceia când să va apuca
de să fie ispravnic, sau de'l va sudui în pizmă
pentru să facă ruşine stăpănu-său.

i. Cea ce va sudui pre ucenic înaintea
dascălu-său, să chiamă că suduiaşte pre das-
calu-său, drept acéia dascalul despre partea
său pôte veni să părăscă la giudeţ să'î facă răs-
cumpărare pentru sudalma lui ce va fi luat
pentru ucenicul său.

ai. Cea ce şi va sudui pre o rudă şi sudu-
iaşte pre toate rudele sale căţi vor fi dentr'acel
rod şi fie carele dentr'acel rod pôte să vie să
părăscă la giudeţ pentru să să cërte trupêste
suduitorul şi nime dentr'acel rod nu va putea
să rîge pre giudeţ pentru certarea suduitoru-
lui să să cërte cu banî, numai el singur su-
duitorul pôte să facă aceasta să să rîge să să
plătască cu banî.

vi. Acela ce va sudui pre om den clirosul
besericii suduiaşte pre vîlădic şi pre beserică,
şi vîlădicul pôte să iarte greşala lui ce-au fă-
cut suduind pre episcop şi pre cliros, iară gre-
şala ce-au făcut suduind beserică nu'l va pu-
tea erta, ce să va certa ca un suduitoriu.

gl. Acela ce va sudui pre călugăr suduiaşte
pre egumenul şi pre mănăstire şi pôte egu-
menul şi cu mănăstirea să părăscă la giudeţ,
alegând de va fi călugărul dus pentru învîta-
tura cărţei cu voia egumenului, pentru că a-
tunce cine'l va sudui nu suduiaşte pre egu-
men nice pre mănăstire.

di. Pôte călugărul să iarte pre cea ce l'au
suduit pre dâns, iară nu pôte să iarte pre cea
ce au suduit pre egumenul şi pre mănăsti-
rea lui.

*Când să va chema sudalmă de va zice
neştine altuia minţi, şi când nu să va
za. chema. gla. mz.*

a. Cea ce va sudui pre cine-va pentru căce'l
va fi suduit el întâi nu să va certa, însă când
va fi sudalma celuia dentăi mincinosă şi nu
va putea să arate iară sudalma celui al doile
iaste adevărată iară dère fi sudalma celui în-
tăi adevărată şi celui al doilea mincinosă a-
tunci acel al doilea să va certa şi nu va pu-
tea şuvăi să zică că m'au suduit el întâi dē-
cia l'am suduit şi eu.

v. Cea ce va sudui pre cine-va târziu după
cel va fi suduit el nu va putea şuvăi că l-au
suduit pentru ce l-au suduit cela lalt întâi ce
să va certa.

g. Cine va sudui pre cine-va zicându'î că
bărfeaste, acest cuvânt ce i-au zis că bārfea-
şte de să va afla că iaste adevărat cum i-au
zis, acesta nu să va certa ca un suduitoriu,
iară de'l va fi zis întru deşert acest cuvânt
şi să va afla că iaste el vinovat, atunce a-
cesta ce-au zis celuia că bārfeşte să va certa
ca un suduitoriu.

d. Cea ce va zice altuia să mă erţi că
minţi, să va certa şi nu va putea scapa cu a-
cest cuvânt căce va fi zis să mă erţi.

e. Când să vor price doi ômeni şi va zice
unul altuia niscare cuvinte rele asupra lui cum
să fie făcut niscare răutăţi şi cela'î va zice de
faţă că bārfeşte, de nu vor fi adevărate cu-
vintele cēle de ocară ce i-au zis nu să va certa
cela ce i-au zis că bārfeaste, iară de vor fi a-
devărate atunce ca un suduitor să va certa.

s. Cea ce va zice altuia că bārfeaste şi'î va
da şi o palmă, macar dère fi zis şi minciuni
cel lovit iară cela ce l'au suduit să va certa
pentru ce l'au lovit.

z. Când va zice neştine altuia că bārfeaste
şi el va fi grîind drept, atunce cela ce i-au
zis că bārfeaste iaste dator între toţi ômenîi
să zică că au bārfit el singur iară nu cela ce
i-au zis el că bārfeaste

i. Cea ce va zice celuia ce'l va sudui că
bārfeaste târziu după sudalmă bārfeşte, acela
să va certa ca un suduitoriu.

*Pentru ertarea suduimî cum şi în ce chip
za. să va face. gla. mn.*

a. Sudalma să iartă une ori cu cuvântul,
iară de multe ori să iartă şi cu tăcutul.

v. Sudalma să chiamă ertată când să toc-
măsc amândoi părşile şi să înpacă şi dau
măna unu cu altu şi încă de multe ori fac în-
tăritură şi cu giurământ.

g. Încă să iartă sudalma şi cu banî, iară

cela ce iartă pre cela ce l-au suduit pentru căce îi da bani acela iaste de ocară și de totă rușinea.

d. Cu tăcerea să chiamă că să iartă sudalma când cel suduit va face niște sémne ore carele întru care lucru va putea cunoște cum dentru adăncul inimii lui arată cum să albă prieteșug spre cela ce l-au suduit macar de n'are nice arata cu cuvântul, iară sémnele ertăciunei sânt acestia; când va sudui neștine pre altul și el să va face a nu'l auzi și dupăceia cât de târziu nu'și va mai aduce aminte că l-au suduit și mai vrătos când vor avea sămbră înpreună sau de vor mărge amândoi pre o cale sau de vor mânca sau vor bea înpreună sau de vor zice bine-ai unu altuia sau de să vor desfata și vor glumi unul cu altul.

e. Când să va prileji cel suduit și cu cela ce l-au suduit să dea mâna amândoi și să să sărute unul pre altul cumu'i la paști când fac *Hristos vâsărde*, aceasta nu să va chema că s'au înpacat, alegând de vor face acesta într'altă vreme.

s. Ertată să va chema sudalma când va auzi cel suduit cuvinte bune și de cinste den gura celuia ce l-au suduit.

z. Când va sudui neștine pre altul și de să va atinge de trupul lui, cumu s'are zice să'l împingă sau să'l ție și să'l suduiască, atunce nu să va putea erta cu aceste cuvinte ce scriu mai sus ce trebuie cându' va erta să'l iarte cu cuvântul și denaintea a mulți ômenî.

n. Căla ce va erta sudalma celuia ce l-au suduit au cu cuvântul au cu tăcerea, acesta cu adevărat să știe că nu va mai putea să părăscă la giudeț să'i facă rescumpărare pentru sudalmă ce l-au suduit, ce'l va face giudețul cumu'i să cade și'l va certa ca pre un vinovat cumu'i va veni giudețul după pravilă, cum dă învățătură.

f. Siamnele ce scriu mai sus arată cum cel suduit au ertat pre cela ce l-au suduit mainte până a nu intra acele cuvinte în urechile giudețului, iară de'l va erta după ce va fi înțeles giudețul, atunce nu să chiamă ertată acea sudalmă.

i. Cela ce va erta la bôla lui sudalma ce'l va fi suduit neștine acela de să va scula den boala lui nu va putea să părăscă la giudeț pre cela ce l-au suduit să'și rescumpere depre dâns.

Pentru ceia ce clevețesc și suduesc pre
domnul țărăi, sau pre ômenî
za. besericeî. gla. mf.

a. Căla ce va grăi rău de domnul locului celuia și'l va sudui cu mânie și cu tot dădinsul într'acesta chip cât dère putea, i-are face totă răutatea, pre unul ca acela să cade să'l cêrte de vreme ce face lucru ca acela în-

protiva legei și pravilei, și nu să va certa numai cela ce grăiaște rău de domn de față de'l aud toți, ce încă și cela ce va grăi cât de puțin și micșor cuvânt ce va fi de rușine și de hulă asupra domniei și acesta să va certa, de vreme ce să afla un lucru mare la tôte pravilele acesta ce va grăi cât de puțin cuvânt rău înprotiva domniei locului celuia unde locuiaște dère fi orî ce fial de om ver fie mirean verî călugăr ver fie ce om den clirosul besericeî.

v. Căla ce va sudui pre vlădică sau pre duhovnicu sau să cade să să cêrte.

g. Sudalma ce va sudui neștine pre vlădică, de să va atinge și de beserică cu vre o hulă sau altă ceva lucru cu rușine, atunce sângur mitropolitul, ce să zice vlădicul, să cade să'l cêrte pre suduitoriu și să'l aforisescă, iară de va fi suduit numai pre vlădică atunce vinovatul să va pără la giudețul cel mirenesc și acolo să va certa.

d. Orî care dascal făcând vre o învățătură în svânta beserică între tot norodul, de va sudui sau va ocară pre vre un vlădică zicându'i și pre nume și arătându'i de față și ocarăle lui și lucrurile ce va fi făcut acesta, să va certa încă dère spune și într'alt chip cu cuvinte acoperite, ce să zice cu tălcurica acelea pentru să nu înțeleagă toți iară numai ce'l învățați aceia să'l cunoscă și pre vlădic și lucrurile lui, și atunce iarăși să va certa.

e. Căla ce va huli pre patriarhul de față sau și în taînă nu să va numai aforisi sau să va goni den svânta beserică și va rămânea și fără de cinste ce încă și ca un eretic să va cerceta.

s. Căla ce va sudui pre domnul țărăi, de va fi nebun sau lipsit de minte sau bat de băutură sau de altă nebulie nu să va certa însă să cade să să arate lucrul și să să cunoscă pre cuvinte ce va fi suduit sau ce fêl de obraz va fi fost sau ce fêl de nebulie va fi având sau de beție, iară de va fi într'alt chip să va certa fôrte cumplit.

z. Certarea celuia ce suduiaște pre domnul țărăi sau pre vlădic sau pre duhovinc ce iaste ispravnicul lui iaste după voia giudețului.

n. Nu pôte fie ce giudeț să cêrte cum va fi voia lui și cumu'i va părea lui pre cela ce va sudui pre domnul țărăi, ce să cade să scrie carte să'i dea știre domnului cum și în ce chip l-au suduit și cumu'i va da respuns și învățătură așa într'acesta chip să'l cêrte și să'l pedepsiască.

Pentru ceia ce suduesc și ocărăsc pre ne-
za. știne cu scrisoarea. gla. n.

a. Ca capetele ce scriem mai sus, zis-am cum sudalma să face și cu scrisoarea, care sudalmă cu scrisoarea să face așa când va scrie neștine și va pune și nescare cuvinte de ocară și de sudalmă înprotiva cuiva scriindu'i

și numele lui și multe cuvinte rele și sudălmî asupra lui; aceste ocări cu scrisoarea se fac în multe fealuri, une ori scriu hărții cu sudalme și cu ocări asupra cuiva și le aruncă pre ulițe sau în mijlocul trăgului unde sîmt mai mulți omeni pentru să cetească mulți și să înțeleagă ocările lui, alții scriu și lipesc hărții pre ziduri, sau pre păriți pre unde trec omeni, alții cu meștersug nu scriu numele omului ce scriu nescare sîmne ca acelea ce nu le au, de toți înțeleg și cunosc pentru cine grăiaște și pre cine ocărăște.

v. Cēla ce va face polojeni ca acelea cu ocări și cu sudălmî asupra altuia, aceluia ca să i să tae capul, după cum zic mulți dascalii, acesta să înțelege și să face cînd acele scrisori și a cele polojeni cu sudălmî și cu ocări vor fi tocmit cu vicleșug ca acela asupra cuiva, ca să i să facă mōrte acelu om, iară de nu vor fi așa cumplit ce vor fi mai ioșore așa ca'n chip de glume, atunce cela ce va fi făcut acel fēl de scrisori să va certa după cum va fi voia giudețului, ce să zice cum va fi și omul acesta ce au făcut tne ca acelea și cum va fi și cel suduit și ocărat, vor socoti de ce au 'l vor gonit și 'l vor scōte den moșiea lui și 'l vor lua tōte bucatele domnești, sau 'l vor trimite la ocnă sau va rămănea fără de cinste care lu cru iaste mai rău de tōte că nu 'l crēde nime ce grăiaște nice să crēde nicăiuri mărturiea lui nice iaste volnic să dea al său cu l va vrea nice să facă zapis cuiva nice să moșnenească ocina cuiva și alte ca acestea, sau iarăși pre unul ca acela să 'l pōrte pre ulițe prin tot trăgul sau să pață altă pedeapsă după curp va fi voia giudețului avînd giudețul deapūrea putere la lucrare ca aciastea să cēte și cu mōrte.

g. Cēla ce va trimite, pre altul să facă scrisori cu sudălmî și cu ocări ca acelea asupra cuiva, sau de va svătui pre altul ca să facă acest lucru, să să cēte tocmăi ca și cela ce are fi făcul el singur.

d. Cēla ce va face scrisori cu ocări și cu sudălmî asupra cuiva vrînd să șuvăiască să zică cum l-au îndemnat cutare l, și acela i-au dat svat de-au făcut acest lucru, iară el dentru sine n'are fi făcut, nemică nu 'l va folosi acestuia ce să vor ceria amādoī cu un fial de certare.

e. Cēla ce va găsi vre o scrisōre cu sudălmî sau cu ocări asupra cuiva și de nu o va sparge sau să o arză ce o va arată prietenilor săi sau cui'și va găsi, acesta să va certa ca și cela ce o va fi făcut, alegînd de o va fi făcut vre un om de cinste și va fi scrisă cu dascălie mare de ce o va ținea și să va mira de acele cuvinte tocmit cu filosofie, iară nice acest lucru nu iaste ertat să 'l facă de vrēme că iaste scris acolo cuvinte rēle carele nu trebuiesc să să arate între omeni.

s. Cēla ce va scrie virșuri sau va scōte cātece întru ocara cuiva acesta să va certa ca și cela ce va scrie sudalme și ocări cum scrie mai sus înpreună și cu cela ce le va cāta acelea cātece sau alte ca aciastea, toți cu o certare să vor certa.

z. Cēla ce va unge ferestrele sau ușa cuiva cu scrănă sau cu fie ce grozăvie făcādu'șf rās de casa aceluie, să să cēte ca și ceia laltī.

n. Cēla ce va spānzura la ușa cuiva niscare cōrne sau altă ceva strāv inpuțit să să cēte ca și ceia ce scrie mai sus.

f. Cēla ce va lipi scrisōrea cea cu ocări la ușa sau la ferēstra vre unu om de cinste sau de o va lipi la curtea domnească sau la bēserică acela mai mult să va certa de cāt ceia ce scrie mai sus.

i. Cēla ce va zugrăvi chipuri de omeni cu rușine și cu ocări asupra lor, și mai vrātos cānd le va pune la vre un loc să vază mulți, să să cēte ca și ceia laltī.

ai. Cēla ce va face rāspuns scrisorī ce-au fost scrisă la dāns cu sudālmă și cu ocară asupra lui și macar de n'are adāugi alte cuvinte ce numai dēre scrie cum cāte au scris sām tōte minciuni, nu 'l vor folosi aceste să pōtă scapa de certare ce să va certa ca și cela ce scrie carte cu ocară și sudālmă.

vi. Cēla ce va vādi la giudeț pre cela ce scrie carte cu ocară asupra cuiva, acela va lua dar de la giudeț și 'l va giudeca giudețul cum să cade și după cum va fi felul omului cel suduit sau în ce loc îl va fi suduit sau în ce vrēme.

Pricina întâi

pentru care să îndeamnă giudețul de mai
za. mīșurează certarea. gla. na.

a. Acmu să spunem pricinele pentru carele să îndeamnă giudețul de mai mīșurează certarea celui vinovat, și întâia pricina iaste înșelăciunea, vicleșugul pentru căce greșala ce să face cu înșelăciune și cu hicleșug iaste fōrte mare. iară greșala ce să face fără de înșelăciune nu să chiamă nice cum greșală și numai ce să ceartă așa puțin lucru numai drept legea.

v. După chipurile celora ce vor greși ce feal vor fi va cunōște giudețul, și va crēde de va fi greșit cu înșelăciune sau de nu va fi, pentru căce cela ce au greșit de va fi vre un țaran gros și prost sau vre un cucon mic de vrāstă sau vre o muiare atunce nu să va chema să fie greșit cu înșelăciune sau cu vre un vicleșug.

Care greșiale să chiamă fără de înșelăciune.

g. Cānd face neștine vre o greșală, și pentru acea greșală nu dobāndēște nice o cinste,

sau când va face de vre o frică sau de vre o zburdăciune atunce vom crede că au greșit fără înșelăciune, și mai vrătos când va păgubisau va păți altă nevoie pentru acea greșală.

d. Cine va face vre un lucru de față de vor vedea toți care lucru nu va da pravila să să facă ce'l va sminti, nu să chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

e. Cēla ce va face greșală cu învățătura mai marelui său nu să chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

s. Cēla ce va greși prietenului său cel bun nu să chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune

z. Cēla ce face greșală de nevoie îndemnându'l meserirea care are pre mână lui, nu să chiamă c'au greșit cu înșelăciune.

Care greșială să chiamă cu înșelăciune.

n. Cēla ce'l învață a face răutăți, acesta tōte greșialele ce face sânt cu înșelăciune.

f. Cēla ce face lucruri prespfire și denafară de obiceiile creștinești să chiamă că face greșale cu înșelăciune.

i. Cēla ce va fi ispravnic vre unu' cucon micșor de'i va ținea bucatele pre urmă și după mōrtea părinților și de va lăcomi să ia ceva dentr'acele bucate fără de blagoslovenie și fără di ce să vor da la vre o treabă pentru nevoia acelu' cucon, să chiamă că face greșală cu înșelăciune.

ai. Cēla ce nu face la boeria lui după tocmețiile și naravurile ce-au fost mai de mult acei boerii, ce face alte obicei de după voia sa, acela să chiamă că greșește cu înșelăciune.

vi. Cēla ce face silă cuiva să facă vre un lucru fără voia lui acela să chiamă că face greșală cu înșelăciune.

gi. Cēla ce are putia face vre o greșală de față și la yedere, iară el face acia greșală pre ascuns să nu'l vază nime, acesta face greșală cu înșelăciune, alegând de va avea cuvânt a grăi să zică c'au făcut pentru cutare lucru.

di. Pre ascuns să chiamă și să fac' vre un lucru care lucru nu'l span celuia ce'l s'ar cădea să'l știe.

ei. Cēla ce va vatama fōrte rău pre cineva sau de'i va face altă nevoie mare, să chiamă să fie făcut acel lucru cu înșelăciune și nū va putea :ă șuvăiașea să zică cum nū l-au vatamat cu înșelăciune.

si. Cēla ce va asculta și va face vre o greșală pre cuvântul altuia, acesta nu să chiamă că greșește cu înșelăciune, alegând de va fi fost acela ce i-au zis vre o muiare.

Pentru a doa pricină

ce micșurează giudețul certarea celui vizat. novat. gla. nv.

a. A doo pricină caria îndeamnă pre giudeț să mai micșureaze certarea celui vinovat

iaste mânia, și să va da de vrēme ce și pravila dă învățătură cum greșala ce să va face cu mânia să să cēte mai ușor.

v. Direptatea și jaloba vinovatului pōte să'l sprijinească la nevoia lui când va greși, cumu s'are zice tatăl cându'și va găsi fata curvind sau bărbatul cându'și va găsi muiarea făcând precurvie cu altul pentru direaptă jale și de la inimă durere de va omorā pre curvariu și pre curvā într'acel ceas, putea-vor șuvăi să să cēte mai puțin.

g. Cēla ce să va mânia fiind îndemnat de cuvintele altuia sau de lucrul lui, și acesta într'acea mânia de'l va vatama întru ceva, mai puțin să va certa ori cu ce vatamare l-are vatama decum l-are vătămā când nu'l are fi întăritat cu mânia asupra lui.

d. Cēla ce va strica pacea ce au fost făcut cu vrăjmașul său pentru mânia și scārba ce s'au scārbit pre dāns, de să va afla că s'au măniet și s'au scārbit pre dreptate parte să va certa mai puțin. iară de să va afla că s'au scārbit pentru un lucru puțin atunce să va certa deplin.

e. Ori ce lucru ce să face cu mânia și cu scārba nu'l bun de nemică, că atāta iaste cum nu s'are fi fost, alegând, numaf când să va face milostenie, că milostenia rămāne în veci neclătită macar de s'are face și cu scārba, iară de va fi fost mânia așa de mare cât să scōtā pre om și den minte, atunce nice milostenia nu iaste drept nemică ca și cum nu și s'are fi făcut.

s. De are giurui neștine ore ce giuruință să facă, ce să zice să nu să însore sau să dāruiască cuiva vre un lucru sau să să posteaască sau și altă fie ce giuruință dēre face, de vrēme ce giuruință va fi fost cu mânia nu iaste dator cela ce-au giuruit să ferească acest lucru macar de-are giurui și cu giurământ.

z. De s'are despărți neștine de fēmeia sa întru mânia și întru scārba. sau de să va lepada de fecioru'și și'l va scōte den tōte ocinele lui, sau de s'are face călugār, sau de s'are vinde casa sau viea sau satul și mai pre scurt dēre face ce va face în mânia, n'ce cum să nu să prinză în samă, cum nu șere fi fost nemică

n. Aforisenia ce să face eu mânia numaf acēia să prinde în samă și iaste fōrte rea și cumplită, așjidere și alte ori fie ce blăstām.

f. Care giudeț de va fi mănios și va giudeca pre cineva și de va isprăvi în vre un chip acea giudecată, nu să cade să fie desāvărșit până nu vor trēce 30 zile.

i. Cēla ce va fi biruit de mânia și de va face vre o greșală într'acea mânia, iară după ce să va dezmānia va zice că ce-am făcut de-am și greșit bine-am făcut, sau și alt cuvânt asemenea acestuia, nepărăndu'l nice un rău căce au greșit, acesta să va certa pentru acea

greșală și nu va putea șuvăi să zică c'au fost amănios.

a1. Căla ce va zice că de mâniau au făcut vre o greșală, nu'l va crede giudețul, ce trebuie să arate acest lucru cu mărturie ômenî de credință.

Pentru a treia pricină

ce giudeaște cel vinovat să să cêrte mai puțin de cumu'i să cade după greșala ce
za. va fi făcut. gla. ng.

a. A treia pricină, ce îndeamnă, pre giudeț să mămicșureze certarea celui vinovat iaste vrăsta, pentru căce pre bătrân și pre cuconii cei nu de vrăstă pre acestia mai puțin'î ceartă pravila, iară drept aceia pentru să să înțeleagă bine firea și tocmeala pravilei trebuie să spunem bine pre amănuntul înălțimea și pogorărea vrăstei omenestî cum să cade pentru să înțelegem și pravila mai bine, ce să zice care vrăstă să chiamă cucon și care tânăr în măsură de vrăstă și carele iaste mic și carele bătrân.

v. Cucon să chiamă până al șeptelea an de vrăstă tânăr în măsură de vrăstă să chiamă parte bărbătească de la 10 al și jumătate până la *di* (14) al, iară partea femească de la *f* (9) al și jumătate până la *vi* (12) al.

g. Aceasta să înțelege când răutatea tinerilor nu va trece pre vrăsta lor, pentru că de vor fi tinerii foarte răi până mainte de *i* (10) al și giumatate, atunci să vor socoti mai sus de *ke* (25) de al; cum au fost ôare când un cucon, cum scrie sft, Grigorie dvoeslov, cum pentru dесе și multe și înfricoșate blăstamî și hule ce făcia când era numai de *e* (5) al, îl apucară diavoliî den mănule părinților lui și periră cu dăns; sau ca și alt cucon ce era de *e* (5) al și giomatate, dece pentru blăstămile și ôcările ce făcea părinților să supărase toți cetățenii Rămului și s'au sculat cu toții de l-au ucis.

d. Mic să chiamă până în *ke* (25) de al, și decolea înainte să chiamă mare, să pôta face tot lucrul.

e. Bătrân să chiamă den *n* (50) de al până în *o* (70) de al.

s. Bătrânii când fac o greșală pentru caria învață pravila să să cêrte trupește, acesta să cêrtă mai puțin de cât cel tânăr, așîdere și la tot greșelele să ceartă mai puțin, alegând de va fi greșala ce va face bătrânul den trupeșele ce să cêrtă cu môrte, ce să zice cumu'î uciderea, pentru căce atunci verî bătrân verî tânăr i să va tăia capul fără nice de o socotință cumu'î va fi vrăsta.

z. Mai puțin să vor certa cei bătrânî nu pentru altă ce pentru ce li să înpuținază sângele și puteria simțirilor și li să înpuținază

și mintea, iară de vrême ce va fi el cu toate bătrănețele și cu harba albă și de va fi bărbat și bun și întreg la simțiri și la minte, atunci de va greși să va certa ca și un tânăr.

n. La greșialele ce să cêrtă cu banî, să cêrtă tocma și cel bătrân ca și cel tânăr.

f. Macar că cei bătrânî la o samă de greșiale să cêrtă mai puțin, iară drept aceia tot nu poate fi ca să nu să cêrte ôri cât de puțin.

Certarea celor tineri.

i. Ceia ce sânt mai micî de *ke* (25) de al, mai puțin să vor certa la tôte greșelele.

ai. Cuconii de tot și cu totul să iartă ôri ce greșele are greși.

Certarea cuconilor.

vi. Carî nu vor fi de măsura vrăstei, aceea de vor și greși, mai puțin să vor certa, macar că sânt ei destoinici să'l amăgească pre toți cu lucrurile lor.

gi. Cei fără de vrăstă mai puțin să vor certa la tôte păcatele cele trupești, și acia sta să înțelege când le lipsêste puțină vrême să vile la măsura vrăstei, ce să zice să le vile mintea în cap, că de le va lipsi vrême multă până a veni la măsura vrăstei atunci nu să vor certa nice cum; cum au fost ôare unde un cucon carele mainte până a să înplia *f*. (9) al îngroșe pre mamca ce'l apoca; și de aceasta nu iaste a să mitera, că mulți cuconî s'au aflat de micșori atăta de tari la fire că au putut lucra ca și cei mari bărbați cum măturisêste de acest lucru și svântul Ieronim, scriind într'o istorie cătră un preot de l-au chemat Vitalie, cum au fost Solomon de unsprăzece al când au născut pre filo-său pre Rofoam, și pentru Ahav zice cum și acesta de *vi* (12) al au fost când au născut pre filo-său Ezechia; iară drept aceia aciașă pravilă iaste deplin și adevărată cum cei mai micî și fără de vrăstă să ceartă mai puțin la tôte păcatele trupești și de să vor înpreuna cu jidovcă, sau cu alt copil parte bărbătească, sau cu vre o rudă, caria să chiamă mestecare de sânge.

di. Încă și la greșelele cele mari, ce să zice la ucidere, mai puțin să ceartă ceia ce nu sânt încă de măsura vrăstei.

ei. Cei fără de vrăstă de vor face banî răi calpuzanî, nu să vor certa cu toate certările după cum învață pravila, iară numai după voia giudețului, însă nu cu môrte.

si. La ucidere ce fac cuconii an desine giucând, iau o certare foarte micșoră, cum au fost acei doi cuconî carî giucându'și cu giucărele sale s'au mâniaat unul pte altul și l-au lovit cu cuțitașul cel de condée și l-au gionghiat de l-au omorât, și pentru certaria l-au izgonit dentr'acel sat, unde au fost făcut môrte, cu învățătură ca acé'a să nu să mai întorcă

la acel loc până nu va face pace cu părinții cuconului celui ucis.

zi. Cel nu de vrăstă și la furtușag mai puțin să vor certa, dere fura și den lontru den beserică.

ni. De va fi neștine nu de vrăstă, și de va face vre o greșală, și pentru căce va fi mic de vrăstă să va certa puținel, iară el de vreme ce nu va fi de vrăstă va face iarăși acéia greșală, atunce să va certa mai mult decât céia dentăi, iară tot nu cu moarte, macar dere și certa pravila pentru acéia greșală cu mörte.

fi. Ori care fără de vrăstă va face vre o greșală și de nu'l vor păra la giodeț până să va face mai mare, atunce giodețul nu'l va certa după vrăsta ce va fi având atunce, ce după vrăsta ce va fi avut atunce când au făcut greșală.

k. Dere vrea de n'are vrea giodețul, iaste datorio să micșurêze certaria celui mic când va greși, să o micșurêze după voia lui, pentru căce că toate giodețele feresc acest lucru, ce să zice micșuraria certării.

Cum să micșurêze certaria celui ce nu'i de vrăstă.

ka. De vreme ce cel fără de vrăstă ce face greșală va fi de optsprezece ai mărăgând, atunce să'l bage în hiară și în temniță până în cătăva samă de vreme, iară de va fi de di (14) ai și greșala ce va face să ceartă ca și pre bărbații ce'i mare, ce să zice cu moarte, cumu'i întâi furtușag sau sodomia. atunce'l va bate pren tot trăgul și'l va închide în temnița cu obêde în picioare; iară de va fi mai sus de di (14) ai, și nu va agiunge până la ke (25). și greșala ce va face iaste de cap, atunce iarăși să va bate pren trăg și'l vor trimite la ocnă.

kv. Cel nu de vrăstă de să va găsi că iaste eretic, sau de s'are prileji să ucigă pre tată-său sau pre înmăsa, atunce nu va putia scăpa cu vrăsta, ce să va certa ca și un mare, cum au fost tânărul cela ce otrăvi pre tată-său de vreme ce nu era încă nice de hi ai și'i tăiară capul în cetatea Rămului.

Pentru a patra pricină

ce micșurează giudețul certarea celui
za. *vinovat.* **gla. nd.**

a. A patra pricină ce îndemna pre giudeț să micșurêze certarea celui vinovat de cumu'i să cade, iaste beția, de vreme ce dă învățatură pravila de zice cum totă greșala dere fi cum are fi de mare și de să va face la vreme de beție nu să va certa deplin după cum spune pravila iară numai după voia giudețului.

v. Omul bat dere greși tocma și spre chipul domnului țărăi iarăși tot să va certa mai puțin.

g. Omul cel bat dere sudui, dere huli, dere face și giurământ mincinos și dere strica și pacea ce va fi făcut cu vrăjmașul său, deapurerua șuvăiaște și scapă și să ceartă tot mai puțin după voia giudețului și mai vrătos vinul ce va fi băut văzindu'l limpede și frumos la față și môle și dulce la gustare dere fi și înțelept neștine tot să amăgește părându'i că nu să va înbata.

d. Când să va înbata neștine cu înșelăciune, mai vrătos când va meștersugui cine-va să'l înbete, atunce ori ce va greși nu numai va șuvăi pentru să scape ce nu și să va certa nice cât de puțin.

e. Mai puțin să va certa omul cel bat, când va fi pre omorât de beție de cât când are fi numai în vreme, că atunce să chiamă că nuști nemică ce face, iară când să va cunoște că nu'i prea bat. și de va greși, să va certa mai mult iară tot nu cum are fi treaz.

s. Batul ce va face vre o greșală, și'i va cunoște lucrul că de tôte ori când să înbată iaste reu la beție și să svădeasce și să bate cu toți, acela să să certe deplin ca și cum are fi greșit în trezie și după cum spun pravilele și după greșala ce va face, pentru căce să cade cine'i cunoște firea că iaste zlobiv la beție sau să nu'i bea vin nice cum sau să bea puțin să nu să înbete.

z. Céla ce să va înbata în dedsins ca să pôtă șuvăi la greșala ce va greși pentru să să certe mai puțin, acela nice dănăoră nu va scăpa ci să va certa deplin.

n. Céluia ce'i va părea bine după beție căce au făcut vre o greșală înbălându-se iarăși și laudându-se zicând bine am făcut de am făcut așa, acesta nu sa va certa puțin ce tocma și deplin după cum va fi scriind pravila.

f. Céla ce va zice giudețului că am fost bat când am făcut această greșală, giudețul nu'l va crêde, drept aceia trebue să arate cu mărturii care mărturii să mărturisească cum l-au văzut bând într'acea zi și cum au fost borând și au fost făcând tôte nebulie beții și alte sême ca de om bat

Pentru a cincea pricină

za. *ce micșurează giudețul certarea. gla. ne.*

a. A cincea pricină pentru care să îndeamnă giudețul a mai micșura certarea celui vinovat iaste aceasta, când nu'l omul cu tătă mintea ce să zice eșit den fire'l nebun, de vreme ce învață și pravila omul ce va fi denafară de minte macar ce greșală are face nu să va certa.

v. Nebunul și cel denafară de minte de să va înțelepti când-va nu să va certa pentru greșalele ce au făcut la nebuliea lui.

g. Céla ce'i când și când nebun iară nu în.

tôte zilele, cumu s'are zice patru luni iaste nebul și cincî, șase luni iaste înțelept, acesta feal de va face vre o greșală în vrmea nebuniei lui nu să va certa, iară de va greși la vrmea ce iaste înțelept atunce să va certa tocmă după cum scrie pravila ca și fie-cine, iară de va fi lucrul înpărechiat ôre nebul au fost au ba când au făcut ace greșală, atunce stă în mintea giudețului să cunoscă de pre lucrurile ce vor fi fost pren pregiurul acel greșele.

d. Cēla ce va fi cuminte și va face vre o greșală și pēntreacea greșală să va pără la giudeț gi giudecându'l și grăind mărturiile iară el într'acel ceas va nebuni, atunce giudețul îl va certa cu banî sau cu dobitoç; iară de va nebuni el dacă va isprăvi giudețul pără și va vrea să'l dea și vre o certare pre trup, atunce de vrme ce pre nebul nu'l pot certa trupește va schimba certarea lui pre banî, și aceasta să va face când nu va mai fi nice o nedējde d-a să mai înțeleptirea cel nebul, iară de va fi nedējde să să înțeleptescă atunce giudețul îl va pune la pază până să va înțelepti să'l cēte. Nebunul de are ucide și pre tată-său nu să va certa nice cum.

Sēmnele nebulului.

e. Cēla ce să va face și să va arata cum iaste nebul pentru să scape de certare, iară el nu iaste cū adevărat nebul, acela să va certa deplin după pravilă, iară pentru să'l cunoscă giudețul au dōră să face au cu adevărat iaste nebul trebue să'l întrebe giudețul multe întrebări și în multe fealuri și cu multe meștersuguri și să întrebe și pre vraci cari forte lesne vor cunoște de va fi nebul cu adevărat.

ș. Cēla ce va sfătui pre cel nebul să facă vre o greșală sau să'l agiute, cumu s'are zice să'l dea sabiea golă și arătându'l pre cine-va să'l ucigă, nu va putea șuvăi acesta pentru ce au fost el nebul și au făcut greșala pentru să nu să cēte după pravilă cēla ce'l va fi svătuit.

z. Cel nebul macar că nu să va certa la nebuniile lui de va face vre o greșală iară tot nu să cade să'l slobozască de tot să înble pre drumuri sloboç, ce să aibă pază, să fie pre lângă ômenî săl până să va înțelepti.

A șēsea pricină

ce micșurează giudețul certarea celui
za. vinovat. gla. ns.

a. A șēsea pricină carea indeamnă pre gi-deț să mai micșureze certarea celui vinovat de cum învață pravila, iaste obicēiul locului după care obicēiu cine va greși nu să va certa nice cum, cum dau învățatură toți dascalii tocmindușe toți într'un cuvânt.

v. Când va fi un lucru cu cale să să cēte carele 'l va face, iară acel lucru de vrme ce va fi obicēiul locului să să facă, atunce acela ce'l va face nu să va certa nice cum.

g. Giudețul giudecă câte o dată și în po-triva pravilei pentru acest obicēiu a locului și de multe ori face cumu'l voia lui.

d. Lucrurile ce să fac după cum iaste obicēiul locului macar dēre și fi înprotiva firei și a pravilei, iară drept aceia tot nu va certa giudețul pre ceia ce fac acel obicēiu, macar că aicia'l cērtă 'beserica, iară *lavoroe prișet-voie* va certa D-zău cu muncă de vac, pre căți vor fare înprotiva D-zăeștilor pravile lucrure fără lege.

Pentru a șēptea pricină

za. ce micșurează certarea. gla. nz.

a. A șēptea pricină ce în micșurează certarea celui vinovat iaste multime de ômenî unde să pornesc cu toți să facă vre o răutate, atunce giudețul nu pōte să aleagă cine au fă-cut răutatea, dupaceia nu pōte pre toți să'l cēte pentru unul și pentru ce că acēste soți multe să fac în doo fialuri, drept aceia trebue să știm cum une date sânt înpreunați mulți și fac toți o greșală și iară și alta dată sânt mulți înpreunați întruna și numai unul deh-trânșii face o greșală, într'aceia nime nice dentru soțiele lui n'au înțeles nice l-au văzut nice giudețul pōte să'l cunoscă, și într'această faptă sânt doo pravile; întâia pravilă iaste acēsta :

v. Când sânt nește ômenî mulți strânși la un loc și fac vre o greșală, drept acēstă greșală să indeamnă giudețul să mai micșureze certarea după cum scrie pravila, și mai vră-tos greșala ce vor fi făcut acei mulți să cērtă după pravilă cu mōrte atunce așjidere să in-deamnă giudețul să mai micșureze certarea pentru să nu omōră pre mulți drept o greșală.

g. Când să va prileji-în mijlocul a mulți de vor fi uniî dentrânșii mai capete, cumu s'are zice ispravnicî, atunce la uniî ca aceia nu va micșura giudețul certarea acei greșale pentru cel mulți pentru căce că fie la ce greșală ceia ce sânt capete după pravile să ceartă deapurarea deplin, numai ce înmicșurează certarea celor ce sânt toți într'un chip de vinoați și nice unul dentrânșii nu iaste mare sau mic.

d. A doo pravilă zice, când să va tāmpla den-tre niște ômenî mulți să greșască unul den-trânșii, și atunce nice aceia nice giudețul pōte să știe carele au făcut greșală atunce pre toți să 'l slobozască de totă certarea trupească și să vor certa numai cu banî, cumu s'are zice de pre o fereastră a unei case unde au fost strânși niște ômenî mulți s'au aruncat o piatră ș'au

ucis pre un om ce-au fost trecând pre u-liță și aceștia ce sânt în casă nu știu cine să fi aruncat acea piatră, cum nu pôte să fie într'alt chip ce unul dentrânșil au aruncat piatra și el nu va spune, atunce toți să fie slobozi și numai cu banî să să cêrte.

e. Când vor fi într'o casă niște ômenî mulți lăcuiitori și să va găsi între dânșil unul ucis și vor arata sêmnele cum să'l fie ucis unul dentrânșil iară nu mulți de vrême ce să va afla că are numai o rană iară nu mai multe, iară nu să ști carele dentru dânșil să fie făcut această ucidere, atunce vor fi toți slobozi de certarea uciderii, numai ce să vor certa după voia giudețului și nu să va certa nice unul cu môrte, așjidere dère avea cât de multe rane cel ucis macar dère fi atâtea de multe precât ômenî vor fi într'aceia casă și să nu știe nime cine să i le fie făcut aceluî ucis, atunce toți vor fi slobozi de môrte numai ce să vor certa după voia giudețului.

s. Când să va prileji să aibă price niște ômenî și vor sări toți cu armele asupra unuia și'l vor omorâ cu multe rane, iară să nu fie nice aice lucrul de față ôre cine l-au rănit și cine nu l-au, atunce toți să vor certa după voia giudețului; iară de să va cunoște caril l-au rănit și caril nu l-au, atunce ucigătoril să vor omorâ iară ceia lați ce le-au fost agiutoriu să vor certa după voia giudețului, iară de nu'l vor fi agiutat ce numai fiind acolo de față vor fi sărit și ei cu arme atunce aceștia nu să vor certa.

z. Niște ômenî mulți vor ucidere pre vre unul cu rane de môrte carele una dentrânse singură putea, să'l omorâ, iară să nu să pôtă adevăra la giudeț carele l-au omorât, atunce pentru căce sânt mulți nu să va omorâ nice unul iară să vor certa după voia giudețului.

n. Când vor ucidere mulți pre unul cu rane nu de môrte, care lucru una dentr'acele nu l'are fi putut omorâ ce tôte împreună l-au omorât, și giudețul nu știe carele'i va fi făcut rana cea de môrte, numai ce să adevêrște lucrul cum l-au ucis toți împreună, atunce pentru mulțimea să vor certa toți după voia giudețului.

f. Cel ucis de mulți de va avea și rane multe și dentr'aceste unele sânt de môrte altele nu sânt de môrte iară să nu pôtă giudețul să adevêreze cine i-au făcut rane cea de môrte și cine i-au făcut cele-lalte ce nu's de môrte, atunce pentru mulțimea toți să vor certa după voia giudețului, iară de va cunoște giudețul pre ceia ce au făcut ranele cele de môrte, fi va certa ce pre niște ucigători, iară ceia ce n'au făcut rane de môrte va certa'i giudețul după cumu'i va fi voia lui.

i. Mai marele ce va fi cap între multe soții și de va fi făcut rană de môrte celui ucis și ceia-l-alfi soțiile să'l fie vatamat cu rane nu

de môrte, atunce cel mai mare să va certa ca un ucigătoriu cu môrte iară ceia-l-alfi după voia giudețului și după rane ce vor fi făcut fie carele, însă și atunce să cade să fôrte cer cetêze giudețul pre mănuntul în ce parte de trup au rănit fie și carele de dânșil, pentru căce macar de n'are fi făcut toți rane de môrte alegând fără de cel mai mare, iară drept a-ceia mai mult să va certa cela ce va fi lovit în piept de cât cela ce va fi lovit într'un dèget, și mai mult să va certa cela ce au făcut rană de i-au scos sufletul de cât ceia-l-alfi, dece ori căți vor fi făcuți rane de môrte toți să vor omorâ, iară cei lați să să cêrte după voia giudețului.

ni. Când să va ucidere neștine de mulți și giudețul nu va ști carele dentr'acei mulți l-au ucis, atunce toți să vor certa cu banî sau'i vor scôte den moșie sau la ocnă.

vi. Pôte giudețul să muncescă pre cela sau pre ceia ce vor avea niscare sêmne ca acelea cum să fie ucis aceia pre cel mort, macar dère fi smomit și pre alți pre mulți într'această ucidere, așjidere de va arunca neștine vre o piatră den vre o casă unde vor fi ômenî mulți și va ucidere pre cine-va. nu'i va munci pre toți giudețul nice'i va putea să'i muncescă pentru să știe carele iaste dentru toți cela ce au aruncat piatra. iară de va fi care cum-va dentru acești mulți de să vor găsi vre unî caril să aibă niscare sêmne cum aceștia să fi aruncat piatra, acela sau aceștia numai ce va munci giudețul să spue cum va fi cu adevărat.

Pentru a opta pricină

za. ce micșurează giudețul certarea. gla. nn.

a. A opta pricină carea indeamă giudețul să înmicșurêze certarea celui vinovat la greșala ce au făcut, iaste ascultarea carea, va face neștine pre Domnul țărâi sau pre stăpânul carele'i va sluji, și cum zice cartea cea veche la *vtorii zacon, zi* (17) capete, cela ce nu să va pleca, ce să zice ce nu va asculta de giudețul ce-au ales D-zeu, cu môrte voui să môrâ, macar că acest cuvânt a scripturei cei vechi zice așa, iară să înțelegă pentru învățatura giudețului celuea ce giudecă pre lege și pre d-zeștile prăvile și pre prăvilele celea ce sânt după fire, pentru căce carele nu să va pleca sub tăria învățaturii legii și giudețului nu să va certa cu môrte pre direptate și după prăvilă.

v. Cadesă să asculte și să să plăce boiari-nului și mai marelui nărodului încă când va da învățatură spre lucrurile care le vor fi măr-turtsite de prăvilele cele înprăreștii sau de o-bicielele locului sau de singură firea omenească, care lucru să înțeleage când va înbla neștine pre aceia ascultare puțină vătămăre

va face spre de'apropoale său, iară de vrême ce cu această ascultare ce va face neștine spre mai marele-său, ce să zice spre domnu-său, înblând de tote pre voea lui, va greși și va vatama forte mult pre de aproapele fie'și cui, atunce nu să cade ascultătorul să ferească această ascultare.

g. Cea ce va ucide pre cineva fiind trimis de boiarinul săborului, ce să zice de cel mai mare a gloatelor, pôte șuvăi să nu să cërte după cum scrie pravila, care lucru să înțelege într'acesta chip cându'l va trimite cel mai mare, îl va îngrozi de'î va zice că de nu va omorâ el pre acela giudețul va omorâ pre dâns, și mai vrâtos mai marele gloatelor va fi deprins a omorâ pre unîl ca aceia ce nu'l vor asculta, iară de vrême ce nu'l va îngrozi mai marele glôtelor și să nu'î zică așa că de nu'l va omorâ va muri el în locul lui și încă când nu va fi învațat a omorâ pre ceia ce nu'l ascultă, atunce cea ce va face uciderea nu va putea șuvăi să zică că l-au mănâat mai marele său, ce să va certa după cum scrie pravila.

d. Rugămintea domnilor iaste ca și cum are îngrozi pre neștine.

e. Orî care muiare de frică și de silă ce'î va face domnul să va pleca și va face pre voia lui, aceia nu să va certa nice cum.

ș. Un giudecătoriu de la un trăg, ce să zice un diregătoriu, nu iaste dator să asculte pre domnul țărâi să muncească sau să spânzure pre neștine cunoscând el că nu'î vinovat și iaste lucrul cu asupreală aceia muncă sau aceia mörte, ce mai bine'î iaste lui să'și lase scaunul cel de giudeț ce ține, de cât să să plece învățături domnu-său cea cu asupreală, iară de nu să îndurâ să facă părăsire scaunului său trebuie să scrie să dea știre domnu-său de aceia tocmeală ce i-au poruncit cum iaste lucru cu napaste și să socotească să mai cercetêze și după această să aștepte respuns, iară giudețul de va responde și al doilea rând și de va zice de nu ver asculta în șîi sau să face cumuț dau învățatură să numai cercî alt lucru sau altă vină, sau de va zice și ntr'acest chip cetitam scrisoarea ce ne al trimes și am înțeles de tot iară drept aceia să faci cum ț'am dat învățatură într'alt chip să nu fie, atunc de va asculta de învățatura mai marelui său va putea șuvăi și nu să va certa după pravile pentru greșala ce va fi făcut pentru ascultare.

z. Când va zice giudețul cutare lucru l-am făcut pentru că mi-au dat învățatură domnu meu carele iaste mai mare pre o țară nu'î vom crêde acest cuvânt, numai trebuie să a-rate acea învățatură a celui domn, au cu marturi au cu scrisorê de mâna D-lui țărâi.

n. Un giudeț ce va isprăvi și va svrăși legea altui giudeț alții eparhi, nu să va certa

nice iaste dator acesta să cercetêze tocmai aceia dirêptă'î au cu asupreală, alegând de să va pune în protivă cel vinovat de va zice cum această lege nu'î bună de nemică de vrême ce s'au făcut de un giudeț străin și cum nu i s'au căzut să leguiască el greșală ca acesta, cumu s'are zice starostea de Cameniță n'au putut prinde pre un vinovat la mânuile lui, au făcut lege să fie izgonit den tote cetățile câte sânt sub oblastia Kraiului Leșesc și așa au isprăvit cum de va încăpea în mânuile vre unui scaun crăesc ca să albă al tăia capul și așa au dat știre pre la tote cetățile țărâi Leșesc, iară vinovatul s'au prilejit de s'au prins la mâna starostei de Liov, dece având starostea la mâna lui isprava celuia staroste de Cameniță cum orî unde'î vor prinde să'î tae capul acmu pôte într'aceia ceas fără nice de o certare ce pre giudețul celuea să'î tae capul, iară de va fi giudețul acestuia strâmb acesta ce i-au tăiat capul nu să va certa nice cum, alegând când va zice vinovatul celui staroste de Liov ce treabă are starostea de Cameniță cu mine sau ce puternicu'î asupra mea să'mî tae capul, de vrême ce eu nu sânt leah ce sânt frânc și omul cea ce l-am ucis iaste den țara frânciască, și l-am ucis la Franța, dece ce treabă are starostea de Cameniță cu greșalele ce să fac în țera francească, dece atunce acel staroste îl va ținea la închisore și va scrie la craiul Leșesc ce vor putea alege pentru acest lucru și după cum va veni respuns de acolo așa va ocrami.

f. Patriarhul de va scrie la vre un poslușnic al său și de'î va zice să facă cutare lucru, iară de nu ver face de greu te aforisesc, și acest lucru ce'î zic să facă iaste cu napaste și cu asupreală, atunce acest poslușnic nu iaste datoriu să'î asculte pre Patriarhul nice aforisenia lui iară să cade să'î dea știre cu scrisore cum iaste napaste și să face asupreală pre învățatura ce i au dat și dupacea să aștepte răspuns.

î. Giudețul cel mirenesc să cade să isprăvească și să săvârșască o lege ce va fi legiuit giudețul beserice'î de'î va părea că au legiuit drept, însă pôte și acesta giudeț mirenesc să cercetêze tocmai cu mărturi să pôtă cunoste legea ce-au legiuit pôte fi de să'î facă sfârșit ce să zice certare au cu mörte, au într'alt chip, alegând numai de va fi tocmai pentru erese, pentru că atunce giudețul cel mirenesc nu mai cercetează nemică ce atunce și orî ce fial de eretic îi vor da de la giudețul beserice'î și la omorâ fără de nemică altă îngăduință și fără nice de o întrebare cum au fost tocmai.

al. Oamenii cel domnești, ce să zice armașii și armașei și alți ca dânsi, când vor munci când vor spânzura sau vor tăia capul cuiva,

și altă ce vor face cu învățătura domnului țărâi, dère fi învățătura domnului la aratare să vază toți că iaste cu asupreală și cu mare năpaste, acestea nice dănăoră nu să vor certa nice cum nice drept un lucru.

vi. Plugarii și alți lucrători de vor ara în pământ străin sau de vor culège în vie cu învățătura cuiva când le va fi zis că iaste a lui nu să vor certa nice cum, alegând atunce când vor ști lucrătorii că nu iaste acelaia ce i-au pus să lucreze acoloa acel pământ sau alt ce va fi, sau alegând când i-are pune să seacere încă fiind crud sau să strângă alte poame într'acesta chip, sau când le-are zice să mute vre un hotar den locul său, sau unde'i vor pune să lucreze și'i vor socoti omeni cu arme, sau când le vor zice să lucreze noptea, ce să zice să fure, pentru căce că atunce deapurarea să vor certa și nu vor putea șuvăi.

gi. Feciorul ce va face vre o greșală pre învățătura tătâne-său sau a mănse-sa, sau muiarea pre învățătura bărbatului său, sau robul pre învățătura domnu-său, nu să vor certa nice cum de va fi greșala micșoră, iară de va fi greșala mare atunce să vor certa, însă nu deplin cum scrie pravila, ce după voia giudețului.

Pentru a noa pricină

ce înmicșurează giudețul certarea celui

za. *vinovat.* **gla. nf.**

a. A noa pricină, pentru carea să îndeamnă giudețul să mai micșureze certarea celui vinovat de cum ceartă pravilele, iaste nepuțința și slăbiciunea firei, pentru care mai puțin să vor certa muiarile de cât barbații la greșele ce vor face.

v. Muiarea să va certa mai puțin de cât bărbatul când în casa ei să vor face hanî răi calpuzani, sau când va cumpara ceva vre un lucru effin pentru să'l vânză mai scump, sau când va sparge carte domnească și încă și de să va mesteca în tocmala ereticilor, sau la giurământ minciunos, iară când va greși la lucruri ce să fac înprovia D-zeestel pravile și a pravilei firei omenești atunce nu să va certa muiarea mai puțin ce tocmă ca și bărbatul.

g. Țăranul cel gros pôte șuvăi să nu să certe ales când va fi mărturie cuiva și de va grăi cuvinte fără de ispravă și fără cale de să va cunôște lucrul că grăiaște de prostimia lui, iară de va grăi de învățătura lui cea rea atunce să va certa tocmă ca și alalți. asîdere și la alte la tôte greșelele re va face țăranul cel gros de va face de grosimea lui mai puțin să va certa iară de va face den răutatea și fealul lui cel rău atunce să va certa tocmă ca și alalți și acêsta iaste în puterea giudețului să'l giudece de va fi de grosimea

lui sau de nu va fi, alegând de va fi greșala spre D-zeesca pravilă sau spre pravila cea de fire, căce că atunce grosimea lui nemică nu'i va folosi nice va șuvăi să scape de certare.

Pentru a zécea pricină

za. *ce înmicșurează certarea.* **gla. x.**

a. A zécea pricină care îndeamnă pre giudeț să mai micșureze certarea vinovatului iaste somnul, de vrème ce mulți s'au găsit de au făcut multe și minunate lucruri în somn și dacă să deștepta nu șteina minte nemică ce au făcut, cum au fost o dată unul de-au fost dormind la beserica lui st. Venedict la țara frâncescă și au fost eșit den beserică adormit de au umblat doo mile de loc și acoloa au găsit pre un copil și l-au ucis de au murit ne având nice un lucru cu dâns nice l-au știut nice l-au cunoscut și iarăși așa adormit s'au întors și s'au dus de-au intrat în beserică iară demineața n'au știut nemică eșit-au afară au nu au eșit; altă dată iarăși au fost într'un oraș ce s'au chemat *Pizan* unul de aceia carele de multe ori eșia noptea den casași cu arme și încungiura trăgul tot cântând și earăși dormind să întorcea de vinea acasă și nu să mai deștepta, și de multe ori prietenii lui daca'l găsea înblând pre drum îl deștepta și'l întorcea deșteptat la casa lui den carea eșisă dormind; sau cum au fost o muiare carea să scula noptea deși frământa pâinea și o punea de o învălea și o găta de tot numai să o bage în cuptor și earăși adormită să ducea de să culca în patuși și dimineața nu știea cine i-au tocmit așa pâinea și așa deapurare'i părea că'i fac aceasta vecinele ei drept să rădă cu dânsa; și alți mulți s'au aflat ca aceștiea, dece pentr'acea s'au făcut aciaste pravile.

v. Acest fêl de omeni dormind în somn de vor bate sau vor râni sau vor ucidre pre cineva nu să vor certa după pravilă, ce după voia giudețului, de vrème ce și somnul să asemănă cu mórtea, iară denafară de aceasta să cade să albă giudețul milă la greșelele ce sânt den fire.

g. Un om cu fâmeia sa dormind într'un așternut vor înpresurași pruncul între sine și'l vor omorâ, acesta lucru nu să va chema c'au făcut ei den mintea lor cea rea, ce le-au fost greșala, de vrème ce și giudețul deapurare crede cum părinți mai bineși socotesc feciorii de cât singuri pre sine, sau maica nu să va chema săși pôta ulta pre fiu-său fiindu'i den manuntalele ei, drept aceia nu să vor certa după pravilă ca niște ucigători, iară pentru nesocotința lor să vor certa după voia giudețului.

d. Cêla ce va greși dormind să va certa

după pravilă, însă când să va face că dorme iară el cu adevărat va fi deșteptat.

e. Căla ce va greși dormind și dacă să va deștepta nu să va căi ce au făcut, ce încă va zice bine am făcut de am făcut așa în somn, acesta să va certa după pravilă și nu va putea să șuvăiască.

s. Când va dormi neștine, și de va merge să facă vre o răutate sau de va vatăma pre cineva, pôte celalalt să l' ucigă pentru să scape, denăntea lui cu viață și nu să va certa, care chip să înțelege când nu va putea într'alt lucr să scape den mândre lui ce numai ce l' caută să l' ucigă.

Pentru a un-spră-zécea pricină

za. ce va micșura-giudețul certarea. gla. xa.

a. A un spră-zécea pricină ce mai înmicsurează giudețul certarea celui vinovat, iaste dragostea, de vréme ce dragostea să asemănă cu bețiea așijderea și cu nebuniea și mai vrătos iaste și mai rea chinuire de cât acélea de cât tôte, drept aceia s'au făcut această pravilă.

v. Căla ce face vre o greșală fiind îndemnat de dragoste, mai puțin să va certa de cum spuné pravilă.

g. Căla ce va fi bifuit de dragoste și de va tâmpina vre o fată mângând pre drum și o va sâruta nu să va certa nice cum, cum au făcut un muncitor de la Athina ce l-au chemat o Pisistratos, carele au zis muerii și cândul îndemna să nu fie într'alt chip ce să omorâ pre căla ce au sârutat pre o fată fecioră a lor mângând pre drum, zicându l' acest cuvânt, cum de vréme ce pre cea ce ne iubesc și ne sârută tu zici să l' omorâm, dară încă ce învățătură ver da să facem celora ce ne vor ură și ne vor fi cu vrăjmășie.

d. Orî care muiare pentru multă dragoste ce va avea cătră ibovnicul ei va primi în casa ei furtușagul ce va fi el furat, mai puțin să va certa de cum iaste scris la pravilă.

e. Dragostea șuvăiaște précurvia și răpitul fiatei și alte greșéle ca aceștea, ce să zice când are pune scări la ferestri să să sue să între la ibovnică și, și alte ca acéștea.

Pentru a doa-spră-zécea pricină

ce înmicsurează giudețul certarea. gla. xy.

a. A doa-spră-zécea pricină ce îndeamnă pre giudeț să înmicsureze certarea celui vinovat de cum scriu pravilele, iaste ruda cea aleasă, ce să zice Boeria, de vréme ce nice cei de rudă bună nice boierii nice feciorii lor să vor certa cu caterga sau cu ocna, ce pentru acésta să vor goni den moșiea sa căta-va

vréme iară nu să nice spânzură în furci ca alalți făcători răi, nice să întâpă, ce drept acéștea drept tôte li să tae capetele, nice pre uliță pren trăg nu să pôrtă unii ca acéștea.

v. Când ceartă giudețul sau pravila pre cineva cu banî, tocmă să ceartă Boiarinul ca și cel sărac.

g. Certarea cea trupască ce dă pravila pentru greșale dère fi cât de micșoră aceia certare dacă să va da vre unui boiarin să chiamă prea mare de cât când s'are da fie-cui de cel mai mic, și iară și vine lucrul unul drept alt cât are fi de mică certarea ce va fi cu banî la vre un om de cești mai mic și proști la acéștea iaste mai mare de cât s'are da la un boiarin, drept aceia pravila schimbă certarea cea trupască cu banî când iaste vre un boiarin și l' ceartă cu certare de banî, iară de iaste vre un om de gios și micșor și sarac să va certa cu certare trupască.

d. La greșale ca acélea ce sânt la pravilă mai mari să dau boierilor de cât saracilor și mai mult să vor certa boierii de cât cei mai mici și mai saraci, cum s'are zice de să va afla vre un boiarin hiclean unui domn și hain țără și de s'are arata într'acesta chip și unul di cei mai mici, mai mult s'are certa cel mai mare boiarin de cât cel mai mic și om mai de gios, așijdere și omul cel mai de gios de l' vor prinde la război viu îi vor tăia capul iar de vor prinde vre un boiarin îl vor spânzura.

e. Greșalele ce fac rușine boierii boierilor mai mult să ceartă boierii de cât cei mai mici și ômenii mai de gios, cum s'are zice la greșala hotriei să va certa mai mult boiarinul de cât cel mai micșor.

s. La greșalele ce învață pravila furci, cumu l' hainiea și viclesugul când hiclenește pre domnu-său, să va spânzura și boiarinul ca și cel mai prost, iară furcele boiarinului să fac mai înalte de cât celui mai mic.

z. Când va mărturisi neștine minciunii sau va fi eretic și când nu va asculta de domnu-său și la lucrul ce l' vor sudui pre înparatul sau pre domnul locului, într'un chip să vor certa și boierii și cei mai proști.

n. Căla ce va face o greșală nădăjdind că nu să va certa pentru căce iaste boiarin, și de va fi scos cuvânt să fie înțeles cineva cum să fie zis acest cuvânt și cum să fie făcut această greșală cu acesta gând, atunce boierinul să va certa de tocmă cu cei mai săraci.

f. Când să va cădea unui boiarin, pentru greșala ce-au făcut, să l' trimiță la ocna sau să l' bată pren trăg sau altă certare să pată, iară giudețul ca pre un boiarin va certa l' cu banî, acéștea să face odată sau de doo ori, iară a treia oră de l' vor mai prinde pre boiarin făcând iarăși acea greșală atunce să va certa tocmă ca și cel mic și om mai prost.

i. La certările célea ce dă pravila după voia giudețului la acelea pôte giudețul să mai împuțineze certarea boiarinului, iară la celea certări ce de față învață legea și pravila certarea cum va fi, nu pôte giudețul să cërte mai puțin pre boiarin de cât pre cel mai mic și mai de gios om.

ai. Pentru précurvie tocma să ceartă boiarinul ca și cel mai mic.

Pentru a trei-spre-zécea pricină

za. *ce micșuresză giudețul certarea, gla. xg.*

a. Giudețul, să îndeamnă să mai micșureze certarea celui vinovat pentru iscusirea și desoltinicia lui, cumu s'are zice de vréme ce neștine va și vre un meștersug ca acela frumos și scump și atât să'l știe de bine cât să nu să afle altul asemenea lui, atunce acesta de va face vre o greșală, mai puțin să va certa; cum au fost odată un sinețariu bun carele pentru uciderea ce făcuse nu l-au omorât, ce l-au isgonit den locul lui și den moșia lui, și eară și la vréme de ôste l-au adus, acesta să face când să va arata meștersugul lui de față de vor vedea toți carele va fi tuturor de treabă și greșala lui trebue să nu fie hainit cumva moșia sa sau să fie fost tâlhar de drum pentru căce atunce nice un meștersug nu'l va folosi.

v. Când va fi făcut neștine un bine mare locului aceluia unde locuiaște care bine să să pomenească deapănarea, după aceea de să va prileji să facă vr'o greșală, atunce giudețul pentru acel bine ce să pomenește va certa'l mai puțin de cum să cade, alegând când va fi acel bine ce au făcut locului lucru puțin iară greșala lui va fi mare atunce acel bine ce-au făcut nu'l va fi drept nemică.

g. Binele ce va face neștine locului și moșiei lui, au el, au moșii lui, îl va folosi ca să să cërte mai puțin sau să nu și să cërte nice cum la greșala ce va fi făcut, și aceasta pôte fi când va fi trecut vréme multă de când va fi făcut acel bine până când au făcut greșala, pentru căce de să va face acel bine în vrémea ce să va face și greșala atunce acel bine nu'l va folosi nemica ca și când nu s'are fi fost dère fi cât de mare, ce să chiamă că va mai micșura ôre ce, cumu s'are zice fură ôre cine de la un boiarin un sceriaș cu bani și găsește acolo în lăuntru niște cărți hiclene carele scria la niște vrășmași să vie cu ôste să ia acel loc, și dacă le-au găsit le-au aratat domnului aceluși loc, și s'au păzit de-au ocrămit cum au știut acel lucru, acesta cu adevărat mare bine au făcut aceluși loc, iară nu l-au făcut cu s'at bun și cu gând bun cum să cade, să să facă binele, ce i-au venit acesta bine mare den furtușagul lui și drept aceia ca un fur să va certa, iară mai marii aceluși loc vor

face milostenie feciorilor lui și pre flâns încă'l vor certa mai iogor ôre ce puțin lucru pentru acel bine ce i s'au nemerit.

Pentru a patra-spre-zéce pricină

za. *ce micșurează giudețul certarea gla. xd.*

a. Schimbându'și neștine firea și viața cea rea ce-au fost având și plecându-se către D-zeu, îndeamnă pre giudeț de'l mai micșurează certarea de cum spune pravila pentru greșala ce-au făcut, drept aceia s'au făcut această pravilă.

v. Jidovul de va face o greșală și după aceea va veni spre credință creștinească și să va boteza sau nu să va certa nice cum sau să va certa mai puțin pentru aceia greșală de cum învață pravila, și acest lucru stă cu totul în voia giudețului să'l cërte sau să nu'l cërte ver mult ver puțin.

g. Jidovul ce s'au botezat de va fi luat ceva și cât de puțin certare pentru greșala ce au greșit încă înainte de botez, atunce giudețul nice într'un chip nu va putea să'l cërte cum spune pravila.

d. Jidovul dacă să va boteza dère fi făcut câte păcate și scrănăvil, pentru darul botezului tôte să vor curăți și va rămănea cum are fi născut adoó ôră, atunce pôte să fie și preot fără nice de o sminteală.

e. Toate acestea vor fi când să va face și creștinul călugăr.

Pentru a cincia-spre-zéce pricină

za. *ce micșurează certarea gla. xe.*

a. Giudețul să îndemne a mai micșura certarea celui vinovat de cum spune pravila când cel vinovat iaste surd sau mut, de vréme ce unul de aceștia iaste ca și un prunc micșor și ca unul de cei fără minte nebul.

v. Surdul și mutul cându'l va fi mintea întreagă și deplin și va putia cu măhăitul să arate fiește căruia firé și, și vreaș, atunce să va certa tocma ca și alalt; alți dascalii zic cum mutul să să cërte mai puțin pentru căce mărturia ce face mutul cu măhăitul pôte să fie și cu greșală, alegând acest mut și surd de va și scrie și să citească pentru căce că atunce giudețul îl va întreba cu scrisore și el va răspunde iară cu scrisore, și atunce pôte să'l și muncească pentru să spue și să'l cërte după pravilă

Pentru a șesia-spre-zéce pricină

za. *ce înmicșurează certarea gla. xs.*

a. Când va pără tatăl pre fiu-său cel trupesc la giudeț pentru vre o greșală ce va fi făcut, atunce i să va face milă giudețului și'l

va micșura ăertarea ce i s'are cădea după greșala lui cum scrie pravila.

v. Feciorul ce are fi fugit și i s'are fi făcut légea după vina lui, unde-l vor găsi acoloa să-l facă mörte, iară tată-sau de-l va prinde și să-l dea giudețului, giudețul va mai micșura certarea lui, ce să zice nu-l va omoră ce-l va certa într'alt chip.

g. De va fi feciorul fugit pentru căce va fi greșit înprotiva înpărăției sau a domniei și au făcut pagubă ca aceia țărăi, pre acesta de-l va prinde tată-său și de-l va trimete la giudeț atunce mai puțin să va certa de la giudeț de cât de l-are prinde omul domnesc.

d. De vrème ce șere prinde neștine feciorul și l'are duce de l'are da pre mânia giudețului, nu căce döră iaste om bun. ce pentru cace să tème sa nu-l cumva prinză ömenil cel domnești, atunce încă să va certa mai puțin de cum să cade și de cum învață pravilele pentru acea greșală.

e. Acéla ce-și va da feciorul lui pre mânia giudețului ca pre un vinovat, dére fi tată-său și ijdov tot mai puțin să va certa.

s. Așijdere și feciorul de va da pre tată-său la giudeț ca pre un vinovat ca să să cërte după greșală, atunce mai puțin să va certa.

z. Înma de-și va da feciorul sau fata la giudeț ca pre niște vinovați, mai puțin va certa-l giudețul, iară nu-l va slobozi de tot.

n. Aceastea tôte ce-am zis pentru darea tată-lui pre fecior și feciorul pre tată-său iaste adevărată și neclătita după pravilele înpărătești și după cum scriu toți dascalii tocmindu-se toți într'un cuvânt fără nice de o price și carele au fost și mai prost și mai mic nemica nu s'au pus în protiva acestora nice unele de câte am zis, iară drept aceia acéstă dare de tată pre fecior sau fecior pre tată nu s'au prilejit nice dănăöră să fie acest lucru să dea tată pre fecior și fecior pre tată până la vrèmea unui dascal mare și tocmitoriu de pravile, numele lui era Farinasu carele au strâns tôte pravilele cele înpărătești și încă să ispiți și să nevoi cu învățatură ca aceia să cunoscă care pravile și obicée să socotesc la oblastiele creștinești în tötă lumea, acest dascal au fost după Hristos afen (1589) de al și până într'acéstă vrème nu s'au prilejit nice dănăöră vină și faptă ca acéstă să să leguiască la giudeț. ce să zice tatăl să-și dea feciorul ca pre un vinovat la giudeț, numai la Polonia sub oblastiea Papel de Răm ce-au dat așa un tată pre fecioru-și, care fecior au fost izgonit den moșiea lui pentru căce era greșit înpărăției, iară aicia nu să ținu în samă pravila cea de milostivire pentru să cërte mai puțin pre fecior pentru ce l-au dat tată-său, ce cumplit după pravile l'au certat, pentru căce greșala era sudalmă pre înpărăție, și giudețele la greșele ca aceste nu deschid pra-

vila cea de milostivire ce numai pravila cea de certare cumplită pentru căce să nu cumva ceară milă nice tatăl nice feciorul de la giudețe, ce cum au fost numai o dată s'au prilejit acest fêl de giudețe.

*Pentru ceia ce hiclenesc și calcă cinul cel
ingeresc ce să zice călugăresc, ce să zice
pentru ceia ce-și leapădă călu-
za. găriia. gla. xz.*

a. Hiclean, și vrăjmaș cinului călugăresc să chiamă céla ce s'au făcut călugăr și nu de tot, ce numai ce-au fost înbrăcat hainele și dupăceia va lepada rasele și să va face iarăși mirean.

v. Céla ce va eși den mănăstire fără de voia și știrea egumenului și de să va fi înbracăfin alte hainę mirenești și-și va fi ascuns potcapocul și chemelavha și alte ca aceste, acesta să chiamă hiclean și hain cinului și obrazului călugăresc.

g. Călugărițele ce vor eși din mănăstire, și vor înbla prin lume fără știrea vlădicului locului aceluea, și acestea sunt ca și călugări.

d. Céla ce-și leapadă haine călugărești vrând să șuvăiască să zică că înbla pentru învățatură ca un hiclean să să aforisiască.

e. Popa și diaconul de să vor însura după ce le vor muri fêmeile sămt ca și ceia ce leapadă călugăriia și fac prepus cum să fie eretic, drept aceia trebuie să să cerceteze, dece de va fi crezând cum are putere preutul sau diaconul să să însore atunce ca pre un eretic să-l cërte, iară de nu va avea acesta gând să va pedepsi numai ca și cela ce leapadă călugăriia, și iarăși de-și va lepada muiarea și va pleca iarăși la beserica să-l leguiască cu blândete și cu milă, care lucru de nu va face de bună voia lui atunce și cu sila și fără de voia lui va să-l facă beserica și-l vor бага în temniță sau l vor închide într'o mănăstire de va ședeia întru tötă viața lui.

s. Călugărul de nu-și va purta mântiea în chelie-și sau când va merge la feredeu sau și'ntr'alt loc ascuns, nu să va certa nicé să va chema ca cela ce leapadă hainele călugărești.

z. Céla ce va scöte den mănăstire pre vre unul di cica ce cearcă să să facă călugăr, acelaia capul să i să tae.

n. Céla ce va îndemna pre altul să lépede rasele, capul să i să tae.

f. Cadesă în tötă vrèmea să priimască beserica pre cela ce va lepada călugăriia, iară cu adevărat nice dănăöră nu va putea fi egumen, alegând cându-l va blagoslovi Patriarhul.

i. Călugărul sau popa sau diaconul de să va îmbraca cu haine mirenești când va merge pe un drum, nu să chiamă că au leapădat călugăriia, nice să va certa.

ai. Călugărul ca va eși den mănăstire și va lăcui la țară pentru să-și hrănească părinții, nu să chieamă că să leapădă de călugărie când nu-l va putea hrăni într'alt chip și când va fi cu voia mai marelui mănăstirei.

vi. Cēla ce-și va lasa cinul său și să va apuca de alt cin mai cu nevoe și mai cu grea petrecere nu să va chema că hienlenēste mănăstirea și beserica, cumu s'are zice când să va face călugărul schimnic sau sāhastru in pustii.

Pentru certarea celorla ce să leapădă de cinul ingeresc, ce să zice ce-și leapădă călugăria, za. ce certare li să va da. gla. xn.

a. Cēla ce va hienleni cinul și obrazul călugăresc, ce să zice va lepada călugăria, de nu va fi având asupra lui cetite molitve de călugărie nu să va aforisi, iară de va fi purtând hainele, ce să zice rasele cu molitve, atunce să-l aforisescă și de va sta un an într'acea aforisenie și nu să va întorče cătră mănăstire atunce face prepus să fie eretic, drept aceia să să cerceteze și să-l muncescă și să-l cēte ca pre un eretic și rămāne și fără cinste și cēla ce-l va strica ceva nu-l va putea părā la giudeț nice i să prinde mārțuria unde grāiaște, ce iară-și să aforisēste și de va sta cu pizmā într'acea aforisenie să-l dea la giudețul cel mirenesc să-l cēte.

v. Când să va pocăi cēla ce va fi lepadat călugăria și de-l va prmi vlădicul sau egumenul lui de va fi avut cinste de la beserica, ce să zice preoție, nu va putea să să mai apuce de cinstea ceau avut dōrā numai cu voia și cu blagoslovenia Patriarhului.

g. Tōtā averea celuia ce-au lepadat călugăria va rămānea la mănăstirea de la care au fugit când s'au lepadat călugăria.

Pravile împărătești

pentru cea ce îndeamnă și agiută cuiva sau-l svătuesc spre rdu, sau când va trimite pre altul să facă vre o rđutate.

za. rđutate. gla. xf.

a. Ce folos are ave neștine când svătuiaste pre alt cine-va, sau-l agiută, sau-l trimite să facă vre o rāutate.

v. Când va indema neștine pre altul și-l întărātă de-l mānie sau-l dāscālēste de-l învață să facă vre o rāutate, acēla să chieamă svătuitor rāutāții.

g. Agiută neștine cuiva să facă greșală când dā bani sau omeni sau cai, sau arme, sau scări să fie de suit, sau alte lucruri de aceia treabā pentru să facă greșală cum au socotit, și mai vrātos agiută când mēрге el singur cu capul său de-l soție și singur cu sine să facă greșala împreună cu celalalt.

d. Multe fealuri de svaturi sāmț și la agiutoriu așijdere, de vrēme ce svatul să face nu-

mai cu cuvântul iară agiutorul să face și cu lucrul, drept aceia nu să vor certa într'un chip svătuitorul cu agiutătorul.

e. Alta iaste să svătuiască neștine să să facă greșala și alta iaste să trimiță să facă, pentru căce cēla ce svătuiaste socotēste folosul celuia ce-l svătuește, iară cēla ce trimite să facă greșală socotēste numai folosul său iară nu a celuia ce-l trimite, drept aceia giudețul nu să cade să socotescă cuvintele când să va face vre o greșală, penrtu căce cum grāiaște cu cuvântul cēla ce svătuiaste, așa grāiaște cu cuvântul și cēla ce trimete, iară să cade să cerceteze la carele au rămās folosul și dobānda ce-au venit de pre acea greșală pentru să pōtā înțeleghe carele iaste ade-vărat și mai întâi vinovat.

s. Incă mai iaste un lucru între svătuitorii și între trimițătoriu. pentru ce cēla ce svătuește nu rămāne dator celuia ce l-au svătuit, iară cēla ce trimite pre altul să facă greșală rămāne dator lui, ce să zice celuia ce-l trimite.

z. Mai mare lucru iaste să trimiți pre cine-va să facă greșală de cāt să-l svătuești să facă.

n. Pri cēla ce-l vor cleveti c'au trimis pre altul să facă o greșală iară el de va arata cum nu l-au trimis iară numai ce l-au svătuit să facă acest lucru, să fie slobod de pāra ce l-au clevetit întâi și de certare.

f. Cēla ce va zice cuiva vre unui priatel să ucigā pre vre unul ce le va fi amāndurora vrājmaș, atunce să cade să socotească și să cerceteze giudețul acest cuvānt ce-au zis, svat au fost au învățăturā au cuvānt de ascultare să facă cumu-l va zice și fără de voia lui cēl să zice să-l ucigā, carele să cunōște într'acēsta chip de să va afla aceșta ce s'au indemnat a mēрге spre ucidere cum n'au făcut nice dānōrā ucidere și nice atunce nu are fi fūcut de nu l-are fi indemnat acela, atunce să chieamă că i-au dat învățăturā ce să zice i-au zis pasā să ucizi pre cutare om, el s'au dus și l-au ucis pre cuvāntul aceluī om, iară de să va afla cum aceșta l-au vrut ucide și fără de zisa și indemnarea aceluia, atunce acel cuvānt au fost numai de l-au svătuit, iară de va fi izvod cum de nu l-au vrut zice acela sau l-au vrut ucide sau ba, atunce giudețul crēde că l-are fi ucis macar de nu i-are fi zis nemică.

i. Al doilea sāmņ pentru să cunōscā giudețul pre cēla ce l-au trimis să ucigā pre celalalt ore svătuitul-l-au, au zisu-l-au să margā sa-l ucigā și fără voia lui, care serin iaste acēsta penrtu să cerceteze giudețul și să cunōscā pre cel ucis căruia au fost mai mare vrājmaș, pentru căce de va fi fost ucigătoriu-lu iaste acea indemnare au fost numai svat, iară de va fi fost cel ucis mai mare vrāj-

maș celuia ce l-au svătuit de cât celuia ce l-au ucis atunce ace îndemnare au fost învățătură, cum am zis mai sus, ce să zice ascultă cum zic și fă cum te învăț, pasă de'l ucide fără voia ta, eu voi da samă, aciasta să chiamă învățătură și pre acésta învățătură au mârș de l-au ucis.

al. Când nu va putea giudețul să cunoscă într'alt chip mai cu adevărat acé îndemnare svătuire au fost învățătură, atunce va munci pre svătuitoarul să spue cu adevărat și să zică svătuitu'l-au au învățatu'l-au să facă acea greșală.

*Ce certare vor lua ceia ce svătuesc spre rău
za. să facă cineva. gla. o.*

a. Cēla ce va svătui pre altul să facă vre o greșală, să va certa cu acēia certare cum să va certa și cela ce va face greșala.

v. Cine va îndemna sau va învăța sau va svătui pre altul să facă vre un lucru rău și vr'o greșală, să va certa ca și cel vinovat ce va face greșală.

g. Cēla ce va arata cuiva folosul și do-bānda ce va avea dacă va face vre o greșală, și de'l va asculta acela și va face greșala a-cesta ce l-au svătuit, să chiamă svătuitoariu spre răutate și să va certa cum am zis.

d. Cēla ce va lăuda vre un lucru rău și cu greșală și neștine auzind să va răni la inimă și nu să va lasa până nu'l va face acel lucru acésta să chiamă sviatnic rău și să va certa cum scrie și mai sus.

e. Când va vorovi neștine către altul și va spune cum va să facă o răutate și cela îi va răspunde de'l va zice, bine va fi așa să faci și să nu zăbăvești ce să faci acest lucru, a-cela'l svătuiască spre rău, să să cēte ca și a-cela ce va face acea greșală.

s. Când va zice neștine altuia ce va vrea să uciğă pe cineva, de ver vrea să'l uciğă, u-cide'l, acesta nu să chiamă svătuitoar rău nice să va certă de vrēme ce nu i-au zis ucide'l cē i-au zis de ver vrea să'l uciğă ucide'l, iată că nu'l îndemnă cē'l lasă în voia sa.

z. Ceia ce vor fi într'un gând cu aceia ce vor face o greșală să să cēte toți cu o certare și ceia cē n'au făcut ce pentru căce au fost într'ună toți, și aceasta va fi când va fi și greșala mare, cumu s'are zice când are hiclei domniea, sau locul unde lăcuiaște, sau alt lucru ca acesta, iară de va fi lucru mai puțin greșala nu să va certa cela ce nu face ca cela ce face greșală.

m. Cēla ce va da niscare lucruri de carele vor trebui celuia ce va să facă vre o greșală să va certa tocmai ca și cēla ce au făcut greșală, ver mică, ver mare.

f. Cēla ce va svătui să să facă vre o greșală nu va lua numai acēia certare ce să va da vinovatului, ce încă va plăti și pagubele

tôte ce va păgubi și va piarde cela ce-au pățit rău și aceasta va fi când acele pagube să vor face tot pentru aceia greșală ce s'au făcut eu svatul lui.

i. Cēla ce va svătui pre altul sau'l va îndemna să fure, să va certa ca un fur, însă cu adevărat când n'are fi furat furul fără de svatul și îndemnarea lui; iară de să va afla cum acel fur au fost învațat și de altă dată să fure atunce cela cē'l va fi svătuit nu să va certa.

al. Cēla ce va svătui să să facă furtușag să fie dator acel lucru ce s'au furat să'l dea sau să'l plătescă stăpānului a cui au fost macar de nu l'are fi furat el ce numai pentru căce au svătuit să să facă acel furtușag; aice să cade giudețului să socotească de'l va fi svătuit acel svatnic ce să zice să fure numai o sută de taleri iară el va fura două sute, și dacă va fi așa atunce svatnicul nu va plăti mai mult de aceia sută de taleri stăpānului a cui vor fi fost banii pe câtă samă să va afla că l-au svătuit.

vi. Când va svătui neștine pre altul să facă vre o greșală și el nu va face atuncē curund, ce să va lasa de va trece vrēme multă până a veni vrēme de va face acel lucru, tot într'un chip să vor certa svatnicul cu furul.

gl. Cuvintele cēle de svat mai mult să tlăcuesc spre bine de cât spre rău și aceasta să va face și să va crēde când între svătuitoari și între păgubaș nu va fi fost nice o vrajbă mai denainte vrēme, pentru căce că de vor fi avut mai de mult ande sine vrajbă atuncē cuvintele cēle de svat mai mult să vor socoti spre rău de cât spre bine.

dl. Cēla ce va sfătui să să facă vre o greșală și greșala să nu să facă atunce svatnicul nu să va certa, și aceasta va fi când greșala va fi micșoră; iară de va fi greșala mare, cumu s'are zice de hicleșug și de vatamare spre țară sau spre domnie, atunce svatnicul să va certa tocmai ca și când s'are fi făcut acel lucru desăvârșit și să va certa ca și cela ce are fi făcut acea greșală.

ei. Cēla ce va svătui să să facă vre o greșală și când să va căi ce-au făcut și și va întorțe svatul într'alt chip, nu să va certa însă; nu va putea fi numai cu atăta ce trebuiaște să'l svătuiască alt svat înprotiva celui dentăi și nice atăta nu agiunge ce trebue să adevereze acel svatnic cum nu va face acel om pre-svatul lui cum l-au fost svătuit întâi, iară de nu va putea să'l facă să să părăsască decel svat ce l-au svătuit întâi să cade să mărturisască de față să auză mulți vicleșugul ce au vrut să facă, și încă nu va fi destul nice de i-are zice ferēște-te de cutare lucru să nu'l faca că ver păți rău, după aceia trebue să arate și omului celuia ce va să'i facă rău și să'i păgubască și să'i spue anume și omul și numele lui să să păzescă de dāns, dece dacă va face

acestea toate ce-am zis mai sus nu să va certa sveticul macar dere și face cela-l-alt greșala care l-au fost svetic; iară de va lipsi vre una de acestea ce-am zis și să va face și greșala, atunci să va certa ca și cela ce va face greșală.

si. Cela ce va da învățătură și va zice nescul să facă cutare greșală, și după acei, va zice să nu facă, iară el tot va face, acesta să să certe numai el singur, iară cela ce l-au fost trimis întâi să nu să certe și la acesta lucru nu mai trebuiesc alte certări.

zi. Cela ce va svătui pre altul să să învățască cu cineva și acela să va îndemna dentru sine și va merge să'l uci-gă, atunci sviaticul nu să va certa ca un ucigător, ce să va certa după cum va fi voia giudețului.

ni. Cela ce va svătui pre neștine să uci-gă pre Constantin, iară el va ucide pre Ión, atunci sveticul nu să va certa ca un ucigător.

fi. Cela ce va svătui pre altul să facă vre o greșală și el va face greșala după cum l-au învățat și de sare prileji să'l iarte giudețul să nu'l certe pentru acia greșală, atunci nice sviaticul nu să va certa.

k. Cela ce va svătui pre altul să uci-gă pre neștine, iară el nu'l va numai ucide ce încă dentrăi va munci ce să zice fi va tăia nasul sau i va scote ochii sau într'alt chip îl va sluji, după aceia'l va și omoră, atunci sviaticul nu să va certa într'un chip cu vinovatul, de vreme ce vinovatul să cade să să certe cu o mörte cumplită iară sviaticul numai ce'l vor tăia capul.

Siamente cu carile să cunoște vinovatul de va fi greșit după svatul și agiutorul
za. *ce'i va fi dat sviaticul.* **gla. oa.**

a. Întâi sămn iaste cum vinovatul au vrut face acea greșală și fără de svatul ce i-au dat, când va fi îngrozindu'l pre cela ce l-au vătămă încă înainte de ce-au făcut greșala.

v. Al doile sămn, cum nu iaste făcută greșala cu svatul nemăruș ce singur vinovatul va fi făcut den voia lui ales când va fi fost înainte de svat să fie avut amândoi vrajbă ucigătorul și cu cel ucis.

g. Al treile sămn iaste cum l-are fi ucis și fără de svatul nescul când va fi gătând arme înainte de svătit.

d. Al patrule sămn iaste când înainte de svat va zice cătră cineva eu voi să uci-gă pre cutarele și nu pôte fi într'alt chip.

e. Al cincile sămn iaste când va face greșala târziu, trecând multă vreme după ce l-au fost svătit, pentru că atunci arată cum au făcut el greșala iară nu pre îndemnarea sviaticului ce den singură voea lui.

Ce certare vor lua ceia ce agiutoresc pre altul să facă greșală. **gla. ov.**

a. Cela ce va da altuia arme, sau cai, sau

banl, pentru să margă să uci-gă pre altul, sau de va da scări sau funi pentru să facă vr'un furtușag, să va certa ca un ucigător și ca un fur pentru că să chiamă soție cu dănsi.

v. Și acesta va fi, când va da aceste a-giutorul, știind cum le trebuiesc să facă lucru rău, pentru căce că de va da acele lucruri pentru alte tocméle bune și acela le va trebui spre alte lucruri réle atunci sveaticul nu să va certa ca cel vinovat, ce mai de multe ori créde giudețul cum acelea cini'i s'au dat pentru alte trébe iară nu să facă lucruri ca acele réle.

g. Și aceasta să face depurarea, la toate tocmélele.

d. Cela ce și va zăloji casa sa la om ucigător pentru să să pué aleș acolo să păzască pre vrajmașul său când va trece să iasă înainte'l să'l uci-gă, acesta să va certa ca și un ucigător.

e. Cela ce va petrece pri cela ce va merge să uci-gă pre cineva sau să facă altă răutate, și'l va petrece pentru să nu'l învăluiască cineva mergând pre cale, să să certe ca și cel vinovat, însă când să va afla de față la acel loc unde să va face acea greșală sau când va fi mărș in dedins drept aceșta lucru, pentru căce că de'l va petrece ca un priatel și măr-gând să va prileji într'acea greșală nu să va certa, sau de l'are petrece pentru să facă acea greșală și când să va fi făcut nu să va fi prilejit acelea de față așijdere nu să va certa că giudețul mai créde cum să nu'l fie petrecut pentru acea greșală iară mai pre scurt pentru prieteșugul de nu vor fi și alte șémne ca acele să să facă pre giudeț să créză cum pentru greșală l'au petrecut.

s. Cela ce va arata casa sau plăcașul cuiva unde să va fi ascuns vrăjmașul cuiva pentru să'l uci-gă, sau va străjui când va veni vrăjmașul lui să'l uci-gă, acesta să să certe tocma ca și cel vinovat și aceasta va fi când ucigătorul n'are fi ucis de nu i-are fi arătat acesta casa sau de n'are fi străjuit, pentru căce, că de vreme ce și fără de aciasta, are fi făcut aceasta greșală, cela ce-i-au arătat casa sau va fi străjui nu să va certă ca acel ucigător, ce mai puțin după voia giudețului.

z. Cela ce va ține pre neștine cu cuvinte și'l va zăbăvi pentru să vie mai curând vrăjmașul lui să'l uci-gă, să să certe ca și ucigătorul, sau cându'l va zăbăvi cu cuvinte sau cu alte mesterșuguri până'i va curvi altul cu muiarea să va certa ca și un precurvariu, într'aceșta chip și la alte greșale, și aceasta să va face când să va afla că l-au zăbăvit cu cuvintele lui îndedins, pentru că de'l va fi zăbăvit cu cuvinte fără nice de o înșelăciune și să va prileji atunci de va nimeri vrăjmașul asupra lui și'l va ucide atunci acela nu să va certa nice cum.

fără arme, iară armele va fi dat la altul să i le ție, pentru să pôtă șuvăi să zică c'au fost fără arme, atunce trebuie să cercetêze giudețul de să va afla cum cela ce au ținut armele au stătut tot aproape de dâns că de'î vor trebui să fie îndemănă a le apuca, atunce'l vor certa ca pre un ucigător; iară de să va afla cum cela ce au ținut armele au stătut departe, va șuvei și nu să va certa.

n. Când să va prileji neștine cu armă să nimerească la un loc după ce să va fi început svada și mai vrătos când va veni după ce să va fi făcut uciderea și după ce să vor fi rănit și el nu va fi nemică rănit la acea ucidere sau să fie zervit ceva, atunce nu va avea nice o certare, sau iarăși de va fi venit mai apoi și va fi ceva mestecat și va fi zervit acolo la acea ucidere, nu să va certa ca un ucigător, ce atâta să va certa pre cătă zărvă și greșală va fi făcut, după voia giudețului.

Certarea ce vor lua cea ce vor agiuta vinovata. **gl. oe.**

a. Cēla ce va petrece pri cel vinovat după ce va face greșală pentru să'și pôtă amisti, capul, să va certa după voia giudețului, însă nu ca cel vinovat; iară de'l va petrece pentru să nu'l prinză ômenii cei domnești carii vor fi trimiși în dēdins să'l prinză, atunce să va certa cu mōrte.

v. Muiarea ce'și va agiuta bărbatului ce va fi vinovat după ce va fi făcut greșală pentru să nu'l omōră, nu să va certa nice într'un chip.

g. Cēla ce va petrece pre cela vinovat după ce va face greșală, și de'l va petrece puțin lucru până'î va arata calea și va fi fără arme, nu să va certa nice cum.

d. Cēla ce va petrece pre ucigător după ce va face uciderea, neștiindu'l că iaste ucigător nice cum au ucis atunce într'acea dată, nu să va certa nice cum.

e. Cēla ce va petrece pre vr'un vinovat după ce va face vre o răutate, să va certa ca și cel vinovat. macar că zic o samă de dascalii cum să nu să cērte ce numai după voia giudețului, iară de'l va fi petrecut mai târziu prespre câte-va zile atunce nu să va certa.

s. Cēla ce va ști pre neștine c'au făcut vre o răutate și după ce au făcut acea răutate i-au nămit calul său sau i'l va fi dat să fugă să scape de certare, să să cērte după voia giudețului.

z. Cēla ce va ascunde furul sau fie ce vinovat după ce va fi făcut vre o răutate pentru să nu'l prinză păgubașii sau ômenii cei domnești, sau de'l va da cale să fugă, să să cērte după voia giudețului, macar că zic unii să să cērte ca și vinovatul.

n. Cēla ce va ascunde trupul omului celui

ucis să nu să ivască, să să cērte ca și ucigătorul.

f. Cēla ce va priimi sau va ascunde lucru de furat, de să va găsi cum au știut că iaste furtușag să va certa după voia giudețului, iară de nu va fi știut nu să va certa; iară de va fi lucrul înpărechiat, știut-au au n'au știut, atunce crēde giudețul să nu fie știut.

i. Cēla ce va lăuda pri cel vinovat și de va zice bine-au făcut de-au făcut aceasta, dăm învățătură de va fi greșala ce-au făcut greșale de cele mari ce sânt de cap să va certa mai mult de cât cel vinovat, și aceasta să va face când va fi lăudat pri cel vinovat mainte di ce va fi făcut greșala, pentru căce de'l va fi lăudat după ce au făcut greșala să va certa tocmă ca și cel vinovat, iară de nu va fi greșala ce au făcut din cele mari și de'l va lăuda mainte de ce va fi făcut greșala nu va lua mai multă certare ce ca și cel vinovat.

ai. Cēla ce să va giuru celui vinovat după ce va face greșala să'î agiute la ceva și de'î va da ceva agiutor să va certa tocmă ca și cel vinovat.

vi. Cēla ce va petrece pri cel vinovat pentru să pôtă scăpa sau să'l pôtă ascunde undeva sau să'î facă cale să fugă sau și'ntr'alt chip cumva să'î agiutorească face prepus cum și el iaste soție cu dâns la greșala ce au făcut cel vinovat, drept aceia să'î muncească să spue cu dreptul. — Alegând de nu va fi agiutat atunce într'acel ceas, ce au făcut răutate ce mai târziu prespre câte-va zile, sau alegând să să arate depre alte sēme cum acesta va fi știut ôri ce de acē greșală, sau alegând de va fi fost rudă vinovatului cela ce i-au agiutat, drept aceia să chiamă că i-au agiutat pentru că i-au fost omul lui iară nu i-au fost soție la greșală.

Certarea ce vor lua cea ce primesc în casele. **gl. os.**

a. Cēla ce va priimi în casa lui fur sau tâlharu cu lucrure de furtușag, să va certa ca și furul; iară de va priimi numai pre om sau furtușagul numai așa singur, să va certa după voia giudețului.

v. Cēla ce va priimi în casa sa tâlhar de drum, ca pre un tâlhar să'l cērte, cu mōrte.

g. Tot omul iaste dator dacă va prinde tâlharul să'l dea pre mâna giudețului și de va ști neștine pre vre un tâlhar undeva și de nu'l va spune giudețului și pre acela, sau de va lua de la dâns ceva bani sau alte lucruri și de'l va slobozi cându'l va ținea legat acela să să cērte ca un tâlhar.

d. Cēla ce va priimi în casa lui tâlhar să va certa nu numai cându'l va priimi în casa'și ce încă de'l va și ascunde sau'l va petrece și'î va fi soție să nu'l învăluiască cineva, atunce să va certa ca și tâlharul; iară de'l va

fi numai ascuns, atunce nu să va certa ca un tâlhariu, ce după voia giudețului.

e. Cēla ce va priimi lucru de furtușag, ce să zice numai furtușagul, de va priimi de multe ori pentru căce va fi legat prietșug cu giurământ cu furul, acela furul să fure iară cela-l-alt să ascunză în casa sa, atunce ca pre un fur să'l spânzure, fie cine are fi fie bărbat fie muiare.

s. Cēla ce va priimi bani sau alte lucruri de furat de la vre un om slujitor sau și'ntr'alt chip ce va fi având pre mână sa bani domnești sau alte lucruri, pre acesta 'l vor certa ca și pre un fur.

z. Cēla ce va priimi furtușag în casa lui și de nu va ști, să nu să cēte.

n. Atunce să va certa ca un fur cel ce va priimi lucru de furat în casa sa când va lua ceva pentru să ascunză sau să dobândească ceva den tranșe.

Ce certare va lua cela ce dă putere și învătătură la cuiva să mergă să facă vre o răutate cuiva.
za. gla. oz.

a. Când dă neștine putere altuia să margă să facă vre o greșală, acesta lucru să face în multe chipuri pentru căce să face și cu cuvinte de învățătură, cum s'are zice învață într'acesta chip : pasă să ucizi pre cutare om sau să bați pre cutarele, încă să face acest lucru și cu cuvinte de rugămintă, cumu s'are zice : rogu-te să scoți pre cutarele den cutare meserere, sau alte ca acēste,

v. Cēla ce va zice cuiva : de-ași avea cineva să ucigă pre cutarele forte i-ași mulțemi, sau de va zice : de-ași putea face în vre-un chip să găsece cineva vre un om sau și doi să ucigă pre cutarele le-ași plăti forte bine și încă i-ași și dăru, acesta dă putere și trimite pre acel om să facă acea ucidere, drept aceia ca un ucigător să va certa.

g. Cēla ce va zice cătră slugă'și sau nămit ce va fi : rușine și ocară și răutate ca a-ceasta ce mi-au făcut cutare om nu trebuie să lăsăm să nu ne răscumpărăm, acela ș'au dat putere slugie'și cu acēste cuvinte pentru că va merge sluga și să va nevoi de va face acea greșală, drept aceia să va certa pentru acea greșală ce'l va fi făcut sluga'și ca și când are fi făcut el sângru.

d. Cēla ce'l va fi dat neștine o palmă prespre obraz sau un pumn, și de va zice cătră cineva : cutarele m'au suduit și m'au bătut tot prespre obraz și mi-au făcut atăta rușine, dece te rog să'mi răscumperi depre dâns, sau și alte cuvinte ca acēste de'l va zice pentru să'l potă îndemna să'l răscumpere, și acela să va scula și'l va ucide, atunce cela ce l-au îndemnat și l-au trāmis nu să va certa ca un ucigătoriu, pentru căce că drept o palmă și drept un pumn ce va da neștine altuia, nu să

cade să să cēte sau să să răscumpere cu ucidere, alta acesta l-au rugat și i-au zis să'y facă răscumpărare drept palmă și drept pumn iară nu ucidere, și atunce numai singur cela ce va fi făcut uciderea să va certa ca un ucigătoriu.

ē. Când nu să vor putea alēge cuvintele să să știe putere i-au dat când l-au trimis, au învățătură, cum s'aru zice acea putere și a-cea învățătură spre bine l-au fost învățat au spre rău, atunce scrie să să mai crează cum să fie fost mai mult spre bine de cât spre rău.

s. Cēla ce va zice cătră cineva : de veri să ucizi pe cutarele ucide'l, atunce nu să chiamă că l-au trimis el să'l ucigă, pentru căce asupra lui au lasat puterea să facă cumu'l va fi voia.

z. Cēla ce va zice cuiva : pasă de întreabă pre Andrei de va vrea să'ti zică să mergi să ucizi pre Ión, și dacă va vrea el ucide'l, atunce cela ce l-au trimis și Andrei și ucigătorul toți într'un chip să vor certa ca niște ucigători.

n. Cēla ce'și va zice slugi'l : să nu te văz înaintea ochilor mei până nu voi auzi că ai făcut ceva vre un lucru ca acela pentru să'mi poți răscumpăra răutatea și rușinea ce ne-au făcut cutarele, și atunce de va merge sluga și'l va ucide trebuie să cēce giudețul ore ce fēl de răutate i-au făcut și cul au făcut, slugi'l au giupănu-său, pentru să să știe căruia dentru acel doi, sau de va fi fost vre o răutate mare ca acēia să fie lucrul în cumpănă de mōrte, pentru că de va fi fost într'alt chip lucru de nemică, cum să va certa sluga c'au ucis așa să va certa și cela ce l-au trimis, dece de va fi făcut răutatea stăpānului și va fi lucrul puțin și de va fi și omul de gios și micșor, atunce iaste sām cum i-au fost gāndul stăpānului să'l ucigă când ș'au trimes sluga, drept aceia într'un chip să va certa sluga ce-au ucis ca și stăpānul ce l-au trimis ; iară de va fi făcut acea răutate slugi'l, atunce arată sēmnele cum stăpānu-său când au trimes pe slugă n'au avut gānd că'l va ucide, ce s'au gāndit că numai cel' va sudui sau i va face altă nevoe în protivă ce le va fi făcut și acela, drept aceia nu să va certa stăpānul cu mōrte ca sluga ce va fi făcut uciderea, ce să va certa după voia giudețului.

f. Stăpānul ce va da putere slugi'și să ucigă pre cineva și nu'l va auzi neme cāndu'l va învața pentru că'l va șopti la urēche, și el să va duce și va ucide pre vrājmașul stăpānu-său, aice trebuie să cercetēze acela giudeț, întâi când i-au dat acē putere să margă să ucigă n'au auzit nime, a doo cel ucis de'l va fi fost stăpānu-său cu vrājmașie de mōrte, a treia de va fi străjuit sluga și va fi ucis omul într'acea dată cum și i-au zis stăpānu-său, pentru căce că atunce va crēde giudețul cum

stăpânul au dat putere slugii și să ucidă și va certa pre stăpânul slugel ca și pre un ucigătoriu; iară de va lipsi vre una den aceste ce zisem mai sus, atunce crêde giudețul cum să nu'l fie dat stăpânul putere într'acel chip cum ca să'l ucidă, și nu'l va certa ca pre un ucigătoriu ce numai după cum va fi voia giudețului, și acêsta să va face când va da stăpânul putere slugii și pre ascuns, ce să zice îl va șopti la urêche, iară de'l va fi dat acêsta putere unui ispravnic al său pentru să umble să pârască la giudeț pre acel vrăjmaș a lui și să nevoiască să'l omôră, atunce să înțelêge lucrul că i-au dat putere să umble să'l facă răscumpărare pentru răutatea ce'l va fi făcut după cum va alege giudețul, iară de să va grăbi și să va răscumpăra el signur, fără de giudeț, ce să zice îl va ucide singur cu mâna sa. să va certa atunce ca și un ucigătoriu.

1. Cêla ce va zice slugii sale : ia'ti un toiag și să nu mai vii la aceasta casă până nu'mi vei face răscumpărare pentru rușinea ce mi-au făcut cutarele, sau și cu alte cuvinte de'l va grăi să'l potă îndemna spre răscumpărare, și încă mai vrătos cându'l va zice de multe ori să'si ia toiagul. atunce sluga de va merge și'l va ucide pre acela. nu să va certa stăpânul slugel ce l-au trimes ca un ucigătoriu ce numai după voia giudețului de vrême ce'l va fi zis numai să'si ia toiagul aice arată sâmnul cum să'l fie zis să'l bată iară să nu'l ucidă.

ai. Feciorul sau sluga sau ruda sau prietenul va ucide pri cêla ce va fi făcut vre o răutate tatălui, sau stăpânului, sau rudei, sau prietenului, nu să va chema să fie făcut acea ucidere cu puterea tatălui sau a stăpânului sau a rudei sau prietenului, drept aceia tatăl, stăpânul, ruda, prietenul, acestora s'au făcut răutatea și sudalma, dece nu să vor certa ucigătorii, și acêsta va fi când feciorul sluga ruda prietenul vor fi ômeni buni și vor avea vête de ômeni buni și încă când vor fi făcuți răscumpărarea atunce și curând după ce le vor fi făcut acea vătămare, ce cum va fi neavând vrême să să svătuiască cu cei scândăliți și vătămați, ce să zice cu cei suduiți, pentru căce feciorul sluga stăpânul ruda prietenul vor fi ômeni răi și vor avea vêtea de răi și de vor fi făcut uciderea târziu prespre câte-va zile după svadă, atunce iaste sâmn cum cei suduiți, au știut de tocmala uciderel și n'au nevoit să nu să facă, drept aceia să va certa tatăl stăpânul ruda prietenul carii s'au suduit ca și feciorul și sluga și ruda și prietenul ce au făcut uciderea, și aceasta va fi să nu să cêrte ucigătorii celsuduiți, cumu s'are zice tatăl cându'l vor fi suduit svădinu-se den cuvinte andesine iară nu pentru vreun lucru ce au avut să ia sau să dea u-

nul altuia, pentru căce de va sudui neștine pre tatăl cui-va pentru niscare lucruri și feciorul să va scula de'l va ucide pri cêla ce au suduit pre tată-sêu pentru să dobândească acele lucruri tată-sêu și uciderea s'au făcut pentru folosul tătâne-său atunce iaste sâmn cum să fie știut și tată-sêu, drept aceia și tatăl și feciorul ca niște ucigători să vor certa, acêste tôte să înțeleg și pentru slugă spre stăpân și pentru rudă spre rudă și pentru priatel pentru priatel; încă de va afla că feciorul la uciderea celui ce au suduit pre tată-sêu va fi făcut cheltuială, iaste sâmn cum și tatăl și alții au știut de acea ucidere și drept aceia ca niște ucigători să vor certa, încă să va certa tatăl ca un ucigător când va fi început el a sudui întâi pre cêla ce l-au suduit sau l-au într'alt chip vătămat și feciorul lui l-au ucis de-au murit pre suduitoriu, iară de nu va fi tatăl început svada ce singur suduitorul atunce să va certa numai feciorul, asjidere vor fi și cei lalți; când va ucide feciorul pre cêla ce va fi suduit pre tată-sêu și de'l va parea rău tătâne-său iaste sâmn cum n'au fost cu voia lui uciderea, iară de să va bucura tatăl pentru căce au ucis feciorul lui pri cêla ce l-au suduit atunce iaste sâmn cum să fie fost cu știrea lui și ca niște ucigători amândoi să vor certa.

vi. Când va fi lucrul înpărechiat, ôreștiut-ay și fost-au cu voia lui au n'au fost, ce să zice tatăl. stăpânul, ruda, prietenul cum va să ucidă pre suduitor feciorul, sluga, ruda, prietenul, atunce giudețul de va avea niște sême ne ôre carele cum să fie știut. iară sêmele vor fi mici, să'i muncească să spue cu dreptul, iară de nu vor fi sême nice cum atunce agiunge de să'i pue numai să giure.

gi. Dator iaste tatăl, stăpânul, ruda, prietenul să nevoiască în tot chipul să sminteaască să nu să potă face ucidere de la fecior de la slugă de la rudă și de la priatel, iară de nu vor putea face nice într'un chip să sminteaască să nu să facă ucidere atunce de să va face nu să vor certa ca ucigătorii ce după cum va fi voia giudețului.

di. Sluga giudețului de va bate pri cêla ce va zice lêgea ce legiuiaște acest giudeț nu'mi place, drept aceia voru să mâng la alt giudeț, iaste sâmn cum să'l fie bătut cu voia giudețului

ei. Cêla ce va trimite pre altul să facă vre o greșală și acela va merge și va face, amândoi să vor certa după certarea acei greșale.

si. Aceia carii vor trimite să facă vre o greșală la vre un loc și de vor fi într'acel loc ômeni mulți și acei trimiși iară și vor fi mulți, atunce de va fi greșala mare, atunce fără nice de un sial de șuvele toți căi vor fi să vor certa de la giudeț după cum va fi greșala drept greșală de cêle mari cu môrte, iară de

nu vor face greșală di céle mari atunce va cerceta giudețul carile dentr'aceaia va fi mai cap și carile va fi început întâi greșala și céla ce va fi trimis întâi să să facă greșală și pre aceia va certa cu mórte, iară pre ceaia laltî vor certa după voia giudețului.

zi. Cella ce va zice acolo unde vor fi strânși niște ómenî mulți : de-ași putea găsi pre cineva să'mî ucigă pre cutarele sau să facă cutare greșală dai-ași atăta bani, și óre carele dentr'acei ómenî are mérge și are face acea greșală, atunce amândoi să vor certa după cum va fi greșala, de vrème ce să chiamă că l-au trimis.

ni. Cella ce va trimite pre alt om să facă vre o greșală nu să va certa-mai mult de cât l-au învățat să facă ori ce fél de greșală când l-au trimis, iară acel trimes de va face mai mult de cum i-au fost învățătura, acela singur să va certa drept cel mai mult ce au făcut.

fi. Cella ce va trimite pre neștine să facă cuiva răutate și după aceia iarăși să facă în vre un chip să zică să nu facă, și acela tot săși facă pre cuvântul dentăi, atunce să va certa el singur iară nu cela ce l-au trimis.

k. Celuia ce'l vor da învățătura să facă vre o greșală și va primi să facă și după acea să zică celuia ce l-au trimis nu vor face acea greșală ce m'ai învățat să fac, și după aceia iarăși să margă să o facă, atunce acela singur să va certa după cum va fi munca acei greșale și céla ce l-au trimis nice cum nu să va certa.

ka. Cella ce va trimite cumu s'are zice pre lón să ucigă pre Petre, iară Petre va ucide pre lón, atunce céla ce l-au trimis nu să va certa ca un ucigător, numai după voia giudețului.

kv. Cella ce va trimite pre Consta să ucigă pre lón și el nu va ucide pre lón ce va ucide pre Pavel, atunce cela ce l-au trimis nu să va certa.

kg. Cel trimis când va face aratare cum nu'l vinovat la greșala ce l-au clevetit, și de va fi acea mărturie să arate numai singur pre dâns, atunce acela ce l-au trimes să facă greșală nu va fi slobod de acea greșală ce l-au clevetit cu mărturiile ce arată celuia lalt. iară de va da răspuns cel clevetit pentru amândoi, atunce vor fi amândoi slohozi.

kd. De va slobozi giudețul pri cel vinovat ce-au făcut greșală, nu să va chema drept aceea slobod și cela ce'l au trimes să facă greșală, așijdere de va slobozi pre céla ce l-au trimes nu să va chema slobod și céla ce au făcut greșală.

ke. Carile va putea face vre o greșală, de carile iară și slobozesc pravilele, cumu s'are zice săși ucigă fata când va face précurvie, iară el să trimiță pre altul strein să o ucigă.

atunce nice unul nice ultul nu să vor certa, pentru uciderea ce s'au făcut.

ks. Cella ce va trimite pre altul să facă précurvie nu să va certa ca un précurvariu ci așa mai preișoră certare i să va da.

kz. Ori care cucon ce va fi încă nu de vrăstă ce să va găsi tot sub ascultarea părinților de va trimite vre unul să fie mărturie minciunosă, atunce pentru căe iaste încă nu de vrăstă tânăr nu să va putea certa certare deplin cum să cade la mărturie minciunosă ce numai și acesta cum va vrea giudețul, de vrème ce nu iaste puțința cel trimis să ia mai multă certare de cât céla ce'l va fi trimis.

Ce certare să da colora ce mulțămesc vinovaza, tului după ce face greșală. gla, on.

a. Cella ce va mulțemi nescul după ce va face vre o greșală atăta iaste vinovat ca și céla ce va trimete de va face greșala, drept aceea ca și cel vinovat să va certa macar că n'are avea acesta ce mulțămesc nice un folos nice o dobândă de la acea greșală ce s'au făcut.

v. Mălțămire să chiamă dacă face greșala cel vinovat când i-ar dăruî neștine vre un dar ceva bani sau alt lucru sau cu cuvinte de mulțămire să'l mulțămescă sau să'l giuruiască ceva sau să să cucerească lui, sau de i-ar pareă bine de acea greșală.

g. Cella ce va primi sau va ascunde pre céla ce face greșală iaste sām cumu'l mulțămeste pentru căe au făcut acea răutate și așa iaste ca și când l'are fi trimis să o facă, să va certa ca și vinovatul.

d. Cella ce va tăcea și nu va zice nimica celui ce'l va spune cum au făcut cutare răutate, atunce iaste sām cumu'l mulțămesc, și să va certa ca un vinovat.

e. Cella ce va da învățătura cuiva să facă vre o greșală și după aceea iarăși îl va zice să nu facă și acela va face greșala și dacă o va face cela ce l-au fost învățat îl va mulțami, să chiamă cum l'are trimete și să va certa tocma ca și cel vinovat.

s. Cella ce să va prinde chează dinaintea giudețului pentru cel vinovat, nu să chiamă cumu'l mulțamește.

z. Cella ce va zice de vrème ce n'are fi făcut cutarele cutare greșală eu ași fi făcut-o că așa mi-au fost gândul, să chiamă că'l mulțămesc.

n. Cella ce să va bucura de précurvia ce va face altul nu să va certa ca un précurvariu de va fi făcut précurvie pentru șburdăciunea și pofta lui, iară de să va fi îndemnat de pizmă pentru să facă rușine și ocară bărbatului muiarei atunce, și acela ce să va bucura face sām cum mulțămesc précurvariului, și atăta iaste ca și când l-are fi trimis el să

facă précurvie, drept aceia ca și précurvariul să va certa.

f. Giudețul de nu va amu putea cunoște cu sémne în ce chip au făcut neștine précurvie de sburdăciune au numa! pentru să facă rușine bărbatului acei muiari, atunce crède giudețul c'au făcut de sburdăciune.

i. Céla ce va trimite să bată pre altu! să va certa ca un vinovat, alegând de'l va bate în besérică sau în mijlocul trăgului, pentru că atunce să va certa numa! el singur.

ai. Cel ce va trimite să bată pre cineva, iară acela nu'l va ma! bate ci'l va ucide de tot, și când cel trimis va bate și'l va ucide de tot și va fi de față și cela ce l-au trimis atunce să vor certa amândoi ucigători, iară de nu va fi de față cându'l va ucide cel trimis atunce numa! ucigătorul să va certa ca un ucigător iară cela ce l-au trimis să va certa după voia giudețului.

vi. Céla ce va trimite pre cine-va să ucidă pre altul și el numa! ce'l va bate sau 'l va răni, atunce amândoi să vor certa după certare bătăi sau a rănitului, iară nu ma! mult.

gi. Céla ce va învața pre neștine să facă

o greșală și ma! apoi să vor împăca sau 'ș va fi vre o rudă cu vrăjmașul, atunce cel trimis de va face greșala să va certa el singur pentru căci céla ce l-au trimis să chiamă că și-au luat învățătura înapoi pentru rudenia ce'și vor fi cu vrăjmașul său.

di. Céla ce va zice pasă de ucide pre lón și prespre un cescuț să'! zică pasă de bate pre lón, atunce de'l va ucide pre lón amândoi ca niște ucigători să vor certa.

ei. Céla ce dă învățătură cuiva să facă vre o greșală și va trece vréme multă și după aceea o va face, atunce amândoi să vor certa într'un chip ucigători macar câtă vréme are fi trecut.

si. Deapururea să va certa acela ce învață pre altul să facă vre o greșală macar de ar și zice după aceea să nu o facă, iar de vréme ce i va fi zis să nu facă cutare greșală și el de o va face atunce acela ce l-au trimis să va certa ma! puțin după voia giudețului, iar de nu'! va fi zis să nu o facă atunce să vor certa amândoi după certarea acelei greșale ori ce greșală va fi.

Slava savrășeteli-bu, davșemn ipozacéla Iconețu.
V-LEA zrnd, ML. D. (1646.)

TABLA DE MATERII

A

PRAVILEI LUÎ VASILE LUPU

**Pravile înpărătești alese den svitocol înpăratului Iustinian, pentru multe fea-
luri de giudețe cu tot răspunsul lor, rânduite pre' omv. de începături.**

	<u>Pagina.</u>
<i>Pravile pentru plugari și pentru alți lucrători de pământ</i> <i>Pricina a</i>	5
Plugariul să nu tae cu plugul den hotarul altuia pentru să's mai lățească pământul său	
Pentru plugariul ce va intra în hotarul altuia.	
Cela ce va ara pământul altuia neîntrebat.	
Plugarii ce să vor tocni de's vor schimba pământurile.	
Plugariul ce să va amăgi la schimbatul pământului.	
Plugarii ce's vor schimba pământurile dintre oameni.	
Plugariul ce va avea pără cu altul pentru șămănătura și va meage de va săqera fără știrea giudețului.	
Pentru ceia ce vor face lazuri pre loc strein.	
Când să vor tocni nește lucrători să lucreaze împreună la fie ce lucru, de vor vrea pot să strice acea tocmală.	
Doo sate ce vor avea price pentru hotar.	
Ceia ce vor sămăna în parte într'o arătură.	
Cela ce va lua vie în rupt să o încreze, dupăcea să va căi și să va părăsi.	
Cine va curăți de spini pământ strein.	
Pentru vecinul ce va fugi den sat și'i vor rămănea ocinele.	
Cela ce să va hrăni pre ocinele celui fugit.	
Ceia ce vor lua ocine pentru datorii.	
Cela ce va găsi în cale dobitoc vătămat.	
Țăranul ce va fugi den sat să nu'l primasea necăiori.	
Cela ce va lua de la altul bou să's are.	
Cela ce va lua dobitocul altuia fără știrea stăpânului și să va duce cu dăns în cale.	
<i>Pentru ceia ce vor înpărți roada ce vor fi sămănat în parte</i>	7
Partea celuia ce samăna pre locul altuia.	
<i>Pentru ceia ce sēmăna în parte, cum li să cade să înpartă.</i>	7
Cela ce va lua pământ strein în parte și nu va lucra bine cum să cade.	
Cela ce va lucra vie streină pentru să înpartă roada.	
Plugariul ce va lua pământ strein să'l lucreze și apoi să va părăsi și nu'l va lăra.	
Plugariul ce va lua pământ de să'l are de la vre un om ce va fi dus în cale și apoi nu'l va ara.	
<i>Pentru furtușaguri ce vor face lucrătorii. Pricina a dooa</i>	7
Cela ce va fura sapă sau hârlet de la viar.	
Cine va fura clopot de la vre un dobitoc.	
Viarul ce va fura roadă den via ce lucreză sau grădinariul de va fura legumi sau poame.	
Păstorii ce va mulge oile sau vacile furiș fără de știrea stăpânului.	
Cela ce va fura miriștea altuia, ce să zice spicele.	
Cela ce va fura cal sau bou.	
Cela ce va fura bou den cireadă.	
Cela ce va fura snop sau va freca spice.	
Ceia ce vor intra în vie să mănănce iară să nu fure.	
Ceia ce vor fura plug sau her de plug sau giug.	
Ceia ce vor fura carul altuia.	
Când vor fi într'un sat niște furi mulți.	
Cela ce va înbla furând noptea bēnturi pren trăg.	
<i>Pravilă pentru tot fealiul de păstori. Pricina a treea</i>	8
Când va nemi viță de la plug în cireadă.	
Văcariul ce va lua dobitoc să'l pască și l va piarde.	
Dobitocul cu păstoriu, de va face vre o ispașe.	
Văcariul ce va lua bou de la plugariu să'l pască într'acea zi și del va piarde.	
Văcariul ce va lua bou demănăță de la plugariu și va fi sănătos iară șara să va afla bolnav.	
Pentru văcariul ce va giura strâmă și va fi vinovat.	

Văcariul ce va arunca cu toiagul și va vătăma vre o vită sau și într'alt chip.	
<i>Pentru paguba ce vor face dobitocele în țarină sau în vii. Pricina a patra.</i>	8
Când va ația neștine dobitoc în via sau în țarină.	
Dobitocul a făta de va paște pre locul altuia.	
Când va găsi neștine vre un dobitoc făcând pagubă.	
Când va ația neștine mascuși sau dulău stricând niscare bucate.	
Dobitocul ce va intra în vie sau în pomete și va cădea în vre o grăpă sau de să va împăra.	
Dobitocul ce va vrea să sară prespre gard și să va împăra.	
Cela ce va ucide dobitocul ce'i va fi făcut pagubă.	
Când vor găsi dobitoc în vie făcând pagubă.	
<i>Pentru pagubele ce să vor face în țarină. Pricina a cincea</i>	9
Cela ce va secera și's va căra snopii, și de-aciea va băga dobitoc în țarină și vor fi pământurile altor neștrânse.	
Cela ce's va băga dobitocul în vie și vor fi neculése.	
Ceia ce vor avea mirșe sau vedre sau alte măsurii hiclene.	
<i>Pentru uciderea dobitocelor. Pricina a șecea.</i>	9
Când va dărâma neștine în pădure și va cădea pădure de va ucide vre un dobitoc.	
Dărâmând neștine un copaciu va scăpa săcurea și va ucide vre un dobitoc.	
Aducându's neștine vitele den câmp să va lua cu dănsse și vre un dobitoc străin.	
Cela ce întinde curse sau lațuri la vre un pomăt, și de să va prileji să să prinză dobitoc dumescnic.	
<i>Pentru luptarea a dobitoce și pentru vătămarea lor</i>	9
Pentru luptarea a doo dobitoce și pentru tâmplarea lor.	
Când să vor lupta doo dobitoce și va vătăma una pre alta.	
Când va veni un dobitoc asupra altuea, și cela nu'i va da cale.	
Când să vor svădi doi dulăi și stăpânii nu'i vor despărți și va vătăma unul pre alt.	
De va avea neștine dulău simet și va birui pre toț.	
De va ucide neștine dulău păstoreso.	
Cela ce va omori dulău de turmă.	
Cela ce va strica dobitocul altuia.	
<i>Pravilă pentru pomi. Pricina a șeștea.</i>	10
Cela ce va socoti un pom și'l va crește în loc strein.	
De va sta pomul în marginea viei.	
Când să vor prici neștine pentru niscare tufe de vie.	
Cela ce va tăia vie roditoare sau și pusori.	
Cine va tăia pomi dumesnici.	
Pomul ce va fi bătrân sau uscat.	
Cela ce învață pre altul să margă să tae pom.	
<i>Pravilă pentru arsuri și de toate felurile de pojar. Pricina a opta.</i>	10
Când va lăsa neștine pojar în pomătul său.	
Cela ce va slobozi pojar în pădure streină.	
Cela ce va arde gardul viei.	
Ceia ce vor aprinde casa omului.	
Ceia ce vor pune foc la grajd sau la alt loc unde va sta fân, pae și alte ca acestea.	
<i>Pravilă pentru ndmîșt. Pricina a noua.</i>	10
Nămîtul ce va strica dobitocul cui'va ca să plătescă stăpănu-său.	
Nămîtul ce va înbla noptea furând.	
Nămîtul cui'va de va fura de multe ori și va scote turma sau cirêda și vor peri niscare vite.	
Cela ce va da dobitoc la păstoriu fără știrea stăpânului.	
Păstorii când va lua de va paște dobitoc : oi, sau vaci, sau iape, cu știrea stăpânului.	
<i>Pentru cea ce vor zidi sau vor răsădi pre locul altuia. Pricina a zecea.</i>	10
Un om ce's va face casă sau altă ceva pre locul altuia.	
Cela ce va zidi sau va răsădi pre loc strein.	
Cela ce răsădește pomi pre pământul altuia.	
Cela ce răsăpește casa altuia fără de voea giudefului.	
De să va cheltui neștine să facă fie-oe nametii pre loc strein.	
<i>Pravilă (pravilă) pentru mori. Pricina unsprăzecea (ai).</i>	11
De va face neștine moră pre locul a mulț.	
Cându's face neștine moră după ce să vor împărți răzêșii ce sânt cu dăns in sat.	
Când va îneca apa morii niscare pământuri.	
Are putere cela ce'i să vor strica pământurile cându-să-vă direpta apa morii prent'rânse să oprêscă moră să nu înble.	
<i>Pravile împărătești pentru alt feal de furtașaguri. Pricina a doo-spre-zecea (vi)</i>	11
Voroavă pentru rându l furtașagului.	
Cum să cade giudețelor să dea mare certare furilor.	
Furtașagurile sânt de multe feluri.	
Un feal de furtașag iaste mare iară altul mic.	
Cade-să să știm că doo certări să dau furului.	
Pentru omul ce'i vor fura bucatele.	
Păgubasul să va ceare la giudeț să cearde casa nescui.	
<i>Pentru furii ce fân drumurile fără arme. Pricina trei-spră-zecea (gi).</i>	12
Pentru cea ce vor păzi drumurile fără arme numai pentru furtașagul.	
Cela ce să va face a vâna pre lingă drum pentru să apuce ceva cu furtașag.	
Furul ce va sparge zidit, sau ușe, sau secrii.	
Cela ce să va ascunde la vre un loc pentru să fure.	
Cela ce va fura haine de la feredau.	
Cela ce va fura lucru puțin.	
Cela ce va fura den casa stăpănu-său.	
Cela ce va fura den beserică lucru svințit.	
Cela ce va fura găini, găște și de alte paseri.	

Cela ce va fura furtușag mare întâia dată.	
Cela ce va dezbrăca omeni pe drum noaptea.	
Cela ce va face trei furtușaguri.	
Pentru tâlhariul de drum.	
Când vor fi nește soții (tovarăși) multe, de vor tâlhui.	
Pentru vânzătorul de omeni.	
Vânzătorul de omeni după moarte ce'l vor face încă să dea prețul ce-au luat.	
Cela ce va fura dobitoc den pădure sau den câmp.	
Cela ce va fura dobitoc ce va găsi slobod lângă un drum.	
Pentru cela ce trage apa și o scote den matcă.	
Gela ce strică adăpătorile de pre drumuri.	
Când va srăgui neștine de va întorce furtușagul.	
Țiganul sau țiganka de'l vor prinde furând.	
Când va cere neștine vre un lucru și'l va tăgădui.	
Când va trimite neștine pre altul să fure	
Cela ce va svătui pre neștine să fure.	
Cela ce va da agiutoriu furului ori în ce fel.	
Când să va afla într'o rudă numai unul să fi fur.	
Cela ce va găsi ceva pre drum și nu va mărturisi.	
Cine va găsi ceva pre marginea apei.	
Cându's va răsturna neștine carul în vre o apă mare.	
Cine va apuca ceva de la casa ce arde și de nu'l are fi luat are fi scăpat, n'are fi ars.	
Când va lua neștine lucru de la casa ce arde, că de nu'l are fi luat are fi ars acolea.	
Pentru cela ce va muta hotarul.	
Cela ce va lua piatra hotarului.	
Cela ce va trimite pre altul de va muta hotarul.	
Cine va lua bani împrumut și nu'l va da.	
Cela ce va cere uu dobitoc să margă la cutare loc și va merge mai departe.	
Cela ce va da altnea să'i ție niscare lucruri și el va înbla cu dănce cum are fi a lui.	
Cine va lua bani să'i ție și'i va cheltui.	
Când va priimi neștine avuție să o ție și să o scotăscă și o vor fura.	
Când va cere neștine un lucru de la altul și dacă 'i-l va da atunci 'i-l vor fura.	
Cela ce va dice că'i au furat avuția ce au fost pre mâna lui.	
Negutătorul ce'i vor da bani să'i ție și'i vor număra.	
Ispravnicul cuiva de va lua bani de la niscare datornici a celor săraci.	
Cela ce să va lega de altul dicând că iaste datoriu.	
Când vor avea niște soții bani împreună.	
Cela ce va cheltui banii besericii.	
Cela ce va fura lucru svințit den loc cinstit.	
Cela ce va fura lucru nesvințit den loc svințit.	
Pentru cela ce'l vor certa pentru furtușag.	
Oare ce lucru să chiamă svințit.	
Cela ce va fura moaștii.	
Cela ce va fura cruce den beserică.	
<i>Pravilă pentru vama cea domnescă. Pricina a patra-sprea-sece (di)</i>	14
Cine va înbla cu amăgitori și nu va plăti vama domnescă.	
Cela ce va zice că n'au știut unde iaste vama	
Cărașul ce va ocoli vama.	
Vameșul ce va afla negoțul săngur fără stăpân.	
Vameșul ce nu va lua negoțul cel ascuns.	
Vameșul ce nu's va lua vama până în e (5) ani.	
Cine va sări pre vameș cându'i vor cere vamă.	
Vameșul ce va lua mai mult de cumu'i adetul.	
Vameșul ce va cere vamă den niscare lucruri ce nu s'au dat altă dată vamă.	
Vameșul ce va năpăstui pre negutători.	
Vameșul ce va fi pricină să nu trecă negutătorii pre la vre o scală (schelă).	
Cela ce va face vamă noo carea n'au fost.	
Cum nu pôte face nime vamă noo carea n'au fost fără numai săngur împăratul.	
Cela ce va fi scutelnic de nu va plăti vamă	
<i>Pentru cea ce fură în pima cuiva cu batjocură. Pricina ei.</i>	15
Cela ce's va face răs de altul de'i va fura ceva.	
Cela ce va merge să fure și nu va fura.	
Cela ce va apuca slujnica altuia.	
Când va avea neștine vre un lucru la altul și nu'l va putea scote.	
Cela ce va scote și va lua pietrile de la viea altuia.	
Cela ce va fura de săracie.	
Cela ce va fura de la vrășmașul lui.	
Nămitul ce nu's va lua simbria.	
Cine va fura hiară sau pasere sălbatecă.	
Cela ce va fura de la tată-său.	
Muiarea ce va fura de la bărbat.	
Cela ce va svătui pre muiare să fure de la bărbat.	
Muiarea ce va fura de la cela ce curvește cu dănsa.	
Călugărul ce va fura pre egumen.	
Cela ce va fura vre un lucru ce'l va fi giuruit neștine să'l dea și el nu va aștepta.	
Cela ce să va îndatori la altul.	
Cela ce va dice cumu'l-au ertat pârșul.	
Cela ce's va prinde un lucru de furat și'l va lua fără de știrea giudețului.	
Tăranul de's va găsi pământul țindu'l altul sau casa's și va vrea să ia fără știrea giudețului.	
Un om are un cucon micșor; dece, până a crește 'ș'au lăsat avuția pre mâna frăține-său să să hrănescă.	

Un om ce are lua un lucru a ore-cui și-l are da altuia să să hrănescă, cela cu lucrul nu pôte să-l ia fără de giudeț.	
Cela ce s'ă va apuca de va lucra o vie în pustie și o va înoi, și viea va avea stăpân.	
Când s'ă va svrăși cela ce-au înoi via și nu-l vor rămânea feciori.	
Daca va curăți neștine via și o va tocmi, după-acea o va lăsa iarăși de s'ă va pustii.	
Doi ômeni de vor avea pără pentru o vie și până a să pără va merge unul și va culge via.	
Cela ce s'ă va lua lucrul de la altul, sângur cu voea sa fără știrea giudețului.	
Doi ômeni când s'ă vor gâlcevi, vrând să scôță unul pre altul dentr'un loc.	
Cela ce s'ă va tème că-l vor scôte dentr'o casă.	
Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele lui.	
Tată cu fecior va să scôță unul pre altul den ocine și den bucate.	
Vlădicul sau egumenul vor lua unde vor găsi vre un lucru de-a beserice și fără știrea giudețului.	
Igumenul cu săborul sânguri cu voea lor vor lua averea vlădicului după mörte.	
Cela ce va înprumuta cu bani pre neștine sau -l va nămi casă, nu va putea să-ș ia al său fără știrea giudețului.	
De va avea neștine un ispravnic la bucatele sale.	
Când va giudeca un giudecător strămb.	
Oare ce va să zică să dea de doo ori prețul aceluî lucru.	
De va avea neștine la altul ceva vre un lucru și-l va cöre și cela nu-l va da.	
Un om de bună voea sa de va lăsa ceva unui sărac.	
Cela ce va avea datorie la cine-va și vor avea tocmală să ia și altă ceva în preț.	
Cela ce va face tocmală cu altul până la o zi.	
Un om de s'ă va tocmi cu altul să-l dea un dobitoc.	
Un om ce-ș va lăsa la mörte averea sa cui va vrea.	
Pri cela ce-l vor lăsa să moșnenescă pre urmă.	
Cela ce va fi ispravnic vre unui mort.	
Când va lăsa neștine ceva altuia să să hrănescă.	
De vor lăsa cuiva ce-va drept suflet.	
Cine va apuca mainte de vreme de va lua de acële bucate ce -l s'au dat drept sufletul celui mort.	
Pentru fie ce lucru ce s'ă va da drept suflet.	
<i>Pentru sëmnele furtușagului. Pricina si.</i>	18
Pentru furtușagul cum iaste cu nevöe arăta.	
Vëstea și fuga tuturor arată furtușagul.	
Unde să face furtușagul trebuie să arate locul, iaste stricat pre unde va fi întrat furul de-au furat.	
Nu să va crede păgubașul pre cât va zice că-l au furat, ce trebuie să-l dea giurământ.	
Să să dea giurământ și celuia de la care s'au furat.	
Încă să dea giurământ și celuia ce mută hotarul.	
Doi vrăjmași scriind unul o carte părând celuia-lalt cum, scrie ceva de rău de dăns va apuca car-tea și o va sparge.	
Pentru iđov cum nu-l să dă giurământ și pentru giurământul ce să dă înprotiva furului.	
Omul rău face prepus de furtușag; face prepus de furtușag și cela ce va trece pre un loc pre unde nu va fi mal trecut.	
Prepusul să face încă și când vor găsi pre neștine într'acel loc unde s'au făcut furtușagul.	
Carele va fugi într'acea zi den casa ce s'au furat face prepus să fie acela vinovat.	
De să va găsi vre o haină a cuiva la locul unde s'au furat.	
Omul sărac de va cheltui niscare bani mulți.	
La care casă vor găsi niscare cini de trăba furtușagului.	
Un om ce înblă amestecânduș acoloa fără trebă, ș părând pre unul si pre altul face prepus să fie el vinovat.	
Când are putea neștine să smintescă furtușagul.	
Acëste prepusuri nu sânt nice de o trêhă înprotiva omului cel bun.	
Face prepus de furtușag și cela ce zice altuia că-l vrăjitoriu.	
Omul ce va fi vestit de rău face prepus, să-l munciască.	
L'acela ce vor găsi lucru de furat.	
Unde vor găsi lucru de furat și va fi om bun.	
Pri cela ce vor munci pentru prepus.	
Cela ce va cumpăra lucru de furat.	
Cela ce va cumpăra lucru prea eftin.	
Celuia ce-l vor dărui lucru de furat.	
Cine va cumpăra lucru ce nu iaste de meștersugul lui.	
Cine va cumpăra lucru de furat și-l va întörce.	
Cine va cumpăra lucru de furat și va fi lucru den beserică.	
Cela ce va pune zălog lucru de furat.	
Cine va cumpăra vre un lucru de la tâlbariu.	
Cela ce va cumpăra furtușag și va spune tuturor.	
Cela ce-ș va răscumpara lucrul cel furat cu bani unde-l va găsi.	
Cine va cumpăra lucru de furat și-l va da a cui a fost.	
<i>Alt feal de pravile împărătești pentru tôte feliuriile de giudețe, cu răspunsuri; de tot feliul de certări tot pre rând arătate fie-ee glavi cu tôte începuturile sale, după grașelele fie-cui ciue va cerca desrăg să pôltă afla carea în ce frumă să găsdețe.</i>	
Pentru cea ce vor sudui pre giudeț sau pre ômenii cei domnești. <i>glava. a.</i>	19
Pentru cea ce vor sudui pre sofi. <i>glava. v.</i>	20
Pentru cea ce vor sudui pre mai marii lor. <i>glava. g.</i>	20
Pentru cea ce vor face bani răi. <i>glava. d.</i>	21
Pentru cea ce înblă cu bani răi. <i>glava. e.</i>	21
Pentru cea ce găsesc comoră. <i>glava. s.</i>	22
Pentru ucide și câte feliuri sânt. <i>glava. z.</i>	23

	Pagina.
Pentru certarea ucigătorilor de ômeni. <i>gl. n.</i>	23
Pentru cea ce va ucide pre tată-său. <i>gl. f.</i>	25
Pentru cea ce vor face ucidere cu otravă. <i>gl. i.</i>	28
<i>Preparările otrăvit cum să vor crede .</i>	28
Pentru cea ce ucig pri cea ce vor să'i ucigă. <i>gl. ai.</i>	29
Pentru cea ce ucig pri cea ce'i gălesc furând. <i>gl. vi.</i>	30
Pentru ranele cele de mörte. <i>gl. g.</i>	32
Când să va certa cea ce-au rănit pre altul. <i>gl. di.</i>	32
Pentru bărbații ce vor lua doo mueri. <i>gl. ei.</i>	33
Cându's va piarde zestrele muiarea ce va fi făcută precurvie și când nu le va piarde. <i>gl. si.</i>	33
Pentru care vine să despart căsării bărbat de muiare. <i>gl. zi.</i>	35
Pentru precurviea unuia să va tocni și a celuia-lalt și nu să vor despărți. <i>gl. ni.</i>	35
Cum și in ce chip să desparte bărbat de muiare pentru sodomă. <i>gl. fi.</i>	36
Când să vor despărți căsării pentru irese de va fi unul eretic. <i>gl. k.</i>	36
Când să va despărți muiarea de bărbat pentru vrăjmășia bărbatului. <i>gl. ka.</i>	37
Cum și in ce chip să va putea arăta vrăjmășia bărbatului. <i>gl. kv.</i>	38
Când are vöe bărbatul să's bată muiarea. <i>gl. ky.</i>	38
Oare când tröbue să's pue bărbatul chizăș că nu's va omori muiare. <i>gl. ka.</i>	39
Pentru câte feluri de lucruri pöte bărbatul să's gonöscă muiarea. <i>gl. ke.</i>	39
Când iaste muiarea datöre să imble după bărbatu's. <i>gl. ke.</i>	40
Pentru certarea hotrului. <i>gl. ka.</i>	41
Carele să chiamă hotru și când să va certa. <i>gl. km.</i>	41
Cela ce's va nămi casa pentru să să fa-ă acölea precurvie. <i>gl. kf.</i>	42
Pentru pärinți cea ce's vor hotri featele. <i>gl. l.</i>	42
Pentru bărbații ce's vor hotri muerile sale. <i>gl. la.</i>	43
Pentru răpitul, ce certare li să va da. <i>gl. lv.</i>	43
Ce certare să va da celuia ce răpöște muiare curvă. <i>gl. lg.</i>	46
Ce certare să va da celuia ce răpöște călugăriță. <i>gl. ld.</i>	46
Pentru cea ce fac curvie cu călugăriță. <i>gl. le.</i>	47
Ceia ce fac silă feciölor de le strică fecioria. <i>gl. ls.</i>	47
Când iaste datoriu cela ce face silă fetei să o inzeströze. <i>gl. ls.</i>	48
In ce chip să va putea arăta cum să să fie făcut silă fetei. <i>gl. ln.</i>	49
Pentru sodomie ori ce fël va fi și câte feluri sămt. <i>gl. lf.</i>	49
Pentru cea ce vor face curvie cu dobitoce. <i>gl. m.</i>	51
Pentru sânge amestecat. ce fël de certare să va da. <i>gl. ma.</i>	51
Pentru mestecare de sânge ce să face cu nuntă. <i>gl. mv.</i>	51
Pentru certarea celora ce suduesc pre altul. <i>gl. mg.</i>	54
Pentru sudalme, când să vor chema micl și când să vor chema marl. <i>gl. md.</i>	54
Când va putea scăpa de certare cela ce suduiaște. <i>gl. me.</i>	55
Când va putea să vie să să plängă la giudeț pentru sudalmă. <i>gl. ms.</i>	55
Când să va chema sudalmă de va zice neștine altuia : minți. <i>gl. me.</i>	56
Pentru iartarea sudalmel, cum și in ce chip să face. <i>gl. mn.</i>	56
Pentru cea ce clevetesc și suduesc pre Domnul țără. <i>gl. mf.</i>	57
Pentru cea ce suduesc și ocărăsc pre nestine cu scrisöre. <i>gl. n.</i>	57
Pricina întâi, pentru carea să îndemnă giudețul de mai micșuröză certarea. <i>gl. na.</i>	58
Pentru o samă de greșele ce să chiamă că să fac fără de înșelăciune. <i>gl. tai.</i>	58
Oare-care greșele să chiamă cu înșelăciune. <i>gl. tai.</i>	59
Pentru a doa pricină, ce micșuröză certarea. <i>gl. nv.</i>	59
Pentru a treea pricină ce șuvăște cel vinovat. <i>gl. ng.</i>	60
Certarea celor tineri. <i>gl. tai.</i>	60
Certea cuconilor. <i>gl. tai.</i>	60
Cum să micșuröză certarea celora ce sămt încă nu de vrăstă. <i>gl. tai.</i>	61
A patra pricină ce micșuröză certarea vinovatului. <i>gl. nd.</i>	61
A cincea pricină ce micșuröză giudețul certarea celui vinovat. <i>gl. ne.</i>	61
Sèmele nebulului, pri ce să va cunöște. <i>gl. tai.</i>	62
A șesea pricină, asemenea celora-lalte. <i>gl. ns.</i>	62
Pricina a șeptea pentru carea se micșuröză certarea. <i>gl. nz.</i>	62
A opta pricină ce micșurează certarea după voea giudețului. <i>gl. nn.</i>	63
Pricina a nooa, așjdere tot într'acestași chip. <i>gl. nf.</i>	65
Pentru a zöcea pricină ce iaste ca și celelalte. <i>gl. x.</i>	65
A unsprăzecea pricină pentru micșurarea certării. <i>gl. xa.</i>	66
A döoa-spră-zöcea pricină, așjdere așa. <i>gl. xv.</i>	66
A tröea-spră-zöcea pricină, așjdere așa. <i>gl. xy.</i>	67
A patra-spră-zöcea pricină ce micșuröză giudețul certarea. <i>gl. zd.</i>	67
A cincea-spră-zöcea pricină, tot într'acest chip. <i>gl. ze.</i>	67
A șesea-spră-zöcea pricină, tot într'un chip, pentru micșurirea certării. <i>gl. zs.</i>	67
Pentru cea ce's lepădă călugăria și's răd de cinul călugăresc. <i>gl. zz.</i>	68
Pentru certarea celora ce's vor lepăda călugăria. <i>gl. zn.</i>	69
Pentru cel ce va svätui sau va trimite pre altul să facă vre o răutate. <i>gl. xj.</i>	69
Ce certare vor lua cea ce svätuesc pre neștine să facă rău. <i>gl. o.</i>	70
Sèmele care arată pri cel greșit cumu'i vinovat. <i>gl. oa.</i>	71
Ce certare vor lua cea ce ajutöresc pre altul spre vre o răutate. <i>gl. ov.</i>	71
Ce certare vor lua cea ce să găsesc la svadă. <i>gl. og.</i>	72
Sèmele carele arată pri cel cu arme ce s'au aflat la svadă. <i>gl. od.</i>	72
Certarea ce vor lua cea ce vor agiuta vinovatului. <i>gl. oe.</i>	73
Certarea celora ce sămt gazde de furl și de tălhari. <i>gl. os.</i>	73
Ce certare va lua cea ce dă putere cuiva să facă vre o răutate. <i>gl. oz.</i>	74
Certarea ce să va da celora ce mulțămăsc vinovatului. <i>gl. on.</i>	76

PRAVILA BISERICĂSCA

NUMITA CEA MICA

TIPĂRITĂ LA ANUL 1640 ÎN MĂNĂSTIRFA GOVORA

(după ediția din 1884 publicată de Academia Română).

NOTĂ PRELIMINARIA.

În edițiunea de față am căutat mai cu seamă să reproducă, cu cea mai strictă fidelitate posibilă, ortografia, modul de scriere și chiar dispozițiunile tipografice ale edițiunei *princeps*.

De aceea, transcripțiunea noastră s'a făcut ast-fel, în cât să reproducă, separat, cuprinsul nu numai al fiă-cărei pagine în parte, ci încă și al fiă-cărui rând din paginile textului original, fără scăzământ nici adaos.

Ne putându-ne însă nici servi cu litere de dimensiuni enorme, ca vechii editori, (1) nici a perde așa /de mult spațiu reproducând pe câte o pagină speciale fiă-care din fețele tipărite ale volumului de la 1640, (2) am grupat, pe fie-care din paginile edițiunei noastre, câte patru din fețele celei primitive, însemnându-le, pe de o parte, cu numerotațiunea pe file (adese ori eronată), ce există în edițiunea de la Govora, adaogând la acel număr o stea, spre a-l distinge, iară, pe de altă parte, am admis o numerotațiune continuă a noastră, repetită pe colonne, în care figurează, sus, *recto*, iar jos, *verso* al filei. Fiă-care pagină conține doo asemenea colonne, cari sunt tipărite cu litere de diverse mărimi, spre a să păstra, și în proporțiunile tipografice, analoga cu vechiul text tipărit.

Nu ne-am abătut de la această analogie nici

în spațiarea cuvintelor; ast-fel în cât cititoru va găsi, în transcripțiunea noastră, toate acele numeroase legături de câte doo, trei și chiar până la cinci cuvinte într'unul singur, câte se află în edițiunea originală; precum : *deova lăsa*. în loc de : *de o va lăsa* ; *săvēnevoiți*, în loc de *să vē nevoiți* ; *pândșva* în loc de *pând și va* ; *denuwavrē*, în loc de : *de nu va vrea*.

Ne am abținut asemenea de a însemna cu trăsuri de împreunare silabele acelor cuvinte, care se află neterminate la finele unor rânduri. Lectorul va avea a face însuși acele legături, la noi ca și în textul cel vechiu.

Am suplinit mai adese cu caracter *italice* literile care se află omise în unile cuvinte, cu sau fără însemnare de o *titulă* de abreviațiune pe d'asupra, după usul vechiei scrieri cirilice.

Paginile, frazele și cuvintele, care sunt tipărite în limba slavonă, au rămas tot astfel și în textul nostru; dar în anexe, noi dăm traducerea lor pe românește.

În fine, căutând a învinge, pre cât ne-a stat prin putință, dificultățile transcripțiunei slovelor cirilice și a ortografiei lor, prin litere latine, am fost nevoiți a admite ore-care reguli, din care unele, mărturisim fără sfielă,

(1) Dimensiunile celor trei specii de litere cirilice întrebuințate sunt cele următoare : 0m,007 (*Text*); 0m,006 (*Terția*); 0m,004 (*Cicero*), înlocuite în transcripțiunea noastră cu corpurile : 14 (*Mitel*), 12 (*Cicero*), și 8 (*Peti*)

(2) Dimensiunile formatului sunt cele următoare : înălțime 0m,153, lățime, 0m,10.

că ni se par și noă a fi cu totul arbitrari. | dăm aci, pur și simplu, pentru usul îngădui-
Fără de a cerca să le îndreptăm pe alte ra- | torului lector, tabela sinoptică a echivalențe-
țiuni de cât pe aceia a înlesnirii la transcriere, | lor admise în transcripțiunea de față :

а = a.	о = o.	ω = ă, și ă. (betrăn, tă- năr, apostoli).
б = b.	п = p.	α = ă.
в = v.	р = r.	κ = é.
г = g. și gh.	с = s.	η = ia.
д = d.	т = t.	ι = ie.
е = e.	у = u.	ιο = iu.
ж = j.	ф = f.	ⲓ = în, ân și î : (inna- inte, ântâiu).
з = z și d.	х = h.	α = ia.
ѕ = z și d.	w = o.	π = â și ê.
и = i.	ш = ș.	ξ = x.
й = i.	щ = sc. și șt.	ψ = ps.
і = i.	ц = ț și ȕ.	θ = th.
к = c, ch și k.	ч = c și ci.	ν = y și v : (Moyși, e- vanghelie).
л = l.	у = g și gi : (legiuit).	
м = m.	х = ă și ă.	
н = n.		

NB. În ediția noastră nu s'a observat toate regulile arătate în această notă preliminară, scopul nostru fiind de a reproduce textul Pravilei cu litere mai mici și fără indicarea paginilor ediției vechi, spre a corespunde sistemului întregii tipărituri.
I. M. Bujorău.

П Р Ъ В И Ъ Я

Ѐчеста іаѣте

дїрепѣтѣрїю де лѣѣе,

тѣокмелѣ сѣинцилор апостоли ток-
мїте де зѣ сѣвѣарѣ, кѣтрѣ а-
чѣста ши а прѣкѣвнїшилар
пѣринци ѣвѣцѣтѣрилар лѣмї.

Типѣрїтѣсѣѣ ѣ типар
нѣ прѣлѣдмїнѣтѣдлн домн

ІО МАТѢИ

Басаравѣ Воеводѣ а тоѣ
тѣ цѣра Оунгровлахїен :
ѣ мѣнѣстїреѣ ГОВОРѢ.
Вѣлѣто зѣрмѣ. ѣрѣ де
ла нѣцѣрѣ лѣн хѣ, ахѣм.

P R A V I L A

acesta iaste

direptătoriu de lege,

tocmelele sfinților apostoli toc-
mite de 7 săbore către a-
cesta și a prăcuvioșilor
părinți învățătorilor lumii.

Tipăritu-s'au în tipar
î. prăluminatului domn

IO MATHEI

Basarabă Voevodă a toa-
tă țara Ungrovlachiei :
în mănăstirea Govora.
létul 7149 iară de
la nașterea lui Christos 1640.

НА ПРЕСВѢТЛОЕ ЗНАМѢНІЕ ЙХЪ
МА́ТЕЙ Г҃ДНОВЕЪ БАГАРЯ́БСѢЪ.

Страна сіа є знаменіє, птицѣ страна носитѣ.
 На грѣхѣ нѣкѣ выи, и оубѣсло виситѣ.
 Мѣкѣ дѣмѣ пресѣтлаго, и пресѣтѣншаго.
 Дѣмѣ рѣда касараѣхъ, добаестѣнѣшаго.
 Чѣлкъ жѣзѣбѣмѣ, нѣтѣнѣса нѣ прѣтѣнѣнѣшаго.
 Сѣхъ ко дѣбѣстѣ поѣтѣа, многѣхъ сѣхѣнѣ дѣнѣтѣ.
 Прѣтаваѣ оубѣсѣ висотѣ, дѣмѣ сѣхъ мѣлѣтѣ.
 Паанѣжѣ мѣсно нѣхъ хѣбѣстѣ прѣдѣстѣа мѣтѣ.
 Рѣда нѣжѣ тоѣмѣицѣ мирнѣе житѣлѣстѣро.
 Нѣдаѣ нѣспрѣвѣрѣнѣса, бѣжѣ бѣгѣнѣтѣстѣро.
 И оубѣсѣлѣ нѣхъ сѣмѣ, нѣ нѣскѣдѣтѣнѣса.
 Страна рѣнѣнѣнѣ прѣсѣнѣ нѣ нѣзѣлѣгѣтѣнѣса.

Срѣнаѣ Нѣстѣрѣа
 вѣ Ф.

Predoslovie către toți nastavnici sfinței bisereci.

Préluminațiilor arhiepiscopilor, mitropoliților și iubitorilor de dumnezeu, episcopilor, și preoților, și tuturor duhovnicilor, cariți cu putere preoțesca de la dumnezeu sunt sfințiți.

THEOFIL, cu mila lui dumnezeu arhiepiscop, și mitropolit, a toată țara rumănescă, pace și spăsenie priimiți duh sfânt, cărora veți lăsa păcatele, lăsa-se-vor lor și cui le veți ține, ține-se-vor lor.

on gl.
20
3-a 65

Socotitam, că mai toate limbale au carte pre limba lor, cu aceli cugetați și eu robul domnului mieu lui Is Hs, să scoț cēstă carte, anume pravilă pre limba rumănescă sfinților voastre frați duhovnici rumănești, cariți sunteți păstorii oilor celor cuvântătoare a turmei lui Hs. Care are întru sine multe feliuri devindecării sufletelor creștinesci celor ce sunt rănite cu păcate însă mai vrătos și cale la împărăția cereiului.

Însă mă rog sfinților voastre cu mare milă la care mână va căde această fântă carte, acela să aibă a o ține în mare cinste, și să se învețe dentru la în taină, cum va vindeca sufletele ămenilor de păcate. Iară întru mână de mirēn să nu se de, nice la măscăriciu să nu fie tocmēlele sfinților apostoli, și a sfinților părinți batjocurite, că apoi milostvata ver da samă frate duhovnice, eu nu voi avea trebă.

Cela ce priimēse gândurile omenești, datorii iaste întru scriptură învățat a fi, să se oprēscă de pohte, smerit, și cu lucrure bune pre tot ciasul să se rōge lui dumnezeu, ca să i de cuvânt de înțelepciune ca să îndreptēze pre ceia ce scapă către dinsul. Iară într'alt chip

înșuș datoriu iaste a posti miercurea și vinerea prespre tot anul cum poruncesc sfințele și dumnezeesile pravile. Cum de carele va avē, înșuș să o dea și altoră a face. Iară de va fi înșuș nesciutoriu, și nepostnic cum va învăța pre alții a face lucrure bune, și cine e neînainte
255
grăi vēzând pre el fără tocmală, și bețiv, și învățând pre alții să nu se înbēte sau alt vre un lucru bun a petrēce, carele singur nu au făcut, ochii de u-

Ezec. 34
stih. 10
Erem. 48
stih. 10
dē ac.
besed.
44.
stih. 31

rechii grăiasce scriptura cu aceia socotēse-te, o duhovnice pentru ce că de va peri nu mai o oae pentru negrija ta dentru mânăle tale se, de căuta. Des-
prinde ce zice sfânt Ioan запоусть la dēanie în a treia нѣро оученіе, aciasta grăiasce. De să va delunga numai unul de taine necuminecat, au nu au oborât toată spăsenia sa, episcopul sau
popa, că sufletul iaste de o perire atăta desertăciune are, căt nice un cuvânt nu poate pune înainte, ce cu socotință și cu iubire de trudă, slujirea și lucrul lui dumnezeu iaste a face că grăiasce scriptura prociat cela ce face lucrul domnului cu negrijă, iară marele Vasilie grăiasce, socotēște să nu te tēme de om întru cădērē lui, ca să nu dai pre fiul lui dumnezeu, întru mânăle celor nedostoinici, ca să nu te rușinezi de cineva de marii pământului nice de înșuș cea ce pōrta stemă să nu cumineci, că pravilele dumnezeesce nu lasă pre cei nedostoinici să se cuminece, cariți să socotesc ca păgăniți, iară să nu se vor întrōce amar acelora și celora ce cumineca pre ei; socotēse zice eu trebă n'am, tu verī vedē acēstea de verī păzi însă cu socotință și cu tocmală ce mai înainte învățăturile bisereci neclătite să le păzesci mântuiveri și pre tine și pre ceia ce te vor asculta.

Știut să fie.

Cine va îndrăzni a priimi cugetele și ispovedaniile, fără învățătura episcopului aceluși loc, acela pedēpsa pravilelor va priimi, ca un călcătoriu a dumnezeesilor pravile, că nu numai pre sine s'au perdut, ce și căli s'au ispovedit la el, ne ispovediți sunt, și căt au legat, și dezlegat, neîndreptați sunt, după a 6 pravilă a săborului de Carthaghen și după 43 aceluiaș săbor.

ПОВЕЛЕНІЕМЪЖЕ ПРЕСВѢТАГО ГОСПОДА Ю МЯ-
ТѢЯ БАСАРАБА, БОЖОДА. НѢ СЛѢЖИ ЕМУ ПРАВЕШЕ-
НАГО АРХІЕПІСКОПА ΘΕΩΦΙΛΑ, ΜΑΣΤΙΟ Β'ЖІЮ МН-
ТРОПОИТЪ ВЪСѢА ЗЕМЛѢ ОУГРОВЛАХІНСКА, НА ПЕ-
ЧАТОВАТИ СЮ КНИГЪ ГЛАГОЛЮ ПРАВИЛА МНѢ ХЪЖ-
ДШЕИЪ ВЪ С'ШЕНОНОЦЕХЪ, МЛАДТІЮ МАКЕДОН-
СКОМЪ НГРДМѢНЪ ВЕЩЕ ЖИТЕЛНАГО МОНАСТІРА ГЪ-
ВОРА, ХРАМА ОУСПЕНІА ПРѢСВѢА Б'ДА. ТѢМЪЖЕ
МОЛЮ ВАС, ЧТѢШЕ СЮ КНИГЪ, АЩЕ ЧТО БѢДЕТЪ ПО-
ГРѢШЕНО, ВЪХОМЪ КРѢОСТИ ИСПРАВЛѢЙТЕ, И НАСЪ
ВСЕМЪ ТРѢДНЕШНА СѢ БЛГ'СВНТЕ А НЕ КАНИКЪТЕ, ПО-
НЕЖЕ НЕПС АГГ'А, НО РѢКА ГРѢШНА ІУ БРЕННА.

PRAVILA GT'XЪ ППГ'АЪ.

*și a sfinților de al șaptele săbor, prégodnicii și
de dumnezeu purtătorii părinții noștri,
de episcopi, și de preoți, și de călugări, și de
omeni mirenii, și de toate învățăturile.*

Иъ Petru și Pavel. apostolii lui Hs. învă-
țam pre robii lui Hs. de lucrul omenesc, ce
iaste a lucra în șase zile : Lună, și marți, și
miercuri, și joi, și vineri, și sâmbătă, până a
amiază zi, sau până în al treilea cias de zi, sau
sâmbătă totă zioa să se îndeletnicescă de
tote lucrurile cele grële și să'si tocmească
casa și să facă pamete morților lor și să
priimească strainicii și să'i ospeteze ca să se
umple lăubovul dumnezeesc ca sâmbătă are
dar de zidire și de răpaos să chemă, iară du-
mineca iaste atâtău zi. al dumnezeu, are dar
de înviare, direct acéia învățăm de acéstă
di să se ferescă și să se cinstescă, iară sâmbă-
tă di în al optul cias să se oprescă de toate
lucrurile, de marile și de micile, și la biserică
să scape toți omenii. cu muerile's și cu fecio-
rii lor, și într'ânsa cu frica lui dumnezeu, și
cu luare de aminte să se priveghe rugându-se,
tocma și până duminică dimineța, iară daca
să va lăsa sfânta letorghie, de cîia să mergă
a casă și să se odihnescă până luni dimineța,
și iară de în al doile cias de ți să începă a
lucra.

ОБЪЯСНЕНІЕ Г'НѢ.

De praznicul născutului, așijderea să se
ție și să se cinstescă, ca și duminica. Că de
acéstă dăru domnul nostru Is. Hs. spăsenie
lumei.

Бр'ѡ ИВАНІЕ.

De praznicul sfinței arătării lui dumnezeu,
cadese tot omul să-l socotescă și așijderea să-l
cinstescă, că ntru acéstă ziditorul a toată lu-
mea dăru învoire.

Cu apă și cu duhul sfânt :

ОБЛАГОВѢЩЕНІЕ.

De prăznuirea blagovăsteniilor, cinstă să se
facă. Că iaste măi cinstit de toate praznicele :

De sâmbăta dreptului Lazar. începerea în-
vierii, și purtarea închipuirilor, și de minu-
nile lui Hs, ce-s praznicele cinstite. Și așa de
pascl, acéstă duminică luminată să se prăz-

nuiască, și să se cinstescă cum înseși sfințele
pascl, și iară de vîznenie lui Hs, și de rosa-
lii, ce iaste venirea a sfântului duh :

Când pogor pre lume, de luminare și de
înzlegerē tuturor, și așa toate sfințele praz-
nicele lui Hs. să se cinstescă și să se ferescă
cum am zis și la preobrajenie și vîzdvijenia
cinstitei cruci, praznice ale despuitorului.

Acéste praznice ale lui Hs. toate așa să se
ferescă, și să se cinstescă. cum am zis de
sfânta duminică, atâtăa ți de dumnezeire.

Praznicul оспеніе кѡ'и, cadese al' cinsti și
a'l mări, așijderea ca și praznicele lui Hs. cum
și am dat învățătură, așa și aceste praznice ale
bogorodiței întâiu blagovăsteniile. și *рождество
ѡ'и*, și văvedenia, și uspenie, și sfinții părinți-
lor ei. să le facem prăznuire.

(2) De praznicul sfinților Apostoli, Petru și Pavel.

Aceste praznice așijderea să prăznuiască și
să se cinstescă, cum am zis de célea-lalte.

Și iară de cel 12 Apostoli, și de alte praz-
nice ale apostolilor, carele când va fi, cadese
să se prăznuiască, însă și acé zi, de dimineța
până sara. Și de cinstitul prorocul predtece
și botezătorul Ioan, de născutul lui și de tă-
ierea capului lui, cadese a le prăznui de la al
noaolea cias și demănăța toată zioa.

Întăiul mucenic Stefan, măi marele diacon
pomenirea să i-o prăznuim, de dimănăța până
sara.

Așa să umplem și pomenirea și cinstirea și
prăznuirea sfinților, și oğodnicilor, și învăță-
torilor a totă lumea părinților. și arhieriei și
păstorii de oile cele grătore, să-l prăznuim
pre căruia cându-l va fi zioa, de dimănăța
până sêra, și nu numaî mirênilor ce și călu-
gărilor de în pustie, a prăznui și a cinsti.

(3) Sfântul și marele mucenic a lui Hs.
Gheorghie, și Dimitrie, Theodor, Pandeimon,
Procopie, și sfinții besrebrăniți. Și sfințele
marele măcenite mueri, și câte mucenite mari
se vor chema. acéstea toate să se prăznuiască,
căria cându-l va fi zioa, de dimănăța până
sara, decî toate zilele acestor praznice să se
prăznuiască cum am învățat tot creștinul, și
am pus lege.

Și iară grăim. că nu zicem să se prăznu-
iască cu tâmpene și cu flu're, și întru cântece
mirenesci, și în beții, ce să prăznuiască întru
rugăciuni și întru cântări sufletesci, și întru
cuvinte de laudă, și numaî cât să se chême
preoții la casele lor, să facă blagoslovenie
întru casele lor, tot creștinul, că ore unde
nu mîrge preotul, nice blagoslovenie nu să
face, de acoloa și dumnezeu se delungă, și
unde preotul nu cadese, nice rugăciunea
face, acolo e măhniciune și slăbiciune și sunt
tote spurcate.

Acéstea vî învățăm preoților și țercovnicii

bisericilor ca înși-vă să umblați întru învățăturile, ce vă sunt date voao și după aceia să învățați toți oamenii, cu dădinsu de pururea nu pentru vre o plată or caré de argint sau de aur, ce pentru spăsenia sufletelor vóstre.

Iară voi ómeni mari și mici, așa vă învățăm ascultați, să vă cucerii archiereilor și preoților și să'i cinstiiți și să vă temeți fieșcare den voi, cine cumu-i va fi putere, și de ce veți avé să'i și ospéțați, că aceia prívéghe pentru voi și să rógă. Preoților învățăm-vé, să nu intrați în biserecă cu vrajbă sau cu pizma, nice să vă cutezați a vé atingerea de acélia, nice să fiți bețivi, nice furi, nice hulitori, unul spre altul, nice gálceviuri, nice cu cuvinte deșarte, nice nebuni, că și domnul nostru Is. Hs. fu bătut și ocărat și răbdă di-rept noi, ce să fiți blânzi și lini, și plecați, și răbdători de tóte, și să umblați cu frica lui dumnezeu, și să vă nevoii de slujba vóstră cé sfântă, că vé învățăm după tocméla sfinților apostoli, și numai bărbat unui mueri, ca nu fără de lege să intrați la sfânțu, jrătăv-nic, și să nu fiți curvari, sau précurvari, sau să-ți dai trupul pre rușine sau la trup de dobitoac, unui ca aceștea să nu se cútze când va a să apropiia sau a cugeta spre preoție. nice iară ucigași, nice răpitori, nice tâlhari ce să fie curați întru tot, și numai bărbat unui mueri cum am zis și slobod de tóte péca-tele și curat și nespurcat, și așa să vie spre aciastă înfricoșată și mare slujire; iară de ce să va aduce pentru blagoslovenia la biserecă nu învățăm să fie acéștea numai ale preotului, ce și slujitorilor bisericilor și tuturor celor ce să ostenesc spre acest lucru sfânt dumnezeesc; iară să cade în trei părți se va înparță doao preotului iară a treia parte ostentitorilor și slujitorilor.

De boiarii, și de ceia ce sunt sub puterea și de slujitorii lui, învățămui după învățătura lui dumnezeu.

(4) De ceia ce biruiesc preotul ca să nu biruiesc pre dînsul niminea de în ómenii cel proști numai bisereca cea mare, și aceia să biruiesc după lege; iară de în ómenii cel proști nice boiarii, nice mișei, să nu biruiesc pre niminea cu preotul, ca céle neluminate, spre lumină să se rădice nice să ia ceva de în biserecă măcar s'au făcut și bisereca, numai ce va fi pominoce și cu blagoslovenia bisericii, și acésta cu lege și cu frică să ia și cu blagoslovenia preoților; iară de să va is-piti să ia ceva fără blagoslovenia preoților den biserecă sau fără lege, unui ca aceia anemica nu se inchipuesc, numai furi de biserecă; și agonisire spurcată și necredincioși, decí acéștea sunt furi și răpitori și tâlhari de bisereca lui dumnezeu; și cine va face acéștea

unii ca aceia n'au pocaianie, ce vor moșteni perirea.

Că așa zice domnul nostru Is. Hs. de învață, să dați ce iaste împărătesc împăratului, iară ce iaste a lui dumnezeu, lui dumnezeu.

Așijderea să nu aibă putere boiarii a judeca pre preotul, de li să va tâmpla vre o gresală óre carea cădere ori trupescă ori sufletescă ce țercovnicii bisericii lui să'l judece, iară de niscare locure de arătură sau de vie, de li să va tâmpla lor ceva, acéștea de la boiarii să se judece însă cu întrebarea arbiereului.

Că nu se cade episcopului să's judece patriarhul său, sau mitropolitul, sau să'l cerce al lui ceva, așjiderea și preotul episcopul lui, nice diaconul ce va să grăiască sau să judece pre popa al lui, ca nu cumva să nu se gri-jască preoția dumnezeiască.

Episcopul să nu poftescă dar de la herotonisie lui, ce să ispitescă pre acela ce va vrea să se preoțescă de năravul lui și să'l ispitescă pre dînsul den tinerétele lui, și de min-tea lui și mai ales de grija cărții, și așa să'l afle pre dînsul întru tóte deplin și nevino-vat, și așa să'l preoțescă și să'l primescă ca trupul lui.

Episcopul de va pomeni să ia dar, de la cela ce va vré să se preoțescă ori de ce va fi nedestoinic, sau pentru darul va lega pre preotul fără de vină, unui ca aceia să nu se asculte, ce să se întorcă duréria lui spre capul lui, și spre creșcetul lui nedireptatea lui să se pogoră și să fie ca și Simon vrăjitoriul întru osândire.

(5) Și cine va vrea să se călugherască într'o mănăstire de ceia ce petrec pre acéle locure, și cu muierea lui va da ceva dentru avéria lor bisericii, și sufleteste o va da, și iară după aceia li va părea réu, și vor începe să căuta al lor ce au dat. ce saul vor cêre. saul vor fura ceva dentru unile ca acélia, iară de vor face cu nesciință. să ia canon și să se pocăiască, nemica unora ca acelora să nu se dă lor, iară de vor sci și nu vor vrea să asculte cumu'i vor învăța pre denși, unui ca aceia să se gonescă den mănăstire și den biserecă să se despartă ce să zice de cuminicătură, pentru ce că dă-rurile bisericii iată de acmă nu mai iaste putere nice să mai dea nice să mai ia.

(6) Episcopul sau igumenul, sau fieș carele dentru rândul preoțesc, de va începe a face nedereptate ómenilor și răutate, învățăm pre unui ca aceia să se scoată, sau iară de vor căuta dreptatea, pentru vre o plată óre carea, să se scóță de în preoție. Popa ce va curvi sau va face précurvie să se scóță. Episcopul ce va fi negrijnic de biserică, și se va mărni de rugăciune, și popii nu-i va învăța de așa, ce și acélea le va lăsa de negrija duhovnicu său, numai ce va lucra cu mâinile lui, și va tocmi mirénii, iară de duhovnicu-

lui va începe a nu griji, așa unii ca aceia să se întrebe, pentru ce că grăiasce scriptura, lepădat să fie fieș cine face lucrul lui dumnezeu cu nesocotință, ca fieș ce lucru ce să lucrăze cu mâna trupesc, pieitorii iaste, iară cel sufletesc, lucrul lui dumnezeu iaste, ce de dinsul zisem, că mai vrătos pentru acéstea să cade.

Episcopul la vrémea morții lui să nu aibă putere a împărți nemănuși de-al bisereci măcar ce, și și de célia ce au însuș strâns pre dirigătorii lui, nice den célia ce's altele, numai ce va avea dentr'al lui, den célia ce va fi dat la bisereci, și va da țarcovnicilor, de aciasta învățăm jumătate să se împărți la pământea lui, pentru pamenté arhierescă. Episcopul ce va purta ôste după dinsul, sau va umbra pre năvră de cocon, sau va avea multe cuvinte fără de folos, sau va face précurvie, să se scotă. Că nu să cade episcopului să umble la mărturie sau la chemarea mésar, iară de va merge când va, el să nu mERGă pentru mărturia, nice pentru mănăcările, nice pentru băuturile, nice pentru bejiile, ce pentru învățătura sufletescă. Că se cade episcopului, pre toți ômenii marți și micii să'î învețe, cu blăndețe și cu plecare, iară nu cu răutate.

Nu să cade preotului să blagoslovăscă pre episcopul, nice diaconul pre popa, nice cetetul pre diaconul; iară preotul de va eși aciaș la gâlcăvă ori pentru dreptatea ori pentru nedreptatea, și la ucidere, să se scotă.

Preotul de să va însura cu a doao muiare, să se delunge de preoție, iară fără oprélă să se pricețuiască.

Popa neguțătoriiu său camatnic, ce va vria să'ș înmulțescă argintul lui, să se lase de leturghie, pentru ce că iaste împreunat minciunilor și asupriciunii, și mai mare e neguțătorii de cât curvia. de să va lăsa de unele ca acélia, iară să preoțescă, iară de nu acela să fie scos. Preotul sau diaconul de va cămătnic, ori să se lase de unele ca acéstia, sau să se scotă.

Preotul ce va cânta mirenésce, sau va juca, ori să se lase de unele ca acélia, ori să se scotă.

Pieotul de va cădia în curvie, sau 'ș va da trupul spre rușine ori cu gadini, ori cu dobitoce, să se lase unii ca aceia de leturghie, iară încă de nu va fi popă, și să va afla întru tôte să nu se cuteze a se apropia la preoție.

Preotul mincinos său vadnic sau clevetnic să se lase de célia, sau să se scotă.

Preotul de va fi meger a lucra în cetate, și va cerca să se boerăscă și va umbra cunușii, și va mERGE în săbor cu ômenii proști, sau cu boiari alegând fără de o nevoie ôre-carea de'î va fi lui, unii ca aceia, ori să se scotă ori să se lase de unele ca acélia.

Preotul, întru preoția lui, de va orbi sau va schiopa, sau va veni o bôlă drăcescă spre dânsul, să se lase de dumnezeisca leturghie, iară alte molițe să le umple,

Așijderea și cine va avé vre o vină, sau orb de va abia vedea, sau schiop, sau vre o mână uscată, sau stricat, sau surd, sau fiu de a treia nuntă sau născut întru amestecăciune de sânge, de unii ca acestea toți să nu cuteze a se chemarea preoți Ôre ce episcop pentru plata de va pune un popă ca acela, să se scotă amândoi, și acel episcop și acel popă.

Popa acela ce va lucra și va face, ca să se ferăscă de cuvinte mueresci, ca să'ș socotăscă vistiariul sufletului nefurată, și să nu se laude de curăția, ca să nu piarză ce are.

Preotului, de i va curvi muiarea lui și el nu va sci, acela să preoțescă, iară să-i va spune nescine de dînsă să se lase de preoție, și să cêrce ôre iaste adevăr de dânsă; deci de va vedé cu ochi lui, atunce să o lase, și acela întru răbdare să petrécă și iară să slujască; iară de va lăsa acéia și iară cu altă muiare va cadea. să se lase de liturghie, și să se pricețuiască ne oprit; iară de'ș va avé muiarea lui, așijderea certare să aibă; iară la mórtea lui să se precețuiască ca și alți preoți, cum să cade preoției; iară de să va tâmpla mai înainte de el să móră preutésa lui, și nu să va atinge de alta, acela fără certare să preoțescă; iară de va fi și vie, și nu va puté însuș să o prinză cu acel bărbat la arătare, să nu slujască nice să o lase, că însuș domnul nostru Is. Hs. grăiasce. că ôre cine'ș va lăsa muiarea lui, alegând fără cuvinte de curvie, și să va însura cu altă préface curvie, că iată de toți ômenii grăiasce; iară diaconului de i să va tâmpla decia să nu mai întrebe, ce cum am zis de preotul, așa grăim și de diaconul.

(7) Diaconul de să va spurca în gură, să se scoată, ce iaste aciasta, iară sa sci că iaste mădulariul cel de rușine de jos, iară de'ș va pune rușinea în gura muerii, și va fi curere, ce să tălcuiască spurcată în gură, deci e de acéia nu scrii, decii să sci la arătare, cela ce va face acésta, să ia ispodvire cu dumnezeu și să i se socotă cu alégere.

Preotul de va curvi, să se scotă; iară muiaria lui de va vré să'î lase, pentru înțeleptia ei, să nu se spurce cu nusul în voia ei să fie, ce însă de nu va pohti alt bărbat; iară de va lăsa curviaa acel popă, el să petrécă cu muiarea lui; așijderea și diaconul și cetetul, de li se vor tâmpla că am scris noi, că muiaria n'are putere cu trupul ei; așijderea și bărbatul n'are putere cu trupul lui; ce bărbatul ei biruiasce cu trupul ei, așijderea și muiarea biruiasce pre trupul bărbatului ei, 'că drept acéia grăiasce dumnezeu, că sunt amândoi un trup, căce au împreunat dumnezeu, omul să

nu despartă; drept acéia împărțire nice într'un chip să nu fie, între bărbat și între muieră, alegând fără de o nevoie mare, și și aciasta cu săborul că fieș ce păcat afară iaste de trup; iară cela ce curvesce în trupul lui greșasce.

Aciaștă lege am pus din învățătură sfinte, câte am pus să le socotiți pre amăruntul că spre aciasta și tocmiră, și vă aduceți aminte de cuvântul domnului cum am zis, că de veți erta greșalele ômenilor : ertavă-va și voao părintele vostru cel den ceriū, cum ne-au zis noao că ore câte veți lega pre pământ, fi-vor legate și în ceriū; și ore câte veți dezlega pre pământ fi-vor dezlegate și în ceriū; iară de ceia ce sunt clevetnici și hulitori în ciastă lume, lua-vor județul lui dumnezeu și mânia lui dumnezeu, ca și ceia ce clevetia înainte pre Moysi.

De părinți și de feciori pravila.

(8) Părinții feciorilor lor într'un chip să le împartă dintru strănsarea lor, nu unul să'l mai iubescă iară pre altul să'l mai urască; că și domnul nostru Is. Hs. și fii și tinerii i-au răsdăit, cele văzute și cele nevăzute le-au dat; iară de s'ară și mânia părinților, ce legea nu să mânia.

Feciorul de va grăi cuvinte rele părinților și cu nedreptate, cu marte să moră; pentru ce că părinții lui i-au dat lui lumină și viață; iară de să vor întorče de acéia ce au făcut, să i se dea canon de pecăință după ai, ca și tată-său, și mumă-sa să'l iarte; iară de va lua lemn și va lovi pre tată-său să i să tae mâna lui; feciorul de va scrăbi pre mumă-sa, mai bine are fi lui să nu fie născut; iară părinții să's învețe feciorii întru frica lui dumnezeu, că de's va iubi părintele feciorul lui, cu dădins să'l mai învețe pre dinsul, ca să nu deprinză, de în tinerete o nebuline ca aciasta feciorii să fie delungați, și cându' verii vedă întru crescutul său, cărtăli și'i rōgă, ca de te vor asculta, dumnezeu 'i va cruța; iară de nu te vor asculta, însuș acela să moră cu ce au făcut. Iară părinților celor sufletesci, și maicelor mai mare cinste să li să facă, și dragoste li să cade de cât părinților celor trupestci, că părinții cei trupestci, blestemul dezrădăcinază den temelie, iară cei sufletesci sufletul pierdū. Iară învățăm și acēstea, nu fără de învățătura lui dumnezeu, ce cu sfetul lui și cu înțelegēria, că verii săi se socotescă fieș carele, și să se ferescă să nu se însore, către dinșii, până în a patra rudenie; iară de iaste putință, și până în a cincea siminție sănu se însore spre verii sēl, că de acēste sunt sânge amestecat. Fătatū-tēu soru-ta să nu o ia; nice frate-tēu pre sora frātatu-tēu să nu să ia, că se grădesc frații sufletești, ce și sunt presfânta evan-

ghelie, și pre cinstita cruce; așjidria și cumătrul cumătrăsa să nu o ia, iară de să va tāmpla spre cumătră-sa sau spre feciorii ei spurcăciune, ce să dea dumnezeu să nu se facă, iară de va fi vr'un sfēt drăcesc ca acesta, 5' ai, să se cērte și să se căiască numai cu pâine și cu apă, și decia să nu se cam vază unul cu altul; nice nașu-tēu soru-ta fratele, nice nașu frate-tēu, sau sora să se ia, că iată iaste sânge amestecat; o mie de talere se grăiasce tarul păcatelor.

Să nescine va spurca muiaria tătăini-sēu, ce iaste maștehă-sa să se canonească 9 ai, să mănânce sec, iară sâmbăta și duminica și marți și joi să mănânce unt de lemn, și să bea vin, numai într'acele zile, și să facă, în tōte zile căte 86 metanii.

Iară de să va întoarce spre socră-sa, să canonească 15 lēt, și tōte zile căte 160 de metanii.

Iară spre moașa soacră-sa, ce să zice spre muma socră-sa, să aihă canon. 7 ai, metanii 29.

Iară cine se va chema păcurvariū, ce iaste cu sila, den care iaste păcurvie ceia ce va strica fata să oră și lua după acéia; ce întâi umple păcurviia, drept acéia să se pocăiască de păcurvie și după acéia să să cunune.

Păcurviia iaste cine va sili o muiare măritată, că iaste neputincioasă, drept acéia o parte învățăm să ia muiară, iară doao părți barbatul; iară de va fi fost cu voia muerii și a bărbatului întru în chip să li se dea canon.

Păcurviia iaste, ce e spre rōba lui și spre cia slobodă, și spre ceia ce va veni dentr'altă parte, sau dentr'o laturē de pământ, și se va muta în pământul unui boiariū, și să va da cu trupul și cu sufletul, pentru ce că scrie : voi robi cucerii-vē domnilor voștri cu frică; decī drept acéia, cela ce strică fata, să ia canon 6 ai, iară la muiarea măritată, 5 ai și metanii în tōte zile 24, iară de cu rōba, 3 ai, și metanii, 12 în zi.

De sânge mestecat, ce iale sânt (8).

(11) Ântăiu amestecarea sângelui, iaste mai grea, ce se va întorče fiul spre mumă-sa, ce domnul dumnezeu să ferescă să nu fie acéia, că să grăiască și greșală mai mare acēsta, ce de nevoie iaste aciasta devine smintelă, iară de să va tāmpla cumva a fi, că vrăjmașul nostru diavolul, și delungat de dumnezeu, ne părăsit se bate de pururea de perirea ômenilor, nevoieasce să aducă rodul omenesc întru perire; pentru că învăță domnul dumnezeu pre Moysi, să nu uciți, să nu furi, să nu faci păcurvie, să nu minți, cinstescēți tată-tēu și mumă-ta, și de aprōpele tēu ca însuși tine.

Al doile sânge amestecat iaste de să va afla tată cu fata lui, drept acéia acēste doao amestecăciuni de sânge să se despartă, și 20

de al să se pocăiască și metanii în toate zilele câte 366. Al treile sânge amestecat de să va afla frate cu soru sa, 15 al să aibă pocăanie, și metanii câte 300.

Al patrulea sânge amestecat, de să vor amesteca veri premari, pocăian 12 al și metanii câte 170, în zi; iară al cincile al doi veri premari sau al trei de să vor amesteca; drept aceea să fie pocăania, al doilea veri, 10 al și metanii câte 150 în zi, al treilea veri, 8 al, și metanii 100 în zi.

Al șasele sânge mestecat, ce am zis mai nainte, fiul cela ce va spurca patul tatănișeu, ce se zice maștehă-sa sau soacră-sa sau mătușă-sa.

Al șaptele sânge amestecat, de vor fi doi frați la o muiare. sau doao surori cu un bărbat; iară de va fi cu nesciință acesta să se pocăiască 5 al; iară de să vor sci 6 al, și metanii 60 în zi; iară al optulea, de să va tâmpla tată cu feciorul cu o muiare, sau ginere cu socrul, cu o muiare, 6 al să se pocăiască acește, și metanii 100 în zi.

(12) Deci învățăm pre proști, și pre toți ceia ce știu carte, când va vrea nescine să se ispovedească la duhovnicu său să ș scrie greșalele lui întru hârtie, și să o dea duhovnicu-său ca nu cumva cu nesciință să uite și să lase ceva de greșale, și iară învățăm pre duhovnici, să scrie în hârtie și să l dea nisce învățături ca aceia cât va vrea să l dea, iară omeni cei proști, să grăiască gură cu gură câte un cuvânt; și așa să l lecuiască pre dinșil, și cu cutremur să l cerceteze pre dinșil întru toți ai, să le aducă aminte de tocmela ce le-au pus lor, și să l învețe pre dânsil să nu grăiască cuvinte curmezișate popel sau diacoului, și a toat rândul bisericil.

Muerile le învățăm să se ispovedească la pragul bisericil, și să fie ușile deschise pentru smintela; iară învățăm și pre ceia ce s călugări deplin, și pre ceia ce să ține în curăție, să nu primescă mueri de ispovedanie, numai cela ce va fi ajuns întru bătrânețe și întru minte întrégă și cu tocmela bună. acesta să să grăiască de unele ca acelea, ca să nu aibă cugete de smintela. că dracul cu muerile face războiu călugărilor și sfinților, când va vré fie-carele să primescă o muiare de ispoved, întâiu să se întărescă pre sine, cu rugăciune și cu rugări, și să cetască aceste,

Помощица К'е. Каснонти г'ен эзк' з'амаа. Și după aceia să primescă fieșce muiare de ispoved. de va fi preotul bătrân și înțelept, să ară fi și muiaria lui, și aciasta o poate, și de va vré să primescă pre ore cari l dînsul de ispovedanie să primescă 15 omeni. sau 20; iară alți să nu mai primescă; iară de va fi preotul tânăr nice într'un chip să nu cuateze a priimi nice un suflet cătră ispovedire.

Pentru ce că orb pre alt orb pōrtă, și amândoi cade în grōpă.

Iară să cade duhovnicul celuia ce ia cugetele omenilor, depururea să se postescă câte 40 de zile preste an, iară în toate zile și în toate nopți să se rōge lui dumnezeu de sine și de fii lui cei sufletesci.

Иоанна мнѣхѣ *fiul marelui Vasilie, ce fu chemat și zis fiul ascultării, de ispovedirea tainelor păcate învățături.*

(13) Că se cade omului celui ce s ispovedește taina păcatelor lui la om, nu ca omului să se ispovedească ce ca însuș lui dumnezeu să i se mărturisescă; așijderea să cade și duhovnicului, nu ca nescie păcate streine să primescă păcatele fiului său celui sufletesc, ce să le aibă ca pre păcatele lui, și de va vedé pre dînsul plecat și zdrobot cu inema făcători și adăositori luiș, și credincios și milostiv, și se va mărturisi cu bună înțelepciune și se va pocăi, acestuia cu șoetintă și destoinicie să l iușurezi cu învățatura, și iară când veri vedé pre altul și l veri auzi mărturisinduș păcatele multe fără legi, nu să cade să se mire de acestia, nice să caute spre mulțimea păcatelor, de vor fi și pre spre fire; ce să caute spre dumnezeu, și spre binele și spre îndurarea inemil lui să nădăjduiască și să pue, și cu toate mângâierea și cu blândete, și cu dragoste să aibă către cela ce se ispovedește.

Cum se cade a se ispovedirea.

Cade-se să ia l cela ce se ispovedește și să l duci înainte sfântului oltariu legate să l fie mâinile lui, și să vie și să stă să caute jos la pământ, iară de nu va fi biserică, iară acela într'un loc curat și fără de glăcervă și să începe a ceti duhovnicul

Г'ерот, Ип'л'ом н', н' аа, н' прочаа *Покончаниа* rogăciunei. Să ș descōpere capul cela ce se ispovedește, iară de va fi muiare, să nu se descōpere la cap, să se arunce jos la pământ, și să zacă și să zică aciasta.

Ispovedescu-mă ție dumnezeu cerului și al pământului, câte sunt ascunsele mele de la inema me; și după aceia să l rădăce duhovnicu-său. și să l pue întru latori de biserecă de va fi și să l întrebe cu toate blândetele și lin, și de va fi puțință încă să i se închine și să l sărute, mai vrătos, de l va vedé că se rușinează, să începă cu glas blând a ntreba și a l grăi, deci cum fu întâiu fiule fecioria ta putredă, cu curvie și cu muiare cu lege, și disăblaznă; cu mâna ta. sau ore cum șaltele ce sunt mai preste fire; iară când va spune unele și altele. iară să l întrebe, cu câte muiari al căzut mai nainte cu muiari cu lege; iară de va fi văduu i grăiasce lui, de când esci văduu, câte muiari al cunoscut, și iară. dară

câte au fost de dinse măritate, și câte văduo, și câte călugărițe, și câte au fost de acele călugărițe schimnice și câte neschimnice, pentru ce câte vor fi fost chipul cel mic, județ iaste de dinse ca și de curve, iară câte chipul cel mare, acéstea ca muerile céle măritate i se vor socoti lui précurvie, și iară de darea trupului pre rușine, ce se zice cela ce se pune supt altul cum e iară iaste punere supt altul în trei chipuri, ce iaste de chinuiasce de altul silit, iară acésta iaste mai iusoră, iară alta iaste ce însuș se pune de bună voe supt altul, și acésta iaste mai grea; iară alta iaste unul cu altul să spurcă întru pohtele lor, și acésta iaste mal grea de cât céle doao; și iară de câte ori au făcut ce iaste mai pre spre fire odată au de doao ori au de trei ori, și aveai atunci muiare cu lége au ba, de căți ai ai fost atunce au după trei-zeci dară cu dobitoce de câte ori ai făcut, dară săblaznă cu mâna de când ai început a face, și până când, pentru ce că cu mâna sunt doao sau trei, una iaste ce o face omul însuși cu mâna lui, iară alta unul cu altul face, alta iară cu cósesele lui face și cându'l va întreba de acéstea de tóte duhovnicu său. pre cela ce se ispovedesce atunce, și iară să'l ispitescă pre dînsul, și de amestecarea sângelui cum și cât, că nu e o dată sau de doao ori, sau de trei ori, ce multe împărțiri are, cum iaste scris la apostol, și la învățăturile părinților; iară se tâmplă și acésta óre cărora, cu muerile lor pohtesc de fac pre șazut; și iară să'l întrebe de ucidere și de furtiaș, și de cleвете, și de minciuni, și după acéia de tóte, și să'y zică lui duhovnicu său să se arunce pre sine jos, și să zacă el jos la pământ, și să se roage duhovnicu său așa să grăiască.

(40) Dómne milostive și de la inimă îndurătoriu și iubitoriu la ómeni ce cu prorocul tău Nathan ertași pocăința lui David, și de greșalele lui, ertare'i dăruși lui, și rugăciunea cea de întórcere a Manasiei o priimiși însuși tu, acmu robul tău, Irmec, cesta ce să căiasce de greșalele lui primíesce, întru tocméla și în dumnezeirea ta ce e iubitor de ómeni, greșalele, că tu ești dómne, cela ce ai zis de șapte-zeci de ori câte de șapte ori, să se iarte celora ce cad întru păcatele fără de legilor, pentru ce că cumu e mărirea ta așa e și mila ta; că tu ești dumnezeul nostru, dumnezeul celora ce să întorc, acelora ce ne căim de tóte nedireptățile noastre ție mărire'i trimitem, tatălui și fiului și duhului sfânt.

Décia să lridice pri însul, și să'y zică lui să's acópere capul lui decia i se cade să zăcă cu nusul și să'l întrebe, ce învățătură va putea ținea, nu ce va duhovnicu său acéia să'y dea, nice iară cătef va fi lui bine, ce cu socotință i se cade a'l învăța pre însul cât va putia ținea; că nu într'un chip cu păcatele i se cade lui

să'y dai învățătură, nice iară să socotesci de păcate, și de crescutul lui și cu cât, ce cum am zis, după putere să'l întrebi să'y dai învățătură, cum dóră și de puținele păcate va putea și mai mult de va face, ca nu numai ertare de păcate să dobândescă de la împăratul Hs., ce și cununii să se încununéze, după nevoința lui; sau iară, de va fi neputincios, și nevinovăț nu va avé, și va lua învățătură după voia lui cum i se va cădea lui, și numai cât va slăbi, și nice una nu va face, întru mahniciune de jale va cădea și le va lăsa tóte; că n'am tocmiț céle gréle să le ișurați, nice să puneți greotate pre unii ca acéia; că jugul lui dumnezeu bun iaste, și tarul lui iusor e. Veniți zice cătră mine céi însărcinați, și eu v'é voi răposă, deci iară iaste ș'altul când face óre ce păcat mare sau mic, și ia învățătură, că întâiu să cade lui drept multe păcate ale lui, în mulți al robésce, iară altul întru puținé vréme învățătura lui o umple, și multe bunătăți face și adaoge, și iață curat să întórcce dentr'acéle greșale, și cu dédins să tocmesce pre sine întru pocăianie, pentru frica lui dumnezeu, că să téme și de mórte, și curând se curățesce pre sine. Drept acea nu întru ai mulți să se începă pocăauia, ce după vréria sufletului, cum grăiasce și marele Vasile; și iară așjiderea grăiasce, că nu în vréme delungată să judecăm unii ca acéstea ce se ispovedescă, ce pocăanie după năravul sufletului lui, și noi dăm așjiderea putere duhovnicului să priiméscă acel suflet la dînsul, pentru iubirea de ómeni a lu dumnezeu, să iubescă acel suflet de om, pentru ce și noi învățăm și cu învățătură duhului sfânt scriem acéstea; iară de cea ce iau cu aní am scris de fieș-carí fără de legi rând de învățătură, iară nu iaste prepus nice de una, de se va ruga cela ce se ispovedesce, numai după înțelegera socotinței cum am zis, cum învață și sfântul Ión amădectră cătră Nineviténii, nu se rugară în zile multe, ce numai în trei zile, iară tlăhariul într'o zi, ce ca clipéla ochilor, numai un cuvânt răspunse, și'l deschise calea raiului; deci acea stea noao au grăitu-se pentru duhovnicul cela ce fără de înțelegere și fără de socotință pun învățătură gréle și tóte punerele pravililor céle dumnezeesc le țin, și nu înțeleg și nu le socotesce bine cu dreptul, ce fără de omenie și nebune le par.

Iară ce iaste de muiare, cu mult mai bine să întrebi pre acéstea, și să iscodesci de cât pre bărbat, că ajung acéstea și în mai mari beazonii, că fac farmece și vrăji și pierd sufletele coconilor la vréme de nascere și încă fiind și în trupul lor și béu óre care erbi célea ce ineseși le sciu; drept acéia li se cade cu mult a le mai întrebarea căți coconi au ucis fiind încă în trup, dară căți născuți, mai vrătos văduole, și călugărițele, și pentru ce rând

au făcut acésta, iară altele béu erbi, ca să nu facă coconî nice dinióră, și acésta iaste mai rea, că nu știu căîi vor se nască, și altele nu mai de un cocon fac acista, și acésta e mai iusórá, iară altele în tóte lunî béu erbi ca nice dinióră să nu facă, și acésta iaste mai grea de căt tóte uciderele; ce acéia și până la mórte însuși să aibă, certare și despărțire de biserecă să aibă, de nu se va lăsa de un lucru ca acela. să nu'l ca mai facă.

✓ Că fieș ce păcat și fără de lege, căîl vor face mai nainte de 30 de ai de creșutul lui óre ce păcat va fi, orî amestecarea de sânge mare sau mic, n'are învățătură să facă întru umplerea ailor ce am semnat mai nainte ce puțin, iară de nu i va fi fost atunce creșutul detref-zecî de ai, cade-se duhovnicu său să socotéscă de căîi ai se va scrie, și mai puțin, să sǎ învețe el, mai vartos cum am zis înprotiva puterîi fieș căruia, alegând fără de ucidere; pentru ce că uciderea, de tóte păcatele iaste mai grea; iară cine va face păcat mai nainte de 30 de ai creșutul lui de în cel păcat mare ce iaste amestecare de sânge, să ia învățătură 3 ai, sau 2, înprotiva creșutul lui, cum au fost atunce iară de va fi după 30 de ai fiind, iară să cade să'l întrébi și acésta, în cătă vréme au lucrat, și de căte orî, iară de nu va fi venit în măsură de 30 de ai, sau au venit și au greșit numai întru firia păcatelor; iară de n'au venit întru presprefire, fie și acelaia 1 an pocaanie sau 2 sau înprotiva creșutului cum va fi.

Deci acéste greșale tóte, unuia i să vor tǎmpla odată sau de doao orî de va face, iară altul de multe orî, iară altîi toema și până la bǎtrǎnéte lucréză acésta, iară altul încă fiind el tǎner chinuiasce, și acésta e vedére, sau nevedére; deci acéstea tóte să cad pre améruntul a le socoti cu înțelepciune și a le iscodi; și de va fi fost odată den tinerețe sau de doao orî numai, să'l fie lui pocaania o jumătate de an sau să uple 1 an iară de nu va fi den cele micî amestecaciunî de sânge sau den cele marî cade-se învățăturî mai marî să facă.

Și muiarile să cade să să întrébe, de să va afla fieș caria, cu farmece și cu vrǎî de va face ucidére, deci una cum de la întrușoșarea, iară altă de la nascerea pierzáciune, se cade de acésta să se alégă și să se dea lor pocaania de la présprefiria păcatelor. 8 ai sau ziacea.

Iară să cade să întrébi ceta ce gréșasce, de au și greșit, el au mers de sa'au priceștit, mai vrǎtos încă și fără de în pascî, acesta e păcat mai mare de tóte păcatele, de au făcut, și 1 păcat mic óre carele nepǎrăsit, și va cuteza de să va pricești cu précinstita taină, acesta mai întru mulî ai cu socotință să se despărță de précinstita înpreunare.

De mǎncare și de béutură fieș carele dentru fire, cum o va putea purta, deci spre alégerea duhovnicului iaste acésta, certǎri orî gréle orî iusóre să'l învețe, cum va înțelege și va socoti ceta ce se ispovedesce, și cum i va fi vrérea și sfétul, și cum va avea credință neîndoită, și den ce va avea va da sǎracilor, și cu socotința duhovnicu său, de acésta tóte i sunt iusóre, și să știe și acela de acésta tóte învățăturile să i se facă iusóre, și de mǎncare și de béutură, și de rugáciune, și de sfânta priceștenie mai vartos de ce li să va tǎmpla, cum și de céle învățăturî mai denainte se va téme și se va pǎrasi den păcate, sau dentr'ânse și acéstea învățăturî ce se va ispovedi să va opri den greșale, că mulî sunt ce decă să ispovedesc, și iatǎ sunt întru pocaanie den scrǎbǎ și den mǎhniciune să întorc și altîi iară sunt ce ei den nǎrav réu, și dentru tocmelǎ rea și hilténǎ, nice întru postul cel mare nu să pot ținea de păcate, și n'au cum să priceștii când va de depururea păcatele lui, mǎcar de nu seară afla întru păcate gréle și înfricoșate. ce ce e după fire numai, și și acésta de va face nepǎrăsit încǎi să se feréscă pre sine întru postul mare să nu greșasce cu muiare și până la pascî, și așa să vie cu frică mare și cu cutemur, cătrǎ sfântul trup și cătrǎ cinstitul sânge să se înpreuneze, ce spre inseși duminica sfintelor pascî.

Deci iatǎ și după mǎhniciune, și după léne cine grǎim a fi, iară nu după ceva bine; de va fi făcut și malachia, ce să zice păcat cu mǎna, sau cu alt ce întru postul mare acela nice la pascî să se priceștuiasce; iară de va fi călugér orî cum și va cădea într'aceta chip în postul mare, nice acela să nu se priceștuiasce până la pascî să arǎ fi și sfânt, până nu va isprǎvi pocaania de acésta, și atunce să se priceștuiasce orî cine va fi.

Pre preot și pre arhiereu, nu să cade sa'l priimescî la ispovedă, de nu'l va vedea bine și chiar duhovnicu său, că are nǎdérde curatǎ, și îndrǎznésce cătrǎ ascultare, orî căte i va zice lui duhovnicu său să facă, ca nu cumva va de avea păcate, ca să'l lase de leturghie; și de'l va învăța duhovnicu său iară el să nu asculte; că nu iaste alt'ce ca să lase pre arhiereu, și pre popa de leturghie numai fără de muiarea lui de va cădea în óre care curvie, orî mai nainte orî mai apoi, și altǎ pocaanie nu are preotul sau arhiereul, numai să se lase de sfânta slujbǎ; iară de se va scula unul ca acela spre sfânta slujbǎ și iară va cugeta când va, nu iaste lui a sluji nice diniórǎ întru tóte zilele vieții lui, să sarǎ dǎrui lui și morții a învia, alegând numai muiareal lui cea cu lége, și alt óre carele de o va fi spurcat. Miercurî și vinerî preste tot anul, căîi vor veni la ispovedanie, să mǎnǎnce post, ce să zice, fiertură cu unt de lemn, așijderea și

verze; iară carne și brânză și pêsce să nu ș guste și de vin cum va socoti duhovnicul său așa săl învete, iară întru alte zile, de toate mîncările să mînănce; iară acêsta grăim de cumuș va pohti spăsenia lui; iară de să va tîmpla un prazdnic рождество, ce să zice ori de în prazdnicile lui Hs. ori de prea curatef Бородине, ori d'ele sfînților apostoli întru acêlea zile, atunce fără certare să mînănce de toate ce se cade, carne și brânză și pêsce.

Întru postul mare, miercuri și vineri să nu mînănce unt nice să bea vin; iară într'alte zile într'acest post, unt și vin; iară den pasci până la rosali să fie fără certare a toate bucatele ce va vrea, așa și de la рождество, până în zioa Крѣстьянини, 12 zile iară după pasci, 8 zile iară în joi mare și în sîmbătă mare și în pasci, să se pricestuiască toți, numai să nu va fi într'o pocăință ore carea de un păcat mare.

Iară la рождество Крѣ, și la Крѣстьянини, și la prazdnicul sfînților apostoli să guste aghiazma ce iaste o цѣлительная și așa să mînănce de toate fără de certare; alta iară iaste de cela ce nu grijasce de acêsta de nu va vré de sine să se nevoiască, numai ce va petrece întru creștinătate, și va fi de va mînce de acêsta preste tot anul miercuri și vineri unt și pêsce, iară într'alte zile carne; iară cine va vrea să se nevoiască de spăsenia lui, să mînănce într'acêsta, sîmbătă și duminică și Joi carne, luni și marți brânză și pêsce iară miercuri și vineri, să va fi puțină, nice unt nice vin; iară să stea și la rugăciune, depururia la utreni, și când va vrea să mînănce, și pavecernița; iară de nu va fi biserecă iară acela unde se va afla la rugăciune, de trei ori să grăiască acêsta, Грѣхъ мой кже и ѡчисти мѣ отъ всѣхъ грѣшъ или 100 ori cât va iubi; iară de va fi slab și nu va putea sta să zică, Кже ѡчисти мѣ грѣшнаго, ѡчисти мѣ, și să zică și așa acêsta de 12 ori și Грѣхъ мой кже de 12 ori; iară sîmbătă și duminica metania niminia să nu facă așijderea și după рождество Крѣ în 12 zile și după pasci în 8 zile, sau și până duminica mare.

Iară bărbaiți și muerile să fie despărțite de priceștenie, pentru pocanie mare, să nu se pricestuiască până va face învățăturile ce'l vor fi date, iară de vor fi spre mörte, atunce cum va socoti duhovnicul.

(15) Omul ce ș va da trupul pre rușine, în trei chipuri iaste lucrul, unul iaste ce petrece nevoe cu sila de altul, sau pentru sêracia să ș afle câte ceva, iară altul dentru proizvoieniia vrerii lui, și acêsta e mai grea; iară alta iaste de se spurcă unul cu altul, și acêsta iaste și mai rea; iară cine va spurca cocon tîner cu acêsta curvie, acêsta iaste cela ce spurcă fata fiind de trei ai ce nu l-au fost ei de crescut.

Cetelul de'i va curvi muiare a lui cu altul

décia să nu mai fie popă, iară de o va lăsa și va petrece întru curăție atunce să fie popă.

Iară de va fi neștine tîner și de va păi de altul acêsta curvie, să nu fie preot; iară de se va fi apropiat trupul lui numai de coapsele lui acela să fie preot; iară de va fi întru șezut tocmă, nu are a fi popă, pentru ce că de au fost și cocon mic, iară vasul s'au răsipit, și nu se cade lui să vie la preoție, că s'au spurcat tineretele lui, și crescutul lui cel de întăiu.

Iară de va fi căzut întru malachia ce să zice să ș fie făcut săblaznă cu mîna sau cu alt ce, mai nainte până n'au venit el la preoție, că nu scie căt era păcatul, sau va fi demnat de alt om suflet putred de să va fi învățat de acela; iară de va fi acel om înțelept și blând și cu bună smerenie, să se socotescă de dînsul și să fie preot, ce mai nainte să i se dea lui să facă canon, după aceia să fie preot; iară întru preuția lui de va cădea întru acest păcat, ce iaste malachia, ori cu nescire, ori de altul învățat că nu e păcat, unii ca aceia să se pocăiască un an, să socotescă învățăturile, și să se oprască și de preoție, și așa să umple toate învățăturile într'un an, și iară să slujască, iară de va fi de doao ori sau de trei ori acest păcat decia să nu mai fie popă ce să stea în rândul cetetelor, și să petrecă.

Să nescine va fi fost fur și va fi furat mult, să nu vie când va la preoție, așijderea și preotul de va fi furat ceva, iară de nu va fi fost însă preot, și va fi umblat la furat acesta popă să nu fie, ce mai vrătos să ia învățătură, ca un curvariu și ca o curvă.

De biserecă și de sfînta priceștenie.

(16) Cum s'au zis mai de nainte de păcat ori cum să fie despărțit, ori un an, ori 2 ori 3 ori 4, ori 5, ori 6 ori 7 ori 8, de la opt să se iarte în protiva puterii fieș carele, și în protiva vrerii, și a osteninței cum se va osteni, și cum se va obidi; iară de mîncare și de bîutură care cum va putea, iară se iaste de nescine încă în pocanie, să vie la biserică, și să între și să stea unde va vrea la utreni, și la ciasuri, și la vecernie, când va vrea numai să vie, iară la leturghie când va veni, să stea unde au stătit, până va ajunge preotul la орашенин atunce să iasă acela afară de pragul bisereci și să stea până se sfrăși leturghia; iară la рождество Крѣ și la Крѣстьянини și în joi mari și în sîmbăta mare, și la pasci să guste aghiazmă și la zioa lui Свѣт Петру, și la Свѣтѣ Крѣ și așa într'acêste zile unii ca aceia să mînănce carne; iară călugări, să mînănce brânză și pêsce, apoi iară să între întru pocania lui, iară toate dezlegăturile unora ca aceloră, o săptămână întrégă după рождество Крѣ și în harți de carne, și al brânzei.

(17) Cadese a întreba omul și pre muiare

și pre călugări și pre călugărițe, cine cum va fi, deci de va sci cu câte mueri au curvit, iară de multe încăl nu le va sci numărul, acesta iaste curvariu.

Deci de aceste păcate învățăm pre toți pravila sfinților părinți, întru toate zilele o dată în zi, să mănânce călugărul foarte bucate de sec și ômenii mireni și aceia să mănânce post, cum și s'au zis fie-și căruia, iară miercuri și vineri și luni până tocma sara atunce să mănânce post, alegând numai pentru neputința slăbiciunei, și pentru prazdnice rocnocă, iară de vin cum i se va zice lui după puterea lui.

De posturile cele mari și mici.

(18) Învățăm pre ômenii de mir, preste tot postul născutului. și a lui cr̃m̃ Petru, să nu se mănânce carne nice brânză, asjiderea și al precistil cr̃m̃ post iară călugării nice brânză nice oao; iară pre postul cel mare, ômenii cei proști, sămbăta și duminica unt și vin; iară cine va fi întru poacană mare, cum s'am zis mai nainte, de iaste miren să guste atunce sămbăta și duminica : vin și unt de lemn : iară călugării nice atunce, nice vin nice unt.

Iară se cade duhovnicului foarte să fie înțelegătorii și răsăduitorii să înțeleagă și să socotască cum va da învățătură și cum post, și cum metania și cum rugăciuni, pentru ce că unii sunt săraci și nepărăsit lucrăză. Iară alții sunt slugi sau robi supt mai mari, iară alții neguțători de umblă pre drumure, iară alții sunt bătrâni și slabi, iară alții puternici și bogăți, întru tot repaosul petrec și se odihnescă. drept acia întru toți de aceștea se cade a cerca căruia cum i e puterea să i se de învățătură; iară alții sunt lenevoși, unii ca aceștea, dacă iau învățătură după lucrul păcatelor, dora cumva se va leni și nice puținel nu va face de învățăturile lui și mai spre mare rău i va fi lui; și iară se cade cu înțelegere a socoti, dora cumva va fi cu puținel păcate, și va fi nevoitor și curând grăbitorii, și bine iaste după vrerea lui și după nevointă să'i dai lui învățătură mai mari, că se lucrăze și mai mult lucru de cât mai păcătosul, ca mai multă plată să ia de la dumnezeu, și iară cel mult păcătos și lenevos, cu lenea lui încă'i puținel învățătură să înple : dora cumva și acela așa să se mântuiască, câtinel pre câtinel, iară să nu piară până în svêșit.

Deci vîzând duhovnicul și cautând spre mulțimea păcatelor sau spre zăbava grésalelor, sau spre curvii sau spreucideri, sau mai prespre firea păcatelor, și va vrea înprotiva păcatului fără de socotință de va pune învățătură; ântăiu acésea nu sciū pre dumnezeu cum se cade ce el ară vrea întru toți să se mântuiască, adoa or și sufletul lui piarde pen-

tru dinși; deci cine va să's curățescă sufletul lui de dumnezeu însuș acela prea iubitorul de ômeni dumnezeu și spre îndurarea inemiilor lui, i se cade să rîge, și spre dînsul să nădăduiască, cela ce pentru noi s'au înepelitat și pentn noi păcătoșii fu om, fiind dumnezeu bun și îndurătorii la inimă; iară mai nainte de tôte de acésea se cade duhovnicului, să's iubescă fi lui cel sufletesc ca trupul lui, mai vartos ceia ce au făcut păcate multe mai pre desupra, să i se închine și să'l sârute și să'i fie cu milă, cu blândete pre acela să'l socotescă, și cu ochi blânză și cu glas cu mângăiare și cu omilenie să vorbescă cătră dînsul și cu dulcete, și așa den năravuri să'l înveți unile ori în biserecă alte ori întru locuri osebi, și să'i pomenesc de môte și de plată și de bunăță și de muncă și de drept și de păcătoș; și așa și pre tine înaintea lui te chiamă păcătoș și plecat.

Altă rugăciune, și acésta o zi, pre capul celuia ce se ispovedește, apoi dacă se va ispovedi.

Cela ce esci mult milostiv și iubitorii de ômeni dumnezeu, că pentru noi cei plecați, și pentru a noastră spăsenie te înepeliști, și tôte păcatele lumii le luași și le purtași, acélea însuși, și acum cu binele tău și cu îndurarea inimii tale cea bună, iartă tôte greșalele fratelui meu și fiului meu, cela ce acum stă înaintea ta însuși ce să grăiasce lui nedostoinic, și celuia iartă tôte și în cest vec, și în cela ce va să fie; cela ce pohtesce tôte faptele omenescl să se spăsescă, fiind bine cuvântat întru veci amin.

Și atunce mai vartos de cât tôte învățăturile de n'au să i se zică lui și să'i grăiască : sciū frate că ai învățătură de la dumnezeu, că de câte ori iară ți se vor tâmpla păcate, ori mari ori mici, curând iară cu dragă inemă sa a lergi și să'm spuî ori unde vœiu fi eu.

Iară acésea învățătură ni le-au dat cr̃m̃ Vasilie cel mare, și mai vartos ajutorii că către învățătură ori în ce chip le vom lua să slujim pentru păcatele noastre; iară sămbăta și duminica, și la prazdnice domnesc metanii să nu se facă, ce mai vartos dentru mari învățătură noao ale postului, atunce să avem și slăbiciune și repaos intr'acéle zile, și grăiasce, iată sfântul și marele Vasilie că acésea tôte le-am scris, ca să dobândiți cu ostentînța rodul poacaniei, nu se cade zice să judecăm unii ca aceia, ce să luăm aminte năravul întorcerii.

Iară dulcete de la iubirea cea de ômeni a lui dumnezeu și de la duhovnicul, că pre cela ce va légă și dezlégă. ôre pre cineva mai vartos pre cela cel vède plecându-se și omilindu-se, iară pre cine vède iară fie carele neluând învățăturile, ce cu nebulia, și cu ne-

grija sufletul lui pierzându's și nice într'un chip învățăturile nu le ia. ce pohtësce a sluji dulcele'i pântecelui său, iară nu lui dumnezeu; dece către acesta, nice într'o înpreunare nu va fi cu noi, că iaste omul cel neplecac și ne grăiasce curmeziș, iară mai vrătos ocarnic, nu pot învăța, nice asculta, ce cela ce mântuiasce să mântuiască sufletul său; iară nu vom lua păcate striine spre noi și să ne piardem pentru dinșii, ce ne tēmem de județul lui dumnezeu, și de zioa cea înfricoșată a județului; ce într'ensă toate greșalele noastre înaintea ochilor noștri vor fi că va pre noi să ne judece înaintea înfricoșatului și dreptului, și nefățarnicului județ; că aceuia însuși i se cade slavă și cinsti și închinăciune, tatău și fiului și sfântului duh, acmu și pururea și în veki vécilor amin.

Invățătura de păcatele celorla ce ucig.

(19) Cela ce face ucidere de bună voia lui, și vine către sfânta biserecă, și va să se ispovedească, ca să se pocăiască de ceea ce au făcut, deci învăță săborul bisereci, de unul ca acela, 6 ai să stea afară de biserecă, să nu între înăuntru, și bucatele să'i fie sec, și vërze fiarte fără de sare, și fără unt, și pâine și apă preste săptămână, iară sămbăta și duminica și la praznice domnesci, să pue unt și sare, și vin să bea câte puținel, iară când se vor umplea 6 ai, atunci să între în biserecă, și să stea și tot să petrecă tot în pocanie și într'alți 6 ai, iară într'acei ai întru toți. în toate zile să facă câte o mie de metanii.

Deci acesta învăță săborul sfințel bisereci și oprêscce, iară noi pentru slăbiciunea omului grăim, când se vor ispovedi unui ca aceștea duhovnicului, să petrecă într'acea pocanie 3 ai, ce s'au scris mai nainte, să stea afară de biserecă, și după acéia să între în biserecă; iară într'alți trei ai, într'acéia pocanie, și așa să se priceștiuască cu toți.

Uciderea cea de bună voie se chiamă, cela ce va ședea și se va învăța cum va ucide pre ore carele. pentru odălă ore caria, și iaste mai înfricoșat acel păcat; drept acéia ore călți se vor sfătui, și se vor învăța spre acesta, deci și acéia au păcat cu dînsul, deci de se vor tãmpla mai vartos a fi episcopi, sau igumeni, sau popi, să se scotă.

Iară de acéstă uciderea, mult lucru de păcate iaste a înțelge.

Uciderea de bună voie iaste aciastă, când e gâlciavă de ore care învăluire, și ore cari vor lua ciomage sau lemn, și va lovi pre vecinul de bună voie, și de acea lovitură va muri, și acest păcat iaste mai ușor de căl cel den'tăi; drept acéia de învățăturile scripturii să facă 2 părți, iară a 3 parte să iarte duhovnicu său.

Iară uciderea cea ce nu e de voie iaste, cela ce la joc va arunca ori cu lemn ori cio-

mag sau cu săgétă și va arunca de va lovi pre vecinul lui sau ce se zice cu piatră și măcar cu ce și cu ajutor dracului va lovi pre cine-va, și de va muri dentr'acéstă, și iaste acéstă tot drăcescă, iară nu dentru svétul lui, și o aflare a dracului, pentru ce că toate jucările le-au făcut dracul; drepta céia să îndrăznescă și întru el jăluința lui să facă, dece pre acestal învățăm să se pocăiască a treia parte dentru uciderea cea de bună voie, ce am scris mai nainte. miercuria, vineria, luna, câte o mie de metanii, și în biserecă de pururea să între, iară aceia să nu între nice anaforă să nu ia, până vor intra în lăuntru bisereci, atunci să ia și anaforă, iară acesta să între în biserecă, și să ia și anaforă, până's va umplea învățăturile, și atunci să se priceștiuască, asjidera și aceia, când vor face învățătura totă, atunci să se priceștiuască.

Omul de's va ucide mularea lui de voie și să ia alta, să se pocăiască 15 ai, și să facă toate ceea ce am scris mai nainte.

Iară de o va lovi cu lovitură mică și dentru acéstă va muri, că am vëzut de multe ori lovituri cu palma sau trăgându'l ore cum și se tãmpla mörte; drept acéia învățăm jumătate de uciderea cea de bună voie, să facă pocăința.

Iară de o va afla pre ia făcând curvie, și'i va ucide pre amândoi, pre acesta légea nu'l judecă, că scrie, deci să dau pre unul ca acesta satanei, de perire trupului, ca sufletul să se spăsescă cel drag cel vède cu dînsul, că cumu'l va vrea așa'l va pasce.

Vëzutam și altă ucidere ce iaste de năprasnă, când iaste gonit de ore carele și fugând cade și se ucide de mörte zdrobit, deci pre acestal învățăm nice într'un chip să nu aibă păcat, nice să se chame aciasta ucidere.

Să nescine va hate pre cineva, și după hătae va fi viu, 3 zile, și după acéia va muri, să se socotescă cela ce l'au bătut cu uciderea den'tăi cea de bună voie, a treia parte dentru pocăința aceuia ce am scris acolo, iară de va fi viu 6 zile, și după acéia va muri, să se pocăiască jumătate dentru ai celuia ce au făcut uciderea cea de bună voie.

Să nescine va prinde un fur furând și'l va ucide pre dînsul, ucidere mare se chemă, pentru ce că cu mâna l'au prins, ca să se cêrte ș'alți cu certare, iară pentru cea ucizi prînsul, fie măcar și sêrac că de fôme fură, încaș așa să's sature trupul lui, iaste lui îndireptare de la diavolul, semînție nebulnescă, iară tu de te vei protivi nebuliei lui, și sufletul tēu'i pierzi; drept acéia pocanie de întâi să facă a uciderei cea de bună voie, iară fugând acestal va ucide nescine cu o săgétă sau cu o piatră sau cu un ciomag sau cu un lemn, acéstă nu să chemă ucidere de bună voie; iară de va lovi și acela pre ore cine fugând cu ore ce, că va

vré să scape de mörte, să se pocăiască 4 ai și metanii 200 în zi, întru pocăania cea den-tăiū, cum scrie uciderea cea de bună voe.

Iară de va lua numai o lovitură, și de va petrece o zi și va muri, pocăanie 2 ai. Să nescine iaste tălhariū, și va fi făcut prea rău mult, și ucideri fără de număr, și după acéia de va veni să se pocăiască, cu puținea pocăanie, să fie priimit la priceštenie, ca să nu se întorcă iară într'acéia ce au fost, și după acéia cătenel pre cătenel, să's umeple totă pocăania.

Iară de va sci nescine un tălhariū, și va mörge fără de vină fie carla și'l va prinde de'l va ucide, iară ne făcându'l nimica într'acel cias, pre unil ca aceia'l învățăm să li se răsipescă casele, și să se gonască dentr'acéle locu-re, și dentru avérea lor; că sunt și aceia în-trun chip cu n eburnia tălhariului și's piarde și' sufletul său.

Preotul de va gusta den trupul dobitocului ce se zice încă nenăscut, unil ca aceia să nu fie popl.

(20) Muiarea vrăjitoare, sau bărbatul să se pocăiască de se va părăsi, iară de nu să se lase de creștinătate.

Muiarea céia ce va bea erbi, să's scură ro-dul trupului să nu nască coconl, acéia să aibă pocăanie, 5 ai și metanii câte 305 în zi.

Iară va face și bărbatul așa, mai rău iaste, nice biserică să nu'l priimască prescuria lui, nice prinosul lui, de nu se va pocăi, de se va sfătui și bărbatul ei cu nu să să facă acésta, și acela să fie într'acéstă pocăanie,

Muiarea de va pohti alți bărbat și pre bărbatul ei l va piarde cu farmece, iară de va fi înșălăță de ore care om, iară nu o va lua pre dînsă muiare, să aibă acéia pocăanie 5 ai, iară de o va lua pre dînsă muiare, și acéia l va lua pre dînsul bărbat, fără de légea o vor umplia, să se pocăiască amândoi 15 ai, și de ucidere să ia pocăanie să facă; așijderea și de cea ucidere de bună voe; iară de's va da bărbatul ei spre ucidere, cum și dalyda pre sampson, acéia întru toate zilele vieței ei să aibă canon.

Muiarea ce's va ucide fecioril la nascere, cu sfetl ore căror vrăji, de bună voia ei, acéia întru toate zilele vieței ei să aibă pocăani, și să se căiască.

Muiarea curvă și va bea erbi să nu nască, sau să va nasce l va sugruma coconul ei, să aibă pocăanie în 9 ai, și metanii câte 160, și ș altele.

Muiarea fermecătoare, sau omul să se pocăiască 3 ai; iară de va fi călugăr, sau călugăriță, să se pocăiască 5 ai.

(21) Să nescine fură biserică, și'l prind furând, să dea mai mult de cât au furat, și să l bată pre spate 30 de toiage, iară pre talpe 24 că de acmu să nu mai fure

(22) Cea ce ia cu sila muiare, să aibă pocăanie 3 ai, și să dea părălabilor ce i se cade; deci că nu iaste zis să se însore cu sila, ce acésta iaste tălhărie și curvie, și totă rușinea.

Sfinții apostoli de biserecă.

(23) Ce iaste mai drept de ce iaste a noi și a scula bisericile céle căzute, sau se să zidescă alta noao, d-rept acéia învățăm de va fi o biserică véche răsipită, și va vrea nescine să o noiască și să o zidescă, să nu pue altă temelie, ce pre cea temelie ce iaste mai nainte, aceia i se cade neclătită; iară de se va afla după mărturie că fără blagoslovenia bisericil cei mari de pre acéle locuri s'au temeliicit acea biserică, acela să vie ceva să zidescă acea biserecă, și să ia blagoslovenie de la episcopul de pre acéle locu-re, cum și de acea biserecă noao atunce să pue temelie noao și să zidescă.

Ia ă nescine de va vrea să zidescă o biserecă de în temelie, să vie la arhiereul de pre acél loc, și cum se cade să i facă lui cinste; deci să l întrebe pre dînsul episcopul, în câte zile verl putea lumina biserică cu luminare ca să fie de al daria den destul cu cuvinte de mairie pre dumnezeu, ori 3 luminl ori 6 ori 8 ori 9 l. câte vor fi pre puteria lui, și pre amăruntul déca va sci acesta după sfântul ctitorului să se scóle episcopul demăneta și să măsore locul, și înprejurul locului să îngrădescă cu pânză sau ore ce acoperiș, și să aprinză luminari în lăuntru înpregiurului, ca să înțelegă cât loc vor lumina luminările, cât va putea aprinde ctitorul în toate zile; și după lumina lumunărilor, atăta loc să semneze și așa se înfiingă cruce ce iaste stavropig, și să cădescă arhiereul și să facă rugăciune și să începă a zidi cea ce va să zidescă și să i fie lui de blagoslovenie și de luminare, și de sănătate trupului și sufletului.

Iară fără de acéstă tocmelă, niminta într'alt chip să nu facă, pentru că nu se cade însuș cu puteria vrerii; lui că mulți fură de perire, ca nisce fără de rând și cu cuvinte curmezișate și nedestoinice; iară însuș episcopul de nu va mörge la o blagoslovenie ca acésta, iară el are putere să trimiță blagoslovenie cu ore carl preotil numai fără întrebarea episcopului și fără de blagoslovenia lui casa nice întru în chip să nu se începă.

Pravilă de cei ce cred întru gadini și în fieri și ai ciasuri unil bune, alți réle de zile, unil réle, iară alți bune.

(24) Decd sunt ore caril întru creștin ce țin lucru ereticesc, când apune soarele nu dau nimica dentru casa lor, nice foc, nice vre un vas ore carele, sau vre o trebuință ore carla, socotesc și glasurile cocoșilor, și ale corbilor, și altor glasuri, și ale vulpilor, și întimpină

de grăesc unile réle, altele bune, și căutaria sórelui și a lunii și a stélelor, și chemaria dobitócelor, drept acéia, iată pre améruntul tocmim și învățăm, cine are acéstia, cu certare de ácmu să nu mai ia aminte unele ca acéstia, pentru ce că înfricoșat județ vor să ia de acésta.

(25) Cineș face săblazná cu mâna și acésta e curvie, să ia canon 3 aí și metanií câte 24, acéstă malachie iaste în doao chipure, una cu cóspeleş, iară mai rea iaste cea cu mâna, de cât cu cóspele, ce și acésta rea și hitilénă și améndoao, iară iaste și malachie muerescă, ce iale lucréză una cu alta și acésta se cade duhovnicului fórté să întrebe, și să le dé lor pocăință 1 an.

Dirept acéia pentru acéstă săblazná, învățăm pre céle mueri cu bună smerenie célla ce au un bărbat după lége, unile ca acélla să facă tótă tréba bisericii, și prescuri și prinos, iară să nu se créză tóte muerile célla ce nu sunt întru curăție și întru ispovedanie, măcară că sunt și fété, cine va călca acéstă învățătură, anathema să fie, ce să zice lepădat de creștenătate.

Omul ce șdă trupul pre rușine să aibă certare 5 aí, cu alte pocăințe; iară în multe chipure de cineș dá trupul pre rușine am scris, întru scripturile den dérét, в мнѣхъ numai caută přeméruntul acolo.

Iară iaste și alt păcat sodomelensc cela ce cu muiarea lui zace și pre șezut curvesce, ce iaste mai pre spre fire, ce iaste fără de lége mare, și păcat nesățios; ce și dumnezeu de acésta la sfărșitul răspunsului rece, mai iușor va fi sodomului, și gomorului la zioa cea înfricoșată; deci drept acéia să aibă pocăianie 3 aí și metanií câte 100 în zi.

Iară toți ceia ce ș pun rușinea trupului de curvie pre într'alt loc alegând de pre unde e tréba nevoia firei curviei, acesta face jértvă diavolului cu sămânța lui cu păcatele ce ș mai pre spre fire, pre unil ca aceștea i învățăm, că nu sunt destoinici să se priceștiuască, în 4 aí, și mai mult, nice să cutéze a se apropia cătră sfânta și dumnezeiasca taină.

(26) Trei nunte nu e dată lége de la dumnezeu, cine va intra în trei nunte, drept acéia cine va veni într'acésta lucrare fără de lége curvesce, unil ca aceia să aibă pocăianie 3 aí.

(27) Cine răsipéște grópele morților și pre acei morți i va dezbrăca de haïne și acéstea le va fura, să se pocăiască 5 aí, și metanií în zi câte 100.

Iară de va săpa și case, și le va fura, să se pocăiască în trei aí.

(28) Iară de vor avea óre carii vrăjmășie întru ei, și nu se vor împaca unul cu altul, ce așa va muri unul de inșii iară altul va rămănea cela ce au rămás să aibă canon

până în trei aí, și așa în patru zeci de zile, să mérégă la grópa aceluí mort și așa să grăască: iartă-mé frate, și dumnezeu te iarte.

(29) Deci morților li se cade, să li se facă pomenire și slujire, a treia zi și 9 zi, și a doa zecile, și a patru zecile și a 6 lună, și anul deplin, așjiderea și în sămbăta lăsării de carne și în sămbăta, lăsării de brânză și în sămbăta rosaliilor că pentru acéstea să crédem ca vor afla dezlegare de păcatele lor.

(30) Deci învățăm de sugrumat și de mortăciună să nu se guste acéstea, fieș carele den creștin, nice să ia sânge de ce la ce curi junghétului, ce óre carii dentru nebulnia lor fac acésta, că învață légea lu dumnezeu că carne întru sânge suflet să nu mănânce; deci că a tot dobitocul sângele lui iaste sufletul lui.

Așjiderea și ceia ce pun curse pentru vėnatul, și se sugrumă într'ânse dóbitoacele, altele orí gadiní și pre acélla le iau de le mănâncă, sau de caini gonite și sugrumate, unil ca aceștia certănuí cu légea lu dumnezeu acéstia să nu se facă, numai céla ce se va ucide, sau se va săgeta, sau de arme sau de suliță de mâna omului, ce se va vėrsa sângele ei, și acésta să se mănânce toată, iară ce sunt acéstea fără de lége ce se va mănca ceva de în céstea oprite, unil ca aceia să aibă pocăianii 150 de zile, și metanií 12.

Și cine va prinde cu hărățul orí ce, și denaprasnă curund de'l va lua, și de va fi cald întru sângele lui, atunce să'l jungehe și să mănânce tot; iară de se va zăbovi, până va rėci, nu se cade să mănânce una ca acéia.

Iară alegând fără de unile ca acéstia, ce iaste învălat a se mănca tot creștinul și tóte câte sugrumate, și nejunghéte, cainilor și gadinilor să se lépede.

Și cine va mănca corb, sau cióră, ciovraíacă, sau cuc, sau coroiu, sau vėltur, sau priveghe-tóre, unil ca aceia 1 an să aibă pocăiania, și metanií 100 de zioa.

Cine va mănca lup, sau vulpe, sau căine, sau pisică, sau ariciu, sau pâlș, sau nevăștuică, sau veveriță, și ș'altel, altele câte sunt necurate: șarpe, bróscă țestósă, și ș'altel ca acélla, sau cal, sau măgariu, sau den céle sėlbatece, sau den cele duméstece, câte's necurate, ce nu zice légea lu dumnezeu, iară de nu va fi pre voia lui, ce de nevoe va mănca să să pocăiască, 1 an și metanií 15.

Iară în puțul, sau în fântână céla ce nu cură apă într'insă, și într'insul va cădea o gadină óre carla, să se vėrse dentr'acea apă, 3 vėdre, și așa să bia, iară dentr'acel puț, ce de se va afla în zioa de ăntăiú acel dobito-mort, orí gadină; iară de va fi de 2 zile, sau până a treia zi, și după acélla se va scóte. să se vėrse dentr'acea apă, 9 vėdre și așa se bage și aghiazmă și să bea dentr'acel puț

iară, așa să bage aghiazmo, de'l vor curund de năprasnă curățil pri însul; iară de va petrece în zile multe și va putrezi întru însul, să verse dentr'însul, 40 de vedre de apă, și atunci să vie preotul cu preoția lui, și să aprinză 3 luminări înprejurul lui și să cădescă și să ciutască molitvă, și să l' sfințescă pri însul, și atunci să bea dentr'însul; iară apa lui de va cură afară nemica nu ne va-temă unile ca acéia.

Iară de va cădea în vin sau în unt și de se va curând afla să se scoată și să vie popa să l' osfințescă, iară de se va zăbovi, până va începe a putrezi într'însul până în doao zile, să se mute într'alt vas curat, și să se osfințescă de preotul; iară de va fi până va putrezi, acela nu se cade să l' guste ce să se verse tot pre pământ; iară de se va țempla ceva den gadine a se prăsi descotine necurate întru grău, să se spēle cu apă bine, și să se osfeștiuască de la preotul și atunci să l' macine și să mănânce, iară prescuri dentru acel grău să nu se facă.

Iară ce se va spurca măcară ce de mână ovreilor, orî vin orî unt sau alt ceva dentru acéstia nu se cade creștinul să le guste, ce să vie preotul să le sfințescă, și după acéia să se guste.

Și ore cine va mânca cu Arméni sau cu Pavlikéni, sau cu alîi eretici orî cariî, sau mai vartos cine va avea liubov cu dinșil, acestuia grăiasce légia lui dumnezeu, să se lase d'acéstia, și să mērgă cătră biserecă curat; iară de va face acéstă cu scire, și a facă popa molitvă, iară de va și sci și a auzi certări, iară să se osfințescă, și să i se dia lui puținea învățătură de certare; iară de nu va asculta certaria ce va vrea să mănânce cu dinșil și să bea, unil ca aceia cu creștinî să nu mănânce, ce să se lēpede de dinsul tot creștinul, ca de unsuljitoriu de bozi, și de biserică să nu se priimască, iară de va veni când va la ispovédanie, să aibă pocăanie în 3 al, și întru 2 al, să nu se priimască nemica den casa lui, nice prescuri, nice alt ceva vre un prinos nimica, iară într'al treile an să se priimască prescuria lui în biserecă și așa să sfârșiască și al treilea an întru pocăanie.

Să nescine se va împreuna cu ovreîi, și cu dinșil va chiti într'o credință, și acesta iară va veni când va întru creștinătate, să aibă pocăanie 9 al, întru locul celor chemați, și după acéia să fie primită prescurea lui în biserecă și după aceia să fie întru pocăanie, și întru al 10 an să se priceștiuască cu sfânta pricestenie.

(32) Cine se va însura într'altă credință fētele și feciorîi, unil ca aceia să albă pocăanie în 5 al, așjidrea și popîi ceia ce i vor cununa, și aceia să aibă pocăanie 3 al afară de biserecă.

(33) Cine ia mana grăului, sau alt ceva dentr'acéle, acesta iată scie lucrul dracului orî den vin, orî den pâine orî dentr'alt ce; de se va lăsa de acéstea, să aibă pocăanie 4 al, metaniî câte o sută.

(34) Să nescine va lua o fată ce va fi logodită cu dinsa, și după acéia o va înșela alt ore carele, și o va spurca, și va vrea să o ia și acela pre dînsă ce nu i se cade ce de vrea iară cel de ntăiū ce s'au logodit cu dinsa acela să o ia.

(35) Popa de va cădea cu o muiare, fără dă a lui numai să se părăsescă de preoție, și să fie în pocăanie.

Popa ce nu ș' va mătura sfânta biserecă și să o curățescă, și nu o va înfrumșea, și nu va socoti în tōte sâmbete, unil ca aceia să se lase de preoție.

Preotul cu negrija lui ce nu va lua sfânta taina lui dumnezeu, și o va mânca ore ce de céle necurate, să se desparță în trei al ce se zice de leturghie.

Popa ce va bea la crăcimă, sau va juca, sau cânta mirenésce, să se gonescă den popie.

Preotul, de va ascunde sfânta lui dumnezeu pentru ore care vină, în pământ, să se desparță de preoție.

Popa de va da sfânta taina lui dumnezeu cetățului celui destoinic sau omului prost, să o pōrte el încōce și incolea pentru ore care trebă, iară nu însuș cu frica lui dumnezeu să o pōrte. unil ca aceia să se pocăiască în 3 al.

Muiarea preotului de va vrea să se priceștiuască, și nu va fi alt preot să o priceștiuască, iară însuși acela să ș' priceștiuască muiarea lui, iară de va zice că nu e destoinic, ce va da iată cetățului de o va priceștiui, anathema să fie un popă ca acela și înțelepciunea lui.

Popa cela ce va priceștiui orî ce om, orî mic orî mare, orî tinēr, orî bētrân, până ce nu va lua scire dinsul de la duhovnicu său, ore destoinicu iaste, aū ba, unil ca aceia să se gonescă de la preoție, ce să zice întru pocăanie 5 al, iară cu nescire de se va înșela și va greși de va priceștiui, de va fi și cocon mic, cum am zis fără de răspuns 7 al să aibă pocăanie.

Episcopul, sau mai mare de episcop ce se zice mitropolit, cel va cleveti alt episcop, ca să y ia episcopia lui, sau noria altui popă, ce iaste cinstia lui, sau biserecă y, sau de va cleveti voinic pre alt voinic, să ia averia lui, ce o aū dobândit de la domnu său, acéstia toți sunt în chipul iudei cela ce aū vândut pre domnul ls. unil ca acéia să aibă pocăanie, 10 al, și metaniî 50.

Așjidrea și cela ce y va asculta pre dinșil, și acela cu acéias pocăanie să se pocăiască; iară de va fi odél rea ore caria de acéstă clevetă, n'are păcat cela ce l' va pără pri însul.

Popii cea ce vor avea o vrajbă întru ei, și nu se vor înpăca, ce va sluji, așa să se pocăiască, 4 ai, și metanii 100, cum grăiasce și sfântul Evsevie, amar de preotul cea ce are vrajbă pre fie cine, și așa va mărge de va sluji.

Preotul cea ce va lăsa un om dentr'ăi lui ce vine la bisărea lui, și acel om va avea vrajbă cu vecinul lui sau vr'o gâlcăvă, deci acel păcat iaste pre capul celui popă, ce de va fi ore ce delă sau gâlcăvă înaintea bisărecii, să'l întrebe pre dinșii preotul înaintea și altor omenî, și să'l învețe pre dinșii întru dragoste și de îndereptare.

Preot despre preot va învăța de bine, să pre alt ore carele, iară acela nu va asculta, nu are acesta păcat ce de nu va asculta însuș să caute

(36) Să nescine va lua dar ca să facă metanii câte'l va fi zis duhovnicu sêu, și de nu le va face pre însele la vrămea când i s'au zis lui, acela să facă lui mai multe.

Preotul să nu mănânce corastră de la vaca lui, până 1 săptămână.

De va intra căine în biserică, sau porc să nu se facă leturghie până a săptămână, iară cea ce se înpreunează preotului de vând sfânta ori în ce chip, sau cea ce cumpără, să se judece pre aceia ca cea ce fură bisăreca.

(37) Cine se mănănesce de bună voia lui de rugăciune și de cântare, și va umbla ca un dobitoc, să aibă acela pocanie un an, și metanii, 100 în zi.

(38) Preotul de va intra și va sluji leturghie fără de anthimis, să închine 200 de metanii; iară de va fi acel popă sêrac și nu va avea pre ce cumpăra, iară episcopul se va scumpi, acel păcat iaste pre episcopul și pre țercovnic.

De se va priceștui coconul nebotezat, să aibă pocanie părinții lui un an, și metanii câte 50.

(39) Muiarea de va nasce în postul cel mare să postască 40 de zile, și să se priceștiască.

(40) Cine va cădea și se va ucide de bună voia lui, acesta să nu se cânte, nice să i se facă lui pamete nice dinioră, iară de va cădea de nevoia lui de se va ucide și va muri, acesta să se cânte, și să'l facă lui pamete.

Iară ciné va mărge la păcurvie, sau la curvie, sau la furtisag, sau la tâlhărie, iară într'ăcătia ori cum 'l vor ucide și va muri, niminea să nu'f cânte, și nice o pamete niminea să nu'f facă.

(41) Să nescine va purta pilale de cal său de magariu, să nu între în biserică, ce să stea afară cu muerile.

Ce voinic va eși la război, și se va lavi cu alt voinic și'l va birui, și'l va pleca supt dînsul și acela va sci că va să ia mörte de la dînsul, și de va zice dau-mă frate, nu mă ucide, iată că sunt pre voia ta, iară acesta va fi ne-

miilostiv și'l va ucide, să se lăpede de creștinătate, și pocanie 20 de ai și metanii câte 1000 în zi; deci pentru că'l plecași supt tine și întru voia ta fu, pentru ce ticăloșe'l uciseși, iară de va fi ucisul de limbă păgână, acelaia mai puținel ai să'l socotască lui duhovnicu sêu.

Iară de se vor aduna doi înpărăți cu voinicil lor la război, atunci zice scriptura că păcatul înpăratului spre omenii lui, iară păcatul omenilor lui spre înpăratul; ce ferice de cea ce se va feri atunci să nu ucigă nice să'l ucigă.

Preotul de i vor mânca feciorii lui prescuri ne cântate, sau colivă, sau fieșce ce se aduce de omenii la biserică pentru blagoslovenia; iară acela de va da și vor mânca ne cântat și neblagosloviți, unii ca aceia să aibă pocanie 3 ai, și metanii câtso 100.

(43) Sfântul sâbor al doile și a totă lumea.

Ore cine va veni de în limbă spurcată și se va boteza, întru credință creștinătății cea dirăptă, și după aceia se cade și preot să fie, unul cu acela'l învățăm, iară de va fi episcop, iară de se va afla după botezul lui ori ce păcat, de va fi suflătescul apă de preoție să nu fie preot, ce pre amăruntul se cade a întreba de dînsul, de viața lui ce e după botez, și atunci să'l facă, iară încă și den țărirea lui, ce se cade de creștinătate bine al întreba, doră cum va după botezul lui cu îndemnarea dracului iară va începe întocmela lui cea dentăi și va piarde și alții cu dînsul.

(44) Preotul de va trece dentru conosciții lui într'altă țară, sau într'altă cetate, sau într'un oraș, unul ca acela să nu'l lase să slujască, până se va auzi de dînsul cum a fost viața lui între omenii lui; și pentru ce rând iaste nemernic, și ce aș făcut; sau să aducă carte de la episcopul cea ce sa preoțit, sau să'l mărturisască duhovnicu sêu de dînsul, de va fi destoinic a sluji. atunci să slujască.

(45) Învățăm toți creștinii, după sfintele pasci într'acea săptămână de duminică, iară până duminică Thomei, omenii mirenii să mănânce carne, iară călugării brândză și pêsce; și iară într'altă săptămână, de la rosali până la duminică mare așijderia să mănânce; iară de la рождество х'ро, până la Крещение; și iară de în duminică de naintea lăsării de carne, ce într'ansă Armenii cea ce's de trei ori proclăți, spurcat post se postesc, de trei ori blăstemați activuri proclăți; și atunci învățăm, tot creștinul așijderea să mănânce carne, în totă săptămâna, iară să nu se postască cu aceia ce într'un chip gândesc cu ereticii, ce și miercuri și vineri să să mănânce carne; iară călugării brândză și pêsce, ca și în celia lalte săptămâni cum am zis, iară lepădați hanziarii ce's sunt Armênii, post fac atunci și jertfă, într'acea săptămână în totă, unui căine

óre căruia artivurții Armenii, drept acéia nu se cade noao nice o zi a posti, iară cine nu va asculta acéstă tocmală a sfinților, ce va începe într'alt chip a face, lepădat să fie.

De săptămâna brânzei.

Asjidderia în totă săptămâna brânzei să se mănânce brânză, învață sfântul săbor, iară miercuri și vineri, întru acea săptămână, se cade a cânta liturghie *нѣжже сѣиуеижа* în 9 cias de zi, după acéia să mănânce brânză și oao pentru Ereticul Antonie, și Savelie, ceia ce țin acéstă săptămână ce nu mănâncă nemică; drept acéia învață sfântul și marele săbor a tote lumea, ca totă acea săptămână toți creștinii cei drepti, fără de totă săcoțința să mănânce brânză și oao încă mai vartos a blăstema pre cei de trei ori lepădați Eretici. întâi pre Aria, și cu dînsul Nistori, și Savelie și Theodor, și Theodota, hulitori și bîrfitori și vrăjmași sîntei troiți și tăetori, Ión al a doile hristosol și Deocină cu Marklon, și cu Zosimă, și cu Petrusie, aceștia toți lepădați; iară încă și 65 de împărechituri și a tote mai marilor și învățători și câte Petru, și Pavel de în Samosat și Makedonie și Evtihie ce e într'o credință cu dînșii, iară depreună și Dioscor și Severian și Pavel, și ucen'cul lui Pavlikian celor amarul iaste mai vartos de toți Ereticii Kukuvrilik, cum și Armenii și ș'altor Eretici de aceștea toți sînții prea ogodnici și purtători de dumnezeu părinții noștri, făcură săbor mare dentru totă lumea, într'u cetate cea mare a lu Constantin și într'u cetate despre răsărit; iară, într'u Nikel, și în Efes, și în Halkidon, iară depreună cu împărații cei creștini buni, la vremea fieș carele dentru împărăția lui.

Iară după acéia, și alte săboră sfinte ce s'au făcut după ai, într'u înp olaia împărătescă întru cetatea lu Constantin cea mare, într'u săborul cel mare de spre răsărită, iară în Laodikiia, și în Sardiia, și în Gaggreh, și întru Antiohiia, și într'alte biserică mari și în cetăți ce el de pururea se întreba de creștănită cea bună și de îndireptarea credinței cea adevărită, ce o scriseră și ni o dederă noao acéstă tocmală sfântă întăritată într'u tote, împărechiturile, și blastemă îndireptătorii lor, și pre toți căți gîndesc într'un chip cunușii și goneșe lu pii, pierzători și suflete putrede, de la turma lui Hs. cea grăitoare ce el grăesc bîrféle și hule se învățară, ce tae și împart sfânta, și fără de începătorea și într'o fire și de viață făcătore troița, iară unii de într'înșii ziseră să nu mărturisescă adevăr pre născătoarea lui dumnezeu, pre sfânta împărătesă a noastră și de pururea feciôra Maria; iară cătră acéstă și alte multe întorsături, și hulituri spre adevărată și sfântă pravoslavn'că credința lui Hs. drept acéia și noi ca nesce

adeverii biruitori și ucenici sfinților apostoli, ce cu dînșii într'un gînd cu sfinții și cu părinții mărturisim, de cele adevărite cea ne-au dat noao sînții apostoli célla ce le-au învățosat, și le au întărit sfinții și dumnezeescii părinții noștri, și ne-au dat noao așa, a petrece întru creștinătatea cestă dreptă și adevărită, și să nu ne atingem de dînșii, nice a'î întreba pre cei de trei ori blăstemați și urăți lui dumnezeu, Eretici; ce a fugi de aceia și a ne înstriina de dînșii și a'î blăstema pri înșii, ca pre nesce ocinași focului celui netrecut și vițuitor diavolul și predați dracului și pierzători de sufletele putrede.

(46) Cu l se va tâmpla a junghea ceva, și va vrea să se priceștuiască cu sfânta taină să nu se priceștuiască ce să guste aghiazmă.

(47) Nice un preot să nu slujască cu oțet, ce cu vin și cu apă, iară de nu se va afla vin și va fi nevoie, iară acela să alle struguri și să i strezure, și să le cetască molitva și să i blagosloviaască și să facă comenecătura într'înșii; iară de nu se vor afla nice struguri și va fi nevoie mare, ca se nu se lase leturghia, iară acela să slujască leturghie cu oțet și să i pare rău cu frică.

Preotul de va sluji sfânta leturghie și vor veni de l vor chema să priceștuiască pre ore carele ce va să moră dentru ômeni, să nu iase den leturghie, ce să rabde până va eși den leturghie și după acéia să mergă să l priceștuiască. iară de l vor zice lui că more cutarele, și va să se cuminece, atunce preotul pentru mare nevoie. să cea detețului sfântul dar, și să înegă să l priceștuiască pre cine va să moră; iară de va muri acel om necuminecat de negrija preotului, acel păcat iaste pre preotul.

De va muri un om și se va chieama preotul să să ispovedescă lui, iară popa nu va merge ce va zice că n'am învățatură de la episcopul, să fiu cuiva duhovnic și nu cutéz să fac acéstă, și de va muri acel om ne ispovedit, acel păcat iaste spre preotul, pentru ce că nu scotéscă scriptura ce grăiască, ca să nu întorci cela ce vine la tine, și întristezi sufletul lui, nebune preote bine grăesc, că n'au învățatură iară pentru acéstă nevoie și pentru cela ce a lergă la tine pentru dumnezeu, drept acéia să se pocăiască acel preot 3 ai și meta-nii 100

Preotul descult să nu între în beserică să cânte, iară de va intra când va. și va cânta ori sara ori demănăta descult să facă 100 de metanii.

Preotul de va tăia sfântul agneț când va, și va cădea o sferămitură mică, să facă 200 de metanii.

Cine va zăcea cu muiarea lui cea cu lége, acela într'acea zi să nu se apropie cătră sfințele icoane, nice cătră trupul ore căru l sfânt

nice cătră moștie, măcară sunt și de un sfânt mic, nice să'l sârute nice să'l pupe, ce de parte să stea și să i se închine numai; iară nescine să se va apropia și le va săruta, sau va intra în sfântul oltar să iasă afară și să facă 100 de metanii.

Iară de se va chema preotul de ore carele să slujască pre un om mort sêrac sau bogat, și nu va mîrge pentru darul, să aibă pocăanie 1 an și metanii 200 în zi.

Preotul de ș va lăsa bisêreca lui la fieș ce prazdnic și ômenii lui, și va merge la altă bisêrecă pentru ore ce dobândă, să aibă unil ca aceia canon 2 ai, și metanii cîte 100.

Preotul nice dinîoră să nu între în leturghie fără de grămătic, nice fără de cel semnat de preoție, iară de va face acêsta dentru nebulia lui; să se pocăiască în 4 ai, iară de va sluji cu fată sau cu muiare să se pocăiască în 12 ai.

Preotul de se va chema să facă molitvă la nascerea unil mueri ore căriia, să nu între în lăuntru în casă, ce mai nainte să stea la ușa casei și să facă molitvă și după acêia să între în lăuntru, și să cădêscă pretutindinea.

Preotul de va sluji leturghie, și după acêia va lua a mănca și să va înbêta și de acêsta va boră, să aibă pocăanie 6 luni și miia de metanii în tôte zile.

Iară fără de săturare, și fără de beție, și de vre o bôlă ore carea i va fi lui acêsta, să se canonêscă 40 de zile și metanii cincî sute.

(48) Muiarea de va zăcea cu doi bărbați, și vor fi frați bun, sau un bărbat cu 2 surori, un om ca acela să se pocăiască tocma până la môrte și la môrte să se împreuneze pentru iubirea de ômeni, ce de se va lăsa decît de amêndoa muerile, ce se zice de amândoa surorile, să nu mai aibă dinsele nice una, sau iară muiarea de va lăsa amândoi frați să nu mai aibă bărbați nice pre unul dinșii, și așa iaste primită acêstă pocăanie de se vor pocăi; iară de nu, deartă li e pocăința.

Muiarea de va nasce, să facă 40 de zile, și după acêia să se priceștiuască; iară de va veni spre dânsă môrtea de grabă, până la 40 de zile sau în zioa de'nțăi de nascerea ei, și atunci să se priceștiuască, așijderea și coconul botezat să se priceștiuască, de i va lui fi môrtea până a 8 zile, sau și mai în multe zile, ce muiarea mai nainte să i cetêscă molitva după nascerea ei și așa să se priceștiuască așijderea și coconul.

Și habele ce slujesc la nascere, învățăm pre acêlia până a 7 zi să vie la sfânta priceștenie, pentru ce și acêste, slujbă de trêbă slujesc; și ș'alte mueri ce vor fi fără de lucru și fără de slujbă, ce vor veni spre acêsta într'acel cias de nascere, unile ca acêlia să fie primite în bisêrecă, până a 12 zi, iară altele

până în a 15 zile, împrativă care cum au slujit; iară de nu se vor chieama pentru o slujbă ore carla să nu mîrgă.

De va nasce muiarea în sfintele pasci, acêia până a sêptemăna să se spêle cu apă și să ia aghiazmă

(49) Ore ce preot de va boteza pre cine va de trei ori; să se ia de la popie, că ore cine se boteză de trei ori, acesta zice 3 pîrînți și 3 fi și 3 duhuri sfinte, ce dinîoră să se boteze fie carele. De se va spurca ore cine cu ceva aceluia să i facă preotul molitvă.

(50) De va fi coconul botezat, și nu i va fi luat părul lui cel de întăi și așa va muri, să aibă canon pîrînții lui 1 an.

(51) Cine se va boteza fiind crescutul lui de mulți ai, să stea și să grăiască însuși. «Кр-стоу въ единороу» învățat de altul, și să zică acêsta de trei ori, și să'l ungă cu myr sfânt și cu unt sfânt pretutindinea, iară cu myr pre cap și pre față, și să grăiască dinsul cêia cei de pururea molitva, ce se chiamă botejunea, iară cu apă ce se va boteza cu nusă, să nu o vêrse afară, ce în sfântul oltariu întrun unghiū.

Preotul să nu boteze niminia după ce va mănca, iară de va fi vre o nevoe, să nu môră ore carele nebotezat, și'l vor chieama să'l boteze, de va fi și la miezul nopții, să mîrgă și să'l boteze.

Preotul la masă, când se cunună cu a doa nuntă să nu mîrgă, ce la bisêrică de va mîrge să'l blagoslovêscă pre dinșii într' casa lor să nu mîrgă, la acea a doa cununie.

Preotul de nu va sluji letughie, sau diaconul ce așa se va ospăta și va boră să se pocăiască 40 de zile, așijderea și călugărul.

Preotul când va mîrge la baș să se spêle pentru o trêbă ore caria, sau pentru o slăbiciune ore caria, așijderea și călugărul, acela să nu se ungă cu unt nice într'un chip, iară de'l va unge preotul acela să se părăsêscă de a cânta liturghie în 60 de zile; iară de va fi călugăr, să se pocăiască 150 de zile și metanii o miia în tôte zile.

Călugărului nu se cade de acum să mîrgă la baș nice într'un chip, fără de o bôlă ore carea mare și de o legătură.

Preotul de va spune basne, sau se va ținea de farmece, sau de vrăji, și le va face vecinului sêu, sau va face de va lua mai cu asupriciune. sau răpiri, acela să se părăsêscă de acêstea și să se pocăiască, iară de nu să se lase de leturghie.

Așijderea și când se va învăța a fura.

Preotul de negrija lui, sau de beție va arde bisêreca, sau carte, acela să se părăsêscă de slujire 1 an.

Preotul neguțătoriu să se părăsêscă de a slugi. Preotul vîntoriu sau la căini hrăpito, riū, și va umbla cu dinșii, sau va avea armă

ori ce feliu de arme, ce iale sunt păgănesci, iară nu creştinesci, numai volnicilor când merg la război, unui preot ca acelaia nu i se cade să preoţască, aşijderea şi călugărul de va umbla aşa, să se pocăiască, şi toţi câţi sunt întru rândul biserecii.

Preotul, sau diaconul, să nu fie nemănuia, nice să'l scotă la preoţie, până va fi crescutul lui, de 30 de ai den nascerea lui, că domnul nostru Is. Hs., de 30 de ai s'au botezat, şi atunci au început a învăţa, drept aceia de nu va umplea 30 de ai de nascerea lui, să nu preoţască, măcară cât va fi de destoinic.

Să nescine va cădea într-o legătură şi într-o bôlă, şi atunci se va boteza, unul ca acela să nu fie popă, că nu iaste credinţa lui de la inima lui. ce de nevoe s'au botezat, iară de nu va fi nimenea destoinic altul la preoţie, acela de nevoe mare să fie preot, de va fi cum se cade viaţa lui.

Preotul de nu va griji de slujba lui şi vor trece ciasurile zilei cu nesoconinţa lui şi a noptii, întru călăie ce au tocmii sfinţii apostoli de s'au rugat drept noi, şi au dat rugăciune lui Dumnezeu; nescie preoţii ca aceia nu se cadesă preoţescă, că mânia pre Dumnezeu, şi de dinsul departe; că zice Dumnezeu, rugă-ţi-vă în tot ciasul şi vă priveghăţi, şi apostolul grăiasce, de toţi mulţămii, şi nepărăsit vă rugăţi.

Preotul de va sluji şi nu se va pricestui, de ne înţelegere şi nu scie ce face, acela să se certe şi să ia învăţătură, şi să se plece şi să'i pare rău de nescinţa lui, iară de'l vor întreba de aciasta şi nu va spune pentru ce lucru face aciasta, iară mai vărtos nepărăsit nu va asculta certarea, acela să se prăsescă nice dînioră să nu slujască.

Preotul hărfitoriu, sau gălcevitoriu şi după aceia va intra în biserecă şi va sluji, să se pocăiască. 40 de zile, şi de se va părăsi de o tocmelă şi de un lucru ca acesta, iară să slujască; aşijderea şi episcopul ţărăi de va fi, aşa să se întrebe de acesta de arhiepiscop.

Episcopii să's cinstescă pre popii şi diaconii, ca nescie slujitorii de dumnezeiasca taină, şi den preună cu ingerii, şi nu se cade să'i alba pre dinşii întru fără de cinste, şi să nu nugrijască de dinşii ca de nescie fii mai mici, că şi domnul nostru Is. Hs., ucenicii ca pre nescie soţii şi ca pre nescie fraţi iau avut, şi către dinşii grăia, că de acmu nu vă voi mai chema robi ce soţi vă voi zice voao, drept aceia episcopul toţi preoţii să'i cinstescă, şi toţi ômenii cei proşti, să facă cinste preoţilor.

(52) Ôre cine de în ômenii cei proşti vor hărî ceva pre preotul, sau cuvinte spurcate, sau hule, acela să aibă pocăanie 6 luni.

Cine blăstema pre preot, să fie procliat şi cine mânia pre preotul sau pre arhierul,

vraciul cel sufletesc, de mânia lui dumnezeu vor fi aprinşi, că de părinţii cei trupesce dezrădăcinază de în temelie blăstemul fecioriloru'si, dară cu cât mai vărtos părinţii cei sufletesci, şi lecutorii sufletului, să'i va cineva mânia. ce va fi de acesta ce mai amar.

(53) Diaconul preotului să i se plece, şi ca un fiu mai mic di însul, să asculte pre preotul, şi să'i slujască.

Ôre ce diacon va grăi spurcat pre preotul şi'i va hărî, să se despartă într'un an, iară de'l va erta pre dinsul duhovnicul, popa are putere să'l iarte, iară de va lovi pre popa şi cu lemn, acela să aibă pocăanie în 2 ai.

Preotul sau diaconul de va cleveti sau va hărî pre episcopul, sau'i va grăi lui curmeziş, unui ca aceia iau mânia şi judeţul lui Dumnezeu, acela cel' luo Maria ce clevetise pre Moysi, însă unui ca aceia să se despartă de totă slujba preoţescă, şi să nu mai mănânce cu nusul niminea, că fu protivitor lui Dumnezeu, iară de se va pleca şi să'i pări rău de acesta cum de acmu acesta nu va mai face. să'l priimescă iară la rând ca pre un mădulariu a lui ce au căzut den trup, pentru o slăbiciune ôre care drăcescă, ce e înşelat de sfatul dracului.

(54) Cine se scrăbescă de nuntă a se însura, sau muiare a dormi cu bărbatul ei, sau bărbatul a dormi cu muiarea lui, şi va grăi cineva că nu's destoinic unui ca aceia împărăţia ceriului, anathema să fie unui ca aceia, şi cine se scrăbescă să mănânce carne numai fără de sugrumat, sau mortăcină şi sânge, şi cine grăiasce de acesta, că cela ce mănâncă carne nu iaste destoinic a sîntei priceştenii; cine grăiasce aşi anathema.

Ôre cine va fre o robă ôre carea învăta-o înşelătore, să nu se asculte stăpănu-său, ce se va feri de ascultare şi se va posti şi va fi creştină bună, anatema un vătătoriū ca acela, iară de se va mărturisi duhovnicu său un rob ôre carele, duhovnicu său are putere cu soconinţă să'i dea lui pravilă cătu'i va fi puterea.

(55) Şi un rob ôre al căruia sau o robă, de'l va învăta să fure, pentru o dohândă ôre-carea unui ca aceia să ia judeţ, cela ce iau furii, şi ce au furat mai mult să ia de la el de patru ori, iară ce rob va asculta nisce învăţătură ca acestia, să'i dea 40 de toiage; iară de va fi slab, sau e forte tinăr, să'i dea 30 de toiage.

Ôre cine's va învăta o robă ôre caria pre întra ascuns. se zacă cu nusă şi o va avea muiare şi nu va sci boiariul ei, şi după aceia 'i va sci prii înşii, acela să ia pre acel om cu sila boiariul robei, şi să'l plece să 'i fie rob, şi să'i înpreuneze la arătare, iară de vor face ficii, şi aceia să'i fie robi, că gră-

iasce scriptura, s m n a cia hitl n ,  i ro-
dul cel hitlén al lor, iară de i se va face
milă boiarului lor, în voia lui va fi, iară de
vor fugi unii ca aceia pentru frica lui dumne-
ze ,  i vor veni la m n stire, de vor lua
tocm la c lug resc , aceia să fie slobozi în-
tru t te,  i să nu cut ze niminea dea  mai
 in ria cum scrie  i apostol Pavel, întru car-
tea lui pentru Onisim.

(56)  re ce om de în mir n  va fugi de în
bis rec ,  i se va ruga de elu , că va zice
că mai bine iaste să mă rog dimine , iară nu
 n bis rec ,  i acest  o va face fără  nv  -
tura episcopului, sa  a duhovnicului,  i cine
va umbra a a anathema.

(57)  re ce preot, sa  alt  re carele ce va
lua fre un rod să nu fie legiuit, sa  l va da
fără de  nv  tura episcopului, anathema
să fie.

(58)  re cine se va osc rbi de muiare  i
să se  ie în c r  te,  npu  t  însurare face,  i
ceia ce se scr besc a a anathema.

Iară cine va face aciasta pentru dumneze ,
 i va r vni la petr cerea  nger sc , acesta e
anathema.

(59)  re cine va ocără pre cea ce face liu-
bov,  i  ch m  vecinul lui s rac,  i  ospet z 
pentru dumneze ,  i de va ocără cine-va pre
un  ca acestia,  i nu l va priimi ca pre un
cre tin deplin, anathema să fie.

(60)  re cine va spurca muiarea fratelui de
duhovnic acest  nemica nu o socot sc , ana-
tema unul ca acesta, că  rtare de la dumne-
ze  nu are, iară de nu va veni la pocaanie
să se pocăiască, să grăiască că  n el tura vr j-
ma ului, fu lui acest , acela să se despar  
de priceienie în 6 ai,  i în t te zile c te 24
de metanii,  i se m n nce sec, luni  i mier-
curi,  i vineri p n  în 6 ai, de acia să aibă
prospérité,  i să se pricestuiască.

(61) Cine se va scrăbi de blagoslovenia m -
sei,  i nu va griji ce va zice, că rugăciunea
se cade mai nainte de gustarea m sei, unul
ca acela să fie anathema.

Că  i c ndue la chemarea m sei ori cum
de se vor aduna,  i nu va fi acolo preot să
blagoslov sc  masa, ce va fi un b trni în-
 telept, sa  altul ce va sci carte, unul ca aceia
 nt i  să facă rugăciune,  i după ac ia să
s z  să m n nce.

(62) Muiarea sa  bărbatul ce va vrea să
j ce  i să bată în palme,  i se va  nbr ca
bărbatul în ha ne muerescă, sa  muiarea în-
tru ha ne bărbătescă,  i  ntr n chip drăcesc
chipul lui dumnezeu l vor schimba,  i  va
bate joc di  nsul, unuia ca acestuia gr im,
să se căiască 3 ai,  i metanii în zi, c te 24.

(63) Muiarea de va fugi de bărbatul ei, de
va ur   npreunarea bărbătescă, ce va vrea
să umble, anathema.

Muiarea de nu se va pleca bărbatului ei,  i

nu va petr ce întru voia lui, cum grăiasce a-
postolul, că bărbatului iaste capul Hs. iară
mueri  iaste cap bărbatul ei, iară de nu va
asculta acest e, unile ca ac lia să fie ana-
thema,  i iară grăiasce apostolu, cum iaste
cap bis reci  Hs. a a iaste  i mueri  cap b r-
batul ei,  i cine nu se va pleca acestuia, Da-
lidei  i Elzaveli  să fie  npreunate, iară de va
fi bărbatul ei nebun,  i întors de  nminte,  i
sf t l lui nu va fi de ajuns, iară muiaria lui
va fi cu minte  i  n el pt , să nu l asculte
pre  nsul de pururea la t te cuvintele, ce unile
ori să asculte ac a muiare de bărbatul ei, al-
tele ori iară să asculte bărbatul de muiarea
lui.

(64)  re cine nasce feciori  i nu l va so-
coti, nice l va hrăni pre  in  l cum se cade,
ce va vrea s  s lase tineri  să m rg  să se
tunz . anathema acela;  i  i cela ce l va tunde
pre  nsul.

Cene nu va griji de feciori  lui s   c rte,
pre ceia ce i-a  născut,  i frica lui dumne-
ze  nu l va  nv  ta pre  in  l, ca să umble
pre calea cea adev rit  cre  inesc  ce se vor
lăsa  i se vor  nstriina întru t te c ile c le
t rse, în curvie,  i în furtisag,  i în r pire,
 i în juc r ,  i în plesnete  i întru t te nedi-
rept  le, anatema nisce p rin   ca acestia, ce
nu s c rt  nice s  nv  ta feciori  lor frica lui
dumneze , că  nf ric  t jude  vor să ia  i fo-
cul cel netrecut vor să mo ten sc , den pre-
un  cu feciori  lor, pre ceia ce l n scur   i
r   pre  in  l crescură.

(65) Cine  va  nv  ta feciori  lui cel tru-
pen  după dragostea lor, cuvinte spurcate,  i l
va  nv   să b rf sc ,  i nesce cuv nte ca a-
c stea vor lua de la  in  l, iară nu l vor în-
v  ta pri  n  l, ce e de în tiner te să facă cin-
ste p rin  lor,  i frate-său celui mare,  i su-
rorisa, nesce p rin   ca ac ia să fie anatema.

Iară p rin  l ceia ce nu s vor iubi feciori 
lor  ntr n chip  i s   c rte, ce pre unul va
iubi iară pre altul va ur , sa  str ns rea lor
nu   o vor  np r  feciori lor  ntr n chip, a-
natema p rin   ca aceia.

De va fi de multe ori unul de în feciori  hit-
l n  i r  , s  l  ave e pre  nsul tată său  i
mumă-sa; iară de nu l va asculta pre  in  l,
 nsu l aceia acea răotăte ficioiri  să o p rte,
ce să li se  np r  tot  ntr n chip.

Iară f ete  lui,  nv  m mai mult să i se dea
av erea de la p rin  l, că iaste mai neputin-
cios  partea muer sc , drept ac ia mai mult
se cade p rin  lor a se griji de f etele lor,
 i de daruri,  i departe  i nu n  , care pa-
rin   nu vor griji de ac stia mare păcat lor s
adun .

Fie ce p rin   li se cade feciori lor s   în-
s re c nd se va  mpl ea crescutul lor de 15 ai,
iară fata de 12, ac st  iaste l ge adev rit  iară
să nu cu negrija p rin  lor de vor tr ce ac   l

af legiuiti feciorului, sau fetei, și li se va tămpla curvie unuia dentr'ânșii, acel păcat iaste pre părinți, iară de nu va fi fata încă de 12 ai, sau feciorul de nu va fi încă de 15, și va curvi unul dinșii, așa, acel păcat iaste pre cela ce'l face, și iaă mănă de la dumnezeu.

Ore cine's lasă părinții bătrâni și slabi, iară nu l' cinstesc și să l' hrănescă pre dinșii, ce se vor postrigi călugări fără de învățătura părinților lor, anatema aceștea, și și cela ce'l călugăresce; iară de vor avea părinții și alți feciori, destul le iaste de averea lor, și de răpaos, binele iaste un fecior să l' aibă și călugăr, doră va fi de plin robul lui dumnezeu și vor lua și acia plată de la dumnezeu pentru feciorul lor cel bun, pre cela ce l' au născut și l' au crescut, și l' au învățat bine dumnezeiasce.

(66) Muiarea de's va tunde părul ei, că va cugeta că iaste bine pentru dumnezeu alegând numai de nu va lua chip călugăresc, și va îndreznii afacerea acesta, anatema să fie că n'au învățat dumnezeu să's tunză părul muiarea părul, numai când va veni la petrecerea călugărescă; iară de va fi îndemnată așa de niscare drăci să's tunză părul ei, să fie oprită de biserecă, și de priceștenie un an să se pocăiască.

Muiarea de's va lasa bărbatul ei, și va lua altul dentr'altă latură de va petrece cu dinsul. să aibă pocanie în 9 ai, și să facă în toate zile, 36 de metanii, numai pâne să mănânse luni, miercuri, vineri așijderea și bărbatul ei celuia ce s'au împreunat a dooă oră acesta's certare să ia; iară de nu va sci bărbatul ce au făcut acea muiare și cu nescire o au luat, a-celuia puțină pravila i să cade lui.

Muiarea de's va omorâ bărbatul ei cu farmecele și va vrea să ia altul, așijderea de va face și bărbatul, amar de unii ca aceia, de unii ca aceia ce vom mai zice, nu avem ce; că înfricoșat județ și mare pocanie, onora ca acelora le iaste înainte; tocma până la mörte, se fie despărții de biserică; așijderea și cea ce's va omorâ feciorii ei; ce va lua alt bărbat ore carele.

Muiarea de's va omorâ feciorii ei, pentru rândul păcatelor ce iubește dracul pentru dragostea unui bărbat, înșelată de mai pre desupra de curvie. ce am aflat, că s'au aflat de multe ori întru ore cării, unia ca aceștia învăț sfântul săbor, în biserică să nu între și până la mörte; ce la locul cel de chemare ömenilor acoloa se stea, despărțită să fie de totă creștinătatea; și când intră ömenii și ei; iară aceia să cază jos la pământ și să strige cu glas mare, ertați-mă greșita ce am făcut păcate, și să's spue păcatele ei să le auză toți, că ömenii ceia ce intră și es de în sfânta biserecă să se röge de însă, doră cum va cu rugăciunea ömenilor va lua ertare de la

dumnezeu; iară să se postescă în toate zilele să mănânse post și metanii în toate zilele și nopțile; iară sămbătă și duminica, să o dezlege pre dinsă duhovnicu său.

Muiarea de va vrea să se ție de bărbatul ei ce se zice de patul lor, sau bărbatul să se ție de cătră patul muerii lui, acelora le trebuiașce amândurora să se tocmească întru sfetul lor, ca nu unul de dinșii de va vrea să se ție, iară altul nu va putea ținea și vor începe a bërfi, de vor umbla cu alții, și acest păcat iaste mare spre amândoi; iară se cade tot creștinului, muerii și bărbatului, 2 paturi să aibă de ascernut lor și de ei's să se culce duminica și într'alte zile sfinte; și la prazdnice domnesc, și în săptămâni mari, încăl dentr'alte zile nu se vor putea ținea; ce într'aceste zile alese se cade să se ție; iară nu să se tăvălescă de pururia, ca porcul întru tină; că dextru aceste chinuri ne ținute, se nasce tot sămânța hitlenă și rea și dentr'aceste chinuri, totă fără de frica iaste; nice pomnirea morții nu nmbăla mintea omului.

(67) Și ore cine va vrea să se postescă sămbăta și duminica anatema un post ca acela.

Cine va vrea să se postescă el să se postecă în postul cel mare ce's 40 de zile, ce iale s'au tocmnit și s'au semnat de însuș înperatul Hs. și se cade să se postescă micii și marii, tinerii și bërâni. că aceste 40 de zile sunt cum au zis părinții, că sunt zecile dextru tot anul celia ce le aläseră și le tocmiră sfinții apostoli după semnaria desputoirului Hs., și a tot adeveritul creștin învățat fu, cu frică mare să se ție aceste 40 de zile fieș care zi, 5 să se mănânse post, iară sămbăta și duminica, unt și vin, destul iaste fieș-cărui să se postescă de va vrea. luni miercuri și vineri. așa și în postl lui покаяна х-ро de în zioa lui Filip până însă la născutul lui Hs. și să postim, luni și miercuri și vineri, iară marți și joi și sămbăta și duminică, să mănânse pösce, și să bea vin; așijderia și postul sfinților apostoli se cade să l' ție, de la duminica mare, până însă la zioa lui с-ру Petru și Pavel; și ore cine va vrea să postescă și să se ție după adevër, destul iaste cu aceste posturi, drept acia am îndrăznit de am scris ca nu ca ore carii ce vor să se postescă și's află privilej și întru tocmelele lor'uș pun post, cum fac și ereticii, că nu țin tocmela sfinților apostoli, și a sfinților părinți dumnezeescl, ce când ară fi să se postescă, atunce nu se postesc, și când ară fi să nu se postescă, atunce se postesc, de creștinătatea cea dreptă și adeverită departe stau și spurcată credința lor cea întörsă țin, și sfânta troiță, tatăl și fiul și duhul sfânt, necurat și de ne plin mäturisiți și cum și Frâncii și proclëtii Armëni, și s'alții într'acest chip, ce ei nu se adaog că-

tre adevărită pravoslavie, ce ei și întru marele post în săptămâna cea de năstăie mănăncă carne. Iară zis ne fu noao de toate sămbetele den tot anul, una sămbăta cea mare să se postescă până den al treilea cias de noapte, și atunce să se guste puțin pâine și apă sau un păhar de vin; așijderea și totă acea săptămână mare să se postescă cu frică mare și cu inimă zdrobită că într'acea zi despuitoriul domnului nostru Is. Hs., pentru noi s'au răstignit, și s'au îngropat, și nu se cade nice unui creștin să mănânce sau să bea și să se sature, sau să se veselască, că Hs. domnul tău și făcătoriul pentru tine fu pre cruce, iară tu bēi și mănânci și te veselești.

(68) Și când se tâmplă a fi miercuri sau vineri praznicul sfântu născerea botezătorului Iōn, atunce să mănănce toți păsce, și să bea vin, așijderea de se va tâmpla și prazdicul sfinților apostoli, miercuri sau vineri, așijderea și praznicul prea sfinteî ҃ѡѡ іарă post iaste și acesta al оуспеніа, cum și postul lui рождество ҃ѡѡ, iară în ce zi se va tâmpla a fi praznicul preobrajeneî ҃ѡѡ, atunce să mănânce păsce și să bea vin.

Iară se cade călugărilor, întru toate zilele sfântului post celui mare, într'o zi dinioră să mănânce, iară sămbăta și duminica de 2 ori unt și vin, iară păsce să nu mănânce nice dinioră, într'acel post mare, numai la blagovestenie, și în duminica sălci, iară orneni mirēnī într'acel post mare, de patru ori să mănânce păsce, în duminica pravoslavna și în duminica ҃ѡѡ рокошнїа, și în duminica sălci, și la blagovestenie, iară în toate într'alte zile ale sfântului marelui post, să se ferescă și acelia cum se cade, să mănânce luni o dată și miercuri și vineri, iară să nescine va vrea de pururea întru acel post, câte o dată să mănânce, cade-se și bine va face alegând sămbăta și duminica.

Iaste și alta când va vrea nescine să se postescă întru toate zilele anului pentru dumnezeu, fără de numai sămbăta și duminica, cum fac ore cari de în călugeri; iară alți călugeri se tae și de o mănăncă și beutura de la dinșii, și așa petrec pentru nevoia cea mare și bună ce doresc pentru dumnezeu, ce lor mare plată le va fi de la dumnezeu, ce cu plecare și cu sărăcie petrec într'un post ca acesta întru dumnezeu.

Iară spunem și credința cea rea și hitlénă ce o țin mōrtă fără de aluat ce se zice ca franci. și ș'alți decia unii ca aceștea ce nu iaste adevărată slujba lor fără de sânge, și nu iaste cu adevăr întru închipuirea lor ce mărturisesc, ce mort închipuiesc fiul lui dumnezeu că tot ce iaste fără de aluat și fără de sare mort iaste, și aceia fac, iară și altele bărfesc mai réle ce grăesc hulesc, că duhul sfânt iaste de la tatăl și de la fiul; și cum séră că-

dea rob grăesc pre duhul sfânt și'l mărturisesc, și ș'alte multe ce s'impuște lui dumnezeu cum și le au; ce ei nu vrură să se plăce sfântului săbor și învățăturile sfinților părinți, ce ei s'au adunat mai apoi în cetatea lui Constantin; cu ҃ѡѡ și direpta împărătesa Theodora, cu feciorul cel creștin bun împăratul Mihail, și cu acel părinte mari după chipul marelui săborului celui de năstăie a totă lumea, de iară făcură și tocmiră cea credință direptă și slăvită, de o întăriră și o tocmiră și goniră și procleșiră pre toți pre ceia ce chitiia în deșert ereticii, și postul lor și mărturia în deșert umblă pre urma tocmelilor sfinților părinți, și pre învățăturile lor, și mărturisim sfânta și începătoria vieții ce e într'o fire troiță într'un chip mărturisim și slăvim tatăl și fiul și duhul sfânt, tatăl fără de început, și fiul cu fără de începere, și duhul sfânt într'o fire, părintele ne născut și fiul născut, și duhul sfânt ce iaste de la părintele și spre fiul petrece, o putere o împreunare și o închinăciune ҃ѡѡ троїтă; și așa grăim noi că de la părintele iaste duhul sfânt, și petrece pre fiul; iară cine nu va gândi așa ce într'alt chip după a lui înțeles și gând deșert va grăi, unii ca accia anatema ҃ѡѡ.

(69) Călugerii să nu mērgă la mesele omenilor mirēni, n'ce la cântările lor, nice la săborele lor nice când vor face pomenire sfinților; iară când se va tâmpla o nevoie și va veni cine va la mănăstire, și să vor ruga când va să cânte la masa lui ore carele den călugeri pentru blagoslovenia, acela de nevoie de va fi și vre un stareț să potă și pre alții folosi, și pre dînsul nevetămat și fără de pacoste să'l socotescă, acela să mērgă; iară de va fi tîner cineva den călugeri să nu mērgă la masa mirēnilor. pentru ce că așa nimenea nu se pōte pre sine să se ferescă de pacoste dracului.

De la pravila săborului Antiochiei.

(70) Fieș ce popă va face taină cu ovreii și le va zice frate, sau va mănca cu dinșii fiind altă seminție săborul lui dumnezeu unul ca acela anatema.

(71) Fieș cine va mănca cu ereticii sau va bea, sau ș' vor face prietenșug, și dragoste și împreunare, ce se zice cu Armēni sau alții ca dinșii, unii ca accia anatema să fie.

(72) Fieș cine intră în sfânta biserecă să asculte sfânta scriptură, și uu va vrea să se priceștiuască cu toți, cu sfânta taina dumnezeiască, unul ca acela să se întrebe, de unde iaste lui acestă învățătură; deci de i va fi de la duhovnicu său, sau însuși dentru voia lui, sau vēr dōmne de se va tēme de păcate; unii ca aceia să se tēmă și să se întrebe de popi, ore cum va fi; au dōră iau dat lui duhovnicu său învățătură, iară de nu se va pleca.

ce va petrece așa întru a lui minte deșartă, să se despartă, iară de va fi episcop sau popă sau diacon, și acela așijderea să se întrebe și să'l cêrte, și la arătare naintea mitropolitului și să'l pue înaintea unii ca aceia, de toate cerările și de toate întrebările

(73) Ôre carele den creștinii, ce va face curvie și va curvi cu muiare păgână, unii ca aceeaș spurcă botejunea lor; iară mai vârtos de va mânca și de va bea cu dînsă, mare necurăție iaste această, unii ca aceia să se despartă de sfânta biserică, și la locul cel de chemare să stea în 3 ai; și după acéia să intre în biserică, și să stea încă 2 ai, și întru toți într'acel 5 ai să se pocăiască, și de-al 6 an să se pricestuiască cu creștinii cei deplin.

De va avea un om credincios o muiare necredincioasă, și nu va vrea acea muiare să se încredințeze, sau o muiare credincioasă de va avea om necredincios și nu va vrea acel om să se încredințeze, de această n'am ce grăi însă cum am scris de multe ori, că nu se cade creștinului credincios spre cel necredincios să se însore, iară de se va tâmpla așa a fi ore cum. de această grăiasce apostolul Pavel, că se mântuiasce muiarea necredincioasă de bărbatul credincios și bărbatul necredincios de muiarea credincioasă; drept acéia nu se cade a'i despărți pre dînsii, ce depurarea să se pocăiască bărbatul cel credincios de muiarea cea necredincioasă, și să se rîce întru toate zilele vieții lui, pînă o va întorce pre dînsa dumnezeu întru credința cea adevărită, așijderea și muiarea credincioasă de bărbatul ei necredincios; iară să mănânce și să bea neeleși numai partea cea credincioasă să vie cătră duhovnicu său, și să ia învățăturii sfinte de la dînsul; și la biserică ne părăsit să mîergă, și la rugăciuni și la slujbe cu dragă inimă să îndrăznescă, iară de vor nasce și coconii, să îndrăznescă partea cea credincioasă întru credința lui cea adevărită să'i îndirepțeze și să'i învețe pre dînsii de pururea.

Iară de va spurca un om necredincios pre o fată credincioasă creștină, acela să se botêze și să o ia muiare cu blagoslovenie, iară de nu va vrea acéia să ia totă avéria lui, că s'au stricat de la dînsul, iară acela să se gonescă și să se scoță dentru locul lui, ca un spurcat, și pierzătoriu de rodul creștinesc, iară acea muiare ce e creștină, să ia avéria celui căine necredincios și altui bărbat creștin să se însoțescă.

(74) Curva de se va întorce den calea ei cea rea și iată de acmu se va mărturisi, că nu va mai mîerge într'acea cale spurcată, ce se va smeri și va intra întru curăție, și decia se va curăți pre sine, acel duhovnic puține poacăinta să'l dea ce să o pue spre iubitorul de

ômeni, ce să se împreuneze cu cei creștini adeveriți și să fie primită ca și cea curvă ce o primii Hs.

(75) Episcopul, sau diaconul, sau popa, de i se va lua lui preoția să nu slujască, ce să zice preotul de la episcopul lui. să se va și aforisi; sau diacon, sau episcop de la săborul arhieruleu; și iară după acéia va îndrăzni însuși de bună voia lui, și va sluji, ori în ce chip de slujbă, ori mic ori mare unii ca aceia să se despartă de biserică, nice când va să se chame cu rîndul biserecii; așijderea și toți cetașii ce le se va tâmpla cu dînsii într'astă slujbă și acéia să se despartă spre pocanie.

Și preotul de nu va griji de episcopul lui, sau diaconul, ce va mîerge la alt episcop al altii cetăți, și va lua blagoslovenie ori în ce chip, ori să tocmescă vre o biserică ori altă, ce unii ca aceia să se scoță den preoții, să nu se ca mai chîme decia preoții, pentru ce că s'au bătut jos de biserică lui dumnezeu și fără de învățătura arhieruleu, ș'au trecut episcopul său și au ocărât biserică lui dumnezeu și au cutezat așa de au făcut.

Mitropolitul să's chîme episcopii lui când va fi ore ce mare și să facă sănor cu dînsii, și pretutindinea și după mărturie. cu acel cu toți episcopi să facă, cum ară sfînți pre un episcop sau cum ară face o îndereptare ore caria a biserecii, sau un lucru domnesc ore care, sau să tocmescă vre un cuvânt de ore când va sau de creștinătate, sau de o împărechetură ore caria; așijderea și episcopul numai ômenii lui să aibă putere a'i învăța și preoții; să facă întru ținerea-lui numai, și să's îndirepțeze biserică lui și popii lui; iară de alte ore ce lucruri mari, ce vor fi când va, toți unii ca acea să vie la mitropolitul lor, și să spue între săbor.

Ore ce episcop, sau popă, sau diacon. ore de ce lucru de unile ca acéia ce am scris mai nainte de va cuteza a veni cătră împăratul, și va spue fără de învățătura mitropolitului și fără de învățătura săborului, unii ca aceia să se despartă de preoție.

Episcopul, sau popa, sau diaconul. de vor fi despărțiți de preoție, la arătare de naintea săborului și de jalea lui și de nebulie va veni la împăratul să se îndirepțeze pre sine și va rîdica pre împăratul și pre boiari pre acéia și's va căuta cu aceștia preoția, unii ca aceștea să se despartă de biserică; pentru ce că nice împreunare nu mai albă unii ca aceia cu creștinii, nice nădejă în vîecul cela ce va să fie.

Iară de se va sci pre sine drept, și să va adeveri cu sfîtu lui că fără de dreptate sau luat de la dînsul preoția, acela și cătră altii să mîergă să spue, și așa de se va înderepta pre dînsul după adevăr cu tot soborul și cu aceia ce l-au despărțit pre dînsul, atunce după lege,

și după scriptură să facă de dinsul tot cu dreptul și județ după învățătura sfântului.

Iară de se vor aduna în bisăreca cea mare episcopii cu mitropolitul și cu ș'alți popi și cu ómeni, să scóță pre óre care episcop dentru preotie pentru óre care delă, acela iată de acmu preotia să nu o mai cêrce, să va fi și drept, măcar de se va sci pre sine și nevino-
vat, ce să petrécă așa, pentru că pre mijlocul săborului celui mare fu chemat.

Mitropolitul să nu facă episcop, de nu's va strânge toți episcopii lui, și popii și ș'alți ómeni ai bisăreii, și mărturie mare și întrebare multă ca să sfințescă óre ce episcop, dentr'o cetate; iară de va fi vreria lui numai cu óre ce cari mic să'l sfințescă pre dinsul, iară nu cu săborul, un episcop ca acela să nu fie priimit întru episcopie să ară fi și sfânt, nice învățătura acelui mitropolit să nu se asculte, așijderea și de mitropolit și patriarh acesta și pravilă să fie, iară carele nu va ascultă așa să se scóță.

Ore ce episcop se va osfinți de la alți episcopii cu mitropolitul și cu tot săborul, și'i vor zice numele cetății ori cum o va chema, și acela pre acéia să o diregătorască, iară după acéia i va părea rêu, și nu va vrea să mERGă într'acea cetate și într'acea bisărecă ce'l zisă lui, să pască turma ce au luat de naintea lui dumnezeu și de înaintea a tot săborul, unii ca acéia să nu se pricestuiască cu pravoslavnicii creștini, mai vrătos de va vrea să ia altă episcopie, și pentru acéia se chemă minciunos lui dumnezeu, că nu ș'au umplut făgăduința lui, ce ș'au întors pentru altă episcopie, pentru lauda și pentru măriia, și pentru avuție mai multă, unii ca acéia pentru înțelepciunea cea deșartă, să nu se pricestuiască până la mórte, ce să'l despartă pre dinsul iară după vrămea, iară de se vor aduna săborul și'l vor erta, săborul în mijlocul bisăreii, acela iară să aibă putere de acéia.

Învățăm de a doa nuntă, să nu stea înaintea sfântului oltariu, când vor veni să se blagoslovică în bisărică, nice cununile să le pue în capetele lor, iară de va fi însă unii curat, ce să aibă putere atunce să stea înaintea oltariului, nice adaoră să nu ia cununa.

(77) Ore cine va arde, o curte óre carea saș stog cu aria, saș casă, să ia certare în 8 ai, déca se va ispovedi duhovnicu său, și să'l apuce pre dinsul să'l bată și să ia avérea, și atunce să ia învățătura 10 ai, și metanii câte 200 în zi, iară de va lua învățătura 28 de ai, acela să facă în tóte zile și câte 400 de metanii.

(78) Să va muri un egumen dentr'o mănăstire, și după mórtea lui vor veni óre cari den rudenii lui, și vor cerca și vor cêre, dentru avérea lui ceva, să nu se dea lor nice un

păr mic, nice să'i ia aminte pre dinșil, ce să'i gonască pre dinșil cu rușine.

(79) Episcopul, saș igumenul putere să aibă, spre tótă puterea bisăreii să împartă den partea ce ie zis lui cătră sêrac de pururea să se grijască; așijderea și igumenul, să aibă grije de frații lui și de sêraci de pururea cum avérea mănăstirii să o rândescă de pururea cu frica lui dumnezeu și în tocma a lui cu a fraților să o aibă; iară nescie igumenii ca acéia saș episcopi vor tréce unele ca acéstea și vor da rudeniiilor lor, iară frica lui dumnezeu nu vor avea unii ca acéstea să se întrebe înaintea a tot săborul și înaintea arhierelui, ce iată acéstea de acmu să nu se mai facă.

(80) Fu zis la sfântul al patrul săbor ce au fost în Halkidon că se cade și se dostioiasce, în fieș ce parbie să se facă săbor de 2 ori în mitropolie întru să adune mitropolitul, toți episcopi cu tótă eparhia lor de doao ori într'un an în *недѣлкѣ мѣсяца иже ꙗвляется чѣстнаго крѣста*. ce iaste în septemvrie, în 14 zile; și la acest săbor de tóte lucrurile bisăreii și de ale ómenilor a se întreba, și a se înderepta de tóte, și ca se nu zăbovescă săborul și întrebările și nescie ispite ca acéstea, de acéstea încep tóte de légea lu dumnezeu a nu se griji și de tocmélele sfinților apostoli, și déle prea ogodnicilor părinți; drept acéia învățară și scriseră, și acésta o tocmiră la ael sfânt săbor, sfinții și dumnezeescii părinți noștri, ce's den Halkidon.

(81) Ore cine e creștin, și la vrămea de gonire se lasă de creștinatețe pentru frica, și după acéia iară vine cătră praslavie credinței, unii ca acéia să nu fie preoți, iară de va fi preot și se va lepăda, acela de acmu să nu mai fie preot, ajunge unora ca acelora să'i primescă pre dinșil la pocăanie.

(82) Iară de se va lepăda călugêrul, dentru viața călugêrescă, dentru céia ce ș'au făgăduit lui dumnezeu înaintea ângerilor și a ómenilor și iară să va întórce la viața mirenescă și va lepăda călugeria, și se va duce ca un câine se va întórce spre borătura lui, unii ca acéia de se vor întórce iară și vor veni la pocăanie, 6 ai de va fi chipul cel mic, iară de va fi mare să aibă pocăanie 10 ai.

(83) Cine va fi a doao însurare fiind de mulți ai, să aibă pocăanie 2 ai, iară de va fi tipêr, și'i va muri muiaria, iară de va putea răbda așa, după cuvântul apostolului, iară de nu va putea, iară el să ia a doa muiare, iară de va fi bêtrân și se va însura a doa însurare, unii ca acéia mănîe pre dumnezeu, să aibă pocăanie 3 ai, metanii câte 24 în zi.

Iară nescine de va face a treia însurare să se pocăiască patru ai, și în tóte zile câte 66 de metanii, că se chiamă curvariu.

Cine se însoră de 4 ori, să se pocăiască 8 ai, metanii câte 110 în zi, unii ca aceia curvesc, și pre dumnezeu mânia.

(84) Curvariul, 12 ai. Cine-ș face săblaznă cu mâna 3 ai și metanii 36 în zi. Cine se supune supt altul, 5 ai 36 de metanii.

Cine furvesce cu muiarea pre unde nu ẽ trãbã, ce se chiamã pre șezut, 4 ai metanii 150 în zi; iarã de va face cu mueri multe acẽsta, și mai multã învãțaturã sã i se dea; așjiderea și tot păcatul sã se numere și sã se socotescã, cât e și cum iaste cã una iaste o muiarea, iarã alta sunt doao mueri, iarã alta sunt 3 mueri și ș'alte multe, așjiderea și mueri un iaste un bărbat și altul 2 bărbați, și altul 3 bărbați și alții mulți bărbați.

Sã nescine va curvi cu dobitoc, ce nu se mănãncã, sã se pocăiascã 3 ai, și metanii cãte 300 în zi, iarã de va înmulți ai acela 10 sau 12 ai, metanii 300; iarã de va cu dobitoc ce se mănãncã, sã aibã pocanie, 15 ai metanii cãte cincî sute, iarã acel dobitoc spurcat sã se lapede cãinilor de mănecare.

(85) Cine cu cãine va curvi 9 ai și metanii cãte 160. Cine cu muiare cu bărbat 6 ai, și metanii cãte cincî sute.

Cine va spurca muiare cu bărbat sau fatã sau cãlugãrițã, de va fi departe de om, aceia are tocmelã a zice cã o au silit acel bărbat, cã n'au fost om aprõpe sã strige, și puținea învãțaturã sã i se dea cum va fi, de va fi muiare cu bărbat sã i se dea mai puține; iatã de va fi cãlugãrițã, aceia mai mult sã i se socotescã.

Cine va curvi cu cãlugãrițã, 9 ai și metanii 150 în zi, iarã de o va înșela acel om și mai vãrtoș va lua cãlugãria de la dînsã de va fi mirencã unii ca aceia sã nu se priceștuiascã pãnã la mörte; iarã de se va întõrce aceea cãlugãrițã iarã la мншеско житї sã se pocăiascã 9 ai. De va fi великого шкраса și va fi cu voia ei; una ca acẽia sã se pocăiascã 12 ai iarã acel om 9.

(86) Cine va greși cu nașã-sa 9 ai sã se pocăiascã metanii în zi 150

Cine cu sora nașã-sa ai 4 metanii 70.

Cine cu finã-sa ce o au botezat 12 ai și metanii 300. Cine cu muma frãtini-sãu cel de duhovnicul 9 ai și metanii 150. Ce frate fãrtat ce cu soru-sa va greși iatã postul 4 ai și metanii 150 în zi.

Cine cu fata lui 5 ai și metanii 100.

Cine cu muiarea lui 6 ai și metanii 100 în zi.

Cine cu sora lui, 4 ai și metanii 36.

Cine cu sãcra lui și cu cumnatele lui, 3 ai și metanii 66 în zi.

Ore cum feciorii nașilor amestecãrile, aceea sã nu între la nuntã, nice sã se cunune ce de vor vrea ceia așã sã se ia, sã aiba pocanie 5 ai și metanii 36 în zi. Așjiderea și

feciorii frãților celor de duhovnicul, și aceia în tr'acest chip sã fie.

(87) De se vor certa doi frãți duhovnicul și se vor uide sã aibã pocanie 60 de zile și în tãte zile cãte 12 metanii, de se vor iarã erta și ș' vor fi dragi; iarã de nu, sã fie despãrțit de bisericã de pururea pentru ce cã furã mincinoși lui Hs. și duhul cel de dragoste'l dosãdirã, cãș sunt frãți sufletesci ce's pre sfãnta evanghelie, cãnd fac frãție.

(88) Pomenitoriul de reutãți sã se pocăiascã 1 an,

Clevetnicul 2 ai, metanii 18 în zi.

Mãrturisitorul mincinos 3 ai, metanii 24

Cine iaste ocarnic, 1 an, metanii în zi 12.

Ascultãtorul, 1 an, și metanii 15.

Cine-ș va cãlca jurãmãntul, închupiascã ereticulul, sã se pocăiascã 1 an metanii 150.

Cine arã cu plugul, în locul strii sau den tr'altãce, sã aibã pocanie 4 ai, și metanii 16 în zi.

Furul de case 3 ai; metanii 100 în zi.

Mincinosul 6 luni, metanii 12.

Cine furã gãini sau oao 1 an metanii 36.

Cine furã dobitoc 5 ai metanii 300.

Cine furã pãme 6 luni metanii 15.

Cine rãpescã și ia al strãinului cu nederep-tate 5 ai și metanii 100.

Vadnicul și furul un județ iaș.

Cine primescã furul și ce se furã de din-sul, așjidere sã se pocăiascã ca și furul; cine furã grãpã 5 ai, metanii cincî sute în zi; cine ia cu asuprã și iubitoriul de argint 3 ai metanii 100; cine bagã apã în vin și'l vinde, 5 ai și metanii 66. Bețiva sã nu se priceștuia-scã pãnã nu se va lãsa sã nu se îmbete.

Omul miren de se va îmbeta, și de va borã, sã se pocăiascã 60 de zile; iarã de va fi priceștuit cu crãa priceștenie, și dupã acẽia va borã sã nu se priceștuiascã la рождество хго nice la crã Petru, preste sfintele posturi sã se pocăiascã, iarã de va fi fãcut acẽsta in-tru acẽle sfinte posturi mari, el sã nu se priceștuiascã preste tot anul pãnã în 200 de zile și metanii 12 în zi.

(89) Sã nescine va mãnca ceva, și dupã acẽia se va priceștui pocanie 1 an, iarã de va fi mãncat brãnză, sau oao dupã acẽia se va priceștui, 2 ai; iarã de va fi mãncat și carne 3 ai, pocanie și metanii 66.

Sã nescine va lua certarea de la duhovnicu-sãu, sã nu se priceștuiascã, iarã el se va priceștui fãrã de învãțatura duhovnicu-sãu, sã se despãrțã de bisericã ca un bãtjocorito-riul de dumnezeu 3 ai, nice prescuria sã nu'l primescã preotul de la dînsul.

Altã învãțaturã.

De rudenii: și de certarea nuntei: și de multe chipuri de rudenii, ce pre dînsule se cade a le socoti de la sfãnta botejune și ce

iaste după sânger trupesc; iară depreună și de rudenile nuntel,

(90) Rudenia iaste nume și se grăiasce întru ômenî; iară se împarte în 3 rânduri spre cei de sus și spre cei de jos și spre cei de mijloc și cei de sus sunt, ceia ce au născut și ce nasc ce se zice, părinții, moșii, stremosi; iară cei de jos sunt ceia ce se nase dentru noi ce se zice feciorii, fetele, nepoții, nepoțele; iară cei den mijloc sunt ce se zice la arătare, ca nesce strini noao, ce se țin rudă, ce se zice, frații, surorile și ce sunt de dinșii 3 hotară, sunt și opréscé rândurile ce se nasc fetele nuntților, un rând și hotar întăiū ce e de la sfântul și măntuitoriul botez.

Al doile rând și hotar, ce se sciūla arătare de față, ce e rudenie după sânger trupesc.

Al treile rând și hotar, ceia ce se sciū ce se nasc dentru cei nuntii, ce se zice, dentru adaogeria cuscriilor, întăi și al doi și al trei, ce au ei rând și multe hotară, ce's în multe chipure și pre amăruntul întrebări, ce ni se cade noao creștinilor forte cu adevăr și a'n-treba pre amăruntul de luare a nuntel, și de acmu până în sfârșit, nice într'un chip să nu se afle nice un rând mic de rudenie, aceia atunce vor umplea nunta ereștinéscă, cum se cade a fi robilor lui dumnezeu, și să fie blagoslovită de dumnezeu o nuntă ca aceia, ori cu scripturi, ori fără scripturi, numai după mărturie multă ce vor mărturisii și bărbați și mueri ce vor fi întru mărturie, omul să fie de 15 ai, și așa să între întru nuntă; iară muiarea să fie de 12 ai; așa și acésta să se ducă nuntel; iară după vréria și după pohta părinților ei, ca să fie preunată după mărturie multă și cu blagoslovenie.

De opriri.

Și célia ce se opresc, sunt aciastea de la sfânta botejune nașul de fata lui cea botezată și de muma ei, și de sora ei; iară de alte rudeni de pre mumă și de pre tată; nesce fete ca acélia, nu se oprescă de cătră rudenile nașului a se însura.

Ore cine va boteza o fată; și după acéia o va lua nevastă după-feciorul lui să se despartă unii ca aceia, și de vor fi svătuat acésta părinții, să se pocăiască.

Iară să fie în scire, și de rudenile trupesci părinții cătră feciori și feciorii către părinți iară și frați către frați și acești feciori, ce se chiamă veri premari așijderea și acești feciori ce se chiamă a doi veri, și ce sunt al trei; și acéstea toți nu se cade a se înpreuna nuntel, iară feciorii al trei veri premari, să se strângă și să se înpreuneze nuntel culége.

Stepena de întâiū.

Ascultă și să sciū, că tatăl iaste cu fiul, și fiul cu tată ce iaste stepena cea de'ntăiū, cumu's fu stepena cea de'ntăiū de nascere,

iară moșul cătră nepotul, ce iaste a doa stepenă cumu's fu stepena de a doa nascere, iară în chipul fratelui cătră fratele lui, ce sunt a doa stepene; cum sunt acéste doao stepene că nascerea se chiamă stepena, cum te ară întreba ore cine și îi ară grăi tată-tău ce stepenă îi iaste, zii întâiū, că m'au născut tată-mieu, și fu acésta stepenă întâiū, și iată stepena cea de'ntăiū, iară de's va zice moșu-tău ce stepenă îi fu zii lui a doa, că moșu-mieu au născut pre tată-mieu și iată o stepenă. iară tată-mieu m'au născut pre mine și iată iaste stepena întâiū a doa nascere, drept acéia a doa stepenă m'au iaste moșu-mieu, cum am zice la arătare, deci începe a te sui pre scară, și veri să calci pre spița cea de întâiū, și acésta iaste céia ce grăim tatăl iaste stepena cea de întâiū și după acéia păsasce den stepena cea de'ntăiū și pasă în sus spre a doa spiță, și după acéia dentru stepena cea de'ntăiū veri pași și veri merge spre a doa stepenă în sus, și de acésta grăim că iaste a doa stepenă moșu-mieu de't va zice, dară frații teli ce stepenă sunt zii lui că și acéștia m sânt a doa stepenă că premine m'au născut tată-mieu, și fu spița cea de'ntăiū o nascere, și așa nascu și frații m'au, și iată doa spițe, iară în chipul verilor premari, după conoscița rudeni ce's sunt a patra stepenă, ce nu se cade nice se cuvine a se înpreuna nuntel, așijderea și feciorii verilor premari, fiinduși a doi veri sântuși a șesia stepenă, iară nice acéștea nu se cade a se însura unul cătră altul; iară de se vor tămpla acéștea a fi nuntel, învață légea să se despartă și mai vartos să se pocăiască, așijderea și feciorii al doilor veri, sunt și al trei veri, și sunt a opta spiță și nice acéștea nu se cade a se lua nuntel, iară de se vor și tămpla unii ca acéștia a fi nuntel cu nesciintă, sau cu ore ce lucru ne sciut, aceia iată să nu se despartă, ce să petrecă, însă se cade acestora de nisce păcate ca acéștia să se grijască de post și de milostenie, de acésta tămplare fără de voia, iară să se socotéscă acéștea nice într'un chip să nu fie, iară se lasă nascerea și rudenia de la feciorii a trei veri, și de acolia până în a opta stepenă și decia, fără de certare toți să se ia nuntel, iară în lăuntru a opta spiță, să fie nuntă ce se zice feciorilor al trei veri; că acéastă rudă se chiamă până în a 8 stepenă; iară de se va tămpla acestora cu nesciintă nice într'un chip a fi aceia să se despartă.

Deci și acéștia sunt rudenia și nascerea de sânger și de acésta am scris, și am lăsat întru vedere la arătare.

Iară acésta e de nuntă și de rudenia nuntel :

Ce de rudenia nuntel, siminția cea sciută iaste acésta; să nescine va lua o muiare vâduo și va avea acea muiare, o fată de alt

bărbat, iaste și acestuia fată ca și acei mueri, și i se cade lui să se ferescă de dina forte, cum ară fi fată lui așa și mașteului de muiare fiului său, și fiului de maștehă-sa și cumnatului de muiarea frățini-său și so-

ciul.
Fiul cu mare frică să caute pre fața mănăstirii și să l' facă cinste de pururea. Și tatăl să se ia aminte de chipul fetei lui, și să se socotescă; așijderea și fratele de sora lui, să se ia aminte pre sine.

Iară de rudenia nuntei, dece celia ce am zis mai sus, când vor fi de se vor aduna spre cuscir; ce să se întrêbe nuntei, pe amăruntul să se cêrce ca să nu se tample rudenia nuntei a fi, ce se zice cuscirie.

Cade-se cu spunere și cu cercare și cu întrebare multă cum învață dumnezeiasca lege, că sunt cuscir și întâi și al doi, și al trei, și să cade de aceștea a se socoti.

Iară se cade a se sci și de acêsta, că fieș ce soție ce se zice bărbatul și muiarea, deci părinții omului tatăl și muma și frații, și părinții muerii lui și al fraților ei, chiamă-se cuscirie întâi, iară a verilor premari, bărbatului și muerii lui acestea se chiamă a doa cuscirie, iară al doi veri a bărbatului și a muerii, sântuș a treia cuscirie, deci și cuscir cel de năntăi cătră curscria cea mare, și al doi nu se cade înpreunării fratelui, așijderea și fiul său fratele omului să se amestece cu veri muerii lui; iară al doi sau al trei veri al omului cu al doi și cu al trei veri al muerii lui ne oprit să se ia și să se amestece.

De zêce stepene.

Deci pentru ce am zis, de rudenia stepenilor, și de rudenie de sânge și de părinți, iară grăim până se uple a opta stepenă unchi și ruda, să fie socotință într'ensii să nu fie a se lua nunte; iară den rudenia nuntei, ce se zice de cuscir iaste așa : până se uple rudenia amândoa a omului și a muerii în 7 spițe, ce se zice de va avea muiarea bărbatului văr premare, iaste și cu bărbatul acei mueri a 4 stepenă; iară fiul văr-mieu premare, iaste'mi nepot de văr premare, și nu se cade să se ia cu veri muerii mele, cum nice frate-mieu cu sora muerii mele, nice cumnatu-mieu fratele muerii mele, nu se cade să se ia cu veri'mi premari; nice cu nepoții'mi, nice cu nepoții fiului mieu, nice veri premari a fiului mieu nice al doi veri ce's rudă muerii mele că muiarea cu frații ei sunt a doa stepenă; iară bărbatul ei cu veri premari al ei sântuși a patra stepenă, și acêstă adunare de a 4 stepenă, și nu pôte fi într'ensii amestecăciune nuntei, numai de nu vor fi până la măsura a șapte stepenă, nice nepotul muerii mele nu pôte lua fata surori-mea, că mătușă mare se chemă ce se zice frate și sor; deci

fratele maici mele iastem'i unchiu mare și iată iaste a treia stepenă după măsură, așijderea și sora maicei mele iaste'mi lèle mare; iară vara premare sau vărul premare al maicei mele, iaste'mi unchiu mic și lèle mică; iară de'm sunt al trei veri orî feciorul orî fata neaprită să se ia cu feciori a treilor'mi veri.

Să nescine va boteza un cocon, și l' va lua după fata lui, să se desparță și preotul ce l' va blagoslovi pre dinși să se scotă că finul nașului, după duhul sfânt l' iaste fiu.

Să nescine va lua o muiare și va zăcea cu dînsă și după acéia se va spurca și cu sócră sa, aceea sócră să iasă și să se călugărescă într'o mănăstire și să slujască lui dumnezeu pentru sufletul ei; iară acel bărbat să petrecă cu muiarea lui și să robescă drept acele pecate în 15 ai; să ia certare de la duhovnicu său.

(91) Nu se cade în postul cel mare, pomenire mucenicilor nice botejune, sau cununie, numai sămbăta și duminica, să se facă pomenire sfinților, și morților, și botejune; iară de se va tîmpla vre-o tîmere de mörte, ore în ce zi să se boteze coconul.

(92) Invătară săborul sfinților apostoli, și sfinții pre ugodnicii părinți; a treia nuntă să nu fie; ore ce preot va sci acêsta și va blagoslovi a treia nuntă, să se scotă de în preoție.

Ore cine nu va face feciori cu muiarea lui cea de năntăi nice cu a doa, acela să se lase de a se mai însura, să iară muri lui și a doa muiare, să petrecă așa lui dumnezeu întru curăț; iară de va fi facă de 35 de ai prescutul lui, și se va însura iară a treia oră, unul ca acela să alhă pocăanie 5 ai; și după acéia să se priceștuiască; iară de va fi tîner, de 30 de ai; să aibă pocăanie 3 ai; iară de va fi de 45 de ai sau de 50 și va face acêsta, unul ca acela să nu l' primescă sfânta și cinstita biserică lui dumnezeu ca pre un înșelătoriu spurcat și să aibă certare cu 7 ai; în pocăanie mare să se pocăiască și la sfințele pasci să ia priceștenie, iară de va cuteza vre un preot să l' priceștuiască până nu ș va umplă pocăanie până în 7 ai acela iară să începă a se pocăi ca să ș uple 7 ai; iară acel popa de va face acêsta pu scire, acela să se oprască să nu slujască în ore cătă, vrême, că nu se cade preotului să fie batjocoritoriu lui dumnezeu.

Cine nu grijasce, și obidiasce tocmela sfinților săborul lui a totă lumea purtătorii de dumnezeire părinții noștri. celia ce le tocmiră și alcătuiră cu duhul sfânt, și săbor dentru totă lumea, și ș'alte săboră dentru biserei reci mari și dentru polate împărătesci ce e la o vrême se adunară în lăuntru în cetatea lui Constantin sfinții părinți, și întru bisericile cele mari despre răsărită, în cetăți mărute și de acêsta scriseră pravila forte cu nevoiță și cu răvne și cu jelania sufletului pentru a-

adeverita pravoslavnică credința creștinască, căia ce o credem și o mărturisim, că cu ajutorul și cu puterea și cu facerea duhului sfânt, acestia toate le tocmiră și le ziseră, și le puseră, iară cine nu le va crede și nu va grijii de acestia anathema, r'îp.

Să fie la scire, că ore cine va lua muiarea frățin'-mieu și va avea acea muiare fată de alt bărbat, neputință-mi iaste mie a mărita a- cea fată, nice fata căia ce va fi dentr'aceia fată, ce se zice nepotă de cumnat, ce au fost născută de alt bărbat.

Să nescine va face précurvie și va despărți muiare de bărbat, și va vrea să o ia pre dinsă muiare, de o va lăsa acel bărbat al ei de'n- tăi și acela să o ia pre dinsă, ce să nu cu- tēze niminea aī cununa pre dinșii, că o nuntă a acēsta o gonēsce departe sfântă bisēreca uī dumnezeu, că iaste spurcată și cum se cade pocaanii.

Învățăm, cine va fi tălhariu fost sau fur, sau eretic, și va veni la pocaanie, cade-se de pururea preste tot anul a'ī ispiți pre dīnsul, și a'ī învăța și a'ī întreba, aū dōră cum va iară fi bagă vrăjmașul la inima lui acēl lucru rău de'n-tăi, și așa să vie curat cătră sfânta pri- ceștenie, ca să nu'ī fie mai amar aceluia și celuia ce'ī priceștuiașce pre dīnsul, că dūm- nezeița spre spăsenie și spre perire iaste o- mulu, împotivă cum vine nescine și se a- propie cătră acēsta, ori după destoinici, ori după nedestoinici.

(94) Ore ce călugăr fără de nice o nevoie merge unde va, sau ne trimis de niminea și va merge și să va întreba de credință ori în ce chip, și de acēsta va fi gālcēvā niminea ne voindu'ī, unī ca acela să aibă pocaanie. Ce nice să făgăduiască ceva a om mirēn în lume, nice să judece, nice să fie mărturie de vre un lucru mirenesc.

Preotul de se va ținea în curăție, acela să nu aibă în casa lui nice cum muiare, nice striinā lui nice rudeniū numai mūmă sau soră, sau fată; iară de va face acēsta de nesciinta lui acela să se cērte de la episcopul și de alți aī clirosulu, și să gonēscā den casa lui acea muiare; iară de nu va asculta ei să se scōțā den preoție.

Episcopulu să nu'ī vie vre o muiare nōp- tea, nice sāngurā întru ascuns de pururea să vie către dīnsul muiare; iară de va încēpe e- piscopul a face acēsta să se scōțā. Episcopul, sau mitropolitul, sau patriarhul, ce el de turma lui nu va grijii și nu va umbla, de pu- rurea întru ținutul lui să întrebe tot creștinul, și nu'ī va certa, și nu'ī va învăța, mai chiar și mai vārtos cum i se cade lui și să întrebe și să învēte toți preoți și pre diacon, și pre cetei, și acēsta nu o va face arhiereul ori cum, să se scōțā den cīntea lui; nu se cade unī ca acela să pascā turma lui dumnezeu.

Învățăm fieș ce judecatoriū să asculte de totă judecata episcopulu, ca să nu māhnēscā bisēreca lui dumnezeu ce iaste județul episco- pulu cum s'aū tocmiț să alēgā bisēreca; iară sunt și alți judecatori, ce n'are putere spre dinșii episcopul, ce înpērați și boiariū după dereptatea și adevēr, însă pentru îndirepta- rea cea mai bună, și pentru adevērul cela ce iaste, de multe ori și județul înpērātesc și boeresc se dea supt putērea bisēreci; că iață cum s'aū tocmiț de sfinți apostolu, și de o- godnicii purtătoriū dumnezeiū pārinți, că și înpēraților, și boiariū le iaste județ bisēreca lui dumnezeu cea sfântă de tōte tocmēlele călea ce ore cānd li se tāmplā; drept acēia și alte îndereptări multe ce li iaste a să îndi- reptă și a se întreba de sfânta bisēreca lui dumnezeu; zis fu cu duhul sfânt a tot episco- pul mare și mic, multe întrebari și cercār cu sāhorul să fie destoinic cum se cade episco- pulu; unile ca acēstia să rēdicā pre episcopul; fieș ce episcop ce nu va avea dar nice cuvinte dumnezeesci, nice să se primēscā la episco- pie ca unī ca aceia a pasce turma cea grāi- tōre, și sfânta bisērica lui dumnezeu a o în- derepta nu pot. ca să nu se piarzā și pre sine și altora solōitoriū se le fie întru peire.

(95) Feciorul tātini-sēu nu se cade să'ī mărturisēscā ori de ce lucru, nice de rău, nice iară de bine, așiderea și tatāl fiu-sēu; că u- nora ca acestora, niminā să nu le ia cre- dința.

Ore cine va vrea să'ī aducā mărturie de ore ce lucru lui, acela să nu aducā de în ru- deniile lui a mărturisi, ce striin; iară ruden- ia lui niminā să nu o crezā; iară să aducā de tōtemărturiū, să nu mai multe încăi trei, ce āntăiū să li se jure ca să le spue adevērul și după acēla să'ī mărturisēscā; iară mărtu- riilor li se cade să fie așa cinstiți, și cu bună smērenie și să fie cu tēmerea lui dumnezeu, cu lucrure bune, că unī ca acēștia se tem a se jura și mărturisesc adevēr; deci unī ca a- cēștea se cade a'ī crede.

Fieș ce episcop să n'aibā putēre a opri pre nimenea de la sfânta priceștenie, până 'ī va fi la aratare înaintea tuturor poviaștea gre- șalei lui, și să se judece lui de tot sāhorul tocmēlelor înaintea a tot clirosul, să desfacă cărțile căle dumnezeesci sfânta pravilā.

Episcopul de se va scōte dentru episcopiia lui pentru ore ce lucru, și iară va șēdea acela și va încēpe a da mitā, ca să ia iară episco- pia lui cu mitā, unī ca acēl episcop să se gonēscā dentr'acēla cetate unde petrēce, și cēta ce'ī umblā lui și'ī pun și acela să se ru- șineze ca de nisce de netrēbā, și đupā acēla acēl episcop să se ducā întru o mănāstire ore carea de ascultare igumenul, ca de va fi gre- șit ceva bisēreciū lui dumnezeu întru episco-

pia lui, acela iară întru acea ascultare să-și curățească greșalele lui.

Așijderea igumennul să-și socotească lui unile ori într'un chip, altele ori într'alt chip, că se cade a-l mângăia pre dînsul și a-l cinsti.

(96) Ore ce preot e dentru cei de cinste și credincios bun și se va înșela, și pentru ore care plată va mărturisi mărturiu mincinos, învâ-țam acestuia să se delunge de dumnezeiasca slujbă 3 ai, și să meargă într'o mănăstire, și să se desfatēze cu călugări, și să slujască cu frații mănăstirei doao zile, sau 3 săptămāni, iară întru biserecă până va fi cu călugerii, până va umplea 3 ai, și să-și iarte lui greșalele și iară să meargă la cinstia lui.

(97) Ore ce muiare se va vedi de ore cari, că pre bārbatul ei l'a-ū pierdut cu otravă sau cu alt ore ce, acēia să se cērce, ore iaste adevēr, decia să se dea muncii, și jăhuitā să fie avuția ei, și mai nainte până nu se va sci cu adevēr, niminla să nu o vatemē pre dinsa.

(98) Nu se cade nice se destoiāse pre om a-l osāndi ori în ce chip, de nu se va fōrte scula spre dîns, multe mărturiu să mărturisēscā, la arătare și la adevēr de greșala omului aceluia, și atunci să-l judece după tocmēla bisericii; iară să nu îndrēznēscā cine va cu fre o pohtā a lui a-l judeca, sau a-l osāndi și să-l tragā și să-l apuce; cā cine se va bucura de un lucru ca acesta, să fie lepădat ce se zice anetema.

(99) Ore cine va afla fre o rōbā, sau slobođā ce fāră de voia ei o va nevoi, sau o va amāgi cu ore care sfēt drăcesc, și va vrea să o întōrcā dentru creștinătate întru ore care eres, ce se zice într'o împārechere, unii ca acela morții să se osāndēscā, ca nescē vrājmași ai lui dumnezeu, și ai creștinilor.

(100) Cine va fura vre un om al ore căruī sau cucon al ore căruī și-l va vinde, māinile lui să se taē.

(101) Preotul să nu se jure fieș ce jurāmānt, nice mic, nice mare, nice cu voe, nice fāră de voe; iară de va face acēstā să se scōțā.

(102) Ore cine-ș va afla muiarea lui prēcuvind cu alt bārbat, și-l va ucide spre mōrte, acela să se gonēscā întru gonire, ca un nemilostiv și drac, și jumātate de avērea lui să ia bisereca cea mare.

(103) Fieș ce archiereu ce va mānca însuș doānda țārcovnicilor, iară clirosului nu i va da nemica, să-l rușineze pre dînsul înaintea archiereilor și a boiarilor.

(104) Cine va fura ceva curund, și iară se va afla să i se ia lui doao ori, iară de se va afla după pătru cincī luni, să i ia lui de trei ori, iară după un an să ia lui de patru ori.

(105) Cine va sāpa grōpā și morții creștin i vor dezgropa unii ca acela să se dea pre osāndā.

(106) Ore cine va sili da nevoe o muiare, sau o fatā ore care spre spūrcācinne; iară încă nu o va spurca, să i se dea aceluia 40 de toiage, iară de o va spurca aceluia tot județul cela ce am scris mai nainte să i se judece lui.

(107) Preotul de i va face muiarea lui prēcuvie, acēia să se călugērescā într'o mănăstire, și să i se ia den zēstrele ei a 3 parte; iară doao părți să se lase fecioriloru-ș de va fi nāscut; iară de nu va avea cuconī, acela să i ia jumātate den zēstrele ei, iară ia să se călugērescā; de nu va vrea să se călugērescā, ce va vrea să înble așa slobođā; iară acel pōpā să nu i dea den zēstrele ei nice un păr; iară de va vrea popa iară să o ție el să se lase de leturghie.

(108) Nu se cade a se cruța nimenea de mōrte, cine nevoiasce de nevoe spre spūrcācinne de nevoe într'u curvie, ori fatā ori muiare mārītātā, ori călugēriță; și așa cine va spurca cu sila, iară încă de nu o va spurca pre dînsā și-l vor prinde să-l batā cum am zis și să-i tae nasul.

(109) Călugerul de-ș va lāsa călugēria lui, și va mērge la lume; să-l prinzā episcopul, și să-l lēge; și să-l slobozēscā în mănăstirā cla în ce au eșit și de va avea nescare avēre a lui și acēia să o lase cu dînsul într'acea mănăstire; și iară de va fugi de în mănăstire și va lepāda călugēria; iară să-i facā lui așijderea; iară de va fugi și a treia orā, iară să-i facā lui așa; iară a patra orā, să-l lase să umble cum va vrea; și însuși greotatia lui să-și o pōrte.

Călugerul de va fi adus ceva într'o monastirā, și va da bisericii; și iară va vrea să iasā dentr'acea mănăstire într'altā mănăstire, sau într'alt loc; să nu i se dea lui nemic dentru avēria lui; numai cei vor fi cruțat frații pentru dumnezeu; numai să-i dea acēia pentru dumnezeu, și pentru Iubov, ce să nu iasā de la postrigul lui fāră de-o nevoe mare.

(110) Cine curvēse cu dobitoac, să i să taē lui trupul, ce se zice. mādularul cel de rușine, cā cu dînsul a-l făcut fāră de lēgea prea fāră de lēgiu.

(111) Ore cine ascunde tālharīu, și-l va pitula; să nu se judece el de lēge, ori furul ori ucigașul, aceluia să i se ia totā avē ea lui.

Cine va pune vre un căluger în mănăstire de slujba ore cării slujbe, și nu o va face pentru dumnezeu, ce-l va sci pre dînsul furānd și strāngādu-și lui ceva, pre acela să-l ia frații de în casa bisericii, și să-l rușineze înaintea tuturoră pre acel căluger, și să-l ocārascā și să-l mustre.

(114) Cela ce nu iubēse la ōmenī, 2 ai să se pocārascā și metaniū cāte 36 de zi.

Cine rāpēse muiare, și cea ce alērgā cu dînsul; 3 ai pocaanie; și metaniū 36 în zi.

Iară popa cea ce'î primăseca pre dinșii, să se gonască de la biserică, și de leturghia 1 an; și metanii o miia în zi.

(115) Cine va mânca pâine și vin, și se va pricestui să se pocăiască, 1 an, și metanii 10 în zi.

Cine va lua certare de la duhovnicu său, ca să nu se pricestuiască, și se va pricestui să se despartă de biserică, în 3 ai, că se cade cea ce'î legă să'l dezlege; iară de'î vor lega alții, iară alții să'l dezlege; de se va pocăi să se primăseacă la pricestenie, că scris iaste, cine va veni către mine, nu'l voi scote afară.

(117) Ore care om, sau muiare 'ș va lăsa duhovnicu-său fără care vină și se va ispovedi la altul, să se despartă de biserică cu cea ce'î primăseacă pre dînsul; că grăiasce învățătorul-mieu Pavel, și mărturisitorul bisericii; să ați avea o mie de dascal, ce nu vî sunt toți părinți; iară tocmela lăsării lui sunt acestia; de va fi Eretic, sau curvari, sau mărreț.

(118) De va lega preotul pre un voinic; și voinicul se va încinge cu armele lui; de va lega pre preotul, iară mai nainte până nu se vor erta unul de către altul, nice unul să nu se dezlege de înlegătură; iară voinicul de va trece dezlegarea preotului, să se pocăiască; așa și preotul de va fi prost; pentru ce că voinicul cel de întâiu, iaste preotul. că dumnezeu iaste mai pre desupra de toți și slugile lui sunt mai de cinste de toți mireni; iară preotul iaste dezlegătorul întâiu, să se tie de leturghie, în 15 zile, că au răsipit învățăturile sfinților părinți.

De va întâiu lega voinicul pre preotul, să nu se asculte, iară acela să se despartă de pricestenie, 1 an.

(119) De va blăstema preotul pre o muiare, și muiarea de va îndrăzni împotriva lui de va blăstema pre preotul, anathema să fie; iară după vreme de'î va părea rău 3 ai să se pocăiască și metanii câte o mie și cincî sute.

(120) De va blăstema diaconul pre preotul sau poddiaconul, sau cetețul, se nu se asculte ce să'î bată pre dinșii cu legea învățăturilor biserecii, de 12 ori ca pre nisce slugi mai mici ale preotului; iară de iaste învățătura lor de la arhieru să'î primăseacă pre dinșii.

De va ședea diaconul și va blagoslovi pre preotul, să se părăsască den diaconia lui în 6 luni, ca un neînvățat, și facă în zi câte 150 de metanii; că se închipuiesc iudei ce el șezu cu învățătorul, și cu apostolii cei mai mari întâiu'ș întinse mâna în solniță.

(121) De va ședea omul miren, și'î va blagoslovi popa, să i se oprască lui să nu guste vin și unt, în 3 săptămâni, și metanii, câte 100 în zi.

(122) Preotul chemat la pomenirea unui

sfânt ore căruia, și nu se va îndeletnici să mergă, ce va merge și va blagoslovi numai cu învățătura lui, de va fi un bătrân cu bună smerenie să grăiască de bine, el să grăiască ori diacon ori ceteț, că și domnul nostru Is. Hs. mulți den apostoli nu avea preotie ce învăța de boteza.

(123) De va veni un cocon spre mörte; și vor chema părinții lui pre preotul să'î hotéze, și de negrija preotului va muri nebotezat, acel păcat iaste pre popa; iară de va grăbi preotul și daca va veni iată'î va afla spre mörte, să'î stropască cu apă de la cruce mareasă, și să cetească molitvele spre dînsu cele de botez, și așa cu dumnezeu iaste botezat; iară de va muri nebotezat cu negrija părinților, acel păcat înșiși acela'î iad; deci să aibă pocăanie 2 ai și metanii, 36.

De va muri coconul apröpe de părinții lui și nebotezat, de trei zile, să aibă pocăanie 6 ai; metanii 500.

Iară de va fi botezat și se va sugruma între ei 3 ai; metanie 300.

Muiarea ce va face fre-o pacoste coconului ei, ce se zice de va cădia vre într'o neputință rea; să se pocăiască 1 an; și metanii 50. Muerii cei va cădia coconul cu nesocotința ei, dentr'o năltîme ore caria și va muri; pocăanie să aibă 2 ai; și metanii 150.

(124) Muiarea ce'ș va bate coconul ei; și de năprasnă va muri; 6 ai și metanii 150 în zi. Muiarea ce va nasce, și de'ș va sugruma feciorul ei, până la mörte să se pocăiască, luni miercuri, vineri; numai pâine și metanii câte o mie. Ore care muiare va bea erbă, să nu nască coconi; 7 ai și metanii 200.

Muiarea de va începe, și nisce farmece ore-carele va bea să se scură; ca să lăpede începeră dentrânsă ai 8 și metanii, câte 367; iară de i se va tēmpla ei a muri să nu se îngrope.

(125) Muiarea ce va fermeca striinii și pre ai ei; ai 9 metanii cincî sute în zi.

Muiarea otrăvitore până la mörtea ei să se pocăiască; și metanie câte un tunérec într'o zi.

Striga în 7 ai; și metanie 400.

(126) Muiarea de va zice preotului un cuvânt rău de rușine. să se de biserecă 3 ai gonască.

Muiarea de va învăța pre popa de leturghia lui, sau de ciasurile cele ce'î sunt lui făgăduite. de va fi förte tinér; iară ea va fi înfēlptă, iară de'î va învăța și de putere, ori să se părăsască. ori să se despartă, iară de se va pocăi 6 luni să se pocăiască și metanie 1000 în zi; așijd-ra și omul ce va birui supt acestă putere; așijderea să se certe.

Deci pentru ce de'nceput omul și muiareai-au făcut dumnezeu, ca lumia să vițaze lui'ș, și ocina lui. datu-s'au muerii o tocmelă ore caria a se vedea, ca diinsă în tôte lunile vîzutele la a-

rătărele face începeria ce iaste; ca nu cum grăesc ore carii; că muiarea ispitescă nasce-rea de la om; iară de la muiare nu iaste nemică, iară să arată ce iaste că sânge priimisce de la muiare, celor se chēmă amestecarea sângelui, și trup de la om, ce ei se chiamă și trupeni.

Deci că întru lege vechă fu zis, în 12 zile să se ferescă bărbatul de muiare, ca să se curățescă să nu se spurce; iară noi mai chiar am ales până așa saū până a opta curăție deplin învățăm a ascepta, ca să facă nespurcăciune ba să nu fie, pentru ce că totă face-rea lui dumnezeu iaste bună și nemică nu e dea lepădarea, ce noi mai mult pentru curăția și pentru adunarea sfintei bisereci și a le-turghiei și a priceștenii.

Iară învățăm după tocmella ce au muerile afară de biserecă să stea 8 zile, afară den privdorul bisereci 3 zile, în lăuntru în 5, ca să nu ș smintescă dumnezeirea.

(127) Călea ce vor avea așa și vor vrea să între în biserecă saū va intra, să aibă pocanie 3 ai, să nu se priceștiască și metanii 100 în zi.

Ore ce muiare va intra în biserecă, și acolo i se va vede tocmella ei și de va sci într'acel cias și va eși păcate n'are; iară de se va înțelge și va petrece pentru rușinia omenilor, și va lua și anafora, să se despartă de biserecă și de priceștenie 6 luni și metanii 50 în zi.

(128) Muiarea căia ce i se va părea a se ținea de cătră bărbatul ei de tocmella trupului și va merge bărbatul ei de va curvi ori cu o muiare ori cu dobitoc cum se va arăta după vina lui, și acel păcat spre muiarei se întorce; drept acia învățăm cine va vrea să se ție cu voia bărbatului ei să se ție, și omul așijderea și el cu voia muerii lui să se ție; ca să nu fie tinere lor întru greșală, deci acestea așa li se tămplă lor, ca călea ce curvesc și ca pricurvarilor, și ca celora ce cu dobitoc-tele au păcate.

Povest de un preot.

Că am aflat o poveste așa; iară s'au tămplat de o am socotit, și o am și scris; un preot ore carele era într'un oraș și avea muiare; ce era și tineri amendo; și aujunseră până în sâmbăta cea mare sara. și tote după tocmala praznecului găti preotul, și sēra se culcă în pat cu muiarea lui; iară îi veni lui războiul de la dracul cel de curvie; vru să se amestece cu muiarea lui, iară ia nu'l lăsă; deci se sculă și veni și fu cu un dobitoc, și nu scila muiarea lui; iară strălucind sfânta duminecă a pascilor, și făcu utrēnia preotul; făcia și le-turghie și era cu dinsul toți omenii; iară după rēdicarea pāinii cel dumnezeesc și după priceștenie, noară de paseri în multe chipuri ce

mānca sânge, căzură înprejurul bisereci; ca nisce portari ore cari i se întimpina de pre una, și arunca arme; și omenii forte înhiseră ușile tare; iară înlăuntru sta omenii și muerile, și dacă se dēde sfânta priceștenie, auzi preotul; și vēzu ce se tāmpla și zise, greșala mea iaste și a namea; acest întunērec de paseri pentru mine veni; și spuse înaintea tuturor omenilor; și așa strigară toți omenii *Господи, ми пощади нас*, și deschiseră porta cea mare și eșiră, și nice unul nu fu vătēmat de paseri; și așa toți omenii eșiră, iară mai apoi de toți și muiarea preotului începu a eși, și încă fiind între use o răpiră, și pre amērunțului rusperă trupul ei cu oșele, și întru gurileloru l' luară de zburară. Acestă prea slăviță vedere ni-o spuse noua preotul cu scriptură către folosul nostru, drept acia se cade cu luare aminte tote să se facă, că nu într'o părere bună întru hitlēșugul păcatului să fie.

(129) Muiarea mai nainte până nu se va curăți, de tocmella ei iaste ei, prescuri să nu facă, nice să se atingă de dinse nice într'un chip.

Cine ș are tocmella ei, și va ajunge la sfrășitul morții, priceștenie să i se dāruiască neoprit.

(130) Muiarea dacă va nasce și o va ajunge sfrășitul morții, să i se facă molitva și să i se dea priceștenie, și de va boli și iară va fi sântōsă 40 de zile să se postescă și în 50 de zile să se priceștiască și să facă în tote zilele câte 40 de metanii.

(131) Cine va piarde ceva al lui și va chema vrăjitoria de o va întreba 4 ai, să se pocăiască, și metanii 66.

(132) Cine pōrtă farmece și erbi la grumazi lui, are parte de slujirea bozilor, iară de le va lepăda de la dīnsul să se priimescă la priceștenie; iară de le va tot purta acestea după învățătura de ntăiū și după a doa, și de nu va vrea să le lēpede de la dīnsul, să se despartă de biserecă.

(133) Cine cumpără ceva și o farmecă spre ferință, saū să se socotescă pre sine, saū cuvinte de la proroci mincinoși, de la cea ce ș bagă șerpi pre în sānurile lor, vrăjitori se chiamă și înșelători de omeni, ce pre dīnsii i fruntēză domnul și dumnezeul nostru de le zice: socotiți-vă de proroci mincinoși, ce vin la voi întru haine de oē, iară den lāuntru sunt lupi răpitori. deci ori să se părăsescă, ori să se despartă de biserică.

(134) Cine ș adapă feciorii lui dentru acēle cuvinte, de nu sunt creștini nu le e păcat, iară de sunt creștini 1 an să aibă pocanie și metanie câte 36.

Cine va fura sfânta, ce se zice cărți saū și vasele bisereci va fura, pocanie 2 ai, și metanii, 150 în zi.

(135) Cine ia lumină și tāmie, saū zavēde:

până ce se aduse către credința biserecii, post 1 an, metanii 50 în zi.

(136) Cine ia dobitoac ca să meargă la lucru de la vecinul lui, de se va tâmpla a muri dobitoacul, până va merge la loc, până unde-l iaste a-l pune, să nu-l ia lui nemica, iară de-l va pune și încă va merge și i se va tâmpla lui a merge și va muri, să-l ia lui jumătate den preț.

(137) Ore cine va lua ceva, de la de aprăpele lui de trébă lui's, și-l va ținea ca al lui, iară acela-l va uita, acesta nu iubește direptatea cum au zis dumnezeu iubește de aprăpele țeu ca pre însuși tine, și iară învață vrăjmașilor ței nu le da rău drept rău, iară mai bine a le face bine, decât unii ca aceștea de vor spune, ce au luat să întorcă, și să se pocăiască în 6 luni, metanii o mie 500 în zi.

Ore ce muiare va fura de la vecina sa tort sau fuor, să aibă pocăanie în 5 ai; metanii câte 50 în zi.

Cine e meșter nu învață să fure, iară cine fură 1 an pocăanie, metanii 50.

(138) Cine mure de fome în postul mare să mănânce carne, și să aibă pocăanie 3 ai, și metanii 150; iară de va gusta brânză sau oao într'acel post mare 2 ai să aibă pocăanie, metanii 66.

Ore cine se va spurca în lumea branzei cu carne și în lumea de năntă de brânză 4 ai să se pocăiască și metanii 300.

Ore cine să va spurca cu neștiință în postul cel mare pocăanie 1 an metanii 36.

(139) Preotul de va vrea să facă leturghie și va cădea întru săblaznă dece de-l va fi lui pohtă spre muiare nu i se cade lui să leturghisască, iară fără de pohtă să cânte ce în-tăiu să citească psalom, 8 помяни мѣ decia cтѣи кѣ гн помяни, и гн помяни, de 24 de ori, și metanii 100. și așa să slujască.

Preotul bețiv. ori să se părăsască ori să se izvrăiască.

Preotul curvariū să se părăsască de leturghie. Preotul ce face précurvie să se scoță.

Preotul ce va bate în palme și va juca ori să se părăsască ori să se scoță.

Preotul malachian ce se zice că's face săblaznă cu mâna, să se părăsască de leturghie un an și metanii câte o mie în zi.

Preotul de face leturghie și se va ură cu cine-va sau va avea vre o vrăjă. să se părăsască de leturghie în 60 de zile.

Preotul de se afla cu o fată, și-l va strica curățila ei. și o va avea muiare, să se părăsască de leturghie, până va da fetei bărbat și după acia să se pocăiască, în 3 ai să's topească trupul lui cu postul și cu rugăciunea și să's ia mesererea lui de se va călugeri. fiind dumnezeu în delung răbdătorii, de iartă pre ceia ce greșesc, și până la sfârșitul vieții lui să robască cu nevointă lege să i se tocmască lui

post nepărășit zioa, și năptea și să facă metanii 300 în zi, fără sumbăta și duminica.

Preotul de va spurca soru-sa, să nu fie preot. Preotul de va spurca patul tătini-său închipuiascese lui Avesalom, și să se pocăiască 10 ai.

Preotul de va spurca patul socru-său, să se scoță den preoție.

Preotul ce's va spurca vara premare sau adoa, să se scoță de în preoție, și să se pocăiască; sau de va spurca și a trea vară premare, să se scoță.

Preotul vânătorii sau va pune cursă, și va vâna paseri, 3 luni să nu leturghisască, și metanii 100; că nu se cade preotului a ucide, sau a junghea vre o fiară ceva, măcară de-l va fi lui și vre o neove mare.

Preotul de va scopi ceva de în fieri, ori să se părăsască ori să se scoță.

Preotul cela ce vrăjasce, sau merge la vrăjitorii, să se scoță.

Iară acesta nu sunt pruste, nice sunt scrise de ialeș, ce dentru dumnezeesile scripturi ce puseră mărturi legiuite în lege puseră, cum și preotul de despărțirea chipului și călugerii de la mirenia omului, așa și lucrurile cele bune mai cu asupră am învățat a se îndrepta, că iaste scris că de nu va mai co-verși mai mult diripatla voastră de cât a fariseilor și a cărturarilor, nu veți intra în împărăția ceriului, că preoții și călugerii de-ciala ce li ce cade lor începe să lucreze, cu putere ei pier; că nu e minciună ce s'au zis că neove iaste bogatului a intra în împărăția ceriului; că nu iaste preotul sau călugerul ca un puternic să vițulască, să au preoții și mueri numai pentru curvia le iaste zis; drept acia iaste scris: ceia ce petrec în lume numai acestora le iaste tocmi, să petreacă cu muiarea și conoi cu lege și să mănânce carne; iară de altea ce și călugerului i trebuiasce; iară toate li se cade lor bune și mai multe să ție de cât călugerului, și se ispitescă sfintele cărți ca să alégă partea păcatelor dentru adăincăria valurilor, și să nu petreacă întru grija ceștii lumii și să umble asijderea și de călugeri și de puternici fu zis și de îndereptaria omului celui miren, sunt căderi călugerilor și îndereptari călugeresci; sunt căderi omenilor celor miren și îndereptare omului celui miren, bogăția iaste și mairie, și petrecerea cea bună, iaste ogodirea trupului și slrănsore multă, și, haine moi în toate chipurile, cai ageri, și trupuți bune, și în multe chipuri de frumusețări, păr înfrumusețat, ș'alte griji ale lumii și averi, ce într'ense decă întră călugerul ei se piarde; iară îndereptarea călugerescă; iaste neștrănsorea averii și fără de mairie, tăcerea, plecarea, dragostea, răbdarea, blândetele, ținerea cu haine pruste de lână, de tăiare părului, și ș'alte griji ale vieței, ce în-

tr'ense deca vine omul mirén, i se pare cădère mare, și dosedése forte, cum și sugrumării se gătésece pre sine; drept acéia pröste cuvinte ni se par, a fi și iusörä légea am dat pentru ce că den mare păcate fieș carele scie ce rău faeș și se osändésece pre sine de aflä iusorare ca și lameh; iarä dentru greșale mic, nice la minte nu'l iaste că cade cum și picăturile de plöe ce se adunä de fac rău mare; așa și greșalele cele mic, decä se adunä. duc întru réul matcei focului, cine nu se căiasce de dinse cum se cade; decf se cade a se osteni ca să te izbävesci de dinsele, ca de un păcat ce ne iaste noao zis, la dumnezeiasca botejune, ce să ne afläm cu adevër ispovediți, că zicem că ne lăpădăm de satana și de tot lucrul lui, și de toți ängerii lui, și de töte slujbele lui, și de töte purtările lui; decf lucrul satanei iaste acesta, uciderea, précurvie, ș'altale ce's în chipul acestora; iarä ängerii satani sunt töte hitlénile drăcesci și necurate, iarä slujbele satani sunt, de iaste rugăciunea hitlenä ce iaste în partia idolilor celor fără de suflet, ce apriod luminări și cădesc, laživörä și la räuri; purtările dracului sunt acéstea, jucräli cele pizmașe, și pre amëruntul, și vãnările, plesnetele și aläutele și cãntecel mirenești. și alte réotăți cătä sunt într'acest chip, sunt purtările drăcesci, ce de dinsele se rogä prorocul de grăiasce căträ dumnezeu să'l izbävescă: întörce ochii miei ca să nu vază de cele deșarte, și întru calea ta înviază.

Decf să le ferim cu adevër tocmélele lui dumnezeu, și ale sfinților apostoli, și ale sfinților părinți, ca făgudinele lor cele bune să le dobândim, ce într'ensele doresc ängerii a se pleca; pentru ce că nu ne grijim noi, de nevointa cea mare și de durere ce ne iaste înainte, că célla ce au aci cea sfrășit, iarä acolo fără de sfrășit, și sunt neinpuținute, ce pre dinse töte să fie noao ale dobândi, cu darul și cu iubirea cea de ömeni a domnului și a pășitorului nostru Is.Hs. ce cu dinsel tălul märe; iarä de preună și duhului sfânt, acmu și pururea și în véci până în véci amin.

Învățătură Sfinților părinți, de călugeri, și de preoți și de cea ce sunt mai mari, de plecare întregă și de multe chipuri de păcate, învățătură sufletului de folos și detrebuința păstoriului, de fieșe păcate ce s'au pus de cureție, și de dobândirea sănătății.

(140) Pentru ce că öre cari fără de scripturi în multe chipuri tocmirä lége, ce în multe chipuri de păcate ce se aflä nu tocmirä asémena să fie pre îngăduința sfântului săborului nostru, să le dea scripturi, cum se va cădä fieș cărui certaine ce li se va tēpla așa; di-

rept acéia cu socotirla minți nōstre și cu învățătură cu grija auzului vē plecați

Cela ce iaste întru sfinți îmbrăcat cu chip ingeresc, și petrece întru mănăstire supt tare mână lui dumnezeu mai nainte și igumenilor, nu se cade cu cuvântul a se grăi al mieu sau al tēu sau césta sau céia. că a 5000 de mirén! ce era în zilele apostolilor öre când, tot ce avea le era de preună și niminea nemic nu grăia că ias e al lui, sau mai vartos cea ce petrec în mănăstire nu li se cade avērea lor să fie a lor; și străinsörea pacostei lor și fără de înțelegere vā petrece pre mijlocul lor, ce iaste al mieu și al tēu, sau césta, sau céia că öre unde sunt cele plēve semenate de dracul, unile ca acéstia întru mănăstire se arată pre sine cea ce se arată fieș carele, că'l iaste avēria a lui; nu se cade acéi mănăstirii să fie, și să se chēme mănăstire. ce adunare tălhărăscă, și furä cea ce furä sfința, și lucrători de töte réutățile, și hitlenșugurile; drept acéia se chēmă mănăstire, ce se zice viață de preună. ca să aibä eee a lor tot de preună și învățăturile cele ce's cu dumnezeu al nastavnicului lor, să petrecä întru înțeles și întru cuget și să plăce lui, și să'l asculte spre bine, și așa se cade a petrece, să ale răpaos și spăsenie.

Călugerul öri ce lucru va face mare sau m'c fără de învățătura igumenului, cum arä fi iarä de mare cinste acel nemic să nu'l crute igumnul acel lucru. pentru ce că e făcut fără de învățătura nastavnicului, ce să'l arzä. și cu blagoslovenie să începä altul;

Ore ce căluger va grăi cuvinte curmezișate igumenului său. să'l gômescä den mănăstire, să iaste și înțelept și cătulariu, că este ca o oae bubösä, ca să nu umple și alte öi de bube, că de vor grăi bëtrăni cuvinte curmezișate, darä igumenul cum va învăța pre cet tineri să se cucerescä igumenului și să i se plăce.

Ore ce căluger va apuca un lemn și va lovi pre igumenul, să i se taie lui mână; pentru ce că iaste puternic pre sfinți părinți.

Ore ce căluger va fi oprit de igumenul lui, și va opri și acela pre igumenul, să'l scötä toți frații de în mănăstire, că grăiasce că iaste căcătöriu de învățătură lui dumnezeu, öre câte veți lega pre pământ ti-vor legate și în ceriu, de va fi fratele și înțelept să nu'l miluiascä; iarä de i vor și ajuta öre cari den frații lui spre acēsta, și acela să se despartä de bisēra 6 luni, preste töte săptămănil se facä în fieș, carea câte o mie și 70 de metanii.

Călugerul de va mēge unde va fără de învățătura igumenului, să se pocăiască o săptămână și metanii o mie în zi.

Călugerul ce va mânca într'ascuns, să se pocăiască 2 săptămăni, și metanii 500.

Călugerul de va face învăluială și va întinde frații fără de învățătură, să se pocăiască 2 săptămâni metanii o mie.

Călugerul ce va păra pre igumenul, și-l va mostra, nu e departe de mânia lui dumnezeu, unii ca acela să se pocăiască 6 luni și metanii la săptămână 2000.

Călugerul ceș va înfrunța pre igumenul lui, înaintea tuturor fraților, sau înaintea a omeni mireni! va ocără, de va fi adevăr de ce grăiasce, periră ocineză, așijderea și cea cel ascultă pre dinsul cu dulcătă, să se pocăiască 1 an, metanii o mie 70 în zi.

Igumenul de va cădea în curvie, și nu se va lăsa de aceia, și va sminti toți frații, nu se cade a-l înfrunța înaintea a mulți, și să-l golască peccatul lui, ca să nu ocineze ca blăstemul lui Ham tătăni-său, că toți suntem plecați supt peccate, și niminea nu e fără de peccate numai unul dumnezeu, și niminea nu e deplin întru omeni; ce să se adune 2 sau 3, den cel bătrân și să meargă într-o chilie, și să-l facă lui metanii cu plecare și să-l zică lui, sfinția ta părinte drept acest lucru se smințesc toți; iară pentru rugăciunea sfinției tale lasă-te de acest lucru, și așa să-l zică lui de 2 ori sau de trei ori de va asculta slavă lui dumnezeu de acesta; iară de nu va asculta de acesta ce mai vrătos cum se cade de acesta se vor sminti, să se ducă dentr'acea mănăstire, și să meargă într-alt loc și să mântuiască sufletele lor; iară acela are putere pre sine dumnezeului său să stea, sau să cază; iară cel ce stă puternic iaste dumnezeu să-l rădăce pre dinsul.

(142) Călugerul preot, ce iaste căluger luminătoriu, de i va fi lui curăre, să nu slujască într'acea zi, măcară ce nevoe va fi.

Călugerul preot de va curvi să se lase de popie până la sfârșit; iară 3 ai să se pocăiască de peccate; așijderea și de va face precurvie,

Călugerul preot de va curvi cu rudenială, cu sora sau cu vară premare, să se scotă den popie până la sfârșit, și să se pocăiască întru toate zilele vieții lui; iară după 10 ai, să se priceștiuască iată de pururea; iară de va curvi cu călugăriță, să se pocăiască 9 ai, iară la fieș ce an metanii câte cinci mie, iară de va fi cu călugăriță mare 12 ai, și metanie la an doao povâr; iară de va lepada călugeria și să va face miren și iarăși de va veni ore când la călugerie, acele preste puțină ai să se priceștiuască, pentru mare mila lui dumnezeu și puțină pocăanie; iară după aceia întru toate zilele vieții lui, să se căiască domnului dumnezeului său cu dedinsul și cu dragă inimă; că acela zice nu voi mörtea peccatosul cel ce să se întorcă și viu să fie el.

Călugerul preot de va avea cu mâna pe-

cat ce iaste malachia. să se părăsască de leturghie 2 ai, și metanii câte o mie în zi.

Călugerul preot fūr, ori să se părăsască de acest lucru, ori să se lase de popie. Ori ce popă ce nu va griji de slujba zilei și de a nopții, sau de dumnezeiasca leturghie, să umeple cu frică și cu cutremur. anatema să fie și să se scotă.

Preotul de nu va face ori ce după tocmela sfinților părinți, și praznicele celea ce's puse cu lege nu le va cinsti, mai vartos și pre alții i va învăța așa, ce va face după voia lui, unii ca acela să fie lepădați.

Preotul de se va îmbéta după leturghie și va boră, să se lase de leturghie 1 an și metanii 5 sute în zi; iară de nu va fi făcut leturghie acela 6 luni să aibă pocăanie.

Călugerul preot, deș va lăsa slujba zilei lui și de a nopții nu va griji și de lucrul trupesc, să aibă pocăanie, 60 de zile metanii 150 în zi.

Igumenul ori ce sfet va face cu vre o mulțare ori de ce lucru într'ascuns de frați, sau cu conon, să se delunge unii ca cea de în igumenie, că nu sunt destoinici unii ca acela.

Igumenul ce nu va petrece după legea lui dumnezeu, și după tocmela sfinților părinți, ce după voia lui va petrece, și nu va avea pre toți într'un chip ce unuia i va da ceva, iară altuia den frați nu-i va da, și pre unii va iubi, iară de alții va începe a nu griji, unii ca acela sunt departe de dumnezeu și de dragostea lui; unii ca acela să scotă den igumenie.

Eclisiarhul, ore ce cu negrija lui va greși și va face un lucru al biserecii ori ce cu nesocotință, ori para eclisiarhul, să facă 300 de metanii.

Ore ce frate va sparge o candelă 8.

Iară de va fi cu negrija clisiarhului lăsat bisereca ne măturată în 2 săptămâni sau candelă nespălată, să se pocăiască în 3 săptămâni metanii 500 în zi.

Iară cu negrija clisiarhului de se va răsturna ce va den vasele biserecii și se vor călca, ori carte ori ce de trăba aceia să se pocăiască 4 săptămâni 70 de metanii în zi.

Chelarul sau trapezariul de vor lăsa niscare bucate cu nesocotință și să vor înpuți și le vor lepăda că iată sunt de netrăbă, iară alți sēraci vor dori așa ore ce, iară acesta nu va căuta după sfetul igumenului și să tocmescă fieș carea, unii ca acela să aibă pocăanie în 2 luni și metanii câte o mie în zi.

Cine va sparge olă sau strachină sau alt ce ca acestea va greși să ia canon de la năstavnicul înprotiva lucrului.

O călugăre, când mănăncă, nu mușca cu gura ma înainte până nu verî înghiți una, și alta să duci, și nu vorbi cu cela ce mănăncă cu tine, ce te rogă întru taină lui dumnezeu cu mintea ta, cum am scris și de multe ori,

numai ceta ce slujasce mesei acela să grăiască stihurile, că cine mănâncă cu lăcomie și fără de rând, sau vorbescă ori ce, bine sau rău, nu sunt destoinici unii ca aceia omului, ce câinelui și porcului și cotoiului; ce tu ai frica lui dumnezeu, de pururia întru sine și cu înțelepciune mănâncă și bea de pururia cu frica lui dumnezeu la masă, cum al fi în biserică și te roagă lui dumnezeu, și ți mulțumescă de toate dulcelele pământului, călă ce ții dat de hrană trupului, și de această să ai pomenire de pururia, și de binele cele netrecute al ceriului că când ne vede dracul umblând fără lucru, sau vorbind la masă, sau în biserică, ori de ce trebă atunci se bucură de pelerină noastră, ca și de nisce nesocotiți și de limbi.

Ore ce duhovnic sau preot va certa pre cine-va, sau va învăța pre cine-va, den ceia ce i se vor ispovedi lui, și de l va învăța pre dinsul fără de ispitire, de n'au nice vèzut cum învață sfinții apostoli, și sfinții părinți, de nu se va întreba că mulți duhovnici, ce după voia lui și după cum va vrea va învăța anathema acesta.

Călugerul de va frânge cu mănăie o frigare de lemn, să se postescă o zi, iară cine va greși de va frânge un ac să facă 30 de metanii.

Călugerul ce va ucide cu mănăie ori ce dobitoc, al lui sau fiară, să se pocăiască 3 luni, metanii 400 în zi, că scrie sfânta scriptură, dreptul să muliască sufletul dobitocului și a fieș ce fiară.

De se va tinde călugerul să lovescă pre căluger, să se despartă de biserică 4 luni, iară de l va și crunta 6 luni: metanii 1000. Călugerul de va face ucideră de bună voia lui, să se pocăiască întru toate zilele vieții lui, cum am zis și mai înainte, iară la morțea lui să se pricestuiască; iară fără de voe de va ucide, poaanie 10 ai, și după aceia să se pricestuiască. Ore ce căluger va cădea întru limbă, și de nevoie va fi nevoit de dinși să curvescă cu muiarea, și să mănânce carne, și ș'alte spurcăciuni, să se pocăiască 5 ai și metanii 2 povâr, să facă la an și după 5 ai, să se cuminece.

Călugerul de va mânca den jrtvele păgănesci de voia lui, să se pocăiască 8 ai iară fără de voia lui va mânca 4 ai, și metanii cum am zis mai înainte.

Călugerul în postul mare cu lăcomia lui va sparge și va mânca pêsce, fără de în praznicul blagovesteniilor, și la uctronie, acela să nu se pricestuiască la pasci, ce ș'alte 2 săptămâni să se postescă, metanii în zi și în nopțe câte 150; iară pentru o slăbiciune a trupului ore carea, și va zăcea abia viu, ca pentru acesta de va vrea să mănânce în postul mare, să mănânce sâmbăta și duminica, ce mai înainte de acesta să spue arhiereului, și

părinților celor sufletesci, de l vor prosti pre dinsul el să mănânce, iară așa, și milarcurea și vinerea preste tot anul să se ferescă, că am luat de la sfinții apostoli, fără de în praznice domnesi, ce se vor tămpla miercuri și vineri, acela nu iaste post; deci călugerilor nu le iaste zis să aibă post numai miercuri și vineri, ce și întru toate zilele vieții noastre, postul și tinerii ne-am făgăduit pentru înpărăția ceriului, iară omenilor celor mireni li s'au scris lege vinerea și miercurea să cêrce, sau într'alte posturi, ori ce creștin ce nu l trebuiașce poaanie.

Călugerul sau preotul ce va priimi daruri de la fur sau de la tâlbări sau de la răpitori sau va bea și va mânca cu dinși, să se lèpede și să se despartă; iară de nu se va lăsa de acesta acela cu dinși să se judece.

Cine va sparge miercurea sau vinerea, și nu se va posti, dinși anathema, deci miercurea s'au tocmi post pentru prinsorea lui Hs. când s'au dat în mâinile ucigașilor pentru noi; iară vinerea pentru rēstignirea lui, drept aceea fără de praznic r'cmy am luat să nu se rēsipescă; iară luna tocmiră post sfinți părinți călugerilor pentru poaanie.

În postul рождество хго, și al с'ти Petru să nu mănânce călugerul pêsce numai sâmbăta și duminica; iară mireni marți joși sâmbăta duminică.

Călugerul ce va avea săblaznă cu mănă, acela ca nesce slujbă duce seminția lui dracului, drept aceia să nu se pricestuiască cu sfânta taină nice dinioră, iară de se va părăsi, să se pocăiască 2 ai, sau 3, și după aceia să se pricestuiască.

Călugerul ce va petrece în mănăstire și va vrea să dea unui sêrac mantia lui sau camilavă sau rasă sau cămășă sau călțuni, sau alt ceva dentr'al lui n'are putere să dea fără de întrebarea și fără de învățătura igumenu-lui; pentru ce că greșesc unii ca aceia, că și sufletul și trupul l'am dat pentru dumnezeu întru slujbă și supt puterea igumenului dară cum li se cade să grăiască aceia, căsta voiți să fac sau căia, sau ciasta iaste a mea sau căie. Călugerul ce mērge la cărcimă și să înbată să aibă poaanie 3 luni, și metanii 2 mie.

Călugerul de va mērge cu o muiare o milă de pământ, să se pocăiască o săptămână, și metanii 100 în zi; unii ca aceia voia lor o spurcă și inima lor. deci de aciasta așa ce voiți zice de ceia ce caută depurarea la mueri, mai vartos de ceia ce mănâncă și beau cu dinse, departe e acesta de căluger, mai vartos de va fi călugerul preot amar.

Călugerul de va face cântece mirenesci și va juca, acesta iaste om al dracului, iară nu a lui dumnezeu, să se pocăiască 3 ai metanii o mie 61.

Călugerul de va avea copuz și'l va bate, sau va mărge la mirén și va ședea de'l vor asculta pre dinsul de unele ca acésta, să se pocăiască o săptămână, metanii 150 în zi.

Călugerul ce va cumpăra, sau va lua mită sau asupriciune, să se lase de acésta, iară de nu să se desparță de biserecă.

Călugerul de va fi în mănăstire, și va aduna aveli întru ascuns de igumenul, să se dezparță 1 an metanii 200.

Călugerul de va muri, și va avea galbeni, și talere, și nu va fi spus de acesta duhovnicu-său, sau igumenului, de vor fi în mănăstire, ce vor fi ascunși de cătră toți, și se vor afla după mórtea lui, să'l ia igumenul, sau un duhovnic bérân, să'l arunce pre dinși întru grópa lui și să grăiască, argintul tēu cu tine să fie de perire : și toți călți se tem de dumnezeu să nu ia nemica de la dinsul, că foc netrecutu's iau lor, și așa să'l arunce în grópă, și nemica să nu cante spre dinsul, și iară igumenul, sau acel stareț bérân să'l adune pre dinși, și așa de va fi fost în mănăstire, să facă igumenul cu toți frații post 40 de zile, și pocanie de fratele, și așa să róge dumnezeu de dinsul, și să facă câte 12 metanii în zi; când se vor umplea 40 de zile, atunce să'l facă totă pomenirea lui, cum și altor frați ce se préstăvesc, și să chame séracii și mișei, și să le înparță igumenul acea strănsore aceluī frate, iară în mănăstire să nu ia de întrăciea nice câtă ară fi un ban.

Călugerul fiind în mănăstire, și fără de o nevoie mare, de va rămânea de leturghie, să facă 70 de metanii, iară de va rămânea de pavecernie 150 metanii.

Cine va rămânea de leturghie 200 de metanii

Călugerul de va ședea înaintea fraților să'și lépede putorea lui sau apa lui sau's va apuca a mâna trupul lui, ce se zice mādulariul cel de rușine, să se pocăiască o zi ca un fără de rând și să nu mănăcé într'acea zi.

Înveștătura sfântului marelui Vasile de călugări.

O călugăre, când șezi pentru tréba trupului tēu, nu'ți goli genunchele, nice te atinge de trupul tēu, nice să te îndémne gândul tēu să'ți vezi ceva de în mādularele trupului tēu. ce haina ta căméga o rēdică să faci tréba ta, nice să șezi spre unile ca acéla la tréba ta, nice răspunde nice unuia nice un cuvânt; că tóte unile ca acésta nesocotințe și fără de rând sunt drăcesci, ce tac și caută jos sau întru chelia ta să nu cugeti când va, ca unul de în cel spurcați, că cela ce cugetă așa nu iaste creștin, dară cu câtă mai vartos călugeril, nice să mergi când va la praznice mîrènesci, nice să te afli când va cu dinși la masă, ori în ce chip, ca să nu's bage dracul

sămânța lui, la inima ta, nice să cauți cu ochii tēi încóce și încolea, când umbli întru calea ta ce tot caută de pururî cu ochii tēi jos la pământ; iară cu mintea sus cătră dumnezeu și cu sufletul; iară cătră dinsul neprestanno te rógă de greșalele tale. și de frații tēi cei de aprópe, și drept cea ce nu te iubesc și pentru cea ce te iubesc, și până ce poți cu mâna ta lucréză, și nu lua de la niminia milostenie nice cére, dóră cum va iaste nedestoinic și mărăcinil lui vor crește, și te veri prinde spre rădēcina altor mărăcin și te veri afla întru amar la ciasul morții, ce lucréză cu mâinile lucrisor întru măsură, numai cătu'ți veri hrăni trupul tēu; iară altora nu stränge; iară nepărăsit cu rugăciunea zioa și nóptea, și în tot ciasul ca să iasă dentru gura ta și dentru mintea ta, câte-a'ți făgăduit lui dumnezeu să te faci inger; iară caută, dóră cum va cu negrija ta mai mare drac veri fi; iară ți se cade să fi blând, tăcut, nepomenitoriū de rēotăți, răbdătoriū întru tot, nemănios cu sfet bun, plecat, înțelepție întrégă, iubitoriū la dumnezeu, iubitoriū la striin, nefolosul trupului tēu, sau sufletesc a cerca, ce mai vartos de aprópe lor tēi și vecinilor tēi ai rēpoosa, să nu umbli de pururîa dentr'un loc într'alt loc, ce cercă și află o soție bună ce se tème de dumnezeu și'l slujasce lui zioa și nóptea, și așa te împreună cu dinsul, și răbdă până la zioa morții tale, și slujasce cu dinsul domnului dumnezeului tēu, iară de cei rēi și fără de folos și nu se tēm de dumnezeu de pururîa te ferése, ca să nu deprinzi și tu de acéla, că mai amar 'ți va fi, ce de pururîa cele de sus ți se cade a cerca, și de sus a gândi, și să fii ascultători și împăcătoriū, și întreg, și tóte cuvintele le grăiasce cu smerenie, și tot lucrul ce veri face; de veri petréce așa și te veri nevoi moștén veri fi împărăteț ceriului și fiului lui dumnezeu te veri chema.

Ore cine va fi scopit sau famăn și va curvi, să se pocăiască 1 an. metanii 36; că cu un trup vecesjit au curvit, și au greșit; iară de va fi popă să se scótă.

(143) Ore ce om de voia lui se va arunca pre sine dentr'un termurē jos, și va muri sau întru o apă, sau dentru o piatră sau se va junghia însus, sau în ce chip de mórte, sau cu o fune se va spânzura, unii ca acela să nu se îngrópe ca creștinil, nice să'l cante, ce să'l lépede pre dinsul ca prea un spurcat; iară de va fi făcut pentru dumnezeu, să nu se cruce, că nescă bunătăți ca acéla și mórte, n'au învătăt dumnezeu pre niminia; iară de'l va fi făcut lui alt cineva acésta, pre acela să'l cante și să'l îngrópe, și pamente să'l facă ca și tot creștinului; iară c-la cel va ucide, să ia învățătura celuia ce ucide de bună voce, cum am zis și de începutul cărții.

Cine va fi ucis la tâlhărie, sau la furtişag, aşijderea şi acesta să nu se îngrope nice să se cânte, nice să i se facă lui pamente ca şi unul den pogăni.

O părinte duhovnice socoteşte, şi bine ispătesce de păcate, cum carele are nevoie să se pocăiască, şi cine are nevoie dea 2 părţi ce învaţă scriptura pravile; iară a treia parte o lasă pre tine. iară cei slabi, şi cea ce n'au osrădie, dă-le jumătate de învăţăturile lor; iară jumătate pre tine; şi ți se cade zioa şi noptea pre dumnezeu să le pui şi să i te rogi lui de cela ce se ispodădesc ție; iară ți se cade de dinşi 12 metani să faci zioa şi noptea, la *покаянии* 3 la *павечница* 3, dămînăta, 3 la *цис*, 3 ca dezminţela dracului, şi tu să fie slobod şi pre acela den legătura dracului să'i slobozesci; iară de eşti nedostoinic să te rogi așa mai vărătos înă de tine, acela să nu se ispităcă spre calea duhovniciei, nice să se grăiască ca să nu' fie ție mai amar.

(144) Orecine va da o cetate altui împărat. sau a boiari, şi va face nedereptate şi smintelă, şi război spre creştini întru aceia cetate unul ca acela n'au a dobândi de la dumnezeu milă în veci; iară de se va tunde acela foarte să se pocăiască, întru toate zilele vieţii lui, şi la moarte să se priceştuiască.

(145) Să nescine vafura nunta sau întru ascuns sau cu sila unui ca acela să nu calce la preotie; iară de se va călugări, acela să facă întru călugărie 3 ai, şi după acela de va fi curat den tinerete şi ogodnic, acela să fie *сщеник*.

Ore ce voinic va va umbla pre calea voiniciei, şi pre în războe va fi umblat acela să nu fie preot nice să se cerce a o cerca să ară fi şi curat de spurcăciune.

(146) Ore cine va fi boiari sau împărat, şi va vrea să căznăscă rău, şi se va lăsa rău de creştini şi rău de pururea l va goni şi gonitori de omeni de fur şi de tâlhari şi de răpitori ucide va mâini va tăia, şi va orbi, unul ca acela învaţă l sfântul săbor să se pocăiască 6 ai, în trei ai să nu se priceştuiască, şi în al 3 an să se priceştuiască la pascile mari; iară pocănie dentru 6 ai să o umple cu post şi cu metani, cum s'au spus de început cărţii.

Ore cine va face ucidere de bună voia lui, învaţă au sfinţii apostoli, să se pocăiască 20 de ai; iară sfântul săbor şi marele Vasilie învaţă au pentru neputinţa omenilor 12 ai sau 10; iară prea ogodnicul părintele nostru Ión *сватоотеческа* 10, sau 8 sau 6, împotriva puterii, şi după nevoiea fieş căru l a ales pentru slăbiciunea omenescă.

(149) Pocănia cea adevărită iaste, numai pâine şi apă, şi metani câte s'au scris mai nainte, şi ş'altale; iară sâmbăta şi duminica fiertură cu unt; iară păsce şi brânză şi carne nice într'un chip, iară sâmbăta şi duminica

marele părintele nostru Vasilie pentru puţinea mângăia e scris'au cum şi la curvar şi la curve.

Ore ce călugăr va vrea să mănânce brânză, şi oao marţi şi jofa, sâmbăta şi duminica, zis iaste să mănânce, iară cine nu va vrea pentru postul, iară acela să mănânce numai sâmbăta şi duminica, iară de nu va vrea nice odată pentru dumnezeu să nu mănânce; iară acela numai să guste pentru eretic, şi pentru tocmela sfinţilor părinţi, întru săptămăna brânzi; săptămăna arţiburilor, şi în săptămăna rosaliilor de va vrea şi în săptămăna lui *покаянство* x'eo şi la pascile mari; iară să nescine să va delunga în pustie departe pentru dumnezeu şi va petrece întru toate zilele vieţii lui cu post şi cu ţinere; unul ca acela legea nu cercă, pentru ce că s mai pre desupra de lege.

Preotul mirin, iaste l zis să mănânce carne de pururea, fără numai mercuria şi vinerea; iară unul dintr'acestea de nu vor vrea să mănânce pentru dumnezeu, ce mai vortose vor posti, acela să i fie în voe; că așa şi preotul i se cade să fie a lui dumnezeu; depururea se se trezvăcă cu postul şi cu ţinere şi cu priveghere, şi cu rugăciune; ajunge i să fie înainte lui dumnezeu de sine şi de omeni.

De la tocmela Sfântului Săbor, ce e întru Agghirea sau adunat sfinţii părinţi.

Ore cine va fi îndemnat de limbă păgână, să între cu dinşi şi să slujască bozilor, şi să mănânce den slujbele idoliilor, să se pocăiască 4 ai; în 2 ai să stea la locul cel de chemare, şi în 2 ai să stea cu credincioşii, şi așa să umple totă vrămea a 4 ai, cu post şi cu pocăinţă bună, şi așa va lua *покаяние* de la dumnezeu, şi așa să se preceştuiască.

Iară de se va înşela cine va de nescie omeni pentru o plată ore-care sau pentru o avere, sau pentru nescie înbrăcăminte, şi va intra vro odată în praznic păgănesc de va mânca cu dinşi, şi vor vrea mai vortos să i umplepantecele lor de mâncare multă, unul ca acela învaţă sfânta biserică 2 ai cu pocănie.

Stepenele rudelor, şi ale nuntii cu lege şi de cea ce se însoră fără de lege, şi de multe chipuri de rudenii de sânge şi de trup, şi unde se cade să se facă nuntă, şi unde nu se cade, şi care să se aducă de faţă, şi care să nu se aducă, şi care oprăce legea, şi care nu oprăce, şi care de dinşi ia legea

(131) Trei hotărâ sunt de oprirea nuntii unul cu e de la sfântul şi mântuitorul botezul; iară altul ce e de la legătura nuntii, ce se zice cuscri şi cuscrele; iară au după împreunare în multe chipuri şi multe asemenea ce dedinse so cade creştinului foarte pre amăruntul

a se cerca și a se întreba și așa bărbatul să fie de 15 ai; iară muiarea de 12 ai, cu voia și cu vrerea și cu blagoslovenia părinților să se ia cu blagoslovenia preoților.

Iară la scire să'ți fie cum 'oprește légea, sfânta botejune, 'oprește numai nașul de la fata lui cea botezată, și fiul lui o 'oprește de dinsa, și de la muma fetei ce' botezate i 'oprește pre dinșii, așijderea și alți feciori al lor ce' vor nasce i 'oprește, ce se zice feciorii nașului și acei muiari ce i-au botezat fecerii; iară alte rudeni mări și mici, și aproape și de departe nu' 'oprește pre dinșii de nuntă.

Iară cele rudeni trupesci să se ispitescă bine și pre amăruntul să se înderepteze, că rudenia iaste numele părinților și al moșilor; iară să împarte de începe de sus, și în spița de în jos ce e în partea dea dirépta și dea stânga lor și rudeni de departe. și nêmurî spiții ceii de sus sunt acéstea, tatăl și muma, moșul și mōșna, iară spițele nepoției, feciorul și fata, nepotul și nepōta, iară ce iaste de partea lor cea diréptă și de stânga lor sunt fratele și sora și unchiul, și lélea nepotul și nepōta; deci unchiul cu nepoții, cu feciorii de frate sunt stepena cea d'întăi. iară cei de aproape ce'si sunt și înșiiși frați, sunt adoa stepenă, iară nepoții de frate sunt'uși a 4 stepenă, iară ai doi veri sunt a 6 stepenă, iară ai trei veri sunt'uși a 8 stepenă, și acéstea toți întru tōte stepenele, nice într'un chip amestecăciune nunte nu sunt; iară feciorii ai treilor veri nu se oprese nuntei. pentru ce că până a șéptea sāmāntă iaste ruda iară a 8 iaste dezlegată.

Așijderea și cuscrii bine să se întrebe, ca nu cumva fără de socotința amestecăciunei să fie fără de lége, și să ajungă mânia lui dumnezeu spre unii ca aceia, mal vartos pre episcopi și spre părinții duhovnici, ce nu' vor îndirepta pre dinșii de acésta.

Iară să'ți fie la scire, că fratele mieu cel de nascere și fratele muerii méle, și tată-mieu și muma, și tatăl muerii méle și muma, sunt cuscrii mării, așijderea și ai doi veri sântuși a treia cuscrie, și cuscrii cei mări către cuscria cea de'ntăi să nu se amestece nice către ai doi întâi; iară către a treia cuscrie, cuscria cea de'ntăi să se amestece ne-oprit; iară soru-mea cu fratele muerii méle nici într'un chip, nice feciorul frățini-mieu sau fata, către însuraria nepoților să nu să amestece. nice către maștehăe când va să cugete. nice către fetele ei ce le are cu alt bărbat. nice fiu mieu către soru-mea, nice fata mea către fratele-mieu, nice iară să cuteze nice cu mintea a cugeta către fata muerii méle ce o am de la alt bărbat, că'm iaste fată, nice fiu-mieu să cugete de dinsa ceva. deci ncéstă rudenie tōtă iaste oprită nice într'un chip să nu se amestece nuntei; iară nepoții miei cei de'ntăi, cei mări cu nepoții muerii méle fe-

ciorii frățini-său să nu se amestece, nice ai doi, iară nepoții miei cei de'ntăi să se amestece cu ai trei nepoții muerii méle neopriți, așijderea și ai trei m nepoți, cu ai trei muerii méle, iară nepoții muerii méle cu ai frăținimieu, sau feciorii surorii méle să nu se amestece, iară ai doi nepoții muerii méle, cu feciorii ai doilor m veri, să nu se atingă, așa se cade a se întrebari, și să se cêrce la arătare, și de alte rude ce sunt într'acést chip și așa nuntei să se înpreune și să o facă fără de tōtă indoiro cum se cade creștinilor celor adeveriți.

Ore ce preot va cânta leturghie, și nu se va pricești cu sfânta taină, că se va socoti fiind nedostoinic, prepuneș va ceva, de un lucru ôre-carele, cum va sci însuși acela, unii ca aceia să se scōtă den proție în 3 ai, că de se va sci pre sine nedostoinic de sfânta priceștenie; dară cum să ș bată joc de sfântul trup și de cinstului sânge al domnului nostru Is. Hs. să între să slujescă întru zi fiind nedostoinic.

De prazdnici și de post, și de plecarea genuchelor și de opriri, și de învățturile ce's de la dumnezeiria și închinătorii duhului, ce ni-au tocmii părinții, că grei ne iaste nouă a nu griji de unile ca acésta că se și bléstem și se despart Ereticii, ce se tocmesc cu dumnezeiasca tocmală, fără de acésta ce se grădesc dumnezeiasce ce nu le grijesc și ce tocmeli ai praznecele și posturile și plecarea genuchelor, și pentru ce căutam câtră sōre și ne închinăm: den vțăturile sfinților apostoli.

Eū. Petr și Pavel, învățăm pre ômeni. 5 zile să lucreze, iară sâmbătă și duminică, să se îndeléniciască pentru biserică. pentru învățătura creștinătății. Că sâmbătă a e chip facerea lumii, iară duminica inviarea. iară duminica cea mare, și céia ce după inșă să o praznuiască robii, că una iaste de chinuire alta de înviare și după trebuința învățăturii, cine iaste cela ce ai chinuit și ai invinsu. Și kasnece să se prazdnuiască. pentru svreșitul socotinței ce e întru Hs. Și rosaliile să se prazdnuiască pentru venirea duhului sfânt, de s'au dăruit celor ce au crezut întru Hs. Prazdnicul născutului să se prazdnuiască, pentru că întru dînsul amă acceptat darul ce s'au dat ômenilor, și s'au născut cuvântul lui dumnezeu dintru Maria fată pentru spăsenia lumii. Prazdnicul s'ō masenini să se prazdnuiască, pentru ce către dînsul fu arătată dumnezeirea lui Hs de'i mărturi-i lui părinte întru botez și măngăitoriu întru vedere ca de porumb, de'l spusese celora ce sta înainte de'i mărturisii. Zilele apostolilor să le praznuieți că vē fură voao învățorii pentru IIs. și se dăruiră duhului sfântu. Zioa lui Stefan mucenicul cel

d'entăiu să o prăznuiți. și altor sfinți mucenici ce cinstiră pre Hs. mai nainte mai vărtos de vilața lor. Rugăciune faceți pentru dimineața, și pentru al 3 cias, și al 6 cias, și al 9 cias, și pentru sêra, și când cântă cocoșii; deci pentru demineța, că ne lumină dumnezeu de trecu nôtepa și aduse ziua; iară pentru al treile cias, că au luat dumnezeu osândire de la Pilat. Iară pentru 6. că intru șase ciasuri fu răstignit 9, că toți cea ce se nevoiră de răstigniră pre despuitoriul, se cutremură îndrăsnirea lor cea rea și spurcată a ovreilor, și nu răbda dosada lui dumnezeu. Sara bine se mulțămii că ne-au dat noao răpaosul dintru ostenița zilei întru nôtepe; iară la cântarea cocoșilor. pentru bună mărturia ciasului de venirea zilei, spre lucrurile a lucra întru lumină.

De învățăturile sfinților apostoli.

Zilele de praznicele lui dumnezeu le socotiți. deci întâiu a născutului, iară cu dinsu și al luminării, deci ia și postul de 40 zile, că are de aduce aminte de petrecerea lui dumnezeu și de punerea legii, ca să se facă acest post mai nainte de pasci, deci să se începă de luni; iară să l' umplem vineri, pentru ce că cea ce se se smeresc, încep sfințele pasci den săptămână, de se postesc, și de perirea ovreilor, că așa ne-au învățat pre noi dumnezeu să ne postim într'aceste 6 zile, pentru călcarea de lege a ovreilor, învăță-ne să plângem de perirea lor, că însuși lăcrămă de dinșii, iară până în zioa de pasci să vă postiți. să începeți de luni tocma pene sâmbătă a 6 zi, numai pâine să luați și varză și apă; că sunt zile de plângere, iară nu de praznic, iară într'acastă sâmbătă să vă postiți nu că se cade sâmbăta a se posti, că iaste de răpaosul facerii lumii, ce într'acel praznic uciseră făcătoriul, ca să se umple căs puseră sêmele lor pre mijlocul prazdnecului têu și nu înțelăseră, deci vineri și sâmbătă să vă postiți deplin să va fi puțință, și nemica să nu gustați pene nôtepa la cocoși, iară cine va slăbi într'aceste 2 zile să se împreune de preună, să se ferescă încăl vinei. Că grăiasce dumnezeu de dinsa, când se va lua de la dinșii ginerele atunci se vor posti într'acetele zile, că într'acetele zile fu luat de la noi de călcătorii de lege ovreii, și fu restignit pre cruce, drept-acela vă învățăm să postiți acestia, cum am postit și noi, iară într'altele ce's mai nainte de vineri sara, fișe carele să mănânce cumu'i e puțință, de luni până la cocoș, de la cea ce se smeresc; iară strălucind una den sâmbete, ce iaste dumineca, de sara până la miezul nopții priveghere, legea și prorocii, și psalomii până la cocoș să se cetescă, și să vă părăsiți de plânsul vostru, să vă rugați lui dumnezeu, întorce-te creștină, și ți ia loc de

pocăință, și lasă necurăția, pentru că județul altor limbi spălăș mânilă și zise, nevinovat sunt de sângele acestui drept voi scii, iară Iacovenii strigară. sângele lui spre noi și spre feciorii noștri, și nu avem alt împărat, fără de împăratul; iară decă au învins dumnezeu, aduceți-vă slujbele vōstre de dinsul ce ne-au răspuns noao de au grăit, faceți acesta de pomenire mie, și altele, den gonire vă veseliți și prăznuiți, că făgăduirea învierii nōstre Is. Hs. s'au sculat den morți, și iată vă iartă voao lege în veci până la sfârșit, iară den dumineca d'entăiu să numeri 40 de zile; decia să prăznuiți praznecul *взнесѣн* lui dumnezeu, și după 10 zile să vă fie voao prazdnic mare rosaliile. ce într'ensele în 3 cias ne trimese dumnezeu darul duhului sfânt; iară după-ce veți prăznui rosaliile o săptămână, după acela vă postiți, că se cade și de după veselie darului lui dumnezeu, se vă postiți și mai pre slab, că și Moysi și Iliie se postiră 40 de zile și Daniil 3 săptămâni, dorul pâinii n'au mâncat, și carne și vin n'au intrat în gura lui, iară după acest post, toate miercuri și vineri vă învățăm să vă postiți, și întru covârșirea postului vostru dați mișeilor; deci în toate sâmbete, fără de una, și în toate dumineci, faceți săbor și vă veseliți, că vinovat iaste păcatului cine se postescă dumineca, fiind zioa de înviare, și de rosaliu, s'au de acmu în zioa lui dumnezeu, de praznicu cea ce se va mă ni. că se cade a se veseli de dinesele, iară a nu plânge, iară posturile vōstre să nu fie cu fățarniciu. că se postesc luna și joși și sâmbătă, iară voi sați 5 zile să vă postiți, sați miercuri și vineri, că miercuri, fu învățat județul spre dumnezeu, iară vineri intru acea zi chinui, iară sâmbăta și dumineca le prăznuiți, că una iaste de aduce aminte de facerea lumii, iară alta de, înviare, iară una sâmbăta să fie de voi ferită, cum se zice, că întru toți ai iaste de îngurpare lui dumnezeu, cea a se posti nu se cuvine nice a se prăznui.

Săborul cel de în Gaggré : în 18 și 19 sêstave

Ôre cuț se va părea de la dinsul postire, de se va posti dumineca anathema să fie.

Ôre carii se așa fără de o nevoe trupească trufășase-se și tocmea postului întru săbor de preună dezlegă, iară cine are într'âns cuget întreg și deplin anathema să fie.

De petreceria lui ̑̑̑ Nicolae.

Deci marele Nicolae dintru sfinți, și cu multe minunile lui. și iată se grăiasce întru viața lui, încă fiind tinerel, numai dintru țăta cea dreptă sugia; iară miercuri și vineri de în 9 cias lua țăta, cu luminata pravilă, și cu umplerea prorociilor, cea mai de nainte fericitul

se hrănia; fericit de nevătmăta viață, den-
tru tinerete petrecere minunată, ce se spuse
mai nainte.

Marele Vasilie.

Sânt ingeri în fie ce biserecă de scriu pre
ceia ce se pocăesc, socotesc-te ca nu cum-va
pentru puțină dulceta a bucatelor te verfi
lipsi de scriptura ingerilor, iară vinovat pre
sine și fugariu te va scrie și te verfi tocmi
putăriu lui.

СѦН Petr de la Alexandria, la 210 cap pravilii,

Nu ne mustre noao nimenia socotind mier-
curea, ce într'ânse ne postim noi după toc-
mela cum ne fu zis cu blagoslovenii; deci
miercurea fu pentru sfătuirea de ovrei și de
prinsorea lui dumnezeu, iară vinerea, pentru
ce au chinuit, El într'acea zi pentru noi; că
duminea o avem zi de bucurie pentru ce au
invins într'ansa, iară într'ansa nice a face
metanii n'am luat.

Sfântul Ignatie.

Ôre cine se ține în curăție și să postesc,
ca să nu se înalte ca să nuș piarză plata lui,
praznecele nu le rușinare, postul cel mare
nu l' ocărăre'ti, că are chipul petrecerii lui Hs.
cu sfintele chinuri den săptămână, nu treceți
miercurea și vinerea, ce vă postiți, sêracilor le
dați den destul; iară ce e sâmbătă sau dumi-
neca a se posti fără de o sâmbătă numai, a-
cesta e ucigaș lui Hs.

Grăia СѦН Apolos că fraților celora ce li
se cade să vie să se închine că nu acelora ce
lui dumnezeu să i te închine, vezi pre fratele
tău, vezi pre dumnezeul tău, și iată zice că
am luat de la Avraam; și când se cade frații
a'î îndemna la răpaos; de la Lot am învățat
cum îndemna pre ânger; postul den săbor nu
iaste puțință a'î sparge fără de nevoe; că mier-
curi fu Hs. prins iară vinere se răstigni, deci
cine va dezlega această, acesta prinde pre Hs.
și'l răstignește; ce de va veni către noi un
frate și'l va trebui răpaos fiind post să'l pul
lui masă, iară de nu va vrea să nu'l nevoesci,
că avem tocmela toți de preună.

De petrecerea lui СѦН Pahomie.

Șezând sfântul părintele nostru Pahomie
în pescară, i se arătă lui ingerul lui dumne-
zeu și zise, Pahomie iată celi ce tocmesc tu
de tinereti, îndeșert sezi într'ăcestă pescară eși
și vino și adună toți tinerii călugeri și te săluș-
lufase cu dinși, și după chip cet'i voi da ție
așa'l leguiasce pre dinși și'l dăde lui o scân-
durta de arame, ce într'ânse fu scris așa, iartă
fieș carele împotriva puterii să mănânce și
să bea, și cea ce va mânca împotriva puterii
lui așijderea'l făgăduiasce să și lucreze, nice'l

opri a se posti, nice iară a mânca, deci cine e
puternic pre lucrul mănării făgăduiasce mai
puternic să fie a lucrării, iară cine se va po-
sti mai pre slab, și întru rugăciune să rabde,
pre un lucru ca acesta vă adunați, să fie fieș
carele cu de ceie înainte să se împreune la
bucate; unii în al 6 cias, alții în al 7, alții în
al 8, alții în al 9; iară alți sara noptia de ce
unii și prest o zi, iară alții și preste doao,
fieș carele cumuș va după leguiirea ingeru-
lui; iară de în cei chemați tocmitori să fie, ca
să facă tocmire locului întru toate sâmbete
odată, și duminea de doao ori, și cei de loc
ce se zice de doao ori post miercurea și vi-
nerea.

Deci într'una de zile un trup mort al ôre
căruiu fu scos la cale, și'l întâmpină marele
Pahomie, și văzu 2 ingeri mergând pre urma
patului mortului, și să rugă lui dumnezeu să'l
descopere lui ce fu și veniră acei 2 ingeri că-
tre dinsul și zise către dinși drept ce fiind
voi ingeri și mergeți pe urma unui mort, și'l
grăiră lui, unul den noi iaste miercuri, iară
altul vineri, iară pentru ce mergem pre urma
lui, că tocmi întru aceste zile post până la
morteu lui, drept acăa și noi'l laudăm cea
ce se nevoiasce întru dumnezeu.

*Tocmire de creștinătatea cea mare și sfânta
și de viață fâcătoare și într'o fire și neîn-
părțita troiță și de socotința dumnezeescului
trup, și de sfintele și cinstitele icône, și de
cinstita cruce, și de închinarea cinstitelor
și sfintelor moștie, și de sfînții de al 7 săbor
dentru toate lumea, și de totă tocmela bi-
sericii, ce se cade totă a o ținea și a o măr-
turisii, tocmă până la vremea ciasului ce-
lui de apoi.*

Crez întru unul dumnezeu părintele a tot
țitiului, făcătorul ceriului și al pământului,
tuturor văzutelor și nevăzutelor. Și într'u-
nul domn Is. Hs. fiul lui dumnezeu, unul
născut ce e de la părintele născut mai nainte
de toți vecii, lumină den lumină dumnezeu
adeverit de la dumnezeu adevăr, născut
iară nu făcut, într'o o fire a părintelui, ce
cu dinsul fură toate pentru noi ômeni, și pen-
tru spăsenia noastră pogoră din ceri, și se
întrușă de la duhul sfânt, și de la fată
Maria se îneliță, și se răstigni pentru noi
în zilele lui Pilat den Pont, și chinui și
îngropat, și învise a tréa zi după scriptură.
Și se sui spre ceri și șade de dirépta tată-
lui. Și iară va veni întru mărare să judece
vii și morți, ce împărăția n'are sfârșită.
Și întru duhul sfânt adevărit ce e de viață
făcătoriu ce iase de la părintele, ce cu părin-
tele și cu fiul i ne închinăm și'l mărîm, pre
cela ce l'au grăit proroci, într'o sfântă a să-
borului și apostolască biserică, mărturisesc

un botez de ertare păcatelor, asceptăm învițare morților, și viața ce va să fie în veci, amin.

Iară cum se zice crez cum ai zice că me botezai întru numele tatălui și al fiului și al duhului sfânt întru o dumnezeire și într-o împărție și într-o începere și într-o tărie, și în trei tocméle ce se zice fete, ceale și chipuri se chemă și tocméle, că una e tocméla și alta e firea, firea să chemă ce e depreună și trei fete, că una iaste firea și sunt trei fete, iară tocmélele se chiamă o fire cu chipul tocmélelor, că unul e tatăl și unul e fiul și unul e duhul sfânt ce taie tocmélele, iară nu iaste altă fire ce acéaș fire și acéaș vrere, că depreună e tatăl și fiul și sfântul duh. Deci părintele e nenăscut, iară fiul e și născere de la părintele ca dentru sôre lumină și dentru minte cuvânt, iară duhul sfânt e eșire de la părintele, că firea părintelui e nenăscută ce se chiamă tatăl, iară firea fiului ce e de se chiamă fiul, și fu născut de la părintele, iară firea duhului ce se chiamă duhul sfânt și iase de la părintele, iară tôte firile ce se zice fece o tocmélă e și o fire, o vrere, o facere, o bunătate, o putere, un sfét; drept acéla un dumnezeu mărturisescă iară nu trei, că nu sunt despărțiți unul dentr'alt ca ômenii, nice în multe chipuri de năravuri, ce d'enpreună tatăl și fiul și duhul sfânt; și unul dentru altul nevêrsați și neamestecați în cap, fieșcarele i-se socotescé fața lui, unul întru moștenie altul întru feciorie, iară altul întru eșire; iară de'mi va grăi nescine ce iaste tatăl, zice-voiă lui ce iaste fiul și duhul sfânt, ce petreće tatăl; iară de'mi va grăi ce iaste fiul, zice-voiă lui, iaste cum am zis, tatăl și duhul sfânt, ce petreće fiul; așijderea și duhul sfânt, că iată iaste ce e tatăl și fiul, ce petreće duhul sfânt, că tocmélă neclătită iaste, cum zice Grigoriu bogoslov, cum petreće tocméla, glătită și mutată; deci iaste dumnezeire, de se cade a zice prescurt, neimpărțit, întru acéste împărțiri, una o fire, iară alta o față, cum ară fi trei firi d'enpreună într'un sôre, o lumină amestecată, când se vede întru dumnezeire o fire, și vândul și unii păpături, o închinăciune'mi iaste saă o buiguire, iară cătră tocméle și fete 3 sunt închinate; deci acéstia umblă cuvântul după marele Grigorie, cugetă sôrele și lumina și zările, mintia cuvântul și sufletul, de'nceput apă și izvor și riă, însă după cum zicem credința să apuce înaintea, iară nu spunerea; cade-se a tot omul curat, și luminat cu lucrurile lui dumnezeu, și ca să aibă îndereptătoriu, duhul sfânt, ca lumina să ia lumină, ca se creză întru numele tatălui și al fiului și al duhului sfânt, într'o dumnezeire și într'o putere, întru trei tocméle să se cunoscă și să se închine, iară de me va întreba cine-va de întrupoșarea

dumnezeiască a domnului și dumnezeul mântuitoriu nostru Is. Hs. iară 'i voiă răspunde lui, însuș cuvântul lui dumnezeu nescris fără de trup, unul născut fiu de la părintele, ce e lumină de la lumină, răul vieții și fără de môrte lumina mării, și chipul fetei lui, cu svétul părintelui celui fără de începere, și cu lucrarea duhului sfânt, dentru sângele feciôrei s'ua sfântă, și de pururea feciôră Mariia fiind întru tocméla lui, îngroșă pre sine trup viu și cuvântareț, și acesta în vrme de 9 luni se întări, și să născu om, purtareț, ce se zice dumnezeu și om, într'o tocmélă doao firi purtă, neimpărțit și neamestecat, și în 2 vreri și în 2 faceri, d'enpreună dumnezeirea și omenia, că vru ca un dumnezeu și lucră ce cu firea numai vreri și lucrării iară nu păcatului, că fire omenescă fără de păcat au luat, și dentra céiași împreunare voia omenescă și lucrării se nevoi, cu vréré înpreunării dumnezeirii, și ce vrea voia dumnezeiască iată și trupésca, ce voia grăesc și făcerea că firea ce vrea mânca, vrea de bea, vru de âmbla, și acela lucră cum vrea; ce acéstea făcea firea dumnezeirei după slobozie, iară nu de nevoie cum eă, ce se și osteni, și ce e de se rugă părinte trecimă păharul, că era vrérea firei, ce și după înviare, și de a dreapta părintelui ședere, 2 firi mărturisesc de Hs. de preună dumnezeire și omenirea, măcară ce fu și mai pre desupra de fire, că firea e a minții și a cuvântului și a viului, că nu, nu e puțință voei, că ôre unde e firea grăitoare, acolo e și facerea și vrérea, iară firea 2 vreri să înfelegi, iară năravul unul, socotirea o tocmésce, iară după slobozia dumnezeirei, iară umblă și omenia lucréză amândoa; iară de te va întreba cine-va ce ia, grăiasce lui iaă tôte tocméla bisericii céle scrise și céle ne scrise le cuprinz și me închin cinstitelor icône ce e cu trup de om cuvântul lui dumnezeu, blagoslovitul dumnezeirei, și fură nemutați pre ceia ce și unge cu credința, parem că'i vèz pre cela ce saă arătat cu trup, și cu ômenii aă petrecut și pentru vederea trupului mântuirea mea tocmi, închinu-mé lemnului cinstitelor cruci, pentru ce că fu legat trupul lui dumnezeu spre dînsul, și a tot chipul ce e de viață crucea. Sfintelor vase, și cinstitel și dumnezeesci case și locului, și luminatelor cărți, pentru ce's făcute cu mână bine vrură a petreće pentru noi și acélea dumnezeesci cuvinte, bine vru de se scriseră cu mai multă iubire de ômenii închinu-mé și cinstesc icôna preacuratei și născătorei lui dumnezeu, și tuturor cinstitelor icône a ogodnicilor lui dumnezeu, pentru cătră o fire mé închin cu dragoste lui dumnezeu, cu ochi sufletești sbor către vederea chipului celui de'ntăiu, și nu întocmesc mintea tocmă până la lucrul șarurilor; închinu-mé celora ce au trimis cinstesc chipului celui de'ntăiu, cinstesc și sfinți

móstele sfinților, că de luminată și de vindicare luară dar de la dumnezeu, așa crez, așa gândesc întru toate mă botezai, toate le sosită și toți ereticii, și cea ce sunt întru în nărav cu dinșii, și de toate împărechitorile lor, fug și le blastem și le urăsc, iară primesc și mă închin și cinstesc sfântul dentru totă lumea al 7 săbor. 1 cel de în Nikeia, 318 sfinți părinți, 2 cel dentru în cetatea lui Constantin, 150 de sfinți părinți, 3 în Efes 200 de părinți, 4 de Halkidon, 630 de sfinți părinți, 5 iară într'acel chip în cetatea lui Constantin, 165 de sfinți părinți, 6 așijderea iară în cetatea lui Constantin, 170 de părinți sfinți, 7 în Nikea 350, de părinți sfinți; iară primesc pre toți și alți cu darul lui dumnezeu ce s'au adunat de întărire creștinătății pre alcuarea sfinte săbora, ce pre dinsele și bisereca apostolilor le-au priimit, iară pre cea ce s'au lepădat lepădă'i, și pre cea ce 'au blăstemat blastemu'i, așa gândesc și așa crez, și mărturisesc depurarea sfânta și de viață făcătoare, și într'o fire troiță, până la morțea mea cu darul lui Hs. amin.

Acésta fu tocmită de zisa creștinătății, dentru dumnezeesile scripturi; de Grigorie bogoslov, și de învățăturile sfinților apostoli, și dentru săborul celor părinți dumnezeesci, întru credință direptă a petrece și întru creștinătate, ce ne va umbla întru acésta slăvită petrecere.

Altă tocmlă de Ustinian ce ați tocmit însuși împărăția lui.

Crez într'un dumnezeu tatăl a tot țitoriū, și întru unul domnul Is. Hs. fiul lui dumnezeu, și întru duhul sfânt, unii firi întru trei temelne ne închinăm, unii dumnezeiri, unii puteri, troiță întru o fire iară la zilele de apoi mărturisim, domnul nostru Is. Hs. unul născut fiul lui dumnezeu adevăr, dumnezeu adevăr, ce mai nainte de véc fără de al de la tatăl născut, de pururea într'o fire cu părintele, ce dentru dînsul sânt toate, și cu dînsul toate pogor den ceriū și se întrupoșă de în duhul sfânt și dentru sfânta slăvita născătoarea lui dumnezeu și de pururea feciōră Maria se întrupă, răstignire răbdă pentru noi la Pilat den Pont, iară se îngropă și învise a treia zi, unul iară într'acéliași chinuri, și minui, céla ce le răbdă vécându-le pe trup nu alt cuvânt al lui dumnezeu, și alt Hs. să scim, ce unul și acéla; într'o fire tatăl după dumnezeire, și într'o fire noao așijderea după trup, că ore cum fu întru dumnezeire de plin, că nu împreunari tocmlélor, luam de mărturisim, că iaste troiță, troiță și se întrupoșă unul dentru sfânta troiță, cuvântul lui dumnezeu, că nu tocimim patru fete aluaria sfânta troiță, deci cine va avea acésta așa blăstēmămu'l de toate împărechiturile, iară mai ales pe Nisto-

rie ca un slujitor, și pre cea ce chitesc într'acéstaș chitélă, cea ce împart unul domnul nostru Is. Hs. fiul lui dumnezeu, și domnul nostru, și cea ce nu o mărturisesc întru pelesă și după adevăr, sfânta și slăvita și de pururea feciōră Maria cu xpx ce se zice muma lui dumnezeu, ce doi fi grăesc, deci unul ce e de la tatăl cuvântul lui dumnezeu, iară altul ce e de la sfânta xpx și de pururea feciōră Maria cu darul și cu dragostea și cu împreunarea, ce e cuvântul lui dumnezeu acela să fie dumnezeu; și cea ce se lepădă, și nu mărturisesc pre despuitoriul domnului nostru Is. Hs. fiul lui dumnezeu și domnul nostru, ce s'au întrupoșat și s'au împelițat, și s'au restignit, unul acela a fi dentru sfânta și într'o fire troiță; că acésta unul iaste ce i ne închinăm și'l mărim cu tatăl și cu duhul sfânt, iară blăstēmăm și pre Evthie minte vécămată ce și pre cea ce au înțelept cu dînsul și pre cea ce înțelepesc și acmu, către providenți, aduc omenia unui născut fiul lui dumnezeu și toți cea ce se lepădă de sfânta feciōră și născătoarea lui dumnezeu Maria, adevărită născerea domnului și dumnezeului ispășitoriului nostru Is. Hs. ce se zice mântuirea noastră, și cine nu'l va mărturisii pre acela într'o fire a părintelui după dumnezeire, și într'o fire după omenie dumnezeire, într'acélaș chip al Apolinarie suflet putred, și pre cea ce au gândit într'un chip cu dînsul și cine chitesc așa și ciue grăiasce fără de minte domnului nostru Is. Hs. fiul lui dumnezeu și domnul nostru dumnezeu și cine bagă amestecăciune către omenie unui născut fiul lui dumnezeu și toți căți gândesc într'acésteș gânduri.

Preotul când tae sfântul agneț, și va cădea dentrânsul o sfărământură mică, să facă 200 de metanii.

Călugerul de va fi în mănăstire, și va strânge mulțime de avère, întru ascuns de igumenul, să aibă pocăanie 1 an și metanii 2 mie de zi.

Călugerul de va ședea la inasă, și de va grăi cuvinte deșarte, să se postescă până la alt prânz, și metanii 200, și să se tae curund ca de nepriitoriul masa cea ce nu are cuvântul lui dumnezeu, închipuiască unii iaste de dobitoc.

Ore cine va eși den mănăstire fără de învățătura igumenului, să fie fără de priceștenie. De se va striga frate pre frate, și nu va zice cela auz, să facă 100 de metanii. Ore cine se va scribi pre fiate îndeseri, și nu'l va face lui metanie să's lase mânia, să se postescă 1 săptămână.

Ciue va lua post și va răpști, și va grăi curmezi; al că nu va ști folosul lui, să se postescă 1 săptămână.

Cine nu va fi la blagoslovenia mesei, ce va veni mai apoi să nu manănce, ce să mă-

nănce mai apoi. Cine va avea mânia cu cine, va la vremea priceștenii, și nu' l va erta lui, să nu se priceștiască.

Cine va merge la славеніи sau la pîvniță fără vrème, să se postescă 1 zi.

Călugerul de se va înbêta, cum ară face curvie sau de va fura așjidirea.

Călugerul de va săruta ori în ce chip muiare, să se postescă 40 de zile și metanii 80 în zi.

Călugerul schimnic de va lovi pre un frate, să facă 100 de metanii.

Călugerul sihastru nu i se cade să aibă nice un dobitoc fără pisică.

Călugerul deș va lăsa ascernutul lui, și nu's va merge în chilie de lene, să' l facă 100 metanii. Călugerul falnic, că va zice că e de sêmântă bună și de rudă mare post 50 de zile metanii 300, că cine se tunde se lepădă de lume.

Călugerul de va glumi cu fratele lui sau cu altul 100 de metanii să facă.

Călugerul de va zăcia deștins să se închine 100 metanii. Călugerul de se va da somnului, trupului său iaste căluger, iară nu duhului sfânt.

Călugerul de va vorbi în biserecă cu altul, sau cîntînd va ride, metanii 100.

Călugerul de se va prinde cu mîna de mădulariul cel de rușine, și' l va căuta cum ar face curvie. De vor zăcea doi călugeri întru ascernut, curvarî chemă pre dinșii Hs. Călugerul de va lua ceva pentru suflet, și nu va spune igumenului, ca un mort iaste.

Călugerul de va zăcea în pîla muerescă, sau întra mînisa, să nu se priceștiască în 40 de zile, și să nu mănănce cu soție că nu e destofnic.

Călugerul de va trêce cu o muiare, cătu' l va striga un om, să facă 100 de metanii, sară și demănêță.

Călugerul ce va umbla după mēsele ômenilor, sau la nunte, urs grăiasce dumnezeu că iaste. Călugerul ce umblă întru petrēcerile mirenesci, dumnezeu ' l grăiasce că e cîne, că nu' l lasă dracul, pentru să vază muerile mirenesci.

Călugerul de va lucra ceva fără de mantie, smintêlă ' l iaste lui.

Călugerul de va fura ceva den mănăstire vestită post 12 ai, să nu se cuminece fără den pasci. Călugerul schimnic de va săruta pre frate-său, să facă 100 metanii.

Călugerul de va aduce ceva în mănăstire, să nu biruiască cu dinsul ce igumenul.

Călugerul de va mănca carne să se postescă 12 ai, și să se priceștiască de trei ori în an și metanii cîte 50.

Ce căluger șade la masă, și' s va slăbi brăul cum are face curvie.

Călugerul ce va zăcia în biserică să facă

200 metanii. Călugerul ce va cădea cu parte bărbătescă, sau cu dobitoc, și se va înfrunta, să se pocăiască 8 ai; metanie 150; ce tôte învățăturile nu sunt la toți ômenii, ce la cei înțelepți, și că unii ca aceia se chemă ômeni cecresci, și îngeri pămîntesci.

Ore cine va vērsa făcînd sfînta slujbă și o va feri post 1 săptămînă.

Cine va pohti de' s va tăia den trupul lui post 3 ai, de apă și de pîne.

Cine nu' s va feri sfîntul agneț ce' l va gusta sōrece, sau' l va sfărâma post 40 de zile.

Ore cine va vērsa sfîntul pîhar, în vrēma aducerii, post o săptămînă, iară la svērșit 40 de zile post.

De va cînta popa leturghie și va uita să potrebescă sfintele daruri să le socotescă pînă ôminêța, și să potrebescă pre dinsele.

Călugerul popă de va cădea ori în ce chip de curvie, și nu va sci niminea numai duhovnicu-său dea pocăanie să se pocăiască întru tôte ôilele vieții lui, și să se ferescă în postul mare de vin și de unt numai sâmbăta și duminica, și în praznice domnesci, și așa să slujască dumnezeiasca slujbă, iară de nu va vrea să ție canon să lase popila.

Popa de va lovi pre cineva întru ocară și dentr'acea lovitură va muri, să fie scos, iară de va fi prost să fie despărțit.

Călugerul deș va lepăda cuculul său, și iară se va întorce de' l va lua după 6 ai, să se cuminece la pasci metanii 50. Călugerul nu i se cade să' s lase postrigal lui, să umble încôce și încôlea.

Episcopul sau popa ce nu' s va învăța cu dēdins postrigașii lui, și ômenii întru credința cea bună să se despărță.

Ore cine va pîarde den trupul lui dumnezeu o pîrticea, să se despărță 40 de zile, iară de bôlă 3 zile, iară horătura să o ferescă sau să o îngrôpe în biserecă unde nu umblă ômeni, iară să nu o arză cum fac ore carii neînțelepți, și să zică 100 de psalmi, iară de o va gusta cîne, post 100 de zile.

Cine va înpuți bucatele ce's mîncătoare să facă o sută de metanii.

Popa ce va bea vin pînă în al 6 cias de nôpte să nu slujască.

Cînd verî să potrebesci sfînta, nu pune vin mult. Cade-se popei să șază la masă cu frica lui dumnezeu să mănănce și să bea cîte puțineli și să se socotescă, că slugă iaste, că grăiasce scriptura popa ce se înbată cum va judica drept acēsta am ales iară nu învăț, nu zic scripturile să nu bēi vin, ce se bēi iară să nu te înbēi, că tot bețivul sērăcesce și mintea' s pîarde, și mult rēu face și pre sine se sugrumă, și sufletul lui' s dă dracului.

Călugerul de va scrăbi pre fratele său sau va grăi cuvinte deșarte cu dinsul să se postescă 3 zile de pită și de apă metanii 150 la

zi, și după aceia să's facă molitvă, pentru ce că și-au spurcat gura.

Cu! va cură sânge de în nas cadese se nu se pricestuiască, nice să ia anaforă, iară de în gură, să ia.

Nu se cade călugărului să's lase sânge să fie sănătos, fără de o nevoie de bôlă, ce se cade lui să's lase sângele lui și să'l verse în totă vrămea și în toate zile, iară nóptea și zioa ostenință și post și priveghere, și cu rugăciune a se usca și a's versa sângele lui.

Nu se cade să se facă leturghie și să se pricestuiască, și după aceia să's lase sânge, ce decaș va lăsa sânge, după aceia de va vrea să ia și anaforă, iară să nu se pricestuiască, pentru ce că nu iaste frumos a lua trupul lui dumnezeu.

Călugărul de a rădica vr'o gălcăvă pre igumenul lui, și'l va lavi, să'l tae lui mâna, iară igumenul de va fi și сщеникъ, să'l gonască cu despărțire și cu sfătnicil lui.

Călugărul de nu va veni la полощницѣ, să facă 150 de metanii, iară de nu va veni la totă utrănia, să nu mănânce într'acea zi, după cuvântul lui Pavel apostol, să nu mănânce desert.

Acéstea învățăm, de va fi sănătos și nu va veni la biserică, iară de va fi slab, spre unil ca aceia nu iaste lége.

Iară cine va fi la totă utrănie, și'l nu se va tămpla la четвѣхъ heruvim, 50 metanii.

Iară de va fi la slujbă trimis; spre unil ca aceia nu e lége.

Călugărul ce nu va veni la leturghie fiind fără de lucru, să nu mănânce până la al 9 clas și metanii 100.

Călugărul după pavecerniță de va mânca și va bea, 50 de metanii.

Călugărul cât va fugi de al lui, atăta se apropie de dumnezeu, și cât se apropie de al lui atăta fuge de dinsel darul lui dumnezeu.

Nu se cade călugărului să tunză pre mirén, ce pre călugăr sau pre popă, așjidirea zice să nu se pricestuiască de la popă mirén, ce de la călugăr, sau de la episcopul.

De petrecere, ce se zice de post și dezlegaria a tot anul Nichifor.

Cade-se a sci, că de se va tămpla prazdnecul naserii lui Hs. și сѣромаѣа, miercuri sau vineri, dezlegăm la brânză și oao, iară de se va tămpla рождество бѣа. нѣхъ въведеніе нѣхъ въскресіе, нѣхъ оуспеніе, miercuri sau vineri, dezlegăm la pêsce și vin, așjidirea și la preobrenie, iară și la blagoveștenii ori în ce zi se va tămpla de post și ѡкрѣтошѣ, dezlegăm la pêsce, iară în săptămăna cea mare până la joi mar!, unt și vin; iară în vinerea cea mare vin numai, iară 2 praznice ale lui prédtece și сѣти Petru și Pavel și bogoslov Ioan, de se vor tămpla miercuri și vineri, să mănânce

pêsce, iară la ꙗзѣрохъ să nu se mănânce unt; vin să se bea; iară după 12 zile după crăciun și întru săptămăna înaintea lăsatului de carne și la rosali și a brânzii, și luminata, dezlegăm la tôte, miercuri ce e și vineri întru acăste rosali și vin și unt numai.

Cade-se să se scie și acésta, că după prazdnicele domnesci, să nu facem o mâncare, ce 2 și să bem și vin.

Cade-se a sci, că întru postul sfinților apostoli și ꙗзѣ рождества și оуспеніе бѣа mar!, joi, pêsce să nu se mănânce, ce unt și vin numai; iară luni și miercuri și vineri, nice unt nice vin; ce să facem numai odată mâncare.

De se va tămpla vre un sfânt mar!, joi, și va avea polieleu, să mănânce pêsce, iară de va fi luni, numai unt și vin, iară de va fi miercuri sau vineri să se mănânce de 2 ori, și vin să bem.

Cade-se a sci că de va fi sfântului сѣтихъ miercuri și vineri, să se mănânce unt, iară de va fi luni și pêsce.

Iară de se va tămpla pomenirea sfântului celuia ce ie hramul, miercuri sau vineri să mănânce pêsce.

Cade-se a sci, de se va tămpla vre un sfânt și va avea polieleu, miercuri și vineri, fără de în post să se mănânce 2 ori, și să bîa vin.

Iară de se va cânta pre 8 să se mănânce unt, iară de va fi luni, să se mănânce pêsce.

Iară de va fi sfântului pre 6, într'acea zi să fie vin, cu blagoslovenie a patra parte de cofă

De postul рождество ꙗко, și al sfinților apostoli.

Cade-se a sci întru postul născutului Hs. și al sfinților apostoli, când să va tămpla aliluia să facem pre oficiali metanii, și după chipul postului celui mare, să ăplem și postire după acea zi, când iaste aliluia, să punem mejduciasie fără de cathisma.

De zioa de năntău de Avgust, și de într'ănsă tocmela postului, pentru adormirea precuratei бѣа.

La arătare că dentracéstă zi de astăzi ce iaste întâiu a lui Avgust, până în 15 zile ale lui să ne curățim cu postul cum și într'alte posturi, al crăciunului și al сѣти Petru; pentru acéstă tocmelă, pentru închinarea cinstului lemn, și pentru cinstita сѣта născătorea lui dumnezeu, și pentru bôlele ce es într'acéste zile; deci într'acéste zile întru tôte ni se cade să ne lăsam de brânză și de oao, și de altele, nice pêsce a gusta, nice unt, fără în prazdnecul preobrajeni, că într'insul iaste mângăiare mare fraților până în 10 zile de lună.

De cetire călugărului în chilie și de metanii.
Că am luat de pre acéle locuri, întru chilia

lui să cetască psaltirea, deci cine e mai puternic să o sverșască într'o zi și într'o noapte, alții și 3 în săptămână, iar alții 2, iar metaniil să facă căruia cumu'l va fi puterea; într'acésta și полоноириница cu непороченин și cu metaniil, cum și altă slujbă. Căde-se a sci, că după lăsarea eșirei den biserecă și vom mérge la chilie, nu se cade să facem vorbă unul cu alt, că oprește acIasta sfinții părinți, că ni se cade să ne ferim de totă adunarea.

Pravila călugerului prost.

Pentru 9 clas 2 ațe. Derept vecernie 4 ațe. Pavecernița cea mică 3 ațe. Iară cea mare 6 ațe. Полоноириница 6 ațe. Utrênea 12 ațe. Cias 3 și 6, 4 ațe, И вѣданица 6 ațe; pravila chiliei, 6 ațe, și metaniil 300. Pentru o psaltire 60 ațe. Cathistul 12 ațe. Paracis 6 ațe.

De scurtarea postului cu leturghiia, și cu psaltirea.

Pentru 4 luni de post 10 leturghiil.
Pentru un an 30 de leturghiil.
Pentru 10 leturghiil 5 psaltiri.
Pentru 20 de leturghiil 10 psaltiri.
Pentru 30 de leturghiil 15 psaltiri.
Pentru 30 de leturghiil 3 tetroevanghel.
Pentru tetroevanghel 5 psaltiri, pentru psaltire 5 aspri, pentru leturghie 2 bani, pentru tetroevanghel 5 costande, pentru 12 zile de post 1 leturghie, pentru 1 zi post, 300 de metaniil, o psaltire pentru 2 leturghiil. Scie și tetroevanghel pentru 12 leturghiil, psaltirea 1, molitve 66 cu поимѣ г҃ни.

Spinerea zilelor, ce iaste într'un an de ciasuri și de mejdociasii.

În an sunt 12 luni. Iară săptămâni 52. Zile 365. Și ciasuri 4162, și mejdociasii 2 povări și șase zeci în postul mare, metaniil 396.

Iată altă pravilă.

Pentru vecernii și pentru 9 clas 2 cathizme și pentru pavecernița mică 1 cathismă, pentru pavecernița mare 2 cathizme. pentru полоноириница 2 cathisme, pentru utrêne 4 cathisme, pentru chilie 2 cathisme, pentru 300 de metaniil 6 cathisme. Iară duminică sara 50 de metaniil.

AcIasta iaste Scara cărții.

cap. 1. De prazdnice domnesci, Lis. 1.
de sfinții apostoli, cap. 2, list 3.
de mucenicii mari, cap. 3, lis 4.
de boiarii și de mai mari, cap 4, lis 6.
de postrig, cap 5, lis 8.
de episcopi, cap 6, lis 9.
de popi de diaconi, cap 7, lis 12.
de părinți 8, lis 14.
de maștehă 9, lis 16.
de curvari, 10, lis 16.
de sânge amestecat, 11, lis 17.

de ispovedanie, 12, lis 18.

Иванна мниѣ, 13, lis. 20.

de miercuri de vinere : 14, lis 30.

15, de cine's dă trupul pre rușine, lis 31.

16, de biserică și de priceștenie, lis 33.

17, de curvari, lis 34.

18, de postul mare lis 35.

19, de ucidere de voe și de nevoe, lis 38.

20, de mularea moartă, lis 41.

21, de furii biserecii, lis 43.

22, de răpitori, lis 43.

23, de zidirea biserecii, lis 44.

24, de gadini de fier, lis 45.

25, de săblaznă cu mâna lis 46.

26, de a treia nuntă, lis 47.

27, de furii gropelor, lis 47.

28, de cine are vrajbă, lis. 47.

29, de morți, lis 48.

30, de mortăcină, lis 48.

31, de puț sau fântână, lis 49.

32, de cine se însoră într'altă credință, 51.

33, de mana grăului, lis. 51.

34, de nuntă, lis 51.

35, de preoți, lis 51.

36, de cea ce iaă învățătură și nu face, lis 53.

37, de cea ce se feresc de rugăciuni lis. 54.

38, de popă fără antimis lis 54.

39, de mulare ce nasce în postul mare lis 54.

40, de cine se ucide pre sine, lis 54.

41, de cine poartă piale necurată lis. 54.

42, de ucidere, lis. 5.

43, de cine se botéză de păgân lis 55.

44, de preot, lis 56.

45, de cinci săptămâni, lis 56.

46, de cine junghe la price, lis 59.

47, de preot, lis 59.

48, de mueri, lis 61.

49, de preot, lis 63.

50, de cocon mort, lis 63.

51, de botez, lis 63.

52, de cine hulăse pre popa, lis 66.

53, de preot de diacon, lis 66.

54, de cea ce nu vor să se însore lis 67.

55, de cine nu se plăcă mai marely lis 68.

56, dentru ascuns, lis 68.

57, de ce cea ce iaă rod, lis 69.

58, de cine se ține în curăție lis 69.

59, de cene ocărase Iubovul lis 69.

60, de mularea fratelui lis 69.

61, de cine nu iubăsece blagoslovenia lis 69.

62, de cea ce jôcă, lis 70.

63, de mueri, lis. 70.

64, de cea ce să călugăresc, lis 71.

65, de părinți, lis 71.

66, de mueri, lis 73.

67, de cea ce postesc sămbăta, lis 75.

68, de praznicul sfântului Ión 77.

69, de ce umblarea la mèse, lis 79.

- 70, de taină cu ovreji, lis 80.
 71, de cine mănăncă cu eretici lis 80.
 72, de cea ce nu se pricestuesc lis 76.
 73, de cine curvesce cu păgână lis 77.
 74, de curvari, lis 78.
 75, de episcopi, lis 79.
 76, de adoă nuntă, lis 82.
 77, de cea ce aprind măcar ce, lis 82.
 78, de mörtea igumenului lis 82.
 79, de maî mariî bisericăi lis 73.
 80, de cea ce nu se cade să facă săbor lis 83.
 81, de cea ce se delungă de creștinătate 84.
 82, de cine's lăpădă călugării lis 84.
 83, de a treia nuntă, lis 84.
 84, de săblaznă, lis 85.
 85, de cine curvesce cu căine lis 85.
 86, de cine curvesce cu nașa sa lis 86.
 87, de cërta de doi fraîi lis 87.
 88, de pomenitoriî rëutate lis 87.
 89, de cine se va pricești după mănăcare 88.
 90, de oprirea nuntăi, lis 89.
 91, de ce nu se cade în postul mare să se facă pomenire 95.
 92, de a treia nuntă, lis 96.
 93, de tălharî și de furî, lis 96.
 94, de credință a se întreba 97.
 95, de mărturie, lis 97.
 96, de oprirea episcopului, 98
 97, de otravă, 100.
 98, de judecată lis 101.
 99, de creștinătate 102.
 100, de cine fură, lis 102.
 102, de blăstem, lis 102.
 103, de muiare curvă, 102.
 104, de biserică, 103.
 105, de furțișag, 103.
 106, de cine sapă grôpe, 103.
 107, de mueri, 102.
 108, de spurcăciune, lis 104.
 109, de călugări, lis 104.
 110, de cine cu dibitoc, list 104.
 111, de tălharî, list 104.
 114, de răpitori, list 104.
 115, de priceștonie, lis 104.
 116, de cine e oprit, list 104.
 117, de cine's va lăsa duhovnicusău lis 105.
 118, de va lega preotul pre un voinic lis 105.
 119, de procleșta mueri, lis 105.
 120, de diacon, list 106.
 121, de om mirên, lis 106.
 122, de puterea preotului lis 106.
 123, de cocon mort, lis 106.
 124, de muiare ce's va omoră feciorul, lis 107.
 125, de muiare fermecătoare, lis 107.
 126, de muiarea ce va ocără pre popa lis 107.
 126, de muiarea ce are sângele ei lis 108.
 128, de muiarea, list 109.
 Povest de un preot, lis 109.
 129, de muiarea, list 110.
 130 de va nasce muiarea lis 110.

- 131, de cine piarde ceva lis 110.
 132, de cine pörta farmece, lis 110
 133, de cine cumpără farmece lis 110,
 134, de cine fură sfânta lis 111.
 135, de cine ia sfânta lis 111.
 136, de cine ia dobitoc, lis 111.
 137, de cine ia sculele apropielî lis 111.
 138, de cine mörde de fôme lis 112.
 139, de preot, lis 112.
 140, de călugări lis 117.
 142, de călugăr preot, lis 120.
 de cine va sparge miercurea, lis 124.
 Învățătură a sfântului Vasilia lis 127
 143, de ucidere lis 128.
 144, de celăți, lis 129.
 145, de nuntă, lis 129.
 146, de împărați de boiarî, lis. 130.
 149, de pocanie adevărită lis 130.
 Stepeni rudelor lis 132.
 De prazdnice și de post lis 135.
 De săborul cel den Gaggri, lis 140.
 De marele Vasilia, lis 140.
 De с ти Petră de la Alexandrie lis 141.
 De petrăcerea al с ти Pahomie, 142.
 tocmire de creștinăteate, 143.
 tocmelă a lui Ustinian 149.
 de popi și de călugări, 150.
 de post și dezlegarea, 156.
 de postul рождество хва, 157,
 de zioa de năiău a lui Avgust 157.
 de cetire călugăruului, 158.
 Pravilă călugăruului prost, 158.
 de pravila chiliei 159.
 de scurtarea postului 159.
 conef scăriî

ИЗЪОБЪЕНІЕМЪ ѿЦА ИПОСПЕШЕНІЕМЪ СНА ИЗЪВЪЗШЕ-
 НІЕМЪ СТОГО АХА.

СЮ КНИГЪ ПРЕПИСА ѿСЛОВЕНКИ НА ВАШКЪ ИЗЪ-
 ЯЗЫКЪ МИХАИЛА МОДАЛЕ, ИПОТОМЪ ПОВЕЛЕНІЕМЪ И ИЖЪ-
 ДНИКЕНІЕМЪ, ПРЕ СВѢТАЛОГО КНѢЗДА, Ю МАТДИНЪ БА-
 САРАКА КОВОДЫ, И СЛЕНІЕМЪ ПРЕШЧЕННАГО АР-
 ХІЕПСКІПА, КУРЪ ОУФНАА, МИТРОПОЛІТА ВЪСЕНЪ ЗЕМАНЪ
 ОУГГРОВЛАХІНСКІМА, ТРЪДАНУСА ВСЕМЪ АЗЪ ІЕРЪ МОНАХЪ
 СТЕФАНЪ ХУНДСКІН, И НАПЕЧАТАХОМЪ СЮ КНИГЪ ПО-
 ЧАСА ПИСАТИ КЪАКТО, ЗЕМЪ, АУТЪ РОЖДЕСТВО ХВА,
 АХИ КЪ ПОНЕДѢЛОКЪ А НЕДАНЪ СТОГО ПОСТА, АЗЪ ВЪЗЪ-
 ШИСА ВЪ ПОНЕДѢЛОКЪ А НЕДАНЪ ПОСТА ТОГОЖДЕ ЛѢТА,
 ТЪКЪМЪ МОИНАСА ЧТЪЩЕИ АЩЕ ПОГРЕШЕНО ВЪКРЪ-
 ЦЕТЕ ЧТО ИСПРАКЪНТЕ, АИНСАШЕГО СЪ ИЗЪОДЪ ПРЕ-
 ЦЕНІЮ СПОДОБАКЪНТЕ, И НАСПЕЧАТИВШИХЪ СЕБѢ НЕ ПРО-
 КАННАИТЕ.

Iară preîul aceștiî carîe ne-am socolit ou
 tötă cheltunla, 21 de costande de argint.

Dómnē Dumnezeule, miluesce și Dómnē iartă-mē pre mine.

сѣщенникъ = preotul.

сѣщенниковъ = Sfințirea apei.

Трѣстоѣ, И ѱѣломъ нѣмѣ ѡбѣ, и прочаѣ Пѣскончаніѣ = de trei ori sfântă, și din Psalmul al 8-lea și al 69-lea și celelalte după isprăvitul.

честнѣише = Pré cinstitul.

цвѣтѣніѣ = Floriile.

ѱѣломъ нѣмѣ помѣлѣи ѣ = Psalmul 50, Dómnē miluesce de 8 (ori).

великаго образа — Persónă mare (distinsă), vѣzdvijenіѣ = Înălțarea.

жрѣтѣвникъ = jertfelnic (loc de sacrificiū).

И ѡбѣдницѣ Loc de ospățare.

Ирмекъ = cutare.

оглашеніѣ = strigare la leturghie ce se face de preot.

Ѡбрѣженіѣ хѣтѣ = despre nascerea lui Hristos.

PRAVILA

LI

MATEIU BASARAB V.V.

DOMNUL TĂREI

(COMPLECTĂ CU CANONELE ECT.)

TIPĂRITĂ ÎN TÂRGOVIȘTE ÎN ANUL 1652.

INDIREPTAREA LEGIEI

CU DUMNEZEU

CARE ARE

TOTĂ JUDECATA ARHIERĂSCĂ ȘI IMPARATĂSCĂ

DE TÔTE VINELE

PREOTEȘTI ȘI MIRENEȘTI

PRAVILA

A SFÎNȚILOR APOSTOLI, A CELE 7 SOBÔRE ȘI TÔTE CELE NEMEAȘTNICE

Lângă acestea și ale Sf. Dascăli a lumii

VASILIE VEL, TIMOTHEI, NIKITA, NICOLAE,

THEOLOGIA DUMNEZEȘTELOR DOGOSLOVĬ,

scrise mai nainte și tocmită cu porunca și învățătura Blagocestivului Împerat

KYR IOAN COMNINUL

de cuvântătorul diacon al marelui Besearici lui D-zeu și păzitorii de pravili.

KYR ALEXIE ARISTINU,

*Iar acum de întâi prepus tot depre Elinește pe limba Rumânescă cu necoința ..
și userdia și cu totă cheltueala a prea Sfântului de Hristos*

KYR STEFAN

*cu mila lui Dumnezeu Mitropolit Târgoveștei, exarh plaiului
și a totă Ungro-Vlahia.*

IN TÂRGOVIȘTE,

IN TIPOGRAFIA PREA LUMINATULUI MEU DOMN IO MATEI VOEVOĐ BASARAB, IN SF. MITROPOLIE,
INCHINATĂ ÎNĂLȚĂREI DOMNULUI NOSTRU IS, CHRISTOS.

Martie în 20, vâleat 7160, al lui Christos 1652.

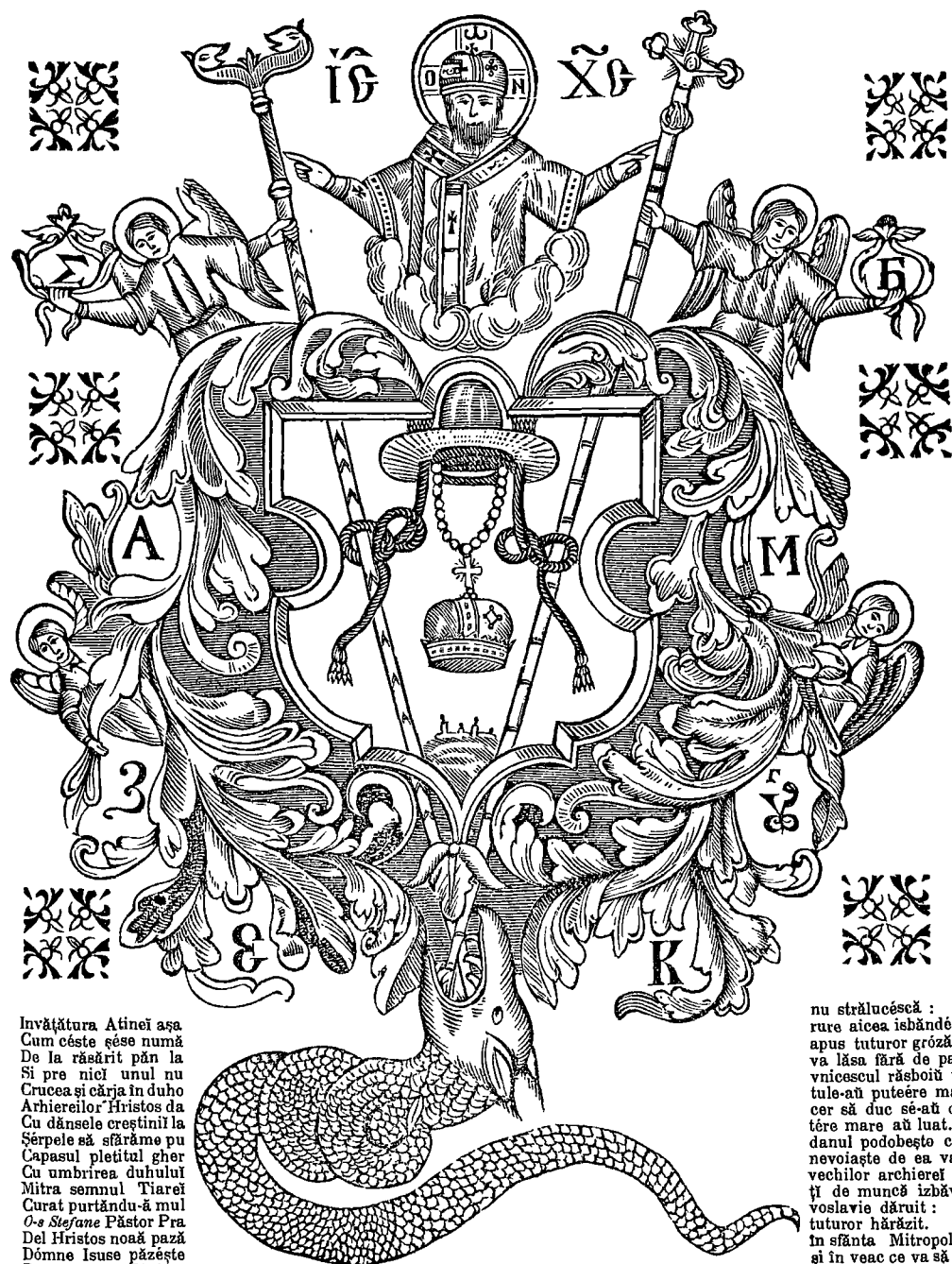
Prea sfințitului și prea înțeleptului meu, și cu toate felurile de flori ale darului Duhului sfânt împodobit tocmă apostolilor S. S. Stefan, Mitropolit al Țirgoviștei, Exarhul plaiului și a totă Ungro-Vlahia, cel ce e mai jos scris ca un fiu sufletească și de nemica rob cu tot sufletul cere, rogă și prieaște totă sănătatea și buna petrecanie, de la unul în troiță Dumnezeu.

Mulți oameni socotesc pentru omul acela că când se naște într-o cetate cu mulți oameni și vestit de în părinți de bună rudă și vestiți, ei zic că este vrednic și destoinic unul ca acela să fie laudat. și să se ciudescă și să se mire pentru moșia lui, și pentru înălțarea rudeniei lui. Ce unii ca acela greșesc fără seamă, și fără de socoteli chibzuiesc pentru că bunătatea nu vine nici se trage după moșneni și după strămoși, așijderea și răutatea, și viața cea rea, nu merge să vie să se pogore pe strănepoți, ce fieși cine de în lucrurile sale (după cuvântul stăpânului nostru) sau se rușinează, sau se slăvește. Pentru că omul când ar fi să se tragă de părinți și de rudă, de oameni mari vestiți și îmbunătățiți, iară lucrurile lui să fie proste și fără de ispravă dă nimica și grozave, acelui atăta de mult i se cuvine hăjorire și urgisire, și iarăși (împrotivă) când răsare o odraslă de bună rudă și crește într'ensă prăstă, și dă nimica, de într-o niște oameni ore-cum, și să se facă cu nevoia lui și cu multă socotință și luare aminte, minunată întru lucruri, și întru îndreptări, și să procopsescă întru bunătați; atunci mai vartos se cade unul ca acela să fie laudat dăstoiniceste cum se cade de toți, și luminat să fie laudat. Cum se arată chiar și se vede la Blagorodia Ta, alesul meu de Dumnezeu cinstite Părinte prea înțelepte, Chirie. Chirie Ștefane Mitropolit al Scaunului cetății Țirgoviștei, Exarhul Plaiului și a totă Ungro-Vlahia, mirându-se de tine toți, văzându-te de într'un loc ca acela-și sat de jios al Ungro-Vlahiei,

carele au crescut odraslă și stălpăre ca acesta, împodobită cu atâtea bunătați și daruri. Acesta auzind și eu, mai micul, prostul și plecatul praj de supt picătoarele cinstite ale sfinției tale (O sfinte creștete!) de mulți Lachedemoniani voi cu totă inima, cu blagoslovenia și îndemnarea sfinției tale, a pune această *înțepare de lege* depre Limba Elinelă, pre limba prăstă rumănescă, nu dă în nevrădnicia prostimei mele să dă într-o învățătură învățat, fără numai cât m'am ispitit a linge pre din afară puținelă Gramatică și sintaxisul. ce cu totă mintea, înțeleptia, arătarea, spunerea și îndreptarea a Cuviosului întru ieromonah Chir Ignatie Petriți, și a lui Panteleimon Ligaridia dascăli desevășiți, amândoi de la Hio, vestiți și foarte iscusiți întru totă Dumnezeeasca scriptură. Derept acela (O sfinte *vărhu*) pentru multul har de cucerire a nedăstoiniciei mele, carele am cătră Sfinția ta (Măcar de nu sunt copii struguri viți mele) primeste truda și ostenela, ca unui nedestoinic, primeste acest dar mic, cu multa prăstă a mea minte necuprins, primeste grădina cu florile raiului împodobită și sădită cu buna mirismă a darului Duhului sfânt, primeste ca cel pumn de apă ce duse cel sărac la cel împărat, primeste și pre mine, blagosloveste ca eu ticălosul peste blagoslovenia și ertarea sfinției tale se dobândesc ertarea multelor mele fumedeni de păcate, iar pre sfinția ta aicea Domnul Dumnezeu să te păzescă în mulți ani să petreci pentru folosul turmei a lui Hristos carea "ti e dată în seamă, iară noastră de bucurie și de veselie tuturor cariți voi binele cu tot sufletul, iară acolo se te destoinicescă se dobândești, Ceta Arhierescă, hora Dreptilor, hrana raiului, Bucuria ne spusă, carea ochiul n'au văzut, la inimă n'au intrat, după cum zice :

fericitul Pavel. se fie
Prea osștitva vs : Ne Potrebni Rab
Danilă M. Panonani.

Semnele carele iaste dat de la Dumnezeu prea Sfinților Mitropoliți
Țării Ungrovlahiei.

Invățătura Atinei așa
Cum căste ęese numă
De la răsărit pân la
Si pre nici unul nu
Crucea și cărja în duho
Arhiereilor Hristos da
Cu dănselle creștinii la
Șerpele să sfărâme pu
Capasul pletitul gher
Cu umbrirea duhului
Mitra semnul Tiarei
Curat purtându-ă mul
O-s Stefane Păstor Pra
Del Hristos noasă pază
Dămine Isuse păzește
Pre al Nostru Părinte

nu strălucescă :
rure aicea isbândescă.
apus tuturor gróză.
va lăsa fără de pază.
vnicescul rășoiu tare :
tule-ă puteere mare.
cer să duc se-ău dat :
tère mare aū luat.
danul podobește capul:
nevoiaște de ea vacul.
vechilor archierei :
ți de muncă izbăvivel.
voslavie dăruit :
tuturor hărăzit.
In sfânta Mitropolie.
ăi în veac ce va să fie,

STEFAN

CU MILA LUI DUMNEZEŢ MITROPOLIT AL TÂRGOVIŞTEI, ESARHUL PLAIULUI
ŞI A TÔTĂ UNGRO-VLAHIA.

*Prea sfinţilor Arhiepiscopi, Mitropoliţi, Iubitorilor de Dumnezeu Episcopi, Egumenilor şi
Tuturor Părinţilor Duhovnici şi Protopopi ierotoniş de Dumnezeu pespe Măna Arhi-
erescă; aşijderea şi a toate rânduealile cele de afară.
Săndătate şi Spasanie roğd şi priaşte.*

[Tim. 3. Zak. 597]. Tôtă scriptura care este însufleţită de D-zeu (O pravoslavnicilor cititori!) forţe este de folos, de învăţătură, de îndreptare, de pedepsire pe dreptate, cum grăeşte Dumnezeescul Apostol, ca să pôta fi omul Dumnezeu desevărsit şi bine gătit spre tot lucrul bun, pentru că mai vârtos îndreptăză năravurile noastre cele sufleteşti, şi de în Jeane le rădică către bunătăţi, şi ne pornesc către învăţăturile celea ce plac lui Dumnezeu, şi ne învaţă se alegem binele de în rău; şi răul de în bine. De în carea şi acelsă Dumnezească îndreptare de Lége, canónele, zic, a sfinţei şi Dumnezeşti Pravili, carele au incolţit şi au răsărit şi s'au ijedrát (cum am zice) dela întruparea şi înomenirea cuvântului pre lume, de când au strigat trâmbiţa cea cu mult glas apostolăscă cu bunătatea Darului şi se-au auzit în totă lumea. Cînstiuse-au, adausu-se-au, crescă, crescut'au şi s'au lăţit, întărind Tocmélile Bisericii, care se făcea pe vremi, până la sfântul şi a totă lumea şaptelea Sobor. Care în tot chipul şi în tot felu au adunat pietre scumpe, de au. tocmii şi au făcut zidul Bisericii, căria au zis Mântuitorul Nostru, că uşile ei iadul nu le va birui nici odată. [Matei gl. 67]. Pentru că după Luminarea poruncii Mântuitorului. Iar înşelătorii carele scornise închinarea idolilor drăceşti, el se vestezia, şi cumu' era firea întru neîntă el se strica şi fugia ca şi întunerecul de lumină, iară el hicleanul nu se suferi se fiă biruit, nici vru se şază în pace, ci aducându'şi aminte de vesmântul său, înbrăcăse în păgâni şi în perzetori de ómeni, şi iarăşi se nevoia se învingă si se biruască adevărînţa într'al chip cu învăţătură streine şi înşelătoare, a doa óra se facă ca şi mai nainte, ce nu putu Lupul, că rămase ca un spurcat ruşinat rânjind pre Cuvântul în za-

dar. Pentru că cum mai de grabă se adunară Sobóra a totă lumea, de împreună şi Nameasnice de Dumnezeşti şi sfinţi Părinţi, de le pădară şi stricară răutatea nebuniei lui. [Carele sânt sâdbórele a totă lumea]. Unile așa se făcură: că cu porunca celora ce împărătea pe acea vreme (iar mai ales cum am zice, cu a sfântului Duh) se aduna de se făcea Sâdbóre într'o cetate, turma Arhierescă carea era supt totă obastia grecăscă; iară cine nu puté să mērgă, ei își trimetea soli exarhi ai lor şi ispravnici în locul lor, şi așa cu tot Soborul tocmia îndreptarea a blagocestivei şi pravoslavniciei credinţe şi așa îngrădindu-se cu armele adevărînţei răutatea lor gonia. [Care sunt namestnice]. Iară altele se chemară neaméstnice; căce că să aduna Episcopii numai dintr'o eparhie la marele lor iară nu era chemaţi toţi din totă lumea, şi nu se făcea căutare de toate Tocmélile; ci sau întâria Tocmélile sobórelor celea ce se făcuse mai nainte, sau surpa pe ereticii cari încolţia să sâmene zizanii, sau căuta Canónele cele ce era de buna tocmelă şi de folosul tuturor Bisericilor Pravoslaviei. De aceia acestea tot nu să nevoiră să desrădăcineze şi se rumpă numai seminţele ale învăţătorei celor străine: ci încă şi Pravile, Canóne şi Legi au făcut, ca să fie de folosul traiului ómenilor, îndreptând Sfânta a noastră viaţă, şi învăţându-ne cu tare pază să păzim, petrecania noastră cum place lui Dumnezeu şi Canónele. Ca noi cari sântem Sfânta Turmă a lui Hristos ca o Cetate tare să rânim pre nuncitorii îndoiţi şi ca o pasere próstă cu meşteşugurile lui să fie prins şi legat şi să se cunoască ruşinat. Deîntr'acesta chip apucă înainte de să tocmii forţe ales Dumnezeesca propoveduire şi cu multe ţări să întări şi să întemeie Besericii. De acia Păstorii Sfinţei

Turme, oblicind meșteșugurile hicleiei lui cu învățătura cea adevărată și cu bunătățile vitejii lor, îndărătacia și nevoița luptei lui nu o băgară în seamă ca și săgetele copilăresci. Așa userdei arătară pentru Cununi ce luară, atăta pretecanie bună și minunată arătară, cât le era totă nevoița pentru buna și adevărata cinste, căci că iubia să se lupte și să se bată pentru adevărință până la sânge. Până la atăta userdei și vitejie veniră cât mulți își urără trupurile și răbdară întunerice de munci și morți pentru adevărință. Și încă aceștia Sfinți iubitori de cinstea lui Dumnezeu zăbréla blagocestiei, atăta biruiră înșelăciunile cât nu băga în seamă nici în dos nici în față, frica lor. Drept acela adunându-se toți împreună cu aceste viteji Sfințele și Dumnezeștile Pravile cum le au fost suflând și amenințând de sus porunca lui Dumnezeu, până în zioa de astăzi așa le ține și le cuprinde și le cinstește Dumnezeiasca Biserica a Pravoslaviei, Multe de în Dumnezeiasca evanghelie, pentru că și acelea sunt adevărat rădăcinii de în isvorul ei, și nu numai acestea ci încă și câte Poslanii osăbi de Sobóre, întrebări și răspunsuri s-au făcut de bogați Bărbați Sfinți care se afla pre acea vreme, căroră nu li se putusă ascunde bunătățile. Drept acela și acélea le mărturisiră și le întăriră și Bisericii le deteră ca să lumineze întru tăriia Pravoslaviei, ca Stélile pe tăriia Ceriului. *[Aicea grădește pentru legea împărătescă]*. Aicea s-au pus și niște învățături și lege din afară, dă de mult făcută și tocmită, și gândesc că și acelea iaste tocmită cu îndreptarea Dumnezeiască cum ar fi o aflare și un dar al lui Dumnezeu, și o alcătuire de obște a Bisericii tocmită cu Porunca Năstavniciilor și îndreptătorii a vitejilor și purtătorii de Dumnezeu Bărbați, pentru îndreptarea a greșalelor celor de voie și celor dă nevoie, și de traiul Blagostiv, carele duce pe pravoslavnicii și îndreptăză către viața cea nesfârșită. Drept acela Smerenia noastră adunat'am și am strâns (cum am zis) toțe Canónele înpodobite cu totă frumusețea și învățătura și hotărâle cele tari carele sânt de spășănia și de tréba tuturor ómenilor, carele s-au făcut și s-au tăl-cuit cu bun nărap cum place lui Dumnezeu și de cum ne-au fost puterea, toțe la un loc le-a cusut nevoindu-ne nimica a lăsa să fie lipsă de ceva, și nu numai acéstea. ci încă și cât au rămas de acel Dascăl nespusă, și noi aducându-ne aminte le-am împlut și le-am adunat. Pare-ne că vor fi de tréba și de dragoste sufletelor celor iubitoare de Dumnezeu, și carii vor ceti nu li se va ură, că am pus toțe lécurile de fie ce vină împărțite toțe pre glave prea lesne a le afla. De acela am gândit și am socotit și pentru pravila împărătescă că va fi și acela de tréba acéștil oblaștil și mic-

șóre țării de toțe vinele cu catastihul ei de osebi, ca să póiă fi și să dea câte ceva ajutor și ea Canónelor Sfinților Bărbați mărturisind și dând respuns mai tare și mai vartos. Părinții au pus numele răspunsurilor și învățăturilor lor Canon sau Pravila adevăta numele de la lemnul cela ce lucréză meșterii, carele să chiamă îndreptariu. Când lucréză lemne sau pietre fiind nodoroșe, strâmbe și colțoroșe și ne neatide, puind acel dreptariu le tocmesc și le netezesc, și așa le alcătuiesc una cu alta. Pravila să chiamă și alte meșteșuguri ale Meșterilor Dascalii. Adevă carii au meșteșugit grammaticchia, filosofia și vrăcluirea și carii au meșteșugit cântarea, și nu numai acelea ci încă și cela ce au tocmit Legea împărătescă pusule-au numele Pravile. Mai sânt și alte împărțiri tocméle și hotare de carele bine au socotit Ippocrat să le fie numele așa, adevă despărțind și alegând și îndreptând ce e stricat de alții și adunându-le iară la a lor bună împreunare. Ce însă scripturile altora căroră li s-au pus numele Pravile acelea tot trebuie altora să se dea să le caute. Iară răspunsurile cele Blagocestive Părintești, pusuli s-au nume mai adevărat, mai tocmit, mai alcătuire de cât tot, atât cât și pre cela ce să plăcă lor. ei îndreptă către drépta credință și'i trage către viața cela ce place lui Dumnezeu în toțe zilele fără rătăcire. De acuma trebuie iară a arăta și a spune pe rând de cât ne va fi puterea când, de cine și cum s-au isvodit și au eșit la Lumină fieși ce pravilă. Lumina piciorélor noastre, și Lumina carea este căilor noastre în traiul Lumei acéștia. Ce însă ale Sfințelor Sobóră șapte a totă Lumea și ale celor nameasnice și a bogați Părinți Sfinți ce au scris, lesne le veți afla pre la începutul Sobórelor. Papii, Patriarșii, Mitropoliții, împărații, ispravnicii și asupra cui, iară aicea numai ce ni se cade a spune pentru ale Sfinților Apostoli pe scurt. Așijderea și pentru Pravila împărătescă de unde au eșit și cine și pentru ce. Întăi s-au isvodit spre buna parte Pravilele adevă Canóne pe numele Sfinților Apostoli, scrisă fiind (cum ziseră unii) de Marele M-c. Climent căci că era următorii Marelui Petru așijderea și Dumnezeescul Pavel cum singur povestește óre unde de dânsul carele au fost Episcop la Roma. Al treilea, după învățătorul Petru; Căci că Lin au luat Scaunul și să încunună cu Cununa Mucenicilor în vremea împărăției a lui Traian împărat, și așa socotiră unii că le-au scris Climent, căci și pomenește numele pre urma Pravelelor cum arată și Dumezeescul Luca la Deaniea. Că nu scrie nicăirea se se fi adunat toți Sfinții Apostoli la un loc să le fie scrise obște. Ci să știți că multă vreme locuind și îndulcindu-să împreună zisui s-au de blagosloviții Apostoli

să le izvodescă și să le scrie, că și poslania carea este cătră Ovréi, iară lu' au zis de o au prepus pe limba Elinescă. Paremi că unil mai denainte vrème au fost socotind și s'au fost sfîind de pravelele lor pîn ce s'au adunat sfîntul și a totă lumea Sobor a șaselea de ai luat sêma tuturor pravilelor, carele făcuse Sobórale a totă Lumea și Namestnicile, asijderea și ale unor părinți cari' au procopsit intru bunătăți și au făcut și ei bogate pravile. Ci mai întăi și mai înaintea tuturor au luat sêma ale acestora, adecă, ale Apostolilor; că zice acel Sft. Sobor : canónele pre care sunt făcute pre numele Sft. și Slăviților Apostoli carele sunt primite și întărite și adevărate și date noă de St. Părinți, poruncim și noi să se fie întărite și adevărate, (însă fără de paslaniile și respunsurile lui Climent) că într'acele multe taine, zizanii și gunóie de smintélă au băgat zlocestivil.

[*Pentru pravilele împărătești, de unde sa' început și unde s'au tocmiți*]. Cade-să a ști și de pravilele împărătești de unde s'au ijdêrât și eale, pentru că și eale le-am socotit a fi ca un agiutor celor-lalte, pentru aceea le-am lipit lăngă dănele. Intru Olimpiada de întăi când era cursul anilor Lumé 4808, atunce împărăția la Roma : Romil. Iară după dănsul alți vre-o șase unul după altul lua scaunul, până ce trecură ani 244 de când se făcuse împărăția Cetăței. Iară Righil cari' tocmia cetățenii având putere a doa după împărat, ei cum socotea așa tocmea și îndrepta pre cetățeni că încă nu era legea scrisă. Iară când fu într'a 68 de olimbiade, atuncî căzură asupra împărăției puterea ómenilor celor de afară și așa goniră pre righil de în mijloc și puseră oblăduirea a ipatilor, și atuncî norodul Rimului se îndrepta cu o leage sa' mai vârtos cum am zice cu un obiceiău rău fără de tocmelă. Iar așa până nu să umplusă 25 de ani, iar norodul alésă ô hărbați și pre dănsii oblăduia Appie Clapdie și așa poronciră lor se facă legi, iar ei adunară obiceiurile cele ce era pre lege ale rimleanelor, carele era răpîte, și mai alcătuiră multe și de în legea Elinilor de la Atina căți se lăuda că tin și au pre Solon și pre marele șarpe și pre lăngă acestea și căți zicea că au și tin tată pre Licurg și Mini : și alți în protivă acestora și așa alcătuiră XII Cărți de la acestea. Pentru că Solon și Licurg povestesc că ei au scris legile mai ales ellenilor, însă unul Atineanilor iar Licurg fusesă de demult, tocmă într'al 65 de ani de la Spargerea Troadei, iar Solon au făcut legi Ateneanilor într'al 46 de Olembiade scoțându-le de la șarpe fără de ucideri, și așa să îndrepta Norodul cu acele cărți până ce se ținea cu puterea ipatorilor și a Nărodului. Pentru că în toți anii alegea Norodul doi hăr-

bați de bună rudă să fie dea tocmirea lucrurile cetățenești și voinicești și le puneau numele ipați. Și așa acesta chipă al cetăței s'au ținut 364 de ani. Iară Gaie iarăși schimbă ipatia și puterea norodului de o făcu împărăție, și crescândă vremea petrecaniei tămplase de creștea și vinele și judecățiile cât trebuia și să cădea să fie și să se facă legi cetățenilor în tot felul pre binile lor. Drept aceea după Gaie luă împărăția Sevast Avgust acela ce era și Cesar, nu lăsă să nu puie și să facă lege, ca și ceea ce era cu înțelepția mai bun din mulți ce încă de la toți întreba și iscodia și de Norod și de Voinici, și ori cine ce zicea de la toți lămuria, și ce'l părea și socotea că e de treabă îndată scria în cele cărți ce scrie mai sus. Deacia după multă vreme preurma lui Avgust, apucă împărăția Adrian, și acealea tóte iară le adună la un loc și ale altora a tuturor le scrisă deosebii și le făcu în 50 de cărți, adecă Grache, Dighestasim ce să zice le pusă numele Săbornic cum ar fi adunate de în multe. Iară câte făcuse împărății el le scrisă deosebii și le făcu 12 Grane și le pusă numele Codicure, ce se zice tocmire împărătescă. Deacia nici așa nu era lesne să agiungă legea, neputându-le cuprinde cu mintea de multe și lungi ce era, și mai vârtos împărății cari' să pusésă după vremi lor ce li să păsusă el adaosă în Codicurile lor de niște lucruri de celea ce încă mai înainte nu avusésă lege. Nu numai acealea ce încă și pre limba Lătimească scrisă ascundând legile până acumă întărite vârtos lipsindu-se de folosul lor ce nu putea să le înțelegă. Iară Iustinian înțeleptul împărat mulțime de glavizne alésă, carele era numai mai de trebă de lucrurile vremii și nu alésă numai, ce și încă lățimea cât putu o scurtă, și de doa ori scóse dintr'acele doa cărți, adecă de în Codică și de în Dighest dă prepușe pre limba Elinescă și așa tocmi legea cu niște tocmele de întăi și pusă numele cărței Instintuida. Iară tocmirea Dighestului căci să alcătuisă pe scurt cum am zis păsusă unora a zice că pentru grăbirea scurtării, au lăsat multe necrise de în cele ce's mai de trebă. Drept aceea iarăși poronci de scriseră și pusară aceea supt celea ce să chiamă Grache la sfărșitul tuturor granelor lipind lucrurile cele de trebă ce rămăsăe mulți Dascali cinstitul împărat la acestea când le-au prepus au strâns. Întăiu un Stefan au tălcuit Dighesta iar Chiril pe scurt. Doroteii o' au făcut pre tocmela mijlocie. Talilei censor prepușă Codică pre lungă; iar Feodor Ermopolis mai pe scurtcel. Anatolie și mai scurt. Iar Isidor mai pe scurt de cât Talilei numa cei doi ce au izvodit mai prelung. Mai vru împăratul încă de mai făcu niște tocmiri cu multă trudă de în

tocmelile cele vechi: 170 de Nearale și le puse deosebi că schimbă pentru nunte și legea pentru diatacșie și pentru niște taîne și altele asemenea acestora care le poroncise mai înainte marele Constantin, iară el pentru acélea mai cu milă le tocmi. Acéle nearale le au prepus un Dascăl Tribunian foarte Dascăl mare iară nu știu cum îl supăra Duhul necurat ci era mintea indoită. Drept acela când le scrisé-se el întorse-se unele spre folos iară altele le scrisé-se radeverite și indoite cu gândul și cu socotința, drept acela ômenii carii avea pără și mergea să se judece cu aceea prinzare și indoire rea pre mulți pierdea. Iară mai pre urmă de toți de pururea pomenitul întru împărați Leu prea înțeleptul el făcu tôte alcătuirile una și câte era puse răsăpite tôte le împreună într'una de în Dighestă și de în Codicure, multe și de la Istintuida și de într'ale lui Iustinian alésă de le făcu 60 de cărți împreună cu un Savatie Marele Spatar și le alcătuî în șese tocmini și scosă de lepădă tôte vrăjmașile cele fără de trebă cele ce nu era nici de un folos, pentru că ômenii cei mai depreurmă să îndreptară mai spre bine de cât cei de mai înainte vreme carii făcuseră multe legi. De acela alcătuirea cuvintelor de în cele ce le alesésă foarte bine le așeză, și cuvintele cele ce da răspuns de fie ce cuvânt lucru, și vină, el le adună dă le tocmi și le puse tôte la o Grană. Și au făcut și el 120 dă Nearale ce până acum acélea nu se țin tôte. Drept acela și Smerenia Noastră văzând o comoră ca a-césta ascunsă, și ca o grădină incuiată, plină fiind de tôte Florile Darului duhului sfânt ale purtătorilor și însuflețitorilor de Dumnezeu Părinți Sfinți și ai Lumei Dascalii și Luminatori, carii au umplut tôte lumea de dulcea Blagoslovenie a Duhului; gândiî zicând: ce folos iaste de amândouă să stea închete cum zice scriptura mai vărtos aducându'mi aminte de cuvântul Stăpânului meu Iristos pentru Sluga cea vicleănă ce ascunse talantul în pământ, [Matei. Glava 25] zisei să dau și eu ceva Domnului mieu de în câte mi'au dat ca să nu mă arăt să zic că voesc numai folosul binelui mieu ce voi cu tôte inima ca Cerbul la izvoarele apelor [Psalmul 115.] să'mi pun tôte nădejdea pre maica Cuvântului Fiului lui Dumnezeu pre slăvita Domna a Noastră Sfântă născătoare de Dumnezeu și pentru ruga Sfântului slăvitului Apostol și întâiul mucenic Arhiadon Stefan și marele Antonie, și Sfântul Grigorie Decapolit și Nicodin Mirotocelul ca să nu las comoră ascunsă nici grădina incuiată: ce să zice capetele Dumnezeștilor Pravile, să le aducă și să le prefacă pe Elaniaste pre cuvinte prôste Rumânești, și am făcut alegere din multe și bogate pravile trimetînd pînă și la împărătesca cetate la prea sfântul nostru și a tôte lumea Patri-

arh (că n'am vrut se scriu după cele tipar-nice fiindu'mi témă că de când au încăput cărțile Pravoslaviei la mână ereticilor, ei n'au lipsit a nu băga câte ceva Zizani), pînă ce am aflat la cinstitul nostru fiu sufletesc Chir. Gheor Caridi de la trikis carile au fost doi v. vis. scrisă cu mână. Judecata tôte Arhierescă și lăngă dânsa și împărătescă cu tôte canon-ele ale sfințelor Săbore și Apostoli și a mare-lui Vasilie și altor Dumnezești și sfinți Părinți împreună cu Teologul Dumnezeștilor Bogoslov scosă și tocmită cu Porunca și învățătura Blagocestivului împarat Chir Ionn Comninul cu mare și multă socotință, de Pravoslavniciu întru Dascalii Diacon și Păzitorul de tôte Pravila și canoanele Marei Bisericii Chir Alexie Rodinul și așa cu multă userdie și indemnare o am scos de întuneric la lumină și cu buna voie a Luminatului și Blagocestivului meu Domn Io Martfel Voevod Basarab și cu tot sfatul Măriei sale cu Blagoslovenia Parintelui meu Paisie Patriarhul Ierusalimului și cu îndemnarea a doi frați iubitori de Dumnezeu și tocmai slujitorii ai oblastiei Smereniei noastre. Tipăritu-s'au ca să fie de folosul tuturor de obște ca o grădină plină de flori miorositoare ale raiului său ca un visti-tiar de obște Biserică.

Drept acela să cade să le caute și să le ție vărtos tot-deauna ceea ce sânt îndreptă-torii pravoslaviei ca se pôrte grijă pentru su-fletele turmelor să nu cum va să se alunece spre învățăturile străinilor. Așa de vărtos se cade să se ție de ceea ce au rânduile Lumei aceștia de îndreptare, că cu acéste învă-țături vei putea alege adevărta de înrățaci-rea străină și dreptatea de în strămbătate, mai adevărată și mai alésă de cât Piatra Lidiei.

Acésta pun lege și legătură și hotar, împă-raților și Domnilor, Patriarșilor și Mitropoli-ților, Egumenilor și Călugărilor, Popilor și Diaconilor, Boerilor și Bogaților, stăpănilor și slugilor celor ce oblăduesc și celor ce se oblăduesc Părinților și ficiilor, bărbăților și muerilor, însuraților și celor neînsurați, celor posnici și celor ce nu se postesc, înțelep-ților și celor nedomeriți. Acéstea învață și pre împăratul și pre Domnul să le ție și să le cin-stescă cu tôte puterea, acestea nu'i lasă să se plece învățăturilor dobitocești mai vărtos se cade se le aibă acestea iparșii sau Voevozi, Mitropoliți și Episcopi, pentru că lor mai multă socotință li se cade se aibă și grijă se pôrte de împărăteștile și sfințele Biserici, ca să nu cumva să se arate ne dăstoinici la D-zeu, căci n'au lăcuit pre voia lui, ce să vie la acestea bunătați se-și împodobescă bunătațe sufletului, și a puterile îngeresți împregiurul lui D-zeu. Aceștia îndreptări de lege cine'i va zice Vrăciuitoare de obște nu

va greși, pentru că amestecă erbile și lécurile de le dă bolnavilor de tămăduiesce pe fie carele de fie ce bolă, și nu numai pre acela, ci încă și pre cea ce se lenevesc de nu pórta grija de tămăduelă, înse pre unî dându-le și tinzindu-le erbi tari, ăi rădică, iar altora aducându-le aminte de făgăduința ce va se fie, aduce-î și-î rădică cu mai blânde lécuri, iară unîi sânt carî nu iaî nici erbi, nici lécuri, nici învățăturile acestora, ce-și îngrădesc priștaniștea pocaianiei cu ne-plecare a așa făcându-se mai tari de cât împăratul ăi închid moșii de véc. Pentru acela (o! iubiții smereniei noastre fili!) la cine se va tēmpla au de rânduiala noastră, au de cea de afără priimiți'o ca o haină împăratescă, plină de tôte lucrurile scumpe, că veți afla într'ensă de tôte bunătățile carele îndreptăză sufletul, că întărește pre cel ce staî, și pre cel căzuți nu'î lasă în oceanie, dulce iaste blagocestivilor, iară zlocestivilor înfruntătoare, gróznică, Păcătoșilor certătoare de tótă vârsta, și de tótă deregatoria și rânduiala împăraților, Domnilor, Boiarilor, și celor ce sânt pre mână mai marilor, Voinicilor, proștilor, logaților, sārăcilor, călugărilor, mirenilor, bărbaților, muerilor, tinerilor și bătrănilor, că înțelepția lui D-zeu iaste multă în tot felul, că măcar și cine nu iaste îndreptat; de aice cetind cu socotință și cu luare aminte, lesne se va îndrepta și se va întări. Curvarii, se învață a-și ținea curăția, cel rău se învață binelui, cel fără de minte se înțeleptăză, cel semeț smerit. Acesta învață pre cel ne-miloserd milostiv și pre cel ce jehuesc ale altora, să le dea ale cui sânt, și cum am zice mai pe scurt, tot felul de bunătăți cine va vrea, acela de aice va puté se zleiască ca de într'un izvor. Drept acela rog smerenia noastră pre voi pre toți fili iubiți întru Duhul, căutați și ispițiți scriptura că așa socotesc că'm pare, că într'ensă veți afla Viața după cuvântul Domnului, și primiți cu dragoste și cu userdié și citind îndreptați viața vóastră; iar pre smerenia Nóastră întru rugile vóstre fără de lene nu uităriți, și Domnul păcii fie cu voi: Amin.

Ca un Tată Tuturor întru Pravoslavie de obște și vóitor de tot binele:

Acelaș carele iaste mai sus scris.

Pentru judecătoriul cum i se cade să fie Miloserd și să nu creză cuvintele nimănui fără de iscodire sau întrebare.

Glava Pervăia. [Mateiul tocmitoriul de lege și Ieromonah carele a fost forte înlept]. Căde-se judecătorului, adecă Arhierelui, să fie asemene Judecătorului celui drept și marelui Arhierelui Domnului nostru Iis. Hs. să fie tuturor miloserd, ne-aducătoriu aminte de rău, ne mănios, ne fălărnice, ne luătoriu de mită,

drept, să nu creză lesne fără de întrebare prepunerile și părăle și bănuialile. Că de va asculta și va crede, adecă cele ce staî înprotiva celor bune, nu iaste drept. Pentru că mulți de multe ori să pedepsesc fără dreptate, căci nu caută Judecătoriul vină.

[Zlatoust]. Grăiașteși Dumnezăescul Zlatoust, nu să cade să crezi pe nimenea fără de iscodire. Judecătoriului i se cade să-și aducă aminte de ceste trei lucruri:

[Prea înțeleptul Agaton]. Intăi. Că e pre lécuge începătoriu.

Adoa. Că pre ómeni oblăduesce.

Atria. Că în vecie nu e începătoriu: ci și el că un om va să moră.

Pentru dreptatea și pentru să faci dreptate judecătoriul

Glava a doa. Dreptatea iaste un lucru mai adevărat de tôte, carea dă fieș cui dreptate. Adiverința dreptății iaste să locuască nestine frumos și drept, ca să nu vinuască pre nimenea.

[Mateiul prea înțeleptul ierarh]. Înțelepția dreptății iaste, să vază lucrurile Dumnezeeshi și ómenești. adecă dreptatea și nedreptatea.

Carele n'are dreptate zăcătore întru sufletul lui, ci iaste stricat să ia galbeni, ori pentru vre o prietenie, ori pentru vrajbă, și osândesce pre cel ce e drept, de'î dă omului ne drept, și nu vede dreptatea, acela forte va să fie muncit de Dumnezeu.

[Prea înțeleptul episcop]. Dă-ți e voia să judeci Judecățile drept. Cădeți-să să nu cunoști pre nici unul de în cea ce judeci, ce să zice să nu fățărești, adecă să nu iaî mită de la cineva, nici să-ți fie prietin, sau de va fi și boér să nu'î fie rușine de el, acesta arată să nu'î cunoști. Ci numai să cauți dreptatea, și cine are dreptate, aceluia să-î o dai.

[Sfinții Apostoli]. Care Judecătoriul face dreptate. acela iaste Judecătoriul drept la Dumnezeu, iară carele nu face dreptate. acela îndrăznelă la Dumnezău n'are.

[Armenopulo]. Când face judecătoriul dreptare, facei-se-va și de dănsul milă. Dreptul și Adevitul Judecătoriul Hs. Dumnezeu la gróznica zi a judecății. Că Dumnezeu de altă nu'î pare bine ca de dreptate, nici de post, nici de purtări smerite, adecă să pórte neștine haine próste; ca de cela ce face dreptate, cum zice Prorocul Isaia.

[A Domnului]. Grăesce și Domnul nostru Iis. Hs. la Dumnezăesca și sfânta Evanghelie, Nu judecare-î fălărnicește, ci pe dreptate, și cu ce măsură veți măsura, măsura-se-va voă. Și fericie de cei goniți pentru dreptate, că acelora este Impărăția ceriurilor.

[Pandecta se chiamă că au scris de tôte de ale

sfinței scripturî). Grăește și cuviosul Călugăr Antioh, Pandecta : ceia ce vor să judece drept întâi să ceră de la Dumnezeu să le dea înțelepție și pricépere, să cunoscă dreptatea și nedreptatea, să judece drept, să nu osândescă pre nimenea.

Poruncēște și Dumnezeēasca scriptură, Judecătorii să nu facă strămbătate la judecata lor, și de sărac să nu' fie milă de el la judecată, cum am zis, de va avea nedreptate să nu' îndreptēze pentru sărăcia lui, adevă să nu' caute căci e sărac, ci să'l judece pe dreptate. [*Vasilie Velichii.*] Grăește arătătorul de ceriuri, marele Vasilie : Judecătorul să nu se înălțe sau să se ție mare pentru cinstea ce are, ca să nu cază de în fericită cucerie.

Pentru Légea și ce iaste Légea, și pentru cel fîră de lége, ce inchipuēște.

Glava 3. [Legea.] Légea iaste meștersug lucrului celui bun și poruncă tuturor pricepuților și înțelepților și ómenilor bogoslovî. Celor ce vor și celor ce nu vor înțelepție și cetățîlor este poruncă obște și socotință, și învățătură. Și iară iaste și Dumnezească adevă afla sfântă. Și porunca Legei iaste să petrecă neșline drept, iară pre alt pre nimea să nu betejască. Iar Lege se chiamă pentru căci că dă fie cuî dreptate.

Învēțați-vă judecătorilor cu denadinsul și căutați dă vedeți légea se nu se osândescă niminea de voi. că apoi veți lua plata munca de veci, ca niște judecători ne-drepti de la Judecătorul cel drept, și nefățarnicul Christos Dumnezeu.

[*Grigorie Teolog.*] Dă ți e voia să lépezi totă frica, să nu'ți fie frică de nimenilea păzește légea, cum am zis când judecă judecătorul, cum zic pravilele, atunce de niminea să nu'ți fie frică.

[*Înțeleptul Isocrat.*] Cum sânt vracii izbăvire bolnavilor, așa sânt și Pravilele celor osândiți.

[*Vasilie Velichii.*] Cela ce inchipuēște și judecă rău, acela nici lége, nici vrēme, nici obicēiū bun întărește. Iară pentru cel fără de lége, și pentru călcătorul de lége ce inchipuēște, de acesta alege Marele Vasilie la povēstea care povestasc Paremiile lui Solomon, fără de lége iaste zic, cela ce știe și nu face cum zice ci o calcă.

Pentru obicēiul al Bisericēi, carele nu se află scris și al cetățîlor.

Glava 4. [Vasilie Velichii, adică cel mare]. Marele Vasilie grăiaște într'o epistoliē ce aū trimes cătră Diodor de obicēiul cel ne-scris, adică obicēiul legel are putere, pentru că tocmirile adevă légea s'aū dat noă de la ómenii sfinți.

[*Mateiū.*] Unde nu e lége scrisă, acolo trebuie să păzim obicēiul locului, iară de nu va fi n'ci obicēi, trebuiește se urmăm întrebării de acel lucru, iar de nu vom afla nici cu întrebarea de acel lucru, atunci trebuiește să socotescă bētrāni cum vor putē tocmi.

[*Fotie Țarigrădēnul.*] Și atunci ne trebuie obicēiul cetățîlor sau al eparhiilor, când aū venit la judecată obicēiū ca acesta, și s'aū adevērat. Drept aceia și céle tocmelă carele cu îndelungat obicēiū s'aū ispitit și s'aū păzit multă vrēme sânt de trebă, iară nu maī puțin ci ca și învățăturile și légea ce e scrisă.

[*Armenopulo.*] Grăiește și Armenopul, că obicēiul vechiū în loc de lége să socotește și să ține.

Pentru Patriarhul că iaste obrazul lui Hristos și când i s'aū dat să hirotonească mitropolii.

Glava 5. [Matei]. Patriarhul iaste alui Christos obraz viū insuflețit fiind într' dēnsul scrisore vie adevērată, pre în lucru și pre în cuvânt, și iară după cum scrie drept îndreptând cuvēntul lui Dumnezeu cel adevērat.

[*Săbor al IV. Zri.*] Dat'aū adevă Patriarhului Părinți de la al patrulea sobor se hirotonească pe Mitropolii. Că maī nainte să hirotonia de Episcopi de în eparhia lor. Și pre Arhiepiscop Patriarhul ți hirotonește. Și Mitropolitul pe Mitropolitul hirotonește cu rânduiala Patriarhului. Și Episcopul pe episcopul hirotonește cu rânduiala Mitropolitului.

Pentru ce lucru hirotonește Iraclia pe Patriarhul.

Glava 6. Iară pentru ce hirotonește Iraclia pe Patriarhul ascultați : Țarigradul maī nainte vrēme se chiama Bizantie, iară Mitropolia Iraciei era Episcopie și hirotonia acolo Episcopi, iară dacă zidi marele Constantin Țarigradul și' puse numele cetatei lui Costandin. De aceia Dumnezeēștii Părinți vrānd se o cinstescă ca pe o împărătesă a cetățîlor, făcură Arhierēu într'ēnsa să fie a totă lumea Patriarh, și să aibă cinstea tocmă cu Arhierēul cela ce e la Roma, și să fie și să se chiamē acea Cetate a lui Costandin Noul Rim. [*Împărătesă și sobornicescă tocmelă.*] Iară pentru episcopia de la Iraclia căci era, cum am zis, maī sus, deteră lui acēstă hărăzia și dar împēratul și Săborul Arhierēilor să hirotonească pe Patriarhul, iară alt Arhierēu să nu îndrāznescă fără numai el și când vor să rānduiasc pe Patriarhul, 12 Arhierēi trebuie se fiă la rānduială când aruncă sorți, iară nu maī puțin în chipul celor 12 Apostoli. De aceia decă rānduiesc pe Patriarhul și când vor să' hirotonească și va fi Iraclia bolnav sau mort, atunci hirotonește în locul lui care Arhierēu iaste maī mare sau Cesaria sau

cel de la Efes, sau altul fie-carele ce se tãmplã atunci la rând de într'alți Arhieri.

Povesteste într'o carte ce se chiamã hronico a unui Dascal ce l'au chemat Sciliți cã s'au hirotonit odatã ore-care Stefan Protosinghel, fratele împãratului Chir Leu înțeleptul în loc de Patriarh de Mitropolitul de la Chesaria; drept aceia cel ce va se fie Patriarh de i s'ar tãmpla sã fie hirotonit Arhieret sau Mitropolit sau Arhiepiscop sau Episcop; atunci altã hirotonie pre dẽnsul nu sã face, fãrã numai ce'l daũ minima, adecã veteoa cea mare adecã dupã rãnduiala Sfinților Arhieret scotul de în scaunul ce au fost și'l pun la mai naltul și marele scaun Patriarhesc al sfinței și marii Besereci alui Christos și dupã minima cea mare zice Patriarhul mulțemirea cum iaste obicieu. [Zri]. Iarã dacã sfãrșaste atunci Iracia ia toiagul Patriarșac și'l dă în mânia Patriarhului și'i sãrutã Mânia, atunci 'l ia, adecã 'l scote pre în dverile oltarului și'i pune înaltul și Marele scaun Patriarșac, deacia încep de cântã, Ton despotin ce Arhieria imon, și blagoslovește pre toți pre cãți se afla atunci acolo.

Pentru arhieret și alți preoți cari nu pomenesc pe Patriarhul.

Glava 7. [Soborul al II. Canonul 15]. A cincisprezecelea Canon al soborului d'antãii și de al doilea grãiește care Mitropolit sau Arhiepiscop sau preot ce se va afla la Eparhia Tarigradeanului sau la Stavropigie și nu pomenesc pe Patriarhul pre la Dumnezeeștile și sfințite Liturghi și la alte slujbe, cum e obicieu: pre Arhieret sã'i oprescã dã Arhierie, pre popi de preoție fãrã numai de va fi Patriarhul eretic de va face cu îndrãznelã cazanie și invetãturã ereticescã, atunci cãți Arhieret și Preoți nu'l pomenesc, sã n'aibã nici o pedepsã de acẽsta ce sã aibã laudã și cinste ca și ceia ce se lepãdã de Episcop mincinos și de dascal bãrãtoriu și de împreunarea ereticilor. Iarã și Patriarhul de se va afla în niscari greșale sau și în pãcate niminea de în Arhieret și de în Preoți nu pôte opri pomenirea lui sã nu o zicã pãnã i se va face judecatã, sã'l oprescã și sã'l scotã sãborul Arhieretilor, atunci dupã oprelã se curmã și pomenirea lui, adecã nu'l mai pomenesc.

Pentru cea ce va sã fie arhieret sau preot sau diacon și va pãrã pre dũnșit cine-va.

Glava 8. [Fotie patriarhul de la Tarigrad]. De va cleveți neștine cu vre o pãrã pre cea ce va sã se hirotonescã sau Episcop sau alt cin preoțesc, adecã preot sau diacon atunci sã nu se facã hirotonie, ci numai întâi sã se facã întrebare de acea pãrã înaintea pãrășului și naintea celui pãrãt de cuvintele celea ce

au zis pãrășul asupra celui ce va sãjse hirotonescã, De aceia de-și va lãsa pãrășul pãra și'i va întorce cuvintele, atunci Arhieret carele va sã facã hirotonie sã facã întrebare mare cu deadinsul în tref lunf iscodind și de va afla vina celui ce va sã ea darul Arhieret sau preoțet în greșalele cele ce opresc de preoție atunci sã nu'l hirotonescã; iarã de se va afla fãrã de vinã cel pãrãt sau nainte sau pre urma pãrășului adecã de fațã sau pre urmã atunci sã nu sã oprescã de hirotonie, iarã pãrășul de nu va arãta pãra cu mãrturi drẽpte și credinciose ce va fugi de la sfãnta judecatã a Arhieretului, atunci acelaia de va fi preot sã'i ea popia, iarã de va fi miren sã se afurisescã așjiderea și Arhieret de va hirotoni pre acel pãrãt fãrã de întrebare și fãrã de iscodire, sã i se ia arhieria, așjiderea și acelaia ce l'au hirotonit.

Pentru cea ce ia arhieria soũ preoția, sau alt dar bisericesc, sau cu galbeni, sau cu boĩdri, și pentru luarea banilor de popie și pentru preotul care ia dar la sfãnta cuminecturã.

Glava 9. [Sfinții Apostoli Glava 9]. Grãiaște canonul 29 al Sfinților Apostoli, ori cine sã va face episcop, sau preot, sau diacon, sau alta, dar va lua cu galbeni, sau cu mulți, sau cu pușini, acelaia sã i sã ia episcopia și Arhieria lui și a preotului mãcar diacon de va fi. Așjiderea și Arhieret acela carele va fi fãcut hirotonie sã pațã osãnda aceia adecã sã fie oprit de Arhierie. Și nu numai sã le ea cinstea ci încã sã'i oprescã de sfãnta cuminecturã a creștinilor ca și Simon vrãjtoriu dã mine Petru. Și iarã ori fie care preot ce va vrea sã se preoțescã și va merge la boiari miren de'l va pune sã grãiascã Arhieretului ca pentru frica lui și pentru Boeria și puterea lui sã ia darul bisericii, sau preoție, sau Arhierie, sau boerie, sau cinste sau bisericã sau fie ce dar besericesc, unul ca acela sã'i sã ia cinstea și sã se afurisescã încã și cãți au fost la sfatul lui, iarã de vor fi mireni, sã fie afurisiți și afarã de besericã ca nește cãlcãtori de Dumnezãiasca pravilã. [Așjiderea Apostoli Glava 1].

Iarã pentru luarea grãiaște apãrãtoriu de ceiriuri, marele Vasilie și scrie cãtrã episcopii lui sã nu cumva sã ia galbeni și sã facã hirotonie, cã apoi va opri de episcopie. [Marele Vasilie]. În tr'acea scrie și pentru luarea de care iaũ Arhieret pãnã astãz și zice sã nu ia. Ci însã Dumnezãescul Zonara povesteste de acest lucru pre aniãruntul și zice așa: [Zonara Zri]. Cã ceia ce vând darul Duhului Sfãnt pre galbeni, aceia fac așa pentru iubirea de argint care iubire de argint iaste rãdãcinã tuturor rãulãților, și sã chiamã închinare de Idoli, pũtru cã cinstește mai mult pre Idoli de cãt pre Dumnezet, și se inchipuiaste Iudei ca

um el aŭ vândut pe Chris tos pentru să do-
bândescă galbeni : așijderea și unŭ Arhierē
vând cu a lor voie a doa vânzare pre Chris.
carele s'aŭ răstignit pentru doŭ, și așa se zice
că se închipuiesc ludei acei Arhierē carŭ vând
darurile Duhului Sfânt pentru că și ținuturile
carele se vor cumpăra cu acei banŭ adecă nori
și orașe și sate, în carele obăduiesc sau
țin norie cei hirotoniți, și mâinile cele ce iaŭ
podurile, adecă cheltuiălele. acēlea vor să se
chiamē cheltuiălele lui Acheldam, că acesta
Acheldam iaste cuvânt ovreesc, carele să tăl-
cuiăste elinēște, satul sângelui, de carele
scrie la Danie. acēsta iaste într'acel chip zice
ca cum adest loc al satului sângelui, de se
cumpără cu banŭ ceia ce yându luda pe Chris
și decă se cumpără cu acei banŭ pus'a'i-se
numele locul sângelui : într'acēla chip și
banŭ ceia ce'i iaŭ cei ce vând darul lui Dum-
nezeŭ și nori și orașe, adecă satele carele
le țin norie, care le cumpără preoții cei hi-
rotoniți, și daŭ galbeni, adecă intrări de intră
la ceva, acēlea vor se fie și vor să se chiamē
prețul sângelui.

[Săbor al VI-lea, Canon 23.] Așijderea și
preoții carŭ cuminecă pre creștinŭ cu sfânta
cuminăcătura, să nu ia nici să cēră plată ni-
mic, nici multă nici puțină pentru că trupul
și sângele Domnului nostru Iis. Chris. sfânt
și prea sfântul și neprețuitul nu se vinde,
ci numai după Dumnezăescul dar se dă. Iară
dă să va arăta la vre un preot că i-a dat vre
un om aŭ bolnav aŭ sănătos, și aŭ luat vre un
dar ceva pentru Dumnezăiasca Pricēstie a-
celuia să i să ia popia, ca și ludei și ca lui
Simon vrăjitorul. Pentru că în munca focu-
lui de véc nu va sta departe de aceia ci a-
prope, decă vrēme ce a pohtit să facă cum aŭ
făcut aceia, adecă să vândă pre neprețuitul
mărgăritariŭ Domnului nostru Iis. Ch. și Măn-
tutorul nostru.

*Pentru preoți sau alții de în rândul cliro-
sului, de vor curvi sau de vor fura, sau
de vor face jurământ strâmb.*

Glava 10. [Apostoli, Canon 25]. Canonul 25
al sfinților Apostoli zice : Episcopul sau preo-
tul sau Diaconul, carele va curvi sau va
fura, sau va jura strâmb, să nu mai facă Li-
turghie. Că zice pravila să nu pedesești pe
Preot de doă ori adecă să'l oprești de Li-
turghie și să'l și afurisești, că'l ajunge osânda o-
prelei de Liturghie, de care l'aŭ desgolit de
cinstea și slava preoției, carea înfrumțeză
cereștile : pentru că Preoții măcar că să lip-
sesc de preoție, iară așa de sf. priceștenie nu
să opresc

*Pentru preotul carele va avea muiare și să
va face arhierē, să se despartă de dânsa,
și hirotonia lui să se facă cu voia ei.*

Glava 11. [Săbor al VI-lea, Canon XII].

Al doŭ-șpre-zēcelea canon, al săborului de a
șasea grăiaște care preot are muiare și să va
face Arhierē acela să se despartă de dânsa
și mai mult cu dânsa să nu șeză, nici în chi-
lia lui, nici într'alt loc. Pentru că pun vină
ōmenii de să smintesc de zic că să culcă cu
dânsa trupește ca și mai nainte : drept aceia
poruncesc Dumnezăești părinți, dăpărte să
se dălungē să șază muiarea episcopului dă
dânsul

[Iar acest sfânt săbor, Canon 48.] Și când
va vrea să se facă adecă să se hirotonescă
Arhierē să fie cu voia muierei lui, de va vrea
ea să se hirotonescă, atunceā să se facă hiro-
toniā, iară de nu va vrea ęa să nu să facă.

[Întrebare]. Dară mirēnul pentru ce să face
călugē fără voia muierei lui, iară cine va să
se facă Arhierē fără de voia muierei nu să
face ?

[Răspuns]. Pentru că muierea călugărului
are putere decă i se face bărbalul călugē, să
se mărite neapărat, iară a arhierēului nu pōte
să se mărite, pentru aceia trebue să fie cu
voia ei hirotonia bărbatului ei. [Vezi și rē-
punsul împărătesc]. De acēsta aŭ făcut po-
runcă de pururea pomenitul împărat Chir I-
sachie, Preotul zis mirēn carele va avea mu-
iere și va vrea să se facă arhierē, întâi să
se voiască amândoi să se despartă unul de
altul și să și facă zapis pentru tocmirea des-
părțirei a ei și a lui, atunce după despărțēla
muiarea lui să se facă călugăriță și să șază
într'o mănăstire după aceia să se hirotonescă
și preotul Arhierē, ne-apărat.

*Pentru episcop, și ce să chiamă episcopul, și
cum i să cade să fie volnic pre toate lucru-
rile bisericii.*

Glava 12. [Matei]. Episcopul iaste și se
chiamă văzătoriu și purtătoriu de grijă tu-
tutor creștinilor, carŭ sunt eparhia lui având
voe deplin : adecă ca un Arhierē să facă
preoți, diaconi, ipo-diaconi, citeți, cāntăreți,
și călugări. Și să fie volnic preste toate lucru-
rile Bisericēști. [Apostoli cap 41 și 38 Zri].
Că decă vrēme ce aŭ luat în cheazășie su-
fletele ōmenilor cu cât mai mult încă să
n'aibă voe și putere pre Biserică și pre lu-
cruirile lor, și pre toate îndreptările Bisericēști
și cu voia lui să facă pentru preoții și pen-
tru diaconi, milostenii săracilor și să aibă de
la dănșii și Arhierēul câte ceva ca să'l fie dă
petrecanie și dă trēba lui. De aceia va acest
canon a Sfinților Apostoli, Arhierēul să fie
iubitoriu dă streini, iubitoriu de săraci, dă
mișă cum scrie Dumnezăescul Pavel către
Timotei.

[Postania I gl. 3]. De acia de va avea ru-
denii de pre sângele lui și vor fi săraci să nu
ia ce va avea biserică să dea lor și să lase

beserica gôlă; ci să le dea să-l miluască cum miluște și pre mișei, [Zac. 283].

Pentru Archiereu, ca să nu facă hirotonie, afară de eparhia lui, nici să hirotonască pre nimenea, de într'altă norie străind

Glava 13. [Apostoli can. 35.] La canonul 35 al sfinților Apostoli grăește : nici un Episcop să nu fie volnic să facă hirotonie afară de eparhia lui nici la alt lucru al bisericii să se amestece, iară de va călca canonul acesta, să i se ia darul împreună cu cel ce l'a hirotonit.

[Săborul de Antiohia, Can. 13.] Episcopul în noria altui Archiereu să nu hirotonască, nici să facă Liturghie, fără de voia și fără de rugămintea Archiereului locului; iară de va îndrăzni să hirotonască, să i se ia darul lui și celui ce s'a hirotonit.

Iară dacă va vrea Archiereul locului, atunci nu se pedepsește Archiereul cel străin carele a făcut hirotonie.

[Săbor 1, Can. 16.] Ori care episcop, ce va lua de într'altă eparhie diacon să-l facă preot, sau îi va da vre o rânduelă fără de voia a episcopului preotului aceluia, sau a diaconului, neadevărata să-l fie hirotonia, așjiderea și citețului.

Pentru Archiereu de să va lăsa scaunul lui și se va duce într'alt loc să se zăbovescă 6 luni.

Glava 14. [Săbor I și II, Canon 15.] A cincilea-spre-zece canon, ce să zice cel de întâiu și al doilea săbor zice : care Archiereu nu-și paște turma lui, ci o lasă de ră-mâne și se duce într'alt loc, însă de va fi în slujba Patriarhului, călă vreme va face să n'abă nici o pedepsă, sau de nu va fi în slujba Patriarhului, ci va avea voe și putere de la Patriarhul să șază atăta vreme afară de eparhia lui de scaunul lui, sau la închinarea mănăstirilor, sau la altă trebă, atunci iar nu se pedepsește, sau de va avea vre o hólă mare și va purcede de la scaunul lui, dă se va duce într'alt loc, ca să se tămăduiască, nici pentru acela nu se pedepsește; iară într'alt chip dă se va duce fără de voia Patriarhului, sau să nu fie bolnav, sau într'alt loc să rămăie acolo și să șază, sau să imble de în loc în loc, până vor trece șase luni, poruncesc sfinți părinți ai acestui săbor sfânt, să fie Archiereul oprit și să i se ia darul și să se facă în scaunul lui alt Archiereu.

Pentru preotul carele n'are muiare să nu șază cu alta.

Glava 15. [Săbor 1, Can. 3.] Al treilea Canon al săborului de întâiu grăiaște : Episcopul sau Preotul, sau diaconul, sau ipodidiaconul sau alt cine-va de al cirosului de vor ținea vre-o muiare pre în casele lor și să nu fie blahoslovit pre lege acela să nu o

ție, măcar de va fi socotit să-l și slujască, iară de va avea muma, sau fată, sau soră, sau mătușă a tătină-său, sau soră a mănisa, pre acestea pravila nu apără. Iară de vor ținea muiare cum am zice afară de aceste obraze, care am zis mai sus, și-l va certa Archiereul să o gonască, iară de nu o va lăsa dacă îl va certa întâiu și a doa oră : grăesc Dumpezești părinți și împărăteștile Nearale, unuia ca aceluia să i se ia darul.

[Vasilie Velichii]. Grăiaște marele Vasilie : Archierei și Clirici carii nu țin mueri pre lege, carii își țin curăția, aceloră să le slujască volnic iară nu mueri. Așjiderea și preoții carii au mueri pre lege de vor ținea și slujnice, pre aceia pravila nu-l apără.

[Săbor al VII Can 18]. Iară al optulăspre-zece canon, al șaptelei Săbor grăiaște : că preoții și mirnii trebuie să fie fără de păcate, și căți n'au mueri, aceia să n'abă nici slujnice, nici doici hrănitore, nici văduvă, nici să ție pre alt cineva, iară cine va călca acestea, episcopului și preotului să i se ia darul, iar pre mirnii să-l afurisască.

[Marele Vasile]. Scrie și marele Vasilie la o epistolă a lui către un preot anume Grigorie, ca să gonască pre acea muiare bătrână carea o ținea în casa lui, iară de va îndrăzni să nu asculte să o gonască, va să-l ia preoția de tot, acesta fiind așa, încă fiind preotul acela de optzeci de ani, și nu vru sfântul lui Dumnezeu Archiereu să-l lase să o ție în casa lui : cu cât mai mult preotului tânăr să-l slujască mueri străine? [Zri]. Să nu dăm vină și scandal ômenilor pentru Dumnezeu fraților.

Pentru pâra episcopilor și a cliricilor și carii se primesc la pdră.

Glava 16. [Săbor al II Canon al 6-lea.] Nici odată nu încetază vrăjmașul și luptătorul nostru Satana să spurce cu pără și cu clevețe traiurile ômenilor celor buni, și mai mult ale Arhierilor, drept aceia au poruncit. Dumnezeuști părinți, ai doilea Săbor la al șaselea canon al lor : tot omul cinstit, adecă cu viață bună și înbunătățit, sau fără de cinste, adecă cu viață rea și spurcată, sau credincios, sau necredincios, sau și eretic, de va avea trebă cu Arhierul, sau pentru niscare lucruri imblătore sau neimblătore, [Lucruri imblătore se chiamă vite iar neimblătore se chiamă avuție] adecă pentru galbeni, sau pentru niscare haine, sau pentru alt ceva : unii ca aceia au voe să părăscă pe Arhierul la judecată, de vor avea ceva, să-și caute de dreptate; iară de vor fi vinuitori lucrului Arhierului, adecă de va fi greșit, sau va fi curvit, sau va fi furat niscare lucruri de la beserică, sau va fi făcut Liturghie în noria altui Arhieru, fără de sfatul și fără voia Arhierului al eparhiei aceia, sau alt lucru ce va fi făcut, carele opresc de Arhierie și vor

putea pentru acelea să'l scotă pe dreptate cum se cade, sau altă greşală carea îl oprimeşte să'l pedepsescă câtă-va vreme fără de cuminecătură iară să nu i se ia Arhieria. Cade-se judecătorilor, să ispitescă şi să întrebe pre părat de vor fi mulţi, sau preotî sau mirênî, să nu cum-va să fie pornit într'acastă păra pentru vre o răutate sau vrajbă cum am zice, când se va fi tămplat de va fi luat popia vre unui preot, sau va fi afurisit mirên, sau pentru altă vrajbă va fi făcut-acastă, atunci unii că aceştia nu să socotescă la păra episcopului, nici a Cliricului, până se vor curăţi de vinile celea ce s'au pedepsit, decia atunci să începă şi să mergă la păra, şi în loc de mărturie, şi atunci să facă zapis adecă să scrie păra păraşului ce'l iaste vina care păraşte, de acia de va arăta păra cu dădinsul cum poruncescă Dumnezeesca Pravila, cu cinci mărturiî ômenî dreptî bunî şi credincioşî, atunci i se ia darul Arhierelui. iară de nu va fi greşala dea luarea darului arhieriei, atunci să i se facă pedepsă împotriva greşaliî aceia, adecă oprit de preotie sau de archieria lui. Iară de nu'şi va putea da semnă păraşul de câte au părat pre arhiereu, atunci să'şi paţă cum au făcut. adecă de va fi preot să i se ia popia de tot, iară de va fi mirên să se afuriscă. şi să'l scotă afară de biserică lui Christos, şi fôrte greu să'l canomească.

Pentru ca ceia ce părăsc pe arhierieul trebuie să fie nevinovaţi.

Glava 17. [Zonara]. Povesteşte Zonara la şapte-zece şi trei de canone ale sfinţilor apostoli zicând : Că nu pôte fie ce om să părăscă pre Arhiereu, fără numai ceia ce sunt nevinovaţi, adecă cu viaţă curată, credincioşi, cinstiţi. temători de Dumnezeu, să se ferescă de tôte răutăţile : adecă să nu fie ucigaşi, nici spurcaţi, nici curvarî, nici furi, nici cleveţitori. nici vrăjmaşi, nici să ia mită se părăscă, nici să se amestece să fie vrăjmaşi binelui, aceştia se chiamă că sunt ômenî nevinovaţi, aceştia pot să'şi părăscă pre arhierieul, pre acestea va şi-i suferi Pravila : iar pre cei necinstiţi, şi vrăjmaşi, şi curvarî, şi cariî pôtă răutăţi asemenea acestora pre aceia nu'î suferi.

[Sobor 4 Canonul 21]. Cariî vor să părăscă pre arhierieul trebuie se întrebe să afle ce ômenî sunt. şi ce viaţă au, şi ce lucruri. deci de vor fi cum am zis mai sus, bunî, şi cinstiţi. aceia să se primescă la păra şi la mărturie. Iară de se vor afla de în cel răl cum am zis mai sus, nici într'un chip să nu li se bage în semă păra şi mărturia lor.

Pentru căţi arhieriei trebuie se fie când judecă pre arhieriei şi căţi la preot, şi căţi la diacon.

Glava 18. [Soborul de la Cartaghena ca-

nonul 12]. Al doi-spre-zecelea canon al săborului de la Cartaghena grăiaşte : Că la vina Arhierieului celuia ce'l vor pără trebuie se fie 12 Arhieriei să judece păra arhierieului, iar mai puţin de 12 să nu fie : iar la păra Preotului trebuie se fie şase Arhieriei, şi fără de acestia şi arhierieul locului, să fie împreună cu dănsî, pre număr şapte, iară la păra diaconului se fie 3 arhieriei. [Zri.] Arhieriscopul Chiprului scose pre Episcopul Ión de la Amatuî cu unspre-zece episcopi, iară prea sfinţitul Patriarh Chir Luca strică această şi nu suferi, căci n'au fost 12 Arhieriei cum e porunca şi învăătura pravilei.

Pentru arhierieul carele va să se judece, şi'a da trimete soborul odată, a doa ôră, şi a treia ôră veste şi nu va merge să se judece.

Glava 19. [Apostoli Can. 72]. Canonul 72 al sfinţilor Apostoli grăeşte : episcopul de va fi părat de ômenî credincioşi, atunci săborul nu judecă până nu va fi de faţă, ci să chiami pre acel Arhierieul părat acolo ca să auză cele ce vor grăi de dănsul. Deacia de va mărturisă câte au zis aceia părăşi, de va fi vina dea i luarea Arhieria, atunci 'l-o ia; iară de se va lepăda şi nu va spune, şi'l vor vâdi şi vor mărturisă acele mărturiî credinciose că părăle acelea sunt adevărate, atunci i să ia darul. Că așa poruncesc Dumnezeestile pravile. Iară de'l vor chema şi nu va merge la judecată, atunci trimiţ doi arhieriei ca de la faţa a tot soborul, şi'l chiamă să vie, iară de nu va veni iară trimite pre alţi doi arhieriei şi'l mai chiamă să vie să se judece. pentru cele pârî ce'l părăsc, deci de nu va veni şi'l vor porunci şi a treia ôră şi nu va vrea să mergă; atunci i se face ispravă de judecata lui, sau i se ia de tot Arhieria lui.

Pentru de se va afla arhierieul ve într'o pără până nu i se va face judecata nu'l scot de în scaun.

Glava 20. [Săborul Carthagei, Can. 86]. Canonul 86 al sfântului sobor de la Cartaghena grăiaşte : de va fi să se afle Arhierieul în pără. nu pôte neştine să'l scotă dip scaunul lui, pân nu se va face judecată asupra lui, decia de se va afla vinovat şi strâmb, atunci se scôte de în scaun cu obârşenia judecăţiî a săboru'ui arhieresc.

Pentru cea ce părăşte pre episcop întru multe lucruri protivenice, şi apoi nu pôte să dea de faţă nici unul.

Glava 21. [Iară a aceluî sfânt Săbor, Can 128]. Canonul 128 al sfântului săbor de la Cartaghena grăiaşte : că de va pără neştine pre Arhierieul de multe greşale, şi apoi nu va putea se dea de faţă una dintr'acelea, atunci

nici de cele lalte să nu să creză, ci să'l gonască afară.

Pentru că la judecată nu se cade să aducă mărturie eretic nici necredincios, nici numai un credincios, ci doi sau trei creştini foarte credincioşi, iar la pădă cinci,

Glava 22. [Apostoli, Canon 73]. Canonul 73 al sfinţilor apostoli grăieşte pentru mărturie : La păra Arhiereului, nici eretic, nici păgân să nu'l socotască mărturie, şi iară nici pre un om creştin numai. pentru că zice scriptura, de în gura a două mărturiilor sau a trei stă tot graiul, cum am zice că la un lucru ce vor mărturisii doi, sau trei marturi, atunce iaste adevărat lucrul acela şi isprăvit după mărturia mărturiilor acelora. [Zonara]. Ereticul nu se socoteşte, nici îl bagă în samă nici la mărturie nici la pădă, nici iară numai un om credincios. Iară de va fi o mărturie credincioasă şi adevărată, mărturia lui iară să nu se creză, ci numai doi sau trei mărturi cum 'i cuvântul scripturei.

[Mirare Poslania 1, Glava 5, Zacon 286]. Scrie şi sfântul Pavel către Timotei, păra ce iaste asupra omului preoţit să nu se primască de nu vor fi doi sau trei mărturi. Iară acela Zonara zice : la păra Preoţilor de vor fi două mărturi cu viaţă bună şi înbunătăţită tot să nu se creză. Dumnezeescul Pavel grăieşte ca şi mai sus : la păra preotului, să fie sau doi sau trei mărturi să mărturisască. Iară acel Zonara zice : la păra preoţilor de vor fi doi mărturi credincioşi şi buni, mărturia lor nici cum să se bage în sémă.

[Deslegare] Nu vă mirareţi de acesta, pentru că Zonara nu stă împotriva lui sf. Pavel, ei să ştiţi că una e socotela acesta, şi iară să ascultaţi să vedeţi cum o povesteşte acel Valsamon.

Pentru Dumnezeescul Pavel ce scrie către ucinicul lui, la păra preoţilor zicând să nu se primască la mărturie mai puţin, fără numai doi sau trei mărturi. Să ştiţi că acesta nu o zice pentru vina luării darului, ci să ştiţi că socotela acesta iaste pentru bani, adecă pentru galbeni sau pentru haine, şi grăieşte la povestea Canonului său la 75, acela Valsamon, mărturia zice a doi oameni ce vor mărturisi asupra Arhiereului de va fi pentru galbeni ca o litră de aur, decia acei doi mărturi de vor fi drepti oameni buni şi vor jura, atunci mărturia lor se bagă în sémă şi să o ţii adevărată. Iară de va fi lucrul pentru 50 de litre de aur, atunci mărturia acelor doi mărturi nu se bagă în sémă, ci numai se fie trei mărturi, iară de nu va fi lucrul despre aur ci pentru păra luării darului arhiereului aceleia, atunci trebuie se fie 5 mărturi, şi pentru pădă ca acesta se jure, şi decă vor jura se bagă în sémă mărturia lor, decia să ia şi

darul Arhiereului, [Zri] iară așa adevărat se fie acele mărturi cum am zis mai sus, credincioşi cu viaţă bună şi drepti, iară de vor fi vrăjmaşi, sau cu viaţă rea şi nedrepţi atunci mărturia lor de tot nu se bagă în sémă.

Pentru pădăşi să n'aducă mărturie casnici, nici rudenie.

Glava 23. [Soborul Cartaghenei, Can. 130 şi 58]. Canonul 130 şi 58 al sfântului săbor de la Cartaghena zice : păraşi de vor aduce oameni mărturie de în casele lor sau rudenii, aceia să nu se bage în sémă la judecată.

Pentru ca mărturiile trebuie să fie foarte omene credincioşi şi cari se opresă să nu mărturisescă şi cari nu se opresc.

Glava 24. [Leu, şi Constantin împăraşi]. Grăieşte legea împărătească, adecă Leu şi Constantin, marturii cari vor să mărturisască, trebuie se fie credincioşi foarte şi drepti, şi fără vină, cum pentru niscare lucruri, haine sau bani, mutare sau nemutate, aşijderea şi pentru păra a obrază sfinţite adecă a Arhiereu sau a preot.

Călugărul prost de va mărturisi să nu se bage în sémă, că el a lăsat lumea şi lumestile.

Preoţi cari nu sunt în chipul călugăresc, de vor mărturisi să li se socotască mărturia.

Carele se va năpăstui sau se va osindi la judecată sau pentru mărturie mincinosă, sau de'l va face de ruşine judecătorul pentru altă răutate căci va fi cleveţit pre cineva, nici cela ce va lua galbeni să părăscă, sau să nu părăscă, nice curvari, nici ucigaşi, nici tâlhari, nici altul ce va fi făcut ruşine fără de cale : mărturia a nici unuia de acestora nu se socoteşte la judecată, şi de vor pădă pre cineva aceştia cari vor avea de aceste vini ce scriu mai sus. nici păra lor să se asculte la judecată, nici în samă să se bage. De va fi cine va de douăzeci de ani, sau va fi surd, sau îndrăci. sau slugă, sau curvari, sau mitul, nu pot mărturisi la judecată.

Mărturiile carele vor să mărturisască, li se întreabă de rând, adecă de dreptatea ce au pentru lucruri bune ce fac şi de credinţă, ce să zice, de va fi creştin şi face bunătăţi carele plac lui Dumnezeu, sau păgân iaste a creştin : şi iară, petrece viaţă înbunătăţită şi Dumnezească, au ba ?

Acesta trebuie judecătorului să vază şi să ispitască mărturiile, carele vor să vie la judecată să mărturisască pentru tot lucrul cum îşi petrec viaţa lor. sau au bunătăţi bune a rele :

Cuvintele mărturiilor se bag în sémă într'acest chip, nu ale celor ce au cuvinte dela mărturi, deaceia să se ducă să mărturisască : ce mărturiile se întreabă faţă către faţă.

Nu se bagă în sémă mărturia numai de în-
tr'auzire, fără numai când vor mărturisi pen-
tru hotară și pentru împărțirea caselor, a vii-
lor, și a țarinilor.

Tatăl și feciorul de vor fi supt oblăduire ;
și doi frați de vor fi amândoi la un loc pot
să mărturisescă la vre-un lucru și nu se apară
căci că sânt de într-o casă.

Un om ce va fi de 14 ani. pôte să mărtu-
risescă la vre un lucru de galbeni. iară la
păra Arhiereului, măcar de ar și ști. mărtu-
ria lui nu se bagă în sémă.

Episcopii mărturisesc și când iscălesc în
carte pentru lucru.

Mărturiile carele vor mărturisi de nevoie
sau de silă, sau pentru mită, acelea nu se
bagă în sémă.

Carcele se află părat, acela nu pôte pre al-
tăl să părăscă.

Câte zile se zăbovesc mărturiile la o jude-
cată, ori multe, ori puține, cheltuiala lor plă-
tește cela ce 'i au adus după porunca judecă-
torului.

Mărturiile cărui își vor scrie iscăliturile în
zapis pentru vre un lucru, deacia vre odată
de va veni la judecată să fie lucrul acela,
a'unc' acelea mărturiil de nu vor vré de voie,
ei să mărturisescă și de nevoie, pentru că
sunt scriși cu iscălitură în zapis.

Mărturiile carele vor să mărturisescă ori
la păra, ori pentru galbeni și haîne, trebu-
iaște cu jurământ să se întrebe, știu au nu
știu de acéle lucrure.

Nu mărturisește schilerul, adecă vameșul,
carele ține asupra lui lucruri Domnești cum-
părate.

De va mărturisi cineva asupra vre unui
om, acela nu pôte iară și a doa oră să mărtu-
risescă asupra lui, căci că i să arată a'î fi
vrăjmaș.

[Matei]. Trebuiaște mărturiilor atâtă să
facă jurământ, atunci să se întrebe de jude-
cătorii pentru lucrul acela ce iaste și cum
nu știu pentru care vină 'i-au chemat la ju-
decată. Iară de vor fi mărturiil multe, atunci
judecătorul prinde cuvintele celor mai cin-
stiti.

La lucruri Arhierești carele se judecă la
judecată, de va fi pentru o litră de aur, doi
mărturiil credincioși să mărturisescă, și să
bagă în sémă mărturia lor. iar de va fi pentru
51 de litre, atunci trei mărturiil să mărturise-
scă, iară de va fi pără pentru lucrul Arhierei
lui, cinci mărturiil să fie credincioși și buni
și cinstiți să jure ; deacia atunci după mărtu-
ria lor, se face judecata părei aceia, și scôte
pe Arhiereu, adecă i să ia Arhieria. Așa au
zis Valsamo mai sus.

[Zri]. Săraciil nu mărturisesc. Săraci se
chiamă, cea ce nu le plătește bucatele lor
carele au, 50 de galbeni.

[Armenopol]. Armenopol zice să fie mărtu-
riile credincioși iară nu urgisiți.

Trebuie judecătorului să caute și să ispi-
tescă pre fiecare mărturie, de va fi cinstit și
îmbunătățit sau necinstit și rușinat, sau bo-
gat sau sărac. și pentru sărăcia lui au venit
să mărturisescă ca să dobândescă ceva, sau
fi iaste prieten despre vre-o parte. De aceia,
cand nu va fi mărturia, nici necinstit, nici să-
rac, nici vrăjmaș, atunci mărturisește și i se
priméște mărturia lui, iară într'alt chip nu
să bagă în sémă

Nici eretic, nici ovreiu, nu mărturisește a-
supra creștinului.

Pentru Preotul de va mărturisi strămb sau
va prinde tagă pe iscălitura lui.

Glava 25. [Iustinian împărat] Preotul
de va mărturisi strămb, de niscare lucruri,
adecă de vie sau de moși, sau de case, sau
de haîne, sau de galbeni, se opréște de preo-
ția lui 3 ani și să'l ducă să șază la Mănastire.
Iară de va mărturisi asupra culva, ca să i se
facă stricaune la trupul omului. sau să'l
piarză viața, sau de în trupul lui ceva, atunci
să i se ia popia de tot. Așijderea se pedep-
sesc și alți clirici de vor mărturisi strămb.

[Legea] Iară de va iscăli Preotul verî la fie
ce lucru ce va fi, și apoi pre urmă va prinde
tagă de iscălitură, cum au iscălit rău, acelaia
să i să ia popia.

[Săbor Carthagena Can. 13]. Așijderea și
fie cine ce va prinde tagă de zapis, sau de is-
călltura lui, să fie lipsit și gol de cinste ce
va avé.

Iară pentru Preotul ce va mărturisi strămb,
au socotit niște Dumnezești părinți, cum să
nu se opréscă acel Preot de popie, ci să i se
ia popia de tot.

Pentru Preot sau Diacon de va fi sărî
părăscă cine-va.

Glava 26. [Isprava Dumnezeștilor pravilî].
Să știți că la păra preotului sau a diaconului
vor și poruncesc Dumnezeștile Pravile, cum
așa să se caute lucrurile lor. ca și la păra a
Arhiereului, adecă să fie și părăși și mărtu-
riile credincioși, și cinstiți cum am scris mai
sus. Atunci să se priméscă și la păra și la
mărturie : iară de vor fi cu vieță rea și mărtu-
riile și părăși. atunci să nu se bage în
sémă nici păra părășilor, nici mărturia mărtu-
riilor.

[Armenopol]. Și carele va cleveti și va păra
pe Ar iereu, sau pre alt preot, și nu va putea
să le dea de față, acela să plătescă la Domnie
30 onghii de aur, căci că l'au clevetit pe ne-
dreptate, sau să pață aceia patimă ce vrea se
pață el.

Pentru Preot sau Episcop, sau alt sfînțit ce'l
vor lua darul iară el va face liturghie.

Glava 27. [Apostoli Canon. 28]. Canonul

28 al sfinților Apostoli grăiaște : care episcop, sau preot, sau diacon, ce li se va fi luat darul și i vor face liturghie, adevă să le fie luat darul pentru niscare greșale adevărite și vor îndrăzni la liturghie să facă, unul ca acela să se gonască de tot și de în beserica lui Hs.

[Zonara]. Liturghia nu se zice numai jertva cea fără de sânge, ci totă slujba besericii, adică botejunea, blagoslovia cununiei, vecernie, utrănea, și altele toate câte se fac cu blagoslovenie vă naș.

Pentru judecata Patriarhului că nu se mai judecă a doa bră

Glava 28. [Matei]. Judecata Patriarhului nu se mai judecă, nici se caută la altă judecată pentru că judecata Patriarhului iaste începătură și cap tuturor judecăților besericești, și că dela dânsul sunt judecățile bisericesti. și la dînsul se întorc de se judecă. Drept aceea la altă judecată nu se judecă, nici de nimeni nu se caută, că aceia iaste începătură. Numai, ce se mai judecă aceia Duhovniceste între patriarhul cu săborul.

Pentru Arhiereul carele îi iaste luat darul, are voie să mai chame a doa bră săborul să se mai judece de lucrul părei lui.

Glava 29. [Alexie împărat a lui Comnin]. Grăiaște hrisovul al împăratului deapănarea pomenitului Chir Alexie al lui Comnin, și dă slobozire Arhiereului său altui preot, căruia îi vor fi luat darul, să mai chame a doa bră Săborul să se mai judece lucrul părei lui, să vadă drept s'au judecat au strâmb.

Pentru Arhiereul de va fi luat darul vre unui Arhiereu și după aceea s'au aflat nevinovat, și de când s'au început a se lua darul arhiereului și iară s'au iertat.

Glava 30. [Săbor Cartaghenie Canon 15]. Canonul 15 al Sfântului săbor de la Carthagea porunciaște că de vor fi luat darul vre unui Arhiereu, și apoi s'au făcut a doa judecată, și s'au aflat Arhiereul carele i s'au luat darul nevinovat, atunci judecătorii cari l'au judecat și l'au luat darul nu se pedepesc, însă adevărat de l' vor fi judecat după tocmela Dumnezească, și nu vor fi luat mită, nici au fost vrăjmași.

[Legea]. Călea de sunt judecate și tocmite rău, nici vremile nici pravile nici obiceiul pe acelea nu pôte să le adevăreze.

[Fotie Tarigradenul]. Iară pentru decând s'au început a se lua darul Arhiereilor și iară a se erta, pre la bogate vremi și Săbora, și de bogați părăniți acești de multe ori s'au făcut ca de Sf. Atanasie și în vremea lui Marchel Episcopul de la Angira și Macarie, și pre la alți mulți, pentru rugăminta omenilor cari l' cerea și ruga pre Arhiereul lor. Făcutu-

s'au iară și în vremea lui Iracila sfântul Patriarh de la Alexandria, căruia îi fuse e Ispravnic Dionisie, și după acesta Maxim, iară după acela Teona, iară după aceștea sfinții sfeștino Mucenic Petru, carele opri pre Aria diaconul și l' împrăstie afară de tot de beserica. Acesta sfântul Petru muncitu s'au în zilele lui Maximian împărat, și cu porunca lui capul l'au tăiat. Iară deacia Sfântul Ahila se făcu în locul lui următorii, și luă Scaunul al lui sfinții sfeștino Mucenic Petru de la Alexandria. Deacia acest sfânt Patriarh Ahila de la Alexandria, primi pre acela, pre Aria, și l' ertă. Deacia nu l' numai iartă, ci încă l' făcu și preot, și l' puse să păzescă și Școala dascălii Alexandriei. Că și pre Evthii pre carele opri și l' luase darul sf. Flavian : iară Alexandrenul și Antiohenul și Ierusalimlenul, ei îl primiră după mărtea lui sf. Flavian. Că Zlatoust carele fu scos de Feofil edinoslapniț fără de alți Patriarși, iară ei îl primiră pre Petre al Militului Episcop, luă darul Sf. Metodie, iară Patriarhul Fotie îl îndreptă și nu numai ce l' îndreptă ci încă l' făcu și Mitropolit Mitropoliei Sardiiei. Că și pre alți mulți pre care l' scosese Sf. Ignatie pentru greșale, iară acela Sfântul Fotie pre aceia îi primi, și pre alți mulți pre cari l' scosese sfântul Fotie, iar cel mai de sus sf. Ignatie primea pre dînșil.

Pentru schimbarea arhiereilor, și pentru lepădări și pentru că se dă scaunul arhiereesc către alt arhiereu Eaargesc.

Glava 31. [Matei]. Schimbarea iaste, când ar lăsa vre un Arhiereu Mitropolia sa care o ține, și să ia alta, sau episcopul episcopia.

Iară canonul 16 al săborului de la Antiohia iartă să se facă schimbări Arhiereilor, de va fi mitropolit cu sfatul și cu voia Patriarhului, iară de va fi episcopie, cu voia și cu sfatul Mitropolitului al eparhiei aceia.

[iar a lui]. Iară lepădare iaste și se chiamă care lasă Arhiereul, și scaunul, și arhieria.

Chiamă-se lepădare, și când lasă numai scaunul și și ține Arhieria și se dă către dînsul alt scaun eaargesc. sau să și face adevărat Arhiereu într'insul.

[Zri]. În vremea lui Zinon împărat, lepădă-se de scaunul Patriarșesc. Martirie Patriarhul de la Antiohia, și era adunați toți omenii preoți și mireni, și zice, pentru neplecatul cliros și pentru ne smeritul om. lepădă-mă zice de scaun, iar rânduiala Arhieriei mele, voiți să mi-o țiu curată și nespurcată : și se lepădă de scaun, iar nu de arhierie.

[Săborul Antiochiei Canonul 16]. Dă se și eaargesc obraz alt scaun, către alt Arhiereu de l' va trebui, carele nu va avea scaun, sau de va și avea, și are voe în totă noria ca al ei păstoriu și dascăl, adevă ca și cel adevă-

rat Arhieru al ei, iar sfântul scaun nu pôte să'l ție nici cum, nici pôte să se hirotonească într'acel scaun. fără numai Arhieru cel ade-verit carele s'au hirotont într'insul. Deacia ose' l de acela. ce se zice de sfântul scaun, toate lucrurile Bisericești le face neapărat pre rânduelă și pre tocmeli Arhieré-că.

[*Caută de vezi respunsul Dumnezești pravi-lu*]. Iară de va îndrăzni de va face, această fără de lege și neomenie, adecă să se sue pre sfântul scaun carele iaste străin și departe de dânsul. fără numai adevăratul lui Arhieru cum'am zis. carele iaste închinat numai lui iară nu altuia ; unuia ca aceluia să i se ia darul Arhieriei lui, cum grăesc și poruncesc Dumnezeștile Pravile.

Pentru Episcopi și Preoți de nu vor pomeni pe Mitropolitul lor, și pentru greșalele preoților, că se cade să'i canonească Arhierul.

Glava 32. [Soborul 1 și 2 canon 13]. Cano-nul 13 al săborului de întâi și de al doilea grăiaște : care episcop, sau de în preoți, sau cineva de în diaconi, se va părăsi căci se va afla Mitropolitul lor în pără, și nu i se va fi făcut judecată și ispravă asupra lui, de nu'l vor pomeni la Dumnezeiasca Liturghie, și la alte slujbe, pre aceia au poruncit sfântul să-bor să li se ia darul de tot.

[*Simeon Soluneanu*]. Și când va cădea preotul într'altă greșală, atunci se cade să se ca-nonească de Arhieru, însă de se va face acé-stă greșală preotului, de nepază și de nești-ință, sau și de lucrul vrăjmașului. atunci nu se face întrebare multă de greșala lui, ci să aibă și puținea iertăciune mai la vreme. Iară de se va fi făcut pentru lénea lui, atunci să plângă și să tânguiască cum 'l este greșala și să ia înd eptare de la Arhierul.

Pentru Anatema.

Glava 33. [Săborul 4, canon 7]. Anatema iaste despărțire de Dumnezeu, și împreunare și moștenire Satanei. Iară sfântul al patru-lea și a totă lumea săbor, pentru Anatema grăiaște așa : nici un om credincios creștin să nu'și zică Anatema, numai ce să zică eretici-lor, și călugărilor cari lăpădă chipul și nu vor să se mai întorcă ; Iară de vor veni spre pocăanie priméște'l și 'l îmbrățișeza, pentru că Domnul nostru Iis. Chris. carele s'au po-gorit de în ceriuri pentru spăsenia noastră, zice : n'am venit să chem drepti'l, ci păcăto-șii la pocanie, și mare hucurie se face în ce-riuri pentru un păcătos ce se pocăiaște.

Pentru cea ce se afurisește drept sau nedrept de Arhieru.

Glava 34. [Simeon Soluneanu]. Un om ce se va afurisi drept sau nedrept de Arhie-reul lui, acela să nu cumva să nu bage în

sămă de tot afurisania, nici să se facă sin-gur socotitor adinsă eluși, zicând că pe nedre-ptate s'au afurisit : ci să alerge cu totă dra-gostea și smerenia la Arhierul lui, ca un rob să'l rōge să'l iarte. Iară de nu'l va priimi, a-tunci să ia cu sine pre niscare ômen'i cucér-nici preoți și mireni, că pentru ruga lor se tample iertăciune, iară de nu va vrea, însă de va fi episcop atunci să mērgă la Mitropo-litul lui, iară de va fi Mitropolit atunci să mērgă la Patriarhul cerșând iertăciune să'l iarte, nu că dōră va să părăscă pre Arhierul lui, că deca va prinde de veste să se intris-teze, și măcar căci că se va întrista și pre dreptate : pentru că altă judecată este a lui Dumnezeu și alta a ômenilor, și de va face așa, atunci și de la Dumnezeu și de la Pa-triarhul, sau și de la Mitropolitul va lua ier-tăciune.

[Zlatoust]. Grăiaște iară și Dumnezeescul Zlatoust : Când afli, zice, pre omul păcătos, atunci tu nu'l scôte numai cât de la beserică ca să nu'l răpescă Satana, să'l dea iară în turmușul lui : ci'l chlamă singur de eluși, dē-cia de o parte îl cērtă, iară de alta 'l rōgă ca să'l scoți de în rēu. Dēcia de te va as-culta bine să știi că ai dobândit sufletul lui, cum au zis scriptura, că cine va întorče zice pre păcătos de în rățacita lui cale, acela isbă-vește'l sufletul de mōrte și acopere mulțime de păcate.

Pentru Arhierul de va opri preot, sau de va afurisi pre miren ca să ia mită, sau va în-chide biserică, sau pre alt preot sau sfințit, sau pre alt cineva, de va afurisi fără vind.

Glava 35. [Săbor 7, canon 4]. Canonul al patrulea, al șaptelei săbor grăiaște : care Arhieru, pentru vrajbă, sau patimă, sau pen-tru să ia galbeni, va opri vre un popă de Li-turghie, sau va afurisi miren, sau va închide biserică, ca preotul să nu slujască și să se mărăscă Dumnezeu : acela să pață singur a-ceia, adecă să pață el ce a făcut, ce se zice de va fi oprit pre cineva, să fie el oprit, de va fi afurisit, să fie el afurisit ; după cum zice David : să i se întorcă rătotatea lui la capul lui. [Psalm 7]. ca un călcătoriu de învățările lui Dumnezeu și de tocmirile Apostolilor.

[Petrul Apostolu]. Grăiaște și Dumnezeescul Apostol Petru : Paște zice turma lui Dum-nezeu, nu cu necăjire, ci cu voie Dumnezeiască și nu cu dobândă rea, ci cu bună voie, și să fii isvode turmelor vōstre. ca să faceți voia lui Dumnezeu, și de veți face așa, purta-veți de la Dumnezeu cununa cea neveștejită a slavei sale, iară de veți face împotrivă, bine să știți că în loc de cunună veți lua munca de vēc.

[Pavel Apostolu]. Grăește și Dumnezeescul

Pavel Apostol : cei nedrepți, împărăția lui Dumnezeu nu vor putea moșteni.

[*Valsamon*]. Iar care preot va afurisi pre vre un creștin afară de lege fără de vină, acela Preot să fie în urgie și să se pedepsască, căci a afurisit creștinul fără de vină

[*Dionisie Areopagitul*]. Grăiaște sfântul Dionisie Areopagitul la o poslanie a lui, că Dumnezeu nu ascultă zice pornirile cele dobitocești ale preoților.

[*Iustinian împăratul*] Iară Nearaoa a lui Iustinian împărat grăiaște : poruncim zice Arhiereilor, și preoților, să nu afurisască pe nici un creștin, până nu va arăta vina lui, de acia de va fi și vor zice pravilele să se afurisască : atunci unul ca acela să'l afurisască.

[*Vezi*]. Iară de vor afurisi pre vre un creștin și nu'l va arăta vina lui, după cum zic pravilele, adecă de'l vor afurisi fără de arătarea vinei lui, atunci să meargă la alt Arhiereu mai mare să'l iarte, iară cea ce l'a afurisit să se pedepsască : adecă să'l oprască de preoție Arhiereul cel mai mare cât 'l va fi voia, și căci au făcut pe nedreptate, pe dreptate să rabde și pedepsă.

[*Leu și Constantin împărați*]. Poruncim Arhiereilor să nu despartă pe nimenea de sfânta Priceștenie fără vină, iara de vor face această fără vină și fără de arătare. aceia să se oprască de sfânta Cuminecătură un an.

Pentru ceia ce se împreună cu cel afurisit.

Glava 36. [*Apostoli, canon 10*]. Canonul 10 al sfinților Apostoli grăiaște, carele se va ruga împreună cu omul cel ce iaste afurisit, atunce se afurisește și acela.

[*Gregaie, Zonara*]. Pre cea ce'l afurisesc, pre aceia pentru păcatul afurisesc, drept aceea să cade să nu se împreune cu dânsul nimenea, căci că acela urgisește pre Arhiereul carele l'a afurisit și închipuiaște și alta, că arată cum ar fi că l'a afurisit Arhiereul rău, pentru aceia serogă împreună cu dânsul, și nu va să se despartă cade un afurisit, drept aceea zice pravila, carele va umbla sau se va înprieteni, sau va ceti, sau va cânta, sau în biserică. sau acasă'l eu afurisitul, să se afurisască și acela.

Iară de va vorbi cine-va cu cel afurisit de acesta nu se poate opri, ci numai se oprăscă să nu se roge împreună cu dânsul.

Pentru afurisitul cum se cunoște după mărtașă lui de unde s'a afurisit.

Glava 37. [*Acăstea toate de afurisanie s'a aflat într'o carte a Sfintei Sofii de la Solun*]. Carele are poruncă sau catara : adecă blăstem, aceluia numai ce i se ține dinainte trupul întreg.

Carle are anatemă, acela se arată galben și degetele'l șgărcite.

Iară carele se arată negru, acela să știi că a afurisit de Arhiereu.

Iară carele se află alb, acela iaste afurisit de Dumnezeuștile pravile.

Maș sus zice și arată pre afurisitul de unde s'a afurisit; iară pentru afurisania preoților nici cum nu aduce aminte, ce va să fie această ?

Preoții să nu afurisască pe nimenea fără voia arhiereului lor.

Glava 38. [*Mirare*]. Preoților nu li s'a dat alt dar, fără numai să slujască Liturghie, să hotéze și să blagoslovască nunta, și alte împotriva acestora. [*Deslegarea Dumnezeuștilor învățători*]. Iară a erta și afurisi s'a dat Arhiereilor, că se asemănă chipul apostolilor, căora Christos le a dat această putere și le zise : câte veți lega pe pământ fi-vor legate și la ceruri, și iarăși zice : eu sunt lumina lumii, drept aceia de în mijlocul Dumnezeuștilor Apostoli, și al următorilor lor, adecă al Arhiereilor, darul se dă la toți. cum se dă și lumina, drept aceia preotul nu poate afurisi pre nimenea fără voia Arhiereului său. că singur iaste Dascal, și Păstoriu, și purtătoriu de grijă a spășenii oamenilor lui Dumnezeu, drept aceia lui i s'a dat darul, iară cu puterea și cu isprăvnicia lui, afurisesc și iartă păcatele și preoții

[*Caută, o Preote*]. Iară care preot va afurisi pre vre un creștin fără voia Arhiereului său, acela va să dea sémă Domnului nostru Iis. Chris. la a doa venire căce au despărțit pre creștinul de slava lui Dumnezeu; că afurisania iaste despărțire de Dumnezeu.

[*Apostoli, canon 39*]. Grăiaște iară și canonul 39 al sfinților Apostoli, preoților zice nu s'a dat să oprăscă, să canonescă, sau să afurisască pre cine vor vrea. și să deslege afurisanie, sau păcate, că această putere iaste dată Arhiereilor, iară nu preoților, și de nu vor avea voie de la dânsii, acăstea să facă nu pot. [*Zri*]. Ore vedeți că până nu ia voie preotul de la Arhiereu nu poate afurisi; pentru aceia și mai sus nu grăiaște pentru afurisania Preotului, să se cunoască și să se arate, și să se afle, cum se cunoște de Lege, și de Arhiereu, și de poruncă, și de blestem, și de anatemă, căci că n'are putere să afurisască, cum scrie mai sus după apocotela Apostolăscă.

[*Vezi*]. Ce însă preoții cari vor să lăcuiască cum place lui Christos, aceia să facă afurisania cu puterea Arhiereului, că cum ați auzit cătu'i de mare taia afurisaniei, drept aceea se cade Arhiereului să socotască forțe cu deadinsul de lucrul cela ce va să facă afurisanie, pentru aceia căutați de vedeți forțe bine pentru acăstea.

[*Caută de vezi de acăstea toate*]. Pre în bogate locuri unde nu se află Arhiereu, acolo fac

săbor Clirici, ca niște ispravnicî ce sunt Arhiereul lor. decia socotesc lucrul acela de care vor să facă afurisanie, și așa dau slobozie să se facă.

[*Protopopul*]. Iară pre alocurea pre unde nu e nici cum Arhiereu, acolo se socotește lucrul acela de socotitoriî satelor, sau al orașelor al : celuiia loc sau ținut, sau de preot, sau de duhovnic, pentru care lucru și duhovnicii socotitori de locuri se chiamă; și așa fac și ei afurisanie.

[*Zlatoust*]. Grăiaște și Dumnezeuescul Zlatoust, când se afurisește creștinul zice, atunci bine să știți că înbrățișeză predănsul Satana. Drept aceia trebuiaște a socoti forte bine de lucrul afurisaniei, care va să se facă asupra creștinului, decia atunci să se afurisească.

Pentru cei afurisiți, pre cari afurisește Arhiereul iară după mörte se află trupurile lor deslegate.

Glava 39. [*Intrebare*]. Pre niște ömeni cei afurisi pre dreptate cum se cade, și pre lege Arhiereul lor, ca pe niște călcători de Dumnezeuiasca lege, și murind afurisiți iară nu vrură să ia iertăciune și l' îngropară, iară peste puțină vreme se află trupurile lor dezlegate, și deznodate öse de öse. O mare minune ! înfricoșat lucru iaste acesta adevărat și minunat; de vreme ce pre dânșii afurisi Arhiereul pre cale, și cum nu se aflară trupurile lor întregi, adecă nedezlegate și întregi, ca și altor afurisiți, care lucru se vede o minune mare și gröznică, că Domnul nostru Is. Hs. zice : câte veți lega pre pământ legate sunt, iară de decă iaste prea minune mare, pentru cela ce să afurisi pre lege, și după mörtea lui să i se afle dezlegat trupul și mădulările ! Ce va să fie decă ?

[*Răspuns*]. Să știți de decă toți ömenii și să vă îngroziți auzind povēstea acestuia lucru și o ascultați.

[*Deslegarea a Dumnezeuștilor Dascați*]. Cela ce s'a afurisit pe dreptate cum se cade și pre lege de Arhiereul lui, și după mörte să se afle dezlegat, acela mai multă nădejde de spăsenie n'are, pentru că calcă Dumnezeuștile învățături, și pentru căci nu se întörse să și vie la pocăenie să ia ertăciune de la Arhiereul carele l'a afurisit pentru aceia se află deslegat, pentru că unul ca acela mai mult n'are nădejde să ia ertăciune, pentru că s'a făcut moștenan nefsărșitel munci a Iadului; iară ceia ce se află nedezlegat și întregi trupurile lor, aceia cer ertăciune, ca să se izbăvescă de în legătura afurisaniei, că cum se află trupul legat pre pământ, așa iaste și sufletul legat și muncit în mările dracului; iară decă ia trupul ertăciune și să deslegă de afurisanie, atunci cu puterea lui Dumnezeu, izbăvește-se și sufletul de în mările dra-

cului și ia viața de veci, lumina fără sēră, ceta dreptilor și bucuriă nespusă.

Pentru mortul ce se va afla întreg trupul lui, și pâr neavând nimica.

Glava 40. Să știți și de decă, că însă de se va afla în mormēt trup întreg și pâr neavând nimica, de decă iaste socotela și indoire, că sau iaste afurisit sau ba, ci însă trebuie să scöfă trupul acela afară de în mormântul cela ce iaste, să l' bage într'alt mormânt curat nou, deacia dacă va trece bogată vreme, să l' caute, de se va afla deslegat acel trup întreg de bine, iară de se va afla nedezlegat să știți că iaste afurisit, și cēre, sau așteptă ertăciune, ca să se izbăvescă de legarea afurisaniei.

[*Caută de vezi aicea lucru minunat și te îngrozește*]. Să știți și de decă, când se află omul afurisit, și i se citēste molitvele de ertăciune de la Arhiereu și nu se topēste trupul afurisitului, adecă de nu se va deslega de afurisanie, atunci să fiți adeveriți și să știți că nedreptate au luat, pentru aceia nu se topēste nici se deslegă, până ce va întörce, sau să plătescă aceia ce au luat fără dreptate, iară dacă va plăti, atunci va lua ertăciune și se va deslega.

Pentru Preotul cel va opri Arhiereul lui de liturghie, iară el va îndrăzni de va sluji.

Glava 41. [*Săborul Carthaginei, Canon 29*]. Canonul 29 al săborului de la Carthagena grăiaște : Că pre care preot va opri de Liturghie Arhiereul lui, sau pe drept sau nedrept, și până nu i se va lua sēma de lucrul lui, el va îndrăzni de va sluji, aceluia să i se ia darul, măcar de au fost oprit și fără de vină, pentru căci că el adins eluși și-a făcut socotela judecății pentru care vrea să se judece.

Pentru Clirici și Călugəri de vor face sfat sau însofire asupra Arhiereului.

Glava 42. [*Săbor 4, Canonul 18*]. Canonul 18 al patruelea săbor grăiaște : care cliric sau căluger se va afla, să facă sfat, sau însofire, sau să se facă ceta asupra Arhiereului lor, sau a săborului lor, acelora să li se ia darul.

[*Zonara*]. Sfātuirea iaste. când neștine asupra cuiva se sfătuesc să strice cuiva ceva, sau cinstea, sau viața, sau avuția, și se jură să nu cumva să trecă de într'aceia tocmelă a sfațului carea au tocmi, până vor face

[*Valsamon*]. Sfātuire se chiamă și prietenia când o face omul cu jurământ.

Însoțirea iaste când se adună de se sfătuesc să facă cutare reu.

[*Matei*]. Iar cete și afară de sobor se chiamă când se va afla vre un Arhiereu într'o vină de greșale, deacia i se ia darul de la săbor, iar cî nu bagă în sēmă aceia, ci slujaște.

Deacia unii se oselesc de creștini și se duc de slujesc și citesc deosebi, iară oprăla ce l-au oprit Arhieriei nu o bagă în seamă.

Pravile împărătești.

Pentru ceia ce îndemnă și ajută cuiva, să îl sfătuesc spre rău, sau când va trimite pre altul să facă o răutate.

Glava 43. [Zac. 1]. Ce folos ar avea neștine când sfătuiască pre alt cine-va sau îi ajută, sau îl trimite să facă vre-o răutate?

[Zac. 2]. Când va îndemna neștine pre altul și îl întărită de l' mânia, sau l' învață să facă vre-o răutate, acela se chiamă sfătuitoriu răutății.

[Zac. 3]. Ajută neștine cuiva să facă greșală, când dă bani, sau ămeni, sau cai, sau arme, sau scări să fie de suit, sau alte lucruri de aceea trebă, pentru să facă greșală cum au socotit.

Iar mai vartos îi ajută, când merge el singur cu capul seî de se împreună de bună voe să facă greșala împreună cu celălalt.

[Zac. 4]. Multe feluri de sfaturi sânt; asijderea și la ajutoriu, de vreme ce sfatul se face numai cu cuvântul, iar ajutoriul se face și cu lucrul. Drept aceia sfătuitoriul, cu ajutoriul nu se vor pedepsi amândoi într'un chip.

[Za a. 5]. Alta iaste când sfătuiască neștine pre altul se facă greșala, și alta iaste să trimiță să facă. Pentru căci că cela ce sfătuiască el socotește folosul celui ce l' sfătuiască, iar cel ce trimite să facă greșala, acela socotește numai folosul seî. iară nu socotește celui ce l' trimite. Drept aceia judecătoriul nu se cade să socotească cuvintele când să va face vre-o greșală, căci că cum grăiasse cu cuvântul cela ce sfătuiască, așa grăiasse cu cuvântul și cela ce trimite; iară judecătoriul se cade să cercetăze, la carele au rămas folosul și dobânda ce au venit depre acela greșală ca să pôtă înțelegă carele iaste adevărat și mai întâi vinovat. Încă mai iaste un lucru între sfătuitoriu și între trimițători; pentru că cela ce sfătuiască, nu rămâne datoriu celui ce l' au sfătuit, iară cela ce trimite pre altul să facă greșală, acela rămâne datoriu lui, ce să zice celui ce l' trimite.

Mai mare lucru iaste să trimiță pre cine-va să facă greșala, decât să l' sfătuești să facă. Pre cela ce l' vor cleveti, c'au trimis pre altul să facă o greșală, iară el de va arăta cum nu l' au trimis, ci numai ce l' au sfătuit să facă acel lucru, acela să fie slobod de păra ce l' au clevetit întâi și de certare.

Cela ce va zice cuiva vre unui prieten, să uciğă pre vre unul ce le va fi amânduror vrăjmași, atunci să cade să socotească și să cercetăze judecătoriul, acest cuvânt ce au zis,

să afle, sfat au fost au învățătură, au cuvânt de ascultare, să facă cum i-au zis și fără de voia lui, ce să zice să l' uciğă; carele se cunoste într'acesta chip, că de se va afla acesta ce s'au îndemnat a merge spre ucidere, cum n'au făcut nici odată ucidere, și nici atunci n'ar fi făcut, de nu l' ar fi îndemnat acela; atunci să chiamă că i-au dat învățătură, ce se zice i-au zis: pasă de uciide pre cutare om, el s'au dus și l' au ucis pre cuvântul celui om; iară de se va afla cum el l' au vrut uciide și fără de zisa și îndemnarea celui, atunci cel cuvânt au fost numai de l' au sfătuit. Iară de va fi isvod, cum de nu i-au vrut zice acela, s'au l' au vrut uciide s'au ba, atunci judecătoriul crede că l' ar fi ucis, măcar de nu i-ar fi zis nimică.

Al doilea semn, pentru să cunoscă judecătoriul, pre cela ce l' au trimis să uciğă pre cea-lalt, să vază ore sfătuitu-l' au au zisu-i-au să mergă să l' uciğă și fără voia lui? care semn iaste acesta, pentru să cercetăze judecătoriul și să cunoscă pre cel ucis, căruia au fost mai mare vrăjmaș, căci că de va fi fost uciğătoriul, atunci acea îndemnare au fost numai sfat, iară de va fi fost cel ucis mai mare vrăjmaș celui ce l' au sfătuit, decât celui ce l' au ucis, atunci aceia îndemnare au fost învățătură cum am zis mai sus, ce se zice ascultă tu cum zic eu, și fă cum te învê. pasă de l' uciide fără voia ta, eu voi da sâma, acesta se chiamă învățătură, și pre această învățătură au mers de l' au ucis.

Când nu va pute judecătoriul să cunoscă într'alt chip mai adevărat de acea îndemnare sfătuitu au fost au învățătură, atunci va munci pre sfătuitoriul să spue cu adevărat și să l' întrebe, sfătuitu-l' au sau învățatu-l' au să facă acea greșală?

Ce pedepse vor lua ceia ce sfătuesc spre rău să facă cine-va.

Glava 44. [Zac. 1]. Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greșală, acela se va pedepsi cu acea pedepsă cum se va pedepsi și cela ce va face greșală.

[Zac. 2]. Cine va îndemna, sau va învăța, sau va sfătui pre altul să facă vre un lucru rău și vre o greșală, acela se va pedepsi ca și cel vinovat ce va face greșală.

[Zac. 3]. Cela ce va arăta cuiva folosul și dobânda ce va avea dacă va face vre-o greșală, și de l' va sfătui acela, și va face greșala, acela ce l' au sfătuit, se chiamă sfătuitoriu spre răutate și se va pedepsi cum am zis.

[Zac. 4]. Cela ce va lăuda vre un lucru rău și cu greșală, iară neștine auzind se va răni la inemă și nu se va lăsa până nu l' va face acel lucru, acesta se chiamă svêtnic rău și se va pedepsi cum scrie și mai sus.

[Zac. 5]. Când va grăi neştine cătră altul şi va spune cum va să facă o răutate, şi acela'l va răspunde de'l va zice, bine va fi aşa să faci şi să nu zăboveşti ci să faci acest lucru, atunci acela ce'l sfătuiască spre rău să se pedepsască ca şi acela ce va face aceea greşală.

[Zac. 6]. Când va zice neştine, altuia ce va avea să ucigă pre cine-va : de vreî vrea să'l ucizi ucide'l, acela nu se chiamă sfătuitoriu rău, nici se va pedepsi, de vreme ce nu 'l-au zis acide'l, ci 'l-au zis de vreî vrea să'l ucizi, ucide'l, iată că nu'l îndemnă ci'l lasă în voia lui.

[Zac. 7]. Ceia ce vor fi într'un gând, cu cea ce vor face greşală, aceia să se pedepsască toţi cu o pedepsă şi cea ce n'au făcut ca şi cei ce au făcut, căci că au fost într'una toţi, şi acesta va fi când va fi şi greşala mare, cum s'ar zice, când ar hieneni Domnia, sau locul unde lăcuiaşte, sau alt lucru ca acesta ; iară de va fi lucrul mai puţin. atunci de aceea greşală nu se va pedepsi cela ce nu face ca acela ce face greşala.

[Zac. 8]. Cella ce va da niscare lucruri, de carele vor trebui celuia ce va să facă vre o greşală, acela se va pedepsi tocma şi cela ce au făcut greşala, ori mică, ori mare.

[Zac. 9]. Cella ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală acela nu va lua numai aceea pedepsă ce se va da vinovatului, ci încă va plăti şi pagubele toate ce va păgubi şi va piarde cela ce au pătit rău, şi acesta va fi când se vor face acele pagube tot pentru cea greşală ce s'au făcut cu sfatul lui.

[Zac. 10]. Cella ce va sfătui pre altul sau îl va îndemna să fure, acela se va pedepsi ca un fur, însă cu adevărat când n'ar fi furat furul fără de sfatul şi îndemnarea lui, iară de se va afla cum acel fur au fost învăţat şi de altă dată să fure, atunci cela ce'l va fi sfătuit nu se va pedepsi.

[Zac. 11]. Cella ce va sfătui pre altul să facă furtişag, acela să fie datoriu acel lucru ce s'au furat să'l dea. sau să'l plătescă stăpânului al cui au fost, măcar de nu 'l'ar fi furat el, ci numai pentru căci au sfătuit. să se facă acel furtişag. Aicea se cade judecătorului să socotească, de'l va fi sfătuit acel sfetnic, ce se zice să fure numai o sută de talere, iară el va fura două sute, şi decă va fi aşa, atunci sfetnicul nu va plăti mai mult de ceea sută de talere stăpânului, a cui vor fi fost banii, ci pre călă semă se va afla că l'au sfătuit.

[Zac. 12.] Când va sfătui neştine pre altul să facă vre o greşală, şi el nu va face atunci şi curând, ci va lăsa de va trece vreme multă, până va veni vreme de va face acel lucru : atunci tot într'un chip se vor pedepsi sfetnicul cu furul.

[Zac. 13] Cuvintele cele de sfat, acelea

mai mult se grăesc spre bine de cât spre rău. Şi acesta se va face şi se va crede. când între sfătuitori şi între păgubaşi nu va fi fost nici o vrajbă mai denainte vreme, pentru căci că de vor fi avut mai de mult adins eişi vrajbă, atunci cuvintele cele de sfat, mai mult se vor socoti spre rău de cât spre bine.

[Zac. 14] Cella ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, şi greşala să nu se facă, atunci sfetnicul nu se va pedepsi. Şi acesta va fi când greşala va fi micşoră, iară de va fi greşala mare cum s'ar zice, de hienleşug şi de stricăciune spre Ţară, sau spre Domnie, atunci sfetnicul se va pedepsi tocma ca şi când s'ar fi făcut acel lucru deservărit, şi se va pedepsi ca şi cela ce ar fi făcut aceea greşală.

[Zac. 15]. Cella ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, iară apoi se va căi ce au făcut, şi 'şi va întorţe sfatul într'alt chip, acela nu se va pedepsi, iară aşa nu va putea fi numai cu atăta : ci trebuiaşte să'l sfătuiască. alt sfat, împotriva celuia d'întăiu. Decia nici atăta nu ajunge, ci trebuie să adevăreze acele sfetnic, cum nu va face acel om pre sfatul lui cum l'au fost sfătuit întâi, decia de nu va putea să'l facă să se părăsască de acel sfat ce l'au sfătuit întâi, atunci se cade să mărturisască de faţă să auză mulţi hienleşugul ce au vrut să facă, şi încă nu va fi destul nici de 'l'ar zice, fereste-te de cutare lucru, să nu'l faci, că vei păţi rău, ci după aceea trebuie să spuie şi omului celuia ce va să'l facă rău şi să'l păgubescă, şi să'l spuie anume şi omul şi numele lui să se păzască de dănsul, decia decă va face acestea toate ce am zis mai sus, atunci nu se va pedepsi sfetnicul, măcar de ar şi face celălalt greşala care l'au fost sfătuit, iară de nu va zice vre unele de acestea ce am zis şi se va face şi greşala. atunci se va pedepsi ca şi cela ce va face greşala.

[Zac. 16]. Cella ce va da învăţătură şi va zice cui va să facă cutare greşală, iară după aceea va zice, să nu facă, iară el tot va face : acela să se pedepsască numai el singur, iară cela ce l'au fost trimis întâi să nu se pedepsască, şi la acesta lucru nu mai trebuiesc alte pedepse

[Zac. 17]. Cella ce va sfătui pre altul să se învrăjbescă cu cine-va, iară acela se va îndemna dntu sine, şi va mărge să'l ucigă, atunci sfetnicul nu se va pedepsi ca un ucigătoriu, ci se va pedepsi după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 18]. Cella ce va sfătui pre neştine să ucigă pre Consantin, iară el va ucide prelôn, atunci sfetnicul nu se va pedepsi ca un ucigătoriu.

[Zac. 19]. Cella ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, iară el va face greşala.

după cum l'aŭ învățat, și de s'ar prileji să l' iarte judecătorul să nu l' pedepsescă pentru aceea greșală: atunci nici sfătnicul nu se va pedepsi.

[Zac. 20]. Căla ce va sfătui pre altul să ucigă pre neștine iară el nu l' va nomaŭ ucide ci încă dintăŭ îl va munci, ce se zice îl va tăia nasul, sau îl va scôte ochiŭ, sau într'alt chip îl va sluti, după aceea îl va și omorî, atunci sfătnicul nu se va pedepsi într'un chip cu vinovatul, căci că vinovatului se cade să se pedepsescă cu omôrte cumplită, iară sfătnicul nu maŭ ce l' vor tăia capul.

Semnele cu carele se cunôște vinovatul, de va fi greșit după sfatul și ajutorul ce l' va fi dat sfătnicul.

Glava 45. [Zac. 1] Întăi semn iaste cum vinovatul aŭ vrut face aceea greșală și fără de sfatul ce l' aŭ dat, când va fi îngrozindu l' pre căla ce l'aŭ vătămă, încă maŭ înainte de ce aŭ făcut greșala.

[Zac. 2]. Al doile semn, cum nu iaste făcută greșala cu sfatul nimănuŭ, ci singur vinovatul va fi făcut din voia lui, ales când va fi fost maŭ nainte de sfat, să fi avut amândoi vrajbă, ucigătoriuŭ și cu cel ucis.

[Zac. 3]. Al treile semn iaste, cum l'ar fi ucis și fără de sfatul nescul, când va fi fost gătind arme maŭ înainte de sfătuire.

[Zac. 4]. Al patrulea semn iaste, când maŭ înainte de sfat va zice cătră cine-va, eŭ voiŭ să ucig pre cutarele, și nu pôte fi într'alt chip.

[Zac. 5]. Al cincilea semn iaste, când va face greșala târziuŭ, trecând multă vrême după ce l'aŭ fost sfătuit, pentru că atunci arată, cum aŭ făcut el greșala, iară nu pre îndemnarea sfătniculuŭ: ci din singură voia lui.

Ce pedepsă vor lua căla ce ajutorese pre altul să facă greșală.

Glava 46. [Zac. 1]. Căla ce va da altuia arme, sau caŭ, sau bani, pentru să mērgă să ucigă pre altul, sau de va da scări sau funiŭ, pentru se facă vre un furtișag, acela se va pedepsi ca un ucigătoriuŭ și ca un fur, pentru că se chiamă soție cu dișil.

[Zac. 2]. Și acesta va fi, când va da acēstea ajutoriuŭ, știind cum le trebuesc aceia ômenî să facă lucru rău, iară de va da acēle lucruri pentru alte tocmēle bune, iară acela le va trebui spre alte lucruri reale, atunci sfătnicul nu se va pedepsi ca cel vinovat, iară maŭ de multe ori crēde judecătoriuŭ cum acēlea dichise s'aŭ dat pentru alte trebî, iară nu să facă lucruri ca acēlea reale.

[Zac. 3]. Și acēstea se face de pururea la tôte tocmēlele.

[Zac. 4]. Căla ce și va zăloji casa lui la om ucigător, pentru să pue ucigaș acolo să pă-

zescă pe vrăjmașul lui: când va trēce, iară el să iasă înainteŭ să ucigă, acela se va pedepsi ca și un ucigător.

[Zac. 5]. Căla ce va petrece pre căla ce va mērga să ucigă pre cineva, sau să facă altă răutate, și l' va petrece pentru să nu l' învălu-iască cine-va mērgând pre căla, acela să se pedepsescă ca și cel vinovat, însă când se va afla de față. la acel loc unde se va face aceea greșală, sau când va fi mers în dēdins pentru acesta lucru. Iară de l' va petrece ca un priatin, și mērgând să va prileji într'acea greșală atunci nu se va pedepsi, iară de va petrece pentru să facă aceea greșală, și când se va fi făcut nu se va fi prilejit acolo de față, atunci iară nu se va pedepsi, că judecătoriuŭ maŭ crēde cum să nu l' fie petrecut pentru aceea greșală, ci maŭ mult pentru prieteșugul, însă de nu vor fi și alte sēme ca acelea, să facă pre judecătoriuŭ să crēză, cum că pentru greșala l'aŭ petrecut.

[Zac. 6]. Căla ce va arăta casa sau lăcașul cuiva, unde se va fi ascuns vrăjmașul cuiva ca să mērgă să l' ucigă, sau va străjui când va veni vrăjmașul lui să l' ucigă: acela să se pedepsescă tocmăŭ ca și cel vinovat. Și acesta va fi, când ucigătoriuŭ n'ar fi ucis pre nime-nea de nu l' ar fi arătat acela casa, sau de n'ar fi străjuit, pentru căci că de vrême ce ar fi și fără de acesta făcut acesta greșală, căla ce l'aŭ arătat casa sau va fi străjuit, atunci acela nu se va pedepsi ca acel ucigător, ci maŭ puțin, după voia judecătoruluŭ.

[Zac. 7]. Căla ce va ținea pre neștine cu cuvinte și l' va zăbovi, ca pentru să vie maŭ curând vrăjmașul lui să l' ucigă, acela să se pedepsescă ca și ucigătoriuŭ. Iară cându l' va zăbovi cu cuvinte, sau cu alte meșterșuguri, până l' va curvi altul cu muiarea: acela se va pedepsi ca și un prēcuvvariū. Într'acesta chip, și la alte greșale, și acesta se va face când se va afla că l'aŭ zăbovit cu cuvintele lui într'a-dins. Iară de l' va fi zăbovit cu cuvinte fără nici o înșelăciune, și se va prileji atunci de va nemi vrăjmașul asupra lui și l' va ucide, atunci acela nu se va pedepsi nici cum.

[Zac. 8]. Căla ce va păzi hainele celuia ce se va duce să ucigă până va veni, acela să se pedepsescă ca și ucigătoriuŭ.

[Zac. 9]. Căla ce va duce niscare cărți vre unuŭ om, fiind trimis de altul, pentru să facă vre o răutate, și de va și și acela ce pōrtă cărțile de acel lucru ce vor să facă, atunci, acela se va pedepsi ca și cel vinovat.

[Zac. 10] Atunci se va pedepsi căla ce va ajuta, la vre o greșală cu acēstă pedepsă, cu care se va pedepsi și vinovatul. când ajutoriuŭ ce va da, iaste vină acel greșale. Pentru că de s'ar fi putut face aceea greșală și fără de ajutoriuŭ celuia, atunci ajutoriuŭ nu s'ar pedepsi cu pedepsă vinovatuluŭ, ci nomaŭ maŭ

puțin, pentru că de va fi mai micșoră, se va pedepsi mai puțin, iară de va fi vina ce va da lucru mare și cap, fără de carea n'ar fi putut să se facă acea greșală, atunci se va pedepsi tocma ca și cel vinovat.

[Zac. 11]. Nu se cade neștine să smintescă să nu se facă greșala, nici să spuie celuia ce vor să'l facă nevoie, nici să spuie în cêrtă pentru cela ce vor să'l facă pagubă, iară de ar putea să și smintescă să nu se facă acea greșală numai cu un glas, pôte, ce șă zice numai de ar striga, iar încă când ar sminti să nu se facă acea greșală, atunci ar fi și de binele lui, iară de nu o va sminti nu se va pedepsi.

[Zac. 12]. Stăpânul, și Tatăl, și Domnul, și Vlădica, li se cade în tot chipul sănevoiască să strice fie-ce greșală să nu se cum-va facă, când vor înțelegă că vor să facă vre unii de în cei mai mici, cumu'i feciorul, sau sluga sau călugărul. Așijderea iară și călugărul și sluga, și feciorul, și năimitul li se cade când vor înțelegă că va să facă cine-va vre-o greșală și vre o răutate asupra Vlădicăi, sau a Domnului, sau asupra Tatălui, sau a Stăpânului, să spuie să se smintescă să nu se facă, sau să'l smintescă și el singur ori în ce chip vor putea, să nevoiască pentru să nu facă fieși cine după voia lui, și când va ști vre unul de aceea ce am zis mai sus, că va să se facă vre o greșală și de nu va spune, atunci se va certa după voia judecătorului.

Pentru clericul de va înjura pe arhiereul lui sau pe popa sau diaconul, și mirénul de va înjura pre preotul său îl va bate.

Glava 47. [Apostolii canonile 55, și 56]. Canonul 55 al sfinților Apostoli grăește, care Cleric va înjura sau va muștra pe Arhiereul lui, pre acela să'l scotă de în cinste, căci că nu s'au dat nimănu voe să injure pre stăpănu său

Iar care Cleric va înjura pe Preot sau pe Diacon, să'l afurisescă.

[Intrebare] Dar pentru ce zic aceste Canóne, cine va înjura pe Arhiereu să i se ia darul, iară cine va înjura pre Preot sau pre Diacon să se afurisescă?

[Zonara]. Arhiereul iaste în locul lui Hristos și capul trupului besericii și cinstea lui iaste mai naltă și mai harnică de cât a preoților și a Diaconilor, că acestea de la Arhiereu iau darul.

[Răspuns]. Pentru aceia carele înjură pe Arhiereu i se ia darul, iară carele înjură pe Preot, sau pe Diacon, numai ce se afurisesc. Pentru că Arhiereul iaste capul, iară Preot și Diaconii sunt mâinile și picioarele trupului, iară trupul iaste Biserică lui Hristos.

[Postnicul]. Iar care mirén va înjura pe

Preot pe dreptate sau pe nedreptate, pe acela să'l canonescă un an, iară de'l va bate cu lemn sau fără de lemn să'l canonescă tref ani, măcare de'l va erta preotul și vina, iară într'alt loc zice să i se taie mână.

Pentru ceia ce vor sudui pre judecătorii sau pre ómenii cei domnești.

Glava 48. [Zac. 1]. Cela ce va sudui sau va ucide pre vre un judecătoriu sau pe vre o slugă a judecătorului pre care'l va fi trimis judecătoriu să facă vre o slujbă, iară neștine îl va învălui și nu'l va lăsa să'și umple slujba după învățătura mai marelui său, acésta greșală iaste ca și când ar fi suduit pre Domnie.

[Zac. 2]. Cela ce va sudui sau va face vre o nevoie ómenilor celor Domnești, acela face greșală ca și cum ar sudui pre Domnul său, după cumu'i scris mai sus.

[Zac. 3]. Cela ce nu se va pleca subț învățătura judecătorului, acela face greșala ca cum ar fi suduit pre Domnie.

[Zac. 4]. Tot omul iaste dator să spuie judecătoriu pre cela ce nu va să asculte de dănsul și de învățătura lui cum îl va judeca.

[Zac. 5]. Cela ce se va sfătui să ucigă pe vre un diregătoriu de la vre un târg, și de nu va fi apucat să facă mórte, acela să nu se pedepsească ca cela ce suduiaște Domnia : ci numai să i se taie capul. Iară de se va sfătui să hilenescă sau să ucigă pre singur Domnul acei Țări, măcar de nu va fi făcut acel viclenșug : iară așa să se pedepsească ca unul de ceia ce au suduit Domnie.

[Zac. 6]. Cela ce va sudui pre omul cel Domnesc, sau într'alt chip de l va vătămă nefiind în slujba Domnului, acela nu se va pedepsi ca un muștrătoriu de Domnie, acésta să înțelege cum acésta vrajbă ce s'au apucat cu acel om Domnesc, nu s'au apucat de când au fost cu slujbă Domnăscă : ci au fost mai de mult învrăjbiți; drept aceea l'au suduit; iară de se va afla cum să fie învrăjbiți de când a umblat cu slujbă Domnăscă, și atunci nu l'a putut sudui, temându-se de pedepsire, iară după aceea l'a aflat singur fără de slujbă, deci l'a muștrat sau la vătămă într'alt chip, atunci iarăși ca un muștrătoriu de Domnie se va pedepsi.

[Zac. 7]. De se va prileji vre un om Domnesc să fmble cu slujbă, și de se va lega de altul drept, vrând să'l vătămă, iară acela nu se va da ci'l va lovi, și i se va prileji mórte; atunci acela ce ș'au sprijinit viața, să nu aibă nici o pedepsire ci să fie un om mort.

[Zac. 8]. Cela ce va sudui, sau va vătămă pe vre un judecătoriu, însă nu pentru căci dóră nu'l a plăcut cum-va judecătoriu lui, ci pentru vre o vrajbă ce au fost având el adins eiși, acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu

de Domnie, ci cu adevărat mai mult se va pedepsi pentru această sudalmă sau vătămare a judecătorului, de cât pre altul ce n'ar fi judecătoriu.

[Zac. 9]. Omenii cei Domnești, încă de se vor prileji să fie zglobivi, și vor face asuprile, și vor impresura săracii fără de știrea Domniei, pre unii ca aceia cine'i va sudui, acela nu se va pedepsi ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 10]. Cella ce nu va asculta de învățătura judecătorului, însă nu de cuvântul lui, ci când va mâna pre o slugă de'l va zice: acela să nu să pedepsască ca un suduitoriu de Domnie

[Zac. 11]. Cella ce va porni tot norodul, sau orașul, asupra judecătorului să'l scotă dintr'acel loc, de la acel scaun, sau măcar de ar fi și alt om Domnesc, când va face acăsta, pentru căci va fi și judecătoriu un mădulariu rău, atunci omul cel Domnesc nu se va pedepsi ca un muștrătoriu de Domnie, iară de va face acăsta pentru altă vină, atunci ca un suduitoriu de Domnie să se pedepsască.

Pentru cea ce vor sudui sau vor vătama soli.

Glava 49. [Zac. 1.] Cella ce va sudui soli carii merg dela o Domnie la alta sau într'alt chip de'l va vătama, acela din afară de pedepsirea ce dau pravilele cele mirenești, atunci să se afurisească după pravila beséricii.

[Zac. 2]. Cella ce va injura sau va vătama pe soli, acela iaste ca și furul ce fură besé-rica.

[Zac. 3]. Cella ce va sminti soli după cale viind, sau de le va lua cărțile ce aduc, acela iaste adevărat suduitoriu de Domnie, mai vartos când va face acăsta, pentru să facă rușine Domnu-său, sau pentru să cunoscă din cărți taia acelui Domn; iară de va face pentru să'i strice cinstea lui, sau și într'alt chip pentru altă dobândă, atunci nu se va pedepsi ca un suduitoriu de Domnie, ci cu alte pedepse mari împotriva acestora.

[Zac. 4]. Carele va sudui sau va vătama pre soli pentru vre-o vrajbă ce vor fi avut ei, adins eiși, iară nu pentru să facă necinste Domnului celuia ce i-au trimis; încă și atunci ca un suduitoriu de Domnie, se va pedepsi.

[Zac. 5]. Cella ce va sudui sau va vătama pre soli celurgisiți, acela cum ar sudui pre Domnie, așa să se pedepsască.

[Zac. 6]. Solul decă 'și va da solia, și'i vor da răspunsul și'i vor da și cărțile, și de nu va purcede, ci se va zăbovi într'acel loc, de'l va sudui sau 'l va vătama cine-va, atunci acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu de Domnie.

[Zac. 7]. Cella ce va sudui sau va vătama

pre sol, căci nu va fi umblat într'acea solie cu credință și cu cinste cum să cade, acela iară nu se va pedepsi ca un suduitoriu de Domnie.

[Zac. 8]. Cella ce va sudui sau va vătama pe vre-un sol și nu'l va ști că iaste sol, acela să nu se pedepsască ca un suduitoriu de Domnie.

[Zac. 9]. Cella ce va fura banii sau alt lucru, dela un judecătoriu ce iaste într'un oraș, acela să nu se pedepsască ca un suduitoriu de Domnie.

Pentru cea ce vor sudui pre mai marii lor, ce se zice pre boidri.

Glava 50. [Zac. 1]. Cella ce va sluji la un boiaren, și de'l va bicleni cu ceva, sau îl va sudui, sau într'alt chip de'l va vătama, acela să se pedepsască ca un suduitoriu de Domnie.

[Zac. 2]. Cella ce va jura cuiva să'i slujască cu credință, și mai apoi de'l va sudui, acela face greșală cum ar sudui pre Domn.

Pentru Arhiereul de va face liturghie singur.

Glava 51. [Simeon Soluneanul]. Arhiereul, de va face liturghie singur fără preot și fără diacon, nu se apără, căci că el iaste izvorul sfinției preoției, și el dă acel dar altora pre în Duhul sfânt, de și slujesc. Iară pentru cinstea și înfrumșetarea și podoba Arhieriei trebuiește să aibă preoți și diaconi. căci când slujește Arhiereul cu dânșii, ar duce chipul lui Hristos cu ucenicii lui [Valdemon]; iară de nu se vor afla preoți mulți și diaconi, încăl un preot și un diacon, să nu lipsescă și mai vartos cand face hirotonie, că fără preot și fără diacon nu pôte sluji să facă hirotonie, nici pôte să facă nici diacon, nici preot.

Pentru Odejdiile Arhieresti cu care se îmbracă Arhiereul când slujește ce închipuiesc una și alta.

Glava 52. [Pentru Stihariu]. Stihariul carele iaste alb, închipuiește strălucirea Dumnezeieștii lumini iară răurile carele le are iaste sângele și apa carele curseră din Dumnezească costă a Domnului.

[Pentru Epitrahii]. Iară Epitrahilul iaste în chipul pânzii adevă a pomesealnicului cu carele legară pe Hristos de grumazi și'l trăgea legat să'l răstignescă.

[Pentru Poasă]. Iară Poasul carele să încinge, iaste bună frumusețe carea veni Hristos, carele iaste încins cu pătarea Dumnezeirei.

[Pentru Rucavițe]. Iară Rucavițele sunt legăturile cu carele 'l legară de mâini când îl duseră la Arhiereul Caiafa.

[Fota pentru Bedelnițe]. Iară Bederniția ia-

ste pânza cu care șterse Hristos picidrele u-
-cencilor când le spălă picidrele la omovenie
la joi marl.

[*Pentru sacos*]. Sacosul iaste plêșca cu
-careă partară pe Hristos la grôznele patime
ale lui, șiși bătea joc de dânsul.

[*Pentru Golpsu*]. Iară golpsul carele iaste
tot cu cruci, carele se chiamă (poli stavrion)
ce se zice multe cruci, acela închipuiaște sla-
va a tâtă lumea și puterea cinstitei cruci.
Pentru care Cruce s'aŭ biruit și se biruiaște
în tot cêsul marele vrăjmașul nostru și lup-
-tătorul de creștin diavol.

[*Pentru Omofor*]. Iară omoforul carele pune
Arhierul, acela închipuiaște ôia cea perdută
peatru care veni Domnul să o ia, pe carea o
râtăcise marele Lup diavolul și o scôse de în
staul; iară Hristos aflând o luă și o puse la
umăr, și o duse de o puse în staul de unde
aŭ fost, ce să zice pre Adam în raiu, decia o-
moforul are și cruci, în chipul crucii carea
purtă Hristos la umăr când îl judecă Pilat
să'l răstignescă.

[*Pentru toiağ*]. Iară toiağul închipuiaște
trestia cu care scrise spâsenia nêmului ome-
-nesc.

Și într'alt chip se zice, toiağul se chiamă și
toiağ de păstorie cu carele paște turma lui
Hristos.

*Pentru ce să chiamă Patriarhul Bogonoset, și
ce închipuiaște Mantia lui, Lêspezile, Râu-
-rile, Capasul și tundera capului și lumina.*

Glava 53. Arhierul iaste bogonoset, pen-
-tru că iaste îmbrăcat cu darul Duhului sfânt,
drept aceia îl dă tuturor creștinilor întru tôte
sfînșile, ce se zice tocmêle și rânduiale, sau
Arhieret, preoți și alte; iară îmbrăcămîn-
-tea Arhierelui acêstea închipuesc :

[*Pentru Mantie*]. Mantie închipuiaște darul
cel acoperit, carele aŭ venit de la Dumnezeu
la dânsul de 'l sfinți și 'l acoperi, cum și scrie
că tot darul deplin, de sus iaste, carele se po-
-gôră de la tatăl cu lumină, și acel dar cu-
-prinde tot trupul Arhierelui, cum se arată și
mantia de acoperă pre dânsul.

[*Pentru Lêspezile de la Mantie*]. Lêspezile,
cêle mari și cêle mici, acêlea arăduc chipul
lêgei vechi și cei nouă, ca un Sol a doa legi
în chipul lui Hs.

Iară lêspezile cêle de jos mici ce sânt alătura-
-rea pôlelor lui, închipuesc lêgea vechi, ce se
zice a lui Moisi.

Iară cêle de la pept, acêlea închipuesc
sfânta Evanghelie, adecă lêgea noă.

Décia mai închipuesc acêste lêspezi, însă
cêle de jos (prea de sean zacona) adecă trecu
umbra legii, iară cele de pre pept (blagodat
priședeși) adecă bunătatea veni.

[*Pentru Râuri*]. Iară râurile carile sunt la
mantie albă și roșii, cei albi albêta închipu-

iaște înomenirea, adecă trupul nostru carele
purtă Domnul pentru a nôstră spâsenie. Iară
rușala închipuiaște Dumnezeirea, că sfânta
Scriptură pre Dumneze-re o chiamă Foc. Dé-
-cia acêstea râuri ce sunt la mantie închipuesc
ș'altă, căci că se obrășăste cuvântul biruito-
-riului nostru Hs. pre Arhieret, ca pe niște în-
-vățători adeveriți ai bisericiei lui Hs. cum am
zice: pentru că cineva crêde întru mine, râuri
vor isvorî de în mâțele lui ape vii, ce se zice
darul Sântului Duh.

[*Pentru Capas*]. Iară Capasul, râtunzirea
și obrășenia împrejur închipuiaște obrășenia
darului sfântului Duh, carele umbrêște crês-
-tetul lui.

[*Pentru tundera capului*]. Iară tundera
careă se tunde Arhierul, și face cunună în
cap, închipuiaște cununa cea de spină carea
puseră lui Hs. la înfricoșatele patimi ale lui.

[*Psaln 20*] Iară a preotului închipuiaște :
pus-ă în capul lui cunună de pietre scumpe.

[*Pentru Trichirie*]. Iară trăchêriile adecă
lumina făcliei carea iaste la dânsul, închi-
-puiaște darul Arhieresc, carele 'l dă pre la
creștini, la preoți și mireni. [*Sfegnicul, iar
rechiria închipuiaște sf. Troiță*]. Care Lumină
închipuiaște pre Hs. și pre Dumnezești A-
-postoli, cari Apostoli s'aŭ chemat Lumina
lumei și pentru căci iaste Arhierul următoriu
lui Hs. și Apostolilor, pentru aceia aprind
făclii înaintea Arhierului.

*Pentru numele lui Is. Hs. unde iaste semnat
întru sfântul trup al arhierului, și ce
închipuiaște când blagoslovêște cu amândouă
mâinile lui.*

Glava 54. [*Întrebare*]. Décă vrême ce am
zis mai sus că Arhierul iaste bogonoset, și
ține scaunul lui Dumnezeu aicea pre pământ,
și cêlea ce pôrtă închipuesc Dumnezeirea a
Domnului și Dumnezeului nostru Hs. dară
numele lui Is. Hs. unde iaste scris să'l arate
pre sfântul lui trup decă vrêmea ce iaste Ar-
-hierul chipul lui Is ?

Ascultă pentru acêsta și vezi mai jos povê-
-stea lui ce zice de dânsul.

*Rêspunsul Protopopului de la Nauplia Chir
Nicolae Preotul a lui Malacsu, carele aŭ
fost foarte înțelept.*

[*Caută aici de vezi*]. Însă dêgetul al doi-
-lea al mâinii drêpte carele iaste împreunat cu
al treilea și stă drept, iară cel de al treilea
puțin cam plecat, arată pe lucru și închipu-
-iaște pre Is. Însă cel de al doilea carele stă
drept să chiamă: I. iar al treilea dêget, carele
face chip puțin tel cam plecat, acela se chiamă
S. iață așa e numele lui Is., iară dêgetul cel
de întâi carele iaste împreunat cu al patrulea
dêget și stă cel mare de întâi pre dânsul, în-
-chipuesc acele două stihia lui H, căci că sunt

încrucişate, iară al cincilea deget carele iaste şi acela puţinţel plecat, acela închipuiaşte S. Că decă vreme ce degetul cel de întâiu cu al patruea să chiamă H, iată că şi cel dea cincea, iaste S. Drept aceia acélea trei degete închipuiesc Hs. şi cum am scris mai sus, că al doile cu al treilea să chiamă Is. aşjderea iară degetul cel de întâiu cu cel de a patra şi cu cel dea cincea se chiamă Hs. Iată că e scris numele lui Is. Hs. întru sfânta mână a Arhiereului, şi cum au dat Hs. darul şi blagoslovenia Ucenicilor, oşa şi Arhiereul o dă Preoţilor

[*Gherman Țarigrădenul*]. Şi când vrea să se înalţe la ceriū atunci blagoslovi pre uceniciū lui cu amândouă mâinile sale, cum grăiaşte Dumnezeuiasca şi sfânta Evanghelie. rădicând mâinile sale, şi 'i blagoslovi. [*Luca Gla. 24, Zac. 114*]. Decă şi Arhiereul când blagosloveste omenī Domnului cu amândouă mâinile, atunce răduce chipul marelui Arhiereului său Domnul nostru I. Hs. carele blagoslovi pe uceniciū sēi cum am zis

Pentru arhiereū, sau preot, de se vor schimnici sau unde se vor tunde fără de voiu.

Glava 55. [*Din Sf. Beserică Sofia*]. Canonul al doilea al Săborului de în beserica lui Dumnezeuŭ Sofia grăiaşte : Care Arhiereū se va schimnici, iase de în părinţescul şi învăţătorască rânduială şi mēge în rândul fiului şi al ucenicului, şi mai mult nu oblăduiaşte, nici în scaun şade, nici păstoreşte, numai ce 'l păstoresc alţii pre dānsul. Căci că s'au făcut tatăl fiū, şi dascalul ucenic, şi stăpānul slugă, drept aceia zice acest sfānt Sābor, că Arhiereul carele face acēsta şi se schimniceşte, să fie acela gol de Arhierie de tot.

[*Pentru Ieromonah*]. Iară Ieromonahul de se va schimnici, nu se părăseşte de preoţia lui, ci iară slujăşte Liturghie, căci că n'are rānduiala Arhierescă ca Arhiereul, pentru aceea acest Canon al acestui Sfānt sābor zice : decă va lua Dumnezeuiasca şi ingeresca schimnicie, nu se apără a nu sluji Leturghie.

[*A Dumnezeieşilor Dascal*]. Iară Arhiereul de se va lāsa de Vlādicie în sila lui, sau preotul, poruncesc sfintele pravile, să nu se bage în sēmă acea lāsare atunci, şi nici o adevērire să n'aibă.

[*Mihail Patriarh*]. Iară sfāntul Patriarh de la Țarigrad Chir Mihail cu sfāntul lui Sābor, au poruncit şi au lasat, tunderea zice carea se face în silă, iaste ca şi când nu s'ar fi făcut nici o dată, așa au socotit.

[*Armenopol*]. Grăiaşte şi Armenopol, căte sunt de se fac de silă, acélea nu se bagă în sēmă.

[*Zri*]. Drept aceia tot lucrul carele se face cu dāsila, sau de frică, sau de altă protivni-

cie : acela n'are nici o putere, nici adevărare, nici se bagă în sēmă.

Pentru Preotul carele se va afla în păcate, şi omenī să fugă dela dānsul, şi pentru să nu osāndesc Mirēnul pre popa şi pentru să nu osāndesc neştine, şi pentru cinstea Preoţilor.

Glava 56. [*Matei*]. De va grāi neştine, pentru Arhiereul, sau pentru Preot că au făcut şi fac care păcate sunt mai rēle, aceleia până nu se va face cu deadinsul ispită şi întrebare de Sāborul Arhieresc şi să' i ia darul, până atunci să nu se întorcă nici să fugă nimine dela priceştenia lui, adecă dela Liturghie şi dela slujba lui, şi dela alte lucruri besereceşti.

[*Zlatoust*]. Grăiaşte şi Dumnezeescul Ioan Zlatoust : Mulţi Preoţi fiind păcătoşi, aduc darure, adecă slujesc şi nu se sfiēste de dānsiū Dumnezeū, ci Duhul sfānt sfinţeşte darurile carele sunt nainte, şi însă agneful se face trupul Domnului, şi de în potiriū se face cinstitul sānge a Domnului [*Coz. Zac. 149*] : după glasul Māntuitorului : Luaţi de māncăţi că acesta e trupul meū, şi beţi de întrēnsul toţi că acesta iaste sāngele mieū al legiī noā.

[*Marele Atanasie*]. Iară Marele Atanasie grăiaşte : De vei şti pe Preot adevērat că curvēste sau face alt păcat, să nu' l întorci darul, adecă prescurile dela dānsul, nici să' l osāndeşi că e păcātos, căci că acēle prescuri nu le duci lui, ci lui Dumnezeū. Bine că iaste nedestoinic şi păcātos, iară prescurele' i, adecă Liturghia ta pentru dānsul se sue la ceriū : iar el 'şi ia lua plata păcatelor lui în zioa judecăţiī.

[*Nichita Sevroneamul*]. Nu se cade nici se cuvine, nici cinsti mirēnului să osāndescă pe Preot, măcar de ar fi popa şi păcātos, nici ochi sē' rădică să' vezi : numai să te depărtezi de dānsul 10 împistreale, însă că de şi ştim păcatele Preotului, iară taina inimii lui nu o ştim ; drept aceia trebuēste să avem totā smerenia la Preoţi, măcar de iaste drept, măcar păcātos. Că şi ei au judecātoriū drept cum vor face să le plătescă fieşi cāruia plata la grōznica zi a judecăţiī. Si cariī osāndesc pe Preoţi, aceia să se canonēscă fōrte tare şi greū cum va pārea sau va socoti Arhiereul sau Duhovnicul.

[*Zri*]. Iară așa adevērat, vai de Preotul ce slujēste nedāstoinic, că de nu se va lepāda să lase preoţiia, acela se face moşnēn nesfāritēi munci cu draciī.

[*Dumnezeēsti Dascal*]. Țineţi mintea drēpt, şi cu tot sufletul (tu o creştine), întru creştineştile învăţăturī, şi cinstēste cu cinsti pre muma ta beserica, carea te au nāscut pre în Duhul sfānt, adecă pre în Dumnezeescul Bo-

tez, și pe Preoții ei cinstesteți ca pe niște slugi ai lui Hs. și ca pe niște oameni ce au tocmela ângerescă, ca să fi cinstit de Dumnezeu, căci că cinesta Preoților la Hs. se socotește, că și omeni împăratului pentru dânsul se cinstesc; așa trebuie să se cinstescă și Preoții pentru Hs.; iară căți nu cinstesc Preoții, aceia mânia pe Hs., deacia și sfinția sa să sfiște și să mânia pe dânsii.

[*Antioh Pandepa*]. Grăiaște și Antioh Pandecta: Episcopii, zice, să cinstescă pe Preoții lor ca pe niște slugi ai lui Hs. și ca pe niște oameni ce au tocmela ângerescă.

Pentru cartea sa zăpisul Arhierelui și după mörte să i se dea haînele sa unealte.

Glava 57. [*Armenopol*]. Căte au avut Arhierul mai înainte până nu întrase la rânduiala Arhieriei, acélea le dă unde'i iaste voia, și le împarte la mörte și întru viața lui; iară căte au făcut decă s'au pus Arhierii, acelea sunt ale beséricii, adecă ale Episcopiei, sau ale Mitropoliei, și pe acélea nu face zăpis, iară de să va fi tămplat să ia niscare lucruri dela părinții lui, sau dela unchi, sau dela surori, sau dela frați, sau și dela altă rudenie, acéstea la dânsii să împart și iaste volnic să le facă ce'i e voia.

[*Împăratul Ioan Duca*]. Iară hrisovul al depururea pomenitului împărat Ioan Duca grăiaște: După mörtea Arhierului zice, să nu răpescă nimenile unealte lui ori ce s'ar afla, ci numai naintea a tot clirosul să le ia Iconomul, (adecă Ispravnicul casii) pre zăpis sau cu scrisore, până va veni alt Arhieru să le ia dela dânsul.

Pentru vârsta hirotoneiei Preoților, și care păcate apără de preoție.

Glava 58. [*Ioan Posnicul*]. Canonul 14 al șaselu Săbor grăiaște: când va să se facă cine-va Preot, trebuie acela să fie de 30 de ani, iar diaconul de 25, și ipodiaconul de 20, iar citețul de 18.

Iară păcatele care apără de preoție sunt acestea:

De'l va strica alt copil, sau el copil fiind, va strica pre alt copil.

Sau va curvi cu muiare, sau cu voinic sau cu dobitoc.

Sau cu femeiași afară de fire.

Sau de nu'i va fi fost femeia fată când a luat'o.

Sau va fi fost logodit cu alia, sau femeia lui cu altul.

Sau va fi a doa nuntă.

Sau mai nainte de cununie a stricat pe logodita lui.

Sau au curvii muiarea lui.

Sau au făcut ucidere, de nevote, sau de vole.

Sau iaste fur să fie furat de în sfintele jărtfelnicului, sau alte lucruri dela alt cine-va.

Sau să fie vrăjitorii să facă vrăji.

Sau să lege bărbatul cu muiarea să nu să împreune.

Sau se va fi lepădat vre-odată de Hs.

Sau va fi jurat strămb.

Sau va fi făcut alt păcat de mörte.

[*Zri*]. O, Arhierul lui Hs. ! se nu îndrăznești să'l hirotonești Preot, că vei arde și tu și el; deacia amăndurora vi se ia darul după judecata Dumnezeestii legi; drept aceia fereste-te cătu'i e puterea, și mai vărtos ca să nu moștenești věcnicul foc, că dai preoția nedăstoinicilor.

[*Marele Vasilie*]. Iară dacă se va face cine-va Preot și va căde vre într'unile de într'acéstea, i se ia darul Preoției de tot, după canonul 51 al Marelui Vasilie, iară a se pricești cându'va fi voia nu se apără.

[*Vezi*]. Iar de va fi fost neștine cocon mic și s'au amestecat cu altul în păcate, și i s'au slobozit curărea între cōpse numai, acela ăntăiiu să se canonescă, deacia atunci să se facă Preot, însă de nu se va fi făcut păcatul deplin, să fie intrat mădularul în șezutul copilului: iar de va fi intrat într'ensul, să nu se facă preot. Bine că de au fost și copil și n'au cunoscut păcatul, [*Caută de vezi* !] iară căci i s'au spart vasul, s'au făcut netrebnic și fără de folos preoției; drept aceia trupul lui nu pōte să se facă să fie de slujba preoției, deacia și copilul ce se zice la alt copil deși va băga mădulariul, iară să apără de preoție.

Pentru podōba preoțescă ce închipuēște.

Glava 59. Podōba Preotului, pentru aceia iaste Roșie sau Mohorătă, după graiul Proorocului (carele face pre Îngerii sēi duhuri și slugile sale foc arzătorii), iaste și pentru acésta, că Plașcă roșie, adecă cu plașcă îmbrăcară pe Hs. la patimile lui, așjiderea și preoții când sunt îmbrăcați cu podōba Preoției, atunci arată că sunt slugi și ostași marelui Arhierului său lui Hs. împăratului de vecie, și arăducă Preoții serafimilor, că în Dumnezeescul și simțitoriul cărbune Hs. întru sfântul jertfelnic, și cum au luat serafimul odnioriă cel cărbune dă'l dēde Isaiei, așa și Preoții cu limba cerescă pâine, sfântul Trup și Sângele Domnului nostru Is. Hs. și'l dau omelor, iară Diaconii arăduc în chipul Îngerilor.

Pentru Preot carele va sluji, și nu se va pricești Dumnezeestilor taine.

Glava 60. [*Apostoli, can. 8*]. Canonul al optulea al Sfinților Apostoli poruncēște, care Episcop, sau Preot, sau Diacon, făcând Liturghie și nu se va pricești Dumnezeestilor Taine, acela să'si spue vina, căci nu s'au pri-

ceștuit, deacia de va spune drept nu se pedepsște, iară de nu va vré să spue, să se canonescă, adecă se fie lipsit de preoție câtăva vremea până'și va plânge greșala, căci că dă vină ămenilor de zic pentru dănsul căci aū lăsat Sfintele, iaste pécătos, pentru aceia nu va să se priceștuiască.

Pentru cela ce va să se preoțescă mai înainte până nu ia femeae.

Glava 61. [Apostoli, Canon. 26]. Canonul 26 al Sfinților Apostoli grăiaște : Carele va să se preoțescă neînsurat, ce se zice să nu ia femeae, cela trebuie să se întrebe de va putea să'și ție înțelepția întregă adecă să petrecă cu curăție, pre unul ca acela să'l suferă și să'l hirotonescă, iară de nu va putea să se ție în curăție, întâiū să'și ia femeae fată pre lege, decia atunci după nuntă să i se facă și hirotonia pre rând, adecă Citeț, Ipodiacon, Diacon și Preot.

[Zri]. După hirotonie nu s'aū dat altul nemănul a se însura, fără numai citeților și cântăreților.

Pentru preotul ce va avea vrajbă cu cine-va și de va vărșa în zioa ce va face liturghie.

Glava 62. [Nichifor Țarigrădenul]. Preotul cu vrajbă de va sluji Liturghie acela să fie deșart de Liturghie zile șapte, că grăiaște Evseviev, vai de Popa cela ce va avea vrajbă cu cine-va și va sluji mai înainte până nu se va împacă și va da blagoslovenie ămenilor.

[Zlatoust]. Grăiaște și Dumnezeescul Zlatoust : Preotul aducătoriū aminte de rău, acela nici o dată nu duce lui Dumnezeū jertfă curată, și de va fi având răotate la inema lui, iară dragoste curată să n'ăibă : acela ce slujbă slujaște ? și ce iaste când zice Mănavsēm ? și pentru ce rogă pre Dumnezeū pentru spăsenia lui și a ămenilor, căci că unul ca acela îndrăznělă la Dumnezeū n'are, căci că e călcător de învățăturile lui : drept aceia se va întorce Dumnezeū de jertfa lui ca și de a lui Cain, carele' era pizmă pe fratele său. Unul ca acela să'și aducă aminte ce porunci Domnul : dă-ți vei aduce darul la jertfelnic, zice (adecă prescurile'ți), și acolo 'ți vei aduce aminte, că fratele tău creștinul are ceva cătră tine, atunci pasă întâiū de te împacă cu fratele tău, și atunci 'ți du darul tău lui Dumnezeū, drept aceia și tu nu tréce porunca și învățătura biruitoriului, ca să nu te osândești să te faci străin de slava lui.

[Zri]. Iară care Preot va face Liturghie, și să nu facă până mai nainte cu cela ce s'aū învrăjbit, pre acela vor Dumnezeestii Părinți să fie fără preoție patru-zeci de zile.

[Postnicul]. Care Preot va bora de beție în zioa ce a slujit Liturghie, acela lipsit să fie de popie zile 40; iară de va bora a doa zi de

beție și să nufie făcut Liturghie, acela să fie lipsit de Liturghie zile 20.

Pentru preotul să nu sdrute mort când va vrea să slujască liturghie, nici decă va face liturghie să nu sdrute sfintele icône.

Glava 63. [Gherman Țarigrădenul]. Preotul de va săruta mortul, nu pôte într'acea zi să facă Liturghie, pentru că va să sărute Dumnezeestile Taine, iară de va face acésta să fie lipsit de preoție 40 de zile ; decia când slujaște și se priceștuiaște de Dumnezeestile și înfricoșatele taini, și i se văpsesc buzile lui de Dumnezeasca Pricéstenie, atunci decă frășaște Liturghia, și se desbracă de odedji, și iase afară. icônele să nu sărute, pentru că'l sunt buzile văpsite de sfânta pricestenie cum am zis. Ci numai la icóna lui Hs. să facă o metanie și alta la Précista, atunci se întorce de blagoslovéște ămenii și merge tot omul creștin pre acasă'și în calea cu pace.

Pentru preotul de va sluji liturghie fără de antimis, sau nu va purta grija de biserică lui Dumnezeū, ci o va urgisi sau va arde vas sfânt al bisericii.

Glava 64. [Postnicul]. Care preot va sluji Liturghie fără de antimis, acela să facă metanii 200. iară de va sluji în Beserică netrănosită fără de antimis, să i se ia popia.

[Sobor de la Nichea]. Iară care preot nu va purta grije de Beserică lui, ci o va urgisi, și cu totă cinstea de nu o va curăți și de nu o va mătura, și de nu va cinsti odăjdiile, acela să se pedepsescă cu lipsa de preoția lui.

[Nichifor Țarigrădenul]. Iară de se va tâmpla de beție, sau de vre o lene să lase foc la oltariū, sau afară în beserică, și va arde vre o carte, sau alt lucru sfânt, de carele se află în lăuntru în beserică, acela să fie lipsit de preoția lui un an, sau să ia alt canon cum va părea Arhiereului.

Pentru preotul de va fi vânătoriū sau prinzătorii de pasări, sau de va vrăji, sau va merge să'i vrăjască, sau de va fi vânătoriū de altul adecă grăitoriū de rău.

Glava 65. [Postnicul]. Care preot iaste vânătoriū, sau prinde pasări, sau'și va lăsa slujba carea iaste datorii să aducă aminte lui Dumnezeū pentru spăsenia lui și a ămenilor, acela să fie lipsit trei luni de popia lui.

[Săbor la adichiei, Cau. 36]. Iară de va face vre într'un chip vrăji ; acela să fie lipsit de preoția lui de tot.

[Grăitoriū de rău. Postnicul]. Iară de va fi vânătoriū de altul, însă de se va pocăi, să se lase, atunci să se canonescă, iară de nu se va părăsi să se ia popia.

Pentru Preotul de nu-și va citi césurile, și va face liturghie și de va face singur maslo.

Glava 66. [Postnicul]. Care preot nu-și va citi césurile și va face Liturghie, acela are păcat, iară decă va face Liturghie, de le va ceti, iaste neîmpreunat păcatului.

[Simeon Solunénu]. Iară Maslo singur nu pôte să facă, de nu vor fi și alți preoți, pentru că sfânta scriptură zice : să chemăm popii besericii, și învață să nu chemăm numai unul, drept aceia trebuie să păzim cu dedinsul și cu frică legea și tocmélele besericeii. [Pro-rocul Isăia. Glava V. Zac. 57]. Că cum nu pôte numai un Arhierieș fi irotonescă pre alt Arhierieș singur căci că e fără de lege, așjiderea și un preot Maslo nu pôte singur să facă, ci tocma 7 preoți trebuie să fie, iară nu mai puțin, iară de să va tãmpla vréme să nu fie pre număr tocma 7 preoți, atunci trei tot să nu lipsescă.

Pentru Preotul de va muri fără de cuconi.

Glava 67. [Legea]. Care preot va muri, și cuconi nu-și vor rămănea, nici alți moștneai, acelaia să-și împarță avuția lui și tôte bucatele în trei părți, decia una să i se facă pentru suflet, pomană și milostenie, și alta să o dea preotesei de nu se va mărita, iară a treia să o dea la beserică sau la Mitropolie, de va fi, sau Episcopie.

Pentru Preoți ca să nu judece pe arhierieul lor.

Glava 68. [Nichita de la Serron]. Nu s-au dat preoților, nici mirénilor să judece pe Arhierieul lor, pentru că e cap și păstoriu lor; dară aceștia s-au dat Arhierieilor să caute și să judece pe preoți și pe ómenii lui.

[Griggrie Bogoslov]. Oile, ce se zice ómenii și ucenicii, adecă preoții nu voireți să pașteți pre păstori și învățătorii voștri, pre Arhierieul zic, că în loc de ucenici ce sunteți, iară voi veți să vă faceți dascăli, să judecați pre ceia ce au putere să vă judece, și să vă învețe.

[Pavel Apostolul]. Fieș carele în ce tocmélă s-au chemat într'acea să și fie, ce se zice în rânduiala carea au chemat Dumnezeu pre fieș carele într'acea să și fie.

[Nichita Serron]. Nici Diaconii, nici Miréni, nu pot să judece pre Popa, ca să nu cum-va să se urgisescă Dumnezeirea sau sfinția.

Pentru preoți și diaconi, cari nu vor pomeni pe arhierieul lor.

Glava 69. [Săborul 1 și al 2, Canon 13]. Canonul 13 al săborului de întâiu și de al doilea grăiaște : Care preot sau Diacon va zice că știe de Arhierieul lui, că se află în greșale, decia mai nainte până nu se va face săbor și judecată episcopului, va îndrăzni de va lăsa pomenirea lui, și nu l va pomeni la

sfințele slujbe, și la alte slujbe, celuiia să i se ia darul preoției de tot.

Pentru că preoții sunt în chipul celor 70 de apostoli, iară arhierieii în locul celor 12, și nu numai câte dezlegă arhierieii sunt deslegate, ci câte dezlegă și pre cei ce au luat pe nedreptate.

Glava 70. [Simeon Solunénu]. Simeon Prea sfântul Mitropolit de la Solun zice, că preoții au darul celor șapte zeci de Apostoli, iară Arhierieii, au al celor doi-spre-zece : Căroră suflă Domnul și zice : Priimiți Duhul sfânt, căroră veți erta păcatele, ertate vor fi; căroră veți ținea, ținite vor fi; drept aceea lor li s'a dat darul Duhului sfânt, și unul după altul, iau acel dar al Arhierieii. Iară preoții n'au dar a erta păcatele, ca și cei șapte zeci ce n'au avut darul Duhului sfânt, să iarte păcatele.

[Zri]. Și nu numai câte vor deslega Arhierieii sunt deslegate, ci câte vor deslega și pre cei ce au luat ceva pe nedreptate, și ascultați cari sunt ceia ce au luat pe nedreptate.

[Zri]. Un om au intrat într'o casă și au furat niște unelte. sau într'alt chip, cum a năpăstuit pre cine-va și i au luat ceva pe nedreptate, decia s'au făcut afurisanie pentru acel furtisag sau pentru acea nedreptate, deci, ceta ce le-au furat nu i a fost frică de Dumnezeu, nici de afurisanie. să întorcă uneltele călea ce au luat, și să ia ertăciune, ci s'au lăsat într'acea legătură a afurisaniei, și muri, și se află afurisi. Acum de acesta ce se face ca să se iarte? Ascultă, însă cand se vor plăti furtisagurile care le-au furat, sau nedreptatea carea au luat, și se vor întorče la cei năpăstuiți, adecă la cei ce ale cui au fost, atunci să iartă și acela trup și se deslegă, carele s'au fost afurisit pentru furtisagul sau pentru nedreptatea ceia ce a luat.

Pentru preoți și călugări ca să nu se amestece și să pórte grija de lucrurile și grijele mirenștii, nici să vrăciuiască

Glava 71. [Apostolii, Can. 6]. Canonul 6 al sfinților Apostoli poruncéște, ca nici episcopii, nici Preoții, nici Diaconii, nici Calugării să nu se amestece în lucrurile Mirenștii nici să-și lase biserică lui, sau slujbă lui, și să neguțătorescă, iară de va fi într'aceștia, sau să se părăsescă, sau să i se ia darul că nu e vrădic Preoției. Pentru că minciuna se potrivește cu jehuirea; iară de va fi călugăr se afurisește și se gonéște de la biserică lui Hs. până se va parăsi.

[Postnicul]. Iară preotul carele va vrăciui, sau va tăia vine, acela să fie lipsit de preoție zic 7, iară alți învățători zic, zile 40, iară alții zic sau sa se părăsescă sau să i se ia Darul.

*

Pentru toți sfințiții, adecă preoții de nu'și vor ceti tótă Pravila, adecă slujba lor, și pentru de 7 orî în zi lăudau-te Dómnne și carele sunt 7 laude.

Glava 72. [Postnicul]. Care Preot 'și va lăsa slujba Pravilei sale, adecă vecernea și utrănea, și celea-l'alte tóte, acela să se canonească câteva zile, pentru că grăiaște Dumnezeescul David, de 7 orî în zi te lăudaiú Dómnne. [Psalm 118].

[Simeon Solunénu]. Decî acéle șapte laude datoriu iaste Preotul să le zică zioa și nóp-tea, intru citire și intru slavoslovie lui Dumnezei, carele sunt acéstea : cîntarea de în-tăiú iaste Polunotșnița, a doa Utrănia cu prăvil cés, a treia Treiți cés, a patra Șestiți cés, a cincea Diviatei cés, a șasea Vecernea, a șaptea Pavecernița; iată acéstea sunt célea 7 laude carele zice Dumnezeescul David : că de 7 orî în zi te lăudaiú Dómnne.

[Zri]. Acuțați și povéstea lor pentru ce lucru fac acéstea.

[Pentru Polunotșniță]. Polunotșnița iaste cîntarea pentru învîlirea Măntuitorului, și a doa venire a lui, când va veni ginerile cu mare slavă.

[Pentru Utrenie]. Iară cîntarea Utreni iaste căci vine zioa și mulțumim celuia ce a dat lumina, și au spart înjelătura întunérecului pentru aceia cu Utrenia și cu Prăvil cés, se chiamă laudă intru începătura zilei și cu slavoslovie trimesă lui Dumnezei.

[Pentru al 3 cés]. Iară cîntarea a lui treiti cés, iaste pentru căci au venit Duhul sfânt și Dumnezești Apostoli, și decă lumină pre dănșil, apoi cu dănșil tótă lumea.

[Pentru al 6 cés]. Iară cîntarea a lui Șestiți cés iaste pentru răstignirea măntuitorului, că într'al șaselea cés se răstigni și tāmădui, călcarea lui Adam, carea o au făcut într'al șaselea cés.

[Pentru al 9 cés]. Iară cîntarea lui Deveati cés, iaste pentru strigarea ce au strigat într'acel cés Domnul nostru Is. Hs. : Tată, intru mănile tale 'mî dau sufletul, și așa 'și déte sufletul, și mórtea Domnului pre mórtea omóră, și pre cel de intru Iad izbăvi.

[Pentru vecernie]. Iară cîntarea Vecerniei, iaste de mulțămirea către Dumnezei, pentru că am sosit către sfârșenia zilei, și încă pentru ingruparea Domnului Nostriu, că séră s'au ingrupat Prea sfântul sfinției sale Trup.

[Pentru Pavecerniță]. Iară cîntarea Pavecerniții iaste căci că spre odihnă ne am așezat, și pentru căci iaste începătura nopții ne rugăm ca cu pace să adormim; și să înviem, adecă să ne sculăm să vedem l'umina.

Știți acumă carele sunt 7 laude și ce închipuesc? iară vaî de preotul ceia ce nu va citi

acéstea, însă ale zilii și ale nopții, căci că socotéște pre dănsul Dumnezei, ca pe un mort.

[Zri]. Iară jartva fără de sânge care se chiamă Dumnezeiasca Leturghie, pe tóte întréce, căci că lucru adevărat iaste al Domnului și al sfinției sale. și însă célea șapte laude, carele mai sus datoriu iaste tot creștinul să le zică, și preot și mirén, iară Dumnezeiasca Leturghie alt nimine nu póte să'î slujască, fără numai Arhiereul și Preotul.

Pentru mirénul ce se va sfi a se cumineca de la preotul mirén carele va avea preotésă.

Glava 73. [Săborul de la Gangra, Can. 4]. Canonul 4 al sfântului săbor de la Gangragrăiaște : Preotul zice, carele va avea preotésă și va sluji jertfa cea fără de sânge, iară neștine se va afla de se va sfi adinsă eluși pentru Preotul care are muiare, de nu se va priceștii sfințelor Taini de în mănile lui, pre acel om Dumnezești părini nu'l canonesc ci 'l dau Anatemei. O gróznică judecată. [Groznicie].

Pentru Preotul carele se va rușina d'și cumineca preotésa lui.

Glava 74. [Săbor 6 Can. 103]. Canonul 103 al șeselui săbor de la Trulla grăiaște : Preotului zice, de'î va fi rușina a priceștii preotésa lui Dumnezeștilor Taine, și va da potiriul către altul să o priceștuiască, a'î opri pe acela popă cătă-va vréme nu lasă, numai ce i se ia popia de tot.

Pentru Preot de se va însura sau preotésa, sau mirénul cleric, a doa óră de se vor însura.

Glava 75. [Săborul Neochesaria, Can. 1]. Canonul 1 al săborului de la Neochesaria poruncéște : vre un om ce nu se va însura și se va face preot de june, iară apoi după Preoție va vrea să se însore, unul ca acela i se ia preoția de tot, iară de la biserică nu se gonéște.

Iară de va fi alt preot și'î va muri preotésa, și va rămănea văduv, decia va vrea să ia altă muiare, ia-i-se și lui preoția, iară de la biserică nicl acela nu se gonéște.

[Légea]. Așjiderea și preotésa căria 'î va muri Popa; de nu va putea să se ție în curăția ei, de va vrea să se mărite, neapărată să fie.

Care se însoră de a doa óră, acela nu póte fi cleric, adecă mirénul carele va lua a doa fâmee, și au fost Cleric, decia nu mai póte fi Cleric.

[Zri]. Socotéla se socotéște așa, că de se va însura a doa óră Clericul, de în cînste ce are nu se scóte, ci o ține și'î are cînstea, și scaunul după rânduiala cinstii sale, iară decia într'altă rânduială mai mare de acolo de unde iaste și se află a se sui mai sus nu póte, după socotéla bisericștilor, și împărăteștilor Dumnezeștilor pravili.

Pentru cela ce va să se preotăscă și va lua muiare saū vâduv, saū slujnica, saū alta ce va fi având viața rea.

Glava 76. [Apostoli, Can. 18]. Canonul 18 al sfinților Apostoli grăiaște : cine va vrea să se facă Preot , și se va însura, de va lua fâmee vâduv, saū curv, saū robă, saū slujnică, saū cinghiasă, [Cinghiază se chiamă murele care cântă pe la veselii cu tambura], acela nu pôte fi preot, că pravila va așa, cum iaste cu viață curată și îmbunătățit cela ce va să se facă preot, așa să fie și fâmeia lui, ce se zice curată și nespurcată.

Pentru cela ce se află în păcate, carele apără de preoție, iară el se va hirotoni.

Glava 77. [Nichita de la Irachia]. Carele va vrea să se facă Preot, de va tăcea să nu spue păcatul carele aū făcut, saū de voia lui va lăsa să nu ispovedescă păcatul cela ce'l apără de preoție, decia se va hirotoni preot, și după aceea îl va ispovedui, nimic nu'l folosește hirotonia; ci să i se ia daru. Căci că s'aū făcut că nu'l știe nimenile păcatele lui.

[Teofil Alexand., Canon I]. Iară care Arhieret va hirotoni pre acela, neștiind păcatul lui, atunci acesta Canon iartă pre Arhieret, să n'aibă nici o pedepsă întru Arhieria sa.

Ia-i-se darul celuiia ce se află în păcatele călea ce apără de preoție, iară el se hirotonește.

[Săbor I. Canon 9]. Grăesc unii, că cum curățeză botezul pre om de toate păcatele care le-a făcut mai nainte de botez, și să face nou, adecă fără de păcate, așa și preoția, păcatele care le face omul mai nainte de preoție, le curățeză hirotonia,

[Valsamon]. Ci însă de acesta grăește Valsamon, și alége tocmela lucrului acestuia. Că acesta zice purtătorii de Dumnezeu părinți nu o aū suferit nici cum, adecă cum să iarte preoția păcatele ca botejunea, ci însă păcatele celor nebotezați, adevărat le curățeză, iară ceia ce vor să ia preoția de vor face păcate, saū mai nainte de hirotonie, saū după hirotonie, acelora li să ia darul de tot.

Pentru ovrei de se va boteza se face preot.

Glava 78. [Valsamon]. Auzit bine socotela ce zice Valsamon, că botejunea curățeză toate păcatele omului, ci dacă vrămea ce le curățeză, dar daca va veni un ovrei să se boteze, după socotela poveștili lui, pôte să se facă Preot ? Pôte, pentru că ori ce păcate va fi avut, le-aū curățit botejunea, și nici o spurcăciune n'aū lăsat într'ânsul; drept aceea ia Preoția neapărat. Iară dacă se va boteza, de va face păcate carele opresc de preoție, atunci nu pôte nici într'un chip să se facă Preot.

Pentru Preotul de va ispovedi păcatul saū de voe carele a făcut mai nainte de hirotonie.

Glava 79. [Săborul de la Neochesaria Can. 9]. Canonul 9 al săborului de la Neochesaria, poruncște de acesta păcat al preotului mai nainte de preoție, și va ispovedi păcatul de a lui bună voe, fiindu'l frică de D-zeu.

[Zvi]. Preotul, zice, ce va curvi saū va face alt păcat, carele apără de Preoție, iară el s'aū hirotoni, și după hirotonie l'a părăut rău și aū zis întru sine, de va rămănea într'acesta va să se muncescă în vecie, și se îndemnă de întru gând bun, și 'și ispovedi de voe păcatul saū, ca să nu se muncescă, de acesta poruncesc Dumnezeeshii părinți al acelui sfânt săbor : Acel om zice carele 'și va ispovedi de buna voe păcatul, însă de slujbă să se părăsască, adecă să nu mai facă Liturghie întru totă viața lui, iară alte Tocmele ale Preoției să și le ție, ce se zice cu Preoți sedere adecă să șază cu Preoți întru tocmela rânduiaili sale întru toate lucrurile besericești. Și când se va tâmpla, să se sue de în rânduială în rânduială, după cinstea rânduialei sale, atunci când va vrea să se pricestuiască Dumnezeeshii Taini, să între în lăuntru la jărtăvnic. Și cum am zis, toate besericeștile să le facă, numai jertva cea fără de sânge, ce se zice Liturghia să nu slujască : Căci că o aū lăsat de a lui voe, ca un nedăstoinic. Și acēstea daruri besericești i s'aū dat să le slujască și să le ție, căci și-aū ispovedit păcatul de voe cum am zis mai sus, încă și pentru acēstea de va arăta bunătate bună să facă lucruri ce plac lui Dumnezeu, iară de se va tâmpla de va cădea iară în păcat, unul ca acela de tot se golēște și de acēle daruri ce are. Și dacă va greși, de va și arăta smernie și cale bună și de ar face totă bunătatea bună să placă lui Dumnezeu și ômenilor : de acia acēlea daruri mai mult nu pôte să le ție saū să le ia, numai ce l' priimesc în beserică ca pe un mirén păcătos, carele se întorce de în rău și vine spre bine.

[Caută]. Insa Preotul de va greși mai nainte de Preoție, și va greși și după Preoție, și nu se va ispovedi, nicl se va vâdi de față de acēlea păcate, pre acela nu pôte Arhieret să l'apere de la Liturghie, nicl de la alte slujbe bisericesti, ci l' dă voe, saū să se părăsescă de a slujirea, saū să slujască; deacia el va da cuvânt și sémă la înfricoșata a doa venire, cătră dreptul și înfricoșatul judecătoriu Domnul nostru Is. Hs. ca un nevrednic ce aū slujit prea sfântul trup și sânge al Domnului Is. Hs. Iar de să va vâdi păcatul lui că aū greșit saū naintea hirotoniei saū după hirotonie cu adevărată arătare, adecă de cincî mărturii credincioși însă să și jure. atunci i se ia darul

de tot, și se goléște și de alte daruri cum scrie mai sus.

Pentru Diaconii de va curvi, saii pând la sărutare va greși preotul saii diaconul.

Glava 80. [Săborul Neochesaria, Canon 10. Valsamon]. Canonul 10 al Săborului de la Neochesaria grăiaște : De va curvi Diaconul atunce să'și vie în loc de slugă.

Diaconul carele va ispovedi păcatul său, atunce de rânduiala diaconiei se dăsparte, iară în tocmela slugii se vie, cum zice mai sus, arată să fie în slujba citirii.

[Marele Vasilie, Canon 66]. Iară care Preot sau Diacon va veni până la sărutare, de va săruta muiare și'și va spurca buzele, și'și va ispovedi păcatul său, acela se oprește de Preoție câtă-va vreme. carele iaste Preot sau Diacon, însă Preotul de Preoție, iară Diaconul de slujba Diaconiei, și numa să se amestece cu cei sfințiți, însă Preotul cu Preoții, iară Diaconul cu Diaconii. Iară de vor greși greșale carele apără de preoție, atunci i se ia darul căruia de ar fi sau Preot sau Diacon.

**Pentru muerea de va face copil și
va năpăstui pre popa că'l-au
făcut cu dănsul.**

Intrebarea lui Constantin Episcopul către sfântul Mitropolit de la Iraclia, Chir Nichita.

Glava 81. Muiarea de va naște copilul și va zice că cutare Preot l-au făcut, de acesta ce se va face ? mare ciudă iaste fără vădire, să facă jurământ muiarea, și Preotului să i se ia darul.

Răspunsul sfântului Nichita de la Iraclia.

Vinile preotului carele va fi de a'l luarea darul său de a'l oprirea câtă-va vreme, de'i va zice neștine asupra lui ce'l va fi voia, pu se bagă în sémă, nici i se ia darul, nici să'l oprească câtă-va vreme, ci să'l arate păra cu Mărturii credincioase, hune și cinstite cum vor Dumnezeștile Pravile, iară cuvântul muerei nici cum nu se crede, nici se bagă în sémă, de nu vor fi mărturii credincioase, numa ce trebuie să pui sfintele odedji, călea ce pōrtă Preotul când slujaște, și însă de va vrea Preotul acela carele e părăt atunci le ia și se îmbracă și face Blagosloven Bog, deacia atunci l lasă întru Judecata lui Dumnezeu și nici l lua darul, nici să'l oprești câtă-va vreme.

Pentru de se va însura cine-va și se va preoți, iară însurarea se va afla fără de lege, și de clerical mirén de va avea femei iară într'aceleși chip.

Glava 82. [Săborul 6, Can. 26]. Canonul 26 al șaselui Săbor grăiaște : Preotul carele va

lua muiare, iadecă muiarea care au luat-o când a fost mirén, și se va afla rudă lui pre carea pe lege nu pōte să o ia, acela preot să ție numa scaunul pre la Săbōră cu alți preoți iară de dregătoria Preoției de tot să fie gol : și nu numa de Leturghie, ci și de tōte slujbele bisericesti; numa scaunul să ție, cum am zis, adecă să șază în rând cu alți Preoți. Și această iertăciune s'au făcut și i s'au dat să șază în rând, căci s'au făcut acel lucru al nuntel fără de lege, neștiind el, iară a blagoslovi vre o slujbă nu l dau lui voe purtătorii de Dumnezeu Părinți, dar cumva să și blagoslovască el pe altul ? când lui trebie să pōrte el grije pentru păcatele sale, că blagoslovenia iaste darul sfântului Duh și dare către alții, și unul ca acela nimic nu se amesteacă, nici darului, nici Sfinției de la Duhul Sfânt pentru păcatul amestecării de sânge care l au făcut, și decă vreme ce n'are dintr'acela dar cum va putea să dea altui om lucru care n'are ? cela ce are dă către alți și blagoslovenie și sfințenie, iară cela ce n'are cum va putea să dea ? Ce voiți mai zice nici pre ascuns nici de față să îndrăsnescă a blagoslovi, nici să pricestuiască pe vre un om, că soséște lui numa șăderea în Scaunul Preoților, iară altă trébă bisericască să nu slujască cum am zis mai sus, fără numa să se rōge lui Dumnezeu cu lacrimi să l iarte fără de legea amestecării de sânge carea au făcut, și cea nuntă fără de lege să se despartă, și el mai mult către fămea aceia să nu mai mērgă, deci de va face așa să nu se lipsescă de scaun, iară de nu se va despărți, nu numa de scaun să se lipsescă; ci încă cu acea muiare fără de lege care au luat-o să fie afară de biserică lui Hs. până 'și vor veni spre pocăanie să se despartă unul de altul, atunci să l primescă, iară de nu vor suferi să se despartă unul de altul de voe, atunci să se despartă în sila Domnască, adecă cu Judecată de afară.

[Apostoli, Can. 19]. Iară mirénul carele va fi fără de lege, acela Cleric nu pōte să fie.

[Zonara]. Carele ține muiare fără de lege nu numa de în cliros să se gonască, ci încă și de la biserică, până se va despărți; și decă se va despărți să se canonască ca un amestecătorii de sânge.

Pentru Preotul ce e oprit și despărțit de popie de i se va cădea să zică blagosloven bog naș, și boje uștedrini, și pentru de va sluji preot cu popa cela ce e oprit de leturghie.

Glava 83. [Intrebarea unui om Călugăr către Sf. Patriarh Nicolae]. Ore cade-să un Preot ce l au luat darul pentru greșele ce a făcut să zică : Blagosloven Bog naș și Boje Uștedrini sau Hristos iastini Bog naș, sau să cădască cu cădelnița, sau să se preceștuiască în lăuntrul în Oltariu ?

Răspunsul Patriarhului Nicolae

Ba, ci numai în locul mirénilor să se puie să fie.

[*Apostoli, Can. 11*]. Iară Preotul carele va face Leturghie cu Popa cel oprit, și 'l va ști, atunci se desparte și el de Preoția lui.

Pentru Preot de'i va curvi muiarea lui, săi a mirénului și va vrea să se preotească : și de Preotésă de se va apuca cu dėsila să o curvėsă cine-va.

Glava 84. [*Săborul Neochesariet, Can. 8*]. Canonul 8 al sfântului Săbor de la Neochesaria poruncște : de va curvi zice muiarea vre unui om, și se va vădi de față, unul ca acela întru slujba Preoției nu pôte veni. Iară de se va hirotoni cine-va și după hirotonie va curvi muiarea lui, atunci să o lase, iară de va vrea să se afle cu dănsa. acela nu pôte să aibă săi și ție nici un dar Preoteșc.

[*Zonora*]. Muiarea omului mirén de va curvi și o vor vădi, de față, atunci acela nu pôte să vie nici la o rânduială Preotească.

[*Caută*]. Vădirea de față iaste să mărturisescă cinci mărturi de acel lucru al curviei, și să jure, decia atunci să se lipsescă de darul Preoției unul ca acela. Iară de va fi bănuind că curvėsă femeia lui și nu se va vădi cu mărturi : unul ca acela se face Popă, pentru că l ănuiala a curviei muerii lui nu s'au arătat. Iară de se va vedea și se va arăta adevărată și va vrea el să facă carte de despărțelă ca să se despartă de dănsa : atunci neapărat iară se face Popă, iară așa el adevărat altă muiare nu mai pôte să ia, ci numa să trăiască singur în curăție și în cinste. [*Zri*]. Iară de va fi Preot și va curvi Preotésă lui, poruncesc Dumnezeuști Părinți de'i va fi voia să și ție Preoția, să se despartă de dănsa de tot. Iară de va vrea să o ție ca și mai 'nainte, atunci să desparte de rânduiala Preoției în care se află. Pentru că acea Preotésă a lui ce a curvit, decă s'a spurcat iaste spurcată, pentru acea preotul ei, de se va anesteca cu ea, se face tot un trup, decia și el se amestecă întru spurcăciunea celui-a-lalt, și iaste spurcat; drept aceia nu pôte veni să fie întru slujba bisericăi.

[*Caută*]. Muiarea mirénului de va curvi, și el o va erta de greșală, acela are voe să și o ție.

[*Posnicul*]. Cum se caută și se alege cela ce va să fie Preot, ca să fie cu viață curată și îmbunătățită : așa să se caute și fâmeia lui să fie cinstită și curată.

[*Leu și Constantin împărați*]. Iară de se va tâmpla să se apuce cu dėsile fâmeia Preotului de vre un silnic, sau se va robi, să fie robă, și o vor spurca și să facă păcate cu dănsa, să nu se despartă de dănsa : ci să o

ție ca și de întâi neapărat, și Preotul acela de slujba Preoției lui nu se dăsparte, ci să și ție totă slujba Preoției fără de greșală, și nici un puternică să nu 'l ție de rău, nici să l'apere : căci că păcatul preotesei lui s'au făcut fără de voia ei, adecă cu dășilea.

Pentru Arhierieii cari vor priimi preoți striini fără de cărți de pace și de ertăciune, și ce începuesc cărțile : și de preotul robit de'i vor priimi fără de carte.

Glava 85. [*Sfinții Apostoli, Canon 33*]. Canonul 33 al Sfinților Apostoli poruncște : care Preot va merge în eparchie străină și 'l va priimi Archiereul locului aceluia, și nu va avea carte de ertăciune, să fie despărțit de Arhierie, și acel Arhierie el va priimi.

[*Iar al lor, Canon 12*]. Iară de va fi neștine afurisit de Arhierie lui, și se va duce într'altă eparchie și 'l va priimi Arhierieul locului aceluia, și acela să fie afurisit.

[*Săborul Laodichiet, Canon 41*]. Nici un sfințit să nu îmbe într'altă eparchie fără de cărți de pace de la Episcopul său, nici se îndrăznescă a face altă slujbă bisericăscă.

[*Săborul Antiochiei, Canon 8*]. Cărți de ertăciune nici un Preot n'are voe să dea altui Preot sau Cliric, când nu e Arhierieul lor; iară de va fi mort, atunci iaă cărți de la Ispravnicul Arhierieului.

[*Caută*]. Ină Ispravnicii locului. adecă Protopopi și Părinți Duhovnici, cari se chiamă și ei socotitori și Ispravnicii locului, au voe să dea cărți de pace, cum au și alte tocméle pre lege.

[*Apostoli, Can. 12*]. Arhierieul de va priimi pre Preotul despărțit de Popie de alt Arhierie, sau Cliric și 'l va erta de va sluji, aceluia să i se ia darul.

[*Mateiu*]. Iară pentru cartea de pace facem știre ce începuiaste. Când va să înergă vr'un Preot sau Cliric, într'altă Eparchie să slujască acolo, pentru aceia ia carte de la Arhierieul său, și cartea aceia mărturiseste pre dănsul, că după rânduială s'a hirotonit cu darul Duhului Sfânt, după mărturia Duhovnicului său și a altor preoți cari pre dănsa au mărturisit, și arată Arhierieul cătră toți unde va merge acel Preot cum de dănsul s'au înfrământat marea dregătorie a Preoției curată și dăstoinică.

Iară cartea de slobozie iaste acésta, carea ia Preotul de la Arhierieul lui, ca să se ducă într'alt loc să slujască și să arată că cu voia Arhierieului său au eșit, iară nu de întru mintea lui, și cum nu iaste preot fără de minte, și are cutare boerie, [*Cinste*], și iaste bun creștin și Pravoslavnic, și mărturiseste pre dănsul cartea ceia ce pörtă a Arhierieului său, că de toate iaste dăstoinic Preoției să slujască lui Dumnezeu.

Iară cărțile de pace se chiamă cele două cărți ale Preotului, cea de Popie și cea de slobozie

[*Valsimon*] Priimește iară Ahiereul pre Preotul fără de carte de pace și de slobozie, când se va fi prădată moșia Preotului, sau el va fi fost rob

Pentru preoții cari iau camătă sau căldăgară sau mirénii.

Glava 86 [*Apostoli, Canon 44*]. Canonul 44 al sfinților Apostoli grăiaște: Episcopul sau Preotul, sau Diaconul, de va împrumuta pe vre un om cu niscare ban și va lua camătă: acela sau să se părăsască sau să fie oprit de preoție.

[*Marele Vasilie, Canon 14*]. Și clericul carele va vrea să se facă Preot, și va lua camătă, acela întâiu să se întrebe, vrea-va să sufere cea dobândă nedreptă carea a luat camătă, să o dea săracilor? decia să se prinză cu zapis mai mult lucru fără de lege ca acela să nu facă: atunci de va fi curat de alte păcate carele apără de preoție, el să se hirotonescă.

[*Postmicul*]. Călugărul sau călugărița de vor lua camătă, acela să fie întru anatema, până se vor părăsi de acel lucru rău și viclen.

[*Marele Vasilie*]. Mirénul creștin de va vrea să ia camătă de la fratele său creștinul, acela să se afurisască și să se lipsască și de Dumnezeuasca pricestenie până se va părăsi: atunci să se iarte și să se priimească la biserecă

Pentru calpuzanii ceia ce fac bani răi, și pentru pedepsa lor.

Glava 87. [*Zac. 1*]. Mincinoșii ceia ce fac bani răi, aceia încă fac aceia greșală. ca și cum ar sudui pre Împăratul și pre Domnul țării.

[*Zac. 2*]. Bani cel răi sunt de trei feluri: amestecătură, ce se zice aurul cel curat ce ar fi să fie, el îl spurcă și 'l mestecă. Argintul așjiderea, unul amestecă cu aramă, altul fac chiar de aramă, și numai căci 'l spoesc desupra cu argint. Acesta e una. A doa de ar fi curăț și o sémă de bani, iar el fac mai micl de nu ajung la cumpănă: ci păgubesc omeni ceia ce 'i iau. A treia așjiderea se chiamă mincinoși, pentru căci că chipul și scriptura carea pune pre dinșii iaste mincinosă nu iaste făcută din sfat cu învățătura cuiva: ci pre furia ca un lucru rău, drept aceia de ar fi și curăț cu nemic mestecați, și de ar fi și plin la cumpănă tot e un lucru mincinos, și se chiamă mincinos și soț furtașagului.

[*Zac. 3*]. Bani cel bun și dreptl au patru lucruri pe împrejurii lor: întâi cela ce face bani să alba putere și voe, de la împărăție, sau de la Domnul locului aceluia. Al doilea să se facă în loc vestit, cum ar fi în mijlocul țîrgului să vază toți. Al treilea să alba chip și scriptură cinstită și frumoasă, iară să nu fie

făcută aceia scrisore în vre un chip grozav și de rușine. Al patrulea iarăși, să fie și la cumpănă deplin, nemic să nu lipsescă, cum iaste mai cu dreptate așa să fie.

[*Zac. 4*]. Ori cine va face bani mincinoși, ce se zice ori cine va fi calpuzan de va face bani răi în numele împăratului, și al Domnului aceluia loc, aceluia întâiu să i se taie capul, după aceia să 'l arză trupul în foc, și câte bucate va avea toate să fie Domnești. Iară de se va afla că s'au făcut acea calpuzanie la vre un sat, sau și țîrg micșor, atunci numai să i se facă mörte, iară bucatele să nu i le ia nimenile, nici să 'l arză.

[*Zac. 5*]. Casa aceia unde se vor face bani răi, să fie Domnescă, iară de se va afla ca acea casă, a fost prinsă cu chirie, atunci trebuie să cerceteze judecătorul să vază, de vreme ce stăpânul acei case lăcuiaște aproape de acolo, atunci casa va fi tot Domnescă, de vreme ce judecătorul prepune cum să fie și el știind ore-ce, iară de se va afla, că acel om cu casa locuiaște departe de acolo: atunci casa nu va fi Domnescă.

[*Zac. 6*]. Încă de se va afla că acea casă este a vre unui mueri sărace: atunci iară nu va fi Domnescă.

[*Zac. 7*]. Încă acea casă de se va afla că iaste a niscare cuonil săraci, iară nu va fi Domnescă, iară de se va afla că acel cuonil a vre un ispravnic pre toate bucatele lor, și va fi năemit el casa, atunci să prețuiască casa cât va face și să plătescă tot el acei preț tot din bucatele lui.

[*Zac. 8*]. Măcar de ar face neștine bani cât de bun, galbeni lămuriți de aur curat, sau talere, sau alt felit de bani să fie lămuriți de argint curat, și să fie deplin și la cumpănă, ci cu acestea cu toate nu va putea să încape în voia nemănuși să fie pedepsit mai puțin, de cât ar fi făcut bani răi de în aur și de în argint rău, sau de aramă lămurită, sau cum ar fi mai răi: ci acela tot o pedepsire va să aibă, de vreme ce iaste fără de știrea împărăției sau a Domniei.

[*Zac. 9*]. Ori care zlătariu va mesteca aurul, sau argintul, cu alte lucruri fără de știrea stăpânului, ce se zice de va spurca lucrul și se va afla mincinos: cu alt cu nemica numai cu capul să plătescă.

[*Zac. 10*]. Ceia ce fac bani Domnești, și de vor îndrăzni să spurce aurul, sau argintul, pentru dobândă lor: aceia cu alt cu nemica nu vor plăti, ci numai cu capetele.

[*Zac. 11*]. Ori care diregătoriu, va lăsa și nu va opri să nu îmbe banii cel răi: acela numai cu capul să plătescă.

[*Zac. 12*]. Cela ce va ști unde fac bani răi, și de nu va spune judecătorului: acela cu capul să plătescă.

[*Zac. 13*]. De se va scula o soție de a cal-

puzanilor, și va vădi cătră judecătorii pre celea-lalte soții, atunci aceia vor peri toți pre dela lor, iară cea ce l-au vădit să nu aibă nici o pedeapsă. iară de nu va fi soție să aibă dar de la judecătorii, iară de va fi rob să nu l' dea alt dar, ci numai să l' slobozească să nu mai fie rob.

[Zac. 14]. Când va prinde judecătorii vre un calpuzan, trebuie să l' cerceteze mai are soții, și cine le dă ajutorii de fac acel lucru, și ce l' va spune să l' creză.

[Zac. 15]. Sémnele și prepusurile, ajung la judecătorii, să arate pre calpuzanii.

[Zac. 16]. Cea ce va spoi vre un fel de bani, fiind de aramă să arate că iaste de aur, sau de argint, sau de va spoi argintul să arate că iaste aur : pre acela să l' omóre.

Pentru ceia ce îmbla cu bani răi, sau îi țin la dinșii.

Glava 88. [Zac. 1]. Cea ce va cheltui sau va schimba bani răi și l' va lua de la cea ce l' face, știindu l' și cunoscându l' că iaste calpuzan : acela să se pedepsască ca și calpuzanul.

[Zac. 2]. Cea ce va ținea la dînsul bani răi, știind că sunt răi; acela să se pedepsască după cum va fi voia judecătoriiului.

[Zac. 3]. Cea ce pîrtă și îmblă cu bani răi, acela face prepus cum să fie și el soție cu calpuzanii : tot într'un chip se vor pedepsi.

[Zac. 4]. Pedepsirea celui ce îmblă cu bani răi, iaste mai mare când îl vor ști c'au îmblat de multe ori, și i s'au zis și n'au băgat sémă.

[Zac. 5]. Cea ce va cheltui niscare bani răi, și se va tocmi cel ce l' va lua, cum de vor fi răi să l' întorcă : acela nu va avea pedeapsă.

[Zac. 6]. Cea ce va cheltui bani răi, și dacă l' vor prinde deși va pune chezaș, de la cine au luat acel bani, acela să nu aibă nici o pedeapsă.

[Zac. 7]. Cea ce l' vor prinde îmblând și cheltuind bani răi, de vor fi prea puțin, și de nu și va putea pune chezaș, acelaia să i se dea jurământ, de va jura cum nu știe c'au fost acel bani răi : atunci să fie în pace și nici o pedeapsă să nu aibă.

Pravile împărătești

Pentru ceia ce găsesc vre o comoră pre locul și pre hotarul lor, sau pre hotarul bisericii, sau pre locul domnesc, a cui se va cădea să fie.

Glava 89. [Zac. 1]. Ori cine va putea, și va vrea să cêrce pre locul lui, și pre hotarul lui cu munca lui, sau de se va nemeri așa fiește-cum, să se tâmple să găsescă vre o comoră ; aceia să fie a lui, iară nu a altuia, a nimănu.

[Zac. 2]. Nu va putea nimenilea să cêrce pre loc striin pentru să găsescă comoră, fără de voia stăpânului celui loc, iară de va cerca, și de va găsi fără sfatul stăpânului celui cu locul, așa numai din capul lui : atunci nu va rămânea să fie a lui, ci se va da celui cu locul.

[Zac. 3]. De s'ar prileji să cumpere neștine un loc, sau un prilog, sau lază ce va fi, și de va găsi o comoră cea ce l-au cumpărat, atunci nu va putea să meștersugescă cea ce au vândut să zică că l-au înșelat de i-l-au dat eftin.

[Zac. 4]. Cea ce va merge de va cerca pre locul altuia, și va găsi comoră fără de știrea celui cu locul, și de se va vădi, acelaia necum să l' lase ceva stăpânul locului dintr'aceia comoră : ci încă de l' va duce la judecătorii, va avea și pedepsă, ori cum va fi voia judecătoriiului.

[Zac. 5]. De se va prileji cui-va, nu cerând, ci așa de se va găsi o comoră pre un loc striin : atunci să fie și să împartă în două cu stăpânul locului.

[Zac. 6]. Acêsta se socotește încă și când vor găsi niscare comoră pre loc Domnesc, sau pre loc călugăresc, ce se zice al besericii, pentru că jumătate de comoră iaste depururea, a celui ce o găsește, iară jumătate iaste a besericii, sau mai de multe-ori Domnască.

[Zac. 7]. De vreme ce va fi fiind neștine niște ocine striine și să hrănește cu dinsele, și de va găsi vre-o comoră acolo, aceea nu se va chema a stăpânului : ci a celui ce o au găsit, cum s'ar zice : Petru au lăsat o ocină lui Pavel să l' hrănescă atâția ani, iară mai apoi să o ia George că iaste fecior lui Petru, deci de se va afla că s'au găsit comoră la vrémea ce ține Pavel acel loc, atunci să nu se chame a altuia : ci numai a lui Pavel.

[Zac. 8]. Iară de se va găsi iarăși vre-o comoră pre acel loc a lui Petru, ce l-au dat lui Pavel de se hrănește. atunci vor împărți în două comoră, Petru cu Pavel cea ce se hrănește acolea.

[Zac. 9]. De se va prileji cui-va vre unui striin. să găsescă o comoră, pre acel loc ce se hrănește Pavel, atunci să împartă acel lucru cu Pavel, iară Petru să nu se amestece întru nemic.

[Zac. 10]. De se va prileji cui-va, să aibă pe mâna lui niscare ocine zălojite, și de va găsi el o comoră, atunci va împărți cu stăpânul locului, de vréme ce se chiamă c'au găsit ca și când ar fi într'un loc striin.

[Zac. 11]. Când va năemi ore cine un pom, pentru să culegă pomele până la cutare vréme, iară acolea va găsi o comoră, atunci se chiamă c'au găsit aceea comoră ca și într'un alt loc striin, deci vor împărți cu stăpânul

locului în două, deacia aceea jumătate a lui o va ținea și se va hrăni cu dânsa de pururea ca cu un lucru al său, iară cea-laltă parte a stăpânului, și aceea o va ținea și se va hrăni cu dânsa până când se va împlea vremea pometului, atunci decă se va împlea cea vreme, după cum le-au fost tocmela să ție acel loc cu chirie, iară când va da locul stăpânului : atunci să'i dea și partea lui ce i s'au venit jumătate din comoră.

[Zac. 12]. Cea ce va găsi comoră pre locul muierii lui ce'i vor fi dat zestre, atunci să împarță în două cu muiarea'si. Iară de va prileji să se despartă : atunci să'i dea partea ei ce i se va veni din comoră.

[Zac. 13]. De va ținea neștine, niște ocine zălog pentru datorie, și de vor trece 30 de ani și nu le va rescumpăra, atunci de se va afla vre-o comoră pre acel 30 de ani : atunci să fie totă aceuia ce au găsit, iară celuia cu ocina nemica să nu'i dea.

[Zac. 14]. Cea ce va găsi comoră cu vraji și cu dra'i : aceuia nemica să nu i se dea, ci să'i ia tot Domnia.

[Zac. 15]. Comoră să chiamă aur, argint, banii cei vechi de demult, stăpânul al cui au fost să nu se știe cine au fost. Iară de nu vor fi lucruri vechi, și stăpânul acelor lucruri se va cunoște, și se va ști cine au fost : atunci cine va găsi acelea lucruri, nu se va chema c'au găsit comoră.

[Zac. 16]. Cine va năemi o casă de va șede cu chirie, și într'acea casă va găsi niște bani ascunși și acei bani nu vor fi de mult vechi : atunci să vor chema al stăpânului, iară nu al celuia ce au găsit și șade cu chirie.

[Zac. 17]. Ori cine va ascunde comora decă o va găsi, ca să nu dea nemica celuia ce i se vine : acela piarde-și-va și partea sa ce i se va veni.

[Zac. 18]. Acestea toate ce scrie mai sus, au fost în zilele cele vechi, iară acum s'au părăsit acele obiceiuri.

[Zac 19]. Iară comorale câte se găsesc toate le ia Domnul, și numai ce dau cătu se îndură ore ce puțin lucru, celuia ce găsește, iară stăpânului celuia cu locul nu'i dau nemica.

Pentru Clirici de li se va cădea să între chezași.

Glava 90. [Apostoli, Can. 20]. Canonul 20 al sfinților Apostoli grăiaște : Cliricul zice de va intra chezaș : aceuia să i se ia darul.

[Zonara]. Vre un mirén de va cumpăra lucrure Domnești, carele se chiamă vameș, iar Preotul va intra chezaș pentru dînsul, aceuia i se ia popia de tot. Iară de se va face chezaș, într'alt chip, ca pentru să dobândescă : și de aceea i se ia darul. Iară de se va afla vre-un om sărac datoriu, și vor vrea să'i

bage în temniță, iară preotul va lua'l în chizășie, de aceea nu se apără : ci încă are cinste de bine ce au făcut. Si într'alte lucrure bune, de va intra preotul chezaș, n'are nici o pedepsă pentru chizășuire.

Pentru Clirici ca să nu meryd la cărciumă, nici se fie cărciumă.

Glava 91. [Apostoli, Can. 54]. Canonul 54 al sfinților Apostoli grăiaște : care cliric se va arăta că merge la cărciumă să mănânce și să bea acolo : acela să se afurisescă.

[Zonara]. De se va tâmpla preotului a fi călătoriu, și nu va avea unde mănăa fără la cărciumă, și de neove într'alt loc n'are unde se odihni : atunci i se iartă să mearse acolo, și nemică să nu se pedepsescă.

[Sidor VI. Can. 9]. Si Cliricul să n'aibă prăvălie de vânzare de vin, carea se chiamă prost cărciumă. Că de vreme ce el se oprește să nu mergyd la dânsa, dară încă să aibă prăvălie ca aceia să slujască altor omenii ? căruia slujba'i iaste numai să slujască împăratului și marelui Arhieru, Domnului nostru Iisus Hristos. Însă să nu se părăsescă de acesia să nu i se ia darul. Iară prăvălia aceia ce o are de o va da altuia cu chirie, iaste ertat și nu se pedepsescă.

Pentru cei îndrăciți ca să nu fie clirici, și pentru preoții cari cad și leșind.

Glava 92. [Apostoli, Can. 77]. Canonul 77 al sfinților Apostoli grăiaște : De se va tâmpla cuiva a se îndrăci, acela să nu fie cliric, nici să se amestice să se rōge cu credincioșii până se va curăți de aceea bolă, de aceia de va fi dăstoinic se va face cliric.

[Zri]. Acesta ce zice să nu se amestice să se rōge cu credincioșii cel îndrăcit, iaste pentru acesta vină, ca pentru să nu zică cuvânt rău și scârnăv la beserică să spălmeneze și să smintescă glōta omenilor și să se curmeze slavoslavia, adecă slujba Domnului.

[Socotirea Dumnezeștilor pravili]. Iară pentru preotul carele leșină și cade, poruncesc Dumnezeștile Pravile : Preot zice ca acela să slujască toate lucrurile preotești și să le caute neapărat, și nici o apărare să n'aibă, numai de jertfa cea fără de sânge, ce să chiamă a Dumnezeștii și sfinte Liturgii, să fie oprit și apărat de dînsa.

[A marei beserici]. Și de acesta poruncesc numai Dumnezeștile pravile, ci și adevărata Marea Beserică așa ține după porunca Dumnezeștii Legi, și dau slobozire preotului carele leșină, să slujască toate preoteștile, ce se zice să blagoslovescă nunta, să botēze copii, să facă blagoslovenie la toate slujbele : numai cum grăiaște Pravila de Dumnezească Liturghie să se apere de tot.

Pentru că se fac popi și ceia ce nu sunt de ruidă de preoție, așijderea și ceia ce se nasc de într'o fîlmea curdă.

Glava 93. [Săborul VI. Canon 33] Canonul 33 al șaselui săbor poruncеște : Cea ce va să se facă popă, să nu'î cau'î ruda lui cine iaste, a' de preot a' de mirēn, ci numai să cau'î pre acela ce va să ia dregătoria preoției. Pentru că acesta numai Ovrēi ce o a' avut osebit, că la ei nu pot de altă rudă să se facă preoți : ci numai de ruda Levitēscă, adecă preulescă.

[Nichifor Tărigradēnul]. Iară copii carī vor naște de în muiare curvă, sau de în cea cu a doa cununie, sau de în a treia, de vor arăta lucrure cinstitute, și viață bună, și vor fi dăstoinici preoției, aceia se hirotonesc. iară nu se apără pentru păcatele părinților. pentru că aceia a' facut păcatele ei ei 'și-a' luat canonul. Iară copii nici a' greșit nici se canonesc.

Pentru de se va hirotoni Episcop sau altul de în rindul preoției și va avea semn sau altă betejună pe trup.

Glava 94. [Apostoli, Canon 75]. Canonul 75 al sfinților Apostoli grăiaște : Cine iaste cu un ochi, sau ponivos, sau va avea semn, și va fi vrednic slujbei preoției, acela să'î facă, că rana trupului nu spurcă pre om, ci a sufletului.

[A lui Valsamon povēste la acesta Canon]. Iară omenii mirēni de vor avē patimă de bōlă, și vor vrea să se facă preoți, iară de bōla ce a' nu pot să slujască Dumnezeștile ta'ne, aceia preoți să nu se facă. Iară ceia ce pot să slujască, sau cu un ochi sunt, sau schiop, sau într'alt chip betejiți. a' poruncit să se facă preoți, pentru că de suflet trebuie să fie curați, iară nu de trup. Iară de vor fi sănătoși și vor lua preoția, și după hirotonie le va veni bōla, însă de nu'î va supăra bōla, ei să slujescă, și așa că'î se află ce se zice cu bōla neapărat să-și tie preoția să slujască lui Dumnezeu, pentru că propoveduitorii de Dumnezeu Apostoli a' socotit de a' poruncit de acesta zicând : ori cine va fi pentru bōla trupului acela de preoție va fi se apere. Iară de va fi bōla mare, cum am zice orb, sau surd, sau mut. sau i se va fi uscat mână dreptă, sau de va avē altă bōlă și nu va putea să slujască sfințele, acela să se părăsescă de Dumnezeșca Liturghie, iară de rânduiala preoției să nu se părăsescă, ci încă mai mult să se facă mila spre dînsul, ce se zice să-și tie rânduiala scaunului preoției sale, după cîntea dregătoriei sale, și să aibă și ajutorii dela dînsii pentru traiul său.

Pentru Preotul de va blagoslovi nunta fără lege.

Glava 95. [Lēgea]. Preotul carele va blagoslovi nunta fără de lege, sau nu de vârstă, ce se zice de nu va fi fost bărbatul de 14 ani, și muiarea de 12, acelaia să i se ia darul, adevărat de va fi știut popa că a' fost nunta fără de lege, iară de nu va fi știut, ci a' făcut fără știre, sau de nebbie, atunci să nu i se ia darul, ci numai să se pedepsescă cătă-va vrēne.

Pentru preotul de se va spăla în zioa ce va vrea să slujască Liturghie, sau mirēnul că va vrea să se cuminice și va merge la bae.

Glava 96. [Marco Patriarhul Alexandriei]. Preotul de se va spăla, sau va merge la bae. acela nu pōte să facă liturghie într'acea zi, nici are voe după Liturghie să se spēle, nici mirēnul de se va spăla sau va merge la bae nu pōte să i se dea Dumnezeștile ta'ni, iară deca se va pricești, nici atunci nu pōte să mērgă să-și lase sänge, nici preotul, nici mirēnul, fără numai de se va tāmpla bōla morții într'acea zi pătîmind pentru viața-și.

Pentru preotul de'î va cură sänge de în nas, sau de în dinți când va vrea să slujască liturghie.

Glava 97. [Postnicul]. Preotul care va vrea să slujască Litu ghie, iară mai nainte de'î va cură sänge de în nas, să facă metanie 40, atunci să slujască, iară de'î va cură după Liturghie să facă metanie 100, iară sängele să sape grōpă să'î îngrōpe. sau să'î arunce în mare sau în riu, iară de'î va cură de în dinți să nu slujască Liturghie.

Pentru preotul de i se va tāmpla să se săbldz-nescă în zioa ce va să slujască liturghie.

Glava 98. [Valsamon]. Preotul ce va vrea să slujască Liturghie, și'î va veni de'î va cură trupul în vis, și va ști că'î iaste acela lucru de pohtă muerescă, atunci să nu slujască, iară de se va face fără de pohtă însă despre Diavolul, atunci să-și citescă slujba carea e de aceia smintēlă, și molitvel de priceștenie, și să facă metanii 100, și să se spēle cu apă, și să se îmbrace în cămașă noă, adecă să se primenescă. deca atunci să slujască Liturghie, adevăr de va fi nevoie, ce se zice de va fi praznic mare, sau altă zi alēsă de Liturghie, iară de va fi altă zi carea nu se prăznuiaște, să nu slujască Liturghie.

Pentru preot să se ferescă de muiarea lui cînd va să slujască liturghie.

Glava 99. [Săborul VI, Canon 13]. Canonul 13 al șaselui săbor poruncеște : Preoții și Diaconii nu se opresc de amestecarea fămeilor sale, fără numai pre la zilele célea ce vor să slujască jertfa cea fără de sänge, a-

dică sfânta Liturghie. atunci trebuie să se ție, pentru că vor să slujască unui curat, și fără de păcate Împăratului împăraților, marele Arhiereu și mântuitorul, singur Domnului nostru Iisus Hristos. Drept aceea trebuie într'aceia zi să se ferescă de pohta trupescă.

Pentru preoții cari și gonesc fămeile sale socotind pentru smerenia, săi să urască nunta cea pre lege, săi vinul, săi carnea.

Glava 100. [Apostoli, Can. 5]. Canonul 5 al sfinților Apostoli grăiaște : care preot sau diacon, sau altul de în cliric, într'adins pentru smerenia și va goi fămeia, acela să se afurisească până o va suferi să o ia, iară de se va lăsa într'acela gând și nu o va lua, ace-luia să i se ia darul, că se arată de acești carele și-au gonit fămeia că'i iaste nunta necurată. Că zice Dumnezeuiasca scrisore că nunta e cinstită și patul nespurcat, pentr'aceia i se ia darul de nu o va lua, pentru că și Hristos nunta cea de întâi blagoslovi.

[Apostoli, Canon 53.]. Iară de se va afla vre un preot, ca să se lăpede de nuntă, sau de carne, sau de vin, nu pentru ținerea, ci pentru urăciunea lor : acela sau să se îndrepteze sau să i se ia darul.

[Zonara]. Nunta carea e pre lege, beserica lui Dumnezeu nu o lăpădă, nici i dă vr'o vină, ci o blagosloveste. Că și Domnul nostru Isus Hristos nunta cea de întâi blagoslovi în Canagalieiului, și la dânsa facu întâi minune, adecă făcu apa vin. Drept aceea făcu pre omul și pre muiare. Iară pre ceia ce mănăncă carne și beu vin pre la poruncile vremi carele au dat și au poruncit propeveditorii de Dumnezeu Apostoli și Dumnezești Părinți, pre aceia nu i urăște beserica, pentru că acelea sunt tote bune pre la vremile lor, nici pre ceia ce le părăsesc pentru traiul nu i canoneste, ci pentru aceștia să ne ferim, de unii ca aceia de caril se feresc de acelea, și însă de vor fi făcând aceea pentru urăciunea, aceea bine să știe că hulesc spre zidurile lui Dumnezeu : drept aceea să li se ia darul, iară de vor fi mirni să se afurisească, până se vor întorțe să se pocăiască și să se îndrepteze. Iară de se vor părăsi de aceștia pentru Dumnezeiasca tocmelă, și pentru smerenia, și pentru traiul vieții, pre aceia să nu i urgisescă nimeni, căci că și mulți călugări, în bogăți ani au ținut, caril nici brânză nici ouă au mâncat nici vin au băut.

Pentru muiavea carea și va lăsa bărbatul, sau bărbatul pre muiare și pentru urăciunea muntet, și pentru muiarea carea nu va să se culce cu bărbatuluiși.

Glava 101. [Săborul de la Cangra, Canon 12]. Canonul 12 al sfântului săbor de la

Gangra porunceste : care muiare va lăsa pre bărbatul ei și va fugi de la dînsul, fiindu i urată nunta, să fie anatema.

[Valsamon]. Binele nu e bine, când nu se face bine. Bună iaste curăția și ca să se ție neștine de împreunarea nunții, adecă de însurare, iară când iaste de împreunare cum grăia și marele Pavel, atunci să fie cu voia bărbatului și a fămei, că muiarea nu ohlăduiaște pre trupul ei, ci bărbatul. Iară de va lăsa fămeia pre bărbat fără de voia lui, sau bărbatul pre muiare fără de voia ei, și va sparge nunta sau unul sau altul, și va fugi de împreunarea legii carea s'au făcut amândoi un trup, și urască legea, aceia anatema să fie.

[Caută]. Iară de va lăsa unul pre altul, sau bărbatul sau muiarea și se va duce la viața călugărescă carea e tocma îngerescă de se va face călugăr : acela n'are părtășie nice de o pedepsă căci că au mers într'un mai bună cale.

[Săborul de la Laodichia]. Care muiare va fi măritată și se va socoti în viața ei să se ție de bărbatul ei, și nu va să se culce cu dînsul, iară el se va duce de va curvi, sau la muiare, sau la dobitoc, sau într'alt loc unde i va părea : acela păcat și acela canon și pedepsă nu e a bărbatului ci iaste a muerii.

Pentru sfintele vase, și de furarea sfintelor carele sunt ale besericii.

Glava 102. [Apostoli, Canon 70 și 71]. Canonul 72 al sfinților Apostoli grăiaște : Cine va lua de la beserica vasul carele va fi sfințit, de argint, sau de aur, sau măhramă, sau pólă, și o va face de trebă afară de beserica, măcar de și nu iaste furarea sfintelor deplin, iară așa să știți că canonul acesta afurisește pre unii ca aceia.

[Săborul I și II, Canonul 10]. Și iară or i fie-cine ce va îndrăzni de va lua vre un lucru să fie de trebă lui, sau va da altuia să i slujască afară de beserica, adecă, sau măhramă, sau pólă, sau sfeșnic, sau discos, sau și altele asemenea acestora, și noi după canonul Apostolesc pre unii ca aceia dămu i afurisaniei.

Pentru ca să se judece toți cliricii și călugării de arhiereul lor.

Glava 103. [Săborul IV, Canon 9]. Canonul 9 al sfinților Părinți a totă lumea, a săborului al patru-lea porunceste : care cliric către alt cliric de va avea vre o tocmelă ceva, sau călugăr, să nu cum-va să lase pre Arhiereul lor, și să se ducă la judecată mirenescă, pentru că aceia iaste urgisire și mustrare Arhiereului, ci întâi să caute și să vază tocmela lor Arhiereul, sau de vor vrea amândoa părțile, adecă și unul și altul, de le

va da Arhiereul voe, atunci să meargă la judecată mirenască, și pedepsă să n'aibă. Iară de nu vor băga în seamă pe Arhiereul, ci se vor duce fără de știrea lui: atunci aceia să se canonescă de dinsul, adecă de Arhiereu.

Pentru episcop și pentru alți clerici cari jăcă în harjet, în coinace, în ținte, sau se lepădă de numele lui Hristos.

Glava 104. [Apostoli, Canon 42]. Canonul 42 al sfinților Apostoli grăiaște: Episcopul, sau Preotul, sau Diaconul, carele jăcă în tavi și e bețiv, sau să se părăsescă sau să li se ia darul, taviile se chiamă și coinacele și harjele cele ce jăcă.

[Valsamon]. Altă pedepsă au episcopii, preoții, diaconii, și alta ipodiaconii, cântăreții, și citeții, și mirénii. Însă pre Arhiereii, pe preoții, pe diaconii, canonul carele e mai sus zice să li se ia darul, iară pe ipodiaconii, cântăreții, și citeții, și pe mirénii, pre ei afurisește.

[Apostoli, Canon 62]. Iară care preot de frică, sau pentru muncă și mari patime, de se va lepăda de numele lui Hristos, unuia ca acelaia, să i se ia darul, și ca un mădular putred, să se taie de la bunul trup, adecă să se gonescă de la biserică lui Hristos, iară de se va pocăi: atunci să li primescă ca pe un mirén prost.

Pentru preotul carele va zice de mânia lui să fie păgân sau alt mirén, sau de va blăstema, sau va huli preotul sau mirénul.

Glava 105. [Simeon Solunéul]. Într'un chip se judecă pentru cuvânt și într'alt chip pentru lucru, că fie ce preot carele de mânia va zice numai cu cuvântul, să fie păgân, adecă să iasă de în legea lui și n'au făcut așa, acela să se judece sau să se pedepsescă multă vreme cu lipsa de preoția lui, iară darul nu i se ia, căci că n'au obrășit lucrul, iară mirénul se canonește vărtos cu tărie de Arhiereu, sau cu învățătura duhovnicului cumu'i va părea [Zri]. Scriu Dumnezeștii părinți pentru chipul călugăresc, de va zice neștine numai cu cuvântul să se facă călugăr, și n'au ajuns să se facă, în ce s'au aflat intra'ceiași iaste, așa să socotești și de acesta.

[Postnicul]. Iară preotul carele va blăstema și va huli spre Dumnezeu sau spre sfinți, acela să fie lipsit de preoția lui un an, și să ia și alt canon, post, și metanii, și altele asemene cum va socoti Arhiereul său, iară de va blăstema și va huli și a doa oară, și vor mărturisă mărturiile credincioase, atunci fără de nici o ertăciune i se ia darul. Iară mirénul carele va blăstema și va huli, acela se canonește un an să nu se priceștiuască, să facă și post, metanii și milostenii.

Pravile împărătești.

Pentru cea ce injură, când li se va da pedepsă și când nu li se va da.

Glava 106. [Zac. 1]. Cea ce va injura pre un om, când nu va fi de față, acela se va pedepsi într'acela chip ca și când ar fi injuratul de față.

[Zac. 2]. Cea ce va injura și va ocără pre cel mort, acela să se pedepsescă nu așa tare cum ar fi, când au fost viu.

[Zac. 3]. Cea ce și va ride de altul, arătând mutăte, acela se va pedepsi ca și când l'ar fi injurat și ocărit cu cuvântul.

[Zac. 4]. Cea ce trimite pre altul să îndemne pre neștine să injure, și să ocărăscă pre cine-va, sau să l'pornescă asupra cuiva, să l' injure, depurarea și cea se va certa ca și un injurător.

[Zac. 5]. Încă se va certa ca un injurător, și cea ce se va învăța a tréce depurarea pre lângă casa vre unei mueri de cinste, și va tréce de multe-ori tot cântând, acesta de l' și pare cuiva că iaste lucru micșor, iară așa acela se pedepsește și cu globă și cu alte pedepse trupești.

[Zac. 6]. Cea ce va injura pre cea ce l'au injurat, acela să se pedepsescă ca un suduitor, iară așa puținel mai ușor de cât cela ce l'au suduit întâiu.

[Zac. 7]. Cea ce vagrăi omului cuvinte bune și le va grăi cu hicleșug de l' va bațjocori adecă va grăi peste piez, acela se va pedepsi ca un suduitor.

[Zac. 8]. Cea ce va grăi către altul, cuvinte sprânțare, cu meșterșug într'alt chip ca să nu se priceapă că și ride, cum s'ar zice când va zice cuiva, că eu nu sunt fur, sau când va zice, mult imi pare rău unde l'au făcut atăta rușine ca unul fur, și altele ca acestea, acela să se certe ca un suduitor.

[Zac. 9]. Când va grăi neștine către altul, cuvinte de sudalmă, și l'ui nu l'ar fi fost gândul să l' mustre, ce se zice ar zice în chip de glumă, acela să se certe ca un suduitor, pentru că depurarea crede judecătorii, că și gluma iaste cu pizmă, și când glumește, atunci și face ris de l' muștră ca să nu se priceapă că l' suduiaște, mai vărtos când va fi firea omului, și învățătura pre fie ce cuvânt tot să suduiască, sau când va fi neștine și țaran prost.

[Zac. 10]. Când va jura cela ce au suduit cum n'au suduit într'adins pre neștine, atunci judecătorii va socoti, de va fi acel om deprins cu acele cuvinte de le grăiaște depurarea, și nu suduiaște pre nimeni, atunci potă că va crede judecătorii jurământul lui. Iară de vor fi cuvinte de sudalmă, atunci nu l' va

crède jurământul, tîl vâ pedepsi ca pe un suduitoriu, și nu va băga în sēmă jurământul lui.

[Zac. 11]. De va zice neștine altuia : tu ai harbă mare, de acesta trebuie judecătoria lui să socotească, căci că iaste cuvânt ce se prinde și drept sudalmă și nu drept sudalmă, pentru că acestea cuvinte se chiamă ca niște izvode, și judecătoria mai bine crede cum să fie fără de sudalmă. Drept aceea nu se va pedepsi atunci acela ce a zis acēlea cuvinte.

[Zac. 12]. Când nu va fi fost de mult vrajbă, între acela ce a suduit, și între cel suduit, atunci cuvintele se socotesc mai spre gînd bun de cît rău.

[Zac. 13]. Când va sudui neștine pre altul glumind amîndoi, atunci acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 14]. Cēla ce va face niscare măscăriciunî, de să riză cetașii lui : acela ca un suduitoriu se va pedepsi.

[Zac. 15]. Judecătoria carele va înjura sau va bate, pre cēla ce va zice că nu l' place judecata lui cum l'-a judecat, și va mēge de se va judeca la alt judecătoria carele va fi mai mare de cît dînsul : acela să se cēte ca un suduitoriu.

[Zac. 16]. De va fi neștine vre un om ca acela să aibă vre o meserere, și de va zice culva vre-un cuvânt de sudalmă, pentru să tocmescă pre ceia ce se cērtă inaintea lui : acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 17]. Dascălul careleși va bate ucenicul, acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu; însă cîndu l' va bate cu măsură, și spre învățatură, și stă acest lucru după voia judecătoria lui, să judece bătaia ucenicului să vază fost-a cu măsură și spre învățatură, așu nu va fi fost, pentru că de nu va fi cu măsură : atunci se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 18]. De se va prileji vre unu filosof, sau vre unu cititor de stele, cînd va căuta în obrazul culva și de l' va zice fur, atunci nu se va pedepsi ca un suduitoriu pentru căci că de l'-a și zis fur, nu l'-a zis pentru să l' suduiască : ci pentru căci l'-a cunoscut cu meștersugul său cum iaste fur.

[Zac. 19]. Nu va pute feciorul, nici nepotul până la a opta spiță să cēră judecată să cēte pre tatăl său, sau pre moșul său, și pre alte obraze ca acestea pentru căci l' va fi suduit sau căci l'-a bătut, căci că judecătoria crede cum tatăl, și moșul și alții ca aceștia l'-a muștrat și l'-a bătut, spre învățatură, iar nu spre răotate.

[Zac. 20]. Aceșta se socotește, cînd va fi bălaia și vătămarea cu măsură, căci că de vor trēce de măsură, atunci acela ce l'-a bătut sau l'-a vătămă, se va certa trupēște, și stă acesta lucru în voia judecătoria lui,

să legiuiască să vază fost-a cu măsură, așu n'a fost acela bătae sau vătămatură.

[Zac. 21]. Feciorul cel' va bate tată-seu pe spre sēma măcar de ar fi și spre învățatură, atunci de va vrē pōte să facă pre tată-său și fīră de voia lui, să l' dea cel' va fi partea și să se desparță de dānsul.

[Zac. 22]. Tatăl pōte să îndēmne pre judecătoria să cēte pre fiu-său, pentru sudalmă ce va fi suduit, măcar de ar fi sudalmă cāt de micșorā.

[Zac. 23]. Domnul fără de cētare și fără de cuvinte de sudalmă, pōte să îndreptēze pe robul său spre învățatură.

[Zac. 24]. Priatenul, și ruda, de va sudui pre priaten, sau pe rudă, atunci nu se socotește că l'-a suduit cu gînd rău, ca cum l'-ar sudui vre-un striin.

[Zac. 25]. Cēla ce va fi suduit pre cine-va pentru pornirea mîniei, sau de în smîntēla limbii, acela să nu se cēte ca un suduitoriu, iară așa se cade într'acel ceas ce a suduit, să și tocmescă lucrul, și să se lase mai mic, părăndu l' rău ce a făcut, și pocăința să fie de față, și să și cēră ertăciune inaintea tuturor : iară de va lipsi vre una dintr'aceștea, atunci certa-se-va ca un suduitoriu.

[Zac. 26]. Cēla ce va mustra pre neștine iară cel suduit va primi sudalmă, și va zice, eu am vrut de m'a suduit : atunci cēla ce a suduit nu se va pedepsi, și aceșta se socotește cînd va rămānea sudalma asupra obrazului celui suduit, iară de va trēce sudalma și la alt obraz, atunci acela de al freilea obraz pōte să mērgă se părășcă la judecătoria, și să l' folosescă judecătoria, cum s'ar zice, să înjure neștine pre vre un copil, iară sudalma nu rămāne asupra copilului, ci trēce la tată-său, atunci măcar că și primește copilul sudalma, iară tată-său pōte se mērgă la judecată.

[Zac. 27]. Așijderea de va sudui neștine și pre muiera culva, atunci sudalma trēce spre bărbatul ei, și de va sudui neștine pe vre-o slugă, atunci sudalma iară trēce la stăpānul său.

[Zac. 28]. Cēla ce va sudui pre omul cel Domnesc, acela să chiamă cum a suduit, pre Domn, și de ar și erta cel suduit, iară cînd iaste om Domnesc, Domnul nu l' va erta ci l' va pedepsi.

[Zac. 29]. Cînd va sudui neștine pre altul mult, iară el va tăcea și va primi sudalma, atunci de vrēme ce va fi sudalmă mare și va fi și cu lucrul făcută, și cel suduit va fi și bătut la trup dintr'acea sudalmă : atunci judecătoria va pedepsi pre cēla ce a suduit, măcar de ar și obicni cel înjurat sudalma, căci că judecătoria crede cum cel înjurat de frică zice că primește sudalma, iară nu cu adevărat.

[Zac. 30.] Căla ce va trimite pre alt-cineva să injure pre altul, iară el nu-l va injura ; acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 31.] Căla ce va zice cuiva : eți sunt mai de cinste de cât tine și mai boiaren, atunci acela se suduiaște, și să va pedepsi ca un suduitoriu, iară de-l va zice : cinstit sunt și ești ca și tine, și boiaren ca și tine : atunci nu se va pedepsi ca un suduitoriu, de vreme ce nu ia nemică din cinstea lui, sau din boeria lui, și pentr'aceea nu se va pedepsi ca un suduitoriu, iară de vreme ce acela ce va grăi acest cuvânt el va fi mai mic, de cât acela ce aude acest cuvânt : atunci se va pedepsi ca un suduitoriu. Iară așa acéstea toate stău după voia judecătorului, să judece și să adevăreze să vază sunt acéste cuvinte de sudalma, nu sunt.

[Zac. 32.] Un om ce ar fi în totă vârsta, și va injura pre cine-va, cu multe sudalmi și în multe feluri, acela tot cu o judecată se va judeca, și cu o pedepsă se va certa pentru toate. Iară căla ce va injura pre altul în multe vremi, și de multe ori, și cu multe feluri de sudalme, acela se va pedepsi cu multe certări.

Pentru Sudalme când se vor chema mici și când se vor chema mari.

Glava 107. [Zac. 1.] De vreme ce am zis și mai sus, cum sudalmele se cêrtă după voia judecătorului, trebue acum să spunem în ce chip se cade să fie voia judecătorului la lucruri ca acéstea, ce se zice la sudalmi. Că totă sudalma se socotește în două chipuri, sau mare, sau mică, dăpre aceste lucruri ce stău pe împrejur, ce să zice, pentru vina dintru carea s'a'au scornit, și s'a'au făcut sudalma, spre obrazul celui suduit, să vază ce fel va fi, mare a'au mică, sau și locul în carele s'a'au făcut sudalma, sau în ce vreme, și altele ca acéstea, deci dintr'acéstea lucruri să ia sêma. să cunoască carea e sudalmă mare și mică, și așa judecătorul pôte pre voia lui să cêrte, pre căla ce suduiaște.

[Zac. 2.] Sudalma și ocară mare iaste, când se face și cu lucrul într'acesta chip, când va tăia neștine barba altuia.

[Zac. 3.] Sudalma mare iaste, când va fi neștine dăruit cuiva vre un dar dinaintea a mulți ômeni, și încă l va fi făcut zapis să fie a lui să-l ție, iară apoi să nu-l dea.

[Zac. 4.] Încă se chiamă sudalmă mare și ocară, pentru careași piarde feciorul moșia părinților săi.

[Zac. 5.] Cuvântul cel de sudalmă mai rău întârită pre om, de cât când l-a' bate cu toiag.

[Zac. 4.] Căla ce se atinge de trupul cuiva cu mânie, de-l va împinge sau l va strânge, aceia încă se chiamă că l-a' suduit sudalmă mare.

[Zac. 5.] Când și va sparge neștine, haie-nele de mânie și va injura pre altul : atunci încă se chiamă că face acela sudalmă mare.

[Zac. 6.] Mai mare iaste sudalmă când suduesc mulți, de cât când ar sudui numai unul.

[Zac. 7.] Mai mare sudalmă se chiamă când va sudui neștine pre altul la vre un loc ca acela de cinste, unde vor fi mulți ômeni străși, cum e în mijlocul târgului, sau la vre un praznic.

[Zac. 8.] Sudalma carea se va face în târg iaste mai mare de cât aceia ce s'ar face la sat.

[Zac. 9.] Mai mare iaste sudalma, când suduiaște neștine pre altul înaintea a ômenilor mulți, de cât când l-ar sudui să fie numai el singuri.

[Zac. 10.] Căla ce va sudui pre neștine înaintea judecătorului, într'acel cês se va certa.

[Zac. 11.] Căla ce va sudui pre omul de Biserică, popă sau diacon, acela face mare sudalma.

[Zac. 12.] Căla ce suduiaște pre boiarenul carele are boerie, acela se socotește în locul judecătorului, acela atunci face mare sudalmă.

[Zac. 13.] Căla ce suduiaște pre omul cel Domnesc, acela face mare sudalmă.

[Zac. 14.] Când va sudui neștine pe vre o muare, și cu acea sudalmă înmicsorează cinstea acel fâmei, acela face sudalmă mare.

[Zac. 15.] Sudalma carea se va face în biserică, acela iaste frôte mare.

[Zac. 16.] De va da neștine cuiva o palmă peste obraz, aceia nu se chiamă sudalmă mare; iară de va fi la un loc mare ca acela cum am zis mai sus, atunci iaste mare. Cum a'au fost odată un boiaren, carele fu scos și gonit din locul lui două luni, căci a'au dat numai o palmă în biserică, unui rob al judecătorului aceluși loc, numai căci că l zisese : ori nu ne vezi. Iară de se va prileji vre un om de jos să dea palmă vre unui boiaren, atunci acela face sudalmă mare.

[Zac. 17.] Căla ce va lovi pre altul cu pumnul, sau cu toiagul, sau cu fune, sau cu nuia, sau cu altele ca acéstea, și de nu se va infla sau de nu va face vânătare, sau sânge, atunci acea nu se chiamă sudalmă mare, fără numai de se va face spre un obraz ca acela mare, sau de va fi lovit în biserică la vremea sfințel Leturghii, sau de se va prileji în curtea Domnască, căci că și atunci se va chema sudalmă mare.

[Zac. 18.] Căla ce va merge la casa altuia de l va sudui, acela încă face sudalmă mare.

Când va putea scăpa de certare căla ce injură ca să nu se cêrte ? că va scăpa numai când și va da sêma cum cuvintele ce a'au zis de l-a'au musttrat sunt adevărate.

Glava 108. [Zac. 1.] Căla ce va sudui pre altul, zicându-l cuvinte tot adevărate pre căla

după cum va fi făcut : acela va șovăi cum va putea și va scăpa de certarea sudălmii.

[Zac. 2]. Cella ce va zice vre unei mueri curvă, carea adevărat mai înainte va fi fost curvă, iară după aceea se va fi înțelepțit, și va fi atunci muiare cinstită : acela iară nu se va pedepsi.

[Zac. 3]. Cella ce va zice cui-va că e afurisit sau copil, neștiind pre cel afurisit că s'au ertat, și pre cela-l'alt 'l'au făcut adevărat fecior pre lege, acela iară nu se va certa ca un suduitoriu.

[Zac. 4]. De va zice neștine cui-va hain, carele mai de mult adevărat va fi fost hain, iară apoi 'l va fi ertat Domnul său, și 'l va fi priimit, iarăși în cinstea dintăiui, atunci acela de'l va fi zis hain căci au fost mai înainte vrême, ce se zice de'l va fi zis : tu ai fost hain, acela nu se va certa ca un suduitoriu, iară de'l va zice dintr'acesta an, cum s'ar zice : tu ești hain, atunci se va certa.

[Zac. 5]. Când va sudui neștine pre altul și 'l va ocări, atunci de va putea arăta cum cuvintele cele ce 'l-au zis de ocară sunt adevărate, pentru carele pôte să ia și certare, atunci acela ce 'l-au suduit nu se va certa, cum s'ar zice de va zice neștine cui-va cum iaste fur, sau prea curvariui, sau și altele ca acestea, și le va arăta cum sunt adevărate, atunci suduitorul nu se va certa, ci se va certa cel suduit. Iară de va zice neștine altuia sfrențite, sau gârbove, sau altele ca acestea, acela de ar și arăta acest lucru să fie adevărat, iară așa tot se va certa cela ce va fi ocărit ca un suduitoriu, pentru că nu se pot pedepsi nici o dată, stricații și betegii, și alții ca aceia.

[Zac. 6]. Când va sudui neștine pre altul pe dreptate, și pentru căci i se cade să 'l suduiască ca pe un vinovat, atunci acela nu se va certa. Iară de'l va sudui fără de vină, atunci ca un suduitoriu se va pedepsi. măcar de ar fi și cum zice suduitorul adevărat, iară așa pentru firea și mintea lui cea rea tot să 'l certe.

[Zac. 7]. Cella ce va arăta la judecată cum cutare mărturie ce mărturiseste împotriva lui nu iaste om de credință, și va injura pre mărturie înainte judecătorului, zicând că mărturia lui nu iaste bună, de vrême ce el iaste prea curvariui și iaste mincinos și om cumu' mai rău, atunci de va arăta acestea cuvinte cum sunt adevărate, nu se va pedepsi ca un suduitoriu, iară de nu va arăta, el se va certa ca un suduitoriu ce face sudalmă mare.

[Zac. 8]. Cella ce va da vre un răvas la mâna Domnief, și scrie într'insul hulă și ocară împotriva cui-va, de vor fi acéle cuvinte adevărate și de față, atunci acela nu se va pedepsi, iară de nu vor fi adevărate, se va certa ca un suduitoriu ce face sudalmă mare.

Pentru când va putea neștine să mērgă să se plângă la judecătoriu și să părăscă pentru sudalma, ce va fi suduit neștine pre altul.

Glava 109. [Zac. 1]. Sudalma ce va sudui neștine, pre cocon mic, aceia se socoteste c'au suduit pre tată-său. Drept aceia pôte tată-său să mērgă la judecătoriu să se plângă măcar de nu 'l-ar mânia fiu-său : ci numai ca pentru să se certe cela ce va fi suduit pre fiu-său.

[Zac 2]. Acēsta se socoteste, când coconu, cel suduit încă nu va fi osebit de tată-său iară de'l va fi fecior de suflet, sau de'l va fi copil, atunci nu va putea să mērgă la judecătoriu să 'l plângă sudalma feciorului său.

[Zac. 3]. Feciorul nu va putea nici odăit să părăscă la judecătoriu pre cela ce au suduit pre tată-său.

[Zac. 4]. Când va sudui neștine pre fecior, atunci nu va trēce sudalma până la tată-său, decă nu va ști cela ce suduiaște cum iaste tată-său viu.

[Zac. 5]. Sudalma robului, iaste sudalmă stăpănu-său. Drept aceia pôte stăpănul robului despre partea lui să facă pără la judecătoriu pentru sudalma robului său, măcar de ar fi cât de micșoră sudalma, și acēsta se socoteste, când 'l va sudui în pizma stăpănului, pentru să 'l facă lui rușine, iară de v fi suduit pre rob pentru vina lui și nu se va atinge nemica de stăpăn : atunci nu se va pedepsi nici unul, nici altul.

[Zac. 6] După voia judecătorului stă acest lucru, să socotescă acea sudalmă a robului, să vază ore atinge-se de stăpănu-său au nu se atinge.

[Zac. 7]. Bărbatul despre partea lui, pôte să părăscă la judecătoriu pre cela ce va fi suduit pre muiarea lui, așijderea și socrul pentru sudalma nurorii sale, și ginerile pentru sudalma logoditei sale, și încă pentru sudalma unei fete logodite, pôte să părăscă la judecătoriu tatăl ei, și logodnicul ei, și încă și socru-său, de vrême ce sudalma ei, ce se zice a fetei, trēce și până la dînșii la toți, și pôte fie-carele de acei omeni ai fetei tot câte unul să mērgă să părăscă la judecătoriu, și să certe pre suduitor, și acēsta se socoteste, când va fi știind suduitorul pre aceștea pre toți cum au făcut acea tocmelă, și cum iaste fata logodită.

[Zac. 8]. Muiarea nu va putea să mērgă la judecătoriu să părăscă pre cela ce va fi suduit pre bărbatul ei, căci că sudalma bărbatului nu se chiamă sudalmă și spre muiarea lui.

[Zac. 9]. Cella ce va sudui pe ispravnicul cui-va, aceia sudalmă nu se chiamă cum au suduit pre acela ce iaste ispravnic : ci pre stăpănu-său, fără numai când va sudui pe is-

pravnic și să fie el de față, sau de'l va sudui la vremea cea când se va apuca să fie ispravnic, sau de'l va înjura în pizmă pentru să facă rușine stăpănu-său.

[Zac. 10]. Cea ce va înjura pre ucenic înaintea dascalului, aceia se chiamă că înjură pre dascalul său, drept aceea dascalul despre partea lui poate merge să părăscă la judecătoria, să și izbândescă pentru sudalma lui ce va fi luat pentru ucenicul lui.

[Zac. 11]. Cea ce și va sudui pre o rudă'si, acela suduiaste pre toate rudele sale, căți vor fi dintr'acel nem, și atunci fie carele dintr'acel nem, poate să meargă să părăscă la judecătoria, ca pentru să se certe trupeste suduiitorul. iară așa nimenile dintr'acel nem nu va putea să roge pe judecătoria cu banî ca să certe pre suduiitorii pentru sudalma : ci numai el singur suduiitorul poate să facă acesta să se roge să se plătescă cu banî.

[Zac. 12]. Cea ce va înjura pre om din clorosul beserice, acela înjură pre Vlădica și pre biserică, și atunci Vlădica potesa iarte greșala lui ce au făcut asupra Episcopului, și a clorosului, iară greșala ce au făcut suduind beserica de aceea nu'l va putea erta : ci se va certa ca un suduiitor.

[Zac. 13]. Cea ce va înjura pre călugăr, acela înjură pre Egumenul lui și pre Mănăstire, și atunci poate Egumenul și cu Mănăstirea să părăscă la judecătoria, fără numai de va fi călugărul dus pentru învătătura cârții cu voia Egumenului, pentru că atunci cine'l va înjura nu înjură pre Egumenul nici pre Mănăstire.

[Zac. 14]. Pote călugărul să iarte pre cea ce au înjurat pre dânsul, iar nu poate să iarte pre Egumenul și pre mănăstirea lui.

Când se va chema sudalmă, deca va zice neștine altuia minți, și când nu se va chema.

Glava 110. [Zac. 1]. Cea ce va sudui pre cineva pentru căci'l va fi suduit el întâi, acela nu se va certa, însă când va fi sudalma celuia dintâi mincinosă și nu va putea să o dea de față, iară sudalma celuia al doilea iaste adevărată, iară de va fi sudalma celui de întâi adevărată și celuia al doilea mincinosă : atunci acela al doilea se va certa și nu va putea șovăi să zică că m'au suduit el întâi, de acia pentru aceea l'am suduit și eu.

[Zac. 2]. Cea ce va sudui pre cineva apesit după ce'l va fi suduit el, acela nu va putea șovăi să zică că l-au înjurat. căci l-au înjurat cela l'alt întâi : ci se va certa.

[Zac. 3]. Cine va înjura pre cineva zicându'l că bîrfește, de atunci cel cuvînt ce l'au zis că bîrfește, se va afla că iaste adevărat cum l'au zis, atunci acela nu se va certa ca un suduiitor, iară de va fi zis întru deșert acest cuvînt și se va afla că iaste el vi-

novat, atunci acela ce au zis celuia că bîrfește. el se va certa ca un suduiitor.

[Zac. 4]. Cea ce va zice altuia, să mă erți că minți, acela se va certa și nu va putea scăpa cu acel cuvînt căci va fi zis, să mă erți.

[Zac. 5]. Când se vor prici doi oameni și va zice unul altuia niscare cuvinte rele asupra lui, cum să fie făcut niscare răotăți, iară cela l' va zice de față că bîrfește, de nu vor fi adevărate cuvintele cele de ocară ce l'au zis, atunci nu se va certa cela ce l'au zis că bîrfește, iară de vor fi adevărate atunci ca un suduiitor se va certa.

[Zac. 6]. Cea ce va zice altuia că bîrfește și l' va da și o palmă, măcar de ar fi zis și minciun cel lovit, iară așa cel ce l'au suduit se va certa pentru căci l'au lovit.

[Zac. 7]. Când va zice neștine altuia că bîrfește și el va fi grîind drept, atunci cela ce au zis că bîrfește, iaste datorii între toți oamenii să zică c'au bîrfit el singur, iară nu cela ce l'au zis el că bîrfește.

[Zac. 8]. Cea ce va zice celuia ce'l va sudui că bîrfește, apesit după sudalmă, bîrfești : acela se va certa ca un suduiitor.

Pentru ertarea sudalmii, cum și în ce chip trebuie să se facă.

Glava 111. [Zac. 1]. Sudalma se iartă une ori cu cuvîntul, iară mai de multe ori se iartă și cu tăcutul.

[Zac. 2]. Sudalma se chiamă ertată, când se tocmesc amîndoa părțile și se împacă și dau mâna unul cu altul. și încă de multeori fac întărire și cu jurămînt.

[Zac. 3]. Încă se iartă sudalma și cu banî, iară așa cela ce iartă pre cela ce l'au suduit pentru căci'l dă banî : acela iaste de ocară și de totă rușinea.

[Zac. 4]. Cu tăcerea se chiamă că se iartă sudalma, când cel suduit va face niște semne ore carele. întru care lucru va putea cunoște cum dintru adîncul inimii lui arată cum să aibă prietenșug spre cela ce l'au suduit : măcar de n'ar arăta nici cu cuvîntul; iară semnele ertăciunii sunt acestea, când va sudi neștine pre altul și el se va face a nu'l auzi și după aceea căt de apesitnuși va mai aduce aminte că l'au suduit și mai vîrtos când vor avea amestecătură împreună, sau de vor merge amîndoi pre o cale, sau de vor mânca sau vor bea împreună, sau de vor zice bine a'li fi unul altuia, sau de se vor desfăta și vor glumi unul cu altul.

[Zac. 5]. Când se va prileji cel înjurat și cu cela ce l'au înjurat să dea mâna amîndoi, și să se sărute unul pre altul, cum e la Paști când fac Hs. vîscris, atunci acesta nu se va chema că s'au împecat, fără numai de vor face acesta într'altă vreme.

[Zac. 6]. Ertată se va chema sudalma când va auzi cel înjurat cuvinte bune și de cînste, din gura celui ce 'l-a înjurat.

[Zac. 7]. Când va înjura neștine pre altul, și de se va atinge de trupul lui, cum s'ar zice să'l împingă sau să'l ție și să'l înjure, atunci nu se va putea erta cu aceste cuvinte ce scriu mai sus, ci trebuie cându'l va erta, să'l erte cu cuvântul, și dinaintea a mulți omeni.

[Zac. 8]. Cēla ce va erta sudalmă, celui ce 'l-a muștrat aŭ cu cuvântul, aŭ cu tăcere, acela adevărat să știe că nu va mai putea să părăscă la judecată să'l facă izbândă pentru sudalma ce 'l-a muștrat; ci'l va face judecătorul cum i se cade, și'l va certa ca pe un vinovat cumu'l va veni judecata pe pravilă, cum dă învățătură pravila

[Zac. 9]. Sēmelele carele scriu mai sus, acēla arată cum aŭ ertat cel înjurat pre cēla ce 'l-a înjurat mai nainte, până a nu intra acele cuvinte în urechile judecătorului; iară de'l va erta după ce va fi înțeles judecătorul: atunci nu se chiamă ertată acea sudalmă.

[Zac. 10]. Cēla ce va erta la bōla lui sudalma carea'l va fi suduit neștine, acela de se va scula din bōla lui, atunci nu va putea să părăscă la judecată pre cēla ce 'l-a suduit să'și izbândescă pre dānsu.

Pentru ceia ce grăesc de rău și muștră sau înjură pre domnul țarei, sau pre omeni beserici.

Glava 112. [Zac. 1]. Cēla ce va grăi rău de Domnul locului aceluia și'l va înjura cu mănție și cu tot dedinsul, într'acesta chip cât de ar putea iară face tōtă răutatea, pre unul ca acela se cade să'l certe, de vrēme ce face lucrul ca acela împotriva Legii, și a Pravilei, și nu se va certa numai cēla ce grăește rău de Domn de față de aud toți: ci încă și cēla ce va grăi cât de puțin și micșor cuvânt ce va fi de rușine, și de hulă asupra Domniei, și acela se va certa, de vrēme ce se află un lucru mare la tōte pravilele, pentru cēla ce va grăi cât de puțin cuvânt rău împotriva Domniei locului aceluia unde locuiaște, de ar fi ori ce felu de om, verī fie mirēn, verī călugăr, verī fie ce om de în clirosul Besericii.

[Zac. 2]. Cēla ce va sudui pre Vlădica sau pre Duhovnicul său, aceluia se cade să se certe.

[Zac. 3]. Sudalma ce va sudui neștine pre Vlădica, și de se va atinge și de Biserică, cu vre o hulă sau cu alt ceva lucru cu rușine, atunci singur Mitropolitul ce se zice Vlădica, se cade să'l certe pe suduitoru și să'l afurisească, iară de va fi suduit numai pre Vlădica, atunci vinovatul se va păra la judecătorul cel mirenesc, și acolo se va certa.

[Zac. 4]. Ori care dascal, făcând vre o învățătură în sfânta beserică, între tot norodul,

de va sudui sau va ocără pe vre un Vlădică, zicându'l și pre nume, și arătându'l de față și ocările lui, și lucrurile ce va fi făcut: acela se va certa încă de ar grăi și într'alt chip cu cuvinte acoperite, ce să zice cu tălcuiri ca acēla pentru să nu înțelegă toți, ci numai cei învățați aceia să cunoscă și să pricepă pre Vlădica și lucrurile lui, și atunci iarăși se va certa.

[Zac. 5]. Cēla ce va huli pre Patriarhul de față, sau și în taină, acela nu se va numai afurisi sau se va goni de în sfânta beserică și să rămăe și fără de cînste: ci încă și ea un eretic se va pedepsi.

[Zac. 6]. Cēla ce va sudui pre Domnul țarei, acela de va fi nebul, sau lipsit de minte. sau bēt de băutură, sau de altă nebulie, acela nu se va certa, însă se cade să se arate lucrul și să se cunoscă pre cuvinte ce va fi suduit, sau ce felu de chip va fi fost, sau ce felu de nebulie va fi fost având, sau de beție, iară de va fi într'alt chip atunci se va pedepsi forte.

[Zac. 7]. Certarea celui ce suduiaște pre Domnul Țarei, sau pre Vlădica, sau pre Duhovnicul care iaste ispravnicul lui: aceia iaste după voia judecătorului.

[Zac. 8]. Nu pōte fie ce judecătoru, cum va fi voia lui, și cum 'l va părea lui, să certe pre cēla ce va sudui pre Domnul Țarei: ci se cade să scrie carte să dea știre Domnului, cum și în ce chip 'l-a suduit, decia cumu'l va da răspuns și învățătură, așa într'acela chip să'l certe și să'l pedepsescă.

Pentru ceia ce înjură și ocărăsc pre neștine cu scrisōrea.

Glava 113. [Zac. 1]. La capetele ce scriem mai sus, zis-am cum sudalma se face și cu scrisōre, care sudalmă cu scrisōre se face așa, când va scrie neștine, și va pune și niscare cuvinte de ocără, și de sudalmă împotriva culva, scriindu'l și numele lui și multe cuvinte rēle și sudalmi asupra lui, acēstea ocări cu scrisōrea se fac în multe feluiri, una ori scriu hārtii cu sudalme și cu ocări asupra cuiva, și le aruncă pre uliște, sau în mijlocul țargului, unde sunt mai mulți omeni, pentru să citescă mulți, și să înțelegă ocările lui, alții scriu și lipesc hārtii pre ziduri, sau pre pāreți pe unde trec omeni, alții cu meștersug de nu scriu numele omului, ci scriu niscare semne ca acēlea, ce decă le aud toți înțeleg și cunosc pentru cine grăește și pre cine ocărăște.

[Zac. 2]. Cēla ce va face polojeni ca acēlea cu ocări și cu sudalmi asupra altuia, aceluia să i se taie capul, după cum zic mulți dascalii. Acēsta se socotēște și se face, când acēle scrisori, și acēlea polojeni cu sudalmi și cu ocări vor fi tocmite cu vicleșug ca acela

asupra cui va ca să i se [acă mörte aceluia om, iară de nu vor fi așa rele și grozave, ci vor fi mai iușore așa ca în chip de glume : atunci cea ce va fi făcut acel felit de scrisori, se va certa după cum va fi voia judecătöriului, ce se zice cum va fi și omul acela ca să făcut unele ca acelea. și cum va fi cel suduit și ocărăt vor socoti, deci au 'l vor goni și 'l vor scöte din moșia lui. și 'l vor lua töte bucatele Domnești. sau 'l vor trimite la ocnă, sau va rămâne fără de cinst, care lucru iaste mai rău de töte că nu 'l crede nimenile ce grăiaște, nici se crede necăirea mărturia lui nici iaste volnic să dea ce are cui va vrea, nici să facă zapis cui va, nici să moștenescă ocina cui va, și altele ca acestea. Sau iarăși pre unul ca acela, să 'l pörte pre ulițe prin tot târgul, sau să pață altă pedepsă, după cum va fi voia judecătöriului, că are judecătöriul depururea putere la lucruri ca acestea să certe și cu mörte.

[Zac. 3]. Cea ce va trimite pre altul să facă scrisori cu sudalmi, și cu ocări ca acelea asupra cui va, sau de va sfätui pre altul, ca să facă acest lucru, acela să se certe tocma ca și cea ce ar fi făcut el singur.

[Zac. 4]. Cea ce va face scrisori cu ocări, și cu sudalmi asupra cui va, și va vrea apoi să șovăiască să zică cum 'l-au îndemnat cutarele, și acela 'l-au dat sfat de au făcut acest lucru, iară el dintru sine n'ar fi făcut : atunci nimic nu 'l va folosi aceluia, ci se vor certa amândoi cu un felit de certare.

[Zac. 5]. Cea ce va găsi vre o scrisöre cu sudalmi sau cu ocări asupra cui va, și de nu o va sparge, sau să o arză, ci o va arăta prietenilor săi sau cui-și va gasi: acela se va certa ca și cea ce o va fi făcut fără numai de o va fi făcut vre un om de cinst și va fi scrisă cu dăscălie mare, de o va ținea și se va mira de acele cuvinte tocmit cu filosofie, iară așa nici acela lucru nu iaste ertat să 'l facă, de vreme ce iaste scris acolea cuvinte rele carele nu trebuiesc să se arate între ömeni.

[Zac. 6]. Cea ce va scrie virșuri, sau va scöte cantece pentru ocara cui va : acela se va certa-ca și cea ce va scrie sudalme și ocări cum scrie mai sus. împreună și cu cea ce le va cânta acelea cantece, sau altele ca acestea, aceia toți cu o certare se vor certa.

[Zac 7] Cea ce va unge ferestrele sau ușa cui va cu scărni, sau cu fie-ce grozăvie, făcându-și răs de casa aceluia, acela să se certe ca și ceia-lalți.

[Zac. 8]. Cea ce va spânzura la ușa cui va niscare cörne sau alt ceva stărv inpuțit : acela să se certe ca și ceia ce scrie mai sus.

[Zac. 9]. Cea ce va lipi scrisörea cea cu ocări la ușa, sau la ferestra vre unui om de cinst, sau de o va lipi la curtea Domnăscă,

sau la beserică, acela mai mult se va certa de cât ceia ce scrie mai sus.

[Zac. 10]. Cea ce va zugrăvi chipuri de ömeni cu rușine, și cu ocără asupra lor, și mai vartos când le va pune la vre un loc să vază mulți : acela să se certe ca și ceia-lalți.

[Zac. 11]. Cea ce va face răspuns scrisori și cu ocări asupra lui, și măcar de n'ar adăoge alte cuvinte, ci numai de ar scrie cum câte au scris sunt töte minciuni : atunci aceluia nu 'l vor folosi acelea să pötă scăpa de pedepsă : ci se va pedepsi ca și cea ce scrie cartea cu ocări și cu sudalme.

[Zac. 12]. Cea ce va vădi la judecătöriu, pre cea ce scrie carte cu ocără asupra cui va: acela va lua dar de la judecătöriu, și 'l va judeca judecătöriul cum se cade după cum va fi felitul omului cel suduit, sau în ce loc va fi suduit, sau în ce vreme.

Pentru ömenii mirėni, în vrėme de gőnd, de 'i vor prinde și 'i vor face păgđni, iară apoi vor vrea să se preoțescă.

Glava 114. [Săborul I. Can. 11]. Canonul 11 al săborului de întâi poruncēște, niscare ömeni zice în vrėmea gőnei de 'i vor robi, și se vor lepăda de numele lui Hs., iară mai pe urmă se vor pocăi și vor vrea să se preoțescă, aceia să nu se hirotonescă, că dacă vrėme ce după judecata sfinților și Dumnezeștilor părini ei nu se precețuesc, dară Preoți cum se vor hirotoni ? acesta förte tare se apără de Dumnezeștile Pravile, și pöte de 'i va face popi neștiind Arhiereul, iară după aceea de va afla de dânșii, atunci să li să ia darul, și să n'aibă nici un folos pentru ce s'au hirotonit.

Pentru ceia ce iaă a doa hirotonie, și cari 'i trebuie să se hirotonescă a doa öră, și cari să se botēze a doa öră, și pentru arhiereul cela ce 'i luat darul de 'i se va cădea să facă hirotonie.

Glava 115. [Apostoli 67]. Canonul al 67 al sfinților Apostoli grăește : Episcopul, sau Preotul, și Diaconul, de se vor hirotoni de doa ori, atunci să i se ia darul și lui și celui ce 'l-au hirotonit, fără numai de 'i va fi hirotonia lui de eretic, că pre căți hirotonesc eretici, toți sunt nehirotoniți, și pre căți botēză sunt nebotezați, drept aceea va acesta canon căți se hirotonesc de eretici să nu 'i priimăscă nici pre cei ce botezați de dânșii.

[Zonara]. Hironia ereticilor cliric nu face, nici botezul lor pre cine botēză nu face creștin, ci numai să se hirotonescă a doa öră fără de nici o nevoe ceia ce s'au hirotonit de dânșii, și să se botēze a doa öră, cei ce s'au botezat de dânșii.

[Răspunsul marei Bisereci]. Iar pentru căți

se hirotonească de Arhiereu ce'l iaste luat darul, porunci Patriarhul Țarigradului cu soborul, însă de vor fi știut ceia ce s'au hirotinit, că Arhiereul acela a fost fără de dar și ei s'au hirotinit de dânsul, atunci să fi și ei fără de dar, și decia să nu se mai hirotonească de a doa oră.

[*Întrebarea lui Methodie Patriarhul*]. De se va hirotoni Preotul de Arhiereul ce'l e luat darul, ore pôte să slujască cele preotești aū ba?

„[*Răspunsul lui Teodor Studit*]. Nu pôte pomul pădureț plod bun face, așijderea și Arhiereul fără de dar nu pôte face popl. nici alt lucru Arhieresc, căci că Arhierie n'are, drept aceea decă vrême ce n'are Arhierie, preoție nu pôte da : lară de va hirotoni pre cine-va acela e nehirotinit. și liturghie să nu slujasca nici să facă nici o rânduială preotească, căci că iaste mirean ca și mai nainte. Căci ca Arhiereul cel fără de dar n'are să dea darul prea sfântului Duh celuia ce'l hirotonește, pentru că s'au luat de la dânsul, căci au făcut rău și fără de lege, și aū rămas numaī ca un călugăr prost, un om ce are un lucru el și dă căci că are, dar de nu va avea cum va da ? așa să socotești și pentru Arhiereul ce'l iaste luat darul.

Pentru cela ce va să zidescă mândstire sau beserică, acela să nu fie volnic să le obliăduiască, nici fîră de voia Arhiereului să le facă.

Glava 116. [*Săborul I și II. Canonul 1*]. Canonul cel de întăi al soborului de întăi și de a doa oră zice, că curat lucru, cinstit, și bun, aū socotit sfinți noștri Părinți a fi, să se facă Mănăstiri și Beserici iară în zioa de astăzi rău se vede și se lucrăză, căci că unii omeni fac Mănăstiri și Beserici, decia'și pun uneltele lor acolo, adecă închinu'și uneltele sau bucatele sau alt-ceva fie ce, deci acelea ce dau, nu le dau Mănăstirilor sau besericilor, ci lui Dumnezeu, ci însă ei apoi vor iară să le obliăduiască. Drept aceea poroncește acest canon, ca niminea să nu zidescă Mănăstire fără de voia Arhiereului carele iaste într-o parhia lui locul acela, însă una ca să facă cumu'i obiceiul molitvā la temelie, și iară ca să scrie într-o Catastih totā isprava Mănăstirilor, și să scrie într'ânsul și lucrurile sau bucatele cu carele vor să trăiască călugări, carele va să dea cela ce zidește Mănăstirea, și scriind acelea toate, atunci să puie acel catastih și hrisop la Mitropolie, sau la Episcopie, iară cela ce dă bucatele acelea la Mănăstirea ce aū zidit, carele le dă către Dumnezeu, și sunt ale lui Dumnezeu, va canonul acesta și poroncește ca să nu mai aibă voe pre dânsile, nici la Mănăstire, nici egumen să se facă fără de voia Arhiereu-

lui, și nici pre altul să pue : Ci tôte să fie în mână și în voea Arhiereului, pentru că Arhiereul are și ține pre pământ locul lui Dumnezeu.

De va închina cine-va niscare lucruri la beserică, sau la mândstire : și va vrea apoi să le ia îndărăt, și iară să se știe că lucrurile și bucatele și tôte ce are Mândstirea și besericile sunt neschimbate și nemutate.

Glava 117. [*Gherman Țarigradēnuī*]. Câte lucruri de ar da neștine la Beserică sau la Mănăstire, ori vie, grădiul, moși, sau alte haine, mutate sau nemutate, mutate se chiamă dobitoce căci că se mută de împlă, iară nemutate se chiamă avuția căci că ia singură nu se pôte muta până nu o mută altul, acētea tôte lui Dumnezeu le-aū dat, și sunt nemutate, și nescōse, și nerădicate în vecie și niminea nu mai pôte decia să le scōtă de acolo de unde s'au închinat, iară de va îndrăzni cela ce le-aū pus. sau feciorii lui, sau altul de în rudenie, sau de în moșnēniū lui să cēră să le ia să le întrineze de la Beserica lui Dumnezeu, sau tôte sau o parte de într'ânsile : acela să se desparță de beserica lui Hs. și să se canonească ca furii de sfințe.

[*Lēge*]. Iară pentru averile și dreptările ce's pre lege și mai nainte vrême închinat și date, Dumnezeasca lege și pravila poroncește. că nici multă vrême a anilor, nici vécure le închid sau le opresc, ci fōrte tare și mai vartos trebue să stea nemișcate și nesupărate în vecie, pre socotință și pre judecată să le ție mănăstirile și besericile, cum am zis mai sus. măcar de ar trēce și aūi mulți și vremi.

Pentru bărbatul sau fāmeea cariū vor să mērgă la chipul călugăresc, până în cātă vrême trebue să se ispitescă, și fără de stareț să nu se tunză.

Glava 118. [*Săborul I și II Canonul 5*]. Canonul 5 al săborului de întăi și al doilea zice: de multe ori unii omeni, de scārbă sau și de alte patimi, numaī cāt fără de veste se îmbracă într-o Dumnezeescul și ȱngerescul chip, și se fac călugări. Decia nu pot să tārpscă ostēnēla și lucrul, carele vor să lucreze și să se ostēnescă, ceia ce merg în cēta călugărilor : ci le pare rău și lēpādă și călugēria, și'și vin în tocmēla lor cea de mai nainte, adecă mirenescă. Drept aceia porunci acest sfânt și a totā lumea săbor : ca pre niminea să nu facă călugăr fără de ispită, iscodire, căutare și cercetare, și ispită lor să se facă în tref ani, și cu haine mirenești, iară nu cu călugărești, deci de vor arāta lucruri bune și viață bună, atunci să ia chipul ȱngereșc, iară de nu se vor arāta în lucruri bune, ci vor vrea să iasă de

în mănăstire să se întorcă iarăși în lume, atunci aceia să n'albă nici un canon.

[Zri]. Iară de se va afla cine-va într-un mare bolă și va vrea să ia chipul, acela să nu se aperi pentru vremea carea n'au făcut să se ispitescă, adecă pentru cei trei ani.

[Zri]. Iară de se va afla un om smerit și va vrea să se călugărescă, și'l vor mărturisi ômenii mirênî că iaste destoinic de călugărie: atunci să se ispitescă numai 6 luni deacia atunci să se tunză.

[Titla 1, a Nearalelor]. Muiarea carea va vrea să se călugărescă, și'l iaste voia să'si lase hărbatul, aceia să se ispitescă cu dea-dinsul trei luni, să nu cum-va să o fie bătut bărbatul, sau pre altul o au scărbit, deacia pentru frica, sau de mânia ei va să'l lase să se facă călugăriță.

[Semneză]. Așijderea și alte fămei carele vor să ia chipul, ispitescu-le și pre acelea 3 luni. Deci de vor putea petrece într'acea tocmelă Dumnezeiască, atunci se tund cu stareț să aibă al lor, carele va să le ție supt mână sa, adecă starița, călugărița.

[Caută]. Iară cine va îndrăzni să tunză călugăr sau călugăriță fără de stareț, acelaia să i se ia darul său cinstea, căci au tuns dobito-cește. Iară cela ce s'au tuns să se pue în mănăstire și sub mână a mai mare, cu puterea și cu voia Arhierelui.

Pentru că nimenela n'are putere să facă călugăr fără de voia Arhierescă, și pentru popa mirên ca să nu facă călugăr.

Glava 119. [Săborul 6, Canon, 40]. Canonul 40 al șasului săbor grăiaște, fără de voia Arhierelui locului, nimenela să nu tunză călugăr, iară cela ce va să se călugărescă, măcar de va fi și de 10 ani să nu'l gonescă, ci într'alt chip pre acela să nu'l primescă la viața călugărescă, fără numai după ispita și întrebarea Arhierelui, căci că n'au despărțit pre tot omul carele va fi de 10 ani, să se tunză acela fără ispită.

[Nearaoa lui Leu înțeleptul]. Iară Nearaoa împăratului Chir Leu înțeleptul poruncște, de 16 ani neapărat să se tunză cela ce va să se facă călugăr după al optspre-zecilea canon al marelui Vasilie.

[Săborul de la Nichea]. Iară pentru popa mirên ca să nu facă călugăr, tocmirea săborului de la Neochesaria grăiaște: Popa mirên, zice, n'are voie nici se cade, nici e lucru cinstit, nici se cuvine să facă călugăr. Pentru că un lucru ce n'are, cum va putea altul să'l dea? el călugăr nu iaste, dar călugăr cum va putea să facă?

Pentru podoba călugărescă și a cămilăpcii și ce închipuiaște când zic călugării metanie, și pentru ce se chiamă călugărul călugăr.

Glava 120. [Dumnezeiești învățători]. Im-

brăcămintele călugărilor sunt asemenea locuitorului de în pustie și Botezătorului Ioan, că era îmbrăcăminte la el de păr de cămilă și brăul de curea pre mizlocul lui, carele era haine de jale, iară mantia cu tinderea ei, arată și închipuiaște arepile îngerilor, că chipul călugărilor se chiamă chip îngeresc, iară curéoa, adecă brăul carele strânge trupul închipuiaște mórtea patimilor cu postul și cu ruga, și zice că stău vitejaște și încinși vârtoș împotriva patimilor și împotriva dracilor, deci brăul acela trebuie să'l aibă călugării de păr, iară unii 'l fac de curea.

[Caută]. Iară cămilavca închipuiaște pentru mânia deșartă, adecă slava cea deșartă carea aruncă înapoi, aceia închipuiaște tșteslavie sau mânia cea deșartă, și lepădarea lumii de carea s'au lepădat, și nu mai au alt nemica, nici se mai amestecă în lucrurile lumestii, iară cele două aripore ale cămilăvcii carele vin dinainte, acelea închipuiesc, că altă nădejde nemic n'au, fără numai nădejdea lui Dumnezeu, ca să spăsescă pre dânsii; și'si lasă la Dumnezeu hotarul vieții lor, cum am zice în mările tale rânduiala mea, și către tine rădăciu'mi sufletul, ce se zice eu nu mai obladuiesc pre sufletul meu, că a ta suflare iaste.

[Ce este când zice călugărul metanie]. Iară pentru metania să știți, că metania adecă când zic noi Preoții sau Călugării, metanie, atunci închipuiaște că trebuie să ne pocăim de acele păcate ce am făcut ca niște ômeni, pentru că nimenela nu e fără de păcate, fără numai unul Dumnezeu, carele păcate n'au făcut, nici s'au aflat minciuni, nici viclenie în gura lui, cum zice Dumnezeescu Apostol.

[Zri]. Iară pentru ce se chiamă Călugărul Călugăr, căci că singur către Dumnezeu grăiaște nóptea și zioa

Pentru Ieromonah adecă popa călugăr și călugării, ca să nu șază în lume, și pentru care vini es de pre în Măndăstiri.

Glava 121. [Mateii]. Proști mirênî decă se fac Călugării și Ieromonahii, aceia n'au ertăciune nici cum să se afle vreunul pre la biserică carele's în lume, numai ce să șază pre în mănăstiri unde s'au tuns. Pentru că besericile și noriile carele sunt în lume s'au dat să le ție popii mirênî cari sunt al lumii. Iară Ieromonahii care sunt în lume și slujesc pre la beserică, aceia sunt păgâni fără lege și afară de dreptate. Drept aceia poruncim să se gonescă de în lume. Iară și ei și încă și ceia ce 'l primesc, și căli vor lua de la dânsii blagoslovenie sau sfinție, să fie afurisiți până se vor părăsi.

[Caută de vezi judecata împărătescă]. Iară judecata împărătescă tocmela 29, a treilea title a cărții Condicului dintăiu poruncște

asa : Popa călugăr, și călugărul prost de la mănăstirea lor zice să n'aibă nici o slobozie să iasă și să meargă în lume, fără numai când trebuie mănăstirii și trimete pre dănsul soli sau în poslușanie ca să vază tréba și lucrul mănăstirii, iară dacă'l vor obârși, iară să se întorcă degrabă la mănăstire; iară de va fi în lume cu mirénii aceia să fie afurisiți și ne priceștuiuți, și afară de besérica lui Hs. până se vor întorce la mănăstire, atunci să se iarte.

[*Semnăz să știi*]. Inșă Dumnezeeshii părinți ai Săborului de 1-iu și de al 2-lea la al patrulea Canon al lor zic așa : că Arhieruul ca un oblăduitoriu, ce se zice ca un purtătoriu de grijă spăseniei ômenilor Domnului, acelaia de va trebui întru eparchia lui de folosința și spăsenia creștinilor, și va ști vre într-o mănăstire. sau la vre o chilie pe vre un îmbunătățit om duhovnic, carele va putea să înfolosească, și să spăsască sufletele ômenilor de unu ca acela nu iaste nici o apărare a eși de în mănăstire și să meargă în lume, așijderea și ceia ce'l primesc n'au nici o greutate a afurisaniei. Deacia încă mai au slobozie Arhieriei și de acesta după socotela Dumnezeeshii Pravile ca să aibă pre la besericile lor. adecă pre la Mitropolii, și pre la episcopii Ieromonahii și călugării proști ca să slujaască Arhierelor cum se cade și cum iaste cinstea Arhierescă, cum grăiaște Dumnezeescul și marele Vasilie.

[*Postnicul*]. Iară pentru vinile ce es călugării de în mănăstiri și nu se canonesc sunt acestea : atât de va fi egumenul eretic, a doa de va fi calea muerilor să trecă pre în mănăstire, a treia de vor învâța carte copii mirenii sau meșterșug în mănăstire.

Pentru bolnavii cari se fac la mórtea lor călugări, și pentru călugărul carele nu'și cîtește totă slujba și pravila lui

Glava 122. [*Valsamon*]. De se va face neștine călugăr la sfârșenia vieții lui, acela într-un lucru el se socotéște călugăr, iară într'altul nu se socotéște, pentru că tundera călugărilor iaste al doilea botez, și de va trăi acel bolnav carele s'au făcut călugăr la mórtea lui, și va arăta pocanie și lucrure ce plac lui Dumnezeu ale Călugăriei de bine, iară de se va fi pristăvit acel bolnav dec'au luat chipul, atunci priiméște pre dănsul Dumnezeu în loc de călugăr, ca și cum ar fi luat chipul când au fost sănătos, că sărută sfinții și pre căți iau tundera călugăriei la sfârșenia vieții lor, și dupe cum zice Dumnezeescul glas, în chipul ce te vei afla când ai murit, într'acela te primesc, sau de vei fi avut preoție sau călugărie, sau mirén de vei fi fost.

[*Caută să știi*]. Zic unii că vor să se facă Călugări, și se lasă și de carne, iară apoi ei

n'au ajuns să ia chipul călugăriei, de aceia să știi că i'au priimit Dumnezeu ca pe niște mirenii, căci că au vrut să se facă și nu s'au făcut.

[*Postnicul*]. Iară călugărul carele nu'și cîtește césurile sale, și totă slujba sa. ca pe un mort 'l ocotéște Dumnezeu, și striin de cătră sfinția sa, însă se canonéște cum va socoti duhovnicul lui.

Pentru Călugărul sau Călugărița de se vor însura, săit schimnicul sau neschimnicul de va curvi.

Glava 123. [*Postnicul*]. Călugărul sau călugărița de vor lepăda sfântul chip și se vor însura, aceea nu se chiamă însurare, ci curvie, sau mai vartos a zice précurvie, pentru aceea să fie afară de besérica lui Hs. și afurisiți până 'și vor veni spre pocanie să se despartă după a șaselea canon al marelui Vasilie. iară de se vor tâmpla a muri în păcat fără pocanie, să nu îngrapați pe dănsul, nici să'l slujiți. nici să'l pomeniți, pentru că sunt striini de cătră creștini.

[*Săborul 4. Canonul 16*]. Iară canonul 16 al patrulei săbor grăiaște : de se va tâmpla a fi acesta. să ia călugărul călugărița, totă puterea se dă Arhierelui locului să le facă ispravă să deslege păcatul și să'l ușureze în canon cum va înțelege. deca se vor desparti.

[*Marele Vasilie*]. Și canonul lor iaste ca al curvarilor, metanii, și post, și altele asemenea acestora. Dec'i iubirea de ômeni și a vindecării se rogă. că darul ca acesta și puterea are Arhierul de la Dumnezeu. câte de va deslega pre pământ, deslegate sunt și la cerii.

[*Nichifor Tărigradénul*]. Călugărul carele va lepăda sfântul chip. și nu va vré să'și vie întru pocanie să se îndreptéze, pre acela nici să'l bage în semă cineva. nici să se améstece cu dănsul. nici să'l grăiască, ci numai tot să'l blasteme, și să'l zică anatema.

[*Postnicul*]. Călugărul schimnic, carele va curvi, acela să canonéște ca un précurvariū, adică an 15, iară neschimnicul ca un curvariū, adică an 7.

Pentru ceia ce hiclesc și calcă cinul îngeresc, ce se zice călugăresc, adecă pentru ceia ce'și lepădă călugăria.

Glava 124. [*Zac. 1*]. Hiclen și vrăjmaș cinului călugăresc să chiamă cela ce s'au făcut călugăr și nu de tot, ci numai ce-au fost îmbrăcat haînile, iară după aceea va lepăda rasele și să va face iarăși mirén.

[*Zac. 2*]. Cela ce va eși de în mănăstire fără de voia și știrea egumenului, și de se va fi îmbrăcat într'alte halne mirenești, și'și va fi ascuns potcapocul și cămilavca, și al-

tele ca acéstea acela se chiamă hiclei și hain cinului și chipului călugăresc.

[Zac. 3]. Călugărițele care vor eși de în mănăstire și vor ămbla pre în lume fără știrea Vlădicăi locului aceleia și acelea sunt ca și călugări.

[Zac. 4]. Cella ce'și lepădă haïnele călugărești, vrând să șovăiască să zică că ămbla pentru învățătură ca un hiclei : acela să se afurisească.

[Zac. 5]. Popa și diaconul de se vor însura după ce le vor muri fêmeile, aceia sunt ca și cella ce lepădă călugăria, și fac prepus cum să fie eretic. Drept aceea trebuie să se ispitescă de va fi crezând cum are putere preotul său diaconul să se însore, atunci ca pe un eretic să'l cêrte iară de nu va avé acesta gând atunci se va pedepsi numai ca și cella ce lepădă călugăria. Și iarăși de'și va goni muiarea, și va pleca iarăși la beserica, atunci iară să'l socotescă cu blândete și cu milă. Care lucru de nu va face de bună voia lui, atunci și cu sila și fără de voia lui beserica va să'l facă, și decă nu va vrea, atunci 'l vor băga în temniță, sau îl vor închide într-o mănăstire de va ședea întru totă viața lui.

[Zac. 6]. Călugărul de nu'și va purta manția în ehiile'și sau când va merge la bae, sau și într'alt loc ascuns, acela nu se va certa, nici se va chiama ca cella ce lepădă haïnele călugărești.

[Zac. 7]. Cella ce va scôte de în mănăstire pe vre unul de ceia ce ispitesc să se facă călugăr : aceleia capul să i se taie.

[Zac. 8]. Cella ce va îndemna pre altul să lepede rasele : capui să i se taie.

[Zac. 9]. Cade-se în totă vremea să primescă beserica pre cella ce va lepăda călugăria, iară așa adevărat nici odată nu va pute fi egumen, fără numai cându'l va blagoslovi Patriarhul.

[Zac. 10]. Călugărul, sau popa, sau diaconul, de se va îmbrăca cu haïne mirenești când va merge pre un drum, aceia nu se chiamă c'a'ul lepădat călugăria, nici se vor certa.

[Zac. 11]. Călugărul ce va eși de în mănăstire, și va lăcui la țară pentru să'și hrănescă părinții, acela nu se chiamă că se lepădă de călugărie, decă nu'l va pute hrăni într'alt chip, și dacă va fi și cu voia mai marelu mănăstirei.

[Zac. 12]. Cella ce'și va lăsa cinul său, și să va apuce de alt cin mai cu nevoie și mai cu grea petrecere, acela nu se va chiama că hiclenește mănăstirea și beserica, cum s'ar zice când se va face călugărul schimnic, sau sihastru în pustii.

Pentru pedepsa celor ce se lepădă de cinul dngeresc, ce se zice cari'și lepădă călugăria, aceloră ce certare li se va da.

Glava 125. [Zac. 1]. Cella ce va hicleni cinul și chipul călugăresc, ce se zice va lepăda călugăria, de nu'l va fi fost cetite molitvele de călugărie, acela nu se va afurisi, iară de va fi purtând haïnele ce se zice rasele cu molitve, atunci să'l afurisească, și de va fi un an într'acea afurisanie și nu se va întorțe cătră mănăstire, atunci face prepus să fie eretic. Drept aceia să se ispitescă și să'l muncescă, și să'l cêrte ca pe un eretic, și rămâne și fără cinste, și cella ce'l va strica ceva, pre acela nu'l va putea pâră la judecătoriai nici i se prinde mărturia unde grăiaște : ci iarăși se afurisește, și de va sta cu pismă într'acea afurisanie, atunci să'l dea la judecătoriai cel mirenesc să'l cêrte.

[Zac. 2]. Când se va pocăi cella ce va fi lepădat călugăria, și de'l va priimi Vlădica, sau Egumenul lui, acela de va fi avut cinste dela beserica ce se zice preotie, atunci nu va pute să se mai apuce de einstea ce-a'ul avut, dora numai cu voia și cu blagoslovenia Patriarhului.

[Zac. 3]. Totă averea celuia ce-a'ul lepădat călugăria va rămânea la mănăstirea dela carea a'ul fugit când 'și-a'ul lepădat calugăria.

Pentru călugărișii săi mirând de vor fi supuitoare se'u vatoare.

Glava 126. [Ioan Chitros]. De se va afla și se va mărturis călugărița că iaste supuitoare, într'acela cês să fie striină și gonită de la beserica lui Hs. și de în ceta călugărițelor, și scôsă de în mănăstire ca o partașă a satanel, și a tuturor agerilor lui. Că nu numai pre dânsa a'ul perdut și s'a'ul dat satanel, ci încă și pre alți mulți. Insă Domnul nostru Is. Hs. adevărat iaste milosîrd, milostiv, și iubitoriu de ômeni, și pentru păcătoși. s'a'ul pogorât pre pământ, și nu e nici un păcat carele va pute birui iubirea de ômeni a lui Dumnezeu, drept aceea de'și va veni spre pocănie, și se va întorțe cu totă inima fără de nici o viclenie, și fără de pismă, atunci primește-o și o canonêște anî 5 să nu se cuminece, sau și mai puțin după cumu'l verî vedea voia și cum va părea și Arhiereului. Iară de va fi mirând anî 3, iară de se va pocăi cu totă inima să se canonescă doi anî.

Pentru certarea supuiatoriului cum și în ce chip se cade să fie.

Glava 127 [Zac. 1]. De vreme ce greșala supuiatoriului, iaste mai rea decât greșala précurviei, și se cêrtă pre multe locuri cu multe feluri de pedepse, după cum va fi obiceul al fieș-cărui ținut.

[Zac. 2]. O sémă de pravile scriu să se

taie capul supuiitorului, mai ales când va âmbia votrind de faţă de'l vor vedé toţi, şi nu odată ci depurarea.

[Zac. 3]. Alte pravile zic să gonéscă pe votru, şi să'l scotă dintr'acel oraş saū sat unde va fi făcând votria, alteie zic să'l scotă de tot depre locul şi depre Eparchia aceluī judecătōriū, cariī vor fi de dânsul ascultători.

[Zac. 4]. Alte pravile zic, să'l cêrte dupe cum va fi voia judecătōriului, ce se zice să'l bage în ocna, saū să'l pōrte pre uliţe cu pélea gōlă şi să'l bată.

[Zac. 5]. Din afară de acêste certări carele se daū supuiitorului, acêlea depurarea încă se şi mai adaug doă lucruri legiuite de ispravă, unul iaste când rămâne fără de cinsté, ce se zice de ocară şi de ruşinea cestiī lumī, şi deacia, n'are nici o credinţă nici într'un loc. A doilea, ori câte tocméle va face cu cineva pentru fiă-ce lucrū ce ar fi de dobânda lui, acêlea nu sunt nici unele drept nemica; ci la judecată, tōte sunt stricate şi fără de ispravă, ca unul om de ocară, căruia nu'î ţine nimenilea în sémă cuvântul ce grăiaşte, ci iaste tot de ruşine ori unde mērgé.

[Zac. 6]. Cēla ce va găsi pre muierea lui făcând précurvie, şi'ī va răbda greşala, şi va lăcuī iarăşi cu dânsa, măcar că se chiamă votru, iară acesta feliū de votrie nu se va certa cu acest feliū de pedepse ce am zis, căci că'ī e destul şi'ī ajunge cât rămâne cu ruşinea în obraz.

[Zac. 7]. Supuiitorul vre unei muierī cu bărbat saū a vre unei muierī de cinsté, cătu'l vor prinde întâia dată, atunci să'l pōrte pre uliţe şi să'l bată cu pialea gōlă prin tot tirgul, iară a doa oră să'ī facă iarăşi așa, şi să'ī taie şi nasul.

Carele se chiamă votru saū supuiitorii, şi când se va pedepsi.

Glava 128. [Zac. 1]. Votrul, saū supuiitorii, se chiamă cēla ce are muierī la casa lui de ținé pentru dobânda lui, carele şi'ī daū trupurile de le spurcă bărbaţiī cēl rāī şi fără omenie pentru puțină dobândă pierzătoare de suflet.

[Zac. 2]. Nu numai cēla ce are muierī slobode de în casa lui se chiamă supuiitorii şi votru, ci încă şi cēla ce'ī dă rōbele şi slujnicile de se desmiardă bărbaţiī cu dinsele pentru dobândă.

[Zac. 3]. Cēla ce'ī va da rōba să se desmiarde neştine cu dânsa pentru dobândă, acela'ī piarde putērea ce are asupra rōbei, şi rămâne rōba slobodă, şi mai vartos judecătōriul să'l grăbescă, să o mărite, iară de nu o va mărita, cum mai curând, atunci să'l pedepsescă pre stăpân cu ocna.

[Zac. 4]. Cēla ce'ī va da fata, la vre-o

dascalită mularé pentru să o învête carte saū şi alt meşterşug ceva, şi încă'ī va da şi plată să învête, şi'ī va da şi hrana ce'ī va trebui, iară ea cu învăţăturile ei cēle réle o va îndemna şi va tocmi pe vre un bărbat de o va răpi fără ştirea părinţilor, atunci judecătōriul să'ī facă lége cum se cade, şi să pedepsescă pre dascalită, să'ī vērse plumb topit în gură, să'ī între pre grumazī la inimă, pentru că pre acēlea mădulare aū eşiţ de la inima ei tōte îndemnăturile fetei, de aū scărbit inima părinţilor.

[Zac. 5]. Nu se chiamă supuiitorii numai cēla ce îndemnă muierile spre zburdăciune şi spre poftă rea, ci încă şi cēla ce le înşală cu alte meşterşuguri de le îndemnă spre curvie, cum s'ar zice, âmbilă negătōrind pre la casele muierilor, deci le dă tot mai estin de cum e preful, iară pre unile şi dăruiaşte, până apucă de le află firea, decia le scōte din minte de le supune supt cine'ī iaste voia, şi acēsta face tot pentru dobânda lui.

[Zac. 6]. Supuiitorii se chiamă şi cēla ce îndemnă şi înşală pre vre un cocon de'l spurcă cineva şi face cu dînsul sodomie, şi dă plată vre unui cetaş a lui, saū vre unui slujnic, drept aceea atunci de se va puté vâdi cum s'aū pângărit copilul, atunci adevarat supuiitorului numai să'ī tae capul. Iară de se va tâmpla să nu'ī fie spurcat de tot, atunci pe supuiitorii să'ī isgonéscă şi să'l scotă de tot din tōtă eparhia judecătōriului aceluia.

[Zac. 7]. Supuiitorii de faţă se chiamă cēla ce'ī dă voe muierī să curvescă pentru să ia el cāte ceva dobândă ce va fi.

[Zac. 8]. Acēste trei sēme ajung supuiitorului celui de faţă, deci atâtī iaste unul când îndemnă cu cuvântul şi cu lucrul pre muierea lui să précurvescă, iar a doilea să o şutiléscă până va pleca singur cu sine de se va da spre desmiardăciunea bărbaţilor. Al treilea când va lua el ceva plată pentru acēstă greşală.

[Zac. 9]. De va fi o fată copilă, şi de se va îndemna spre poftă rea pentru cuvintele şi îndemnăturile supuiitorului de se va împreuna cu vre un bărbat, măcar de ar şi lipsi el într'acel cēs. iară așa pentru cuvintele şi îndemnăturile lui tot se va certa, pentru căci că cu îndemnăturile şi tocmélele lui cēle réle s'aū făcut răotatea.

[Zac. 10]. Cēla ce va face pre vre-o fată să greşască trupéste cu vre un bărbat, şi'ī va face acēsta nu cu cuvinte dulci, ci cu dāsila şi fără voia ei, atunci acela nu se va pedepsi ca un supuiitorii ci ca un răpitorii, cum vom spune mai jos.

[Zac. 11]. Cēla ce va primi în casa lui pre vre un supuiitorii saū de'l va lăsa să şază cu chirie să supue muierī în casa lui, acela şi'ī

va pierde casa și va fi Domnăscă și'l vor pedepsi și cu glăbă după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 12]. Cea ce va sfătui saŭ va ajuta supuiitorului să supue, atunci acela se va pedepsi tocma ca și supuiitorul.

[Zac. 13]. Cea ce va fi cocon icșor saŭ felișoră, și de vor votri cuŭva, atunci nici a-cestea nu vor putea rămănea fără de certare, numai ce se vor certa mai puțin decât cum ar fi mari.

[Zac. 14]. Nu se va pedepsi ca un supuiitoriu cea ce va supune numai odată muiare străină, fiind din ruda lui saŭ altă muiare slobodă, ci se va certa de va votri pre vre o muiare slobodă de trei patru ori, saŭ de va votri muiare cu bărbat. Întăia dată se va pedepsi după cum va fi voia judecătorului, iară a doa ôră i se va tăia capul, iară de'și va supune muiarea saŭ fata atunci dintăia dată i se va tăia capul.

[Zac. 15]. Nu se va certa ca un supuiitoriu cea ce va supune muiare striină saŭ fără bărbat, însă de nu va lua plată, iară de va supune muiare cu bărbat, atunci se va pedepsi și acela și încă se va certa mai rău cându'și va supune singur pre muiarea lui.

Cela ce'și va zălogi casa lui pentru să se facă într'ansa preacurvie și amestecare de sânge, cum alte feluri de curvii și de lucruri scârnavă cum nu se cade : acela să se certe în toate feliurile.

Glava 129. [Zac. 1]. Ori cine 'și va zălogi casa pentru să se facă într'ansa curvie și alte toate feliurile de lucruri rele cum nu se cade : acela se chiamă supuiitoriu și votru și se va certa ca un supuiitoriu și ca un precurvariū, și ca unul din ceia ce face sânge amestecat, ce se zice ceia ce'și curvesc cu rudele și cu cuscrele, și cu cumetrile saŭ finele lor, acela se chiamă sânge amestecat : acela ver fie bărbat ver muiare : cu mörte să se certe.

[Zac. 2]. Cea ce 'și va zălogi casa, pentru să se facă într'ansa sânge amestecat saŭ sodomie, ce se zice curvie cu copii, pe acela să'l omöre ori cu ce mörte va fi mai rea.

[Zac. 3]. În casa celui ce se vor face sfaturi rele, spre curvie și spre alte scârnavii ca acelea, saŭ și într'alt loc unde se vor face păcate : acela se va certa ca un supuiitoriu, iară de nu se vor face păcatele deplin, ci numai cuvinte : atunci nu se va certa ca un supuiitoriu, ci va lua altă pedepsă mai micșoră.

[Zac. 4]. Cea ce va năemi casă în chirie pentru să facă acolo răotăți și curvii, acela ca un votru să se pedepsescă.

[Zac. 5]. Acestea pedepse se vor da nu numai celorla ce vor zălogi și vor năemi case pentru să se facă într'ansele curvii și alte păcate trupești, ci și alte locuri de odihnă ce

vor fi ori pre la vii ori pre la stupini, ori pre în pomete, ori pre alte primblări asemenea acestora.

Pentru părinții ceia ce'și vor supune fetele lor, cele ce sunt făcute de trupul lor

Glava 130. [Zac. 1]. Supunerea carea se face cu voia părinților, aceia iaste mai rea, și lucru plin de rușine, și de mai mare ocară de cât ceia ce se face între strîini, drept aceea ori care Tată ce'și va supune fata lui, acela întăiu 'și pierde puterea cea părintescă, care au avut spre fie-sa, drept aceea să aibă strănsore de la judecătorii, cum mai degrabă să'l dea toate zestrile ce i se vor veni de la tată-său, și să se despartă de dănsul într-acesta chip ca și cum nu'și 'l-ar fi mai fost nici odată fată. A doa toate bucatele câte va avea să se ia toate să fie Domnești, până când va fi el viu, iară decât va muri, atunci vor fi ale celorla ce vor rămănea moșneni, însă de va fi având cine-va. A triea să'l bage în ocna în totă viața lui acolo să se chinuiescă.

[Zac. 2]. Pravilele ceste mai de curând dau învățătură tatălui celui ce'și va supune fata, să i se taie capul, așijderea să pată acestă pedepsă și frații ceia ce'și vor supune surorile, saŭ măcar și pre alte rude ale lor, carole se trag de în sângele lor, care pedepsă se cade să se ție în sémă la un păcat mare ca acesta, după cum se ține și la Pravila Rămălenilor până în zioa de astăzi, măcar că la unele locuri de 'i și certă cu Catarga în totă viața lor, saŭ într'atâtea ani, și 'i purta pre măgari despoiați bătădu'i pre în toate uliile, iară pedepsă lor cea adevărată iaste mörtea.

[Zac. 3]. Muma ceia ce'și va vinde fata pre bani, pentru să curvescă neștine cu dănsa, aceea să i se taie nasul, iară de se va afla că n'au făcut tocmă să ia bani, ci numai ce se va fi plecat după vota fetei'și, atunci se va pedepsi după voia judecătorului, iară de va fi căzut muma la o greșală mare ca aceea pentru vre o nevoie mare ca aceea, saŭ pentru vre o sărăcie, atunci nu se va pedepsi așa rău de vrme ce se va milostivi și judecătoriuul văzând sărăcia și nevoia ei.

[Zac. 4]. Părinții cari vor supune feciorii lor măcar de le-ar fi și copii și de ar fi și vădui, acelora nu le va folosi aceea, ci tot se vor pedepsi cu mörte.

[Zac. 5]. Nu vor putea să scape părinții să nu se pedepsescă, când vor zice că au făcut supunerea de nevoie pentru multă sărăcie, ci depurarea se vor certa. După aceea trebuie foarte să caute judecătoriuul și să socotescă, de va fi fost acea nevoie și acea sărăcie a părinților carea să nu se fie putut într'alt chip hrăni cu altă ceva meșterșug, fără numai ca supunerea feciorilor lui, deci de va fi acosta așa, atunci saŭ se va mai milostivi judecăto-

riul de'î va mai ușura, sau mai rău se va în-tărita de'î va pedepsi mai rău.

[Zac. 6]. Acesta fel de certare se socotește când vor lua părinții banî pentru să dea feciorilor, iară de nu vor lua banî, atunci nu se socotește acesta certare, ci pōte fi că se vor pedepsi într'alt chip după cum va fi voia judecătorului.

Pentru bărbații cari'și vor supune muerile lor.

Glava 131. [Zac. 1]. Ori care bărbat va supune pre muiarea lui, aceluia să i să facă mōrtea, măcar numai odată, că Pravila pre unî ca aceștea supuitori îi scōte din totă e-parhia judecătorului, și altă dată'î pōrtă pre tōte ulițele țargului dăspuiați pre măgarî, și să fie cu fața spre cōda măgarului, iar muiarea lui să tragă măgarul de dălogul căpestrului cu mînile ei, și într'acesta chip să'î bată purtându'î pre în tot țargul, alte date iarăși îi cērtă cu Catarga în totă viața lor.

[Zac. 2]. În voia și în puterea judecătorului stă acest lucru să semuiască pedepsa mōrții, carea se cade să dea celuiia ce'și va supune muiarea lui și mai vārtos când va arăta judecătorului vre o vină ca aceea a bărbatului, de întru carea se va fi îndemnat să cază într'această greșală mare a supunerii.

[Zac. 3]. Cēla ce'și va supune muiarea pentru să ia banî, acela se va pedepsi rău fōrte, iară de o va supune pentru să nu ia banî, și atunci se va certa adevărat, iară nu așa rău ca cum ar fi luat banî.

[Zac. 4]. Cēla ce știe că'î curvește muiarea și el tot o ține în casă și să face a nu ști nemica, și o lasă de face précurvie, atunci aceia se chiamă cum o ar supune el: și se va pedepsi ca un supuitoriu.

[Zac. 5]. Cēla ce se face cum să culcă cu muiarea'și, iară apoi lasă omeni științi de se culcă cu dānsa, acela se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 6]. Cēla ce va ținea în casă pre cēla ce curvește cu muiarea lui: acela se va certa ca și un supuitoriu al muerii sale.

[Zac. 7]. Cēla ce'și va lua muiare pre ceia ce o au pedepsit pentru précurvie, acela se chiamă adevărat supuitoriu, ce se zice fără de cinste, și rușinat, iară așa cu altă pedepsă nu se va certa.

[Zac. 8]. Cēla ce va ține în casă'și de nevoe pre muiarea lui de va fi făcând précurvie, pentru căci se va fi temānd de rudele ei, sau pentru căci'î vor face cu dēsila să o ție, atunci nu se chiamă acela așa într'acela felu, nici pōte nimenile să'î zică supuitoriu, pentru că o ține de nevoe.

[Zac. 9]. Nu se chiamă supuitoriu cēla ce'și ține în casă pre muiarea lui, carea face pré-

curvie, dacă nu o știe adevărat că curvește ci numai ce are așa ore ce bănuială cum să o fie arătând sēmnele că face acela lucru.

[Zac. 10]. Numai răbdarea ce are bărbatul, ce se zice când face muiarea lui précurvie, și el răbdă nu zice nemica, acēsta'î face de se chiamă supuitoriu, cum s'ar zice, când va avea acēsta răbdare, pentru căce'î vine dobāndă, iară de nu'î va fi venind nici o dobāndă și o va ști că curvește și o ține așa în casă, atunci să se cērte după voia judecătorului.

Pentru bucatele ce va avea călugăru, cum se cade să se împarță. de nu va avea feciori săi de va și avea.

Glava 132. [Iustinian Impărat]. Un om ce se va face călugăr și va muri și feciori nu va fi avut, atunci ce va avea ale lui cade-se să le ia mănăstirea. Iară de va avea feciori să se împarță într'atētea părți căți feciori are, iară el încă să ia o parte ca a unui fecior, și aceia numai ca să trăiască până va fi, deacia de va muri fără de zapis. partea ceia ce au luat ca și un fecior, moștenēște aceea mănăstirea, iară cele ce au luat fecioriî lui părțile lor, rămān ale lor, iară mănăstirea n'are trēbă cu dānsile nemic.

Pentru tatăl ca să nu oprēscă fiului său partea de moșie, de se va face călugăr.

Glava 133. [Leii și Constantin Impărat]. Niminea de în părinți să nu îndrăznēscă așa să oprēscă fecioriî lor cariî vor să se facă călugări, sau de vor și mērge la mănăstiri să'î scōtă decolo, sau căci s'au făcut călugări să'î facă fără de moșie și fără de parte de în ce are: iară de vor vrea să facă acēsta, atunci să se afurēscă și de în besērica lui Hs. să se gonēscă, până se vor pocăi de vor d. partea lor, adecă a feciorilor.

Pentru preoții și pentru chipul călugăresc carele iaste mai mare.

Glava 134. [Simeon Solunianu]. După rândul tocmēlii este mai mare preoția decăt chipul călugăresc. Pentru că lucrurile preoți î sunt lucrurile lui Dumnezeu și fără de preoție, nu iaste neminea creștin, nici are sfinție, nici se împreună lui Dumnezeu. [Zvi].

[Dionisie]. Iară mai mare iaste rānduiala călugărescă decăt a popei mirēn, cum grăiaște Dumnezeescul Dionisie, nu cu sfinția preoției, ci cu viața. Pentru că și călugărul de va fi și preot, adecă ieromonah, iaste mai mare de cāt popa mirēn, nu pentru Preoție cum am zis mai sus că aceia iaste lucrul lui Dumnezeu: ci pentru viața. Preotul depurarea blagoslovēște și sfințēște, drept aceia și Dumnezeescul Antonie depurarea'și pleca capul, adecă se închină pentru înălțimea

preoției, și nu numai Arhierieilor se închina, ci tuturor preoților. Pentru aceea fieși care preot carele are acestă rânduială mare a preoției, acela să petrecă sfințește și ca un sfânt să lăcuiască, și mai vartos să se nevoiască să petrecă ca și călugăril.

Pentru călugări și călugărițe ca să nu se facă cumetri nici ieromonahul, adecă popa călugăr să nu cunune nunta.

Glava 135. [*Petre prea înțeleptul Hartofilax al mării beserici*]. Nu se cuvine, nici e lucru cinstit, nici primit, ca călugăruil sau călugărița să priimescă copii dăpre Sfântul botez, adecă să se faca cumetri, sau să ție cununi la nunte, adecă să cunune. Iară de va îndrăsni cine-va să facă acest lucru fără de cale, și de rușine, și fără de lege, să se canonescă cum va părea Arhierieuluil. Iară de va face acesta a doa oră să se gonescă de în beserica luil Hs., ca un călcător de Dumnezeestile Pravile.

[*Postnicul*]. Și Ieromonahul, adecă popa călugăr, nuntă nu cunună, adecă nu blagosloveste, că și aceea iaste fără de lege și fără de cale, și nu se cuvine. Pre unul ca acela l canonesc Dumnezeestil părinți cu lipsa de preoția luil.

Pentru beserica în care nu se face slujbă 40 de zile și ce iaste beserica.

Glava 136. [*Gherman Țirigrădenul*]. De se va tâmpla vre într'o beserică să nu se facă slujbă 40 de zile, nu pôte preotul să facă Liturghie să slujască într'ansa de nu va face întâi o sfeștenie, iară de va face slujbă, adecă Liturghie, să fie lipsit de popie 40 de zile, iară de nu va fi știut să fie ertat.

[*Zri*]. Că beserica iaste casa luil Dumnezeu, casă de rugă, adunare omenilor, trupul luil Hs., nevasta luil Dumnezeu, ceriu pământesc, în carele șade ceresca pâine, ce se zice prea Sfântul trup adevărat al Domnuluil nostru Iisus Hs., iaste și scaun împărătesc și Arhieresc, pre carele șade împăratul împărăților și marele Arhiereu singur IIs. iaste și lina baltă a păcătoșilor, și slava dreptilor, iaste și scăpare, și pod, și laudă, și veselie, și bucurie, și părere de bine tuturor creștinilor. Și căți o caută și o iubesc cu totă inema și cu tot sufletul, aceia vor lua cunună de la Dumnezeu, și se vor face moșneni împărăției luil. Iară beserica se chiamă căci că chiamă și adună pre toți.

Pentru că șapte daruri sunt ale Duhuluil sfânt, și șapte taine ale besericii, și șapte bundăți maril, și șapte păcate de mörte.

Glava 137. [*Isaia Proroc*]. Darurile Duhuluil sfânt sunt șapte, cum grăiaște Isaia Prorocu, adecă : Duhul înțeleptiei, Duhul pri-

céperei, Duhul Sfatuluil, Duhul Țăriei, Duhul Credinței, Duhul Blagocestiei, Duhul al Frici luil Dumnezeu.

Șapte taine ale Bisericii :

[*Simeou Solunelul*]. Botezul, Unsoreea, adecă mirosela ce miruiaște, Pricestenia, Preoția, Nunta de întâi, Pocaania adecă Ispovedania, Sfântul Unt, adecă maslul.

Șapte bundăți mari :

Înțeleptia cu smerenie, Nemăria deșartă, Nestrănsoreea, Postul, Curăția, Răbdarea îndelungată, și Îngăduirea.

Șapte păcate de mörte :

Lepădarea de lege, Nebuniea, Trufia. Uciderea de voe, Amestecarea de sânge. Zăcerea bărbat cu bărbat, și stricarea de copii cea fără de lege.

Pentru să nu se îngrope mortul în lăuntru în beserică, nici să mute de în mormânt trupul omuluil, nici măcar țărana.

Glava 138. [*Matei*]. În lăuntru în beserică tărnosită să nu îndrănescă cine-va a îngropa trupuri de om, pentru că sunt acolo mörște ale Mucenicilor adecă unde s'au pus, și în lăuntru au primit și unsoreea sfântuluil Mir.

Niminea de întru omeni să nu îndrănescă întru sfânta beserică să îngrope mort.

[*Leu și Constantin împărați*]. În casa de rugă unde nu va fi tărnosită adecă sfințită, acolo se îngropă trupurile omenilor morți, și pre în tinzile besericilor.

Și fără de poruncă Arhierescă să nu cumva să îndrănescă cine-va să scōtă trup de om de în mormânt, să l ducă într'alt loc, adecă într'alt mormânt. nici alt ceva lucru, adecă șau marmură, sau stălp, sau pietri, sau alt ceva.

Pentru că pre în beserici să nu să facă băuturi și mănăcri nici cărciume, nici vândări pre în sfintele grădini.

Glava 139. [*Săborul al VI, Canonul 72, și ceta de Laodichia, Canon 28*]. Canonul 72 al șaseluil Săbor și 28 al Săboruluil de la Laodichia așa poruncesc, să fie afurisiți căți aștern haine pre în beserici și facu mēse băuturi și mănăcri în lăuntru că în tot locul unde se cantă și să slăvește Dumnezeu, și se slujăște prea sfântul trup al Domnuluil, acela se chiamă și iaste închinat loc Sfinției sale carele iaste beserica. și băuturi și mănăcri într'ansa nu se fac, ci numai Psalmi, Cântări, Slavoslovii, Vecerni, Liti, adecă Rugi, Utreni, Liturgi și cântări necurmate, și neîncetate, drept aceea să căutăm să vedem mai sus afurisiaania Dumnezeestilor Părinți [*Zri*], și să ne ferim departe să nu fa-

cem mese pre în beserică, nici pre în sfintele grădini să nu se facă cârciumă, că sfintele grădini sunt acestea, adecă : Curțile Bisericeilor, Grădinile, Casele, Cămarile. și totă curtea, adecă unde iaste îngrădită sau zidită, și acestea sunt într'ensele în lăuntru, și acesta Canon nu oprește numai Cârciumă să nu se facă acolo, ci încă nici altă neguțatorie. Drept aceia trebuie să păzim Dumnezeuștile locuri ale bisericilor cu multă smerenie, că zice Domnul nostru Is. Hs. pentru sfânta biserică, nu faceți casa Tatălui meu casă de neguțatorie, și cârvăsărie.

Pentru ca să nu bage dobitoc în biserică, nici să mănânce, nici să bea într'ansa.

Glava 140. [Săborul VI, Canonul 85]. Canonul 85 al șasului Săbor poruncеște, nici un om să nu bage dobitoc să mănânce în biserică lui Dumnezeu, fără numai de mare nevoie

[Zonara]. Dăstoinică cinste iaste să aibă neștine frică și smerenie spre sfintele și cinstele locuri și tocmele, pentru aceea nu iartă canonul acesta adecă Pravila să bage dobitoc în biserică să mănânce, fără numai de mare nevoie, cum de s'ar tâmpla să fie iarnă, sau zăpadă, sau grindină, sau altă nevoie de tâlhari. atunci iaste ertat să bage dobitocul în biserică să mănânce. ca să nu mănânce afară să piară, și va păgubi omul al cui iaste, și se va scărbi, și de scărba va cădea în bôla și-si va nevoi viața lui neputând îmbla să și sfârșescă calea în câtro o va vrăa să meargă.

[Săborul de la Carthagina, Canonul 42]. Și pre în biserică nu s'au dat voie să se facă mese, nici episcopul. nici clericul. nici alt cine-va din creștin, iară de se va tâmpla de nevoie se vie omul de pre cale, și nu va avea alt loc să mănânce : atunci iaste ertat, să mănânce, și să bea, și să și dormă în biserică, de nu se va afla alt loc.

Pentru cum trebuie să boteze Preotul copilul mic.

Glava 141. [Caută de vezi tălcul Sfântului botez]. Când botezi copilul. trebuie să aibi scaldătoare, sau alt vas deosebi. și cu trei lumânări aprinse în chipul Sfintei Troițe. Deacia când vei să bagi Untul în scaldătoare, cum spune la tocmela slujbei, atunci ia tu Preote de în Untul carele ia-te în vas cu trei degete, și unge copilul cruciș, atunci să ia și Nasul de în Unt și să ungă copilul pre toate mădulările. cum iaste tocmela tipicului, deacia decă l va unge el, ia tu Preote așa cum iaste gol, și stai drept căutând spre răsărit și tu și copilul și-l botezi în trei afundări. făcând semnul Crucii, zicând așa :

Boteză-se robu lui Dumnezeu (Im,) întru Numele Tatălui, Amin.

Și-l pogori în scaldătoare, și-l afunzi : adecă l uzi de tot.

Iată așa e afundarea de întâi.

Deacia iară stai puținel drept rădicând și copilul, deacia iară l pogori a doa oră în apă și-l uzi așijderea zicând :

Și al Fiului, amin.

Iată așa e a doa afundare.

Și deacia iară te rădic și stai drept, și-l pogori a treia oră de l afunzi așijderea zicând :

Și al sfântului duh, amin.

Iată așa e a treia afundare.

Deacia l ia de în scaldătură și-l dai nașului și zici molitvele, și faci totă slujba cum te învață rândul și tocmela tipicului și dai opustul.

Pentru Preoții cari botează în trei părinți, în trei fiu, și în trei duhuri, și pentru cei ce nu botează în trei afundări.

Glava 142. [Apostolii, Canonul 49]. Canonul 49, al sfinților Apostoli grăiaște : care episcop sau preot după tocmela Domnului de nu va boteza întru Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, ci de va boteza în trei neîncepători, sau în trei fiu, sau în trei duhuri : aceluia să i se ia darul.

[Zonara]. Că biserică au luat a se închina unuia fără de începere Tatălui, pentru nevinuiala, și unul Fiului pentru nespusa naștere, și unul mângăitor Duhul sfânt.

[Apostolii, Canonul 8]. Iară cine nu botează în trei afundări ci întru una, aceluia să i se ia darul. Pentru că zice să fie trei afundări și trei scôteri. Iară cine va trece sau va călca acest canon, de nu va afunda în apă pre cela ce-l botează numai odată, și nu va zice chemarea Tatălui, și a Fiului și a Sfântului Duh, pre unii ca aceia le ia darul și-i dă anatemei. [Matei, Glava 28, Zac. 116]. Că n'au zis Hs. apostolilor. botezați întru morțea mea, ci au zis botezați întru numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

[Valcamon]. Grăiaște iară și Valsamon. că-l botează întru o afundare, aceia să-l boteză a doa oră.

Pentru că copilul când l bagi în scaldătoare trebuie cu fața să caute spre răsărit

Glava 143. [Dumnezeiștii Dascăli și învățători]. Copilul când îl botezi trebuie să caute cu fața către răsărit, în chipul Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Is. Hs. Căci când se răstigni spre răsărit căuta, iară nu spre apus, și spre răsărit noi creștinii ne închinăm : și raiul spre răsărit s'au sădit. Deci când vor să zică blestemul și lepădările la copil, spre apus să stea și să le zică, ca un loc ce iaste întunecat și grôznic, și decă vreme ce apune soarele la apus, întunecă închi-

puiaste că de într-acolo iase întunerecul, iară răsăritul lumină închipuiaște, pentru că de la răsărit iase lumina, adecă sórele strălucéză și luminezá totă lumea, pentru aceia se chiamă răsăritul lumină.

Pentru ce închipuiaște când desfașă copilul.

Glava 144. [*Csifilin Patriarh Țigradenui*]. Copilul cându'l dăsfășă de în scutecele lui, fașa și altele cu câte e înfășat : închipuiesc desbrăcarea de omul cel vechi și de viața cea de întâiu, adecă de călcarea lui Adam și de hainele de péle, și de păcat, carele' l dobândi călcarea lui Adam. Și arată dăsfășarea și desbrăcarea aceia carea desbracă copilul de tot cu trupul, cum se desfașă și să desbracă de tot de acea urgisită viață a vechiului Adam.

Pentru ce închipuiaște întorcerea care întorc copilul spre apus.

Glava 145. [*Iară a celui de sus*] Iară întorcerea carea întorc copilul spre apus, ca să vază acea parte a apusului, și' l sunt mâinile în jos când se lepădă de Satana, atunci arată și cu chipul și cu gonirea mânilor cum se desparte și goneste pre Satana de la dânsul Deacia atunci întorcându-se spre răsărit și' l rădică mâinile în sus, arată adevărat că cela ce va să ia sfântul botez trebue să gonescă de la dânsul răutatea cea întunecată, adecă păcatul, și așa cu starea carea stă naintea Dumnezești lumină, carea închipuiaște întorcerea și starea cătră răsărit că se face moștenit curat Dumnezești lumină, și se face cu totul luminat. însă una căci au venit întru adevărata lumină a pricéperii lui Dumnezeu, adecă la dătătorul de lumină Hs. iară a doa că se dăsparte de păcate și vine de se face unul cu cuvântătorele oi ale sfintei turme a lui Hs. și Dumnezeu nostru.

Pentru unsorea.

Glava 146. [*Iară a aceleuia*]. Iară unsorea adecă sfântul unt cu care unge copilul pe tot trupul, închipuiaște că se unge ca să fie gata spre sfintele patime, ca pentru purtătorul de patime Hs. să se lupte cu puterile cele protivitoare și vrăjmașe și să omóre cu botezul pe trupul acela carele se unge, ca să învie cu sufletul. Și iară arată împreună unsorea aceia și luminarea sufletești vieți. Deacia după această aduce' l cela ce va să se boteze la scaldătore, cum aducea și pre Hs. la grôpă. Iară pentru trei afundări într'apa scaldătorei și trei scôteri, arată intruparea și învierea Domnului cea de a treia zi. Pentru că cum fu Domnul întru inema pământului trei zile și trei nopți, adecă în mormânt, așa se închipuiesc și cei botezați pentru trei afundări și scôteri, cele trei zile și trei nopți de în grôpa Domnului. Pentru că cumu' l cel de întru nöp-

te de nu vede, iară cela ce iaste în zi petrece întru lumină: așa iaste și întru afundări ca și întru nôpte nu vede nemica acolo unde se botéză, iară decă' l scôte el vede lumina zilei, făcându-se apa aceia la cel ce se botéză și grôpă trupescă și mumă sufletescă. Așjiderea și birutorul Hs. decă se botéză întru Iordan, eșind de în apă, atunci lumină întru dânsul duhul sfânt. [*Zri*]. Așjiderea și botezați se ung cu sfântul și marele mir pe trupul gol, iară cu duhul sufletul se sfințește și întâiu se unge la frunte, pentru isbăvirea rușinei călcării lui Adam și ca să vază slava Domnului cu față descoperită cum scrie. După aceia se unge cu sfântul mir la urechi, ca să auză sufletește Dumnezeștile și sfintele taini și Dumnezeștile cuvinte. Decia la nări; să mirósescă cel botezat Dumnezeescul mir miroșenia lui Hs. și el a doa ôră se naște. Decia pre piept, ca îmbrăcându-se întru platoșa dreptății să bată vartos, și să stea împotriva vrăjmașului nostru, drac nevăzut, carele se bate cu noi.

Pentru ce ne botezăm întru numele sfintei troițe ?

Glava 147. [*Iară a aceleuia*]. Botezăm-ne întru numele Tatălui, pentru că sfinția sa iaste începătura tuturor. Într'al Fiiului pentru că iaste tocmitor zidirilor. Întru sfântul Duh pentru că iaste obârșitoriu tuturor, adecă obârșaste și umple tôte, [*Zri*]. iară de va gândi cineva când ne botezăm întru numele Tatălui și al Fiiului, și al sfântului Duh, și va amesteca pe cineva cuvântul Apostolului carele zice : căți cu Hs. v'ați botezat, cu Hs. v'ați îmbrăcat, să știți de această cu numele sfintei Troițe iaste, căci că acesta nume adecă Hs. închipuiaște pre Tatăl carele au uns, și pre Fiul carele s'au uns, iară unsorea iaste Duhul. Drépt aceia grăiaște apostolul, căți întru Hs. v'ați botezat, adecă închipuiaște sfânta Troiță cum s'au zis mai sus. Deci se cade celor ce se botéză așa să se boteze, cum au poruncit Domnul la Evangeliile Apostolilor zicând : [*Mateiu Glava 28, Zac. 116*]. duceți-vă de propoveduiți în tôte limbele, botezându' l cu numele Tatălui și al Fiiului, și al sfântului Duh.

Pentru crucile coconului, și tunderea și scuticile cele noă cu carele' l îmbracă ce închipuesc ?

Glava 148. [*Iară aceleuia*]. Crucile carele pun la cocon, închipuesc restignirea și pogorirea; adecă legarea patimelor trupesti și ale lucrurilor lui : ca să omorâm mădularile pre pământ și să îmblăm întru deșarta viață.

[*Zri*]. Iară tunderea care tund pre cel botezat, aceia semnăză că se tocmeste și se socoteste cel botezat; întru cuvântătore turmă a lui Hs. și' l tunde în cap cruciș, ca și ôia

când o semnăză stăpânul, ca să cunoască că oia iaste a turmei lui Hs. iară nu a altui cuiva.

[*Caută*]. Iară scutecile carele se îmbracă de sănt albe și noua, acélea închipesec cum cela ce se boteză să îmbracă cu noul om, adecă cu Hs. cel înoit pre chipul celui ce l-au zidit după scriptură cum și scrie.

Pentru cîi ce se boteză cum trebuie să'î ungă cu sfîntul marele mir, și scîldătorea ce închipuiește, și cînd trebuie să se boteze copilul.

Glava 149. [*Săborul de la Laodichia, Canonul 48*]. Canonul 48 al săborului de la Laodichia poruncéște să ungă pre cei ce se boteză cu sfîntul și marele mir, căci că și acesta se face cu rugă și se sfințește cu chemarea sfîntului Duh. Și pre căi' 'î ungă și'î sfințești faci'î moșneni sfîntului Botez. Sfîntul mir are chipul ca și pecetea împăratului, de vor pecetlui cu dănsa, nicl un om nu îndrănește să mērgă să se apropie acolo, pentru că cunosoc așa iaste împărătesc cel pecetluit de împărătesca pecete. Intr'acesta chip și'tiuduhurile céle viclene, pre cel uns cu marale mir și să depărtēză de dănsul, decî cāndu'î ungă cu sfîntul mir, zic: Pecetea dara Sfetago Duba amin, și altele.

[*Cstîlin*]. Iară scăldătorea are chipul grōpei a Biruitoriului și e pāntecile cel suflētesc, din care ne naștem suflētește, cari' ne botezăm intrānsa : și fil lui Dumnezeu după dar ne facem.

[*Iōn Patriarhul de la Antiohia*]. Iară copilul dacā va naște să se boteze la patru-zeci de zile de nu'î va fi nevoie de mōrte, iară de'î va fi nevoie, atunci să se boteze și intr'acel cēs în carele s'au nāscut, iară așa să'î spell.

Pentru cuconii de vā fi îndoire de nu va ști botezați sunt ai nu sunt botezați

Glava 150. [*Săborul VI, Canonul 82, și Cartaghena, Canonul 72*]. Canonul 82 al șaselui săbor și 72 de la Cartaghena grāiaște, că un botez ne am învățat a ști după cum mărturisēște Dumnezeucel (sim ol) a credinței : adecă Vēruu' vā edinago Boga. Și pentru aceea Dumnezeesca botejune grāiaște Domnul, orî fie cine carele nu se va naște de în apă și cu duhul, acela nu va intra într'impărăția ceriurilor, decî de vēme ce copii cei micl cari' s'au robit, sau s'au tāmplat intr'alt chip de 'î au aflat niscare creștină pre căi, sau pre într'alte locuri lepădați și 'î au luat pentru spāsenia suflētelor sale, și decia vor gāndi adins eiș : sau sunt botezați sau ba, iară acei copii nu știu de copilarie și de neobārșirea vārștii lor, decî de acēsta de nu se va afla cu dēdinsul mărturie cum adevărat s'au botezat : poruncesc Dumnezești pārinți cum fără de nicl o sfiālă și firică să se boteze, să nu cumva să se tāmple să nu

fie fost botezați, să se lipsēscă de o curăție sfāntă ca acēsta, să rămāie afară de împărăția lui Dumnezeu : după socotința Domnului carea au zis, că cine nu se vā boteza, acela într'impărăția ceriurilor nu mēрге.

Pentru copilul de se va afla la sfārșit sō mōrd, și preotul va boteza, și de nu va apuca să zicē céle molitve ce sō lepădă de satana nici molitvele cele-lalte dar ce va face de aceea, zicēleva după acēia de va trāi copilul ai ba ?

Glava 151. [*Ilie Mitropolit Critschii*]. Sfāntul Mitropolit de la Crit anume Ilie, adevērză acesta lucru și zice : că nu trebuie obārșite taine să zicē cineva că sunt neobārșite, căci că pentru acēia s'au obārșit și s'au botezat după trei afundări și după chemarea a trei chipuri al Tatălui, și al Fiului, și al Sfāntul Duh, și pentru al acestora adecă a trei afundări i s'au făcut botezul deplin la cel botezat, decia lepădare și molitve nu se mai zic. Pentru că lepădările și molitvele se zic la cel botezat mai înainte de botez, adecă mai înainte de cele trei afundări; iară după botez decia nicl lepădări zic nicl molitve, că nu se cade decā obārșēști Taina să zicē céle ce sunt mai înainte de obārșenia Tainei, [*Zri*]. că nu aflām acēstā poruncă nicl la un sfānt canon. Iară decā se va boteza copilul cum am zis mai sus, și intr'acel cēs nu va muri, atunci tu obārșēști și acēia laltā slujbā, carea iaste după botezul copilului, adecă zicē molitva sfāntului mir și céle-lalte tōte.

Pentru preoții cari boteză copii agareanilor, sau priimesc pre dānși cumetri, sau priimesc jertva a ereticului, și pentru nepreoții cari boteză copii.

Glava 152. [*Intrebare către Patriarhul Chir Luca*]. De se va tāmpla să vie cātrā credința nōstrā niscare copii cari' micl s'au botezat ai Agareanilor, mai boteza'î-vor ai nu-mai să'î ungă cu sfāntul mir ca cum ar fi botezați ?

[*Răspunsul lui*]. Și săbornicēște răspunse și porunci, să se mai boteze zice, pentru că botezul, sau de în credința pārinților, sau de în credința celui ce se boteză, vine darul de la Dumnezeu la dānsul, și are cāldura și dragostea credinței și a lucrurilor celor bune. Iară copii Agareanilor pre cari' boteză ca niște coconii, acēia nu știu ce se fac pre dānșii, și pārinții lor sunt fără credință : iară nu sint ca noi creștinii care botezăm coconii nōștri cu smerenie și cu credință adevărată, ca să dobāndēscă Dumnezeiasca lumină, ce se zice a lui Hs. și a împărăției lui, iară ei ca pentru să nu rīaze și ca să nu pață rău cānd se tae ei în lēgea lor : și ca pentru să nu se impuță trupurile lor, pentru acēia'î boteză.

Iară acolo unde se botéză darul lui Dumnezeu la dănsii nu vine căci că iaste departe de dănsii: ci vine urgie și pre cel ce se botéză și pre cel ce botéză pre dănsul, adecă pe preotul ce'l botéză, așjderea și pre cumătru carele'l primește. Decî s'știm de a-căsta cătă căicare fac Dumnezeștilor pravile preoții ceia ce botéză copii Turcilor Agarénilor.

[*Apostoliș Canon 46*]. Iară care preot va lua jertva ereticului său a agarénului, său va boteza copilul lui, său pentru cumetria copilului vâ priimi pre dănsul, său nun la nuntă, aceluia poruncesc să i se ia darul. Pentru că cine va avea părtășie cu necredinciosul, său ce amestecare are lumina cătră întunerec?

[*Matei*]. Iară căți se vor boteza de popi nesfințiți, aceia a doua oră să se beteze. Popii cei nesfințiți se chiamă cari s'au hirotonit de Arhieret eretici, așjderea și de cei ce li s'au luat darul, căroră li l'au luat săborul Arhieresc pentru vin și greșale ce au avut.

Pentru că de nevoie botéză și mirénul, și pentru cuconi creștinilor cari mor nebotezați, unde merg.

Glava 153. [*Nichifor Tărigrădenul*]. De cocoții nebotezați. Dese va afla neștine într'un loc pustii nefind în vrăme acolo popă, și să nevoiaște vre'unul de într'aceia să móră nebotezat, însă de se va tâmpla acolo diacon său călugăr, atunci să'l botéze, iară de nu se va afla cineva de într'aceștea trebue să se botéze și de creștinii cari se vor afla acolo, iară de va fi tatăl copilului singur, și alt creștin să nu se afle, atunci să'l botéze și el că păcat n'are, adevărat cu apă, și de muia-reă lui nu se desparte.

[*Simson Solunénul*]. Nu numai de nevoe să se botéze copilul de om mirén, ci încă acel mirén și Dumnezeesca taină să'i dea, adecă să'l priceștiască, și însă de va muri primește la Dumnezeu botezat: și se socotește în ceata altor coconi botezați, și se slujaște și se pomenéște cum e obiceiul, iară de nu va muri copilul ci va trăi, atunci să se botéze a doua oră de preot.

[*Marele Atanasie*]. Iară căți coconi ai creștinilor mor nebotezați, așjderea și ai păgănilor: aceia nici merg întru împărăția Ceriurilor, nici în muncă ci numai la un loc luminos.

Pentru că indoit iaste omul și pentru că ceriurile sunt închise celor nebotezați.

Glava 154. [*Csiflin Tărigrădenul*]. Însă indoit iaste omul, de trup și de suflet, pentru'aceia și Hs. indoit dăru omenilor tocmirea botezului, însă apa se sfințește de preot

cu molitvele, și se ia întru curăția trupului, iară Duhul sfânt pentru credința cea curată, se pogoră de la Dumnezeu pre nevăzut, ci doă taine au dat fiul lui Dumnezeu Hs. cătră spăsenia lumii, însă întâi iaste sfântul botez, iară a doa iaste sfânta priceștenie, și însă sfânta priceștenie, închipuiaște și adeverează patimile lui Hs., îngroparea și învierea. iară sfântul botez închipuiaște și adeverează pogorărea lui Hs. în iad și eșirea. A-căștea taine dede noă biruitoriul Hs. dintru care taini avem spăsenia.

[*Sennéză*]. Iară când se botéză deschiduse ceriurile, carele închise Adam pentru neascultarea, și au fost tot închise până când au venit Domnul nostru Is. Hs., și dede darul sfântului botez în lume.

[*Zri*]. Alta să știți de acăsta că mai înainte de ce se botéză omul, ceriurile sunt închise pentru dănsul tot déuna depurarea până când ce ia Sfântul botez, iară decă se botéză îndată se deschid, și Duhul Sfânt vine și umbréște pre cel botezat: și decia se chiamă fiu iubit a lui Dumnezeu, pentru că omul nu va dobândi ceriurile de nu va lua botezul după cuvântul Domnului unde zice: carele nu se va naște de în apă și cu Duhul, acela nu va intra la împărăția ceriurilor.

Pentru preotul de va boteza pre fiul său ca un preot, și de va blagoslovi nunta fiului său.

Glava 155. [*Manoil marele Hartofilacs*]. De se va tâmpla vre într'un loc a fi numai un preot, iară altul nu, său de nevoe de va fi a muri, atunci acela botéză ca un preot pre copilul său, decia nu se desparte de preotăsa lui, căci că l'au priimit altul de în Sfântul botez, și de acăsta nu apără pravila, iară de'l va lua de la scăldătore să se facă în loc de cumătru, atunci se desparte de preotăsa, căci că au făcut pre dănsa soră sufletescă.

Și pôte să blagoslovéscă și nunta fiu-său cu altă nună, dacă nu va fi alt preot în locul lui.

Pentru preotul că i se cade decă mândnăcă să nu botéze: ci să botéze mai înainte de Dumnezeiasca liturghie, și iar nici în postul mare să nu botéze.

Glava 156. [*A postnicului*]. Nu s'au dat voe preoților, dacă vor mânca, și dacă vor bea să botéze, ci trebue mai înainte de liturgie ca să pótă priceștui copilul, însă de nu'l va fi nevoe, iară de'l va fi nevoe, atunci trebue în cés ce vor chema pe preot: atunci neapărat să'l botéze măcar noptea de va fi măcar zioa.

[*Zri*]. Așjderea și în postul cel mare nu se botéză copii, pentru că sânt zile de jale și zăciuiala a tot anul, fără numai de va fi ne-

vor: atunci poți să-l botezi măcar de, ar fi și în săptămâna cea mare!

Pentru preotul ca să nu boteze în casă, și pentru copilul de va muri, nebotezat de lenea preotului sau a părinților.

Glava 157. [Săborul VI. Canonul 31]. Ca-n anul 31 al șaseleui Săbor, poruncăste, nici cum în casă să nu se boteze copil, iară de-l va boteza, însă de va fi fost nevot copilului de va hi vrut să moră: atunci popa nu se pedepsește, iară de va hi fost copilul sănătos, atunci se pedepsește acela preot cu oprirea de preotia lui cum va socoti Arhiepiscopul, iară alți învățători zic că se cade să i se ia darul.

[*Nichifor Tărigărdemul*]. Iară de se va afla la sfârșit să moră copilul, și vor chema pe preot să-l boteze, iară preotul se va lenevi, și copilul va muri nebotezat, atunci păcatul iaste al popii: și se canonește de acesta cum va socoti Arhiepiscopul lui, sau oprire de preotie sau alt canon. Iară de va muri nebotezat de lenea părinților: atunci se canonesc mai vârtos, adică tref ani să nu se cuminece, și peste toate zilele să mănânce sec, adică Lunea, Miercurea și Vinerea, și să facă în toate zilele metanii.

Pentru care păcate se iartă dupe moarte, pentru liturgii, pentru rugă și pentru milostenii carele se fac pentru cei ce mor.

Glava 158. [Intrebarea către sfântul Dionisie Areopagitul]. Pentru acesta marele Dionisie a descoperit, că de vor fi micii păcatele omului, ce se zice ale mortului, atunci el ia în folosință pentru liturgi și rugă și milostenie carele se fac pentru dănsul, adică l iartă, iară de vor fi grăle păcatele și mari atunci nu se iartă, că au închis Dumnezeuu porța raiului de dănsul și nu e folos de aceea. Drept aceea trebuie să purtăm grije de ale noastre suflete să facem lucruri bune carele plac lui Dumnezeuu, până avem această viață a noastră trecătoare, și să nu așteptăm să ne fie păcatele neertate, că dacă vom muri nu se vor erța cu prescurile.

[*Răspunsul*]. Însă după răspunsul al acestui Dumnezeu Dionisie, care răspunde la întrebarea de mai sus carea întrebă cumum pare el se arată cum nu se iartă păcatele pentru Dumnezeuștile liturgi, și pentru rugă și milostenii.

[*Dezlegarea*]. Ia caută de vezi mai jos alți dascăli ce zic, că liturgiile și milosteniile zic că pe toate păcatele iartă.

Pentru că nu numai morților sînt de folos și de ertarea păcatelor Dumnezeuștile liturgii, ci încă și viilor.

Glava 159. [Intrebarea lui Petre Patri-

arhul]. Ce pot liturgiile, să folosescă sufletele lor păcătoșilor după moartea lor?

[*Răspunsul lui Grigorie Papa de Roma*]. De vreme ce nu s' iartate păcatele omului țările morie, foarte pot multe să ajute Dumnezeuștile liturgi și să izbăvescă sufletele de în muncă. și ia ascultă să vezi, că de multe ori sufletele morților s' au arătat și au cerșut de la vii, să facă liturgii pentru dănsule ca să se izbăvescă de în muncă, cum au zis de acesta și Filieș episcopul.

[*Grigoriu și mîmînată e acesta*]. Că era zice un preot odată ce avea bolă, iară cându'l era nevot de treba trupului el mergea la bae și baia era pre locul lui. Iară când fu într'o zi mîrse acolo să se spele, iară acolo intrănsa află un om și nu'l cunoștea că nici odată nu'l văzuse, și veni de'l trase cîobotele de în picioare, iară când vrea să se desbrace el îi ținea hainile, până ce eșia preotul afară de în căldura băii, și când vrea eșia atunci cu mare cinste și smerenie slujea preotului: și așa făcea de multe ori. Însă preotul într'o zi vru să mîrgă la bae și gîndi adins eluși și zise: omului celuia ce'mi slujaște cu atîta smerenie și dragoste. nu voiul să mîrgă deșert la dănsul, ci să'l duc puținel dar, și așa luă două prescuri și se duse la bae: și dacă intră în lăuntru, iară află pre omul acela, și se apucă iară de sluji preotului cu totă cinstea cum era deprins, iară decă să înbăie preotul și vru să mîrgă, atunci el scose cele două prescuri și le dăde omului în loc de blagoslovenie, și pentru dragostea slujbei. Iară el scărbit cu lacrămi zise: o părinte sfînte căci dai mie aceste prescuri: că această pâine iaste sfîntă și eu a o mîncea nu pociu, că pre mine pre carele vezi aici fost'am stăpîn la această bae, și am făcut multe păcate intrănsa și pentru acele multe răutăți ale mele m'am osândit de mă muncesc aicea într'acesta loc unde am făcut păcatele, ci însă părintele meu, de vei să'mi dai dar, acestea te rog să'mi faci prescurile acestea să le faci liturgie la Dumnezeuu, și pentru păcatele mele să te rog, iară dacă vei face pentru mine liturgie, decia să vii, și de nu mai vei afla aicea să știți că 'ți s'au ascultat ruga către Dumnezeuu și m'au scos de în muncă, și dacă zise cuvintele acestea preotului, peri de la el și nu se mai văzu. Atunci pricepu preotul că acela nu fu om ci suflet. Decia acel preot decă auzi acesta se întristă cu mare întristare și plînsă foarte, și decă mîrse acasă și a doa zi începu a'l face liturgie 8 zile, iară decă făcu liturgiile duse-se la bae după cuvîntul omului acela și decia acolo nu'l mai află. De acesta pricepu popa că se izbăvi acela de în amară muncă, pentru Dumnezeuștile liturgi, și mîrse în raiu unde se află dreptii creștini. Și de acesta mărturiseste acesta lucru, și așa

iaște adevărat. Că pentru Dumnezeuștiile liturgiilor se izbăvesc sufletele de întru mâinile dracului și merg în mâna lui Dumnezeu. Că sufletele păcătoșilor cum am zis mai sus cer de la vii liturgiilor, și pentru semn poruncesc, că pentru acele Dumnezeuști sfinte liturgiilor primesc păcătoșii izbăvire și slobozie deplin de păcatele carele au făcut într'acastă lume.

[*Caută de vezi minunata poveste, și pentru liturgiile ce se fac pentru cei vii ascultă și te îngrozeste*]. Un om se afla rob, și era cu lanțuri legat, iară femeia lui pre la zile de prasnice făcea liturgiilor pentru bărbatul ei, și iară în zilele celea ce se făcea Dumnezeuștiile liturgiilor pentru bărbatul ei, într'acțele zile i se deslega lanțurile cu carele era legat, și dacă se vrea obârși liturgia se afla iară legat cu lanțurile. Trecu câtă-va vreme, decia omul acela se izbăvi de în robie și mersese acasă și și p ovestia, că în cutare zi și în cutare se deslega lanțurile de la el, iară muiarea lui cum auzi știa zilele în care făcuse liturgiilor pentru dânsul. Și se infolosiră mic și mare, că în zilele cele ce făcea liturgiilor într'acțele zile se deslega și lanțurile de la bărbatul ei, și dacă auziră toți acesta prea slăvită minune, mărîră pre Dumnezeu.

Pentru Liturgiile ce dau Preoților pentru sârdeuste, pentru cei vii, și pentru cei morți.

GLAVA 160. [*Dumnezeuștiile învățători și Dascalii*]. Un boiariu la Nicomidia se afla bolnav la nevoe de morțe, zise muerii lui să dea de întru avuția lui mișeilor și sâracilor, și robii lui să i iarte, iară liturgiilor zice popilor să nu dea. iară acel boiariu avé credință și smereniă către cuviosul Isaia, carele era preot vestit și puternic întru bunătăți, și rugându-se molitvei lui se izbăvi de bolă, și se făcu sănătos ca și întâi, iară decă se sculă mersese la sfântul, și cumu'l văzu sfântul se umplu de bucurie și mări pre Dumnezeu, și decă se sârutară întru Hs. șezură : și l' în trebă sfântul ce i-au fost lécul tămăduirei lui, dela carele au luat sănătate ? răspunse boiariul cum rugai zice pre molitva ta cea sfântă, într'acel cés mă tămăduiui. Atunci zise sfântul către dânsul : fătul meu, dat'ai preoților liturgiilor pentru spăsenia sufletului t' ? el răspunse : ba cinstite părinte, că dea și hi dat, nici un folos nu mi-ar fi făcut, numai ce aș hi pierdut acei bani. Atunci i zise cuviosul părinte : nu grăi așa fătul meu, căci că Iacov fratele Domnului, scrie la epistolia lui [Glava 5. Zăconul 57] : De va bolnăvi vre un om zice, atunci să chîmăți preoții besericilor cari au îndrăsnire la Dumnezeu, să se rōge pentru acela : și Dumnezeu pentru rugăcunele preoților lui, va da sănătate bolnavului și l' va scula de în bolă, și de va avé

și păcate omul pentru ruga și rugarea preoților le va ierta Dumnezeu. Acestea zise sfântul părinte către boiariu de l' învăță și l' îndreptă. Iară pentru necredința lui, zise l' sfântul de dăde unu preot bani ca să slujască pentru dânsul 40 de liturgiilor, și cum dăde boiariul banii se dusă acasă și, și dacă să slujiră cele 40 de liturgiilor într'o nōpte se deșteptă boiariul, de în comnu și fără de veste să deschiseră ușile casei lui nedeschise de nimenea și văzu unde intrară voinjci călări în chip de ânger și stătură 20 din a drēpta iară 20 de-a stânga lui. [*Vezi lucrul ciudat !*] Boiariul cumu'l văzu de vederea aceea se îngrozî forte, și zise către dânsii : giupânii mei, drept ce ați venit la casa unu păcătos ? iară ei răspunseră și ziseră : noi sîntem 40 de liturgiilor ale tale carele s'au făcut către iubitorii de ômeni Dumnezeu pentru tine, și ne-au trimes să te întimpinăm să mergi la beserică, și vino cu bucurie mare nu te spărea, că pentru mâinile preotului carele i-au făcut 40 de liturgiilor te-ai făcut părtaş, și te-ai împreunat la Dumnezeu să iai neapărat împărăția ceriurilor, iară boiariul de întru sfințită descoperire carea văzu, aduse și aminte de cuvintele sfântului Isaia ei și infolosi zicând : că multă putere au liturgiile la Dumnezeu, carele se fac, că pentru dânsule se iartă păcatele ômenilor, și dăde de întru avuția lui preoților ca să se pomenescă de dânsii pre la Dumnezeuștiile și sfintele liturgiilor : și să scōță cēsturi meride pentru dânsul la Dumnezeiesca proscomidie.

[*Vezi minunată poveste dela otecinic pentru sârdeuste morților*]. Povestesc la Otecince, că un stareț preot Dumnezeului de sus, avé un poslușnic, și nici odată pre voe nu i făcea, ci depurarea întru neascultare se afla. Zicea sfântul stareț al lui către dânsul : fătul meu, nu mi pare rău căci nu faci pre voia mea, ci plâng și mă jeluesc de peirea sufletului tău, că știu adevărul pentru neascultare cea, vei să iai muncă de veci. iară poslușnicul bătea și joc de cuvintele lui și tot nu l' mai părea rău să se părăsescă de neascultare, și să și vie întru ascultare.

[*Cată de vezi cu dădinsul și te îngrozeste*]. Preste puține zile muri poslușnicul, și pentru neascultarea mersel' sufletul în muncă. Iară sfântul stareț al lui cum avea îndrăsnire către Dumnezeu se rugă. să vază pre poslușnicul lui în ce loc al muncel' se află : și Dumnezeu aciași ascultă ruga starețului după cuvântul Dumnezeescului David : face Dumnezeu voia celor ce lie frică de dânsul, și rugile lor ascultă, și văzu în vis acel blagoslovit stareț, și adevărat al lui Dumnezeu rob, riul cel de foc al muncii : și cura cu turburēla multă și cu sunet mare și era într'ânsul mulțime de ômeni, care n'avea măsură să

numere cimeva, și era unii înrâți până la mijlocul trupului, iar alții până la grumaz, iar aceia oceanicul care făceau sculptare și picioarele și mâinile și tot trupul lui era înăuntrul întru adâncimea celui rîu de foc, și cumu' l' văzu sfântul într'altă mare nuncă muncindu-se, se întristă și plânse cu amar, deacia zise către dânsul: fătul meu ore vezi în ce te afli, nu pentru alt, ci numai căci n'ai avut ascultare, iată oă te făcuși mōstnean cu draci focului de véc, și strigă așa de înlăuntru rîului de foc cu mare glas: Părintele meu, părintele meu, de vei vrea poți să mă izbăvești și să mă scoți de într'această muncă ce mă muncesc, vai de mine oceanicul, vai de mine oceanicul! căci am avut neascultarea mă muncesc în véc, ferice de ceia ce aș ascultarea. Dcă se deșteptă o-mul lui Dumnezeu stareț, și decă 'și făcu totă slujba lui după obicei, începu liturgia rugănd pe Dumnezeu pentru spăsenia oceanicul ucenic al lui și făcu Liturgie zile 20 în toate zilele, iară decă se umplură aceștea 20 de Liturghii, rugă iară sfântul lui Dumnezeu ca să vază pre ucenicul lui unde se află, și așa văzu a doa oră rîul de foc cu glōta a aceia muncă, și ucenicul lui până la mijlocul trupului muncindu-se, iară dela mijloc în sus era izbăvit, și cum văzu ucenicul pre starițul lui, strigă către dânsul cu mare glas: Prea cinstitul meu părinte! iată pentru stăruințele tale molitve și rugă izbăvise de întru muncă jumătate de trupul meu, ci mă rog ajută-mi de tot, a mă izbăvi de tot trupul, să merg întru lumina de véc. Iară cucernicul stareț văzînd așa, mări pre Dumnezeu, atunci iară a doa zi începu a sluji Liturgie în toate zilele până se implură și cele-alte 20 de Liturghii, și se implură 40. Iară decă se obrășiră, iară rugă sfântul pre Dumnezeu să vază de ucenicul lui izbăvitu-s'au de tot de întru muncă aș ba, și așa văzu a treia oră rîul de foc cu totă glōta aceia care văzuse și de celea ori: iară pre ucenicul lui acolo nu' l' mai văzu, că eși pentru rugile și molitvele Sfântului de întru munca rîului de foc, și mersă în raiu în viața de véc. Iară sfântul stareț dăde slavă și mulțumire iubitorului de omenii și mântuitorului de sufletele noastre Domnul Is. Hs. carele priimi jertvele sale ale Sfintelor Liturghii, și izbăvi pre ucenicul lui de în muncă.

Însă Liturgiile cum ați auzit mai sus, pot să sue sufletul omului tocma de dădăsuptul iadului la ceruți, și de întineric întru lumina de véc, acestea auziți și înțelegeți cu dea-dinsul, de la iubitorul de omenii Dumnezeu, a câte bunătăți se destoinesc omenii pentru banii ceia ce dau la mânele preoților ca să facă Liturghii pentru dânsii.

[Zri]. Iară preoții cari iau aceia bani ca

să slujască Liturghii aceia, nu se lănevescă sau să l' facă uitare. Ci cu dragoste și cu smerenie să le facă, oă pentrucăle peni slujesc Liturghiei vor să dea (sema) în ziua de judecată, către neasupritorii județ, Domnul nostru Is. Hs.

[Cantă o Popă de vezi]. Că în cēs ce se dau banii în mâinile preoților ca să l' facă Liturghie, aceia dare se scrie pēvāzut de Dumnezeu și îngerii și vai de preotul carele nu va sluji acleia Liturghii, sau să nu scoți meridele adevă proscomidie, pentru sufletul celui ce l' plătește.

Pentru meridele sau cesturile celea ce scote popa la proscomidie ce sunt? și pentru muierii carele au bărbați eretici, sau păgāni: căde-li-se-va să ducă prinose?

Glava 161. [Simeon Soluneanu]. Meridele sau cesturile, sînt în locul și în chipul celor ce duc prescurile în beserică, și se face împreunarea lor cu Hs. drept aceea căți fac păcate de față și nu se părăsesc de păcate, trebuie să nu le priimēști prescurile nici cum. Nici ale muierilor carele au bărbați eretici și păgāni, măcar de ar fi credincioase și pravoslavnice, iară lumânări de cēră și unt de lemn cānd aduc muierile acleia, tu priimēște acleia întru nădejde de spăsenia lor, și fă paraclis și rugă pentru dānele, și le poruncēște să dea și milostenie, iară Liturghii pentru dānele să nu facă, nici meride să scoți, nici Dumnezeștilor taină să le priceștuești, fără numai la sfārșenia vieții lor, cānd vor muri, și atunci să facă maslo, și alte slujbe. Iară în vrēma vieții lor să le dea numai aghiasmă și anafora, încă și acēștea pe vremi să le ia, ca să se mārțurisescă lucrul că sunt credincioase, și iau acleia pentru nădejdea și sfînția spāseniei lor, și mai mult ca să nu cază întru nepārșirea păcatului, căci cā in-torc pe dānele de întru sfînție și de în credință, ca apoi să nu cumva să mērgă de tot în peire să se păgānescă. să-și lēpede lēgea.

Pentru ce lucru după mōrtea omului fac pomēne a treia zi, și a noa zi, și patru-zecile, și cānd trebuie și se oprēște să nu se facă.

Glava 162. [Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul Alecsandru]. Cānd mōre omul atunci are slobozie sufletul doă zile și umblă cu in-gerul aice jos pre lume unde l' iaste voia, deacia sufletul de multă dragoste a trupului căci s'au despărțit de dānsul, unele ori mērgă la casa aceia ce a fost întru viața lui, iară altele ori la mōrmānt unde l' iaste îngropat trupul, iară îmbunătățitul și dreptul suflet mērgă în locurile unde avea obiceiul de se ruga pentru spāsenie-și, și face doă zile pre pāmānt, iară a treia zi mērgă îngerul cu dānsul adică cu acela suflet la ceruți, și stă nain-

tea Grónecului Scaun, și se închină înaintea lui Dumnezeu, pentru *aceia* se face a treia zi Liturgie și pomână pentru cel mort. Iară decât se închină lui Dumnezeu, cu porunca lui Dumnezeu merge cu ingerul de' arată bogate lăcașuri frumoase ale sfinț lor și dreptilor caril' au făcut voia lui Dumnezeu pre lume: *aceștia* toate le vede sufletul atunci, iară a noa zi merge de se închină lui Dumnezeu, pentru *aceia* se fac Leturghi și pomene a noa zi Deacia iară il ia ingerul și trece de' arată raiul, și tolă munca, și cele de dădăsubt și toate muncile în 40 de zile, și iară merge după 40 de zile de se închină lui Dumnezeu, pentru *aceia* se fac Leturghi și pomene în 40 de zile. decia atunci după lucrurile cum au făcut dau' loc de se odihnește, până va veni Hs. să judece lumea, să dea sașă să plătescă fiă căruia după lucrurile lui.

[*Nichifor Tărigrădenul*]. Iară de pomene să știți când se opresc a nu se face. întâiu la cele 12 zile, în săptămâna cea de întâiu a sfântului și marelui post, în săptămâna cea mare, în săptămâna de după Paști și în duminicile Peati desetni, și pre la praznicile cele mari pomene iară nu se fac, adecă colivi și sfetii Boje carele se fac pentru morți, iară decia peste an se pomenește Creștinii când li e voia. Iară a se pomeni în taină cel morți la sfântul pomenic de *aceia* nu se opresc nici în ziua de Paști.

Pentru sufletele dreptilor și ale păcătoșilor unde se află până în ziua de astăzi.

Glava 163. [Anastasia de la marea Antiochie]. Nimenea de *aceștia* n'au spus pre amăruntul și adevărat, ci însă de întru Dumnezeștile cuvinte ale biruitorului nostru Domn Is. Hs. am adevărat, că sufletele cele drepte sunt cu sufletul sfântului și dreptului tălhar în raiu, așijderea și Dumnezeescul Antonie învățătorul pustiei pentru locul sufletelor celor drepti așa au văzut cum sint în raiu, așijderea și purtătorul de Dumnezeu Pamvo : și alți bogați de întru sfinț. Părinți. Așijderea și sfântul Ioan Leastvisticul așa zice, că tălharul decât zice cătră biruitorului Pomeanmia gospodin vă țartsvinsi. atunci tot raiul moșteni, iar Dumnezeescul Solomon zice : sufletele dreptilor în mâna lui Dumnezeu, și nu se va atinge de dănsle munca.

Iară pentru sufletele păcătoșilor totă legea vechă și cęstă noua grăiaște : că se află întru legăturile iadului, ca și niște ȃmenl rai ce zac în temniță închiși, până li se face judecata vieții lor să ia merte, așa se află acolo în iad și sufletele păcătoșilor ca într'o temniță, până va veni prea dreptul și înfricoșatul Judecătoriu la g'oznica lui adoa venire să judece totă lumea, să dea sașă să plătescă fieși cui după lucrurile lui, [*Psalm 144*]. că grăiaște și Dumnezeescul David pentru păcătoși :

să se întorcă zice păcătoșii în iad, arată adevărat să : se întorcă, pentru că sufletele păcătoșilor astăzi în iad sint, pentru că nici dreptii n'au luat bunătațile, nici păcătoșii munca, până la a doa venire a Domnului nostru Is Hs.

Pentru preotul carele sa sluji și se vor vărsa sfințele, sașă i va cădea svezda, și când sint sfințele obârșite, și pentru prescurile proscomidite de le vor mânca căni.

Glava 164. [Ioan Chitru]. De se va tâmpla cumva să se verse Sfințele mai înainte de văhodul cel mare, atunci preotul iară să facă a doua proscomidie, și obârșind deplin să zică și molitva preadalojeniei, deacia atunci să începă Dumnezeiasca Liturgie de acolo de unde s'au tâmplat de s'au vărsat sfințele și să o obârșescă de tot : și să se pricestuiască Dumnezeștilor Taini și să facă otpust. Iară de se vor vărsa după văhodul cel mare întru scrisore *aceștia* nu aflăm să se mai facă altă proscomidie. Iară de se va tâmpla să mănânce Dumnezeescul Agneță, șorece, sașă altă jiganie, și preotul nu va vedea, atunci trebuie să facă altă proscomidie, de va hi însă mai înainte de văhodul cel mare, iară preotul să se ispovedescă de păcatul lui la Arhiereul sașă, și Arhiereul să'l canonescă, iară nu să'l ia darul, și canonul lui iaste să'l oprești cătăva vreme de se va fi tâmplat să se facă acel lucru de lenea lui, iară de va hi nevoie de preot și se va tâmpla în postul cel mare, sașă la Crăciun, sașă la Boboteză sașă alte zile mari ca să nu se oprescă lucrul lui Dumnezeu : atunci să n'aiă preotul canon de oprelă, ci numai post, milostenie, molitve și rugă. Iară Sfințele care se vor vărsa, cade-se preotului să le adune într'un vas curat și să le bage unde se spală dacă se va pricești Dumnezeștilor Taini, sașă într'alt loc sfânt să le acopere să nu se calce, sașă să se tâmple într'alt chip, și de se va tâmpla a prinde cea spurcăciune carele a mâncat Dumnezeescul Agneț atunci să'l îngrope în pământ.

[*Semnăz*]. Iară de va cădea svezda de pre discos, să fie oprit de Liturgie, de a nu se pricești zile 40.

Sfințele sunt obârșite dacă zice Preotul în taină *aceștia*.

Isătovori hleabă se'i cistnoe tealo Hrista tvoego Amin.

A eje vaceși se'i cistnoe crăve Hrista tvoego, Amin.

[*Valsamon*]. Preotul de va avea prescuri proscomidite, și nu le va pune întru bună pază să nu intre în lăuntru besericii căni să le mănânce : atunci se pedepsăște popa acela cu oprire de preotia lui, că de le-ar fi păzit nu s'ar fi fost făcut păcatul acela.

Pentru cinstitele daruri de vor stricase, și Preotului cum i se cade să aibă loc de spălat în oltariu, și mirénul să nu între înlăuntru.

Glava 165. [A postnicului]. De se va tâmpla să se strice Cinstitele Daruri, atâta cât să nu pôtă popa să le potrivescă, acélea sfințe nici să le arză, nici să le arunce în apă, ci să bage vin dulce într'ânsele. și să le potrivescă.

[Gherman Târigrdâenul]. La jertvelnic în lăuntru, trebuie să aibă loc necălcăt într'o parte, să fie săpat și înfrumusețat ca să te speli decât vei face Liturgie : și după spălare fereste să nu cază sau să pice afară de în spălatore să se calce, c'apoi va fi mare muncă sufletului tău.

Și la jertvânic ômenî mirénî să nu între, nici muerî mirene, iară călugărițe întră de curățeză.

Pentru anafora drept ce o iau creștinii, și pentru când se află cu muerile lor, să nu o ia, nici icône să sărute.

Glava 166. [A Dumnezeștilor Dascăli]. Anafora s'au făcut să se dea într'acest chip. Pentru că mai nainte vreme se priceștăia ômenî făcătorelor de viață taini des, iară acum a s'au depărtat taina aceia Sfinții, și se priceștuesc odată într'un an, și acésta socotință și tocmelă s'au făcut de sfinți părinți pentru mai mare cucerie și sfinție. Ca să se curățeze ômenî pre în sfințele zile ale marelui post cu ispovedania. Atunci să se priceștăiască de sfințele taini întru sfinție și curăție și ertarea păcatelor lor, și pentru că atunci se priceștăia des Creștinii de sfințele taine cum am zis, iară în zioa de astăzi iau anafora de în mână preotului întru sfinție și blagoslovenie, ci decât vreme ce o iau creștinii în loc de Dumnezeiasca Priceștanie : pentru aceia se cade într'acea zi să se depărteze de împreunarea trupescă a muerilor sale, deacia atunci să ia Anafora și să sărute sfințele Icóne. iară de va fi de în lucrul diavolului să se afle cineva cu muiarea lui în zi de praznic. acela să nu ia Anafora, nici Icóne să sărute, nici fămeia lui. Că zice Dumnezeiasca Scriptură : cele curate să se dea curăților, și cele Sfinte Sfinților.

Pentru bolnavi de vor muri necuminicași pentru lenea preoților.

Glava 167. [A postnicului]. De va muri cineva nepriceștuit Dumnezeștilor taine pentru lenea lui, unul ca acela să se canonescă : să facă pentru dânsul liturgi și milostenii, iară cel ce se vor afla mai mari al casei, aceea să se canonescă anî 2 să nu se priceștăiască și să facă și metanii câte 100. Iară de vor chema pre popa și nu va merge acia și, ci se va lenevi de va muri bolnavul neprice-

ștuit : acel popă să fie oprit de preoția lui 1 an. Trebuie a ști când moré omul nepriceștuit, atunci să facă pentru dânsul liturgi doă zecă și patru.

Pentru cela ce e învâdăbit cu cineva, să nu'i priimești prescurile la Biserică, nici să'l priceștuești, și de va muri cineva neerta t și învâdăbiți.

Glava 168. [A Postnicului]. Cine are vrajbă asupra cuiva. pre acela la biserică să nu'l priimești, nici prescurile lui, până nu va face pace. Că ruga către acela se face blestem, că de ar face milostenii și alte multe lucruri bune, măcar și trupul să și'l dea în întru muncă pentru Dumnezeu : [Ingrozaște-te]. acélea Dumnezeu întru nimic nu le primeste, decât vreme ce n'are pace cu frate-său creștinul, și decât nu va să facă pace curată în vreme când va să se priceștăiască Dumnezeștilor taine, ci rămâne întru vrajbă. [Caută]. Fereste-te, o preote, să nu'l priceștuești că spată de amândoa părțile ascuțită bagă întru inima lui de't tae și sufletul și trupul, și tu, o preote, ai păcatul de nu'l vei gonî până va face pace, decia atunci să'l priimești.

[Caută]. Iar de va muri unul de dânsii fără ertăciune, atunci să facă cela ce trăiaște canon 1 an, și să mergă și la mormântul lui zile 40, și zică : iartă-mă frate, și pre tine Dumnezeu să te iarte.

Pentru mirénii cari nu așteptă până se va obârși slujba besericeii ci fug afară.

Glava 169. [Apostolii, Canon 9]. Canonul 9 al sfinților apostoli grăiaște, fie-care mirén, sau bărbat sau muiare, ce va merge la biserică, și vor fi la vecernie sau la utrenie, sau la liturgie, și nu va sta până se va obârși aceea slujbă ce se face, ci va eși afară : acela să se afuriscă, iară de i se va tâmpla vre o primejdie sau nevoie : acela are ertăciune, iară carele nu va întreba pe preotul să'i dea voe, acela să nu îndrăznescă să iasă de în biserică.

Pentru cela ce va să se priceștăiască, ca să nu se împreune cu muiarea lui, sau de se va tâmpla să se săblăznescă, în vis, și de va vârsa decât se va priceștui.

Glava 170. [Pavel Apostolul]. Nu s'au oprit bărbatul și muiarea de în amestecarea trupului lor, fără numai când vor să se apropie rugii sfinței priceștenii.

[Timotei Alexandrinul]. Nu s'au dat bărbatului și muierei să se priceștăiască Dumnezeștilor taini în zioa ceea ce se va afla trupeste, sau anafora să ia, sau sfințele Icóne să sărute.

[Diatagen al Apostolilor]. Trei zile trebuie omului celui ce va să se priceștăiască să nu

se împreune cu muiarea lui, și decă se va priceștui iarăși să se fie o zi.

[*Dionisie, Atanasie, Timotei și Iosif patriarși de la Alexandria*]. Iară de se va săblăzni omul în zioa ceia ce va să se priceștiască, atunci acea săblăznă de va fi fost de pohtă muerescă, să se depărtăze de sfânta priceștenie, iar de se va fi făcut de luacul diavoleș că să împedice pe Creștin de la Dumnezeuasca priceștenie a Dumnezeescilor taini, atunci să se priceștiască ca să nu se bucură acela vrăjmaș al nostru și pizmaș, pentru că nu încetăză nicl o dată, ci toț deuna face primejdii ômenilor lui Hs., și mai vartos pre la sfintele zile pre la carele să curățēză toți Creștinii de tôte păcatele, ca să se priceștiască sfântului Trup și Sânge al Biruitorului.

[*Caută*]. Că însă să auziți ce iaste pohta muerescă, un om are multă dragoste și pohtă la o muiare, și mintea lui depurarea iaste la dânsa și la pohta ei, și de se va săblăzni cu dânsa în vis, acela să nu se priceștiască : căci că'i au fost mintea la dragostea ei. Pentru carea grăiaște Domnul, că cine caută cu pohtă spre muiare, iată curvie au făcut întru inima lui.

[*A postnicului*]. Iară pentru de va vărsa omul ceta ce se va priceștui, de multă mâncare și băutură, sau beție, acela se canonēște zile 40. În tôte zilele să facă câte 100 de metanii, și să zică și Pomilui mia Boje, iară de va fi vărsat de bôlă, atunci să se canonēască cu socotință pre măsură.

Pentru de care zi a săptămânei trebuie să se puzescă muiarea și bărbatul de amestecarea trupescă.

Glava 171. [*Dionisie, Atanasie și Timotei de la Alexandria*]. Bărbatul și muiarea să nu se afe în pohtă trupescă, nicl Sămbăta. Nicl Dumineca, că într'acēste 2 zile mai mult se face Dumnezeescă Liturgie, însă Sămbăta pentru sufletile pristăviților noștri : iară Dumineca pentru învierea Mătuitorului nostru Is. Hs., și acēsta să fie de în tocmirea amânduror, acēcă să fie voia și a bărbatului și a muerii.

Pentru muerile cēle logodite, întru carele și pentru logodne, și pentru că logodna și făgăduială iaste asemene nuntelor ce vor să fie.

Glava 172. [*Săborul VI Canonul 94*]. Canonul 94 al săselui săbor grăiaște : Cine va lua muiarea care va fi fost logodită cu alt bărbat, și va fi viu logoditoriul ei, atunci să judece ca pre un precurvariū pre ceta ce au luat

[*Valsamon*]. Logodna și arvuna, povestesc tocmitori de lege, acēcă ceia ce au făcut pravilele, că și arvunile sunt asemenea nuntelor ce vor să fie, și se chiamă acea logodnă și

cea făgăduială ca o nuntă deplin, iar unde nu s'au dat nicl logodnă, nicl legătură cruciș, nicl arvune, nicl au fost sărutare, ci numai legătură carele se chiamă tocmire de nemica adecă legături cu scrisori : atunci de va lua altul pre acea femeie, nu se chiamă precurvariū, nicl se pedepsește ca cel precurvariū.

Pentru logodne că se cade să fie bărbatul de 14 ani și femeia de 12.

Glava 173. [*Nearaoa împăratului Alecsie Comninul*]. Blagoslovită iaste vrēmca logodnei, și a nuntel, când iaste bărbatul de 14 ani și muiarea de 12, iară mai nainte de 14 ani al bărbatului, și 12 al muerii, de se vor face logodnele și legăturile cruciș, și sărutările, acēstea logodne nicl sunt nicl, se chiamă adevrite, iară logodnele carele se fac în vrēmca carea am zis mai sus acēlea nu se strică decă se fac cu socotință, nicl la tocmirea zestreilor se mai scrie socotință decia înainte, iară însă logodna de la acea socotire, n'are putere de a colo; ci are dela sfintele molitve și de la ruga lui Dumnezeu, pentr'aceea sînt nedespărțiți și nedezelegați, numai ce se despart carii se află cu vină întru fără lege, că cum se despart nuntele pentru vinele lor. așa și logodnele, iară cāte logodne se fac în 11 ani și mai jos, acēlea tocmēle de tot a logodnē pre lege n'au, ci să face acēsta ca să alba nădejde într'aceia carii fac logodna aceia adecă tocmēla nuntel.

Pentru Junele careleși va logodi muiarea și el va muri, apoi putēva, frate-său să o ia au ba?

Glava 174. [*Intrebare*]. Ôre cine logoditu-s'au după o muiare și au murit mai nainte până nu s'au blagoslovit, și mai nainte de ce nu s'au amestecat cu dânsa, putē-va frate-său să o ia au ba?

[*Răspunsul lui Valsamon*]. Binele nu iaste bine, când nu se face pre bună cale și pre lege, ci însă vom zice : că logodna de se va fi făcut cum zice mai sus nearaoa împăratului Comnin adecă cumu' obicēiul cu sfintele molitve, și să fie fost junele de 14 ani și fata de 12, atunci nu dă pravila să o ia fratele său, pentru că s'au făcut logodna pre lege, pentru că în tot lucrul iaste obârșită acēstă nuntă, ca și cum ar fi fost blagoslovenie deplin.

[*Vezi de tot*]. Iară de va fi cum e de se ține obicēiul spre laturile răsăritului și ale amēză zi, mortul cu acēstă muiare : atunci poté. frate-său să o ia neapărat, iară obicēiul se chiamă, tocmirea zestreilor, sau unde prind cuvânt, sau schimbă inel, sau fac scrisore carele nu se va ținea de cuvânt să plătescă atâta galbeni. Decă acēstea zice lēgea și pravila că sunt supțiri tocmiri, și sînt întru nemica. Iară de se va face molitvele și va hi între ei neajunsă vârsta : atunci sînt netari și fără de

lege, și acea citire a motivelor nu se socotește, de această zică canoanele besericii și pravilile împărătești, că e fără de lege, adevărat așa se socotesc că și cum nu s'ar fi făcut.

Pentru o faptă ce primum motive de logodnă cu ore care lón, iară căci nu era în vârsta creștăniș, ea vădută să se dăspartă.

Glava 175. [Întrebarea către sfântul Patriarh Nicolae]. O fată anume Irina, era de 12 ani, și luă molitvă de logodnă cu ore care lón, și să vestei că iaste această logodnă fără de lege. Decia vru să se despartă această Irina de lón, căci nu e logodna pre lege, pentru că era mic, și vrea să ia bărbat pre lege pre Teodor al doilea văr al celui lón.

[Răspunsul al celui Patriarh]. Iară sfântul patriarh cu sfântul lui săbor, răspunseră și porunciră, ca neapărat să fie. Pentru că logodna ce se făcuse era fără de lege pentru micșorarea a logoditului Irinei, drept aceia o deslegăm, căci s'au făcut rău și fără de lege, și dăm slobozenie acestil Irini să ia pre lege bărbat al doilea văr al celui lón.

Pentru cela ce va să se preoțescă, și i va muri logodita lui, sau era logodna afară de lege.

Glava 176. [Matei]. Bărbatul carele are curăție și bunătate să se facă preot și i va muri logodita sau s'au dăspărjit de dansa, și va să se facă preot decă va lua altă muiare, păzește-te o arhierule, să nu hirotonești pre acela, căci că iaste a doa nuntă, și însă de va vrea să se preoțescă june fără să nu ia muiare: hirotonește! Iară de nu va putea să junescă ci va vrea să se însore: acela de va fi cleric să i iaf darul, iară de se va afla în rândul citețului, altă hirotonie să nu i hirotonești, numai să lăși să fie într'aceia.

[Vez]. Socotește acésta, de va fi fost logodna netocmită, adevărat afară de cum se cade pentru nevărsta fetei, însă de va fi fost de 6 ani și mai mare, și va vrea cela ce o alogodit să o lase, și să ia alta, acela iară nu pôte fi preot, că i se socotește a doa nuntă. Iară de va fi fost fata de 6 ani și mai jos când o a lăsat și a luat alta, atunci pôte-se face preot. Însă acésta la mireni nu se ține, ci numai la cea ce vor să se facă preoți.

Pentru arvunele logodnelor carele se fac, iară apoi a partei pare rău, și de va muri vre unul de în cei logodiți sau se va face călugăr, apoi și pentru sărutare.

Glava 177. [Armenopulo]. Logodna acésta tocmeală are, doi omeni se tocmeșc să se însore și dau arvună, iară carele de într'amândoi se va lepăda, adevărat va pare rău: acela să dea îndoit arvună ce a luat, de va fi fost prețul arvunei galbeni 3 (g) să se dea 6, iară de va fi fost 10 atunceea să i se dea 20.

[Leu și Constantin împărați]. De se va fi logodit cineva, și va fi murit unul de într'amândoi, sau bărbatul sau muiarea, atunci numai ce se întorce arvuna la partea carea e vie, iară nu îndoită: iară de se va face călugăr vre unul de dănsi: atunci și ia cineși arvuna care a dat, iară îndoită arvuna nu se întorce, pentru că a mers întru mai bună cale.

De va fi sărutat bărbatul pe logodita lui în vremea logodni, decia s'au tâmplat de a murit unul de dănsi, atunci jumătate de dar se întorce înapoi la partea celui viu, iară de nu se va fi făcut sărutare, și de va muri bărbatul sau muiarea, atunci se întorce darul celui ce trăiește. Iară de va fi dat muiarea bărbatului celui ce iaste ei logodit vre un lucru ceva, și s'au întâmplat de a murit ei sau ea, atunci darul acela să se întorcă înapoi al celui iaste, ori de se va fi făcut sărutare ori de nu se va fi fost făcut.

Pentru de câte vini desparte pre cei ce se logodesc.

Glava 178. [Matei 1]. De va fi fost logodna care nu e pre tocmeală, și cum nu s'au căzut, adevărat să fie fost copii mici.

[2]. De se va afla îngreacă de bărbat striin. [3]. De se va afla că iaste de altă credință, sau păgân, sau eretic, ori bărbatul ori muiarea.

[4]. Mai marele locului adevărat Doimnul, sau alt dregătoriu de va silii pre părintii bărbatului sau al fămeii și i va năcăji, iară ei nu vor vrea și vor face logodna de silă: aceia când vor afla vreme să se dezlege.

[5]. De se va face călugăr unul de într'amândoi.

[6]. Deslegă-se logodna și când se va tâmpla neștine de se va birui de dracul, și se va îndrăci bărbatul sau muiarea. [Nearăoa împăratului și înțeleptului Leu 111 și 112]. Ci însă de se va tâmpla acésta mai înainte de logodnă sau și într'aceia zi, să se despartă iarte de se va face după aceia. atunci să aște,ă bărbatul ani 3, iară muiarea pre bărbat ani 5, decia dacă vor trece 5 ani al bărbatului sau trei al muerei: atunci se va însura carele va fi sănătos, sau bărbatul, sau muiarea.

Pentru care vini se despart omenii casnici, ce se zice bărbat de femeie și.

Glava 179. [Zac. 1]. Casnici se vor despart de fămeile sale pentru precurvie, și iaste dat bărbatului să i lase muiarea când o va găsi făcând precurvie, asijderea iaste dat și muerei să i lase bărbatul, când va curvi cu altă muiare măritată. sau fată, sau și altă muiare fie ce felă va fi.

[Zac. 2]. Când și va gonii bărbatul muiarea din casă, sau de nu o va hrăni sau alte ca acéstea i va face pentru cătăle ca să face.

prăcurvie : atunci bărbatul ei nu va putea să se despartă să o lase. Iară așa mai vartos muiarea pentru aceste vin, ce ziseră, pôte să ceră voe să se despartă.

[Zac. 3]. De va fi dat neștine voe muerii sale să facă prăcurvie, acela bărbat nu va mai putea să se despartă de dânsa pentru prăcurvie ce au făcut, ci mai vartos muiarea pôte să se despartă de dânsul, pentru că aceasta lucru se cheamă coduș și voștru muerii sale, și acesta se socotește. fost'au cu voia muerii au fostu-iaș silă ?

[Zac. 4]. Carele știe cum face muiarea lui prăcurvie și el ar avea putere să o smintescă, și nu o sminteste ci o lasă ; acela iaste ca și cum ar da el singur putere și voe muerii lui să facă acel lucru de prăcurvie, și iaste ca și când o ar votri el singur.

[Zac. 5]. Când va face neștine pace cu muiarea sa, după ce o va fi prins făcând prăcurvie, atuncie acela nu va mai putea după aceea să mai părăscă pentru acea curvie să o despartă.

[Zac. 6]. Cine'și va goni muiarea din casa lui, căci va fi făcut prăcurvie, atunci se cade să o hrănescă până când va arăta prăcurvia ei la judecătoriu și să se isprăvescă împărțala lor, iară de se va afla că va fi eșit muiarea cu voia ei până din afară de porța casei sale nefiind gonită de bărbatul ei : atunci nu va fi datoriu bărbatul să o hrănescă.

[Zac. 7]. De va fugi muiarea de la bărbat, pentru căci va fi având așa de față muerii curve de le va fi ținud ; atunci are putere muiarea totă cheltuiala ce va fi de hrana ei să ceră de la bărbat, și tot venitul ce va fi strângându-se din zestrele ei.

[Zac. 8]. Prăcurvia de ar fi de față, de-ar fi pre ascuns, pentru care va goni bărbatul muiare'și din casă, sau și muiarea de va fugi singură de bună voia ei, pre aceia de pururea pravila'și sminteste : și nu'și lasă să se împreune iarăși și să locuiască, într'un loc, și mai vartos când va fi muiarea din afară de casa bărbatului ei și va naște cōcon acolo, iară de nu se va putea descoperi acea prăcurvie până la 8 zile, sau bărbatul, sau muiarea pentru bărbat : atunci se îndemnă a locui într'un loc și a face pace.

[Zac. 9]. Când se va duce muiarea de la bărbatu'și căci că bărbatul ei ține de față curve în casa lui sau și afară de casa lui, și după aceea singură muiarea va vrea să locuiască cu bărbatulu'și de vreme ce se va fi făgăduit și el să lase curvele : atunci pravila dă voe să facă cum va vrea muiarea.

Cum și în ce chip iaste prăcurvia unuia și să se pōtă tocmi prăcurvia și aceiaua-lalt, pentru, când ai dōră nu s'ar despartă casnicii.

Glava 180. [Zac. 1]. Când să ispiteste ne-

știne cu beserica, că pentru să se despartă de, fămee'și, căci va fi făcut muiarea lui prăcurvie, atunci de va arăta muiarea cum au făcut și bărbatul acest lucru de prăcurvie : atunci beserica nu'și va împărți.

[Zac. 2]. Când va vrea bărbatul să se despartă de muiarea lui pentru prăcurvie ce va fi făcut, de va spune și muiarea cum au făcut și bărbatul sodomie ; atunci nu se vor despartă, iară așa trebuie să arate muiarea cum au făcut sodomia deplin cumu'și să fie, iară de nu, va arăta sodomia desăvârșită cum au fost păcatul : atunci nu se vor putea despartă.

[Zac. 3]. De vreme ce are neștine gând să se despartă de muiare'și pentru prăcurvia ce au făcut, iară muiarea va arăta cum bărbatul ei are vre un eres, atunci beserica nu'și va despartă : ci pocăindu-se amindoi, se va socoti greșala unuia să fie pentru a altuia, ce se zice să fie una drept alfa.

[Zac. 4]. Aceste greșale ce am zis carele impart bărbat de fămee iaste: prăcurvia, sodomia, ereticia, ce acesteia trebuie să se arate la judecătoriu întregi și de față, iară de nu se vor arăta să vază toți : atunci ca și când nu s'ar fi făcut nici cum, și cum nu'și s'ar fi dus pre la judecătoriu, și acesta stă asupra judecătoriuului să se isprăvescă, însă să vază de vor fi mărturiile bune, sau de nu vor fi,

Când și în ce chip să desparte bărbatul de muiare, și pentru sodomie.

Glava 181. [Zac. 1]. Pôte muiarea să cee voe de la beserica să se despartă de bărbat, când'și va învăță devolul meștersugul lui cel spurcat și urât, ce se zice să nu se împreune cu femeia'și cumu'și în fire, ci afară de fire, deci atunci beserica'și desparte până în puțină vreme, până dōră s'ar pocăi bărbatul de acest păcat spurcat, ce se zice de sodomie.

[Zac. 2]. Iară de se va afla cum acel bărbat ce face sodomie nu face numai cu muiarea lui, ci și cu alta streină, sau și cu alt obraz : atunci muiarea va cere voe de la beserica nuna să se despartă.

[Zac. 3]. De se va afla cum nu se împreună bărbatul cu muiarea'și deplin cum e să fie, ci se varsă pe din afară, ce să zice printre cōpse, și atunci să se despartă.

[Zac. 4]. Desparte-se femeia de bărbat și bărbatul de femeie, nu numai când face bărbatul sodomie cu muiarea lui, sau și cu altă muiare. sau cu copil, sau muiarea lui de va face sodomie cu alt bărbat : ci încă și muiarea lui de se va împreună trupeste cu altă muiare, cum se zice una cu alta, și se varsă una la alta, ce se zice aruncă sămânța, pentru că acesta iaste ca și sodomia, și atunci de va vrea bărbatul o va lăsa.

[Zac. 5]. Desparte-se muiarea de bărbat când va face muiarea niscare meștersuguri să

se potă freca să i se verse sămânța, ca să se potă stămpăra de pohtă, ce se zice cu meștersug de lemn, sau de hier, sau de sticlă sau de pânză, sau cu fie ce lucru ales de aceea trebă, pentru că cum de ar fi, aceea iaste tocma ca și sodomia.

[Zac. 6]. Nu se va despărți bărbatul de femeie, sau femeia de bărbat când vor face vârsare de sămânță ei singuri cu mâna lor.

[Zac. 7]. Când se despart casnicii pentru aceste vini ce scrie mai sus, atunci se socoteste să fie până la o vreme. iară nu de totului tot.

Când se va despărți bărbatul de muiare și. să muiarea de bărbat, pentru eres de va fi unul de ei eretici.

Glava 182. [Zac. 7]. Pentru eresurile bărbatului pote muiarea să și despărță bărbatul nu numai cu Beserica, ci și ea singură fără de voia nimănu potă se despărță de dănsul, și mai vârtos de o va fi el ispitit, sau de o va fi silit, să o întorcă despre credința ei cea bună a Pravoslaviei spre eresurile lui.

[Zac. 2]. Nu se pote socoti din două lucruri unul. ore carele va fi mai rău, eresurile, au precurvia ? de vreme ce o parte are voe să se despărță cu beserica. că decă vremea celalalt obraz o au făcut precurvie; acum nu pote obrazul ceea ce au făcut precurvia să zică ceia-lalte soția lui cum iaste eretic : ci se vor potrivii una cu alta, ce se zice eresurile cu precurvia, drept aceea se vor tocmi să fie una pentru alta și să nu se despărță, iar decă vreme ce partea cea cu eresuri, de nu se va pocăi de tot și cu totul și să părăsească eresele, atunci nu se vor erta. ci se vor despărți, și pentru eres și pentru precurvie.

[Zac. 3]. Cea ce și va despărți muiarea pentru căci iaste eretică, acela nu pote să i oprască și zestrele, cum are voe să le oprască când o va găsi precurvind.

[Zac. 4]. Când se va tâmpla bărbat cu femeie, să fie amândoi eretici iar unul de dănsul se va întorce spre Pravoslavie și spre dreapta credință creștină, iar cea-lalt obraz să rămăie tot eretic, atunci partea cea creștină pote să se împreune cu alt obraz creștin, și nunta cea dintâi să se dezlege, iar de se va întorce spre credință un obraz și după aceea curând se va întorce și cea-lalt : atunci nunta acelora nu se va dezlega. i iară va rămănea de yor fi tot împreună cum au fost.

[Zac. 5]. Iară când va trece după aceea cătăva vreme, și deacia după aceea de se va întorce cea obraz al doilea spre creștinătate, și și va cere soțul să locuiască cu dănsul : atunci judecătorul trebuie să socotască acest lucru foarte bine, pentru căci că acest lucru pote să fie în multe chipuri,

[Zac. 6]. Dintâi pote-se prileji să fie într'a-

cest chip, ce se zice decă se va întorce bărbatul spre credința cea adevărată. mai apoi după multă vreme se va întorce și muiarea, și va găsi bărbatul și însurat luat muiare creștină, iară aceea ca o muiare ce au fost, dintâi va vrea să și ia bărbatul : atunci trebuie să socotască judecătorul de se va găsi dacă au cununat bărbatul cu muiarea cea creștină, mai apoi după ce s'au despărțit de muiarea cea eretică, atunci nunta cea dintâi rămăie deslegată, iară cea a doua ce au făcut cu creștina iaste întărită și judecătorul nu o va deslega, iară de se va afla cum s'au cununat bărbatul cu creștina mai înainte de ce s'au fost despărțit de muiarea cea eretică cu judecata biserelei : atunci nunta dintâi iaste stătătoare, iară nunta a doua o va deslega judecătorul, și va în demna pre bărbat să și ia muiarea cea dintâi carea s'au întors cătră credința cea adevărată, cum au făcut și el singur.

[Zac. 7]. A doa de vreme ce obrazul ceea ce s'au întors mai apoi va fi bărbatul și și va găsi muiarea maritată după bărbat creștin, și acela dintâi ca un bărbat ce i-au fost o va cere, atunci trebuie să caute judecătorul cum au făcut și cu cela bărbat ce scrie mai sus, iară de se va afla cum se cade bărbatului să ia pre muiarea lui carea o au întors spre credință. mai apoi trebuie judecătorului foarte mult să cercă, să nu se fie întors bărbatul acela cu înșelăciune, ce să zice să nu cumva să facă silă muierei să se întorcă la eresurile lor iarăși, sau pentru alte meștersuguri, pentru că atunci nu va da judecătorul voe să o ia, nu pentru altă, ci numai pentru aceste prepusuri : ci să fie cu bărbatul al doilea.

[Zac. 8]. A treia de vreme ce acel obraz ce s'au întors fie cine ar fi, au bărbatul au muiarea, de se va călugări, și mai apoi după cătăva vreme, de se va întorce și cela obraz de în eres spre credința cea bună și va găsi pre cel dintâi călugărit și i va cere ca pre un soț să locuiască cu dăns : atunci trebuie să socotască judecătorul de acel obraz. ca însă de se va fi călugărit după ce se vor fi împărțit, cu beserica, ce se zice să fie dat mâna : atunci nu iaste loc de a se mai împreunarea, iară de se va fi călugărit și să nu fie despărțit beserica, atunci va slobozi judecătorul să se deslege călugăria, și să se împreune unul cu altul, însă de va vrea și obrazul cel călugărit, iară de nu va vrea obrazul cel călugărit să lase călugăria : atunci judecătorul să nu i facă nici o silă.

[Zac. 9]. A patra. obrazul cel călugărit, de va fi stând pe vre-o stepenă ca aceea. de ceea ce sunt dintru rânduiala besericii. și să aibă asupra lui hirotonie sau molitve de preoție : atunci nu va mai putea să lăpede călugăria măcar de ar și vrea, fără numai de nu va fi călugăr desăvârșit, iară de i vor

fi, cîtit numai moștva răselor : atunci nu are nici o sîmînță, ci de p_a vrea p_ote să o lăpede,

Cînd se va despărți muiarea de bărbat pentru vrăjmășia bărbatului.

Glava 183. [Zac. 1]. Muiarea p_ote să c_eră voie de la judecătoria lui besericii să se despartă de bărbatul ei cînd o va bate fără de samă și i va face rane cu arme.

[Zac. 2]. Încă p_ote muiarea singură cu voia ei fără de judecătoria, să se despartă de bărbatul ei, cînd o va bate într'acesta chip, să vie lucrul să stea în cumpănă cum de n'ar fi fugit, o-ar fi ucis de tot, sau cînd o va bate în vre un chip ca acela să o facă să nu p_otă grăi cătră judecătoria, să nuși p_otă spune jalba să o despartă, iară de nu va fi fost bătaia așa tare, atunci să nu se p_otă despartă numai ia așa singură cu voia ei.

[Zacon]. Cînd va fugi vre o muiare de vrăjmășia bărbatului și pentru frica ce are ca se nu o om_ă, atunci de va arăta aceiași într'aceia dată mare vrăjmășia a bărbatului și : atunci desparte legea. iară dacă nu va arăta într'acel ceas răutatea lui : atunci nu i va despărți legea.

[Zac. 4]. Cea, ce se va arăta cu vrăjmășie și cu gr_ăz asupra muerii sale, acela nu se va număi despărți de dînsa : ci încă se va și certa după cum va fi voia judecătoria lui.

[Zac. 5]. Muiarea de răutatea bărbatului de va fugi dela dînsul și se va duce într'altă casă, atunci iaste datoriu bărbatul să o hrănescă și, să i facă t_ota odihna ; însă de nu va avea p_ărinți, sau frați, și de va fi eșit singură cu voia ei.

[Zac. 6]. De va nebuni bărbatul atunci să se duspărță aceia casa, pentru căci că iaste cumpănă, să nu o cumva vătămă, sau să o și om_ă bărbatul pre muiare.

[Zac. 7]. Cînd va fi bărbatul învățat depurarea a imbla tot beat, și să i bată muiarea tot în beție, atunci muiarea lui cu lege se va despărți.

[Zac. 8]. Nu numai pentru vrăjmășia și răutate ce are bărbatul asupra muerii și, de o va ucide, numai pentru aceia se va despărți : ci și pentru gvințe ce va grăi bărbatul sprănțare, și o va îngrozi în tot chipul de o va ucide de tot, pentru aceștea încă se vor despărți, încă mai vartos cînd o ar bate și mai ales cînd va fi om ca acela să i fie depurarea dragă sfada.

[Zac. 9]. De se va afla în mijlocul a bărbat, și a femeie, adecă între casnic, cum să fie vre-o vrajbă ca acela de m_orte, cum s'ar socoti pentru niscare lucruri de prepus să i prepuie adinsine care cum va, cu înșelăciune să nu om_ă unul pre altul : atunci pravila i desparte să nu lăcuiască împreună, iară de

nu va fi vrajba de m_orte, ci va fi într'alt chip, atunci să nu se despartă.

[Zac. 10]. De n'ar avea bărbatul altă nici o vină, ci numai acesta vrăjmășie adecă cînd e iute și rău la m_ănie : atunci ajunge atîta să se despartă acela casă, pentru căci că se zice cel rău, cea ce iaste o dată rău. acela depurarea va fi tot rău.

[Zac. 11]. Acesta lucru stă pre m_ăna judecătoria lui să oprască pre bărbatul cel vrăjmaș, carele se porneste asupra muerii sale pentru să se v_ăge să nu cumva să o strice cu ceva, măcar de ar și face muiarea pre bărbat să se pornescă asupra ei, atunci trebuie să i îngăduiască firii să m_ănie.

[Zac. 12]. Încă se cade judecătoria lui să judece vina muerii să vază pentru ce au pornit pre bărbat cu m_ănie asupra ei, și atunci cumu i va p_ărea judecătoria lui, să i tocmescă. însă de se va prinde bărbatul că se va lăsa și nu o va vătămă : iară de nu atunci să i împărță.

[Zac. 13]. Cea ce nu va lăsa pre muiare și să dormă într'un pat cu dînsul, acela se chiamă că de vrăjmășie nu o lasă, căci că iaste m_ănios pre dînsa.

[Zac. 14]. Celuia ce nu i plac bucatele ce i face muiarea, sau c_ămășile, și altele ca aceștea : acela se chiamă că are vrăjmășie pre dînsa.

[Zac. 15]. Cea ce i bagă muiarea în hiară, sau o va închide unde va ca într'o temniță. acela se chiamă că are vrăjmășie spre dînsa.

[Zac. 16]. De se va înțel_ăge cum vr_ă un chip dintru casnic, a_ă de bărbat, a_ă de muiare, de va să hienlescă pre soțul său cu otravă, sau cu altă ceva armă, sau farmece : aceia casă să se împărță cu știrea și cu voia judecătoria lui.

[Zac. 17]. Bărbatul cu femeia nu se despart numai cînd se va afla cum unul va să hienlescă pe altul : ci încă și cînd pun pre altul să facă acesta hienșug.

[Zac. 18]. Cînd se va lăsa bărbatul mai mic, și se va prinde cu chizășie cum au i face muerii nici o răutate, și încă i va face zapis, atunci judecătoria să i o dea pre m_ănă, însă cînd nu va fi vre-o bănuială la mijlocul lor, că măcar că s'au el lăsat și mai mic, iară așa nu va putea răbda să nu i facă vre o nevoie, mai ales de va fi vrajba prea mare. pentru căci că atunci cu acea plecare, și de va avea și măcar ce chizășie, Pravila tot nu o dă.

[Zac. 19]. Împărțela acestor casnici, să socoteste p_ănă la o s_ămă de vr_ăme, p_ănă se va lăsa și se va mai domoli firea bărbatului cea iute și vrăjmașă.

[Zac. 20]. Măcar că și desparte pravila pre casnici pentru frica ce are muiarea despre

bărbat, ca să nu'l facă vre-o răutate. iară tot se cade să socotească judecătoria acestă frică; fi-va cu cale să'i despartă au nu va fi, căci că o frică, cum ar fi un lucru de nemică, nu pôte să despartă casnicii.

Cum și în ce chip pôte să se arate vrăjmășia bărbatului și cu ce lucru.

Glava 184. [Zac. 1]. Trebuie să fie mărturiile, carele vor vrea să arate vrăjmășia bărbatului. să fie destolnici de a se crede-rea, să nu fie rudă, sau omenii muierii, nici să fie de răs și de hajocdră, omeni de carii să nu'l bage nimenilea nici într-o sémă.

[Zac. 2]. Vrăjmășia o arată vecinii omului, sau vêtea cum decă spun omenii vaeile muierii și tipetile ce se aud de în casă : acelea nu vor putea arăta vrăjmășia bărbatului, nici ochii ei de vor fi yineți, sau obrazul de va fi înflar : acestea nu pot să arate vrăjmășia bărbatului, mărturiile trebuiesc la lucru ca acesta, pentru să cunoscă tot adevărul.

[Zac. 3]. Mai mult crede judecătoria mărturiile, carii arată vrăjmășia bărbatului, de cât totți ceia ce grăiesc împotriva de zic că nu e așa, ce se zice cum nu e bărbatul cu vrăjmășie spre muire. căci că la tôte judecățile, mai adevărate sînt mărturiile carele zic că iaste așa, decât ceia ce zic că nu e așa, adecă ceia ce adevereză mai de credință sînt decât ceia ce tăgăduesc.

Când și cum pôte bărbatul să și bată muirea și în ce chip.

Glava 185. [Zac. 1]. Pôte să îndrepteze și să certe bărbatul pre muirea și pre lucrul adevărat și pre dreptate, iară nu cu înșelăciune și fără de cale. Și încă să o bată și când va fi cu vină, după deală ce va fi facut, și atunci cu măsură să nu o prea trecă : și cu blândețe, iară nu cu vrăjmașie fără vină și fără ispravă.

[Zac. 2]. Doă lucruri sprijinesc pre bărbat, să nu se pedescă oându'si va bate muirea. Intâi când o va fi bătut pre vina ei. A doa, când o va bate puținel pentru că de o va bate fără vină. sau când o va bate cu vrăjmașie, atunci se va pedepsi și mai virtos. însă când va fi vină micșoră. iară de va fi vina mare, ce se zice, de o va afla în vre un lucru de precurvie, sau de o va găsi făcând vre un ricleșug de mörtea lui : atunci măcar cu o vrăjmașie de o va bate, nu se va certa cu nemică de la judecătoria.

[Zac. 3]. Muirea ce o bate bărbatul cu vrăjmașie și mult fără de măsură, aceia pôte să și ceară la judecătoria să se despartă. Iară așa se cade să fie despărțela cu lege. însă să socotească de va fi fost bătaia așa de mare, și într'aceia chip, că să stea lucrul

în cumpănă dăbia de va fi vie. Iară de va fi bătaia micșoră, nu se vor despărți.

[Zac. 4]. Ceta ce va fi vrăjmaș și cumplit spre muirea lui, bătându-o fără de vină sau o va bate cu vrăjmașie, pentru puțină vină, acela se va certa într'acesta chip : adecă să piarză a treia parte de darurile ce'i va fi dăruit muirea, iară de nu'l va fi dat daruri, atunci se va certa să dea muierii lui a patra parte de cătu'i va fi zestreă. Acesta iaste când nu vor mai trece zestrele de trei sute de galbeni, iară de vor fi zestrele mai multe : atunci i va da numai o sută de galbeni și zestrele, deacia măcar fie cât știe.

[Zac. 5]. Muirea pôte să se despartă de bărbatul ei singură cu puterea ei, când o va bate des, și fără de vină, și dacă se vor despărți se cade să o hrănescă bărbatul și să o îmbrace cum se cade.

[Zac. 6]. Fără de măsură și cum nu se cade și cu vrăjmașie se chiamă bătaia când se face cu toiaug, iară mai vartos când se va sfarma lemnul, sau să facă cu dânsul rane să mērgă sângele, sau când o va lovi cu lemnul în obraz, sau în cap, atunci depurarea se va certa bărbatul pentru vrăjmașia lui.

[Zac. 7]. Bărbatul pôte să și lbată muirea cu măsură pentru vina ei : măcar de ar avé și zapis să nu o bată.

[Zac. 8]. Nu să chiamă bărbatul vrăjmaș muierii sale de o va bate numai odată ; iară de o va bate depurarea și mai de multe ori fără de vină, atunci se zice că iaste cu vrăjmașie asupra ei.

[Zac. 9]. De și va bate neștine muirea cu pumnul sau cu palma, aceia nu se chiamă că iaste cu vrăjmașie asupra ei, de o ar bate cât de mult și cât de des.

[Zac. 10]. Bărbatul pôte să și pue muirea în fiare. sau să o închiză, cum ar fi în temniță, numai pentru doă vini, una iaste când o va afla făcând preacurvie, iară a doa, când o va găsi că'i face hicleșug să'i omóre, iară pentru alte vini nu va putea nici să o închiză nici să o bage în fiară.

Când va trebui să fie omeni de credință chi-zași pentru bărbat și încă să facă și zapis muierii lui, să se prinză cum să nu o vatăme cu ceva, nici cu un lucru.

Glava 186. [Zac. 1]. Când se va teme muirea de vre o răutate să nu'l facă bărbatul, fiind el om iute și mănios, atunci pôte să ceară dela judecătoria să'i facă bărbatul zapis, cu chizășie ca aceia, să nu o vatăme cu ceva, iară mai virtos de se va fi dat singură vinovată pentru vre un lucru ceva, ce se zice de va fi facut precurvie.

[Zac. 2]. Despărți-se-va muirea de bărbat nu numai pentru vrăjmașia lui : ci mai

vărtos pentru vrăjmăşia părinţilor, şi a rudelor bărbatului, când se vor cumpăni să-l facă nevoie şi să-l strice cu ceva.

[Zac. 3]. Nu ajunge, nici pôte să fie lucru de credinţă tocmeala, şi jurământul ce au făcut bărbatul să fie adevărat, cum nu-şi va vătămă muiarea cu ceva, di trebuie încă să-şi pue şi nişte chezaşi, ca să nu-l facă vre o răutate.

[Zac. 4]. Când nu va puté găsi bărbatul chezaşi să-şi pue pentru să nu-şi vătămă muiarea, acest lucru atunci stă în puterea judecătorului să socotescă să vază, cumu-li e vrajba, şi să legiuiască să vază puté-va ajunge să fie numai cu acel jurămint ce-au făcut bărbatul au ba : atunci de nu va putea, să ştie să-l desparţă, sau să l-o dea iarăşi.

[Zac. 5]. Când se va desparţi muiarea de bărbatu-şi, pentru frica vrăjmăşiei lui, atunci cade-se judecătorului, să întărescă acest lucru nu numai cu zapis sau cu chezas, ci încă trebuie să o pue la un loc ca acela cu credinţă. să şază acolo cu cheltuiala bărbatului, până se va alege ce cum va fi.

[Zac. 6]. Dacă va da bărbatu credinţă ca acéia cu jurământ şi cu zapis, şi cu chezas, să nu-şi vătămă muiarea cu ceva, căci o va fi prins-o făcând précurvie, iară muiarea dacă va veni acasă şi iarăşi va face altă curvie : atunci bărbatul pôte să-l facă totă răutatea, şi să n'aibă nici o certare dela judecătoriu. şi atunci nu se sminteste nemica pentru céle tocmele cu legătură ce s-au făcut.

[Zac. 7]. Nu va putea muiarea să cée dela bărbat chizăşie sau alta pentru fie ce lucru să nu o vatemé, ci trebuie să fie vina mare, şi frica ei aşjderea, să aibă pentru ce să téme, atunci să cée credinţă, şi acest lucru stă pre séma judecătorului să judece acel lucru, şi acea vină de carea să téme muiarea, să vază pôte să fie de ohizăşie au ba.

[Zac. 8]. Măcar de-ş-ar pune bărbatul şi chezas să nu-şi vătămă muiarea. iară aşă tot pôte să o bată cu măsură cându-l va fi vinovată, şi să o dreptéze pre voia lui, şi de la judecată să n'aibă nici o certare

[Zac. 9]. Dator iaste judecătoriu să siléscă pre muiare şi să o îndemne să lăcuiască cu bărbatul, însă când va cunoste că bărbatul iaste gata să dea chizăşie cum să nu o vătămă, numai să socotescă să nu fie bărbatul fórtu vrăjmăş, şi să nu fie având adins eluşi urăciune să-şi fie urăşi până la mórte. Pentru că atunci judecătoriu nu va îndemna să-l împreime, că acolea stă lucrul în cumpănă, să nu o cum-va omóră măcar de-ar da şi chezas, iară de va vrea muiarea să şază cu dănsul, atunci să o lase judecătoriu după cum va fi voia ei.

Pentru de câte feliuri de lucruri pôte bărbatul să-şi gonéscă muiarea din casă cu puterea lui fără de lége şi fără ştirea judecătorului.

Glava 187. [Zac. 1]. Pentru précurvia ce va face muiarea pôte bărbatul să o scotă şi să o gonéscă din casă singur cu puterea sa şi mai vărtos când va fi curvia de faţă şi arătat. Iară de va fi précurvia pre ascuns şi trebuie arătare : atunci nu pôte să o gonéscă din casă şi fără de voia judecătorului.

[Zac. 2]. Măcar de ar şi fi un martur destoinic şi credincios să adevérezé précurvia muiarei, iară aşă tot nu pôte cu puterea sa el singur să o gonéscă.

Zac. 3]. Nu va putea muiarea cu voia ei să se desparţă de bărbatu-şi şi să iasă din casă pentru précurvia bărbatului ce va fi făcut. Şi mai vărtos când va fi lucrul pre ascuns şi trebuie să o arate neştine, iară de va fi lucrul de faţă, atunci pôte numai singur cu voia ei să se desparţă de bărbat.

[Zac. 4]. Cela ce-şi va goni muiarea din casă fără de vină, acela se va certa după voia judecătorului şi-l va da tóte zéstrelé şi ce va fi dobânda zéstrelor.

[Zac. 5]. Datoriú iaste bărbatul să hrănescă pe muiare daca o va goni de în casă. Iară de se va afla să facă précurvie într'acea vréme ce lipseşte din casa bărbatului. atunci bărbatul nici va mai da nemica.

[Zac. 6]. De se va desparţi muiarea de bărbat cu voia ei, iară bărbatul va arăta cum s-au desparţi fără nici o vină, atunci nu iaste dator bărbatul să o hrănescă afară de casa lui, iară de se va fi desparţi pentru vre o vină a bărbatului : atunci bărbatul va plăti totă cheltuiala ce va fi făcut pe hrana ei fiind afară de casă.

[Zac. 7]. Când va răspunde légea să fie muera la închisóre în temniţă atăta vréme, atunci bărbatul nu iaste dator să o hrănescă, de vréme ce iaste la închisóre pentru vina ei, ce se zice iaste eretică, ce se pedepseşte cum i se cade. până se va întórce.

[Zac. 8]. Pôte bărbatul să se desparţă de muiare, şi muiarea aşjderea de bărbat, cu voia lor şi fără ştirea judecătorului când un obraz va face îndemnare şi celui alt să greşască.

[Zac. 9]. Când va da bărbatul baní ou camătă şi încă mai vărtos când va prea asupra cu camătă, atunci muiarea lui nici cum să nu care cum-va să n'aibă vóe să nu se desparţă de dănsul ci încă iaste datoré tot să se întórca, şi să lipséscă de la dănsul până când se va întórce de acest fel de greşală.

[Zac. 10]. De va face muiarea misare, farmecă carele se vor afla întră tot lucrul să fie de vătămare, atunci bărbatul iaste dato-

riū să se despartă de dânsa singur cu voia lui, și fără știrea judecătorului.

[Zac. 11]. Muiarea ce se va duce de la bărbatu'și cu voia ei fără știrea bărbatului, aceia pôte să rōge pe judecătoriu să îndemne pe bărbat să o ia iarăși în casa'și, iară de nu va vrea să o ia, atunci iaste datoriū să o hrănescă câtă vrēme va lipsi din casa lui.

[Zac. 12]. Muiarea când nu se va pleca, nici va asculta de beserică, cându'i va zice să mērgă după bărbatu'și, carele o cēre și o chiamă să mērgă a casa'și, și să lăcuiască împreună, de vrēme ce au fugit fără ispravă, sau de au fost și cu vre o vină. iară apoi bărbatul s'au întors despre acea greșală, atunci bărbatul are putere să mērgă cu judecătoriu cel mirenesc să o ia și fără de voia ei, ce se zice cu desila.

[Zac. 13]. De va lua bărbatul pre muiare numai cu voia sa, ce se zice, să o apuce fără de vēste cu arme, sau și fără de arme, și aceia iaste muiarea lui care au fost împreună cu dânsa să fie un trup, și s'au despărțit de dânsa fără vină sau și cu vină, ce au fost micșoră, atunci nu se va certa nimica, iară de va fi femēa numai logodită și încă nu se vor fi împreunat, iară el o va răpi și se va împreuna cu dânsa : atunci se va certa puțin lucru cât va fi voia judecătorului.

[Zac. 14]. Desparte-se muiarea de bărbat cu voia ei și fără știrea judecătorului când va fi bărbatul ei eretic, și căci va meștersugui să afe vrēme să o pōtă omorā sau să l' facă altă răutate, sau căci nu o ține cum se cade, sau nu o hrănește bine, ce se zice nu l' dă bucate să l' fie de ajuns, sau nu l' face haine.

Când iaste muiarea datōre să imble după bărbat ori în cotro va mērg.

Glava 188. [Zac. 1]. Când va fugi bărbatul de într'un oraș sau sat. pentru vre o greșală mare ce va fi făcut acolo, și se tēme să nu l' prinză judecătoriu să l' facă certare, atunci muiarea iaste datōre să mērgă după dânsul ori unde va mērg, și de ar fi și vinovat tot i se cade să mērgă după dânsul să se afle la nevoia lui.

[Zac. 2]. Bărbatul încă iaste datoriū să mērgă după muiare când va fugi de frica judecătorului pentru vre o greșală ce va fi făcut pe dreptate, iară de va fi vinovat într'alt chip să vie lucrul să se cērte pre vina ei, atunci să nu mērgă după dânsa, că nu iaste bărbatul datoriū pentru vina muerii. cum iaste muiarea datōre pentru vina bărbatului depurare să imble după dânsul ori unde ș'ar mērg.

[Zac. 3] Muiarea iaste datōre se āmble după bărbat, încă nu numai când va fi vinovat, ci și nevinovat. sau și pentru binele lui când va auzi că i se trece undeva meștersugul

mai bine, sau pentru greutățile și dājdiile ce sunt într'acel loc, de se va duce aiurea să l' fie mai binișor, că acolo hū pōte terpi, sau și pentru alt lucru, iară numai când va cunōște că mērgă să facă vre o răutate. ce se zice furțișag, tâlhărie, și alte ca acestea : acolo nu iaste datōre să mērgă.

[Zac. 4]. Când nu va vrea muiarea să imble după bărbat, ci va imbla cu șovăiale, una alta va găsi să se pōtă scăpa, zicând că nu iaste obiceiul să imble muerile după bărbat, atunci nu i se vor prinde aceste șovăiale, ci numai ce l' caută să mērgă după bărbat.

[Zac. 5]. Nu iaste datōre muiarea să mērgă după bărbat, când va vrea să mērgă bărbatul să lăcuiască într'alt sat, dar acesta pentru ce? pentru că va cunōște ore ce niscare sēmne rele ca acelea, cum bărbatul va să o hiclenescă să l' facă vre o răutate, sau mergând pre cale se va tēme să nu o nēce unde va : drept aceia nu va mērg.

[Zac. 6]. Când se va tocmi un om cu o femēe, și se va logodi. și l' va zice să l' aștepte până într'un an, și atunci să se cunune cu dânsa, după aceia se va prileji până la acea vrēme să purcēză să iasă dintr'acel loc; atunci acea femēe adevă logodnica, ea nu va fi datōre să imble după logodnic.

[Zac. 7]. Când va fi bărbatul om rău sprânțar și va imbla din loc în loc, și din sat în sat, și nici la un lucru nu va fi om de ispravă, și mai vartos când va veni lucrul pentru răutățile lui să l' gonēscă și să l' scōtă dintr'acel loc, atunci nu va fi muiarea datōre să imble după dânsul, cum s'ar zice de se va afla că acel om s'au făcut om rău. dec'au luat și s'au cunutat cu acea femēe, iară de se va afla cum au fost om rău de cându'și au fost, atunci muiarea iaste datōre să imble după bărbat ori unde va mērg, pentru căci că se chiamă că l'au știut cum iaste de mai nainte vrēme.

[Zac. 8]. Când se va tocmi un om cu muiarea sa dintâi la logodna lor cum să n'aibă voe bărbatul să l' scōtă muiarea dela locul, și de la nașterea ei, iară după aceia se va prileji de va veni lucrul numai să iasă dintr'acel loc, ce se zice de se va bolnăvi. și nu va putea să se tāmăduiască într'acel loc. sau de va avea vrajbă cu omenii ce l' mai de frunte carii vor lăcuī acolo. sau cu mai marii lui. sau cându l' va scōte judecătoriu și l' va goni din sat : atunci muiarea i se cade să imble după bărbat, iară să nu pōtă șovăi cu alte tocmēle ce vor fi avut într'alt chip.

Pentru rânduialile spițelor nuntei care arată la a câte spițe se fac însurările, și la a câte să nu se facă

Glava 189. [Matei]. Spițele nuntei pentru

acésta le au zis spițe că cum e scara de se sus pre spiță și se pogorâ așjiderea iară pre spițe așa sînt și rudeniile, [O Arhierieule caută de socotește bine să nu mergi în munca iadului]. Împarte-se în cinci tocméle și socotesc cinci împărțiri, pentru că de se vor naște de într'un tată și de într'o mumă, se chiamă frați, sau de vor naște de într'un tată și două mămăni, așjiderea se chiamă frați, și n'are nimeni a zice că nu m'e frate, căci s'au născut de într'altă mumă, că un tată l-au sămănat, și iară de vor fi doi frați de într'o mumă, și doi tați, nu va putea zice nimenia că nu m'e frate căci s'au născut de într'alt tată ci cum se chiamă cei de sus frați adevărați așjiderea sunt și cei de într'un tată și două mămăni, sau de indoiți tați și o mumă, sau de într'un tată și o mumă : aceștia toți cum am zis se chiamă frați adevărați, însă acești frați sunt a doa spiță, decia copii care se nasc dintru cei doi frați se chiamă veri premarți și sunt a patra spiță. Veri premarți de vor naște copii aceia se chiamă al doilea veri : și sunt a șasea spiță, decia al doilea veri de vor naște copii, aceia se chiamă al treilea veri, cari sunt spițe opt.

Pentru împărțirea rudeniei, și pentru rudenia de sînge.

Glava 190. Rudenia se împarte în cinci rînduri :

Întâi iaste de sînge.

A doa iaste de cuscrie, adecă de două nēmuri.

A treia este de al treilea rudenie, care iaste și acésta cuscrie de trei nēmuri.

A patra iaste a sfântului hotez.

A cincea iaste de în feciorii de suflet, carea se chiamă copilul carele ia neștine cu sînteles moltiple. și l' face adevărat al său ca și copii lui.

Deci rudenia de sînge se împarte în trei : în sus, și în jos, și intru cei de latură.

Cei de sus se chiamă tată-meu, moșu-meu, strămoșu-meu, muma-mea, mōșă-mea, și stră-mōșă-mea.

Iar cei de jos se chiamă coconii mei, nepoții mei, și strănepoții mei.

Cei de latură sunt, câți nu s'au născut noă, nici de la noi s'au născut, ci sunt numai de la aceeași rudă de care suntem și noi, adecă Frate-meu Soru-mea, Văru-meu, Vară-mea Unchiu-meu, și Mătușă-mea.

Pentru a șaptea spiță de sînge. Că să nu se facă.

Glava 191. [Matei]. A șaptea spiță de sînge oprită iaste de tot să nu se facă pentru că nu lasă Pravila să ia neștine muiare pre fata al doilea văr al său, că mai înainte în vrémea cea de demult de vrea întreba mai înainte

până nu se făcea nuntă ei nu l' lăsa să facă, ci numai l' oprea, iară de apuca să se facă nuntă, atuncea l' canonia și așa l' lăsa, și nici o apărare dela besérica nu avea atunci.

[Léged]. Pentru că grăiaște pravila, nu pôte neștine să ia muiare pre fata al doilea văr al lui, s'au a doa vară a lui căci că l' iaste nepotă, deci de făcea cineva nuntă ca acésta pre ascuns, atunci l' canonia.

[Caută de vezi răspunsul Patriarșesc]. Adușeră aminte de acesta lucru la Săborul sfânt al sfântului și a totă lumea Patriarh Chir Luca, și de atunci tocmi și porunci acel sfânt Patriarh cu Soborul lui, ca să nu se mai facă acea nuntă fără de lége ce să zice de sînge, a șaptea spiță, deci de te va întreba cineva să nu cumva să lași să se facă, iar de se va face, desparți-o de tot ; și preotul care va blagoslovi aceia nuntă să l' ia darul preoției lui de tot, iară de l' vor fi înșelat cu hiclenie și n'au știut, nu l' lua darul ci l' canonéște cum se cade, decă vréme ce l' au înșelat, iară câți au tocmii de s'au făcut acea nuntă fără de lége : afurisaște l'.

[Munoi Porfirogenitul împărat]. Adevărată acésta judecată patriarșască și porunca împăratului Chir Manoil Porfirogenitul. Pentru aceia n'au lăsat pre nimenia să ia muiare pre fata al doilea văr al lui, pentru căci că l' iaste nepotă cum am zis.

[Vezi și alt răspuns Patriarșesc]. Așjiderea și Patriarhul Alecsie cu săborul au poruncit de acésta ca să nu se facă, și scrise și carte în anul 6546.

Pentru că cumu l' friul la cal, așa iaste și pravila la noi creștinii, ci trebue să o păzim bine, să facem cum grăiaște și cum poruncéște.

Pentru a opta spiță de sînge ca să se facă adecă să se împreune la a opta spiță decă va ajunge.

Glava 192. [Matei]. A opta spiță de sînge se numără așa : Tatăl câți copii de-ar face, toți două spițe se chiamă, măcar de ar fi și multe nașteri. Adecă tată-meu au născut pre mine, și iaste o naștere, adecă o spiță, născu și pe frate-meu și fac două spițe. Câte nașteri nasc, atâtea spițe se socotesc. Adecă tată-meu au născut pre mine și e o naștere : iată că e o spiță tată-meu și eu, decia eu am născut pre fiul meu, iată acum două spițe cu tată-meu, fiu-meu au născut pre nepotu-meu, iată acum că sunt trei nașteri și 3 spițe, nepotu-meu au născut pe strănepotu-meu, iată patru nașteri și patru spițe.

Iară tată-meu născu pe frate-meu a doa naștere și iaste cătră dănsul o spiță, iară cătră mine frate-său altă spiță : fac două, decia frate-meu născu fiu carele se chiamă nepotu-meu decia cătră tată-său adecă fratele meu,

iaște o spiță, iară cătră mine unchiu-său a treia spiță. adecă nașterea mea, care m'am născut una, a frățini-meu două, și a nepotu-meu trei, decia născuți și eu fiu și iată că iaste a patra naștere cu nepotu-meu. căci că fiu-meu cătră nepotu-meu, adecă vărul premare al lui sunt patru spițe.

Decia iară nepotu-meu feciorul frăține-meu născu fiu, sunt trei nașteri cătră frate-meu, iară cătră mine patru nașteri și patru spițe, iară cătră fiu-meu cinci spițe, iară cătră nepotu-meu al doilea văr al lui șase.

Decia iară nepotul frățini-meu născu o fată, carea iaste cătră frate-meu a patra spiță, iară cătră mine a cincia, iară cătră fiu-meu șase, iară cătră nepotu-meu șapte: iară cătră strănepotu-meu al treilea al ei văr, opt, și să ia acestă spiță a opta neapărat.

[*Caută aicea*]. Să știți că la spițele nuntelor, cum se numără cele bărbătești așa și cele muerești. Pentru că de într'un tată s'au născut, iară nu iaste cum zic unii ce nu știu, că într'alt chip se socotște zice cele bărbătești și într'alt chip cele muerești, ci pravila pune de socoteste cele muerești ca și cele bărbătești, și nu e nici o despărțelă de bărbătesc până la muerească. Căci că Ión naște pre Dimitrie și pe Maria și ei sunt Dimitrie cu sorusa Maria a doua spiță și copii lor patru, și merg spițele pre rând până vin la opt, decia tocma atunci ei vin la împreunarea nuntel ca și cum am arătat și am zis mai sus.

Pentru rudenia despre cuscrie, care iaste de două nemuri.

Glava 193. Spițele de sânge la socotelă sunt lesne, și iată că pre obiceiul le-am zis mai sus.

[*Matei*]. Iară spițele carele's de cuscrie sînt anevoie, și mai cu pază, și mai cu socotelă le vom zice.

Drept aceia trebuie să socotim bine ca să nu facem fără de lege să mergem în iad să ne muncim, să avem greutate de Hs. Dumnezeuul nostru la zioa de judecată adecă muncă în vîr. Pentru că nunta fără de lege aceia nu iaste nici se chiamă nuntă, numai ce se chiamă amestecare de sânge, și de nu se vor pocăi să se iarte, ei sunt al muncii și al focului de veci. Iară pre popa carele va blagoslovi aceia nuntă fără de lege, de va fi știut nunta că au fost fără de lege și o au blagoslovit, aceluia pravila'ia darul popiei, iară de nu va fi știut, numai ce se canonêște, și căți au tocmnit de s'au făcut aceia nuntă fără de lege, pre aceia afurisește'ia până vor face nevointă și tocmire să se despartă: Atunci vor lua canon și ertăcune.

Alta, căte pravila iartă acelea să și facem, iară de câte nu iartă să ne ferim să nu le fa-

cem, că apoi vom merge în iad de ne vom munci.

Iară dascălul cel de demult ertea pînă în șapte spițe, iară cel mai înverit adecă mai de încôce el erta și la a șasea, iară la a șaptea apărare, cele șase pentru căci nu au amestecare, iară la a șaptea căci au amestecare.

Și ia să ascultați, pravila apără pe un bărbat a lua pre mămă și pre fată, nici pre mămă și pre nepotă, nici pre mămă și pre a doua nepotă, nici pre mămă și a treia nepotă. Nici două surori nu ia pre unul. Nici pre mătușa adevărată și pre nepotă. Nici pre mătușa mare și pre nepotă, nici pre mătușa mică și pre nepotă. Nici pre două surori, nici pre două vere primări, nici pre două a doua vere un bărbat nu le pôte lua pre acelea. Pentru că nu sunt șapte spițe precum socotesc unii, ci sunt numai șase. Pentru că bărbatul și muiarea sînt un trup și o spiță se socotesc e. De acesta lucru s'au întrebat în zilele Nicolii Patriarhul, și se opri de dânsul cu săborul, și se făcu și porunca împărătescă cum să nu se facă acea nuntă, pentru că câte nunte se fac despre cuscrie și se tocmesc la a șaptea spiță, acelea se iartă.

[*Sămnăză să știți*]. Pentru că iaste sa o fire, sa o punere, însă firea iaste un om, iară punerea iaste cum am zice un om cu femeia lui ce e pre lege, care s'au alăturat întru împreunarea trupescă cum grăiaște scriptura: «și vor fi amândoi un trup», deci când iaste rudenia de pre sânge și de un nem, acela om adevărat se chiamă unul. Iară când iaste despre cuscrie, adecă de două nemuri atunci iaste unul lipsă și acesta nu iaste asemenea ca despre sânge. Pentru aceia și spița care lasă de în cele opt apoi cu o spiță mai jos face nunta, și se face șapte spițe.

[*Vezi*]. Și acel bărbat ia pre fata al doilea vere a muerii lui.

Pentru numele unchiului, cum se împarte și să grăiaște în trei chipuri și pentru trei nemuri.

Glava 194. Unchiu adevărat se chiamă fratele tătâne-meu sau al mîni-mea

Iară unchiu mare se chiamă fratele moșu-meu sau al mămă-mea.

Iară unchiu mic se chiamă vărul premare al tătâne-meu sau al mîni-mea.

Deci acel frate al tătani-meu iaste cătră mine a treia spiță, iară fratele moșu-men sau al mămă-mea iaste a patra spiță. Iară vărul premare al tătani-meu sau al mîni-mea iaste către mine a cincia spiță.

Tatăl și feciorul pre mămă și pre fată nu o ia. Nici pre mămă și pre nepotă. Nici pre mămă și pre a doua nepotă. Nici pre mămă și pre a treia nepotă. Nici pot lua pre mătușă

și pre nepotă. Nicl pre mătușă mare și pre nepotă. Nicl pre doă verl primarl.

Iară tatăl și fiul iau pre mătușă mică și pre nepotă. Iară pre doă al doilea vère nu iau.

[*Întrebare*]. Dar pentru ce am dat slobozie tatăl și feciorul, să-ia pre mătușă mică și pre nepotă, iară pre doă a doălea vère a se lua am oprit ?

[*Răspunde*]. Căci că tatăl și fiul, mătușei și micl și nepotei carea ar lua, ei au loc tatăl și feciorul să se chiasme tatăl tată, și feciorul fecior, iară când ar lua pre doă a doălea vère, atunci se fac în loc de tată și de fiu amândoi gineri, drept aceia nu lasă Pravila să se facă sau să fie, pentru că numele tatălului și al fiului nu se amestecă la numele mătușei micl și a nepotei, cum mai sus am zis : ci numai la cele doă a doălea vère, și la fiecine nuntă ce se amestecă numele, nunta aceia nu se face : pentru că e fără de lége.

La mătușă mică și la nepotă, de va lua tatăl pre mătușă și feciorul pre nepotă atunci pôte fi, iară de va lua tatăl pre nepotă, atunci feciorul pre mătușă nu pôte să ia ca să nu se amestecă numele să se facă tatăl fiu și fiul tată.

Nicl moșul și nepotul nu pot să ia pre moșă și pre nepotă, nicl pre mumă și pre fată, nicl pre moșă și pre a doă nepotă, nicl pre doă surori, nicl pre mătușă cea adevărată și pre nepotă.

Iară moșul și nepotul iau pre mătușă cea mare și pre nepotă, iau și pre mătușă mică și pre nepotă.

Moșul și nepotul nu iau pre doă vère primarl. Nicl moșul și al doilea nepot nu le iau ca să nu se socotescă și ei amândoi gineri.

Moșul și al doilea nepot iau pre moșă și pe a doă nepotă, iau și pre mătușă cea adevărată și pre nepotă.

Doi frați nu iau pre doă surori, nicl pre doă vère primarl.

Doi frați iau pre mătușă mică și pre nepotă iau și pre doă a doălea vère.

Doi frați pre mumă și pre fată nu iau. Nicl pre moșă și pre nepotă, nicl pre moșă și pre a doă nepotă, nicl pre mătușă mare și pre nepotă.

Unchiul și nepotul, iau pre mătușă și pre nepotă adevărat când va lua unchiul pre mătușă, și nepotul pre nepotă, acesta iaste ertat a fi; iară de se va tâmpla să ia unchiul pre nepotă, nepotul pre mătușă nu pôte să o ia, pentru că se amestecă numele și se face unchiul nepot, și nepotul unchiu.

[*Marele Vasilie*]. Că grăiaște Marele Vasilie că câte amestecă numele intru spițe, acelea zice se chiamă fără de lége.

Și unchiul și nepotul iau pre doă vère primarl.

Și doi verl primarl, iau pre doă vère primarl.

Să zicam și pentru trei nēmuri.

Trei nēmuri iaste iară această cuseria, care se face de trei nēmuri. (Că alt nēm sunt ei, și altul muiarea mea și frate-său și altul muiarea a fratelui muerii mele.)

Deci de va muri muiarea mea, atunci pociu să iau pre sora a muerii fratelui muerii mele.

Iară pre muiarea a fratelui muerii mele de va muri el, eu nu pot să o iau, ci numai frate-meu o va lua muiare.

De voi avea strănepot și va muri, atunci pre muiarea lui nu mi-o dă pravila să o iau muiare.

Frata-meu de va avea strănepot și va muri, iau eu prea acea muiare a strănepotului fratelui meu.

De va muri bărbatul maștehăi și de va muri și strănepotă-sa, pre bărbatul ei nu pôte să-l ia.

De va muri muiarea mea, iau pre muiarea unchiului ei.

Iași pre strănepotăa fratelui muerii mele.

Luat-am după soru-mea ginere adecă cumnat mie, și voi lua pre muiarea fratelui cumnatu-meu, adecă pre cumnata cumnatului.

Iară bărbatul fetei mele luo nevasta după frate-său și muri frate-său, pre muiarea lui eu nu pociu să o iau, numai pe sora ei o iau neapărat.

Doi frați să aibă unul frate despre muiare, și altul sor despre muiare, aceia să ia la nuntă neapărat.

[*Leu și Arsenie Patriarh*]. Socotéla sa adevărarea Patriarșilor, Leu și Arsenie grăiaște să ia doi frați pre cumnată și pre sora bărbatului nevêstel.

Nepotă-mea fata frăține-meu are bărbat și de va muri ea, atunci eu și bărbatul ei luăm pre doă surori.

[*Mihail Patriarh*]. Iară socotéla Patriarhului Mihail grăiaște, fata zice carea am de altă muiare și a muerii-mi carea o țiu acuma și fata frăține-său adecă nepotă-sa iau pre doi frați.

[*Stipi Patriarh*]. Iară socotéla Patriarhului Stipi poruncêste : cum ginerile și fratele muerii să ia pre doă surori, așijderea și pre doă vère premare.

Pentru ficiorii de sufiet și ai sfântului botez.

Glava 195. [*Matei*]. Fecioria de suflet o fac unii, căci nu nasc copii, sau zice mulți nasc și mor; și rămân fără coconl, și de ciuda lor mișăii părinți, iau coconl striini și și-l fac lor feciori sufletești cu sfintele molitve, și le sunt aceia ca și feciorii caril 'r-au născut trupêste, și întru rudenie și întru moștenire, și întru spițe.

[Lége]. Drept aceia grăiaște pravila, că nu pot să iaș fata moșului meu cea de suflet : pentru că e soră sufletescă tătăni-meu.

Pre fata fiu-meu celui sufletesc nu o voi lua muiare. Nicl feciorul cel sufletesc pre muiarea tatălui sufletesc. și alte.

[Nearoaa lui Leu înțeleptul]. Și niminea nu va putea să dea pe fiica sa feciorului său celui de suflet.

Intr'altă vrême făcea feciorii de suflet fără molitve. Iară în zioa de astăzi când va cineva să ia fecior de suflet, el 'l ia cu sfintele molitve și cu sfintele slujbe și 'l sunt aceia cari iaș feciorul întru tocmela părinților, iară feciorul se face adevărat fecior lor cari l'aș luat ca și cum l'ar fi născut trupeste. Drept aceia de va avea neștine fecior trupesc și fecior sufletesc, nu pot să se împreune întru nuntă până la al optulea spiță.

Rudenția acei feciorie de suflet se numără și se socotește până la o optă spiță ca-și a sfântului botez. Numai spre cele ce se sue și spre cele ce se pogoră : adecă spre părinți și spre feciori. iară nu întru cel de lături, cel de lături zicem pe frați și pre surori, cari n'aș nicl o rudenie, într'aceea rudenie sufletescă a acei feciorie de suflet, că un om ce va vrea să ia pre un fecior de suflet, deacia apoi frate-sau sau nepotu-sau pot de o iaș muiare.

Că și călugărițile și muerile cele ce se țin curate și ialeși facu fecior de suflet, deci și acei copii cari se vor face feciorii de suflet, să aibă dela dănsle pe dreptate și ei parte, fără de nicl o judecată.

Pentru Sfântul Botez.

[Matfei]. Sfântul botez iaste naștere Dumnezească și înnoire sufletului, și cine ia copilul de în sfântul botez, acela se chiamă tată sufletesc celui copil ce aș botezat, și iaste mai mare la cel copil decât tată-sau carele l'aș născut trupeste. Deci cu închezășu-irea sfântului duh se face tatăl copilului cel sufletesc frate tatălui său celui trupesc, și iaste cătră acel tată al copilului a doa spiță, căci că e frate, iară cătră copilul carele aș botezat iaste o spiță, și alți copii căți aș botezat el, o spiță sunt cătră dănsul, iară căți copii n'aș botezat, aceia sunt a treia spiță cătră acel cumătru sau naș, ca și copii frăține-sau. Pentru că cum am zis sunt frați sufletesti, iară copii ai celui cumătru cu copii cari aș botezat sunt a doa spiță. Pentru că acel tată adecă cumătru sau naș pre acei copii 'l-aș născut trupeste, iară pre ceta-lalți sufleteste, adecă de întru Dumnezească scaldătore, iară copii cumătrului adecă ai nașului cari nu 'l-aș botezat cu copii lui sunt a patra spiță ca copii unor doi frați, cari se chiamă veri premari, așa și aceia, și pogorându-se aceștea copii, se socotesc ca și ru-

denia de pre sânge, și se opresc de împreunare întru nuntă până ce vin la a șaptea spiță : deacia la a opta se deslégă și fac nuntă neapărat.

[Săborul 6. Canon 53]. Grăiaște și canonul 53 al șaselu săbor, că mai mare iaste rudenția sfântului botez decât de sânge. Pentru'aceia trebuie să păzim să căutăm și spițele până la opt, deacia atunci să se facă schimbare ca și de sânge, de se face la a opta. Pentru că de la canon și dela pravilă mai mare iaste rudenția a sfântului botez decât depre sânge.

Pentru feciorii de suflet.

[Zri]. Iară feciorii de suflet așa să se facă, cum zice mai sus ca și la sfântul botez. Și acesta numai pre un obraz adecă în sus și în jos : ce se zice întru tatăl și întru copil, iară nu întru frați și în surori, pre cari zice pravila că sunt de lături. Că acei frați și surori ai celui fecior de suflet, nu se amestecă într'aceea rudenie sufletescă, carea aș facut fratele lor cel trupesc, ci de vor vrea lua-vor neapărat pre acei frați sufletesti ai fratelui lor.

Copila carea o voi boteza eu, pre aceia o va lua frate-meu sau nepotu-meu muiare.

Iară eu voi lua muiare pre sora feciorului meu de suflet.

Pentru doi copii ce'i va priimi neștine dela sfântul botez, de vor putea să se împreune întru nuntă și alte bogate de trebă pentru Dumnezeescul botez.

Glava 196. [Simeon Soluneanul. Aceștea toate pentru sfântul Botez s'aș întrebat în zilele prea sfântului Patriarch Chir Iosif. leat 781 ăzind la Săbor cu pre sfinții Arhierei]. Doi omeni cari nu-și sunt nicl o rudă, iară pre copii lor un naș 'l-aș priimit de în sfântul botez. Acuma copii aceia nu se împreună întru nuntă până vor ajunge la a opta spiță. Pentru că sunt frați. Că un tată 'l-aș născut sufleteste de în Dumnezească scaldătore pe în sfântul botez.

Socră-mea aș priimit un copil de în sfântul botez, și am priimit și eu ginere-sau alt copil, unul bărbătesc și altul mueresc, ore put-se-vor împreuna întru nuntă aș ba ? și ziseră că vor putea. Pentru că acei copii nicl o rudenie nu-și sunt, nicl despre botez nicl despre rudenția trupescă.

Muiarea mea de va fi priimit un copil mueresc și eu altul bărbătesc, put-vor să se împreune întru nuntă aș ba ? ei porunciră că nu vor putea.

Dar de voi avea feciori de trupul meu și voi boteza și un copil, atunci ore put-vor feciorul meu cel trupesc și cel sufletesc al meu să ia două surori aș ba ? și porun-

ciră cum neapărat să se facă acea nuntă. Doi copii, ce va putea, un naș de nu se vor apăra, ore pută-vor lua pre doă surorî aū ba? și porunciră cum și acea nuntă neapărat să se facă.

Ūre cine se însură și luă muiare pre fata ore cuî, și după vrēme muri acea muiare a lui, și iară va să ia altă muiare pre care o aū botezat socru-său : și porunciră și de acēsta că iaste oprire și nu pōte să fie.

Pentru robul ertat ca să nu ia pre stăpână-sa nici argații pre muerile stăpânilor lor.

Glava 197. [Matei]. Robul ertat nu va lua pre stăpână-sa, adecă pre muiarea stăpânusău după mōrtea lui. Nicî argatul, măcar de va vrea și muiarea, ca să nu dea vină întru ōmenî, că încă viu fiind stăpānu-său aū umblat cu dānsa.

Pentru că la nunte trebuie să căutăm ce e și cum se cade, și de va curvi saū de va spurca neștine pe vre o muiare.

Glava 198. [Legea și Pravila] Grăiaște Pravila, că trebue să căutăm pre la nunte nu numai căci se cade : ci să căutăm de se și cuvine.

Socotēla legei saū a pravilei zice așa, ca pre la nunte trebue să căutăm să vedem acēsta, adecă un om va să ia muiare, ce se zice va să se facă o nuntă, și întru spițele rudeniei nu se împedică, drept aceia trebue să căutăm să vedem de va fi bine cum se cade, ce să zice să nu fie bărbatul de 50 anî și muiarea de 12 saū de 15, saū muiarea de 50 și

bărbatul de 20, decî bine cum se cade și cinstit iaste așa, ca să fie bărbatul și muiarea în vârsta ce e pre lege cum grăesc Dumnezeuștile pravile, iară cum nu se cade și afară de dreptate iaste cum e mai sus : să fie bărbatul bătrân și muiarea tânără, saū muiarea bătrână. și bărbatul tânăr : care lucru nū iaste numai cum nu se cade, ci încă e rușine, dosadă, împutare, și hațjocură.

[Matei]. Iar care om va curvi cu vre o muiare, acela pre mașteha acei muiarî ce aū umblat cu dānsa nu o pōte lua muiare : ci va lua a doa yară a ei.

Pentru însurarea și ce iaste însurarea.

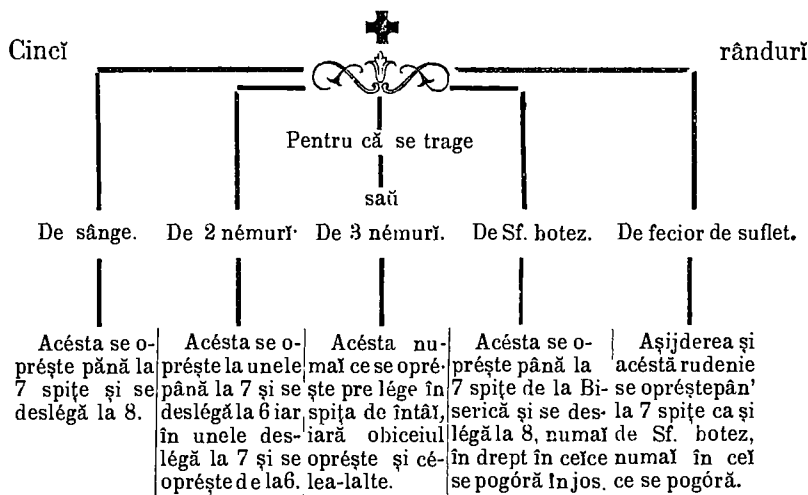
Însurarea se chiamă, că decă se împreună un om cu o muiare pe carea nicî o aū văzut, nicî cu dānsa aū vorbit, iară decă se cunună cu ea, atunci el o ia la casa lui, și lăcuiăște cu dānsa : adecă sed amāndoi într'o casă. Încă se mai chiamă însurarea, căci că se împreună : și se fac amāndoi un trup, după cum aū zis Domnul Nostru Is. Hs. cu molitve și cu cununie pre lege dela preot.

Cum trebue să se facă însurarea.

Întâi trebue să fie slohod despre tōte rude-niile, ca să fie Taina pre lege și sfântă.

A doa să se păzască cum se cade de vârstă, să nu fie bărbatul bătrân, și muiarea tânără, nicî muiarea bătrână, și bărbatul tânăr : ci să fie amāndoi părțile deopotrivă de anî, iară de va întrēce o parte mai mare, adecă a bărbatului. atunci iaste bine, iar de va întrēce muiarea să fie de zile mai mare de bărbat : atunci fōrte iaste fără de cale.

Rudenia se împarte în cinci.

Rudenia de sânge se împarte în trei, în cel ce merg în sus, în cel ce merg în jos, și în cel de latură.

Cel de sus sînt, tată-meu, moșu-meu și strămoșu-meu.

Iară cel ce se pogoră sînt, fiu-meu, nepotu-meu, și al doilea nepot : iproc.

Iar cel de latură sînt : frate-meu, văru-meu și al doilea văr.

Și această rudenie se dezlăgă până la a opta spiță.

Scrisoarea sa și semnarea nuntelor.

(Spița 2). Nu pôte neștine să ia pre seră-sa.

Petru aș născut,

Nu va fi. Gheorghe frați pe Maria

Nu pôte să ia Gheorghe pe Maria că sînt a doa spiță.

(Spița 3). Petru

Nu va fi. Gheorghe frați Ioan.
Irina.

Nu pôte să ia Gheorghe pe Irina că e nepotă de frate, și iaste a treia spiță.

(Spița 4). Nicî pre vara premare a lui.

Petru

Nu va fi. Gheorghe frați Ioana.
Toma veri premarî Maria.

(Spița 5). Nicî pre fata a vérei premare a lui

Petru

Nu va fi. Gheorghe frați Ioan.
Toma veri premarî Maria.
Irina.

(Spița 6). Nicî pre a doa vară a lui

Petru

Nu va fi. Gheorghe frați Ioana.
Toma veri premarî Maria.
Dimitrie al doilea veri Anna.

(Spița 7). Nicî pre fata a doi vară a lui

Petru

Nu va fi. Gheorghe frați Ioan.
Toma veri premarî Teodora.
Dimitrie al doilea veri Maria.
Irina.

(Spița 8). Pôte să ia a treia vară a lui nepărat

Petru

Gheorghe frați Ioana.
Aicea va fi. Toma veri premarî Teodora.
Dimitrie al doilea veri Manuil.
Alecsie al treilea veri Irina.

(Spița 9). Lua-va și pre nepota a doa vară a lui

Petru

Gheorghe frați Ioana.
Aicea va fi. Toma veri premarî Maria.
Dimitrie al doilea veri Teodora.
Irina.
Calea.

Ajunge până aice de rudenia sîngelui.

De aicea se începe și a doua semenție așa, adică cuscria.

(Spița 1). Nu va putea niminea să ia pre mumă și pre fată.

Petru

Maria.

Nu va fi. Irina.

Petru aș ținut pre Maria și aș murit, și aș avut o fată a nume Irina, nu va putea Petru să ia pre Irina să fie muiare că i-e hiastră și iaste 1 spiță.

(Spița 2). Nicî pre mătușă și pre nepotă.

Petru

Maria.

Nu va fi. Irina.
Calea

(Spița 3). Nicî pre mătușă și pre a doa nepotă.

Petru

Maria.

Nu va fi. Irina.
Toma.
Teodora.

(Spița 4). Nicî pre mătușă și pre a treia nepotă.

Petru

Maria.

Nu va fi. Irina.
Anna.
Teodora.
Calea.

(*Spița 2*). Nicî pre două surorî nu pôte să
le tie.

Petru Maria surorî și Teodora.

Nu va fi. | |

(*Spîța 3*). Nicî pre mătușa cea adevărată
și pre nepotă.

Petru Maria surori Teodora.
Nu va fi. | Irina.

(Spîța 4). Nicî pre doă vére premarî
Petru Maria vére premarî Teod ora

Nu va fi. | |

(*Spîța 5*). Nicî pre mătușa mică și pre nepotă.

Petr Maria vére premari Teodora.
Nu va fi. | Irina.

(*Spîta* 6). Nicî pre doă a doulea vére
Petru Maria a doălea vére Teodora.

Nu va fi. |

[Zri]. Oprit-au beserica pre acela om să nu ia pre doă a doălea vară. pentru că nu's şapte spițe ci şase. Pentru că bărbatul și muiarea o spită se socotesc că sunt.

De această s'au întrebat în zilele Patriarhului Nicolae și s'au oprit de la beserică, și au eșit zisă saŭ tocmelă și porunca de la împăratul Chesar Manuil, să nu se facă nici o dată acesta.

[*Interalt chip*] Petru cu doă a doălea vére cadé-i-se-va? dar cum să se cază, că nunta cea de întâi iaste bună și blagoslovită, iară a doă iaste forte fără de cale și forte fără de lége, numără măcar spițele că vei afla ade-vărat. Pentru că cum va putea un bărbat ca-rele au ținut odată pre al doălea vară și ce-ialalte fiindu'i cumnată, iară acum să'i fie bărbat, măcar de 'i-ar fi umrit bărbatul mă-car de o ar fi lăsat.

(Spîta 7). Ci va putea lua pre fata a doălea
vară a muerii lui.

Petru Maria a doălea véră Teodora.
Va fi. | Calea

(Spița 2). Nu va putea tatăl și feciorul să ia pre mumă și pre fată.

Petru Maria
 Nu va fi. Ioan Teodora

(Spîta 3). Nicî pre mîșă și pre nepîta.

Petru ————— Maria
 Nu va fi. Ioan ————— Teodo
 Anna

(*Spîta 4*), Nicî pre mătuşă şi pre a doa nepotă.

	Petru	Maria
Nu va fi.	Ioan	Teodora.
		Anna.
		Calea.

(Spîța 5). Nicî pre mătușă și pe a treia nepotă.

	Petru	Maria
Nu va fi	Ioan	Teodora.
		Elena.
		Irina.
		Calea.

(*Spîța 3*). Nicî tatăl și fiul pre două surori.
 Petru Maria surori Teodora.

Nu va fi. Ioan

(*Spîța 4*). Nici pre mătușa cea adevărată și pre nepotă.

Petru Maria surorî Teodora.
Nu va fi. Ioan Irina,

(Spîta 5). Nicî pre doă vére pîemari.

Petru Maria. vére premarî Teodora.

(*Spîța 6*). Puté-va lua tatăl și fiul pre mătușa mică și pre nepotă.

Hiva Ioan Irina.

(Spîta 7). Pre doă a doălea vére nu vor putea lua.

Petru Maria a doălea vére Elena.
Nu va fi. Ioan

Dar pentru ce am slobozit pre tată și pre fecior să ia pre mătușă mică și pre nepotă, iar pre doă a doălea vére 'i-am oprit a le lua ?

Pentru că acel tată și fecior la mătusa cea mică și la nepotă, sînt în loc de tată și de fiu. iar la cele două adoălea vîre tatăl și feciorul se fac în loc de cunnați, și într'acelea nu li se amestecă numele. iar într'acēsta se amestecă, decî în carele li se amestecă numele de rudenie într'acelea e nunta fără de lege.

(*Spîța 5*). Nicî tatăl și feciorul nu vor lua
pre matusă mare și nepotă.

Petru	<u>Maria</u>	surorî	Teodora.
Nu va fi.			Irina.
Ioan			Anna.

(Spîța 3). Nicî moșul și nepotul pre mumă și pre fată.

	Petru	Maria.
	Ioan	Irina.
Nu va fi.	Gheorghie	

(Spîța 4). Nicî moșul și nepotul pre mōșă și pre nepōtă.

	Petru	Maria.
Nu va fi.	Ioan	Toma.
	Gheorghie	Irina.

(Spîța 5). Nicî pre mōșă și pre a doa nepōtă.

	Petru	Maria.
Nu va fi.	Ioan	Toma.
	Gheorghie	Irina.
		Calea

(Spîța 4). Nicî moșul și nepotul pre doă surorî.

	Petru	Maria.	surorî	Irina.
Nu va fi.	Ioan			
	Gheorghie			

(Spîța 5). Nicî moșul și nepotul pre mătușă cea adevărată și pre nepōtă.

	Petru	Maria.	surorî	Elena.
Nu va fi.	Ioan			Irina.
	Gheorghie			

(Spîța 6). Moșul și nepotul lua-vor pre mătușă cea mare și pre nepōtă.

	Petru	Maria.	surorî	Elena.
Aicî va fi	Ioan			Anna.
	Gheorghie			Teodora.

(Spîța 7). Putē-vor lua pre matusa cea mica si pre nepot.

	Petru,	Maria,	vère premari	Teodora
Aicî va fi.	Ioan			Anna
	Gheorghie			

(Spîța 6). Moșul și nepotul nu vor putea lua pre doă vère premari.

	Petru	Maria	vère premari.	Elena.
Nu va fi.	Ioan			
	Gheorghie			

(Spîța 7). Nicî moșul și al doilea nepot, ca să nu se socotescă și ei cumnați.

	Petru	Maria	vère premari.	Elena.
Nu va fi.	Ioan			
	Toma			
	Gheorghie			

(Spîța 6). Moșul și al doilea nepot vor putea lua pre mōșă și pre a doa nepōtă.

	Petru	Maria
Fi-va.	Ioan	Toma
	Gheorghe	Irina
	Toma	Calea

(Spîța 5). Moșul și al doilea nepot nu vor putea lua pre doă surorî.

	Petru	Maria	surorî	Teodora
Nu va fi.	Ioan			
	Gheorghie			
	Toma			

(Spîța 6). Moșul și al doilea nepot vor putea lua pre mătușă cea adevărată și pre nepōtă.

	Petru	Maria	surorî	Irina
	Ioan			Calea
Aicē va fi.	Gheorghie			
	Toma			

(Spîța 4). Doi frați pe doă surorî nu iau.

	Petru	frați	Ioan.	Maria	surorî	Elena.
Nu va fi.						

(Spîța 5). Nicî vor lua pre mătușă cea adevărată și pre nepōtă.

	Petru	frați	Pavel	Maria	surorî	Teodora.
Nu va fi.						Calea

(Spîța 6). Doi frați pre doă vère premari nu vor putea lua.

	Petru	frați	Pavel	Maria	vère premari	Calea.
Nu va fi.						

(Spîța 7). Doi frați vor putea lua pre mătușă mică și pre nepōtă.

	Petru	frați	Pavel	Maria	vère premari	Elena
Aicē va fi.						Calea

(Spîța 8). Doi frați iau pre doă a doălea vère.

Fiva.	Petru	frați	Pavel	Maria	a doălea vere	Elena.
-------	-------	-------	-------	-------	---------------	--------

(Spîța 3). Doi frați pre mumă și pre fată nu vor putea lua.

Nu va fi. Petru frați Pavel Teodora
Irina

(Spîța 4). Nicî pre mōșă și pre nepōtă nu vor lua.

Nu va fi. Petru frați Pavel Elena
Irina
Calea

(Spîța 5). Nicî pre mōșă și pre a dōa nepōtă.

Nu va fi. Petru frați Pavel Elena
Irina
Teodora
Calea

(Spîța 6). Nicî vor lua pre mătūșă mare și pre nepōtă.

Nu va fi. Petru frați Pavel Maria surori Elena
Teodora
Irina

Spîța 6. Unchiul și nepotul vor putea lua pre mătūșă și pre nepōtă.

Fiva. Petru frate Pavel Maria surori Irina
Elena

Însă cînd va lua unchiul pre mătūșă, și nepotul pre nepōtă pōte fi nunta; iar de va lua nepotul pre mătūșă, atuncî nu pōte unchiul să ia pre nepōtă pentru amestecarea numelor, căci cā se fac încurmezișare, iată cum vezi aicea māl jos.

(Spîța 6). Petru frați Pavel Maria surori Elena

Nu va fi. Toma Irina

(Spîța 7). Unchiul și nepotul vor putea lua pre dōă vērē premari.

Aici va fi. Toma Petru frați Pavel Maria vērē premari Elena

(Spîța 8). Și doi verî premari vor lua pre dōă vērē premare.

Aici va fi Petru văr premar Ioan Maria vērē premari Calea

Până aicea am scris și am socotit cā va ajunge pentru a doa rudenie.

De aicea vom încēpe pentru a treia rudenie săi nēm, săi cuscrie, căci cā o semînți, sînt ei, alta iaste muiarea meă, și fratele ei, și alta muiarea fratelui muerēi mēle, cum am zis și māl sus.

(Spîța 4). De va muri muiarea mea, voiđ putea lua pre sora muerēi fratelui muerēi mēle.

Va fi. Petru Maria frați George Teodora surori Calea

(Spîța 3). Iară pre muiarea fratelui muerēi mēle nu voiđ putea lua.

Nu va fi. Petru Maria frați Gheorge Ana

(Spîța 4). Ci pre aceia o va putea lua frate-meū.

Va fi. Petru frați Pavel Maria frați Gheorghe Ana

(Spîța 1). Pre muiarea hiastrului meū nu voiđ putea lua.

Nu va fi. Petru Maria
fecior de alt bărbat
Ioan Ana

(Spîța 4). Ci pre aceia o va putea lua frate-meū.

Fiva. Petru frați Pavel Maria
feciorul ei cast de jos
Ioan Calea

(Spîța 1). Nicî mașteha nu va putea să ia pre cea ce aū fost odinioră bărbat hiastreî sale.

Nu va fi. Irina Gheorghe
carele o-aū făcut māl
munte cu altă muiare.
Teodora Ioan

(Spîța 3). Dacā'mî va muri muiarea, voi lua pre muiarea unchiului ei.

Fi-va Ioan frați Gheorghie Anna
Petre Mariea

(Spîța 3). Putē-voi lua și pre hiastra fratelui muerēi mēle.

Aicea iară va fi. Petru Maria frați Gheorghe Anna
eu alt
Irina bărbat
făcintă

(Spița 4). Am cumnată după soru-mea, și eu voi putea lua pre muiarea frățipe-său.

Petru frați Irina. Gheorghe frați Ioan Maria.

Va fi.

(Spița 4). Iarăși bărbatul fetei mele a luat o nevastă, după un frate al lui, deci pre aceia nu voi putea lua.

Petru

Nu va fi. Irina Gheorghe frați Ioan Maria

(Spița 5). Iară pre sora a aceia neapărat o voi lua.

Petru

Va fi. Irina Gheorghe frați Ioan Maria sora Calea.

(Spița 6). Doi frați s'au însurat, deci unul are cumnat de pre nevastăși, altul are cumnat iară de pre nevastăși, aceia neapărat se vor putea lua.

Gheorghe frați Maria Petru frați Pavel Ana surori Calea

Va fi

(Spița 5). Cumnatul și fratele nevestii vor lua pre două surori.

Petru frați Maria Gheorghe Irina surori Anna.

Va fi

(Spița 7). Cumnatul și fratele nevestii vor lua pre două vere premari.

Petru frați Maria Gheorghe Irina vere premari Calea

Va fi

(Spița 6). Pre fata lui Ioan, și pre nepoța muerei lui cei de întâi doi frați le pot lua neapărat.

Anna surori Maria Ioan Elena Gheorghe frați Dimitrie

Va fi.

Irina Calea

(Spița 6). Unchiul și ginerile de pre nepoța cea de întâi vor putea lua pre două surori.

Dimitrie frați Ioan

Va fi și aicea.

Anna Nichita Irina surori Calea

Decău murit Anna nepoța-sa, atunci Nichita a luat pre Calea, iar Dimitrie pe Irina. Până aicea să socotește de cuscria carea e de a treia rudenie.

De aicea se începe pentru Sfântul botez.

Nu va putea neștine să ia pre ceia ce o au luat de întru sfântul Botez, nici pre mu-mă-sa, sau pre fată, încă nici fiu-său.

Și pentru cele ce merg în sus și cele ce să pogoră în jos așa zicem, ca și de pre rudenia de sânge: iară despre cei ce sînt de latură nici cum, și cei de latură zicem pe frații și surorile nașilor, iară nu de cei ce se trag de în nași și de în fiu.

[Caută de vezi bine]. Caută bine, că célea ce sunt de latură nu se apără întru rudenia de botez, și acesta o arată de în cele 10 răspunsuri ale sfântului Mitropolit de la Iralia chir Nichita, care au făcut cătră iulitorul de-Dumnezeu Episcop chir Constantin, și iaste așa.

Că o muiare văduvă anume Teodora avea o soră bună anume Maria, deci au născut doi coconți bărbaiți anume Gheorghe și Dimitrie: iară ea au botezat pre Constantin voinicul, deci va sora acei văduve anume Maria să ia pre fata lui Constantin după unficior al ei? dezlegarea iaste acesta: Nu se apără Maria de fata lui Constantin, pre carele soru-sa l'au priimit de în sfântul botez după fiu-său să o ia: ci să se facă împreunare ca aceia. Iată și semnele cum scrie mai jos.

(Spița 5).

Teodora surori Maria
Constantin

Fi-va Anna Gheorghe frați Dimitrie

De aice înainte caută de vezi și scrisoarea sfântului botez forte cu deadinsul.

(Spița 2).

Zaharia.

au născut | au botezat

Nu va fi pe Gheorghe frați pe Irina.

(Spița 3).

Zaharia

au născut | au botezat

Gheorghe frați Irina.

Nu va fi Anna

(Spița 4).

Zaharia

au născut | au botezat

Nu va fi Gheorghe frați Irina
Dimitrie veri premari Anna

(Spița 5).

Zaharia

au născut | au botezat

Nu va fi Gheorghe frați Irina
Dimitrie veri premari Anna
Elena

(Spîța 6). Zaharia
 aŭ născut | aŭ botezat
 Georghie frați Antonie
 Dimitrie veri premari Nicolae
 Nu va fi Ioan a doilea veri Anna

(Spîța 7). Zaharia
 aŭ născut | aŭ botezat
 Gheorghie frați Antonie
 Dimitrie veri premari Anna
 Zaharia aŭ doilea veri Teodora
 Nu va fi Nicolae

(Spîța 8). Zaharia
 aŭ născut | aŭ botezat
 Gheorghie frați Antonie
 Dimitrie veri premari Anna
 Zaharia aŭ doilea veri Teodora
 Aicé va fi Vasilie aŭ treilea veri Maria

(Spîța 8). Zaharia
 aŭ născut | aŭ botezat
 Gheorghie frați Antonie
 Dimitrie veri premari Anna
 Fiva Toma aŭ doilea veri Teodora
 Vasilie
 Calea

Și de céle ce se sue în sus, și de céle ce se pogorâ în jos, de tôte așa zicem, că și de céle de sânge. Iară de céle de lături nici cum.

Însă cei de laturi zicem pe frații și pre surorile nașilor, adecă eŭ voiŭ lua pe sora nașului meŭ, sau el pre soră-mea, sau eŭ pre nepotă-sa, sau el pre a mea.

Ci încă și eŭ și finu-meŭ vom putea lua pre doă surori, încă și moșul și nepotul de pre sfântul botez așa vor putea lua.

Petru nași Pavel Maria surori Teodora

Pentru rudenia cununiei.

Iaste și altă rudenie de pre cununie, care se chiamă pre limbă prôtă, nașia sau finie și se apără numai de obrazele cumătrului și a nașului și de copii lor : iară de altă rudă neapărat iaste și blagoslovită, adecă a se împeuna.

Pentru nuntelă célea ce se apără și fără rudenie.

Glava 199. Tâmplă-se unele ori de întră-cesce cinci seminții de carele am zis, de se apără nunta a nu se face și fără de rudenie. Adecă cum am zice carele l'au bănuit că

aŭ curvit cu vre o muiare, iară de față nu s'au vădit, pre aceia nu va putea să o ia muiare, nici pre maștehă-sa, ci va lua pre a doă vară a ei neapărat.

Nici robul ertat pre muiarea maștehului său după mórtea lui, căci că bănuesc ómenii de zic, că până aŭ fost el viu aŭ fost umblat cu dânsa.

Nici robii nu vor putea să ia pre stăpânile lor, ca să nu zică că mai înainte aŭ fost umblat cu dânselle.

Cine se însă ră fără de lege, pôte nunta aceia să se strice, și apoi să se mărite să ia pre altul, așijderea și bărbatul carele se va însura fără de lege.

Copiii cei adevărați nu se vrednicesc întru numele celor ce sunt copii, nici să priimescă să chame pre acela tată adevărat.

În voe să fie celuia ce va vrea să ia pre sora cumătru-său, sau a finu-său.

Nu va putea neștine să ia pre fata muerii lui carea o aŭ lăsat, care fată s'au născut de într'alt bărbat apoi decă s'au despărțit.

Nu pôte neștine să ia pre logodita iătăne-său și a frăține-său măcar de nu s'ar fi făcut nici nunta lor.

Nu pôte neștine să și ia muiare pre fata ceia ce o aŭ făcut cu curvie.

Pre sora carea e de în curvie nu va putea neștine să o ia.

Doi frați nu pot să se ia adins eiși, măcar de vor fi de un tată și doă mumăni, sau iară de o mumă și doi tați : pentru că sînt a doă spiță.

Căți se botéză de un naș, fiind nu toți ai u-nuia, aceia nu pot unii cătră alții să se ia sau să se amestece.

Car ele și va boteza pe fiu-său, acela se desparte de fâmee și căci că o aŭ făcut soră su-fletescă.

Care om se va amesteca adecă se va culca cu sócră-sa pentru căci va fi fost muiarea lui mititică, acela să se facă călugăr, iară muiarea carea aŭ lăsat și ia de se va face călugăriță va avea plată mare, iară de va vrea să se mărite a doă oră nici cum nu se apără.

[*Intrebarea Episcopului Constantin*]. O fată aŭ luat un bărbat și i s'au citit și molitvele de logodnă și cununia, și amândoi nu s'au culcat, iară bărbatul s'au culcat cu sócră-sa și o aŭ îngrecat, de acesta ce se cade să facem ?

[*Răspunsul Nichitei Iracielului*]. Pentr'acesta lucru vom răspunde : că bărbatul acela nu i se cade să ție muiare pre logodita lui, și de sócră-sa să se depărteze pentru obiceiul cel rău, ca să nu se mai ție de aceia.

Cărțile céle vechi vrea erta acesta, iară eŭ mai bine scotesc să lipsescă despre amândoă decă vrémea ce nu s'au amestecat cu muiarea și, ci numai cu sócră-sa.

[Tălc]. Tatăl și feciorul de suflet s'au ertat să ia pre două surori, de marele dascal de lege eclisiast al marii besereci: văleato 7041 mea-seț octomvrie pentru căci că o au cerut feciorul Iconomului Caffa chefulis.

Petru Irina, surori Teodora

Ioan

Pentru ômenii cari se fac ispravnicî și pentru copii mici.

Glava 200. Nicî ispravnicul său fiu-său, nu vor putea să ia pre sāraca cărea'î iaste ispravnic până nu se va slobozi ispravnicia, slobozește-se sau deslăg-se ispravnicia decă se face copilul mic de 25 ani sau de 30, că atunci e în vîrsta deplină: și decă vor trêce acei 25 de ani, iaste volnic să'și cēră lucruri lui: adică ce va avea de la ispravnic, și atunci să izbăvește ispravnicul de ispravnicie, atunci are slobozie ispravnicu său fiu-său să se blagoslovască cu ispravnicia cea ce au fost el ispravnic până au crescut.

Nicî alăntariul carele zice cu viōra și alăuta pre la tîrguri și pre la sboruri, și pre la nunte: nu pōte să ia fată de om bun sau de boiarî, că unîl ca aceia sînt batjocură lui Dumnezeu și ômenilor.

Pentru în ce chip se numără saii se socotesc nașterile și spișele.

Glava 201. [De în 28 de în cartea împărătescî]. De va te întreba cine-va: tată-tău a câte spișe'î iaste? tu'î zi una. De'î va zice dară moșu-tău a cătea spișă'î iaste? tu'î zi a doa. Pentru că moșul a născut pre tată-meu, și se făcu o naștere: adecă o spișă. Decia tatăl iară născu pre mine. Iată că sînt două nașteri și se împlură și 2 spișe; iară de'î va zice dar frate-tău a cătea spișe'î iaste? tu'î zi a doa. Pentru că pre mine au născut tată-meu și se făcu o naștere, decia iară născu pe frate-meu, iată și altă naștere și două spișe se umplură. Iară de va întreba dară feciorul frăține-tău a câte spișe'î iaste? zi'î că iaste a treia, iar de'î va zice și unchiu-tău a cătea spișe'î iaste? zi'î a treia. De'î va zice dară vărul tău premare a cătea spișe'î iaste? zi'î a patra. Iară feciorul lui? zi'î a cincea. Iară de'î va zice, dar al doilea văr? zi'î că e a șasea, iar feciorul lui a șaptea, iar al treilea văr al tău zi'î că iaste a opta. Iar de'î va zice dar muiarea ta? zi'î că e o spișă. Pentru că bărbatul și femeea nu fac nicî o spișă și sînt un obraz și vor fi zice amândoi în trup unul Așjiderea și de mătășă și de moșă și de tōte de cele ce merg în sus, și de cele ce se pogōră în ios, și de cele de laturî bărbătestî și mucreștî, cum s'au zis mai sus. Și întrebându-te în ș'alte așjiderea socotește și'î răspunde, pentru că așa țîind și socotind și semnând nașterile și

spișele de în tocmela cea drēptă nu vei cădea sau nu vei greși.

[Caută de vezi aicea cu deadinsul]. Incă și acēsta cu daadinsul să știi că spișele sfântului botez în'altr chip se socotesc cătră cele de sînge.

Că de te va întreba cine-va: dară tată-tău cel sufletesc a câte spișe'î iaste? zi'î că e a una ca și cătră tatăl cel trupesc. De'î va zice: dar feciorul lui a câte spișe'î sînt? zi'î că sînt a doa ca și niște copii al unui tată. De'î va zice: dar tatăl tău cel trupesc cu tatăl tău cel sufletesc a câte spișe sînt unul cătră altul? zi'î că sînt a doa, că duhul sfânt a făcut pre dānșî, și frați sufletești s'au făcut, iară de'î va zice: dar ceia-lai'î copii al tatălui tău cel sufletesc, adecă frații tăi cel sufletești cătră tată-tău cel trupesc a câte spișe sînt? zi'î că sînt a treia cum s'ar tāmpla a fi feciorul de frate adecă nepoți. Iară de'î va zice dar cătră frații tăi cel trupești, frații tăi cel sufletești unîl cătră alți a câte spișe sînt? zi'î că sînt a 4, ca niște veri premari. Așa și spre ceia-lai'î ce se pogōră așjiderea pāzind canonul vei putea să înțelegi tōte spișele.

În sfântul și marele post nu pōte să se facă nicî o nuntă.

Glava 202. [Simeon Soluneanu]. Întru sfântul și marele post, nicî o legătură a nuntel nu pōte să se facă, ce se zice: că nicî blagoslovenie, nicî logodnă. adecă tocmelă, numai acēsta ce știm că s'au făcut de două ori în zilele Sfântului Patriarh de la Țarigrad Chir Filotei de mare nevoie, odată s'au făcut legături crucișî, iară altă dată au schimbat engolpiurile o parte către alta, adecă unul cătră altul, iar nu s'au făcut cu Molitvele ce se zice blagoslovenie, care legături crucișî și schimbarea carea au schimbat engolpiurile, se chiamă taria și neîntōrcerea tocmelă a nuntel pentru că avea odinioară obiceiul cānd vrea să facă acele legături crucișî sau să schimbe engolpiurile, deacia nu mai putea acel bărbat și muiarea să se mai despartă. Decî de atunci pre multe locuri se ține obiceiul acela până astăzi, și fac legături crucișî, și schimbă și engolpiurile, și așa iaste nunta adevărată. Ci însă acēsta ce s'au făcut de două ori tocmele nuntel de nevoie în postul cel mare, făcuto-s'au în zioa blagoveștēniilor, iară altă dată acēsta nu s'au făcut nicî odată.

Pentru nunta cea de întîi, și ce iaste nunta, și pentru nuntă ce e pre lege.

Glava 203. [Gherman Patriarh]. Nunta cea de întai carea se face cu fire aceia iaste bună, căci că se apropie omul de Dumnezeu pentru curăția juniei și a feței după cum zice cuvântul.

Nunta iaste împreunarea bărbatului și a

muerii, adică amestecare, sau amestecare și moștenire într-o viață lor, și omului celuilui drept apropiare de Dumnezeu.

[*Matei*]. Nuntele cele ce sînt pre lege, se cheamă cele ce se fac cum zice Dumnezeu-știle Prăvile, bărbatul să fie pre lege, și muiarea priimită pentru bărbat, adică junele să treacă de 14 ani, și muiarea să fie mai mare de 12.

Pentru tocmelile cele prôte și de nimic, carele se fac pre la nunte, și nefăcându-se molitvele pre dănsii

Glava 204. [*Neareaoa lui Leu înțeleptul și al Alecsie Comninul Împărați*]. Când se face nunta cu tocmele subțiri, de nemic, prôte, fără de molitve, și fără de blagoslovenie, după aceea unul de într'amândoi de se va căi: atunci neapărat se despart, și va lua bărbatul altă muiare, și muiarea alt bărbat, iară de se vor fi făcut molitvele blagoslovenia, măcar de nu se vor fi nici împreună, atunci nunta aceea la acel bărbat și femeie iaste pre lege, și locuința nedespărțită: și niminea nu pôte să'i despartă. Acesta s'au tiposit sau ijerit dăpre Neareaoa împăratului depurarea pomenitului Leu înțelept și de trei ori fericitul împăratul Alecsie Comninul.

Pentru cum se cheamă nunta cea de întâi, a doa, și a treia, și pentru canonul celor cu două nunte și celor câte cu trei nunte.

Glava 205. [*Grigorie Bogoslovul*]. Cînstitul bogoslov și marele Grigorie zice: că nunta cea de întâi iaste lege, a doa iaste ertare, a treia călcare de lege.

[*Marele Vasilie*]. Iară pentru a doa nuntă Marele Vasilie la a patrulea canon al lui zice: o ul carele se va însura a doa oră, 2 ani să nu se cuminece.

[*Postnicul*]. Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul zice un an, iară de se va tîmpla să se împreune cu muiarea și mai înainte de blagoslovenie: căia are canonul curvariului: adică ani 7.

[*Marele Vasilie*]. Pentru a treia nuntă iară zice marele Vasilie la cel al 4 canon mai de sus al lui, obiceiul am aflat la cei câte cu trei nunte, 5 ani să nu se cuminece, iară de împreunarea cea trupescă a muerilor sale să nu se depărteze, fără numai în vremea când vor să ia anafora, că pe aceia nuhtănu o cheamă nuntă: ci curvie, și canonice de multe nunte. Că mai bine iaste să greșască la o muiare de cât la multe. Pentru aceia și Domnul zicea Samarinénit: Că cinci bărbați al ținut iară acum pre cel ce'l ții nu'ți iaste bărbat, pentru că mai mult aceia nu li se cade a se cheama bărbat muerilor, [*Ioan Glava 4 Zacon 12*]. sau iale mueri bărbaților. Căci că zice să nu'i scotă de în heserică, ci să ia anafora într'a-

cel cinci ani, decia atunci să se vrednicască Sfîntei Priceștenii.

[*Iar a lui învățatură*]. Și iară acel mare Vasilie la al 4-lea canon al lui zice: a lua neștine a treia femeie legea biserică nu ținem, ci însă mai bine de cât va curvi omul ori unde va sosi, mai bine iaste să ia a treia muiare, și nu judecăm lucrul nuntei aceștia să o ertăm, ci însă o vom priimi cum zice sfîtocul cel de împreunare.

Priceperea sa cunștirea, că pentru să știe neștine tocmirea împreunărilor, pentru a treia nuntă, și a patra nuntă că s'au făcut vîlăt 6428.

Glava 206. [*Matei*]. Omenii cel mai de demult erta să se facă cununia la un om de trei ori, iară împăratul Leu înțeleptul se blagoslovi fără de lege și cu a patra muiare, și'l afurisi Patriarhul Nicolae, iară împăratul ruga pe Patriarh să'i iarte a patra însurare, iară Patriarhul nu vru nici cum să'l asculte pentru această mare fără de lege, nici vru să'l iarte. Iară împăratul decă văzu neîntorcerea sufletului acelu om cum nu va să'l iarte, mîniindu-se forte și urgisindu-se scose'l de în scaunul Patriarșesc și'l gonî, și puse în locul lui altul anume Evtimie Singhel, om bun, îmbunătățit, și sfînit. Ci însă și acel Patriarh Evtimie pre acel împărat pre Leu multu' aduse aminte și'l învăță și'l dosădi pentru aceia fără de lege a patra însurare ce făcuse, și nu'l lăsă să poruncască pre la creștinii să ia câte a patra muiare. Pentru că zicea Patriarhul cu alți Arhieri, că nu numai ce iaste fără de lege a patra însurare: ci și a treia cum zice marele Vasilie. Pentru aceea și împărțire se făcu între beserică, și starea împărțirii trecu până la împărăția feciorului lui Leu, [*Shizmaticie*]. anume Constantin Porfiroghenitul, și Roman socru-său. Și atunci făcură tocmirea împreunărilor și spune la a câți ani de vârsta omului, va lua bărbatul muiare. și la a câți să nu ia.

[*Zri*]. Însă cați sunt de 40 de ani și va lua a treia muiare, și copii de nu vor avea, iară pentru jalea și dragostea ca să facă cocon, aceia nu se opresc, iară de vor și avea copii, aceia să fie opriti de a treia nuntă să nu se însore. Iară de vor veni la a treia nuntă ceia ce n'au cocon, atunci să nu se priceștuiască Dumnezeștilor taîne ani 5. Iară când sunt unii de 30 de ani, măcar aiă ficiori măcar n'au bă, aceia 4 ani să nu se cuminece. Și iară zice: că cei cu trei nunte cari sînt de 30 de ani de nu vor avea copii aceia după trei ani să se cuminece, iară de vor avea atunci la al patrulea an cum am zis mai sus.

[*Dumnezeștii Părinți*]. Iară pentru a patra nuntă, au poruncit cu mintea de împreună și cu socotela și judecata Dumnezeescul săbor

al Sfinților părinți, că nici cum aceia nuntă fără de lege nici odată să nu se facă, iară de va îndrăzni neștine și se va face nebăgător sēma de Dumnezeasca lege și pravilă, de va veni într'aceia viață porcăscă a patra nuntă; acela să fie afurisit și lipsit de totă slujba besérică, și striin de tot de întrarea beséricii a lui Hs. până ce va face despărțire deplin de către aceia locuință și împreunare rea ce s' ū făcut, decēia de se va despărți și s' va veni întru pocăanie și se va întorče. [Postniuc]. priimēște'l iară. Canonul lui cum zice Dumnezeescul Postnic s' ū fie an 8 să nu se pricestuiască și metanie și post și milostenie să facă, iară de nu se va întorče; atunci să fie striin de traiul creștinilor cum am zis.

[Marele Vasiliē]. Nuntele carele se fac mai multe de trei, acelea nunte nu se chiamă, pentru că sint ca dōbitōcele și fără de lege și spurcați, și afară de în rindul creștinilor. Iară copii care vor naște de într'a patra nuntă, poruncesc Dumnezeēștile Pravile să nu se cheme adevărați tătānilor săl, nici săl moștenescă.

Pentru bogăți copii cari se chiamă adevărați, cari hireși, cari copii și cari întuneceți.

Glava 207. Când face neștine copil cu muiarea lui cea ce e blagoslovită pre lege, acela copil se chiamă adevărat.

Iară când țin: neștine muiare în casa lui neblagoslovită, și se culcă cu dānsa de față, de va face copil se chiamă hireși.

Iară când se culcă cu muiare afară de casa lui, acela copil ce va face se chiamă copil.

Iară când va naște copi și niminea nu știe care tată l'au făcut, nici cela ce l'au sāmānat, acela se chiamă întunecat.

Pentru nunta fără de lege și canonul ei, și pentru cūia ce țin posadnice.

Glava 208. [Leu și Constantin împărași]. Nunta cea fără de lege ce se va face, aceia de tot să o despărți și forte să'l canonești.

[Marele Vasiliē]. Iară canonul a acei nunte fără de lege decă se vor despărți, iaste ca și celor de amestecare de sange, adecă an 15 să nu se pricestuiască.

[A celorla împărași]. Și iară poruncim posadnice să nu ție nimenea în casa lui, nici într'alt loc, căci că nu se desparte păcat ca acela de curvie, ci e ca și curvia. Înșă de nu va fi având muiare și va vrea să se blagoslovescă cu dānsa de bine, iară de nu va fi vrēdnică de dānsul, atunci acela să ia altă femeie cu blagoslovenie, iară pre cea-laltă să o gonescă de în ca-a lui.

[Nichifor Tărigrādēnul]. Cine ține posadnică și nu va nici să se blagoslovescă cu dānsa, nici să o lase, pre acela să n' ū priimești în besérică. nici prinōsele lui, până ce

se va despărți de tot de dānsa. și decă se va despărți, priimēște'l neapărat, așjdereă și daturile lui, iară așa să'l canonești pentru păcatul lui.

Pentru cela ce se va cununa cu trei mueri și una de întrānsele să se afle fără de lege, ore putē-vă să ia alta.

Glava 209. [Întrebarea către Prea sfântul Patriarh Chir Ioasaf și către sfântul sdbor leat 621. 1560]. De va lua neștine două mueri pre lege, și va lua și a treia fără de lege și să se cunune cu trustrēle, și căci fu a treia fără pe lege o despărți besērica. ore pōte unul ca acela să se cunune cu altă muiare, decă vrēme ce au fost aceia fără de lege?

Răspuns.

Iară prea sfântul Patriarh cu sdborul răspun-e, neapărat să fie, după porunca Dumnezeēștii pravil care zice, bărbatul și muiarea, cununia carea va fi fără de lege și se va cununa, ca și cum nu s'ar fi cunūnat așa se socotēște, că cele fără de lege nu se socotesc nici se inaderēzā, pentru că muiarea de va lua bărbat și se va afla fără de lege, sau bărbatul carele va lua muiare și se va afla fără de lege, pot de vor vrea fiesi carele de într'amāndoi să se despărță, și după despărțalā să se însore sau să se mărite.

Pentru ceia ce se prind frați, ca să nu se facă.

Glava 210. [Matei]. Văzând Dumnezeēștii părinți cum mulți se făcea frați pre sfânta evangēlie, și de multe ori și cu molitvele preoțești, pentru care lucru se făcea frați deplin prin sfânta besērică, iară apoi mai pre urmă se lepāda de acea frāție carea făcuse pre sfânta evangēlie, și se însura de se împreuna întru nuntă, pentru aceia veni mare netocmire besēricii, deci văzând acēsta Dumnezeēștii părinți cum iaste lucru necinstit și cum nu se cade, au tăiat acēsta și o au oprit. Decā totmiră și porunciră, ca mai mult altă dată să nu mai facă acea prindere de frāție, iară de va ajunge neștine să o facă, atunci să fie neadevărātă și ca și când nu s'ar fi făcut nici odată, așa să se socotescă, însă ia neapărat fratele cel de cruce pe sora fratelui său cel de cruce muiare, ci însă aceia căți se prind frați până în zioa de astăzi forte să se canonescā, iară pre preotul carele le va citi molitvele și l' prinde, pre acela poruncesc să se pedepsescă cu lipsa de preoția lui.

Pentru sange amestecat cu fel iaste, și ce fel de pedepsă li se va da celora ce vor face și când se vor pedepsi ceia ce vor fi vinovați.

Glava 211. [Zac. 1]. Sāngele amestecat iaste un păcat și o greșalā mai rea și mai

cumplită decât précurvia, și se chiamă sânge amestecat când se va împreună neștine, cu o muiare ca aceia cu carea nu se vor putea împreuna cu nuntă, după Pravila besericii.

[Zac. 2]. Amestecarea de sânge se face în două chipuri : chipul de întâiu iaste cu nuntă, când se va cununa neștine cu vre o muiare, carea nu'l o au dat pravila. Iară a doa iaste fără de nuntă ce se zice se împreună cu dânsa, încă mai înainte de cununie.

[Zac. 3]. Certarea sângelui mestecat ce se face fără nuntă, iaste ca și précurvia, măcar că și zic alți dascali, cum cela ce face sânge amestecat să se pedepsescă cu mörte. alți zic iarăși să se certe după voia judecătorului iară cei mai mulți și cei mai mari și mai credincioși dascali zic : de se va face sânge amestecat, între obrazele ce vor sui și vor pogori până întru a doa spiță : atunci certarea lor iaste mörtea, iară de se va face sânge amestecat întru obrazele ce sunt mai sus de a doa spiță, sau cu obraze ce stău de o parte : atunci certarea le iaste, după voia judecătorului, cum s'ar zice, că mestecătorul de sânge s'au împreunat trupęste cu muma-sa, sau cu muma mălini-sa, carele sunt obraze de se sue în sus spre spiță din sus și a doa, sau cu fata sa, sau cu fata fetei sale, carele sunt și acēstea obraze carele pogoră în jos spre spiță de întâi și a doa : atunci se va omori. Iară de se va împreuna trupęste cu fata mătușe-sa, carele iaste obraz de stă de o parte ce se zice alătura, atunci se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 4]. Când nu va fi singur sângele amestecat, ci va fi împreunat și cu précurvie, sau cu silă, atunci răspunsul aceuia numai să'l omoră, cum s'ar zice, ori cine se va împreuna trupęste cu fata sa cea măritată, sau și nemăritată, și acela ce o prinde cu désila ce să zice de'l face silă și se împreună cu dânsa : acela n'are nici o nădejde de a mai fi viu.

[Zac. 5]. Muiarea ce se va împreuna trupęste cu vre o rudă a ei, de va fi de cele obraze ce se sue, sau de celea ce se pogoră până a doa spiță : aceia se va omori, iară de va fi de obrazele ce sînt de laturî atunci se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 6]. Mai cu milă se va certa muiarea de cât bărbatul, la păcatul sângelui amestecat, de vrēme ce iaste mai prōstă și mai lesne spre cădere de cât bărbatul.

[Zac. 7]. Cela ce va face mestecare de sânge cu vre o rudă a muerii sale, acela se va certa cu judecata, și decia nu va mai putea să se culce cu muiarea lui.

[Zac. 8]. Sânge amestecat se chiamă nu numai când se va împreuna cu vre o rudă a lui, carea pogoră de în sângele lui, sau de în sângele muerii lui, ci încă și când se va

împreuna cu vre o rudă a lui ce'l va fi de în sfântul botez.

[Zac. 9]. Deslégă-se nunta ce se va face între ruda cea de sfântul botez, și vor lua ore ce puțină certare, de vrēme ce va crēde judecătorul cum nu s'au știut.

[Zac. 10]. Cela ce se va însura și va lua muiare văduvă și va avea o fată cu bărbatul dintăi, de se va cumva împreuna trupęste cu fata muerii sale, acela face sânge amestecat : și se va certa cu mörte.

[Zac. 11]. Feciorul de se va împreuna cu curva tătane-său sau cu mașehăsa acela face sânge amestecat și se va certa cu mörte, măcar că zic unii că se va certa după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 12]. Tată ce se va împreuna trupęste cu muiarea feciorului său, acela se va pedepsi cu o pedepsă mare, însă numai nu i se va face mörte.

[Zac. 13]. Fratele de se va împreuna cu soră-sa, fără nici o nădejde se va omori.

[Zac. 14]. Cela ce se va împreuna trupęste cu fata frăține-său, sau a surori-sa, sau cu mătușe-sa, sau cu muiarea frăține-său, sau cu sora muerii : acela tot sânge amestecat face și se va certa după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 15]. Când se vor împreuna trupęste cu vre o muiare tatăl cu feciorul : atunci se face mestecare de sânge, și se vor certa amândoi cu mörte.

[Zac. 16]. Din afară de acēste pedepse ce se pedepsēste mestecătorul de sânge, încă'l afurisēste și beserica.

Pentru mestecarea de sânge carea se face cu nunta.

Glava 212. [Zac. 1]. Omul carele face mestecarea de sânge cu nuntă, acela nu se va pedepsi cu mörte : ci numai după cum va fi voia judecătorului, ce se zice de va fi boiaren, numai ce'l vor goni și'l vor scōte de tot de în locul lui, și de în tōtă eparhia ce va fi supt mână celui judecătorii. Iară de va fi om de jos întâi să'l bată, decia să'l isgonēscă și pre acela, și acēsta trebue să fie când nu vor ști că și sânt rudă și se vor împreuna cu nuntă. Iară de se va afla cum s'au știut că sunt rudă s'au făcut nuntă, atunci să se certe mai mult și mai cumplit de cum ar fi făcut acēstă greșală fără nuntă ce se zice curvie, decă vrēme ce n'au băgat în sēmă taina nuntēi carea se face pentru beserica.

[Zac. 2]. Avuția amândoror obrazelor cari vor face mestecare de sânge : aceia să fie tōtă Domnē-că. Iară de vor fi având coconî cu altă muiare, sau muiarea cu alt bărbat dintăi încă mai înainte de ce se vor li împreunat : atunci avērea lor se va da acelor coconî, iară nu va fi pre sēma Domnēi.

[Zac. 3]. Când se va face mestecare de sânge fără de nuntă, atunci mestecătorul cel de sânge, nu'și va pierde averea, ci numai ce să va pedepsi.

[Zac. 4]. Mestecătorul de sânge nu va putea la mărtea lui să'și dea averea lui ori cui va vrea, măcar și cu zapis, căci că nu va fi lucrul stătorii, că de se va arăta după mărte cum să fie fost mestecătorii de sânge : atunci se vor strica acéle tocméle tóte, și a-vația lui tótă se va lua pre séma Domnief.

[Zac. 5]. Darurile ce se vor dăruu unul pre altul la nunta mestecătorilor de sânge, acélea nu vor fi întru nimica : ci se vor lua și acélea Domnesti.

[Zac. 6]. Iară feciorii ce se vor naște de în mestecătorii cei de sânge, aceia nu vor putea moșteni averea părinților săi, nici vor putea nici într'un chip să se facă să fie cum ar fi de în părinți cununați, și acésta va fi când se vor fi născut feciorii la vrémea ceia ce va fi mestecarea de sânge de față de vor vedea toți, și se vor ști și mestecătorii cei de sânge, și vor cunoște'și singuri greșala. Iară de se vor fi născut coconii la vrémea încă până a nu se cunoște mestecătorii de sânge, cum fac acéști greșală : atunci feciorii aceia sunt cum ar fi de în părinți cununați și vor putea moșteni tot ce vor fi având părinți.

[Zac. 7]. Nuntele ce se vor face de întru sânge amestecat, ce se zice de în cuscrii, sau de în seminții carele se pogoră de într'un sânge. sau de în cumetrii, carele sânt de în sfântul botez : acéstea nunte se vor despărți, cum am și mai zis, și nu vor putea acélea obraze după aceia să se mai căsătorască, nici cu alte obraze strine.

[Zac. 8]. Tinerii și ceia ce vor fi încă mici de vârstă, de se va prileji să se însore și să'și ia vre o rudă, aceia să nu se certe cu mărte ci după voia judecătorului și cu multă milă, însă acésta va fi când se vor face mari să se despărță, și să nu mai facă acest lucru mestecare de sânge, pentru că de vor sta tot într'acéști înșelăciune : atunci se vor certa deplin ca și ceia-lalți după voia judecătorului și fără nici o milă.

[Zac. 9]. Iară de vor apuca să nu se facă nunta carea va să fie cu sânge amestecat : atunci nu se vor certa, cum s'ar zice, de vor fi numai logodiți sau într'alt chip legați cu cuvântul, și făcuți tocmelă : aceia să nu se certe.

[Zac. 10]. Nu va putea fie ce felii de mestecătorii de sânge, să șovăiască înaintea judecătorului să zică cum n'au știut mestecarea de sânge, fără numai de va fi țaran de cei nepricepuți și proști.

[Zac. 11]. Celui mestecătorii de sânge carele nu cunoște nici știe Pravila, aceia nu

dă să aibă certare mare. Însă nu celuia ce nu va cunoște nici un fel de pravile : ci numai celuia ce nu va pricepe.

[Zac. 12]. Pravila ceia ce nu o cunosc toți, cum s'ar zice, un om la mărtea lui de va lăsa învățătură cu scrisore, ca să mergă fata lui să lăcuiască în casa cutărui om, pentru care lucru acela, să o hrănescă, și să'și tie tóte bucatele, până va veni vréme de va fi de vârstă de măritat. Drept aceia iaste pravilă cum să nu pótă nici acela nici feciorul lui să o ia să'și fie muiare pre aceia ce o au hrănit și o au crescut, acum aceștia de nu vor fi știut acéști pravilă, și vor fi făcut acéști greșală, aicea va putea șovăi vinovatul să nu se certe, iară de va fi lucrul într'alt chip, să știe și să cunoască toți, atunci nu va putea șovăi vinovatul să zică cum n'au știut.

[Zac. 13]. Neștiința mestecătorului de sânge sprijenește pre vinovat de pedepsa cea mare, iară așa de nu tóte, și mai vartos sprijenește obrazul cea ce iaste credincios spre judecătorii, cum să nu fie știut, iară se va certa cela-lalt obraz carele se socotește cum să fie știut, iară de vor fi știut amândoă obrazele smintéla lor, și ei tot s'au împreunat : atunci amândoă obrazele se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 13]. Rudenia carea se face după darul Sfântului Botez, de vréme ce iaste o rudă, carea nu se pótă cunoște de tóte orile, drept aceea deca se face mestecare de sânge întru acéste felii de obraze, atunci judecătorii crède cum n'au știut, și nu se va certa nici cum, măcar de și zic o sumă de dascalii cum se cade să se certe depurarea, cătuși ar fi de micșoră certarea, ce se zice cu banii săi și cu alte.

[Zac. 14]. Cela ce va face nuntă cu smintéla de sânge amestecat cu neștiința, acela în vréme ce'și va cunoște smintéla, de se va despărți numai decât, atunci nu se va certa nici de cum.

[Zac. 15]. Iară de se va fi făcut mestecarea de sânge fără de nuntă : atunci nu vor putea să șovăiască să zică cum n'au știut : ce se vor tot certa.

[Zac. 16]. Muiarea pótă șovăi să zică că n'au știut smintéla nuntel sale, și nu se va certa nici cum. Însă când va fi smintéla ei smintéla de pravilă, iară când va fi smintéla ei depe spre fire : atunci se va certa și ea.

[Zac. 17]. Cela ce va ști smintéla rudeniei și nu va băga în sémă, ci tot va face el nuntă cu mestecare de sânge, acela de se va căi după aceea și de se va împăiți de aceea nuntă. atunci nu' va folosi nemica aceea caintă : ci se va certa după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 18]. Cela ce va lua asupra lui jurământ, cum n'au știut că iaste nunta cu smint-

tělă : pre acela să'l credem. Dar cându'l vom putea crede adevărat? când va avea vre un semn să arate adevărat cum n'au știut. Inșă nu avem alt mai bun semn, de când vom vedea nunta de față cu mare poh-vală în sfânta beserică, pentru că atunci arată cum n'au știut, și credem atunci și jurământul lui și nu se va certa. Iar deși va fi făcut nunta pre ascuns în casa lui : atunci iaste semn cum au știut de smintela lui, și atunci nici jurământul nu'l vom crede, ci se va certa după voia judecătoriului cu mörte după greșala lui, și după cum va fi și mes-tecareă cea de sânge. după cum și mai sus am dat cuvânt de învățătură.

Urgie tocmită asupra celoră ce despart bărbatul de muiare și muiarea de bărbat, fără cuvânt de vină, și pentru repondie, cartea cea de despărțelă ce închipuiazte.

Glava 213. [Caută de vezi]. Împreunările cu porunca lui Dumnezeu să fac, și poruncim să nu se despartă fără de vină, sau pentru să ia daruri. sau pentru altă dobândă sau mită. Iară cela ce se va face vinuitoriu să despartă nunta cea ce e pre lege, fără cuvânt de vină și fără deală : acela se chiamă Antichrist : pentru că Hs. și Dumnezeul nostru porunceste noă să lăsăm pre tatăl nostru, și pre muma noastră, și să ne împreunăm cu muerile nostre, ca să fim cu dănele un trup, și au pus lege singur Domnul ca omul să nu fie puternic a despărți pre bărbatul și pre muiarea fără de vină. Iară carele va despărți fără de vină numai pentru ca să ia mită sau daruri : acela om nu iaste numai Satana, ci și Antihrist și călcătoriu de lege, cum ar călca punerea de lege a lui Dumnezeu, și iaste vrăjmaș și protivitoriu poruncilor lui, carele va să cază fără de vreme de în cestă viață și va să se facă moșt-nen muncii de věci.

Pentru că bărbatul trinete carte de lăsat mueri, și zestrele ei dobândește, pentru ceste vină de mai jos.

Repundium latineste. iară greceste se chiamă Diazighion , iară rumânește se chiamă cartea cea de despărțelă a bărbatului și a muiarii.

Pentru despărțelele nuntelor, și vinele mueri, de carele o desparte bărbatul, și'i dobândește zestrele ei.

Glava 214. [1. Matei]. De va ști muiarea că niscare ômeni au vrajbă pre împăratul, au pre Domnul, și nu va spune bărbatului ei.

[2]. De se va vădi că au curvit și se va da de față cum poruncesc Dumnezeștile pravile, atunci trebuie să dea de față vādela aceea cu mărturiu forte credincioșe.

[Leu și Constantin împărași]. Și la aceea vādire adecă prepunere de curvie, va legea împărătescă să fie cincî mărturiu, și să se jure cum au văzut cu ochii lor curvia carea s'au făcut : deacia atunci să se creză.

[3]. De va învărmăși viața bărbatului ei ori în ce chip ce va vrea să afle, și de va hi știut pre alții cari vor fi învărmășind viața lui și nu va spune bărbatului său.

[4]. De se va spăla la baie cu bărbăți strini fără de voia bărbatului ei, s'au într'alt loc, sau va șede la băuturi cu dînșii, adecă pre la mese de veselie.

[5]. De va mânea afară de casă fără de voia bărbatului ei, la casă strini unde nu'l vor fi rudenile ei.

[6]. De va fi având bărbatul ei vre o bănuială pre vecinu'și și'l va zice să nu mērgă în casa aceluia : iară ea va mērgē.

[7]. De va mērgē la vederea jocurilor să privească fără de voia bărbatului ei. Așijderea iarăși de va mērgē la incurarea cailor să se uite unde alērgă.

Pentru cându'și va piarde zestrele muiarea carea va fi făcut preacurvie, și când nu le va piarde.

Glava 215. [Zac. 1]. Nu'și va piarde numai zestrele muiarea ceea ce va fi făcut precurvie : ci încăși va piarde și darurile câte 'i-au fost dăruit bărbatul, și acēlea tôte le va lua inapoi.

[Zac. 2]. Muiarea carea va face precurvie, și de va vrea să șovăiască să zică cum bărbatul ei n'au făcut deplin carea au trebuit să facă cum face bărbatul cu femeia lui, sau de va zice c'au fost năsilnic de o au fost bătând fără de cale, sau va zice cum au făcut de sărăcie, sau că nu o hrănește, atunci nu'l va folosi nici una de acēstea : ci'și va piarde zăstrele tôte, și le va lua bărbatul decă o va lăsa.

[Zac. 3]. Când se va afla să nu fie cununați muiarea cu bărbatul, ci vor lăcui așa fără de lege și vor putea să se despartă fiecând, și de o va prinde bărbatul făcând precurvie, iară ea va vrea să șovăiască să zică, cum au curvit, iară n'au făcut precurvie, fiind fără de lege, și necununați cu bărbatul, iară așa cu acēstea cu tôte judecătoriul va judeca să'și piarză muiarea tôte zestrele ce va fi având.

[Zac. 4]. Nu va putea bărbatul după ce va fi împărțit de muiare, căci au fost necununați să o arate cum au fost făcând precurvie la vrēmea când au fost lăcuind împreună pentru să'i ia zestrele : ci decă au fost voia să'i ia zestrele, au fost să arate la judecătoriul cum 'i-au fost făcând muiarea curvie mai înainte de ce s'au despărțit până a nu isprăvi judecătoriul împărțirea lor.

[Zac. 5]. Muiarea ce'și va piarde zéstrele aceea nu va putea să'și cêră de la bărbat măcar ceva să'și dea de hrană, căci au făcut précurvie.

[Zac. 6]. Feciorul ceia ce va face précurvie, déca'și va piarde zéstrele, acela iaste datoriu să'și hrănescă pe mumă-sa, însă de se va pârăsi de curvie și va ședea cu cinsté, iară de nu va petréce cu cinsté, atunci nici feciorul nu iaste dator să o hrănescă.

[Zac. 7]. Când va face bărbatul précurvie, atunci el va despărți muiarea și'și va lua tóte zéstrele câte vor fi ale ei, așjiderea și ce'și va fi dăruit bărbatul și tóte ce'și va fi făcut haïne și alte scule.

[Zac. 8]. Încă de nu va fi făcut bărbatul nici précurvie, ci va fi numai curvit cu o muiare slobodă, așa cum ar fi curvă : atunci muiarea va dobândi tot ce'și va fi dăruit bărbatul și tóte haïnele ce'și va fi făcut și ale ei tot ce va fi având.

[Zac. 9]. Încă și cându'și va rîde bărbatul de muiare'și, de va trage, și va săruta înaintea ei fieși ce muierî slujnice, sau alte muierî próste : atunci încă va dobândi muiarea tot cum scrie și mai sus, și încă de va vrea pôte să se și despărță de bărbat.

[Zac. 10]. Când va pâră bărbatul pre muiare la judecătóriu că face précurvie cu socotînță ca aceea ca să'și ia zéstrele, și alt tot ce va avea, atunci pôte și ea să'și pârască pre dânsul cum face précurvie, și atunci nu'și va piarde zéstrele, iară așa măcar de ar putea să și arăte muiarea lucrul bărbatului, dar ce folos ? căci că se vor certa amândoi într'un chip de précurvari.

[Zac. 11]. Muiarea văduvă cum se va împreuna cu vre un bărbat trupéște, aceea piarde'și-vă zéstrele tóte și le vor lua Ispravnicii carîi au lasat bărbatul să fie socotitorî casei'și, și acésta va fi mai 'nainte de ce se va împlea anul de cându'și va fi murit bărbatul. Iară după ce'și va tréce anul, atunci de ar face și précurvie nu'și va piarde zéstrele : ci'și va piarde numai darurile și haïnele tóte cătu'și va fi făcut bărbatul, și acéste unélte și bucate ce vor fi, nu se vor da ispravnicilor bărbatului. ci se vor lua tóte și se vor da pre séma Domniei.

[Zac. 12]. Bărbatul carele va fi rămas de muiare'și, și de va curvi cu fie ce muiare, acela piarde'și-vă tóte darurile ce va fi avut de la femeie'și carele 'i-au fost dat până au fost vie, încă și ce'și va fi lăsat și după mórte.

[Zac. 13]. Ispravnicii muierî ce'și mórte, când vor vrea să cêră și să ia zéstrele ei inapoî de la bărbat, atunci acel bărbat de ar putea să arate cum muiarea lui când au fost vie au fost făcând précurvie, atunci acela ar ține tóte zéstrele ei.

[Zac. 14]. Când se va scula o muiare vă-

duvă și'și va cêre zéstrele de la ispravnicii bărbatului ei celui mort, iară ispravnicii vor arăta cum face précurvie pentru să'și ție zéstrele, atunci aceea trebue să cercetêze judecătóriul de se va afla să se fie jeluit bărbatul de acest lucru, când va fi fost muiarea încă vie, atunci le va primi mărturiile cum să fie fost așa, iară de nu va fi jeluit bărbatul nici odată de muiarea sa necum într'alt chip, ci nici scârbă n'au avut împreună : atunci orî câte mărturii vor zice că au fost muiarea rea, nici unul să nu creză judecătóriul, nici să o judece muiare rea, nici să'și piarză zéstrele.

[Zac. 15]. De vréme ce va fi știind bărbatul că'și curvêște muiarea cu altîi, și'și va fi și zis și s'au și jeluit de multe ori, iară așa cu acéstea cu tóte au tăcut n'au avut ce mai face, nici au vrut să o pârască la judecătóriu, ci o au ținut în casă ca pe o femeie'și și s'au culcat cu dânsa : atunci nu mai pôte nici în viață necum după mórte să o pârască la judecătóriu cum au făcut précurvie, nici pôte să'și oprêscă zéstrele nici alt nemica.

[Zac. 16]. Când va erta bărbatul précurvia muierî și ce va fi făcut, cu tocmelă ca aceea zicând de o va mai oblici că face acest lucru să o spue judecătóriului : și atunci să'și piarză zéstrele.

[Zac. 17]. De vréme ce va ști bărbatul adevărat, cum face muiarea lui précurvie ; și el rabdă și o ține în casă și tace, atunci semnêză lucrul cum o iartă au de voe au de nevoie, acela mai vârtos să se chame coduși și votru muierî sale, fără numai când nu va ști adevărat lucrul, ci'și va prepune numai așa.

[Zac. 18]. De va făgădui bărbatul cu jurământ muierî lui cum de o va prinde făcând précurvie, nu o va duce la judecătóriu, ci numai ce'și va lua zéstrele și o va lăsa, iară muiarea de va face acel lucru : atunci acésta tocmelă să stea adevărată, adecă să nu'și ia zéstrele, ci o va da pre mâna judecătóriului de o va certa ca pe o précurvă, iară zéstrele să nu'și ia.

[Zac. 19]. Când nu va ști bărbatul că'și face muiarea précurvie, drept aceea nu face nici o iscusenie asupra ei : atunci nu se chiamă că o iartă pentru precurvie ce face.

[Zac. 20]. De vréme ce bărbatul va erta précurvia muierî lui, de vre o nevoie sau de vre o silă : atunci nu se chiamă cum să fie ertată.

[Zac. 21]. Când va pâră bărbatul pre muiare'și la judecătóriu cum iaste précurvă, zicând cum el singur 'i-au fost votru, atunci 'i va lua zéstrele, iară de nu va spune cum au votrit'o el, iară muiarea va arăta cum au fost el votru : atunci nu'și va putea lua zéstrele. Iară de nu va căuta judecătóriul de zéstre, ci numai să cêrte pre cel vinovat :

atunci'l va certa pre amândoi ca pe niște vinovați.

[Zac. 22]. De va fi viu tatăl muerii ceea ce va face précurvie, carele l-au dat zestrele, și carele va să moștenescă zestrele ei după mörtea muerii, atunci bărbatul nu va putea lua zestrele și să păgubescă pre tatăl muerii.

[Zac. 23]. Când se va afla neștine un striin, să inzestreze pe vre o muiare pentru sufletul lui și să o mărite cu tocmelă ca acesta cum de va muri muiarea, atunci să vie zestrele iară la mâna lui, atunci de va face ea précurvie, bărbatul ei nu va putea lua zestrele.

[Zac. 24]. Töte acéste chipuri ce scriu pentru paguba zestrelor, se socotéște să fie cum am zis, adevăc când nu va avea muiarea coconî, iară déca va avea muiarea coconî, atunci ale coconilor vor fi zestrele ei, iară nu a altuia nemănuî: ce se zice de vor fi coconî cu acel bărbat ce a luat zestrele, sau de va avea și alî coconî cu alt bărbat mai de întâi, toi aceia vor lua ce va fi.

[Zac. 25]. Cela ce se va cununa cu o muiare rea depurare rușinată și curvă, după aceea de va face aceia muiare și précurvie: atunci nu va putea bărbatul să l ia zestrele.

[Zac. 26]. Nu și va piarde muiarea zestrele ei, de vrème ce nu vor arăta de față curvia ei deplin să vază toți. Judecătöriul are putere să socotéscă förte bine, de vor fi mărturiile întregi, și adevărate, și förte bune și credinciose.

[Zac. 27]. Bărbatul ce și va pără muiarea la judecătöriu cum a făcut précurvia, ca să l ia zestrele, atunci trebuie să vădescă förte de față précurvia ei, ce se zice atăta să o arate adevărat cum iaste întru toți credință ca aceea, cum lumina sörelui face zioa: iară de nu o va arăta așa de adevărat, atunci nu va lua nemica de într'acéle zestre, măcar muiarea de se va și certa ce-va, pentru niște prepusurî öre carele ce va judecătöriul să vază de la dânsa, cu acéstea cu töte de vrème ce nu se va arăta un lucru ales pentru aceia précurvie atunci bărbatul nu va lua nemica. de în zestrele muerii și.

Vinile bărbatului de carele l lasă muiarea lui, și și ia zestrele ei și darurile carele i le-au dat pentru nuntă.

Glava 216. [A lui Armenopulo. 1]. De va grăi el sau va și pre alții că grăesc de rău asupra împăratului sau a domnului, și nu va spune împăratului sau domnului, sau el singur sau să poruncescă cu alt cine-va.

[2]. De l va învrăjmăși viața ei ori în ce chip va vrea să afle.

[3]. De l va învrăjmăși întréga înțelepție a ei, adevăc curăția și va pune pre alții să o spurce sau o va da într'acésta.

[4]. De și va prepune muiarea înaintea judecătii, sau într'alt loc că e curvă, și nu va putea cu mărturi credinciose să dea de față curvia ei: atunci are voe muiarea să l lase de va vrea ca pe un prepuitoriu al ei.

[5]. De va avea altă muiare în casa lui și va dormi cu dânsa, sau în sat, sau într'alt loc, și l va zice muiarea lui, sau părintîl ei, sau alt cine-va odată și de doă ori să se depărteze, iară el nu va vrea să facă părăsire de tot de cătră acea curvă: atunci l lasă muiarea lui.

Pentru aceste vini de sus nu se lipséște bărbatul numai de darurile céle dinaintea nuntii și le ia muiarea lui, asijderea și de zestrele ei: ci încă și de în averea lui cât va fi, sau întreial a treia parte de darul cel de înaintea nuntii, atâtea să dea, și tötä dăruirea de înaintea nuntii, și se pedepséște bărbatul cu pedépsa ce vrea să pață muiarea. Ci nici muiarea fără de judecată nu pöte să l lase bărbatul, nici bărbatul pre muiare. Drept aceea carele va lua muiarea cu bărbat până nu se va despărți cu judecată, acelă précurvariü se chiamă. măcar de aü și fost muiarea în greșală de despărțelă, sau și bărbatul de i se va hi căzut să se despărță. Ci însă fără de judecată și fără carte de despărțelă nu pöte să se despărță bărbatul și muiarea.

[Sămneze]. De acesta numai la călugărie pöte să se facă, cum am zis să se despărță fără de judecată cum zic prăvilele, că atunci se deslégă nuntele ce să zic se desparte și fără de carte de lăsat, când va lua chipul și se va face călugăr, sau bărbatul sau muiarea.

Desparte-se nunta, când bărbatul nu se află pre tréște cu muiarea lui.

Glava 217. [Matei]. Desparte-se nunta și décă vor tréce trei ani după ce se face nunta, și nu pot să se amestece bărbatul cu muiarea după cum fac ömeni, deci de va căuta muiarea să se despărță de bărbatul ei, și el va mărturisi că adevărat nu pöte să se amestece cu dânsa, atunci se desparte muiarea de acel bărbat al ei, și bărbatul de acea muiare a lui, și și ține bărbatul bucatele lui fără de pagubă și muiarea zestrele ei numai, iară darurile dinaintea nuntii rămân la bărbat, și nu le ia muiarea.

Despărțirea nuntii când bărbatul nu află pre muiarea lui fată curată.

Glava 218. [De în cartea Romaicu Titla 49]. De se va însura neștine și va lua muiare, părăndu l că va fi fată, iară apoi să nu o afle fată curată, atunci aciași să vădescă acesta cu arătare sau cu mărturie descoperire adevărită de față, și nuntă ca aceia aü poroncî un Patrichie să se despărță, și muiarea să nu se judece ca o curvă, ce se zice să nu se lipsască

de zestrele ei, pentru că au făcut păcatul mai înainte de ce au luat bărbat, iară de se va amesteca cu dânsa a doa oră, decia să nu o mai despartă ci să o ție.

Desparte-se nunta când se face neștine călugăr, iară muiarea lui să se mărite : iară el după vreme va să se facă Arhierie.

Glava 219. [A lui Armenopolu]. Slobozeste-se adecă desparte-se bărbatul de muiarea lui, sau muiarea de bărbatul ei, când va să se facă călugăr sau călugăriță, și fără de voia unul a altuia, și fără de nici o judecată : pentru că mai întrun bună cale merge.

Pentru că zice pravila legii a. că poroncim să fie volnic a se face călugăr și a se despartă de nuntă, ori carele va vrea au bărbatul au muiarea, și să n'ahă nici o apărare, pentru că mai la bine merge, adecă întrun petrecania și viața ce e tocma ingerilor, iară așa adevărat întâi să ia chipul acela ce va să se facă călugăr. decia atunci să fie volnic celalalt să se mărite sau să se însore, sau bărbatul sau muiarea, și carele de într'amândoi va rămânea întrun cinul mirénilor, acela să aibă de la cela ce se va face călugăr ce va fi pe dreptate partea de moșie, carea vrea să o moștenescă după mórtea lui, ori bărbat de va hi ori muiare, pentru că și acela că un mort se socoteste.

[Matei]. Iară de se va tâmpla și se va face neștine călugăr, iară muiarea se va mărita, și după trecerea atăta vreme unul ca acela se va arăta că va putea hi harnic de Arhierie, pôte să se facă, și nu se oprêste pentru însurarea muerii lui, căci au fost insurat.

Pentru muiarea deși va bate bărbatul că se desparte.

Glava 220. [Leu și Constantin împărași]. Muiarea deși va pune cu îndrăznire mâinile asupra bărbatului și, adecă să l bată, sau de l va scârbi și ia să hie grea să omorâ copilul în pântecel ei să piarză bărbatul nădejdea coconului : atunci se desparte bărbatul de dânsa și ia pre altă muiare.

Pentru Bărbatul de va hi fur, se desparte de dânsul muiarea lui.

Glava 221. [Iară a acelora împărași]. De va hi viața bărbatului să tâlhărescă, adecă să fure și să prade, și să piarză, sau să sape morminte să ia haine, și de se va vădi de acêsta, atunci muiarea lui se desparte de bărbat și, și ia și zestrele ei tôte și darurile cele dinaintea nuntel.

[Zvi]. Socoteste de judecata legii împărătești ce e mai sus, că nu zice pentru furtisagul beséricilor și a mormânturilor : ci de împreună iaste lucrul furtisagului, cum am zice, de va hi fur bărbatul sau muiarea, și se va vădi cu

mărturiu adevărate că au furat, sau ale beséricilor, sau ale mormânturilor, sau bucate ale ômenilor : atunci se desparte.

Pentru omul rob sau muiarea robă că se desparte.

Glava 222. [Armenopolu]. Deslêgă-se adecă desparte-se nunta și când se face rob bărbatul sau muiarea, și peste trei ani nu se va auzi nemica că iaste viu sau vie, unul sau altul fie carele dintr'amândoi carele s'au robii.

Pentru muiarea carea va fi fost robă și o vor hi spurcat, să nu o despartă bărbatul.

Glava 223. [De în Pravila de obște]. Porunceste tocmitrea legel, întrun cartea șase-zece titla a opta, glava 12, că muiarea care se va spurca de silnici, sau de prădătorii cari o vor robi și apoi va scăpa sau se va slobozi și va veni la bărbat și, aceia nu se cade să o dosădescă cine-va, nici ei să o gonescă, pentru că fără de voia ei i s'au făcut aceia și în silă, drept aceia va acesta canon să i se iarte muerii și să o ție bărbatului și iară să nu o despartă, decă vreme ce i s'au făcut în silă fără voia ei, și lêgea beséricel porunceste, muiarea carea se va spurca cu dâsila de păgân, aceia n'are nici un canon.

Pentru Bărbatul ce și va goni muiarea, și o vor spurca alții acela să nu o despartă.

Glava 224. [Zonara]. Bărbatul deși va goni muiarea afară de casa lui, și ea nu va avea ce face și unde va mânea, deacia va vrea să mERGă la vre o rudă a ei, sau la alt credincios cunoscut priaten, iară pre cale se vor afla niscare ômeni făcători de rău și o vor fi spurcat cu dâsila, însă de acêsta muiarea nu se osândeste nici se canonește, nici să desparte de cătră bărbatul ei, pentru că vina carea o au spurcat au fost singurul bărbatul ei, carele o au gonit afară de casă și tótă greimea și canonul curviei asupra lui se dă ca un vinovat păcatului, iară muiarea rămâne nevinovată, și pentru curvie nu se canonește nici ia altă pedepsă : numai ce locuiaște în casa bărbatului și împreună cu dânsul ca și mai înainte, un trup și stăpână casii și bucatelor lui.

Pentru bărbatul sau muiarea gubavă că se desparte.

Glava 225. [Leu și Constantin împărași]. Desparte-se bărbatul de muiare de va fi mișea sau gubavă, așijderea și muiarea se desparte de bărbat și de va fi mișel sau gubav.

Și de se va tâmpla să aibă acea bolă muiarea, și se va despartă, atunci bărbatul să pörte grijă de hrana ei până întrun tótă viața ei ce va trăi.

Pentru rudenія sfântului botez se desparte.

Glava 226. [Matei]. Când va priimi neștine coconul său de la sfântul botez, adevărat îl va boteza : atunci se desparte de muiare și când că o au făcut soră sufletescă.

Pentru rudenія fecioriei de suflet că se desparte.

Glava 227. [Iară a celui de sus]. De va face neștine fecior de suflet pe ginere-său, a tunc se desparte ginerile de fi-sa, pentru că o au făcut soră sufletescă : drept aceea va lua altă muiare.

Pentru nunta cea fără de lege că se desparte.

Glava 228. [Iară a celui de sus]. Muiarea carea va lua bărbat, și se va afla fără de lege, atunci pôte să se lase de dânsul, și să ia alt bărbat, așijderea și bărbatul pre muiare.

Pentru a patra însurare că se desparte.

Glava 229. [A Dumnezeeștilor dascăli]. A patra însurare se desparte fără de nici o socotă, pentru că e afară de lege, și aceea nuntă nu se chiamă ci viață porcăscă adevărat cum se tăvălesce porcul în tină și să întină și se împute, așijderea și cea a patra însurare ce se însoră omul.

Pentru nevîrsta nuntăi că și aceea se desparte.

Glava 230. [A Postnicului]. Nunta cea ce nu e de vîrstă, aceea fără de nici o socotă să se despartă, și nevîrsta se chiamă când nu iaste bărbatul de patru-spre-zece ani și muiarea de doi-spre-zece : ci mai puțin.

Pentru bărbatul carele se va afla cu muiare și afară de fire că se desparte, și pentru canonul lui.

Glava 231. [Acăsta iaste scris la o Pravilă veche de la Ohrid]. Bărbatul de se va afla cu muiarea lui afară de fire, care lucru iaste afară de firea omenescă, acela să se despartă de intru alesul și blagocstivul nēm al creștinilor, ca o amestecare rea și lucrul rușinat, și să se despartă de dânsul muiarea, fără de cuvântul nemănuși și săși ia totă zestreă ei și darurile cele dinaintea nuntăi, și de într'averea lui cât va fi a treia parte de darul nuntăi denainte, atăta să ia.

[Postnicul și Grigorie Solomeanul]. Carele va face cu muiarea lui afară de fire, acela preot să nu se facă, ci numai să se despartă de tot de dânsa, și deca se va despărți atunci să se canonescă cinci-spre-zece ani să nu se cuminece.

Pentru bărbatul cu muiarea, cari vor fi vre unii de întrânsii eretici se desparte

Glava 232. [Sântul Săbor]. Canonul 72

al sfântului săbor poruncăște, că de va lua bărbatul pravoslavnic muiare eretică, sau pravoslavnică muiare să ia bărbat eretic, atunci să se despartă.

[Sântii părinți]. Iară de se va suferi par-tea ereticului să se întorcă de în eres, să se facă pravoslavnic, atunci să nu se despartă.

Pentru bărbatul carele va avea muiare să se îndrăcescă și va să o lase.

Glava 233. [Nearoa împăratului Leu în-teleptul 111 și 112]. De va avea neștine muiare carea se îndrăcescă, acela să nu o despartă, numai ce să o aștepte ani trei, deca de se va tămădui, să o ție iar să nu o despartă, iară de nu se va izbăvi după acei trei ani de aceea pa-timă a dracului : atunci să o lase și să ia alta.

Așijderea și muiarea de se va tâmpla să vie la bărbatul ei patimă ca aceea a dracu-lui, trebuie săl aștepte cinci ani, iar deca deca se va afla tot într'acea patimă, și nu se va izbăvi de dânsa, atunci să fie volnică muiarea să se despartă de bărbatul ei și să ia altul, iară de se va hi tâmplat să hie avut cea hălă sau bărbatul sau muiarea mai înainte de ce nu se făcuse nunta : atunci de grab să se despartă fără de nici o îndoire, și cum am zis mai sus așa să hie, ca bărbatul să aștepte pre muiare trei ani, și să o hră-nescă și să pôte grijă de tămăduirea ei, că așa poruncăște tocmela 22, a patra titlă a cărții 24. Așijderea să facă și muiarea la bărbatul ei, iar a lua alt bărbat voe n'are cum au poruncit mai sus până ce se vor împlăa acei cinci ani.

Pentru patima sau lovitură ce lovește pre om și cade jos de se bate sau se tăvăleşte și i merg spumele, cum se judecă la adevărata marea beserică până astăzi.

Glava 234. [Caută de vezi răspunsul Pa-triarșesc]. La muma și stăpâna tuturor besé-ricilor, ce se zice la adevărata mare beserică, cea patimă a loviturilor așa se judecă și se socotește de al tuturor biruitoari prea sfântul și a totă lumea patriarh, și de Dumnezee-scul și sfântul lui săbor, însă cum și muiarea de va hi avut cea patimă mai dinainte de ce nu se va hi fost blagoslovit cu bărbatul ei, și se va mărturisi de mărturi credinciose : Atunci degrab se desparte fără de nici o îndoire acel bărbat de către muiarea lui, șiși ia altă muiare. Iară de va fi venit cea pa-timă muerii deca se va fi fost blagoslovit cu bărbatul ei atunci să n'aibă nici o voe nici putere acel bărbat al ei să o despartă adevărat o lase, până întru totă viața lui nici în-tr'un chip. Drept aceea de se va tâmpla cea patimă de lovitură să vie și la bărbat, așij-derea și muiarea să n'aibă nici o voe să ia

alt bărbat până într-o totă viața aceluia bărbat al ei. Iară cum am zis mai sus de va fi fost avut acea patină mai înainte de ce nu se blagoslovesc cu muiarea lui, atunci să aibă voie acea muiare a lui să se despartă de dânsul fără de nici o îndoire. și să ia pre alt bărbat neoprită.

De se va tâmpla cuiva să se ducă într-un alt loc, și acolo să fie posadnice, sau să nu trimită muiarii lui cheltuiată de hrana vieții ei, acela să se despartă.

Glava 235. [Nichita Mitropolitul Iașiei]. Muerii căria se va duce bărbatul de la dânsa și va șede într-alt loc, și acolo să ia posadnică să fie, atunci acea muiare a lui n'are voie să ia alt bărbat, numai ce să'l aștepte trei ani să se întorcă la dânsa, și acel bărbat să 'și lase posadnica, și să fie pre acea muiare pre lege, iară să nu o despartă, nici ea să nu se mărite a doa oră până va fi bărbatul ei viu iară dacă va muri, atunci să fie slobodă a se mărita cum zice Apostolul.

[Caută de vezi răspunsul Patriarșesc]. Însă tocmeală aceștia așa s'au făcut cu judecata săborului, de Vlădica al tuturor prea sfântul și a totă lumea Patriarh Chir Dionisie, vă lăto 7062 meseța Fevruarie, căci când se tâmplă bărbatului să se ducă într'all loc și să se zăbovescă cinci ani de la casa lui, și nu 'și va aduce aminte nemică de muiarea lui, sau să 'i trimetă de cheltuiala hranei ei, sau carte, ci o va lăsa de tot fără de nici un ajutoriu, împreunare ca aceia să se despartă de tot fără de nici o opră și să fie volnică muiarea să 'și ia alt bărbat pre lege. Deci de atunci această tocmeală așa se judecă de adevărata marea beserică, și de toți sfinții Arhierii, ca pe dreptate și pre lege ce iaste și se cade.

Pentru muiarea caria i se va duce bărbatul, sau se va face rob, sau se va duce la oște și se va face perit și ea va vrea să se mărite.

Glava 236. [Marele Vasile Canonul 31]. Canonul 31 al Marelui Vasile zice, muerii căria i se va duce bărbatul afară într-altă cetate, sau oraș sau sat, să facă cale, sau la oște și se va face perit, și decia nu se va mai auzi de dânsul ce s'au făcut, iară muiarea de nu va aștepta să auză mai adevărit de mărturiile credincioase să mărturisască pentru bărbatul ei murit-au n'au murit și va vrea să se mărite să ia alt bărbat, aceia să se judece ca o curvă.

[Săbor 6. Canon 14]. Însă de se va tâmpla să călătorească neștine, sau se va duce la oște, și nu se va auzi de dânsul că trăiaște, iară muiarea se va mărita, apoi el se va întorče la moșie și la casa 'și și va afla muiarea mărită după alt bărbat, atunci de va

vrea o va despartă de acel bărbat și o va lua ca o femeie a lui. decia nici bărbatul carele o au luat, nici acea muiare care l'au luat să pedepesc, căci că n'au știut că trăiaște și iaste viu.

Iară de se va tâmpla să nu vrea muiarea pre bărbatul cel de întâiu. ci numai pre bărbatul cel de al doilea, atunci să nu o lași să ia pre acel bărbat al doilea, iară de nu va vrea să se despartă de voe, atunci să o despartă și fără de voia ei, și ca o curvă să o canonești.

[Leu și Constantin împărați]. Numai acele mueri ce se iartă și nu se canonesc, carele decași văd bărbații lor cei de întâi, sau vor auzi că trăesc, într'acel cēs își lasă al doilea bărbați ai lor, și merg într-altă casă de șed până 'și vor dobândi bărbații lor cei de întâi.

[Zri]. Iară muerile carele vor auzi că trăesc bărbații lor, sau 'i vor vedea că au venit, și nu vor mēge după dânsii, ci vor să fie ceaia bărbați ai doilea, iară nu pre cei de întâi pre lege: atunce nici o ertăciune lor nu e nici au, numai ce să canonesc ca niște curve.

[Armenopolu]. Bărbatul ce se va duce într-o călătorie, sau la oște, și nu va veni multă vreme, atunci căți ani se va zăbovi tot să 'l aștepte muiarea, iară de nu va veni căți de la dânsul, și va auzi că au murit: atunci numai decât să nu ia alt bărbat, până nu se vor afla mărturiile credincioase să mărturisască cu jurământ pre Dumnezeuasca și Sfânta Evanghelie cum știu de acel om că au murit, atunci să se facă zapis pre mărturia acelor mărturiilor și să 'l fie pentru adevărită, decia să fie volnică muiarea să ia alt bărbat al doilea pre lege.

[Nearoa a lui Leu înțeleptul împărat]. Iară pentru cei robiți Nearoa lui Leu înțeleptul poruncēște, muiarea să nu afle vinuială, pentru bărbatul ei carele se află în robie să ia alt bărbat, iară de va și lua alt bărbat: atunci să fie volnic bărbatul ei cel ce 'l e pre lege, când va veni de în robie să o despartă de acel bărbat al doilea, sau o i: acel de întâi ca pe un mădular al lui.

[Matei]. Afară de vinile cele ce s'au scris mai sus de va îndrăzni cineva să se despartă de muiarea lui și să ia alta, acela să se afurisească, și de la beserică să se gonască până ce se va întorče de o va lua.

Pentru bărbații ce vor lua două mueri, și pentru muerile celea ce când le vor lipsi bărbații de acasă, iară tale se vor mărita.

Glava 237. [Zac. 1]. Cea ce va lua două mueri și se va cununa cu amândoa, ce se dīce cu una într'un loc, cu alta într-alt loc, și vor fi vie amândoa, acesta lucru după Prăvilele celor împărați bătrâni vechi de demult, unora ca acelora li s'au fost făcând mōrte, iară

în vécul de acum. se cértă după voia judecătóriului, ce se zice saú s'á bage în ocná, saú 'l vor purta pre în târg cu pialea gólá pre tóte ulítele, și s'á i se ia tóte bucatele sá fie Domnești, pentru cá nu i se máf cuvine sá áibá bucate, de vréme ce ș'áú perdut cinstea și iaste de ocará și de tótá rușinea.

[Zac. 2]. Pre unele locuri pre uní ca aceștia carí iáu doá mueri, pórtá'y pre ulíte cu pialea gólá șezând cálare pre măgariú și 'l tot bate cu doá furci ce torc muerile, așjiderea și pre mueri pre céle ce iáu doí búrbați iară le pórtá cu pieile góle pre măgarí. și le bat cu doá cománace, saú cu doá ișlice.

[Zac. 3]. Intr'un chip se cértă muiarea ce va lua doí búrbați ca și búrbatul ce ia doá mueri.

[Zac. 4]. Cella ce va avea doá mueri la vrémea lui cându'y în tótá vârsta: acela e judecat numaí sá fie de mórté.

[Zac. 5]. Cella ce se va cununa cu doá mueri și sá fie anádoá v'y, acela face prepus sá fie eretic, drept aceea trebuie sá 'l întrebe, ce gând are sprétaina cununiei carea iaste de o ține beserica; și de se va găsi sá fie eretic, atunci se va certa cu mórté cumplită.

[Zac. 6]. Cella ce va lua doá mueri și amándoá júpanése, acela sá se cérte după cum va fi voia judecătóriului, ci însă voia judecătóriului atáta se tinde cátu'y va lua și v'áta.

[Zac. 7]. Nicí un vliádica saú patriarh nu póte nicí într'un chip sá slobozescá pe vre un búrbat sáși ia doá mueri, saú muiarea sáși ia doí búrbați.

[Zac. 8]. Muiarea care se va cununa cu un búrbat carele va avea și altá muiare vie, aceea de va putea aráta la judecătóriu cu bune și credincioșe márturií ca acelea, cum n'áu știut cá are muiare aceea nu se va certa: iară de nu vor aráta cu márturií, atunci se vor certa amándoí.

[Zac. 9]. Când se va afla cum n'áu știut muiarea cá are búrbatul și altá muiare, iară după aceea se va aráta și muiarea cea dintâi, atunci de va putea aráta la judecătóriu cum ea n'áu știut cum el are și altá muiare, atunci póte sáși ia zestrele ce'y va fi dat, și alt tot ce'y va fi dárui. Iară de'y va fi dárui și el ceva, atunci póte sá nu'y dea lui nemic de în ce va fi fost a lui. Iară de se va afla cum márturiile ei nusínt deplin nicí adevárate, atunci cu dárurile ce'y áú fost dat búrbatul va piarde și zestrele ei și așa vor fi tóte Domnești, iară pre dânsa o vor certa împreună cu búrbatul.

[Zac. 10]. Când va lua muiarea al doilea, búrbat socotind cum cel dintâi este mort, atunci de va putea aráta înaintea judecătóriului cu márturií ca acelea destoinice de a se créderea cum iară áú adevérit cu nedéjde sá fie mort, atunci nu se va certa, iară de nu vor fi márturiile ómen de credință, și va cu-

nóște judecătóriul cá ímblá fără ispravá: atunci se va certa muiarea.

[Zac. 11]. Tóte Pravilele ímpárești, daú voe mueri sáși ia al doilea búrbat, când va rămânea de búrbat, o semá de vreme după cum s'áu tocmit, cum s'ar zice dacá se va afla cum 'l-áu robít búrbatul, atunci sá 'l áștepte cincí ani, numárándu'y de în ce vréme 'l-áu robít, iară de i se va fi dus búrbatul la óste, ce se zice s'á fie slujitorú, pre acela sá 'l áștepte patru ani cum áú fost anií cel vechi de demult. Iară acum într'acest véc, scrie sá áștepte zéce ani.

[Zac. 12]. Cella ce áú fost singur ítiitorú marele ímpárat Iustinian, dá ínvátáture cum sá náibá voe nicí putére sá se máf márite după al doilea búrbat, mácar de ar áștepta cáti ani de mulți, decá nu va putea ales lucru sá íntelégá de búrbatu'y viú e áú mort, ci numaí când va íntelége fórté adevárat: atunci va fi slobodá.

[Zac. 13]. Mórtéa búrbatului se arátá pre véste, când se aude viú e áú mort. Iară când se va auzi cá iaste loc nu departe, atunci nu ájunge cu atáta sá zică neștine cum áú auzít, ci sá zică cum 'l-áu vázut cu ochií mort, atunci sá crezá.

[Zac. 14]. Când se va afla numaí o márturie sá zică cum áú vázut pre búrbatul cutária mort, atunci ájunge atáta sá arate cum iaste acela mort, și atunci cu acéstá márturie póte muiarea sá se márite sáși ia și al doilea búrbat.

[Zac. 15]. Póte muiarea sá trimiță un om acolo unde 'l-áu fost búrbatul sá ínrébe de viú de mort, si cum va spune acela, judecătóriul va créde și va da voe mueri sá se márite sáși ia alt búrbat. Ínsá trebuie sá socotescá judecătóriul de va fi cel om ce áú trimis om ca acela sá fie destoinic de a'l putea créderea.

Pentru cela ce se va afla cu sócrá-sa și de canomul lor.

Glava 238. [Mateiú]. De se va afla cineva cu sócrá-sa trupéste, adecá sá facá pácat cu muma logoditei lui, saú cu altá rudenie după trup a ei máf nainte de blagoslovenia logoditei lui, atunci sá nu se facá aceea nuntá. ci sá se opréscá. Iară decá se va fi blagoslovit cu femeia lui, atunci i va fi venit acel pácat de'l va fi făcut împreunare de sânge, atunci nunta sá nu se despartá, ci numaí sá se canonească ceia ce áú făcut amestecarea de sânge.

[Postnicul]. Iară canonul lor iaste ani 12, și 'l vor táia și máf puțin de vor vrea se facá post, metanií, și milostenie.

Pentru cela ceși va despărți muiarea de ríul saú de vina altei mueri.

Glava 239. [Mateiú]. Deși va despărți,

neștine muiarea, de vina alții mueri au văduv, au fată, atunci nu lasă pravila să ia muiare pre ceea ce au fost vină de ș'au despărțit muiarea lui pentru dânsa.

Pentru curvie și de canonul ei.

Glava 240. [Apostoli, Zac. 48]. Canonul al sfinților apostoli poruncеște, că cineși va lepăda muiarea fără cuvânt de vină, adică să o gonască de în casa lui, atunci nu pōte să ia alta, numai ce se afurisește.

[Matei]. Carele se va vādi că au îmblat cu o muiare, acela nu pōte să o ia întrununtă, adică să se blagoslovеască cu dânsa.

[Deslegare]. Un om au avut muiare, și au îmblat cu alta, deacia s'au lăsat de acea curvă, și ș'au ținut pre muiarea lui cea blagoslovită, apoi nu s'au mânat multă vrēme ci au murit muiarea lui cea blagoslovită, deacia el au vrut să ia pre cea ce îmbla cu dânsa mai nainte, iară sfinții părinți dec'au văzut așa opri't'au acēsta cu totuluși tot nici cum să nu se facă, că măcar de s'au și lăsat de dânsa de tot și s'au părăsit, iară până au fost muiarea lui vie el au tot îmblat cu dânsa, pentru aceea nu pōte acēsta să facă nuntă, căci că iaste fără de lege.

[A lui Armenopolu]. Cine să va vādi întrucurvie, măcar de nu va eși de față, acela nu pōte să o ia muiare, că l'au bānuit omenii că au îmblat cu dânsa, ca să nu se adevēreze bānuiala să zică omenii că adevărat au îmblat cu dânsa pentru aceea o au luat muiare.

[Marele Vasilie]. Iară pentru canonul curviei zice Marele Vasilie, să nu se cuminece anī 15.

[Săborul Anchira]. Iară sfântul săbor dela Anchira, Canonul 20 poruncеște, pe prēcuvariul ca pre un curvariū s'ă canonești, adică anī șapte.

[Canonul 20. Postnicul]. Iară Dumnezeuescul patriarh postnicul poruncеște după 3 anī să se priceștuiască sfinței priceștenii, iară așa adevărat să mănānce sec la al noālea cēs, și metani 250, iară de nu vor face acēstea, atunci să fie în canonul de sus, care au zis purtătorii de Dumnezeu părinți ai săborului dela Anchira.

Pentru omul careleși va afla muiarea curvind și va ucide pre dânsa și pre curvariū sau o va ucide fără de vină, sau fără de voia lui.

Glava 241. [Leu și Constantin împărați]. Deși va afla neștine muiarea să facă păcat cu alt bărbat, adică să curvēască, însă de va ucide pre dânsa, și pre curvariū, acela nu se pedepsēște adevărat de'i va afla în lăuntru în casa lui, iară de'i va afla a-

fară de casa. și'l va arăta cu mărturi cre-dinciose, atunci se desparte de dânsa, și'l dobāndēște și zēstrele cum zic pravilele.

Iară de o va ucide de voe necurvind, acela altă muiare să nu ia, numai ce să se canonească anī 20 să mănānce sec și să nu se priceștuiască.

[Nichifor Tîrigrădēnul]. Iară de o va bate pentru vre o vină, și pentru o mică lovitură va muri fără de voia lui. acela să se cērte a treia parte de ucidere, deacia de va vrea se va însura, căci că s'au făcut fără de voia lui acea mōrte.

Pentru ucidere și câte feluri de ucideri sunt.

Glava 242. [Zac. 1]. De vrēme ce vom să grām și pentru ucidere, ce se zice pentru mōrte de om, întâi se cade să știm, cum un felu de ucidere se chiamă grabnică, iară alta se chiamă apestitoare. Dec' cea grabnică se chiamă într'acesta chip, când cel ucis nu iaste uciderea a lui: ci au fost să ucigă pre altul, iară graba au pripit de au ucis pre dānsul în locul acelaui, uciderea cea mai apestitoare așijderea se chiamă, că au fost să ucigă pre dānsul, iară el au ucis pre altul în locul lui: cum s'ar zice, că apestitoriul au pus vina lui asupra altuia, și au ucis pre acela în locul lui.

[Zac. 2]. A doa se cade să știm cum alt felu de ucidere se chiamă cu înșelăciune, când se tāmplă cum s'ar zice cu înșelăciune și cu poftă de ucide unul pre altul. Altă ucidere se chiamă cu nesocotință. când cum s'ar zice, nu ar avea neștine nici cu gândul a gāndi, nici cu inima a pofti să facă ucidere, ci numai căci se va mân'a pre un om de'l va înjura și'l va bate, deacia dintr'acea bātaie i se va tāmpla mōrte, atunci acea ucidere se chiamă pentru nesocotința lui că s'au nemeritū de i s'au prilejit mōrtea de mānile lui altă ucidere iaste iarăși de se chiamă cu greșală într'acesta chip. când aruncă neștine într'un dobitoc, sau într'o pasăre cu o piatră, și se nimerēște de lovēște pe vre un om și'l ucide: acēsta se chiamă ucidere cu greșală.

[Zac. 3]. A treia să știm încă mai adevărat, în ce chip se chiamă mōrte grabnică, când se va prileji doi omeni să se ia a se prici de în cuvinte pânăși vor aduce aminte de vor pomeni de multe lucruri, dec' deintr'acole cuvinte se va rāni unul la inemă și'l va birui mânia, și'ntr'acel ceas va sārī asupra lui și'l va ucide de tot într'acel loc, iară deși va mai îngādui firei într'acea dată, și va mai socoti, și fiind biruit de vrajbă se va apuca și'l va ucide. acēsta ucidere iaste mai rea de cāt ceia de întâi: acēsta se chiamă mōrte apestitoare, pentru că o face omul cu tot de-adinsul.

[Zac. 4]. A patra să știm cum ucide unul pre altul și'l omōră cu fie ce fel de mōrte,

aŭ cu mâinile'î şugrumă, sau 'î năduşaste împresurându'î cu ceva până crapă. cum de multe-ori se prilejaste şi acestor coconî micşori, cându'î năduşesc în aşternut muerele celea cē'î aplēcă. sau cându'î va călca cu picîórele, sau 'î va ucide cu pumnîl poncişî în inimă până'î va omori. sau 'î va bate cu capul de părăte până'î va omori : acēstea tóte le face pentru să scape de certare cu înşelăciune, iară de se va vădi, atunci acela să se cērte ca un ucigător.

Pentru pedepsa ucigătorilor de ómenî ce li se cade după deala lor să li se facă.

Glava 243. [Zac. 1]. Pedepsa ucigătoriu-lu'î nu iaste alta fără numai mórtea, după cum scrie sfânta Scriptură cea vechiă şi cea nouă, şi după cum daŭ învăţatură pravilele.

[Zac. 2]. De ar fi neştine boiaren, sau de ar fi femeae, nemică nu se va folosi cu aceia să pótă scăpa de pedepsa uciderei : ci tot se va pedepsi boiarenul şi muiarea, decă vor face uciderea ca şi fieşî cine de în cei mai proştî ómeni.

[Zac. 3]. Uciderea ce o va face muiarea sau robul, sau cel slobod, sau cunoscut, sau necunoscut, aceia depurarea tot într'un chip se vor pedepsi.

[Zac. 4]. Cella ce va ucide cocon micşor, acela se va pedepsi mai cu rea mórte, de cât cela ce ar fi ucis bărbat deplin.

[Zac. 5]. Cella cē'şî va ucide fata în césul ce o va afla curvind cu cine-va, acela nu se va pedepsi ca un ucigătoriu.

[Zac. 6]. Cella cē'şî va ucide muiarea în vrêmea când o va găsi curvind cu altul : acela nu se va pedepsi ca un ucigătoriu.

[Zac. 7]. Cella ce se va apăra de vrăjmaşul lu'î să nu'î ucigă, şi de va ucide el pre dănsul, acela să n'ăibă nici o certare, mai vartos la vrême cându'î va vedea că vine asupra lu'î cu arme pentru să'î ia viaţa, iară de va putea să se sprijînescă într'alt chip cunoscând că n'are putere să'î ucigă, iară el într'o pizmă totuşi 'î va ucide, sau de'î va ucide într'altă dată, iară nu într'acela cés când venia asupra'î : atunci să aibă certare ca şi ucigătoriu.

[Zac. 8]. Cella ce va ucide pre cine-va cu greşală şi fără de voia lu'î, acela să nu se cērte ca un ucigătoriu.

[Zac. 9]. Cella ce va vrea să scape dinaintea vrăjmaşulu'î său, şi într'alt chip nu va putea, ci va arunca cu vre-o piatră, iară vrăjmaşul se va pleca, piatra va nemeri pre altul şi'î va ucide, atunci de vrême ce se va afla că'ntr'acel loc n'aŭ fost alţi ómenî strănşî pe lângă acel vrăjmaş, fără numai acela, atunci acela să n'ăibă nici o certare ca un ucigător. Iară de vor fi fost ómenî mulţi strănşî preiur acel vrăjmaş şi el aŭ aruncat cu piatră, atunci se va pedepsi.

[Zac. 10]. Cella ce va răni pre altul nu cu rană de mórte, iară el se va lenevi şi nu va păzi curând să se tāmăduiască sau va fi făcut alt ceva împotriva ranei, aŭ va fi măncat sau băut, şi se va fi obrintit şi dintr'aceia i se va fi tāmplat de va fi murit, atunci cela ce 'î-aŭ rănit nu se va certa ca un ucigătoriu, ci mai puţin cum va socoti judecătoriu.

[Zac. 11]. Ori care boiaren va face mórte degrab ce se zice va omori pre cine-va întâia dată cât vor încēpe a se prici de în cuvinte, atunci de se va prileji acel boiaren să fie de trébă, şi de folos acei ţări, şi de va avea avuţie, atunci se va pedepsi cu banî mulţi, după cum va fi voia judecătoriu-lu', numai căc iaste om de trébă ţări, iară de nu va da banî preste doă trei zile, atunci să'î facă mórte şi aceluia; iară de va fi uciderea ce aŭ făcut apestitoare, nu va figrabnică, cum s'ar zice, decă se vor fi pricit 'î va fi ucis peste vr'o doă trei zile, sau de'î va fi cel ucis ceva rudă, sau 'î va fi ucis cu înşelăciune, sau alta asemenea acestora : atunci nici într'un chip să nu se pedepsescă cu banî ci numai cu mórte pentru mórte. Aşjiderea şi când se va prileji de va face ucidere vre un boiaren, şi de nu va fi nici de o trébă ţări, acela de ar da că'î banî, tot nu se va putea răscumpăra, fără numai când ar da niscare banî să ajutórască la vre o nevoie a ţării. Iară care boiaren bogat, se va fi izbăvit cu banî de mórtea cea grabnică, şi apoi iară'şî va fi făcut al doilea rând iară aceea ucidere grabnică, acela nu s'ar putea mai plăti cu banî, măcar de ar scóte ţara din ce nevoie, sau măcar de l'ar ajutori şi alţi străini cu ce ar putea să'î plătescă : tot nu iaste puţinţă cu nemica să'î isbăvescă, pre cela ce va fi făcut doă morţi grabnice, ci numai să i se dea pedepsă ca unui ucigătoriu, iară într'alt chip nu póte fi.

[Zac. 12]. Când se va prileji vre un om de clirosul besericî să facă ucidere grabnică, atunci acela se va pedepsi cu acesta, să'î ducă la o mănăstire departe, să şadă acolo în tótă viaţa lu'î, iară de'şî vor prepune că va să fugă, atunci să'î închiză într'o temniţă să zacă acolo până la mórte, iară acum drept ucidere grabnică, de va face cine-va de în cliros, trimitu'î de'î bagă în Catargă, iară drept mórtea cea apestitoare, fac mórte drept mórte.

[Zac. 13]. Fie cine de în cliros póte să'şî dăruiască cinstea sa ori cu'î va vrea, carea aŭ avut de la beserică, însă să facă acesta mai nainte de ce'î vó osândi judecătoriu spre mórte, şi mai nainte de ce'î va certa ca pe un ucigătoriu.

[Zac. 14]. Ucigătoriu încă fără de ce'î vor pedepsi cu mórte, iaste datoriu încă să şi plătescă rudelor celui ucis tóte cheltuialie ce aŭ făcut, cât aŭ dat la vrac, şi alte ce se vor fi păgubit pe ranele lu'î. Şi încă mai iaste datoriu să plătescă mórtea rudelor, ce se zice să plă-

tască pre zi câte-va zile înainte, pe cât va fi voia judecătorului. Dreptatea arată că ar fi trăit acel mort în lume, și încă iaste dator să hrănescă și coconii celui mort, și încă și pre ceia l'alți omeni ce va avea cari l'-au fost el hrânind până au fost viu.

[Zac. 15]. Ucigătorul nu iaste datoriu nici cu o cheltuială, când va fi făcut uciderea în greșală, sau când va fi făcut ucidere pentru să scape de vrăjmașul lui ca să nu l'ucigă pre dânsul, fără numai de va fi ucis pre altul în locul vrăjmașului său, cum s'ar zice pre cela ce au intrat la mijloc să l' desparță, sau și cela ce au fost stând aproape lângă vrăjmaș.

[Zac. 16]. Căruia i se va tâmpla să și ucigă pre tată-său pre acela în zilele cele vechi, întâi l' bătea cu vine de boi verzi forte tare, decia atunci viu l' băga într'un sac și într'acel sac băga și un câne, și un cocoș, și o năpărcă, și o maimuță, decia l' arunca în mare, sau în apă cu toate cu acestea, însă de vrea fi aproape marea, iară de nu, el îl lepăda unde știa niște heri selbatice.

[Zac. 17]. Iară acumă l' lasă pre voia judecătorului de le daū mörte mai cumplită de cât altora, cum s'ar zice, întâi le taie mâna ceia ce au ucis într'acel loc unde au ucis pe tată-său, decia îl lăga de cödele ca lor, și l' duc trăgându l' pre ulițe până la locul cel de pierzare, decia întâi îl taie capul, decia l' taie șuvițe, sau și ntr'al chip după cum va socoti, iară nici într'un chip nu se cade să l' îngrope în pământ.

[Zac. 18]. Cela ce va ucide pre altul, carele au fost fiind moșile culva într'acesta chip, ca să cază pre mâna lui, atunci de vreme ce se va arăta lucrul c'au făcut una ca acesta, atunci nici el, nici feciorii lui, nu vor încăpea să moștenescă acele ocine : ci rămâne moșia să fie Domnescă, de vreme ce nu vor fi alți moșneni de intr'aceea spiță care au fost ucigătorul.

[Zac. 19]. Ori cine și va ucide muiarea, sau muiarea pre bărbat, atunci ucigătorul n'are nici o trebă la ocine, ci se vor da părinților, iară de nu vor fi părinți al celui ucis, atunci acele ocine să le fie Domnia.

[Zac. 20]. De va lăsa cine-va bucatele și ocinele sale cu zapis vre unui om să fie toate ale lui după mörtea muerii lui, sau a vre a unui cocon a lui, și decă va lua cela zapisul atunci va fi urit a aștepta, ci va omori pre ceia ce țin ocinile, ca să apuce mai curând el, atunci va piarde acela tot cătu l' spune zapisul, și ocinele vor fi Domnești, iară pre acela de în afară de pagubă l' vor certa întru tot ca și pre un ucigătoriu.

[Zac. 21]. Când va fi un om bolnav, și va lăsa culva să moștenescă mult puțin ce va avea, și l' va face și zapis, iară acel moșnen nu va griji de dânsul să l' aducă vre un vraciu

bun, să l' păzescă când al dör l'ar tămădui, ci l' va lasă așa negrijit și nesocotit, și de va muri bolnavul, atunci acela și va piarde moștenirea, și vor fi toate bucatele și ocinile Domnești.

[Zac. 22]. De vreme ce ocinile ucigătorului se trag de în bătrâni, ce se zice de la părinți, atunci coconii ucigătorului nu și vor piarde ocinile carele li se vine de la moșusău, nici vor putea să fie Domnești : ci se vor lua numai ocinile ce va fi dobândit ucigătorul.

[Zac. 23]. Cela ce va răni pre altul, și nu l' va omori acela nu și va piarde moșia, și mai vărtos când se va tâmpla după ce se va tămădui de acele răni, de l' va face și zapis și l' va lăsa pre urma lui să l' fie moșile.

[Zac. 24]. Cela ce va omori muiarea, acela e ca și cum s'ar omori pre tată-său.

[Zac. 25]. Ori cine și va omori muiarea, acela și va piarde tot venitul ce va fi având de ocinile ei, fără numai când o va găsi curvind cu altul, pentru căci că atunci nu va piarde nemica de în toate veniturile ei.

[Zac. 26]. Muiarea ce și va omori bărbatul, aceia nu numai ce și va piarde veniturile cele ce va fi avut de la bărbat : ci încă și zestrele sale toate le va piarde că se vor lua Domnești.

[Zac. 27]. Când se va prileji un om casnic în viața lui să și dăruiască avuția sa femeii sale, sau femeia bărbatului său, acest dar se va adevăra după mörte, iară nu în viață, însă și mörtea să le fie de în fire, iară nu de vre o nevoie.

[Zac. 28]. Cela ce nu va chiuma vraciu la hola muerii lui, să l' cumpere de tot felul de vracevanii și de alte de toate bucatele ce l' vor trebui, și de va muri : atunci de intr'aceia hola piarde-va bărbatul tot venitul ce va avea de pre ocinile muerii și, sau măcar de l' ar fi și dăruit ce-va și aceia vor lua, sau și alt lucru ce va fi după obiceiul locului, cum s'ar zice ori ce ar avea.

[Zac. 29]. De se va prileji să nu se afle vraciu acolo, atunci iaste datoriu bărbatul, să trimetă unde va găsi să l' aducă de va fi aproape, iară de va fi departe nemica nu e datoriu.

[Zac. 30]. Muiarea de nu va chiuma vraciu la hola bărbatului, sau de nu l' va nici socoti, aceia nu piarde nemica de în venitul ei ce va avea dela bărbat.

Pentru cela ce și va ucide pre tată-său sau pre muma-sa, aceia ce pedepsă li se cade să ia.

Glava 244. [Zac. 1]. Cela ce și va ucide pre tată-său, și pre muma-sa, sau pre moșe-său, sau pre moșe-sa, acela ce și ucide părinții, mai cumplită pedepsă să aibă de cât alți ucigători.

[Zac. 2]. Ucigătorul de părinți se chiamă șz

cela ce'și va ucide feciorul, sau nepotul, sau de va lua neștine fecior de suflet, iară apoi să'î ucigă, sau el pre dânsul, acela se chiamă ucigătoriu de părinți, și se va pedepsi și acela ca și unii de aceia.

[Zac. 3]. Nu are nevoie nimenilea să'și o-móre feciorul măcar în ce greșală l'ar găsi, iară numai când i se va prileji care cumva: atunci să spuie judecătoriuului.

[Zac. 4]. Cella ce va ucide pre vre un diregătoriu și judecătoriu al vre unui loc, acela ca și cel ce'și va ucide părinții se va pedepsi.

[Zac. 5]. Cella ce'și va hienli moșia și nașterea de unde a născuț, acela mai cumplit să'î certe, de cât pre un ucigătoriu de părinți, de vrême ce se cade mai bine să'și ferescă și să'și socotescă neștine moșia, de cât părinții ce l'a'u născuț.

[Zac. 6]. Ucigătoriu de părinți se chiamă încă și cela ce'și ucide pe frate-său, sau pre soră-sa, sau fie pre ce rudă a lui.

[Zac. 7]. Cella ce'și va ucide muiarea, acela se va certa mai cumplit de cum s'ar ucide pre mumă-sa, așjiderea și muiarea ce'și va ucide bărbatul.

[Zac. 8]. Cella ce va ucide pre tată-său, sau pre mumă-sa, și pentru să'și mai micșoreze certarea va zice că'au greșit într'o mânia sau va zice că l'a'u ucis de frică, că s'a'u temut să nu ucigă tată-său pre dânsul, atunci să nu i se bage în sémă nemica acéstea răspunsuri, măcar de ar zice cât ar zice atunci tot să'î certe ca pe un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 9]. Cella ce va otrăvi pre cela ce e închis în temniță, ca să nu vază când l' vor pedepsi și cându'l vor chinui la locul cel de muncă, acela să se certe după cum va fi voia judecătoriuului.

[Zac. 10]. Cella ce va sfătui pre altul să fie ucigătoriu de părinți, atunci de se va face cum-va acea ucidere pre sfatul aceluï om, acela să'î pedepsescă și pre dânsul ca și pre cela ce a'î făcut uciderea, ca pe niște ucigători de părinți.

[Zac. 11]. Vraciul carele va da otravă feciorului să otrăvescă pre tată-său, acela să i se facă mörte, să'î tae capul.

[Zac. 12]. Slugile carele vor umbrași în sus și în jos gătind trébe ca acelea réle, ca să se facă ucidere: pre aceia să'î pedepsescă ca și pre ucigătoriu de părinți.

[Zac. 13]. Cella ce va cumpăra otravă să dea tătâne-său, pre acela să'î certe ca pre un ucigătoriu al părintelui său, măcar că nu va fi putut nimeri să'î o dea. Iară de va fi altul striin cumpărat otravă și o va fi dat la vre un fecior al cuiva să dea tătâne-său: iară el nu se va fi putut meșterșugui să l'o dea: atunci să se certe amândoi într'un chip, însă să nu l' omöră, ci să le dea o pedepsă cumplită cum va socoti judecătoriuul.

[Zac. 14]. Ori-care fecior, sau slugă, sau fie cine va fi, de va ști și de va cunoște că vor să ucigă pre cine-va, a'î cu otravă a'î cu armă, a'î fie cu ce fel de mörte, și de nu va spune să smintescă acel lucru, acela ca un ucigătoriu de părinți să se certe, împreună cu ceia-lalți cu toți caril a'î vrut sau a și făcut uciderea,

[Zac. 15]. Cella ce'și va trămite pre fiul său cel bolnav la casa unde zac calici și ómeni bolnavi, acela'și va pérde puterea cea părintescă, carea a'î asupra fiilor, acela fiu de s'ar prileji să ucigă pre tată-său, acela atunci nu s'ar certa ca cela ce'și ucide pre tată-său, ci s'ar certa ca un ucigătoriu ce face ucidere grabnică.

[Zac. 16]. Așa într'acesta chip să pată și fiul cela ce va trimite pre tată-său în casa de mișai bolnavi.

[Zac. 17]. Tatăl cela ce'și va ucide pre feciorul pentru vre o greșală mare care va fi făcut sau va fi vătămăat pre tată-său, care vătămătură póte să'î osebescă despre tată-său să n'aibă nemica parte de într'a averea lui, cum s'ar zice de l' va fi bătut sau a'î fost locuind rău împreună, fără nici de o desmerdăciune, și alte multe ca acestea, atunci acela nu se va certa ca un ucigătoriu de părinți, ci se va certa ca acela ce face mörte grabnică.

[Zac. 18]. Tatăl carele'și va ucide feciorul cându'l va prinde curvind cu maștehă-sa: acela nu se va chema ucigătoriu de părinți: ci se va pedepsi ca cela ce face uciderea grabnică, iară de va fi având tatăl vre o muiaie țitóre, și feciorul nu o va ști, nici o va cunoște, atunci de l' va găsi cu aceia și va ucide pre fecioru'și: acela să se certe ca un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 19]. Tatăl carele'și va ucide feciorul pentru ce'și va fi lepadat légea lui Hs., acela nu se va certa ca ucigătoriu cel de părinți.

[Zac. 20]. Cella ce'și va ucide pre tată-său pre carele'î vor fi scos și gonit de într'acel loc ce a'î fost locuitori, să socotescă că va fi făcut vre o nevoie și vre o răotate aceluï loc, sau pentru altă vină mare, atunci să nu se certe ca un ucigătoriu de părinți, iară de se va afla că l'a'î gonit pentru lucru puțin: atunci să se certe ca un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 21]. Când se va tâmpla ori bărbat ori fâmee, de'și vot impresura coconul lângă el în așternut, pentru nesocotința lor, neavând grijă cum se cade de coconul lor: atunci aceia să se certe iară nu cu mörte, ci după voia judecătoriuului, iară de se va afla c'a'î făcut acest lucru într'adins cu înșelăciune, atunci ca un ucigătoriu de părinți să se certe.

[Zac. 22]. Acesta se socoteste și spre doi carele aplcă coconi mici.

[Zac. 23]. Când va fi neștine nebun și afară

de minte, și de'și va ucide pre tată-său sau pre fiu-său, aceleia să nu i se dea nici un fel de certare, pentru căci că ajunge lui certare cât iaste nebul și fără de minte,

[Zac. 24]. Cea ce'și va ucide pre tată-său sau tată pre fiu-său necunoscându'l, cum s'ar zice năptea, sau schimbat într'alte haine, sau într'o mestecătură de ômeni mulți : atunci iarăși nu se va certa ca un ucigătoriu de părinți, iară așa se cade să arate adevărat judecătoriu pentru să creză cu credință mare, cum că nu l'au cunoscut, decă vreme ce judecătoriu nu crede, și de se va afla lucrul că nu e de crederea : atunci tot să se certe ca un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 25]. Cea ce'și va ucide pre fiu-său, pentru să scape dinaintea lui să nu'l ucigă : acela să nu se certe nici cu o certare, cum s'ar zice, învățându'și feciorul el 'l bate cu măsură ca un tată : atunci de se va porni fiu-său, și va iucepe a lovi pre tată-său, atunci tatăl pôte ucide pre fecior și într'acel cés să'l omără, și să nu pată nici o răotăte, iar de'l va fi prea trecând cu bătaia cu vrăsmășie ca aceia și cu arme : atunci pôte fiul să se rădice asupra tatălui său, și atunci la acea bătae de va ucide unul pre altul, se vor certa ca niște ucigători, iară nu de părinți.

[Zac. 26]. Ori cine'și va ucide feciorul carele va fi născut cu niscare sémne sau prici gróznice ca acelea, cum ar fi cu capul ca de dobitoc, sau cu tot trupul, sau de tot cu trupul, să fie lucru ca acela nici de o trébă, și cum e mai grozav, și cum să nu se pótă socoti să fie om, acela ce'l va ucide atunci să n'aibă nici o certare. Iară așa trebuie să socotim pentru sémne, adevă coconii carl nasc cu 6 degete, sau numai cu 4, sau când vor fi cu trei mână, sau cu trei picior. sau numai cu o mână, sau cu un picior, sau să'l fie mai mic degetile, pentru că atunci cu acea gresală, el pot să se hrănescă ca și alți ômeni fără nici o smintelă.

[Zac. 27]. Ori cine va ascunde și va tăcea uciderea și mórtea tatăne-său sau a fiu-său, sau a muerii lui, sau muiarea a bărbatului, sau a frăține său, acela face prepus cum să fie știind, sau să fie și soție cu acel ucigător, drept aceia să i se dea strânsore să spue, iară de nu să i se dea muncă tare.

[Zac. 28]. Când se va afla neștine ucis în casă la muiarea'și, atunci să muncescă pre muiare și pre alți pre toți câți au fost în casă ca să spue cine l'au ucis.

[Zac. 29]. Ori cine'și va găsi fata sa cea de trup curvind cu cine-va, atunci pôte să'l facă mórte, iară însă să ucigă împreună cu dânsa și pre curvariul, și să n'aibă nici o certare.

[Zac. 30]. Așijderea de o va găsi că curvște cu om de în clirosul besérecii, iară pôte

să'l ucigă pre amândoi și să nu se témă de afurisanie.

[Zac. 31]. Ori cine'și va găsi fata grea de copil, acela pôte să o ucigă de tot și să nu i se dea certare de mórte : ci să pată altă ôrece certare după cum va fi voia judecătoriu.

[Zac. 32]. Tatăl curvei pôte să ucigă încă și pre soția curvariului fără nici o certare.

[Zac. 33]. Tatăl curvei pôte încă și pre fiu-său să'l trimetă să'și ucigă pre soră-sa când va curvi împreună cu curvariul, și pre soția lui de va avea, și să n'aibă nici o certare, iară de va face feciorul acest felui de ucidere fără de voia tatăne-său : atunci să se certe cu mórte cumplită.

[Zac. 34]. Tatăl curvei încă pôte să'și chiasme și prietenii lui să se sfătuiască pentru să'l ucigă fata și pre curvariul, și pentru acest sfat nimenile nici o certare să n'aibă.

[Zac. 35]. Curvariul cându'l va găsi tatăl curvii de față curvind și va vrea să'l ucigă, iară curvariul va ucide pre dânsul, acela să se certe ca un ucigătoriu, de vreme ce pravila nu'i dă voe să stea împotriva tatălui curvei.

[Zac. 36]. Cea ce va curvi cu muiare cu bărbat, și de'l va găsi de față bărbatul vrând să'l ucigă, iară atunci va ucide curvariul pe bărbat, acela să se certe ca un ucigătoriu, de vreme ce nu s'au dat voe bărbatului să'și ucigă muiarea, și curvariul cându'l va găsi cum s'au dat voe tatălui.

[Zac. 37]. Acestă putere o dă pravila tatălui curvei, când se vor tãmpla aceste lucruri, ce se zice cându'l va afla pre amândoi într'un loc. Iară de'și va ucide fata, iară curvariul va fugi, nu mai pôte decia după câte-va zile să'l mai ucigă. Iară de va fugi fata ucigând el pre curvar, atunci pôte și după-acea să o ucigă când o va găsi, măcar și în șase luni, măcar de-ar fugi și într'alt târg sau oraș.

[Zac. 38]. Tatăl încă are voe să'și ucigă fata când o va găsi curvind în casa sa unde lăcuiaște cu dânsa, sau în casa cumnatu-său iară de o va afla într'altă casă străină, atunci n'are voe să o omóre.

[Zac. 39]. Iară pôte adevărat de o va găsi curvind într'aceste două case ce am zis. iară de va fugi să se ascundă într'altă casă străină, și acolo o va găsi curvind : pôte să o ucigă fără nici de o certare.

[Zac. 40]. Cine'și va împărți fata de la sine și'l va da zestrele tôte, și va lăcu singură de elu-și, atunci nu mai are putere decia să'l facă mórte decă o va găsi curvind.

[Zac. 41]. Cea ce va avea tată viu, acela nu-și va putea omóri fata, decă o va găsi curvind, pentru că va avea certare.

[Zac. 42]. Cea ce va fi vestit de om rău, și va fi fost votru la vre o curvie unde-va, sau la alt lucru plin de rușine, acela nu-și

va putea ucide fata când o va găsi curvind, că va avea certare apoi.

[Zac. 43]. Acestă putere se dă când vor găsi pre curvariū de față curvind, fără nimic altă părere, ci singur cu acel lucru fără de rușine.

[Zac. 44]. Fără de rușine lucrul se socotește, când se vor afla amândoi în așternut gol cu peile, sau măcar și îmbrăcați, deca vor fi într'un așternut, sau când se vor găsi singuri într'o cameră, sau cându'i vor găsi sărutându-se, sau de o va ținea de țite, sau cându'și vor arăta unul altuia rușinele cele ascunse și acoperite, sau când vor vorbi lucruri fără de rușine, sau când vor rîde fără de nici o desmerdăciune.

[Zac. 45]. Acestă putere ce are neștine să facă mörte fără de certare. nu se tinde de parte, ci numai până la tată-său. De vreme ce nici moșu, nici frate, nici fiu nu pot să omöră pre omul său, cându'l vor găsi curvind, și să n'aibă certare.

[Zac. 46]. Ceea ce vor mörge se răpescă vre o fată, pre aceia se cade pre toți să'i omörö fără nici o certare, iară de în toți ómenii fetei când vor găsi de față făcând acel lucru ce se zice când o vor răpi într'aceia dată aŭ voe să'i ucigă, iară deca se va face lucrul, și vor tréce o zi doă decia n'aŭ putere să'i ucigă, iară de'i vor ucide, atunci toți se vor certa cu mörte.

[Zac. 47]. Cea ce'și va ucide muiarea când o va prinde curvind într'acel cäs, împreună cu curvariul cu tot singuri făcînd acel lucru, atunci se va certa bărbatul însă nu cu mörte ci cum va socoti judecătöriul și acesta iarăși de va fi fost curvariul om de folos de potrivă bărbatului. iară de va fi fost vre un om de jos, cum se zice țaran sau vre'un slugoi, sau vre un măscărici să nu ajungă la cinste de opotrivă cu bărbatul curvei, ci se fie mult mai prost și mai de nemica, și de'l va ucide bărbatul pre acela, atunci nemica nici o certare să n'aibă.

[Zac. 48]. Bărbatul carele va ucide om de în clirosul besericii, pre carele'l va prinde curvind cu muiarea'și, acela se va certa după cum va fi voia judecătöriului.

[Zac. 49]. Cea ce'și va omöri muiarea avănd cocon în sgău, și o va găsi de față curvind: acela se va certa după voia judecătöriului cum s'ar zice pentru conon.

[Zac. 50]. Pöte fie cine să'și ucigă sluga sa, și și pre cea ce'l ține fecior de suflet, cându'i va găsi de față curvind cu muiarea lui, fără nici o certare, iară sluga sau feciorul cel de suflet n'aŭ putere să ucigă pre stăpănu-său, măcar de l'ar găsi gol într'un așternut zăcându'i cu muiarea.

[Zac. 51]. Bărbatul curvei care o aŭ prins cu cine va, acela pöte să trimetă pre fiul său

la slugă'și, sau și pre altul străin să'i plătescă să'i ucigă muiarea, împreună cu ibovniculu'și cu cel mai prost, și ucigașii aceia tot să fie fără nici o certare.

[Zac. 52]. Bărbatul muiari'i curve pöte să 'și chame pe fi sêi și pre alții străini să se sfătuiască pentru uciderea muiari'i, și ori că'i vor fi într'acel sfat nimenea nici o certare nu va avea.

[Zac. 53]. Cea ce va ucide pre cea ce'i imblă cu muiarea și pre muiare, mai ales când se va prileji să fie boiaren singur mai marele lui, sau alt judecătöriū cine va: acela nici o certare să n'aibă, însă acesta se socotește cându'i va fi făcut silă acei mueri, și va fi fost fără voia ei de va fi curvit: atunci boiarenul, sau și Domnul făcînd silă cui va, se schimbă de în spița cea de sus în cea de jos, și de în Domn se face rob, și de în boiaren rămăne ca sluga. Pentru aceea scrie cine'l va găsi curvind cu femeia'și: acela să n'aibă nici o certare de'l va putea ucide.

[Zac. 54]. Bărbatul carele va avea muiare curvă, acela pöte să ucigă și pre muiare și pre cea ce curvêște cu dănsa cându'i va găsi de împreună amândoi unul pre altul în casa lui, iară nu în casă străină, fără numai cându'i va găsi de față în casa sa și ei vor scăpa dinainte'i și vor da într'o casă străină, cum am și mai zis. sau și într'alt chip, cându'și va zice omul mueri: nu voiŭ se mai mergi în cutare casă sau în cutare, iară ea va mörge și nu'l va asculta: atunci de'i va prinde în vre o casă de acélea, să'i ucigă și să'i omöră pre amândoi, și pre ea și pre curvariul, și să n'aibă nici un felii de certare.

[Zac. 55]. Nu se va certa bărbatul curvei de o va omöri și pre dănsa împreună cu cea ce aŭ curvit cu dănsa. Iară de va scăpa muiarea până va ucide pre curvariū: atunci ori când o va găsi atunci să o omöră, fără numai să nu fie făcut pace cu dănsa, că daca va face pace, atunci nu iaste vröme de a o mai ucidearea.

[Zac. 56]. Ori carele va fi fără de cinste și om plin de rușine și de tötă ocara, pentru lucrurile lui cele rele. sau urgisit și de la judecătöriū, de va fi acesta, atunci nu'și va putea ucide muiarea când o va prinde curvă: că va fi apoi de certare

[Zac. 57]. Cea ce va fi singur curvariū și va avea și alte mueri: acela nu va putea ucide pre curvariul carele va curvi cu muiarea lui, fără numai de'i va fi zis mai nainte să nu vorbescă cu muiarea lui. Pentru că atunci de'i va găsi, pöte să'i ucigă și să n'aibă nici o certare.

[Zac. 58]. Muiarea ce'și va omöri bărbatul cându'l va găsi cu alta, și de va ucide și pre

muiare, ce se zice pre curvă, aceia nu se va certa, numai să'î ucigă într'acel cés cându'î va găsi de față, iară nu altă dată.

[Zac. 59]. Cela ce-și va omori feciorul cându'î va găsi curvind cu maștehă-sa, atunci se va certa acela, însă nu cu mörte : ci mai puțin după cum va fi voia judecăto-riului.

[Zac. 60]. Feciorul n'are putere să ucigă pre tatul său cându'î va găsi curvind cu muiarea lui, pentru că se va pedepsi.

[Zac. 61]. Cela ce va zice stăpănu-său de ar fi ce boiaren să nu'î vorbescă cu muiarea, iară el tot va vorbi, de va face acesta de două de trei ori, atunci pöte să'î ucigă și să n'aihă nici o certare.

Pentru ceia ce vor ucide pre neștine cu înșelăciune, ce se zice cu otravă.

Glava 245. [Zac. 1]. Orî cine va omori pre altul cu otravă, acela se va certa mai rău decât cela ce face ucidera cu sabia, sau cu altă armă.

[Zac. 2]. Cela ce va otrăvi pre cine-va nu numai 'î vor pedepsi cu cumplită certare : ci încă și coconii lui ce vor rămănea pre urmă vor fi neputernici, fără nici o cinste, și rușinați înaintea tuturor.

[Zac. 3]. Pravila ceea ce cörtă pre ucigătorii, nu iaste această singură și pentru ceia ce omöră cu otravă, căci că aceia cu otravă mai cumplit se vor certa decât ceia ce se cörtă pentru mörte grabnică.

[Zac. 4]. Cei ce se ispiteste să otrăvescă pre cine-va, și nu va putea, au căci nu s'au putut lipi să 'î-o dea, au n'au fost făcută bine, ci-au fost slabă de nu l'au priimit : acela să se cörte, iară așa nu cu mörte. Acesta obi-céiu iaste de curând în pravilele ceste mai noă. Iară mai de demult în zilele cele vechi măcar de nu l'au vrut nici otrăvi : atunci tot 'î-au fost tăind capul.

[Zac. 5]. Orî cine va avea otravă de o va fi făcând, sau o va fi vânzând, și de se va prileji să otrăvescă pre cine-va : acela să se cörte după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 6]. Cela ce va cumpăra otravă, acela să se cörte după cum va fi voia judecătoriu-lui pentraceia, însă de nu o vor fi încă dat să o bea cine-va, fără numai cela ce au fost cumpărând de va fi vraci, decî va vrea să o cörce cu erbi ca acelea, cu meștersugul lui, să vază puté va face iarbă ca aceia să biru-iască puterea otravei, ce se zice să dea iarbă celui otrăvit să nu'î prinză otrava.

[Zac. 7]. Cela ce va vinde otravă omului necunoscut, sau nebunului, sau vre unei curve, acela să se cörte, iară nu cu mörte.

[Zac. 8]. Otrăvirea iaste un lucru förte cu nevoe să o arate neștine. Drept aceia judecătorul de vrème ce va vedea cum mărturiile

și sémnele nu se pot crède, nici ajung să pötă arăta, atunci vine lucrul la muncă, iară mai vartos se cade să muncescă pre om la ucidera cea cu otravă, decât la alte mörți și ucideri ce se fac.

Prepusurile și bănuiele otravei de unde se iată, să se pötă crède.

[Zac. 9]. Muiarea imblătore rău și curvă, face prepusuri și bănuiale asupra ei, cum să'î fie otrăvit bărbatul.

[Zac. 10]. Cela ce așteptă să moștenescă ocinile și avuția cuiva, acela face prepus și bănuială cum să fie otrăvit pre acea rudă a lui. Iară așa acest prepus nu se pöte lipi să fie când se vor fi prea iubind unul pre altul, și vor fi având viață stătătoare și bună într-acastă lume, până va fi fost viu.

[Zac. 11]. Cela ce va fi cumpărat otravă, acela face prepus cum să fie otrăvit el pre cel mort : mai vartos când se va tăgădui că nu o au cumpărat.

[Zac. 12]. Cela ce va găti niște bucate sau băutură și le va găti furiș, ce se zice pre ascuns, acela face prepus cum să dea altui cuiva să se otrăvescă.

[Zac. 13]. Cine pörtă la dănsul otravă, acela face prepus că au otrăvit el pre neștine.

[Zac. 14]. Cine pisază otravă în piulițe, acela face prepus că va să dea sau au dat cuiva.

[Zac. 15]. Cine va îngropa pe mort, carele va fi otrăvit și nu va socoti tôte lucrurile și obi-céiurile, carele s'au apucat într'acel loc de se fac : acela face prepus cum să'î fie el otrăvit.

[Zac. 16]. Cela ce va îngropa pre cel mort otrăvit, încă fiind cald, și nu'î va lăsa nici să se racescă : acela face prepus cum să'î fie el otrăvit.

[Zac. 17]. Cela ce ascunde boriturile omului celui bolnav, și nu le arată la vraci să le vază : acela face prepus cum să'î fie otrăvit el pre bolnav.

[Zac. 18]. Cela ce nu va vrea să mănance din bucatele carele au gătit el singur, și cându'î vor zice că sint otrăvite : acela face prepus de otrăvit.

[Zac. 19]. Cela ce nu'î va face voia rea după mörtea celui otrăvit, ci'î va părea că iaste vesel : acela face prepus cum să'î fie el otrăvit.

[Zac. 20]. Cela ce nu pune nevointă să socotescă pre cel bolnav, ce se zice pre cel otrăvit, cum l'au fost socotind și la alte bóle : acela face prepus cum să'î fie el otrăvit.

[Zac. 21]. Face prepus încă și cela ce'î pomeneste cel otrăvit, și să'î dea vina lui zicând că l'au otrăvit el.

[Zac. 22]. Vrajmașul celui otrăvit, face prepus să'î fie otrăvit el.

*Pentru cea ce ucig pre alții ca să pôta scăpa
să nu'i ucigă pre dânsii..*

Glava 246. [Zac. 17]. Cea ce ucide pre omul cea ce vine asupra lui să'l ucigă, acela nu se va certa nici cum, iară de va merge neștine, să ucigă pre cine-va, iară acela'l va timpina și va ucide pre dânsul, atunci să nu se chiasme că l'au ucis neștine : ci să zică că s'au ucis singur.

[Zac. 2]. Ori cine va fi vrând să ucigă pre altul în beserică, iară cela-lalt va ucide pre dânsul în beserică, atunci nici cum să nu se certe ucigătorul, nici pentru loc căci au fost sfânt ș'au făcut acolea ucidere.

[Zac. 3]. Beserică nu se spurcă de sânge ce s'au vărsat pe dreptate : ci s'au vrut spurca când s'au vrut vărsa pentru nedreptate și cu năpasta lucru.

[Zac. 4]. Ori-care fată, sau și văduvă curată și de cinste, de va ucide pre cea ce va să'i facă silă și va să'i strice fetia, sau să o rușineze, aceia nu se va certa nici cu un felii de certări. Inșă de'l va ucide într'acel ceas ce au vrut să'i facă silă, iară nu altă dată.

[Zac. 5]. Pre cea ce face silă fetei, pôte și frate-său și tatăl fetei să'l omorâ, însă într'acea vreme cându'i va face silă.

[Zac. 6]. Uciderea ce face neștine de frica altuia pentru să'i scotă capul din mâna lui : acela să n'aibă certare, ce se zice când va arăta ucigătorul la judecătoria, cum s'au spăriat că'l va ucide acela pre dânsul, atunci de va arăta adevărat lucru, și cu sême ca acélea ca să pôta crêde judecătoria cum spaîma lui au fost adevărată și deplină cum au spus, de va fi mers asupra'i cu armele gôle, sau cu soții multe nu ca altă dată, cu ômeni ca aceia gata de ucidere sau cu alte ca acéstea, pentru că de se va afla că sêmele nu sunt adevărate cu credință, să pôta crêde de acea spaîmă, atunci'l va certa, și și nu'l va crêde judecătoria că l'au ucis pentru să scape dinaintea lui.

[Zac. 7]. Cea ce va ucide pre cea ce'l îngrozeste că'l va ucide. acela nu se va certa. Acesta iaste când omul cea ce'l îngrozeste să'l ucigă, face sême în tôte feliurile, și'l amerință și aduce să'l lovescă, sau când se va găsi în chip ca acela mânios sau beat, sau la vre un loc ca acela pustiu să pôta face ucidere.

[Zac. 8]. Care muiare va apuca sabia bărbatului și sau cuțit. sau altă armă ce va fi pus bărbatul supt patu'si, pentru să'i ucigă muiarea, iară de'l va ucide muiarea pre dânsul : atunci să n'aibă nici o certare

[Zac. 9]. Cea ce va răni pre altul, sau de'l va lovi măcar numai odată cu un toiag, atunci pôte să'l ucigă de tot cel rănit sau cel bătut fără nici o certare, pentru că cea ce

loveste odată pre acela arată sêmele să mai dea și a doa ôră ; deci nu se cade să'l aștepte neștine, fără numai când se va prileji să dea întâi cu armă, au cu toiag, atunci să nu mai aștepte a doa ôră ci să și dea dosul să fugă, pentru că de va alerga atunci cel rănit, sau cel bătut după dânsul și'l va ucide : atunci se va certa ca și un ucigătoriu.

[Zac. 10]. Un om de va fi încins cu arme, și de va da cui'va o palmă numai, atunci ucidel'va de tot cel cu palma, și nu se va certa, fără numai de'l va fi suduit și'l va fi ocărit mai înainte de palmă.

[Zac. 11]. Cea ce va ucide pre cea ce au fost făcut pace cu dânsul, de se va afla că au alergat după dânsul, sau au dat asupra lui să'l lovească, sau de'l va fi îngrozit cu sabia smultă, și de se va spaîmânta cela-lalt și'l va ucide : acela nu se va certa nemic, de vreme ce n'au stricat acela pacea, ci cea ce au venit asupra lui de l'au îngrozit cu sabia gôlă.

[Zac. 12]. Cea ce va lovi cu toiag sau cu palma pre cea ce'l va sudui cu cuvântul, acela să se certe după voia judecătoria lui, fără numai cea ce va fi lovit de va fi boiaren, iară cea ce va fi suduit va fi om de jos, că boiarenul cea ce au lovit întru nemică nu se cărtă.

[Zac. 13]. Nu va putea nimenile să se pue în price, sau să stea împotriva judecătoria lui, de se va afla că face măcar și ceva asuprelă.

[Zac. 14]. Feciorul nu va putea să se sue împotriva tatâne-său nici a frăține-său celui mai mare, nici a dascalu-său, nici muiarea a bărbatului său, nici călugăr a egumenului său, nici robul sau năemitul a stăpânului său. Drept aceia când va bate tatăl pre fecior, sau fratele cel mai mare, sau dascalul pre ucenic, sau bărbatul pre muiare, sau egumenul pre călugăr, sau stăpânul pre rob sau pre năemit, cându'i vor bate cu măsură și pre vină : atunci se cade să se plăce, însă de se va afla că acei mai mari trec pe spre măsură și'i es din obiceiul de'l bat depururea și forte cumplit, și vine lucru de stă în cumpănă de mörte să și'i ucigă de tot, nu cu toiag sau cu biciu ci cu arme gôle : atunci cei mai mici vor putea sta împotriva celor mai mari, si de se va templa vre una ca aceia : atunci pot să'i ucigă și de tot și să n'aibă nici o certare.

[Zac. 15]. Cea ce va începe, întâi a sudui, și a ocări. și a se sfădi, și a se price, și de va ucide pre cea ce'l stă împotriva de se sfădește cu dânsul : acela nu va putea zice mai apoi cum l'au ucis pentru să scape dinaintea lui să nu'l ucigă : ci se va certa ca un ucigător.

[Zac. 16]. Tot omul se cade să fugă de

cela ce'l suduiaște, pentru să lipsescă să nu vie lucrul să se facă ucideri, cum s'ar zice, când vezi vrăjmașul de departe că vine și de ver' putea fugi ca să'îl sprijinești viața.

[Zac. 17]. Cela ce cunoște că iaste datoriu să brodescă cinstea altuia, acelaia se cade să fugă dinaintea cându'l va vedea că vine suduind; ca să lipsescă de vina uciderii.

[Zac. 18]. Cela ce ar putea să fugă dinaintea celui ce începe a sudui, iară nu va să fugă, atunci de se va prileji a ucideria unul pre altul, ca să scape de cela-lalt cu viață, atunci acea ucideri să se cërte după voia judecătorului iară nu cu mörte.

[Zac. 19]. Nu iaste datoriu omul să fugă de cuvintele cele de sudalmă când va cunoște că nu va fugi. atunci mai rău va fi, și mai rău 'l va vătăma cela ce'l suduiaște.

[Zac. 20]. Cella ce iaste förte gras, și cela ce iaste förte slab și mărșav, sau altul ce nu'și se pöte de loc clăti să fugă sau să alerge, acela nu iaste vinovat să fugă de cela ce să scölă asupra lui cu cuvinte de sudalmă, că atunci ar fi mai rău, că l'ar goni vrăjmașul și l'ar ajunge și l'ar ucide de l'ar omori.

[Zac. 21]. Cella ce va fi boiaren sau slujitoriu, acela nu iaste vinovat să fugă dinaintea celui ce vine spre dănsul suduindu'l, pentru că de va fugi i va fi mai mare rușnea.

[Zac. 22]. Cella ce va ucide pre altul vrând să ucigă pre cela ce l'au suduit : acela nu se va certa, măcar de ar zice alți că se va certa.

[Zac. 23]. Cella ce va ucide pre cela ce va intra la mijloc să'î împartă, vrând să ucigă pre vrăjmașul lui, acela nu se va certa.

[Zac. 24]. Cella ce va sprijini pre doi vrăjmași pentru să'î împartă când se vor bate amândoi, și va da de'l va răui unul de într'ânșil, iară el se va scula de va ucide pre cela ce l'au rănit și'l va omori : acela nu va avea nici o certare.

[Zac. 25]. Sprijinitoriul pöte să ucigă și să fie fără de certare, pre cela ce au început sfada ș'au făcut asuprelă. ce se zice au căzut năpaste, căci au izbăvit din mână lui pre cel drept. Inșă această să fie când nu'l va putea izbăvi într'alt chip fără numai cu ucideri.

[Zac. 26]. Iară de se va prileji sprijinitoriul să ucigă pre cel drept cine vöiaște să scape dinaintea celui ce cade năpaste pre carele nevoiaște și el să'l sprijinască să nu'l ucigă, părăndu'l degrab că iaste acela carele au început sfada, carele ar fi pe dreptate să se ucigă, atunci acela de vrème ce au greșit de au ucis pre cel drept : acela să se cërte după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 27]. Cella ce va ucide pre cela ce alérgă să ucigă, și de ar ucide încă și pre soția lui : acela nici o certare să n'abă.

[Zac. 28]. Cella ce va ucide vre un om, vrând să ucigă pre alt cine-va, ce se zice pre vrăjmașul său, și acel vrăjmaș și ucigătoriu iaste cela ce au scos întâi sab'a pentru să se bată, aicea se socotöste că acela au început sfada, iară nu să'l bată pentru să scape dinaintea : atunci acela să se cërte după voia judecătorului, măcar de ar și zice alți să se cërte cu mörte.

[Zac. 29]. Cella ce va ucide pe sprijinitori cu înșelăciune, ce se zice când nu l'ar ucide nici pentru vre o greșală sau pentru căci au vrut să ucigă pe vrăjmașu'l, ci numai într'adins : atunci și acela se va omori.

[Zac. 30]. Tot omul are putere să se bată cu vrăjmașul cela ce vine asupra lui să'l ucigă sau să'î ia bucatele, și de va vedea nevoia cum într'alt chip nu iaste puțință să scape dinaintea lui fără numai cu mörte : atunci cel drept de nu va putea scăpa într'alt chip, el să'l ucigă de tot pre cela ce'l cade năpaste, și nici o certare nu va avea. Acesta se socotöste și la bucate într'acesta chip să'î păzescă și bucatele.

Pentru cea ce ucig pre fur cându'l vor prinde furând de față.

Glava 247. [Zac. 1]. Cella ce va ucide furul cându'l va găsi furându'l bucatele, acela nu se va certa, inșă de se va afla că au sărit asupra stăpânului cu bucatele, ș'au fost de a'l ucideria, acesta se socotöste când nu va putea într'alt chip să'î scöță bucatele dela acel fur fără numai cu mörtea.

[Zac. 2]. Pöte neștine să'și strângă prietenii, vecinii, și alți străini cu arme să'î caute și să'și apere bucatele fără nici o certare.

[Zac. 3]. Cine va avea la dănsul vre un lucru străin, și vor veni să'l fure : atunci pöte să ucigă pre furii fără nici o smintelă, ce se zice fără nici o certare, măcar că iaste acel lucru și străin.

[Zac. 4]. Tot omul pöte șă'și ia bucatele de la cela ce i le ține și i le păzöste, măcar de s'ar fi pus și chezas, cum să'î dea bucatele töte de față. la vrèmea când s'au tocmit. iară cela cu bucatele tot iaste volnic ori unde'și va găsi bucatele, tot să și le ia fie ce vrème va fi.

[Zac. 5]. Pöte fie cine să ucigă fără certare pre cela ce se gătöste să'l fure. ce se zice văzându'l că pune scară să se sue, sau sapă pre supt casă, sau sparge päretele.

[Zac. 6]. Nu are voie furul să se bată cu cela ce'l găsește furând. ce se zice cu păgubașul, nici să se sprijinască să nu'l ucigă, căci 'l-au furat sau au venit să'î fure.

[Zac. 7]. Furul cel de nöpte acela nu pöte nimenile să'l ucigă când va sta de se va arăta, fără numai când se va apuca de război : atunci'l vor ucide fără nici o certare.

[Zac. 8]. Tălharii cei de drum și furii, pre

aceia de'î va putea fie-cine-I va ucide fără certare și încă și pre cei ce fac nóptea pagube la semănăturî sau la țarine.

[Zac. 9]. Cine va ascunde funî, sau alte legăturî. la niscare fereștri pentru să se sue furul când va veni. sau și pentru să se slobozescă jos : acela să nu se cêrte.

[Zac. 10]. Pentru să'și păzescă neștine bucatele are voe să ucigă pre fur, însă când acel lucru va plăti mult, cum s'ar zice mai mult decât doi galbenî, iară de nu va plăti lucrul atâtea, atunci nu va putea ucide pre fur, fără numai când se va apuca de războiul de nu se va da să'l prinză pre furul acelui lucru puțințel, sau și iără de acesta cându'l va găsi deos'bi îmblând pentru furtisagul : atunci iarăși'l va ucide și nu va avea certare, măcar de n'ar plăti furtisagul nici doi galbenî.

[Zac. 11]. Păzindu'și fie cine bucatele, acela n'are voe sau putere să stea împotrivă sau să se bată cu ômeni ca aceia de folos, căora se cade lui să li se plăce, și să'î cinstescă, numai de nu'și va da bucatele unora ca acellora, ci de s'ar pune și în price cu dânșîi, iară să nu'î vatăme cu ceva nici să'î suduiască pre unîi ca aceia : ci li se plăcă depururea și'î cinstescă.

[Zac. 12]. Nu pôte nimenile să ucigă furul cându'l pôte să'l lege și să'l aducă la judecătorîu.

[Zac. 13]. Nu pôte nimenile să ucigă furul când va fugi și va lepăda furtisagul ce va fi furat și se va duce desert.

[Zac. 14]. Orî cine va ucide fur ziua sau nóptea, acela nu se va certa. Acesta se socoteste când îndată va striga furul pre ômenîi lui să'î ajute, sau pre vecinîi lui, sau pre prietenîi lui, iară de nu va striga pre unîi ca aceia și'l va ucide : atunci să se cêrte.

[Zac. 15]. Nu e volnic nimenile să ucigă furul nici zioa nici nóptea cându'l va cunoște cine iaste, și când pôte pe dreptate să'și ia bucatele înapoi și să'l cêrte, fără numai când s'ar fi furul schimbat hainele să nu'l cunoască nici să fie nimenile mărturie să arate lucrul la judecătorîu, pentru că atunci pôte să'l ucigă și să n'aibă certare. Și ucigătorul încă se prinde și se crêde zicând că nu ș'au vrut putea într'alt chip scôte bucatele de la fur de nu l'au vrut ucide să'l omorâ.

[Zac. 16]. Fie cine iaste volnic să se cêrte și să se bată pentru să izbăvescă nu numai pre sine de nevoe și de peire, ci încă și pe rudele lui și pe prietenîi lui, și încă și pe vrăjmașîi lui de'î vor chema de nu'î vor chema, măcar de-ar fi cine ar fi, măcar de-ar fi iudov tot e un vrăjmaș ca alalt, și de ar fi luat și banî să'î scôte capul de nevoe.

[Zac. 17]. Bărbatul are voe să ucigă pre cela ce va fi făcut vre o răutate muerîi lui.

[Zac. 18]. Măcar că are fie cine voe să aju-

torescă pre cel asuprit, și unde va vedea că staî cu războiul asupra lui să'î scôte capul, și să'î izbăvescă de môrte, iară acest lucru nu iaste nimănu dat cu vre o silă cum să fie datorîu să facă acest ajutor. De multe orî ș' cu cuvântul pôte se ajutorescă neștine pre altul până'î va izbăvi de vrăjmașul carele'î face asuprelă, dar nu iaste nimenile dator cu désila să'l facă să facă acesta, și de vremece va fi om străin, iară nu de ruda lui și de sângele lui ce se zice frate.

[Zac. 19]. Feciorul iaste datorîu să ajute tătâne-său când va vedea că staî cu războiul asupra lui, să'î izbăvescă de môrte.

[Zac. 20]. Slujitorul iaste datorîu să ajute căpitanului său.

[Zac. 21]. Robul cel cumpărat, iaste datorîu să ajute Domnului său.

[Zac. 22]. Năemitul stăpânului său.

[Zac. 23]. Muiarea bărbatului ei.

[Zac. 24]. Cei de loc judecătorului lor.

[Zac. 25]. Țara se cade să'și păzescă și să'și priiască și să acopere de asuprie pre ômenîi pământului său.

[Zac. 26]. Cela ce'și va încuia ușa casei lui pentru să nu între cel asuprit să scape de mâna asupritorului, acela să se cêrte după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 27]. Când se va prileji de va fi un cocon micșor și slab, și va veni asupra lui vre un bărbat mare și mai tare la tôte puterile decât acela : atunci iaste volnic să se bată cel mai mic și mai slab cu mai mare arme, decât cum sînt ale celui ce vine asupra lui, iară de se va afla că cela ce vine asupra lui, și începe el sfada iaste mai micșor decât dânsul și mai slab : atunci n'are putere cel mai mare și mai tare să scôte mai mare armă să se bată cu cela-lalt sau și tocma, pentru că de se va prileji să scôte mai mare, și de se va tâmpla de va ucide pre cel micșor și slab. atunci se va certa, măcar de-ar fi și început războiul cel micșor și slab.

[Zac. 28]. Când se va prileji unui om de'î vor birui, bătându-se la războiul, sau și într'alt chip, și gonindu'î vrăjmașul lui, de se va prileji acel vrăjmaș al lui să cază jos la pământ, și de'î va vătăma acolo jos la pământ, fiind căzut, atunci se va certa de la judecătorîu după vătămarea ce'î va fi făcut.

[Zac. 29]. Cela ce va ucide pre cela ce alérgă după dânsul să'î facă môrte când fugia, cum s'ar zice, bătându-se au dat să'l lovescă și n'au nimerit bine, ci l'au căutat numai a da jos și au început a fugi, iară cela-lalt l'au ajuns și l'au omorât : acela se va certa după voia judecătorului, însă să socotescă judecătorul dară de va fi fugând pentru să'și mai dobândescă ajutorîu, și să se întorcă să'l omore, atunci de'î va omori

acela ce'l gonêște, nu se va certa, saŭ și într'alt chip când se va prileji, cela ce fuge să fie om de jos, iară cela ce'l gonêște să fie boiaren, atunci pôte să ucigă boiarenul pe cel mai mic ce fuge, și să n'aihă nici o certare.

[Zac. 30]. Când se va acoliș un om de altul, nefindul' cela nici cu o deală, așa numai într'o pizmă va vrea sa'l ucigă, iară cela încă nu se va da, și se va sprijini cum va putea deacia bătându-se ei amândoi, va cunôște cel asuprit că'l va ucide asupritorul, văzând el că nu iaste puțință să'și isbăvêscă viața într'alt chip, și'l va ucide: atunci trebuie să a-rate'la judecătoria cu mărturie, cum acel ucis aŭ început întâi sfada, și cum nu'l a fost vinovat, ci de mare nevoie l-aŭ ucis ca să scape de mörte, că într'alt chip nu era vrême să pôtă scăpa de acel vrăjmas fără numai cu mörte: atunci de se va afla cum acéle mărturii ce arată acest lucru sunt ômenî de jos și proști, să nu se creză. ci să cêrte pre ucigătorul. Iară de vor fi mărturiile ômenî bunî și vestiți de credință: atunci să se creză și să nu se pedepsescă.

Pentru ranele cêle de mörte și pentru cêle ce nu igr fi de mörte, cum se vor cunôște.

Glava 248. [Zac. 1]. Ranele unele sînt de mörte, carele sînt și de nevoie îndemnătore spre mörte, mai vartos aceste rane ce se ating de inimă, saŭ de creierii capului, altele iarăși sânt mai departe ci acélea nu sînt de mörte: ci se vindecă mai pre lesne, cumu's la stinghi și la pulpele picidorelor, așijderea și la mână, acéstea încă de sînt vre unele și cu grije pentru lăcomia și poftele cêle réle, când va face cum nu se cade cela ce va fi rănit, care lucru măcar că sînt și de a nu îndemnarea spre cumpene de mörte, iară tot trebuie cu socotință, fără numai de se vor prileji ranele să fie la piept saŭ la grumazi și altele ca acéstea.

[Zac. 2]. Cela ce va răni pre altul, și'l va face rană de mörte, și de i se va prileji mörte: dintr'acea rănitură: atunci vor vedea tot cum aŭ murit de cea rană, și'l vor certa pre acela ca și pre un ucigătoriu, măcar de ar muri după aceea cât de târziu după câte-va zile, saŭ de nu va fi mers nici la vraci să se vrăciuiască, saŭ măcar de va fi dat și pre vraci rău să'l fie smintit, saŭ de se va fi smintit el singur cu multe lucruri fără de ispravă cu mîncări, băuturi și altele asemenea acestora: ucigătorul tot se va certa ca un vinovat.

[Zac. 3]. Cela ce va răni pre altul și'l va face rană nu de mörte, iară după aceea pentru destule neputințe i se va tîmpla mörte atunci nu va putea crêde judecătorul, cum să'l fie mörtea dintr'acea rană, drept acela

acela nu se cade să se cêrte ca un ucigătoriu, ci după cum va fi voia judecătorului, pentru că acela saŭ aŭ murit pentru vina vraciului, saŭ pentru nesocotința lui, ce se zice pentru lăcomia lui, și pentru poftele trupului cu nesocotința lui, și mai vartos când va muri curând, preste puțin zile după ce l'aŭ rănit.

[Zac. 4]. Cela ce va răni pre altul, cu rană ca aceea să vie lucrul să stea la cumpănă de mörte, acela se chiamă că aŭ murit de cea rană, și se va certa ucigătorul acela cu mörte, măcar de s'ar găsi greșala și a celui rănit, pentru mîncarea lui cea fără de măsură, ce se zice mîncări și băuturi, saŭ și pentru nemeșesugul vraciului.

[Zac. 5]. Cela ce va răni pre altul cu rană ca aceea, să nu se cunôscă ce felii de rană iaste, și de i se va tîmpla mörte de cea rană, acela nu se va chema să fie mort de rană, mai ales când nu se va fi păzit nici va fi chemat vraci să'l vază, saŭ de ar fi și chemat, el nu va fi ascultat cumu'l va fi învățat, saŭ de se va fi smintit singur cu nesocotința lui, slobozindu-se la bucate și la băuturi, acéstea tôte se cade să le arate cela ce l'aŭ rănit, cu mărturie ca aceea cum aŭ făcut tôte acéste greșale ce sînt mai sus scrise și atunci nu se va certa așa cumplit ca un ucigătoriu, iară de nu va arăta unele ca aceste cum am zis și mai sus: atunci certa-se-va cu mörte ca un ucigătoriu.

Când se va pedepsi cela ce aŭ rănit pre altul și când nu se va pedepsi.

Glava 249. [Zac. 1]. Când se va afla că acel rănit n'aŭ vrut să chame vraci, saŭ de ar fi și chemat, și nu l'aŭ chemat la vrême, ci s'aŭ întarziat preste câte-va zile: atunci smintéla morții va fi despre cel rănit.

[Zac. 2]. De va găsi că cel rănit nu ascultă cumu'l învață vraciul și de se va prileji să möră de cea rană: atunci vina morții și iaste el singur, iară nu rana.

[Zac. 3]. De se va fi cel rănit împreunat cu mulare trupêste, atunci vina morții nu e de rană: ci iaste pentru nesocotința lui.

[Zac. 4]. De va fi cel rănit mîncat niscare bucate grêle și va fi băut niscare băutură ca cea cum-va, saŭ de va fi umblat în sôre, saŭ în vânt la răcélă: atunci nu'l e mörtea de rană.

[Zac 5]. Când cel rănit va să se tîmăduiască cu descântice și cu farmece, atunci el singur iaste vinovat morții și, fără numai de va fi rana de cêle de mörte, și vraci se vor fi părăsit, zicând că nu se va tîmădui, atunci de nevoie de va chema și fermecătore, saŭ descântătore, nu se socotêște să fie făcut așa greșală mare, pentru să pôtă șovăi cela ce l'aŭ rănit, atunci să nu se cêrte cu mörte.

[Zac. 6]. De va fi mărturisit cel rănit la mörtea lui. cum nu e mörtea de acea rană, ci' iaste pentru nesocotița și nepaza lui, atunci nu vom putea crede, așijderea nu vom crede nici când va zice că e mörtea de acea rană.

[Zac. 7]. Când va zice vraciul că iaste rana de mörte sau nu de mörte, atunci'l vom crede, mai vartos când se va afla că vraciul este dascal, cum le zic acestora doftori: atunci să crede și mai bine de cât ar fi altul mai prost bărbariu sau descântătoriu.

[Zac. 8]. Când va zice vraciul cum cutare armă, n'au făcut rană de mörte, iară mărturiile vor zice că rănila de mörte, atunci mai crede-se vom crede mai mult.

[Zac. 9]. Ori ce va zice vraciul vom crede pentru rană, măcar de nu ș'ar jura, sau de ar fi vraciul și jidov, sau și de altă lege: atunci vom crede mai mult.

[Zac. 10]. Când se va prileji să nu fie vraciul tot într'un cuvânt, ci unii să zică că rana iaste de mörte, iară alții să zică că nu iaste de mörte: atunci vom crede pre cei mai mulți, sau pre cei mai buni, sau pre cei de stoinici, iară nu pre alții.

[Zac. 11]. Iară când vor fi tot unii ca alalții, amândoa părțile, și la tot meșteșugul se vor potrivi într'o fire și într'un cumpăt: atunci judecatoriul va căuta și va socoti mădulariul cel rănit, deci de va fi mădulariul de cele mari ce obläduesc pre töte mădularile, atunci va crede pre cei ce zic că iaste rană de mörte. iară de va fi mădulariul din celea mai mici atunci va crede pre cea-laltă parte de vraci, caril zic că rana nu e de mörte.

Pentru ceta ce și face mörte, sau bărbăț, sau muiare.

Glava 250. [A Postnicului]. Carele și va face mörte de voe, pre acela să nu'l slujască nici să'l pomenască, căci că ș'au dat de voe sufletul satanil ca și Iuda iscarlot, iară de și va fi eșit afară de minte acela ce au luat acea mörte, atunci să se slujască și să se pomenască, cum zice prea sfântul Timotei Alecsandrénul. Iară de va fi omorît de împușnarea sufletului său, adecă de frică sau de scărbă, sau de bășaul ömenilor, sau într'alt chip s'au omorît, acela să nu se slujască, nici să se facă rugă pentru dănsul, sau prios.

Pentru fata de o va silă neștine să'i strice fetia, sau măcar și cu voia ei.

Glava 251. [Apostoli Canonul 66]. Canonul 66 al sfinților apostoli grăiaște, cine au spurcat muiarea sau fata cu desila, însă de va fi fost logodită cu cineva, acela să se pedepsască cu un précurvariü, iară de nu va fi fost logodită, atunci să o ia muiare

măcar de va fi și săracă, măcar și de rudă de nu va fi de potriva lui.

[Matei] Cine se va împreuna cu muiarea fată cu voia ei și părinții ei să nu știe, iară după aceia vor prinde de veste, atunci de va vrea să o ia, ceta ce l-au stricat fetia și vor suferi și părinții, atunci să se facă nunta. Iară de nu vor vrea părinții, vre unii de într'amândoa părțile și de se va împăca ceta ce o au stricat, atuncea să'i dea o litră de aur fătii, iară de va fi sărac să dea jumătate de bucatele lui, iară de va fi sărac de tot și nu va avea nemica, atunci să'l bată și să'l tunză, și să'l gonască.

[Nearaoa a lui Atanasie Patriarhul Alecsandria]. Iară Nearaoa Patriarhului dela Alecsandria Chir Atanasie, așa poruncăște, muiarea carea și va lepăda cinstea: și mai vartos de va fi fată și se va culca cu cineva sau se va fi tãmplat de o va fi apucat cu deasila: acela să se pedepsască cum zic Pravilile, și pedepsa aceluia iaste după cum scrie cartea a 20, a șapte-spre-zecea title în zacealo 81 și zice așa: să i se tae nasul și să dea ceia ce o au stricat a treia parte de în bucatele lui, iară de va fi fost cu voia mueril nesilindu-o nimenea, atunci să o tunză și să o dea de rușine, și să plătescă și glöbă Domniei.

Pentru cea ce fac silă fătelor de le strică fetia, ore ce fătii de pedepsă vor avea?

Glava 252. [Zac. 1]. Ceta ce va face silă vre unii fete, și'l va strica fetia, acela de va fi bogat să și piarză jumătate de în totă avuția lui cât va avea, iară de va fi sărac atunci să'l bată și să'l gonască din locul lui.

[Zac. 2]. Ceta ce va face silă a muiare văduvă, acela se va certa cu bani, după des-toinicia aceluia obraz.

[Zac. 3]. Ceta ce va face silă vre unei fete ce l-o vor fi dat părinții să o hrănescă, sau la mörte o vor fi lăsat pre mâna lui să o grăjască, și să o păzască de ce'l vor fi trébele: acela și va piarde tot ce va avea și să'l scöță să'l gonască de în locul lui.

[Zac. 4]. Robul sau năemitul, sau sluga de va face silă fătii stăpănu-său: atunci să'l arză în foc de viu. iară de va fi fost cu voia fătii atunci să'l facă mörte și ei.

[Zac. 5]. Ceta ce va face silă vre unii fete, sau vre unei mueri văduvă, și de va fi cu arme și cu soții, aceluia să i se facă mörte, iară de va fi fost fără arme, atunci să se certe după cum va socoti judecatoriul.

[Zac. 6]. Ore când nu se va certa cu mörte ceta ce va face silă vre uniea? numai atunci când nu o va muta de în casa ei, sau de în casa părinților ei într'alt loc.

[Zac. 7]. Ori cine va face silă la fata micșoră încă să nu fie de 12 ani, acela se va

certa mai rău de când ar fi fost fata mare de vârstă.

[Zac. 8]. Ceia ce fac silă fetele celor mici și încă nu de vârstă, o semă de pravile pre cei bogati și gonea, și scoate de în tot locul lor, iară pre cei mai mici și trimetea la ocnă până când era voia judecătoriaului.

[Zac. 9]. Un feliu de pravile zic să se certe după voia judecătoriaului, altele zic să li se facă morțe.

[Zac. 10]. Iară ceaste pravile împărătești ce sînt mai noă, carele se țin în semă acum în totă lumea, iale caută și cercetază, deci de va fi fost cea silă a fetei forte cu o nevoe mare ca aceia, atunci se va omori vinovatul, iară de va fi fost cu dezmerdăciune, și cu sburdăciuni, și cu dări, și cu făgăduințe, și fără nici de o nevoe, atunci se va certa vinovatul după cum va fi voia judecătoriaului.

[Zac. 11]. Muiarea carea i se va face silă cu voia ei, unii zic să se certe, alții zic să nu se certe, iară alte pravile împărătești zic de va fi muiarea văduvă se va certa după voia judecătoriaului, iară de va fi fată, nu se va certa nici cam.

[Zac. 12]. Cella ce va sili fata sau pe vre o muiare fie ce feliu va fi, acela se va judeca cu judecata Beserică, ce se zice se afurisește, și i se dă canon, și se judecă iară și de judecătoriaul cel mirenesc, ce se zice se certă cu morțe, sau și într'alt chip, cum e voia judecătoriaului.

[Zac. 13]. Cella ce va fi om de în clirosul Beserică, și de va sili vre o muiare sau vre o fată, pre acela să l nevoiască Episcopul, să înzestreze fata, iară de va fi mirén, atunci să l nevoiască judecătoriaul acelu loc să o înzestreze.

[Zac. 14]. Cella ce va face silă muerii celui ce l va fi lăsat ceva drept suflet la morțea lui, acela se va certa după voia judecătoriaului, și și va pierde acel lucru ce l au fost dat.

[Zac. 15]. Coconii cari vor naște de în muiarea ce i se va fi făcut silă, aceia nu vor moșteni nemica de în averea mame-sa.

[Zac. 16]. Cella ce se va fi pedepsit odată, sau de două ori, după cum va fi fost voia judecătoriaului și el nu se va fi pocăit, ci iară va fi făcut silă și altia, atunci se va certa cu morțe.

[Zac. 17]. Cella ce au făcut silă, de va fi om de în clirosul Beserică, acela se va certa după voia judecătoriaului, și une ori se va globi cu bani, alte ori se lepădă de tot de mesearea și, iară une ori se oprește de Beserică, iară după acestea după toate se cade tot să înzestreze fata. Atăta voe veghiată au acești omeni de în clirosul Beserică, cât nu se bat la judecătoria, nici se pōrtă pre ulițe când fac vre o greșală pentru să nu facă rușine cinului Beserică.

[Zac. 18]. Cella ce va face silă muerii vă-

duvă, acela de va fi om de în cliros, atunci se va închide într'o mănăstire, sau într'o temniță de va șede până când va fi voia judecătoriaului.

[Zac. 19]. Cella ce va sili vre o fată, și după aceea cu voia ei o va lua de o va ținea în casă de l va fi ca o curvă, acela nu se va certa nici cum cu Pravilele cele împărătești, ci numai de la Beserică.

[Zac. 20]. Muiarea care i se va face silă, și după aceea de se va face curvă, aceia nu va putea să și cêră zêstrele de la cella ce l au făcut silă.

[Zac. 21]. Ori care muiare, după ce o va sili cineva, iară ea se va învăța de se va împreuna de multe ori cu acela, aceia nu si chiamă fără de cinste, nici rușinată, pentru că l ajunge că au fost de întâi muiare de cinste, iară sila ce l au făcut de întâia dată aceia biruiaște și prisosêste, drept aceea pōte să mērgă la judecătoria să și cêră zêstrele.

[Zac. 22]. Căci va certa judecătoria pre cineva pentru căci se va fi făcut silă vre unii mueri, trebuie întâi să cerceteze bine ca să vază dar de va fi fost muiarea de cinste, pentru că de va fi fost de ocară, și muiarea rea și curvă, atunci nu se va certa nemica cella ce l au făcut silă.

[Zac. 23]. Cella ce va face silă vre unii fete ca să o ia să l fie muiare, acela de va grăbi să se cunune cu dînsa, nu se va certa nemica.

[Zac. 24]. Certarea carea se dă în vécul de acum celui ce va face silă vre unii mueri, aceea iaste după voia judecătoriaului, și cum va vrea judecătoria așa l va certa.

Când iaste dator cel ce va face silă vre unii fete să o înzestreze, și când o va lua să l fie muiare.

Glava 253. [Zac. 1]. Cella ce va face silă vre unii fete, acela de o va înzestra și se va cununa cu dânsa să l fie fâmée, atunci nu se va certa nemica, iară de nu va vrea să o ia muiare, atunci judecătoriaul cel mirenesc certa l va după voia lui, și l va sili să o înzestreze. Iară judecătoriaul beserică l va afurisi, până când se va pocăi și va face canonul.

[Zac. 2]. De nu vor vrea părinții fetei să o dea după cella ce l au făcut silă, atunci nu va putea judecătoria să l facă cu sila să o dea, ci numai ce l va sili să o înzestreze acel vinovat

[Zac. 3]. Zêstrele ce se cade să dea cella ce au făcut silă fetei cei asuprite, trebuie să fie după destoinicia fetei, și după averea silnicului, și acesta stă pre sēma judecătoriaului să răspundă, ce se zice numărul și cât va fi zêstre mulfă au puțină.

[Zac. 4]. Cella ce va face silă vre unii fete, și el va fi sărac și nu va putea da zêstrele

cum se cade : atunci să'l porțe pre în târg cu pielea gôlă, și să'l bată pre în toate ulițile, decia să'l scôță să'l gonescă de în tôte eparhia acelu' judecătoriau.

[Zac. 5]. De va fi neștine casnic, și va face silă vre unî fete, și apoi căci are muiare nu pôte să o ia să'l fie muiare, atunci judecătoriau, să'l silescă să o înzestreze, iară pre dânsul să'l cërte cumu'l va fi voia.

[Zac. 6]. De se va prileji să se împartă nunta care s'a' făcut cu fata care 'l-a' făcut silă, atunci zestrele ce 'l-a' fost dat când 'l-a' făcut silă, acélea nu se vor mai întorce la dânsul : ci le va lua fata, și după viața ei încă și ceia ce vor moșteni avérea ei.

[Zac. 7]. Când va dăruî fata zestrele sale aceluia ce 'l-a' făcut silă, se chiamă atunci că i le-a' dăruit, iară așa trebue judecătoriau să socotescă și să cerceteze fôrte bine să nu cum-va fie făcând acest lucru de vre o frică să'si dăruiască fata zestrele, sau cu altă înșelăciune a cuiva, pentru că atunci nu va folosi darul acela : ci se va nevoi să o înzestrez e.

[Zac. 8]. Când vor fi părinții fetei vii, atunci nicî într'o sêmă de chip nu va putea fata să'si dăruiască zestrele celuiia ce 'l-a' făcut silă.

[Zac. 9]. Când va sta lucrul în cumpănă, cum de'si va dăruî fata zestrele va vrea să se facă să fi curvă, atunci judecătoriau, siléște pre vinovat să o înzestreze, și să o și mărite cum mai degrabă.

[Zac. 10]. Când se va face silă fetei cu voia ei, ce se zice când va vrea și ea, și va pofti să se împreune cu bărbat, atunci judecătoriau pentru să răspunză pe dreptate, pentru rândul zestrelor, trebue să cerceteze cum au fost aceia voe a fetei, să vază cândai dör se va fi îndemnat fata după multe lingușale și fägăduiale ce'l va fi fägăduit, și încă'l va fi și dăruit, până o va fi pornit spre împreunare, atunci silitoriau se nevoiaște numa'l să o înzestreze, iară de va fi mers fata singură la bărbat de'l va fi ispitit, până'l va fi găsit nechemată de nimenile : atunci vinovatul nu o va înzestra. Și iară'si de va fi priimit fata fără atâtea cuvinte, numa'l căci 'l va fi zis odată, atunci judecătoriau cel mirenesc nu va îndemna pre ceta ce 'l-a' făcut silă. să o înzestreze. Iară judecătoriau besericii de nu o va înzestra atunci 'l va afurisi.

[Zac. 11]. Zestrele se cade să le dea silitoriau fetei la vrémea când se va mărita, iară să nu'l dea mai înainte.

În ce chip se va putea arăta cum să se fie făcut silă fie-cărei fete.

Glava 254. [Zac. 1]. Cu glasul și cu țipetile ce va striga cându'l va face silă bărbatul cine va fi, pre carele să auză vecinii, și ceia ce vor trece pe drum, și să mărturisescă, atunci se va arăta cum i s'a' făcut silă fetei.

[Zac. 2]. Arată-se cum s'a' stricat fetia fetei pre sânge ce se va arăta pre hainile ei, și pre iia fetei.

[Zac. 3]. Când va vrea să arate fata cum au fost fată curată la vrémea când s'a' împreunat cu bărbatul, atunci de va jura cum au fost fată întrégă o vom crede, și acésta încă când vor mărturisi și vecinii, cum au știut de fată curată, și s'a' petrecut viața cu cînste, iară de va fi avut vête rea, și vecinii nu o vor fi fiind nicî într'o cînste : atunci nu'l vom crede nicî jurământul.

[Zac. 4]. Vêstea când se va auzi că cutăriea 'l-a' stricat fetia cutarele, atunci nu iaste acésta arătare la judecătoriau, cum acela să'l fi stricat fetia adevărat, iară așa face prepus, și bănuială mare fôrte.

[Zac. 5]. Mărturiile de în casa fetei, acélea nu vor putea arăta cum s'a' făcut silă fetei, ci vor da numa'l prepus și bănuială.

[Zac. 6]. Când va mărturisi mōșa cum iaste fata întrégă, atunci o vom crede, și acésta încă când va fi muiare ca aceia de cînste mōșă, și de o va fi văzut că iaste fată, și o va fi socotit bine cum iaste întrégă, și o au pipăit cu mâinile, și încă de ar fi mai fost cu mōșă doă mueri destoinice de a se crederea, și învățate bine la acest meșteșug.

Pentru stricarea copilelor, și pentru canonul bărbatului.

Glava 255. [A lui Armenopol]. Cine va strica vre-o copilă mai înainte până nu a ajunge la vârsta ei pre lege, aceluia să i se taie nasul, și jumătate de haine și de bucatele lui să le dea acei fete ce o au stricat.

[A posnicului]. Când nu iaste muiarea de 12 ani și mai mare, ci mai mică de atâtea, atunci se canonéște ceta ce au stricat ani 12, să nu se cuminece, sau și cu mai scăderea cum va părea sau cum va socoti Arhiereul sau duhovnicul.

Pentru cîlğudriță de o va apuca cine-va cu dasila, sau copila de stăpănu-său, sau altă muiare de cine-va.

Glava 256. [Nichifor Țărigărdénu]. De va apuca cine-va cîlğărița cu désila, sau slujnica de stăpănu-său, sau altă muiare de vre-un om, și se va arăta viața ei cea de întâi bună și curată, acela 40 de zile să se cërte sau 1 an să nu se cuminece, iară de'l va fi fost viața ei cea de întâi mai dinainte vréme rea, atunci să se canonéscă ca o curvă, adecă ani 6.

[Marele Vasilié, canon 49]. Pre slujnica cea apucată cu dasila de stăpănu-său, aceia să nu se canonéscă, iară de se va fi făcut cu voia ei, atunci ca o curvă să se canonéscă.

Pentru ce certare se va da celui ce va răpi muiarea călugăriță.

Glava 257. [Zac. 1]. Cea ce va răpi călugăriță dela mănăstire, acela nu se va numai omori : ci încă și bucatele lui toate se vor da la mănăstire, dela carea au răpit-o.

[Zac. 2]. Călugărița carea se va răpi dela mănăstire, pre aceia o vor pune de va lăcui la altă mănăstire, și acolea să o păzescă forte cu pază mare.

[Zac. 3]. Cea ce va răpi vre o muiare călugăriță, sau alt obraz ce va fi făgăduit lui Dumnezeu, și va fi șezând înlăuntru în mănăstire, și de o va răpi cu voia ei, iară el nu se va afla să o fie îndemnat sau sfătuit, sau să'î fie dăruit ceva să o momescă, sau să'î fie făgăduit niscare lucruri sau bani : acela măcar să nu fie făcut nici una de acestea, tot se va certa cu morțe, și nici un lucru nu pôte să'î ajute să nu'și piarză viața.

[Zac. 4]. Cea ce va apuca vre o muiare mirnă dela mănăstire : și acela se va certa cu morțe.

[Zac. 5]. Pravila împărătescă iaste tuturor, cum ori cine va face pace cu obrazul cel asuprit la ce se greșală : atunci cea ce au asuprit, nu se va certa așa cumplit. Iară la această greșală a răpitului, această pravilă nu se ține în seamă, pentru căci că obrazul cel asuprit iaste Dumnezeu carele de întâiu se asuprește cu răpitul a nevestei lui călugăriței. Deci cu Dumnezeu cine iaste destoinic să facă pace? drept aceia nici un lucru nu pôte ajuta răpitorului călugăriței să nu'și piarză viața.

Pentru cea ce fac curvie cu călugărițe, acest fel de greșale se chiamă elinște ierosilia.

Glava 258. [Zac. 1]. Ierosilia iaste de multe feluri : deci toate feliurile de greșale cu câte se atinge omul de beserică, toate acelea se chiamă Ierosilia, iară aicea la tocmela acesti Pravile, acesta Ierosilie se înțelege într'acesta chip, adică un mirnă sau fie și grămătic, ce se zice om din cinul beserică, sau fie și preotit, de se va prileji să se împreune trupeste cu vre-o călugăriță, care iaste depurarea supt închisoarea Mănăstirii, sau și dinafară de mănăstire, sau când se va împreuna trupeste cu vre o muiare mirnă în beserică, sau să se împreune cu vre o muiare ce se va fi făgăduit să fie călugăriță.

[Zac. 2]. Tot omul ce va face Ierosilie, acela cu cumplită morțe se va pedepsi.

[Zac. 3]. Cea ce va face acest lucru Ierosilie, acela face deodată trei păcate mari de cele de morțe. Întai sânge amestecat, a doa face précurvie, a treia face furtașag, pentru că tot creștinul sau prilejit de are pre călugăriță adevărată soră sufletescă, deci cine o va rușina, veri cu voia veri fără voia ei, acela rușinează adevărat pe soră-sa, drept aceia iată

că se chiamă că au făcut sânge amestecat. Și iarăși călugărița se chiamă nevasta lui Dumnezeu, carea iaste cununată cu Dumnezeu, deci cine se împreună cu dânsa, acela se împreună cu muiare cu bărbat, drept aceia iată că face précurvie, aici sint două păcate mari de morțe. A treia, călugărița se chiamă și iaste vas de beserică; deci cine o va înstreina de în beserică, și o va spurca, acela iată că face Ierosilie. Și Ierosilos se chiamă mai chiar, fur de beserică, drept aceia acela se chiamă că au furat acel vas de beserică, și iată cu un păcat face trei păcate de cele mari de morțe cum scrie mai sus. Drept aceia aceluia alta n'au ce'î face, numai ce'î pôte fi că'î vor omori numai cu o morțe.

[Zac. 4]. Cea ce se va împreuna trupeste cu călugăriță, acela altă certare nu pôte să'î mai dea, fără numai o morțe, și să i se ia tot ce va avea să se dea Mănăstirei de unde iaste călugărița.

[Zac. 5]. Ori care călugăriță, de va vrea ea singură cu voia ei să se împreune cu vre-un bărbat trupeste, pre aceia să o ducă la altă mănăstire să o închiză acolo, și forte să fie în pază tare, cândă'î cu canon, cu post, cu rugă dór s'ar putea ceva înfolosi, și să fie și celorlalte învățătură bună, ca să aibă frică să se témă, iară altă certare trupescă nu va avea pentru vini ca acestea, întâi pentru căci că ea nu iaste nici atăta vinovat, cum iaste vinovat bărbatul, de vreme ce aceia șade la Mănăstire, și nu se duce se cerce pe nimeni-lea, cum e bărbatul de mărge de o momeste, și o prilește. A doa puține călugărițe se fac de bună voia lor, iară mai multe se fac cu deasila și cu înșelături, sau mai multe și de nevoie, drept aceia judecătorul să fie cu milă spre dânsle.

[Zac. 6]. Cea ce se va însura de va lua muiare călugăriță, acea nuntă nu e destul că iaste de ris și de bațocură și urată tuturor : ci încă se pedepsește și cu morțe.

[Zac. 7]. Feciorii cari se vor naște de în călugăriță, aceia sint copii, și nu vor moșteni nimica de în averea mănă-sa.

[Zac. 8]. Cea ce se va împreuna cu muiare care încă nu va fi călugăriță, ci numai ce va fi purtând hainele, acela la atăta se va certa ca și când ar fi călugăriță de tot de ispravă.

[Zac. 9]. Cea ce se va împreuna cu slujnicile călugărițelor carele sint dinafară de mănăstire, acela nu se va certa ca cea ce se împreună cu călugăriță, ci se va certa după voia judecătorului ca un curvăriu.

[Zac. 10]. Nu vor putea părintii nici rudele călugăriței să facă pace cu cea ce se va fi împreunat trupeste cu călugărița lor, iară de ar face și pace, atunci vinovatul nu'și va fo-

losi nemica cu acesta pace : ci tot se va pedepsi cu morte.

[Zac. 11]. Cella ce va săruta călugăriță, acela se va certa după cum va vrea judecătorul, iară nu cu morte.

Pentru răpiri și certare se cade să se dea răpitorilor.

Glava 259. [Zac. 1]. Răpitori să chieamă cea ce vor apuca de vor răpi muiarea cuiva cea de cinste deși vor rade de dansa, sau vre o fată coconă. sau văduvă, sau călugăriță, sau vre un copil, când vor lua pre fiercarii cu deasita, și'i vor duce de într'acel loc unde le va fi voia de se vor mesteca trupeste.

[Zac. 2]. Certarea răpitorilor iaste numai morte.

[Zac. 3]. Cella ce va răpi pe vre-o muiare, acela nu se va certa numai cu morte, ci încă și va piarde și bucatele, că le va da judecătorul muerei cei rapite de va fi muiarea mirână, iară de va fi călugăriță, atunci va da judecătorul putere să se hrănescă cu venitul ce va fi de în acele bucate în totă viața ei, și încă și după morte ei. le va da judecătorul toate acele bucate la Mănăstirea dela care au răpit-o.

[Zac. 4]. Nu se va numai omori răpitoriul, nici și va pierde numai bucatele, ci încă și cea ce l-au sfătuit să răpescă sau l-au dat ajutorii să răpescă, și aceia se vor omori, și și vor piarde și bucatele, iară de'lor va fi numai sfătuit, iară nu vor fi ajutat la vremea răpirii, atunci'i vor numai omori, iară bucatele nu și vor piarde.

[Zac. 5]. Bucatele răpitorului toate se vor da muerei cea ce o au răpit, măcar că au fost numai cum ar fi neguțată nunta între dânșii.

[Zac. 6]. Părinții, frații, rudele, stăpânii muerei, toți aceștia pot să ucigă de tot pre răpitori, și să n'abă nici unul nici o certare, și încă nu numai pre răpitori ci și pre soțiile lor, și pre cea ce le vor fi într'ajutor, însă numai cându'i vor găsi făcând acel lucru. ce se zice când vor răpi, iară nu altă dată.

[Zac. 7]. Cella ce va răpi copilă pentru sburdăciunea trupului, acela să pață ca și cea ce scrie mai sus, pre acela cine'l va uide să fie ucis și nici o certare să nu aibă.

[Zac. 8]. Nu va scăpa răpitoriul să nu se certe, zicând c'au răpit muiare pentru să se cunune cu dansa, ci tot se va certa.

[Zac. 9]. Nunta ce se va face după ce s'au răpit, aceea nu e bună, ci iaste un lucru așa cum nu ș'ar fi fost după cum dau învățătura Prăvilele împărătești, pentru că Pravila Bescericii iartă acest feliu de nunte, când nu vor avea și altă smintelă fără de răpirea.

[Zac. 10]. Cella ce va apuca, ce se zice va răpi pe vre o muiare care va fi făgăduită altui bărbat, acela nici cum să nu se pôtă cununa cu dansa, iară încă nici cu alta, nici cu una nu pôte să se mai cunune acela răpitoriul.

[Zac. 11]. Când va răpi neștine [vre o femeie și iarăși o va lăsa de se va întorce la părinți și acasă'si, și atunci de se va însura și să se cunune cu dansa, aceea nuntă va fi bună. și nu se va certa ca un răpitoriul. Iară de o va fi răpit, și se va fi și cununat, aceea nuntă nu e bună de nemica, că se va certa ca un răpitoriul.

[Zac. 12]. Certarea răpitorilor iaste nu numai spre cela ce răpește fată coconă, ci încă și spre cela ce răpește muiare cu bărbat, sau și despărțită de bărbat, sau văduvă, sau robă, sau fată de suflet, veră bogată, veră săracă, veră cinstită, veră fără cinste, tot într'un chip și cu o certare se vor certa.

[Zac. 13]. Ori care rob, sau năemit, sau slugoi de va răpi vre o femeie, acela nu se va certa numai cu morte: ci încă'l vor și arde în foc.

[Zac. 14]. Nu numai răpitoriul se va certa. ci încă și cine l'au sfătuit, și cea ce'l vor fi ajutat și cea ce'l vor fi poslușit la aceea trebă la răpit, și aceia se vor certa toți într'un chip ca și răpitoriul.

[Zac. 15]. Ori cine va ascunde răpitoriul în casa lui când va răpi muiarea, acela ca un răpitoriul se va certa, și acela iară numai nu și va piarde bucatele.

[Zac. 16]. Ori care muiare va răpi pe vre un bărbat pentru dezmerdăciunea ei, aceea ca un răpitoriul se va certa și ea, de vreme ce nu iaste la judecătorii alt nemica, fără tot o certare celuia ce răpește fie bărbat fie femeie.

[Zac. 17]. Muiarea carea va răpi pre altă muiare pentru sburdăciunea trupului, aceea ca un răpitoriul se va certa.

[Zac. 18]. Cella ce va răpi copilă, acela ca un răpitoriul se va certa.

[Zac. 19]. Cella ce va răpi pe vre un copil, nu pentru dezmerdăciunea trupului, ci să'l ducă cu sine în vre o cale, sau la oște, acela să se certe după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 20]. Ori cine va răpi coconă tină, carea nu va fi încă de vârsta de bărbat, și de'i va strica fetia, acela să se certe cu cumplită morte ce se zice mai rău decât pre răpitoriul, măcar că zic o semă de dascal, cum de va fi fata mică, atunci răpitoriul să se certe cu ocnă, și toate bucatele lui să se dea fetei acei stricate.

[Zac. 21]. Cella ce va strica fetia vre unei cocone tinere, carea nu va fi încă de vârstă, măcar că nu o au răpit de într'un loc într-

altă parte, iară tot ca pe un răpitoriū să'l cêrte.

[Zac. 22]. Cella ce va răpi vre o muiare și după aceea o va mărita după alt bărbat, acela cu unele ca acêstea nu va putea șovăi, ci tot se va certa ca un răpitoriū.

[Zac. 23]. Răpitoriul iaste datoriu să înzestreze pre muiarea carea aū răpit, după putêrea lui, și după putêrea și destoinicia muerel. Așijderea și judecătoriau se cade să'l îndemne să o înzestreze după destoinicia amânduror.

[Zac. 24]. Ori care răpitoriū nu va priimi lêgea cumu'l va judeca judecătoriau, ci va alerga la alt judecătoriau mai mare, nădejduindu-se de altă ispravă mai bună, atunci aceea ispravă a doa n'are nici o tãrie.

[Zac. 25]. Mai mare iaste răpirea când va fi cu soții multe, și cu multe feliuri de arme, și căci să răpește față de mare boiaren, și atunci judecătoriau va certa mai mult decum ar fi răpirea mai mică.

[Zac. 26]. Răpitoriul să cêrtă fie în ce loc unde'lor prinde, cum s'ar zice un om ce va răpi vre o muiare de cinste, de în cetate de în Trigoviște și o va duce la Brașov în țara Ungurêscă, sau la Moldova, după aceea de se va prileji să'l prinză aice supt ținutul Tîrgoviștii, atunci acela se va pedepsi de la Domnul Muntenesc. iară de se va prinde supt ținutul Brașovului sau a Moldovei, iară se va pedepsi dela biruitoriul locului aceuia, și atunci nici Domnul de în țara Muntenêscă nu i se cade să'l trimetă acolo de va fi ungur, sau sas, sau moldovên răpitoriul la județul de la Brașov sau la Moldova, nici oblăduitoriul acelu loc spre Domnul țarei Muntenêști decă va fi muntên, numai ce se cade să adevêreze judecătoriau, cu mărturiū ômenii de credință, cum iaste răpitoriū, și atunci se va pedepsi și nu'l va mai trimete aiurea. iară de vor scrie cărți Domniei unul la altul, și să'l cêră ca pe niște ômenii de loc : atunci iaste dator Domnul acela supt care biruire s'au prins răpitoriul să'l trimetă cătră celalt.

[Zac. 27]. Tôte greșalele până în cinci ani se săvârșesc, cum s'ar zice ori ce feliu de greșală de va greși neștine, și de nu'l va părănimenile la judecătoriau până în cinci ani, nu mai pôte nimenile deacia să'l părăscă de în 5 ani înainte, iară numai răpitul nu se pôte sfârși în cinci ani, ci după zêce ani, încă și mai mult pôte fie-cine pre răpitoriū să'l părăscă, și așa să se pedepsescă ca un răpitoriū.

[Zac. 28]. Răpitoriul de se va ascunde în beserică pentru să nu'l pôta lua judecătoriau, iară așa de în beserică totu'l va prinde și'l va scôte de'l va certa cum i se cade.

[Zac. 29]. Răpitura cea adevărată se cade

să aibă acêste două sêmne. Întâi să rădice-muiarea de într'un loc să o ducă într'alt loc, a doa să'l facă silă spre cinstea ei, iară de va lipsi una de într'acêste două lucruri, atunci nu iaste răpirea deplină.

[Zac. 30]. Cella ce va răpi muiarea de în casa părinților ei și să o ducă la casa'si după ce se va fi culcat cu dânsa, acela nu se va certa.

[Zac. 31]. Cella ce va răpi pre muiare în ainte de ce se va culca cu dânsa, iară ei 'y-aū fost gândul să se facă călugăriță, măcar că o aū și măritat părinții, iară acela tot se va certa ca un răpitoriū, iară de se va fi răpit cu voia ei, vrând pentru să lăcuiască cu bărbat, atunci nu se va certa, fără numai de o va fi răpit fără de voia ei, și cându'l va fi făcut silă, atunci pentru sila ce aū făcut se va certa după voia judecătoriauului.

[Zac. 32]. Nu va putea șovăi răpitoriul, zicând că iaste mic de zile, de nu'l e vrêmêncă de însurat, ci tot se va certa și așa, iară așa mai puținel.

[Zac. 33]. Nunta ce se va face între obrazul cel răpitoriū, și al cel răpite, atunci șovăiaște răpitoriul și scapă să nu se omóre, iară așa numai ce'si piarde bucatele și le va lua muiarea să fie ale ei, iară sfêtnicii și ajutătorii răpitoriului nu se vor putea mântui așa, ci se vor certa după cum va fi voia judecătoriauului, și acêsta se zice pentru ceia ce vor fi ajutat la răpit, iară nu pentru ceia ce aū ajutat după ce s'au răpit, ce se zice ceia ce'l vor fi priimit în casele lor și'l vor fi ocrotit pre răpitori.

[Zac. 34]. Răpitoriul depurarea se va certa verii fie cu voia muerii verii nu fie. De ar fi cu voia muerii, pôte fi că nu s'ar certa răpitoriul cu môte, iară dacă nu va vrea muiarea și se va fi răpit cu sila : atunci se va certa cu môte.

[Zac. 35]. Răpitoriul de se va prileji să răpescă călugăriță, și pentru să scape de pedêpsa vieții lui, va vrea să arate cum aū fost cu voia ei de s'au răpit, aceuia nu'l va folosi nemica voia ei, ci numai ce se va pedepsi cu môte.

[Zac. 36]. Când va mărturisi muiarea singură de va zice cum s'au răpit cu voia ei, ca să scape răpitoriul de pedêpsa morții, atunci se cade să cerceteze bine judecătoriau să nu fie tocmêla sau învățatura părinților răpitoriului, sau a rudelor lui, cu dare și cu multe meșesuguri, de vor fi plecat muiarea să zică acest cuvânt, cum iaste cu voia ei, deci să socotescă tot lucrul pre amărutul, deacia de se va afla cum sînt acêste meșesuguri, atunci răpitoriul numai ce'si va piarde viața. iară de se va afla cum muiarea grăiaște dela ea neîndemnată de nimenile, atunci răpitoriul se va certa după voia judecătoriauului.

[Zac. 37]. De se va afla cum să fie dat vre un răpitoriū hanī mulți mueriī 'nainte de ce au răpit'o pentru să o plăce să fie cu voia ei, și să mărturisescă cum s'au răpit cu voia ei, atunci trebuie să socotescă judecătoriau afară de cea ce 'l-au dat să nu' fie făgăduit și alțiī, pentru că de' l va fi făgăduit și alțiī, atunci piarde'și va viața, iară de nu' l va fi făgăduit alt nemica, atunci se va certa după voia judecătoriauul.

[Zac. 38]. De vor vrea părințiī fetei, și de vor îndemna pre răpitoriī să le răpescă fata și fata nu va vrea: atunci se va certa răpitoriul cu mörte.

[Zac. 39]. Când se vor iubi amândoi, răpitoriul cu fata cea răpită, și neputând într'alt chip să se împreune, iară pentru dragostea ce au la mijlocul lor se vor sfātuī să se răpescă, atunci cum zic o sēmă de dascalī, nu se va certa răpitoriul, de vrēme ce iaste cum ar fi un lucru cum ar fi turbat de dragoste, iară alțiī și mai mulți, și mai credincioși dascalī zic, cum să se certe cu certare ușoră după cum va fi voia judecătoriauul.

[Zac. 40]. Când vor răpi pre o muiare, și răpitoriī vor fi cu sfatul și știrea ei, și ea nu va vrea să'ī facă silă spre cinstea ei, iară răpitoriul o va sili, și se va culca cu dānsa fără voia ei: atunci pentru răpirea nu se va omorī, iară pentru ce au făcut silă i se va tăia capul.

[Zac. 41]. Cândva arāta răpitoriul cum nici cum să nu fie tocmiți cu femeia când au răpit'o, ci încă vor fi și cununați împreună: atunci nu vor lua nici o certare.

[Zac. 42]. Muiarea măcar de ar și vrea sau și cu sfatul și cu știrea ei, s'ar răpi și să'ī strice și fetia, atunci, cu aceștea cu tōte, muiarea nu se va certa nici cum: numai răpitoriul se certy după voia judecătoriauul.

[Zac. 43]. Trebuie răpitoriul să arate judecătoriauul cu mărturiī aceia omēni de credință. sau și cu gura mueriī, cum muiarea au vrut cu voia ei să se răpescă, și atunci se va izbăvi răpitoriul de mörte pentru că de nu va pune tot lucrul să fie de față să cunoască toți inaintea judecătoriauul, alta nu va fi ci numai ce'și va perde viața.

[Zac. 44]. Când va avea răpitoriul mărturiī mulți să mărturisescă cum au răpit pre muiare cu voia ei, iară muiarea va avea mărturiī cum au răpit'o cu sila, atunci judecătoriauul va crede mai mult pre mărturiile mueriī de ar fi numai doi, de cât pre cei mulți mărturiī ai bărbatului.

[Zac. 45]. Iară de nu vor avea mărturiī, nici o parte nici alta, atunci să arate răpitoriul sēmne ca acelea cu tările ca să se potă crede cum s'au făcut răpirea cu voia ei, iară sēmnele ce vor să arate sunt aceștea: întâi cum muiarea iubea fōrte pre răpitoriū, a doa

cum au trimis de l'au chemat să mērgă să o găsescă, a treia cum la vrēmea răpiriī n'au strigat să'ī vie cineva ajutoriū, a patra cum o au găsit cu haine frumōse îmbrăcată fiind gata, și atunci dacă va avea aceștea sēmne, nu se va certa cu mörte; măcar de ar și zice ea cu gura ei cum au răpit'o cu sila, iară de nu va avea mărturiī muiarea sau sēmne să arate acesta lucru, atunci nu o va putea crede judecătoriauul.

[Zac. 46]. Când va mărturisi muiarea singurā cu gura ei cum mainte de ce s'au răpit au fost făcută nunta adinsă ei'și. atunci de o va afla judecătoriauul că face acēstā mărturie de in puterea ei, sau supt ascultarea părințiilor ei, atunci o va crede judecătoriauul. Iară de va fi in casā și supt puterea bărbatului: atunci nu o va crede.

Aicea scriem să se știe ce pedēpse se va da celuiia ce răpēște muiare curvā.

Glava 260. [Zac. 1] Nu se va certa ca un răpitoriū cēla ce va răpi pre vre o muiare curvā, ci se va certa după voia judecătoriauul.

[Zac. 2]. Pravilele carele dau certare până la mörte celorla ce răpesc mueri cu deasila, acelea se socotesc când e la muiare de cinste. sau să fie slohodā sau māritatā, sau fatā coconā.

[Zac. 3]. Răpitoriul pentru să fugā de pedēpsa vieței lui, va arāta la judecătoriau cum acēstā muiare mainte de răpit, au curvit cu altul, și iaste curvā, atunci judecătoriauul trebuie să caute de va fi fost acea curvie la arātare de față, atunci nu se va certa răpitoriul, iară de va fi pre ascuns și veciniī vor zice că iaste muiare bunā: atunci răpitoriul își va piarde viața.

[Zac. 4]. Cēla ce va răpi muiare curvā cu voia ei: acela nu se va certa nici cum.

[Zac. 5]. Cēla ce va răpi vre o muiare de cinste, șocotind cu asuprēlā cum să fie curvā acela nu'și va piarde viața: ci se va certa după voia judecătoriauul.

[Zac. 6]. Cēla ce va răpi muiare curvā, carea se va fi intors de in petrecerea ei cea rea și se va fi cununat cu vre un bărbat cu lēge; atunci trebuie să cerceteze judecătoriauul de se va afla că acea curvā decā s'au cununat ș'au petrecut viața cu cinste, atunci va omorī pre răpitoriū, iară de va fi curvind și după ce s'au cununat iarăși: atunci nu'și va piarde viața ci se va certa după voia judecătoriauul.

[Zac. 7]. Curva se cunoște pre locul ce locuiaste și pre haine ce pōrtā, de se va fi pocăit de curvie au ba, deci ori cine va răpi curvā pocăitā acela certase va cu mörte.

[Zac. 8]. Când zicem că cēla ce va răpi curvā nu se va certa, acēsta se socotēște numai cum că nu'și va perde viața, iară într'alt chip tot se va certa după voia judecătoriauul

[Zac. 9]. Ori cine va răpi muiare curvă şi o va ţine în casă cu sila, de aceea vor număra zece zile, de când au luat-o şi o ţine în casă şi, deci acela de nu va da la domnie 200 de talere bătute : atunci i se va tăia o mână.

[Zac. 10]. Cei ce va răpi muiare curvă, şi de va fi şi cu alte soţii lângă sine încă zece oameni într'armaţi, acela i se va tăia capul, sau cum învaţă şi alţi dascăli, să se certe cum va fi voia judecătorului, măcar că această voce a judecătorului se tinde cum am şi mai zis pre multe locuri până la moarte, şi mai vartos când se va răpi fără frica lui Dumnezeu şi fără ruşine de oameni.

[Zac. 11]. Cel ce va răpi pre vre o muiare de cinst şi să o porţe din loc în loc, iară să nu se împreune cu dânsa trupéste, atunci se cade să caute judecătorul şi să ia sēma binişor, şi de va afla adevărat cum pentru căci s'au căit ce au făcut, pentru aceea nu s'au împreunat cu dânsa, acela nu se va certa cu moarte ci după voia judecătorului. Iară de se va afla că nu s'au împreunat pentru altă smintelă ce au avut : atunci se va pedepsi cu moarte.

[Zac. 12]. Cei ce va merge în vre o casă pentru să răpescă pe vre o muiare, iar nu o au răpit, de acestea trebuie să cerceteze judecătorul, deci de nu o va fi răpit, iară aşa dintru sine, căci se va fi căit ce va să facă şi va fi fugit de acolo, acela nu se va certa cu moarte. Iară de se va afla că nu o au răpit pentru că nu o au găsit acolo, sau când vor, fi alergat oameni mulţi de nu o vor fi lăsat sau şi pentru altă smintelă : atunci va certa judecătorul pre acela cu moarte ca şi când o ar fi răpit.

[Zac. 13]. Cei ce se ispitēste să răpescă călugăriţă măcar de nu o ar nici răpi, acela totuşi va perde viaţa, ca şi când o ar răpi şi de l va zice măcar un cuvânt : eşi de în mânăstire şi eu te voi lua să-mi fi muiare, şi mă voi cununa cu tine : şi numai pentru atâta 'şi va pierde viaţa.

[Zac. 14]. Tote pravile împreună învaţă de tote greşalele, cum cei ce nu va face încă de tot greşala şi deplin, acela nu va lua certare deplin, ci numai cel va certa mai puţin după voia judecătorului, aşa într'acesta chip iaste şi greşala răpirii, ce se zice când se va face răpirea la muiare de cinst sau la fată, sau la muiare cu bărbat, sau la văduvă, şi de nu se va face greşala de tot de ispravă la acest felii de femei : atunci răpitorul nu se va pedepsi cu moarte, ci mai puţin după voia judecătorului, iară de va răpi călugăriţă, atunci nemica nu l va folosi. Cum zice pravila a altora a tuturor de altele să nu se omōră, iară numai de se va ispiţi să răpescă călugăriţă, şi de nu o ar nici

răpi tot se va certa cu moarte, ca şi cum o ar fi răpit adevărat.

Pentru muiarea care rămâne văduvă, şi va să se mărite în anul acela.

Glava 261. [Leu şi Constantin împăraşi]. Muerii căria l va muri bărbatul, aceea nu e volnică să ia alt bărbat până nu va trece jalea 1 an. Iară de l va zice Împăratul sau Domnul, atunci pōte mai nainte până ce n'au trecut acel an de jale să se mărite.

[A lui Armenopolu]. Pentru doă vinî s'au întârit a fi anul de jale unul, ca să nu se mărite muiarea într'ansul, însă una, ca să nu se tample muiarea grea, iară a doă căci iaste dator pentru cinstea bărbatului ei să jălēscă. Acesta de multe ori se află la Dumnezeuştile canōne de spune, că încă muierea care nu umple anul cel de jale, ci se mărită de ia alt bărbat, aceea are şi certare sau pedepsă.

Pentru muiarea carea va rămânea văduvă şi se va mărita, că nu ia de în bucatele bărbatului ei nemic, fără numai de la copii de vor muri, aşijderea şi bărbatul.

Glava 262. [Nearoa a lui Leu înşeleptul]. Nearoa a doă a lui Chir Leu înşeleptul aşa zice : această punere de lege aşa o au tocmit împărăţia mea. Când va uita muiarea pre bărbatul ei, şi nu va cinsti împreunarea carea s'au împreunat cu dânsul de s'au făcut un trup : ci va vrea să se mărite, atunci aceea să n'aibă nici odată nimic de într'ale bărbatului ei, nici să dobandēscă darurile cele dinaintea nuntei sau alte daruri.

Muiarea carea va lua al doilea bărbat, măcar de va fi făcut zapis şi de la copii ei care l-au făcut cu bărbatul cel de întâi : şi l va fi lăsat vre un lucru ceva, atunci neapărat il ia.

Muiarea carea va lua al doilea bărbat, şi va fi având copii cu bărbatul de întâi au fete au coconii, şi se va tamplea să moră vre unul de într'ansul, atunci partea lui să imparte tuturor fraţilor lor lui, şi ia şi acea numă a lor parte atâta cum ar lua un copil al ei fraţii celui mort.

[Sennēz]. Acesta să o chibzueşti a face şi pentru bărbat când vine la a doă nuntă.

Pentru muiarea nădită care va avea niscare haine, unelte, şi nu va spune unde le-au aflat.

Glava 263. [A lui Armenopolu]. Muiarea de va avea niscare haine, sau alte scule şi lucruri, şi murindu l bărbatul nu va spune cu mărturi credincioase unde le-au aflat, şi de unde le are, şi de unde le-au adus, arată se lucrul ca o mărturie adevărată. Că ca o stăpână a casei ce au fost, le are de în

sculele și bucatele bărbatului său. Drept aceea să fie ale copiilor aceea câştigare și moştenire a celui bărbat al ei de o diniură, să le ție ca pe nişte bucate ale lor, sau de va și trăi bărbatul și se vor afla acele haine și scule la mâinile ei, atunci de va vrea i le ia bărbatul.

Pentru muiarea carea va rămânea văduvă și nu se va mărita, ce va lua de în bucatele bărbatului ei? așijderea și bărbatul.

Glava 264. [Armenopolu]. Cării mueri va muri bărbatul, și a doa oră nu se va mărita, aceea să aibă trebă săși ție darurile cele dinaintea nuntei și totă zéstrea ei, iară de în bucatele bărbatului ei să aibă parte atâta cât ar avea un copil al ei, și cu acelea să fie volnică să facă ce 'i va fi voea. Numai a treia parte de în bucatele ei aceea să o păzescă pentru copii'si.

[Sennédz]. Așijderea și bărbatul carele nu se va însura a doa oră, așa să aibă de în bucatele muiarii lui parte ca și un copil.

Pentru prețuirea zéstrelor și neprețuire, și pentru zéstrelle de afară.

Glava 265. [Matei]. Zestriile prețuite pre bărbat rămân de sint, ori de vor muri dobitocele muerii carele s'au dat zestre, ori de va fi stricat, și va fi ponosit hainele-și, prețuirea deplin întorce bărbatul îndărăt, iară zéstrea carea nu iaste prețuită, la muiare iaste și dobânda și paguba.

[Armenopolu]. Bărbatul de va fi luat zestre casă, sau vie, sau alt lucru, și s'au prețuit cum 'r-au fost prețui. decia acel bărbat va fi făcut cheltuială de au dres și au crescut și au zidit acela lucru, atunci trebuie să dea prețul celui lucru cum s'au prețuit când l'au luat, iară celalalt lucru cum l'au dres și l'au făcut atunci rămâne la dânsul, iară de se va face pagubă în acel lucru ce au luat, atunci el iaste datoriu să o plătescă.

[Leu și Constantin împărași]. Dobânda și paguba zéstrelor care au luat bărbatul, la dânsul vin.

[Matei]. Bărbatul de va fi și sărac, zéstrea care au luat o plătește.

[Armenopolu]. Câte lucruri se vor cumpăra de în zéstrelle muerii, acelea în zéstrelle ei sint.

[Leu și Constantin și Vasile împărași]. Iară zéstriile cele de afară nu sint ale bărbatului, ci de le va strica bărbatul, și însă muiarea le va fi hărăzit, atunci moştneii nu le cer. iară de le va fi stricat fără de ştierea muerii, atunci toate întregi să le dea îndărăt, sau el sau moştnenul lui. Pentru că și la zéstrelle de afară are muiarea putere ca și la zéstrelle ei.

[Iară a acelora împărași]. Fie ce muiare la

zéstrea ei cea de afară, și la veniturile ei carele 'i vin de la rudenii, pôte să obladuască, și să hărăzescă, și să dea, fiindu 'i măcar viu și bărbatul, iară pe zéstrelle ei pân' va trăi bărbatul ei n'are trebă cu dânselle să le obladuiască.

Muiarea se prețuiaște de tot împrumutătoriiu său datornicul și de va intra muiarea chezașă pentru bărbatul ei.

Glava 266. Muiarea are prețuire de tot omul căruia 'i iaste datoriu bărbatul, ca ea săși ia întâi zéstrelle ei.

[Leu și Constantin împărași]. O muiare s'au măritat, și s'au luat zéstrea la casa bărbatului ei, decia se tâmplă bărbatului ei răutate și pagubă. și căzu în datorie. sau Domnescă sau la alt fie ce om, decia el muri. De acesta poruncêște această pravilă împărătescă ca să nu fie volnic nici unul de în datornicul să ia vre un lucru ceva de în casa mortului, până nuși va lua întâi muiarea zéstriile, atunci ce va rămânea să ia fieși care datornic după datoria bărbatului ei, adecă de nu 'i va a-unge bucatele pentru totă datoria carele au dat mult, acela să ia mai mult de cât cela ce au împrumutat mai puțin, așijderea și cel mai cu puțin mai puțin să ia.

[Matei]. Și care muiare va vrea să scrie în carte unêltele ei, pentru datoria bărbatului ei, sau și ea să intre chezașă, acesta nici o putere, nici o adeverință n'are, nici se bagă în sémă măcar de o va face odată, de doă și de multe ori, și sau de se va face chezașă la datorie Domnescă, sau la alt cineva, tot nu se cunoște acea prisóre, pentru că așa iaste ca și cum nu s'ar fi făcut nici odată cartea și lucru ca acela. Iară însă adevărat de se va arăta de față cum galbenii aceia ce s'au împrumutat s'au dat pentru trăba ace mueri, atunci plătește ea.

Pentru bărbatul carele va face cheltuială la bôla muerii lui și la môte.

Glava 267. [Iară a celuiia]. De se va afla muiarea cui-va în bôlă, și va face bărbatul cheltuială la bôla ei, decia ea va muri, și va face cheltuială și la îngroparea ei : și va cere să ia de la socru-său carele au moștenit zéstrelle fii-sa. De acesta poruncêște această Pravilă, însă câte au cheltuit la bôla muerii lui, să nu ia de într'acelea nemica pentru că un trup au fost cu dânsa, iară câte au cheltuit la îngroparea ei. acelea să le ia de la socru-său carele au luat și au ținut zéstrelle.

Pentru prețuirea zéstrelor de întâi și de a doa.

Glava 268. [Leu și Constantin împărași]. Un om au luat o muiare, și decă au murit, au luat a doa, și au luat și cu muiarea cea

de întâi zestre și cu cea de a doua : și au murit bărbatul, iară moștenii amândurora muierilor acum ei cer și caută să ia bucatele, adică zestrele de în bucatele celui mort bărbat. Și de această pruncște această „Pravilă împărătească” ca întâi să dea zestreă cea de întâi. după aceea a doua de vor prisosi bucate. Iară de se va tâmpla să se aflu haine de într'a doua zestre și se vor arăta adevărat și cu mărturie, atunci să le ia moștenii al doia zestre, iară moștenii al zestrilor de întâi de într'acelea nu ia, ci vor lua de în bucatele mortului de va avea, așijderea și moștenii al zestreilor de întâi, câte unele și vor cunoaște ale lor și se vor afla care au dat zestre, acelea le ia neoprite, iară de nu va avea de în zestreă de întâi nici de într'a doua : însă atunci ia moștenii zestreă cea de întâi cum am zis mai sus, că aceia are prețuire ca o zestre ce iaste de întâi, iară după aceea ia și cel al doilea de vor rămânea să prisosescă.

Pentru tocmitrea bărbatului și a muerei, și pentru daruri ce se vor face între ei.

Glava 269. [A lui Matei]. De se va tocmi bărbatul cu muierea lui că de va muri să'i moștenescă ce va avea, tocmeala aceea nu iaste bună nici se socotește. Iară de se va fi fost făcut tocmeala de întâi, ca de va muri muierea mai înainte, atunci zestrele'i să rămâie la bărbat, măcar de va fi fost zestreă și de la tată, atunci iaste acea tocmeală, și decia nu mai are trebă tată-său să facă ceva.

[Armenopolu]. Darul de între bărbat și între muiere nu se socotește, căci că se face pentru dragostea împreunărei trupului, și pentru ca să nu aibă carte pentru dar, și pentru ca să nu se facă bogatul sărac, și săracul bogat.

[A lui Constantin]. La mărtea lui orî ce va hărăzi neștine muierii lui, aceea se socotește, iară cele de în viața lui nu se bagă în semă.

[A lui Leu]. Orî ce va hărăzi muierea bărbatului ca să ia vreo dregătorie sau cinste, aceea se socotește.

[Vasilie împărați]. Când se va face carte de despărțelă, de se desparte bărbatul de muierea lui, sau muierea de bărbatul ei, atunci orî ce au dăruit unul pre altul, ca să aibă și să ție acela dar după mărtea lui, acela nu se socotește ci și'l ia.

Pentru darurile ce să fac înainte nuntii.

Glava 270. [Iară a aceloră împărați]. Darurile înainte nuntii sînt neînturnate, adică mai înainte de blagoslovenia bărbatului cu muierea orî ce va hărăzi unul altuia, aceea se socotește, măcar de se vor și blagoslovi într'acea zi ce vor face darurile.

[Nalejaștee]. De voi dăruia muierii mele

podobe sau de câte sînt de podoba ei, a-celea toate le ia.

De voi hărăzi muierii mele podobe, adică lanțuri, cercei, inele, gherdane, și câte's ca acestea sau altele câte am griji pentru numele ei, ce se zice am împodobit și am făcut adică haine : de se va tâmpla să mori eu, atunci muierea mea acelea toate le ia. [Tălc].

Pentru daruri, și pentru ce lucruri se întorc darurile iară îndărăt.

Glava 271. Darul iaste dar carele se dă fără de nevoie.

[Armenopolu]. Cine face dar, adică cine dăruiaște un dar acela nu poate să'l întorcă.

[Matei]. Darul acela ce se face cu bine, acela nu poate să'l întorcă nici cu cartea împăratului.

Tot darul ce se face deplin nu să poate strica, fără numai când nu'i are harul.

[Armenopolu. Pentru întorcerea darurilor]. De se va arăta nemulțumitorii acela ce va lua darul, cătră acela ce l'au dăruit, și'l va sudui sau 'l va muștra și'l va batjocori, sau 'l va bate, sau 'l va face pagubă de în lucrurile lui, sau 'l va învrăjmăși viața : sau câte daruri s'au făcut cu dăruire sau cu scrisore sau fără scrisore, și nu le va fi făcut și va arăta de față cu mărturie numai o vină de cele ce scriu mai sus, atunci se strică acele daruri și merg iară la mîna celui ce le-au dat.

Pentru bărbați și muieri de vor rămânea văduvi, și le va rămânea cocon și va muri, sau și de nu vor face, și va muri bărbatul sau muierea fără de cocon, cum se vor împărți hainele lor.

Glava 272. [Atanasie Patriarhul de la Alecsandria]. Răspunsul prea sfîntului Patriarh de la Alecsandria Chir Atanasie, și a sâborului lui, în carele s'au făcut și porunca de pururea pomenitul împărat Andronin Paleologul, și poruncesc așa. Că de va muri muierea cuiva și'l va rămânea copil, decia vor muri și copiii, sau de va muri bărbatul și'l vor rămânea copii, decia vor muri și copiii, atunci să nu se socotească acea lege veche, carea zice așa pentru muiere sau bărbatul carele va muri și'l vor rămânea copii, sau de va muri și copilul, decia partea cea vie carea va rămânea au bărbatul au muierea, atunci acela să moștenescă totă partea mortului, adică de tot, iară ticăloși pîrinți al mortului de lipsa coconului lor carele au murit, și de avuția lor adică de bucatelo lor a se lipsi fără de dreptă judecată nu se cade.

[Caută de vezi]. Gi să împărță zestreă mortului în trei părți, și însă o parte să o ție bărbatul sau muierea carea va rămânea. Iară

altă parte să o ție părinții mortului: iară cea laltă a treia parte să se facă de pomână și de milosteniă săracilor și robiților pentru cel mort. Inșă acēsta o zice cānd va muri bărbatul sau muiarea și le va rămānea copil, și copilul nu va trăi ci va muri.

[*Armenopolu*]. Iară ceia ce rămān văduvi fără de copil, ori băbați ori mueri, acelora să nu le ia bucatele lorū, sau ce vor avea, nici ceia ce țin deregătorii Domnești, nici ceia ce țin în județul lor și în eparhie: adecă pre la casele lor, ci să ție părinții sau rudenia mortului a treia parte de bucatele lui, iară cea-laltă de în cele trei să i se facă de pomână și de milostenie, iară cea de a treia să o tie partea carea va trăi au bărbat au muiare, iară de va muri și partea care trăiaște adecă carea rămāne, atunci rudenia lui pre lege să le împartă, iară de nu va avea rudenie, atunci jumătate să ia Domnescă, iară ceia jumătate să'l facă de pomână și milostenie săracilor și robiților.

[*Caută de vezi și socotința Patriarhului de Țarigrad pentru acēstă Neara ce iaste mai sus scrisă a Papei de la Alecsandria*]. Acēstă tocmelă ce e mai sus scrisă așa se judecă până în zioa de astăzi de Vlădica al tuturor prea sfântul și a totă lumea Patriarh, și de Dumnezeescul și sfântul lui săbor, că inșă muiarea după mōrtea ei de' va rămānea copil, iară apoi peste puțină vrēme va muri și copilul, atunci moșteneste tatăl copilului a treia parte de zestre, cum zice Neara o cea de sus a sfântului Atanasie. Iară și muiarea de va muri fără de copil, atunci nu ia bărbatul de în zestrele muiarii nemica, numai așternutul patului, încă și acela cu socotința și darurile cele dinaintea nuntii carele au dat muerii lui, și acēsta să fie după cum e obiceiul, așijderea și moștenii muerii ia delă bărbat darurile cele dinaintea nuntii, carele au dat lui, și așa sînt amāndoă părțile fără pagubă.

Pentru prețuirea moșteniilor și pentru moșul de' va rămānea fecior și nepoți, cum vor moșteni pre dānsul.

Glava 273. [*Matei*]. Copii, au parte bărbătescă au muerescă, aceia să prefuesc să moștenescă pre părinții lor, și pre mumāni, iară nici moșii lor și nici frații tātāni-său nu pot să moștenescă pre acel tată al lor ce au murit, ci numai acci copii ai lui.

Inșă de' va muri moșul și'l va rămānea fecior, decia va avea și nepoți de la un fecior al lui ce va fi murit, atunci întră nepoții în locul Tatălui lor, și impart avuția moșu-său împreună cu unchiul fratele tātāne-său tocmă în două, și ia unchiul lor adecă fratele tatălui lor jumătate, iară acei copii ori de vor fi parte bărbătescă, ori muer-

rescă, sau mici, sau mari, ia și ei cea-laltă jumătate, și unchiul n'are nici o prețuiață mai mult de cāt nepoții lui, adecă de cāt copii frăține-său carele au murit.

Pentru cea ce mōre fără zapis sau fără carte au bărbat au muiare și copii n'are, ci numai părinți și frați, cărora li se va cādea să'l moștenescă,

Glava 274. De va muri fecior sau fată, și va trăi tată-său și mumă-sa, atunci ori ce va avea-cela ce au murit, părinții lui moștenesc și iară de va avea frați și surori, atunci acei frați a lui n'au nici o voe să cēră de în moștenirea fratelui lor de la acel tată și de la acea mumă, ci numai părinții lui 'l moștenesc cum am zis. Iară de nu va avea părinți acel mort, și va avea moș și mōșă, atunci aceia'l moștenesc de împreună, adecă moșu-său și mōșă-sa, și frații și surorile'l, iară de nu va avea moș nici mōșă, atunci'l moștenesc frații și surorile'l cari sînt de într'un tată și o mumă, iară de nu va avea frați de un tată și de o mumă, și va avea alt frate care va fi de un tată și două mumini, atunci'l moșteneste frate-său, carele să chiamă (eterothalis, și eterothalis se chiamă cānd sînt doi frați de un tată și două mumini. Iară Amfithalis se chiamă cea ce iaste de un tată și de o mumă cu fratele lui). Iară de nu va fi avut frați cela ce au murit, atunci să'l moștenescă numai rudenile celea ce'l vor fi rudă mai de aproape, iară de nu va avea nici rudenie, iară muiare va avea, atunci să moștenescă acea muiare jumătate de bucatele celui ce 'l au fost ei odinioară bărbat, iară cea-laltă jumătate ia-le să fie Domnești.

Pentru cea ce va muri și va avea frate de două mumāni și nepoți ai frăține-său cari vor fi fost cu tatăl lor de un tată și de o mumă, cari de în tr'ānșă le vor moșteni.

Glava 275. [*Matei*]. De va muri neștine și'l va rămānea un frate de altă mumă sau de alt tată, și va rămānea și frăține-său copii de un tată și de o mumă, adecă nepoții lui copii frăține-său de un tată și o mumă, adecă a frăține-său cari sînt de un tată și o mumă: atunci acei copii să prețuesc să'l moștenescă, iară nu alt cine-va.

[*Leu și Constantin Impărați*]. Cānd nu sînt frații de într'un tată și de într'o mumă a lor, atunci cāți frați sînt de un tată și două mumini, sau de într'o mumă și doi tați: aceia moștenesc pe fratele lor carele iaste de într'un tată sau mumă.

Pentru cea ce mōre de nu va avea frați sau nepoți, cui se va cādea să'l moștenescă și pentru moștenirea bărbatului și a muiarei.

Glava 276. [*Iară a acelor împărați*]. Cānd va muri neștine și frate nu va avea, nici co-

pil al frăține-său, atunci să'î moștenescă moștenirea verii lui cariî vor fi întru spiță mai aproape și de se vor afla mulți așa aproape într'acea spiță, atunci'l moștenesc toți tocma de împreună.

[*Mateiî*]. Că și rudenia de a opta spiță și de nu sunt alți mai aproape, și ei se chiamă întru moștenire, adevă acei de a opta.

[*Leu și Constantin împăratî*]. Când móre omul său bărbatul său muiarea, și să nu fie făcut carte, și să n'aibă feciori, nici tată, nici mămă, nici frate, nici sor, nici altă rudenie de pre sânge până la a șasea spiță, atunci bărbatul moșteneste pre muiarea lui, sau muiarea pre bărbatul ei, măcar de vor fi fost și puțină vreme însurați.

Pentru aducerea, adevă de va fi dat tatăl fie-sa zestre, și au făcut și au tocmît ca să nu mai ia de în bucatele lui.

Glava 277. [*Mateiî*]. Tatăl cându'și mărită fata și să tocmeste cu dânsa, ca zestreă ce 'i-au dat să fie pentru toate lucrurile ei, și mai mult să n'aibă trebă în bucatele lui. Acea tocmală n'are nici o putere, nici adevărînță, nici se oprește fie-sa a nu'l moșteni de va muri fără de carte, dar ce se face? aduce'și ea întâi zestreă carea 'i-au dat tată-său și darul dinaintea nuntel și le amestecă cu bucatele tătâne-său și aduc și frațiî ei haînele'șiî său ce vor avea de le va fi dat tatăl lor când au fost viu, și atunci împart toți frațiî tocma, și cele ce s'au fost dat zestre, și cele ce nu s'au fost dat zestre, iară cartea carea va face sau au făcut tatăl lor la mórtea lui sau muma, aceia să fie adevărat cât au vrut și au scris.

[*Armenopolu*]. Bucatele feciorilor celor mari carele le-au dat tatăl lor când au fost viu, acélea aduc de le pun la mijloc de va muri fără de carte, iară dobânda care au dobândit cu bucatele lor, carele le-au dat tatăl lor acélea nu le pun la mijloc, ci sunt ale lor, iară frațiî lor n'au nici o trebă în dobânzi ci numai întru célea ce au luat frațiî lor de la acel tată al lor, cum am zis mai sus.

Pentru care copii se chiamă adins ei' și obblăduitori și care neoblăduitori.

Glava 278. [*Mateiî*]. Fecioriî cei adins ei'și obblăduitori, aceia se chiamă pre cariî însoră tatăl lor și le dă partea, sau câtva parte și se hrănesc ei în puterea lor și șed osebi de tată-său sau și de împreună cu dânsul, sau și într'alt chip, sau de nu'î va însura și le dă partea și'î face adins ei'și obblăduitori.

Iară copii cei neoblăduitori se chiamă cariî n'au luat dela tatăl lor parte nemica,

numai ce șed cu dânsul întru plecarea, ascultarea și voia lui.

[*Armenopolu*]. Câte bucate va da tatăl feciorilor săi la mórtea lui ca să le ție, atunci când vor să le împartă toți frațiî, acélea nu le pun la mijloc, iară de va fi dat tatăl încă viu fiind către fecioriî săi, împărțela carea vrea să se împartă, atunci le aduc de le pun toate la mijloc, iară de va fi zis tatăl lor când au dat acélea ca să le ție fecioriî lui ce le-au dat, au pentru hărăzélă, sau pentru alt dar, atunci să nu le aducă la mijloc adevă la împărțală, ci să fie ale lor, și să fie așa cum au zis stăpânul bucatelor, ce se zice tatăl lor.

Pentru părțile al feciorilor și al fételor, cariî au luat dela tatăl lor părțile sale, și murind el iar vor să ia.

Glava 279. [*Armenopolu*]. Împărțirea face-se așa, avu'tău un om fecioriî sau fété, și au dat feciorilor partea ce li s'au căzut și fételor zestreă, și s'au făcut adins ei'și obblăduitori, deacia are și alți copii și partea nu le-au dat, pentru că au fost mici, iară după aceea au murit tatăl lor și carte n'au făcut, sau de va fi și făcut, și acelor copii ce le-au dat partea și s'au făcut adins ei'și obblăduitori nu le-au lăsat nemica, iară decă au auzit de acésta acei fecioriî, nu s'au suferit, ci vor să între întru moștenirea tătâne-său cu ceia-lalți frați al lor cariî n'au luat nici o bucată dela tatăl lor să împartă bunetea tătâne-său tocma, deci judecata purcede pentru lucrul acésta, și numai de acésta zice Pravila, decă vieme ce vor ei să împartă cu ceia-lalți frați tocma atunci să aducă toate bucatele lor care le-au dat tată-seu când au fost viu și să le pue la mijloc. așijderea și darurile dinaintea nuntel să fie toate de împreună fraților, deacia atunci să împartă toate bucatele toți frațiî tocma, orî parte bărbătescă de vor fi orî muerescă, (acésta se chiamă în pravile, împărțire), iară orî cariî de în feciori cariî sunt parte bărbătescă va lua bucate, și de în fété zestre aceia nu pot într'alt chip să între întru moștenire cu ceia-lalți frați cariî n'au luat, de nu vor aduce la mijloc orî ce le-au dat tatăl lor. haîne, zestre, darurile dinaintea nuntel, sau alte bucate.

Pentru cela ce va avea să ia moștenire până în câți ani să se asculte, și pentru datorii până când se vor cere, și pentru alte bogate datorii.

Glava 280. [*Armenopolu*]. Tot omul este volnic să'și cêră moștenirea care i se cade să ia dela rudenia lui, trei-zeci de ani, iară de nu va fi cerșut până atunci nici au zis nemica, acela nu mai iaste volnic să cêră,

că se cade să fie în moștenire și în averile celea ce i se cade să ia și să cêră de la ru- deniile lui dăca vor muri, numai până în trei-zece de ani, adevărat mai vârtos de va fi neștine să fie fost rob, acela câți ani de ar face când se va întorče, atunci și va lua moștenirea ori unde va fi, fără de nici o în-curmezișare.

Și surdul și mutul cêre moșia și moște- nește.

[*Leu și Constantin împărași*]. Iară datoria se cêre până în 30 de ani, de va trăi omul carele s'au împrumutat, iară de vor fi zălôge, până în 40 de ani se cer.

[*Caută dă vezi același împărat*]. Datorni- cul carele se va lepăda că nu e datoriu, și'l vor vâdi că e datoriu, acela să dea datoria îndoită celui ce l'au împrumutat, fie ce bu- cate ce vor fi, cum va socoti datornicul.

Plodurile carele rămân de zălog acêlea se socotesc la datorii, și de vor ajunge să se plătescă, atunci se dau pentru totă datoria, și deacia se sparge și zăpisiul, și se întorče și zălogul, iară de vor fi plodure mai multe decât e datoria, atunci să întorc acêlea în- dărăt ce prisosesc.

[*Caută*]. Plodurile țarinilor să dau și se so- cotesc întru datorie, și nu numai cêlea ce au luat datornicul, ci încă și cêlea ce va fi putut să ia, iară de va fi stricat țarina. au vie, au fie-ce va fi fost luat, atunci are judecată pen- tru aceea.

[*Zri*]. Omul cela ce au împrumutat pre al- tul cu zălog, apoi l va fi pierdut de nevoie, acela nu se pâraște, sau nu se închină, ci tre- buie să arate cu adevărînță că l'au pierdut sau l'au stricat, pentru că celora ce se tâmplă așa aceia n'au nevoie de datornic, ci pôte dăca se tâmplă să se strice lucrul acela, a- atunci să și cêră numai datoria, iară de se vor tocni adîns eiși și le va plăcea ca să slobozescă datornicul pentru piarderea zăpi- selor sau a zălogului : atunci să fie volnicî, că acêsta se pôte fi.

Pentru camătu.

Glava 281. [*Marele Vasilie, Canonul 14*]. Marele Vasilie grăiaște la al 14 canon, cine ia camătu, de va fi cleric și va vrea acea dobândă nedreptă și spurcată să o dea sâra- cilor, deacia să se ferescă de aceea bôlă, a- atunci pôte să se facă popă. Pentru că gră- iaște într'alt loc Marile Vasilie [*Zri*] că plu- gariul ia plodul spicului, și nu mai caută să ia sămânța de supt rădăcină, iară cămatni- cul el ia și plodurile și tot, și nu l lipsște, sau nu lasă nemica, fără de pământ sădêște și sêmână, și fără de sămânță sêceră. Pentru aceea arama și argintul carele nu se nasc, iale nasc preste fire, iară pământul carele rodê- ște și face pre firea lui, el rămâne pustiu.

[*Leu și Constantin împărași*]. De vrême ce au părut la mulți de cei de mai nainte vrê- me a fi bună și priimită dobândă cametelor, pôte că dôr o au vrut pentru sgârcêla și rău- tatea datornicilor, ci am socotit sau am ju- decat căci nu i se cade să fie întru viața creștinilor, drept aceea să ne pârșim și să fugim de dânsa pentru că nu lasă sfânta și Dumnezeiasca pravilă ci o apără; pentr'aceia poruncêste împărăția noastră, să n'aibă voe nici într'o socotêlă nimenea a lua dela cine- va camătu. ca să nu ne socotim că călcăm și trecem legea lui Dumnezeu, iară de va fi luând cine-va ceva, aceia să se socotescă în- tru datorie.

Pentru (falchidiu) acêsta falchedia să chiamă lege, sau judecată pre limba latinêște.

Glava 282. [*Mateiu*]. Legea carea taie ca și cum ar tăia sêcerea (și acest nume ce zice falchidios, iaste cuvânt românêște adecă la- tinêște și iaste legea carea scôte de la is- pravnicî sau dela datornicî a treia parte de avuția părințescă, și se socotêște cu cunô- șterea și alegerea feciorilor ca mai întâl să aibă pace moștenii cei adevărați, și iaste așa De să va tâmpla să aibă tatăl 1 fecior, sau 2, sau 3, până în patru. atunci întâl scot datoriiile și cheltuiualele îngrupării lui, și cêle ce se vor da pentru sufletul lui, încă și plata slugilor sau a argaților, atunci deacia iau și copii sau feciorii partea cea adevărată a treia a tătâne-său, iară de va avê tatăl 5 co- pii, atunci iau și mai mult, adecă jumătate de într'a tătâne-său, iară ceea l'altă o hără- zêște tatăl unde l iaste voia, sau unuia de în feciorii lui, sau la strein, sau unde l va fi voia, și de va vrea tatăl să le arunce în mare n'are nimenea trebă a l opri sau să l ia sêma, pentru că zice pravila tocmêlele și legea, a- decă tocmêlele lui cêlea ce se lasă de po- menă sau pentru suflet ispravnicî, acêlea po- runcim să fie cum scrie mai sus.

Pentru feciorii ca să cinstescă părinții lor, și ca părinții să nu și desparăi feciorii, și să dea unuia mai mult, altuia mai puțin.

Glava 283. [*Dumnezeiești Dascăli*]. Ascul- tați pre noi feciorii Tatălui vostru și al Dom- nului și Dumnezeului și Mântuitorului no- stru al lui Is. Hs., și faceți cum vă zicem de vă e voia să vă spășiți. pentru că Dumnezeu ascultă pre Tată și pre Mumă, și face voia și cererea lor. [*Și începutul Is. feciorul lui Strahă*] Carele cinstêste pe Tată sau pe Mumă, acela se izbăvêste de păcatele lui și adună viștiariu de bunătăți. Cella ce cinstêste pre Tată-său sau pre mumă-sa acela va trăi mulți ani. Cu l iaste frică de Dumnezeu acela cinstêste pre Tată-său și pre Mumă-sa pentru că ruga și blagoslovenia Tatălui și a Mumăii întărește

casa feciorilor, iară blestemul lor dezrădăcinează și temeele. Fie-ți milă de Tată-tău și de Mumă-ta la bătrânețele lor, ca să te izbăvești de tot răul : și în vreme de scârbă 'ți va veni bucurie, și cum se topște gheața de sôre, așa vor peri păcatele tale. Că blestemat iaste de Domnul carele va urgisi, și urzișește pre Tată-său și pre Mumă-sa.

[*A lui Solomon*]. Grăiaște și Solomon de în Duhul sfânt : fiule zice cinsteste pre Tată-tău și pre Mumă-ta, ca să 'ți fie bine, și iară ; cine va grăi cuvânt de rău, adecă va mostra pre Tată-său pre Mumă cu mörte să möră : ce se zice care copil va grăi de rău adecă va batjocori pre Tată-său și pre Mumă-sa acela rea mörte va să möră, care Tată și Mumă au, sau țin locul făcătorului al Domnului și Dumnezului și Mântuitorului Nostriu Is. Hs. într'acastă lume, numai ce să se ferescă tot copilul sau feciorul, și să iubescă pre Tată-său și pre mumă-sa, ca să nu ia urgie de la Dumnezău și munca de věci, și ca să nu se mustre și să se injure și să se batjocorescă și el de feciorii lui.

[*Postnicul*]. Ori cine 'și va iubi sau 'și va socoti pre feciorii lui ca niște hrăniți de altul, pre unul să'l blasteme și de altul să se roge adecă să'l blagoslovescă. și pre unul să urgisescă iară pre altul să îndrăgescă : și nu va împărți sau nu va da bucatele sau părțile lor tuturor tocmă, acela ca un urător de feciori să nu se pricestuiască Dumnezeștilor taine până ce se va îndrepta.

Vinile carele fac pre feciori fără de moștenire de în bucatele părinților lor, și pentru feciorul carele se va însura fără de voea tătâne-său.

Glava 284. [*Armenopolu*]. Poruncim tuturor părinților : Părinți, Mumăni, Moși, Mōșe ca Feciorii și Fetele lor, la tocmă de vremea morții lor, să nu 'i urgisescă de în partea lor cea drăptă, din carea li se cuvine să le dea, nici să 'i facă fără de moștenire de la bucatele lor, fără de vinile ce's mai jos scrise. [*Vedeți vinile*]. Căci că pentru aceste vinii ce se zice fac pre feciorii lor fără moștenire de în bucatele lor.

[1]. Cine va rădica mâna pre părinții lui și 'i va bate, sau va zice lor mustrare cum nu se cade, sau întru greșală 'i va dosădi : adecă va bănuși că greșesc, sau viața lor va vrăjmăsi ca să 'i omöră.

[2]. De se va afla trupēște întru păcat cu maștea lui, sau cu posatnica Tătâne-său.

[3]. De se va face părăși asupra Părinților lui, și pentru acea pără și clevetire vor cădea în grea pagubă.

[4]. De se vor afla Părinții zăcând în bōlă în multă vreme, sau vor fi în sărăcie și în slăbiciune, și feciorii se vor lepăda de dānșii

și nu le vor ajuta, nici vor purta grijă de dānșii și să 'i chieame Părinții, iară ei să nu mērgă la dānșii.

[5]. De se va tāmpla să se părăscă Părinții lor de cine-va, și vor chema pre feciorii lor partea bărbătescă să intre chezași, sau pentru obraz, sau pentru bani : adecă pentru datorita lor și ei nu vor vrea.

[6]. De va fi vrut Tatăl să facă tocmă sau carte ca să 'i fie după mörte, iară de în feciorii lui 'i vor fi oprit și înfruntat, iară după aceia de va putea să facă acea tocmă : atunci e volnic pentru acea vină să 'i facă fără de moștenire.

[7]. Cine va vrea de în cei părinți ce's ziși să 'i înzestreze fata lui, sau nepōta după cum 'i va fi puterea, iară ea nu va vrea ci va mērgă în cale rea.

[8]. Cine se va afla lānged sau cu bōlă de în cei părinți ce's ziși. și feciorii lui, sau de nu va avea feciori sau altă rudenie a lui, cari vor vrea să moștenescă, de nu vor purta grijă cu totul de dānsul, să 'i izbăvescă și să 'i tāmăduiască, acela e volnic să nu le lase nimica la tocmă cea de mörte a lui, iară de se va tāmpla altui cuiva sau al lui sau striin, să 'i ia la casa lui : și va purta grijă cu nevoință de tāmăduiala lui, și 'i va socoti până la sfârșitul lui, atunci acela să 'i moștenescă, ori a lui de va fi ori striin.

[*Leu și Constantin împărăși*]. Feciorul de va avea Tată, și va lua muiare fără voia și sfatul Tătâne-său : acela să n'aibă de în bunățiile Tătâne-său, nemica, numai ce să fie fără de moștenire. iară de va muri și 'i vor rămănea feciori, aceia feciori cer moștenire de la Moșul-său și iaă, iară nu și mumă-sa.

Pentru tocmă sau cartea ce se face ca să fie și după mörte, și de câți ani sînt volnici feciorii și fetele să facă acea tocmă, și câte mărturii să fie, și pentru frații de vor fi bucatele lor neîmpărțite, și pentru codichel adecă zapis, sau răvășel.

Glava 285. [*Matei*]. Tocmă sau cartea iaste drăptă sfătuire a omului care va să facă la mörtea lui ispravă întru bucatele lui și le împarte cum va.

[*Zri*]. Cea ce'va să facă tocmă, sau carte acelaia trebuie să 'i fie mintea întrăgă și sănătōsă, iar nu trupul.

Voinicul dēca va împlea 14 ani să facă tocmă, sau carte, iară fata dēca va împlea 12 ani.

Tocmă și cartea cea de pe urmă strică pe cea de întâi.

Socotește-se tocmă și cartea cea nescrișă adecă fără de scrisore, când se află împreună șapte mărturii, și vor arăta tocmă lui sfat. Iară de va fi la un loc unde nu se vor afla

șapte mărturi, atunci potu-se socoti și cinci omeni de vor fi buni.

[*Leu și Constantin împărați*]. De vor avea niscare bucate frații, fiind mulți sau puțini, ale tătâne-său sau ale mănă-sa, și va vrea să le împartă și nu le va fi ajuns părți, atunci să ia cineși pârțicea ce i se va veni. Iară de va vrea vre unul de dânsii să facă (tocmela sau carte) nu se oprește pentru aceea, pentru că numai pre partea lui ce i se va tâmpla pre aceea face, iară nu și pre ale fraților.

De se va tâmpla muiarea grecioasă carea se va spăla la bae, și va muri acolo înăuntru, și va face tocmelă nescrisă înaintea a noă mueri, și aceea se socoteste.

De va fi neștine într'un loc și va face o tocmelă și se va afla până în trei mărturi și aceea să fie adevărată.

Scritorul cărței bine mărturiseste de dânsa.

[*Pentru Codichel sau Răvășel*]. De va face neștine carte, și va lăsa niscare bucate sau fie ce, carele vrea să scrie într'aceea, sau alt lucru, iară apoi își va aduce aminte saltele bogate : atunci scrie altă carte, și ia călea ce a lăsat de nu le-au scris în cartea cea de întâi, atunci aceia ce au scris mai pe urmă se chiamă Catașișel sau Răvășel.

Osebește-se Cartea de răvășel, căci că în Carte și moștneș și nemoștneș fără de nici o încurmezișare se scrie, și Legata, adică cui ce se cade să ia de în bucatele lui, adică ce se lasă pentru sufletul celui bolnav pomene și ce va fi, și slobozire, și înainte tocmire și și pre urmă tocmire, iară în Catașișel adică în Răvășel niciunile de acestea.

[*Socoteste de vezi*]. Înainte tocmire iaste, tocmirea moștenirei de întâi, ce se zice spița cea de întâi a moștneșilor.

Pre urmă tocmire iaste, schimbarea de întru oblăduirea moștneșului de întâi întru altă moștenire : cum am zice, să fie cutarele moștneș, iară de nu va fi să fie altul.

În catașișelul sau răvășelul cea ce face mai pe urmă de tocmelă, adică de cartea ce'i făcută întâi, și e pusă la vre un prieten să stea și scoți de într'aceea o parte și o hărăzești altuia, ca să fie pentru sufletul și pentru poména bolnavului sau a mortului cu scrisore și cu mărturi.

Atunci acea tocmelă adică catașișel sau răvășel poate sta și să crede pre cinci mărturi omeni buni.

Pentru cartea lucrurilor celorla ce sînt supuși la un loc, și pentru legata, adică dările ce dă omul ca să stea la un loc.

Glava 286. [*Leu și Constantin împărați*]. Călea ce sînt supuse la un loc, acelea se pun întru câștigările lor, și câștigările se chiamă călea ce face neștine de în munca

lui, adică de în călătorie, sau de în meșteșug, sau de în simbrie, sau de în voinici. Iară de se va tâmpla să dea părinții către fecior niscare bucate când călătorește, sau vor face cheltuală ca să'l pue la cîste unde va avea dobândă, pre acelea el nu pôte să facă carte, ci numai să le îndrepteze către dânsii, iară întru călea ce au dobândit el cu a lui trudă și nevoe, are putere sau voe pre dânsel să facă ce va vrea, adică să'l tocmescă cum 'i va fi voia.

[*Armenopolu*]. Legata sau isprava iaste tot lucrul, carele deca móre neștine atunci el lasă ori ce'i iaste voia către alt om, nu că lasă aceia pre cuvânt de moștenire adică să fie al lui, ci pentru arătarea prieteniei, și cine va lua aceia, acela are să pomenescă mortul cela ce'i o au lăsat.

[*Iară a celui*]. Deși va da un om casa cuiva să o ție, sau să șază într'ansa, de se va tâmpla să arză, atunci va lua locul cela ce'i o au lăsat ca să fie într'ansa ispravnic.

[*Leu și Constantin împărați*]. De se va da o parte de bucate cuiva ca să fie ispravnic pre dânsel, acela ce le moștenește trebuie sau să dea partea bucatelor sau prețul lor, iară bucatele care nu sînt despărțite, atunci de toate orile și în tot locul numai ce se dă prețul ce plătesc.

Pentru ispravnici și pentru vîrsta micilor și mai măriceilor feciori sau coconî.

Glava 287. [*Armenopolu*]. Ispravnicul iaste cel ce se dă și se pune de iaste ispravnic copiilor mici : ce se zice carele încă nu iaste pre lege în vîrsta lui deplină, care ispravnic să șază cu dânsii și să ție bucatele lor și să le păzescă bine, până ceși vor veni copiii aceia în vîrsta ce e pre lege, acela e Ispravnicul.

De va muri neștine și'i vor rămănea copii mici necrescuți, și ispravnic lor nu va lăsa, atunci se dau lor ispravnic de la Domn.

De va muri o muiare, încă viu fiind bărbatul ei, iaste volnică să pue și să lase ispravnic fiu-său.

[*Mateiu*]. De vor fura ispravnicii bucatele copiilor celor necrescuți, aceia îndoit să le plătescă.

[*Săborul 4. Canon 3*]. Episcopii, preoții și călugării și ei se pot face ispravnici copiilor celor necrescuți.

[*Armenopolu*]. Necrescuți se chiamă până în 14 ani partea bărbătescă, iară muierescă până în 12, și până atunci se grijesc de ispravnic.

Iară crescuți se zic de la 14 ani până la douăzeci și cinci.

Pentru unelte sau zălode.

Glava 288. [*Iară a celui de sus*]. Uneltele

saŭ zălôge sînt un lucru care dă neștițe că-tre alt om să le păzescă și să le ție.

Și carele-și dă unélele așa și zălogul, acela-luia de' e voia să fie adevărat lucrul lui, el să ia scrisôre de la omul cela ce' au dat unélele și zălôgele și încă nu numai scrisôre, ci să chiami e mărturi cinstite și bune să fie.

[*Mateiŭ*]. De va pierde acéle unéle saŭ zălôge cela ce le-au luat, orî de góna furilor aŭ a silnicilor, atuncî nici el nici moșténii lui le plătesc, însă adevărat cela ce aŭ ținut unélele saŭ zălôgele de nu va fi făcut vre o înșelăciune saŭ vrăjmășie, saŭ de se vor fi tocmit pentru acélea ca de vor peri să fie pagubă și perite.

Pentru rîdspunsul saŭ judecata judecătorilor celor aleși.

Glava 289. [*Armenopolu*]. Socotința saŭ judecata judecătorilor celor aleși iaste adevărită pre ce s'aŭ făcut acea judecată.

Socotința saŭ judecata judecătorilor celor aleși nu se judecă la altă judecată.

Pentru tocmiri.

Glava 290. [*Armenopolu*]. Tótă tocmirea ce se tocméște omul unul cu altul pre un lucru, și cu scrisôre și fără scrisôre, să fie adevărată.

[*Mateiŭ*]. Câte tocmiri sînt făcute fără violenție, și nici stău împotriva judecăților, a-celea se socotesc.

[*Légea*]. Tocmela când se tocmesc de voe acélea închid și așază lucrurile saŭ tocmélile părinților celora ce stău împotriva și mai mult acel lucr și tocmela la judecată nu merge.

[*Neareaoa lui Leu înțeleptul*]. Tótă tocmirea ce se va face; și va fi și scrisă închipuirea crucei a Măntuitorului saŭ a sfintei Troițe, crezută și adevărată să fie, pentru adevărarea mărturiilor caril's într'ansa.

[*Armenopolu*]. Tocmirile céle fără de lége, nu se socotesc, adecă tocmirea carea se face fără de lege, nici trebuie nici are nici o putere.

Pentru doă soțiș unil de într'amândoi de va prinde pre altul soție, fără de voia celuialt.

Glava 291. [*Zacon*]. Petru și Pavel, cum am zice s'aŭ tocmit amândoi și s'aŭ făcut soțiș să negoțitorască, iară apoi Pavel aŭ prins soție pre alt om anume Ioan fără de sfatul lui Petru, și cère Pavel ca să fie soț și Ioan întru soțirea carea aŭ avut cu Petru : de acésta zice Pravila și poruncește, că soția soțulu meu, nu'mi iaste soț mie, însă Petre cu Ioan n'aŭ făcut nici o însoțire, nici s'aŭ supus să fie soție lui; dar deca nu l'aŭ făcut soție cum pôte să fie? cum am zice Pa-

vel numai ce iaste soție cu Ioan, iară Petru nu : și tótă dobânda saŭ paguba carea va face Pavel cu Ioan numai a lor amădurora iaste, iară nu iaste și a lui Petru.

Pentru jurmânt.

Glava 292. [*Leu și Constantin împărași*]. Jurmântul are puterea judecăților, și cine suferă pre părășul lui să facă jurmânt, pre acela pune judecătoriu, și deacia nu mai pôte să stea saŭ să grăiască împotriva către dânsul, căci că aŭ suferit de aŭ făcut jurmânt.

De va avea neștițe trébă cu cineva, saŭ altul, saŭ judecătoriu va da lui să facă jurmânt : afuncî acolo într'acel cés tae judecata daca va jura.

[*Neareaoa lui Leu înțeleptul*]. Grăiaște si Neareaoa 104 a lui Leu înțeleptul, și dă voe ca să se caute lucrul celuia ce aŭ jurat, ca să nu fie jurat strâmb.

[*Armenopolu*]. La copilul carele nu iaste în vârsta lui deplină, aceluia jurmânt nu i se dă.

[*Mateiŭ*]. Jurmântul iaste cavânt, carele pentru dânsul se crede adevărînța.

[*Leu și Constantin împărași*]. Cine se jură orî despre vre o parte ce' vor cère să facă saŭ fără de judecată, și va jura, iară după aceia se va arăta că aŭ jurat strâmb, aceluia să' taie limba : așjiderea si mărturiilor caril vor jura strâmb.

Iară alte Pravile saŭ legi zic, să se taie mâna celuia ce va jura strâmb.

[*De bogăși îndpători*]. Omenilor răi ce se zice căroră nu le e frică de Dumnezeu, jurmântul lor pre apă să' scrii.

Cine va jura pre Dumnezeu strâmb, acela să nu gândească că' va uita.

De jurmânt să fugi, măcar de vei vrea să juri și drept.

[*Grigorie*]. Cine se jură strâmb, de Dumnezeu se lepădă.

[*Bogoslov*]. Ferice iaste de cela ce nu se jură orî drept, orî strâmb.

Pentru feciori ca să hrănescă pe părinții lor.

Glava 293. [*Armenopolu*]. Feciori se nevoesc să hrănescă pre părinții lor de vor fi săraci, iară a plăți datorii nu se nevoesc. nici feciori pentru părinți, nici părinți pentru feciori, așjiderea și părinții se nevoesc a hrăni pre feciori lor, iară nu se nevoesc a plăti datorie pentru dânsii.

Pentru plugariŭ de va ara vre o țarină fără de voia celuia ce a cuț iaste.

Glava 294. [*Iustinian împărat*]. De va merge vre un plugariŭ la vre o țarină, fără de știrea și voia aceluia ce iaste țarina de o va ara și o va semăna : acela să nu ia ne-

mica ăci o au arat sau o au semănat, ci să 'i piară și sămânța ce au semănat.

Pentru cela ce va lua boul să lucreze fie ce și va muri și pentru mōra căria cumu' cură apa.

Glava 295. [*Iară a aceleuia*]. De va lua neștine boul vre unul om ca să are și va muri boul, atunci să c.ute judecătōriul, ca înse de va fi murit dobitocul în locul cela ce l'au luat omul ca să lucreze cu dānsul, atunci cela ce l'au luat să nu plătescă nemica, iară de'l va fi dus într'alt loc și au arat și au murit, atunci să'l plătescă.

[*Tomujde*]. De va fi o mōră. și'î va cură apa și va strica țarine sau vii, atunci cela ce a cui iaste mōra să drēgă și să facă să nu strice viile sau țarinele, iară de va să oprēscă sau să strice mōra să nu imble.

Pentru plugari [Vina de întăi].

Glava 296. [*Zac. 1*]. Cade-se ca tot plugariul să'și are și să'și lucreze pământul cu dreptate; iară să nu cum-va îndrăznescă a eși de în hotarul lui să apuce hotarul al vecinului său.

[*Zac. 2*]. De va eși neștine de în hotarul lui, și va micșora hotarul vecinului său, de va face acesta la vrēmea plugului cāndu'și ară pământul, acela să'și piarză lucrul și ostenēla ce va fi făcut acolo, iară de va fi schimbathotarul, cānd s'au sāmānat sāmānța, atunci să'și piarză și sāmānța și arătura, și tōtă rōda ce va face acel pământ ce au sāmānat pre loc străin, pentru că au călcat hotarul altuia

[*Zac. 3*]. Ori cine de în plugari, de va intra în pământul altuia de'l va ara sau 'l va și semāna, și nu va fi întrebat pre stāpānului pământului, aceleuia dām învățătură să nu ia nemica dintr'acel pământ, nici pentru munca lui, nici pentru arătură, nici din rōda ce va face, și încă necum alt, ci nici sāmānța ce au aruncat acolo nici aceia să nu aibă voe să o ia

[*Zac. 4*]. De se vor tocmi doi plugari să'și schimbe pământurile mainte de vrēmea semānătorei, iară după aceia unul de dānsi'î va vrea să întorcă, atunci de va fi apucat celalalt să fie semānat pământul, nu vor putea întorce, iară de nu va fi semānat nici unul, atunci pot să strice acea tocmelă. Iară de se va prileji cela ce va să strice tocmela să nu fie arat, iară cela-lalt va fi arat, atunci să are și cela-lalt, și decă va ara să întorcă să'și ia cine'și pământul, și să fie o tocmelă stricată.

[*Zac. 5*]. De se vor tocmi doi plugari să schimbe niște pământuri, ver' noă, ver' vechi, și de se va afla unul de dānsi'î să fie luat unul mai mic pământ și mai prost, atunci a-colea să se socotescă să'î mai dea și dintr'alt pământ să fie tocma, iară de le va fi fost

tocma așa precum va fi, atunci să nu mai dea nemica.

[*Zac. 6*]. De se vor tocmi doi plugari să schimbe niscare pământuri dinaintea a doi sau a trei mărturi'î și tocmela lor s'au grăit să fie stătătoare, atunci aceia tocmelă să stea întregă și adevărată, și neclintită

[*Zac. 7*]. Un plugar ôre carele de se va prileji să aibă a se pări cu cineva pentru vre un pământ semānat, și nu va întreba întâi la judecătōriu să vază cumu'î va mērgē lēgea, ci va mērgē la pāmint fără ști ea celuia ce l'au semānat, și fără știrea judecătōriului locului aceleuia, și se va apuca de va secera, acela măcar de'î s'ar și veni să fie a lui pe dreptate, iară să nu i se dea nemica, iară de va fi și părăt la judecătōriu, și de'l va fi făcut judecătōriul carte să ție el, atunci decă se va afla că au părăt pe strămb, și n'au avut el trebă: acela de rōda ce va fi strins să întorcă înapoi de două ori pre cât va fi luat.

[*Zac. 8*]. Ori cine se va afla că au tăia pădure, sau au săpat de au făcut curătură pre locul altuia, și apoi de'l va fi lucrat sau 'l va fi semānat: de aceștea dām învățătură să nu ia nemica de într'aceia rōdă.

[*Zac. 9*]. De se va fi prilejit cuiva să'și împartă vre un lucru sau vre un loc adins ei'și cum s'ar zice, să sape sau să cosescă undeva, sau alt lucru ce va să facă la vre un loc unde-va, aceia să fie volnic și strice acea tocmelă și acea împărțelă.

[*Zac. 10*]. Doă sate de vor avea cērtă pentru hotarul, sau pentru pământuri, atunci acolo trebue să socotescă județele să facă dreptate, să dea acel loc pentru carele se prieosc, acela să'l dea celora ce se va afla că l'au ținut mai multă vrēme, fără număi cānd va fi hotar bătrân ținerea cea veche aceia biruiaște, cum s'ar zice, cum se va afla c'au ținut cei de vēcî, așa să rămāne neclintită.

[*Zac. 11*]. De va lua neștine vre-un pământ de la vre-un om sărac să'î are, și se vor fi tocmiți să le fie în parte, acesta tocmelă să stea pe loc, iar de se vor fi tocmiți să'î și samene, atunci iară să fie tocmela adevărată.

[*Zac. 12*]. De se va tocmi vre-un lucrătōriū, și de va lua asupra lui să lucreze o vie, și va lua și arvună de la stāpān și va începe a lucra, iară după aceia se va căi ce au făcut și o va părăsi dea lucrarea: de acesta dām învățătură, unul ca acela să plătescă stāpānului cât va fi fost prețul viei, iară viea tōtă să fie a stāpānu-său cum s'au fost

[*Zac. 13*]. De se va apuca neștine de vre o curătură striină părăsită, să fie mărăcinosă și plină de pădure, de acesta, de vrēme ce se va afla că iaste a altui lucrătōriū, atunci pentru truda ce va fi pus acolo de o va fi cu-

rătit, trei ani să se hrănescă cu rōda ei, iară decia să fie iarăși a stăpânului a cărui aŭ fost mai de mult.

[Zac. 14]. Un om ore cine decă va sărăci și va slăbi de nu va mai putea să 'și lucrēze vicia saŭ curățura, saŭ altă ocină ce va avea, saŭ când va fugi de se va înstrăina, atunci aceea ocină să fie pre sēma Domniei, saŭ a stăpânului a cui va fi locul, aceea să o ție și să ia rōda ce va fi. Iară de se va întorče acel om și va veni la locu'si, atunci să nu albă nimenile trebă cu ocinele lui, nici să i să ceae altă nemica, ci să fie în pace.

[Zac. 15]. Țăranul decă va fugi de în sat și 'i vor rămănea pământurile, saŭ viile, saŭ curăturile, atunci cea ce se vor hrăni de într'acelea, aceea să aibă a'i plăti dajdea și tōte răotățile câte's preste an, cum aŭ fost plătind și el când aŭ fost de faț, iară de nu vor vrea să plătescă, pre cât vor lua ei de într'acelui fugit, atunci de doă ori pre cât aŭ luat să dea judecătorului.

[Zac. 16]. Ceia ce vor lua ocine pentru datorii, și mai vartos pentru camătă, atunci de vrēme ce se va arăta c'aŭ mâncat rōdă de într'acele ocine mai mult de șapte ani, atunci să socotescă judecătorul tot venitul ce va fi fost de ntr'acea ocină, deci jumătate de în tot să numere și să facă să fie capete, să se iușureze de în datorie.

[Zac. 17]. Mergând neștine pre un drum, și va afla vre un dobitoc de va fi unde-va vătămat saŭ și mort, atunci fiindu'i milă va spune stăpānu-săŭ, iară stăpānul boulu' 'și va prepuie pre cea ce 'i-aŭ spus, c'aŭ ucis el dobitocul, atunci acela de nevoe să jure pentru vătămătură, iară de mōrtea dobitocului nimenile nu se judecă.

[Zac. 18]. Când va fugi țăranul de la locul și de la stăpānul său, atunci nimenile necăirea să nu'l priimescă, iară de'l va și priimi de o dată, atunci de grabă să'l întorcă înapoi la satul lui de unde iaste, iară de va fi având vre o trebă ca acela cu dānsul, acela ce l'aŭ priimit, atunci să albă a'si spune trebă cătră Domnul al acelu sat, iară de va meșteșugui într'alt chip, și va călca pravila acēsta, atunci să plătescă la Domnie 12 litre de argint: și 24 de litre boiarenului celui ce al cui va fi țăranul, și într'acesta chip să aibă îndemnare dela Domnie să întorcă țăranul să'l ducă de unde aŭ fost, iară ei să rămāe cu tōtă paguba și cheltuiala.

[Zac. 19]. De va lua neștine dela altul boŭ să are cu dānsul, și va muri bou, atunci să socotescă județele de se va afla c'aŭ murit bou într'acel lucru ce l'aŭ fost dobândit să lucrēze cu dānsul, atunci să nu aibă nici o pagubă, iară de va fi murit într'alt lucru atunci să plătescă bou deplin.

[Zac. 20]. De va lua neștine vre-un dobitoc,

cal saŭ boŭ, fără de știrea stăpānului al cui iaste, și se va duce în vre-o cale unde va vrea, atunci ce va fi plata ce se zice chiria să'i plătescă îndoiti, iară de se va prileji să mōră pre cale: atunci să'i dea doă vite drept una, ori ce felu de dobitoc va fi.

Pentru ceia ce vor împărți rōda ce vor fi sămānat în parte.

Glava 297. [Zac. 21]. Un plugariŭ ce va fi sămānat semānța lui în pământ străin, și va fi cheltuit tōtă chieltuiala lui, acela de va îndrăzni să'si care snopi fără de știrea celui cu pământul, atunci ca un fur să'si piarză tōtă rōda de pre acel pământ.

[Zac. 22]. Partea celui ce samānă pre locul altuia de va fi samānța lui, și cu tōtă cheltuiala, atunci sînt a lui noă snopi, iară acela ce aŭ dat pământul un snop, iară cela ce va împărți într'alt chip, acela iaste blāstemat de Dumnezeuŭ.

Pentru ceia ce samānă în parte, acelora cum li se cade să împărță

Glava 298. [Zac. 23]. De va lua vre un plugariŭ pământ striin să samene, și se vor tōcni să împărță în doă cu stăpānul, și decă va veni vrēmea de nu va lucra pământul bine cum se cade, ci va semāna așa fiete cum, acela să nu ia nemica de în rōda ce va face acel pământ, pentru că cu minciunile lui aŭ înșelat pre stăpānul pământului.

[Zac. 24]. De va fi luat cine-va vre un lucratoriŭ vre o vie dela vre un om sărac, casă o lucrēze și se împărță vinul în doă, și acela de nu se va nevoi să lucrēze tōte lucrurile la vrēmea lor, ci o va numaiŭngăla, saŭ de o va lăsa dezgrădită, acela să'si piarză munca și să nu ia nemica de în rōda viei.

[Zac. 25]. Plugariul cela ce va lua pământ în parte de la vre un om sărac, iară mai nainte de ce va veni vrēmea lucrului se va părasi, și va porunci omulu celui cu pământul cum nu pōte să lucrēze, iară el se va lenevi și va lăsa pământul nelucrat, atunci să n'aibă nici o pagubă cela ce aŭ fost năemit pământul.

[Zac. 26]. Plugariul carele va lua pământ în parte dela cine-va ce va fi dus în vre o cale, și el se va părasi, și nu'l va lucra, acela să plătescă îndoiti rōda pământului.

Pentru furtișagul. [Vina a doă].

Glava 299. [Zac. 27]. De se va afla vre un lucratoriŭ de vii la vrēmea când se sapă viile, atunci să fie furat vre o sapă, saŭ vre un hăreleț, saŭ ternocop, și decă va trēce vrēmea săpatului se va vadi lucrul, atunci să plătescă atāta zile, câte aŭ fost trecute de când aŭ furat el sapa, într'acesta chip va plăti și cela ce va fura șecere la vrēmea secerișului, saŭ cuțit la vrēmea tăiatului viilor, saŭ săcurea

când tae omul lémne în pădure, și altele ca acéstea:

[Zac. 28]. De va fura neștine clopot de la dobitoc dela fie ce felu' de dobitoc, și de se va vâdi : atunci să'l bată ca pe un fur, iară de se va prileji să piea și acel dobitoc : atunci să aibă 2'l plăti cela ce a' furat clopotul.

[Zac. 29]. De se va afla vre un viariu să vre un grădinariu să fie furând la locul ce păzește el : acela să'și piarză simbria și să fie bătut ca un fur.

[Zac. 30]. De se va găsi vre un păstoriu de oi să fie mulgând oile stăpănu-său furuși, și de va fi vânzînd laptele : acela să'și piarză simbria, și să fie bătut forte.

[Zac. 31]. De va fura neștine prilogul său miriștea altuia. acela să 'l-o plătescă îndoit.

[Zac. 32]. De va fura neștine cal, sau boi. acela să'l plătescă de două ori și să fie bătut forte, și să plătescă și trépădul dobitocului, cât îl va fi purtat.

[Zac. 33]. Cela ce va fi vrut să fure boi de în ciradă și va fi gonit pre vâcariu, și fiind cirăda fără păstoriu vor fi dat niscare gadine de vor fi sricat și alte vite : atunci acelaia să i se scotă ochii să fie orb.

[Zac. 34]. Cela ce va fura snop, sau va freca spice la vrémea de secere, pre acela de'l vor prinde să'l bată și să' i ia hainele toate cu ce va fi fost atunci îmbrăcat.

[Zac. 35]. Ceia ce vor intra în vie, sau în pomet pentru să mănânce numai pome : aceea să nu se cêrte, iară de se va arăta lucrul cum a' mers să fure, atunci să'l bată și să le ia și hainele.

[Zac. 36]. Ceia ce vor fura plug sau her de plug, sau jug, și de se vor găsi : atunci să socotescă de în ce zi s'a' furat până în ce zi s'a' găsit, deci să plătescă pe zi câte 12 aspri cari' fac 2 costande de argint, sau cât se va da unui om ce lucrăză pre zi.

[Zac. 37]. Ceia ce vor fura carul altuia, sau de'l vor arde. acela să plătescă două prețuri.

[Zac. 38]. De vor fi într'un sat niște oameni fur, și de'l vor prinde cu furtișag, atunci pre acela să'l bată ca pe niște fur, și să întorcă tot celuia ce'l vor fi furat. Iară de vor fura și a doa oră, atunci să' i bată și să întorcă două prețuri celuia cu paguba, iară de vor fura și a treia oră, atunci să le scotă ochii lor să' i orbescă.

[Zac. 39]. Cela ce va îmbla de va fura noptea bucate, sau alte băuturi : acelaia să' i fie certarea ca și altor fur.

Pentru păstori ce se zice vâcari și boiari cari pasc cirezile [Vina a treia].

Glava 300. [Zac. 40]. Vâcariul sau boariul.

de se va lua în cirăda lui vre o vită strînă dela plug, și se va amesteca cu alte vite, și după aceea se va tâmpla cea vită de o vor strica gadinile, atunci să arate stăpănu' semnul acei vite perite și decă se va cunoște, nu va avea nici o certare.

[Zac. 41]. Un vâcariu de va lua asupra lui un boi să'l pască și de'l va pierde într'acea zi ce l'a' luat, atunci de va spune stăpănu-său într'acea zi zicând iată că până în cutare loc 'm-am văzut boul și până în cutare, decă nu'l știu ce s'a' făcut, de va zice așa nu va plăti boul, iară de nu'l va fi dat știre într'acea zi, atunci va plăti boul.

[Zac. 42]. Vâcariul de va lua diminēta bou dela plugariu, iară bou nu se va ține în ceredă cu alte vite, ci se va împărți și va intra în niscare pînă, sau în vii, sau în alt ceva și va face pagubă : atunci să plătescă vâcariul paguba, iar simbria să se dea să nu se o-prască.

[Zac. 43]. Vâcariul de va lua bou dela plugariu să'l pască și de va peri boul, atunci să jure vâcariul pe numele lui Dumnezeu cum n'a' făcut el vr'un mesteșug și cum nu știe el nemica de peirea bouului, decă să fie în pace să nu aibă nici o pagubă.

[Zac. 44]. De va lua vâcariul diminēta bou dela plugariu și va fi bou sănătos de nu va avea nici o vătămătură, iară s'era se va afla bou a' cu piciorul frânt, a' cu cornul s'arît, a' de vre un ochiu orbit, sau și aiurea vătămă. atunci să jure vâcariul cum n'a' făcut el vre un vicleșug, și cum nu știe nemica de vătămarea bouului, decă să fie în pace.

[Zac. 45]. De vréme ce va jura vâcariul că cum nu știe de peirea bouului. nici de vătămătura lui, iară apoi se va vâdi și se va arăta cu doi sau cu trei mărturii. omeni de credință cum a' jurat strâmb, atunci acelaia să i se tae limba, și să plătescă paguba celuia cu bou.

[Zac. 46]. Vâcariul carele va arunca cu toiașul cela ce paște vacile, și va vătămă vre o vită. a' i va frânge piciorul, a' i va vătămă ochiul, atunci acela nu va fi fără de pagubă : ci va plăti paguba stăpănu' lui, iară de o va lovi cu piatră, atunci nu va plăti pagubă.

Pentru paguba ce fac dobitoccele. [Vina a patra].

Glava 301. [Zac. 47]. De va afla neștine un dobitoc în vie sau în țarina cu pâinea, sau într'alt loc, și va fi făcând pagubă, și nu va spune stăpănu' lui al cui iaste bou de vréme ce are a'și cêre paguba ce 'l-a' făcut atunci, și de va ucide cea vită sau îl va frânge piciorcele, sau o va orbi : atuncea să' i dea dobitoc pentru dobitoc.

[Zac. 48]. Când se va prileji vre un dobi-

toc să'î fie a făta și va paște pe locul altuia, iară acela cu locul nu'î va îngădui, o va goni de grabă de o va osteni, sau de o va lovi cu ceva, și dintr'acea ostenelă sau lovitură se va prileji de va lepăda : atunci neîngăduitoriul să plătescă vita.

[Zac. 49]. Când va găsi neștine un dobitoc făcând pagubă unde va vre un loc, și decă'î va găsi nu'î va mărturisii domnu-său ci'î va tăia urechile, sau cōda, sau 'î va orbi, atunci să nu'î mai ia stăpănu-său, ci să'î dea alt boi sănătos.

[Zac. 50]. De va afla neștine rămătoari, sau dulău, sau și alt dobitoc, stricând și făcând pagubă la locul lui, și de odată va spune stăpănu-său, și'î va slobozi, iară el va face și al doilea rând iară'și așa, și de se va prileji și până a treia oră să'î tot facă pagubă, și de'î va tăia cōda, sau de'î va și ucide : atunci să nu albă nici o nevoie.

[Zac. 51]. De va intra dobitocul în vie, sau în pomet și va cădea în vre o grōpă, sau se va împăra în gard și va muri, atunci să n'albă nici o nevoie cela cu via, sau cu pometul.

[Zac. 52]. Ori ce felii de dobitoc vrând să sae, peste gard la vie, sau la pomet, și de se va împăra : atunci să n'aibă nici o pagubă cela cu gardul.

[Zac. 53]. De va ucide cine va vre un dobitoc căci'î va fi făcut vre o pagubă odată sau și de două ori, și nu va fi spus stăpănu-său să plătescă paguba : acelaia dăm învățătură să plătescă acel dobitoc, cela ce l'a'î ucis.

[Zac. 54]. De se va prileji vre un viarui să afle în via lui vre un dobitoc făcând pagubă, și nu va merge să spuie degrabă celuiia cu boul, ci vrând să'î scoță 'î va ucide de va muri, sau 'î va frânge vre un picior, sau 'î va repezi de se va împăra în gard, atunci acela să plătescă boul deplin.

*Pentru pagube, ce se vor face în țarină.
[Vina a cincia].*

Glava 302. [Zac. 55]. De va secera neștine în țarină și'î va strânge snopi, și vor fi pre lângă pământul lui alte pământuri nesecerate, iară el va aduce niscare dobitoc de'î va băga în țarină, și va strica cui va pâinea, spicele sau snopi ; pre acela să'î bată cu 30 de toiage, și să plătescă totă paguba ce va fi făcut dobitocul lui.

[Zac. 56]. De 'își va culge neștine viea, și vor rămânea alalte vii neculése ale vecinilor lui, iară el va aduce dobitocul său să pască la viea lui, și vor face pagubă la viea cui va : acela încă să aibă certarea celuiia-lalt, 30 de toiage, și să plătescă paguba ce va fi făcut, după cum scrie Pravila.

[Zac. 57]. Ceia ce vor avea obrōce, a'î védre,

sau alte măsurî hiclene mai mici de cât cum a fost obiceiul de véc ; pre aceia fōrte să'î cërte cu bătae, ca pe niște păgăni, și omeni necredincioși ce sînt.

Pentru uciderea dobitocelor. [Vina a șesca].

Glava 303. [Zac. 58]. Când va tăia un om niscare lémne în pădure, sau va dărâma a niscare dobitōce, și va cădea asupra vre unui dobitoc și'î va omorâ : acela să dea suflet drept suflet.

[Zac. 59]. De va dărâma neștine în pădure tăind ramurile de în copaci și cu nesocotința lui va scăpa săcurea de în mână, și se va prileji de va lovi vre o vită și o va omorâ fără de voia lui, acela să dea vită drept vită.

[Zac. 60]. Când va mēge neștine să'î aducă niște dobitoc de în câmp și i se va prileji să ia și niște dobitōce striine împreună cu ale lui, decia el le va goni și nu le va putea despărți, ci le va aduce până la casa lui, și acolo nu le va strânge să le închiză cu ale lui, ci le va lăsa pustiți, atunci de se va prileji să piară acēle dobitōce, sau să le mănânce lupii, acela să le plătescă, să dea dobitoc pentru dobitoc, iară de va fi spus stăpănului celuiia cu dobitocul, și'î va fi arătat și locul unde le-au lăsat, zicând că n'a'î putut să le aducă, atunci să fie în pace fără nici de o pagubă.

[Zac. 61]. Cela ce va întinde lațuri, sau va îngropa curse pentru se vinēze jigăni, lupi, sau vulpi, sau epuri, sau și altele, și de se va prileji să se prinză vre un dobitoc dumestic, și de va și muri acōlea, acela să fie un dobitoc mort, și cela cu lațurile să n'aibă nici o pagubă. Acesta se socotește mai vartos când va întinde neștine curse la vre o vie, sau la vre un pomet, sau la alte ceva pentru să prinză pre cari'î strică rōda sau alte bucate.

Pentru luptarea a dobitocelor și pentru vătămarea lor.

Glava 304. [Zac. 62]. Când vor paște niște vite striine împreună la un loc și va începe una de într'ânsele a se bui, ca să întărate pre vre una să se lupte, decă împungându-se acele două vite, și de se vor mesteca și alte vite, și luptându-se iale acolo, se va prileji de se vor vătăma vre unele, sau dōră vor și omorâ pe vre una, atunci acea pagubă să o plătescă stăpănul dobitocului celuiia ce a'î început sfada, așjiderea de se va prileji vre un om acolo, și umblând el învăluindu-se să le despărță, de'î vor vătăma și pre dānsul, sau de'î va piarde ceva, atunci totă paguba și acelaia să o plătescă cela cu boul.

[Zac. 63]. Când va veni un dobitoc buindu-se spre altul, iară cela nu'î va da cale ci va sta împotrivă. și de'î va birui pre cela ce vine

astupra lui, atunci nici o lege să n'aibă cela cu-boul, iară de va birui cel de întâi pre cela lalt şi'l va strica, atunci stăpânul aceuia să mERGă la judecătoriu şi să'l facă legea să'i dea boul cela ce l'aū împuns de l'aū stricat, iară de nu'l va plăcea acela, atunci să i se facă plată după cum va fi fost dobitocul lui.

[Zac. 64]. Când se va prileji să se sfădESCă doi câini, iară stăpânul unuia va lovi pre cela-lalt, aū cu lemn, aū cu piatră, aū fie cu ce armă, şi de'l va vătămă, atunci să plătescă celuiia cu câinile după cum se vor putea tocmai ei amândoi.

[Zac. 65]. De va avea neştine un câine tare şi dărz, şi va mânca pre toţi câinii, şi de se va apuca de vre un câine mai slab, şi'l va birui, iară stăpânul său va sta de va privi şi nu'l va despărţi, ci încă' va amuţa de'l va semeţi, atunci de va vătămă pre cel slab, sau de'l va şi omoră, să plătescă totă paguba celuiia cu câinele şi să'l dea şi zece toiage.

[Zac. 66]. De va ucide neştine câinele păstoresc ce se zice dulău de turmă de oi, şi de va tăcea şi nu va mărturisi, şi de se va prileji să dea lupii în oi, şi atunci se va vădi cela ce aū ucis câinile, atunci să plătescă totă paguba câtă se va fi făcut în turmă cela ce aū ucis câinile, şi să plătescă şi preţul dulăului.

[Zac. 67]. Cela ce va omoră câinii de turmă cu otravă, aceuia să'i dea o sută de toiage şi să dea două preţuri, pre cât va fi plătiind dulăul stăpânului celuiia cu dulăul, iară de va fi făcut vre o pagubă în turmă, atunci să o plătescă totă cela ce va fi ucis câinile. căci aū omorât pre paznicul turmei, însă de se va mărturisi cum acel câine aū fost tare şi s'aū fost lupând cu toate gadinile, iară de se va afla că aū fost vre un câine prost şi de nici o trebă atunci numai să'l bată, şi să plătescă îndoit preţul câinelui.

[Zac. 68]. Orî cine de va strica dobitocul altuia măcar de 1-ar fi fost şi vinovat, şi de se va vădi : atunci să plătescă paguba celuiia cu dobitocul.

Prapila pentru pomi. [Vina a şaptea].

Glava 305. [Zac. 69]. De va păzi un om un pom, şi'l va creşte de'l va face mare de rodă, într'un loc neîmpărţit, iară după aceea se va prileji de se vor împărţi acei ômeni, şi de se va veni acel pom în partea celuiia ce nu l'aū făcut, atunci să n'aibă nici o trebă cela ce i s'aū venit în partea lui, ci să'l fie tot cela ce l'aū crescut, iară de nu va putea suferi stăpânul cela cu locul, atunci se'l dea pom drept pom într'alt loc.

[Zac 70]. De va sta un pom într'o margine de vie a unui om, şi cu ramurile lui va face umbra alţiş vii ce e lângă a lui, ce se zice viei

vecinu-său, de acesta dăm învăţătură stăpânul cela cu pomul să şi taie ramurile pomului călea ce fac smintelă vecinului.

[Zac. 71]. Când va avea neştine pâră cu altul, pentru niscare tufe de vie, sau pentru vre un pom, şi cunoscând el cumu'l vine judecata, iară într'acea se va scula singur de mintea lui fără putere de la judecătoriu şi va tăia acele tufe, sau alt pom ce va fi : aceuia dăm învăţătură să i se taie mâinile, sau să'i plătescă preţul acet pagube.

[Zac 72]. Acela ce va tăia vie roditore, sau şi saduri : aceuia să'i taie mâinile, şi să plătescă şi paguba, ce se zice preţul cât va face.

[Zac. 73]. Ceia ce vor tăia pomii, şi mai vartos viea; aceia să se certe ca nişte tâlhari.

[Zac. 74]. Pomul de va fi bătrîn, sau uşcat acela nu se chemă pom, aşijderea şi pădureţul carele nu va fi prisădit sau aluit, acela nu se chiamă pom : cine va tăia unii ca aceia să n'aibă certarea.

[Zac. 75]. Socoteşte şi acesta, că nu se certe numai cela ce taie pomul cu mâna lui ci şi cela ce învaţă sau îndemnă pre altul să taie pomi, şi aceuia îndoită să'i fie certarea.

Aicea scriem pentru arsuri şi pentru toate felurile de pârjole. [Vina a opta].

Glava 306. [Zac. 76]. De va lăsa neştine pârjol în pometul lui ca să'l curătescă, sau în vie, sau în fâneţe, sau în livezi, şi de va sări focul de acoloa şi va arde casa cui-va sau aria, sau via, acela nu iaste vinovat, şi să n'aibă certare : fără numai când va vedea că iaste vînt mare şi va lăsa atunci pârjol : atunci se va certa.

[Zac. 77]. Cela ce va slobozi pârjol în pădure striină şi de vor arde niscare pomi : pe acela să'l pecetluiască în mână şi să plătescă paguba îndoită.

[Zac. 78]. Cela ce va arde gardul viei pe acela să'l pecetluiască în mână, şi să'l bată şi să plătescă îndoit preţul gardului.

[Zac. 79]. Ceia ce vor aprinde casa omului, sau aria cu pâne, sau aria cu fânul în pizmă, pentru să şi răscumpere despre vre un vrăjmaş ce'l va fi făcut vre o răutate : pre unii ca aceia să'i arză în foc.

[Zac. 80]. Ceia ce vor pune foc la grajd sau la alt loc unde va sta fânul sau paşele, acelora să li se tae mâinile.

Aicea scriem pentru năemişi. [Vina a nouă].

Glava 307. [Zac. 81]. Năemitul unui om, de va strica dobitocul cui-va, boū, sau vacă, sau ôie, sau rămătoriu. de le va ucide şi le va heli în pădure sau fie în ce loc pustiu : a-

tunci stăpânul aceluia să plătescă totă paguba.

[Zac. 82]. Năemitul de va vrea să fure noptea, și se va scula de va scote oile de în satul, și de vor da gadinile într'ânsele și le vor strica : atunci acela să'l spânzure ca pe un tâlhar și ucigătorii.

[Zac. 83]. De va avea un om năemit, și va umbla furând noaptea de multe ori, sau de va goni turma sa cîreda cu el : de acesta dăm învățătură, să se cîrte și stăpânul și să plătescă ori ce va peri, pentru că au cunoscut vinile lui și n'au spus.

[Zac. 84]. De va da neștine vre un dobitoac la vre un păstoriu boeresc să'l pască fără știrea stăpânului-său, iară păstoriul va piarde acel dobitoac, sau 'l va vinde sau 'l va strica într'alt chip : acela să fie slohod și nici o certare să n'aibă nici el nici stăpânul-său.

[Zac. 85]. De se va prileji păstoriul cu el să ia niscare oi să pască ori în ce felii de tocmelă, și să fie cu știrea stăpânului său, și de va mânca păstoriul aceluia vite, sau de le va piarde : de acesta dăm învățătură stăpânului aceluia păstoriu, să plătescă totă paguba aceluia cu oile.

Pentru ceia ce vor zidi, sau vor răsădi pre locul altuia. [Vina a zecea].

Glava 308. [Zac. 86]. De se va prileji vre un om sărac să-și facă casă, sau să răsădască vie pre locul altuia, să se apuce să facă tot de în țelină, după aceia cu vrîme de va veni stăpânul locului : atunci să n'aibă voe să răsipască casa omului sau via să o scotă de în rădăcină să o lépede, ci să socotască să'l dea loc drept loc, unde'l va plăcea lui, iară de nu va vrea cela ce au făcut casa, sau via : atunci tot să'l dea loc drept loc, și să aibă voe cela cu locul să răsipască casa și via sa o lépede de pre locul lui, și să-și ție locul.

[Zac. 87]. Cela ce va zidi sau va răsădi pe pământ striin, sau va semăna, sau va face fie ce lucru fără de știrea stăpânului celuia cu locul, de acesta dăm învățătură, a-célea bucate să n'aibă trebă cu dănsule cela ce au năucit acolea : ci să-și piarză totă ostenețea, și necum alta, ci cheltuiala încă să nu-și ia.

[Zac. 88]. Cela ce răsădește pomi pre pământul altuia, sau altuiaște : acela cu acel pământu-și piarde și prisădirile, și alte toate ce va răsădi.

[Zac. 89]. Ceia ce vor răsi casele altora fără de voia judecătorului, pentru să-și drégă ale lor case, sau de vor strica garduri de la vii pentru să-și drégă ale lor vii : acolora să li se taie mîinile.

[Zac. 90]. De va face neștine casă pre loc

striin, și va fi tot lemnul al lui, și totă cheltuiala : de acesta dăm învățătură cela ce va oblădui acel pământ, acela să oblăduiască și casa, după pravila ce zice ca să fie biruatorii cel mai de sus celor mai de jos, deci stăpânul aceluia pământ depurarea să fie biruatorii asupra aceluia case, cu toate namestiile ei, pentru că nu poate cela ce au zidit casa să se părăscă la judecătorii pentru cheltuiala ce va fi făcut.

Aicea scriem pentru mori. [Vina II].

Glava 309. [Zac. 91]. De se va prileji neștine să fie lăcutorii într'un sat, și de va cunoște vre un loc ca acela bun de móră, și într'acel sat vor fi toți megiași, și acel loc va fi a tot satul, iară el va apuca mainte de toți de va ține acel loc, și va face móră, iară apoi deca va sfârși móră se vor scula toți de vor striga asupra lui zicând căci au făcut el móră pre locul lor și nu 'l au întrebat : de acesta dăm învățătură, ca să întorcă cu toți totă acea cheltuială ce va fi făcut, și să încapă toți împreună să ție frățeste acea móră cu tot venitul ce va fi.

[Zac. 92]. Când se vor scula niște megiași de-și vor împărți locul cât vor avea în vre un sat, și după aceea în partea unuia de se va găsi un loc de móră, și se va nevoi de va face móră : atunci nu vor putea să zică nemica ceia-lalți megiași căci au făcut móră.

[Zac. 93]. De se va prileji apa morii să înceie niscare pământuri sau moși, sau vii, sau pomete, atunci să plătescă paguba stăpânului morii, iară de nu să stea oprită móră.

[Zac. 94]. De va avea neștine niște pământuri în țarină, și se va îndrepta apa morii pentru aceluia pământuri : atunci are putere cela cu pământurile să oprască apa să nu lase să treacă pre locul lui, sau cum va vrea așa să facă.

Pentru cela ce va lua cal cu chirie sau cu nămie și'l va încărcă sau îl va împovăra grei.

Glava 310. [Leu și Constantin împărăși]. Cine va nămi cal și'l va împovăra, de'l va prea încărcă mai mult de cumu'l va fi tocmela, și'l va beteji, aceluia i se judecă betejala.

[Armenopolu]. De va nămi cine va cal să mîrgă în cutare loc, iară el apoi se va duce într'altă parte și se va tâmpla de va muri calul, atunci să'l plătescă, pentru că nu s'au dus acolo unde au zis, ci au schimbat călătoria, iară de se va duce la locul unde au zis, și se va tâmpla de se va beteji calul, sau 'l va piarde, atunci cela ce l'au nămit să fie fără de pagubă, adică să nu'l plătescă adevărat de nu va fi fost făcut vre o hitlenie și zăbavă.

Pentru cea ce va lua vie saŭ țarină să o lucreze în parte, și pentru cea ce face cheltuială la un lucru striin.

Glava 311. [Iustinian împărat] Lucrătorul de pământ de va lua o țarină să o sémene, și nu o va ara bine saŭ nu va lucra bine, numai ce va arunca sãmânța desupra țarinii, acela să nu ia nemica de în plodul acela se va eși.

[Iară a lui]. De va lua năștine o vie în parte, și o va săpa, și apoi iară de o va săpa a doa 6ră, și va face tot lucrul ce trebuie viei, și cum i se va cădea nu o va cercui, plivi, clădi: acela să nu ia ce va eși de în plodul viei nemica.

Și cine va zidi saŭ va sădi, saŭ va sãmăna, saŭ va face alt ceva pre loc striin acela să n'ăibă nici o voe pre acela lucru să'l oblăduiască, ci încă să'și piarză și cheltuiala ce aŭ cheltuit.

Pentru socotēla zilei, și pentru Dumnezeuzeștile paști, și pentru postul sfinților apostoli câte zile sânt, și pentru în an câte săptămâni și câte zile are.

Glava 312. Zioa se socotēște de la al șaptelea cēs de nōpte, până la al șaselea cēs al ceia-lalte nopți.

Iară Sfintele Paști ale nōstre Creștinilor. să știți că se sue până în 25 de zile de ale lui Aprilie, și se pogoră până în 22 zile de ale lunei a lu Martie, iară mai mult nici se sue nici se pogoră

[Mateiŭ]. Și câte zile sânt de în zioa Sfințelor Paști, până în doa zile a lunei Mai, atăta zile iaste și postul Sfinților Apostoli.

Anul are zile 365 și cēsuri 6, carele fac săptămână 52 și când iaste visectos, atunci are zile 366.

Pentru care zile să chiamă calande, none și idi.

Glava 313. [Zonara]. Calande, se chiamă cēle zece zile ale lunei de întâi, None se chiamă cēle doa-zece de zile, iară Idi, se chiamă cēle trei-zece.

Pentru 24 de slove ale buchilor cēie grecești cine le-aŭ aflat.

Glava 314. [Zri]. Să știți că prea înțeleptul Palamid aŭ aflat 16 slove, carele sânt acestea: α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ο, π, ρ, σ, τ, υ.

Iară după dănsul aŭ adaos Cadmos Omilise încă și alte trei slove. φ, χ, ψ.

Drept aceia în mulți ani aŭ ținut și a avut aceste noă-spre-zece, decia începătorii neavând Ψ, Ψαλλα ciczē Pisalida, și alte multe cuvinte.

Dup'aceia Simonid de la Hio aŭ adaos duaș slove, η și ω.

Decia Epiharos saracusul, aŭ adaos și el trei slove: α, ψ, ξ.

Și așa s'aŭ împlut 24 de Slove ale Buchilor.

[Chiril sfântul și Mestoŭie frate-săŭ episcop Morapschiei după săborul 6, lēt 44, în vrēnea a lui Mihail împărat grecesc și muma-sa Teodora și Boris Craiul bulgăresc și Rastia Domnul Moravuluŭ și Costel Domnul Blatesc ot somămira 6363]. Gramatica o aŭ izvodit întâi un Elin anume Promoteu iară în Roma o aŭ dus un om ore carele anume Crates Maleotes, când l'aŭ trimes împăratul Atal, într'al doilea și al treilea războiŭ Punicesc.

Iară buchile slovenēste le-aŭ făcut ringur St. Constantin, carele s'aŭ chemat întru cinul Călugăresc Chiril Filosoful, el le-aŭ făcut, și cărțile aŭ prepus de pe grecește în puțină vrēme și ani.

Pentru câte mile țin ostrōvele cēle mari. ale mări a totă lumea.

Glava 315. Măsura* Chiprului împrejur, sânt mile 690.

Iară împrejurul Crituluŭ sânt mile 692

Iară la Evvia, adecă la Evrip mile 450.

Iară la Sichelia, adecă la Țițilia 670.

Iară la Sardo, adecă la Sardonă 690.

Iară la Vretania, adecă la Englitera 500.

Iară la Lesvu ce se zice la Mitilin 260.

La Hiu, adecă la Sacáz 130.

La Rodu 130.

La Peloponisu, adecă la Morea mile 730.

Pentru câți munți mari sânt și cumu's numele lor.

Glava 316. Întâi Alvanios, 2 Casion, 3 Tavros, 4 Aľalios, 5 Olimbul, 6 Araratul, pre carele șezu corabia în vrēma populuŭ, 7 Zinos, 8 Lufos, 9 Chirneos, 10 Chitară, 11 Ermonios, 12 Armonos, așa li se chiamă numele acestora munți.

Îndreptare Legii

și cum că Arhierelor s'aŭ dat voe și blagoslovenie să înmulțesc și să împuținēze canōnele, și pentru ceia ce să pocēsc să nu' întorcă nici să se lēpede dānșii a nu' priimi.

Glava 317. [Săborul 1, Canon 12]. Canonul 12 al săboruluŭ de întâi și al doilea dela Anchira și a cincea, Arhierelor dă voia să înmulțescă și să împuținēze păcatele: adecă canonul păcatelor ômenilor, așjiderea să vază și viața cum petrec și trăesc în lume, ori rău, ori cu întrēgă înțelepție, și așa să numere și să socotēscă canonul lor.

[Săborul dela Cartaghena, Canonul 6]. Ceia ce se pocēsc și'și spun gândurile lor să'și priimiți, a dezlega și a lega păcatele ômenilor Arhierelor s'aŭ dat acēsta volnicie, că ar-

duc chipul Apostolilor, cărora Hs. le dăde puterea și le zise : Câte de veți lega pe pământ, legate vor fi și în ceriș, și câte de veți erta pe pământ ertate și lăstate țvor fi și în ceriș. [Matei 7, 116].

[Apostoli, Canon 52]. Și ori carele de întru cei sfințiți, Arhierii sau Preot ; carele nu va priimi nici l va lua în brațe pre cela ce se întorče de în păcat, ci l va goni, acelaia să i se ia darul, că scârbește pre Hs. carele au zis : Bucurie mare se face la ceriuri pentru un păcătos ce se pocăiaște. Și pentru spăsană păcătoșilor s'au pogorât de în ceriuri și s'au întrupat și nici un păcat nu iaste carele să pôtă birui milosirdia carea are Dumnezeuți asupra ômenilor.

Pentru Preotul de va ispovedui fără de voia Arhierelui său, sau se va tâmpla vre o nevoa del vor chiama la vre o un bolnav și nu va merge să l ispovedescă.

Glava 318. [Săborul dela Cartagen, Canonul 43]. Canonul 43 al Sfântului Săbor de la Cartaghenă poruncște, ori fie ce Preot, carele va îndrăzni fără de carte ce se chiamă Daltirie a Arhierelui al celui ținut de unde va fi, să primescă gândurile și ispovedania, să l ispovedescă, unul ca acela se canonescă să se pedepsescă multă vrme cu oprirea de preoția lui ca un călcător de Dumnezeuștile Pravile, pentru că nu numai pre dânsul ce s'au pierdut, ci și căți s'au ispovedit la dânsul neispovediti sânt, și câte au dezlegat sau au legat neîndreptate sânt.

[Postnicul]. De se va tâmpla la nevoe, ca să fie neștine bolnav, și va fi nevoe și acolo Duhovnic nu se va afla, atunci unul ca acela primescă l gândurile adecă ispovedania, iară del vor chema, și nu va merge, și va muri omul neispovedit acela Preot să se canonescă trei ani.

Pentru că se dă și Preoților mireni și Ieromonahilor să fie duhovnici, și ce să chiamă duhovnicul, și duhovnicul de va spune cui va păcatul celui ca se ispovedește,

Glava 319. [Valsamon]. Grăiaște Valsamon la tâlcul Apostolesc la 72 de Canone. Că și Preoți, adecă Ieromonași, și Popi mireni primesc gândurile adecă ispoveduesc, și iartă păcatele, cu isprava și puterea Arhierelui.

[Dumnezeesții Părinți]. Iară Duhovnic va să se chame iscoditori care iscodesc lucrurile sufletești carele are omul. Carele sânt ascunse și nearătate, și întru suflet și întru inimă se află.

Deci de va lua daruri la ispovedanie, acela să fie oprit de slujba Duhovniciei câtă va vrme.

[Postnicul]. Duhovnicul de va spune păca-

tele celora cei se ispovedesc acela să aibă canon, cu oprirea de preoția lui trei ani.

Iară alți învățători zic și poruncesc, să l fie luat darul de tot, și de darul Preoției și al Duhovniciei, numai acesta să aibă ca să se cuminece Dumnezeuștii Pricesteni.

[Legea împărătescă]. Iară cetățesca lege zice. să i se scoță limba pe căță, și să l-o tragă până ce va muri.

Iară cela ce va să fie Duhovnic, trebuie să fie mai mare de patru-zeci de ani.

Pentru bolnavi de vor fi mâncați să se pricețuiască, și pentru cei canoniți, de le va fi la mörte să se cuminece.

Glava 320. [Nichifor Târgigrădenul]. Sfântul Nichifor Patriarhul de la Târgigrad zice, de va mânca bolnavul carele se află întru nevoe de mörte, atunci să se cuminece Dumnezeuștile taine, și să nu se apere căci au mâncat într'acea zi.

[Soborul 1, Canonul 13]. Iară de vor fi vre unii canoniți ca să nu se cuminece, și le va sosi césul morții, atunci să se pricețuiască neapărat, ca să nu se lipsescă de sfințenie ca acea. Iară de se vor tâmădui și se vor scula, atunci iară se fie întru porunciți ani să nu se cuminece.

Pentru de căți ani se cade a se ispovedi partea bărbătescă și muerescă, și cum se cade tuturor să ne pocăim și preoți și mireni.

Glava 321. [Ioan Chitru]. Sfântul Ioan Chitru poruncște că copii partea bărbătescă după 14 ani să se ispovedescă la Părinți Duhovnici de păcatele lor, iară partea muerescă după 12.

[Simeon Soluneanul]. Și tuturor ne trebuie să ne pocăim; Arhierii, Episcopi, Popi, Călugări, Călugărițe, Bărbați, Muerile, Mireni, și nici unul să nu se despartă sau să fugă de pocanie, și dela ispovedanie, pentru că toți greșim ori cu cuvântul, ori cu lucrul, ori cu vederea, ori cu gândurile, ci trebuie să ne pocăim. [Matei gla. 3. Zac. 5]. Pentru că și Mântuitorul nostru zice, și al lui Botezătorul Ioan Dumnezeușcul Predice : Pocăiți-vă că se apropie împărăția cerurilor. Și David [Psalm. 144] : apröpe e, zice, tuturor celora ce chiamă pre dânsul. Deci grăesc eu tare, și strig tuturor ca mine, pentru darul Mântuitorului nostru să ne pocăim ca să ne spăsim, și că și sfinților și mirenilor de trebă le iaste ispovedania și pocania, și mărturisesc de acesta Apostolul. Ispovediti-vă unul altuia gresalile și vă rugați unul pentru altul ca să vă tâmăduiți [Ioan, Glava 5. Zac. 57]. De într'acătă arată Apostolul că trebuiaște să se răsoampere tot omul de călea ce au greșit, că nimenea nu iaste fără de păcate, fără numai singur Domnul nostru Is. Hs. ca-

rele fără de păcate s'au intrupat și sfințește s'au născut : și au trăit și au murit pentru toți izbăvitoriul, și dac'au în vis trăiaște și iaste singur fiind fără de păcate.

Pentru căți se ispovedesc de a lor bund voie cum li se cade să se canonescă.

Glava 322. [Nichifor Țarigradénu]. Deși va ispovedi omul păcatele cu tot sufletul de în bună voe a lui, atunci datoriu iaste Duhovnicul să facă ranelor a acelora, ușoră vindecare, și canonul cu carele va vrea să canonescă să'l împartă în trei, însă o parte să o pue spre milosirdia de omeni alui Dumnezeu, că nimenea nu e fără de păcate, fără numai singur Domnul carele au răscumpărat pre noi cu cinstitul lui sânge de în mâinile diavolului. și au izbăvit pre noi, iară cu a doa parte să canonescă pre acela ce au făcut păcatele, după putere și după voia lui, iară a treia să o ia Duhovnicul, ca cela ce are putere dela Arhieru să deslege și să lege după cum zice nemincinosa gură a Domnului nostru Is. Hs.

Pentru cea ce se lepădă de Hs. de voe saii de nevoe.

Glava 323. [Marele Vasilie]. Carele se va lepăda de Hs. de voe nenevoit de niminea, acela numai la mărtea lui să se cuminece, iară de se va fi lepădat de multe nevoi și munci, carele n'au putut să le rabde : acela 8 ani să nu se cuminece.

Iară însă Beserica de acesta, până în zioa de astăzi așa fine. Adecă acestă tocmitre a prea sfântului Patriarh al Țarigradului Chir Metodie.

Și iaste așa :

Insă de va fi fost acela copil, pre carele l'au luat și s'au lepădat de legeși, adecă de Hs. saii de frica sa, saii de nepricipere, saii de neștiință, iară decă s'au venit și s'au făcut deplin întru vârsta lui, și s'au adus aminte de pravoslavnică credință a lui Hs., carea ținea părinții lui, și se va întorce cu tot sufletul spre sfânta Beserică întru pocăanie și ispovedanie, atunci să'l citescă molitvele de înșelăciune și de curăție în șapte zile, iară a optasă se spele și să se ungă cu sfântul Mir ca și la cei ce se botéză, și atunci să'l îmbrace cu haine noă, și așa să se priceștiuască Dumnezeștiilor Taine, și decă se va pricești atunci într'alte opt zile să nu lipsescă nimica dela ceta Besericii ca și cei botézăți.

[*Vezi bine de tot*]. Iară de va fi fost voinic cela ce s'au lepădat, insă de se va fi lepădat de Hs., atunci să se facă pre dânsul milă adecă milosirdie. Deacia să postescă doă sărăcuste, și să păzescă la sfânta Beserică, întru molitve și posturi, și rugă, și decă

se vor implea cele 2 sărăcuste, atunci să'y, citescă molitvele de curăție 8 zile, și să zică în toate zilele Gospodji pomilui o suță de ori, și după aceea să se spele preste tot și așa să'l ungă cu sfântul și marele Mir : și să se facă Liturgie ca să se priceștiuască Dumnezeștiilor Taini, și să păzescă la Beserică și la Liturgie 8 zile.

Iară de se va fi lepădat de Hs. de voe fără de nici o nevoe, acela are canon grōznic și mare, iară pentru iubirea de omeni a lui Dumnezeu și pentru ertăciunea lui să se postescă de carne 2 ani și de oao, și de brânză și de vin de va putea, și să zică Gospodji pomilui în zi 200 de ori.

Iară de nu va putea să facă acestea de sus atunci închină'l și'l tocmeste mai întru bun lucru în care va putea. Iară de va fi neputer-nic, el să facă după cumu'l va fi puterea lui, și decă va implea acei doi ani, mai înainte de 8 zile să'i citescă Molitvele de ertăciune, și așa să se priceștiuască și să se facă cum am scris mai sus, ori bărbați ori muiares, numai carele va fi în vârstă deplin.

Și să zică aceste Molitve, către acela ce se întornă iară la legeși.

Господь помиоиса

Пракеденъ еси господи и прави сѣди твоа, не бо по сзгрѣшеніи Нашихъ сзтворихъ еси намъ Преславишии ко заповѣди твоа сами прѣддохомъ смьрти, слаже яко мнѡсѣрдъ и Блаженъ вѣдѡи сзобрашеніи Наше яко абкаво естъ, и яко пожрѣ Смиръти Крѣпость Наша, Сминосѣрднса на нас спасти благоволи твоє сздание образъ раба пріа-ти, и смьрти принажишамса призови твоєго образа, яко избавихъ еси насъ снаи смьртными, и показала еси намъ пѣть Спасеніа твоинихъ сѣ-тымъз Адохомъ Божественное Порожденіе, и спси-сени твою Благодацію кспѣваемъ твоє самѡтри-ніе, и моанмъ смъ и мнаниа дѣемъз въ второе твоє пришествіе вно же хоуеши сѣднѡи живымъ и мьртвымъ, и въздати комѣждо по дѣломъз его, помѣни мнѡсти твоа яко отъ кѣкѡ сѣтъ, и презри, человекѣскаа наша сзгрѣшеніа, прѣсти намъ всѣко погрѣшеніе воаное и невоаное, въ раз-сѣмъ и въ неразсѣмѡи, нѣтъ ко человекѣз еке живѣ быти и несзгрѣшати ни единъ день бываеъз жизнь его нѣтъ. Кто бо похваляеъз нѣтъ нѣтъ срдце, нан кто дерзнетъ чинѡтъ быти сзвернѡи ; отъ взех ко нан въ слово нан дѣломъ, сзгрѣшнхѡмъ прѣдъ тобою, и встраннхѡмъ твоємъ слави надѣемъз оправдатса на ѣврашнѣмъ твоємъ сѣдѣ, не отъ дѣлаз правды, не бо сзтворнхѡмъ что благо на земли : имъ отъ вѣры нѣтныи, и ѣже на пѣтѣ исповѣданіе, еке бо вѣдати тѣмъ правдъ всисзвершнѡи, и познати твою дѣржавѣ корени сзмырттіа : и внадѣемъз и испѡвѣдемъз и кѣ-рѣемъз. яко Ты еси нже отъ несбывнхѡз еи еке кѣтъ привелъ еси насъ, и отпаднхѡмъ мнѡсѡи, и сзгрѣ-шамъз принамаи отъ смьрти живѡтворнѡи,

и молихтисе Господи Боже Нашъ, еанка сзгъркши-
холомъ прѣдъ тобою яко пачтоносци, и къ мнѣ
прѣкывающе, и колѣзнію обложени, аще въ савѣтѣ
иан дѣломъ иан помышленіемъ, самъ яко блага
и челоуколюбивъ, и милостивъ бладиша, ослаби,
остани, презри и прости : сзгъркшеніа Наша и не
взмѣни ни же вѣнниди съ рабомъ твоимъ въ сѣдѣ,
яко не оправдиха прѣдъ тобою въсакъ живыхъ.
Яко ти еси единъ безгъркшенъ, и приимаша каю-
щійся, и тебѣ слава възишася Отцѣ и Сынѣ и
свѣтомъ Духъ, Нынѣ и всегда и въвѣки вѣ-
комъ.

După aceia să zică și acești Psalmi 50 și
37 și 102, iar după Psalmi să zică Molitva
acesta.

Господи помилуй

[40]. Кладико Господи Боже Нашъ, иже Ключа
Царствіа твоего Петръ Върховномъ Апосто-
ломъ бѣриашъ еси, и на немъ свѣтлю твою
Церковь основашъ еси, и даровахъ, еси елибъ
твоемъдаромъ, еже возати и разрѣшати на
земли. Благими насъ ны иѣ иже недостойнѣ мола-
хтиса о отпущеніи нинѣшнихъ твоимъ рабѣ, и
блуди милости твоея на немъ спасашъ упокоишихъ
на тѣ. Ты бо, рекъ еси Господи бѣглыми Бого-
носныхъ твоихъ Пророкъ : обратитиса къ мнѣ и
обращася къ вамъ, яко нехоушии сзакрѣти грѣш-
никѣ, нъ еже обратитиса и живѣ быти елибъ самъ
ско челоуколюбивъ, и сего раба твоего отъ преле-
стима пѣти възрашающегоса, и прескѣпѣ отъ те-
бѣ отпущение не отпущаиша, нъ въ милости
посѣти и въ шедротѣ призори. Яко Ты еси каю-
щимся Богъ, и на тѣ обращающимся съ Бгъ :
и тебѣ слава възишася, съ безначальнымъ ти От-
цемъ, и прѣсвѣтымъ и благомъ и зинотворимъ
ти Духомъ, Нынѣ и всегда и въ вѣки вѣкомъ
Аминъ.

Și se face otpust cum se cade.

*Pentru de în ce vârstă se socotește la Dumne-
zeu păcatele omului.*

Глава 324. [Anastasia a Dumnezeștei ce-
tăți Antiohia]. Sfinții părinți și alți învăța-
tori zic, că după cum e mintea și înțelepciu-
nea omului așa se socotește. Sau de în 12
ani sau de 11 ani înainte. Pentru că vei afla
copii de 12 ani, de vor avea minte mai multă
de cât omul cela ce iaste de 50 de ani. și iară
vei afla оmeni de 25 ani și de 30 și mai sus,
de vor fi având puțină minte, și mai puțină
de cât copilul acela, ci însă Dumnezeu nu so-
cotеște pre cea ce fac păcate pre ani cari
ау : ci după cum e mintea și înțeleптіа ому-
лу cum am zis.

*Pentru omul păcătos, carele va face un lucru
bun, putea-va lua ertăciune de toate păcatele
lui аѣ ба.*

Глава 325. [Tomjed]. De acesta zice că e
adevărat, pentru că și cea curvă anume Ra-

ava, carea priimi pre iscodele ale lui Hs. Na-
vin, ia să spăsi, și tâlharul se spăsi pentru
credința, și curva cu lacrămeleși, și alți
mulți păcătoși, cari аѣ făcut lucruri bune
toți s'a spăsi.

*Pentru de va face un tâlharul o sută de u-
cideri, decia să'l prinză să'ї taie capul, pōte
fi izbăvit de uciderile ce аѣ făcut de toate
аѣ ба.*

Глава 326. [Dumnezești învățatori]. De
acestea de toate vom zice, că numai o uci-
dere аѣ implut, адеcă аѣ plătit, iară cele-
lalte 99 în yecul ce va să fie, адеcă la adoa
venire a Domnului nostru Is. Hs. atunci va
să aibă аѣї darea sēma de dănșele.

*Pentru Duhovnic cum i se cade să aibă loc cin-
stit și sfânt pentru cea ce 'i se ispovedesc și
ce să zică către dănșii, și pentru cea ce
sufer de țin canonul lor, și pentru cea ce
nu sufer а ținea.*

Глава 327. [Simeon Solunelui]. Duhov-
nicul trebuie să aibă loc cinstit și sfânt, în-
tru carele va să ispovedescă оmeni, și să ia
pre cela ce va să i se ispovedescă cu curată
față și lină și blândă și cu Dumnezească
frică, iară nu cu vre o față măhnită, sau în-
greoială, sau chip rău : ci cu bucurie multă
să mērgă cu cela ce va să i se ispovedescă
la acel sfânt loc, cum trebuie iscusiților Du-
hovnicilor să facă.

Când va Duhovnicul să ispovedescă pre
vre un om, aceste cuvinte trebuie să zică că
tre dănsul

[Postnicul]. Caută bine fătul meu că Hs.
stă desupra ta, аșteptându'ї ispovedania, și
să nu'ї fie rușine sau să te temi de mine să
ascunzi ceva de în păcatele carele аѣ făcut,
ci cu îndrăznire să de întru tot sufletul și i-
nima să le spu, ca să ia ertăciune și bla-
goslovenie dela Domnul nostru Is. Hs. Іарă
de vei ascunde ceva de într'анsele atunci tu
vei să aibi păcat îndoit Ci te păzește дека
vrēme ce аѣ venit la vraciă să te tāmădu-
ești, să nu te duci netāmăduit fără vindecare,
și va să'ї fie păcat ție iară nu mie, și așa'ї
întrăbă una și alta. Іntăi de va fi făcut vre
unul de cele 7 păcate de mōrte, carele sunt
acestea :

Lepădarea de lege.

Fără nedēdea de către Dumnezeu, carele
să chiamă otceaanіa.

Prea înălțarea, аdică trufia.

Uciderea de voe.

Amestecarea de sange.

Zăcerea cu hărhat unul cu altul.

Și fără de legea spurcarea sau stricarea de
copii.

Аșjiderea și pentru alte păcate, și аuzind
cuvintele lui și păcatele carele sint, dă'ї ca-

non cum zic Pravilele Dumnezeestilor părinți. și cum vei vedea bunătatea și voia lui cea bună.

[*Marele Vasilie*]. Și câți sufer a ținea ca canonul lor grăiaște Marele Vasilie la 83 de canoane ale lui, și nu să priceștinesc zic, pre aceia să'i ți și feciori de Duhovnicie. Iară ceia ce nu suferă a ținea canonul lor, nu lăsa nici pre aceia a se duce fără tămăduire, ci'i învață întâi și a doa oră, decia de vor asculta de bine, iară de vor rămâne întru nepocăință, și nu vor vrea să se întorcă de tot [*Sennéad*] atunci tu lasă păcatul să fie asupra lor. Și să știți așa să țiți păcatele celorla ce ți se ispo-vedesc ca cum ar fi și ale tale, și așa să aibă grijă a darea semă Domnului nostru lui Is. Hs, la a doa grōznică a lui venire.

[*Apostolilor, Can. 52*], Iară câți nu sufer a ținea nemic să facă de în canonul carele le dai, și vor eși dela tine fără vindecare, însă de se vor întorce și vor veni întru pocăanie, și se vor pleca să facă canonul lor, primeste'i și i cuprinde în brațe. Că Domnul nostru zice: N'am venit să chem dreptii, ci păcătoșii întru pocăanie, iară de nu vor vrea, atunci ei vor purta greutatea păcatelor sale în zioa judecății. Numai ce ești datoriu să'i înveți cât vei putea, și să faci vindecare spre dănsii, când ai doră vei putea să'i faci să te asculte.

[*Postnicul*]. Când se va afla om smerit, și voiaște să facă în toate zilele cumu'i va fi puterea metaniil, atunci pogoră 1 an mai jos de în măsura părții carea i'ai dat să nu se priceștiuască.

[*Caută de vezi aceștea forte bine o Duhovnice*]. Iară de va vrea să facă milostenie după cumu'i va fi puterea, atunci i erți și alt an.

Și de va posti Miercurea și Vinerea după socotința și porunca Dumnezeestilor Apostoli, erți i iarăși și alt an.

Iară de va vrea să ție Lunea să nu mănânce carne, și alt an iară să lași.

Iară de va fi omul acela mai jos de 30 de ani, iară să lași și alt an.

Iară de va fi mai jos de 20, mai puțin se canonește.

Iară de va vrea să se pocăiască după păcat, și va vrea să se facă Călugăr, atunci doă părți ale păcatelor lui să'i canonești iară alta să i-o erți.

Iară de va vrea să mērgă în obște, atunci jumătate de canonul păcatelor lui să'i erți.

Iară de nu va vrea ispoveditul să facă de în cele de sus carea am zis, atunci el să împle tocmai porunciții anii ai păcatelor lui.

[*Zri*]. Și Duhovnicul i se cade să vază pre omul aș tână de iaste aș bătrân, aș tare, aș slab, și locul și obrazul care au făcut păcatul, și de va fi făcut de multe bucate sau

de beție, sau învățată o aș avut și o aș împreunat, sau de frică se va fi făcut, sau de silă, sau de sărăcie, aceștea trebuie să vază duhovnicul și să socotească, că tinărul de va greși are canon mai ușor decât cel bătrân cum am zis. Așijderea și alte păcate toate aș bogate: drept aceia trebuie să le ispitescă cum s'au făcut, și atunci să le facă canonul lor după cum se cade, și după cumu'i voia omului.

[*Marele Vasilie, Canon. 70*]. Și de va face și tocmelă să împuțineze canonul păcatelor, ca cea ce are putere a lega, și a dezlega, n'are nici un canon, nici păcat, nici osândă, că povestește și zice cătră noi Dumnezeesca scriptură, ceia ce se ispo-vedesc cu durerea inemii și a sufletului, într'acel cēs vine spre dănsii iubirea de omeni a lui Dumnezeu și iau erțiaciune și se fac moștneni împărăției Ceriului.

Pentru vrăji și fermecătorie, și pentru ceia ce merg pe la vrăjitori și pentru ceia ce poartă baere.

Glava 328. [*Marele Vasilie Can. 65*]. Canonul 65 al Marelui Vasilie poruncește, că vrăjitorul și cea ce varsă ceră, sau plumb, cositoriū, sau carele legă hărbatul și muia-rea să nu se împreune, sau va face alt felu de vrăjie, acela an 20 să nu se cuminece.

Și să știți că pre aceia chiamă vrăjitor, cari chiamă draci și fac vrăjile, pre voile călea ce vor întru stricăciunea omenilor.

[*Caută de vezi bine de acēstă socotēlă*]. Încă și ceia ce aduc vrăjitorii în casele lor să le scotă vrăji, sau cari citesc stēlele, sau ca să învețe ceva ce nu știu, sau se duc la vrăjitori, sau la vrăjitoare: aceia 5 ani să nu se priceștiuască.

[*Săborul de la Anchira, Canon. 24*]. Așijderea și cei ce poartă baere sau norocul cēstă, ce zic omeni că are noroc omul, sau vor căuta de vor socoti zioa în carea s'au născut bună iaste aș rea, aceia să se canonească an 5.

Pentru Malachia, adecă cineși bate mādulariul în mână, și pentru curvie, și pentru cea ce se culcă cu flămea nebotezată.

Glava 329. [*Postnicul*]. Câți vin la acest lucru de fac Malachie, aceia să mănânce sec zile 40 și să facă în toate zilele câte 100 de metaniil, iară de nu vor putea să mănânce sec, atunci să nu se priceștiuască 1 an, și să facă în toate zilele câte 100 de metaniil sau 50.

Iară de se va face Malachia între dīnsii atunci să mănânce sec 80 de zile, sau să nu se priceștiuască an 2 și să facă în toate zilele metaniil câte 50

Iară de va fi cineva de în partea și rândul sfinției, și mai înainte de luarea preoției va cădea într'acel păcat al Malachiei acela întâi să se canonească, decia să se hirotonească.

Iară dacă se va face preot va face fără de minte, să fie lipsit de preoție un an, iară de o va face cu minte dupăceia, atunci să fie lipsit de preoția lui de tot.

Iară de va face acesta călugărul, canonul lui iaste să mănânce sec zile 60 și să facă metaniî în zi câte 80.

Și câte mueri se împreună cu bărbații adecă cu cineva și nu vor fi făcând lucrul păcatului de tot, acelea să se canonească în cel canon de mai sus al malachiei.

Și ori cine va curvi zice Dumnezeescul Grigorie ostrovénul anî 9 să nu se cuminece.

Iară Marele Vasilie zice 7.

Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul poruncște după 2 ani să se cuminece, adevărat de va vrea să mănânce sec până la 9 cês, și să facă în zi și metaniî 250. Iară de nu va vrea, atunci să nu se cuminece, cum poruncesc mai sus Dumnezeștii Părinți.

Iară cine va curvi cu muiare nebotezată: acela 5 ani să nu se cuminece, și să se postescă și să facă milostenie și metaniî.

Pentru amestecarea de sânge.

Glava 330. Carele se va împreuna cu soru-sa întru păcate, cariî vor fi de un tată și de o mumă, 20 ani să nu se cuminece.

[De în canoanele Marelui Vasilie]. De se va afla neștine cu norusa, sau la sócrăsa, sau la muma sócrei, ani 11

Iar la varăsa premare ani 10.

Iar la a doa vară, ani 9.

Iar la cumătrăsa, ani 11.

Iar la finăsa careaî iaste fată sufletescă, ani 20.

Iar la muiarea frăținesău ani 11.

Așijderea și cela ce se va afla cu doă surori.

Așijderea și muiarea carea se va afla cu doî frați.

Iar de să va afla neștine cu maștehăsa, ani 12.

Ci zice Dumnezeescul Patriarh Postnicul, canonul al acelor păcate ale mestecării de sânge după vrerea ómenilor face canonul lor cu carele veî să î canonești ori greu, ori ușor, cum îți-e voea.

Pentru mniarea care se află întru mueria ei.

Glava 331. *[Postnicul].* Muiarea care se află întru mueria ei, după obiceiul firii mueriî, aceia nu se pôte priceștui Dumnezeștilor Tainî, până ce se șva curăți, nicî întră, în Beserică, până în 7 zile nicî se împreună cu bărbatuluiși până ce se va curăți.

Iară de se va afla în beserică și î va veni a i

se slobozi firea și se va pricepe și va eși afară într'acel cês, atunci nu se canonește, iară de se va pricepe și î va fi rușine de nu va eși afară, ci va lua anafora, atunci se canonește.

Pentru cela ce zace cu bărbat și face cu dobitoc.

Glava 332. *[Grigorie Nischi].* Al treilea canon al lui sfântul Grigorie Ostrovénul, poruncște cela ce va face această grozăvie a zăcerii cu bărbat ani 18 să nu se cuminece.

Iară Marele Vasilie zice ani 15.

[Postnicul] Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul, poruncște ani 3 și după trei să se cuminece, adevărat de va suferi să postescă, până la 9 cês și să mănânce sec, și să facă și câte 200 de metaniî, iară de nu va vrea să facă acest canon, să nu se cuminece 15 ani, după socotința de sus a marelui Vasilie.

[Marele Vasilie]. Iară spurcătorul de vită ani 15 să nu se cuminece.

Pentru sodomie ori ce feliu va fi și câte feliuri de sodomie sînt, și ce feliu de certare li să dd.

Glava 333. *[Zac. 1].* De vrème ce am zis și am scris pentru ceia ce fac silă fêtelor celor ce sînt cocône, și muiarelor văduo și altele, acuma să și stăm tot pre aceia cale să spunem și pentru ceia ce vor face silă la concóni cruzi micî de î vor spurca, care păcat se chiamă pe spre fire. Acest lucru pe spre fire se face în trei chipuri, întâi când se împreună neștine trupêste cu mumă-sa carea l'au născut, sau cu fataî, sau cu soră-sa, deci acest păcat se chiamă sânge amestecat, al doilea când se împreună neștine pe spre fire cu vre un dobitoc fie ce feliu va fi, a treia când se împreună neștine cu fie ce obraz parte bărbătescă, care lucru mai pre scurt se chiamă sodomie: pentru care lucru vom să arătăm cuvânt răspuns într'acesta chip.

[Zac. 2]. Sodomlénii nu se cêrtă numai cu mórte, ci și după mórte trupurile lor le bagă în foc de le ard.

[Zac. 3]. Omenii cei vechi de demult și Elinii pre ceia ce î-au fost certând cu o muncă mare, pre cariî făcea această grozăvie, ce se zice sodomia, și după aceia î au fost omorând.

[Zac. 4]. Acesta feliu sodomlénii se chiamă și sînt fără de cinste, și mai înainte încă până a î ocări înaintea judecătorului.

[Zac. 5]. Sodomlénii mai nainte încă până nu î vor rușina înaintea judecătorului, nu sînt volnici cu avuția lor la mórtea lor, să o dea cuî vor vrea, Iară de va lăsa neștine cuî va averea lui la mórte și de ar face și zăpis, și după aceia se va arăta lucrul cum au fost sodomlén, atunci stricase-vor acelea tocméle și se vor sparge acelea zăpise, cum nu și s'ar fi făcut, și avêrea lui tó:ă va fi D:Q:néscă.

[Zac. 6]. Căla ce va face silă vre unu copil, pôte acela să'l ucigă de tot, și nu va avea nici o certare de la judecătoria.

[Zac. 7]. După pravila împărătescă nu va putea nimeni să fie ispravnic vre unu sodomlén nici la un lucru, nici la judecătoria nu va îndrăzni să grăiască pentru sodomlén. Acesta se socotește când va fi greșala lui arătată de față înaintea judecătorului, iară de nu va fi arătată greșala: atunci fie cine ar putea grăi pentru dănsul să isprăvescă ce va trebui la judecătoria.

[Zac. 8]. De se va afla neștine de în clirosul Besericii să fie sodomlén. acela se va sărăci de tôte, după cum scrie Pravila Besericii, de tot binele ce va fi având de la beserică se va lipsi. și'l vor opri de la Beserică și'l vor duce de'l vor închide într'o mănăstire departe, și mai vartos îl vor lepăda de tot și cu totul de în cinstea lui, și atunci se va da pre mână judecătorului celui mirenesc, să'l certe cu mörte, ce se zice să'l tae capul, și acesta se va face când se va afla c'a'u făcut sodomie numai odată și deplin. Iară de nu va fi făcut desăvârșit ci va fi făcut numai vârsare pe din afară pîntre cöpsse: atunci nu i se va tăia capul, ci se va certa într'alt chip după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 9]. Căla ce se chiamă că faco sodomie, acela ia și certarea. Dară nu se chiamă că face sodomie numai căla ce se împreună trubește cu partea bărbătescă, ce se zice cu copii, ci și căla ce se împreună cu muiarea pe spre fire

[Zac. 10]. Căla ce se va împreuna singur cu muiarea lui, într'alt chip, iară nu cumu'i obiceiul muerilor, acelaia răspunsul lui iaste de ispravă să'l facă mörte, și nu'l va folosi de ar cât șovăi, de vreme ce iaste mai grea această greșală, când se împreună omul pe spre fire cu femeia lui de cât cu striină.

[Zac. 11]. Sodomlén se chiamă încă și căla ce face vârsare cu mânia lui, iară de'l va vedea cine va și de'l va prinde, atunci nu se va certa cu mörte ci numai cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 12]. Ori care muiare va meșteșugi de va mörge la altă muiare ca un bărbat cu meșteșuguri ca acelea cum am scris și mai sus, și frecându-se iale acolo de va arunca sămânța una la altă, ce se zice de vor face acel lucru desăvârșit, să se stămpere de poftă: atunci pre amândoi să le omöră, iară de nu vor face lucrul deplin, atunci se vor certa mai ușor după voia judecătorului.

[Zac. 13]. De se vor afla frecându-se două muer una pre alta, însă fără nici un meșteșug până când se vor slobozi amândoi: și acelea se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 14]. Care muiare va face în loc de bărbat cu vre un copil, aceia să'l facă mörte

ca unu sodomlén, alții dascăli zic să se certe după voia judecătorului.

[Zac. 15]. Nu va putea judecătorul nici într-un chip să mai micșoreze certarea carea se dă la sodomie, ci depurarea le va tăia capetele și'l va arde în foc, numai să socotească judecătorul când va fi lucrul desăvârșit ce se zice în lăuntru. atunci să'l și piarză, iară când va fi din afară: atunci să'l certe după voia lui cum am scris și mai sus.

[Zac. 16]. Ori care sodomlén va face sodomie cu copil sau și alt obraz parte bărbătescă: acelaia să'l facă mörte și să'l arză în foc.

[Zac. 17]. Căla ce se va împreuna cu vre o muiare pe spre fire dormind în somn, și că'l va fi muiarea rudă de în sângele lui, și ia dacă se va deștepta va striga: atunci acela să se certe ca un răpitoriu, ce se zice să i se tae capul.

[Zac. 18]. Sodomia nu naște rod. drept aceea nu se sminteste, să se facă nuntă din rodul sodomlénului.

[Zac. 19]. Greșala sodomiei se judecă de la două judecăți, judecătorul besericii l'aforisește, iară judecătorul cel mirenesc face'l mörte, și după mörte trupul lui l'arde în foc.

[Zac. 20]. Căla ce va săruta copilă cu rămnă: acela să se certe după voia judecătorului.

[Zac. 21]. Greșala sodomiei se arată cu semn, și cu înțelesuri.

[Zac. 22]. Arată-se încă și cu mărturie, cari vor zice cum au văzut pre sodomlén apucatu-se de copil, și vrea să'l întorcă cu fața în jos cu deasila, și ei au auzit vătându-se și au alergat de la'u scos: și altele ca acestea.

[Zac. 23]. Tipetele și strigarea copilului iaste de față semn cum l'a făcut silă,

[Zac. 24]. Când va dormi neștine într'un pat cu copil tânăr, atunci face prepus mare cum iaste adevărat sodomlén.

[Zac. 25]. Când va fi cămașa copilului cu sânge, atunci iaste de față semn de sodomie,

[Zac. 26]. Să prinză neștine copilul cu desila că'l sărute: acela face prepus cum iaste acela sodomlén, fără numai când va fi copilul mai jos de zecă ani.

[Zac. 27]. Ajută foarte mult la arătarea sodomiei, vesteră celui vinovat ce'l vor zice că iaste sodomlén.

[Zac. 28]. Mōșă și vraciul, aceia poț să mărturisescă, de vreme ce vor fi văzut copilul, și de vor cunoște făcut au sodomie au ba.

[Zac. 29]. Cuvântul copilului nu va arăta la judecătoria greșala sodomiei: iară așa face mare prepus cum să fie vinovat.

[Zac. 30]. Certarea sodomiei pôte judecătorul să o mai micșoreze când se va face în-

tre coconii micșori, cari nu vor fi încă de vârstă.

[Zac. 31]. Când va păți copilul acestă, pacoște sodomia, atunci de i se va fi făcut silă atunci nu se va certa.

Pentru ceia ce vor face curvie bu dobitoac, aceloră ce certare li se va da.

Glava 334. [Zac. 1]. Bărbatul carele se va împreuna cu dobitoac parte fămeiască, sau muiarea carea se va împreuna cu dobitoac parte bărbătescă: celora întâi li se tae capetele, după aceea se ard în foc cu acel dobitoac împreună, cu carele se va fi împreunat.

Pentru ucideea.

Glava 335. [Marele Vasilie]. Canonul 55 al Marelui Vasilie poruncește, că cine ucide de voia sa acela ani 20 să nu se cuminece.

Iară de va ucide de nevoie ani 10.

[Postnicul]. Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul grăiaște în 3 ani, adevărat de va vrea să mănânce sec, și după al 9 ceas și să facă și metanie câte trei sute în zi.

[Zvi]. Iară ceta ce ucide în rășboiul său în tâlhărie ani trei să nu se cuminece, adevărat de'i vor veni asupra cu sabii, iară de nu va fi venit tâlhariul cu săbi, ci numai ca să fure, iară el putând să fugă și n'au fugit ci au scos sabia sau arma de au ucis pre tâlhariu: acela să se canonescă ca un ucigaș.

Pentru cleric sau mirên, de vor bate sau va lovi pe vre un om și va muri, și celi sfințiți adevă câți au rândul preoției de vor bate pre cineva.

Glava 336. [Apostolii Canonul 65]. Canonul 65 al Sfinților Apostoli poruncește: Care cleric în mânie sau sfadă va lovi pre cineva, și de acea lovire va muri, acela se lipsesc de preoția lui de tot fără de nici o ertăciune, iară de va face aceta mirênul: atunci acela să se afuriscă și să se canonescă ca un ucigaș.

Și iară ori care Episcop, sau Preot, sau Diacon, va bate pre om carele au stricat ceva, ori credincios ori necredincios, acela să fie lipsit de darul său. Că de'i va strica ție preote mirênul, tu să'i vadești iară să nu'l bați. Ci de aceta Domnul nu ne-au învățat așa, ci zic că de te va lovi cineva preste falca dreptă, tu să întorci și cea stângă, și cu l vor lua hainele, el să'i scotă și cămașa să 'o dea, și acéstea sunt poruncile Domnului; și trebuie să se păzescă toate, mai vârtos preoții. ca să se facă chipuire și începătură întru bine ômenilor celor mirên.

Aice scriem, cine ce certare vor lua, cari se vor găsi acolea de față, unde se va fi făcând vre o sfadă fiind cu arme, și se va tâmpla de se va face ucidere

Glava 337. [Zac. 1]. De se va afla neștine

de față unde se va face ucidere, mai vârtos fiind cu arme. atunci trebuie să cerceteze judecătoria să vază și se află: au dără pentru venirea aceluia se va fi blăznit, și se va fi spăriat cel ucis și se va fi lăsat de'i vor fi ucis, de se va afla acest lucru să fie adevărat. atunci se va certa tocma ca și ceta ce va fi făcut uciderea și mai vârtos cându'l va fi știut mai de mult cum iaste ucigătorii și mai mult pentru aceia se va fi îngrozit deca'l va fi văzut acolea de față, iară de se va fi numai tâmplat acolea, și nu va fi știut nemica cum va să se facă ucidere, și căci au mers el acolea nimica n'au făcut: atunci nu se va certa.

[Zac. 2]. Ceta ce se va găsi la un loc de față cu arme unde se va tâmpla ucidere, acela se va certa ca și ucigătorii, sau de va fi mers cu ucigătorii după ucidere, de'i va fi fost soție până la lăcașul lui, măcar de n'ar fi făcut altă nemica, căci au fost acolo de față.

[Zac. 3]. Ceta ce va sfătu pe ucigătorii să nu facă ucidere, iară când se va afla acolo de față, unde se va face uciderea, și nu va nevoi de ce va putea să'i dispară să nu se facă ucidere: acela să se certe tocma ca și ceta ce va fi făcut uciderea.

Semnele cu carile se cunoște cel cu arme ce s'au prilejit acolo la sfadă, ore într'adins au mers acolea au tâmplatu-s'au fără veste.

Glava 338. [Zac. 1]. De se va afla neștine acolea de față cu arme unde se va face ucidere, și judecătoria nu va putea așa lesne să cunoscă într'adins au mers, au tâmplatu-s'au de s'au nemerit acolea, atunci se cade să fie îngăduitorii și cu milă, și să creză că s'au găsit acolo de față neștiind nemica că se va face ucidere: drept aceia nici cum nu se va certa acela.

[Zac. 2]. De se va afla la judecătoria mai mult de două semne, să se arate cum acela ce s'au găsit acolea la ucidere, au fost mers într'adins să ajute de va trebui: atunci'l va certa ca pe un fur, iară de nu se va găsi semn nici cum, atunci să'l slobozescă; iară de vor fi numai două semne, atunci să'l muncescă să spue adevărat, iară de va fi numai un semn, atunci să'l dea jurământ să mărturisescă cum va ști că iaste mai adevărat.

[Zac. 3]. Un om cu arme când ar putea face să lipsescă dela acel loc unde s'ar face ucidere, iară el nu va să lipsescă: atunci face semn cum s'au găsit acolea de față într'adins drept aceia să se certe ca un ucigătorii.

[Zac. 4]. Când va fi neștine cu arme și va face semn, cum s'au tâmplat la acea ucidere, iară n'au mers într'adins, și încă la acea vreme ve arăta cum lipsesc de la acel loc, acela tot se va certa, de se va afla că acea ucidere s'au făcut puținel mai apoi de ce au

lipsit el, și încă când se va fi lăcurat căci se va fi făcut acea ucidere.

[Zac. 5]. Ucigătoriuul de va fi om striin, carele nu va fi cunoscut nici odată pre acel om cu arme, carele s'au găsit acolea de față la acea ucidere : atunci nu se va certa.

Cela ce se va prileji la vre o ucidere și va fi cu arme și va nevoi să'l împartă, și să'l facă să se împace, acela deca nu va putea nu se va certa nici cum.

[Zac. 6]. Când se va afla neștine la vre o ucidere fără arme, iară armele va fi dat la altul să i le ție, pentru să pôtă șovăi să zică c'au fost fără arme, atunci trebuie să cerceteze judecătoriuul, de se va afla cum cela ce au ținut armele au stătut aproape de dânsul, ca de'i vor trebui să fie îndemână a le apuca; atunci'l vor certa ca pe un ucigătoriu, iară de va afla cum cela ce au ținut armele, au stătut departe : atunci va șovăi și nu se va certa.

[Zac. 8]. Când se va prileji neștine cu arme să nimerescă la un loc după ce se va fi început sfada, și mai vartos de va merge după ce se va fi făcut și uciderea, și după ce se va fi rănit, și el nu va fi nemica rănit la acea ucidere, sau să fie zărvit ceva : atunci nu va avea nici o certare. Sau iarăși de va fi mers mai apoi și va fi ceva mestecat, și va fi zărvit acolo la acea ucidere, acela nu se va certa ca un ucigătoriu ci atâta se va certa pre câtă zarvă și greșală va fi făcut, după voia judecătoriuul.

Certarea și pedepsa carea vor lua cea ce vor ajuta vinovatului, după ce va face greșala.

Glava 339. [Zac. 1]. Cela ce va petrece pre cel vinovat după ce va face greșala, pentru să'și pôtă scăpa capul, acela se va certa după voia judecătoriuul, însă nu ca cel vinovat. Iară de'l va petrece pentru să nu'l prinză omenii cel Domnești, cari vor fi trimiși într'adins să'l prinză : atunci se va certa cu morte.

[Zac. 2]. Muiarea carea și va ajuta bărbatu-lui celui ce va fi vinovat, după ce se va fi făcut greșala, pentru să nu'l omoră; aceia nu se va certa nici într'un chip.

[Zac. 3]. Cela ce va petrece pe cel vinovat, după ce va face greșala, și de'l va petrece puțin lucru până 'i va arăta calea, și va fi fără arme : acela nu se va certa nici cum.

[Zac. 4]. Cela ce va petrece pre ucigătoriu după ce va face uciderea, neștiindu'l că iaste ucigătoriu, nici cum au ucis; atunci într'acea dată, nu se va certa nici cum.

[Zac. 5]. Cela ce va petrece pe vre un vinovat după ce va face vre o răotate : acela se va certa ca și cel vinovat, măcar că zic o sémă de dascăli cum să nu se certe, ci numai după voia judecătoriuul, iară de'l va fi petrecut mai târziu peste câte-va zile : atunci nu se va certa.

[Zac. 6]. Cela ce va ști că au făcut vre o răotate, și după ce au făcut acea răotate 'i-au năemit calul lui sau il va fi dat să fugă să scape de certare : acela să se certe după voia judecătoriuul.

[Zac. 7]. Cela ce va ascunde furul sau fie ce vinovat, după ce va fi făcut vre o răotate pentru să nu'l prinză păgubași, sau omenii cel domnești, sau de'i va da cale de fugă : acela să se certe după voia judecătoriuul, măcar că zic unii să se certe ca și vinovatul.

[Zac. 8]. Cela ce va ascunde trupul omului celui ucis, ca să nu să ivescă : acela să se certe ca și ncigătoriu.

[Zac. 9]. Cela ce va priimi sau va ascunde lucrul furat, atunci de se va găsi cum au știut că iaste de furtișag, acela se va certa după voia judecătoriuul, iară de nu va fi știut, atunci nu se va certa iară de va fi lucrul în-părechiat știut-au au n'au știut : atunci crede judecătoriuul să nu fie știut.

[Zac. 10]. Cela ce va lăuda pe cel vinovat, și de va zice bine au făcut de au făcut acesta, de acesta dănu învătătură, de va fi greșala ce au făcut, greșală de cele mari ce sînt de cap, atunci se va certa mai mult decăt cel vinovat. Și acesta se va face, când va fi lăudat pre cel vinovat mai înainte de ce va fi făcut greșala. Iară de'l va fi lăudat după ce au făcut greșala : atunci se va certa tocma ca și cel vinovat. Iară de nu va fi greșala carea au făcut de în cele mari, și de va lăuda mainte de ce va fi făcut greșala : atunci nu va lua mai multă certare, ci ca și cel vinovat.

[Zac. 11]. Cela ce se va fâgădui celui vinovat, după ce va face greșala, să'j ajute la ceva, și de'i va da ceva ajutoriu : atunci acela se va certa tocma ca și cel vinovat.

[Zac. 12]. Cela ce va petrece pre cel vinovat, pentru să pôtă scăpa, sau să'l pôtă ascunde unde-va, sau să'j facă cale să fugă, sau și într'alt chip cumva, să'l ajutorească; acela face prepus cum și el iaste soție cu dânsul la greșala care au făcut cel vinovat, drept aceea să'l muncescă să spue cu dreptul, fără numai de nu va fi ajutat atunci într'acel cés ce au făcut răotatea, ci mai târziu peste câte-va zile, sau fără numai când se va arăta de pre alte sémne, cum acela va fi știut ore ce de acea greșală, sau iară numai de va fi fost rudă vinovatului, cela ce 'i-au ajutat, drept aceea să chiamă că 'i-au ajutat pentru că 'i au fost omul lui, iară nu 'i-au fost soție la greșală.

Aicea scriem pentru certarea sau pedepsa carea vor lua cea ce priimesc pre în casele lor fur și tâlhari.

Glava 340. [Zac. 1]. Cela ce va priimi în casa lui fur sau tâlharu cu lucrul de furti-

șag, acela se va certa ca și furul, iară de va primi numai pre om, sau numai furțișagul numai așa singur, acela se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 2]. Cella ce va priimi în casa lui tâlhariu de drum, pre acela ca pe un tâlhariu să'l certe cu mörte.

[Zac. 3]. Tot omul iaste datoriu dacă va prinde tâlhariul să'l dea pre mâna judecătorului, și de va ști neștine pe vre un tâlhariu unde va și de nu'l va spune judecătorului și pre acela, **saŭ de va lua dela dânsu'l ceva banŭ** sau alte lucruri, și de'l va slobozi cându'l va ținea legat : acela să se certe ca un tâlhariu.

[Zac. 4]. Cella ce va priimi în casa lui tâlhariu, acela se va certa nu numai cându'l va priimi în casă și : ci încă de'l va și ascunde, sau 'l va petrece și'l va fi soție să nu'l învâluiască cine va. atunci se va certa ca și tâlhariu, iară de'l va fi numai ascuns, atunci nu se va certa ca un tâlhariu, ci după voia judecătorului.

[Zac. 5]. Cella ce va priimi lucru de furțișag, **ce se zice**, numai furțișagul, de va priimi de multe ori, căci va fi legat prietenșug cu jurământ cu furul acela, ca furul să fure, iară celălalt să ascunză în casa lui : atunci acela ca pe un fur să'l spânzure, fie cine ar fi, fie bărbat fie muiare.

[Zac. 6]. Cella ce va priimi banŭ sau alte lucruri de furat, de la vreun om slujitoriu sau și într'alt chip ce va fi având pre mâna lui banŭ Domneștŭ, sau alte lucruri : pre acela l' vor certa ca și pre un fur.

[Zac. 7]. Cella ce va priimi furțișag în casa lui, și de nu va ști, acela să nu se certe.

[Zac. 8]. Atunci se va certa ca un fur cella ce va priimi lucru de furat în casa lui, când va lua ceva pentru să ascunză, sau să dobândescă ceva de într'ânsele.

Aicea scriem pentru ce certare va lua cello ce dă putere și îndăptură cuiva, să mērgă să facă vre o rădotăte cuiva.

Glava 341. [Zac. 1]. Când dă neștine putere altuia să mērgă să facă vre o greșală, acela lucru se face în multe chipuri. pentru căci că se face și cu cuvinte de învățătură, cum s'ar zice învață într'acesta chip, pasă zice să uciți pre cutare om, sau să bați pre cutarele, încă se face acesta lucru și cu cuvinte de rugămintă, cum s'ar zice, rogu-te să scoți pre cutarele de în cutare meserere, sau altele ca acestea.

[Zac. 2]. Cella ce va zice cuiva de a'și ave cipe va să uciğă pre cutarele, forte 'l-ași mulțemi, sau de va zice de ași putea face în vre un chip să gădesc cine va vre un om, sau și doi să uciğă pre cutarele, dău le ași plăti forte bine, și încă 'l-ași și dăruia, acela

dă putere și trimite pre acel om să facă aceea ucidere : drept aceea ca un ucigătoriu se va pedepsi.

[Zac. 3]. Cella ce va zice către slugă și, sau păemŭ ce va fi, rusine'mŭ iaste și oară și răotate ca acesta ce 'mŭ au făcut cutare om, nu trebuie să lăsăm să nu ne rescumpărăm, acela s'au dat putere slugii și cu aceste cuvinte ca să mērgă sluga și să se nevoiască să facă aceea greșală, drept aceea se va certa pentru aceea greșală, că **ce'l va fi făcut sluga**, aceea iaste ca și când ar fi făcut el singur.

[Zac. 4]. Cella ce'l va fi dat neștine o palmă peste obraz, sau un pumn, și de va zice către cineva, cutarele m'au suduit și m'au bătut tot peste obraz, și m'au făcut atâta rușine, deci te rog să mă răscumperŭ de pre dânsul, sau și alte cuvinte ca acestea de'l va zice, pentru să'l pōtă îndemna să'l izbândescă, iară acela se va scula și'l va ucide, atunci cello ce l'au îndemnat și l'au trimis nu se va certa ca un ucigătoriu, pentru că drept o palmă și drept un pumn ce va da neștine altuia nu se cade să se certe sau să'și rescumpe cu ucidere, că acela de alta l'au rugat și 'l-au zis să'l facă răscumpărare drept palmă, și drept pumn, iară nu ucidere, drept aceea atunci numai singur cello ce va fi făcut uciderea se va certa ca un ucigătoriu.

[Zac. 5]. Când nu se vor putea alēge cuvintele să se știe putere 'l-au dat când l'au trimis, au învățătură, cum s'ar zice, **acea putere și** **acea învățătură** spre bine l'au fost învățat au spre rău, atunci scrie să se mai creză cum să fie fost mai mult spre bine decât spre rău.

[Zac. 6]. Cella ce va zice către cineva de veŭ să uciți pre cutarele uciđe'l, atunci nu se chiamă că l'au trimis el să'l uciğă, pentru că asupra lui au lăsat puterea să facă cumu'l va fi voia.

[Zac. 7]. Cella ce va zice cuiv'a pasă de intrăbă pe Andreŭ de va vrea să'ŭ zică să mērgi să uciți pre Ioan, și deca va vrea el uciđe'l, atunci cello ce l'au trimis Andreŭ și ucigătoriu : toți într'un chip se vor certa ca niște ucigători.

[Zac. 8]. Cella ce'ŭ va zice slugii : să nu te văz înaintea ochilor mei până nu voiŭ auzi c'ai făcut ceva vre un lucru ca acela, pentru să'mŭ poŭ răscumpăra răotătea și rușinea ce ne-au făcut cutarele, și atunci de va mērgă sluga și'l va uicide, trebuie să cerce judecătoriu să vază ore ce fel de răotăte 'l au făcut, și cuŭ au făcut slugii au stăpănu-său ? pentru să se știe căruia dintre aceŭ doi, sau de va fi fost vre o răotăte mare ca aceea, să fie lucrul în cumpănă de mörte pentru că de va fi fost într'alt chip lucru

de nemica, **atuncî** cum se va certa sluga ce **ău ucis**, așa se va certa și cela ce l'ău trimis, deci de va fi făcut răutatea stăpânului, și va fi lucrul puțin, și de va fi și omul de jos și micșor, **atuncî** iaste semn cum l'ău fost gîndul stăpânului să'l uci-gă cînd s'ău trimis sluga, drept aceea într'un chip ce va certa sluga ce **ău ucis**, ca și stăpânul ce l'ău trimes, iară de va fi făcut acea răutate slugii, **atuncî** arată sémnele cum stăpânul cînd **ău** trimis pre slugă, n'ău avut gînd că'l va ucide, ci s'ău gîndit că numai ce'l va sudui, sau l' va face altă nevoie înpotrivă ce le va fi făcut și acela, drept aceea nu se va certa stăpânul cu mórte ca sluga carea va fi făcut uciderea : ci se va certa după voia judecătóriului.

[Zac. 9]. Stăpînul carele va da putere slugii și să uci-gă pre cineva și nu'l va auzi nimenile cîndu'l va invăța, pentru că'l va șopti la uréche, și el se va duce și va ucide pe vrăjmașul stăpânului, aicea trebuie să cerceteze acela judecătóriu. năiău cînd l'ău dat **acea** putere să méréga să uci-gă n'ău auzit nimenile? a doa cel ucis de'l va fi fost stăpânul-său cu vrăjmașie de mórte, a treia de va fi grăbit sluga și va fi ucis omul într'acea dată numai cum l'-a zis stăpânul-său, pentru căci că **atuncî** va créde judecătóriu cum stăpânul **ău** dat putere slugii și să'l uci-gă, și **atuncî** va certa pre stăpânul slugii ca și pre un uci-gătóriu, iară da va lipsi vre una de acestea ce **zicem** mai sus : **atuncî** créde judecătóriu cum să nu'l fie dat stăpânul putere într'acesta chip ca să'l uci-gă, drept aceea nu'l va certa ca pe un uci-gătóriu, ci numai după cum va fi voia judecătóriului, și **acesta** se va face cînd va da stăpânul putere slugii și pre ascuns, ce se zice l' va șopti la uréche, iară de l' va fi dat **această** putere unui ispravnic al lui, pentru să imble să părăscă la judecătóriu pre acel vrăjmaș al lui, și să nevoiască să'l omóră, **atuncî** să socotéste lucrul că l'ău dat putere să imble să'l facă răscumpărare, pentru răutate ce'l va fi făcut, după cum va alége judecătóriu, iară de se va grăbi, și l' va răscumpăra el singur fără de judecătóriu. ce se zice va ucide singur cu mîna lui : se va certa ca și un uci-gătóriu.

[Zac. 10]. Cela ce va zice slugii sale, ia'ti un toiag și să nu mai vii la **această** casă, până nu'mi vei face izbîndă pentru rușine, ce l'mi **ău** făcut cutarele, sau și cu alte cuviute de l' va grăi să'l pótă îndemna spre răscumpărare, și încă mai virtos cîndu'l va zice de multe ori, să'si ia toiagul, **atuncî** sluga de va merge, și va ucide pre acela, stăpânul slugii carele l'ău trimis nu se va certa ca un uci-gătóriu : ci numai după voia judecătóriului. de vréme ce'l va fi zis numai să'si ia toiagul, că aicea arată semnul. cum să'l fie zis să'l bată iară să nu'l uci-gă.

[Zac. 11.] Feciorul său sluga, sau ruda, sau priatenul, de va ucide pre cel ce va fi făcut vre o răutate tatălui, sau stăpânului, sau rudei, sau priatenului, acela nu se va chema să fie făcut **acea** ucidere cu puterea tatălui, sau a stăpânului sau a rudei, sau a priatenului : drept **acea** tatăl. stăpânul, ruda, priatenul, lor s'ău făcut răutate și sudalma pentru **acea** nu se vor certa ca niște uci-gătóri, și **acesta** va fi cînd feciorul, sluga, ruda, priatenul vor fi ómeni buni, și vor avea véste de ómeni buni, și încă cînd vor fi făcut răscumpărarea **atuncî** și curând, după ce le vor fi făcut **acea** vătămăre ce cum va fi, neavând vréme să se sfătuiască cu cel scîndălîi și vătămăi, ce se zice cu cel su-duiți, iară de vor fi ómeni răi, **feciorul, sluga, stăpânul, ruda, priatenul, și vor** avea véste de răi, și de vor fi făcut uciderea tîrziu preste cîteva zile **drupă** sfadă, **atuncî** iaste semn cum **cel suduiți** **ău** știut de tocméla uciderei și n'ău nevoit să nu se facă, drept **acea** se va certa tatăl, stăpânul, ruda, priatenul, caril s'ău suduit ca și feciorul și sluga și ruda și priatenul, caril **ău** făcut uciderea, și **acesta** va fi adevă să nu se certe uci-gătórii cel suduiți, cum s'ar zice tatăl, cînd l' vor fi suduit certându-se de în cuvinte adins ei'si, iară nu pentru vre un lucru ce **ău** avut să ia sau să dea unul altuia, pentru că de **va sudui** neștine pre tatăl cu l' va pentru niscare lucruri, iară feciorul se va scula de va ucide pre **cela** ce **ău** suduit pre **tată-său**, ca să dobîndéscă **acele** lucruri **tată-său**, și uciderea s'ău făcut pentru folosul **tătâne-său** : **atuncî** iaste semn **că** se fi știut și **tată-său**, drept **acea** și **tatăl** și feciorul ca niște uci-gătóri se vor certa, **acestea** tóte așa se socotesc și pentru slugă spre stăpân, și pentru rudă spre rudă, și pentru priaten spre priaten, încă de se va afla că feciorul la uciderea celui ce **ău** suduit pre **tată-său** de va fi făcut cheltuială, **atuncî** iaste semn cum și **tatăl** și alții **ău** știut de **acea** ucidere, și drept **acea** ca niște uci-gătóri se vor certa. **Încă** se va certa **tatăl** ca un uci-gătóriu, cînd va fi început el a sudui **întăi** pre **cela** ce l'ău suduit, sau l'ău într'al chip vătămă, iară feciorul lui l'ău ucis de **ău** murit pre sudui-tóriu. **Îară** de nu va fi **tatăl** început sfada, ci singur suduitoriu : **atuncî** se va certa numai feciorul, așijderea vor fi și **ceia-lăi** cînd va ucide feciorul pre **cela** ce va fi suduit pre **tată-său**, și de va părea rău **tătâne-său**, **atuncî** iaste cum n'ău fost cu voia lui uciderea, iară de se va bucura **tatăl** pentru căci **ău** ucis feciorul lui pre **cela** ce l'ău suduit : **atuncî** iaste semn cum să fi fost cu **știrea** lui, drept **acea** ca niște uci-gătóri amândoi se vor certa.

[Zac. 12]. Cînd va fi lucrul împărechiat, ore știuta și fosta cu voia lui **ău** n'ău fost, ce se zice, **tatăl, stăpânul, ruda, priatenul**, cum va să uci-gă pre suduitoriu, feciorul, sluga,

ruda, prietenul : atunci judecătorul de va avea nişte semne ore carele cum să fie ştiut, iară semnele vor fi mici: atunci să'i muncască să spue cu dreptul iară de nu vor fi semne nici cum : atunci ajunge să'i puie numai să jure.

[Zac. 13]. Datoriū iaste tatăl, stăpânul, ruda, prietenul, să nevoiască în tot chipul să sminţască să nu se pôtă face ucidere de la fecior, de la slugă, de la rudă şi de la prieten, iară de nu vor putea face nici într'un chip să sminţască să nu se facă ucidere : atunci de se va face, nu se vor certa ca ucigătorii, ci după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 14]. Sluga judecătorului de va bate pre cea ce va zice că legea carea legiuiaşte acest judecătoriu nu'mi place, drept aceea voiū să merg la alt judecătoriu, aceea iaste semn cum să'l fie bătut cu voia judecătorului.

[Zac. 15]. Cea ce va trimite pre altul să facă vr'o greşală, şi acela va merge şi va ace : atunci aceea amândoi se vor certa după certarea acei greşale.

[Zac. 16]. Aceia carii vor trimite să facă vre o greşală la vre un loc, şi de vor fi într'acel loc omenii mulţi, şi acei trimişi iarăşi vor fi mulţi : atunci de va fi greşala mare, atunci fără nici de un felii de soviaile, toţi căl'i vor fi se vor certa de la judecătoriu, după curi va fi şi greşala, pentru greşală de cele mari cu mörte, iară de nu va face greşală de cele mari, atunci va cerceta judecătorul carele dintr'acea va fi mai cap, şi carele va fi început întâi greşala, şi cea ce va fi trimis întâi să se facă greşala : şi atunci pre aceea va certa cu mörte, iară pre ceia-lăl'i vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 17]. Cea ce va zice acolo unde vor fi strânsi nişte omeni mulţi, de aşi putea găsi pre cine-va să'mi ucigă pre cutarele, sau să facă cutare greşală, da'i-aşi atâtea bani, iar ore carele dintr'acea omeni ar merge şi ar face acea greşală : atunci amândoi se vor certa după cum va fi greşala, de vreme ce se chiamă că l'au trimis.

[Zac. 18]. Cea ce va trimite pre alt om să facă vre o greşală, acela nu se va certa : ai mult de cât l'au învăţat să facă ori ce felii de greşală când l'au trimis, iară acel trimis de va face mai mult de cum l'au fost învăţatura : atunci acela singur se va certa pentru cel mai mult ce au făcut.

[Zac. 18]. Cea ce va trimite pre neştine să facă cui-va răutate, iară după aceea iarăşi să facă împreună chip să zică să nu facă, iară acela tot să'si facă pre cuvântul de întâi : atunci se va certa el singur, iară nu cea ce l'au trimis.

[Zac. 19]. Celuia ce'l vor da învăţătură să facă vre o greşală, şi el va priimi să facă, iară după aceea să zică celuiia ce l'au trimis, nu voiū face acea greşală ce m'ai învăţat

să fac, iară după aceea iarăşi să mergă să o facă : atunci acela singur se va certa după cum va fi munca acei greşale, iară cea ce l'au trimis nici cum nu se va certa.

[Zac. 20]. Cea ce va trimite cum s'ar zice, pre Ioan să ucigă pre Petru, iar Petru va ucide pre Ioan, atunci cea ce l'au trimis nu se va certa ca un ucigătoriu, ci numai după voia judecătorului.

[Zac. 21]. Cea ce va trimite pre Costea să ucigă pre Ioan, iară el nu va ucide pre Ioan ci va ucide pre Pavel : atunci cea ce l'au trimis nu se va certa.

[Zac. 22]. Cel trimis când va face arătare cum nu e vinovat la greşala ce l'au pârât, şi de va fi acea mărturie să arate numai singur pre dânsul : atunci acela ce l'au trimis să facă greşala, nu va fi slobod de acea greşală ce l'au pârât cu mărturiile ce arată celuiia-lalt, iară de va da răspuns cel pârât pentru amândoi : atunci vor fi amândoi slobodi.

[Zac. 23]. De va slobodi judecătorul pre cel vinovat carele au făcut greşala, atunci nu se va chema pentru aceea slobod, şi cea cel'au trimis să facă greşala, aşiderea de va slobodi şi pre cea ce l'au trimis, atunci iară nu se va chema slobod şi cea ce au făcut greşala.

[Zac. 24]. Carele va putea face vre o greşală de carele iartă şi slobozesc pravile, cum s'ar zice să'si ucigă fata când va face preacurvie, iară el să trimetă pre altul striin să o ucigă : atunci nici unul nici altul nu se vor certa pentru uciderea ce'l au făcut.

[Zac. 25]. Cea ce va trimite pre altul să facă preacurvie, acela nu se va certa ca un preacurvariū : ci așa mai pre ușoră certare i se va da.

[Zac. 26]. Ori care cocon ce va fi încă nu de vârstă, carele se va găsi tot supt ascultarea părinţilor, de va trimite vre unul să fie mărturie mincinosă atunci pentru căci iaste încă nu de vârstă tânăr, nu se va putea certa certare deplin, cum se cade la mărturia mincinosă : ci numai şi de acésta cum va vrea judecătorul, de vreme ce nu iaste puțină cel trimis să ia mai multă certare decât cea ce va fi trimis.

Aicea scriem pentru ce certare se va da celorla ve mulţimesc vinovatului, după ce face greşala.

Glava 342. [Zac. 1]. Cea ce va mulţemi cui-va după ce va face vre o greşală, acela atâtea iaste vinovat ca şi cea ce va trimite de va face greşala : drept aceea ca şi cel vinovat se va certa, măcar că n'ar avea acela ce mulţimeşte nici un folos, nici o dobândă de la acea greşală ce s'au făcut.

[Zac. 2]. Mulţemire se chiamă decă face greşala cel vinovat, când l'ar dăruî neştine vre un dar ceva bani, sau alt lucru, sau cu

cuvinte de mulțemire să'î mulțimescă sau să'î făgăduiască ceva sau să se cucerească lui sau de'î ar părea bine de acea greșală.

[Zac. 3]. Cella ce va primi sau va ascunde pre cella ce face greșala, acela iaste semn cumu'î mulțimește pentru căci au făcut acea răutate, și așa iaste ca și când l'ar fi trimis să o fac : drept aceia se va certa ca și vinovatul.

[Zac. 4]. Cella ce va tăcea și nu va zice nemica celuia ce'î va spune cum au făcut cutare răutate, atunci iaste semn cumu'î mulțimește : drept aceia se va certa ca un vinovat.

[Zac. 5]. Cella ce va da învățătură cui-va să facă vre o greșală, iară după aceia iarăși va zice să nu facă, iară acela va face greșala și decă o va face, atunci cella ce l'au fost învățat 'î va mulțemi, atunci se chiamă cum l'ar trimite : drept aceia se va certa tocma ca și cel vinovat.

[Zac. 6]. Cella ce se va prinde chezaș dinaintea judecătoriaului pentru cel vinovat : acela nu se chiamă cumu'î mulțimește.

[Zac. 7]. Cella ce va zice de vrême ce n'ar fi făcut cutarele cutare greșală, eu aș fi făcut'o, că așa mi-au fost gândul, arela se chiamă că'î mulțimește.

[Zac. 8]. Cella ce se va bucura de preacurvia ce va face altul : acela nu se va certa ca un preacurvariū, însă de va fi făcut preacurvia pentru sburdăciunea și pofta lui, iară de se va fi îndemnat de pizmă, pentru să facă rușine și ocară bărbatului mueri : atunci și cella ce se va bucura face semn cum mulțimește preacurvariului, și atăta iaste ca și când l'ar fi trimis el să facă preacurvie : drept aceia ca și preacurvariul se va certa.

[Zac. 9]. Judecătoriaul de nu va putea cunoște cu semn în ce chip au făcut neștine pré curvie, de sburdăciune, au numai pentru să facă rușine bărbatului acei mueri : atunci crde judecătoriaul c'au făcut de sburdăciune.

[Zac. 10]. Cella ce va trimite să bată pré altul, acela se va certa ca un vinovat, fără numai de'î va bate în beserică sau în mijlocul târgului, pentru că atunci se va certa numai el singur.

[Zac. 11]. Cella ce va trimite să bală pre cine-va, iară acela nu'l va numai bate ci'l va ucide de tot, și când cel trimis va bate și'l va ucide de tot, și va fi de față și cella ce l'au trimis : atunci se vor certa amândoi ca niște ucigători. Iară de nu va fi de față cându'l va ucide cel trimis, atunci numai ucigătoriul se va certa ca un ucigătoriū, iară cella ce l'au trimis se va certa după voia judecătoriaului.

[Zac. 12]. Cella ce va trimite pre cine-va să uciğă pré altul, iară el numai ce'l va bate sau 'l va răni : atunci amândoi se vor certa după certarea bătaii sau a rănitului, iară nu mai mult.

[Zac. 13]. Cella ce va învăța pre neștine să

facă o greșală, iară mai apoi se vor împăca, sau 'și va fi vre o rudă cu vrăjmașul : atunci cel trimis de va face greșala, se va certa el singur, pentru că cella ce l'au trimis, se chiamă că ș'au luat învățătura înapoi pentru rușdenia ce'și vor fi cu vrăjmașul său.

[Zac. 14]. Cella ce va zice pasă de ucide pre Ioan, iară peste un cescuț să'î zică pasă de bate pre Ioan : atunci de va ucide pre Ioan, amândoi ca niște ucigători se vor certa.

[Zac. 15]. Cella ce dă învățătură cui-va să facă vre o greșală, și va tréce vrême multă, iară după aceia o va face, atunci amândoi se vor certa iatr'un chip ca niște ucigători, măcar câtă vrême ar fi trecut.

[Zac. 16]. Depurarea se va certa cella ce învață pre altul să facă vre o greșală, măcar de ar și zice după aceia să nu o facă. Iară de vrême ce'î va fi zis să nu facă cutare greșală și el de o va face, atunci cella ce l'au trimis se va certa mai puțin după voia judecătoriaului, iară de nu'î va fi zis să nu o facă : atunci se vor certa amândoi după certarea acei greșale ori ce greșală va fi.

Pentru furi și pentru cea ce primesc pre furi și tâlhari.

Glava 343. [Marele Vasilie]. Furul de se va ispovedui de voe, 1 an să nu să priceștuiască, și de va putea, adecă de va fi puternic să plătescă ce au furat, iară de'î vor vădi atunci să'î fie canonul lui ani doi.

Iară priimitorul de fur, ca și furul să se canonească.

[Postnicul]. Furul carele se va pocăi de voe, zile 40 să nu se cuminece, iară de se va vădi, atunci 6 luni să mănânce sec după 9 cés și metanii în toate zilele câte 100. Iară tâlhariul se canonește ca și ucigașul.

Pentru săpătoriul de morminturi și furul de sfinte.

Glava 344. [Marele Vasilie]. Carele sapă mormânturile și fură de acolo ceva, acela ani 10 să nu se cuminece.

Iară Dumnezeescul Postnic poruncéște ani 1, însă de va mânca sec și după al 9 cés și să facă în zi metanii 250.

[Grigorie Nischiu]. Iar furul de sfinte, adecă carele fură ceva de în biserică, acela ani 15 să nu se cuminece.

Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul zice, să se facă tocmire și canon de acesta, și preste trei ani să se cuminece Dumnezeeshilor taine,

Pravile împărdtești pentru furtisaguri.

[Vina întâi].

Glava 345. [Zac. 1]. Vom să facem vorbă pentru rândul furtisagului, deci se cade întâi să spunem niște lucruri ore carele, pentru ca să putem înțelegé mai lesne, pedepsele și

certările a tot omul, carile se dau pentru fie ce fel de furtişaguri.

[Zac. 2]. Trebuie de acum să ştim cum că şi Dumnezeu singur uraşte lucrul furtişagului, de vreme ce şi la învăţăturile lui Dumnezeu la vederea de faţă tuturor zice de grăiaşte, nu fura, şi toate felurile de limbi şi de seminţii, au un lucru grozav, şi urgisit, acesta furtişagul. Drept aceea se cade judecărilor să'i pedepsască foarte cu mare şi groznice certări pre fur.

[Zac. 3]. Furtişagurile sînt de multe feluri. Un felu iaste de vatămă numai o parte, ce se zice numai pre un om, iară alt felu de furtişag iaste de vatămă pre mulţi împreună.

[Zac. 4]. Alt furtişag iaste mare, altul mic, deci furtişag mare se chiamă când iaste lucrul furtişagului de mare preţ, sau când iaste omul învăţat într'acest meşteşug al furtişagului, sau când va fura de la vre un Boiaren sau alt om mare de cinste, sau când va fi furat niscare prăvălii cu negoţ, sau când va fi făcut scări să se sue la vre o curte Domnască sau Boerască, sau când va săpa casă sau va sparge zid, sau când va fi sfărâmat lacăte : şi alte multe ca acestea. Sau când fură şi pate nevoie tot satul, măcar de ar fi furtişagul cât de micşor. Furtişag mic se chiamă iarăşi când nu va fi făcut nici unele de acestea ce am scris mai sus.

[Zac. 5]. Cade-se să ştim cum doă certări se dau furului. deci o certare iaste în bucatele lui, ce se zice să întorcă înapoi tot ce va fi furat, altă certare iaste asupra trupului său, pentru greşala şi răutatea ce va fi făcut.

[Zac. 6]. Omul cela ce'l vor fura bucatele şi avuţia, acela pôte să cerce pre în toate casele, pre unde'şi va prepuine, sau va cunoşte niscare semnne de furtişag să fie lucrul la arătare, sau şi cându'l va părea adevărat că'şi va găsi furtişagul de faţă : însă nu cu puterea lui, ci să ia voce şi putere de la judecătoriu, iară nu așa fiete cum.

[Zac. 7]. Mai apoi de va cunoşte judecătoriu, cum acel păgubas, carele va să cerce casa cuiva iaste vrăjmaş, acelu om cu casa, întru carea va să caute, aicea se cade judecătoriu să nu'l dea voce să cerce. Încă se cade judecătoriu să socotască să nu dea voce nimănui să cerce casa celui ce iaste om de cinste şi vestit de om bun, carele mai de 'nainte nu va fi avut nici odată cuvinte de om rău sau de furtişag.

Pentru furii cariî ţin drumurile fără arme
[Vina 13].

Glava 346. [Zac. 1]. Carele va ţinea drumurile şi căile oamenilor de va fura, şi însă arme nu va purta cu sine, pre acela să'l cõtă şi să'l gonască dintr'acel loc, iară de

va fi purtând arme, şi va fi furat multe lucruri : pre acela să'l arunce în ocnă acolo, să se pedepsască, după cum va fi voia judecătoriu. Şi de în cât va avea de va fi vre un fecior de boiariu, a treia parte de în bucatele lui să se dea la vistieria Domnului, iară de va fi într'alt chip : atunci să'l spânzure în furci.

[Zac. 2]. Orî carele se va face a vâna pe lângă drum, şi de va găsi ceva îndemănă să fure sau să jehuiască pre cineva, acela de vor cunoşte c'au făcut numai odată. atunci să'l certe cu ocnă, iară de va fi făcut şi altă dată, atunci să i se facă mörte.

[Zac. 3]. Când va fura neştine de sparge vre un zid, sau uşă, sau tron, sau alt asemenea acestora, de va fi făcut acesta zioa. şi de va fi om de rudă bună, atunci să'l scõtă de în locul lui, o semnă de vreme, acesta se socoteşte de va fi om de ocină zice să'l scõtă din ocinile lui câtă-va vreme cât va fi voia judecătoriu. iară de va fi om mai de jos, atunci să'l bată ca pe un fur, şi să'l trimiţă la ocnă câtă-va vreme, iară de va fi făcut acesta nópcea, şi de va fi cum am zis om dea firea, atunci să fie scos şi gonit de în locul lui, până la sfârşitul vieţii lui. Iară de va fi om de jos, atunci întâi să'l bată, deacia să'l trimiţă la ocnă să se pedepsască deapururea acolo.

[Zac. 4]. Cela ce va vrea să fure, şi de se va ascunde unde-va la vre un loc până va înopta, atunci deca'l vor găsi, sau să'l bată forte, sau să'l trimiţă la ocnă câtă-va vreme, sau să'l gonască din locul lui până când va fi voia judecătoriu.

[Zac. 5]. Carele va fura haine de la bae, aşjiderea să se certe, ca şi acela ce mai sus scrie.

[Zac. 6]. Cela ce va fura lucru puţin de la vre un om mişel, acela când va fura întâi, atunci să'l bată, iară de va fura şi a doa oră, atunci să'l semnăze la nas deoparte, iară de va fura şi a treia oră, atunci să möră în furci.

[Zac. 7]. Cela ce va fura de în casa stăpănu-său lucru măcar cât de puţin, şi de l' ar fi atunci întâi a fura. acela se va certa mai cumplit, întâi să'l semnăze la nas deoparte : iară de va fura şi a doa oră, atunci să'l spânzure, iară de va fura măcar şi de întâi din casa stăpănu-său vre un lucru mare, şi atunci să'l spânzure, să nu caute că e întâi.

[Zac. 8]. Carele va fura de în Beserică vre un lucru ce va fi sfinţit, măcar de va fi furat atunci întâi, pre acela tot să'l spânzure, iară de nu va fi sfinţit lucrul acela ce au furat, de l'ar fi atunci întâi, tot să şi'l tae nasul. cum scrie mai sus, iară de va face şi de al doilea rând, atunci să'l spânzure.

[Zac. 9]. Cela ce va fura găini, găişte şi

alte pasări dumestece, acela de va fura odată de două ori, a treia oră să'l spânzure.

[Zac. 10]. Cella ce va fura furtașag mare, pre acela de întâiași dată să'l spânzure.

[Zac. 11]. Cella ce va timpina pre neștine în drum noptea și'l va desbrăca, acela de va face și al doilea rând, atunci să'l spânzure.

[Zac. 12]. Carele va face trei furtașaguri, ce se zice, de'l vor fi prins în trei rânduri cu furtașag, pre acela să'l spânzure, însă întâlegând că acele trei furtașaguri le au făcut tot într'un loc, supt obla-tia unui Domn și judecătoriu, măcar și aiurea într'alt loc. sau fostău certat pentru aceluia, au doră n'au fost certat, numai să fie mărturisit adevărat și de față cum le-au făcut.

[Zac. 13]. Cella ce va fi tâlhariu de drum, și de se va fi mărturisit el singur, sau de vor fi mărturisit niscare omeni bunți credincioși, sau de'l vor fi prins tâlhărind de față : pre acela să'l spânzure într'acel loc unde va fi tâlhărit.

[Zac. 14]. Când vor fi niște soții multe de vor ținea drumul de vor tâlhări sau vor fura, atunci pre aceia pre toți să'i spânzure. se nu potă plăti cu mărtea unuia pre ceia-lăși pre toți.

[Zac. 15]. Cella ce va vinde feciorul altuia, sau robul altuia. sau fie pre ce om. acela de va fi boiaren să'l bage în ocna, iară de va fi slugă, ce se zice om mal de jos, atunci din-tăi să'l pörte de codele cailor, deacia să'l spânzure, iară de va fi om dea firea : atunci să'l taie capul.

[Zac. 16]. Dinafară de această cumplită certare ce va lua asupra lui cela ce va vinde feciorul sau robul altuia, atunci i se cade încă să dea și prețul ce au luat îndoiți părinților sau stăpânului aceluia rob vândut.

[Zac. 17]. Cella ce va fura, oie. sau boi, sau cal, sau alt dobitoc de în pădure, sau de în câmp. sau de în turmă, sau de în casă : acela să se certe cu ocna, până la o sémă de vreme după cum demult va fi fost furtașagul, și după cum va fi voia judecătorului, iară de se va afla cum acel om iaste învățat a fura depurarea. și va fi făcut și de altă dată acest lucru : atunci așa într'acel loc ce au furat dobitocul acolea să'l spânzure în furci.

[Zac. 18]. Carele va fura dobitoc ce va fi slobozit pe drum. acela să nu se certe cu ocna : ci mai puțin, după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 19]. Cella ce trage apa și o scöte de în matcă, de o duce la grădină sau la pomelul lui, fără de știrea judecătorului : acela să se certe ca un fur.

[Zac. 20]. Cella ce va lua de pe lângă drum adăpătorile carele s'au făcut să se adăpe călătorii, sau de le va strica, acela să se certe ca un fur.

[Zac. 21]. De va fura neștine vre un lucru ceva, și de va grăi să'l întorcă al cu'i au fost până nu l'au întrebat : acela să fie ertat de greșală, de ar fi cât lucru mare, iară dacă vor trece o zi două și'l va da atunci înapoi. și mai vartos când va fi îmblat de va fi cerat, și va fi întrebat cela cu paguba : atunci de ar și întörce, tot se va certa ca un fur, după prețul aceluia lucru, veri va fi mare veri mic, ver mult veri puțin.

[Zac. 22]. Țiganul, sau țiganga lui, sau copilul, de va fura odată, sau de două ori, sau și de trei ori, găină, găiscă, sau alt lucru micșor, atunci să se iarte, iară de va fi alt lucru mai mare furat, atunci să să se certe ca și fie ce fur.

[Zac. 23]. De va cere neștine ceva vre un lucru la altul și el nu'l va da. iară el se va mânia și i se va lăuda că'l va face ceva vre o răutate : pre acela să'l pedepescă ca pe un fur.

[Zac. 24]. Când va trimite neștine pre altul să fure vre un lucru și el va merge de va fura pre cuvântul aceluia. aceștia amândoi ca niște furți se vor judeca si se vor certa.

[Zac. 25]. Cella ce va sfătui pe neștine să fure, pre carele nesfătuit de nimenile depurarea fura, atunci acela ce l'au sfătuit să nu aibă nici o certare, fără numai când va fi sfătuit pre neștine să fie fur. carele mai di mult n'au fost fur : atunci acela să fie de certare.

[Zac. 26]. Cella ce va ajuta furului ori în ce felu, și mainte de ce va fura, de'l va da niscare lucruri carele sânt de tréba lui, cumu'i sfrédel, sau topor, sau funil, sau altele multe asemenea acestora, sau deca va fura să'i rădice furtașagul, sau să'l pörte să'l ascunză, sau măcar singur și pre fur : pre acela ca pe un fur să'l certe, fără numai de va putea arăta cu o credință ca acela cum n'au știut nemica că iaste lucru de furat și cum iaste om bun.

[Zac. 27]. Un tată. sau feciorii lui, un frate, sau muiarea, sau alte chipuri asemenea acestora, de vor avea de întru dânșii vre unul să fie fur, și de'l vor acoperi și nu'l vor spune, ci'l vor ascunde, și pre dânșul și furtașagul lui : aceia nu se vor certa în loc de fur. Dar când nu se vor certa ? atunci când nu'l vor fi ajutat nici la un furtașag, nici l' vor fi sfătuit nici odată să fure, iară de se vor afla c'au făcut vre una de acestea : atunci să se certe toți într'un chip.

[Zac. 28]. Cella ce va găsi ceva mergând pre un drum fie ce va fi, veri mult veri puțin, acela de nu va spune și să strige să mărturisescă, cum iaste la dânșul acel lucru, și'l ține să'l dea al cu'i va fi : acela ca un fur se va certa.

[Zac. 29]. Carele va găsi pre marginea unui ape mari, fie-ce lucrul, verî mic, verî mare, carele' va fi aruncat apa ca o plavie : atunci acela de nu'l va mărturisi, nu va avea nici o certare.

[Zac. 30]. Iară numai când se va fi resturnat vre un car, şi vor fi şi ômenii de faţă îmbăland după alte nevoi.

[Zac. 31]. Cella ce va lua vre un lucru ceva dela casa ce arde, sau când se va răsiپی de va cădea într'acea zi ce va fi ars, sau se va fi răsiپی : acela să se certe ca un fur, după cum va fi preţul acelui lucru ce au apucat, iară de va trعة o zi doă, şi va sta în vre un loc nebagat în sémă, ca cum ar fi lepădat, şi de'l va lua cine-va de faţă : atunci să n'aibă nici o certare.

[Zac. 32]. Cella ce va lua vre un lucru de la casa ce arde, care lucru de n'ar fi luat ar fi ars acolea, acela să n'aibă nici o certare.

[Zac. 33]. Carele va muta hotarul cu puterea lui stănd cu arme să facă războiul, aceleia să' dea certare pe trup după cum va fi voia judecătorului, iară de va fi mutat furiş singur : aceleia să fie certarea cu bani, ce se zice să plătescă pradă.

[Zac. 34]. Cine va lua piatra hotarului, sau măcar lemn ce va fi semnat hotarul, acela de va fi ştiind că iaste semn de hotar, atunci se va certa ca un fur, iară de se va afla că n'aş ştiut, atunci numai să'l bată.

[Zac. 35]. Cella ce va îndemna pe altul, sau va trimite de va muta hotarul : acela să se certe împreună cu cel ce l'au trimis tot un felu de certare.

[Zac. 36]. Cine va lua niscare banî de va da altuia împrumut, şi de nu' va da acela ce l'au luat : acela ca un fur să se pedepsească.

[Zac. 37]. De va veni neştine la un prieten să poftescă un cal sau un boi, să mERGă până la cutare loc, şi el nu' va opri ci' va da, iară el nu va mERGE unde au grăit, ci va mERGE într'alt loc mai departe : acela să se certe ca un fur, cum s'ar zice, un om s'au rugat să' dau un cal să mERGă călare zece mile de loc, e' il'am dat, el n'au mers călare ci l'au înhamat de au mers 20 de mile, atunci acela să se certe ca şi cum l'ar fi furat, iară pentru ce au mers mai departe, deosebi să aibă certare de aceea.

[Zac. 38]. Cine va crede pe neştine de vre un lucru ca acela, şi il va da să il ţie şi să il păzescă, iară el se va sluji cu dănsul, şi 'i va trebui toate trébele ca şi cum ar fi al lui : atunci acela să se certe ca un fur.

[Zac. 39]. Cella ce va lua banî de la cineva ca să' ţie şi 'i va cheltui pe trébele lui, deci de' va fi numărat cându' va fi dat, atunci să n'aibă certare, iară de' va fi pecetluit în

pungă şi el va fi stricat pecetea : atunci să se certe ca un fur.

[Zac. 40]. De vor da cui-va nişte avuţie să o ţie şi să o păzescă, şi de o va fi furat cine-va de la dănsul, niscare ômeni de cari' n'au vrut a avea nădêjde, au vor fi spart uşa au răcliţa, au lacătul ce vor fi fost. sau altele ca acestea : atunci unul ca acela să n'aibă certare, nici iaste datoriu să dea nemica. iară de vor lipsi acestea tocméle, atunci să se certe.

[Zac. 41]. Cella ce va cERE de la un om un lucru să il ţie, iară cela cu lucrul se va fi rugat mai de demult să il ţie : acela de i se va prileji să il fure, atunci iaste datoriu să il plătescă.

[Zac. 42]. Cella ce va zice că 'i au furat avuţia ce au fost el păzind, sau banî ce au fost luat în datorie, acela iaste datoriu să arâte de faţă lucrul, iară de nu numai să o dea înapoi a cui au fost, că de ar şi jura nimenilea nu'l va crede, fără numai de ar avea împreună cu jurământul şi niscare mărturiu sau niscare sémne ca acelea să potă arăta adevărat acel furtişag, să potă cunoşte fie cine.

[Zac. 43]. Orî căruî neguţător vor da nişte banî să' il ţie, şi' vor număra înaintea lui, iară decolea il vor fura şi' vor fi spart uşa şi scriul, şi lacătele, şi alte ca acestea, atunci de se va afla când 'i au dat că 'i au zis să' începă să' cheltuiască, şi li' va da mai apoi cându' vor trebui : atunci neguţătorul iaste datoriu să le dea banî de la sine, iară de nu 'i vor fi zis aşa, atunci nu e dator cu nimica.

[Zac. 44]. Cine se va face ispravnic vre unui om, şi va lua banî dela niscare datornici al aceleia, iară el nu va fi ispravnic să se arate cu scrisore : acela să se certe ca un fur, ce se zice de vrême ce acei banî va fi cheltuit pe trébele lui.

[Zac. 45]. Cella ce se va lega de vre un om zicând că' iaste dator cu atâtea banî şi nu' va fi cu nemica, iară el cu înşelăciune şi fără de voia lui va lua acea datorie mincinosă : pre acela ca pe un fur să' l pedepsească.

[Zac. 46]. Când vor avea nişte soţi banî împreună, şi' vor da la un loc să li' ţie, iară el va cheltui acei banî pe trébele lui : pre acela să' l gonescă de în locul lui, şi să' ia toate bucatele câte va avea, iară de va fi om să nu ţie banî soţilor, ci când vor vinde, sau de în slujbă când vor veni el 'i va stringe, aceleia să i se taie capul, şi să i se ia tot ce va avea.

[Zac. 47]. Cella ce va strica niscare banî al besericii, care banî vor fi lăsaţi de cineva să tocmescă beserica, şi să drégă ce pre unde va fi stricat, sau va fi zis să cumpere niscare ocine, sau de vor fi niscare banî cari'

se stringe de în veniturile besericii, acela om de va fi cum se zice ispravnic besericii și va ținea el banii, și dacă'l va cheltui pe trebele lui : acela să n'aibă altă certare, ci să fie gonit de în locul lui și toate bucatele și ocinile ce va avea. toate să se dea besericii, iară de nu'l va fi cheltuit cela ce'l ține, ci'l va fi chetuit cela ce'l strânge, și'l aduce de pre unde sânt veniturile și'l dă la vistiariul besericii : acela de va fi făcut una ca acesta și se va adevăra cu mărturiu oamenilor de cinste și credincioși, atunci certarea lui să fie mărtea, ce se zice să i se taie capul și să i se ia tot ce va fi având, verii mult ver puțin.

[Zac. 48]. Ori cine va fura lucru sfințit, de în loc ca acela cinstii și sfânt. pre acela să'l spânzure. sau să'l arză de viu în foc : însă de acesta după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 49]. Cella ce va fura lucru sfințit de în loc nesfințit, sau lucru nesfințit de în loc sfințit, acela se va certa după cum va fi voia judecătorului ; iară să nu i se ia viața, fără numai de va fi făcut acel lucru de două trei ori, după cum spune pravila.

[Zac. 50]. Pre cela ce'l vor certa pentru furtisag, măcar ce certare micșoră ar fi pățit, acela nu va putea să fie oprit, de se va afla când au făcut furtisagul, c'au fost mai mare de 15 ani, pentru că de ar fi mai jos ce se zice mai mic ar putea fi, iară de va fi și preot și'l vor prinde cu furtisag, atunci să'l lăpede de în preoție.

[Zac. 51]. Care lucru primește preotul în beserică pentru ca să le citească vre o molitvă, acelea toate se cheamă sfințite.

[Zac. 52]. Cella ce va fura și va vinde niscare sfinte moște, pre acela să'l certe cu moște.

[Zac. 53]. Cella ce va fura cruce de în beserică, măcar de ar fi și de lemn : acela fură lucru sfințit și de în loc sfințit, certarea lui iaste să'l spânzure, sau să'l arză în foc de viu.

Aici scriem pentru vama cea domnescă.

[Vina 14].

Glava 347. [Zac. 1]. Ori cine va înbla cu înșelături și nu va plăti vama cea domnescă, acela iaste ca un fur, deci se cade să piarză tot negoțul, drept carele nu va fi plătit vama.

[Zac. 2]. Cella ce va zice cum n'au știut unde iaste vama, drept aceea n'au plătit vama atunci, de va fi vama pusă de curând și acela va fi străin de departe loc : atunci să se creză și să plătească numai vama cea dreptă, iară de va fi vama bătrână și omul va fi de loc, atunci nu'l vor crede, ci și va piarde tot negoțul.

[Zac. 3]. Cine va oculi locul acela unde

se cade să plătescă vamă, sau va trece pre n'scare drumuri neimblate, fără numai de ar fi cu știrea vameșilor, iară într'alt chip de va lăsa drumul cel mare : atunci negoțul să și piarză.

[Zac. 4]. Cella ce va fi luat plată ca să aducă niște negoț de în loc în loc, iară el va trece și va ascunde negoțul, și nu va plăti vama : acela iaste datoriu să plătescă stăpănu-său tot cât au păgubit într'acea.

[Zac. 5]. Vameșul cel ce va afla un dobitoac încârcat cu negoț și să fi departe de acel loc de unde plătesc vama, acela nu'l va putea lua drept vamă, zicând cumu'l peritoriu acel negoț, căci l'au ascuns de vamă, până nu va fi stăpănu de față împreună cu acel dobitoac când l'au găsit.

[Zac. 6]. Care vameș nu va lua negoțul cel perit singur de la cela ce'l va fi ascuns cu înșelăciune de vamă, atunci de se va prileji acelaia moște, nu va mai putea decia să cêră de la feciorul lui, de vreme ce n'au luat nemica până au fost tată-său viu.

[Zac. 7]. Vameșul carele nu și va lua vama de la neguțătoriu până în cinci ani ; acela decia nu va putea lua nemica pentru că s'au trecut o vreme.

[Zac. 8]. Cella ce va sări asupra vameșilor, cându'l vor timpina cu negoțul în cale, și nu va lăsa să cêrce negoțul care nu va fi plătit de vamă, atunci acela de în negoț să n'aibă nici o pagubă căci n'au plătit vama, iară așa numai să se cêrte pentru căci au stătu împotriva oamenilor celor Domnești.

[Zac. 9]. Ori care vameș va lua vamă mai mult de cât iaste obiceiul să ia : acela să aibă certare cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 10]. Ori care vameș va cêre vamă de niscare lucruri ce n'au fost obiceiul să se dea vamă, nici iaste cu știrea Domniei : acela de se va afla pentru unele ca acelea să fie luat plată ce se zice vamă, atunci să i se taie capul, însă maine să dea drept ce au luat aceea vamă de una patru la vistierie, iară de nu va fi luat, ci numai ce va fi cerșut, tot să se cêrte și atunci după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 11]. Ori care vameș va face năpastă cuiva, și'l va lua negoțul zicând că nu s'au plătit vama, și el va adevăra că au plătit : acela nu numai negoțul va întorče înapoi, ci încă și ca un fur se va certa.

[Zac. 12]. Ori care vameș va fi vină ca să nu trecă neguțătorii cu negoț pe la vre o scală făcându-le multă asuprelă, și luându-le mai mult de cum au fost obiceiul : acela iaste datoriu totă asuprelă, și paguba ce vor fi păgubit neguțătorii pentru dănsul, tot să se socotască și să plătescă la vistierie.

[Zac. 13]. Cella ce va face vamă noă carea n'au fost, sau de va mai adaoge cea veche de

cum aŭ fost, atunci de va fi alt judecătoriu într'acel loc, să fie mai mare de cât dânsul, cum ar fi Domn, pre acela să 'l cërte cu banl, ce se zice să 'l ia avuția, și să 'l gonescă dintr'acel loc în totă viața lui, să nu se mai afle pre acelea locuri.

[Zac. 14]. Cella ce va fi Domn, și nu va avea alt Domn mai mare asupra lui, acela pôte să facă vamă noă cu voia tuturor, însă să plătescă și cei de loc, ca și cei striini, iară nu numai cei striini.

[Zac. 15]. Cella ce va fi ertat, acela să nu plătescă vamă, de vrème ce 'l-aŭ dat Dumnezeu un dar ca acela, ci pôte să se bucure, și să se vestescă cu acel bine, până când se vor împlena 20 de ani și el și feciorii lui, iară nu mai mult.

Pentru ceia ce fură în pizma cuiva în loc de batjocură. [Vina 15].

Glava 348. [Zac. 1]. Ori cine va fura ceva vre un lucru, nu p ntru să păgubescă pre cela ce l'aŭ avut, ci numai pentru să 'și riză și să 'și bată joc de dânsul : acela să se cërte, iară 'l nu ca un fur.

[Zac. 2]. Cella ce va mërge să fure și nu va fura : acela să se cërte după voia judecătorului.

[Zac. 3]. Cella ce va apuca slujnica altuia ca să curvescă cu dânsa, știind cum mainte aŭ fost curvă : acela să se cërte, iară nu ca un fur. Iară de va fi fost fată cea slujnică, atunci să să cërte ca un fur.

[Zac. 4]. Când va avea neștine vre un lucru la altul, și nu 'l va putea scôte de la dânsul, și de 'l va fura ceva, însă nu mai mult ci numai cât va fi prețul aceluï lucru : acela să nu aibă nici o certare pentru furtisag.

[Zac. 5]. Cella ce va lua pietri de la via altuia, acela ca un fur să să cërte. Acesta se socotește așa și când sapă neștine piatră de pre hotarul altuia, aceia încă se chiamă furtisag.

[Zac. 6]. Cella ce de mare sărăcie va fura iară nu mult, ci numai cât va mânca și cât se va îmbrăca : acela să se iarte. Iară de vor vrea, atunci să 'l și cërte mai pre puțin, iară nu ca pe un fur, pentru că să chiamă că aŭ furat de nevoe.

[Zac. 7]. Cella ce va fura de la ceia ce sunt depurarea vrăjmași și pizmași unui sat, ce se zice aceluï loc unde lăcuiaște, așijderea și de la păgânii : atunci să se iarte, să nu se cërte.

[Zac. 8]. Năemitul de va sluji la vre un stăpân și nu 'l va plăti simbria, și de 'l va fura numai atăta pre cătu 'l va fi simbria : acela să nu să cërte, ci să fie ertat.

[Zac. 9]. Cella ce va fura o hiară sălbatică, sau pasere până nu va fi învățată, acela să nu aibă nici o certare.

[Zac. 10]. Cella ce va fura de la tatăl său ver mult, ver puțin, acela nici o certare să nu aibă. Iară de se va prileji să fie vre un om de casa lor la mórtea lui să lase ceva aceluï fecior : atunci de într'acel lucru al feciorului pôte tatăl să ia să 'și plătescă furtisagul.

[Zac. 11]. Sluga ce va fura în casa stăpânului, de va fura lucru puțin, acela să nu să cërte, iară de va fura lucru mare atunci să să cërte, iară tot mai puțin de cum ar fi furat altul.

[Zac. 12]. Care muiare va fura pe bărbatu 'și aceia să nu aibă certare, nici să aibă strânsore să întorcă ce aŭ luat, ci să se împace cu bărbatu 'și, iară de se va prileji să se despartă sau să móră muiarea : atunci bărbatul să 'și ia plata de în zéstrea ei. Acestă prăvilă să se socotescă și când va fura bărbatul pre muiare.

[Zac. 13]. Cella ce va sfătui pre muiare să fure de la bărbatu 'și și să 'l dea lui, fără numai de vor fi având împreunare rea, pre acela să 'l cërte ca pre un précurvari, iară de nu vor fi având mestecătură într'acel chip, atunci să 'l cërte ca pe un fur.

[Zac. 14]. Muiarea care va fura de la cela ce curvescă cu dânsa, aceia să se cërte ca un fur, așijderea și bărbatul de va fura de la muiarea carea curvescă cu dânsa : acela iar ca un fur să se cërte.

[Zac. 15]. Călugărul carele va fura pre Egu-menul, acela nu va avea certare. Căci că se chiamă că e fecior, iară așa numai să aibă strânsore, cât să întorcă tot ce va fi luat.

[Zac. 16]. Cella ce va vrea să dobândescă și să moștenescă avuția cuiva după mórte, și 'l va fura ceva încă fiind viu, acela să nu aibă certare, ci numai să întorcă tot ce aŭ furat și să fie în pace.

[Zac. 17]. Cella ce se va îndatori cu ceva la altul, sau cându 'l va da neștine ceva să 'ție, iară el va începe într'alt chip după cum va fi voia lui, nu cum va vrea cela ce 'l-aŭ dat, atunci de va vrea stăpânul să primescă bine va fi nu se va certa, fără numai când va zice așa avut-am nădejde că va priimi așa, pentru aceea an îndrăzni, atunci trebuie aceea să socotescă judecătoriu acela nădejde să vază cum iaste? deci de va fi cu cale, atunci să 'l iarte, iară de nu să 'l cërte. Cum s'ar zice, un om aŭ luat un cal de la o rudă a lui, sau de la vre un priaten bun al lui, să imble cu dânsul numai trei patru zile, iară el aŭ ținut calul zece zile : atunci nădejdea iaste cu cale să fie, căci iaste omul lui sau priatenul lui cela ce i l'aŭ dat, iară de va lua calul să mergă la ôste : atunci nu este cu cale aceea vină.

[Zac. 18]. Ori cine va zice că l'aŭ ertat părășul pentru furtisag ce 'l-aŭ făcut, măcar de ar și zice părășul că 'l iartă, atunci nemica.

nu folosește acea ertăciune să nu'l cërte ca pe un fur, decă nu iaste lucrul cu cale să cunoscă judecătoriau pentru ce'l iartă și atunci să creză, că nu să iartă vinovatul de'naintea judecătoriau, ci până a'l duce la judecătoriau.

[Zac. 19]. Ori cine va fi fără știrea judecătoriau numai cu voia lui, deși va găsi lucrul în mâinile altuia și'l va lua, acela ne cum să nu'l dea înapoi, ci niceși poate să'l mai ceae, iară de se va afla că acel lucru n'au fost al lui. atunci nu numai lucrul va întorče înapoi, ci încă va plăti și prețul celuia ce a cui au fost lucrul.

[Zac. 20]. Ori care țaran va lua cu voia lui, pământul să dea la altul, sau casa și, sau alt lucru ce va fi avut, și apoi l' va găsi în mâinile altuia, atunci de se va afla c'au fost oameni acoloa aproape pre cari putea el face să'l întrebe, și nu l'au întrebat da'l va înapoi, atunci acel lucru și'l perit de la dânsul, iară de'l vor zice oamenii că poate să facă acest lucru sau de nu vor fi fost oameni pentr'aceale sate pre împrejur : atunci i se va lăsa să și ție lucrul.

[Zac. 21]. De vreme ce Petru, ce se zice, ș'au lăsat avuția lui la Pavel să se hrănescă câtă-va vreme, și atunci după aceia să o moștenescă Ión, ore acest Ión numai singur cu voia lui și fără voia judecătoriau va scôte afară pre Pavel de într'acea avere ce i s'au dat să se hrănescă, și să se apuce el să o ție cum ar fi a lui ? aicea poate Pavel cu voia judecătoriau să cërte pre Ión. și să'l ia totă averea înapoi, și încă să'l facă să mai dea pre atăta.

[Zac. 22]. Un om de va vrea să lase altui cuiva vre un lucru pentru să se hrănescă, iară cela ce va fi fost mai dinainte al lucrului al lui atunci nu l' va lăsa, nici l' va da să se hrănescă, ci fără voia judecătoriau numai singur cu voia lui îl va lua, atunci piarde-va totă acea dobândă carea vrea să aibă de vrea fi luat cu judecătoriau.

[Zac. 23]. Cea ce se va apuca de vre o vie striină părăsită sau de vre o casă pustită, sau de vre o ogradă, sau curătură părăsită, să le drégă și să le înoiască cu voia stăpânului ale cui vor fi fost, și se vor tocmi pre tot anul ca să'l facă plată ori mult ori puțin, iară decă le va găta și se va hrăni după cum va fi locul, atunci nu va vrea să'l plătescă cum au grăit : atunci poate stăpânul să'l gonescă și să'l scôte de într'acel loc și fără voia judecătoriau.

[Zac. 24]. De va muri cela ce au lucrat ș'au nevoit vrea sau curăturile sau alt ce va fi, și de nu vor rămânea feciori, sau altă rudă pre urmă : atunci poate stăpânul și fără voia judecătoriau să și ia aceleoa toate înapoi.

[Zac. 25]. Decă va curăți neștine via, sau curătura sau ograda, sau va drége casa, sau

alte ca acestea, iară decă se va părăsi și le va lăsa pustii fiind lucrul gata, și vor începe a se strica : atunci stăpânul locului pôte să'l gonescă, și să'l scôte de într'acel loc și fără știrea judecătoriau.

[Zac. 26]. Când vor avea doi oameni pără pentru vre o vie sau pentru vre un pământ, și până a se pără unul de într'ansii va merge de va seceră pământul, sau va culége via fără de voia judecătoriau : atunci acela și piarde tot venitul ce i s'ar cădea pe dreptate, și încă să plătescă pre cât va fi prețul acei vii sau acelui pământ.

[Zac. 27]. Cea ce și va lua lucrul de la altul înapoi singur cu voia lui, și decă va lua de într'acel lucru ore ce puțin folos, atunci i va da celuia lucrul iarăși înapoi : acela să se cërte și să plătescă cât va fi prețul și cât va face acel lucru.

[Zac. 28]. Când se vor certa doi oameni adins ei și și va scôte de în loc unul pre altul : de vor face aceștia amândoi într'o zi atunci să nu se cërte, iară de vor trece câteva zile, atunci să se cërte amândoi, și să plătescă cât va fi prețul acelui lucru.

[Zac. 29]. Cea ce se va teme că'l vor scôte de într'o casă, sau de într'o vie, sau și de alta asemenea acestora, atunci de'l vor scôte fără voia lui, de acesta pôte să cêră voe la judecătoriau, să'i dea oameni cu arme să'l păzescă să nu'l scôte.

[Zac. 30]. Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele lui și i le va lua : acela de va fi nebul nu va avea certare, ci numai ce va fi luat va da înapoi. Iară după aceia de se va prileji să se înțeleptescă, atunci tot să nu se cërte.

[Zac. 31]. De se va prileji un tată cu un fecior să se scôte unul pre altul de în bucatele lui, fără de știrea judecătoriau, atunci de ar trece între dânșii și vreme cât-va, tot nu vor avea nici o certare, iară așa numai ce vor întorče bucatele înapoi.

[Zac. 32]. Ori care Vlădică, sau Egumen, sau ispravnic, sau Călugăr singur cu voia lui, și fără știrea judecătoriau, de va lua vre un lucru al beserecii de la cela ce'l va fi ținind, de vreme ce nu va fi făcut săbor să se sfătuiască, acela nu se v certa, iară așa să dea încă pre cât au luat. Iară de va fi făcut și săbor atunci să se cërte.

[Zac. 33]. Ori care Vlădică, sau Egumen, sau Ispravnic, sau Călugăr, împreună cu tot săborul numai singur cu voia lui, de va lua averea Vlădicăi ce va rămâne după mörte, sau a egumenului. sau a ispravnicului, sau a călugărului, de la cela ce le va fi ținind, însă de se va afla cum acel mort au fost ținind acele unelte cum să fie ale Besericii, atunci nu se va certa și să nu dea nemica, iară de le va fi ținind ca în chip de mirenție, acela se

va certa, și să dea înapoi tot ce a luat, și să plătească prețul cât vor face acele lucruri. Iară de nu se va cunoște lucrul, ci va fi cam cu prepus, adecă, fost-aū de ale Besericii aū mirenești : atunci iarăși nu se va certa.

[Zac. 34]. De va împrumuta neștine pre altul sau 'i va da în chirie vre o casă, sau vre o prăvălie, sau alt fie ce va fi, și după aceea singur cu voia lui fără știrea judecătorului va scote'l sau de'l va lua vre un lucru ca în chip de zălog, acela nu se va certa, iară de nu va fi singur stăpânul cela ce'l aū dat ban'i împrumut, sau va fi năemit acel loc, ci va fi altul striin. acela să se certe și să dea înapoi cât va fi plătiind acel lucru.

[Zac. 35]. De va fi neștine ispravnic vre unu neguțătoriu vânzându'l negoțul ce'l aū fost trimițînd acel negoțitoriu, deacia de se va prileji să nu'l mai trimetă alt negoț să vînză, iară el va lua de la altul de va vinde, atunci nu este datoriu acel neguțător din tăt să dea sēma, de se va prileji ceva pagubă într'acel negoț ce aū luat el singur. măcar de aū și fost ispravnic lui cānd aū luat acel negoț.

[Zac. 36]. Cānd va judeca un judecătoriu strāmb, sau cānd va da voe cui va și nu va fi înțeles pāra de ispravă amānduror : atunci acela ce va lua ceva vre un lucru cu voia aceluia judecătoriu, acela nu va putea să șovăiască să nu plătească și alt preț, însă de cum vor prețui acel lucru.

[Zac. 37]. Certarea ce zicem să dea de doă ori prețul aceluia lucru ce s'aū luat fără de ispravă, iaste așa : cum s'ar zice, cānd nu va fi acel lucru de față, atunci să'l plătească în doi, iară de va fi de față, atunci să'l dea înapoi, și să dea și prețul cât va plăti acel lucru. Acest obiceiū aū fost legiuit. de legiutorii cei bătrāni, iară în vrēma de acum cești mai tineri s'aū tocmiit toți împreună, și aū schimbat acea tocmelă într'acesta chip, adecă să dea numai lucrul ce aū luat, iară să'l certe judecătoriu după cum va fi voia lui, cum s'ar zice să'l globescă, sau să'l închiză în temniță, sau în gros, sau într'alt chip ori cum va pārea pe dreptate, să nu îmble fără ispravă.

[Zac. 38]. Niște ōmeni de vor avea la cineva un lucru și'l vor cere, iară el nu'l va da. aceia de se vor sfătui cu toți și numai singuri cu voia lor fără știrea judecătorului de și 'și vor lua lucrul său : aceia să n'aibă nici o certare nici într'un lucru.

[Zac. 39]. Un om de bună voia lui de va lăsa ceva vre un lucru vre unu om sărac sau și bogat de în ce se va fi îndurat pentru suflētul său, și 'i va fi făcut și zapis cu mărturie, iară după aceea se va fi cāit ce aū făcut, acela cu voia lui fără de știrea judecătoriu-lui, de va trimite niște ōmeni ai săi, sau și

striin și vor lua zapisul cel de dar : aceia nici o certare nu vor avea.

[Zac. 40]. Cēla ce va avea datoriu, și se va fi tocmiit cu voia lui să ia vre un lucru în preț, acela iarăși nu pōte lua fără de judecătoriu numai singur cu voia lui, de vrēme ce datoriu nu va fi alēsă să se știe ci vor fi avānd catastise, și svōde adins ei'și, drept aceea tre-bue întāl să'și ia sēma prea mārunt și atunci cu voia lui singur să'și ia acel lucru ce vor da, iară de va lua mai 'nainte, atunci se va certa după cum va fi voia judecătoriu-lui.

[Zac. 41]. Cēla ce va face tocmelă cu altul până în cutare vrēme de nu'l va da cutare lucru, atunci ca să aibă voe să ia cutare sat, iară de se va prileji satul să nu fie pre mână lui, ci să'l ție altul : atunci nu va putea cu voia lui să'l ia, măcar că le-aū fost tocmēla așa, ci aceea tre-bue putere de la judecătoriu, iară de va lua el singur cu voia lui atunci va avea certare.

[Zac. 42]. Un om de se va tocmi cu altul să'și dea un dobitoc, sau alt lucru ce va fi până la o zi, după aceea va socoti într'alt chip și'l va da altuia numai pentru să nu'l dea celuia ce l'aū făgăduit : acela să aibă strānsōre să se răscumpere lucrul acela de la cine l'aū dat, și să'l dea celuia ce s'aū tocmiit întāl și să aibă și certare după cum va fi voia judecătoriu-lui.

[Zac. 43]. Un om la mōrtea lui de'și va lăsa cu limbă de mōrte, mult puțin ce va avea ori cu' va vrea el, acela pōte singur cu voia lui, fără de judecătoriu, să'și ia acea rămășită fără nici o smintēlă, și fără nici o certare.

[Zac. 44]. Pre cēla ce'l vor lăsa să moștenescă bucatele cui va, și să se hrānescă până la o sēmă de vrēme, acela dacă va veni vrēmea pōte și singur fără judecătoriu, să'și ia acele bucate, după cumu's făgăduite fără nici o certare.

[Zac. 45]. Ori cine va fi ispravnic, să moștenescă avuția vre unu mort, acela pōte lua numai singur cu voia lui bucatele celui mort ori ce va fi mult puțin de la fie cine vor fi, fără numai de le va fi lāsāt cu zapis să le ție, și să se hrānescă până în cutare vrēme, atunci caută să îngăduiască până la acea vrēme.

[Zac. 46]. De va lăsa neștine ceva vre un lucru să se hrānescă cineva cu dānsul pānă în cutare vrēme, și va fi făcut și zapis, cum de într'aceia vrēme să cază pre mână celuia ce va să moștenescă, cum s'ar zice un om are un cocon micșor, iară la mōrtea lui cunos-cānd că iaste micșor atunci lasă tōte bucatele lui pre mână unu om bun să le ție și să se hrānescă cu dānsele, până în cutare vrēme, adecă până va fi coconul de vārstă, atunci ca un moștēn să le ia, să le ție el acela isprav-nic cumu'și va muri stāpānu'l, atunci într'a-

cel cės pōte sǎ ia acēle bucate de la moșten singur cu voia lui, fără nič de un judecătoriu mai vartos când va scrie zapisul ales, și înțelegând zicând fără de multe cuvinte, și fără nič o gâlcévă.

[Zac. 47]. De vor lăsa cuiva drept suflet ceva, atunci nu va putea el singur cu voia lui sǎ ia, ci trebuiaște sǎ ia ispravă de la judecătoriu, fără numai acel lucru ce aū lăsat drept suflet de va fi învățătura sǎ facă Beserică, sau Bolniță, sau Ospătărie, ce se zice casă de striini, sau gropniță, și alte asemenea acestora, pentru că atunci pōte sǎ ia singur cu voia lui și nu'l trebuie nič un judecătoriu, și ncă mai pōte sǎ ia singur, cându' va alége stăpânul în zapis, iară de va fi într'alt chip, și de va lua el singur cu voia lui, atunci pērd-eșt-va tot venitul ce vrea el sǎ aibă drept sufletul aceluī mort,

[Zac. 48]. Carele va lua cu voia lui o parte de într' acēle bucate ce s'aū dat drept suflet: acela piardeșt-va tōtă acea parte ce aū luat singur, numai ce va rămănea cu cea-laltă parte ce aū fost ne lăuată.

[Zac. 49]. Cēla ce va lua acel lucru ce i s'aū dat drept suflet, și de'l va lua de față sǎ vază și alții, atunci nu'și va piarde venitul, iară de va lua pre furiș, atunci va piarde și nu va mai putea sǎ cēe nemica, pentru că și ce aū luat va da înapoi.

Aicea scriem pentru sēmnele furtișagului.

[Vina 16].

Glava 349. [Zac. 1]. Furtișagul, de vrēme ce iaste un lucru fōrte nu nevoe a'l arăta, drept aceia trebuie sǎ se arate cu niște sēmne ore carele, și cu niște prepusuri câteva. Sēm-nul furtișagului iaste așa: când se va fura cuī-va ceva, atunci sǎ strige cu glas mare, și sǎ facă gâlcévă sǎ se cutremure tot într'acel cēs când vor fura, și sǎ arate cum 'i-aū spart cămara sau ușa, sau racla, sau lacățul, și alte asemenea acestora. acolo unde vor zice c'aū fost acel lucru ce s'aū furat.

[Zac. 2]. Vēstēa tuturor și fuga robului, ce se zice a năemītului, aceia arată furtișagul, așijderea când se vor găsi scări pre unde s'aū suit, sau alte meșteșugure, carele slujesc la descuiat sau sǎ strice loc ce va fi închisōre.

[Zac. 3]. Trebuie încă și după acēstea sēmne tōte, sǎ se arate cum într'acel loc unde se vède stricat, fost-aū acolo înlăuntru acēle lucruri ce zice stăpânul că i le-aū furat. și de va fi om bun și cu nume bun, atunci ajunge jurământul, iară de nu, trebuie altă arătare mai bună într'acesta chip, cum acēle lucruri aū fost stând tot acolo până ce le-aū furat.

[Zac. 4]. Celuia ce'și va piarde lucrul, aceluia i se va da jurământ, sǎ spue cāte lucruri 'i-aū furat, și cāt le-aū fost prețul, și încă

cātă pagubă aū avut de într'acēle lucruri, și cāt aū cheltuit umblând colăcindu-le

[Zac. 5]. Încă si celuia ce'l vor fi dat vre un lucru sǎ'l păzescă și i l'aū furat și aceluia vor da jurământ ca sǎ arate.

[Zac. 6]. Încă se dă jurământ, și celuia ce mută hotarul, pentru ca sǎ arate de'l va fi mutat sau de nu'l va fi mutat.

[Zac. 7]. De va fi apucat neștine o scrisōre de în mână vrājmașului său, și o va fi ars, sau o va fi spart: atunci sǎ se dea jurământ celuia cu cartea, iară nu celuia ce aū spart, pentru ca sǎ arate ce aū fost scris în carte.

[Zac. 8]. Când va aveau pără creștinul cu un ovreiu, atunci nu se va da jurământ ovreiului. Jurământul carele se dă împotriva furului, acela nu se dă ca sǎ arate el furtișagul, ci numai decă va arăta furtișagul singur furul aū de va mărturis cine-va, atunci se dă jurământ celuia ce ș'aū pierdut lucrul: ce se zice, păgubașului, pentru ca sǎ arate adevărat cāt aū fost, și de ce preț aū fost, și încă sǎ'și arate cheltuiala.

[Zac. 9]. Prepusul furtișagului se arată pre numele omului cel rău, ce se zice, alt om iaste vestit de om bun, iar altul vestit de om rău, așijderea se cunoște omul și pre obicēiul cum aū fost învățat mai de mult, iară așa acēste doă prepusuri nu ajung amândōne sǎ facă pre judecător sǎ muncescă pre cine-va.

[Zac. 10]. Cine va trēce pre un drum, pre unde nu 'i-aū fost calea sǎ trēcă pre acōlea, atunci pōte sǎ'și prepue pre acela pentru furtișag, cum s'ar zice, de'l va fi văzut cine-va sǎ trēcă pre acōlea pre la acel loc, pre unde într'acea zi s'aū făcut și furtișagul și aceia prepunere: atunci drept aceia pōte sǎ'și dea străn-sōre sǎ'și dea sēma ce aū umblat pre acolo.

[Zac. 11]. Prepusul se face încă și când vor găsi pre cine-va într'acel loc, unde s'aū făcut furtișagul, sau de va fi într'alt și va fi eșit de într'acea casă, sau de'l va fi văzut cine-va scofînd ceva, sau țiind dedesubt subț haine. sau învălit cu alt lucru neva.

[Zac. 12]. Care slugă sǎu năemīt va fugi de în casă într'acea zi când s'aū făcut furtișagul, aceia dă prepus ore cum, cum sǎ fie făcut el acel furtișag, atunci ajunge și pre acela sǎ'l muncescă, fără numai decă va fi fugit sǎ fie ascuns sǎ nu se vază nicăirea.

[Zac. 13]. De se va prileji sǎ se afle al cuī-va ver ișlic, sau altă fie ce haină, sau cuțit, sau vre o scară de suit, sau topor, sau fie ce unēltă: acēlea tōte fac prepus de furtișag, de vrēme ce s'aū găsit într'acel loc, unde s'aū făcut furtișagul: și pre acela sǎ'l muncescă sǎ arate de va ști.

[Zac. 14]. Un om de va fi sărac, și va încēpe a cheltui banī mulți, acela face prepus cum sǎ fie furat, mai vartos cându'și vor și sēmăna cu aceia ce s'aū furat într'acelea zile

[Zac. 15]. Cela ce va avea în casa lui meșteșuguri bune ca acelea de furtișag, acela face prepus cum să fie el furat,

[Zac. 16]. Un om ore carele ce n'ar avea nici o trebă la acea pagubă, nici l'ar chema nimenile așa fără de nici o strânsore, și ar merge de ar arăta pre cine-va către judecătorii cum au făcut acel furtișag, și încă ar îndemna să'l și muncască : acela face prepus cum să fie făcut el acel furtișag : drept aceia pre acela să'l muncască.

[Zac. 17]. Cela ce ar putea face un furtișag ce va să se facă, și el pôte să'l smintescă să nu se facă, iară el lasă de se face : acela face prepus cum să fie cu știrea lui acel furtișag.

[Zac. 18]. Aceste prepusuri nu sunt nici de o trebă judecătorului, mai vârtos când vor fi împotriva vre unui om bun, și vestit de lucruri bune, cum s'ar zice, când va fi deosebi numai una de acelea, atunci nu e drept nemica, iară de vor fi împreună două sau trei, sau și patru : atunci l' vor munci.

[Zac. 19]. Și încă face prepunere de furtișag, și acela om ce face pre altul că iaste vrăjitorii și cetitorii de stéle.

[Zac. 20]. Ori la carele vor găsi niscare lucruri de furat, pre acela de va fi om vestit de rău, atunci se cade să'l muncască, iară de va fi om bun, atunci să nu'l muncască.

[Zac. 21]. Fie cine va fi la cela ce vor găsi lucru de furat, și de va zice că nu cunoște pre vânzătorul cela ce i le-au vândut, sau nu'și pôte aduce aminte, atunci de va fi om vestit și ales de om bun, sau de va fi de în cea ce vând lucruri ca și acele multe ce sunt de furat, atunci el să se creză, iară de nu să'l muncască.

[Zac. 22]. Cella ce vor găsi la dânsul lucru de furat măcar de ar fi și om bun, iară așa de va avea vre un prepus de ceea ce am zis, atunci nu va putea fi într'alt chip, ci'l vor munci.

[Zac. 23]. Pre cela ce'l vor munci pentru vre un prepus, și de nu va spune nemica, acela altă certare să n'aibă, ci să fie slobod de toate.

[Zac. 24]. Cella ce va cumpăra lucru de furtișag, acela să aibă certare de vreme ce se va afla c'au știut că este de furat.

[Zac. 25]. Cella ce va cumpăra un lucru prea eștin, acela de vreme ce va fi lucru scump, atunci face prepus cum să fie de furat, drept aceia să aibă certare.

[Zac. 26]. Cella ce'l vor dărui lucru de furat : acela să se certe după voia judecătorului.

[Zac. 27]. Cella ce va cumpăra un lucru carele nu iaste de meșteșugul lui, acela face prepus cum să fie de furat.

[Zac. 28]. Cella ce va cumpăra lucru de furat, iară dacă va prinde de veste atunci l' va întorče înapoi, și nici banii nu va lua, acela nu va avea certare.

[Zac. 29]. Cella ce va cumpăra lucru de furat, și acel lucru va fi de beserică, măcar de n'ar fi nici știut, acela tot să se dea la beserică, și să nu'și ia banii ce au dat.

[Zac. 30]. Cella ce va da bani împrumut, și'l va pune zălog lucru de furat : acela să dea acel lucru stăpână-său al cui va fi, și să nu ia nici un ban, și mai vârtos când va aduce acel lucru om sărac, sau rob, și lucrul va fi de om bogat și de mult preț, atunci atâta ajunge cu cât nu iaste acela om de credință, cu atâta se cunoște că nu'l al lui acel lucru ce pune zălog.

[Zac. 31]. Cella ce va cumpăra lucru de furat, știind că acel om iaste rău tâlhariu și prădătoriu, atunci acela nu iaste datoriu să dea acel lucru stăpână-său, până nu'l va da banii ce au dat.

[Zac. 32]. Cella ce va cumpăra un lucru de furat, și va spune tuturor, ca să înțelegă cum cumpără să'l dea stăpână-său al cui au fost : acela nu va da lucrul până nu'l vor da banii.

[Zac. 33]. Ori care stăpân ce i se va fi furat un lucru, și'l va fi cumpărat cine-va, și el degrabă îl va fi dat banii și'și va fi luat lucrul. acela nu mai pôte să cêră banii de la cela ce l'au dat de au răscumpărat.

[Zac. 34]. Ori cine va cumpăra lucru de furat și'l va da stăpânului al cui au fost, acela nu pôte să'și mai cêră banii de la dânsul.

Aicea scriem de vina de întâi pentru care se îndemnă judecătorul de mai micșorează certarea și pedepsa.

Glava 350. [Zac. 1]. Acum vom să spunem vinile pentru carele se îndemnă judecătorul de mai micșorează certarea și pedepsa celui vinovat, și întâia vină : iaste înșelăciunea, și vicleșugul, pentru căci că greșala ce se face cu înșelăciune și cu vicleșug, aceia este tôte înare, iară greșala ce se face fără de înșelăciune, aceia nu se chiamă nici cum greșală. drept aceia numai ce se cêrtă așa puțin lucru. numai drept legea.

[Zac. 2]. După chipurile celor ce vor greși ce felii vor fi, depre acelea va cunoște judecătorii și va crede de va fi, greșit, cu înșelăciune sau de nu va fi, pentru că cela ce au greșit, de va fi vre un țaran gros și prost, sau vre un cocon mic de vârstă, sau vre o muiare : atunci nu se va chema să fie greșit cu înșelăciune sau cu vre un hicleșug.

Aicea scriem care greșale se chiamă fără înșelăciune.

Glava 351. [Zac. 1]. Când face neștine vre o greșală, și pentru acea greșală nu dobândeste nici o cinste, sau când va face de vre o frică, sau de vre o zburdăciune ; atunci vom crede c'au greșit fără înșelăciune, și mai vârtos

tos când va păgubi său va păți altă nevoie pentru acea greșală.

[Zac. 2]. Cine va face vre un lucru de față de vor vedea toți, care lucru nu va da pravila să se facă, ci'l va sminti: acela nu se chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

[Zac. 3]. Cella ce va face greșală cu învățătura mai marelă său, acela nu se chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

[Zac. 4]. Cella ce va greși prietenului său cel bun, acela nu se chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

[Zac. 5]. Cella ce va face greșală de nevoie îndemnându'l mesererea carea are pre mână lui: acela nu se chiamă c'au greșit cu înșelăciune.

Care greșală se chiamă cu înșelăciune.

Glava 352. [Zac. 1]. Cella ce e învățat a face răotăți, acela toate greșalele ce face, acellea sint cu înșelăciune.

[Zac. 2]. Cella ce face lucruri pe spre fire și din afară de obiceiile creștinești: acela se chiamă că face greșale cu înșelăciune.

[Zac. 3]. Cella ce va fi ispravnic vre unui cocon micșor, de'i va ținea bucatele pe urma și după morțea părinților, și de va lăcomi să ia ceva de într'acellea bucate fără de blagoslovenie și fără de ce se vor da la vre o trebă pentru nevoile aceluși cocon: acela se chiamă că face greșală cu înșelăciune.

[Zac. 4]. Cella ce nu face la boeria lui după tocinălele și năravurile ce au fost mai de demult a acei boerii, ci face alte obicei de după voia lui: acela se chiamă că greșăște cu înșelăciune.

[Zac. 5]. Cella ce face silă cuiva să facă vre un lucru fără voia lui: acela se chiamă că face greșală cu înșelăciune.

[Zac. 6]. Cella ce ar putea face vre o greșală de față și la vedere, iară el face acea greșală pre ascuns să nu'l vază nimenile: acela face greșală cu înșelăciune, fără numai de va avea cuvânt a grăi, să zică c'au făcut pentru cutare lucru.

[Zac. 7]. Pre ascuns se chiamă și se face vre un lucru, care lucru nu'l spun celuiia ce i s'ar cădea să'l știe.

[Zac. 8]. Cella ce va vătămă foarte rău pre cineva, sau de'i va face altă nevoie mare, atunci se chiamă să fie făcut acel lucru cu înșelăciune, și nu va putea să șovăiască să zică cum nu l'au vătămă cu înșelăciune.

[Zac. 9]. Cella ce va asculta și va face vre o greșală pre cuvântul altuia: acela nu se chiamă că greșăște cu înșelăciune, fără numai de va fi fost acela ce l'au zis vre o muiare.

Aicea scriem pentru a doa vină carea micșorăză judecătoriiu certarea și pedepsa celui vinovat.

Glava 353. [Zac. 1]. Doă vini carea în-

demnă pre judecătoriiu să mai micșoreze certarea celui vinovat iaste: Mânia și sfada, de vreme ce și Pravila dă învățătură. cum greșala ce să face cu mânie: aceea să se certe mai ușor.

[Zac. 2]. Dreptatea și jalba vinovatului, aceea pôte să'l sprijinască la nevoia lui când va greși cum s'ar zice, tatăl cându'și va găsi fata curvind, sau bărbatul cându'și va găsi muiarea făcând precurvie cu altul: atunci pentru dréptă jale și de, la inimă durere, de va omorî pre curvariū și pre curvă într'acel cés, atunci putea-vor șovăi să se certe mai puțin.

[Zac. 2]. Cella ce se va mânia fiind îndemnat de cuvintele altuia sau de lucrul lui, și acela într'acea mânie de'l va vătămă întru ceva, atunci mai puțin se va certa, ori cu ce vătămăre de l'ar vătămă, cum l'ar vătămă când nu l'ar fi înlăritat cu mânie asupra lui.

[Zac. 3]. Cella ce va strica pacea carea au fost făcut cu vrăjmașul său pentru mânia și scârba ce s'au scărbit pre dânsul, atunci de se va afla că s'au mâniați și s'au scărbit pe dreptate parte, se va certa mai puțin, iară de se va afla că s'au scărbit pentru un lucru puțin, atunci se va certa deplin.

[Zac. 4]. Ori ce lucru ce se va face cu mânie, și cu scărba, acela nu e bun de nemica, că atata iaste cum nu ș'ar fi fost, fără numai când se va face milostenie, că milostenia rămâne în veci neclătită, măcar de s'ar face și cu scărba. Iară de va fi fost mânia așa de mare cât să scotă pre om și de în minte: atu ci nicl milostenia nu iaste drept nemica, ca și cum nu'și s'ar fi făcut.

[Zac. 5]. De ar făgădui neștine ori ce făgăduință să facă, ce se zice să nu se însore, sau să dăruiască cui-vă vre un lucru, sau să se postescă, sau și altă fie ce făgăduință de ar face, de vreme ce făgăduința va fi fost cu mânie, atunci nu iaste datoriiu cela ce au făgăduit să ferescă acest lucru măcar de ar fi făgăduit și cu jurământ.

[Zac. 6]. De s'ar despărți neștine de femeia lui într'o mânie și într'o scărba, sau de se va lepăda de fecioru'și și'l va scote de în toate ocinele lui, sau de s'ar face călugăr, sau de s'ar vinde casa, sau via, sau satul, și mai pre scurt de ar face ce va face în mânie, atunci aceia nice cum să nu se prinză în sémă, ca și cum nu ș'ar fi fost nemica.

[Zac. 7]. Aforisania carea se va face cu mânie, numai aceea se prinde în sémă, și iaste foarte rea și cumplită: așijderea și de alte ori fie-ce blestem.

[Zac. 8]. Care judecător de va fi mâniaș și va judeca pre cineva, și de'i va isprăvi în vre un chip, acela judecată nu se cade să fie desăvîrșit, până nu vor trece trei-zeci de zile.

[Zac. 9]. Cela ce va fi biruit de mânie, și de va face o greșală într'acea mânie, iară după ce se va desmânia va zice că ce am făcut de am și greșit bine am făcut, sau și alt cuvânt asemenea acestuia, nepărându'î nici un rău căci au greșit ! atunci acela se va certa pentru acea greșală, și nu va putea șovăi să zică c'au fost mânios.

[Zac]. Cela ce va zice că de mânie au făcut vre o greșală, pre acela nu'l va crede judecătorul : ce trebuie să arate acest lucru cu mărturie omenii de credință.

Aicea scriem pentru a treia vină, de carea șodiște cel vinovat să se certe mai puțin de cum i se cade, după greșala ce va fi făcut.

Glava 354. [Zac. 1]. A treia vină carea îndemână pre judecător să mai micșoreze certarea celui vinovat, iaste nevârsta, pentru căci că pre bătrâni și pre coconii cei ce nu's de vârstă, pre aceia mai puțin 'i certy Pravila, iară pentru să se înțelegă bine firea și tocmela Pravilei, trebuie să spunem bine pre amăruntul înălțimea și pogorirea vârstei omeniești cum se cade, pentru să înțelegem și Pravila mai bine, ce se zice care vârsă de chiamă cocon, și care tânăr în măsură de vârstă, și carele iaste mic și carele bătrân.

[Zac. 2]. Cocon se chiamă până la al șaptelea an de vârstă. Tânăr în măsură de vârstă se chiamă parte bărbătescă, de la zece ani și jumătate până la 14 ani, iară parte fâmeiască de la 9 ani și jumătate până la 12 ani.

[Zac. 3]. Acesta se socotește când răotatea tinerilor nu va trece pre vârsta lor, pentru că de vor fi tinerii forte răi, până mainte de 10 ani și jumătate, atunci se vor socoti mai sus de 25 ani. Cum au fost ore când un cocon, cum scrie Sfeții Grigorie dvoe slov : cum pentru dese și multe și înfricoșate blăsteme și hule ce făcea când era numai de 5 ani, atunci'l apucară diavoli de în mâinile părinților lui și periră cu dânsul, sau ca și alt cocon ce era de 5 ani și jumătate, deci pentru blăstemele și ocările ce făcea părinților, se supărase tuturor cetățenilor Rimului și s'au sculat cu toții de l'au ucis.

[Zac. 4]. Mic se chiamă până în 25 de ani, iară decolea înainte se chiamă mare, să pótă face tot lucrul.

[Zac 5]. Bătrân se chiamă de la 50 de ani până la 80 de ani.

[Zac. 6]. Bătrâni când fac vre o greșală, pentru carea învață Pravila să se certy trupește, acela se certy mai puțin de cât cel tânăr, așijderea și la tóte greșalele se certy mai puțin, fără numai de va fi greșala ce va face bătrânul de în greșalele ce se certy cu

mórté : ce se zice cum e ucideresa, pentru căci că atunci verí bătrân verí tânăr, tot i se va tăia capul fără nici o socotință, ori cumu' va fi vârsta.

[Zac. 7]. Mai puțin se vor certa cei bătrâni nu pentru alt, ci pentru căce li se împuținează sângele și puterea simțirilor, și li se împuținează și mintea; iară de vréme ce va fi el cu tóte bătrânețe și cu barbă albă și de va fi bărbat, și bun și întreg la simțiri și la minte atunci de va greși se va certa ca și un tânăr.

[Zac. 8]. La greșalele carele ce certy cu bani, atunci se certy tocma și cel bătrân ca și cel tânăr.

[Zac. 9]. Măcar că cei bătrâni la o sémă de greșale se certy mai puțin, iară drept aceea tot nu póté fi să nu se certe ori cât de puțin.

Aicea scriem pentru certarea celor tineri.

Glava 355. [Zac. 1]. Ceia ce sint mai mici de 25 de ani, aceia mai puțin se vor certa, la tóte greșelele.

[Zac. 2]. Coconii de tot și cu totul se iartă, ori ce greșale ar greși.

Aicea scriem pentru certarea coconilor.

Glava 356. [Zac. 1]. Caril nu vor fi de măsura vârstei, aceia de vor și greși, atunci mai puțin se vor certa, măcar că sint ei des-toinici să înșale pre toți cu lucrurile lor.

[Zac. 2]. Cei fără de vârstă, aceia mai puțin se vor certa la tóte păcatele céle trupești; și acesta să socotește când le lipséște puțină vréme să vie la măsura vârstei : ce se zice, să le vie mintea în cap. că de le va lipsi vréme multă până a veni la măsura vârstei, atunci nu se vor certa nici cum. Au fost óre-unde un cocon, carele mainte până a se împlea 9 ani, el îngrecă pre doica carea'l apleca, și de acesta nu iaste a se mira, că mulți coconi sau aflat de micșori atâta de tari la fire, cât au putut lucra ca și cei mari bărbați, cum mărturiséște de acest lucru și sfântul Ieronim, scriind la o istorie, cătră un preot de l'au chemat Vitalie : cum au fost Solomon de unsprezece ani, când au născut pre fiu-său pre Rovoam ; și pentru Ahav zice : cum și acela de 12 ani au fost când au născut pre fiu-său Ezechia ; iară drept aceea această Pravila iaste deplină și adevărată, cum cei mai mici și fără de vârstă se certy mai puțin la tóte păcatele și greșalele trupești, și de se vor împreuna cu o ovreică, sau cu alt copil parte bărbătescă, sau cu vre o rudă carea se chiamă mestecare de sânge.

[Zac. 3]. Încă și la greșalele céle mari, ce se zice la ucidera mai puțin se certy cea ce nu sint încă de măsura vârstei.

[Zac. 4]. Cei fără de vârstă de vor face

banî răi calpuzanî, aceia nu se vor certa cu toate certările după cum învătă Pravila : ci numai după voia judecătorului, însă nu cu moarte.

[Zac. 5]. Lauciderea carea fac coconii adinseşi jucând, atunce iaă o certare forte micşoră, cum au fost acei doi coconi, caril jucându-se cu jucăreile lor, s'au mîniat unul pre altul, şi l'au lovit cu cuţitaşul cel de condee şi l'au junghiat de l'au omorît, şi pentru certarea l'au isgonit de într'acel sat de unde au fost făcut moarte, cu învăţătura ca acia să nu se mai întorcă la acel loc, până nu va face pace cu părinţi coconului celui ucis.

[Zac. 6]. Cel nu de vîrstă, şi la furţişag, aceia mai puţin se vor certa, de ar fura şi de înăuntru de în beserică.

[Zac. 7]. De va fi neştine nu de vîrstă, şi de va face vre-o greşală, şi pentru căci va fi mic de vîrstă se va certa puţin, iară el de vreme ce nu va fi de vîrstă, va face iarăşi aceea greşală : atunci se va certa mai mult de cât cea de întâi, iară tot nu cu moarte, măcar de ar şi certa Pravila pentru aceea greşală cu moarte.

[Zac. 8]. Ori care fără de vîrstă va face vre-o greşală şi de nu'l vor piri la judecător până se va face mai mare : atunce judecătorul nu'l va certa după vîrsta ce va fi avînd atunce, ci după vîrstă ce va fi avut atunce când au făcut greşala.

[Zac. 8]. De ar vrea de n'ar vrea, judecătorul tot iaste dator să micşoreze certarea celui mic, când va greşi, să o micşoreze după voia lui, pentru căci că toate judecăţile feresc acest lucru, ce se zice micşorarea certării.

Aicea scriem să ştiţi cum se micşorează certarea celui ce nu' de vîrstă.

Glava 357. [Zac. 1]. De vreme ce cel fără de vîrstă carele face greşală, de va fi de opt-spre-zece ani mergînd, atunce să'l bage în fiară şi în temniţă, până în căta-va sêmă de vreme, iară de va fi de 14 ani, atunce pentru greşala ce va face se cîrtă ca şi hîrbaşii cei mari, ce se zice cu moarte, cum e întâi furţişagul, sau sodomia, atunce'l va bate pre în tot tirgul, şi'l va închide în temniţă cu obedc în picior; iar de va fi mai sus de 14 ani, şi nu va ajunge până la 25, şi greşala ce va face iaste de cap : atunci iarăşi se va bate pre în târg şi'l vor trimite la ocnă.

[Zac. 2]. Cel ce nu e de vîrstă, de se va găsi că iaste eretic, sau de se-ar prileji să'şi ucigă pre tată-său, sau pre mumă-sa : atunce nu va putea scăpa cu vîrstă, ci se va certa ca şi un mare, cum a fost tinărul cela ce otrăvi pre tată-său de vreme ce nu era încă nice de 18 ani, şi'l tăiară capul, în cetatea

Rimului ; ca şi în vrîmea lui Matheiu Voevodul ţării Muntenestî, când taiase capul tătăne-său un copil în cetatea Bucureştilor.

Aicea scriem pentru a patra vină, pentru carea micşorează judecătorul certarea celui vinovat.

Glava 358. [Zac. 1]. A patra vină carea îndemnă pre judecător să micşoreze certarea celui vinovat de cum i se cade iaste : beţia, de vreme ce dă învăţătura Pravila de zice, cum totă greşala de ar fi cum ar fi de mare, şi de se va face la vrîmea de beţie, acela nu se va certa deplin după cum spune Pravila, iară aşa numai după voia judecătorului.

[Zac. 2]. Omul beat de ar greşi tocma şi spre chipul Domnului ţării : iară aşa tot se va certa mai puţin.

[Zac. 3]. Omul cel beat, de ar înjuia, de ar huli, de ar face şi jurămint mincinos, şi de ar strica şi pacea ce va fi făcut cu vrăjmaşul lui, acela de pururea şovăiaşte şi scapă şi se cîrtă, tot mai puţin după voia judecătorului, şi mai vîrtos vinul ce va fi băut văzindu'l limpede şi frumos la faţă, şi môle şi dulce la gustare, de ar fi şi înţelept neştine tot să înşală că'i pare că nu se va îmbăta.

[Zac. 4]. Când se va îmbăta neştine cu înşelăciune, mai vîrtos când va meşteşugui cine-va să'l îmbete : atunci ori ce va greşi nu numai va şovăi pentru să scape, ci încă nu se va certa nici cât de puţin.

[Zac. 5]. Mai puţin se va certa omul cel beat când va fi prea omorît de beţie, decât când ar fi numai în vrîme, că atunci se chiamă că nu ştie nemica ce face, iară când se va cunoşte că nu e prea beat şi de va greşi : atunce se va certa mai mult, iară tot nu cum ar fi tréz.

[Zac. 6]. Bétul carele va face vre-o greşală şi'şi va cunoşte lucrul că de toate orile când să îmbată iaste rău la beţie, şi să cîrtă şi se sfădeşte cu toţi, acela să se cîrte deplin ca şi cum ar fi greşit în trezvie, şi după cum spune Pravilele şi după greşală ce va face, pentru că se cade cine 'şi cunoşte firea că iaste zglobov la beţie, acela să nu'şi bea vin nice cum, sau să bea puţin să nu se îmbete.

[Zac. 7]. Cela ce se va îmbăta într'adins, ca să pótă şovăi la greşala ce va greşi, ca pentru să se cîrte mai puţin : acela nice odată nu va scăpa, ci se va certa deplin.

[Zac. 8]. Celuia ce'i părea bine după beţie, căci au făcut vre-o greşală, îmbătându-se iarăşi şi lăudându-se zicînd : bine am făcut de am făcut aşa : acela nu se va certa puţin, ci tocma şi deplin după cumva fi scriind Pravila.

[Zac. 9]. Cela ce va zice judecătorului, că

am fost beat când am făcut această greșală, atunci judecătorul nu'l va crede, drept aceea trebuie să arate mărturiilor, care mărturiile să mărturisescă cum 'l-au văzut bând într-acea zi, și cum au fost bând și au fost făcând toate nebuniile beției, și alte semne ca de om beat.

Aicea scriem pentru a cincea vină, pentru carea micșorează judecătorul certarea.

Glava 359. [Zac. 1]. A cincea vină, pentru carea se îndemnă judecătorul a mai micșora certarea celui vinovat, iaste această: adecă când nu e omul cu totă mintea, ce se zice eșit de în fire și nebun, de vreme ce învață și Pravila omul ce va fi de'n afară de minle, acela măcar ce greșală ar face nu se va certa.

[Zac. 2]. Nebunul și cel de'n afară de minle, acela de se va înțelepți când-va, atunce nu se va certa pentru greșalele ce au făcut la nebunia lui.

[Zac. 3]. Cel ce iaste când și când nebun, iar nu în toate zilele, cum se-ar zice, patru luni este nebun și cinci șase luni iaste înțelept. acela feliiu de va face vre-o greșală în vremea nebuniei lui, atunci nu se va certa, iară de va greși la vremea carea iaste înțelept, atunce se va certa tocma după cum scrie Pravila ca și fie-cine; iară de va fi lucrul împărechiat ore nebun au fost au băcând au făcut acea greșală: atunce stă acesta lucru în mintea judecăto-rului, să cunoscă despre lucrurile ce vor fi fost pre împrejurul acei greșale.

[Zac 4]. Cella ce va fi cu minle, și va face vre o greșală, și pentru aceea greșală se va pări la judecător, și grăind mărturiile, iară el într'acel ceas va nebuni, atunce judecătorul 'l va certa cu banii sau cu dobitoc; iară de va nebuni el decât va isprăvi judecătorul pira, și va vrea să'l dea și vre o certare pe trup: atunce de vreme ce pre nebun nu'l pot certa trupeste, atunce le va schimba certarea lui pre banii, și acesta se va face când nu va mai fi nici o nădejde de a se mai înțeleptirea cel nebun; iară de va fi nădejde să se înțeleptescă: atunce judecătorul 'l va pune la pază, până se va înțelepți să'l certe. Nebunul de ar ucide și pre lată-său, tot nu se va certa nice cum.

Aicea arătăm semnele nebunului.

Glava 360. [Zac. 1]. Cella ce se va face și se va arăta cum iaste nebun, pentru să scape de certare, iară el nu iaste adevărat nebun. acela se va certa deplin după Pravila. iară pentru să'l cunoscă judecătorul au dora se face. au adevărat iaste nebun, atunce trebuie să'l întrebe judecătorul multe întrebări și în multe feluri, și cu multe meșteșuguri,

și să întrebe și pe vracii, cari foarte lesne 'l vor cunoște de va fi nebun adevărat.

[Zac. 2]. Cella ce va sfătui pre cel nebun să facă vre o greșală, sau să'l ajute. cum se-ar zice să'l dea sabie golă. arătându'l pe ciue-va să'l ucigă. nu va putea șovăi acela căce a fost el nebun și au făcut greșala, să nu se certe după Pravila cella ce va fi sfătuit.

[Zac. 3]. Cel nebun măcar că nu se va certa la nebunia lui de va face vre o greșală, iară așa tot nu se cade să'l slobozescă de tot să îmble pe drumuri slobod: ce sa aibă pază să fie pre lângă oamenii lui până se va înțelepți.

Aicea scriem pentru a șasea vină pentru carea micșorează judecătorul certarea celui vinovat.

Glava 361. [Zac. 1]. A șasea vină carea îndemnă pre judecător să mai micșoreze certarea celui vinovat, de cum învață pravila: iaste obiceiul locului, după care obiceiul cine va greși nu se va certa nice cum, cum dau învățătură toți dascalii, tocmindu-se toți într'un cuvint.

[Zac. 2]. Când va fi un lucru cu cale să se certe carele 'l va face, iară acel lucru de vreme ce va fi obiceiul locului să se facă: atunce acela ce 'l va face nu se va certa nice cum.

[Zac. 3]. Judecătorul judecă câte o dată și împotriva Pravilei pentru acest obicei al locului, și de multe ori face și cum 'l iaste voia lui.

[Zac 4]. Lucrurile carele se fac după cum iaste obiceiul locului. măcar de ar și fi împotriva firei și a pravilei. iară drept ceea tot nu va certa judecătorul pre ceea ce fac acel obicei, măcar că aicea 'l ceară Beserica iară la vtoroe prișestvie, va certa Dumnezeu cu munca de vec, pre câți o vor face împotriva Dumnezeștilor Pravile lucrurile fără lege.

Aicea scriem pentru a șaptea vină, pentru carea micșorează judecătorul certarea.

Glava 362. [Zac. 1]. A șaptea vină carea înmicșorează certarea celui vinovat: iaste mulțimea de oameni, unde se pornesc cu toți să facă vre o răutate. atunce judecătorul nu pôte să alăgă cine au făcut răutatea, după aceea iară nu pôte pre toți să'l certe pentru unul, și pentru căci că acele soții multe, iale se fac în două feluri, drept aceea trebuie să știm cum unele ori sint împreunăți mulți și fac toți o greșală, și iarăși altă dată sint mulți împreunăți într'una și numai unul de într'înși face o greșală, într'acea nimenileă nici de în soțiile lui n'au înțeles, nice l'au văzut, nice judecătorul pôte să'l cunoscă, și în-

tr'acéstă faptă sint dóo pravile : și întâia pravilă iaste această :

[Zac. 2]. Când sint niște ómenî mulți strînși la un loc, și fac vre o greșală, atunce drept acea greșală se îndemná judecătorul să mai micșoreze certarea după cum scrie Pravila, iară mai vârtos greșala ce vor fi făcut acel mulți se certă după Pravilă cu mórte atunce, așjiderea se îndemná judecătorul să mai micșoreze certarea pentru să nu omóră pre mulți numai pentru o greșală.

[Zac. 3]. Când se va prileji în mijlocul a mulți, de vor fi unii de într'ânșii mai capete cum s'ar zice ispravnic, atunci la unii ca aceea nu va micșora judecătorul certarea acei greșale pentru cel mulți, pentru că ce că fie la ce greșală, ceia ce sint capete după pravile se certă depurarea deplin, numai ce înmicșorează certarea celora ce s'ant toți într'un chip de vinovați; și nice unul de într'ânșii nu iaste mare sați mic.

[Zac. 4]. Adoa pravilă zice : când se va tâmpla de între niște ómenî mulți să greșască unul de într'ânșii, și atunce nice aceea nice judecătorul póte să știe carele au făcut greșala : atunci pre toți să'i slobozescă de totă certarea trupescă, și se vor certa numai cu hanî. cum s'ar zice, depre o ferestră a unei case unde au fost strânși niște ómenî mulți, de acolo s'au aruncat o piatră s'au ucis pre un om ce au fost trecând pre uliță. iară aceia ce s'ant în casă ei nu știu cine să fie aruncat acea piatră, de care lucru nu póte să fie într'alt chip, ci unul de într'ânșii au aruncat piatra, și el nu va spune : atunci să fie slobozi, și numai cu hanî să se certe.

[Zac. 5]. Când vor fi într'o casă niște ómenî mulți lăcuitori, și se va găsi între dânșii unul ucis, și vor arăta sémnele cum să'l fie ucis unul de într'ânșii iară nu mulți, de vréme ce se va afla că are numai o rană iară nu mai multe. și nu se știe carele de între dânșii să fie făcut acea ucidere : atunci vor fi toți slobozi de certarea uciderei. numai ce se vor certa după voia judecătorului și nu se va certa nici unul cu mórte. Așjiderea iară de ar avea cât de multe rane cel ucis, măcar de ar fi atăta de multe, pre cât ómenî vor fi într'acea casă, și să nu știe niminilea cine să i le fi făcut aceluî ucis : atunce toți vor fi slobozi de mórte. numai ce se vor certa după voia judecătorului

[Zac. 6]. Când se va prileji să aibă price niște ómenî și vor sări toți cu arme asupra unuia și'l vor ucide cu multe rane, iară să nu fie nici aicea lucru de față, óre cine l'au rănit, și cine nu l'au lovit ? atunce toți se vor certa după voia judecătorului; iară de se va cunoște cari l'au rănit, și cari nu l'au ucis, atunci ucigătorii se vor omori, iară ceialalți ce le-au fost ajutor. atunce se vor certa

după voia judecătorului, iară de nu le vor fi ajutat, ci numai fiind acelea de față vor fi sărit și ei cu armele : atunci aceia nu se vor certa.

[Zac. 7]. Niște ómenî mulți de vor ucide pe vre unul cu rane de mórte, carele una de într'însele singură putea să'l omóră, iară la judecător să nu se póta adevăra carele l'au omorît : atunce pentru căci sint mulți, nu se va omori nici unul, iară așa se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 8]. Când vor ucide mulți pre unul cu rane nu de mórte, care lucru una de într'acelea nu l'ar fi putut omori. ci tóte împreună l'au omorît, și judecătorul nu știe carele'i va fi făcut rana cea de mórte, numai ce se adeverează lucrul, cum l'au ucis toți împreună, atunce pentru mărimea se va certa toți după voia judecătorului.

[Zac. 9]. Cel ucis de mulți de va avea și rane multe, și deîntr'acelea când unele sint de mórte, iară altele nu sint de mórte, și să nu póta judecătorul să adevereze cine l'au făcut mórtea, atunci pentru mărimea, toți se vor certa după voia judecătorului, iară de va cunoște judecătorul pre ceia ce au făcut ranele céle de mórte, atunce'i va certa ca pe niște ucigători : iar ceta ce n'au făcut rane de mórte, pre aceia i va certa judecătorul după cum va fi voia lui.

[Zac. 10]. Mai marele care va fi cap între multe soții, și de va fi făcut rană de mórte celui ucis : iară ceia-lalți soții să'l fie vătămat cu rane nu de mórte : atunce cel mai mare se va certa ca un ucigător cu mórte, iară ceia-lalți după voia judecătorului și după rane care le vor fi făcut fie-carele, însă și atunce se cade fórte să cerceteze judecătorul pre amăruntul, în ce parte de trup au rănit fieș-carele de dânșii, pentru că măcar de n'ar fi făcut toți rane de mórte, alegănă fără de cel mai mare, iară așa drept aceia mai mult se va certa ceta ce'l va fi lovit în piept, de cât ceta ce'l va fi lovit într'un deget. și mai mult se va certa ceta ce au făcut rana de l'au scos sufletul, de cât ceia-lalți, deci ori căți vor fi făcut rane de mórte aceia tot'i se vor omori, iară ceia-lalți să se certe după voia judecătorului.

[Zac. 11]. Când se va ucide neștine de mulți și judecătorul nu va ști carele de într'acel mulți l'au ucis : atunce toți se vor certa cu hanî, sau i vor scóte de în moșie. sau i vor duce la ocnă.

[Zac. 12]. Póte judecătorul să muncescă pe acela sau pre aceia ce vor avea niscare sémne ca acele cum să fie ucis aceia pre cel mort. măcar de ar fi înomît și pre alții pre mulți într'acea ucidere. Așjiderea de va arunca neștine vre o piatră de în vre o casă unde vor fi ómenî mulți, și va ucide pre cine-va, atunce iară nu i va munci pre toți judecătorul, nice

va putea să'î muncescă pentru să știe carele iaste de întru toți'i cela ce au aruncat piatra, iară de va fi carea cumva de într'acești mulți de se vor găsi vre unii să albă niscare semn, cum aceea să fie aruncat piatra : atunci pre acela sau pre aceia numai ce va munci judecătorul, să spue cum va fi cu dreptul.

Pentru a opta vină pentru carea micșorează judecătorul certarea.

Glava 363. [Zac 1]. A opta vină pentru carea se îndemnă judecătorul să micșoreze certarea celui vinovat, la greșala ce au făcut : iaste ascultarea carea va face neștine spre Domnul țării, sau spre stăpânul carele i va sluji, și cum zice cartea cea veche la vtorii Zacon la 17 capete : cela ce nu se va pleca, ce se zice ce nu va asculta de judecătorul carele au ales Domnezeu, acela cu morțe voiți să moră. Măcar că acest cuvânt al scripturii cei vechi zice așa, iară așa se socotește pentru învățătura judecătorului celui ce judecă pre lege și pre Dumnezeieștile Pravile, și pe Pravilele cele ce sunt după fire, pentru că cine nu se va pleca sup'ă țaria învățaturii legii și judecătorului : acela nu se va certa cu morțe pe dreptate și după Pravilă.

[Zac. 2]. Cade-se să asculte și să se plăce Boiarenului și mai marelui nărodului, însă când vor da învățatură spre lucrurile carele vor fi mărturisite de Pravilele cele împărătești sau de obiceiul locului, sau de singură firea omenescă, care lucru să înțelegă când va înbla neștine pre aceia ascultare, atunci puțină vătămare va face spre aproapele lui, iară de vreme ce cu această ascultare ce va face neștine spre mai marele său, ce se zice spre Domnul său, îmblând de tote pre voia lui, de va greși și va vătăma foarte mult pe aproapele fieși-cui : atunci nu se cade ascultătorul să ție această ascultare.

[Zac. 3]. Cela ce va ucide pre cine-va, fiind trimis de Boiarenul Săborului, ce se zice de cel mai mare al glotelor, atunci poate șovăi să nu se certe după cum scrie Pravila, care lucru să înțelege într'acest chip : Cândul va trimite cel mai mare, și 'l va îngrozi de 'l va zice că de nu va omori el pre acela, atunci judecătorul va omori pre dînsul, și mai vartos mai marelui glotelor, de va fi deprins a omori pre unii caaceia cari nu'l vor asculta; iară de vreme ce nu'l va îngrozi mai marele glotelor, și să nu'î zică așa că de nu'l va omori atunci va muri el în locul lui, și încă când nu va fi învățat a omori pre ceia ce nu'l ascultă : atunci cela ce va face uciderea nu va putea șovăi să zică că l'au mănăat mai marele lui, ci se va certa după cum scrie Pravila.

[Zac. 4]. Rugămintea Domnilor iaste ca și când ar îngrozi pre neștine.

[Zac. 5]. Ori care muiare de frică și de silă cei va face Domnul, de se va pleca și va face pre voia lui : aceia nu se va certa nici cum.

[Zac. 6]. Un judecător de la unț igr, ce se zice un diregător, nu iaste dator să asculte pre Domnul țării să muncescă, sau să spânzure pre neștine, cunoscând el că nu e vinovat, și iaste lucru cu asupră aceia muncă sau aceea morțe, ce mai bine'î iaste lui să-și lase scaunul cel de judecător ce ține, de cât să se plăce învățaturii Domnu-său cea cu asupră; iară de nu se va îndura să facă părăsire scaunului său, atunci trebuie să scrie să dea știrea Domnu-său de aceia tocmelă ce 'l-au poruncit, cum iaste lucru cu năpate, și să socotească să mai cerceteze, și după aceia să aștepte răspuns ; iară judecătorul de va răspunde și al doilea rând, și de va zice de nu veră asculta, tu știi, sau să facă cum îți dai învățatură și să nu mai cerci alt lucru sau altă vină, sau de va zice si într'alt chip, citi'tam scrisore ce ne-ai trimis și am înțeles de tot, iară drept aceia să facă cum ți-am dat învățatură, iară într'alt chip să nu fie : atunci de va asculta de învățatura mai marelui său, va putea șovăi și nu se va certa după Pravile pentru greșala ce va fi făcut pentru ascultare.

[Zac. 7]. Când va zice judecătorul, cutare lucru l'am făcut, pentru că 'm'au dat învățatură Domnul mieu, carele iaste mai mare pre o țară, atunci nu'î vom crede acest cuvânt, numai ce trebuie să arate acea învățatură a celui Domn, au cu mărturie au cu scrisore de mâna Domnului țării.

[Zac 8]. Un judecător ce va isprăvi și va împle legea altui judecător al altii eparchii, atunci nu se va certa nice iaste dator acela să cerceteze tocmela aceia să vază dreptă e au cu asupră, fără numai de se va pune improprie cel vinovat de va zice, cum această lege nu e bună de nimica, de vreme ce se-au făcut de un judecător striin, și cum nu i se-au căzut să legiuiască el greșală ca acesta, cum se ar zice județul Brașovului căce n'au putut prinde pre un vinovat la mâinile lui, au făcut lege să fie isgonit de în tote cetățile câte sînt sup'ă ținutului Craiului unguresc, și așa au isprăvit cum de va încăpea în mâinile vre unui scaun Crăesc, atunci să aibă a'î tăia capul, și așa au dat știre pre la tote cetățile țării Ungurești, iară vinovatul se-au prilejit de se-au prins la mâna județului dela Sibiid, deacia având județul la mâna lui isprava celui județ de la Brașov, cum ori unde 'l vor prinde să'î taie capul, acum poate într'acel ceas fără nice de o certare ce pre judecata celui să'î taie capul, iară de va fi judecata celui și strimbă, atunci acela ce 'l-au tăiat capul nu se va certa nice

cum fără numa! când va zice vinova!ul ace-
lui jude! de la Sibiu, ce treb! a ne-jude!ul
de la Braşov cu mine, sau ce puternic e el
asupra mea să-mi taie capul? de vr!me ce
eu nu sînt ungu, ci sînt n!m! şi omul cela
ce l'am ucis iaste de în !ara Nem!scă, şi
l'am ucis la Ispania, deci ce treb! a ne-jude-
!ul de la Braşov cu greşalele ce se fac în
!ara Nem!scă? deci atunci acel jude! 'l va
!inea la închis!re, şi va scrie la Craiul un-
guresc ce vor putea alege pentru acest lu-
cru, şi dup! cum va veni r!spuns de acolo
aşa va ispr!vi.

[Zac 9]. Patriarhul de va scrie la vre un
posluşnic al lui, şi de'l va zice să facă cu-
tare lucru iar! de nu ve! face de greu te afo-
risesc şi acel lucru cel zice se fac! iaste cu
n!paste şi cu asupr!l! : atunce acel posluş-
nic nu iaste dator să asculte pre Patriarhul,
nice aforisania lui, iar! aşa se cade să'l dea
ş!tire cu scris!re cum iaste n!paste, şi cum
se face asupr!l! pre învă!ătura ce l-au dat,
şi dup! ac!oa să aş!tepte r!spuns.

[Zac. 10]. Judec!torii cel mirenesc se
cade să ispitesc! şi să savr!sc! o lege ce
va fi legiuit judec!torii Biseric!i. de i va pa-
rea c!au legiuit drept : însă p!te şi acela ju-
de-c!torii mirenesc să cercet!ze tocm!la cu
m!rturii. să p!t! c!u! !ste legea ce-au legiuit,
de p!te fi să'l fac! sf!rşit, ce să zice certare,
a! cu m!rte au într!alt chip, fără numa! de
va fi tocm!l! pentru eresuri, pentru c!a atunce
judec!torii cel mirenesc, nu mai cercet!z!z!
nemica : ci atunce ş! or! ce fel de eretic i
vor da de la judec!torii Be-eric! de'l va o-
mori fără de nimica alt! îng!duin!ă, şi fără
nice de o întrebare cum au fost tocm!la

[Zac 11] Omenii cel Domeş!i, ce se zice
armaş!i şi arm!şeni şi al!ii c!a dinş!i când
vor muici, când vor sp!nzura, sau vor tăia
capul cuiva, şi altele ce vor face cu învă!ătura
Domnului !ării, atunce de ar fi învă!ătura
Domnului la ar!tare de fa!ă să vaz! to!i c!a
iaste cu asupr!l! , şi cu mare n!paste, aceia
nice odat! nu se vor certa nice cum nice
drept un lucru.

[Zac 12] Plugarii şi al!i lucr!tori de vor
ara în p!mînt striin, sau de vor cul!ge în vie
cu învă!ătura cuiva, când le va fi zis c!a iaste
a lua : atunci nu se vor certa nice cum, fără
numa! atunce când vor ş!i lucr!tori c!a nu
iaste a celuiia ce l-au pus să lucreze acoloa
acel p!mînt, sau alt ce va fi, sau fără numa!
când l ar pune să se cere încă fiind crud sau
s! s!ng! alte p!me într!ăst chip, sau
când le ar zice să mute vre un hotar de în lo-
cul lui, sau unde'l vor pune să lucreze şi'l
vor p!zi cu !meni cu arme, sau când le vor
zice să lucreze n!ptea, ce se zice să fure :
pentru căce c!a atunce depurarea se vor certa
şi nu vor putea ş!voi.

[Zac. 13]. Feciorul carele va face vre o
greş!l! pre învă!ătura t!t!ne-s!u, sau a m!-
ne-sa, sau muiarea pre învă!ătura b!rbatului
ei, sau robul pre învă!ătura st!p!nu-s!u :
aceia nu se vor certa nice cum de va fi gre-
şala micşor!z!, iar! de va fi greşala mare :
atunce se vor certa, însă nu deplin cum scrie
Pravila, ce dup! voia judec!torului.

*Aicea scriem pentru a noua vin! de în carea
micşor!z! judec!torii certarea şi ped!psa
celui vinovat.*

Glava 364. [Zac. 1]. A noa vin! pentru
carea se îndemn! judec!torii să mai mic-
şor!ze certari! celui vinovat, de cum c!rt!z!
Pravilele : iaste neputin!a şi sl!biciunea firei,
pentru carea mai pu!in se vor certa muerile,
dec!t b!rba!i la greşalele ce vor face.

[Zac. 2]. Muiarea se va certa mai pu!in de
c!t b!rbatul, când în casa ei se vor face
ban! r!i calpuzani. sau când va cump!ra
ceva vre un lucru eftin c!a să'l vin!z! mai
scump, sau când va sparge Cartea Domn!-
sc! , şi înc! şi de se va mesteca în tocm!la
ereticiiilor, sau la jur!mint mincinos, iar când
va greşi la lucruri, carele se fac împotriva
Dumnezeu!i Pravile, şi a Pravili! firii ome-
neş!i : atunci nu se va certa muiarea mai
pu!in, ce tocm! ca şi b!rbatul.

[Zac. 3]. !ăranul cel gros, acela p!te ş!-
vai să nu se c!rte, mai ales când va fi m!r-
turie cuiva, şi de va gr!i cuvinte fără de is-
prav! fără cale, de se va cun!ste lucrul c!a
gr!iaşte de prosiimea lui, iar! de va gr!i de
înv!ătura lui cea rea : atunce se va certa
tocm! ca şi al!i, aş!jderea şi la alte la t!te
gresalele ce va face !ăranul cel gros, de va
face de grosimea lui, atunce mai pu!in se va
certa, iar! de va face de în r!t!tatea şi felul
lui cel r!u : atunce se va certa tocm! ca şi
alal!i, şi ac!sta iaste în put!rea judec!torului
s!l judece, de va fi de grosimea lui sau de
nu va fi, fără numa! de va fi greşala spre Du-
mnezeiasca Pravil!, sau spre Pravila cea de
fire, căce c!a atunce grosimea lui nemica nu'l
va folosi nice va ş!voi să scape de certare.

*Pentru a z!cea vin!, pentru carea judec!torii
îmicşor!z! certarea şi ped!psa*

Glava 365. [Zac. 1]. A z!cea vin! carea
îndemn! pre judec!tor să mai micşor!ze cer-
tarea vinovatului : iaste somnul, de vr!me ce
mul!i s!au g!sit de au făcut multe şi minunate
lucruri în somn, iar! deca se deştepta atunce
nu !inea minte nemica ce au făcut ; cum au
fost odat! unul de-au fost dormind la Be-
serica lui Sveti Venedict la !ara frîncesc!, şi au
fost eşi! de în Beseric! adormit de au îmblat
doao mile de loc, şi acolo au g!sit pre un
copil şi l'au ucis de au murit, neavînd nice
un lucru cu d!nsul. nice l'au ş!tiut nice l'au

cunoscut, și iarăși așa adormit s'au întors și s'au dus de au intrat în beserică, iară dimineața n'au știut nemica eșitaș afară au n'au eșit. Altă dată iarăși au fost într'un oraș ce s'au chemat Pizan, unul de aceia carele de multe ori eșia noptea de în casă și cu arme, și încungiura tîrgul tot cîntînd, și iarăși dormind se întorcea de mergea acasă și nu se mai deștepta, și de multe ori prietenii lui decă'l găsia îmblînd pe drum ei 'l deștepta și 'l întorcea deștept la casa lui de în carea eșise dormind, sau cum au fost o muiare, carea se scula noptea de și frămînta pâinea, și o punea de o învîlia și o gată de tot numai să o bage în cuptor, și iarăși adormită, se ducea de să culca în patuși, iară dimineața nu știa cine 'l-au grijit așa pâinea, și așa depururea 'l părea că 'l fac aceștia vecinile ei, ca să riză cu dînsa : și alții mulți s'au aflat ca aceștia, deci pentru aceia s'au făcut aceste prăvile.

[Zac. 2]. Acest fel de ômeni, dormind în somn, de vor bate sau vor rîni, sau vor ucidă pre cineva, aceia nu se vor certa după Prăvilă, ce după voia judecătorului, de vreme ce și somnul se închipuiaște cu mörtea; iară afară de aceștia se cade să aibă judecătorul milă la greșalele carele sunt de în fire.

[Zac. 3]. Un om cu făméia lui dormind într'un așternut, de vor impresuraș coconul între ei și 'l vor omorî : atunce acesta lucru nu se va chema că 'l făcut ei de mîntea lor cea rea, ci le-au fost greșală, de vreme ce si judecătorul depururea crêde, cum părinții mai bine 'și păzesc feciorii, de cît singuri pre sine, sau muma nu se va chema să 'și pôtă uita pre fiiu-său, fiindu' de în măruntaele ei, drept aceia nu se vor certa după prăvilă ca niște ucigători : iară pentru nesocotința lor, atunce se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 4]. Cea ce va greși dormind, acela se va certa după Prăvilă, însă cînd se va face că dörme, iară el adevărat va fi deșteptat.

[Zac. 5]. Cea ce va greși dormind, și decă se va deștepta nu se va căi ce-au făcut, ci încă va zice bine am făcut de am făcut așa în somn : zicea se va certa după Prăvilă și nu va putea să șovăiască.

[Zac. 6]. Cînd va dormi neștine, și de va merge să facă vre o răutate, sau de va vătămă pre cine-va, atunce pôte celalalt să 'l ucigă, ca să scape dinaintea lui cu viață, și nu se va certa, care lucru se socotește cînd nu va putea într'alt chip să scape de în mîinile lui, ce numai ce 'l caută să 'l ucigă.

Aicea scriem pentru a unsprezecea vină carea va micșora judecătorul pedepșa și certarea

Glava 366. [Zac. 1]. A un-sprezecea vină carea mai micșorăză judecătorul certarea și pedepșa celui vinovat, iaste dragostea, de vreme ce dragostea se închipuiaște cu beția,

asjiderea și cu nebunia, iară așa mai vartos iaste și mai rea chinuire de cît acelea de cît tôte : drept aceia s'au făcut această Prăvilă.

[Zac. 2]. Cea ce va face vre o greșală fiind îndemnat de dragoste : acela mai puțin se va certa de cum spune Prăvila.

[Zac. 3]. Cea ce va fi biruit de dragoste, și de va tîmpina vre o fată mergînd pe drum, și o va sîruta : acela nu se va certa nice cum, cum au făcut un muncitor de la Athina, pre carele 'l chiăma Opisistratos, carele au zis mueri'și cînd 'l îndemna să nu fie într'alt chip. ci să omoră pre cea ce-au sîrutat pre o fată feciuriță a lor mergînd pe drum, iară el 'l zise acest cuvînt, de vreme ce pre cea ce ne iubesc și ne sîrută, tu zici să 'l omorim, dară încă ce învățătură veră da să facem celor ce nu ne vor și ne vor fi cu vrăjmășie ?

[Zac. 4]. Ori care muiare pentru multă dragoste ce va avea cîtră ibovnicul ei, de va priimi în casa ei furțișagul ce va fi el furat : aceia mai puțin se va certa de cum iaste scris la Prăvilă.

[Zac. 5]. Dragostea, précurvia și răpirea fetei, și alte greșale ca aceștia șovăesc, ce se zice. cînd ar pune scări la ferestri să se sue să intre la ibovnicu'și și altele ca aceștia.

Pentru a doasprezece vină, carea micșorăză judecătorul pedepșa și certarea.

Glava 367. [Zac. 1]. A doasprezecea vină carea îndemna pre judecător să micșorăze certarea celui vinovat, de cum scriu Prăvilele : iaste ruda cea alêsă, boeria, de vreme ce nice cei de rudă bună, nice boiarii, nice feciorii lor nu se vor certa cu Catargă, sau cu Ocna, ci pentru acelea se vor goni de în moșia lor cătă-va vreme, iară nu se nici spînzură în furci ca alți făcători de rău, nice se întepă : ci pentru acelea pentru tôte li se tae capetele, nice pre uliță pre în tîrg nu se pörtă unii ca aceia.

[Zac. 2]. Cînd cêrtă judecătorul, sau Prăvila pre cine-va cu banî : atunce tocma se cêrtă boiarenul ca și cel sîrac.

[Zac. 3]. Certarea cea trupescă carea dă Prăvila pentru greșale, de ar fi cît de micșoră aceaia certare decă se va da vre unu boiaren, aceia se chiamă prea mare, de cît cînd s'ar da fie-cuî de cei mai mici, și iarăși vine lucrul unul drept altul, cît ar fi de mică certarea carea va fi cu banî la vre un om de cești mai mic și proști, la aceia iaste mai mare de cît s'ar da la un boiaren, drept aceia Prăvila schimbă certarea cea trupescă cu banî, cînd iaste vre un boiaren, și acêstă cu certare de banî ; iară de iaste vre un om de jos și micșor și sîrac, atunce acela se va certa cu certare trupescă.

[Zac. 4]. La greșale ca acelea carele sînt la Prăvilă, mai mari se dau boiariilor de cît sîracilor, și mai mult se vor certa boiarii de

cât cei mai mici și mai săraci, cum s'ar zice, de să va afla vre un boiaren hiclén unui Domn, și hain țării, și de s'ar arăta într'acesta chip și unul de cei mai mici, atunce mai mult s'ar certa cel mai marc boiaren, de cât cel mai mic și om mai de jos; așijderea și omul cel mai de jos, de'l vor prinde la război vii atunce'l vor tăia capul, iar de vor prinde vre un boiaren atunce'l vor spinzura.

[Zac. 5]. Greșalele carele fac rușine boiarii boiariilor, atunce mai mult să cêrtă boiarii, de cât cei mai mici și omenii mai de jos, cum s'ar zice, la greșala votriei se va certa mai mult boiarenul de cât cel mai micșor.

[Zac. 6]. La greșalele ce învață Pravila să piarză în furci, cum e hainia, și hiclesugul, când hicléneste pre Domnul său, atunce se va spinzura și boiarenul ca și cel mai prost, iară așa furcile boiarenului să se facă mai nalte de cât ale celui mai mic.

[Zac. 7]. Când va mărturisi neștine minciun, sau va fi eretic, și când nu va asculta de Domnul său, și la lucrul cel ce vor sudui pre Împăratul său pre Domnul locului, atunce într'un chip se vor certa și boiarii și cel mai prost.

[Zac. 8]. Cei ce va face o greșală, nădăduindu-se că nu se va certa căci iaste boiaren, și de va fi scos cuvînt, să fie înțeles cine va cum să fie zis acest cuvînt, și cum să fie făcut această greșală cu acest gînd : atunce boiarenul se va certa într'o potrivă tocma cu cei mai săraci.

[Zac. 9]. Când se va cădea unui boiaren pentru greșală ce a făcut, să'l trimită la ocnă, sau să'l bată prin țarg, sau altă certare să pață, iară judecătorul ca pe un boiaren, atunce va certa cu banii, acesta se face o dată sau de două ori, iară a treia oră de vor mai prinde pre boiaren făcînd iarăși acea greșală, atunce se va certa tocma ca și cel om mic și mai prost.

[Zac. 10]. La certările celea ce dă Pravila după voia judecătorului, la acelea pôte judecătorul să mai împuțineze certarea boiarenului, iară acelea certări ce de față învață Légea și Pravila certarea cum va fi, la acelea nu pôte judecătorul să cêrte mai puțin pre boiaren de cât pre cel om mai mic și mai de jos.

[Zac. 11]. Pentru preacurvie, tocma într'o potrivă se cêrtă boiarenul ca și cel mai mic.

Pentru a treiasprezece vină, pentru carea micșoréză judecătorul pedépsa și certarea

Glava 368. [Zac. 1]. Judecătorul se îndemă să mai micșoreze certarea celui vinovat, pentru iscusirea și destoinicia lui, cum s'ar zice : de vréme ce neștine va ști vre un meștesug ca acela frumos și scump, și atât să'l știe de bine, cât să nu se afle altul asemenea

lui : atunce acela de va face vre o greșală, mai puțin se va certa; cum a fost odată un lăcătuș bun , carele pentru uciderea ce făcuse, nu l'a omorît, ce l'a isgonit de în locul lui și de în moșia lui, și iarăși la vréme de ôste l'a adus, acesta se face când se va arăta meștesugul lui de față de vor vedea toți, carele va fi tuturor de trebă, și greșala lui trebuie să fie așa : adică să nu fie hainit cum va moșia lui, sau să fie fost fâlhar de drum, pentru că atunce nici un meștesug nu'l va folosi.

[Zac. 2]. Când va fi făcut neștine un bine mare locului acela unde lăcuiaște, care bine să se pomenescă depunerea, dupăceia de se va prileji să facă vre o greșală : atunce judecătorul pentru acel bine ce se pomeneste, va certa'l mai puțin de cum se cade, fără numai când va fi acel bine ce a făcut locului, lucru puțin iară greșala lui va fi mare : atunce acel bine ce-a făcut nu'l va fi drept nimica.

[Zac. 3]. Binele ce va face neștine locului și moșiei lui, aș el aș moșii lui, acela'l va folosi ca să se cêrte mai puțin sau să nu se cêrte nice cum la greșale ce va fi făcut, și acesta pôte fi când va fi trecut vréme multă de când va fi făcut acel bine, până când aș făcut greșala pentru că de se va face acel bine în vrémea carea se va face și greșala : atunce acel bine nu'l va folosi nemica, ca și când nu s'ar fi fost, de ar fi cât de mare, ce se chiamă că va mai micșora ôre-ce, cum se-ar zice, ôre cine fură de la un boiaren o răclită cu banii, și găsește acolo înlăuntru niște cărți hiclène, carele le scria la niște vrăjmași să vie cu ôste să ia acel loc, și decă le-aș găsit le-a arătat Domnului celui loc, și se-aș grăbit de aș îndreptat și aș potolit cum aș știut acel lucru, acela adevărat mare bine aș făcut celui loc, iară așa nu l'aș făcut cu sfat bun și cu gînd bun, cum se cade să se facă binele, ci i-aș venit acest bine mare de în furțisagul lui, drept aceia ca un fur se va certa, iară mai marii celui loc vor face milostenie feciurilor lui, și pre dânsul încă 'l vor certa mai ușor ôrepe puțin lucru, pentru acel bine ce i se-aș nemerit.

Aicea scriem pentru a patra-sprezece vină, carea micșoréză judecătorul pedépsa și certarea.

Glava 369. [Zac. 1]. Schimbându'și neștine firea și viața cea rea ce-aș fost având și plecându-se către Dumnezeu, acéia îndemnă pre judecător de mai micșoréză certarea, de cum spune Pravila pentru greșala ce aș făcut : drept aceia se-aș făcut acestă Pravilă.

[Zac. 2]. Ovréul de va face o greșală, și dupăceia va veni spre credința creștinescă și se va boteza, acela sau nu se va certa nice cum, sau se va certa pentru acea greșală de cum învață Pravila, și acesta lucru stă cu to-

tu! în voia judecătorului, să'l cërte sa! sa! nu'l cërte, ver! mult ver! pu!in.

[Zac. 3]. Ovréiul carele se-a! botezat, de va fi luat ceva! c!t de pu!in! certare, pentru gre!al! ce a! gre!it !i sc!rn!v!l, iar! pentru darul botezului, t!te se vor cur!!i, !i va rem!nea cum ar fi n!scut a doa or! : !i atunci! p!te sa! fie !i preot f!r! nice o smint!l!.

[Zac. 4]. Ovréiul d!c! se va boteza, de ar fi f!cut c!te p!cate !i sc!rn!v!l, iar! pentru darul botezului, t!te se vor cur!!i, !i va rem!nea cum ar fi n!scut a doa or! : !i atunci! p!te sa! fie !i preot f!r! nice o smint!l!.

[Zac. 5]. T!te acestea vor fi, c!nd se va face !i cre!tinul c!lug!r.

Pentru a cincea-srpe-z!cea vin! , pentru carea mic!or!z! certarea judec!torul.

Glava 370. [Zac. 1]. Judec!torul s! !nd!mn! a mai mic!ora certarea celui vinovat, de cum spune Pravila, c!nd cel vinovat iaste surd sa! mut, de vr!me ce unul de aceia iaste ca !i un cocon mic!or, !i ca unul de cel f!r! minte nebon.

[Zac. 2]. Surdul !i mutul c!ndu'l va fi min-tea !ntreg! !i deplin!, !i va putea cu m!h!itul s! arate fie!te c!rui! fir!! !i voia lui : atunci! se va certa tocm! ca !i al!l!, iar al!l! dascal! zic; cum mutul s! se cërte mai pu!in, pentru c! m!rturia carea face mutul cu m!h!itul, aceia p!te sa! fie !i cu gre!al!, f!r! n!mai acel mut !i surd de va !ti scrie !i s! ci-t!sc!, pentru c! atunci! judec!toru'l va !ntreba cu scris!re, !i el va r!spunde iar! cu scris!re, !i atunci! p!te sa! !i munc!c! pentru s! spue !i sa! cërte dup! Pravil!.

Pentru a !asea-sprez!cea vin! , pentru carea mic!or!z! certarea judec!torul.

Glava 371. [Zac. 1]. C!nd va p!r! tat!l pre fiu-s!u cel trupesc la judec!tor, pentru vre o gre!al! ce va fi f!cut, atunci! i se va face mil! judec!torului, !i !i va mic!ora certarea ce i se-ar c!dea dup! gre!ala lui cum scrie Pravila. Feciorul carele ar fi fugit !i se-ar fi f!cut l!gea dup! vina lui unde'l vor g!si, acolo! s! !i fac! m!rte, iar! tat!-s!u de'l va prinde !i sa! dea judec!torului : atunci! judec!torul va mai mic!ora certarea lui, ce se zice nu'l va om!r! ce'l va certa !nt!r!t chip.

[Zac. 2]. De va fi feciorul fugit, pentru c! ce va fi gre!it !mpotriva !mp!r!!iei sa! a Domn!el, !i a! f!cut pagub! ca aceia !!r!l : pre acela de'l va prinde tat!-s!u !i de'l va trimite la judec!tor, atunci! mai pu!in! se va certa de la judec!tor dec!t de l!r prinde omul Domnesc.

[Zac. 3]. De vr!me ce !ar prinde ne!tine feciorul !i l!r duce de l!r da pre m!na judec!torului, nu c!dea d!r! iaste om bun, ci pentru c!ce s! t!me sa! nu'l cumva prinz! !men!l cel Domn!el : atunci! !nc! se va certa mai

pu!in de cum se cade !i de cum !nv!!! Pravilele pentru aceia gresal!.

[Zac. 4]. Cela ce !i va da feciorul lui pe m!na judec!torului, ca pe un vinovat, atunci! de ar fi tat!-s!u !i ovr!u!, tot mai pu!in se va certa.

[Zac. 5]. A!jderea !i feciorul, de va da pre tat!-s!u la judec!tor ca pe un vinovat, ca s! cërte dup! gre!al! : atunci! iar! mai pu!in se va certa.

[Zac. 6]. Muma de !i va da feciorul sa! fata la judec!tor, ca pe !i!te vinova! : pre aceia mai pu!in va certa judec!torul, iar! a!a nu'l va slobozi de tot.

[Zac. 7]. Ar!este t!te ce am zis, pentru darea tat!l! pre fecior!, !i feciorul pre tat!-s!u, iaste adev!rat! !i necl!tit!, dup! Pravilele !mp!r!te!i, !i dup! cum scri! to!l dascal!l, toc-m!ndu-se to!l !nt!r!un cu !int f!r! nice de o price, iar! carele a! fost mai prost !i mai mic nemica nu se-a! pus !mpotriva acelor! nice cu unele de c!te am zis, iar! drept aceia ac!st! dare de tat! pre fecior, sa! fecior pre tat! nu se-a! prilegit nice o dat! s! fie acesta lucru, s! dea tat! pre fecior, !i fecior pre tat!, p!n! la vr!mea unui dascal mare !i tocm!tor de Pravile, numele lui era : Far!nasc, carele a! str!ns t!te Pravilele c!le !mp!r!te!i !i !nc! se ispit! !i se nevoi cu !nv!!tur! ca aceia, s! cun!sc! care Pravile !i ob!ce! se socotesc la ob!stiaile Cre!t!ne!i !n t!t! lumea, acel dascal a! fost dup! Hristos 1598 de an!, iar! p!n! !nt!r!ac!st! vr!me nu se-a! prilejit nice o dat! vin! !i fapt! ca acesta s! se legiuiasc! la judec!tor, ce se zice tat!l sa! !i dea feciorul ca pe un vinovat la judec!tor, ce numai la Polonia, supt ob!stia Papei de Roma, acolo ce a! dat a!a un tat! pre fecioru!l, care fecior a! fost izgonit de !n mo!ia lui c!ce era gre!it !mp!r!!iei, iar! aicea nu se !ine !n s!m! Pravila cea de mi!ostivire, ca s! cërte mai pu!in pre fecior, c!ce l!a! dat tat!-s!u, ci l!a! certat cumplit, dup! Pravile, pentru c! gre!ala era sudalm! pre !mp!r!!ie, !i judec!!ile la gre!ale ca ac!stea nu deschid Pravila cea de mi!ostivire : ci numai Pravila cea de certare cumplit!, pentru ca s! nu cumva c!r! mil!, nice tat!, nice feciorul de la judec!!i, ce cum a! fost de ac!sta numai o dat! se-a! prilejit acest fel de judec!!i.

Pentru jur!m!ntul !i m!rturia str!mb! !i de cela ce va lua un lucru asupra! cu jur!m!nt.

Glava 372. [Marele Vasilie]. Carele se jur! str!mb de nevoie: sa! silit, acela an! 3 s! nu se cuminece, iar! de va face jur!m!nt str!mb !i f!r! de nevoie, an! 11 s! fie neprice!tuit.

[Postnicul] Iar! de va vrea s! m!n!nce sec !i dup! 9 c!s !i !n t!te zilele s! fac! me-

tanî 250, atunce numai un an să fie necuminecat.

[Grigorie Nisis]. Așijderea și mărturisitorul strîmb

Iară cine va jura strîmb, și va lua al cuiva ce va să fie al lui și'l va asupri : acela de va lua canon n'are nici o vindecare a se erta, [Căută de vezi forte bine, o Duhovnice, răspunsul Patriarchului], fără numai pînă nu va întorče să de acea asupră de unde a făcut jurămint strîmb și o a luat : atunce deca o va da se canonéște anî 3 se nu se cuminece, și să facă și post și metaniî și milostenie, ca să i se facă de dînsul Hristos Dumnezeu milă să'l iarte de jurămintul ce a jura strîmb, și se-a lăpădat de dînsul. Pentru că zice dumnezeescul Grigorie bogoslovul : cine va jura strîmb, acela de Dumnezeu se lăpădă.

Pentru clevetirea și țiitorul de mînie și ascultătorul la ferestră suu cînd s'optește unul cu altul el ascultă, și pentru vînzătorul suu părășul.

Glava 373. [Psalm. 100]. Clevetnicul un an să nu se cuminece, că grăiaște Dumnezeescul David : Pre cela ce clevetia pre vecinul suu pre acela goniam

Iară țiitorul de mînie, acela să se desparță de beserică 1 an, și să facă și metaniî câte 150 în zi.

[Ioan Patriarhul, ucenicul Marelui Vasile]. Iară ascultătorul la ferestră un an să nu se priceștiuască și metaniî câte 15 în zi :

Așijderea și cela ce vinde suu părăște pre altul, și acela un an să nu se priceștiuască, adevărat de se va ispovedi de voe, și va curma a nu mai face, iară de nu se va lăsa, atunce să'l gonéască dela beserica a lui Hristos.

Pentru muiarea carea va purta erbi suu va mânca, ca să nu facă feciori, suu deși va omori cepilul, suu deși va urgisi copilul carele va naște.

Glava 374. [Marele Vasile, Canon. 2]. Carea de in mueri va purta erbi. suu le va minca ca să nu facă feciori, suu va face într'alt chip meșteșug de va omori cepilul în pîntecele ei. suu și va otrăvi zgăul acolo unde să zămisléște copilul ca să nu mai facă copii, acéia ca a ucigaș să se canonéască.

Iară dumnezeescul Postnic poruncéște anî 5, suu și tref să i se facă tocmire și canon atunce să se cuminece, și ceaia ce p'ortă erbi de se va lăsa atunce să se canonéască anî 5, suu și mai puțin.

Iară muiarea carea se va stîrpi, adecă să'i omoră copilul de neove un an să nu se priceștiuască, iară de' va omori de voe ca un ucigaș să se canonéască.

[Tomul IV. Can. 33 și 52]. Iară ceaia ceși va urgisi copilul carele va naște, și'l va lăsa de va muri, și acéia ca ucigașil să se canonéască.

Iară de se va afla în singurătate suu în pustie, atunce de va muri copilul să nu se canonéască.

[Zri]. Iară muiarea carea va adormi și'i va muri copilul la țită, suu 'l va impresura, acéia să fie nepriceștuită anî 3, și în tôte zile să se feréască de carne și de brînză, iară în célea-lalte zile să facă post și milostenie după cumu'i va fi putérea, deacia atunce să se priceștiuască, iară de va fi fost mórtea copilului, de săturarea bucatelor, suu de beție, suu de léne : acéia iaste tocma ca cei ucigași ce ucig de voe ; iară de va fi fost de voia diavolului atunce are ertăciune, numai și acéia cu socotință suu cu măsură să se canonéască

[Soborul Anchirî, Can. 25]. Iară curvele carele și omoră copiii în pînteceși, suu deca'i vor naște, acéia 10 anî să se canonéască.

Pentru călugariță de va ști pre altă călugăriță că face păcate, și nu va spune stăriții ; și de va ști vre un mirean pe altul greșind și nu'l va opri.

Glava 375. [Marele Vasile, Canon. 70 și 71]. Călugărița de se va afla în mănăstire și va ști pre altă călugăriță că curvéște, suu să fie făcînd alt rău, carele p'ote fi de stricăciune și de muncă sufletului și nu va spune stăriții : acéia atîta să se canonéască ea cât și ceaia ce face păcatul.

[Zri]. Iară de va ști neștine pre alt cineva făcînd păcate, și va putea să'l opréască de în păcate, să nu mai mērgă la dînselle, și nu'l va opri, suu 'l va fi întrebat Arhiereul suu Duhovnicul și n'a spus, acela să se canonéască ca și cela ce face păcatul.

Pentru ceaia ce mîndăncă carne. a fieși cării jigîni mórte, suu mursecată.

Glava 376. [Apostoli, 60]. Cine va mânca carne mortăcin. suu prinsă de hiară, suu mursecată, adecă mîncată de lupi. suu de alte fieri. suu de pasăre zburătoare, ce se zice de șoim, suu de altă pasăre, a sugrumată, a necată, suu într'alt chip carea se află în curse : acela de va fi popă să i se ia darul preoției lui, iară de va fi mirén să nu se priceștiuască anî 2, și să aibă canon post, rugă și milostenie.

Pentru muiarea carea va muri deca va face și pentru mōșd cînd trebuie să se priiméscă la biserică.

Glava 377. [Postnicul]. De va muri muiarea deca va face, mai nainte de ce vor

trece 40 de zile, și se va priceștii dumnezeiștilor taini, canonêște-o, sau să facă pentru dînsa liturgi și milostenie cum vei ști tu, că acêlea se pot, ori de va muri, ori de va trăi.

[*Nicolae Țărigrădenul*]. Iară sfântul Patriarch Țărigrădenul Kyr Nicolae, se-au întreb de acêsta și de altele bogate de Episcopul de la Zitun, ce încă răspuns așa pentru acêsta : că femêia de se va tîmpla să nu'î trecă 40 zile să se curățete, atunce să'î citêscă molitve de curăție, și să nu se priceștuêscă. iară de i se va tîmpla ei bôla și să va nevoi să môră, și mai nainte de a se împlea cêle 40 de zile de curăție, atunce să se priceștuiască neapărat, și mai nainte de priceștenie, de va avê preotul vrême să'î citêscă molitvele de curăție, și atunce să o priceștuiască, iară de se va nevoi forte : atunce și fără de molitve să se priceștuiască dumnezeiștilor taini, ca să nu môră nepriceștuită. și apoi va fi păcatul popei.

[*Postnicul*]. Iară pre mōșă carele apucă pre mueri și nasc, pre acêia după 8 zile dēca va naște muiarea, să o primêscă la besêrică și să se priceștuiască pentru că slujbă face și ea.

Pentru mortul de se va afla strigoî căruia 'i zic vîrcolac, ce trebuie să i să facă.

Glava 378. [*Postnicul*]. Dumnezeescul Patriarch Postnicul zice așa : că am auzit în multe orașe și cetăți zice făcându-se niște lucruri grōznice și prē slăvite, de mare nepricepere și de neștiința ômenilor preste lucrul drăcesc. Pentru că vrăjmașul nostru prēspurcatul de diavol unde află loe dēșert să lăcuiască să'si facă voia, el acolo și lăcuiaște, și de multe ori cu nălucir de față întru multe tocmêle trage pre ômeni și'î duce spre voia lui, ca de tot ticăloșii de ei să'î afunde și să'î nêce întru adâncimea peiriî a focului de veci, decî lucrul acesta prea fără de lēge și grōznice carele se face de bogați creștini nepricepuți, carele iaste vrēdnica a mare întristare și lacrămi. Miru-mă și mă ciudesc și mă îngrozesc a'î povesti. Grăesc unîi ômeni nepricepuți : cum de multe ori cînd mor ômenii, mulți de într'acei morți zice se scōlă de se fac Strigoî și omōră pre cei vii, ce însă mōrtea ce vine de năprasnă și de grab la mulți ômeni, nimenea altul nu știe de dînsa, fără numai singur Domnul nostru Iisus Hristos, carele e tocmitorul firii nōstre, iară ceia ce ard pe frați lor creștini, și fac atîta păcat de mare, îngrozêște-tu sōre, și'î acopere întru întunerecule, și tu pămîntule gemi și'î înghiți, și nu numai pre dînsii ci și pre ceia ce'î îndemne. Pentru că trupul omului dēca mōre nîce cum nu pōte face nice un lucru fără de suflet, ce dēca vrême ce

mōre trupul, iară sufletul mērghe la locul unde i se va porunci de Dumnezeu, după cum au făcut ori bine ori rău, iară a se întorci în trup nu pōte, pînă ce va veni singur Domnul la a doa a lui venire să judece lumea. Atunce trupurile acêle mōrte ești ia cinești sufletul, decî cum am zis, cum pōte acum fără de suflet să lucrêscă trupul, acedă să îmble ? o mare minune să auză neștine și să se mire, să omōră zic mortul pre vii, o nepriceperea ocananicilor și orbia de nu vād că iaste lucrul dracului, și'î înșală de ard trupul asêmenelor ca să'î hage în muncă. Bârfesc unîi nebuni și zic, că multe trupure ale ômenilor dēca mor și le îngropă în pămînt, iale nu putrezesc ce se află întregi pline de sînge. și acêsta iaste nălucă drăcescă cum am zis, ca să ducă în iad pe creștini, pentru că acela dracul în tot chipul se închipuiaște, și anghel să se facă, și călugăr, și bărbat mirén, și muiare, și copil, și lemn, și toiag, și apă, și sînge și discos, și haină, și om mort : și alte lucrure tōte cîte sînt se face, ci însă ca o nălucă. Pentr'acêia nu se cade să credeți acêia ce vedeți pe trupul omului mort, pentru că omul dēca mōrte sînge n'are în trup, dară încă cu cât mai vîrtos mai mult și mai mare și mai minunat iaste a socoti acêsta neștine, de zic că dēca'î îngropă și face cîte va zile în mormint, se află sînge într'însul. [*Zrî*]. Să știți și cum se topêște omul în pămînt, dēcia atunce să credeți, că trupul carele se arată cu sînge iaste nălucă drăcescă.

[*Nichifor Xanthopol*]. Nichifor Xanthopol la sinaxarul de la sâmbăta lăsatel de carne cu alți dascăli și povestitori zice și spune cum se topêște omul în pămînt. A treia zi începe fața omului a se strica și a se împăejenă, și a se îngrozăvi, iară a noa zi începe zidirea trupului a se deșchia, numai ce rămâne inema, iară la 40 de zile se topêște și inema : Decî de acêsta să știți toți creștini, cum ca o nălucă se arată acel trup cu sînge, și să știți că alt trup întreg nu se află în mormint, fără numai cel afurisit, și se rogă să ia ertăciune, și dēca se iartă atunce se topêște ca și alte trupure ale morților, iară sînge n'are : și de veți vrea să știți mai bine, că dēca iaste sufletul omului de în trup sînge n'are ; ascultați : Trupul omului iaste de 4 stihii, de în sînge zic, de în flegmă, de în tuse și de în hiare nēgră, decî însă sîngele căce e cald iaste de în foc, iară flegma căci iaste rēce iaste de în apă, iară tusea căce iaste umădă, iaste de în vîzdub, iară fiarea căce iaste uscată, iaste de în pămînt, iară în vrêmea morții cu porunca lui Dumnezeu se împart acêle 4 stihii, și se desparte stihia sîngelui, ca o căldurosă și viitoare ce iaste și viază tot trupul, drept aceia trupurile cêle mōrte

hiare aŭ deca mor, și fiegmă și tuse | iară sânge nici cum; știți acum sau auzit ce zice pentru acesta, căce când iase sufletul omului decia nu mai are trupul acelu sânge, nice nemica se află, iară de acesta cum am arătat mai sus de va părea unora omenī că are singe trupul mortului și în coșul pântecului lui altele bogate, acelea le face diavolul ca să ducă la muncă pre voi creștinii. că multe năluciri mai înainte aŭ făcut Satana, în vremea lui Moysi deca muri, vrea să intre în trupu'i să prelăstască și să 'l stălească; în vremea Dumnezeștilor Apostoli, cu Simon Văpătorul, și în vremea lui Sfetii Silvestru Papa de la Roma, și în alte bogate vremi și locuri aŭ făcut și face ce nu pōte, numai ce fōrte se rușinează și slăbește de să biruiaște și se surpă de Domnul nostru Isus Hristos, carele pōte și le biruiaște tōte, și omōră și înviază, carele face slabele tari, și tarile slabi, carele aŭ făcut ceriul și pămîntul, și tōte câte's pre dînsul, și iaste adevărit făcător de minuni, și virtos, și grōznic, însă bine pentru acesta lucru auzit și știți acum, deci căți veți să nu mērgeți în iad să vă munciți, de acest diavolesc lucru să fugiți departe, adecă să nu ardeți trupurile morților, nice să credeți căte se arată pre acel trup mort.

[*Caută bine de vezi*]. Iară cine va vrea să facă lucru ca acesta fără lēge, poruncēste virtos și greū acelu sfânt Patriarch Postnic, ca de va fi cleric să i se ia darul, și să iasă și de în spița carea se află a cinsti: și să nu se priceștiuască Dumnezeștilor taini, ci numai la mōrtē. ca un împreună lucrător de lucrul hitlênului de diavol, iară de va face a-cēsta mirênul, 20 ani în pocanie să lucreze, decia atunci să se amestece cu credincioșii.

[*Caută de vezi*]. Să știți iară când se va afla trup ca acela carele iaste lucrarea diavolului. să chemați pe preoții să citească Paracelisul Prēcistii și să facă și Osfeștenie mică, decia să slujască lyturgie și să rădice și panaghie intru ajutorul tuturor, și să facă și pomēnă cu colivă, decia să zică molitvele cele de blăstem, și amîndoa molitvele de blăstem ale botezului să le citești pre acele oase, atunci cu Osfeștenia cea mică carea ai făcut să strophești omenii carii se vor tîmpla și acolo, și mai mult să o verși pe trupul acela, și cu darul lui Hristos va fugi dracul de acolo.

Pentru spurcăciune de va cădea în puț, sau într'alt vas, sau în fîind, sau grău, sau unt de lemn.

Glava 379. [*Postnicul*]. De va cădea sōrece, sau alt ceva necurat în puț, sau în alt ceva, adecă în unt de lemn, sau în vin, atunce cine va mânca de într'însul, treī zile să se depărteze de carne să nu mănînce și de brînză,

nice să se priceștiuască Dumnezeștilor taini în 7 zile.

[*Ioan Chitru*]. Iară în vas de vin, sau de unt de lemn, sau de miare, carele va fi plin și va cădea sōrece, sau altă spurcăciune, sau altă jiganie, și se va nea acolo, atunce nu trebuie chipul acela ce va fi și se va afla în vasul acela să se lēpede ca un spurcat și urit: ci sfințite acelea ce vor fi le vom mânca fără dă nice o îndoire și uriciune, căci că a ne sfii nu putem, iară vasul să se sfințescă și să fie iară de trebă celuia ce 'l are; iară de va putezi în vas acea jiganie necurată, și va face și viermi, atunce ori ce fel de bucate vor fi în vas să se lēpede să nu se mănînce. iară vasul să se spēle bine și să se sfințescă și iarăși să fie de trebă.

[*Nichifor Turigradenul*]. Iară spurcăciunea ce va cădea în isvor, adecă în fântînă, sau în puț, aceia să o scōță afară să o lēpede: și de în apa aceia să scōță 40 vedre, decia atunce să 'l sfințescă cu Aghiasmă mare de la sfința Bogoavlenie, și decă o vor sfinți atunce să bea de într'însul fără de păcat.

[*Zri*]. Iară de va cădea în grîu, sau în fâină vre o spurcăciune, și se va nea acolo și se va sfîrși atunce grîul să 'l spēle bine și să 'l sfințescă, decia să se facă pîine să se mănînce, iară de va cădea în fâină și se va sfîrși acolo, atunce cāt loc va ținea și va fi aprōpe de spurcăciune, să 'l ia de în fâină și să 'l lēpede, iară cēialaltă să o sfințescă preotul, decia să se facă pîine să o mănînce fără de păcat, numai de acea fâină să nu se facă prescuri, pentru că popa nu va putea să slujescă cu dînselu lyturgie.

Pentru postul ajunului nașterii a lui Hristos, și al bobotezii, și de se vor tîmpla aceste prazdnice miercuria sau vinerea.

Glava 380. [*Ioan Chitru*]. Ajunul Crăciunului și al Bobotezii, în ce zi se va tîmpla se postēste de pēște și de unt de lemn, numai vin ce să bea, iar de se va tîmpla Simbată sau Duminecă, atunce dupe vecernie vom mânca unt de lemn și vom bea și vin.

[*Zri*]. Să știți iară că de se va tîmpla ajunul bobotezii Simbăta sau Dumineca, atunce nu se ține post într'acele zile, adecă cēsurile: ci Vineri vom face ajunul și vom citi Tropările cēsurilor ale ajunului, iară decă vom citi cēsurile și vecernia, atunce mērgem la masă de mănăim brînză și oao, iară mirēni carne, măcar de și ar duce tocmēla ajunului acea Vineri, iar nu o postim, pentru că iaste în cele 12 zile.

[*Postnicul*]. Iară zioa Crăciunului și a Bobotezii în ce zi se va tîmpla, ori Miercuri, ori Vineri, atunce mirēni să mănănce carnea, iar călugării brînză și oao.

Pentru postul sfințelor și marilor părăsimi, și a toate Miercurile și Vinerile, și când se slobozește ajunarea acestor două zile, și cum se cade călugărilor și lumea să o păzescă cu post.

Glava 381. [Dumnezeești dascăli]. Post postim carele au postit Domnul Hristos, sfântul și marele carele se chiamă și iaste Părăsemile, cu curăție și pentru a noastră ertare, și mâncăm o dată în zi sec după vecernie, și legumi fără unt de lemn, iar vin și unt de lemn în toate Simbetile și Duminecile vom mânca, iară pește nici cum, fără numai în ziua Blagoveșteniiilor de aceia nici cum.

[Apostoli canon 68]. Că zice canonul 68 al sfinților Apostoli și poruncește, ori fie-care episcop, sau preot, sau diacon, sau ipodiacon sau citeț, sau cântăreț, ce nu va posti sfințele Părăsimi și toate Miercurile și Vinerile a tot anul: acelaia să i se ia darul, și să se scoță de în cinste că iaste, iară de va fi mirén să se afurisească, fără numai de va fi cineva bolnav.

[Zonara]. Dumnezeești Apostoli vor și poruncesc cum postim sfințele și marile Părăsimi, tocma să postim Miercurile și Vinerile a tot anul, iară de va fi cum am zis mai sus, adecă de va fi sfințit să i se ia darul iară mirénul să se afurisească; ce se zice să se canonească, adevărat de va fi fără de bolă.

[Marele Athanasie¹]. Cineva dăselega Miercurea sau Vinerea, acela răstignește pe Hristos ca și ovrul pentru că Miercuri se-au vindut iar Vineri se-au răstignit.

[Caută de vezi]. Deslégăse postul Miercurii și al Vinerii, când se tâmplă praznic Domnesc și al Preacești, și de la Paști până la Petedsetniță, și la nașterea a lui Preacești, și la Usepnovenia lui, iară într'ale sfinților Apostoli, și ale sfinților Ierarși și ale sfinților Mucenici nu se slobozește în praznicele acestora a mânca pește. Numai în ziua a doi Prăvpreatolnicilor apostoli Petru și Pavel, și în cele 12 zile și în harți când se începe Triodul și în săptămâna brânzii: într'acéstea săptămâni se face razdreășenie în toate

[Postnicul]. Iară călugării, și Lunile să păzescă a tot anul, ca și Miercurile și Vinerile, cum am luat de la sfinții Părinți, dar ce ertăciune va fi călugărului decât nu va prisosi postul lui mai mult de cât al mirénilor? că încă mai vartos unii cucérnici de în mirénii le păzece, cu cât mai mult călugărilor? pentru că zice sfințul Simeon făcătorul de minuni întru viața lui, să postescă călugărul zice în toate zilele, și fără de posturile cele ce sînt tocmită și poruncite, iară nu mai puțin de al noolea cés.

Pentru muiarea carea va naște în postul mare și pentru ămenii și mueri bolnavi cum să nu fie a nu mânca unt de lemn și vin ci numai de carne și de unt să se fie a nu mânca.

Glava 382. [Timoteiă Alexandrenul]. Muiarea carea va naște în postul cel mare, sau în săptămâna cea mare, aceia să nu fie de poruncitul post a se posti de unt de lemn și vin, ci fără de păcat să mănânce și să bea.

Pentru că postul pentru smerenia trupului se-au făcut, iară ea aflându-se bolnavă și slabă, cere și primște hrană ca să ia putere și sănătate [Valsamon]. Și alt cine-va carele va fi slab și bolnav nu se oprește de zilele carele sînt poruncite a le posti, ci să mănânce unt de lemn și vin, iar carne să nu mănânce măcar de se-ar afla și la mörte, cum grăiaște Valsamon, la povéstea canonului 68 Apostolicesc.

[Postnicul]. Iară Dumnezeescul Patriarch Postnicul grăiaște, că cine va mânca carne sau brânză în sfințul marele post, sau Miercurea sau Vinerea, acela 4 ani să nu se cuminece, și să ia și alt canon greș.

Pentru blagoveștenii, de se vor tâmpla în săptămâna cea mare, mânca-vom pește aș ba.

Glava 383. [Dumnezeești învătători]. Mulți zic de întru Dumnezești Dascăli, că în ori ce zi de ale săptămânii acei mari de se vor tâmpla Blagoveșteniiile atuncea să nu mănâcăm pește, iar alții zic să mănâcăm.

[Nichifor Tărigradénul]. Iară Dumnezeescul Nichifor Tărigradénul zice: de se va tâmpla Blagoveșteniiile în Joi mari, sau în Vinerea cea mare, și nu greșim să mănâcăm unt de lemn și pește.

[Nichita Serron] Iară sfântul Mitropolit de la Serron Kyr Nichita, și dumnezeescul Zonara poruncesc, de se vor tâmpla zice Blagoveșteniiile ori în ce zi de ale săptămânii cei mari, atuncea să se mănânce pește, fără numai de se va tâmpla în Vinerea cea mare și în Simbăta cea mare, și așa ține și muma și stăpâna tutulor Bisericilor, adevărata marea Beserică într'acéste 2 zile, [Zonara] ori în care se va tâmpla Blagoveșteniiile numai unt de lemn vom mânca și vin vom bea, pentru bucuria lumii și a mântuitorului dumnezeesc Praznic, iară pește nici cum.

Pentru postul crăciunului și al sfinților Apostoli.

Glava 384. [Postnicul]. Postul Crăciunului și al sfinților Apostoli, mănâcăm cu sec 3 zile, Lunea, Miercurea și Vinerea, și ținem și de pește. și de unt de lemn și de vin, fără numai carele va fi bolnav, și vom mânca legumi fără unt de lemn, ca și în postul cel mare, iară cari vor vrea să placă mai bine lui

Dumnezeu, aceia numai Sămbăta și Dumineca să mînce pște.

Pentru postul de în luna lui August al Domnei noastre sfintei născătoare de Dumnezeu.

Glava 385. [*Dumnezeu în învățător*] Pentru dumnezeiasca cinstita Adormire a slăvitei și prea blagoslovitei Născătoare de Dumnezeu, muma cuintului lui Dumnezeu, mai nalta și mai cinstita de tôte zidirile văzute și gândite datorî sîntem neschimbat toți creștinii sfințiți și mirենii, archierei, preoții, diaconii, călugării, călugărițele, bărbații, muerile, copiii mari și mici : depurarea să cîntăm, și să slăvim pre acea sfântă născătoare de Dumnezeu că pentru dăna ne-am izbăvit de în mările diavolului și am luat moșia cea de întii, ce se zice raiul, și pentru dănsa iară ne nădăduim să luăm împărăția cerului a unuia fiu născut al ei, pentru că ea iaste scara de la ceru pînă la pămînt, adecă scară cum o au văzut Iacov carea sue la ceru pre ceia ce o cinstesc și o rógă și mai ales sîntem datorî la purtarea de lumină a praznicului de prestăvirea sfintiei sale, să o cinstim cu tótă smerenia, și cu dragoste Duhovnicescă, să i eșim înainte cu post a 15 zile, intru carele să cinstim și paraclisurile sfintiei sale, si să postim toți aeélea 15 zile, și Lunea și Miercurea și Vinerea să mîncăm sec, nice unt de lemn să mîncăm, nice vin să bem, pentru cinstea adormirii sfintiei sale, iară în cêlea lalte zile vom mîncă unt de lemn și vom bea și vin, iară pște nice cum, numai într'acea zi a prea luminat și prea slăvitei Preaobrajenii a unuia fiu al sfintiei sale, orî în ce zi se va tîmpla vom mîncă pște orî în ce zi se va tîmpla orî Miercurea orî Vineri, cum grăiaște dumnezeescul Nichifor Tărigrădenul.

[*Vezi Patriarșesc și împădrătesc răspuns*]. Iară pristăvirea sa adormirea sfintiei sale, orî în ce zi se va tîmpla, orî Miercurea orî Vinerea carne nu vom mîncă, ci numai pște.

Pentru acest post, și sfîntul Patriarch Kyr Luca, cu cinst'ul lui săbor, carele se afla atunci al sfinților Archierei, și cu porunca Împărătescă au tocmît, ca neschimbat să se postească acest post, ce se zice acelor 15 zile de adormirea a prea curatei Născătoare de Dumnezeu de toți blagocestivii creștinii, și niminea să nu facă într'insul razderșenie de bucate, adecă de carne, sau de pște, fără numai de se va tîmpla bolnav, și încă și aceia să se facă cu ertarea a Archiereului locului.

[*Caută de vezi*] Inșă călî prăznuesc și cîntesc acea blagoslovită și cinstită prea slăvită Născătoare de Dumnezeu pre la praznicele ei, și în tôte zilele anului cu rugî și cu posturi și cucernicii, atunci darul sfintiei sale cuprinde pre dănsii, și dăruiaște aceste plate de în destul cu prisosire tuturor creștinilor, după

căldura și pohta a fiecul, pentru că sfinția ei, iaste folositore nerușinată nêmului nostru creștinilor, avînd îndrăznire ca o mumă a lui Dumnezeu, și dragoste spre noi pentru rude-nia trupului, decî această Dômnă și Stepănă a noastră. fără de cêrerea și ruga noastră nu lipsește depurarea a se ruga și a soli pentru noi, cu cât mai mult încă cînd o vom cinsti și o vom slăvi și vom cêre de la dînsa darurile cu credință adevărată, atunci de în destul cu prisosire dă și face bine tuturor după credința și cucernicia a fie-cui, și izbăvește de tôte ne-voile.

Pentru postul învățării cinstitei cruci.

Glava 386. [*Postnicul*]. Postim iar și în zioa nălțării cinstitei și de viață făcătoarei Crucii, luna Septemvrii 14. orî în ce zi se va tîmpla. orî Sîmbătă orî Duminecă. sau într'altă zi, și alt nu mîncăm fără numai unt de lemn și vin, iar pște nicu cum, pentru legarea zilei.

Pentru symbol, adecă vealui vă edinago boga cînd s'au făcut.

Glava 387. [*Simeon Solumenul*]. Săborul de întii o au făcut de început pînă aicea adecă pînă la Duha sfetoga Gospoda jivotvoreaștago, iară al doilea Săbor o au început de la Gospoda Jivotvoriaștago ije ototța ishodiaștago, și o au obîrșit de tot.

Pentru cele 7 sfinte și a tótă lumea săbôrd cînd s'au făcut și pentru ce.

Glava 388. [*Soborul 1*]. Sfîntul și a tótă lumea Săborul de întii 318 purtători de Dumnezeu părinți făcuto s'au la Nichea Vithiniei într'al zecela an de împărăția Marelui Constantin, de la nașterea a lui Hristos pînă la acest săbor, vleato 318, și era mai mare la acest săbor Sylvestru și Iulie de la Roma cea vêchie sau bătrînă, și ei au trimis pre aceștea. pre Vito și pre Vichentie, fost'au la acest săbor și Tărigrădenul Alexandru, și de la Alexandria Alexandru, și el avea împreună nevoitori pre Marele Athanasie fiind diacon, de la Antiochia Evstathie, și Macarie de la Ierusalim. adunatu-s'au asupra spurcatului de Arie, carele au fost de la Alexandria, și s'au unit în spița preotescă de era preot acei beserici, și făcea și zicea spurcatul de dînsul pre fiul și cuvîntul lui Dumnezeu zidire și făptură, iară sfinții Părinți ai acelu săbor propoveduiră, că Tatăl, Fiul și sfîntul Duh, numai obrazele ce se desparte. iar întru ființă n'au despărțire tocma cinstit Tatăl, Fiul și Duhul, de sfinții 318 de Dumnezeu purtători Părinți, pre toți călî au fost cu acel spurcat de Arie, și pre aceia au blăstemat și i-au dat anathemei, drept aceia și pentru întărirea tocmelii besericii au scris două zeci de canoane.

Al doile săbor.

[*Săbor 27.* După aceia cu îndreptarea lui Dumnezeu, adunăse și al doilea sfântul și a totă lumea săbor, întru al doilea an de împărăția Marelui Theodosie, cu 52 ani mai pre urmă de săborul de întâi, și s'au adunat la Țarigrad 150 de episcopi, și avea exarch săborului acelaia, pre Timothei de la Alexandria și din destul vrâdnicul Meletie de la Antiochia. Cyril de la Ierusalim, și Nectarie de la Țarigrad : carele se făcu oglășenic în zilele săborului acestuia, și se botéză și se hirotoni Țarigraden, și era și Grigorie episcopul de la ostrovul Capadochiei, și multul și marele Grigorie bogoslovul, carele ținuse scaunul Țarigradului. de acia de nevoi și de zuhure, el lăsă și se despărți de să duse de ședea la moșia lui la Nazianz, și au scris și cuvint carele îl chiamă de tocmire, căruia i e începătura : (Cacovam vașa osdruzi Pastirie) și cu acéstea cuvinte îngrozi și înfricoșă pre toți episcopii, decia preste puțin sosi și Damas de la Roma cea vêche, decia ce porunci acest săbor, toate le isprăvi acel sfânt Damas. Deci acéști sfântă cetă a Arhierilor, goni pre luptătorul de duh pre Machedonie, și luptător de duh l-au zis, căci că grăia hulă spre Duhul sfânt, prăspurcatul, și acel Machedonie au fost apucat scaunul Țarigradului mai nainte vrême de l'au ținut cât-va, deci acest sfânt săbor blăstemară l'și l' dederă anathemei împreună cu soțiile lui, iar pre sfântul Duh mărturisiră tocma constit Tatălui și Fiului și Dumnezeu adevérit, și nu numai pre aceia dederă anathemei, ce și pre nebunul Apolinarie și pre soțiile lui, iar pre Hristos mărturisiră și propoveduiră Dumnezeu deplin și om deplin, și numai 7 canóne au făcut.

Săborul al treilea.

[*Săborul 3.* Iară într'al trei-spre-zécelea an de împărăția a lui Theodesie cel tînăr, întru Efesul despre Asia s'au făcut al treilea sfânt Săbor, de la al doilea Săbor până la al treilea an trecut ani 241, era mai mare Săborului acelaia Cyril de la Alexandria, și ispravnicul al lui Celestin al Papel de la Roma cea vêche, Uvenalie de la Ierusalim, și Emnon de la Efes, cari s'au adunat acolo părinți 200, asupra ereticului Nestoriei, căruia i era moșia de la Antiochia, și s'au făcut Patriarch Țarigradului, afară de dreptate, deci acest prăspurcat Nestorie pre unul Domnul Isus Hristos împărția l' în doi fiu, și zicea l' că alt fiu iaste carele s'au născut de la Tatăl și altul iaste Hristos carele s'au născut de în Précista, și zicea cum mîntuitorul Hristos că iaste striin de Dumnezeu, așiderea și adevéritei născătorei de Dumnezeu, zicea să nu l' zică născătore de Dumnezeu, ci născătore de Hris-

tos. Iară acest sfânt săbor al sfinților Părinți, propoveduiră luminat, că Hristos iaste Dumnezeu deplin, și om deplin, într'un obraz, în doao fir, iară sfînta născătore de Dumnezeu fără sămîntă preste fire au născut pre Fiul și Cuvintul lui Dumnezeu și al Tatălui pre Domnul nostru Isus Hristos, fără amestecare de bărbat, și fără de durere și geamere, carea au fost fată mai nainte de îngrecare, și dec' au îngrecat și dec' au născut iară au fost fată și adevărat născătore de Dumnezeu așa au poruncit și au propoveduit, iară pre mincinosul Nestorie și pre soțiile lui, și pre dogmatele, adevă învătăturile lui le dederă anathemei, și au făcut acest săbor canóne 8, decia după góna Nestoriei înțelese Ión sfîntul Patriarch de la Antiochia, și află cum s'au făcut săborul mai nainte pînă a merge el, și se scărbi căci goniră pe Nestorie fără de dînsul, decia luo pre episcopii ceia ce s'au adunase dă venise cu dînsul, și punea vină și bănuia de a scóte de în scaun pe sfeti Cyril și pre Memnon de la Efes, căce fără de cale și fără canonul Beséricii au făcut săborul, și pentr'acéia de la Efes se despărțiră, și avea mare netocmire unii cătră alții : adevă Anatoleanii și ceia ce era cu fericitul Cyril, iară apoi după acéia multă nevoință au făcut împăratul de pace, pînă s'au împăcat unii cu alții.

Săborul al patrulea.

[*Săbor 4.* Iară decă trecură trei-zeci de ani de la al treilea Săbor atunci se făcu sfîntul și a totă lumea Săbor al patrulea, în anul de întâi în carele împărăția blagocestivul Marchan, și se făcu Săborul acesta la Chalchedoua în vestita cetate a Viteniei 630 de Episcopi, și era mai mare săborului acesta Anatolie Țarigradenul, și Maxim Antiochianul și Iuvenalie Ierusalimnenul, și Pascasin, și Luchinsie Episcopi cu Bonifantie preotul, în locul sfîntului Leu Papa al Romei cei bătrîne; acel sfînt Papă nu trimise numai pre acestea, cel încă și poslanie minunată trimese, și întăria lucrările săborului, și chemară Dumnezeestii Părinți ai acelui săbor pre cea poslanie ; **Stilpul pravoslaviei**, și dederă anathemei pre Evtichei archimandritul de la Țarigrad și pre Dioscos de la Alexandria, ca pre nisce răt pravoslavnici, cari amesteca pre cel întru doao fir cunoscut unul Hristos pre Domnul nostru și Dumnezeu, și au făcut canóne trei-zeci.

Săborul al cincilea.

[*Săbor 5.* Sfîntul și a totă lumea săbor al cincilea, făcutu-s'au în Țarigrad, după ce trecuse 102 ani de la al patrulea săbor, într'al 18 an de împărăția a lui Iustinian cel mare și s'au adunat 165 de purtători de Dumnezeu părinți, și era mai mare Mina Țarigradenul,

décia decă acesta muri, se făcu Patriarch Ev-
tichie la adunarea săborului, Apolinarie de
la Alexandria, Domnos de la Antiochia, iar
în locul lui Evstachie Patriarchul de la Ieru-
salim era ispravnicul Didim și Evagrie, iară
Vigilie Papa de la Roma era și el în Țarigrad,
și ori ce porunci acest sfânt Săbor el întări,
și săborul acesta canone n'au făcut. Numai
ce deaderă anathemei pre ceia ce învăța
de tocméle ale lui Origen, pre Didim și pre
Evagrie și pre ucenicii lor, și pre cei ce se
pleca și asculta întru învățăturile lor, cari
vrea să nu socotescă povestile ellinești întru
nemica, ci brodia și nevoia să le lipescă și
să le pue la Beserică, și zicea nebulit de el
că sufletul împlă singur mai nainte de zimis-
lirea trupului: și întră în trup și se naște și
déma móre omul acela, el merge zic, de să na-
ște într'alt trup și iar dacă móre omul acela,
atuncea se naște de câte ori va, și iaste zicea și
sfârșenie nesfârșitelor și věcniceilor munci.

Săborul a șesea.

[Săbor 6]. Sfântul al șasele și a totă lumea
săbor, făcuto-se-au într'al treilea sprezece an
de împărăție a lui Constantin bărbosul, după
al cincilea săbor an 128, și se adunară în
Țarigrad 170 purtători de Dumnezeu părinți,
și era începătorii săborului acestuia, Georgie
Țarigrădeanul, Theodor și George preoții cu
ierodiaconul Ioan, aceștea era în locul sfân-
tului Agathon Papa de la Roma, și de la An-
tiochia Theofan hirotonit de acest săbor, iară
scaunul Alexandriei și al Ierusalimului atun-
ce era pustie sau vaduă, căci că acele epar-
chi atuncea le cuprinsese Agareanii, ce tot
se aflară în locurile lor ispravnici și soli,
însă de la Alexandria Petru călugărul, iar de
la Ierusalim Georghie călugărul și preotul.
Acest sfânt săbor se-au adunat pentru răi
slavnic care învăța tocmélele ale lui Ser-
ghie, și era atuncea aceia eretic Pir și Pavel,
răii Patriarși al Țarigradului: și Onorie de
la Roma, Kyr de la Alexandria, și Macarie
de la Antiochia, Teodor de la Faran, și Ste-
fan și Policronie, pre cari dederă anathe-
mei acest sfânt săbor, pentru că tocmia de
zicea că au avut Hristos Dumnezeu o voe și
o lucrare după întrupare, iară acești sfinți
dumnezești Părinți al acestui sfânt săbor au
poruncit și au propoveduit, și au întărit, că
au avut după întrupare Domnul nostru Isus
Hristos doao voi adeverate pre fire și doao
lucrări, nu că despărta obrazele, ci nice o
fire de într'amîndoao ale lui Hristos, a Dum-
nezeirii zic și a omenirii nu era fără de voe
sau fără lucrare, și au făcut și acești sfinți
Părinți canone 82. pentru sfintele isprăvi și
tocméle ale Mântuitorului.

Săborul cincea șesela.

[Săbor cincea șasele]. Întru împărăția lu

Justinian al doilea nas tăiat. carele era fecior
lu Constantin bărbosul, decă cu porunca îm-
părăției lui adunară-se Archierei 227, la lo-
cul carele se chiamă Trulla: acesta era casă
prévestită împărătescă carea se află în Țari-
grad și se adunară ca să întărescă al cinci-
lea și al șaselea săbor, și să scrie canone de
tocmirea Besericii, și au împreunat acela al
cincilea cu acesta și le-au pus numele Pen-
thecti: adecă cincea-șasea, ca cum ce ar fi
lipsa de la cincea și de la șasea el o au îm-
plut: pentr'aceia săbor a totă lumea l'au
chemat, și era mai marî săborului acestuia
Pavel Țarigrădeanul, Petru Alexandreanul,
Georghie Antiohianul, Anastasie Ierusalim-
nénul, Ioan de la Noa Justinianopoli, Vasilie
al Gorteanilor Mitropolia ostrovului Critului,
și era ispravnic a tot săborul sfintei Beserică
de la Roma, și aceștia au făcut canone o sută
și doao.

Săborul al șaptelea.

[Săbor 7]. Trecură ani 120 de la 6 săbor
până la 7 și se adună al ștelea săbor la Mi-
tropolia de la Nicheia Vithinie 367 purtători
de Dumnezeu băbrați. într'al optulea an de
împărăția a lu Constantin și mumă-sa Irina,
mai marî săborului acestuia era vestitul Ta-
rasie Țarigrădeanul, Petru Potropopol și alt
Petru preot și egumen de la mănăstirea a lu
sfetii Savei, cari era ispravnic în locul lui
sfetii Adrian Papa de la Roma, iară Ioan și
Thoma preoții luminătorii întru post, era is-
pravnic în locul Patriarșilor dăspre Anatolia,
adecă în locul lui Politian de la Alexandria:
și a lui Theodorit dela Antiochia și a lui Iie
de la Ierusalim, și acest sfânt și a totă lu-
mea săbor, pre luptătorii de icône, cari zicea
icônei lu Hristos și sfinților lui, ca sint idoli;
decă cu socotința a tot sfintul și dumnezeu-
scului săbor cu legătură nedezlegată pre a-
ceia 7-au dat anathemei, si au tocmi 22 de
canone de folosința creștinilor întru ani de la
zidirea lunei 6296.

Săborul a opta.

[Săbor 8]. Săborul al optulea de la Flo-
renția făcuto-se-au în ani 1430 de la naște-
rea lui Hristos, în luna Iulie 6 într'o zi luna
nv. (52) întru împărăția Kyr Ioan Paleologul,
patriarșul Kyr Iosif, carele se pristăvi acolo
la Florenția, după răsipirea săborului, și ur-
gia a lu Dumnezeu muri nepricestuit Dum-
nezeștilor taini, pentru căci că au iscalit
niște lucrure la acel săbor rău, ce se-au fă-
cut și se-au împreunat cu Latini. Însă mai
nainte de adunarea săborului ce să făcusa
în Țarigrad, slujiră lyturgie Archierei și cli-
ricii pre număr 300, întru marea Beserică
a cuvîntului lu Dumnezeu Sofia, și hirotoniră
atuncea cu voia Împăratului, și pre Patriar-

chul Kyr Marco efeseanul alesul esarch al săborului, deacia ducându-se cu împăratul făcură doi ani tocma tot neisprăvind nemica; deacia deca făcură împreunare, iar Kyr Marco efeseanul stînd împotriva nu vru să iscălescă, iar fără de dinsul alții toți au voit și au iscălit; iar ceia ce era în cetatea Tarigradului, cliricii și călugării și egumenii, nu vră împreună să slujescă sau să pomenescă pe cei ce vehia de acolo, ci făcea pre dinșii ca pe niște păgâni căci se-au amestecat ei cu Latini, și mulți se lăsa de Preoție, și așa se făcu împreunarea nu împreunare, ci despărțire.

Pentru sfintele icône, carele vor fi foarte stricate, ce trebuie să se facă de dinsele.

Glava 389. *[Dela otecinic foarte lucru minnat].* Un stareț prea sfînt, aflase spre părțile Anadol adevă ale Anatoliei într'un loc pustiu singur, și se duse la o pre sfîntă mănăstire. ca să vază frații cari era în mănăstire, și deca se duse acolo trecu puțină vreme și se război starețul o bôlă mare, și pe într'ajutorul Domnului luo tîmăduire și se sculă de în bôlă, și vru iară să mîergă în pustie la chilia lui, iară frații 'l rugară ca să gază cu dinșii puțină vreme pentru folosința sufletelor lor, însă ascultă sfîntul lui Dumnezeu stareț ruga fraților, și așa rămase, iară afară de mănăstire era o mănăstioră pre numele mîntuitorului Hristos, și era de parte de mănăstire ca o milă de loc, și acolo ședea starețul de învăță și tocma frații de spăsenia sufletului. iar în mănăstioră acéia se afla multe icône, foarte stricate, de vechi ce era nu le putea apuca, și cum le văzu starețul se înfricoșă să nu cum-va să se sfărîme să se calce ca pămîntul, și vru să le bage în foc, deacia deca gîndi acéia în cuget, într'o zi adună multe nuiale în curtea mănăstiorăi aceia și puse acéle icône vechi și luo foc și purcîse să'l pue în nuiale unde era acéle icône vechi, iar mai înainte pînă ce să se apropie, veni glas cu tunet mare zicînd: nu le arde nu, că de ne veș arde veș să te dai în munca vécului, ci acéia să faci să îngropi pre noi în loc curat, și cum auzi starețul așa. cuprinse 'l frică și cutremur mare, căt de frică căzu si nu putea să grăiască, iară a doa zi deca se sculă, trimise de adună toți frații mănăstirii și le spuse acea mare minune ce se făcu și deca auziră foarte se mirară, atunce făcură în zioa acéia praznic, și slujiră dumnezească lyturgie băgînd lemnul acel putr d' al acelor icône într'un cosciug și cânta slava tebea He bogae Aposlom pohvala. miznicom radovanie. și făcîră vâhod cu dins le. și atunce le-au îngropat într'u sfîntul jertfelnic, și după acéia sfîntul stareț

i se descoperi de Dumnezeescul ânger că câți ard sfintele icône osîndă vor să ia a focului de véc, pentru acéia trebuie să căutăm bine și cu deadinsul scripturile sfîntilor Părinți, ca să nu cădem într'u osîndă și să ne dăm focului de véc.

Pentru cum se zice pohvala Arhiereului la césurile cele mari.

Glava 390. Utverdi Bozse sviatui pravoroslavnuu vearu hristianskui. 3-sce. Mnoga leata sotvori Bozse priestviaszczennomu Mitropolitu sviatieiszoj Mitropolii imerek. Gospodina naszego i vladiku kyr imerek. (și acéia de 3 ori).

Da sochranit Gospod Bog bozsestvenuiu vysotu, bogovideannago Arhiereistu tvoego, nebolieznennu, blagodieistvuiustu, zdravu, i dolgozivotnu, i kromie vsiakia skrabi saprotivnhia.

Săhrani utverdi Bozse sego sveatlogo klira, să sim blagorodnimi boliari, vā mnoga lieta prieobchozsdeny amin.

Vā mnoga leata Vladiko, vā mnoga leata Vladiko, vā mnoga leata Vladiko.

Toimela șederi nainte a cuvișilor patriarși, și Mitropoliți și Archiepiscopi carele se află pînă în zioa de astăzi de sint supuse împărdției Tarigradului.

Glava 391.

Roma	Antiochia
Tarigradul	Ierusalimul carele
Alexandria	se chiamă Elias.

Mitropoliile sunt acetee :

<i>Alcătuirea a deapururea pomenitului Impărat Kyr Andronic II Paleologul cum trebuie să fie scaunele ale șederii mai sus a Mitropoliilor :</i>	18. Persidia
1. Chesaria	19. Corinthus
2. Efesus	20. Monemvasia
3. Iraelia	21. Athina
4. Agkira	22. Paleepatre
5. Chizicul	23. Trapezonda
6. Filadelfia	24. Larisa
7. Nicomidia	25. Navpacta
8. Nicheia	26. Filipopoli
9. Halchidonul	27. Radosul
10. Solunul	28. Serre
11. Tornovul	29. Filipul
12. Udriul	30. Christupoli sau Cavala
13. Amasia	31. Smirna
14. Brusa	32. Imitinul
15. Neochesaria	33. Ioanina
16. Iconia	34. Dedimothicul
17. Iverria	35. Melenicul
	36. Neepatre
	37. Thiva
	38. Enos
	39. Cherasunda
	40. Deiul

41. Methimna	57. Maronia
42. Christrianopol	58. Peritheoria
43. Lachedemonia	59. Zichinon
44. Paronaxia	60. Drama
45. Mesemvria	61. Necopolisaŭ Ne-
46. Sylivria	vrocopu
47. Argul și Napliu	62. Ganul
48. Evrepu	63. Rizeul
49. Sofia	64. Lazia
50. Midia	65. Vitthia
51. Sozopoli	66. Cafa
52. Anchialul.	67. Heul
53. Varna	68. Limnul
54. Dirstorul	69. Imarul.
55. Brăileanul	70. Ungrovlachia și
56. Caravizinul	71. Moldovlachia.

[Zri]. Să știți că unii de în Episcopii se-aŭ făcut Mitropolii, adecă de la Corinth de în Episcopii se-aŭ făcut Mitropolii 2, Argul și Nauplia, și Monemvasia se chiamă ca și 1, exarh a tot Peloponisul, fiind și locul al Sidiŭ.

De la Paleon Patron, Lachedemonia.

De la Navpactu, Ioaninul.

De la Trianopoli. Ditimotih, Xantie, și Peritheorie.

De la Rodos, Hiul și Co Archiepiscopul.

De la Filipopoli, Hristopoli saŭ Cavala.

De la Udriiŭ. Sozopole.

De la Serron Zihionul.

[Semnează de vezi]. Deacia apoi se-aŭ făcut la Ungrovlachia, adecă în țara Muntenescă doŭ Mitropolii, și însă unul ține locul al Anchirii, si se chiamă exarch a totă Ungurimea și al Plaiului.

Iară altul se chiamă Mitropolitul laturii țării Muntenestii spre Severin, și locul fiind al Amasiŭ, iară acum nu se chiamă acela Mitropolit, ci Episcop, căce că sînt 2 Episcopii sub Mitropolitul țării Muntenestii, adică Râmnicul și Buzăul, Rîmnicul mai mare iară Buzăul mai mic, iară Mitropolitul are blagoslovenie de hirotoneste el, și pre Episcopii țării Ardăului de în țara Ungurască, așijderea și pre acei de loc al lui.

Iară Mavrovlachia alți doŭ, și în Galați, carea iaste laturea despre Rusia cea mică.

Iară Mitropolitul Rusiei sa scrie al Chievului și a totă Rusia, și sub mîna lui sînt aceste Episcopii adecă :

Marele Novograd, Cernihovul, Sudalcrotovul, Marele Vladimir, Pereiaslavă Rusisco, Marea cetatea Albă, aprôpe de Chiev, Sfetii Georgie, la riul ce se chiam Ros, Poltisca Hazani, Tiferul, Saraiul.

Iară laturea Haliciului carea iaste a Rosiei mici, supuse sînt și ei aceste Episcopii : a lui Vladimir, Peremislia, Lușica, Rov, Sholm, Cetatea Albă la gura riului ce se chiamă E-linsu.

[Semnează de vezi]. Iară nesupuse sub nice un Patriarch iaste beserica Sirbilor carea se chiamă Ohridul, carea o aŭ făcut și o aŭ cinstit Impăratul Justinian, carea de în tineretele lui aŭ fost cunoscut, Mitropolia Rosii, a Chiprului și pre aceste săborul al treilea și a șaselea o aŭ cinstit; a Iverilor, carea aŭ cinstit cu socotința săborului de la Antiochia supusă mai nainte acia. Arhieriei ai acestor Mitropolii se hirotonisesc de ai lor Episcopi.

Supuse sînt și scaunului sîrbesc, adecă Ohridului, aceste Episcopii :

Castoria, Scopia, Velevundin, Troadița, Meslesova, Miglena, Pelagonia, Prindiana, Strumița, Onisos, Glavinia, Vanțova, Belgradul, Diul, Lipei, Strimi, Rasos, Deavolis, Stla-nița, Greveno, Canina, Devre, Avlahilor.

[Zri]. Afăse scris în Pravila a lui Matheiu Vlastari, cum și Moldovlachia aŭ fost supusă Ohrideanilor, iară acum nice Ohrideanilor se plăcă, nice Tărigrădenului, și nu știm de unde aŭ luat această putere.

[Căută de vezi]. Mai sînt încă și carii saŭ lepădat de isprăvile Romei, iară acum se supun scaunului Tărigrădenului, Mitropolii și după dinși Episcopii aceste : Soluneanul, Corinthenul, Necopoianul, Athinenul, Patro-nenul.

Archiepiscopiile Tărigrădenului.

[Archiepiscopiile Tărigrădenului]:

1. Priconisa
2. Carpathon
3. Egina

4. Pogoiani
5. Elasona
6. Co
7. Levcada
8. Fanariul.

[Semnează să ști]. Archiepiscopia de la Pogoiani n'aŭ fost, ci cum povestesc aŭ fost acolo Protopopă supus Patriarchului de la Tărigrad și aŭ fost șezind la Pogoianina.

Pentru care mitropolii țin și aŭ pînd în zioa de astăzi sub mîinile lor episcopii.

Glava 392. Eraclia a Evropiei ține aceste : a Red-stului, a Paniei, a Calipoli, a Peristaului, a Miriofitu, a Metronului și a Thirilor. Nicomidia Vithiniei ține acesta : a Apoloniadei.

[Chitrênul căci iaste mai mare scaunul, pîrta Polistavrii și pîrta la Mante, riure ca și Mitropolii]. Solunul Thetaliei ține acesta : a Chitrului, a Casandrii, a Serviei, a Campaniei, a Petrei, a Erculeilor, saŭ a Armadarilor, a Erastu și a sfetii Agorei, a Litiei și Rentinei, a Peleaninii și a Vardarului, a Platamonului și a Licostomului.

Turnovenul ține aceste : a Cervenului, a Loțu, și a Preslavului.

Corinthenul al Peloponisului ține aceste : a Damalului și Padiadon, a Chefaloniei, a

Zachinthului, a Zeminalii și Tarsului, și Polifengus.

[*Așijderea și Archiepiscopul al Damascului*]. Monemvasia al Peloponisului ține acestea : a Chithiriei, a Methoniei, a Coroniei, a Elusului, a Maenei, a Zivnonului său a Calamatei, și a Reontului.

Athinénul al Eladei ține acestea : a Diavliei, a Talantieș, a Andrii, a Schirului, a Solonosului, și a Mendinișii.

Paleopatronul al Peloponusului ține acestea : a Olenii și a Ternișii.

Trapezondénul al Lazichiei ține acestea : a Caninului și a Ofeosului.

Larisianul al Eladiei ține acestea : a lui Dimitriad, a Lișei și a Grafului, a Fanarului, a Zigunului, a Thavmacului, a Stagonului, a Lidorichului, a Gardicheului, a Radovisdiului și a Schiathului.

[*A fanarului s'au cinstit intru Episcopie când patriarșea Kyr Ieremia*]. Navpactul al Nicopoi ține acestea : a Vondișii, a lui Aetu, a Aheloului, și a Rigonului.

Rodoseanul al ostrovului Chicladului ține acesta : a Lernisului.

Filipinénul al Machedoniei ține acesta : a Levtheropolui.

Udrianul al Eminondului ține una : a Agathopolii.

Mitileanul al Lesvului ține una : a lui Erisu.

Serroneanul al Machedoniei ține acesta : a Ezivonului.

Ioneanul ține acestea : a lui Avelas, a lui Vonthrotu, și Glicheon, a lui Drinapol, și a Himnarului.

Lachedemonénul al Peloponisului ține acestea : a Amicleanilor, a Carepolului, și a Vresteni.

Evrıpeanul al Epviei ține acestea : a lui Oșeon, a lui Careșt, a lui Porthmu, a lui Avlon, și a Canalionilor.

Munténul ține acestea : a Rîmnicului și a Buzăului.

Moldovénul ține acestea : Rădăușul, și a Romanului și Hușii.

[*Amar de urgie Citeste de tot și forte vei jeli și ți va părea rău*]. Mai era și alte Mitropolii și Archiepiscopii, și Episcopii, cum se arată scrise, întru alcătuirea Împăratului Kyr Leu înțeleptul, iară când au fost în zilele Împăratului Kyr Andronic al doilea Paleolog cel mai de sus. care Împărat Paleolog, pre unele Mitropolii le înălță și le cinsti de în scaune mici la mai mari, și altele mari au pogorit întru scaune mai mici. având putere ca un Împărat, de în carele multe au pustiit și de tot au perit de silincii noștri, și nice Mitropolit se află în Mitropolie, nice Archiepiscop întru Archiepiscopie, nice Episcop întru Episcopie, nice preot pre la Beserică, nice călugăr întru mănăstire sau la schitură. sau la vre o chilie,

nice alt creștin miren în cetate au în oraș, sau în sat. ce osinda lor Dumnezeu o va vedea. că sunt nespuse judecățile lui și neîmblate cărările lui. 51 de Mitropolii sunt pustiit, și Archiepiscopii 18, și Episcopii 478.

Intru alcătnirea aceluia Împărat ce am zis mai sus, Kyr Leu înțeleptul, sînt 90 de Mitropolii.

Iară într'aceluia-lalt, iară ce e mai sus zis Kyr Andronic, al doilea Paleolog, sînt 112; și Archiepiscopii douăzeci și cinci

Pentru Mitropolii, cari se zic preacinstiți și esarchi, și cari numai preacinstiți.

Glava 393. Chesarénul al Cappadochiei, Précinstitul Cinstișilor și Exarch a totă Anatolia.

Efesénul Précinstit și Exarch a totă Asia.

Iracleénul Prıvopreastolnic al Précinstișilor și Exarch a totă Thrachia și Machedonia.

Anchireanul Précinstit și Esarch a totă Galatia.

Chizicénul, Exarch a tot Elispondul, sau preste tot.

Filadelfénul, a totă Lydia.

Nicomidénul, a totă Vitinia.

Nicheianul, așijderea.

Halchidonul, așijderea.

Solunénul, a totă Thesalia.

Tirnovénul, a totă Bulgăria.

Udrianul, a Emimontului.

Neochesarénul, al Pontului, Polemoniaku.

Iconeanul, a totă Licaonia.

Corinthénul, a tot Peloponisul.

Monemvasia, așijderea.

Athineanul, a totă Ellada.

Paleonpatrénul, a totă Ahaia.

Trapezondénul, a totă Lazichia.

Larisénul, a doa Thetalia și a totă Ellada.

Navpacténul, a totă Etolia.

Fillippopolénul, a totă Trachia.

Rodosénul, al Nisiei Checladului.

Serronénul, a totă Machedonia.

Fillippopolénul, așijderea.

Thivénul, a totă Viotia.

Lachedemonia, a tot Peloponisul.

Ungrovlahul, Précinstit și Exarch a totă Ungurimea și al Plaiului.

Moldovénul, al Sucëveș și a totă Moldovlachia.

Iară ceia-lalt Mitropolii. numai Précinstiși ce să scriu, iară nu și Exarchi.

Boeriile sau cinstele sau dregătoriile Archieleilor, și tocmirile lor.

Glava 394. [Rîndul 1]. Iconomul, Sachelarul, Schevofilaxul, Hartofilaxul. Sachelul, și Protodectul.

[Rîndul 2]. Protonotariul, Logothetul, Canstrisul, Referendarul, și Ipomimnigrafalul.

[Rîndul 3]. Ieromimul, Ipomimniscul, Dascalul Evangheliei, Dascalul Apostolului, și Dascalul Psaltiriei.

[*Rîndul 4*]. Epitongonatul. Epitoncriseon, Epideiseon, Epitis Ierascatastaseos, și Epiton Secreton.

[*Rîndul 5*]. Începătorul Mănăstirilor, începătorul Beséricilor, mai marele Evangheliei. Începătorul Antimiselor, și începătorul Botezaților.

[*Rîndul 6*]. Ritorul, al doilea al Preoților, Protopoput, al doilea Diaconilor, Protopsaltul, Lambadarul.

[*Rîndul 7*]. Domesticul stranei cei mari, Domesticul stranei a 2-a, Stringătorul de oameni, Notarul. Începătorul Svetinelor, începătorul Cănrhanî și Tocmitorul.

[*Semnăz*]. Iară Protopopul se-au cinstit să aivă loc, și mai sus sederea la totă slujba Beséricii, cu protonotarie, adecă să fie mai sus de Logofătul.

Iară ceste rânduiale ce se dau la Ieromonași și Diaconî.

Protosingel, Archimandrit, și Singel.

Iară rînduialele cîtea-lalte, se dau la bărbai mirni.

Protonotaria, Logofetia, Ritoria, Protopsaltia, Lambadaria, cele doao Domesticii, Notaria, începătoria Svetinelor, Protocanonașia, și Tocmitoria.

Lucrurile rânduialelor.

Iconcmul iaste, de ține toate câștigările Beséricii, tocmneșe și casa a Arhiereului, și Besérica.

Sachelariul iaste, de ține toate mănăstirile de călugări și de călugărițe, iaste ispravnic și preîncepătorul mănăstirilor.

Schevonilaxul iaste de ține vasele si toate oedeiile Beséricii.

Hartofilaxul iaste, ispravnicul tuturor lucrurilor ca o mână dreaptă Arhiereului, ținînd întorcăturile și nuntele saū logodnele.

Sachileul iaste, carele ține sachelile și ale Beséricii, avînd ispravnic pre mai marele Beséricilor.

Protodectul iaste, folositor robiților, și iaste judecator tuturor lucrurilor de greșală, avînd sub dînsul și pre cei vinovați.

Aceștea șed la sfînta judecată cu Arhiereul.

Protonotarul iaste, ușă celor de afară, și pre pitacure, și mai mare notarilor, adecă cărtularilor.

Logofătul iaste de-a scrierea cuvintele, lucrurilor Boiarilor cele de cînst.

Canstrisiul iaste de a schimbarea Arhiereului.

Referendarul iaste, de a să trimeterea la Împăratul și pre la boiari mari.

Ipomnimatograful iaste, de a scrierea lucrurilor și a le aducerea aminte.

Ieromnimul iaste, de a ținerea lyturgia a Arhiereului, ținînd și scaunul Beséricilor.

Ipomniscul iaste, de aducerea aminte Arhiereului în taină.

Dascalul Evangheliei iaste, de a tilcuirea Evangelia.

Dascalul Apostolului iaste, de a'î tilcuirea.

Dascăul Psaltiriei, iaste de a o tîlcuirea. Epitoncriseon iaste, de aducerea pre aceia ce vor să se judece și i pune pre dîșul unde vor să stea.

Epitongonaton iaste, de a pururea beder-nița Arhiereului.

Epitondeiseon iaste, de a trimeterea la Împăratul pentru vinovat.

Epitisierascatastaseos iaste, de a facerea bună tocmire în lăuntru în oltar.

Epitonsecreton iaste, de a încetarea omenii să nu vorbescă.

Începătorul Mănăstirilor iaste, de a luarea sēma lor și a purtarea grijă cu Sacheliul împreună.

Începătorul Beséricilor iaste, de a luarea sēma lor și a purtarea grijă cu Sachelul.

Începătorul Evangheliei iaste, de a ținerea Evangelia pre la liti cînd fac.

Începătorul Antimiselor, iaste de aducerea pre cariî merg la sfînta Priceștanie, și ține și Antimisurile.

Începătorul botezaților, iaste de a purtarea grijă de cei botezați.

Ritorul iaste, de a spunerea de în scripturi.

Al doilea preoților, iaste de a băgarea pe preoți în lăuntru.

Protopopul iaste, mai marele oltarului.

Al doilea Diaconilor, iaste de a băgarea în lăuntru pre Diaconi.

Pentru cum scriu arhierei la Papa, Tărigrădenului, Alexaudriei, Antiochiei, Ierusalimului și Ochridului.

Glava 395. [*Rîmului*]. Préfericitului, și Présfîntului, și întocma îngerilor : întru Hristos părintele părinților : și stăpîn a toate adeveratele Apostolești Besérici, ca niște robi ție nainte cîzînd, sărutăm urmele picioarelor Măriei și Présfîntiei tale putere și domnie.

Tărigrădenului.

Présfînte al nostru oblăduitor și stăpîn, și a totă lumea Patriarch, dumnezeescule de Dumnezeu dăruite. și tot alt orî fie ce nume saū lucru mare ce ție se cuvîne, rogumă milostivului Dumnezeu, să dăruiască sănătate sfîntiei tale, și ca un dumnezeesc și cînstit trup al ei întru tocmire și îndreptare al a-

deveritei marelui besereci a lui Hristos a tota lumea.

Alexandrinului.

Presfinte stapinul meu, Papa si Patriarh al Alexandriei si a tot Egiptul, Pentapoleon, Livia si Ethiopia, intru Duhul sfint, Dumnezeucul si Precinstitul meu Parinte.

Antiochianului.

Presfinte parintele meu, Patriarhul cetatilor a lui Dumnezeu, al Marelui Antiochii, si a tota Anatolia, intru Duhul sfint Dumnezeescule si Precinstitul meu Parinte.

Ierusalimnului.

Presfinte parintele meu, Patriarhul Ierusalimului sfintului Sion, Syria, Arravia, de cea parte de Iordan, Cana a Galileiului: si a tota Palestina, intru Duhul sfint Dumnezeescule si Precinstitul meu Parinte.

Ochridenului.

Prefericite Archiepiscop, a marea intia Iustinianiei a Ochridului, si a tota Bulgariemea, intru Duhul sfint Dumnezeescule si Precinstitul meu Parinte.

[*Semnădă să știi*]. Să știi că la pitacure, adică la cărțile Patriarhului, sau a Mitropolitului, sau la alt obraz mare, atunci nu scriu cei mici pentru adins eiși cum iaste obiceiul. adică; că și noi sintem sănătoși ci aceștia ce zice. ca sintem și noi sănătoși, se scrie numai la obrazul carele va fi tocma cu acela ce scrie, sau și la mai mici obraze.

Iară Archieșii când scriu la Patriarhul Țarigradului, atunci deca pecetluiesc cartea, ei nu scriu desupra numele Patriarhului, adică să se dea intru sfintele mâni ale lui ce numai despre fața carea iaste pecetea cărții fac trei cruci așa.

Iară de cea parte de carte, mai jos de legătura peceții carea iaste în dos legată: acolo scriu Archieșii numele lor așa: Smereniei Mitropolit Cutare, sau episcop Cutare.

Pentru cum scrie Mitropolit către Mitropolit, și cum către Archiepiscop, și cum către Episcop.

Glava 396.

De la Mitropolit către Mitropolit.

Presfinte Mitropolit al sfintei Mitropolii cutare, Precinstite si Exarșe cutare, intru Duhul sfint iubite frate, si tocma slujitor smereniei noastre, nădăjduescumă la Dumnezeu la carele mă și rog, să dea sănăta e sfintiei tale, și după Dumnezeescul și cinstitul tău trup intru tocmire și îndreptarea implerii de

păstorie turma cea chemată de Hristos carea paști, și intru a noastră bucurie și veselie sufletescă.

Conețul se scrie așa: Sănătoșază intru Domnul, presfinte frate și tocma slujitor.

Mitropolitul către Archiepiscop.

Presfinte Archiepiscop al sfintei Archiepiscopii cutare, intru Duhul sfint iubite frate și tocma slujitor smereniei noastre, dăruiascăți Dumnezeu sănătate sfintiei tale, și după Dumnezeescul și cinstitul tău trup intru întărire și împlerea de folosința turmei anumeitei de Hristos carea o paști, și intru a noastră sufletescă bucurie și veselie.

Conețul: Să petreci sănătos intru Domnul sfinte frate și tocma slujitor,

A Mitropolitului către Episcop

Iubitore de Dumnezeu Episcop al sfintei Episcopii cutare: intru Duhul sfint iubite frate, și tocma slujitor smereniei noastre, dar să aibă bogoliubiata de la Dumnezeu a tot puternicul.

Conețul: Și darul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu bogoliubiata.

Așa scrie Mitropolitul la Episcopii lui, așijderea și la alți Episcopi streini.

Pentru cum scrie Episcopul către Mitropolitul lui, și cum către alt Episcop.

Glava 397.

Episcopul către Mitropolitul lui.

Presfinte Mitropolit al sfintei Mitropolii cutare, Precinstite si Exarșe cutare: intru Duhul sfint al nostru oblăduitor și stăpân, să petreci sănătos sfintia ta, și după Dumnezeescul și cinstitul tău trup intru tocmire și intru împlerea de folosința a tota numenita de Hristos turmă carea paști, iar noao robilor tăi de bucurie și de veselie sufletescă.

Conețul: Iară sfinta rugă a sfintiei tale să fie cu noi.

Și deca sfirșaste cartea să scrie mai jos așa: smeritul Episcop cutare și robul sfintiei tale.

Episcopul către Episcop.

Iubitore de Dumnezeu Episcop al sfintei Episcopii cutare, intru Duhul sfint iubite frate și tocma slujitor smereniei noastre, să petreci sănătos Archieșia ta, și după Dumnezeescul și cinstitul tău trup intru tocmire și de folosul omenilor, numenitei de Hristos turmă carea paști și intru a noastră bucurie și veselie sufletescă.

Conețul: Petrece sănătos intru Domnul iubite frate și tocma slujitor.

Pentru cum scrie Arhiepiscopul la boiarii ceia de la marea beserică.

Glava 398. Cinstite mare Iconome, său Hartofilax al sfinţei lui Dumnezeu marel Beseric, prea dulce şi pre iubitul mieu frate.

Deci aşa scriu celor mai mari, adecă celor mari rânduile ce's mai sus scriş.

Iară de la Protonotarul pină la Ipomnimagrafu nu să zic fraţi : ci cucernici, şi numai ce să scriu fii iubiţi după Duhul.

Iară de la Ieromnimul şi ceia-lalţi, aceia să scriu : cinstiţi, şi Protopopul, şi carele e după dînsul.

Iară carii n'au rînduială, aceia se scriu credincioşi dumnezeesţi preoţi şi diaconi.

Iară pe clericii Arhiepiscopilor aşijderea, scriu, cinstiţilor cucernicilor, şi credincioşi Dumnezeesţi, după rînduiala spiţii, fără de marile rînduiale, şi fraţi, că aceştia într'alte rînduiale nu se-au dat, ce numai întru ale mari Beserică ca o stăpînă şi mumă ce iaste tuturor Besericilor.

Pentru cum scrie Arhiepiscopul la cnaiazul sârbiei şi la suprujuiţa lui, adecă la Dómnă-sa.

Glava 399. Prea'nalte mare Cnaie a totă Sîrbia, preînţelepţe şi prea dulce, cinstite întru Domnul, şi prea iubite Kyr cutare, fiu după Duhul smereniei noastre, dar, pace şi milă să se înmulţescă Domniei Tale de la Dumnezeu a tot ţiitorul.

La a lui Dómnă.

Marea Dómnă a totă Sîrbia, cinstita, înţelepă şi mai împodobita Dómnelor, fată întru Duhul sfînt, dar, pace şi milă să se înmulţescă Domniei Tale, de la Hristos Dumnezeul nostru.

Pentru cum scrie Arhiepiscopul la iupîn, la boiar mare şi la om cinstit.

Glava 400. [La Iupîn]. De bună rudă, luminată şi prea vitéje Iupine, întru Duhul sfînt prea iubite fiu smereniei noastre Kyr cutare, dar, pace şi alt tot binele rugămune lui Dumnezeu să şi se dăruiască dumnetale.

La Boiar marc.

De bună rudă, slăvite, înţelepă, a totă cinstea şi înţelepăciunea vrédnice Kyr cutare, dulce şi preapohtite fiu după Duhul iubit smereniei noastre, dar, pace, milă, şi orî ce alt bine de spăsenie, pohtim să se dăruiască cinstii tale dela Dumnezeu a tot ţiitorul.

Conetul : Şi Domnul Dumnezeu să ferescă pre bunul neam al dumnetale fără hólă, cu sănătate şi mai sus fără de totă întristarea în mulţi ani împreglur, Amin.

Acésta aşa să scrie la voinic de cînst.

Cinstite şi înţelepă Kyr cutare, întru Du-

chul sfânt fiu după duhul iubit smereniei noastre, dar hie folosinţi tale de la Dumnezeu a tot ţiitorul.

Conetul : Darul Domnului mieu să fie cu tine, Amin.

Smeritul Mitropolit cutare.

Pentru cum scrie Arhiepiscopul către mai marele sfet-agarii, si la Egumen şi la stăriţi.

Glava 401. Prea cuviöse mai mare al sfîntului Munte ce se chiamă Athonul, dulce şi prea pohtite după Duhul, iubite frate şi fiul smereniei noastre, dar, pace, milă, spăsenie sufletescă, şi orî ce alt bine de spăseniă, ne rugăm să se dăruiască marii sfinţiei tale de la Dumnezeu a tot ţiitorul.

Conetul : Darul şi mila lui Dumnezeu, să fie cu cuviinţa sfinţiei tale, Amin.

La Egumen şi la Stareş.

Prea cuviöse Cathegumene, al Dumnezeesţilor şi cinstitei Lavre a sfîntului cutare, şi prea dulc şi prea iubiţi Stareşi al Dumnezeescului săbor, dulceilor şi prea pohtişilor după Duhul fii smereniei noastre, dar hie voao tuturor, pace şi milă de la Dumnezeu a tot ţiitorul.

Conetul : Şi darul şi mila lui Dumnezeu să fie cu cuviinţele vóstre. Amin.

Carte de mărturiea Duhovnicului, pentru ceta ce va putea hi harnic de Preoţie.

Glava 402. Cade-se celora ce vor să slujască sfîntelor şi dumnezeesţilor Taini, şi vor să li se dea în mână slujba puterilor înge-reşii, ca nişte chezaşi ce sint lu Dumnezeu, déca vrème ce pentru noi Dumnezeu fără de păcate se-au făcut om, şi acea înfricoşată jertă fără de sînge şi slujbă a înfricoşatelor taini, dat-au noao ómenilor, carea o facem întru pomenirea şi slavosloviea acelu trup şi sînge al stăpânului, pentru acéia şi de propoveditorii de Dumnezeu Apostoli, şi de purtătorii de Dumnezeu Părinţi ni s'au poruncit, ca ceia ce li se împilă să se înalte la acea închizăşuire şi rînduială să nu'l sue fără iscodiri, ci carele va vrea să fie preot să fie curat şi cu totă cînstea podobit de întru care şi acest fiu duhovnicesc al mieu, cutare, de în cutare cetate, oraş sau sat, întru carea au născut şi au crescut, venit-au către mine duhovnicul lui, cutare Ieremonach, cerşind a lua mărturie de la mine ca să ia marea rînduială a preoţiei, deci eu pusu-l'am înaintea icónei a stăpânului Hristos şi a sfinţei Evangelii, si am iscodit pre dînsul de céle ce au făcut de în copilărie şi n'am aflat nemica întru dînsul de céle ce opresc a întra în spiţi sau în rînduială ca acésta, drept acéia mărturisesc pre dînsul ca un destoinic preoţiei, pre fiul mieu de duhovnicie cutare,

și iscălese cu a mea mână. Eu tatăl duhovnicul lui cutare Ieromonach.

Vă leat cutare, measeț cutare, Ieromonach cutare, și duhovnicul lui, mărturisesc pre dînsul vrédnic dă preoție.

Pentru cum scrie Arhiepiscopul cartea cea tocmită preotului carea se chiamă daltirie și cartea cea de slobozie.

Glava 403. Pavel, marele Apostol al Domnului, va și poruncéște să se dea preoților Poslaniț tocmite de la cea ce' i hirotoniseșc, de tocmirea preoției lor, decî unît porunci ca aceia plecându-se și acest Kyr cutare, pentru această tocmim carte, ca de la noi, cu darul Duhului sfânt a făcătorului deplin Dumnezeu, l'am hirotonit pre Lége și pe Pravilă, cîiteț, ipodiakon, diacon și preot. și poruncim tuturor celorla ce cătră voi va veni acest slohod preot, Arhiepiscopul zic. și preoților, egumenilor, bărbaților și mirénilor Boiari, cum se-au împodobit cu vrednicia preoției de smerenia noastră, mărturisit de bărbați vrédnici credincioși, cum iaste vrédnic de rînduială ca această, drept acéia și pentru tocmirea și întărirea lui dă-se această carte, după cumu'l obiceiul de la noi întărită.

Vă leat cutare, meșeta cutare, indiction cutare.

Aicea scriem pentru cartea de slobozie.

Smerenia noastră, cu această carte a noastră de slobozie facem știrea tuturor creștinilor dă pretutindenea, sfințiților și mirénilor, că acest cucernic preot Kyr cutare. prntu căce nu avea aicea loc de a trăi, rugatu-s'au ca cu socotința și cu știrea noastră să mērgă cătră Țarigrad sau aiurca către pravoslavnicii Creștini, prntu aceia datam lui îndeletnicie și slobozie ca să mērgă și să se ducă, ertând pre dînsul și pre acolo să slujască neapărat cele ce sînt ale preoției, ca un preot harnic și fôrte cinstit și blagostiv, drept acéia se-au făcut și această carte a noastră de slobozie prntu credința, și se-au dat preotului Kyr cutare, fiu după Duh al smereniei noastre.

Cartea de duhovnicie a Duhovnicului când se face.

Glava 404. Smerenia noastră, dă-se ție cucernicului întru Ieromonach Kyr cutare, slujba Duhovniciei părintească, de care lucru ți se cade să primești gîndurile și lucrurile și tot felul de patime ale celorla ce vor veni cătră tine la ispovedanie, și să tocmesti pocania a bogatelor păcate, căruia după cumu'l va fi puterea și spăsenia lor, să l'gi acélea ce să cad a lega, și să dezlegi célea ce să cad a dăzlega, și ți se cade de vei fi călugăr Ieromonach, tu să tunzi călugări (aderă să faci călugări) chip mic și mare, sehimnic cu so-

colința lor pre lége, iară pre cei ce vei trimite către rînduiala preoției, așjdere ești dator de lucrurile lor de tôte să'î ispitești cu dédînsul cum poruncéște Apostolésca Pravilă ca să nu pentru lénea sau vre o răpire ceva să te înșeli adins tineși să fie părtaș pacatelor streine (cum am zice după cuvîntul dumnezeescului Apostol). Pentru aceia se-au făcut și această poruncitoare carte a smereniei noastre, și ți s'au dat să fie de tărie.

Vă leat cutare, meseța cutare.

Cartea de ertăciune carea scrie Arhiepiscopul.

Glava 405. Smerenia noastră. de în darul și mila și puterea a Présîntului și de viață începător Duh, carele se-au dat de la mîntuitorul nostru Isus Hristos, dumnezeestilor și sfinților lui Ucenici și Apostoli. a lega și a dăzlega ale ômenilor păcate, zicând lor : Priimiți Duh sfînt. orî cui veți erta păcatele, ertate să fie lór, și orî cui veți ținea ținute să fie, și orî câte veți lega pre pămînt să fie legate și în ceriú, și orî câte veți dăzlega pre pămînt să fie dăzlegate și în ceriuri, iară de la aceia și la noi unul după altul cu venirea celui dumnezeesc dar, am ertat și pre fiul iubit al nostru sufletesc, cutare, în câte și el ca un om aú greșit, și pre Dumnezeu aú mustrat și aú mîinat, cu cuvîntul, cu lucrul, cu gîndul, și cu tôte simțirile lui, sau de va hi căzut supt blăstemul Arhiepiscopului sau al Preotului, sau al tătină-său, sau al mine sa. sau singur adîns eluși se-au blăstemat, sau va fi jurat strîmb, sau orî de cine se va fi legat cu afurisanie, sau într'alte păcate ale lui și el ca un om fiind se-au potenic, și duhovnicului aú ispovedit, și canonul de la dînsul aú priimit, decî de acéste greșale de tôte și de legături îl slobozim și l'ertăm, cu puterea și cu darul a tocmitorului și Dumnezeescului închinător al prépaternicului Duh, iar căce va fi uitat sau aicea va hi lăsat neispovedite, și acélea să iarte lui milostivul Dumnezeu, carele iaste blagoslovit întru vécl. Amin.

Pentru cum scrie Arhiepiscopul Stavropighion, adecă vă drujenie creșta, și cum scrie antimisul.

Glava 406. Stavropighion, sau vă drujenie creșta. sau ruminește înfîgerea crucii : sfințitu-s'au cu darul prea sfîntului Duh, și se aú blagoslovit de mine smeritul Mitropolit cutare, și se-au dat în cutare cetate sau oraș sau sat. cutăruia spre ridicare a Dumnezeestii Beserici a sfîntului cutare. ridicată de cutare, în vremea Patriarșiei a Prea sfîntului și a lumii Patriarch Kyr cutare. Vă leat cutare, meseța cutare.

Iară așa se scrie Antimisul.

Jertăvnicul dumnezeesc și sfînt, preste carele să ohîrșesc dumnezeestile slujbe, blago-

slovitu-s'aŭ şi s'aŭ sfinţi de Preasfinţitul Mitropolit al sfintei Mitropolii cutare, Precinstitul şi Exarch cutare, în vrmea Patriarşiei a Presfintului şi a lumii Patriarch Kyr cutare, pe numele sfintului cutare. Vă leato, meseţa cutare.

Pentru cum scrie Archiereul carte, când se face săbor şi el nu merge, ceşi dă sfatul către alt Archiereu :

Glava 407. Dăca vrme ce pentru bogate trebî, sau bolnăvire, de să nu pot veni să şez la scaun împreună cu sfinţii archierei la sfîntul săbor, iată că datu-mî-am sfatul şi am lăsat ispravnic pe Preasfinţitul Mitropolit Kyr cutare, Precinstitul şi Exarhul cutare, ca în locul mieu să dea sfat la toate, ori de ce se vor face în săbor, pe îndreptarea Pravilii, şi pentru întărirea s'aŭ scris această ispravă. Vă leat cutare, cutare.

Pentru cum se scrie praxia Episcopului.

Glava 408. Dăca vreme ce vrea şi trebuia şi la cutare sfîntă Episcopie să se hirotonească către cuvîntătoarele oi de acolo grijă şi priveghiare de păstoria spăseniei cum poruncesc dumnezeieştile şi sfintele Pravile, şi smerenia noastră în grijă multă fiind ca să aflu ei să priimască folosinţa sufletescă, căutând aflău pre cinstitul întru lemonaş cutare, împodobit cu înţelepţie sufletescă şi vrednic sau destoinic forte, şi plecat întru viaţa călugărescă de în coconie, spie rînduiala Archierei pre acesta chemat am, şi pe Pravilă cu sorţi s'aŭ ales, de cei ce se-aŭ aflat la noi Archierei şi de iubitorii de Dumnezeu Episcopii pre nume cutare şi cutare, fraţi şi tocma slujitorii noao, şi pre acesta hirotonitu-l-am Episcop la acea sfîntă Episcopie cutare, cu chemarea şi cu darul a prea sfîntului şi închinătorului Duh. Drept aceia dator iaste acest iubitor de Dumnezeu Episcop, să mERGă la acea Episcopie carea i se-aŭ tîmplat de la Dumnezeu, să pască sufletele pravoslavnicilor de într'însa, şi să facă toate câte-s ale Archierei neapărat. Cite-l să semneze, cântăre-l, şi purtătorii de svestnice, ipodiaconii să facă, şi să-l aducă şi la rînduiala preoţiei şi duhovnicii să pue, şi călugării să facă chip mic şi mare, dumnezeieştili Bisericii să sîntescă, şi cum am z's câte se cuvine Archiereului pre lege toate să facă, şi să se plăce şi smereniei noastre, şi să dea haraciul besericii pre an. Drept aceia datorii sunt şi creştinii de acolo adevăraţi preoţii şi oamenii toţi să se cucerescă lui şi să i să plăce întru toate, şi mai virtos spre ceia ce va avea cuvînt de spăsenia sufletului, să-l cînstescă, să-l iubescă şi să-l dea lui totă cheltuiala Bisericii, ce e pre lege de la nunte, cêrerea de pre la zborure, cum aŭ fost obiceiul mai denainte vrme, şi ori pre carii va afurisi, să fie afurisiţi, şi

să aibă voe a lega şi a dăzlega. Pentru care dar şi această a noastră Praxie de întărire se dă la acest iubitor de Dumnezeu Episcop Kyr cutare, fratelui şi tocma slujitorului smereniei noastre.

Meseţa cutare, Văleat cutare, Indiction cutare.

Pentru cum scrie Archiereul carte celuiia ce va să treacă pre în ţară, sau preste mare, carele să chieamă de cere tot deuna sau pandete.

Glava 409.

Cea pre în ţară sau pre uscat.

De bună rudă şi înţelepţilor boiari de în cutare loc, fi după duhul iubiţi smereniei noastre, dar, pace, milă, spăsenie sufletescă şi sănătate trupescă şi alt bine tot carele e de spăsenie. rugăm să fie voao de la Dumnezeu a tot ţitorul, acesta om ce aduce această carte a noastră Kyr cutare, cu soţiile lui, vrând să iasă de aceea, purces'aŭ sănătos cu ajutorul şi darul lui Dumnezeu şi slobozi de totă nevoia, şi vă facem ştire pentru cetatea sau oraş, sau satul nostru şi de totă Eparchia, că cu ajutorul lui Dumnezeu iaste slabod şi nesmintit de nemica, pentru aceia viind către noi. cerşut-aŭ carte de mărturie, ca să mărturisim pre dăşii naintea dragostii vōstre, că sînt fără dă nice o bōlă şi fără nice o nevoe, drept aceia pentru acesta primii-l pre dăşii cu faţă lină şi cu pace de toate nevoile slobozi, ca nişte oameni ce aŭ eşit sănătoşi de în cetate de la noi ce se zice de în cutare loc, cutare, carii fără de nice o pizmă şi nice o înşelăciune pre adevărînţă l' încredinăm vōo, darul şi mila Domnului nostru Isus Hristos să fie cu toţi cu voi, Amin.

Văleat cutare, i meseţa cutare.

Iară acesta se scrie când merge pre mare.

De bună rudă şi înţelepţilor boiari de în cutare loc, cutare fili sufleteşti smereniei noastre, dar, pace, milă, spăsenie sufletescă şi sănătate trupescă, şi alt bine tot ce e de spăsenie, rugăm să se dea voă de la Dumnezeu a tot ţitorul. Acest om ce aduce această carte a noastră, Kyr cutare, împreună cu soţiile lui eşind de într'acoe, slobozeşte-se într'acolo, cu darul lui Dumnezeu sănătos împreună cu cei ce merg cu dănsul pre mare, şi l' dăm în semnă dragostii vōstre sănătoşi şi slobozi de totă nevoia, ca nişte oameni ce aŭ eşit de în cetate, sănătoşi, adevăraţi de la noi de în cutare loc, cutare. drept aceia rugăm pre voi fără de nice o şfială, primii-l pre dăşii cu bucurie, şi cu userdie, crezînd mărturia acesti carii a noastră carea fără de nice o pizmă şi fără nici o înşelăciune mai adevărat pre voi încredinţeză, mărturie fie Dumnezeu a căru darul, a-

jutorul, și nespusa milă să fie cu toți cu voi Amin.

Vă leato cutare, i meseța cutare.

Smereniț Mitropolit cutare.

Cartea de cêrerea Măndăstirii, carea scrie Archiereul.

Glava 410. Carii vă aflați întru Eparchia noastră, iubitorii de Dumnezeu creștini, său pre aiurea pe într'alte părți, căți sinteți a tocmélelor rindului preoției, și al vieții mirenești, fiți sufletești iubitori ai smereniei noastre, dar hie voo, pace și milă de la Dumnezeu a tot țiitorul. în știre să fie voo tuturor că în cutare loc se află o dumnezeiască și sfintă Măndăstire, carea e cinstită pre numele sfintului cutare, de mulți ani și vreme învechită, stricată, și forte trebue să se drégă. să se zidescă, să se înoiască. și să se întărescă, ce de acesta n'au puterea călugării carii se află într'însa și egumenul, deci viind cătră voi creștinilor iubitorilor de Dumnezeu acești călugări, ca să împărțiți să dați și să miluiți lor spre lucrul acesta cu mână de ajutor, drept aceia cu bucurie și cu userdie și cu dragoste priimiți pre dinșii, și vă îndemnați toți de împreună de ajutați lor, și dați la zidirea și la înnoirea a sfintei și acei Dumnezești case cu voe și cu bună dare și cu userdie toți pentru Domnul carele priméște datoria în loc de dar, și întorce darul în loc de dar, așa faceți cu bună voe toți, ca și poména voastră depurarea să se pomenescă întru acea sfintă și Dumnezeiască casă, și să vă faceți voi citori noi, ca și alți mai de demult, să ținplați și bunătățile de vécii la judecata ce va să fie, cu Hristos Iisus Dumnezeu și mântuitorul nostru, darul lui și mila cea nespusă, și erlăciunea să fie cu toți cu voi, Amin.

Cartea robului.

Glava 411. Celor ce sunteți și vă aflați întru Eparchia noastră sau și aiurea pentr'alte locuri și părți ori unde se va ținpla, pre la ceea ce sint socotiți cu tocmélele preoției și a vieții mirenești carii sinteți creștini. dar, milă, pace și blagoslovenie rugăm să fie voo de la Dumnezeu a tot țiitorul. Acest sărac cutare, care e de în cutare loc, cutare, robitus-a de tălharii mării, și se-au răscumpărat drept a cutare, de cutarele. Drept aceia venind cătră smerenia noastră, cu chip ticălos și cu lacărme ca să i se dea cartea noastră să fie de mărturie lui, într'aceia și smerenia noastră, dec'am adevărat bine de robia lui, dat-am cartea noastră, și vine forța cu multă userdie cătră voi blagosloviților creștinii, ca să ținple vre un ajutor pentru slobozia datoriei lui, deci miluiți și ajutați pre sufletul scărbit și smerit, ca să se întorcă de în multă sărăcie și de ticăloșia lui pentru dragostea

Domnului nostru Iisus Hristos, carele au iubit săracii și pre sine au dat morții pentru dinșii, carele cu cumpăna dreptății măsură ale noastre, și pentru una de în vécii acesta o sută de ori mai mult, iară în cela ce va să fie viața de vécii, și moșia netrecută carea n'are sfîrșenie, a căruia dar și milă să fie cu toți cu voi, Amin.

Pentru cum scrie Archiereul cartea de despărțelă carea dă muerii când o părăște bărbatul și nu pôte să o dea de față, și va să o lase.

Glava 412. Șezind prea sfînșitul Mitropolit al sfintei Mitropolii cutare, împreună cu cinstiții lui clericii, veni-au cutare cu vină de curvie, prînduși muiarea lui, cum se-au plecat cătră pohta altor bărbați, iară de dragostea carea avea către dănsul se-au lepădat, și de tot s'au spurcat cu dinșii, iar muiarea lui dec'au auzit bănuiala și pără fără dreptate carea o părăște bărbatul ei, îndemnată de nevoe cerșu de la dînsul să dea de față pira curviei ei, iar el neputând. atunce cerșu muiarea lui carte de despărțelă de către bărbatul ei, deci după cum zice Légea și Pravila, că bărbatul carele părăște pe muiarea lui și nu arată de față, poruncit-au pentru această vină să se despartă de bărbatul ei. Deci pentr'aceia și noi după judecata Dumnezeestii Pravile deslupimu-o de tot și o despărțim de către bărbatul ei carele e mai sus zis cutare, și el cutare de către muiarea lui cutarea, ca să fie strîini și despărțiți unul de altul, și dăm voe acesti fâmei, de va vrea, neapărat să se mărite după alt bărbat, și să șia de la cela-lalt bărbat ce au avut mai înainte. cutare toate zestrile ei, și darurile ce au făcut naintea nuntel, cum poruncesc dumnezeestii Pravile, și pentru această arătare și întărire, făcutu-s'au și această carte de despărțelă, și s'au scris într'această dumnezeiască condică a acesti sfinte Mitropolii a noastre.

Vă leat cutare i indic cutare.

Carte de despărțelă de curvie.

Glava 413. Șezind smerenia noastră, împreună și cu cinstiții noștri clericii, venit-au cătră noi cutare, strîgînd că avînd muiare a nume cutare, și ea s'au lipsit de întréga înțelepția ei, adică de curăție, curvii-au, spurcatu-s'au de mulți, în multe și bogate vremi și locure, de în carele bănuiale unele le-au nărturisit de față cutare mărturie, cutare, mărturisind pre dănsa curvă, într'aceia au cerșut acesta, cutare, să se despartă de dînsa și să ia carte de despărțelă, ca să pôtă lua altă muiare pre lége. Deci smerenia noastră după judecata Dumnezeestilor Pravile, și după mărturia acelor mărturi vrédnice credinciose ce's mai sus, poruncim întru Duhul

sfinț, despreunată și despărțită să fie această nuntă, ca de acum strîin și despărțit să fie acest bărbat cutare de către muiarea lui cutare, așijderea și ea de dînsul, și dăm voe și slobozie bărbatului ce e zis mai sus cutare, să'și ia altă fămee, și pentracastă arătare și întărire s'au făcut și această carte de despărțelă și s'au pus într'această dumnezeiască condică vălăt cutare.

Carte de despărțelă, cîndu'î bărbatul legat.

Glava 414. Carte de despărțelă dă-se acestîi fămeei anume cutare, de către bărbatul ei cutare, după cum zice Pravila : Cînd bărbatul nu iaste să facă cele bărbătești, acela se desparte de împreunarea nuntel, după ce vor trece 3 ani. Decî așa cu dîdînsul pentracăsta căutînd, mărturisitu-s'au și de față s'au crezut naintea noastră. Drept acéia după judecata dumnezeestîi Pravile despreunăm-o de tot, și o despărțim de către bărbatul ei carele e mai sus zis, cutare, ca să fie el strîin și osebiț unul de alalalt, și dăm cătră această fămee voe și slobozie, și cătră altă nuntă pre lege să se mărite neapărat, și să 'și ia de la bărbatul ei cele ce au avut mai nainte : cutare, fără lipsă lôtă zestrea ei, iară darurile de naintea nuntel să rămîie la dînsul, după judecata dumnezeestîi Pravile, și pentru această arătare și întărire s'au făcut și această carte de despărțelă și s'au pus într'accest dumnezeesc catastih al acestîi sfințe Mitropolîi.

Văleat cutare, meseța cutare.

Carte de despărțelă, cînd se duce bărbatul și nu se mai vede.

Glava 415. Șezînd smerenia noastră, împreună cu cinstițîi clerici, arătă-se înaintea noastră o fămee anume cutare, și spuse noao că au avut bărbat pre lege anume cutare, cu carele au lăcuil cătră-va vrême, și de a lor bună voe s'au tocmît de amîndoao părțile, ca să mîergă aiurea într'alte părți să slujască. ca să'și câștige să se hrănescă intru viața lor. Intr'acéia el s'au dus, iară ia pre lege au așteptat până în 5 ani, și veste nevindu'î nice cum se știe de dînsul, au cuvînt, au scrisore să'î vestescă de dînsul, și așa fără de hrană fiind, și nădăjduinduse sa primescă de la dînsul ceva de hrana viețîi, iară el cum am zis nu s'au mai văzut de tot, și n'au auzit nemica de dînsul ce s'au făcut, au mort iaste au viu, au robitu-s'au, decî ea de doao și de trei ori venind la noi, și rugăndu-se să se mărite a doao oră, cerșut-am ei mărturiî, și l-am întrebat de va fi adevărat viu și se arată într'atita vrême nevăzut, și scrisore de la dînsul sau cuvînt n'au priimit, dămu-l voe după Pravilă să se mărite a doao oră, că zice: bărbatul său fămeeia de se va robi sau nu se

va mai vedea după 5 ani, sau măcar de și trăiaște, atunci se slobođe nunta și pentracăsta vină și au adus pentracăsta mărturiî vrednicî credincioși lre cutare, și cu grea și nedeslegată afurisanie și jurămînt au mărturisit, cum nu le-au venit veste de cel ce s'au dus ce s'au făcut pînă în 5 ani, ci nice el au scrisore, au cuvînt n'au trimis cătră dînsa, decî pricepînd adevărîța de la dînsîi, dătu-l am voe să'și ia alt bărbat pre lege a doao oră. Drept acéia și această carte de despărțelă cu scrisore s'au scris într'accest catastih

Văleat cutare i meseța cutare.

Cartea de despărțelă omului îndrăcit.

Glava 416. Șezînd prîsfințitul Mitropolit al sfinței Mitropolîi cutare, împreună cu cinstițîi lui clerici, veni cutare și strigă (adeacă se plîanse) de muiarea lui cea luată pre lege, cum iaste îndrăcită, și cu lanțuri de mână și de picîore o legă, nu numai de doao și de trei ce și de multe ori, iară noi rugatu-l am ca să o mai aștepte încă puțină vrême și să mai fie cu dînsa încă ani trei, iară el n'au vrut să mai aștepte pentru nevindecarea a ei. Drept acéia cerșut-am lui mărturiî vrednice credincioși, cutare, și l-am ispitit, și grea afurisanie lor dat-am, și au mărturisit cu jurămînt, că așa iaste adevărat, decî datu i am voe ca să ia altă fămee pre lege, după cum zice judecata dumnezeestîi Pravile : ori cine zice are fămee îndrăcită, și o ține legată cu lanțuri, și nu pôte să'și vie în fire la înțreaga înțelepție, de acéia să se despartă, și de va vrea, să ia alta i proce, și pentru arătarea acăsta și întărirea, făcutu-s'au și această carte de despărțelă, și s'au pus într'această dumnezească condică. Văleat i meseța cutare.

Carte de despărțelă pentru cînd nu trimite bărbatul cheltuială de hrana viețîi muerîi lui.

Glava 417. Șezînd smerenia noastră, împreună și cu cinstițîi ei clerici, venit-au cutare muiare cutare pîrînd și jeluind de al său bărbat cutare, și zicînd, că bărbatul ei ce e mai sus zis, tocma șase ani sînt de cînd o au părăsit de tot, și el de cînd s'au dus, nici o dată s'au adus aminte de a lui muiare și de a lui casă să'î trimetă cheltuială sau scrisore, sau alt-ceva vre o dată ajutor cătră hrana viețîi, și au adus înaintea noastră mărturiî destoinicî credincioși anume cutare, cariî cu jurămînt și cu afurisanie nedeslegată au mărturisit cum au zis muiarea. Drept acéia și noi auzînd mărturia lor, și după judecata săbîorului a pîeasfîntului și al lumîi Patriarch Kyr Dionisie, carele au poruncit să se despartă bărbat și muiare ca acéia, cînd va trece cincî ani, și bărbatul nu'și va aduce aminte de muiare, ce o va năpusti de tot, decî într'accest

chip și noi poruncini pentru acestea toate, și o despreunăm de tot și o despărțim pre această fămea cutare, de bărbatul ei cutare, carele e mai sus zis, și dăm voe și slobozie acestii mueri să se împreune altui bărbat pre lege. Iară pentru această arătare și întărire făcutu-s'au și această carte de despărțelă, și s'au pus într'acest catastih dumnezeesc al sfintei Mitropolii

Văleat cutare, meseța cutare, Indiction cutare.

Coneț i Bogu Slava

Pervăia cîastii Nomocanona.

Moleniem ivseakim t ștaniem Stefana Mitropolita, Prevedena iz Ellinskagoo naprostăit Vlasčaii iazjik. Trudo liobiem mnogo Greș-nagoo : Daniila Andreana Monaha.

Panonskăiea : Z (7). vă Milostivah Vașih ; nezabăivaite.

Nomocanonicul Dumnezeui

Având adunate pre toate canónele ale sfinților Apostoli, și ale sfințelor a șapte săbore ale lumii, și ale celora-lalte săbore carele s'au făcut pre în bogate locure, carele să chiamă Nameastnice, după acéia și a Marelui Vasilie, și ale altor sfinți bărbați și Părinți purtători de Dumnezeu, alcătuită cu ruga și îndemnarea Blagocestivului împărat Chir Ión Comninul de învățătorul Diacon al marii besereci a lui Dumnezeu și păzitorul de pravilă Chir Alexie Aristinu.

Nieaje tștaniem Moliemje i vseachin ubă-jdeniem Stefana Mitropolita. Novoo prevedenăi ot Ellinscagona prostăii Vlacăii iazic. Trudo liobiem hudeaișagoo v Rasoderțeah : Daniila Andriana Panonscăiea. 3. (7).

Canónele sfinților Apostoli.

Glava 1. Pentru hirotoniile Episcopilor.

Glava 2. Pentru preotul carele duce sfințului Oltariu, lapte sau miare, saurachiū, sau dobitóce sau legumi.

Glava 3. (1) Pentru pómele să se trimetă pre la case.

Gla. 5. Pentru preotul carele's gonéște preotésa.

Gl. 6. Pentru preotl carele priiméște grijă mirenescă.

Gl. 7. Pentru ceia'ce fac paștele cu ovréit.

Gl. 8. Pentru preotul carele nu se priceștuiaște.

Gl. 9. Pentru carele nu va să stea la rugă nice așteptă pînă la priceștenie.

Gl. 10. Pentru cari se rógă cu ereticul.

Gl. 11. Pentru cela ce se rógă cu cela ce ie luat darul.

Gl. 12. Pentru cela ce priiméște pre carele de într'altă parte e nepriimit.

Gl. 13. Pentru carele va minți că nu e afurisit.

Gl. 14. Pentru ceia ce sar de în scaun în scaun.

Gl. 15. Pentru Cliricul carele fuge de la ținutul său și aiurea lăcuiaște.

Gl. 16. Pentru cela ce ține pre unul ca acela cliric, și'l știe cumu'i iaste rându. :

Gl. 17. Pentru cela ce e cu a doa cununie și carele ține posadnică să nu fie preot.

Gl. 18. Pentru să nu se facă popă cine ține lăsată, sau văduă, sau slujnică sau curvă.

Gl. 19. Pentru să nu se pue la cliricie cine va ținea b (2) surori sau nepóte b (2).

Gl. 20. Pentru cliricul să nu între chezaș.

Gl. 21. Pentru cela ce se scopéște dă silă sau așa iaste de fire.

Gl. 22. Pentru mirénul ce'si va tăia mădulariul adins eluș.

Gl. 23. Pentru cine se va tăia apoi după ce se va face cliric.

Gl. 24. Pentru mirén carele's va rătunzi pialea mădularulu.

Gl. 25. Pentru preotul carele se va vadi că curvéște sau jură strâmb, sau fură.

Gl. 26. Pentru cela ce va să se preoțéscă.

Gl. 27. Pentru preotul carele bate pre credincios sau necredincios.

Gl. 28. Pentru cela ce i se ia darul pre dreptate.

Gl. 29. Pentru cel hirotonit pre banl.

Gl. 30. Pentru episcopul carele să face cu boiarii.

Gl. 31. Pentru episcopul carele fuge fără de vină

Gl. 32. Pentru cel afurisit să fie și de alții afurisit.

Gl. 33. Pentru preotul carele n'are carte.

Gl. 34. Pentru episcopii să nu póta face nemica fără de mai marele lor.

Gl. 35. Pentru să nu hirotonéscă neștine peste hotar.

Gl. 36. Pentru episcopul nou de va blăstema în potriiva ómenilor, cari i se-au dat în sémă.

Gl. 37. Pentru să facă episcopii săbore peste an în toți anii de două ori.

Gl. 38. Pentru să îndreptéze episcopii cu deadinsul lucrurile și toate focmélile beserici.

Gl. 39. Pentru preoți și diaconi să nu facă nemica fără de știrea episcopilor.

Gl. 40. Pentru unétele beserici și ale episcopilor.

(1) Glava 4 lipsește din original la această titulație, déră este prevăzută în canóne.

Gl. 41. Pentru să fie volnic episcopul pră-tote câte's ale besericii lor.

Gl. 42. Pentru să nu fie preotul bețiv sau să se jöce în tablii, sau în harjate sau în ținte sau în coinace.

Gl. 43. Pentru să nu fie popa cămatnic.

Gl. 44. Pentru cine se rögă împreună cu ereticii.

Gl. 45. Pentru să nu primescă popa hotezul sau jertva carea e de la eretici.

Gl. 46. Pentru cine hoteză pre cela ce aű fost hotezat.

Gl. 47. Pentru mirénul carele's gonéște feméia de în casă și aduce alta lăsată.

Gl. 48. Pentru cine nu hoteză întru Tatăl, și Fiul și în duhul Sfânt.

Gl. 49. Pentru cine nu va hoteza întru trei afundări, ce într'una.

Gl. 50. Pentru tot cliricul ce se va sfii de carne și de însurare, nu pentru postire și ținere ci pentru alt eres.

Gl. 51. Pentru cliricul și mirénul bețiv, și jöcă în tablii, sau în harjeți, sau în ținte, sau în coinace.

Gl. 52. Pentru cine nu priiméște pre ceia ce se întorc la pocanie.

Gl. 53. Pentru preotul carele nu mănăncă carne, nice vin bea fără numai când se postéște.

Gl. 54. Pentru cliricul carele va merge fără de nevoe de va mânca la cărciumă.

Gl. 55. Pentru cliricul carele mustră pre episcopul.

Gl. 56. Pentru preotul și diaconul carele's bate joc de orb și de șchiop sau de mișel.

Gl. 57. Pentru episcopul carele nu învétă Pravoslavia.

Gl. 58. Pentru preotul carele nu va milui pe cliricul sărac.

Gl. 59. Pentru cine bagă în beserică cărți păgânești.

Gl. 60. Pentru cine să vădește în prea curvie, sau în curvie, sau într'alte vin.

Gl. 61. Pentru cine se lepădă de Hristos.

Gl. 62. Pentru cine va mânca mortăciune, necată, sau prinsă de pasări, sau mursecată, sau de în curse.

Gl. 63. Pentru cine să postéște Sămbăta și Dumineca.

Gl. 64. Pentru cine se rögă împreună cu ovreii.

Gl. 65. Pentru cliricul și mirénul ucigași sau sfădaci.

Gl. 66. Pentru cine va apuca fata cu dă-sila.

Gl. 67. Pentru cine să hirotonéște a dea-bră.

Gl. 68. Pentru cliricul carele nu se postéște pre părăsămi și preste an, Miercurea și Vinerea.

Gl. 69. Pentru mirén - l carele să amestecă

în tocmétele ovreéști, sau socotéște ale pă-gănilor.

Gl. 70. Pentru cine fură céră sau unt de lemn de la beserică

Gl. 71. Pentru cine va lua sfintele vase, sau sfinte, sau alte ceva să'i fie acasă de vre o trébă.

Gl. 72. Pentru episcopul părăt și chemat și nu va băga sémă.

Gl. 73. Pentru ereticul carele păraște pre episcop.

Gl. 74. Pentru episcopul ce móre să nu pue el la mórtea lui alt episcop

Gl. 75. Pentru cine e șchiop sau cu un ochiű și va fi harnic de a fi episcop sau preot.

Gl. 76. Pentru orb și șchiop carele va fi destoinic.

Gl. 77. Pentru să nu se facă cliric carele să îndrăcéște.

Gl. 78. Pentru să nu se facă episcop numai cât carele e hotezat de curând, sau carele aű venit de întru ce aű avut mai nainterea.

Gl. 79. Pentru episcopul carele se amé-ștică în lucrurile mirenești.

Gl. 80. Pentru robul să nu fie cliric, sau slujnicul.

Gl. 81. Pentru popa Boiariű.

Gl. 82. Pentru cliricul și mirénul carele nu va băga în sémă pre împăratul sau pre domn: ce'l va mustra.

Gl. 83. Pentru cinstita carte carea se chiamă exicon-lavivlon și de altele bogate.

Canónele sfinților Apostoli.

Gl. 1. Doi sau trei episcopi hirotonesc pre un Episcop.

Tălc. Trei episcopi fără nici o încurmezi-șare trebus să facă pre Episcop, iară nu mai puțin de atăta, iară de nu vor putea să se împreune la un loc toți Episcopii că'i vor fi, de acésta caută la săborul de la Nichea la al patrulea canon.

Gl. 2. Un episcop póte să hirotonéscă pre popă și pre diacon

Adevărat.

Gl. 3. Care preot va duca în oltariul besé-ricii lapte, sau miare, sau rachiű. sau dobi-tóce, sau legumi, fără de numai de ólă nóo și struguri, și unt de lemn, și tămăe : aceluia să i se ia darul.

Tălc. A aduce la jertăvnic de acéste soco-tite ce's maű sus, unele ca acéstea sunt Eli-nești, alta iară sunt Ovreaște lepădate, ce numai pârğa plodurilor celor nóo : acedă a legumilor și a strugurilor acélea iaste ertat și slobod să se ducă la vrémea lor, întru mul-țumirea lui Dumnezeuű cela ce aű dăruit acé-ștea.

Gl. 4. Legumile să se triméță pre la case ca mai marii să le împarță ș'altora.

Tâlc. Fără de struguri și alte legumi carele sânt pargă, nu se cade să ducă Oltariului ce să se trimetă acasă Episcopilor și preoților ca să le împartă ei diaconilor și altor clericilor, pentru că strugurul ca o pomă ce e mai alesă de într'altă pomă se aduce la beserică că de întrînsul să ia vin de se face slujba a jertvii celî fără sânge

Gl. 5. Preotul careleș va goni fămeașă să o gonească, iară de nu o va chema iarăși, atunci să i se ia darul.

Tâlc. Ori care preot sau diacon ce 'și va goni muiarea sa pentru vina smereniei ca să se fie de către dînsa fără de altă vină, să l' afurisești, iară după afurisanie de se va lăsa într'acéia neîndreptat să i se ia darul și de această căută să mai afli la a șasele săbtor de la Trulla, la 12 canone, iară așa zicînd.

Gl. 6. Preotul care va lua să porțe grijile mirenești acela să nu fie popă.

Tâlc. Episcopului sau preotului sau diaconului, acestora nu li s'au dat voe și ertăciune să primescă grijile mirenești pentru dobînda lor cea rea, fără numai ce se chiamă pre lege, adică de va fi pus Ispravnic pre niscare lucrurî ale vre unor copî micî care vor fi rămas de la părinți săraci, să le păzescă bucatele și pre ei până vor crește sau se va ceare într'alt chip să fie de ajutorarea văduilor și de a purtarea grijei mișelor și bolnavilor, iară de se va înfrunta ca să se părăsescă de acéia lucrure mirenești și nu va vrea ce va fi tot într'acea tocmelă, atunci unuia ca aceleia să i se ia darul.

Gl. 7. Să se ia darul și celuia ce face Paștile de odată cu ovreii.

Adevărat.

Gl. 8. Preotul carele nu se va pricești, acela să 'ș spue vina iară de nu va spune să l' afurisească, căce că au făcut vinovat pre cela ce slujește.

Tâlc. Preotul sau altul fieși carele din cleric și de în rîndul noriei adică de în preoți ce nu se va pricești și nu 'și va spune vina căce face acesta pre acela să l' afurisești căce că bănuiaște asupra celuia ce face jertva fără de sânge.

Gl. 9. Să se afurisească și cela ce nu stă la rugă și la slujbă la liturghie până la vremea pricesteniei.

Tâlc. Cine nu așteptă la beserică ce iase de în beserică încă nefiind sfârșită slujba liturghia ca cum ar face netocmire beseriei căde-se acela să se afurisească.

Gl. 10. Carele se rogă împreună cu cela ce nu e împreunat creștinilor așijderea și el să fie ca și dînsul.

Tâlc. Cine să rogă împreună cu ereticul în beserică, sau în casă acela să fie despărțit dă beserică ca și cela-lalt.

Gl. 11. Cine să rogă împreună cu cela ce l' iaste luat darul, așijderea să fie el ca și dînsul.

Tâlc. Cine să rogă împreună cu cela ce l' iaste luat darul, adică face liturghie cu dînsul și aceluî să i fie luat darul.

Gl. 12. Cine va primi pre cela ce nu l' vor primi aiurea, și acela să fie nepermis.

Tâlc. Cine va fi întrebat și ispitit de vre un episcop, iaste primit sfîntei a lui Dumnezeu beseriei au ba ? iară el știindu'ș greșalele și neputînd trîpi acea întrebare se va duce de acolo într'altă parte la alt episcop și acela l' va primi fără de carte preotescă arătându'și nevinovata slujire a vieții lui cumu' curat, acela să fie afurisit și el și cela ce va primi pre dînsul.

Gl. 13. Cine va fi afurisit, și unde va mîrge va prinde tagă că nu e afurisit să fie nepriimit și acela.

Tâlc. Carele va fi afurisit de episcopul său decia se va duce la alt episcop și 'și va ascunde afurisania și cela-lalt l' va primi ca un om ce nu va știe aceleia să i se mai mulțescă afurisania ca unuî mincinos și înșălătorî dă beseriea lui Dumnezeu.

Gl. 14. Nu înbla sărînd de în scaun în scaun fără numai când va fi cu socoieia și înbiala acelor de acolo, când dîr vei fi mai bun și mai învățat și încă și acesta cu ruga și cu socoieia a mulți episcopi.

Tâlc. Nu se cade patriarhului, sau mitropolitului sau episcopului să 'și lase eparchia lui și să sără într'alt scaun, fără numai de vor socoti și vor ispiți carî vor fi acolo că le va fi mai de folos ca un om mai învățat cu învățatură mai bună

Pentru că s'au tocmît canonul acesta aicea așa, iar la canonul al șase-spre-zecelea de la săbtorul Antiochiei zice : că episcopul desert (adecă fără episcopie) la beserică deșartă (adecă fără preot sau fără episcop) acela iaste volnic să se primescă iară așa să fie cu ispită deplină a săborului și să fie, și cu voia Mitropolitului, iar de nu va fi desert (adecă va fi cu episcopie sau cu beserică) acela nici cum nu se pôte primi să mîrgă la altă cetate, așijderea zice și canonul al cincî-spre-zecelea al săborului de la Nichea. așijderea și de la Sardia, canon 1, așijderea și canonul 21 de la Antiochia.

Gl. 15. Fie care cleric ce să va duce sau să va depărta de în țara lui sau de unde lăcuște, și aiurea va lăcui, iar episcopul rugal-va să nu se ducă el nu va asculta să se întorcă iarăși, acela să fie nepriceștuit.

Tâlc. Fie-care cleric adică popă, diacon, sau altul de în rînduiala preoției ce 'și va lăsa țara sau lăcuința sa și într'altă parte va mege și nu se va întorce rugat fiind de episcopul său și nu va asculta, acela să nu mai facă liturghie, iar de să va lăsa într'acastă netocmire să i se ia

darul și acolo să se priceștuiască ca un mîrîn, de acésta caută că vei afla la săborul Antiochiei canonul trei.

Gl. 16. Cine va ști și pre unul ca acela va priimi acela întru judecata lui să fie și el.

Tâlc. De va fi în știrea episcopului de acea opréla poruncitoare ce va fi asupra aceluî cleric, și'l va ținea ca pre un cleric, acela să fie afurisit, ca un învățător sau dascăl al neîndreptării.

Gl. 17. Cine va ținea fămeae cu a doua cununie sau posadnică, acela nu pôte să fie nice într'o rânduială beséricéscă.

Adeodrat.

Gl. 18. Cine va ținea văduo sau lăsată de altul sau slujnică sau curvă, acela să nu fie Preot.

Tâlc. Unul ca acela carele nu va lua muiare fără vină și fată curată ce va lua pre care va fi supusă de altul sau văduo, sau slujnică, sau curvă, unul ca acela la Preoție nu se priiméște.

Gl. 19. Nu s'au dat voe a fi cleric cine va ținea doao surorî sau nepôte.

Tâlc. Unul ca acela nu pôte fi cleric ce să fie supus supt mare și grea îngrozire căce trage dup'acésta încă și însurarea fără de lége.

Gl. 20. Clericul să nu între chezaș iar de va intra să i se ia cînstea.

Tâlc. Nu se cade clericului să se amestice în grijile și în valorile și în lucrurile judecăților pentru dobândă cea rea cum grăiește Pavel pentru că de să va tîmpla să fie între doi înși nefocmire pentru niscare lucrure de ale judecăților și nu se va crêde ceș va căuta chezaș să'l ia în chizășie iară atunci clericul îl va lua în chizășie ca să'l dea în sémă la zi urgisinduș a lui cînstea pentru să ia ceva dobândă, aceluia să i se ia darul, iar de'l va fi milă clericului de omul acela și va fi închis într'o închisóre și de acolo într'alt chip n'are cum ieși de nu va intra cine-va chezaș pentru dînsul ca să nu fugă el fiindu'l milă și se va milostivi. Pentru Dumnezeu de'l va priimi și va intra chezaș pentru dînsul ca să'l dea în sémă cîndu'l va cêre: acela cleric nu numai ce nu se scôte de în cînstea ce încă se socotéște a fi și lăudat că sufletuluș pune pentru altul ca să'l scôță de în nevoe, iar de se vor judeca clericii și'l va cêre cine-va chezaș, atunci ei să nu se lépede ce să stea de față la vrémea cînd trebuie să se hage chezaș iar nu pre dobândă, că de va da da chezașul chezașuirea în sémă atunci nu i se ia darul sau cînstea. Pentru că se află la a patra lucrare carea s'au făcut la Săborul de la Halchidon cum Dumnezeuști pîrinți și slăviți hoiari cariș ședea cu dînși la săbor ne voiră și îndemnă ră pre Episcopii Eghipetului

să se închezășuiască iar cariș nu vor avea chezaș aceea să se crêză cu jurămînt.

Gl. 21. Cine va fi scopit dă nevoia ómenilor, adică cu désila sau așa va fi de fire născut și va fi dăstoinic dă preoție, acela să se facă, iar de să va hi tăiat ba.

Tâlc. Del vor fi scopit dă nevoe, acela n'are canon, ce de va fi harnic de popie de acésta nu se opréște, iar cine să va scopi dă voia lui nice cum să slobozéște, ce încă de va fi și cleric să i se ia cînstea ca un pizmaș vieții lui și vrăjmaș tocmirii lui Dumnezeu.

Gl. 22. Mirénul deș va tăia mădulariul cel de rușine acela să se afuriséscă și cleric să nu se facă. *Tâlcul se au pus naintia acésti.*

Gl. 23. Cine se va taia după ce se va face cleric să i se ia aceluia cînstea sau darul.

Ca și cea de întâi.

Gl. 24. Mirénul careleș va rătunzi pielea de la mădulariul să se afuriséscă anî 3, ca un vrăjmaș trupului său.

Acésta ca și cea de mai sus.

Gl. 25. Preotul, episcopul sau diaconul carele se va vâdi că curvéște sau fură sau jură strîmb sau nestrîmb. aceluia să i se ia darul iar să nu se și afuriséscă, ca să nu'l urgișeti de doaș.

Tâlc. Destul iaste pedépsa luării darului celuia ce să vädéște că curvéște sau jură sau fură nescare lucrure sfînte, și pre acela nu se cade a'l și afurisi ca să nu pață munca și pedépsa îndoit, care lucru iaste de tot fără de omenie.

Gl. 26. Cine-va vrea să se preotéscă acela întâi să se însóre, numai cîntăreții și citeții decă se vor face vor putea apoi să se însóre.

Tâlc. Nu e voe nici putere după hirotonia preotului adevă decă se va face popă să se însóre și să fie într'acea cînstea, ce numai acésta se-au dat să fie citeților și cîntăreților.

Gl. 27. Preotul carele va bate pre creștin sau măcar și păgân, aceluia să i se ia darul.

Tâlc. Preotul carele va bate pe creștin, sau păgân, carele greșaste vrînd să'l îndreptéze și pentru a lui frică și cêrtă să vază alții să le fie témă, să nu cază și ei într'aceiaș greșală făcînd înpotriva légii care au zis: cine te lovéște peste obraz, întorcel lui și ceea parte, aceluia să i se ia darul căci că pentru mânia, trufia și neomenia au făcut acésta rană adevă bătae, iar de va fi înțelept preotul și va vedea pre cine-va fără de lége la lucrurile céle sfînte făcînd și'l va bate ca să 'și vie în minte, cum au gonit și Domnul cu biciul de sfóră de în besérica legii pre ceea ce făcea neguțătorie într'ansa: aceluia nu i se va lua darul, pentru'aceia păzitorii de légea bisericii se chiamă îndreptători, ca niște tocmitori ce sînt de la cei pîrinți mai de nainte lucruri ca acéstea să îndreptéze.

Gl. 28. Căruia se va lua darul pe dreptate și apoi iar va îndrăzni să se lipescă acela să-l despart, să-l afurisești de tot de beserică.

Tâlc. Cuî i se va lua darul pe dreptate, sa'u pe dreptate de față va fi greșit, și după luarea darului, iar va îndrăzni a se atinge de Dumnezeuiasca liturgie : unul ca acela de tot să se taie de la beserică ca un mădular putred.

Gl. 29. Cine se va face preot cu banî, acela să i se ia darul împreună cu cine l'au hirotonit și să fie tot nepriceșuit ca și Simon vrăjitorul.

Tâlc. Iată acum aicea de doao oprii 'l îngrozeste că amândorura să ia darurile și rămân să fie nice odată priceșuți pentru marea greșală.

Gl. 30. Cine se va face episcop cu boiarii acelaia să 'l să ia darul și să se afurisească.

Tâlc. Unul ca acela să se afurisească și să i se ia darul ca un om ce a' greșit mare greșală, că se cade celui ce va să se hirotonescă episcop să se pue și să se alegă de toți episcopii eparhiei, iar de va fi nevoe al strânger pre toți împreună, atunci nice într'un chip să se hirotonescă de trei și să fie cu socotința și acelor alții.

Gl. 31. Episcopul carele se va osebi, sau se va despărți, fără de vină și va face alt oltariu, adică beserică cu ceia ce l'au priimit acela să fie gonit.

Tâlc. Cine nu va băga în sémă sau va urgisi fără de vină pre Episcopul său, ca un om ce nu se mai întoree către blagocestie nice către dreptate, și'și va aduna ceta deosebi a lui de omeni deș va face alt oltariu adică beserică : acelaia să i se ia darul ca unui iubitoriu de mărie, împreună cu clericii caril vor urma lui, acesta trebuie să se facă de nu se vor întorce de doao și de trei ori să rōge pre Episcopul.

Gl. 32. Cine iaste de alții afurisit, să fie și de alalt.

Tâlc. Carele va fi afurisit de Episcopul său popă a' Diacon, vi' fiind Episcopul carele l'au afurisit, acela nu trebuie a fi priimit de altul.

Gl. 33. Popa striin ce nu va avea carte nu se primeste, iar de va avea să se ispitescă, dece de va fi îndreptătoriu drept să primeste, iar de nu să i se dea ceva și să se gonescă.

Tâlc. Nu se cade a priimi pre Popa striin fără de scrisore, iar de va avea scrisore să se primescă și așa să se ispitescă de va fi neîndoi, bun, blagocestiv să'l primești, iar de va fi protivitoriu ve într'un lucru, să i se dea ceva și să se gonescă.

Gl. 34. Episcopii fără de mai marele lor nemica să facă fără numai cineș pre la epar-

hia lor, așijderea și mai marele lor fără dinșil nimica, pentru pacea ce li se cade să aibă.

Tâlc. Nice episcopii nice Mitropolitii, fără de știrea mai marelui lor, nu trebuie să facă cătuși de cât ceva, nice Episcopul să se rânduiască adins eluș să facă întrebare pentru niscare Dogmate (adecă învățătură ale I.egii) sau niscare lucrure și tocméle ale besericii a face, fără numai cele ce sânt fieș căruia la eparhia, și pre la safele și orașele lui, așijderea și mai marele fără de știrea lor nu pōte vre unele de acéstea a face, că decă nu vor face așa se arată că nu păzesc hotarul păcii.

Gl. 35. Nu se cade a hirotoni peste hotar, iar de va face fără știrea episcopului a cui iaste eparhia, acela să fie nehirotonit cu cela ce l'au hirotonit.

Tâlc. Nu e volnic vre unul de în episcopii să hirotonescă pre cine-va afară de hotaral eparhiei lui, iară cine va face acésta fără de știrea episcopului a căruil iaste eparhia, să i se ia darul și lui și celui ce l'au hirotonit el.

Gl. 36. Episcopul carele pus nou, și va blăstema sau se va mânia cătră omenii ce i se-au dat în mână acela să se afurisească până ce va iară priimi, iar de nu'l vor priimi omenii, să se afurisească clericul, căce n'au învățat glōta, iară episcopul să'ș fie în cinste.

Tâlc. Episcopul carele se va hirotoni nou, carele nu se va da să ia grija omenilor lui caril i se-au dat în mână, să fie afurisit până ce'l va iară priimi, iar de va mēge și nu'l vor priimi omenii, nu pentru greșala lui ce pentru blăstemăția lor, eluș iaste și rămâne episcop, iară clirosul să se afurisească tot, căce n'au certat nice a' învățat pe nemsierii omenii.

Gl. 37. Episcopii de dōă ori într'un an să facă săbor să pōrte grijă pentru lucrurile și tocmélele creștinătății, însă întâiu a patra săptămână de Rusali, iară adoa oră în luna lui Octobie.

Tâlc. Acest canon al sfinților așa poruncește, iară și săborul al șasele la a 8-lea canon și al doilea săbor de la Nichea la 6-lea canon poruncesc să se facă Săbor, odată preste an, pre în fieș-care eparhie între Paști și în luna Octobie.

Gl. 38. Să pōrte grijă cu adeverință episcopii de lucrurile Besericii și să nu dea vre unele de acélea rudeloruș fără numai ce va hărăzi ca unor săraci.

Tâlc. Nu se cade episcopilor a nu băga sēma de îndreptările și lucrurile besericii, pentru că ei a' putere și voiă să pōrte grijă a le îndrepta ; iar rudeni lui de vor fi săraci să le dea și lor de trebuă câte puținel adică să'î miluiască numai.

Gl. 39. Preotul și diaconul nemica să nu

facă fără de Episcop, pentru că lui i se-au dat ômenii în mână.

Tâlc. Nu e volnic popa sau diaconul fără de ştirea episcopului sêu să afurisescă ômenii sau să împutălescă sau să împutineze canonul, sau alte ceva de într'acéstea a face, pentru că ômenii Domnului în mâna Episcopului se-au dat şi cuvânt cu semn de suflotele lor de la dînsul va să se céră.

Gl. 40. Ale beséricii şi ale episcopului u-nelte, tôte să se pue de faţă ca să se ştie şi ale episcopului şi beserica să rămăe fără de pagubă.

Tâlc. Cadesă episcopului pentru célea ce i se dau în sémă la episcopie să facă zapis de unétele lui şi de faţă să le pue în sémă, aşijderea şi de ale beséricii ca pentru ale lui céle de în viaţa şi după r ôrte după sfatul lui se au tocmît şi ale beséricii iară sânt în sémă.

Gl. 41. Episcopul iaste volnic peste lucrurile besericilor, pentru că poartă grije a îndrepta şi tôte suflotele după cum place lui Dumnezeu. *Acésta se-ai tălcuit de în susul acestuia.*

Gl. 42. Popa ce jôcă în ôse, în arjeţi, în ţinte şi în tablii şi e beţiv, de nu se va părăsi să i se ia darul.

Tâlc. Orî Popa, orî diaconul carele va juca în arjeţi cu ôse, sau tablii sau va fi beţiv, de nu se va părăsi să i se ia darul; cu mult mai mult cariî au cinstea cea mare a preoţiîi, jucându-se şi îmbălându-se li se ia darul.

Gl. 43. Cliricul sau mirénul, aşijderea făcând să se afurisescă.

Adevărat.

Gl. 44. Preotul carele împrumutază şi ia camătă, sau să se părăsescă, sau să i se ia darul.

Tâlc. Cine cére milă sau ia de la altul banî de dă în camătă, sau ia mită făcând acéstea, sau să se părăsescă, sau să i se ia darul.

Gl. 45. Cine să rógă împreună cu ereticul, să se afurisescă să se ia şi darul celora ce vor-pune pre aceia clirici.

Tâlc. Singur cela ce se va ruga împreună cu ereticî, au pr. ot au diacon acela să se afurisescă, iară cine va erta pre dinşiî să slujescă ceva ca nişte preoţi şi clirici aceluia să i se ia darul.

Gl. 46. Popa carele va primi botezul şi jertva eretică să nu fie popă.

Tâlc. Episcopul sau popa carele nu se va scărbi nicî se va sfi de botezul carele e făcut de la ereticî, cel va primi, sau va primi céle ce vor fi aduse dă el în loc de jertvă aceluia să i se ia darul, pentru că nu e amestecare lui Hs. către dracul sau vre o parte cu necredinciosul.

Gl. 47. Cine va boteza pre cela ce au fost

botezat şi nu va, boteza pre cel spurcat de păgânî acela să nu fie popă.

Tâlc. Nu s'au ertat să se botéze cine-va de doao orî, decî cine-va boteza pre acela de început adecă de întîi, cu totul să i se ia darul, iar uniî în multe chipuri pre cei ce se-au botezat creştineste numai ce cu miruî sfinţesc şi carele nu va boteza pre cela ce au luat botezul păgânilor ce'i va primi ca pre un credincios acela să i se ia darul.

Gl. 48. Mirénul careleş va goni fâmeea de în casă, şi va băga alta sau curvă sau lăsată : acela să fie afurisit.

Tâlc. Cineş va goni muiarea fără de nice o vină de céle ce sânt tocmite pre lége vinî, şi va băga alta în casă acela să se afurisescă.

Gl. 49. Cine nu va boteza în Tătăl şi Fiur şi sfîntul Duh ce va tréce unul ca acela să nu fie preot.

Adevărat.

Gl. 50. Cine nu va boteza în treî afundări ce într'una mórtea a Domnului de care n'au zis Domnul : acela să nu fie popă.

Tâlc. Domnul zicând să botéze într'u numele Tătălui şi a Fiului şi a sfîntului Duh, decî care episcop au preot va sta în potri-va poruncîi Stăpânului şi va boteza într'o afundare; ca cum ar arăta botezul acela mórtea Domnului : aceluia să i se ia darul.

Gl. 51. Fie-care cliric, ce să va scărbi sau sfi de vin. de carne şi de însurare nu pentru postire, acela de nu se va îndrepta să i se ia darul.

Tâlc. Ce să zice iaise darul unuia ca aceluia şi se gonéşte şi de la beserică.

Gl. 52. Cine nu va primi pre ceia ce să întore spre pocanie el să fie mai nepriimit.

Tâlc. Şi acesta cliric fiind să i se ia darul ca un protivnic Domnului ce au zis : Bucurie să face în Ceriî de un păcătoş ce se pocăiaşte.

Gl. 53. Preotul carele nu va mânca carne şi vin nu va bea fără numai de postire aceluia să i se ia darul.

Adevărat.

Gl. 54. Cliricul carele se va afla mergând la cărciumă şi mîncând fără de nice o nevoie acela să fie afurisit.

Tâlc. Cliricul carele va fi călătoriî şi de nevoie va merge de va găzdui în cărvăsărie acela să fie ertat, iară fără de nevoie de va mânca în cărciumă să fie afurisit.

Gl. 55. Cliricul de va mostra sau va înjura pre episcop aceluia să i se ia darul, iară popa şi diaconul să se afurisescă.

Adevurat.

Gl. 56. Cineş va bate joc sau va rîde de

orb sau de schiop, sau de surd, sau de alte betejeni, acela să se afurisească.

Tâlc. Carele va batjocori orbul sau schiopul sau surdul sau pre altul carele va avea vre o vătămătură pe trup acela să se afurisească, ca un om ce și ride de zidirea lui Dumnezeu.

Gl. 57. Episcopul carele nu va învăța Blagocestie, acela să se afurisească, iară de va fi așa neînvățând să i se ia darul.

Tâlc. Cade-se episcopului să și învețe Clirosul și omenii rîndul creștinătății iară cine se va sfi de învățătura acesta și nu va vrea să învețe acela să se afurisească. și după afurisanie de nu se va întorče spre acesta, atunci să i se ia darul.

Gl. 58. Preotul carele nu va milui pe clericul sărac, acela să se afurisească, iară carele va fi nemilostiv de tot să i se ia darul.

Adevărat.

Gl. 59. Cine va băga cărți păgânești în Beserică aceluși să i se ia darul.

Tâlc. Cine va citi cărți păgânești sau ereticești în Beserică și să le socotească sfinte aceluși să i se ia darul.

Gl. 60. Omul creștin carele se va vâdi de curvie au de prea curvie, sau de altă greșală acela să nu fie cleric.

Tâlc. Credinciosul carele va fi muștrat de curvie, sau de prea curvie sau alt lucru de muștrare și se va vâdi, acela în Cliros nu se primește, iar de va fi neștine necredincios și va greși ceva de cele ce am zis mai sus decia se va boteza, și după botezuș va păzi viața nevinovată, carele neoprit se primеște întru cleric.

Gl. 61. Cine se lepădă de Hs. acela să fie scos sau gonit, iar cine de cliros se va lepăda de se va întorče, atunce acela ca un mirén să fie primit.

Tâlc. Cine se lepădă de Hs. pentru frica omenilor, acela să fie scos de la beserică; iar cine nu se va fi lepădat de Hs., ci de numele clericesc și el fiind cleric, atunci să i se ia cinstea, iară de se va pocăi să se primеască ca un mirén.

Gl. 62. Preotul ce va mânca necată sau mursecată, au mortăciune aceluia să i se ia darul iar mirénul să se afurisească.

Adevărat.

Gl. 63. Cine postеște Sămbăta sau Dumineca fără numai Sămbăta aceluia să i se ia darul.

Tâlc. Cine va posti Dumineca și altă Sămbăta fără Sămbăta Paștelor, aceluia să i se ia darul, iară de va fi acela mirén atunci să se afurisească. Caută de acesta la șaselea Săbor, canonul 58.

Gl. 64. Cine se rогă împreună cu ovreii, acela să se afurisească.

Tâlc. Carele va intra în Săborul său în Bojnița ovreiască sau a Ereticilor și se va ruga cu dânșii împreună însă acela de va fi mirén să se afurisească, iară clericul să i se ia darul ca un om ce pоrtă grije de tocmеlele ovreestți; iară cine se va ruga în casa numai ereticăscă acela de va fi episcop, au preot, au diacon să se afurisească după cum scrie la canonul 45.

Gl. 65. Clericul carele va hi sfădaciū și ucigașiu, aceluia să i se ia darul, iar de va fi mirén pre acela să se afurisească.

Adevărat.

Gl. 66. Cine va apuca fata cu désila acela să se afurisească și să o ia să o ție.

Tâlc. Cine va apuca fata nelogodită cu désila și o va strica acela să se afurisească și să n'aibă putere a lua alta ce pre aceia să o ție carea s'au zis măcar d'ar fi și săracă; iară a opta tocmělă ce e în (78) de capet, a 37 de title, a 60 de cărți ce e împărătescă zice și poruncеște unuia ca aceluia să i se iae nasul, și a treia parte de avuția lui să se dea fetei ceia ce o au apucat și o au stricat.

Gl. 67. Cine se va hirotoni de doă ori acela cu cel ce l'au hirotonit să i se iae darul, fără numai de va fi fost hirotonia cea de întâi ereticăscă.

Tâlc. Episcopul sau preotul carele va primi a doa hirotonie să le pară rea și prоstă cea de întâiu, aceia cu cel ce i-au hirotonit să li se ia darul fără numai de nu se va fi făcut cca de întâi de eretic.

Gl. 68. Cine nu se va posti în tuspătru posturile, sau Miercurile și Vinerile, pe cleric să i ia darul, iară pe mirén să l' afurisești, fără numai de va fi supărat de hоlă.

Adevărat.

Gl. 69. Mirénul carele se va amesteca în tocmеlele ovreestți sau ale păgănilor, pre acela să l' ajurisești, iară pe cleric să i se ia darul.

Tâlc. Cine va purta grija de cele ovreestți și cu dânșii se va posti, sau va prăznui însă acela, de va fi cleric să i se ia darul, iară de va fi mirén să se afurisească.

Gl. 70. Cine va fura cера sau unt de lemn de în beserică sau fie ce, acela să o întorcă incincită.

Tâlc. Lățimea canоnelor nu voesc să întorcă furul numai ce au furat : ce încă după aceia să dea de cinci ori pre atăta.

Gl. 71. Cine va lua sfintele vase să i fie de ceva la vre o trébă, acela să se afurisească.

Tâlc. Cine va duce în casa lui să i fie de trébă niscare lucruri sfinte, vas au sft Potroave sfințite, sau fie ce de cele ce sânt de

trăba besericii sfinte, acela să se afurisească ca un călcătoriu de lege.

Gl. 72. Episcopul carele va fi părât şi'l vor chema şi nu va asculta atunci să'l chiasme de 2 şi de trei ori şi de nu va merge atunci cum va socoti săborul așa să se judece.

Tâlc. Episcopul carele va fi părât de niște mărturii credincioase pentru vre o vină şi'l vor chema la judecată el nu va asculta, atunci de acoloa nu trebuie să'l judece săborul ci să'l mai chiasme de 2 şi de 3 ori, trimițind cătră dânsul de toate orile câte 2 episcopi, iară decă nu va băga în sémă ci va rămânea şi nu va merge la judecată, atunci să ispitescă vinile de amândoa părțile şi cum vor socoti şi cum vor afla el despuie dânsul așa să se judece.

Gl. 73. Nu pôte pără ereticul pe episcop, nici numai un creştin.

Tâlc. Acest canon tocmit n'au socotit bine de acésta pentru că a nu pără ereticul său a mărturisii de episcop adevărat iaste, iară a nu putea un creştin să pue pără asupra episcopului minte, pentru că mărturia unuia ce mărturiseşte asupra cui-va nu se priméşte, iar păra şi de uul şi mai de mulţi se priméşte şi se face.

Gl. 74. Episcopul murind nu pôte pune episcop în locul său.

Tâlc. Cella ce va să i se dea în mână episcopia, acelaia cadesă să se pue şi să se canonescă de episcopii eparchiei, iară la mórtea lui de va vrea să pue el episcop în locul lui nu se cade, că nu e drept a face moştén, şi célea ce sânt ale lui Dumnezeu să le dăruiască paternelor omneşti, că nu e nice un folos, nice datore beserica a lui Dumnezeu sup moşténen a o pune.

Gl. 75. Cine va fi schiop, sau cu un ochi şi va fi destoinic acela pôte-se face episcop.

Tâlc. Cine va fi vătămât pe trup, iară viaţă va avea curată acela a să înălţa la rânduiala Episcopiei nu se apără, fără numai cella ce va vrea să fie episcop de va fi surd sau orb de tot, căci că unul ca acela nu dóră se apără ca un neharic şi spurcat, ci ca un om uitat ce nu pôte face lucrurile şi tocmelele şi trebile besericii.

Gl. 76. Carele va fi orb de tot şi surd acela nu se va putea face.

Acésta se-ău tâlcuit mai sus.

Gl. 77. Carele se îndrăceşte acela nu se pôte face cleric, nici se pôte ruga împreună cu credincioşii, iar după curăţie de va hi harnic atunci se va face.

Tâlc. Nu se pôte face cleric carele se îndrăceşte. până nu se va izbăvi de dracul, încă nu se nici rógă împreună cu credincioşii ar de se va izbăvi de acea patimă, atunci

se priméşte şi la rugă şi în Cliros, şi de va hi destoinic pôte se şi hirotoni.

Gl. 78. Cine să va boteza (adecă va fi botezat de curând) şi mai nainte vrême's va hi fost petrecut viaţa rău, întru răutăţi, acela nu se pune episcop numai căt.

Tâlc. Cella ce va hi venit de se va hi botezat de curând, şi va hi avut viaţă rea, sau va hi fost măscăriciu sau vre un tocmitor de ceva rău, acelaia nu se cade numai căt să se facă episcop; ci întâi să se ispitescă şi să i se ia séma, decia atunci fără smintelă să vie la toate spiţele preoţiei şi se pôte decia face şi episcop.

Gl. 79. Episcopul carele se va amesteca în tocmelele mireneşti acela nu e episcop.

Tâlc. Episcopul carele se va amesteca sau se va da întru grijile şi isprăvile mireneşti, aū popă, aū diacon: acela sau să se părăsescă sau de nu se va pleca să i se ia darul.

Gl. 80. Slujnicul său robul fără de ştirea stăpănu-său, nu pôte fi cleric; iar după slobozie de hi destoinic atunci să se nălţe la rânduială.

Tâlc. Nu se cade slujnicului fără de ştirea stăpănu-său să se priméască întru cleric, iar decă să va slobozi, şi se va arăta vrednic de clericie atunci să se priméască.

Gl. 81. Preotul boiaru să nu fie popă, că se cade céle crăieşti ale craiului, şi céle Dumnezeuşti a lui Dumnezeu să fie.

Tâlc. Cine va vrea să ţie rânduială vornicescă şi grijă preoţescă acelaia să i se ia darul, că céle ce sânt crăieşti trebuie să fie ale lu crai, iară céle ce sânt Dumnezeieşti a lui Dumnezeu să fie.

Gl. 82. Cine nu va băga în sémă pre Impăratul şi pre Domnul, cel va mustra şi va ocără, acela de va fi cleric să i se ia darul iar mirénul să se afurisească.

Tâlc. Cine va ocără pre Impăratul sau pre Domnul pravoslavnicul fiind şi creştineste trăind, însă acela de va fi cleric să i se ia darul, iar de va fi mirén să se afurisească.

Gl. 83. Numai cartea care se chiamă Greceşte (exicondavilos) aceea să vă fie de cinst.

Tâlc. Tutorul clericilor şi mirénilor numai acéste cinstite şi sfinte cărţi datorî sânt a citi, adecă de la Biblie de în legea veche 5, Beitia, Ishodul, Levitul, Cisla şi Vtorei Zacon. A lu Is, naviiu 1, Sudia şi Rut 1, Țarstviu 4, Paralipomean. Cartea zilelor 2, Esdra 2, Estir 1, Macavei 3, Iov 1, Psaltirea 1, a lu Solomon 3, Pritea. Eclisiast, Peasnieasnei, Priscii 16. Şi fără de acéstea şi înțelepția a mult învățatului Sirah. Iară ale legii noao evangheliu 4. Matei, Marco, Luca, Ioan, Poslaniu ale lu Pavel 14, a lu Petr Pos-

lanii 2, a lu Ioan 3, a lu Iacov 1, a Iudei 1, și Deaania Apostolilor.

Și poruncile ale lu Climent, carele's pro-poveduite episcopilor, într'o carte ce se chiamă (octovivliis) carele nu trebuie să le arătăm de tot, pentru tainle ce sânt într'ânsele, căci că mai vartos, a doilea canon al șaselui Săhor carele se-au făcut în Trulla de tot le lepădă acele tocméle, căci că alții (adecă unil de altă credință) au pus niște lucrure și tocméle mincinoșe și străine de tot Blagoce-stiei, adeca creștinătății.

Acéstea de la noi pentru canóne se scrise voao Episcopilor, drept aceea voi dă le veți ținea vă veți spăsi, și veți avea pace, iar de vă veți lenevi și nu le veți ținea în munca Iadului veți merge, și de purea veți avea unul asupra altuia război, și așijderea veți păți muncă pe dreptate cum se cade pentru neascultarea.

Dumnezeu cel nevăzut și făcătorul tutu-ror se strângă pre toți pre voi pespe pacea Duhului sfânt și să vă îndrepteze spre tot lucrul bun, drept, curăț nevinovați și fără păcat, și să vă vrednicéscă cu noi vieți de veaci pentru solirea iubitelui fiu al său Is. Hs. Dumnezeu și Mântuitorul Nostru, cu carele Slava a prea puternicului Dumnezeu Tată cu sfântul Duh mângâitorul acmu, și tot de una și întru Vecii Vecilor. *Amin.*

Sfârșitul canonelor sfinților Apostoli.

Sfântul Săbor de întâi a totă lumea.

Carele s'au făcut la Nichea Vitiniei. Aduna-tu-s'au 318 purtători de Dumnezeu sfinți Pă-rinți, în vrémea lui Constantin cel mare și mumă-sa Elena, după a zécelea an de în Pă-răția lui, după ce trecuse de la nașterea lui Hs. an 318, asupra spurcatului de Arie ca-rele zicea și hulă spurcatul de el că Fiul și cuvîntul lui Dumnezeu iaste zidire și făptură. Drept aceea Sfinții Părinți, blăstemară'l și'l déderă Anatimei împreună cu toți soții lui, și pentru întărirea légi făcură Doao-zeci de canóne.

Gl. 1. Pentru famenii cari se priimesc în-tru cliros și cari nu se priimesc.

Gl. 2. Pentru cea ce vine de în viață pă-gânéscă să nu se facă Popă numai cât.

Gl. 3. Pentru să nu ție neștine în casă fără Mumă și Soră.

Gl. 4. Pentru să se pue episcopul cu voia a tuturor eparhianilor.

Gl. 5. Pentru cea ce sânt afurisiți să nu se priimescă de alții.

Gl. 6. Pentru fieș care Patriarch cum să le soséscă oblăduirea lor.

Gl. 7. Pentru Ierusalimlénul să se cinsté-scă în loc de episcop.

Gl. 8. Pentru eresul celora ce să chiamă curați.

Gl. 9. Pentru cea ce să hirotonesc fără ispită.

Gl. 10. Pentru cea ce au căzut și au făcut păcate, și i-au hirotonit cu știre sau fără știre.

Gl. 11. Pentru cea ce să lepădă dă lége fără nevoe.

Gl. 12. Pentru cea ce'i silesc să se lepede și le pare că vor sta înpotrivă.

Gl. 13. Pentru cea ce mor să se priceștu-iască.

Gl. 14. Pentru cei Oglașenici cari cad : a-decă sânt oglașenici și greșesc.

Gl. 15. Pentru să nu se mute de în celate în celate și de în loc în loc, nici episcop nici preot, nici diacon.

Gl. 16. Pentru să nu se priimescă la altă beserică nici Popă, nici Diacon, deca fuge de la beserica lui.

Gl. 17. Pentru cea ce iaă camătă.

Gl. 18. Pentru diaconi cum li se cade să fie întru cinul și rânduiala lor.

Gl. 19. Pentru Pavlicheani.

Gl. 20. Pentru să nu se facă metanii cu genuchele la păinânt, Duminicile și Sâmbetele și peste toate zilele Rusalielor și în toate Prazd-niciile.

Domnești

a (1) Săbor. Marele Constandin Papa Silive-stro Patriarh, Mitrofan Tîrigrădénul la Ni-chea, asupra Ariei Părinți, 318. Leaș. 50.

Acu urmază clișeu mai multor sfinți părinți.

Canónele Săborului de la Nichea.

Gl. 1. Famenii să se priimescă întru cli-rici.

Tâlc. Zisu-seaș și la canónele Apostolești, adecă la 22, și la 23 și la 24. Carele va fi scopit de nevoe și va fi destoinic de Preoție, acela să nu se apere a se înălța întru clirici, iar ca-rele se va li tăiat de voe, acela iaste cum și-ar fi singur ucigaș, și întru clirici nici cum să nu se priimescă, ci încă de va fi și cliric să i se ia darul, deci așijderea iaste și socotéla ca-nonului acestuia.

Gl. 2. Cari vin de în viață păgână și se botéază, aceia să nu se hirotonéscă numai cât până nu se va ispită într'un an, iar cine va greși după hirotonie și se va vâdi apoi unul ca acela să se părăséscă de cliricie.

Tâlc. După cum zice canonul 13 al Apo-stolilor, așijderea și acésta zice, cea cn s'au botezat acumă să nu se pue numai cât epis-cop sau Popă, ca să nu cumva să se îngâmfe ca un om botezat de curând să cază într'o o-sândă și în lațul Diavolului ce se cade unuia ca acelaia după cum zice canonul 11 al săbo-rului de la Sardia adecă întâi să vie la spița

de întâi citeț, [Semnéză], ipodiacon și la altele câte sânt, măcară să facă vrème 1 an decia de se va socoti vrednic de Dumnezei. sca preoție, atunci să ia marea cinst; cade-se apoi iară că de va greși după hirotonie și se va vădi, atunci să se lipsescă de daru's.

Gl. 3. Să nu ție neștine în casă altă muiare fără mumă și soră, ca acéste fețe să fugă de totă bănuială.

Tâlc. Fără de acéste obraze cade-se a fugi de totă prepunerea cea rea, adecă de mumă, de soră și de mătășă și de altă rudenie, iar a lăcui la un loc cu alt cine-va fără cu carele am zis, nu lasă nici iarlă acest canon; nici al 5-lea canon al 6-lui Săbor de la Trulla, nici a 18 și 22, a doile Săbor de la Nichea, [Semnéză], nici Marele Vasilie către un preot Grigorie scriind să se despartă de țiitorea muiare zice măcar de iaste și de 70 de ani și a lăcui cu dinsa la un loc să nu se socotescă.

Gl. 4. Episcopul să se pue de toți eparhianii iară de vor lipsi de în ceia-laiți trei de în scrisoarea ce să vor fi făcut Rânduială: atunce putere să aibă Mitropolitul.

Tâlc. Inșă de doi sau de trei episcopi se hironéște episcopul după cum zice canonul de întâi al sfinților Apostoli: de doi și de trei să se rânduiască, iară de se va tâmpla tuturor episcopilor al eparhiei dă vre o nevoie sau pentru lungimea căi de nu vor putea să vie, atunci tot trebe și ei toți să facă scrisoarea rânduială la episcopi carii sânt, și deca se vor face rânduialele, atunci după tocmirca sorților putere să aibă Mitropolitul ca unul ce sau ales de într'acei trei rânduiți, adecă se chiamă mai ales.

Gl. 5. Carii sânt afurisiți de cine-va pre aceia alții să nu'i primescă fără numai de'i vor fi afurisit pentru împuținarea sufletului, sau pentru vrajba. Pentru că de unele ca acestea se-au socotit să se fară săbor de doao ori într'un an întru toate eparchiile, inșă odată între Rusalii iar a doa Tómma.

Tâlc. Cade-se după cum zice cuvîntul cel vătămat zice să se tāmăduiască de la cela ce l'au betejit, așijderea și cela ce s'au afurisit de episcopul său, să nu se primescă de altul fără de ispită și întrebare. ci pre unul ca acela să'l întrebe să'i spue vina afurisaniei și să o descopere; să nu cumva să'l fie afurisit pe dreptate sau pentru mânie, sau pentru vrajbă, sau pentru altă ceva vină a episcopului, ca inșă nici cei afurisiți să nu se afuriscă de fie ce, nici iar afurisind pe dānșii episcopii să nu bage semă ce să'i primescă alții fără de întrebare. Ce de doao ori peste an întru toate eparchiile pounéște acest canon să se facă sfânt săbor ca cu mintea tuturor episcopilor acei eparhii, totă întrebarea besericii și totă îndoirea și încurmezișă vor întorece atunci să se tocmescă cum zice

și canonul 37 al sfinților apostoli, deci cum am scris acolo la canonul 6 al săborului de la Trulla și a 6-lea de la a doilea săbor de la Nichea, adecă pentru împuținarea cheltuielilor de pre cale a episcopilor ce să vor aduna au tocmit să se facă săbor numai o dată preste an întru totă eparhia unde va vrea Mitropolitul să facă întrebare episcopilor între Praznicul sfințelor Paști și în luna Octobrie.

Gl. 6. Alexandrenul să fie volnic adecă să obläduiască pre Fghypet și pre Livia și pre Pentapoleos, și Rinul pre ceia ce sînt supt mânia lui, și Antiochia, și alții cineș pre al lor iar carele se va face episcop fără de știrea Mitropolitului acela să nu fie episcop iar de se vor face Rinduiale de mai mulți pre canone (adecă pre tocmelă) și trei de într'anșii vor sta împotrivă aceia să nu fie adevărați.

Tâlc. Fieș care de în Patriarși trebe să și ție și să'i fie de în destul cu ale lui ce au avut mai nainte obläduiri, iară nu cu altă eparhie a altui cui-va care n'au fost de demult de început supt mânia lui să o jehuiască, să o supue, căci că gâmfare ca acesta iaste a obläduiri mirenești; așjderea se cade și episcopilor a fieș-cărui eparhii să cunoscă pre mai marele lor, adecă pre episcopul lor de la Mitropolie care va fi și fără de știrea acelu episcop să nu facă nemica, iară de va face niscare tocmelă fără știrea lui, atunci să nu fie episcop unul ca acela, și iară de va fi voia Mitropolitului să se adune episcopi să facă vre o rânduială sau tocmelă ceva și la aceia voe la un loc nu se vor stränge toți ci unul pentru a lor voe rea se vor încurmezișă, atunce mai mult să se ție tocmelă și rânduiala celor mai mulți caută la săborul de la Efes Canonul 8, [semnéză] la Apostoli Canonul întâi și al doile, și la Săborul de la Sardichia Canonul trei.

Gl. 7. Episcopul Elias de la Ierusalim să fie cinstit întru Mitropolie și să aibă întărire și paza dregatorie sale.

Tâlc. Nearoa cea de în Titla de întâi carea iaste în cartea de întâi zice: Episcopul Ierusalimului zice carele se chiamă Elia adecă patriarhul cade-se după cum zice acest canon episcopului Ierusalimului să fie cinstit întru cinstea patriarhului, pentru că Mitropolia Chesariei iaste mai nainte de a Palestinei și după dānsa iaste și sfânta cetate. Cadese și Patriarhul să și ție a sa cinstie, așjderea să și păzescă și Mitropolia Chesariei, a ei deregătorie carea mai nainte se-au făcut, și caută de acesta la a 12 Canone al Săborului de la Halchidona Gl. 8.

Gl. 8. [Iaste un eres carii se chiamă curăț, carii zic că decă mōre omul nu iaste Pocuanie]. Ceia ce să chiamă curați, de să vor întorece atunci să mărturisescă că

se vor spăsi şi vor ţinea tocmélele Beséricii şi se vor împreuna cu a adoa nuntă, şi va erta pre cei ce vor fi greşiţi, şi aşa cariî se vor afla hirotoniţi să'si fie într'u lui tocmelă, adecă carele va fi adevărat episcop să fie episcop; iară de în cei curaţi de va fi episcop de sate sau de oraş a ceea să'si fie cinstea de va fi Popă Popă, de va fi Episcop Episcop, pentru că nu pot fi doi Episcopi într'o cetate.

Tâlc. De în ceia ce vin cătră sfânta a lu Dumnezeu adevărită Beserică Apostolască însă unî se botcă, iară alţi cu Mir se ung, iară alţi numai ce blăstemă totă alta a lor eresă; adecă cariî se-au înşelat de se-au prelistit de un popă anume Navat, al Beserică Rinului, şi se-au chemat de dânsul curaţi, zicând că ceia ce greşesc n'au pocanie, şi apărându-se de a doa nuntă, unî ca aceea de vor veni cătră beserică şi vor mărturisi şi vor primi a doa nuntă şi pre ceia ce vor greşi şi se vor pocăi vor erta. şi cum am zice mai pre scurt vor urma pre toate tocmelile Besericii şi'si vor blăstema a lor eres şi altele, aceea să se primască şi numai cu sfântul Mir să se ungă, şi însă unî de într'ânsul de vor fi fost şi episcopi iară să'si fie într'u a lor deregătorie numai de se va afla într'aceia cetate alt episcop al adevăritei beserică de va fi fost hirotonit mai nainte de venirea lor (adecă a acelora) că mai nainte se cinstesc unul ca acela adecă adevăratul episcop cel de întâi şi singur în scaunul episcopiei să şază de cât aceea, pentru că nu se cade 2 episcopi să fie într'o cetate, iară acel episcop carele se-au nomenit episcop de curaţi ca un preot să se cinstescă, iară de va vrea episcopul să'î cinstescă numele cu nume de episcop, iaste volnic, iară alte lucruri ce se cuvine Episcopiei a lucra nu i se cade.

Gl. 9. Cariî se hirotonesce fără ispită şi apoi de alţi se vor vădi că au greşit unî ca aceea să se părăsescă.

Tâlc. Neştine dă se va fi înşelat să greşască; şi fără de ispovedanie sau fără întrebare va fi ajuns întâi la spiţa preoţiei sau a episcopiei şi după hirotonie se va vădi că au greşit: acela de preoţie să se părăsescă.

Gl. 10. Cariî vor fi greşiţi şi se vor fi hirotonit fără ştire sau cu ştire (adecă sau vor hi ştiut sau nu vor hi ştiut ceia ce se-au hirotonit) acelora să li se ia darurile.

Tâlc. De nu vor fi ştiut greşalele ceia ce au hirotonit celora ce i au hirotonit, sau de va fi fost şi în ştirea lor şi de acelea nu vor fi fost băgat sēma acestea nu aduce osândă canonului beserică. Ci deca vor pricepe după ceia ceia ce iau hirotonit atunci ca şi ceia ce au greşit să li se ia darurile.

Gl. 11. Câţi fără nevoie se-au lepădat de lege şi au fost harnici să tample ertăciune,

unî ca aceea să se destoinicescă a ceva ertăciune şi 2 anî să cază cu pocanie.

Tâlc. Câţi se-au lepădat de lege fără nevoie măcar de vor fi fost şi nedăstoinic milii mai ales cei de într'ânsul cari se vor pocăi, aceia să se destoinicescă a ceva milă, însă 3 anî să fie într'u cei ce ascultă adecă să stea lângă Dverile cele împărăteşti şi să asculte Dumnezeuştile scripturi, iară după vremea a trei anî să între înlăuntrul curţii Biserică şi să obârşescă 6 anî împreună cu ceea ce cad după ambon (adecă mai îndărăt de ambon) şi după ce va trece vrēmea a 6 anî, decia după alţi 2 anî, să primască starea credincioşilor adecă să stea cu cei credincioşi să fie împreună cu dînşii la rugă până ce se va obârşi liturgia, iară de Dumnezeuasca priceştenie să nu se apropie într'acei 2 anî ce după aceea să se destoinicescă şi Sfinţiei Priceştenii.

Gl. 12. Cariî au fost nevoiţi şi le-au părut că vor sta înpotrivă iar apoi se-au lepădat de păgânătate şi se-au întors aceea zece anî să fie despărţiţi căutând firea a fieş căruia de Pocanie şi deca se va pocăi şi va primi canonul mai cald adecă cu userdie atunci să îl dea episcopul mai cu milă iar de'l va primi mai răce atunci să îl dea mai tare.

Tâlc. Câţi se-au chemat de în Dumnezeescul dar, şi după strânsorea de întâi nevoiţi fură şi se tocmiră să stea păgânilor împotrivă şi au lepădat şi hrăul Voiniciei adecă al Cinstelor, iară apoi se-au plecat şi se-au întors ca căinii la hrătura lor şi seau adaos a înţelepti iar cele ce sânt ale păgânilor ca să i pue la cinstea de întâi, şi iară să ia slujba; aceea deca se vor întorce, să li se dea Canon de pocanie în trei anî să asculte, iară până în zece să cază, decia atunci să se destoinicescă Priceşteniei. Putere are episcopul a împuţina şi a mări Canonale văzând pre ceia ce se întorc cătră Pocanie, dă se vor întorce cu frică şi cu trăpenie şi cu lacrimi, atunci să'î slăbescă mai pre uşor iar de se vor întorce cu mai nesocotinţă şi nebagare sēma şi cu lene unuia ca acelaia mai grea învăţătură să'î dea.

Gl. 13. Cariî vor să mōră aceea să se priceştuiască iar dă se va sănătoşi vre unul de aceea iar să fie întrebat adecă să se ispovedescă şi numai ce să fie la rugă cu ceia ce să priceştuesc.

Tâlc. Tot credinciosul la eşirea sufletului său pentru bună petrecanie să se priceştuiască, iar deca se va sănătoşi atunci el să fie la rugă cu ceia ce să Priceştuiască, iar să nu se priceştuiască Dumnezeştilor Sfinţi ce deca va înplea într'u rugi vrēmea stării lui decia de atunci înainte să se destoinicescă şi celui dar, adecă priceşteniei.

Gl. 14. Orî care oglaşeină va cădea acela

numai trei ani să asculte; decia să se rōge iar cu cel Oglașenicl.

Tâlc. Doao feliuri ale oglașenicilor sânt; însă unîl carîl aû venit acuma, iar alîlî s'aû făcut deplin și mai mult să învățară credințel, adecă oglașenicul cel mai deplin carele aû căzut și aû greșit, acela nu se lasă fără Canon măcar și sfântul Botez de îndestul de i-aû spălat rugina sufletului ce deca aû greșit. tot are canon ce să se împreune cu cel ce ascultă și după trei ani iar să se rōge împreună cu cel Oglașenicl și de acēsta caută la Neochesaria la cincilea Canon.

Gl. 15. Nicl episcop, nicl popă, nicl diacon, să îmble de în cetate în cetate, de în oraș în oraș, de în sat în sat, căci că li se cade iar să li se dea în mână Beserjicile carele le-aû fost datuli-se în mână.

Tâlc. Canonul acesta nu numai ce lēpădă de tot schimbările Episcopilor ci încă și ale preoților și ale Diaconilor așijderea să facă, la beserjicile cēle ce se-aû închizășuit și li se-aû dat în mână. iar să se întorcă. Iar Săhorul de la Sardia canonul de întâi și al doilea mai iute pedepsēte pre unîl ca aceia, supuindu-l cu oprirea de pricēštenie să nu se pricēștiască câtă-va vrēme.

Gl. 16. Căți Preoți și Diaconî vor fugi dă pre la Beserjicl aceia să fie neprimiți la altă beserică, ci să se întorcă la lăcașul lor, iară cine va aduce de la altul să'l hirotonescă fără știrea episcopului lui aceia să nu fie hirotonie.

Tâlc. Acest canon pentr'acēstea adins elu's așa poruncēte. Nicl un preot zis saû Diacon să nu se desparță de la beserica carea se-aû chizășuit și i se-aû dat în mână și de alt episcop să se primescă ce iar să se întorcă la lăcașul său. Iar care episcop va primi de va aduce cleric de aiurea și'l va hirotoni și'l va înălța la mai mare spiță la Biserică lui, fără de știrea episcopului său aeluia să'l hie deșartă hirotonia.

Gl. 17. Cine va lua camătă saû mită saû jumătate de capete acela striin să fie de Beserică și luatul darul după hotarul acesta.

Tâlc. Inșă cametele de sute sânt când dai zēcea în doispre-zēce iar mai puțin de aceștea sânt a șasea carîl se cunosc a fi camătă mai mare de tōte; deci orî-cine va împrumuta pre cine-va și va lua așa cum am zis mai sus și va cēre camătă mai grea adecă de o sută și mai puțin adecă jumătate de acēsta, ce să zice 6, ca cum ar fi uitat scriptura ce zice: Argintul său nu l'aû dat în camătă, unul ca acela de va fi de în clericl să i se ia darul, măcar de și nu zic'acēste sâbora adecă canonul 44 a sfinților Apostolil, și Săborul de la Trulla canonul 6 de aicea să i se ia darul: ce când face așa, adecă ia

camătă și i poruncești să se părăsescă și nu va.

Gl. 18. Diaconîl întru al lor rând să fie, nicl să dea pricēštenie preoților, nicl să se tinză înaintea mai marelui lor, nicl în mijlocul preoților să șeză, că fără de cale și fără tocmelă iaste adecă carîl fac așa.

Tâlc. Acest canon aflând făcându-se pre în cetăți și pre în bogate locure lucrure cum nu se cade și fără de tocmelă, îndrepteză și poruncesc. să nu cumva să dea vre un Diacon preoților Dumnezeesca Pricēštenie, nicl mai nainte de dānșil să se tinză, ci ei să ia Pricēštenie după Preoți, saû de la episcop saû de la Preoți, nicl ei să șază între Preoți ca să nu cumva aflându-se șezând mai sus de dānșil să zică că's mai cinstiți, că acesta lucru iaste fōrte fără de cale, iară carele nu se va lăsa acela să fie lipsit de Diaconie.

Gl. 19. Pavlicanil să se botēze a doua oră și decă se vor boteza și vor fi clericl dă se vor arăta cu viață bună potu-se și hirotoni. iară de nu se vor arăta cu viață bună să li se ia darul, iară Diiconișile decă se vor întorče se nu se cumva amēstece întru hirotonie ce să se socotescă întru mirēnl.

Tâlc. Carîl vor veni de în eresul Pavlicanilor, aceia a doua oră să se botēze, și orî carîl de într'ānșil ca niște clericl vor fi slujit la Pavlicanl aceia decă se vor boteza de vor avea viață curată atunci să se hirotonescă, iară de să vor afla nedestoinici să li se ia darul, de vor veni către adevērita Beserică și se vor boteza la un loc să fie cu mirēnl. Pavlicanil sânt carîl se trag de la Pavel Samosatul carele prost pentru Hs. aû gândit și aû socotit și zicea că iaste om prost, și zicea că nu aû luat începătură de la Tatăl mai nainte de vēc ci de la Maria ocananicul de dînsul.

Gl. 20. Nu se cade a face metani cu genuchele la pământ Duminicile și în zilele Rusaliilor ce dea în piciorile să se rōge ōmenil.

Tâlc. Nu se cade a pleca genuchile Duminicile și în zilele Rusaliilor; ce stānd drept săți dai rugile lui Dumnezeû: până la *Săgestvie Stago Duha*, după cum aû zis mulți Sfinți și S-ti Vasile și poruncēte de zice să se rōge tot creștinul stānd în piciorē; care lucru închipuiaște că am în vis cu Hrs. drept aceia ni se cade să căutām cēle de sus, zioa cea fără de sēră, aceluî vēc ce va să fie fără sfârșenie.

Conețul Sfântului Săbor de întâi de la Nicea.

Săborul Sfinților Părinți carele se chiamă Naméstnic.

Adunatu-se-aû la Mitropolia Anchira Galatiei asupra lui Pavel Samosatul carele aû fost întâi începătoriū ereselor; carele era episcop la Antiochia, în vrēmea lui Aurilian împără-

tul Rîmului; și se-au făcut acesta Săbor mai întâi de toate săborele, iară se-au pus aceea mai pre urmă pentru podoba și înfrumusețarea a Săborului a totă Lumea; și era mai mare la acest sfânt Săbor Vitalie episcopul Antiochiei Syriei, Agricolae de la Chesaria Capadochiei Șș'tino Mucenicul Vasile episcopul de la Amasia carele se-au încununat cu cununa muncii: în vrîmea lui Lichinie muncitorii de Creștin. Pentru că în vrîmea gînei mulți creștini nu putură să rabde munca pînă în sfârșit; ce se plecară Muncitorilor, și se închinară Idolilor, iară apoi după aceea se căiră și iară veniră la Pocanie către Sobornicesca și Apostolésca Beserică, decia fu întrebare de Sfinții Părinți pentru aceasta cum se va cădea să se primescă cariș se-au lepădat de Hs. drept aceia de aceasta și de alte vin Sfîntul Săbor făcură canóne 25 pentru întărirea Pravoslaviei.

Gl. 1. Pentru preotul și Diaconul cariș mai nainte se vor fi închinat de vor fi făcut Jertvă Idolească.

Gl. 2. Pentru ceia ce'i vor fi muncii și după muncă vor fi luat bucate Idolești.

Gl. 3. Pentru ceia ce au mers de au tă-măiat cu tămaie și au mîncat bucate Idolești.

Gl. 4. Pentru ceia ce au mers cu jale și cu lacrăme de au mîncat.

Gl. 5. Pentru ceia ce se-au înfricoșat numai, și au mers de au junghiat apoi său Pocăit.

Gl. 6. Pentru cea ce au avut ale sale bucate și au mîncat împreună cu păgăni.

Gl. 7. Pentru cea ce va fi junghiat de dóo și de trei ori însă cu sila sa de nevoe.

Gl. 8. Pentru cea ce n'au junghiat numai el de voe, ci au îndemnat și pre altul.

Gl. 9. Pentru cea ce vrea să se hirotonească Diacon.

Gl. 10. Pentru fata ce se logodește iară altul o răpește.

Gl. 11. Pentru cea ce au junghiat mai nainte de botez.

Gl. 12. Pentru să nu hirotonească episcopul de sate.

Gl. 13. Pentru preoții cariș se lepădă a nu mîncă carne.

Gl. 14. Pentru să nu vînză ceva preotul de ale Beserică.

Gl. 15. Pentru cea ce face păcate cu dobitocele mai nainte de 20 de ani.

Gl. 16. Pentru stricatul zăcătoriul de dobitoce, și de altele.

Gl. 17. Pentru carele se face episcop și nu'l primește la Beserică ómeni cariș sînt acolo.

Gl. 18. Pentru carele se făgăduiaște să lăcuiască nefnșurat și apoi se lepădă.

Gl. 19. Pentru précurvariul și précurva.

Gl. 20. Pentru cui variș și curvele cariș iaș erbi de omorirea copiilor.

Gl. 21. Pentru omul ucigaș de a lui voe.

Gl. 22. Pentru omul ce ucide de nevoe.

Gl. 23. Pentru cea ce'i vrăiaște cine-va și bagă niscare lucrure de acélea în casa lui ca să afe lécure.

Gl. 24. Pentru o fată ce se va logodi, iar apoi logoditul va fi stricat pe soru-sa.

Să știți că glava cea de întăi și a doua s'au tălcuit amîndoa la un loc.

Canónele Sfîntului Săbor de la Anchyra

Gl. 1 și 2. [Amîndoa la un loc]. Preotul și Diaconul cariș vor fi junghiat Jertvă Idolilor, decia se vor iară întorče în adevérință aceia numai să'și tie scaunul și cinstea, iar decéle sfinte nemica să nu facă.

Tălc. Căți de în Preoți și Diaconi în vrîme de gónă i-au nevoit și au junghiat Idolilor, decia întru adevérință vor veni cîindu-se ce au făcut, aceia datorî sînt să'și tie numai scaunul și cinstea, iară a slui întru céle sfinte n'au ei putere cum am zis, Agnețul saș potirul să porțe, saș să facă Cazanie ómenilor, saș să obărșescă ceva de în sfînta Liturghie nu pot.

Gl. 3. Cariș se-au nevoit și se-au pedepsit adevărat și după muncă au luat bucatele de la Idol de nevoe, unî ca aceia să nu să aperse dă Pricéstenie, iar de se va fi tîmplat să nu fie greșit nemica atunce de vor vrea potu-se și hirotoni iar așa să fie negreșit.

Tălc. Cariș se-au nevoit și după caznă au luat bucate de céle junghiate Idolului, și cîzîndu'l fără de voia lor le-au băgat în gură, așjiderea și ceia ce au luat într'acesta chip tîmăe întru mînele lor și nevoiți fiind de nevoe au aruncat la Idol și vor mărturis cu totul că sînt creștini și pentru jalea ce li se-au tîmplat depurarea întru toate vor arăta cu hainele, cu chipul și cu viața smerenie ca cum ar fi afară de păcate (adecă fără voe au greșit) unî ca aceia de pricestenie să nu se o-préscă ce să fie întru a lor cinste, iară de vor fi unî ca aceia miéni, de vor vrea să se hirotonească. însă de va fi fost viața lor cea mai de nainte nevinovată adecă curată, de aceia numai nu să apără a tîmpla cinste ca aceia.

Gl. 4. Căți au fost duși să junghie Idolilor împodobit și au mers de au mîncat, unî ca aceia să cază în 6 ani.

Tălc. Căți i-au nevoit să junghie, saș să și au cinat întru Capiște și vor fi mers cu haine luminate și de mult preț împodobit și vor fi mîncat la cină saș de vor fi dus și jertvă, unî ca aceia de se vor pocăi să fie la un loc într'un an cu ceia ce ascultă, iară în trei ani să cază, și după alți dói ani să primescă să stea cu cei credincioși și numai la rugă să se im-

preune, iară după ispita acésta să li se obârșescă canonul, și să se priceștiuască Dumnezești Pricésteni.

Gl. 5. Cariî vor fi mers cu haine de jale și vor fi mâncat cu lacrăme : aceia trei ani să cază, iară de nu vor fi mâncat atunci doi ani; și să caute să vază fostău nevoitoriî mai nainte întru viața lui.ău n'au fost. însă cum se va arăta episcopul ău cu milă ău fără milă.

Tâlc. Cariî vor fi fost nevoiți să intre în Capiștea Idoléscă și să mânance într'ansa de vor fi intrat cu vestiminte de jale, și vor fi mâncat cu lacrăme aceștia ca cum se-ar sfii de muncă și socotind de tot că fac așa de ne-voe pentru tăierea mădularelor sale, căci nu pot răbda să ia muncă pentru împlérea voii ceî fără de lége. aceia numai 3 ani să cază, decia să se priméscă întru cei credincioși fără de împreunarea Dumnezești pricéste-ni, iară de n'au mâncat ce numai ce ău intrat atunce în doi ani să cază și într'un an să stea cu credincioși și după aceia trei ani să li se împle poaania, iară putérea iaste la Episcop cumuî va vedea că se nevoesc ău să lenevesc așa să'i și tocméscă, și să le ispitéscă și cea viață a lor de mai nainte, carea și cum ău fost, deacia și de într'amândoaă tocmirile carea e acumă și cea ce ău fost mai nainte și atunci saă să împutinéze saă să îmulțéscă canonul.

Gl. 6. Care om numaî de frică va mérge și va junghia decia se va căi acela cinci ani să cază.

Tâlc. Cariî nu se-ău dus la muncă ce numaî de frică se-ău spăriat și ău junghiat, de acia ău așteptat până va tréce-vrémea acei rătăcirî și iară se-ău întors spre poaanie, a-ceia într'un an să fie întru cei ascultători iar în trei ani cu cei ce cad, și în doi ani să stea cu credincioși și numaî să se împleune la rugă decă se vor împlea toți acei șase ani atunce să li se sfârșéscă canonul și să se împreune Dumnezești Pricésteni.

Gl. 7. Cine va avea ale lui bucate și va mânca cu păgăniî împreună la prasnicele lor acela doi ani să cază.

Tâlc. Ori cine va mérge la praznicele pă-gănilor carele se fac pre în bogate locure despărțite, de va mânca cu dânși având el bucate : acela numaî 2 ani să cază, decia de i va trebui lui de atunci, el numaî să se împreune cu credincioși la rugă, socotința episcopului să fie că i se cade să ispitéscă să vază oumaî fostul și mai naite viața celui ce să pocăiaște.

Gl. 8. Cine ău junghiat de 2 și de 3 ori însă dă nevoe, acela 7 ani să cază.

Tâlc. Căți de nevoe ău junghiat idolilor nu numaî odată ce și de trei ori, aceia patru ani să cază și doi ani să fie fără de pricéș-tenie și numaî la rugă să se împreune cu

cei credincioși, iar după a șaptelea an să i se sfârșéscă canonul deplin.

Gl. 9. Carele n'ău junghiat de voe numaî el singur ce ău îndemnat și pre altul : acela zece ani să cază.

Tâlc. Acesta ca un om ce singur pre sine piarde și pre alți adună și'i îndemnă întru peire de se va întorce atunci în trei ani să fie cu cei ce ascultă, iară într'alți șase ani cu cei ce cad, iară într'alt an cu cei ce staă, și să se împreune să stea la rugă cu cei cre-dincioși până la sfârșitul liturghiei, și așa decă vor tréce vréme a zece ani, atunci să i se împle canonul, și să se destoinéscă și Dumnezești pricésteni, iar decă se va is-piti și ceea viață a lui și nu se va afla că ău fost bună, atunci să nu'l slobozești la Dum-nezească prcéštenie.

Gl. 10. Carele va vrea să se hirotonéscă Diacon, de va mărturisi episcopului că nu póte să trăiască ne însurat, acela decă se va însura el să se facă Diacon, iar de va tăcea și apoi se va însura, atunci să se părăséscă de Diconie.

Tâlc. Acest canon poruncéste, cela ce nu va putea să se fie neînsurat și va spune e-piscopului mai nainte de hirotonie cum va să se însore, acela să nu se apere, iar de să va însura după hirotonie și va hi spus epis-copului și'l va fi blagoslovit, atunci iar să fie într'acea slujbă și cinste, iar carele când se-ău hirotonit nu va hi spus că va să lăcu-iască neînsurat, iară apoi de să va însura a-cela să se părăséscă de Diconie, iară acestui canon stă împotrivă canonul 6 al 6 Săbor și apără cu totul pre cel neînsurat ce va veni să se facă ipodicon și Popă și după hiroto-nie să se însore, însă cine acésta va îndrăzni a face poruncéste să li se ia darul și acel canon a șaselea să se fie iar cеста să se lipséscă.

Gl. 11. Fata de să va fi logodită, iară a-poi de altul se va răpi, atunci să se dea ce-lui deîntăiău.

Tâlc. Acest canon poruncéste de se va fi logodit vre-o fată și după acéea de altul se-ău răpit atunci să o dea logoditul de întâi, măcar de o va fi și stăicat cela ce o ău ră-pit, iar titla: 58, a șaptei cărți a împărăților, a mari munci supune pre cela ce ău făcut răpirea mueri, așijderea și cela ce ău ajutat la răpire, așijderea și ceea ce vor fi îndem-nat spre acésta, de acia de va și vrea muia-rea cea răpită, măcar și părinți el să o fie muire cel ce o ău răpit nu iartă însă și ceea ce vor împreuna nuntă ca acésta să fie pe-depsiți cu închisóra.

Gl. 12. Carele va fi junghiat Idolilor mai nainte de botez, și apoi decă se va boteza să fie nevinovat.

Tâlc. Decă vréme ce sfântul botez, spală

totă rugina sufletescă, de va fi junghiat jertvă întru laudă Idoliilor, mai înainte de botez, acela deca se va boteza să fie nevinovat, după aceea de tîrîse va afla viaţa nevinovată. aducesa şi la spiţa preoţiei.

Gl. 13. Episcopului de sate nu pôte să hirotonescă fără de isprava episcopului.

Tâlc. Acest canon fôrte apără tare pre episcopii de sate, fără de isprava episcopului a hirotoni; iară al 10 canon a săborului de la Antiohia, [seamnă] iartă lui să facă numai citei şi ipodiaconi şi jurători, iar să nu îndrănescă a hirotoni preot sau diacon. fără de ştirea episcopului de încetate sau de în oraş, că supt mîna lui iaste supus şi satul, iar marele Vasilie, aflînd de la episcopii de sate făcînd fără întrebare posluşnicî besericilor, [seamnă] de multe ori şi de preoţi şi de diaconi cu isprava acelor episcopii de sat şi ei acînd, drept aceea nu iartă episcopilor de să primîescă ei niscare lucrure ale besericii fără de ştire ce însă să se ispitescă şi atunci pre acei episcopii de sat să-i şi primîescă, iar să nu-i hage în cliros mai înainte pînă ce nu va spune de lucrurile lui ce e de dînsul; iar episcopii de sate să şti că sînt cari sînt astăzi pe în oraşe şi pe în sate dă se chiamă protopopi.

Gl. 14. Preotul carele se va lăsa de carne şi numai ce o va gusta acela se pôte depărta de dînsa aşa, iar de nu va nici gusta carnea cu vîrşe, acela să se părăsescă de preoţie.

Tâlc. Popa sau diaconul de va gusta numai carnea, apoi de i va fi voia iar o pôte lăsa, iar carele nu va vrea nici măcar vîrşele cu carne să guste aceluia să i se ia darul ca un om ce ispitîşte tocmirea lui Dumnezeu. şi o lasă şi o lepădă, caută de vezî şi la canonul 51 a sfinţilor apostoli.

Gl. 15. De vor vrea să vînză preoţii ori ceva de ale Besericii să nu fie volnicî ce să fie sîma totă pe episcopul.

Tâlc. Dăca mîre episcopul, lucrurile besericii mult puţin ce va fi, trebuie să le păzescă clericii, sau de nu vor fi clericii atunci să le ţie Mitropolitul, ca să le dea fără lipsă tôte în sîmă episcopului carele va vrea să fie la acea beserică, că clericii dar dă le vor lua şi vor face ale lor ceva. Nici deca va rămănea beserică vîduo să nu fie mult fără de episcop ce mai multă zăbavă să nu fie de în trel luni; fără numai dă se va tîmpla, o vreme cu nevoe să nu pôtă fi în demănă. iară între acea vreme clericii de vor lua sau vor răsipi sau vor vinde de în lucrurile besericii ce va să n'aibă voe ce să fie pre voia episcopului, iar de va vrea să întorcă vînzarea atunci să fie volnic să şie ia lucrul său unelta aceea, iar de i va fi voia el să fie volnic să întorcă şi preţul adecă să nu se lase acel lucru, ce sau să l dea la mîna episcopu-

lui, sau să l plătescă deca l va plăcea. Caută la canonul 25 a săborului de la Halechidon şi la canonul 35 a şaselui săbor de la Trulla.

Gl. 16. Zăcătorul cu dobitoce mai înainte de 20 de ani acela 15 ani să cază iar de va fi mai mare de acestă vîrstă şi va fi căzut şi va avea muiare atunci 25 de ani să cază, iară carele va avea muiare şi va fi de 50 ani, acela să cază pînă la esirea sufletului.

Tâlc. Capul 81 a titlei 32 a şaptei cărţi împărăteşti zice şi porunceste zăcătorilor cu dobitoce să li se tae mădulariul cel dă ruşine aşiderea şi celora ce fac cum nu se cade cu parte bărbătescă pentru care porunceste canonul acesta de va fi fost mai mic de 20 de ani să cază în 15 ani şi intr'alţi 5 să stea împreună cu credincioşi şi numai întru rugă să se împreune deca să se atingă de Dumnezeuasca pricestenie iară cari vor trece mai mult de doaozeci de ani şi vor avea muierî şi vor cădea intr'aceste patime acela să cază să imple 25 de ani şi alţi 5 ani întru împreunarea Molitvelor. şi după aceia să tîmple împreunarea Dumnezeieştii Sfinţi, iară cari vor cădea după vremea a 50 de ani, şi vor fi avînd muierî; acela să cază întru totă viaţa lui şi la sfârşit să se pricestuiască pentru bună petrecanie.

Gl. 17. Stricatul, zăcătorul cu dobitoce sau şi el altora de l strică: acela să se rîge cu cel ce l bîntuiască Duhul necurat la un loc.

Tâlc. Dăca vreme ce erea necurat cel stricat întru legea lui Moisi, aşiderea şi acest canon pre zăcătorul de dobitoce ca pe un necurat chiamă l stricat, deci va pre unîl ca aceia cari fac stricăciune la Muierî afară de fire sau la bărbaţi sau la dobitoce stricînd pe dînşii sau dînd şi el altora a lui stricăciune ca cum l ar trebui să se sature de păcate, acela să se rîge împreună cu cel învîhorât. Învihorăţi sînt, după cum zice Marele Dionisie, cari sînt cuprinşi de duhul vicieln, pre cari nu l lasă să se rîge împreună cu credincioşii ci avea loc osebit de elu's de să ruga acolo. Caută de acesta la canonul 7 şi 63 al Marelui Vasilie şi vei afla de aceste scărîndivitori, îngroziri mai micî adecă mai puţin canon.

Gl. 18. Episcopul carele se va face şi nu va vrea să se dea locului în carele se-a cheamat, ci va căuta altă episcopie, acela să se afurisescă iară de va vrea să se socotescă cu preoţi, el să se înceteze adecă să fie în ceta şi în rîndul preoţilor, iară de se va încurmeză şi episcopilor de acolo atunci să se lipsescă şi de cîntea preoţi.

Tâlc. Dăca se va face episcopul episcop şi nu va vrea să pôte grijă pentru ce l se-a dat în mîna, şi l vor goni ômenii şi va începe a se închizăşui să lăcuiască la altă episcopie intr'altă parte şi va face episcopilor de acolo vre o învăluire, acela să se afurisescă iară de

va vrea să se împreune cu preoții și să șază cu dâșii și tocma să ia cînste, atunci să fie împreunat cu dâșii, iară de va face vre un val împotriva și acelor episcopi ce sînt de sed acolo răpînd s'au apucând niscare lucruri episcopoești atunci și de acea cînste preoțescă să fie lipsit.

Gl. 19. Cine se va făgădui să se ție neînșurat și apoi se va lepăda acela 4 ani să se despartă de beserică, și fetele să nu mîergă cătră cineva ca cătră niște frați.

Tâlc. Însă acest canon întru lătime cêre și va așa. Carele se făgăduiaște să fie neînșurat și apoi se lepădă, acela să împle canonul acelu ce se înșoră a doa oră, și certarea acelu ce se înșoră a doa oră acesta iaste, cum zice Marele Vasile la a patrulea canon, într'un an să se despartă de beserică, iar alții de în părinți pre unul ca acela despărțu-l'au în 2 ani, iar acesta Marele Vasile la a 19 canon a lui au tocmi zicând, că pentru mărturia ômenilor celora ce zic că nu se vor înșura nu știm fără numai unii de în ômenii carii pre sine adins eiș se-au dat întru cêta călugărilor, însă și de acei ômeni carii se făgăduesc săș ție curăția trebue să fie cea ce se cade adecă să întrêbe pre dâșii și mărturia lor adevărată a o lua, adecă ca să nu cumva să se lèpede de mărturia lor, și să se întorcă cătră dulcêta și iubirea trupului însă cine au adinat acest canon și întru lătime l'au pus, tocmi'l'au cine se va făgădui săș ție curăția (adecă neînșurat) și apoi se va lepăda acela să aibă canonul celora ce se înșoră a doa oră, iar Marele Vasile zice; cine se va făgădui și de acêia se va lepăda adecă acela să aibă canonul celor curvari, pentru că canonul unora ca acelora în 7 ani iaste, însă 2 să plângă, 2 să asculte iară într'alți 2 să cază i într'unul numai să stea cu credincioșii, iară la al optulea să se priimescă la împreunarea sfințel pricêstenii, cum poruncêște canonul 60 al Marelui Vasile. află-se de bogate orî unii fiind supuși supt canonul curviei, având canon în 4 ani, însă într'unul plângând stând denafara curții besericii, iar într'al dôiile a primescui la ascultare, la al treilea tocmiți la pocăanie cu cei ce cad, iară la al patrulea întru cêta ômenilor neluând anafora, și la al cincilea tîmplând buna pricêstenie, iar carii au mueri adevărate și de bogate se țin pre taină cum zice canonul 22 al sfințului cum au arătat și au tocmi acest canon aceluia săș fie pocăania mai mică de acelor curvari adecă după a patrulea an să se pricêștuiască apără acest canon și pre fetele cêle ce se-au făgăduit a sluji lu Dumnezeu niț cum să nu lăcuiașcă la un loc cu bărbății pentru bogate ale lor vin.

Gl. 20. Preacurva și preacurvariul 7 ani să fie despartii.

Tâlc. Și canonul 47 al șaselui săbor de la Trulla prelungeză pocăania curvariului șapte ani cum zice și acest canon, decî într'un an să plângă, doi ani să asculte, trei ani să cază și a 7 să se împreune cu credincioșii, și așa să se vrednicescă pricêsteniei însă deși va face pocăania cu lacrăme iară canonul 55 al Marelui Vasile în 15 ani canonêște pre preacurvariul ca în 4 să plângă, în 5 să asculte, în patru să cază, în doi să stea împreună cu credincioșii și după aceia să se vrednicescă pricêsteniei.

Gl. 21. Curvele carele vor lua erbi să nu facă feciori 10 ani să cază.

Tâlc. Carele vor lua erbi ca să strice rânza unde să zismisesc coconii, 10 ani să se pocăiască, însă 2 ani afară de curtea besericii stînd și plîngând și trei stînd lângă ușile cêle împărătești ascultînd și Dumnezeștile scripturi, iară alți patru ani înlăuntrul tinzii besericii despre partea ambonului de îndărăt căzînd și cu cei oglașenici să se împreune (adecă cînd va zice Diaconul eliți oglașeni izeideate, atunci să iasă și iale afară) iar într'un an să stea cu credincioșii, și la rugă să se împreună și așa după acêste spițe să se destoinicescă pricêstenii.

Gl. 22. Omul carele ucide de voe acela la sfârșitul vieții lui să se pricêștuiască.

Tâlc. Cine ucide de voe acela la sfârșenia vieții lui să se destoinicescă pricêsteniei, și Dumnezeiasca cuminecătura să ia după cum zice acest canon, iară canonul 55 al Marelui Vasile, depărtéază de pricêstenie pre cela ce au ucis de voe 20 de ani, însă 5 ani poruncêște să plîngă pre sine, cinci să asculte, în 7 să cază, și în patru să se împreune cu credincioșii, și după acêia să se împreune pricêsteniei.

Gl. 23. Omul carele ucide de nevoe acela cinci ani să cază.

Tâlc. Pentru cela ce ucide dă nevoe acest canon zice cinci ani să se pocăiască, iară canonul 55 al Marelui Vasile zice 2 ani acela să plîngă și cu cei ce ascultă să împle 3 ani și în patru să cază, și întru unul să stea cu credincioșii, până la al zécelea an să tîmple obârșenie decia atunci să se destoinicescă pricêsteniei.

Gl. 24. Vrăjitorul și cela ce bagă în casa lui lécuri descăntece sau curăție ca să dobandéseă ceva, acela cinci ani să cază.

Tâlc. Cine se va vrăjitorului sau descântătorului, sau fărîmăcătorului, sau altora carii vor fi împotriva acestora ca să descopere lui pentru ce pohtêște; sau să afle cine'l va fi fărîmecat sau acêtea a curăți ca cum ar vindeca răotăte cu răotăte, acela să cază în trei ani și în doi ani să se împreune să stea cu credincioșii și numai la rugă să se împreune și așa după 5 ani să se

împreune pricésteniei, [seamnă] iar cano-
nul 60 al șaselei săbtor de la Trulla depăr-
tează de pricéstenie, pre unul ca acela 6 ani.

Gl. 25. Cine se va logodi cu o fată și a-
poi va strica pre sora ei apoi va lua pre cea
logodită, iar cea stricată de răutate mare se
va spânzura.

Tâlc. Caril vor fi știut acela lucru și vor
fi putut să opréscă de acea spânzurare sau
môrte rea și nu vor fi apărat, aceia să fie și
să se judece ca niște vinovați acei uideri și
să se canonească zece ani, decia atunci să se
împreune și să se róge cu credincioșil

iară așa întâi să vie pre rând la céle rân-
duiale de pocaanie atunci decia să se împreu-
ne cu credincioșil și apoi să se priceștiască.

*Conșul a săbtorului sfinților părinți caril
se-aș adunat la Anchira.*

**Săbtorul sfinților părinți carele se
chiamă Namestnic.**

Al doilea a doa oră după cel de la Aa-
chira și mai nainte de cel de la Nichea ca-
ril se-aș adunat la Neochesaria carea e a-
prope de marea pontului, iar cel de la Nichea
se-aș pus mai nainte acestora pentru mai
cinstea a totă lumea iar acéstea merg după
dânsul și la acésta iar au fost împreună cu
sfinți părinți și Sfântul sfeșteno mucenic Va-
silevs episcopul Amasiei ca și la céla-lalt Să-
bor, și au facut 14 canóne să fie de întărirea
beséricil și a pravoslavnicilor creștini.

Gl. 1. Pentru preotul cerele seva însura.

Gl. 2. Pentru cela ce va lua două surori.

Gl. 3. Pentru cei ce se însoră de multe ori;

Gl. 4. Pentru cela ce au pohtit și nu se-au
pornit să facă.

Gl. 5. Pentru cela ce greșaste când iaste
în pocaania celor oglašenicil.

Gl. 6. Pentru muiarea grecioasă că se bo-
téză când va vrea.

Gl. 7. Pentru să nu mănânce preotul la
cela ce se însoră a doa oră.

Gl. 8. Pentru să nu se facă mirénul cliric
cărul va fi muiarea îmblată cu altul de se-
aș spurcat.

Gl. 9. Pentru popa ce mărturiséște că au
g eșit.

Gl. 10. Pentru Diaconul ce va cădea în-
tr'același păcat.

Gl. 11. Pentru să nu se facă popă mai
nainte până nu va ajunge de 30 de ani.

Gl. 12. Pentru să nu se facă preot cela ce
să botéză pentru hólă.

Gl. 13. Pentru să nu slujască popa țaran
în beserică de în cetate.

Gl. 14. Pentru să fie șapte diaconi întru
marea cetate după cum zic deaniile.

**Canónele sfinților părinți caril se-aș
adunat la Neochesaria.**

Gl. 1. Preotul de se va însura, atunci să

se mute de în cin, iară de va curvi sau va
precurvi să se scoța de tot și să se aducă
spre pocaanie.

Tâlc. Preotul carele va lua muiare acela
de preoție să se lase, iar de cinste și de
scaun să se ție, iar carele va fi curvit sau
precurvit, acela de tot să se scoță și către
pocaanie să se aducă.

Gl. 2. Care muiare va ținea doi frați acéa
în viața ei gonită să fie de la Beserică; iară
de i va veni môrtea și va vrea să se des-
partă de va trăi are pocaanie iară de va muri
unul dă ei într'acea nuntă : cela ce au ră-
măs nevoi iaste pocaania.

Tâlc. Carea se-au măritat de au luat doi
frați și au petrecut într'acea împreunare fără
de lege pre acéa întru totă viața ei să o go-
néști de la beserică, [seamnă] caută și la
Marele Vasilie canonul 23, iară de va veni
cătră môrte și va vrea să se despartă : atunci
de va trăi se priméște la pocaanie, și cum
va fi priimită caută la canonul 63 și 64 ale
Marelui Vasilie, iară de va muri unul de în-
tr'amândoi într'acea împreunare fără de lege
atunci anove iaste pocaania celui ce va ră-
mânea, căce n'au tăiat nici au îndreptat până
au fost împreună acea nuntă fără de lege cu
mintea și cu voea lor.

Gl. 3. Ceea ce să însoră de multe ori, a-
celora iaste vrémea adevărat multa, iară ne-
voința pocaniei lor o tae.

Tâlc. Vrémca canonului celor însurați
câte de 3 ori și de multe ori se află întru al
patrulea canon al Marelui Vasilie și la 80 de
canóne a lui. că zice cel ce să însoră de 3 ori
să'l despartă de beserică 5 ani, însă nu de
tot să'l depărtezi de la beserică, ce în doi
sau în trei ani să se destoinicéscă să as
culte Dumnezeéștile scripturi după acea
până va împlea 5 ani să stea cu credincioșil,
iară de Dumnezeesca pricéstenie să se de-
părteze, iară cei cu mai multe nunte caril ca o
curvie greșesc mai mult 1 an să plângă, cincil
să cază, atunci să se priméscă să stea la un
loc cu credincioșil, însă putérea și voea iaste
la episcopi, cum zice acest canon, ei să im-
puținéze vrémca pocaniei cum va vedea pe-
trecania și credința celora ce să vor pocăi.

Gl. 4. Carele au pohtit și nu se-au pornit
să facă acela de Dumnezeu izbăvitue.

[Sfetu Vasilie]. Ori cine va fi vrut cu totă
inema să zacă cu muiare și nevoință având
spre acéa și n'au făcut nice au venit întru
lucrul pohtil sale, arată-se ca cum se-ar fi
izbăvit cu darul celui de sus, iară de va fi
pohtit și se va fi nevoit și se va fi apropiat de
trupul și nevoința lui deplin nu o va fi luat
pentru pacostea și primejdia ce i se va fi tîm-
plat pe denafară acela canon ca acesta să ia
cum zice canonul Marelui Vasilie 66. pentru
Diaconul ce să spurcă întru buze.

Gl. 5. Carele va fi de în cei oglașenicilor și va greși acela de va fi ingenuchind și nu va mai greși, el să fie întru cei ce ascultă, iară de va greși și întru cei ce ascultă atunci de tot să-l depărtezi.

Tâlc. Doao feliuri sânt ale oglașenicilor, unul sânt carii au venit acum; drept aceea nu's deplin și după ascultarea Dumnezeștiilor scripturii și a sfintelor evanghelii aciaș es afară iară alții au venit mai înainte de vreme și se-au făcut mai deplin carii și după evanghelie și după molitva oglașenicilor staă și când zice oglașenii *glavieșa gospodni preclo-nite* iară ei atunciș plăcă genuchile (adecă ingenuche) adecă ca mai deplin gustă de chemarea cuvintelor lui Dumnezeu. de ce aceștea de vor greși ei se mută de în starea locului lor și se pun la un loc cu cei ce ascultă numai iară de vor greși și ascultând atunci de tot se gonesc de în beserică.

Gl. 6. Muiarea grecească când va vrea se va boteza, că se socotește și se judecă voea a fieș-căruia.

Tâlc. Pentru că nu se apară muiarea grecească a nu se boteza pentru copilul ce va vrea să nască, că nu se bagă semnă că dór se boteză rânza muerii ce va să nască în carea iaste pruncul și deca se va naște și se va boteza va gândi că se boteză a doua oră (ba nu pôte fi așa ce să se boteze coconul deca va naște de într'ansa că nu pôte fi botezat și coconul de într'ansa deca se boteză ea că încă acela la lumină n'au eșit nici adins elu's iaste nice are vre o voe.

Gl. 7. Să nu mănânce preotul la a doa nuntă cu el cêre ertăciune dară cine-l va da ertăciune.

Tâlc. Preotul carele va cununa pre cel cu a doa nuntă datorii iaste să nu mērgă la masă și să nu mănânce împreună cu dânsul că deca vreme ce iaste supt canon cela ce se în-soră a doa oră, ce ertăciune va să i dea Preotul carele pentru mănăcări împreună nuntă ca aceea.

Gl. 8. Muiarea a fieș căruil mirên ce va curvi nu pôte fi cleric iar de va fi cleric și o va ținea spurcată atunci se scôte.

Tâlc. Carele va fi în cleric și muiarea lui va curvi și nu o va lășa acela de în cinstea să se schimbe și să nu cumva să se priimescă mirênul întru clericul căruia și va fi curvit muiarea.

Gl. 9. De va mărturisi preotul că au greșit decia să nu mai slujască că călea-lalte păcate hirotonia le-au ertat, iar de nu va mărturisi nici să va vâdi singur atunci să fie volnic.

Tâlc. Însă călea-lalte păcate tôte hirotonia le spală numai ce se apără de păcatele trupului de va fi greșit cine-va întru curvie mai înainte și apoi se va proți, și după hirotonie va mărturisi păcatul, atunci să fie întru scau-

nul și întru cinstea preoților iară liturghie să nu mai facă; iar de nu va mărturisi singur nici se va vâdi de alții de față atunci în voea lui iaste or^{de} de va vrea să se lase de preoție, or^{de} de nu va vrea.

Gl. 10. Așijderea și diaconul de va cădea într'acel păcat să fie de în slujbă căzut și de altă poslușanie a besericii să fie.

Tâlc. Și diaconul de va fi pornitu-se într'aceeași cădere să se părăsescă de a mai purtarea Agnețul sau Potiriul. sau omenii a în-văța, sau cu totul a sluji ceva de cele preoțești numai ce să fie de altă trebă de a slujirea besericii.

Gl. 11. Omul de nu va fi de 30 de ani să nu se facă popă, măcar de ar fi și harnic să fie tocmela botezului a Mântuitorului.

Tâlc. Pentru să nu se facă omul popă mai mic de 30 de ani măcar de ar fi forte om destoinic și acest canon poruncêște. așijderea și canonul 14 al Săborului de la Trulla.

Gl. 12. Cine se va boteza pentru bôla acela să nu se facă popă fără numai pentru nevoința lui și a altora și a împuținării omenilor.

Tâlc. Însă carele fără de nice o nevoie de cele ce se tâmplă de va cêre botez (Pentru că tôte rugina sufletescă de în destul spală lui botezul) acela și preot și episcop se face cum zice și poruncêște canonul 78 al sfinților apostoli și canonul 2 al săborului de la Nichea și al treilea de la Laodichia, și al 45 de la Cartaghena, iar carele se va boteza pentru bôla iar nu de voe ce dă nevoie va veni la botejiune acela nu se priimêște într'alt chip la preoție fără numai de va avea aceste două lucruri adecă să-l nevoiască omenii și să fie destoinic și să se nevoiască după botez cu mare nevoință.

Gl. 13. Popii țărani în biserică de în cetate nu slujesc fără numai de va lipsi episcopul și toți preoții de vor lipsi, și-l vor chema să slujască, însă episcopii de sate ca niște tocmă slujitori slujesc având chipul celor șapte-zeci de apostoli.

Tâlc. Preoții cei ce sânt hirotoniți de episcopii pre la sate nu se iartă a face liturghie în beserică de în cetate iar de vor lipsi toți și vor chema vre unul de în țărani la rugă să slujască Liturghia atunci nu se apără a nu sluji, iar episcopii de pre la sate ca niște slujitori ce sânt episcopilor și cinstiți fiind, căci au chipul acelor 70 de apostoli și lipsêște episcopul cetății și preoții de nu e nici unul atunci slujesc neapărat în beserica cetății.

Gl. 14. Șapte Diaconii să fie la Marea beserică după cum zice dēnia sfinților Apostoli.

Tâlc. Cum au tocmit a șaselea Săbor de la Trulla la 16 canon, Nu poruncêște acest canon pentru să slujască acești Diaconii tai-

nelor (adecă liturghie) ci pentru tocmirea celor ce li se-au dat în mână pentru să fie depurtarea grijă, și să le fie milă cătră ceia ce's lipsiți, că și cartea deniei șoruncște de acésta ca să fie zice de tréba și de slujba Meseilor măcar de va fi și mare cetate mai mult de șapte diaconi poslujnic nu trebuie să fie, iar la slujirea tainelor și cela-lalt cliros carele iaste la beserécii cătră tréba beserécii să se tocmescă.

Conesul Săborului sfinților părinți cari se-au adunat la Neochesaria.

Săborul Sfinților părinți carele se chiamă Namestnic.

De la Mitropolia Peflagoniei făcutu-se-a după săborul de la Nichea asupra unui eretic anume Evstatie carele (după cum povestéște Ermie Sozomenschi) zice că a fost beserécii Armeniei mai mare Ispravnic și pentru petrecania lui cea deșartă călugărescă a fost început a filosofi și a ijderă multe bărféle și hule împotriva Pravoslaviei, drept aceia acest sfânt săbor surpându-l balamuțile ca u-nușt eretic și întărind Pravoslavia pre dănsul și pre soții lui dederă Anatemei și'l despărțiră de trupul sfinței Beserécii ca pe un Mădu-lariu Putred, și făcură canóne 20.

Gl. 1. Pentru cela ce să lăpădă de însurare carea e pre lége.

Gl. 2. Pentru cela ce va mostra pre cela ce mănăncă carne fără mortăciune și junghiată Idolilor.

Gl. 3. Pentru cela ce va îndemna pe slugă saș argat să fugă da la stăpân.

Gl. 4. Pentru cela ce nu va lăsa pre altul să se cuminece de la popa ce are preotésă.

Gl. 5. Pentru cela ce va zice că beserica lui Dumnezeu nu e nimica.

Gl. 6. Pentru cela ce va face altele de ale lui lucrure afară de beserécii.

Gl. 7. Pentru cela ce va face niscare lucrure ale beserécii fără de știrea episcopului saș a preotului.

Gl. 8. Pentru cela ce dă saș ia plodurile ce să aduc la beserécii fără de episcop și ispravnicul adecă Iconomul.

Gl. 9. Pentru cela ce nu se ține neînsurat pentru vre un bine ceva.

Gl. 10. Pentru ceia ce'si răd de cei ce să însărá.

Gl. 11. Pentru ceia ce'i chiamă la pace și se lăpădă.

Gl. 12. Pentru ceia ce'si bat joc de ceia ce pórta cușme.

Gl. 13. Pentru muerile ce se vor îmbrăca în haine bărbătești.

Gl. 14. Pentru câte se lasă de bărbații lor urând nunta.

Gl. 15. Pentru ceia ce'si lasă coconi și nu'i îndemná átră blagocestie.

Gl. 16. Pentru coconi cari fug de părinți credincioși.

Gl. 17. Pentru muerile carele pentru căci le va părea că fac bine de's taie cosițele.

Gl. 18. Pentru cela ce se va posti Sămbăta saș Dumineca, fără numai Sămbăta Paștilor.

Gl. 19. Pentru cela ce se lăpădă de posturile beserécii.

Gl. 20. Pentru cela ce nu va băga în sémă praznicile sfinților Mucenici.

Canónele sfinților părinți cari se-au adunat la Gangra.

După Săborul de la Nichea și aș tocmit pre socotélă Canóne 20.

Gl. 1. Cine se lăpădă de Nunta cea ce e pre lége să fie nedestoinic.

Gl. 2. Cine va mostra pre cela ce mănăncă carne, fără de mortăcină, și junghiare Idolilor. *Anatema.*

Gl. 3. Cine va îmbia pre slugă, pe slujnică saș pe rob să se despartă de stăpân părăndu-l că fac bine. *Anatema.*

Gl. 4. Cine va mostra pre cela ce să priceștiaste de la preotul cu preotésă. *Anatema.*

Gl. 5. Cine va zice pe nume Dumnezeeshi beserécii că i se cade a fi urgisită acela să fie *Anatema.*

Gl. 6. Cine va face alte lucrure ale sale afară de beserécii să fie *Anatema.*

Gl. 7. Cine va face niscare lucrure ale beserécii fără de știrea episcopului saș a preotului să fie nedăstoinic.

Gl. 8. De va da cineva saș va lua de în venitul beserécii, fără de episcopul și de Iconomul carele e tocmit întru facere de bine și cela ce va da și cela ce va lua să fie *Anatema.*

Gl. 9. Și cine va vrea să se fie neînsurat nu pentru vre un bine, ce pentru căci va ură nunta și acela să fie *Anatema.*

Gl. 10. Cine ș va bate joc de ceia ce se însărá să fie *Anatema.*

Gl. 11. Cine va chema la pace și nu se vor pleca să se împreune lor ce se vor lăpăda și ș va bate joc de aceia ce face să fie *Anatema.*

Gl. 12. Cine ș bate joc de ceia ce pórta cușme: *Anatema.*

Gl. 13. Câte mueri se îmbracă în haine bărbătești: *Anatema.*

Gl. 14. Și câte se despart de bărbăți urând nunta să fie *Anatema.*

Gl. 15. Și câți și lasă copii și nu'i învață cătră blagocestie și aceia să fie nedăstoinici.

Gl. 16. Și coconi cari fug de părinți credincioși: *Anatema.*

Gl. 17. Și câte mueri și rătăcă pârul socotind că fac bine pentru blagocestia: *Anatema.*

Gl. 18. Cine va posti Sămbăta saș Dumineca fără numai Sămbăta Paștilor: *Anatema.*

Gl. 19. Cine se lăpădă de posturile beserécii: *Anatema.*

Gl. 20. Și cine nu va băga în semă Săbó-
răle și praznicile sfinților Mucenici: *Anatema.*

Tălcuirea cestor 20 de canóne ale Săborului de la Gangrea.

Acest săbor se-au adunat și pentru alte
trebî ale besericii și au căutat și pentru rân-
dul unui Eustatie și au aflat făcute și toc-
mite multe lucruri fără de lege de Eus-
tatie și de cei ce era cu dînsul, iar acéste
pravile ale acestui Săbor au lepădat pre
acélea ca să nu cumva să cădem în-
tru eresul lor adevăc al Masalianilor și cari
se chiamă rugători, că acestea se lepădă și de
nunta ce e pre lege și carnea urască; adevăc
de dânsa se sfîesc și nevoiesc pre slugi, argali,
robi să se despartă de stăpânii iară ei de a
gata pre dânsi priimesc; besericile și oltarele
nu bagă în semă, și de praznicele ce să fac
pe într'ânsele la vrémea slujbei deosebî ei în-
vață să se adune, și învață a se ruga pre în
casele lor și fac dăscălii și săbóre de eluși;
și fac tainele besericii fără știrea episcopului
și a preotului și cum am zice mai pre scurt
tótă pravila besericii călcând, făcându's lege
adins eiși deosebî. Încă fieș-care dentru ei
cumuș aduce aminte hulă spre beserică și
spre a lui pagubă așa pune și face, deci pen-
tru acéstea acest Sfânt Săbor au socotit ere-
surile lor afară să fie lepădate, iar tocmélele
besericii să fie așezate zicând carele se va le-
păda de nuntă cea ce iaste pre lege, sau va
mustra pre carele mănâncă carne fără mor-
tăcină și junghetură de la Idoli sau pre slugi,
robi, argali vor învață să fugă de la stăpânii
lor părăndu-le că fac bine, și slujba lor să nu
o bage în semă sau va mustra pre cea ce să
priceștuiască Dumnezeștii Sfinții de la popa
cu preotésă, sau se va despărți de casa lui
Dumnezeu și de beserică părăndu'i că face
bine, și pre într'alte beserică va face altă în-
vățătură a lui, sau va face tainele besericii
fără de știrea episcopului sau a preotului ne-
băgând în semă pre dânsii, părăndu'i că
mai mult pôte rugăciunea lui sau va învăța
pentru venitul besericii carele e dat mai nainte
vréme pentru facerea de bine pe carele e vol-
nic episcopul și iconomul să zică să nu'l dea
beserică ce să le dea lor și celora ce sânt
cu dânsii ca unor sfinți sau cea ce se ține ne-
însurat nu se ține pentru a lui bine și cin-
stînd nunta ce ca cum o ar huli și ură : și bă-
tându's joc de cei ce se însărá sau nu va merge
cu cei ce'l vor chema cu dragoste după opu-
stul besericii să mănânce pâine și vin să bea,
cese va lepăda de dânsii, și chemat fiind să
se împreune cu dânsii și nu va merge de
trufă, sau pre cea ce să îmbogățește cu drep-
tate și cu facere de bine, va dosădi sau va
osândi sau va ocără pre cea ce poartă haine
de fringhie, părăndu'i că sânt alte batjocure

și lucrure străine, că vād într'acélea, părăn-
du'i că el se va îndrepta sau și niscare mu-
ier de vor afla haîne bărbătești și se vor îm-
brăca bătându'si joc de célea lalte haine mu-
erești. ca cum le ar părea de aceia eă iale
sânt cinstite și drépte sau de bărbat se vor
despărți vād ca cum ar ură nunta, sau al
lor coconî vor părăsi și nu'l vor hrăni ca
pe niște coconî nice'l învață cum și cât se
cade spre buna credință ce în loc de ținere
nu poartă grija de dânsii, sau's tund sau tae
cosițele sau fug feciorii de la părinții credin-
cioși și cinstu cum se cade nu le fac, cum se
cade a să cinsti blagogestia, sau va călca
neștine posturile céle obște ale besericii ca-
rele ne sânt date și așezate și nu le va păzi,
Duminea sau Sămbăta carele va zice să se
postescă fără sămbăta Paștilor sau cine va
huli și va ură ca un trușă săbórele Prazni-
cele Sfinților Mucenici și Liturghiile și slu-
bele carele se fac într'ânsele. Orî-cine se va
afla făcând ceva măcar cât de céstea ce am
zis mai sus ca cum se-ar văznesci și ș'ar bate
joc de cea ce lăcuesc adevărat drept și va
călca tocmélele besericești și va băga niscare
lucrure osebite ale lui noao pentru ocără : a-
cela și aceia să fie Anatema gș că beserica
laudă și smerenia carea e cu întréga înțelep-
ție adevăc curăția, așijderea, și părăsirra lu-
crurilor mirenești priiméște ținerea și pos-
tirea carea iaste cu cinsti și cu blagocestie și
cinstéște buna petrecanie a nuntii și avuția cu
drcptate și cu facere de bine nu ocărăște, și de
céle prôște și de céle bune îmbrăcaminte, carele
nu's făcute pentru îngămfarea ce nu'ia pentru
nevointă și grija trupului cunoște a lauda și a
cinsti și nu că doră nu priiméște și pre cei
îmbrăcați în haine prôște și sparte și vechi,
ce priiméște (cum am zice mai pre scurt) tôte
câte se fac de împreună de folos întru nu-
mele și mulțemirea lui Dumnezeu, iară cari
priimesc célea ce sânt date și tocmite și așe-
zate de sfinții părinți în loc de trușă și de
nesocotință și de batjocoră : pre aceia forțe'l
lepădă departe și'y uraște și mai vartos pre
cea ce voesc a face unele și altele ca acéstea
împotriva blagocestiei.

Conețul săborului sfinților părinți carif se-
au strîns la Gangra.

Săborul Sfinților Părinți carele se chiamă Naméstnic.

Care săbor se-au adunat al doilea rând la
Antiohia Siriei, în vrémea împăratului Cos-
tanție feciorul Marelui Costantin, déca să
pristăvise Tată-său cătră Dumnezeu după ce
trecuse 5 ani.

În știre să vă fie că la Antiohia Siriei
doao săbóra se-au făcut unul (cum am avu-
cat de am zis mai nainte) în vrémea lui Av-

rilian Împărat al Romei, că după Valerian a fost împărățit Clavdie numai un an decia după dănsul au apucat împărăția Avriilian și o au ținut 6 ani.

Deci în anii acestuia se-au făcut 1 săbor, asupra lui Pavel Samosatul carele au început înțiu erezurile, de acesta prinzând de veste îndreptătorii besericii răsăritului, mulți se adunară la Antiohia Syrii unde era episcopul Pavel Samosatul, și au fost atunci la acel Săbor mai mari: Evmenie Irsimlîenul, Grigorie Neochesarîenul, Ciudotvoretul: Atinodor și frate-său și Firmilian al Chesariet Cappadochiei.

Decia înțiu cu învățătură și cu arătarea de în Dumnezeesca Scriptură 'l înfruntară, și nu 'l putură pleca să se lase a nu huli spre Domnul nostru Is. Hrs. drept aceea văzându 'l cu mintea bolint fără întorcere, atunci făcură judecată și răspuns toți cu mintea de împreună de 'l tăiară de preoție ca un mădulariu putred și 'l procleșiră; el nevrând să lase scaunul besericeii Antiochiei atunci săborul Sfinților Părinți spuseră de acesta lui Avriilian Împărat, iară el măcar de era și elin răspunse să se desparță de Săborul lor ceea ce au stăut împotriva săborului credincioșilor și așa să se gonască de la beserică, și scrise și episcopului besericii Rimului și Arhierilor cari era cu dînsul ca să adevăreze pentru Pavel să vază de 'l vor fi scos pe dreptate atunci să 'l gonască de la beserică creștinească cum au și fost (după cum scrie și Evsevîe Pamfiliischi) și canónele ale acelu Săbor de înțiu carele se-au făcut la Antiohia nu se află.

Iară sfințit și linul săbor, adunatul de Dumnezeu a doa oră la Antiohia Luncii Syrii a Finichiei, a Palestinei, Arabiei, a Mesopotamiei, a Chilichiei, a Isavrii, celora ce sânt întru toate eparchiele într'un suflet sfinților și tocmă slujitori, *vă Gsdea Radovitisă*.

Darul și adevărîța a lui Is. Hrs. Domnul și Mântuitorul nostru carele cercetăză sfînta Beserică a Antiohianilor, și strînge săbor cu împreunarea și cu împăcarea Duhului: însă altele multe au îndreptat cu învățatura a sfințului și de pace făcătorului Duh, carele ne pare că forte bine sânt tocmite cu multă socotință împreună cu socotința a noastră a tuturor Episcopilor cari ne-am adunat la un loc la Antiohia de în bogate eparhii și am trimis cătră înțelegerea voastră cari ați crezut întru Duhul Sfînt, ca așijderea și voi să gîndiți într'un suflet ca și cum ați fi într'o putere cu noi ajutând cu rugile mai vîrtos ca și cum ați fi fost aicea cu noi împreunăți cu Duhul Sfînt și tocmele bune ca acelea cu noi să gîndiți și să porunciți și cu dreapta credință să le întăriți și să le Pecetluiți cu tocmirea a Duhului Sfînt carele am tocmîț să fie de întărirea Pravoslaviei canóne 25.

Gl. 1. Pentru ceea ce se va ispiti să schimbe hotarul Dumnezeștilor Paști.

Gl. 2. Pentru ceea ce întră în beserică și se lăpădă de Dumnezeesca Pricăstene.

Gl. 3. Pentru clericul careleș lasă al lui lăcaș.

Gl. 4. Pentru episcopul carele iaste luat darul de săbor în canónele acestui săbor la 15 și ale sfinților apostoli canóne 31.

Gl. 5. Pentru preot și Diacon cari nu vor băga în sémă pre episcopul.

Gl. 6. Pentru clericul carele e afurisit de episcopul.

Gl. 7. Pentru strîinul carele nu pórta cărți de pace.

Gl. 8. Pentru să nu se dea Preoților dă pre la sate cărți de tocmire.

Gl. 9. Pentru să razime episcopi de știirea Mitropolitului.

Gl. 10. Pentru să pue și să facă episcopul cel de pre la sate și jurători și citeți. și Ipo-dianoși și cântăreți.

Gl. 11. Pentru episcopul său preotul carele va merge la împăratul său la Domn de voea lui.

Gl. 12. Pentru ceea ce iaste luat darul și merge de dodiaște și supără pe împăratul său pre Domn.

Gl. 13. Pentru episcopul ce va merge într'altă eparhie să nu h'e volnic a face ceva.

Gl. 14. Pentru episcopul carele va fi părăț de niscare greșale.

Gl. 15. Pentru episcopul căru iaste luat darul de toți episcopi eparhiei.

Gl. 16. Pentru ceea ce va sări la beserică care n'are stăpân fără săbor.

Gl. 17. Pentru ceea ce primăște hirotonia și apoi de dînsa se lăpădă.

Gl. 18. Pentru episcopul carele se hirotonăște și apoi nu 'l priimesc cetățenii unde merge.

Gl. 19. Pentru să nu se semneze Mitropolit sau episcop fără de săbor și fără Mitropolit.

Gl. 20. Pentru să se facă săbor de doao ori într'un an.

Gl. 21. Pentru episcopul ce va fi îndemnat sau silit să se mute.

Gl. 22. Pentru să nu se ducă episcopul într'altă cetate să hirotonască pre cine-va la acest Săbor 13 și 22.

Gl. 23. Pentru să nu pue episcopul alt episcop la eșirea sufletului său, adevă la mörte.

Gl. 24. Pentru că se caie ce iaste pe dreptate a besericii să cunoască și să păzască clirosul.

Gl. 25. Pentru să fie volnic episcopul peste toate unelte ce sânt ale besericii.

Canónele Sfinților părinți de la Antiohia.

Gl. 1. Cine să va ispiti să schimbe hotărul Dumnezeuștilor Paști. acela ce va face de va fi mirén să fie scos de la beserică, iar de va fi cleric să i se ia darul și să se scotă și de la beserică.

Tâlc. Zisu se-au și într'al șaptelea canon al Apostolilor, cine va face Paștile de odată împreună cu ovraii acela de va fi popă să i se ia darul, deci de acesta și acest canon zice : ori care mirén va călca hotarul Dumnezeuștilor Paști, de va face împreună cu ovrei, sau adins eluș va osebi să le facă într'altă vreme, acela să n'aibă împreunare cu creștinii. încă să fie și de la beserică scos, iar de va fi cleric acela ce face acesta, atunci să i se ia darul și să fie lipsit și de cinstea darului, așijderea și după luarea darului cât clirici se vor împreuna cu dînsul.

Gl. 2. Cine va intra în beserică și va asculta Dumnezeuștile scripturi, decia nu va băga în semă ce va eși și se va lepăda de cuminecătura, acela să fie scos până când va arăta plod de pocanie decia atunci se va erta și acela ce să împreună cu cei nepriceștii, acela încă să fie ne priceștit, și acela ce să rogă împreună cu cea ce nu se rogă împreună cu credincioșii, ce să rogă pre la casa lui, sau va face niscare tocméle pre la alte beserici. acela să fie vinovat, și acela ce priiméște pre acela ce nu vine la beserică și acela să fie vinovat.

Tâlc. Scos să fie de la beserică și acela ce nu se împreună omeilor la rugă ce iase mai nainte de opust, ca cum n'ar băga în semă și se ar întorče de Dumnezeușca priceștenie, acela dă se va pocăi și să arate plod de pocanie, și să se pocăiască cald atunci să se priiméscă. iară acela ce va priimi pre acela ce nu merge la beserică și nu se rogă împreună cu credincioșii, ce să rogă pre la casa lui, sau va face niscare tocméle pre la alte beserici. acela să fie vinovat ca și acela ce să împreună celora ce nu se priceștesc așa să fie și el nepriceștit.

Gl. 3. Ori care cleric 's va lăsa lăcașul lui și într'altă parte se va duce, sau de acolo se va muta și va lăcui într'altă multă vreme, acela să nu mai slujescă încă de'l va chema episcopul său și nu va veni ce de va rămânea într'acea netocmire atunci să i se ia darul și să nu mai fi stătător și ori care episcop va priimi pre acel ce i iaste luat darul acela să se canonéscă de tot săborul ca un dăzlegător legii besericii.

Tâlc. Așijderea poruncéște și Apostolescul canon 15 ca și acesta, să nu cumva vre unul de în preoiți sau de în Diaconi sau de în totă socotința preoției să șs lase lăcuința lui și să mERGă într'altă și în multă vreme acolo lăcuind să sinjască și mai vârtos de va

fi chemat de al său episcop și nu va asculta să se întorcă ce va rămânea întru aceea netocmélă, atunci să i se ia darul, nădėje dea mai starea să n'aibă, iară și episcopul carele va priimi pre unul ca acela luatul darul în loc de cleric, poruncéște să se canonéscă de tot săborul când se face adunare (adecă Săbor) de toți episcopii ai eparchiei, pentru întrebările și căutările canónelor și a vrăjmășiei lor. carele se tâmplă ale beserice, ca un călcător de lége și de tocméla besericii.

Gl. 4. Episcopul căru'i iaste luat darul de Săbor, și episcop, preot și Diacon. pentru neomenia lui de va sluji liturghie, acela să nu mai aibă stare.

Tâlc. Inșă acest canon așa arată, așijderea și a doi sprezecelea canon, episcopul carele i iaste luat darul și de i se va fi făcut aceea judecată rea asupra lui, acela pôte să chiasă săborul a doa óră și să se judece de alt sobor mai mare să se îndrepteze fără numai de va fi îndrăznit acel episcop ce i se va fi luat darul să facă liturghie mai nainte de îndreptarea judecătii lui, că de atunci de va zice că rău m'au judecat și pre nedreptate mi-au luat darul, atunci va avea voe să zază și loc de ași darea séma a doa óră, iară a cin-sprezecelea canon al acestui Săbor zice, celuiia ce i se-a luat darul de toți episcopii de eparchie, acela să nu mai pótă chiasă, ce judecata ce se-a făcut asupra lui să fie așa întărită, iară la Săborul de la Sardichia la 3 și la 4 canon, daū voe episcopului celui ce i se-a luat darul de toți episcopii ai eparchiei să chiasă și să alerge la fericitul episcop de la beserică Romei ca să se îndrepleze și la episcopia lui să nu se rânduiască altul până ce va căuta judecata lui episcopul Romei și deplin o va face adevărată și iaste voia acesta mai adevărată și mai milostivă și să ține până în zioa de astăzi.

Gl. 5. Ori ce episcop, preot sau diacon carele va părăsi și va lăsa pre episcopul său și'ș va face alt oltariū și de'l va chema episcopul de 2 și de 3 ori și el nu va băga semă ce va rămânea într'acea neomenie, acela nevindecat să fie și luatul darul.

Tâlc. l'ul ca acela carele nu va cunóște că lăcuiașle episcopul întru blagocestie și în dreptate cum zice canonul 31 al sfinților Apostoli ce de trufie și de gâmfare se va afla după cum zice canonul 10 a săborului de la Cartaghena, de se va despărți adins eluș de beserică și'ș va face alt oltariū adecă beserică. și va trage ómenii de eluș; făcând săbor deosebi, decia l' va chema de trei ori episcopul și nu va asculta ce va rămânea într'acea netocmire, acela i se cade de tot să i se ia darul decia să nu mai tâmple nădėje, de vindecare nice cinstea lui să o mai aibă.

Gl. 6. Clericul carele va fi afurisit de episcopul său, de va fi săbor mai mare să mergă să'l judece adoa oră și să se ție acea judecată.

Tâlc. Cea ce 'l au legat pôte pôte să și dăzlege, drept acela clericul carele e canonit de episcop și afurisit, acela nu se cade a'l priimi de altul ca un om fără de canon, de nu se va dăsega de cea ce se-au legat, iară de va judeca săborul pe cel afurisit și 'l va lua sēma și va afla că 'l-au afurisit fără vină și fără ispravă, atunci pôte acel lucru ce se-au făcut rău să se îndrepteze și să se dăzlege și judecata pentru acesta rămâne întărită.

Gl. 7. Strinul carele nu pōrtă cărți de pace să fie neprimiit.

Tâlc. Intru multe canōne se-au zis și de acesta cea ce sânt hirotoniți de strini să nu se priimescă fără de tocmita carte a episcopului de la carele au luat hirotonia.

Gl. 8. Episcopul să nu dea cărți de tocmită țaranilor său numai cătră episcopul vecin

Tâlc. Zisuse-au să se dea cărți tocmită numai episcopilor, și episcopilor celor de pre la sate cari's neovnați (adecă curați) și clericilor celora ce vor vrea departe loc să se ducă de la casele lor iară preoților cari' obblăduesc pre la sate, acesta tocmeală mai nainte n'au fost, iar cătră vecinul episcop (adecă către carele e aprōpe) a scrie pentru niște clericul ca aceia și a le mărturisi hirotonia și credința și viața lor, iartă-se lor a scrie de acesta.

Gl. 9. De știrea Mitropolitului să razime toți episcopii și să nu tocmească cine-va ceva fără de știrea lui, fără numai ce i se va cădea intru Noria lui, și hirotonie să facă pre omenii cel curați fără vină.

Tâlc. Așijderea intr'acesta chip învață canonul 34 al sfinților Apostoli ca și acest canon de pre la fieș-care eparhie să cunoscă pre mai marele lor și fără de știrea lui n'ce episcop să facă nici alt mai mult să lucrēze acolo de cele ce's zise de noi fără numai călea ce i se vor cădea fie-căruia pre la casa lui, să hirotonescă preoți și Diaconi și altele câte vor urma acestora.

Gl. 10. Episcopul de pre la sate să pue jurători și Citeți și Ipodiaconi și Cântăreți, iară preoți și diaconi, nu, fără numai episcopul de cetate, iar cine va îndrăzni a călca acesta aceluia să i se ia darul, iar episcopul de la cetate face pre episcopul de pre la sate.

Tâlc. Cade se fie cui să'si ție a sa măsură și intr'ale sale hotară să petrecă, însă drept aceia și episcopul de pre la sate dă va îndrăzni a hirotoni preot sau diacon fără de cele ce sânt poruncite lui. adecă citeți, Cântăreți, Jurători și Ypodiaconi, aceluia să i se ia darul, măcar de și pare intr'alt chip

Marelui Vasilie de aceste spițe, cum au scris la 13 canōne Sfântul Săborul de la Gangra.

Gl. 11. Episcopul au preotul carele va merge de voia lui la Impăratul său la domn neporuncit de mai mare episcop al locului adecă de Mitropolit: acela să nu cază numai de pricēstie și să fie lipsit ce încă și de deregătorie.

Tâlc. Părinți cari' lepădă pre netocmitul intru toți și păzesc pre cel ce e bine tocmit, apără și pre episcopii și preoții și pre alții cari' sânt în socotēla preoției, fără de scrisōrea mai marelui lor să nu cum-va să mergă la Impăratul său la Domn să bată cu galcēvā urichile lui să și aducă aminte pentru cine-va ceva, pentru acēia cea ce va merge la Impăratul său la Domn fără de știrea Mitropolitului și a episcopului a căru'i iaste eparhia, aceluia poruncesc să i se ia darul și de Pricēstie să se lipsescă.

Gl. 12. Cea ce i se au luat darul de va supăra pe Impăratul său pre Domn, și va cēre mai mare Săbor, atunci să suferē săborul cel de înți, ca el să's caute judecata, iar de va pizmi iar. atunci să n'aibă nici o stare. Caută de acesta la 10 Canōne de la Sardia și de la Africa adecă de în Cartaghena 106.

Tâlc. Cui se-au luat darul de Săbor și i va părea că nu 'l-au judecat drept pre acela nu'l apără canonul pentru întōrcerea judecării, a nu chema mai mare săbor și de dînsul să i se descopere lucrurile cele ce are pe dreptate ce încă mai vartos să întōrcă de acēsta și să facă să's caute dreptatea, iar carele nu va vrea să mergă la mai mare săbor să i se judece judecata de dînsul pe dreptate ce să va ispiți a amesteca intru urechile Impăratului său a domnului ca să'i facă judecată: acela să nu se dēstoinicēască nice a o ertăciune nici să aibă loc a darea lor răspuns, nice să aștepte cu nădējde dă vre o stare ce va vrea să fie (adecă de rāndul cinstei a'si veni la loc).

Gl. 13. Episcopul să nu fie volnic în care eparhie va merge să facă ceva sau să hirotonescă sau ale sale lucrure a face, iară de va face să fie neadevārate și lui să i se ia darul.

Tâlc. Multe canōne vei afla oprind acesta, episcopul carele va merge de la eparhia lui intr'alta și va hirotoni intr'insa, sau va face alt ceva lucru episcopesc și de nu va fi fost chemat de cineva cu voia episcopului a căru'i iaste ținutul și va face așa cel de dăparte ce va fi trecut de la eparhia lui intr'alta sau va și face hirotonie sau va tocmi niscare lucruri besericești carele nu se vor cădea lui, atunci cele ce vor fi făcut de dānsul să fie neadevārate împreună cu el și poruncesc să i se ia și darul.

Gl. 14. Episcopul carele va fi judecat de bogate de episcopii a eparhiei, volnic iaste să

mai chame alții de aproape să-l dăzlege îndoi-rea cea ce stă împotriva judecării lui.

Tâlc. Fe-care episcop carele e părât dă vre o vină, acela trebuie să se judece de al lui Săbor, iară de vor striga episcopii eparhiei judecându-l de vor zice unii nu e vinovat iară alții vor zice că e vinovat, atunce pôte Mitropolitul să chame a doa oră pre alți episcopi aproape de locul eparhiei, ca să dăzlege judecat, cea ce au fost dă se-au făcut într'aceia la alți episcopi.

Gl. 15. Episcopul carele va fi judecat de toți episcopi a eparhiei acela nu se cade iară al chema să-l judece

Tâlc. Acest canon nu iartă pre cela ce vor fi luatui darul toți episcopii a eparhiei, pentru acea vină, să se mai judece de alții ce va acea chemare ce se-au adunat să fie întărită acea judecată asupra lui carea se-au făcut de toți episcopii eparhiei, însă cum am zis la a patrulea canon al cestui Săbor, mai vartos să se ție acea tocmelă adecă cela ce i va părea că nu e judecat drept acela să mai chame Săborul (cum se-au zis) și ajutor să tâmple cum se va cădea mai cu dreptate și mai cu milă.

Gl. 16. Cine va sări fără de obârșenia Săborului și fără de a Mitropolitului său spre beserică ce nu va avea stăpân, măcar de va fi și el văduu fără beserică acela să fie scos.

Tâlc. Episcopul carele nu va avea beserică și-l va pune Săborul de obârși la altă beserică carea nu va avea stăpân fiind acolo și episcopul Mitropoliei, acest canonul priimște, iară carele va apuca scaunul adins elu's în voia lui măcar de va fi rugat și de toți omenii de acolo acela să fie scos de va vrea să se facă, iară cela ce nu va nevoi nice cum să apuce altă beserică având beserică, canonul 20 al cestui Săbor și alte canone bogate, cum se-au scris și în 14 Canone Apostolești nu lasă să ție altă beserică: ce să fie la beserica cea ce de întâi i se-au dat de la Dumnezeu.

Gl. 17. Gela ce va lua hirotonia și de dansa va fugi acela să fie nepriceștuit, până ce's va veni în fire să o ia.

Tâlc. Carele nu se va pleca să mērgă la beserica cea ce i se va fi dat în mână să tocmescă omenii, acela să fie afurisit, iară de se va întorče să fie de folosința acelor suflute ce i se-au dat în sēmă: atunci să-l primescă.

Gl. 18. Episcopul deca se va hirotoni și nice cum nu-l vor priimi cetățenii atunce să'ș ție cinstea și numai să facă liturghie, așteptând cându-l va slobozi Săborul eparhiei.

Tâlc. Cela ce nu-l vor priimi cetățenii la care cetate se va fi hirotonit, nu pentru a lui vină ce pentru neomenia omenilor, acela și cinstē's ține, și a sluii liturghie nu se oprēște și i se cade să aștepte și să nu-l trebuie altă putere sau să caute vre un ajutor de la nis-

care puternici până ce i va porunci într'un chip pentru dînsul tot săborul eparhiei.

Gl. 19. De nu va fi Săborul și Mitropolitul să nu se facă episcop, iară de va fi anevoe a se strângerea toți, atunci să facă rânduiala cu scrisori cei mai mulți, deca se va face acesta lucru, atunce de vor sta împotriva vre unii, să se asculte atunce rânduiala celor mai mulți

Tâlc. Zisu-se-au de multe ori; nici pre episcop adecă pe Mitropolit, nici pre episcop fără de știrea altora să nu se rânduiască a se face episcop, iar de nu vor putea toți episcopi eparhiei să se adune, la rânduială pentru neîndemănă atunce cei mai mulți să se adune și cu scrisorea să se facă de împreună rânduiala de acesta și așa deca se va face rânduiala de vor sta vre unii împotriva cu pri ce atunci să se ție rânduiala celor mai mulți

Gl. 20. Pentru trebile besericii de doo ori în an trebuie să se facă săbor întru toate eparhiile, a patra săptămână de Rusalii și a zecēa zi de Octobie.

Tâlc. Tocmitul canon al Sfinților Apostoli scris'au la 37 de canone de doo ori în an să se facă săbor pe în toate eparhiile iar aceste 2 săboră așa au poruncit (adecă de al optulea canon al 6-lui Săbor de la Trulla și de a șasele Canon a doilea săbor de la Nichea) odată peste an în toate eparhiile să se facă săbor, între paști sau și în luna Octovrie, și întrebările Prăvilii și tocmelele să se dăzlege și să se îndrepteze de ei.

Gl. 21. Episcopul carele va fi nevoit de omeni și de episcopi îndemnat a mērgă într'alt lăcaș să nu mērgă.

Tâlc. Mutarea episcopilor cari sânt nevoiți și îndemnați de alți episcopi și de omeni să cază într'altă lăcuință lepădată iaste de tot, [semnéză] așijderea zice și canonul 13 al cestui săbor de acesta fie-care de în episcopi să nu se ducă de la lăcașul lui într'altul și să facă hirotonie sau să facă alte ceva lucrure episcopesti, fără de știrea episcopului a căru-l va fi dat întru rânduiala ținutul acela, iar de nu va vrea atunci ca unul vinovat să i se ia și darul și ce vor fi făcute de dânsul să fie neadeverite și neîntărite.

Gl. 22. Să nu mērgă vre un episcop de în cetate în cetate să hirotonescă, ce cu știrea episcopului cetății; iară de nu să nu fie întărită nici adevărată hirotonia lui și el să fie vinovat.

Adevărat.

Gl. 23. Episcopul la mōrtea lui să nu pue alt episcop ce deca el se va pristăvi atunce să fie volnic Săborul să pue carele va putea să fie destoinic.

Tâlc. Nu e putere pristăvindu-se episcopul la mōrtea lui alt episcop în locul lui a

pune, ce după mórtea lui Săborul eparhiei cu ştirea Mitropolitului ei să rânduiască pre carele va putea fi harnic.

Gl. 24. A tot clirosul se cade se păzescă ce iaste pe dreptate a besericii ca deca se va pristăvi episcopul célea ce sânt ale besericii să le păzescă, iar céle ale episcopului după tocmirea lui să se socotescă.

Tâlc. Cade-se episcopului să-ş facă scrisóre de unéltele lui şi de faţă să le pue să le aşaze aşijderea şi ale besericii şi să le cunoscă şi să le păzescă preoţii şi diaconii ca deca se va pristăvi la lăcaşul lui să fie după tocmela lui, iar de nu va face aşa atunci acélea tóte să se închine besericii.

Gl. 25. Volnic să fie episcopul peste unéltele besericii, şi să aibă trebă cu dânsle cum se cade iar de nu i va ajunge să se împle cu câte are el ce va vrea să cheltuiască unéltele besericii la trebă lui şi venitul său plodurile ţarinelor în voia lui şi nu cu ştirea cliricilor, acela să fie certat de săbor iar de célea ce vor fi să se dea de trebă săracilor şi el le va face ale lui şi de acélea să dea séma săborului.

Tâlc. Cea ce se-au băgat chezaş pentru sufletele ómenilor, acela are putere a ţinea multe lucruri a besericii ca să împartă acélea celorla ce li e lipsă, preoţilor şi diaconilor şi să-ş ia şi lui de va fi lipsit. la trebile lui céle de nevoie, şi să fie pentru fraţii cari sânt lângă dânsul striini ca să nu-l părăsescă, şi pentru óspeţii ce-l vin, iar de nu i vor sosi acélea de trebă ce va alége dobânda şi venitul besericii şi-l va face al său, şi venitul lucrurilor besericii ómenilor lui şi Rudeniilor l va da, ca să înşale şi să ascunză venitul besericii : acela de săbor să se adevéze şi să se judece să-ş se ia séma cum ispitesc şi adevéreză judecata episcopilor.

Coneşul săborului Sfinţilor părinţi cari se-au adunat la Antiochia

Săborni Sfinţilor părinţi carele se chiamă Nameastnic.

Carele se-au făcut după săborul Sardichiei la Laodichia Mitropolia Frighiei, adunat-se-au Sfinţii părinţi de pre în bogate locure de au întărit hotărâle Pravoslaviei şi au făcut 59 de canóne, ca să fie de folosul besericii şi nemica n'au mai scăzut de în canónele celorla-lalţi Sfinţi părinţi, carele sânt acéstea.

Gl. 1. Pentru a doa însurare carele se însă-ş pre acuns.

Gl. 2. Pentru ceia ce se-au prins în bogate păcate.

Gl. 3. Pentru cea ce să botéză să nu l pue numai cât episcop.

Gl. 4. Pentru să nu fie fie rândul preoşesc cămătarnici sau mitarnici,

Gl. 5. Pentru să nu se facă hirotoniele întru auzul ómenilor.

Gl. 6. Pentru să nu între ereticii în beserică.

Gl. 7. Pentru Navatiani şi Fotiani şi Patru sprezacéni.

Gl. 8. Pentru Frâncii sau Frighes de să vor pocăi să se botéze.

Gl. 9. Pentru ceia ce să vor ruga la grobniţele ereticilor.

Gl. 10. Pentru că nu se cade a să însura cu nuntă ereticăscă.

Gl. 11. Pentru muerile carele se chiamă Stariţe de şed mai sus.

Gl. 12. Pentru cel cu bună viaţă credincios şi iscusit.

Gl. 13. Pentru nealesul cel aleg Mirénii.

Gl. 14. Pentru să nu se trimelă Pricéştenie pre în case.

Gl. 15. Pentru să nu se sue pre Ambon fără Felon.

Gl. 16. Pentru cum se cade a ceti evanghelia, apostol şi alte sfinte scripturi Sâmbetele.

Gl. 17. Pentru să nu se curméze citeniele şi psalmii pre la Praznice.

Gl. 18. Pentru să se facă Molitvele vóstre pre la deveti cés şi vecerniile.

Gl. 19. Pentru să se aducă în beseriră ceia ce sânt întru pocaanie după Molitva oglaseniilor.

Gl. 20. Pentru să nu şază diaconul până nu i se va zice.

Gl. 21. Pentru să nu pipăe sluga sau poslujnicul vasul besericii.

Gl. 22. Pentru să nu pórte poslujnicul orariu.

Gl. 23. Pentru cântăreţii şi citeţii aşijderea.

Gl. 24. Pentru tot cliricul să fie fără de cărciumă.

Gl. 25. Pentru să nu se dea slugii adacă poslujnicului potirul sau agneţul.

Gl. 26. Pentru carele nu va fi pus de episcop să nu jure.

Gl. 27. Pentru cliricul carele chemat să facă pace să nu ţie cu vre unii.

Gl. 28. Pentru să nu aşternă pre la besericii aşternature.

Gl. 29. Pentru să nu serbéze creştinul Sâmbăta ce Dumineca.

Gl. 30. Pentru că nu se cade a se îmbăia cu mueri păgâne.

Gl. 31. Pentru să nu dea creştini coconiş la împreunarea ereticilor.

Gl. 32. Pentru să nu se primescă prinósele ce să aduse de eretic.

Gl. 33. Pentru să nu se róge împreună cu ereticii sau Popijii.

Gl. 34. Pentru să nu cinstescă pre mucenicii cei mincinoşi ai ereticilor.

Gl. 35. Pentru să nu se împreune celui

eres ce se chiamă Anghelini cari zic că se-au zidit lumea de Aggli.

Gl. 36. Pentru să nu se facă preot carele va fi vrăjitor, cimpoitoriū său măscăriciū cetitor de stiele sau făcător de baere.

Gl. 37. Pentru să nu prăznuiască cineva împreună cu ovreii sau cu ereticii.

Gl. 38. Pentru să nu se ia de la ovrei a-zimă.

Gl. 39. Pentru să nu se prăznuiască împreună cu păgânii.

Gl. 40. Pentru cea ce e chemat de săbor și se lepădă.

Gl. 41. Pentru clericii cari's fără cărți de tocmire.

Gl. 42. Pentru clericul carele îmblă fără carte.

Gl. 43. Pentru să nu lase poslujnicul Dverile besericii când se face liturghia sau slujba.

Gl. 44. Pentru să nu între Muerile în ol-tariū.

Gl. 45. Pentru să nu se priimască la botez după 2 săptămâni ale postului Mare.

Gl. 46. Pentru că se cade celuiia ce va să se boteze să învețe credința.

Gl. 47. Pentru cel bolnav ce va să se boteze.

Gl. 48. Pentru să se ungă cu mir cei ce se botează după botez.

Gl. 49. Pentru să nu se facă liturghie în postul Mare fără Sâmbăta și Dumineca.

Gl. 50. Pentru să nu să dăzlege postul cel Mare în săptămâna cea mai de pre urmă Jouf.

Gl. 51. Pentru să nu se facă pre părsemei Pamete, Mucenicilor fără Sâmbăta și Dumineca.

Gl. 52. Pentru să nu se facă pre părsemei nuntă sau veselie și jocuri de nașteri.

Gl. 53. Pentru să nu drângăiască la nunte nice să joce.

Gl. 54. Pentru preoții și clericii să fugă mai nainte până nu încep măscărici.

Gl. 55. Pentru să nu facă mirénul său cliricul răfănelă.

Gl. 56. Pentru să nu între preotul în ol-tariū mai nainte episcopului.

Gl. 57. Pentru să nu se pue episcop la sate sau la oraș ce călător adecă exarch.

Gl. 58. Pentru să nu facă preotul liturghie sau episcopul pre în case.

Gl. 59. Pentru să nu se cânte sau să citească alți psalmi striini sau să citească niscare cărți carele nu va pravila.

Canónele sfinților părinți de la Laodichia.

Gl. 1. Cel nsurat de două ori ce nu se va fi nsurat pre ascuns cu mai puțin canon se îndeletnică, însă e mai nevinovat.

Tâlc. Carele e nsurat de două ori acela un an se desparte de beserică, îndeletnicindu-se

întru rugă și în post, decia se destoinicește pricesteniei, iar de nu se va fi nsurat a două ori cu slobozie și cu lege, ce se va fi culcat mai nainte pre taină, și după aceea va fi venit la împreunarea nuntii, acela iaste supt canonul curviei.

Gl. 2. Ceia ce trag pre sine de cad în bogate păcate aceea deș vor veni în minte să se ispovedescă și de se va pocăi cum se cade, acela e bine priimit

Tâlc. Toți ceia ce greșesc fieș-carele deș va spune păcatele de se vor ispovedi, și se vor pocăi, și de se vor lăsa de tot de răutăți decia după cum va fi sēma greșalei vor obârși vrēma ceia ce e dată lor de Pocanie întru rugă și întru Pocanie, atunci să se priimască la pricestenie pentru mila și bunătatea a lui Dumnezeu.

Gl. 3. Cel ce e botezat de curând acela să nu fie preot.

Tâlc. Carele e botezat de curând acela nu se pune numai cât întru rânduiala preoțescă.

Gl. 4. Nu se cade celora ce sânt în rândul clirosului a se gândi întru reale dobânzi, sau să împrumuteze întru grēle camete sau ușore; ceea ce fac acestea de nu vor vrea să se părăsescă atunci să li se ia darul

Tâlc. Camete sau mite rândul preoțesc nu iau.

Gl. 5. Hirotoniile întru auzul ómnenilor nu se fac.

Tâlc. Molitvele celora ce să hirotonesc să nu se citescă cu mare glas, cum am zice să le auză ómenii.

Gl. 6. În beserică să nu între ereticii.

Tâlc. Nu se iartă nici să slobozește ereticul să între în casa lu Dumnezeu măcară de și Marele Vasilie pre împăratul Valent întru rândul credincioșilor l'au priimit că încă nu era pravila nice săborul acesta până atunci făcut.

Gl. 7. Navatiani și Fotiani și patru-spre-zeceni de nu vor da anamele alte eresure și ale lor să fie nepriimiți iar după ce se vor lepăda și vor da eresurile anamele atunci să se ungă cu Mir și să se pricestuiască

Tâlc. Acestea de vor da anamele alte eresuri și ale lor atunci se priimesc de beserică și numai ce se ung cu sfintul Mir, însă, numai Navatiani și Patrusprezeceni.

[Zri]. Iar Fotiani le trebuiaște și sfântul botez al Mântuitorului, pentru că începătorul lor Fotin multe eresuri au învitat, ale lui Pavel Samosatul și a lui Savelie, Livosul și a lui Mondan, carele învăța și tocmia de zicea că cuvântul a lui Dumnezeu nu e de început nici e făcătoriū a toate vécurile nici iaste mai nainte de toate zidirile ce nou și de curând și au luat începătură naștere trupeste de în feceoră iară cest eres ce se chiamă Patrusprezeceni acestea sânt cari în patrusprezece zile

de ale luni măcar luni sau Marți sau Miercuri sau Joia, prăznuiesc învierea Mântuitorului Nostri Is Hrs. deci acestia nu se priimesc ca Navatiani decât se întorc spre pocănie căce că în și cărți hulițore și altele bogate ca aceștea rele înțelepțază.

Gl. 8. Frâncii sau Frighes de se vor pocăi să se boteze a doa oră și măcar de vor fi fost la ei și clirici.

Tâlc. Aceștea de se vor pocăi și se vor lepăda de eresurile lor și vor veni către nevinovata credință și vor anatemisi eresurile lor atunci să priimesc și cu totă nevoia și se cuprind și se botéză, măcar de vor fi și fost în rindul cliriciei Frâncești acestea Frâncii în eresul de la Mondan și Prischilla, și acel Mondan se chema el adins eluș Paraclit (adeacă duh Sfânt) și ținea doao mueri curve anume Prischilla și Maximilla; pre carele le puse numele Prsriinte și pre un policanđil sau o cetățue Frâncescă ce o chema Pepuzan elu'i puse numele Ierusalim nuntele erta să se desparță și de bucate să se ferescă și paștile au schimbât și trei obaze a unii firi a Dumnezăirii, într'o față rău o amestecă, învăța să amestece sânge cu făină și acea în loc de pricestenie să o dea și cine se priceștuia zicea că se lepădă de rușine creștinescă.

Gl. 9. Cine se va ruga la grobnițele ereticilor pârându'i căs Moște de Mucenici sau va merge pentru vre o bôlă pârându'i că se va tămădui acela să se desparță de beserică până ce se va pocăi și va mărturisă că au greșit, atunci decia să fie priimit.

Adevărat.

Gl. 10. Nu se cade a împreuna feciorii creștinești nuntei ereticești.

Adevărat.

Gl. 11. Célea ce se chiamă mai mari (adeacă Starițe) în beserică să nu șaza mai sus.

Tâlc. Neștine carii vor socoti pre unele ca acelea fiind întru rânduiale mirenești să fie când va naintea clirosului acelea se apără a sluji că decă vor fi iale nainte dar clirosul cum va oblădui,

Gl. 12. Cel cu bună viață carele va fi credincios și iscusit și cuvântătoriu harnic e de episcopie.

Tâlc. Cade-se episcopului să fie înțelept, curat și iscusit întru credință și drept întru viață.

Gl. 13. Neales să fie carele e ales de mirni.

Tâlc. Rânduiala și Sorții Mitropolitiilor și a episcopilor pun pre episcopi, deci carele nu se va înălța și nu se va alege la episcopie așa, ce se va alege de glôta de omeni acela nepriimit iaste și neales.

Gl. 14. Carii trimet sfînta pricestenie pre în case nedăstoinic să fie.

Tâlc. Carele va vrea să se priceștuiască sfînșilor acela la beserică să mērgă și de la preoți când slujesc liturghia să ia pricestenia cum zice marele Vasilie iar a trimete sfînta pricestenie într'alte părți pentru blagoslovenie sau alt ceva acela să fie nedestoinic.

Gl. 15. Fără de felon niminea să nu se sue pre Ambon.

Tâlc. Nimăruți nu se cade să se sue pre Abon fără de tunder Preotească și fără de blagoslovenia a păstorului său, și canonēște priimiți nicl să spuie cuvintele lui Dumnezeu ômenilor, însă niminea alt cine va să nu citescă pre Ambon fără numai cei ce sânt îmbrăcați cu felon.

Gl. 16. Evanghelia și Apostolul și alte cărți Sâmbetele să se citescă.

Gl. 17. Pre la praznice să nu se curmeze citeniile și cântările.

Tâlc. Adunându-se ômenii la beserică către utrâne cade-se între cântări să se citescă și citenii și să nu le lași să cânte tot de una ca să nu ostenescă cei ce se-au adunat să plece spre potrivire și spre léne.

Gl. 18. Devetile și vecerniele vōstre să se facă.

Tâlc. Fără de Molitvele céle ce sânt poruncite, și cărțile céle ce sânt rânduie, nu se cade alte Molitve sau psalmi Strini a citi sau a cânta ce acéste molitve de pururea se facă și pre la 9 cēs și pre la vecernii.

Gl. 19. După molitva oglașenilor se cade a se aduce ceia ce sânt întru pocanie și după a credincioșilor și după pacea adecă după sărutare și numai după ce să face pricestenie să intre în oltariu și să se priceștuiască.

Tâlc. Acest canon învață rindul și tocmela molitvelor cum se cade a face și zice însă întâi să obârșescă Molitva oglașenilor de acea atunci să aducă în beserică ceia ce sânt întru pocanie, după aceia a credincioșilor, decia pacea și sărutarea să se facă și așa după sfînta liturghie să se priceștuiască în launtrul oltariului numai ceia sânt preoți. Aceștea tôte era mai nainte vrême că sărutarea arăta pacea și pacea smirinie iară acum a-cēsta nu fac, că se-au tôte părăsit ca ș'altel multe mai de nainte vrême: decia după acēstea făcea liturghia și atunci se priceștuia credincioșii de la Preoți afară la Dvēră.

Gl. 20. Diaconul să nu șază până nu i va zice preotul.

Tâlc. Să nu șază Diaconul naintea preotului de nu'i va zice, el, așjiderea și alți poslușnici ai besericii și cliricii naintea Diaconilor până și ei nu vor zice lor.

Gl. 21. Poslușnicii să nu pipăe vasele cinstite.

Tâlc. Să nu pipăe cu mâinile poslușnicii

besericii vasele stăpânului Hs. ce preoții săi diaconii la sfântul pristol să le poarte și să le aducă.

Gl. 22. Poslušnicului nu i se cade să poarte orariu nici de la dveri să se lipsescă.

Tâlc. Fie-cui se cuvine să ș împle poslușania, deci drept aceia datorî sânt poslušnicii besericii să nu părăsescă nici să lipsescă de la dveri, ce să stea acolo până la sfârșenia tainei liturghii Dumnezești, și ce li se cuvine lor a posluși să obârșască, iar orariu să nu poarte nici ei nici citeiți nici cântăreți. că a purta de acéstea numai Diaconilor iaste dat.

Gl. 23. Cântăreții și citeiți nu pot purta orariu

Acésta se-au tâlcuit la 22 de canóne.

Gl. 24. Tot clerical să nu fie cărciumariu.

Adevărat.

Gl. 25. Dela preot până tocma la rândul cel mai dă pre urmă a tuturor preoților se o-presc a mERGE la cărciumă.

Adevărat.

Gl. 26. Agnețul și potiriul nu se dă poslușnicului.

Tâlc. Acesta iaste lucrul preoților și al diaconilor iar poslušnicii nu li se-au dat voe lucrul lor a face, drept aceia nici agnețul sau potiriul să nu dea glótelor.

Gl. 27. Carele nu ie dat voe de la episcop acela nu pôte să pue și să facă jurător.

Tâlc. Și jurătorii sânt cași célea-lalte rânduiale ale cinului preoțesc, de la episcop iaă voe, adecă nu e volnic să tragă la jurământ déca nu e rânduit de episcopul; la spiă ca acésta acela nu pôte nice în lăturî pre în case nice pre la beserică.

Gl. 28. Clerical carele va hi chemat să facă pace atunci să nu tragă vre într-o parte că apoi strică tocméla.

Tâlc. Nici clericii nici mirénii când sânt chemați să facă pace să nu tragă ventro parte nici să voiască a lua ceva, că cine va face așa strică tocméla besericii ce numai să mănânce și să se ducă.

Gl. 29. Pre la beserică să nu se așternă așternuturi și veselii și ospéte să nu se facă.

Tâlc. Nu se cade casa lui Dumnezeu a o face lăcaș de obște și întrânsa a așterne așternuturi sau a face întrânsa célea ce se chiamă dragosti sau ospéte și în mijlocul besericii a mânca.

Gl. 30. Să nu prăznuiască creștinul sâmbăta ce Duminecă.

Tâlc. Creștinul carele prăznuiaște Sâmbăta acela să ovreiaște, drept aceia se cade a lucra întrânsa adecă într'acea zi și să prăznuiască Duminecă.

Gl. 31. Nu se cade a se îmbăia cu muierile păgânilor.

Tâlc. Mare batjocorire daă náo creștinilor a ne îmbăia la un loc cu fâmeile păgânilor, pentr'acéia acésta ca un lucru păgânese se lepădă.

Gl. 32. Să nu se dea coconii întru amestecarea ereticilor ce a lua se cade iar nu a da, însă făgăduindu-se a se face creștin.

Tâlc. Înă a lua feciori ereticilor cari se făgăduesc a fi creștini și a i amesteca împreunarea nunteii cu coconii creștinești învățatu-sau și se-au ertat a fi, iar a da creștinii coconilor întru împreunare ereticilor, de acésta întru multe canóne se-au oprit.

Gl. 32. (1) Blagoslovenia ereticilor iaste dobitocie iar nu blagoslovenie.

Tâlc. Nu se cade a priimi prescurile ereticilor, căci că încă aceia iaste mai dobitocie de cât blagoslovenie.

Gl. 33. Nu se cade a se ruga împreună cu ereticii sau cu papiștii sau Schismaticii.

Tâlc. Carele se va ruga cu acéstea acela să fie despărțit de beserică. Schismaticii sînt Avdiani cari țin credința ca și a dreptei și adevăratei beserect și mai mulți de dânsii sed pre în Mănăstire și nu se rogă toți la un loc, mustră și pre episcopii noștri cari's bogați și pre alții într'altale și cu ovreii osebindu-se fac pastile, aă și ore-ce osebirî protivitóre dă price de tâlcuesc niște uscăciuni a Dumnezești scripturi.

Gl. 34. Cine cinstește pre Mucenicii mincinoși al ereticilor acela să fie Anatema.

Tâlc. Cari cinstesc pre striinii de Dumnezeu ca pre niște Mucenici striini să fie de Dumnezeu și acela.

Gl. 35. Cine se adună lângă ceia ce se chiamă Aggeli și se apropie de se închină ca unor Idoli acela să fie anatema.

Tâlc. Iaste un eres carele se chiamă Agleanii sau pentru căci ei adins eiși se cinstesc ca cinul Aggilor și aă viață ca aceia, sau căci bîrfesc de zic că de ingeri se-au zidit lumea, era ș'alți învățători cum a spus Marele Pavel la epistolie către colaseni zicând acei învățători că nu se cade a zice náo că mergem la Dumnezeu tatăl pentru Hs. ce zicea că mergem pentru ingeri și zicea că e firea mai mare a ingerilor de cât a lui Hs. deci acéști lepădare și hulă voia și tocmirea a lu Dumnezeu era să fie întru acoprirea smereniei cu înțelepție, drept aceia cari se vor aduna și se vor ruga deosebii și vor zice că lumea se-au zidit de ingeri sau pentru ingeri mergem noi la Dumnezeu și tatăl acela să fie anatema, ca niște ómeni ce părăsesc pre Domnul nostru Is. Hs. fiul a lu Dumnezeu și înțelepțéză aprópe de ceia ce se închină și slujesc idoliilor.

Gl. 36. Carele se va făgădui să fie preot

(1) În original glava 32 este trecut de două ori acest număr.

aceluia nu i se cade să fie vrăjitoriu sau Cimpoitoriū sau să aibă niscare învățăturī rēle, sau cititorī de stēle sau să facă baere.

Tălc. De se va afla neștine de în preoții sau de în tot cinul besericii, atunci unul ca acela de la beserică să se scotă.

Gl. 37. Nu se cade a prăznui împreună cu ovreii și cu ereticii nici să se priimască rămașițele de la prăznuirile lor.

Tălc. Nici o împreunare n'are lumina cătră întunerec drept aceea să nu prăznuiască creștinul împreună nici cu ereticii nice cu ovreii nici să priimască celea ce se obârșesc la praznicele lor cum am zice ca azima sau altele împotriva acestora.

Gl. 38. Nu se cade a lua azimă de la ovreii sau a se împreuna neștine fără de legii lor.

Adevărat.

Gl. 39. Nu se cade a prăznui împreună cu păgânii și a se împreuna nedumnezeirii lor.

Adevărat.

Gl. 40. Carele va fi chemat la săbor și se va lepăda, fără de niscare netocmiri, acela nu e a nu fi nevinovat.

Tălc. Pentru îndoirile și protivirile carele se tâmplă ale besericii și pentru întrebarea și ispitirea canoanelor poruncit'au Săborul tuturor episcopilor de în toate eparchiile într'un an să se facă săbor când va porunci și va zice episcopul Mitropoliei, dece întru adunarea aceasta fiind chemat vre un episcop și nu va vrea să vie ce singur adins eluși se va supune supt vină atunci să se canonească de săbor însă de nu va fi vrut pentru nebagarea în sēmă iară de nu va fi putut să vie pentru niscare alte nevoi potrivitoare atunci să se la sēmă să nu se canonească.

Gl. 41. Nu se cade clericului a îmbla fără de cărți a sloboziei sau fără de tocmire.

Tălc. Nu se iartă de sfințele canone a se primi cela ce e hirotonit de într'altă parte neavând cărți de tocmire, drept aceea trebuie lor a îmbla pre tocmelă cu cărți cum se cade și clericilor de pre la toate besericile cu știrea și cu porunca episcopului său să îmble într'altă cetate și eparchie.

Gl. 42. Pentru că nu se cade, omului carele e sfințit, preotului sau clericului să îmble sau să se ducă încătroă-va fără porunca episcopului.

Adevărat.

Gl. 43. Nu se cade poslujnicului besericii când se rogă (adecă când se face slujba) să fugă de la Dveri măcar cât de puțin.

Tălc. Pre la sfințele liturgiū nu se cade poslujnicului să lase dverile oltariului măcar cât de puțin și la rugă să se îndeletnicēze

ca să nu se afle urgisind și nebagând n sēmă pre acea slujbă ce i e dat și e pus p e dānsa ispravnic a țocmirii besericii, și să cinstescă mai bine ruga lui.

Gl. 44. În oltariū să nu intre muerile.

Tălc. Nu se-a dat putere muerilor ce încă nici bărbăților mirēni să între în oltariū cum poruncește canonul 67 a șaselui săbor de la Trulla.

Gl. 45. Nu se cade a priimi la botez după doao săptămāni a părăsimilor ce datorī sunt de începutul celui post.

Tălc. Cest canon îndoit pōte a lua sēmă sau după ce va trece 2 săptămāni a părăsimilor vor veni la credință și vor începe a posti aceea nu se vor putea destoinici botezului întru marea Sāmbătă căci n'au postit deplin nici aū arătat postire și nevoiță de începutul postului sau căce de vor fi venit la credință mai nainte de post și aū început a posti decia mai nainte până a lua botezul sosi postul, aceea nu așteptă marea Sāmbătă a se boteza cum aū început a posti și cei de începutul Părăsemilor, ce trebuie de într'aceea cari de îndestul se-aū postit după doao săptămāni să se dăstoinicēsc botezului iar după ce vor trece 2 săptămāni de părăsimi și de cari le va pārea că n'au arătat postire de în destul aceea nu se vor boteza, ce se aștepte și ei să se boteze cu ceea ce vor vrea în Sāmbăta cea mare cum ar fi numai ca aceea priimiți ca și ceea ce se-aū postit de într'aceea începătură a postului ca cum ar fi nevoiță lor deplin iar nu numai semnată.

Gl. 46. Carele se botēză acela să's spue credința episcopului sau Preotului după a cincea săptămānă.

Tălc. Carele va veni la beserică să se botēze acela să învete să știe credința, iară când va fi a cincea săptămānă să o spue episcopului sau preotului, că nu se cade numai cât a boteza pre diuși mai nainte până nu vor învăța să știe credința.

Gl. 47. Carele e bolnav să spue și acela cât de puțin.

Tălc. Cine e bolnav și cēre să se botēze acela să învete credința întâi decia decia se va boteza să știe că se-aū vrednicit Dumnezeuzeescului Dar.

Gl. 48. Cade-se celora ce să botēză, după botez să se miruiască cu unsōrea cerēscă, ca să pōtă fi pārtășă împărăției lui Hs.

Adevărat.

Gl. 49. Pre părăsemi să nu se facă liturgie fără numai Sāmbăta și Dumineca.

Tălc. Acest canon n'au trecut de tot, ca se păzește că fără de Sāmbăta și Duminecși în zioa sfinței Blagovēșteni nu se face liturgie pre Părăsemi ce numai ce se face Prējde Sfeștina, iară la Praznicul Blagovēște-

niel nu se face liturghia Préjde Sfeştina ce poruncesc acéste canóne 52 a şaselui săbor de la Trulla a face liturghie deplin iară pentru alte zile a părémilor iaste vréme de smerenie şi trebuie a aduce către pricépere pe fie care rătăcit, şi pentru acéstă nevointă să nu se lase a se pleca către praznice ce a dînse elu's să se posomorască şi de ale sale să socotéscă ca să tâmple şi să se împle de bucurie sufletéscă mai nainte de vréme.

Gl. 50. Nu se cade pre Păresimi în Săptămâna cea mai de pe urmă Joi a face Răzdréenie.

Tâlc. Cade-se într'u tóte zilele patemei a lu Hs. ale obârşi cu inemă înfrântă cu post şi cu rugă, şi să nu se facă Razreaşenie Postului Joi în Săptămâna cea mai de apoi a Păresimilor, ce se cade şi într'acéa a posti şi a mânca sec.

Gl. 51. Nice Pametea Mucenicilor să se facă fără numai Sâmbăta şi Duminica.

Tâlc. Pre părémii fără de Sâmbăta şi Duminica nice pamete Mucenicilor să nu se facă.

Gl. 52. Nu se cade a face nuntă pre Păresimi nici bucurie şi veselie de Naştere

Adevdrat.

Gl. 53. Nu se cade a drângăi (adecă a plesni în palme) sau a jura în sgomotul acela iară cine va face aşa să fie nedăstoinic.

Adevdrat.

Gl. 54. Cade-se Preotului său Cliricului să se scóle mai nainte de ce încep Cinghiasele.

Tâlc. Poruncétese creştinilor cariî merg pre la nunte să se ospetéze cu cinste, iară să nu jóce pri la dinsele sau să drângăiască (adecă să bată în palme) şi pespre dinsele să facă sunet, că acésta tocmelă nu se cuvine nice e vrédnică tocmélii creştineşti, aşjiderea şi preoţii să nu caute să vază ceva pre la nunte, ce mai nainte de ce vor intra cinghiile sau măscăriciî cariî fac glume să iasă de acolo.

Gl. 55. Răfenea să nu facă nici mirénul nici cliricul.

Tâlc. Pentru măncaarea să nu facă răfenea nici mirénul nici cliricul.

Gl. 56. Preotul să nu între în oltariu să şază mainte de episcop.

Tâlc. Acii fiind episcopul şi slujind mainte de venirea lui să nu între Preotul în oltariu şi să şază, că netocmire iaste acésta şi smin-tire.

Gl. 57. Nu se pune episcop în sat sau în oraş, ce călătoriî cariî's trimeşi iar de se va pune vre unul acela nici o ispravă să nu facă fără de episcopul cetăţiî.

Tâlc. În ore care sat şi ve într'u o cetăţue

mică în carele póte să fie de îndestul 1 prent acolo nu trebuie să se facă episcop, ca să nu se pogóră jos sárăcése numele episcopului, ce să se trimetă călătoriî (călătoriî sânt cariî astă-zî se chiamă exarşi de se trimet într'ânsele pentru îndreptarea greşalelor a suflete-lor) iar de se vor fi făcut alţiî mai nainte însă de în cinste să se schimbe şi nici o ispravă să nu facă episcopéscă fără de ştirea episcopului a cetăţuei ceîî micî supt carele sânt supuse acéle sate şi orăşale.

Gl. 58. Episcopul său preotul, în casă să nu facă liturghie.

Tâlc. Pre în case nu se face jertva cea fără de sânge, nici de episcop nici de popă, ce se cade a face liturghie într'u adevéritéa besérică; însă canonul 37 a şaselui săbor de la Trulla iartă şi lasă pre voea episcopului să se facă liturghie când se va tâmpla şi în casa ceea ce să tâmplă de iaste de rugă, iar botez nici cum ce numai într'u adevéritéa besérică să se vrédnicéscă a cinstitului botez carele va vrea să se boteze cum poruncéste canonul 59 al aceluiaş Săbor.

Gl. 59. Alţi psalmi striiî sau cărţi netocmite să nu se citéscă pe în beséricî sau să se cânte, ce numai célea ce's tocmite ale Vechiî şi Noaoi legi, carele sânt acéstea: Băit-ia, Ishodul, Levit, Cisla, Vtorăiî Zacon, Isus, Sudia, Ruth, Estir, Tărstv Paralipomean 2 Esdra 2, psalmi 150. Pritcea Solomonovăi, Eclisiast, Premudrost, Pésnipésnei, Soov, doisprezece prsci, Isaia, Ieremia, Iezechiil şi Daniil, înprun şi 22 ale legiî noao, evanghelii 4, Matei, Marcu, Luca, Ión, Deania, Poslaniî adevérite 7, adecă a lu Iacov 1 a lu Pétru 2 a lu Ión 3 a Iudi 1 a lu Pavel 14, căoim 1, că Corint, că Galat 1, că Efes 1, că Filipis 1, că Colas că Solun 2 că Evriom 1, că Timothei 2, că Titu 1, că Filimon 1, şi Apocalipsis 1, iooana Bogoslova.

Coneţul Sfântului Săbor de la Laodichia.

Sfântul Săbor a tótă lumea al Sfînţilor pîrinţi, 150

Cariî se-au adunat a doa óră în Tarigrad, într'al doilea an de împărătia a lui Theodosie cel Mare, mai pre urmă de Săborul cel de întâi de la Nichea după ce trecu-se anî 52, iar de la Hs. era trecuţi anî 362. Mai mare la acest Săbor era Timotei Alexandrénul şi fericitul Mel'tie de la Antiochia, Chiril Ierosalimeanul şi Nectarie Tărigradénul carele era o-glaşenic în vrémea acestui săbor, decia se boteză şi se hirotoni Tărigradén, era şi Grigorie episcopul de la ostrovul Cappadochiei, şi multul şi marele Grigorie Blagoslov carele ţinu-se scaunul Tarigradului, iar pentru nişte netocmiri şi cerţi lăsaî şi se duse de şedea la moşia lui la Nazianz, şi scrise cu cuvintele lui céle de învăţătură de îngrozî pre episcopi;

peste puțin sosi și Damas de la Roma cea vechi și acest sfânt Săbor se-au adunat asupra lui Maehedonia carele mai înainte apucase de ținuse scaunul Țarigradului, de'l goniră împreună cu soții lui și dădăra Anathemei, iar pre duhul sfânt mărturisiră unul fiind Tatălui și Fiului ca pe un Dumnezeu adevărat, încă mai blăstemăra și pre ceia ce era soții cu nebunul și spurcatul Apolinarie, și mărturisiră pre domnul nostru Is. Hs. cum au luat trup cu minte și însușețit adevărat și ijdădăra canone de întărirea Blagocestiei către Blagocestivul împărat marele Theodosie și i le scriseră așa : Blagocestivului și iubitoriu-lui de Dumnezeu împărat Marelui Theodosie.

Sfântul Săbor al episcopilor cari de în bogate eparhii nēm adunat în Țarigrad, însă întâi scrisărea cărții nostre carea trimetem către Blagocestia ta har fie lui Dumnezeu carele a cunoscut blagocestia împărăției tale pentru pacea carea ai obște pre toate besericele pravoslaviel de întărirea sănătoșel credințe dând și lui Dumnezeu mulțemire cum se cade am socotit toți cu mintea împreună câte au făcut sfântul săbor cu scrisărea trimetem către blagocestia ta și'i facem știre că nēm adunat în Țarigrad după scrisărea blagocestiei tale, și întâi am înțoi împreunarea carea avēm unul către altul, iar după aceea am izvodit și niște canone cam pe scurt, întărind și credința părinților de la Nichea și proclerind și dând Anathemei pre eresurile cele ce se ridica asupra lor, lângă acestea am poruncit de am întărit și buna tocmire a canoanelor besericii carele se-au făcut, carele toate într'acastă scrisăre a Noștră le-am scris drept aciea rugăm pre blânzia ta ca să întărești judecata sfintului săbor cu hrisovul blagocestiei tale, ca cum ai cinstit beserica cu chemarea cărții așa să și obârșești cu pecetluirea celea ce se-au făcut la Săbor iar Domnul să'i întărească împărăția cn pace și cu dreptate și să o trecă de în nēm în nēm și să'i adăogă lângă puterea această pământăscă să te indulcești și întru împărăția ceriurilor și să petreci cu sănătate întru toate bunătățile cum se cade. Dumnezeu să'i dăruiască rugile Sfinților părinți ai lumii ca unul adevărat blagocestiv și iubitoriu de Dumnezeu împărat.

Aceste 8 canone se-au izvodit în Țarigrad cu darul lui Hs. de episcopii cari se au adunat dē pre în bogate Eparhii cu chemarea blagocestivului împărat Marele Theodosie.

Meseța Iuliu 27.

Gl. 1. Pentru să se ție credința tare carea se-au întărit la Nichea.

Gl. 2. Pentru să nu facă niminea val besericii afară de hotar.

Gl. 3. Pentru să se cinstescă Țarigrădenul după Roma.

Gl. 4. Pentru Maxim Chiniconul să fie striin de episcop.

Gl. 5. Pentru Sfioeul al episcopilor despre apus cari mărturisesc Sfinta Troiță.

Gl. 6. Pentru rău slăviți și ceia ce jehuesc.

Gl. 7. Pentru Patru-sprezeceniți Navatiani, Arianii și Machedonianii.

Gl. 8. Pentru botejunea uniți afundări a Evnomianilor, Savelianilor și a Frâncilor.

Canonele Sfinților Părinți de la Țarigrad.

Gl. 1. Credința carea se-au întărit la Nichea să se ție vărtos, iar eresurilor să hie Anathema.

Adevărat.

Gl. 2. Nimenea să nu facă val besericii afară de hotarele lui, nici să hirotonescă, nice beserică să sfințescă și iar besericele de în limbă să ție întărită obiceiurile părinților.

Tăle. În multe canone-se-au zis că nu se cade episcopului striin să trecă și să sară afară de hotarul lui, și să smintescă lucrurile besericii, iar besericele cele ce sânt în'alte limbi de în Eghipt, de în Livia și de în Pentapoli să ție tare obiceiurile mai de nainte după cum zice Canonul 6 al Săborului de la Nichea.

Gl. 3. Țarigrădenul să se cinstescă după Roma.

Tăle. Episcopul Țarigradului să aibă cinstea a episcopului de la Roma și a deregătorielor lor, cum au socotit pentru canonul acesta și Săborul de la Halcidon la 28 de canone pentru căci iaste acesta Țarigradul acum de se chiamă Noul Rim și se-au cinstit de împărați și de omeni, iar cum zise Pravila Țarigrădenul să fie cinstit după Roma, nu ca cum ar fi cinstea Rimului mai mare și a Țarigrădenului mai mică, ce iaste arătarea vrēmii, ca cum ar zice neștine că pre multe locure și ani și pre multe vrēmi, au ținut și ține Țarigrădenul cinste tocma ca și Rimul.

Gl. 4. Maxim Chiniconul să fie striin de episcopii și toți câți vor fi sfințiți de dânsul să fie lăpădați și nesfințiți.

Tăle. Pentru că acesta beserica a lu Dumnezeu au spart și de netocmire și de valure o au umplut, lup în loc de Păstoriu se arată, și tuturor celorla ce greșia toate gata erta, fiind păgân și rău stricătoriu de tocmēle, cum zice Marele Grigorie, drept aciea acela Maxim striin să fie de episcopii și cei ce vor fi de dânsul hirotoniți ori în ce spiță vor fi să fie nesfințiți adică să nu fie nici într'o rânduială.

Gl. 5. Cari vor mărturisi pre tatăl și fiul și sfântul Duh o ființă acea mărturisire iaste bine priimită.

Aderărat.

Gl. 6. Păgânul jehuitor carele părăște asupra episcopului de va fi vina besericescă să nu o spue, să nu o spue nici altul carele va ști mai înainte, să nu o spue nici cel ce nu e împreunat, să nu o spue nici cel scos, să nu o spue nici cela ce va fi părât în ceva până nu se va îndrepta el de ale sale, să părăscă pravoslavnicul cel ce e împreunat, cel ce e neurgisit, cel ce e nepărât. Și să ducă vina la eparhianii; iar de nu va putea atunci să se întorcă către mai mare săbor, și fără de scrisoarea acei patime să nu se asculte; iar fără de acestea, carele va merge de va amesteca la împăratul său la Domn, acela să fie scos.

Tâlc. Cade-se a întreba și a ispiți de fetele și de viața celor care părăsc pre episcopii sau pe clerici să nu cumva să fie acela eretic, sau urgisit sau scos și neimpreunat, adică afurisit, sau de alții părât pentru vre o vină și să n'ăibă amestecătură de acea vină, și de vor fi ceea ce părăse ca acestea atunci să nu se priimască la întrebare, iar de va fi pravoslavnic și'l va fi viața nevinovată și de în cei împreunăți (adică de cei ce se priceștuesc) și va aduce vină besericescă spre episcop, acela să se priimască și să spue vina la episcopii eparchiei, deci el de nu vor putea îndrepta vina episcopului care e asupra lui, atunci merge părășul și la mai mare săbor, și întâi să dea scrisorile săborului de aceea vină ce să prinde, ca decă va putea da sēma adevărat de ceea pără ce vădește de bine iar de nu să pată el ce vrea să pată episcopul; și atunci așa să fie păra și așa să se priimască, iar de va face altele afară de acestea, adică să mergă să amestece la împăratul său la domn părănd pre episcop, sau va merge la judecată mirenescă sau boerescă, acela să fie neprimut la păra, iar ereticul de va fi năpăstuit de episcop atunci nu se apără a nu pără pre episcop.

Gl. 7. Patrusprezeceni, adică Miercurăși sau Arianii, sau Navatiani, acestea sânt cari se chiamă curați, sau Machedoniani; sau Saveliani, sau Apolinarianii de vor mărturisi credința cu zapis să fie priimiți și cum am zis trebuie a'i unge preste toate simțirile.

Tâlc. Acestea deș vor da zapisul de mărturia credinței lor cum vor crede bine, și decă și vor anatimisi tot eresul atunci să primesc și numai cu sfântul Myr să se ungă la ochi, la Nas, la urechi, la gură și la frunte. Și cându'i unge zice: Peceata dăra duha sftago.

Gl. 8. Evnomiani, Saveliani, și Frâncii cari se botéză numai într'o afundare să se priimască ca Elinii.

Tâlc. Unii ca acestea și se botéză și se miruesc căci că se priimesc ca niște elini, drept aceia trebuie și mai înainte de botez să se

învete vrème de în destul și să asculte Dumnezeuștile scripturi, după aceea să se botéze deplin și să'i ungă, și iată așa să'i priimești ca pe niște elini, în ziua de întâi să'i creștinez, adoa să'i faci ogașenici, să se învete credința, iar a treia să iacă lepădare adecă să's blésteame eresul și suflare de trei ori în față și în urechi, iar așa și ei mai înainte-să's blésteame a lor eres.

Conșul săborului al doilea a sfinților Părinți cari se-au adunat la Tarigrad.

Sfintul Săbor al treilea al Sfinților Părinți a totă Lumea.

Adunatu-se-au la Efesul Asiei în vrèmea lu Theodosie cel mic doaa sute de sfinți Părinți, de la cel de al doilea până la ceta al treilea trecuse anii 41, iar de la Hs. 404. Era mai mari acestui săbor Chiril Alexandrenul, Ispravnicul Papii Chelestin de la Rimul cel vechi, Iuvenalie Ierusalimlenul, Memnon Efesenul, adunatu-se-au asupra ereticului Nestorie, carele era de moșie de la Antiohia și se-au făcut patriarh la Tarigrad, fără cale și fără dreptate. Acest prea spurcat Nestorie împărția pre Domnul Nostru Is. Hs. în doi fi și zicea că iaste alt fiu cela ce se-au născut de la Tatăl și altul iaste Hs. carele se-au născut de în Precista, și cum zicea Măntuitorul Hs. că e strin de Dumnezeuire așa zicea și adevritei Preciste, zicea să nu'zică Născătoare de Dumnezeu că născătoare de Hs., iară acest sfânt săbor al acestor Sfinți Părinți, propoveduiră luminat că Hs. iaste Dumnezeu deplin și om deplin într'un obraz și în doaa fir, iară sfînta Născătoare de Dumnezeu care fără de sāmânță pespe fire pre Fiul și cuvintul lui Dumnezeu și Tatăl, pre Domnul Nostru Is. Hs., adecă fără împreunare de bărbat și fără durere și fără gemere, carea mai înainte de îngrecare au fost fată curată și decă l'au îngrecat și decă l'au născut iară au fost Fată și adevărat născătoare de Dumnezeu așa au Poruncit și au propovăduit, iară pre mincinosul Nestorie și pre soțiile lui și pre dogmatele lui dat'au anatemei făcut'au acest sfânt Săbor carele au fost adunat cu porunca lui Theodosie împăratul cel mic și Canóne 9, și au scris așa. Sfinți Părinți către toți omenii Pravoslavnici.

Sfintul a totă lumea Săbor carele se-au adunat la Efes cu porunca blagocestivilor împărați, episcopilor, preoților, diaconilor, și a tot omul cari vă aflați pre în toate eparhiile și cetățile.

Adunatu-ne-am Noi după porunca cinstitei cărți a blagocestivului nostru împărat la Mitropolia de la Efes, pentru că se-au lepădat de noi unii de întru noi pre număr ca 30 pentru puțin lucru, cari n'avea nici o putere către împreunarea besericii să potă strica sau

să folosescă de la dînsa saŭ de în rînduiala preoțescă ceva, pentru că unîi de într'ansîi e-reau isgoniți și luate-le darul, căce ținea și cîinstea mai de cît tôte eresurile ale lu Nestorie și ale lu Chelestin, iară în față se arată că nu le țin ce se-au pocăit, drept acēea căci nu vrură să osîndescă cu noi pre Nestoria și să'l proclētescă, pent'r'aceia sîntul Săbor porunciră împreună să fie striinî de împreunarea besericîi și luară de la dînșîi deistvuiala adecă putērea arhierescă cu carea putea să strice seaŭ să folosescă cui-va, și am făcut acēste canōne să fie de întărirea besericîi.

Mesēța Iulea 10.

Gl. 1. Pentru Mitropoliți carîi se-au lăsat de Săbor și de Chelestin se-au lipit.

Gl. 2. Pentru ceea ce să împreună la un loc și țin cēlea ce ține și înțelepțēză Nestorie.

Gl. 3. Pentru ceea ce se-au lepădat de preoția Nestoriei.

Gl. 4. Pentru clericîi carîi vor face nis-care tocmēle de ale lu Chelestin sau dēle nestoriei.

Gl. 5. Pentru cela ce va fi urgisit de episcop și de Nestorie va fi priimit.

Gl. 6. Pentrn mirēnul carele să poncișēză Săborului.

Gl. 7. Pentru episcopîi carîi fac altă credință fără ceea ce se-au întărit la Nichea.

Gl. 8. Pentru să păzescă pre în tôte eparhiele cēle tocmēle ce au fost mai nainte curat și fără nevoe.

Gl. 9. Pentru episcopul Evtatie, carele au ținut Episcopia fără de nice un folos.

Canōnele Sîntîlor pîrinți de la Efes.

Gl. 1. De se va lăsa Mitropolitul de Săbor și se va lipi de Chelestin sau va face cēlea ce face el, scos să fie acela și de altele neîndreptat.

Gl. 2. Și orî care episcop ce se va împreuna sau va face cēlea ce face Nestoria și acela să fie scos.

Gl. 3. Căî se-au dăzlupit de preoția Nestoriei acela e prea Sînt iară carele se-au priimit de dînsul să nu fie Popă.

Gl. 4. Orî carî clericî vor face împreună eresurile a lui Chelestin și ale Nestoriei, acela sa li se ia darul.

Gl. 5. Carele se-au urgisit de episcopî și de Nestoria va fi priimit, să fie fără de nici un folos.

[*Aicea e tălcuirea acestor canōne de sus*]. Niste Mitropoliți carîi se adunase la săborul de la Efes depărtareasă adins eiși și înțelepția tocmēlele Nestoriei episcopul Tarigradului, carele credea în omenî spurcatul păgîn și înțelepțitoriul ovreești și ale lui Chelestin episcopul, decî unîi se-au lipsit și n'au vrut să se rînduiască acestor păgînî și spurcăți epis-

copî ce încă mai vîrtos sta înpotriva lor, drept acēea porunci sîntul Săbor celora ce se vor împreuna Nestoriei și lui Chelestin și carîi vor face lucrurile și tocmēlele lor să se scōțā de în cîinste și de la beserică să se lēpede, așjiderea și carîi vor fi opriți de preoție de la episcopîi lor, pentru căci nu vor fi ținut tocmēlele lor drept, iară Nestorie și Chelestinu'l vor fi priimit și i vor fi și îndreptat : aceia să nu fie Preoți ce acieaș să li se ia darurile.

Gl. 6. Mirēnul de se va inponcișa Saborului să fie nepriceștuit, iară clericul încă să fie și scos,

Tălc. Cela ce va răzjudeca și se va inponcișa tuturor lucrurilor celora ce se-au făcut la Săborul de la Efes, sau va ispiti a mișca ceva, acela de va fi episcop sau cleric, atunci de în rînduiala lui să cazā de tot, iară de va fi mirēn să fie nepriceștuit.

Gl. 7. Episcopul carele va face și va trage să facă altă credință de cea ce se-au făcut la Nichea, acela să se instrinēze, iară mirēnul afarā de în beserică să se scōțā.

Tălc. Carele va aduce înainte alt săbor Păgānesc și spurcat, pentru să întorcā și să piarzā credință și tocmirea sîntîlor Părinți carîi se au adunat de o a făcut și o au tocmît la Nichea să o facā elinēște sau ovreiaște sau orî în fie ce eres sau întorānd pre cēlea ce vin întru pricēperea adevērînți, acela de va fi mirēn să se anatimisescă iară de va fi episcop sau cleric acēea de episcopie și de cliricie să se instrinēze.

Gl. 8. Să se ție vîrtos pre în fieș care eparhie isprăvile și tocmēlele carele au fost mai nainte curat și fără nevoe, iară carele va sta în potrivā să se facā într'alt chip acela să fie nepriceștuit.

Tălc. Căî episcopî în silā supt mîna lor au luat de în altā eparhie ceva carele n'au fost mai nainte și de întāi supt dînșîi, sau vor răpi sau apuca de altā episcopie ce vor fi fost a ei de mai nainte vrēme acēea nemica de acēlea să nu isprăvēscā nici să ție ce să le ție iar ale cui au fost, și să le dea îndārāt, și să fie volnicî fie-care eparchie aș ținea ce are curat și fără nevoe și să nu se îngāneșă să se afunde cu chipul către lucrurile puterîi mirenești (adecă să facā în silā ca mirēnî) iar cine-va aduce alt chip potrivindu-se și luptāndu-se pentru acēste poruncite acela de niminea nemica să i se înfolosescā.

Gl. 9. De acēsta datorî iaste tot episcopul să ție și să aștēpe cu îndelungul că Eustatie fără de folos dēca dēde dosul și se lāsā hirotonise în locul lui Theodor, iar cela-alt plāngānd și rugāndu-se cerēș cîinstea cela ce seaŭ hirotonit în locul lui sau e vinovat, că ține cum am dīce lāsarea aceluia în loc de vinā.

Tălc. Acest episcop Eustatie fiind fără is-

pravă și neputând ținea isprăvile și uneltele besericii, și neputând să împingă pre toți să nu'l potă supăra să lăsa de episcopie și se hirotoni în locul lui altul, decia el merse la săborul de la Efes, închinându-se, rugându-se cerșinduși episcopia iarăși. și nu'l ascultară că decă vremea ce de odată decă se-au lăsat de dansa și în locul lui se-au hirotonit altul nu mai pôte: iar el tot cerea să aibă cinstea episcopescă și pricestenia și socoti sfințit săbor, fără de nici o încurmezișare să se chame episcop, să's ție cinstea și să șază și la scaun în rând unde'i vor face cinste și să slujască liturghie iar nu de tot în voea lui ce cându'l va priimi și'l va erta episcopul pentru ertara și dragostea a lui Hs. decia acest sfint Săbor pentru mila adaosera și acăsta Săborului de la Pamfilia și ziseră pentru lucru ce au făcut Eustatie au acum au mai painte socotiți'l cum va fi mai bine, sau să'l puneți la o beserică ce va fi văduo sau într'alt chip să'l miluiască.

Conșul săborului Sfinților părinți cari se-au adunat la Efes.

Sfintul Săbor a totă lumea al 4 al sfinților Părinți.

Adunatu-se-au 630 purtători de Dumnezeu părinți după ce trecuse 30 de ani de la săborul al treilea iară de la Hs. 425 în vremea blagocestivului împărat Marchian, în vestita cetate Halehidon a Viteniei, și era mai mari al acestui săbor Anatolie Tărigradénul, Maxim Antioihanul, Iuvenalie Ierusalimlénul și Pascasin și Luchinsie episcopii cu preotul Bonifantie de ținea locul al prea sfintului Leu Papa de la Roma cea vechă, carele avea mare slavă și multă nevointă și rămă pentru Blagocestie, și acest sfint Papă, nu trimese numai pre acești ispravnici ce încă trimese minunată Poslanie cu carea întâria pre sfintul săbor și puseră numele Sfinți Părinți acei Poslanii: *Stăpul Pravoslaviei*, și pre Evtihie Arhimandritul Tărigradului și pre Dioscor al Alexandriei dederă Anatemei și'l procleră și 'l tăiară de la beserică ca pe niște mădulari putrede cari amesteca și împreuna pe unul Hs. cel ce iaste în doaă fir cunoscut Domnul și Dumnezeuul Nostru fugând de dăspărțirea Nestoriei pentru necurăția lui, și acăștea făcură și dăruiră besericii pravile 30 ca să fie de înlărirea pravoslaviei și de rușinea Ereticilor. Meseța Noembrie 8.

G1. 1. Pentru să se ție canónele tare carele au făcut sfinții Părinți ale fieș căru Săbor.

G1. 2. Pentru ceia ce se hirtonesc pre ban.

G1. 3. Pentru ceia ce priimesc grija caseilor mirenești.

G1. 4. Pentru să nu se zidescă casă de rugă sau Mănăstire fără de știrea episcopului.

G1. 5. Pentru ceia ce se mută de în cetate în cetate.

G1. 6. Pentru să nu se hirotnescă cela ce nu va fi fost la beserică sau la Mănăstire fără mărturie.

G1. 7. Pentru cari vor fi clirici sau călugări de se vor întorče întru mirenii sau în boerie fără omenie.

G1. 8. Pentru cliricul carele lăcuiaște să-răcește sau Mănăstirea.

G1. 9. Pentru cliricii cari vor avea păra de vor lăsa pre episcopul lor și vor merge la judecată mirenescă.

G1. 10. Pentru cliricul să nu se pue la un loc să ție doao beserici ale cetăților.

G1. 11. Pentru șaracii cari le trebuie ajutoi și milă.

G1. 12. Pentru să nu se tae o eparchie să se împarță să fie doao eparchii.

G1. 13. Pentru cliricul carele nu va avea carte.

G1. 14. Pentru pravoslavnicul să nu se împreune cu ereticul.

G1. 15. Pentru să nu se facă Diiconesă de nu va fi de 40 de ani.

G1. 16. Pentru călugărul și călugărița să nu se însore sau să se mărite.

G1. 17. Pentru ceia ce țin în 30 de ani niscare ținuturi sau țarine sau fie ce.

G1. 18. Pentru cliricii și călugării cari bănuiesc spre episcopul.

G1. 19. Pentru să se facă săbor de doao ori într'un an.

G1. 20. Pentru cliricul că nu se pune de într'o cetate într'alta.

G1. 21. Pentru cliricul sau mirénul ne iscusit ce va mustra pre episcop.

G1. 22. Pentru cliricul carele va răpi niscare unelte la pristăvirea episcopului.

G1. 23. Pentru cliricii și călugării cari se duc la Tărigrad fără de știrea episcopilor săi.

G1. 24. Pentru Mănăstirile carele se fac cu știrea episcopului.

G1. 25. Pentru hirotonia a episcopilor tocma în trei luni să se facă, iar să nu trecă vreme mai multă.

G1. 26. Pentru să fie iconom de în cliros pre la tote besericile.

G1. 27. Pentru cliricul și mirénul cari vor răpi mueri.

G1. 28. Pentru episcopul Romei cei noaă să fie tocma cinstit cu al Romei cei vechi.

G1. 29. Pentru cine pogoră pre episcop în loc de preot.

G1. 30. Pentru să nu iscălescă de nu'i va erta și să'i slobozescă Arhiepiscopul.

Canónele Sfinților Părinți de la Halebhidona.

Gl. 1. Canónele carele au făcut sfinții părinți ale fie căruia săbor tare să se fie.

Adevărat.

Gl. 2. Care episcop va hirotoni până la ui ban și ceia ce se-au hirotonit de dînsul să cază de în rânduială și clericii de vor fi fost solitori aceluia lucru să cază și ei de în spiță, iar mirenii sau călugării să se anathimisescă.

Tâlc. După cum zice Marele Vasilie : carele vinde darul lui Dumnezeu cel nevândut, acela mai rău iaste de cât Machedonia luptătoriu de Duh. Drept aceea carele va hirotoni și cel hirotonit pre ban, acela striin să fie de a lui spiță, măcar de va hirotoni hie, ce spiță de mică de a cirosului, așijderea și ceia ce vor hi solit pentru acea hirotonie, de vor fi clericii atunce să cază de într'a lor spiță iar de vor fi mirenii sau călugări să se Anathimisescă.

Gl. 3. Carii primesc grija caselor mirenești, aceia vinovați sînt fără numai cându'i va cîmea legea să pórte grija vre unor copii mică ce vor rămănea săraci sau 'i va erta episcopul să pórte grija mișeilor și a văduălor.

Tâlc. Carii sînt în rânduiala clericilor pot să se ia pre în casele mirenilor să fie dea le învăța coconii și slugile cum poruncēște și canonul 10 al săborului a doile de la Nichea, iar grija lucrurilor să nu primescă, iar de nu va vrea acela să fie supt vinuială (adecă certare) iar a fi ispravnic săracilor, mișeilor și văduălor și altor ticăloși se-au ertat așijderea și de în rudenia lor de vor rămănea copii mică și legea'i va chema la aceștia să pórte grijă pentru rudenie, iar episcopii sau călugării nu se iartă dea firea ispravnic (sau Lătinēște curatoris) nici rudeniiilor sale ce aceștea toți se pot face ispravnici când móre cine va și rămân une alte să le dea pentru sufletul lui după mórtea lui, atunce se chiamă unii ca aceia ispravnic după tocmēla Nearalei a împăratului Chir Leu Filosoful.

Gl. 4. Nu se cade a face fără știrea episcopului, nici casă de rugă nici Mănăstire, cel de în mănăstire' să se cucerescă episcopului și să nu iasă de în mănăstire până nu'i va lăsa, și sluga fără știrea stăpănu-său să nu se călugărescă.

Tâlc. Fără de știrea episcopului cetății nu se cade mănăstire sau beserică a zidi, ce încă și toți călugării să se cucerescă lui, și să nu iasă de în mănăstire de în carea se-au făgăduit, fără numai cându'l va erta episcopul să fie pentru alt folos, așijderea și sluga sau robul fără de știrea stăpănu-său să nu'i primescă în mănăstire să se facă călugăr, iar cine va tréce aceste poruncite acela să fie ne-

priceștuit, așijderea datorii iaste și episcopul să'i fie aminte cum se cade de mănăstiri.

Gl. 5. Pentru episcopii sau clericii carii imblă de în cetate în cetate poruncitu-se-au de acesta să se fie pravila și canonul carea se-au făcut și se-au întărit de sfinții Părinți.

Tâlc. Zisuse-au la 13 Canóne a Săborului de la Antiochia să nu îndrăznescă episcopul să se mute de în eparhia lui într'alta să facă hirotonie, fără de știrea episcopului al cetății sau să facă alt-ceva lucru episcopesc, iar de nu va vrea atunci și célea ce va face să fie nesocotite, și să'i se facă netocmirii și neomenii lui cum au făcut și de aceea să'i fie luat darul de sînta troiță însă această într'aceștea așa poruncēște canonul acesta.

Gl. 6. Carale nu va fi fost pre la beserică slujind și pre la Mănăstiri pre acela să nu te pornēști al hirotoni, iar de nu ca un nehirotonit iaste cel hirotonit.

Tâlc. Carale va vrea să se facă diacon au preot sau în fie ce cin besericesc să se pue la un loc pre acela să nu'l primești la hirotonie într'alt chip de nu se va fi fost aflat mai nainte la beserică de în cetate sau la vre un oraș sat, sau la mănăstire supt vre o spiță slujind la beserică și fiind la dînsa, iar de va fi fost vre unul slobod și va vrea să se hirotonescă diacon sau preot ne fiind nici la o spiță besericescă, acela să nu se înfolosescă de acesta ce deșartă să hie hirotonia ce va fi pre dînsul.

Gl. 7. Carii sînt clericii sau călugării de să vor întorce fără de omenie întru slujire voinică sau boerie, să fie blăstemați.

Tâlc. Călugării sau fie carii ce vor fi tocmiți în rîndul clericesc de vor părăsi viața călugărescă sau cel de în ciros așijderea și vor schimba chipul și se vor face slujitori mirenii sau vor veni întru rîndul mirenesc și nu se vor pocăi ca să se întorcă într'acela chip în carele lui Dumnezeu se-au făgăduit aceia Anatema să fie, acest canon adună și pre Nearaoa a opta a împăratului Leu Filosoful : zicând care călugăr va lua chipul mirenesc acela să nu se iarte, măcar de și stă împotriva acestui canon și aceștii Nearale, a 11 tocmēla carea iaste în 62 de capete a titlei de întâi a patra carte împăratescă.

Gl. 8. Clericul carele lăcuiaște sărăcēște sau Mănăstirea, aceia să caute de obîlăduirea episcopului cetății iar cine nu va socoti această acela să știe canonul.

Tâlc. Și aceștea datorii sînt să se supue supt obîlăduirea episcopului cetății iar de nu se vor cucerii ce vor vrea să facă în voia lor atunci acela să cază supt certarea pravilii.

Gl. 9. Clericii avînd unu pre altul ceva năpăstuire, de vor lăsa pre episcopul lor și

vor merge la judecată mirenască, aceia să se canonescă, așijderea și clericul de va avea ceva pără cu episcopul să aștepte săborul.

Tâlc. Nu se cade clericului când are ceva asupra altui cleric să se judece de judecătorii mireni, ce să se judece de episcopul lor, iară carele va lăsa pre al său episcop și va merge la judecată mirenască, acela să se certe cu pravila : așijderea și când are clericul ceva asupra episcopului atunci datoriți iaste să se judece de săborul eparhiei, așijderea și episcopul său clericul, de vor avea vre-o treabă asupra Mitropolitului atunci să se judece de exarhul carele e ispravnică de patriarhul supt carele sânt supuse acele eparhii, sau de patriarhul Țarigradului că această putere nice unuia de în patriarși nu se-au dat nice de în pravila nice de în lege să jidece pe mitropolitul alt patriarh, fiind el supt alt patriarh, fără numai de Țarigradênul.

Gl. 10. Nu se cuvine clericului a fi la două beserică de în cetate, iară de va vrea să fie, atunci să se întorcă la cea de întâi, iară de să va fi mutat cine-va cumva, acela nice cum să nu se mai împreune beserică de întâi.

Tâlc. Unul ca acela nu se iartă a fi supt doi episcopi și să fie la amândoi cleric, ce de va merge pentru pohta slavei dearte la mai mare beserică, acela să se întorcă iară la carea au fost întâi, iară de se va fi mutat la altă beserică și se-au făcut cleric cu știrea episcopului său atunci cu totul să nu se mai amestice în lucrurile beserică de întâi iară de nu va vrea atunci să cază de într'a sa cinstă căce să amestecă într'acestea pentru lăcomie.

Gl. 11. Sărăcii cari se rogă trebuindu-le ajutorii, adică cari sânt săraci acelora să li se dea să îmble cu cărți de pace pentru că cărțile cele tocmitoare se dau numai preoților.

Tâlc. Cartea de pace iaste carea se dă celuiia ce vine de o cere fără de nice o scandală, carea mărturiseste celuiia ce o poartă credința și viața lui cea nevinovată, adică săracii sânt cu cărți de pace ale episcopilor să îmble cerșind ajutorii de milă pespe carele să miluesc de cel mari întru ajutorii lor, iară cărți tocmitoare lor nu trebuie că acelea se cuvin a fi preoților, Diaconilor și altora cari sânt și se află în cliros.

Gl. 12. O eparhie nu se tae să fie 2 eparhii iară cine va tăia și o va despărți să nu fie episcop, iară de se va cinsti o cetate cu cărți împărătești, atunci acel episcop de acolo să ia numai ce va fi al cinstii iară ce vor fi adăvrat ale Mitropoliei săș ție ale sale pe dreptate.

Tâlc. De va merge vre un episcop către vre un om puternic și va nevoi să se cinstască episcopii lui cu nume de Mitropolie și pentru aceea se va despărți o eparhie în două, acela se cază de în spiță lui iară câte de în episco-

pil vor fi cinstite cu cinstea Mitropoliei nu de în nevoia episcopilor ce încă mai vârtos pentru facerea de bine a lor sau pentru cinstea cetăților au ajuns a se cinsti cu cărți împărătești atunci acelea să și aibă numai cinstea de nume de mitropolie, iară mitropolia supt care au fost mai înainte aceia săș ție ce va avea și ce va fi avut cu pace și iară să șază acel episcop al acei episcopi mai sus carele mai pe urmă se-au cinstit a fi întru numele mitropolitului de împăratul și episcopii eparhiei numai pre acela să aibă Mitropolit și să nu se împarță eparhiile după împărțire și ori alt ce va avea întru totă eparhia lucrure unele delegătorii episcopiei toate întregi să și le ție și cum am zice mai prost și mai pe scurt nemica să nu se împarță de cele ce va fi avut pre tocmelă mai înainte ale ei nici să se dea episcopului celui ce se-au cinstit.

Gl. 13. Clericul fără de carte tocmită într'altă cetate să nu l primescă a sluji.

Tâlc. Acesta în multe canone se află cum am zice cari sânt hirotonii de strii și clericii cari de aceștia nu vor purta cărți de tocmire de la episcopi lor, aceia nu se iartă a face liturgie într'altă cetate.

Gl. 14. Cântărețul și citețul carele se va însura cu muiare de altă credință și va naște coconii, atunci acei coconii să'i ducă să'i împreune la beserică de se vor fi botezat la eretici iară de nu se vor fi botezat atunci să nu'i mai ducă la eretici.

Tâlc. A se împreuna pravoslavnicul cu muiare eretică aceste canone 10 și 31 de la săborului Laodichiei și canonul 2 al șaselui săbor de la Trulla și acest de aceea poruncesc a nu l lăsarea, iară carele de în cântăreți și de în citeți mai înainte de aceste canone va fi luat muiare de altă credință și au făcut coconii de într'însa și coconii se-au botezat de cei eretici atunci să'i aducă la împreunarea adevritei beserică, iară de va fi fiind nebotezați atunci să nu se mai întorcă să'i boteze la eretici ce să se despartă de acolo și să'i ducă la adevrita beserică și să'i destoinicescă Dumnezeucului botez (adecă să'i boteze).

Gl. 15. De nu va fi fâmiea de 40 de ani să nu se facă Diaconiță, iară după aceia de va urgi slujba pentru să se mărite, Anatema.

Tâlc. Nu se cade fâmiei a se face Diaconiță mai înainte de 40 de ani, iară de se va hirotoni fiind de 40 de ani și apoi după hirotonie se va mărita ca cum ar urgi darul Dumnezeui aceia să se Anatemisescă,

Gl. 16. Călugării sau călugărițele să nu se mărite iară de nu să fie nepriceștii.

Tâlc. Aceștia cari vor cădea de întru făgăduirea lor și de în obiceiurile lor se vor lepăda, aceia să fie supuși supt certa nepriceșteniei iară al cinci-zece și 6-lea canon al ma-

releu Vasilie zice și oprește pre unii ca aceia ca și canonul de curvie,

Gl. 17. Țăranul și Mojicul de vor ținea ceva la casele lor în trei-zece de ani și nimenia nu le va cere atâta vreme, atunci ei să le ție, iar de se va tocmi o cetate cu porunca împărătească, atunci să urmeze judecăți împărătești și a săborului, iară ale besericilor să fie neschimbate.

Tâlc. Besericile de vor avea niscare venituri pentru niscare lucruri nemutate de la miréni și în patru-zece de ani să tăcut nemica nu se-aș scornit nice să dodii pre cine le ținea deca va fi trecut atâta vreme ale cui vor fi fost nu mai pot să le ia, iară de va avea vre o beserică și ia ceva de la altă beserică și până în trei-zece de ani n'aș zis nemica ce aș tăcut, după aceia de se va scorni peste trecerea atâta vreme, atunci să nu se bage în sémă, drept aceia poruncește și acest canon zicând, de vor fi ținut, niscare episcopi în trei-zece de ani ceva de la alți episcopi sau de la niscare țărani sau de la vecini, sau de la ceia ce lăucesc la o margine undeva atunci să le ție nemutate, iară de se vor fi făcut cuvinte sau price între acei treizeci de ani pentru acélea, (adecă până nu vor fi trecut acei treizeci de ani) atunci ceia ce le țin nu le pot ținea ce să se judece de acelea cu ceia ce le pare că'i napăstuesc de săborul eparhiilor de aicia să știi că acésta ce zice țăran și mojic să nu'i pară că sânt niscare cetăți sau sate, ce țarine, și însă țărani sânt carii's în mijlocul țarinei și în sate, iară mojicii sânt carii's pre lingă dinșul de lăucesc pre în locne osebite și pustii carii se chiamă venetici sau colibași, iară de va zidi un împărat o cetate sau Domn sau boiaru sau o va inoi, atunci episcopul carele va fi apröpe vecin să nu se pricească de dinsa nici să cêră să fie supt voia eparhiilor, ce să urmeze tocmélelor și obiceielor ömenilor cetății, să o ție și să fie supt eparhia episcopului celuia ce va vrea să o dea împăratul și cine o aș zidit și o aș dres.

Gl. 18. Cliricii și călugării de vor bănuia sau vor sfătui niscare lucruri de vină, truindu-se asupra episcopului de în spița lor să cază.

Tâlc. Jurământul carele se face de împreună și vor sfătui să facă un lucru rău, sau să despartă să strice verii ce de în boiaru, sau de într'alte tocméle, acela are osândă de în lége mai mare de cât toate greșalele, drept acéia grăiaște și acest canon că cine face cetă împreună și sfat sau să vinuiască asupra episcopului, aceia să cază de într'alor spiță.

Gl. 19. De doao ori în an să se facă săbor când va vrea episcopul mitropoliei, ca să apere tocmélele cele réle ce se arată.

Tâlc. Cum se-aș zis mai nainte a face săbor de doao ori într'un oprituse-aș de

canonul a șasea al săborului al doilea de la Nichea și de al optulea canon al șasului săbor de la Trulla, pe.tru ostenele călătoriei a adunării Episcopilor, drept aceia poruncesc să se facă numai odată într'un an, de la praznicul sfintelor Paști, până ce se va sfârși luna Octovrie : ca să strice încolțirile ereticiilor carele răsăr și să îndreptéze canonul blagocestiei

Gl. 20. Cliricul de la o cetate nu se pune la altă cetate, iară carele's va pustii lăcașul moșiei lui. sau de altă nevoie de va merge la altă beserică, nevinovat e, iară episcopul de va priimi cliric striin, cu cela ce l'aș primit să aibă neîmpreunare.

Tâlc. De acésta în multe canóne se-aș zis, cliricul de într'altă cetate să nu se pue la altă fără de știrea episcopului său, decî și episcopul carele va face cliric pre cliricul striin la episcopia lui, atunci el să fie afurisit și cela ce se-aș făcut până ce se va întörce acel cliric la a lui beserică, iară cliricul carele's va pustii moșia de vre o nevoie pre acela cine'l va priimi iaste fără certare.

Gl. 21. Cliricul sau mirénul neprocopsit și fără ispravă carele părăște pre episcop să fie nepriimit.

Tâlc. Cade-se a ispiți bănuialele celorla ce părăsc pre episcopi sau pre clirici și să nu se priimască la para lor fără ispită măcar cliric de vor fi ceia ce părăsc, măcar mirén să nu cum-va să fie fost scoș de la beserică, sau nepricestuiți sau părăți de vre o vină și încă nu se vor fi îndreptat sau într'alt chip vor fi având viață rea sau vor fi de altă credință, că mulți unii ca aceia voesc să răsvrătescă, să strice și să amestice tocmélele cele bune besericești, decos și lipesc alte lucruri asupra pravoslavnicilor și nevinovaților episcopi și cliricii.

Gl. 22. Episcopul decă se va pristăvi și niscare ömeni'i vor răpi ce va avea acela să se greșască de în spița lui.

Tâlc. Căți de în clirici după mörtea episcopului vor jehui unélele, aceia să se nevoiască și să se pedepsască de în spița lor.

Gl. 23. Cliricii și călugării cari merg în Țarigrad fără de știrea episcopului, de scorenesc netocmire și valure, aceia de în cetate să se gonască.

Tâlc. Care cliric sau călugăr se vor afla în Țarigrad fără de știrea episcopului său și vor scorni sau vor mesteca niscare lucruri besericești aceia să se gonască de în cetate și să se căznască de ispravnicul besericii Țarigradului.

Gl. 24. Care Mănăstire se va fi făcut cu știrea episcopului, să fie nedăsfăcută, și ce vor fi ale ei să fie neschimbate, iar cine să va chizășui a face într'alt chip, nu e să nu fie vinovat.

Tâlc. Mănăstirile carele să zidesc fără de știrea episcopului, acelea nestătătore să fie și nesfinte, iar Mănăstirea carea se va zidi cu voia și cu știrea episcopului cum iaste dreptatea a lu Dumnezeu! aceia trebuie să fie tôte nestricate și să se facă scăpare mirenescă și să se ție, și să se păzescă zidirea și înțărirea ei și tôte tocmélele ei să fie nedesfăcute iar cine se va lepăda de acestea și va călca porunca acésta, acela să fie vinovat și să se canonescă cu pravila.

Gl. 25. Tocma în trei luni să se facă hirotoniele episcopilor, iar de se va tâmpla vre o nevoie ceva, atunci pôte-se mai prelungi vrémea, iară de nu, cea ce au hirotonit să aibă canonul, iar venitul ce va fi să'l păzescă Iconomul.

Tâlc. Unii de în mitropoliți zăbovinduse și nu băgând séma de turmele ce li se-au dat în mână, nici de grija hirotoniei episcopilor, déca móre episcopul să hirotonescă altul până a se împlea acélea acélea trei luni poruncintu-se-au într'atâta vréme să se hirotonescă, fără numai de se va tréce vrémea pentru vre o nevoie sau smintélă. iar de va vâdui beserica fără de episcop mai mult de trei luni, fără de nici o nevoie, atunci să se cete și să se canonescă mitropolitul căci nu pórta grijă, iar venitul acei beserici vâduse într'atâta vréme ce va tréce întregi și nemișcate să se păzescă de Iconomul ei.

Gl. 26. De în cliros să fie iconom pre la tôte beserécile, iar care episcop nu va băga în sémă acésta, acela nu e să nu fie fără de vină.

Tâlc. Cade-se a tot episcopul să'și facă iconom de într'al său cliros, ca să isprăvescă pre voia lui unéle ale besericii. iară de se va afla vre un episcop isprăvind unéle ale besericii fără de iconom, unul ca acela iaste ca o batjocură Preoției fiind acea isprăvnicie cu nepricépere fără mărturie de ispravă, drept aceia unul ca acela cu pravila să se îndreptéze.

Gl. 27. Care cleric va răpi vre o muiare acela să se scoță de la beserica iar de va fi miren să fie afurisit, asjiderea și cea ce vor fi îndemnat și vor fi ajutat.

Tâlc. Carele va face răpire muerii, mare osândă are de judecata împărătească și n'are puțină certă și de la Pravila, iară de va fi cleric cum zice acest canon să'și se ia darul. iar mirénul și cea ce au îndemnat și au ajutat lui la răpirea muerii să se Anatinisescă până ce vor da pre acea fată răpita îndărăt, însă de va fi fost mai nainte logodită logoditului ei, [somnész] iară de va fi fost slobodă la părinții ei după cum zice canonul 22 al marelui Vasilie, caută de acésta și la 94, a șaselei săbor.

Gl. 28. Episcopul al Romei cei Noao

(adecă al Țarigradului) să fie tocma cinstit cu al cei Vechii pentru schimbarea stégului, și Pontul, și Asia, și Trachia și Varvari să se hirotonescă de Țarigradénul.

Tâlc. Țarigradénul să fie tocma într'o cinstie cu episcopul de la Roma, și tocma să facă rugă, pentru căci că se au cinstit acésta de împărați și de boiari, și să fie supt mâna lui Mitropoliele acéstea numai ale Pontului și ale Asiei și ale Trachiei și să se hirotonescă de la dînsul; asjiderea și isprăviele episcopilor Varvari să fie iar supt mâna lui, pentru că mainte vréme ale Machedoniei, și ale Iliricului și ale Taliei și ale Athinei și ale Amoriei și a tot uscatul adecă lumea și isprava acestora de în limbă era atunci supt mâna Romei.

Gl. 29. Cine va pogorâ pre episcop în loc de popă, aceea iaste furtușag de sfinție acela e vinovat și nesfințit, iar carele se va pogorâ fără de vină acela să fie episcop.

Tâlc. Fur iaste de sfinție și protivnic și vrăjmaș cine pogorâ pre Episcop în spița preoțescă, fără numai de 'l va ști episcopul că iaste vinovat și să 'l se ia darul de preoție, sau fără de vre o vină de păcat, iar într'alt chip să nu pótă nici să fie volnic a' schimbarea sau a' mutarea de în deregătoria episcopescă.

Gl. 30. Obicéiu au eghipténii (adecă Alexandrenii) să nu iscălescă ve într'o carte, de nu' l va lăsa Arhiepiscopul într'acéaș nevinovați, că nu iscăliră în cartea sfîntului papei Leu până nu se făcu Arhiepiscopul lor.

Tâlc. Obicéiu se-au întărit întru isprava eghipténilor (adecă Alexandrenilor) fără de isprăvnicia Arhiepiscopului lor, să nu iscălescă episcopii, pentru-că de acésta în zilele blagocestivului împărat Marchian se-au adunat sfîntul săbor de la Halchidon pentiu Arhiepiscopul de la Alexandria anume Dioscor, fiind spurcat și eretic, zicând și bîrfind că au purtat Domnul trup ca o nălucă; și iaste într'o fire, și adăogea de zicea că au pătimit Dumnezeirea, drept aceea Sfinții Părinți surpară de în scaun și 'l proclétiră, decia decă 'l scóseră pre acel spurcat Patriarh încă nefiind în locul lui altul pus, nu se nevoiră nici se îndemnară a scrie carte de acésta sfîntului și pravoslavnicului Papei Leu, ci se tocmi lor vréme să nu scrie până ce se va hirotoni lor Alexandrenilor episcop, decia atunci așa după porunca lui să se iscălescă, ce rânduiră zicând să dea și să pue chizășuire să nu se lépede nici să se de-parță de marea cetate a Țarigradului iar de nu vor fi având chezaș atunci să se jure pre capul împăratului ca să asțépte de acéa până ce va dobândi cetatea Alexandrenilor episcop.

Conețul sfîntului săbor al sfinților Părinți cari se-au adunat la Halchidon.

Săborul sfinților părinți carele se chiamă Naméstnic.

Carele se-au făcut la Sardichia, carea a-cuma se chiamă Sredțea mai nainte de cel de la Cartagen în vremea împărăției când împărăția Constantie feciorul marelui Constantin, dece acest împărat începu a ținea e-resul Arienesec, și se nevoea să strice și să schimbe tocmélele și credința carea se făcuse la Săborul de la Nichea, aceșta prinse de veste frate-său Consta carele era împărat la Roma cea véche și se sfătui împreună cu cine era atunci Papă, și așa 'i zice Papa să scrie carte să cêrte pe frate-său și așa scrise zicând : de nu te vei lăsa zice să nu mai turburi beserica și să nu mai clătești Pravoslavnica credință bine să știți că voiți rădica mare Războiul asupra ta, iară el împotriva lui trimese cătră frate-său zicând, a-deveréză și întrebă pentru credință bine, căci că eu zice nu ea strică ce mă nevoesc să o întăresc și așa făcură amândoi pace și numai cât porunciră să se adune și să se stringă Arhievii să facă Săbor ca să caute să întărescă credința, drept acéa cu porunca amândoror împărăților frați numai de cât se adunară episcopii Răsăritului și al Apusului pre număr 441, la Sardichia, carea se chiamă Sreadți, și mare și tare întrebare fu de célea ce se-au făcut la Nichea, și de împreună toți mărturisiră acéla și ijderă canóne 21, întărind sfinta Credință carea o tocmiră Sfinții Părinți la Săborul de la Nichea și porunciră ca acéa să se fie vârtoș și neschimbată, iară pre cariți nu o vor ținea nice vor créde așa proclețiră și 'i y déderă Anate-me și nu făcură numai acéste canóne : ce încă aduseră beserici și tãrie de împreună și folos de obște tuturor.

Gl. 1. Pentru să nu se mute episcopul de în cetate mică întru mai mare.

Gl. 2. Pentru episcopul ce se mută de în cetate în cetate.

Gl. 3. Pentru să nu se mute nici un episcop la vre o cetate nechemat.

Gl. 4. Pentru episcopul ce 'i se ia darul și 'i pare că l'au năpăstuit.

Gl. 5. Pentru sorți și rânduialele naintea cui se fac.

Gl. 6. Pentru mitropolitul ce va să se rânduiască.

Gl. 7. Pentru să nu se facă episcop într'un sat și la o mică cetățue.

Gl. 8. Pentru saraci și văduă și pentru cel ce pat nevoe și n'au nemica.

Gl. 9. Pentru să ajute celora ce fug și pribegesc cătră beserică.

Gl. 10. Pentru episcopii cari trimit la împăratul său la Domn pentru niscare rugă.

Gl. 11. Pentru să nu se facă episcop oro-

șanul său țaranul său bogatul numai cât.

Gl. 12. Pentru episcopul carele 'i chiamă alt episcop.

Gl. 13. Pentru să nu 's lase episcopul a sa beserică mai mult dă trei săptămâni.

Gl. 14. Pentru să nu se zăbovescă episcopul la oraș sau la cetate sau la țarine striene mai mult de 3 săptămâni.

Gl. 15. Și acest canon a 15, însoțiază pre al 12 al Sfinților Apostoli.

Gl. 16. Pentru clericul cel afurisit de episcop.

Gl. 17. Pentru să nu priimască episcopul cleric striin.

Gl. 18. Pentru că acest canon a 18 împreună pre a 16-lea și a 19, Canon al acestui săbor.

Gl. 19. Pentru episcopul ce e gonit fără dreptate de a lui norie sau eparchie.

Gl. 20. Pentru că și acesta însoțiază pre canonul a 17 al acestui săbor.

Gl. 21. Pentru episcopul ce va vedea pre episcop mergând la mai marii oștii sau la a ôste.

Canónele Sfinților părinți de la Sardichia.

Gl. 1. Nu se află nice pôte fi episcopul de în cetate mare să se mute într'altă mai mică, așijderea de va sări de în mică pre mai mare ca un trușaf și răpitor să fie scos și într-totă viața lui să fie nepriceșuit.

Tâlc. Acest canon nici cum nu iartă-să se facă schimbări episcopilor ce încă de se vor și face fôrte tare muncéste pre acéi ce se schimbă și se mută, decă adevărad părinți de acest lucru, porunciră să nu se nevoiască nici un episcop a se muta de în cetate mare în mică, ce de va vrea pôte se muta de în cetate mică într'altă mai mare de va face acésta pentru trușia sau pentru lăcomia porunciră sfinților părinți, unul ca acela să n'ahă a se priceștiu nici ca miréniți ce după luarea darului să fie și afurisiți.

Gl. 2. Orî cine se va muta de în cetate în cetate să se pue și să se lupte a plăcea ómenilor acela nici la môrte să nu se cumece.

Tâlc. Carele va fi atât de îndrăzneț și va veni la atâta deșertare și va cuteza a cére să se mute de în cetate în cetate zicând că 'l vor ómenii și va lua de acolo cărți vrednicindu 'l să le fie episcop de care lucru adevărat iaste că se-au făcut acéia de în meșteșugul și de în măestria lui de i-au pututu 'l pleca cu puținel óre ceva preț și cinste de i-au tras cătră sine : de vor sta în beserică și se vor ruga și 'l vor cére de acolo să le fie episcop, decă pre unul ca acela ca pe un năvălitor de îndrăznire și nedomirit fôrte 'l osândéște, și au poruncit nici la esirea sufletului de în viață să nu se vrednicéască priceșteniei (ce să

știu de acésta) că striin și grósnic lucru iaste acesta a nu se priceștui la mórte, de care lucru nu vei afla în tóte pravilele nici într'una fiind alță greșală mai rău certată de cât acésta.

Gl. 3. Nice un episcop să nu se mute vre într'o cetate nechemat, așjiderea și episcopul de în eparchie de va avea vre o judecată să nu chiami alți episcopi striini iar de nu să judece Rimul și să fie și striin.

Tâlc. În bogate canóne se-ău zis că niminea să nu îndrăznescă de la lăcașul lui să se mute într'altă eparchie, fără numai de l' va chema mitropolitul și episcopul cariî vor fi cu dânsul de acésta așa poruncéște acest săbor, așjiderea și ori carele de în episcop de va avea vre o judecată cu vre un episcop dă în eparchia lui pentru vre un lucru și cu dânsul vrea să se judece acela nu iaste datoriu nici i se cade să chiami alți episcopi înțelegători sau luători de sémă de într'altă eparchie ce să se judece numai de eparchiani săborului a eparchiei lor, iar de l' va părea că nu l' place judecata cel' judecă rău atunce să se chiami la Roma supt carele iaste supusă acea eparchie și să méréga și el decî saî de dânsul să i se caute judecata saî de episcopul cel ce sânt aprópe de eparchia lui să i se îndrepteze judecata besérici.

Gl. 4. Déca se va lua darul episcopului și se va închizășui că va să's mai caute rândul atunce nu póte să se pue altul în scaun de nu va porunci Rimleanul, ca să's caute luarea darului, sau cu sol saî cu cărți.

Tâlc. Episcopul carele i se va fi lnat darul de episcopul al eparchiei, de 's va mai căuta rândul a doa óră, părăndu l' că nu l'ău judecat drept, atunci la episcopula lui nu se rânduiaste altul, până nu va căuta și va lua séma de luarea darului saî Rimlénul, supt carele iaste supus acest săbor ce nu l'ău judecat drept, că de într'acest canon are putere și voe Rimlénul al judeca saî să scrie către episcopul ceia ce sânt vecini aprópe de a lui eparchie, să ia séma episcopului cel' se-ău luat darul se-ău se trimetă preoți al lui cu episcopul să ispitescă și să adevérezé acea judecată.

Gl. 5. De vor căută ómenii episcop să's pue (adecă de vor cére) și se vor aduna, iară unul de întrânșil va lipsi atunce să chéme și pre acela, iară déca l' vor chema și nice va vrea să vie nice va scrie, atunce cel rânduit să se hirotonescă.

Tâlc. Acésta acum într'acésta vréme nu se face, a fi rânduiatele episcopilor și a se face de clirici și de dovlini cetăților, ce acéstea să se tocmescă de Mitropoliți și de episcopi, cum poruncéște și canonul 13 al săborului de la Laodichia și a 19 de la Antiohia și alte multe, ce să cade saî toți episcopul să fie împreună la sorți, saî și cel de

dăparte cu cărți și cu scrisori să le dea vésto să scrie, că déca nu vor putea veni atunce să se facă rânduiatele împreună și cu a lor știre și voe.

Gl. 6. Déca se va pune în scaun Mitropolitul atunce trebuie să fie chemați și cel ce sânt aprópe de cetate saî de orașul lui.

Tâlc. Vând Mitropolitul să se rânduiască nu se póte aștepta să se chiami toți Mitropoliți la sorți lui pentru isprava ce numai cel ce sânt aprópe de cetate, că alta și într'alt chip iaste când nu póte după cum zice canonul 25, a săborului de la Halchidon, episcopilor celor văduo trebuie să li se facă hirotoniile între trei luni.

Gl. 7. Într'un sat și oraș mic, în carele va putea fi de în destul un preot, acolo nu se pune episcop, iară de să va face în cetate ómenii mulți, atunce nu póte fi să nu fie.

Tâlc. Nu trebuiaște să se pue episcop într'un sat, oraș saî într'o cetățue mică în carea póte să fie de în destul un preot, ca să nu se prostescă numele episcopului, iară de se va face aceia mică cetățue cu mulți ómeni, atunce cadese a se hirotoni episcop și într'acéia.

Gl. 8. Episcopul să îndrăznescă și să méréga la împăratul și la domn, pentru săracu și văduă, și pentru cel ce pătimesc bogate nevoi, să l' róge să le fie într'ajutoriu, și milă de el să l' miluiască, iară să nu méréga pentru acesta lucru pre la boiar și ostași și ce pre la acéstea pre diaconul să trimetă; acéste 2 canóne 8 și 9, aū amândoa un tâlc.

Gl. 9. Celora ce scapă și merg la besérici acelora să li se ajute.

Tâlc. Poruncéște acest canon episcopului să folosescă și să ajute săracilor și văduilor și celor nevoiași ce n'ău nemica, așjiderea și celora ce fug de scapă pre la besérici pentru grésealele și păcatele lor, și să méréga pentru dânsii la împăratul și la Domn să se róge pentru ertarea, și să céră judecată și ispravă pentru cel năpăstuiți, și iar pentru acéstea vini, pre episcopii acést canon nu lasă să's părăsescă besericile și să se ducă pre la oaști saî aiurea unde iaste împăratul al supăra pentru dânsii, ca să nu aducă poreclă episcopilor și mustrare pentru multul val : ce poruncéște să trimetă cu rugile lui pre Diaconul să róge pre împăratul, iară să nu lase el beserica și să se depărteze la împăratul pre departe locure.

Gl. 10. Trimetând frate cătră frate, atunce să prinză Mitropolitul pre acel sol și să scrie către episcopul de la carele au venit ca să adevérezé lucrul acelui sol trimis.

Tâlc. Trimetând episcopul cătră împăratul saî cătră domn să l' se róge de ceva și pentru acel lucru și cătră frați lui scriind pre în oști imblând cu împăratul saî cu dom-

nul făcându-se ca cum ar fi chemat de împăratul său de domn să îmble cu dînsul trebuie acela să mîergă întîl la Mitropolitul său să'și arate rugile și diaconul său sluga precarele va vrea să trimetă ca să'î se caute rugile întîiu de Mitropolitul lui și să se ispitescă ca să nu cumva să le fie rugile nedrepte, și așa decă'i va ispiti și'î va adevăra, atunci să'î scrie lui și cărî de tocmire (adecă de credință) ca să fie de adevărare și de întărire celui trimes și să'l destoinicescă cu episcopul cela ce îmblă cu împăratul, ca să'î pôtă fi într'ajutoriu diaconului.

Gl. 11. Oroșanul, țărănul, său bogatul, de nu se va sui la sfințele spițe întăi, acela nu pôte să se facă episcop, și sorocul spițelor să nu fie forte curând ca să se ispitescă viața credinței a facerei de bine a lui, iar de să va pune altul fără de acestea, acela iaste ca în un sad noû.

Tâlc. [*Zri ot Inoce, aconevăru ceeș ogn sâ n 2 seniz, hoditi n Duha sgo*]. Acest canon nu porunceste într'alt chip celora ce vor să se sue să șază într'u rânduiala episcopiei (adecă acestora) mirênii cariî petrec pre la țarine și se indeletnicăză întrănele (adecă la țară) sau niscare bogați și oroșani Negoțetori de nu se vor sui de în spiță în spiță. Întăi citet, ipo-diaconi, diaconi și preot să fie slujind acestea nu pot fi, iar sorocul a fieș-căriî spiță iaste câte un an, ca să se ispitescă viața credinței lor într'atată, iar canonul 17 al Săborului de întăi și al doilea cariî se-au adunat în beserica sfinților apostoli, au tocmit ca nici unul de în mirênî, încă nici de în călugări nu iartă să se sue la nălțimea episcopiei așa de grab, să nu cum va să fie de în viață spurcată ce întăi de rînd să vie la rânduialele preotești pre la fie care cin, împlînd și obășind legea cea ce e legiuită și tocmită, decăia atunci să priimescă hirotonia a episcopiei.

Gl. 12. Episcopul carele iaste chemat de alt episcop prost fiind cel' au chemat, atunce să nu'l ritorescă prea des că acesta iaste bănuială și necinste celui prost și apoi să logodire episcopiei lui, și amândoaoo nu e să nu fie fără de vină.

Adevărat.

Gl. 13. Anevoe lucru iaste fără de mare și grea nevoie a'ș lăsa episcopul beserica lui multă vrême.

Tâlc. Care episcop va mîerge într'altă cetate, chemat fiind de episcopul cetății, și cela ce va fi chemat, pre dînsul nu va fi iscusit într'u învățătură, acela să nu învețe omenii des, nice să ritorescă forte, căci că acesta se arată a face și a aduce și a scorni valure și nebagare în semă, episcopului celuea-lalt ce l'au chemat pre dînsul, și iară se mai pare pentru arătările acestea ale aceiî învățături

ca cum 'și ar logodi acea beserică striină, și ca cum ar trage omenii spre dînsul, și se nevoiaște a'ș părăsi beserica carea iaste lui dată și a se muta la aceea, dece pentr'acesta poruncitau Sfințul Săbor să nu se zăbovescă mai mult de tref săptămâni de la beserica lui episcopul cel priimit, ce să se întorcă îndărăt la omenii cariî's dați pre mână fără număi carele se va zăbovi a o lăsa pentru vre o grea silă, sau pentru ve un lucru cu nevoie.

Gl. 14. Episcopul carele va avea ve o căștigare ceva peste hotarul lui de va vrea să mîergă la dinsele să nu se zăbovescă cu sorocul acolo mai mult de tref săptămâni pentru că așa trebuie turma lui pre dînsul să aibă ca și el să fie fără imputare.

Tâlc. De va avea vre unul de în episcopii în ținuturile altor episcopi striinî niscare căștiguri (adecă moșii sau venituri) aceia nu se apără a nu mîerge ca să'și le caute și sēma plodurilor a lua, iară așa nu se iartă nici aceea a se zăbovi acolo la satele și orașelă strine mai mult de tref săptămâni, ca să nu piară sau să se strice și lucrurile besericilor pentru zăbava, nici să se tinză vina trufiei și a mării lor a se lungi mai mult să petrecă într'acea cetate și loc striin.

Gl. 15. Cine va ști pre cela ce au afurisit episcopul său, și se va împreuna cu dînsul, acela nu e să nu fie fără de vină.

Tâlc. Cine cu știre va priimi pre diacon sau popa carele e afurisit de al său episcop sau vre unul de în clirici și se va împreuna cu dînsul, adică va sluji liturghie cu dînsul acela nu e să nu fie vinovat, ce să se afurisească și acela, după cum zice al 12 Canon al sfinților Apostoli.

Gl. 16. Cine va fi urgisit de episcopul mănios, acela să se rōge să cēră ertăciune să nu cum va să nu fie ne ascultat, iară așa să fie nepriceșut pînă ce va tāmpla ertăciune.

Tâlc. Cliricul său fie cine de se va tāmpla episcopului a se porni în mânia și'l va afurisi acela să mîergă la mitropolitul la carele iaste supus episcopul ca să caute vina afurisaniei pe drept iaste au ba, deci de'l va fi afurisit nefind vinovat atunce să priimescă și să'l iarte; iară mainte pînă nu va ispiti și nu va ști nici va pricēpe măcară de'l va fi afurisit drept măcar nedrept nu se priimēște la împreunare (adecă la ertare) ce să fie într'acea îngrozire.

Gl. 17. Sluga său cliricul striin nu se cade a'l pune la vre o spiță fără de știre a celui striin, iar de'l va pune acēea să fie neadevărata.

Tâlc. Nu se cade episcopului să priimescă cliricul striin și să'l pue la vre o rânduială fără de știrea episcopului său, iară de va face acesta cine va și 'l va pune într'u clirosul său

acea rînduială să fie nesocotită și nebăgată în seamă și neadevărată.

Gl. 18. Hotărâle zăbăvilor ale episcopilor au putere a le păzi diaconii și preoții acelor.

Tâlc. Poruncitu-se-au episcopilor turma lor să nu o lase și să meargă să petrecă într'altă cetate fără nu mai mult de trei săptămâni, de acésta, așa zice acest canon și pentru diaconii și pentru preoții, și ei să nu șe lase besericile mai mult de trei săptămâni.

Gl. 19. De vor scote pre episcop de în episcopie fără dreptate și va merge la striini atunce să'l priimască pânăș va isprăvi și va îndrepta cea mustrare.

Tâlc. Gâmfarea și trufa oprinduș părinții poruncit'au episcopului să nu șază la episcopie striină vrème multă, iară carele va fi scos pentru mărturisirea credinții nostre sațea lui sau de în locul lui și va merge într'altă cetate, acela nu se opréște a nu lăcui acolo până ce va putea să'ș afle îndreptare de mustrarea cea ce'l se-au făcut asupra.

Gl. 20. Ne primit să fie clericul într'altă parte carele nu va clericl la beserică la carea se-au clericit; însă Evtichian și Museu nu vor putea să'și dobândescă numele să fie să se chame episcopi, ce însă de vor vrea să se pocăiască putévor să tample să se priceștuiască ca mirénii.

Tâlc. Acésta în multe canóne se-au zis cum am zice și de tóte săbórale să nu se priimască clericii striini de alți episcopi și să'și pue pre niscare rânduiale bericeșii și iară mai învață acest canon de Evtichian și de Moseu, [Zri] cari se-au rupt despre credința noastră și li se-au luat darul poruncése ca de se vor pocăi și vor vrea să dobândescă iară rânduiala episcopii, sau măcar numele, să nu se asculte nici să se bage în seamă, ce numai de vor vrea ca niște mirénii la priecéstenie să se priimască.

Gl. 21. Cine se va ispitii a mișca tocmélele céle plăcute de Dumnezeu și bine tocmite acela să nu fie episcop. Episcopul de va vedea pre alt episcop mergând unde va, sau la vre o óste, aceluia să nu'și se facă oprire ce să'l întrebe să'ș dea séma întâi pentru ce trebă merge, iar de'ș va da séma într'alt chip să nu'l priimască.

Tâlc. Cine nu va păzi bine cum place lu Dumnezeu, tocmélele ce se-au îndreptat și se-au întărit, ce cu îngâmfare și cu trufie va îndrăzni a face alt ceva de într'ansele: cinstea și rânduiala episcopiei să i se ia, pentru că se-au canonit cu acésta, să nu meargă neștine la oști tabără sau într'altă parte într'alt chip de nu se va chema cu cărți împărâteșii. Cade-se episcopului celuia ce face cale să fie întrebat și ispitit de vina și de

lucrul călătoriei lui, de episcopul de la cela ce au conăcit la dânsul, decia de'l va afla că va merge la tabără fără de nice o viclenie, atunce să nu'și se facă nice o împedecare ce încă cu cinste să'l trimetă și să scrie eparchianilor și toema slujitorilor lui tuturor, să'l priimască fără osândă, ca pe un călătoriu ce face cale pe dreptate și fără smințelă, iară de'l vor afla mergând la tabără într'alt chip, sau vrând să se arate împăratului sau să se róge pentru niscare lucrure fără de trebă carele nu se cuvin lui ca unui arhierieș, atunci să nu'l priimască nici cărți să scrie lui și nici o rugă, nici o ispravă să nu'și facă,

Coueșul săborului al sfinților Părinți cari se-au adunat la Sardichia.

Săborul Sfinților părinți carele se chiamă Naméstnie

Făcutu-se-au când împărătea la Roma cea vechie Oonorie, iar în Rimul cel Nou (adică în Țarigrad) împărăția Teodosie cel tinăr, deci în vrémea acestor împărați adunară-se purtătorii de Dumnezeu părinți: 217 la Carchidon carele se ținea de laturile și de ținuturile Africhiei, pentru că Cartaghenul iaste o parte a Carchidonului, iar Carchidonul iaste eparchia Afrighiei. Pentru că Africa ține opt părți de ținuturi, întâi era Alexandria și Pentapol a Liviei, și ceia ce se chiamă pustia fiindu-se și de Tripoli, a doa Vizachia, a treia Carchidonul, și Proconsularia, adică a Antipatului, decia doao Numidi, adecă cea veche și cea Noaă, decia trei Mavritanii adecă Chesarinsia carea se chiamă Chesaria, decia de la acésta Mitropolia a Chesariei iaste Sitifensia și mitropolia ei Sitifena, și Tiggani, căria'i iaste mitropolia Tiggini, și era ispravnicul mai mari la acesta săbor Avriile episcopul de la Karchidon căruia'i zicea papă, și soli de la Papa de Roma ispravnic în locul lui episcopul Favstin și Filip, și Aselie preoții, mai era ș'alți ispravnic al celor eparchii ce am zis mai sus trimesii la săbor în locul arhieriei lor celor ce nu putuse să vie, ce fură și ei ca și cum ș'ar vor fi fost stăpăniți lor cari trimesése pre dânsii, și acest sfânt săbor tocmiră și îndreptară și întăriră credința și canónele tuturor săbóralor, carele se făcuse mai nainte de acesta și făcură canóne de întăria Pravoslaviei: 134.

Carele sânt acéstea:

Gl. 1. Pentru să nu surpe episcop pre episcop fără de știrea Romei.

Gl. 2. Pentru că se cade Romei să scrie Țarigradénului și Alexandriei.

Gl. 3. Pentru Preoții și Diaconii cari au voe să chame a doa óră judecată să se îndrepteze.

Gl. 4. Pentru episcopul, preotul, diaconul să aibă muierî.

Gl. 5. Pentru să nu se ia camătă.

Gl. 6. Pentru facerea mirului, și de sfinția fêtelor și pentru ertarea cui-va să fie de slujba ômenilor.

Gl. 7. Pentru preotul carele va vrea să iarte pre cela ce se află în nevoe să slujască oliariului.

Gl. 8. Pentru să nu se priimască fără de întrebare părășii la păra episcopilor.

Gl. 9. Pentru să fie nepriceștuit carele se împrenună cu cel afurisit.

Gl. 10. Pentru cela ce se afurisește de episcopul său și nu vine la săbor.

Gl. 11. Și acest canon a 11 are tâlcuirea acestui mai de sus.

Gl. 12. Pentru să judece pre episcop 12 episcopî, șase pre preot și trei pe diacon.

Gl. 13. Petru să se pue episcopul cu voia tuturor eparchianilor.

Gl. 14. Pentru trêba episcopilor de la Tripolin.

Gl. 15. Pentru să nu se lèpede episcopul sau clericul de judecata besericîi.

Gl. 16. Pentru să nu se facă Năemitorî, nici ispravnic cariî sânt în rânduiala sfinției.

Gl. 17. Pentru să ia clericul atâta numai cât au împrumutat.

Gl. 18. Pentru cela ce se hirotonêște să pòrte grijă de tocmélele săborului.

Gl. 19. Pentru episcopul cel părăt și chemat să'l aștepte două luni.

Gl. 20. Pentru că acest canon a doazecile, împreună și pre al doile sprezece canon al acestui săbor.

Gl. 21. Pentru feciorîi clericilor să nu se împreune cu ai ereticilor și cu ai păgânilor.

Gl. 22. Pentru să nu dăruiască episcopîi și clericîi cu ceva pe rudeniile lor cariî sânt ereticî.

Gl. 23. Pentru să nu trecă episcopul de ceaia parte de mare.

Gl. 24. Pentru să nu se citescă alte cărți, fără numai carele's de trêbă,

Gl. 25. Pentru să se ferescă preoții de ale lor fâmei și cariî sânt în rânduiale Sînte pre la vremî când vòr să slujască sfințelor.

Gl. 26. Pentru să nu vînză episcopîi unélele besericîi.

Gl. 27. Pentru preotul să nu se botéze daca va greși și se va întòrce la pocaanie.

Gl. 28. Pentru clericîi cărora li e luat darul să nu chiami judecătòri de peste mare să'i judece.

Gl. 29. Pentru carele se împreună sau se pricestuiască opriit fiind mai nainte de ertăciune.

Gl. 30. Pentru carele pàraște sau cel părăt carele'i iaste frică.

Gl. 31. Pentru cela ce se lèpădă de cinste

mare, nu pentru cucerie ce pentru urgisirea.

Gl. 32. Pentru cela ce mai nainte de hirotonie nu va avea nemica, iară apoi după hirotonie va câștiga ceva.

Gl. 33. Pentru să nu vînză preotul unélele ale besericîi fără de știrea episcopului.

Gl. 34. Pentru să nu îndreptéze nici să mai adaogă nemica de ale Săborului de la Ipponi.

Gl. 35. Pentru să nu facă episcopîi sau clericîi, pe feciorîi lor volnicî sau oblăduitori mai nainte de ajugerea vârstei.

Gl. 36. Pentru să nu se hirotonescă cela ce nu ține în casa lui pre toți pravoslavnicîi.

Gl. 37. Pentru să se ducă la beserică numai pâine și vin cu apă amestecat.

Gl. 38. Pentru să nu între clericîi, nici călugăriî la văduă și la fêtele cele ce să hrănesc de la beserică.

Gl. 39. Pentru să nu se chiami rânduiala preoției unul mare altul mic, ce toți preoții să fie tocmă cinstiți.

Gl. 40. Pentru clericul călătòr și întră în cărcinma.

Gl. 41. Pentru când vor preoții să slujescă liturghie să fie postiți.

Gl. 42. Pentru să nu facă clericul mîncări și băuturi pre la beserică.

Gl. 43. Pentru să împartă și să fie volnic episcopul să tocmescă pocaania dăspre păcate celora ce să pocăesc.

Gl. 44. Pentru fata carea se lasă de tată-său ca săș ție fetia.

Gl. 45. Pentru cela ce să botéză să simță sau să cunoscă darul.

Gl. 46. Pentru să se citescă patemele Mucenicilor pre la pametele lor.

Gl. 47. Pentru cela ce în vrêma copilăriei se-au botezat de Donatistênî.

Gl. 48. Pentru a doa ôră botezare și hirotonie și a doa ôră schimbare sau mutare a episcopilor.

Gl. 49. Pentru să nu hirotonescă pre episcop mai puțin de trei episcopî.

Gl. 50. Pentru să cunoscă zioa Paștilor pre la tôte Săbòrăle carele să fac preste an.

Gl. 51. Pentru să caute pre în tôte eparhiile lucrurile carele se fac pre la beserică.

Gl. 52. Pentru cela ce se lèpădă de chemarea săborului.

Gl. 53. Pentru episcopul carele va lua clericul strîin.

Gl. 54. Pentru să fie volnic Halchidonul să rânduiască pre cine-va vrea.

Gl. 55. Pentru să nu se facă episcop pre în fie ce eparhie fără de știrea celui mai mare.

Gl. 56. Pentru trêba copiilor celora ce se-au botezat de Donatisteanî.

G1. 57. Pentru rămășițele idolilor, să piară și să le strice de tot.

G1. 58. Pentru ceia ce voiesc a se judeca dă niscare clericil.

G1. 59. Pentru ospétele elinești să se curme a se mai face.

G1. 60. Pentru să nu se strângă Duminicile și pre la praznice priviri.

G1. 61. Pentru clericul carele e judecat de episcopul să nu se mai judece de nimenea.

G1. 62. Pentru cela ce vine întru bună viață de în viață măscăricescă, și de în-tr'alte meștersuguri réle.

G1. 63. Pentru slobozirile ce se fac pre la beséricil.

G1. 64. Pentru episcopul Echitie carele se-au urgisit de săbor pre vină.

G1. 65. Pentru Donatisténii caril se-au despărțit de trupul Domnului.

G1. 66. Pentru să róge pre boiarl cu cărți ale săborului.

G1. 67. Pentru obicéiul ospéțelor carele's de la păgânî să se opréscă.

G1. 68. Pentru carele e hirotonit de donatisténl.

G1. 69. Pentru să se trimetă pristavnicil să propoveduiască Donatisténilor pravoslavie.

G1. 70. Pentru să se feréscă episcopil de fâmeile lor și preoții și Diaconil.

G1. 71. Pentru să nu'și lase episcopul scaunul său.

G1. 72. Pentru să nu se botéze cineva cu apă de doă ori.

G1. 73. Pentru să se propoveduiască ziua paștilor naintea a zécea zi de a lui Septemvrie.

G1. 74. Pentru episcopul carele e dat sol, pentru fie ce nevoință saū pace a ómenilor.

G1. 75. Pentru să fie ispravnicl saū izbânditorl.

G1. 76. Pentru episcopil caril nu merg la săborul carele se face preste toți ani.

G1. 77. Pentru Echitie după urgia lui ce i se-au făcut.

G1. 78. Pentru clericul carele se va vâdi ve într'o vină.

G1. 79. Pentru cela ce priméște pre cine-va de la mănăstire striină.

G1. 80. Pentru să nu scrie episcopul moșt-nénl pre ereticl saū pre ellinl.

G1. 81. Pentru că și acest canon sémănă cu canonul 64 carele e mai nainte de acesta.

G1. 82. Pentru să nu se facă jertăvnic saū besérică întru niscare seliști saū întru niscare vil.

G1. 83. Pentru să se strice sfărământurile de óse ale închinării de idolî, ori în ce loc vor fi, aū în pădure aū în copaciū.

G1. 84. Pentru să se scrie cărți de la Halchidona și să se iscăléscă pre numele tuturor.

G1. 85. Pentru să urmezl celorl ce's mai marl de tine, iar să nu'l urgésești.

G1. 86. Pentru să nu se ia darul preoțesc așa lesne.

G1. 87. Pentru Maximian Vaghensie.

G1. 88. Pentru să se dea cărți celor hirotoniți, de la mâna celorl ce aū hirotonit pre dănișl de la Africa.

G1. 89. Pentru să nu priiméscă episcopul cleric striin.

G1. 90. Pentru să se nevoiască de pururea să împreune pre Donatisténl, adevitei beséricil.

G1. 91. Pentru învățătura și îndreptarea celorl de la Donatisténl.

G1. 92. Pentru să se dea beséricilor folosire și ajutoriū, de la împărătil și domnil cel blagocestivl.

G1. 93. Pentru eparchiile tuturor episcopilor de la Africa să nu facă săbor obște.

G1. 94. Pentru acest canon se-au spus la al 15 canon al acestul săbor.

G1. 95. Pentru să se dea voe de la împăratul saū de la domn, să se pue ispravnicl beséricil.

G1. 96. Pentru caril n'aū avut nicl odată al saū episcop.

G1. 97. Pentru să ție al saū episcop, caril se-au întors de la Donatisténl.

G1. 98. Pentru venirea ipodiaconilor de la mănăstirea cea noă, carea se chema a lui Gherman.

G1. 99. Pentru cum aū socotit să trimetă cărți cătră Inochentie Papa.

G1. 100. Pentru să nu'ș despărță neștine muiarea pentru fie ce.

G1. 101. Pentru să se facă la săbor rugile célea ce se-au tocmil.

G1. 102. Pentru episcopul carele cére de la împăratul saū de la Domnul judecată ómenilor.

G1. 103. Pentru episcopul saū clericul afurisit de la Africa.

G1. 104. Pentru cela ce va mérgé cătră împăratul saū cătră domn pentru vre o vină ceva.

G1. 105. Pentru părerea ispravnicilor de tóte trebile asupra Donatisténilor și a ellinilor.

G1. 106. Pentru să nu judece un episcop cu a lui judecată.

G1. 107. Pentru să priiméscă neștine viață bună să fie volnic.

G1. 108. Pentru cela ce zice că aū făcut de întâl Dumnezeu pre Ádam mort.

G1. 109. Pentru ceia ce zic că coconil cel micl caril se botézá nu trag nemica de în păcatul a lui Ádam.

G1. 110. Pentru cela ce zice că darul a lui Dumnezeu are numai ertarea păcatelor.

Gl. 111. Pentru cea ce zice că darul a lui Dumnezeu numai noă ajută.

Gl. 112. Pentru cea ce zice că am putea tocmai poruncile și fără de dar.

Gl. 113. Pentru cine va tâlcui cuvântul lui Dumnezeu glas.

Gl. 114. Pentru cea ce va răzvrăti, ostavinam dlăghinșă.

Gl. 115. Pentru Donatisteni să fie la vre un scaun.

Gl. 116. Pentru cea ce se întorc de la Donatisteni.

Gl. 117. Pentru cea ce se întorce întru pravoslavie să fie fără de vină.

Gl. 118. Pentru cea ce l va părea că se va îndrepta, nice unul adins eluș să nu se judece.

Gl. 119. Pentru să se aducă aminte să porțe griji caril se lenevesc.

Gl. 120. Pentru judecătorii carele e ales despre amândoa părțile, să fie neîntorsă judecata.

Gl. 121. Pentru episcopul carele nu va băga în sēmă de grija ereticilor.

Gl. 122. Pentru cala ce zice că cel neîmpreunat iaste împreunat.

Gl. 123. Pentru preoții și diaconiî urgisiți de episcopi.

Gl. 124. Pentru episcopi de nu vor putea să vie mulți la săbor.

Gl. 125. Pentru cea ce va îmbrăca pe vre o fată în haine călugărești, mai nainte de 25 de ani.

Gl. 126. Pentru să nu mărturisescă omul carele e afurisit, nici robul, nici slobodul nici măscăriciul, nici ereticul, nici ovreul.

Gl. 127. Pentru să nu mărturisescă cea ce de multe ori a părăt și nici una n'a adăvărât.

Gl. 128. Pentru să nu mărturisescă cine iaste de 14 ani.

Gl. 129. Pentru părășul să nu aducă mărturie de la casa lui.

Gl. 130. Pentru episcopul carele zice, că cutarele mi-au spus vina în taină.

Gl. 131. Pentru episcopul carele oprște de pricestenie pre cel ce nu e vădit în vină.

Gl. 132. Pentru Urban episcopul de la Sichia.

Gl. 133. Pentru scrisorile ale lui Chiril al Alexandriei.

Gl. 134. Pentru să nu se primescă cei nepriceștuiți la pricestenie, adecă cariî nu's de a noastră credință întru a noastră lege de nu se vor face toți ca noi pravoslavnic.

Canónele sfinților părinți de la Cartaghen.

Gl. 1. De vor lua episcopi darul unui episcop de va vrea să mērgă la Roma să

chiamē să l judece : să fie ascultatu, Roma să scrie sau să poruncescă.

Tâlc. Și acest canon ca și al patrulea canon al săborului de la Sardichia dau voe Romei pentru episcopul sau popa, cea ce a mers la dînsul cu darul luat să trimetă omeni al lui cu episcopul acela să l ia sēma de la episcopiî cea ce l au luat darul, sau să scrie la episcopiî cea ce sânt aproape de dînsul (adecă aproape de a lui eparhie) și de dînsiî să li se ia sēma pentru lucrurile și trebile besericii.

Gl. 2. Dēca vrēme ce nu se vor afla nice care tocmele de cēlea ce se-au făcut la Nichea, trebuie Roma să scrie Tărigrădenului și Alexandrēnului să tocmească ei de acolo acēlea.

Tâlc. Ispravnicii cei trimēși de Papa al Romei la acest săbor pentru cea ce l se-au luat darul și a mers de a spus la papa al Romei după cum a tocmīt canonul cea de la săborul Sardichiei ca să judece și să ia sēma după cum zice tocmea carea se-a făcut la Nichea, și a întreat pre părințiî cea ce sânt adunase la acest săbor, ca să adevēreze și să afle acel canon carele a fost de la săborul Nichei, iar ei neîind minte cum se-a tocmīt de săborul Nichei încă nici a vând scrise nici adevērite tocmelele cēle ce se-au făcut la Nichea, zi-s'a că nu știu, dēcia a scotit și a judecat să scrie Roma către Tărigrădenul și către Alexandrēnul, și de la dînsiî să se ia în adevărare canónele de la Nichea și ei să le adevēreze lor, dēcia atunci să primescă canóne ca acēlea tocmelele săborului de la Nichea întărite și adevērite și așa voiră să se fie, și să puse de dînsiî aicea întâi, dēcia a trimes către dānsiî sfinți Chiril arhiepiscopul Alexandriei și Attic arhiepiscopul Tărigradului că n'a aflat pus în canóne să potă trimete papa clirici al lui să caute ei vinile luăriî darului ale episcopilor, și a scris către papa Chelestin cea ce era atunci la Roma să nu mai facă de atunci așa să trimetă clirici al lui să caute vinile luăriî darului al episcopilor ca să nu bage besericii lui Dumnuzeu îngāmfarea și nālțimea truieiî lumii.

Gl. 3. Preotul și diaconul carele va fi afurisit, acela are voe așjderea să spue adecă să chiamo a doa judecată să se judece, dec de va fi adus asupra lui afurisania fără de răotate, atunci trebuie să fie cum se a întărit.

Tâlc. Acesta canon iaste începere a netocmirilor și a scandalilor, dec cliricul carele e afurisit de episcop sau acela să mērgă să spue Mitropolitului supt carele iaste supusă eparhia acēia să vază pre cale iaste și pre dreptate, iar de va fi lipsind Mitropolitul atunci să mērgă cu episcopul cea ce l au a-

furisii la episcopii ceia ce sânt aprópe de dinsul să'l judece și să le ia séma (pentru aceea am zis mai sus că acest canon iaste de scandală) că lepădat și de val lucru iaste și fără ispravă a merge episcopul să se judece la ceea ce nu e supus supt dinșii deci pentru aceea pravila adecă canonul acesta nu iaste așa adevărată să se ție și într'alte isprăvi, ce să se ție ca un săbor ce se-aũ făcut pre alocurea adică în Cartaghen și în Africa.

[Alta]. Niminea să nu cunoscă sau să învețe vre o dăspărțire a sfintei troițe într'alt chip fără de cum se-aũ întărit la Nichea.

Tălc. Așa am luat, așa credem, așa gândim adevărat, a nu cunoste sau a învăța nici o dăspărțire de sfinta troiță, ce una pre dinsa a ști și tocma cinstită.

[Alta]. Indreptările celea ce se-aũ tocmii la Nichea, carele părinții noștri le-aũ adus cu dinșii de la săbor, acélea să se păzescă.

Tălc. Célea ce se-aũ tocmii și se-aũ indreptat întâi la Nichea de sfinții părinți ce se-aũ adunat, pre acélea și Săborul acesta le întărește și poruncéște să le păzescă.

Gl. 4. Episcopul, preotul, diaconul, citețul și ițitorii, și aceștea să se ție de muerile lor ca să pótă fi gata la vrémea slujbei lor.

Tălc. Inșă canonul acesta și cel de în 25 împreună-se cătră a 50 canon al acestui săbor și nu se arată să céră episcopul, preotul și diaconul să se despartă de nuntă și să se depărteze de muerile lor de tot, ce la vremile lor să se ție de către dinsele, adecă când se îndeltnicéză la rugă și la postire și când fac liturghie, iară al 12 canon al șaselui săbor de la Trulla nu iartă episcopilor să șază cu ale lor fâmei deca se vor hirotoni, ce să se despartă împreunarea de către dinșii, și acésta n'au poruncit să nu se facă zicând că dór nu trebuie nunta și întorcându-se de către tocméla apostolésca ce către dragostea spăseniei și către mai binele procopsirii ómenilor și să nu dea sau să zică neștine vre o bănuială spre tocmirea preoției, iar al 13 canon iar al șaselui săbor aduce ocară și poreclă pentru tocméla canonului carea e dată la hesérica Rimului, adecă Diaconi saũ preoții cari vor să se hirotonescă ei să mărturisescă zicând cum de aicea nainte să nu se mai împreune cu ale lor fâmei, drept acea poruncéște bărbaților, [Zri împotriva Romei] celor sfințiți, cari's preoți, să nu se despartă de împreunarea céia ce e pre lege, ce să le ție și să nu se despartă de dinsele (adecă unul de către altul) ce numai pre la vremile lor să se ție de către lăcuitórele lor, cum poruncéște și apostolul; decia iar să împreune cu dinsele.

Gl. 5. Fie-cine carele va fi de în mirénii ce va lua camătă, iară așa și clericul mai mult încă de cât mirénul se osândéște.

Tălc. Pentru acesta lucru zice și canonul apostolesc 44 și a 17 a săborului de la Nichea și a 10 al șaselui săbor de la Trulla a Preotul saũ diaconul carele va cére și va lua camătă și nu se va părăsi de acel lucru acele de în rânduială judecă-se să se scoță, iar d-se va face acésta de mirénu, acela are imputare și iaste supt vină, și dă lor vinuială pentru acea dobândă rea, a lăcomiei și nici la preoție să primesc, de nu vor cheltui acea dobândă rea sáracilor, și de nu se vor prinde a nu mai cădea într'acea bôlă a iubirii de argint, după cum zice canonul 14 al marelui Vasilie, cu cât mai mult încă să sânt vinovați clericii cari vor face acesta lucru.

Gl. 6. Carele se va afla ve într'o nevoie și se va erta sfintului jertăvnic a sluji, Preotul să nu facă de în capul lui ce să întrébe pre episcop și cumu'i va zice așa să facă.

Tălc. Făptura mirului, adecă sfințirea fételor cu mir și când va erta neștine pe cineva să slujescă ómenilor de acésta să n'aibă popa voe să facă, nice să facă tocmirea sfintului myr, nici să sfințescă fete, nici să iarte pre cei de în pocaanie, adecă să'i pue împreună cu ómenii cel credincioși și să'i priceștească Dumnezeeshii priceštenii, acéstea nu se iartă nici să dă voe ale face preoții, ce acéstea trebuie să se facă de episcopii. [Zri opasno]. Aicea pentru sfințirea fételor zice că mai nainte vréme avea creștinii obiceiă a făgădui o fată de într'al lor feciori lu Dumnezeu saũ singure unele fete de în rimna Dumnezeiască aprinse făgăduiase a fetei lui Dumnezeu în totă vréme vieții lor, deci acélea le ducea împreună cu Arhiereul și le sfinția cu molitve și le da un loc-osebit aprópe de beserică, de le păzea și le grijea de tóte de ce le trebuia, acélea pre limba grecésca se chema Aschitrie.

Gl. 7. [Alta]. Acest canon ce scrise mai sus porunci să se facă ertarea de episcopii numai, iar cеста poruncéște cu știrea episcopului să se facă acéstea lucrure și de preoți.

Gl. 8. Păruța părinților pentru ceia ce sânt implătați într'u răciunea părăi să nu'i lépede ci să fie priimiți către păra.

Tălc. Zisu-se-aũ și la al șasele canon asfinților părinți 150, cari se-aũ adunat în Tarigrad, fără de întrebare să nu se primescă părășii la pára episcopilor, ce întâi să li se caute credința lor, și să se ispitescă să nu cum va fie eretică, decia să le ispitescă și vinile lor să nu cum va fie fost urgisii și scoși și nepricestuiți saũ pentru alte greșale vinuți, fără numai dă se vor fi aflat nevinovați, pentru greșalele célea ce'au vinuit, deci așa va și acest canon, să nu se primescă la pára episcopilor vre unul de ceia ce sânt implătați într'u greșale ca acélea.

Gl. 9. Carele se va priceștui cu cel nepriceștuit și el să fie nepriceștuit.

Tâlc. Cine iaste despărțit adecă afurisit de episcopul său, și altu'l va primi, știindu'l că e afurisit, și va sluji cu dînsul liturghie afurisit să fie și acela, așjiderea și ceia ce se împreună și se pricestuesc cu ereticii, și se rogă împreună cu dînsii și credincioșilor să nu se împreune ce să se scotă de la beserică.

Gl. 10. Carele va fi urgisit' de episcopul său decia el nu'l va băga în sémă și va face alt oltariu sau va sluji acela să fie pedepsit.

Tâlc. Cine va fi afurisit sau despărțit de episcopul său și nu va vrea să mergă la săbor supt carele iaste supt episcopul lui să'l caute lucrurile de afurisanie și să se îndreptéze, de aceia adecă de acel lucru fără ispravă ce se va înălța și se va îngâmfa trufindu-se nebăgând în sémă și se va despărți de beserică, adins eluși de ș va face alt oltariu (adecă beserică), și sfînte darure lu Dumnezeu va aduce (adecă va sluji liturghie) acela ce va face unele ca aceștea în potriwa credinței și a tocmélor besericii nu e numai să nu fie nepe-depsit ce încă să se și afurisëcă.

Gl. 11. Înțelegerea și socotința acestu'i canon iaste, ca și acestu'i desupra lui ce am scris.

Gl. 12. Episcopul de va cădea ve într'o greșală de nu va putea fi săbor deplin, atunce să'l judece 12 episcopi, iară pre popa 6 și pre Diacon tref, și să fie și părășul.

Tâlc. Episcopul fiind părăt cade-se să se judece de tot săborul, iară de nu vor putea să se adune toți, atunce cum ar fi mai de puțin să se judece de 12 episcopi, iară popa să se judece de 6, iară diaconul de tref, trebuind să fie încă și mai mulți de aceștea și să fie de față și cela ce au părăt pre episcop și așa să se caute vinile lor de acésta poți căuta la 8 canóne ale acestu'i săbor așjiderea și la o 106.

Gl. 13. Déca va porunci cel mai mare, atunce și tref episcopi p'un episcop, și cine se va lepăda de zapisul lui sau de iscălitură acela să fie pedepsit de judecata de afară.

Tâlc. Când vor să se facă rânduiala sau alégeri episcopilor pre la episcopiele céle văduo atunc de vor putea trebue să fie toți episcopii al eparhiei cum arată și canonul 4 al săborului de la Nichea și a 19 de la Antiochia, iară de nu vor putea sau pentru îndelungata cale sau pentru altă nevoie poruncéște mai puțin încai să fie tref, și să facă rânduiala aceia cu știrea Mitropolitului lor și să se facă la rânduiala aceia cu voea tuturor împreună, cari nu vor fi acolo încă să trimetă cărți arătând cum e și cu a lor voe, iară ori care de în episcopi de va mărturisii și va adevăra pre cineva a fi harnic și destoinic de episcop a fi la rânduiala episcopiei, iară apoi se va lepăda și va sta împotriva de mărturia lui și de iscălitură și carele va fi fost întâi mărturisit de dînsul apoi l va face ne-

dăstoinic, acela să fie lipsit de cinstea lui pentru că și légea pedepséște pre ceia ce au mărturisit rău sau în potrivă lor și zice să se judece de boiarii tîrgului, cum poruncéște canonul 14 a titlei de întâi a cărții doazel și doao.

Gl. 14. Pentru tréba episcopilor de la Tripolin, și 1 episcop la isprăvnicie iaste de îndestul.

Tâlc. Inșă alți mai mari al eparhiilor poruncit'au să se alégă doi ispravnici episcopi sau mai mulți și să se trimetă la Halehidon în toți anii de câte ori se fac Săbóră iară de la Tripolin ajunge și un episcop ispravnici, pentru tréba episcopilor.

Gl. 15. Episcopul sau clericul de va cădea ve într'o greșală sau l se va scorni asupra ceva de va lăsa judecata besericii și va mérgé la cea mirenéscă și se va arăta nevinovat, și căci n'au mers la judecătoria besericii acela să ș cază de într'a sa spiță, fără numai de l vor fi vădind ceia ce l părăsc pentru pizma și pentru niscare patime de l vor vinui, atunc nu li se ajută, iară de vor alége amândoaă părțile judecătoria aceia să nu se lase.

Tâlc. Nu se cade episcopului sau clericului să se lépede de judecata besericii, drept aciea fie carele de într'aceștea de va fi părăt pentru vre o vină și se va lepăda de judecata besericii și se va duce la judecata mirenéscă de ș va descoperi vinile de la dînsii și se va arăta nevinovat și se va trage judecata de la ei : acela să 'și piarză a sa spiță, iară de nu va fi vinuiala carea iaste asupra lor de vină ce cu han se va sfătui să dea ca să biruiască pre dînsii, și se vor lepăda de judecata cea de folos și vor mérgé la judecătoria mirenéscă de se vor judeca de dînsii, inșă de vor alége și se vor prinde cu rămas și vor cére acela lucrul pentru carele au biruit aceia iară să ș piarză a sa spiță, iară de nu vor băga în sémă pentru acea tréba și vor voi să piarză ce au dat ca să pótă birui, atunce să ș fie a sa spiță, iară de să va fi judecat cineva de episcopi și apoi a doua órá va chema să se judece la mai marii judecătoria al besericii și va putea să întórcă judecata lor, acela nu va aduce nici o stricăciune judecătorilor besericii, căci întórcé judecata celorlalți, fără numai de vor face judecata în pizmă sau l vor vinui sah pentru mita de l vor aduce asupra vină; iară că l de în episcopi sau de în clerici cari's vinuiri și vor alége judecătoria al besericii și vor vrea să se judece de dînsii (măcar și mai puțin de 6 episcopi sau și de 4 cum am scris la 12 canon al acestu'i săbor), acelora nu li se cade déca se-au judecat să mai chame să se judece peste judecata lor : ce să stea judecata lor stătătoare pentru că décă vréme ce se îndreptéază cel vinovat cu necusirea și cu nedreptatea a judecătoria lui și va zice că fără iscu-

sire și pe nedreptate se-au judecat de dinșii, atunce cea ce au ales judecătorii besericii carii au socotit că sânt dreptii, bunii și viața alésă, acela cum se-ar putea priimi de dinșii cum am zice să aducă vre o pără el asupra bărbaților celor sfinți, carii întâi l-au judecat.

Gl. 16. Episcopul, preotul, Diaconul năemitori sau tocmitori să nu se facă.

Citețul decaș va fi în vârsta tineretelor deplin sau să se însore, sau să mărturisască că se va ținea neinsurat.

Tălc. Năemitori și dobânditori vre unor câștiguri (să ia cum am zice de la cineva niscare bucate sau moșii până într-o vreme să li'l dea iară, iară ce vor câștiga pre dinsele mai mult să fie a lor sau se vor băga să porțe grijă de niscare case sau lucrure boarești mirenești) pre episcopi, preoți, diaconi oprăște'i acest canon și încă ș'alte bogate, iară citețul decaș va ajunge vremea vârstei lui și se va apropia de 20 ani de va vrea să se facă ipodiacon, adică deca va împlea ani 20 să se hirotonească Diacon, cum poruncște și al 15 canon al șaselui săbor de la Trulla sau să se însore mai înainte de hirotonie sau să se mărturisască a se ținea neinsurat, că după hirotonie nici popă nici diacon n'are voie să se însore ce acesta s'au dat a fi numai citeților și cântăreților, cum au tocmii șasele canon a șaselui săbor de la Trulla.

Gl. 17. Cliricul carele va da banii împrumut să ia numai atâta cât au împrumutat.

Diaconul mai înainte de 25 de ani nu e diacon și citeții ômenilor să nu se închine.

Mavritania Sitifensis, [*Acesta iaste un ținut al țării Francești*] să oblăduiască într-o a sa eparhie, că se-au eriat pentru cheltuială multă și pentru îndelungata cale.

Tălc. Cliricul carele va fi dat cuiva împrumut banii sau alt ceva, acela nu trebuie să ia mai mult de cât au dat, ce numai ce au dat, iară de va păgubi cine ce au luat, atunce trebuie să ș' cunoscă fie cine ce e al său; asjiderea iară nice diacon să nu se hirotonească mai înainte de 25 ani nice citeții să iartă date fiind în mâna lor tocmélele besericii să se împreune ômenilor și să fie supt oblăduirea lor și să se cinstescă într-o petrecanie, cu dinșii să facă ce le vor porunci ei.

Laturea Numidichiei și Mavritania Sitifensis, ertatu-se-au să nu fie supt oblăduitori sau supt mitropolit, ce singur arhierul ei să o oblăduiască și să ș' ție eparhia pentru îndelungata ei cale căci e departe.

Gl. 18. Care să hirotonește să porțe grijă și să ia séma de tocmélele cele ce sânt date de la săboră.

Trupului mort nu'y se dă pricéștenie pentru că nu mănâncă nici bea. După tocmélele Săborului carele se-au făcut la Nichea în toți

anii să se alegă de Mitropoliții de în eparhie doi sau câți se vor alege ispravnici să se trimetă la Săhor.

Tălc. Carele se va hirotoni episcop sau cliric, acela datorii iaste să priimască într-o urechile lui tocmélele ce sânt date de săboră de la cea ce l' hirotonește și să se fâgăduiască acestea toate să le ție.

Domnul zicând, luați măncați dar neștine cum va putea da celui mort dumnezeescul trup, pentru că omul mort nice pôte să ia nici pôte să mănânce, ce încă nici să botéze pre cel mort pentru că nesebuierea preotéșcă nu trebuie să socotescă a fi botezat omul mort fiind.

Acești părinți urmând săborului de la Nichea, poruncesc să se facă săbor preste an la Halchidona și să trimetă mitropoliții eparhiilor de în toate eparhiile doi sau câți vor alege ei să fie ispravnici acolo la săbor.

Gl. 19. Episcopul carele va fi părât decia'l vor chema și el va fi având zăbavă pentru alte trebi acela să aibă ajutoirii să l' aștepte doa luni, iară mai multe de nu va veni să fie nepriceștuit, iară de va veni de față cel părât iară părășul va fugi atunci el să fie nepriceștuit că părășul carele va fi părât sau va fi avut vre o vină acela nu pôte fi părăș.

Tălc. Episcopul părât fiind de cine-va și va fi chemat de săborul supt carele e supus cu scrisori să vie să ș' dea séma, iară el pôte fi având împiedecare de niscare nevoi atunci să l' mute sorocul să l' mai aștepte ș'altă lună, iară de va trece și a doao lună în zadar și la judecată nu va merge afurisit să fie până va se va îndrepta, iară într-o protivirea acéea însă episcopul cel părât de va veni de față și va cere îndreptare și judecată pentru păra ce l' au venit asupra, și părășul nu va sta de față ce va fugi atunce acel părăș să fie afurisit; deci pentru acéea trebuie ceia ce părăsc, să li se ispitescă și credința și viața și de vor fi de într-o cel scoși și răi, atunce nu se priimesc la păra lucrurilor și tocmélelor besericéști.

Gl. 20. Preotul părât fiind să l' judece 6 episcopi carii vor fi aproape de orașul sau de satul lui, iară pre diaconul trei, iară pre ceea lalți clirici să le caute judecata și singur episcopul.

Tălc. De acesta se-au zis și la 12 canóne, preotul deca va fi părât 6 episcopi să l' judece și firă de acéștea să fie și episcopul lui cu dinșii împreună, pre diaconul trei și al lui episcop, iară ceea lalți clirici toți carii mai jos de diaconi să se judece numai și de episcopul lor singur, măcară ori de ce vină și greșală.

Gl. 21. Feciorii cliricilor să nu se împreune cu al fecitorilor și al păgănilor.

Tălc. Ce încă nici feciorii mirenilor

nu se pot da să se împreune ereticilor întru nuntă, că acesta lucru iaste striin de creștinî.

Gl. 22. Episcopul și clericii să nu dăruiască ceva de în casele sale sau să strângă împreună, ereticilor măcară de le-ar fi și rudenie.

Tâlc. Voe au clericii și episcopii să dăruiască lucrurile caselor lor către pravoslavnici ori către cariî vor vrea, iară către eretici măcarăle de ar fi și rudă nemica de în casele lor să le dăruiască, sau într'alt chip să strângă de într'avușia lor vre o dobândă lor ceva.

Gl. 23. Episcopul să nu se ducă de cea parte de mare de nu va lua carte de slobozie de la cel mai mare al cetății.

Tâlc. Nici episcopul, nici clericul nu trebuie să se ducă departe fără de știrea și fără de cartea mai marelui lor cum arată și la săborul de la Sardichia și de la Laodichia.

Gl. 24. Nici o carte să nu se citescă în beserică de celea ce nu's drépte.

Tâlc. Fără de cărțile celea ce sânt îndreptate ale vechiei și ale noaiei legi, alte scripturi și cărți mincinoase ale păgânilor să nu se citescă ca niște sfinte la beserică, ce clericul carele va face acésta să 'i se ia darul cum poruncéște caunul 59 al sfinților Apostoli.

Gl. 25. Cariî se ating de dumnezeestile taine acéa să se ție de soțiile lor pre la vremi când trebuie.

Tâlc. Cade-se celora ce slujesc sfintului Altariu în vremea sfinților slujbe când vor vrea să slujescă să se păzescă și să se ție de către ale lor fămei ca să potă dobândi drept celea ce cer de la dumnezeu cu ruga și cu slujba.

Gl. 26. Lucrurile besericii să fie nevândute iar de nu va avea venit atunci cu știrea episcopului să se vînză iar de nu va avea vreme de nevoie cea ce va vrea să vînză atunci să întrebe pre vecinî și să 'i chieame să se sfătuiască, iar de nu va face așa vinovat iaste lu Dumnezeu și Săborulu'.

Tâlc. Episcopilor nu li se cade să vînză ceva de ale besericilor că câștiguri ca acélea și moșii ale lu Dumnezeu sânt pentracéa sânt nevândute, iar de va avea neștine vre un sat sau moșie sau altă câștigare ceva fără venit, și va vedea beserică cuprinsă întru gréle datorii sau într'alte năpăști, și va vrea acélea să le vînză ca să ia cel preț să'l dea întru ușurarea datoriiilor, sau întru alte nevoi și năpăști ce are: acela să nu vînză fără de știrea mitropolitului carele e al eparchiei lui și a episcopilor cari's cu dănsul, iară de nu va avea vreme pentru îmbulzirea nevoii lui, atunci să chieame pre vecinî mîrturie să se sfătuiască cu dănsii pentru acel lucru nemutat cum va să'l vînză ea să'ș ție

năpăștile și nevoile ce au venit asupra besericii pentru carele vinde acel lucru nemutat ca după aceia să spue de față de acéstea săborulu' iar de nu va păzi acéstea ce în voia lui și în sfatul lui va face vînzarea acela iaste vinovat lu Dumnezeu și săborulu' și de cinstea lui să fie striin.

Gl. 27. Preotul de va greși și apoi se va pocăi, acela nu se pôte a mai boteza a doa oră ca să procopsescă nice iară să hirotonește ca un mirén.

Tâlc. Preotul de odată de i se va lua darul său diaconulu' pentru ve o greșală apoi se va pocăi, acela nu pôte iară să se hirotonească ca un mirén de întâi ce încă iar nu pôte nici să se boteze neștine adoa oră, văz căci se va boteza că să'și spēle păcatele și să dobândescă iar rânduiala preoților sau a diaconilor căci că un botez cunoștem și mîrturi sim.

Gl. 28. Clericii cariî vor fi părăiți și scoși de vor vinui pre cea ce i-au părăt, atunci să nu chieame despre ceia parte de mare episcopii să'î judece, ce să mîergă către al lor episcop și către ceia-lalți cari's lui vecinî de aproape, iar de nu să nu fie împreunați la Africa.

Tâlc. Părinții împreună socotind întru toate lucrurile celea réle și să nu supere pre episcopii poruncit'au acest săbor de la Africa, clericii cariî vor fi vinuiți de niscare vinî și'î vor urgisi episcopii lor, decia lor le va părea strâm, atunci să nu se ducă să chieame dăspre ceia parte de mare către Roma sau către alți episcopi ce să vor afla: ce să mîergă către episcopii cei de aproape vecinî, și cu știrea episcopulu' lor împreună să caute și să le dăzlege judecata, iar de nu vor face așa, ei să fie nepriimiți întru împreunare, întru toată Africa.

Gl. 29. Cine se va pricestui mai nainte de ertare, acela să fie nepricestuit, că singur adins elu'și se osîndéște.

Tâlc. Cea ce e afurisit iar mai nainte dă dăzlegarea afurisaniei va face, liturghie, acela singur, adins elu'ș ș'au tras asupra osînda.

Gl. 30. Părășul său cel părăt de'î va fi frică de nevoie, atunci să'și alegă uu loc de taină.

Tâlc. Cine va pără pre cineva acela de va bănuî că va păi vre o nevoie, dăspre partea celuia ce l'au părăt, sau înpotrivă, cel părăt de părăș, acelora trebuie cum am zice un loc de taină și de întărire să vorbescă să vază iaste adevărat și ore putea-vor spune lor cu mîrturie: ca să nu fugă părășul de acéle vinî pentru frică ca acéia, sau cel părăt să fugă pre taină de judecată, și fugând să cază asupra lui urgia.

Gl. 31. Carele se va lepăda de mai mare cinstea acela și ceia ce are să o piarză.

Tâlc. Cine va fi cinstit de episcopul lui și va vrea să-l pue la mai mare cinste, pentru lucrul trebii besericii înălțându-l într'aceia, și nu va vrea nici se va cuceri să o ție nu pentru smerenia ce pentru urgisirea și nebagarea în sémă : acela să fie lipsit și de stepena în carea slujașii și să-l lase, iar de va fi vre un diacon și se va socoti a fi harnic și destoinic sau să se facă popă sau să slujască episcopului fiindu-i viața nevinovată și întru cuvinte iscusit neavând boiari de în destul să-l slujască nici să afli alții pre lângă dânsul, acela de nu va vrea să fie lipsit de în stepena lui cum am zis.

Gl. 32. Cea ce mai nainte de ce să va hirotoni nu va avea nimica iar apoi va câștiga sau vor cumpăra vre o moșie, acția să o aducă să fie a besericii, fără numai de nu va fi de la rudeni, sau o va fi câștigat de dar.

Tâlc. Cea ce mai nainte de episcopie nu vor fi avut bucate ale lor. sau și clericii înainte de a se facerea clericilor fiind prea săraci iar deca se vor hirotoni vor câștiga sau vor câmpăra niscare moșii nemutate, acelea să le dea besericii ca cum le-ar fi dobândit de în venitul ei, fără numai de nu vor fi trăgându-se de moșie sau despre niscare dăruire adevărat, carele se vor fi făcut câtră dânsii că de căteia aratăse a fi ale lor.

Gl. 33. Preotul să nu vânză vre un lucru al besericii fără de știrea a episcopului, nici episcopul sat fără știrea Săborului.

Tâlc. Trebuie să fie lucrurile besericii nevândute, iar de va avea vre o nevoie a vinde ceva nemutat să nu vânză episcopul aceea fără de știrea săborului de nu va vrea, după cum zice canon 26 al acestui săbor, că apoi să face vinovat lu Dumnezeu, și săborului și striin și de a lui cinstie. Așijderea și preotul carele va fi ispravnic vre unii episcopii, pre niscare lucrare să nu fie volnic a vinde fără de știrea episcopului său ceva al besericii, sau imblătorii lucru sau neimblătorii.

Gl. 34. De călea ce se-a îndreptat la săborul de la Iponi, nemica să nu se mai îndrepteze fără numai ce să caute săborul la vreme zioa Paștilor.

Tâlc. Bogate săboră s'a făcut pre în toate orașele Africhiei mai nainte vrême și se-a citit la acest săbor și au socotit pentru săborul carele se-a făcut la Iponi Reghio a fi bun, drept aceia poruncit-au părinții să nu priimască acel săbor nici scădere nici adăogere, ce numai să cunoscă zioa Paștilor în vrêmea săborului carele se-a făcut la Halchidona ca să nu cumva să strice cineva îndreptarea lor.

Gl. 35. Episcopii și clericii să nu-și lase feciorii volnici nainte de ce nu-și vor sosi de vârsta creșterii.

Tâlc. Episcopii sau clericii nu trebuie să-și

slobozescă feciorii de la mâna lor și să-și facă samovolnici mai nainte de împlearea vârstei și de întărirea chipurilor și obiceiurilor năravurilor celor bune.

Gl. 36. Carele nu va face în casa lui pre toți pravoslavnicii, acela nu va putea să se hirotonască.

Adevărat.

Gl. 37. Pâine și vin cu apă mestecat numai să se aducă la beserică.

Tâlc. Nemica mai mult să se aducă trupului și sângelui Domnului, ce numai pâine și vin amestecat cu apă : cum singur a dat și Domnul Nostru Is. Hs.

Gl. 38. Clericii și călugării să nu între la vădui sau la fete, fără numai episcopii și preoții ce și ei nu singuri să între câtră dânsese ce cu preoții și diaconii cari le slujesc.

Tâlc. Cade-se cu totă tăria fetelor și văduilor celor ce sânt puse la beserică și de la dansa se hrănesc nici clericii nici călugării nice vre unii de întru omenii cei cinstiți să nu între la dansese fără de zisa sau ruga a episcopilor și a preoților iar de-l va lăsa atunci să nu între singuri ce să între câtră dansese și episcopii și preoții cu cari le păzesc.

Gl. 39. Episcopul carele e mai mare acela nu e exarch Preoților, ce acela se chiamă episcop scaunului de întâi.

Tâlc. Deregătorii preoției una iaste și aceea preste toate, deci cesta nu se poate chema marele preoților iar cela preot prost ce toți episcopii și toți preoții să fie tocma, cum a luat tocma și darul duhului sfânt, iar episcopul Mitropoliei căci are scaunul mai mare cu aceea adaugere se alege numai episcop mitropoliilor.

Gl. 40. Clericul călător fiind de nu va avea loc aiurea atunci poate intra și în cărcimă.

Tâlc. Clericul de va călători în striin de nu va avea într'altă parte să găzduiască la un loc cinstit, și hrană (adecă bucate) va afla la cărcimă iar într'altă parte nu, atunci să între să mănânce și să bea.

Gl. 41. De va fi omul mâncat să nu carea cumva să i se dea pricestenie.

Tâlc. Că și Domnul după cină cu ucenicii a făcut paștile ce noao nu se cade după glasul cuvântului lu Dumnezeu să urmă acelui chip ce se-a făcut pentru noi : ce să urmăm tocmelile besericii și fiind postiți Preoții să facă Dumnezeiasca taină liturgia așijderea să fie postiți și cea ce se priceștuesc.

Gl. 42. Clericul pre la beserică să nu facă ospete fără numai de i se va tâmpla dă nevoia striinătății a găzdui, așijderea și mireni de acesta să se apere.

Tâlc. Nu se cade a face sfintele case proște și fără băgare în sémă să le ținem și într'ânsele să mâncăm și așternuturi și co-

voră să aşternem cum am scris şi la canonul 28 al Săborului Laodichieî, fără numai de va face cine-va acesta de nevoie fiind călătorii neavând aiurea unde găzdui.

Gl. 43. Carii se pocăesc de păcate episcopul să le socotască pentru pocăanie, iar preotul fără de ştirea lui de nu-l va îndemna vre o nevoie să nu iarte şi să slobozească pre cei ce să pocăesc.

Tâlc. Carii au luat putere de la Dumnezeu şi a lega şi a dăzlega în potriua numărului păcatelor şi poruncesc de daţi canon împotriva celor ce să întorc dăspre păcat; preotul fără de ştirea episcopului nici a mulţi nici a împuţina nu pôte de acestea nice pre cei ce se pocăesc a erta, măcar de ar lipsi şi episcopul, tot nu pot să-l dăstoinicească sfintelor taini.

Gl. 44. Fata carea se dăsparte dă tată-său pentru să-şi pôtă ţinna curăţia aceea să se pue la un loc cu fămeile cele mai cinstite.

Tâlc. Cade-se episcopului pentru sfintele fete celea ce se despart de la părinţii lor de la carii iale era păzite, acelea cu socotinţă să se pue cu fămeile cele mai de cinstite, şi să se dea întră pază ca împreună unele cu altele să lăcuiască.

Gl. 45. Carele va vrea să se botéze şi pentru bôla nu va putea să dea răspuns de sine acela când va da aceea voe a lui cu mărturie, atunce să se botéze, şi măscăricul dă se va întorce spre pocăanie priimit să fie la mărturie.

Tâlc. Cade-se celui ce se botéază să simţă saş să cunoscă darul ce e cătră dânsul, şi să înţeleagă şi să pricepă de ceea ce-l întrebă pe taină, iar de va fi vre unul de cei ce nu va putea să răspundă fiind bolnav şi va cere să se botéze, acela atunce să se botéze, când singur de voe va cere să se facă acesta, mărturisindu-şi nevoia lui, cu mintea a celui bolnav să o ştie cu deadinsul cum cere botezul şi pohtéste a-l ţinea, că tot omul ce greşaşte şi să pocăiaşte acela priimit iaste la pocăanie măcar măscăricul de ar fi, măcar jucătoriul glumet, măcar ori alt fie cine carele în ce viaţă şi traiu rău ce va fi petrecând.

Gl. 46. Patimele mucenicilor (adeacă vieţile şi petrecăniile) pre la pamentele lor să se citescă.

Adevărat.

Gl. 47. Carii de în copilărie se-au botezat de Donatisteani şi apoi se-au lepădat de ei nemica de acesta să nu se oprască şi după mănecare să nu se ducă numai cât ca nişte dăstoinici să se pricestuiască.

Tâlc. Donatisteanii sânt carii se-au ijderat la Africa de la un om ce l-au chemat Donat, decă acela Donat le-au dat un os să-l ţie în mâinele lor când vor vrea să se împreune

pricešteniei, decăia întâi să sărute acela os atunci să se pricestuiască, drept aceia carii se vor fi botezat de aceia de în copilărie şi se vor fi întors şi eresul lor vor fi blăstemat, aceia nu se apară pentru rătăcirea părinţilor la slujba preoţiei a procopsi şi priceštenie să nu le dea după mănecare, ce acesta să se facă de preoţii nemăncaţi fiind şi postiţi, scriam de acesta şi la 41 de canone.

Gl. 48. Nu se pôte face a doile boteză şi a doa dări hirotonie şi mutare episcopilor că un Cresconie lăsându-şi Noria lui, şi mergând la besérica Cheneu chemat fiind besericeşte n-au vrut să se plăce, pre acela hoerêşte să-l apere.

Tâlc. Carele se-au botezat de pravoslavnicii sau se-au hirotonit acela nu pôte priimi al doilea botez sau hirotonie, aşijderea şi episcopul de în cetate într'altă cetate a se niuta, şi acesta canon şi alţii nu puţin a bogate săbôră oprescu-l, pentru că acel episcop Cresconie lăsând şi besérica şi lăcaşul lui şi ducându-se la Cheneu şi de multe ori frăţeste aducându-l aminte fraţii şi tocma slujitoriil lui să se lase de acea beserică, iară el nevrând, atunce au tocmiit fără de voia lui să vie cu porunca boiarilor al cetăţii aceia şi de dinşil cu sila să-l oprască (adeacă să nu-l lase a fi acolo).

Gl. 49. La hirotonia episcopului să fie de îndestul trei episcopi, iară nu mai puţin.

Tâlc. De vor putea trebuie cu ştirea Mitropolitului să se adune toţi episcopi al eparhieî să alegă episcop, iară de nu vor putea toţi să se adune pentru vre o nevoie, atunci cadesă mai puţin măcară trei să fie, făcându-se alegere şi cu scrisoarea celor de departe. [*ş'alta într'alt chip*] Episcopul ales fiind de trei episcopi de se va face pentru dînsul vre o protivire atunce să ia ş'altî doi, şi așa lucrurile lui de dinşil să se caute, decăia de se va arăta curat, atunce să se hirotonescă.

Gl. 50. În toţi anii pre la Săbôră să se caute şi să se spue zioa Paştilor de besérica de la Halchidona.

Tâlc. Săbôrăle carele se fac în toţi anii la besérica de la Halchidona, acelea să caute să cunoscă zioa Paştilor cum se-au zis şi la canonul trei-zece şi patru.

Gl. 51. Cum se-au făcut la săborul de la Ipponi, poruncit'au părinţii ca săbôrăle ce să fac în toţi anii să cerceteze toate eparhiile.

Tâlc. La săborul ce va vrea să se facă la Halchidona în toţi anii poruncit'au Părinţii, urmând celor ce se-au poruncit la săborul de la Ipponi, să caute şi să cerceteze tocmélele ceea ce se-au făcut pre la beserică, în toate eparhiile, şi ori carele nu se vor fi făcut bine să le îndreptéze, iară carele nu le-au dăzleat pentru a nevoea saş neîndemăna, saş au

rămas în doite, acélea să le dăzlege și să le aducă cătră adevărînță.

Gl. 52. Cine se va lepăda de chemarea săborului și nădăjdindu-se averii lui și bogăției lui dragostea frățescă va urgisi, acela să se lipsescă dă beserica lui cu silirea boerescă.

Tâlc. Cine va pohti striinele lucrure și le va trage spre dînsul, acela să pată cădere ori carele de în episcopii, sau și de în preoții de vor trage spre dînsii ômenii de la casa cuiva, și'i vor șutili cu înșelăciune și cu hitlenie că le vor da dascalii și învățătorii, adecă episcopii, și'i va depărta de episcopul de la cela ce au fost supuși întâi, decia 'l vor chema la săbor să's dea sema pentru călea ce'l părăsc și pînă la acest lucru, iară el nu va vrea să vie urgisind dragostea frățescă și nebhăgându'i în sémă, aceia să se lipsescă și de besericile lor cu volnicia boerescă.

Gl. 53. Iulian carele au hirotonit Diacon pre citețul a lu Epigon de nu'l va da unde au fost întâi, el să pată urgia hirotoniei lui.

Tâlc. În tôte cum am zice săborele se-au pornicit de acésta ca să nu ia nici un episcop cliricul striin fără de știrea episcopului său și să'l facă al lui, drept acéia și acest episcop Iulian, priimind cliricul a lu Epigon fiind citeț, el l'au făcut diacon, poruncitui-se-au să'l întorcă iar la beserică la carea întâi se-au făcut cliric iară de nu va vrea să fie afurisit, după cum zice canonul săborului de la Halchidon carele stă împotriva canónelor, folosindu'si voi lui, iară canonul 17 al șaselui săbor de la Trulla zice, cine va priimi cliricul altuia și'l va hirotoni, poruncéște să'i se ia darul împreună cu cela ce l'au hirotonit.

Gl. 54. Scaunul Halchidonului să fie volnic pre carii va vrea să'i facă mai mari besericilor : măcară de va avea neștine numai un preot și va fi harnic tot sa'l pue la ce stepen va vrea; un episcop pôte să hirotonescă mulți preoți, că nu se află lesne a fi om iscusit cătră episcopie.

Tâlc. Acest săbor fiind de cele ce se-au făcut pre alocurea, iară nu a tótă lumea poruncéște niște lucrure de trebă de la Halchidona să se ție, căce că Avriile episcopul de la Halchidon urmând canónelor și nevrând să's ia cliric fără de știrea episcopului; și într'altă cetate să'l facă cliric sau episcop să pue de acia iară cucerindu-se să nu când va să nu dea niscare episcopii de cei ce sânt supt dînsul pre urma lui niscare cliricii ai lor să se facă cliric sau diacon sau preot dă trebă fiind într'altă cetate sau întru rânduiala episcopescă să se rădice, socotit'au de acésta vrednicéște de au împreunat săborului și au ales așa să fie volnic mai marele Halchidonului, de acésta să nevoiască să pörte grija besericilor de acolo pre carii clirici va afla vrednici supt episcopiile carele's supt dînsul

să'i hirotonescă mai mari pre la beserică. și măcară de nu va avea neștine preoți mulți ce numai unul, și'l va socoti a fi vrednic și destoinic și iscusit de episcop fără incurmezișare să'l facă, pentru că anevoe să afla om iscusit a fi episcop : și așa un episcop pre mulți preoți să hirotonescă.

Gl. 55. De se va erta să se facă episcop la un loc ce n'au mai fost episcopie cu știrea celuia ce oblăduiaște și are putere acolo, atunce acela să's ție a sa isprăvnicie, iară cela lalt să n'aibă ce face.

Tâlc. Poruncitu-se-au pe în fie care eparhie nice unul de în episcopii să nu se facă, fără de știrea celui mai mare, așjiderea nice într'un sat sau cetate mică, în carea pôte fi de în destul și 7 preot, nice acolo să nu se facă episcop de nu se vor îmuliți acélea sate să se pótă socoti cum se cade a se chema episcopie, iară de se va erta să se facă un episcop într'un loc în carele mai nainte n'au fost episcop, cu știrea episcopului celuia ce are puterea și oblăduiaște într'acel loc, acela trebuie să ție numai ômenii de unde se-au hirotonit, iară să nu ție să fie ispravnic și într'al loc.

Gl. 56. Copii mici cari se-au botezat de Donatisteani de se vor pocăi și's vor blăstema eresul lor, decia pentru trăba într'alt chip de vor fi vrednici atunci să se hirotonescă.

Tâlc. Cari se-au botezat coconii mici de Donatisteani, și cu a lor minte nemica greșind acéia de vor veni cătră adevărta beserică și's vor anatimisi eresul lor : de acia de vor avea și viață nevinovată acéia la rânduialele preoțești să se aducă (adecă să se facă preoți), ca pentru să aibă Africa clirici de trebă.

Gl. 57. Rămășițele Idolilor de tot să se sfârșască și să piară.

Tâlc. Blagocestia țindu-se și întărită fiind, a poruncit capiștele Idolilor, de în temeliele lor să se dăsrădăcinéze (adecă să se răsipescă) și să nu se ferescă nici o rămășiță de într'ânsele.

Gl. 58. Cliricul carele va judeca vre un lucru, decia celora nu va plăcea atunce, el să nu se chame cătră mărturie la judecată și tot chipul besericesc să nu mērgă în silă să mărturisescă pentru cel vinovat.

Tâlc. De vor fi vrut neștine să se judece de clirici și's vor dăscoperi lucrurile decia pentru niscare dări a lor se-au lepădat sau nu le au plăcut ce se au dus la judecată a lor mai de trebă, atunci la mărturie să nu chame pe cliricul cela ce'l au judecat, că acésta iaste afară de lege și neîndemnați a mărturisi, căci că ceia ce sânt întru rânduiala sfintei slujbe fără de voe nu mărturisesc, că acésta despre partea lui adecă a judecăto-

riului celui de întâi se apără a mărturisi la judecată pentru lucrul cel de întâi căci l'au lăsat și se-au dus la alta.

Gl. 59. Ospétele ellinesti să se curmeze a se mai face pentru spurcăciunea lor, pentru că pe mulți creștini trag spre ei, iară pre la zilele Mucenicilor să li se facă pametea.

Tâlc. Spurcatele măscărici ș'alte bogate grozăviri carele sânt ale rătăcirii ellenesti: acesta canon nu iartă să se facă nici pre la sfintele locure pre unde se fac pametele Mucenicilor, nice pre aiurea, ce poruncéste unele ca acelea hăuturi și ospéte să se curmeze de tot că pre mulți creștini trag de îi duc întru peire.

Gl. 60. Duminecile și pre la praznice să nu se strângă la priveri.

Tâlc. Cade-se într'aceste luminate zile, creștinii să se adune la beserică iar nu se cade să facă într'acéstea priveri sau alergarea cailor.

Gl. 61. Cliricul carele va fi urgisit cu judecata episcopului de niminea să nu se judece.

Tâlc. Cliricul carele va fi urgisit pre vină de episcopul, de'i va părea strâmb atunci să se judece a doa oră, iar cu sila sau volnicia boiarilor, sau cu judecata lor să nu se judece de niminea.

Gl. 62. Cine se va întorce de în meșteșugul măscăricesc întru viață bună, acela să nu se mai tragă cătră acea.

Tâlc. Cine va părăsi petrecania măscăricescă și se va întorce de va petrece altă viață creștinescă cum se cade, acela să nu se îndemne iară a face meșteșugul măscăriciei, că au fost unii cari fusese scriși la acest meșteșug a măscăriciunii ce avea greotăte a se dăsvăta de acelea.

Gl. 63. Cade-se să cerem de la împărăție pentru izbăvirile carele se fac pre la beserică.

Tâlc. Léga atunci oblăduind avea obiceiii Robii cei ertați să nu ia slobozire de aiurea ce de la stălpii împărătilor, drept aceea poruncit'au acest săbor și au socotit să trimetă soli să se rōge împăratului, socotind ca cum nu se ar face slobozia robilor pre la beserică să se întorcă léga pentru acesta: ce să fie volnică a face el' acesta adevărat.

Gl. 64. Odinióră un Echitie urgisit fiind cu știrea episcopilor iar el în silă vrând fără de rușine pentru tocmélele besericii să le ție, socotitu-se-au să fie vrăjmaș.

Tâlc. Episcopului déca se va urgisi și'i se va lua darul cu vină, acelaia déca'i va părea strâmb cadei-se să mai chame a doa oră săborul, iar de se va nevoi fără de rușine să știe darul în silă cu judecata boerescă sau mirenescă, acela nici cum într'alt chip să nu fie sau să stea împotriva tocmélelor besericesti, că de acesta așa au făcut și acel Echitie ca-

rele fusese odinióră episcop la scaunul de la Ipponi după ce'l judecase episcopii, iar apoi pentru vrăjmășia lui cea rea socotitu'au să fie vrăjmaș și protivnic tocmélelor besericii.

Gl. 65. Câți de în copilărie și de în blândéte se despart de beserică și se duc la Donatisteani, de se-au și stricat dă spre multa noastră blânzie: poruncit'au Săborul să se îmbărbăteze și să'i sculăm de în rătăcire.

Tâlc. Ucenicii blândului și cuceritului Hs. trebuie să pōrte grijă pentru ceia ce se despart de adevărta și Apostolésca beserică, să se nevoiască în tot chipul cu cucerire și cu blândéte să'i strângă și iară să'i împreune cătră beserică să nu caute numai de grija spăseniilor, iar de a altora să nu gândescă. Drept acéia și Donatisteanii cari se-au despărțit de adevăritul trup, și rătăcirea au priimit, poruncéste săborul cu blândéte să se aducă și să se rōge să părăsescă rătăcirea și adevărta să cunoscă cândăi dōră pentru dragostea celor ce'i rōgă vor primi blândéte și se vor îmbărbăta și se vor scula de în rătăcire.

Gl. 66. Cade-se cu cărți ale săborului a mērge pre la boiari ca să ajute adevărta beserică cea ce e Maică tuturor în carea se urgiseste boeria și cinstea a episcopilor.

Tâlc. Cari nu se plăcă întru lucrurile cuvintelor și canonelor aceia se rōgă cătră îndreptarea ajutoriului boeresc, drept acéia și săborul acesta socotit'au cum se cade să scrie cătră boiarii Africhiei și să'i rōge ca să ajute adevărta beserică carea e Mumă tuturor, în carea sânt episcopii urgisiti și nu pot să se hrănescă cu boeria darului lor, fără numai de vor fi de în cei eretici sau credincioși neplecați.

Gl. 67. Ospétele célea ce se fac de în obiceiurile păgănești să se opréscă.

Tâlc. Nici o împreunare nu e credinciosul cu necredinciosul deci pentr'aceia ospétele carele se fac de păgân pre obiceiurile lor, acelea nu se iartă nici se slobozește să se facă și de creștini.

Gl. 68. Carele va fi hirotonit de Donatisteani, măcar de se va fi chemat și se va fi pocăit și mai nainte de săbor (ce tot e bine să se spăsescă tot omul) de se va îndrepta: să se priiméscă.

Tâlc. Aceștea Donatisteanii de să vor pocăi și'i vor Anătimisi a lor eres ertatu-se-au să știe pe a lor cinste și să se împreune cirosului al adevărta beserică, pentru ca să aibă Africa mulți clirici de trebă.

Gl. 69. Poruncitu-se-au să se trimetă soli sau pristavnici propoveduind Donatisteanilor pace și împreunare déca se vor întorce cătră pravoslavnicie.

Tâlc. Acești părinți n'au poruncit nici au socotit să priiméscă numai pre Donatisteanii cari vin cătră adevărta beserică ce încă să

se trimetă pre la dînșii și solî saș pristavnicî rugânduî și propoveduindule pacea și împreunarea besericilor numaî de să vor întorče cătră pravoslavnice.

Gl. 70. Episcopii, preoții, Diaconii, să se depărteze de a le lor fâmei, pre la vremi când vor să se îndeletniceze și să se împreune tocmélelor besericii, iară alții clirici de acesta să nu se nevoiască ce să's păzescă obiceiul.

Tâlc. Acesta canon poruncéște mai de cât tôte fără încurmezișare. episcopul, preotul, diaconul pre la vremile lor să se ferescă de ale lor fâmei, iară canonul 12 al șaseluî săbor de la Trulla episcopii după ce vor veni la rânduiala hirotoniei dă se vor hirotoni episcopii nu iartă să șază cu ale lor soții (adecă fâmei) ca să nu cum va fie de aicea împiedecare ômenilor puind și scandală, iară al trei-sprezecele Canon al aceluiaș săbor poruncéște, diaconii și preoții dă se vor vredenți hirotoniei să nu se mărturisescă aș lăsa ale lor soții adecă fâmei (cum de acesta se-au ținut pre tocméla praviliî la besérica Romanilor) ce să lăcuiască cu dinsele și să nu se lipsescă de împreunarea ce să cade unul de cătră altul pre la vremi, decî să țin acélea canóne până astăzi, și besérica trăiaște după ocmirea aceloră canóne.

Gl. 71. Poruncitu-se-au că nicî un episcop să nu's lase scaunul cel de întăi adevărat al lui, și să se ducă cătră altul, saș îndeletnicindu-se la tréba lui să se zăbovescă de la al său scaun.

Tâlc. Nu se opréște de multe canóne numaî de acesta să se mute episcopul de în cetate în celate ce încă de va fi și fost scaunul mai nainte adevărat al besericii lui și'l va lăsa și se va muta cătră altă beserică, fiind într'același ținut și va schimba cinstea într'acéia, canonul acesta nu iartă, așjiderea nicî la tréba lui să se îndeletniceze, pentru care are tréba, să nu cumva să se zăbovescă despre grija și dăspre dăscălia cu carea învață pre ômenii, pentru zăbava lui.

Gl. 72. Pentru ceia ce seîndoesce cu mintea botezatu-se-au aș ba, poruncitu-se-au să se botéze să nu cum va acea îndoire să'l lipsescă de Dumnezeiasca curăție.

Tâlc. De acesta lucră se boteza neștine de doa ori bogate canóne apără, fără numaî carele se va fi botezat de păgânî, iară de să va îndoii cine va cu mintea botezat e aș ba. ca cum n'ară putea ști de acesta nicî el nicî în adevărat de alții, pentru vârsta copilăriei și mărturisind el nicî într'un chip să'l botéze: atunce fără de nice o îndoire trebue să se botéze, ca să nu cum va pentru îndoirea acéia să se lipsescă de Dumnezeiasca curăție.

Gl. 73. Zisu-se-au, poruncitu-se-au la zioa anului de săbor, adecă la a zécea zi a lunii

Septembrie, să se propoveduiască zioa sfințelor Paști.

Tâlc. Poruncit'au săborul și de acésta pre la bogate canóne în toți anii de câte ori se va face Săbor la Africa, să cunoscă și zioa Paștilor.

Gl. 74. Poruncéște acesta săbor episcopul carele e dat să fie sol pentru niscare păci ale ômenilor, saș celora ce aș pribegit pentru niscare nevoi și vrăjbi, atunce să se trimetă unul de în episcopii într'u solirea acelora ca să'l împace, drept acéia și el nu trebue să ție și scaunul cețății la carea aș mers sol ce să nevoiască într'un an să așaze zarva și să'l împace și să'l plăce să'l ia episcop, iară de nu va fi putut până într'un an-să folosescă ômenilor nemica, atunce după anul lui să se rânduiască alt sol.

Adevărat.

Gl. 75. Să fie ispravnicî saș isbânditori, ca să n'aihă supărare episcopul.

Tâlc. Pătîmind rău săracii de la cei mai puternici, decia pentru acéstea supărând pre episcopul, tocmit'au săborul acesta ca cu chibzuirea a episcopilor să cêră de la împăratul să's alégă ispravnicî ca să căznescă împotrivă pre cei bogați și să scôtă pre cei săracii de la puternici ca episcopii pentru dînșii să fie fără de supărare.

Gl. 76. De câte ori preste an se va face săbor iară unii de în episcopii nu vor merge de tôte ori, oprindu-se pentru niscare primejdiî acelora să le fie de în destul împreunarea besericii lor.

Tâlc. Câți de în episcopii la săborul a fieșcării eparhiî nu vor merge unele ori de slăbiiciunea bătrânețelor, saș de hólă saș fiind împiedecați pentru niscare nevoi gréle, atunce nu pot merge iară de vor fi făcând acesta dă negrijire și de pizmă, poruncituli-se-au frățéște să se cêrte, iară canonul acesta arată și feliiu bătăii și a certii, poruncind, cu episcopii și frații lor să nuî împreune să slujescă: ce să le ajungă să slujescă numaî pre la besericile lor.

Gl. 77. Cresconie chemat fiind cu cârți de nu va veni, să se știe rânduiala de asupra lui vestită, strigată și luată.

Adevărat.

[Alta într'alt chip]. După urgisirea a lu Echitie, după ruga a tuturor, părut'au părinților a fi bine: să se facă episcop la Ipponi și nemica să nuî opréscă a nu se hirotoni mai mare besericii.

Tâlc. Déca se-au luat darul a lu Echitie episcopul acéii episcopii, atunce plăcut'au tuturor părinților, să se facă episcop la besérica de la Ipponi, iară ceia ce se află acolo nemica să nu'l stea împotrivă a'l opri și a se hirotoni episcop, a fi de folos, și de tréba

besericii carea au stătit pustie fără episcop atâta vreme.

Gl. 78. Cliricul de să va vădi ve într'o vină, acela să se nevoiască într'un an să se îndrepteze iară, de va trece de acel an să fie neprimite.

Tâlc. Cliricul deca se va vădi într'o vină și se va urgisi, acela încă mai pôte a grăi să se îndrepteze, și trebuie să se nevoiască într'un an să's dea sēma de față nevinovat, iar după ce va trece anul să nu se priimescă nici o îndreptare a lui la judecată: ce să fie urgisit, iară de va vrea să mai încapă de acolo nainte a se judeca și a mai face judecată, pôte face acesta.

Gl. 79. Cine va primi pre cineva de la altă mănăstire de'l va aduce cătră cliricie sau să'l pue egumen Mănăstirii lui, acela să fie neprimeștit.

Tâlc. Călugării datorî sunt și li se cade să se cucerescă episcopului al cetății sau al orașului: și să lăcuiască în mănăstirea în carea se-au făgăduit iară să nu le părăsescă, fără numai doră de să vor erta pentru vre un lucru de trebă de episcopul cetății, cum poruncēste și canonul al săborului de la Halchidona, iară de va primi episcopul pe vre un călugăr, de într'altă mănăstire, sau de'l va și face cliric sau Igumen mănăstirii lui, acela cătră ceia-lalți frați al lui și episcopi: să fie neîmpreunat să'l fie de îndestul împreunarea numai a omenilor săi.

Gl. 80. Episcopul carele va scrie moștenî, eretic sau elinî: Anatema.

Tâlc. Acestea se apără a se pune și a se lua și de în cartea moșnenirii sau Legata, și de Hrisovele împărătești că deca vor rămănea moșnenî de la episcopii: fusă ei nemica nu vor dobândi, ce ceea ce vor fi rămas lor: să le ia omenî, iară de'l vor fi scrișt moșnenî iară ei să moșnescă pre Anatema.

Gl. 81. Pentru sloboziile carele se fac în beserică, de la împărăți să se ceră slobozie.

Tâlc. De acesta așijderea zice și canonul 63 și se au tâlcuit acolo.

Gl. 82. De va face oltariu (adecă beserică) ve într'o seliște sau ve într'o vie, în carele nu sânt moște de mucenic, de nu vor striga omenî și vor face val: acēia să se strice, așijderea și câte oltare se-au făcut de în descoperirile cele deșarte ale viselor și nălucilor.

Tâlc. Căți au făcut case de rugî și moștele Mucenicilor într'ânsele n'au pus, fără de voia episcopilor: acēia sânt nesfinte: deci pentru aceia oltarele carele se vor fi făcut pre la seliști și pre la vii, fără de blagoslovenia și ruga episcopilor și fără depunerea moștelor al mucenicilor: de va fi putere să se strice iară de va opri acēsta a se face glōta și zarva pornirea omenilor, atunce încăl să priimescă poruncă: să nu se strângă la dānsa, așijde-

rea iară câte oltare se-au făcut de în descoperirile cele deșarte ale viselor și nălucirilor: iară să se strice, că diavolul fiind el întunerecul: el se arată lumină și se nevoiasse de acolo cu cucerie să șutilēscă sufletele omenilor.

Gl. 83. Sfărimiturile de ose de închinarea Idolilor, ori în ce loc vor fi, au în pădure, au în munți, au în copaci: să se sfărāme să nu se alēgă nemica de dānsele.

Tâlc. Nu se cade a sfărāma și a piarde numai rămāșițele de ose ale Idolilor și a sfărāmarea Capiștilor lor: ce ori ce sfărāmăturî vor fi rāmas, ale închinării de Idoli ori pre în locure, ori pre în păduri, ori pre în copace, de în carele unele ca acēstea le cinstea elinî și mergea la dānșii dā le vrăjea și le gācea, și tripus sau trei piciore (acesta tripus era la elinî 1 scāunaș cu trei piciore și vrăjia cu dānsul în trei ani) sau de va fi rāmas ceva de vrăjire: rățācirea să se gonēscă și și acēstea să piarā ca nemica să nu rămāe de în pametea lor.

Gl. 84. Poruncit'au acesta săbor să se facă cărți de săborul episcopului, al besericii de la Halchidona, ca un mai mare ce iaste tuturor la Africa și chip tuturor episcopilor: să se trimetă cărți de trebă ale săborului cătră boiarî Africhiei sau cătră alții: să scrie și să'î iscālēscă pentru Donatistēni și se-au tocmit acēsta pentru căci era anevoe și ce cădea greū a tot clirosul pentru căci că trimețea de la dānșii adecă de la Sābor la Impăratul sau și la boiarî: dā le scria și le iscāleaa cărțile.

Adevărat.

Gl. 85. Să nu cinșești pre tine adins tineș mai nainte de cel mai mare de tine, ce să'î urmezî, iară cine nu va băga în sēmă pre cel mai marî: el să fie nebāgat în sēmă.

Tâlc. Odiōriā la Africa și pre aiurea episcopii n'avea vre un folos, întru cinstea scaunului: ce tōte era tocma cinstite, iară episcopul carele să hirotonia întâi și carele se hirotonia după dānsul urma celui de întâi și se cinstea cel de întâi și în scaun și întru întrebările canōnelor, deacia și ceia-lalți cine's după vrēma hirotoniei sale urma pre urma lor, deci care episcop de în orașāle, Africhiei ce nu va vrea să facă după chipul acesta ce se-au făcut și se-au tocmit acolo, ce va face nebunēște de nu va băga în sēmă pre ceia ce se-au hirotonit mainte de el, poruncit'au săborul să fie el nebāgat în sēmă de tot săborul.

Gl. 86. Cuvutdeu chemat fiind de vrājmașul lui să vie la săborul nostru întâi au zis că va veni iară apoi au zis că se va lepāda: și se-au despărțit decă vrēme ce au făcut așa să fie neîmpreunat până ce se va obārși lu-

crul că nu iaste drept a'î se luarea darul main-
te de judecată.

Tălc. Nu se cade așa pre lesne a lua darul
ômenilor celor ce a'î asupra lor hirotonie
nicî așa de vinile ce li se tâmplă, pentru că
și acest episcop Cuvdudteu, chemat fiind de
vrăjmașul lui la săborul acesta să se judece,
întăi a'î zis că va veni, iară apoi se-a'î des-
părțit ca cum s'ar fi lepădat să nu să judecă,
de acest săbor, deci pentru aceea să fie nepri-
ceștiuit până ce se va judeca și până ce'î se
vor împlia lucrurile lui, așijderea și episco-
pia lui, să nu fie lipsit de dânsa ce să o ție,
pentru că nu se cade nicî iaste cu dreptul a
se luarea darul cu' va mai nainte de jude-
cată.

Gl. 87. Maximian Vagensie să se scôță de
la beserică, și altul în locul lui să se pue.

Adevărat.

Gl. 88. Carele se va fi hirotonit la Africa
acela să aducă carte de la mâna celui ce l'a'î
hirotonit scrisă de mâna lui în ce zi și cine a'î
fost acolo.

Tălc. Pentru ca să nu fie vre o îndoire
pentru episcopii carii se-a'î hirotonit întăi sau
apoi la Africa, cade-se celora ce hirotonește
pre dânsii să le dea cărți de la mâna lor a-
decă praxii: arătând zioa în care se-a'î hirot-
onit și ce hoiari a'î fost atunce acolo.

Gl. 89. Un citeț ce odată se va fi făcut la
o beserică : acela să nu se priimască a fi cleric
la alta.

Tălc. A priimi episcopul clericul striin, și
a'î punerea într'altă parte : de acésta tôte să-
bôrăle a'î oprit însă măcar o dată de se va
fi făcut cleric la o beserică și într'ansa va fi
cittit ômenilor sfințele cărți, acela a se priimi
întu cliros și să fie la alta nu se iartă.

Gl. 90. Fieș-care de în episcopi pre la ce-
tățile lor, să mERGă pre la mai marii Donati-
stênilor sau să ia cu sine și vre un vecin
cândă dORă iară întorce.

Tălc. Nevoindu-se Dumnezeestii părinți
să împreune pre Donatistênii adeveritii beser-
ici, carii pre sine rău se-a'î despărțit de că-
tră dânsa nu se mai părăsea rugându'î să lă-
pede vechea rătăcire și adevéria să priimé-
scă, deci pentru aceea părutu-le-a'î și le-a'î po-
runcit că încă se mai cade ca fieș-care
episcop pre la cetatea lui adins eluși să
mERGă pre la mai marii Donatistênilor sau
să ia și alt vecin, după aceia să mERGă la
dânșii și cătră dânșii să grăiască pre amă-
runtul tôte câte'scrite în pravilă și ș'altale,
deacia așa fiind rugați de nu se vor plecă a-
tunce cu puterea împărătescă să se lipsescă
de besericile carele în.

Gl. 91. Tocmélele cele ce se-a'î ales atunce
să fie cătră Donatistênii iale să fie, într'aceea
poruncim că jeluim a ne bucura de îndrep-

tarea lor, și să zicem cătră ceea ce nu vor
să se plăce să fie frați noaă, că ni se cade
să'î împreună pre în bogate locure și vremi
și să le zicem frații noștri sânteți pentru aceea
ne împreună cu voi și vă aducem aminte,
și câte vă pare a zice cuvinte drépte pe drep-
tate voi ziceți și alégeți pre cei ce a'î crezut
acestora, iar de nu, necredința vOastră de ai-
cea se va cunoste.

Adevărat.

Gl. 92. Împărații carii se-a'î născut întu
blagocestie și se-a'î hrănit întu creștinătate
cadeli-se să ajute besericilor pentru că și Pa-
vel odiniORă rugat fiind deade voinici într'a-
jiutori și izbăvi pre aceea de rângirea ne-
tocmitorilor ômenii.

Tălc. Blagocestivilor împărați de într'a-
jiutoriul lor besericilor cer milă și ajutori
drept aceea li se cade să li se dea ca să nu
cum va fie obidite de rânjirea netocmitorilor
eretic, cum și Pavel odiniORă mai nainte
vréme de rânjirea netocmitorilor ovrei cu a-
jutoriul voinicilor izbăvi.

Gl. 93. Cade-se să se trimetă cărți cătră
hoiari pentru trebile cele ce sânt de obște ca
să rOge și să pue nevointă pentru Donatis-
tênii să'î faze eresul și să trimetă cărți cătră
stăpânescul său Domnescul scaun și să se
facă săbor unde se va cădea, iară de nu vor
fi vinile de obște pentru carele se fac săbor-
ul : atunce să se judece și pre într'ale lor
eparhi.

Tălc. Pentru să se facă săbor de episcopi
pre an pre în tôte eparhiile, și pre canóne
(adecă pe Pravile) a căota și a dăzlega bo-
gate întâmplări ale besericii, de aceștea și a-
cesta săbor poruncéște iară dea se aduna-
rea totți episcopii ai eparhiilor Africhiei la
un loc și a face săbor de împreună de nu
vor fi vinile de obște pentru carele li se-a'î
căzut de se-a'î adunat, atunce nu iartă să se
facă într'alt chip ce cine când va și cére să
se facă săbor pentru vre o vină ce trebuie să
fie tot săborul, atunce trebuie să se trimetă
cărțile episcopilor cătră episcopul cela ce'î
iaste scaunul mai mare și unde va socoti el
loc iscusit a se aduna, acolo să se și adune.

Gl. 94. Un om ce a'î chemat pre altul cu
carele va fi avut judecată să se judece, atunce
amândoi de ș vor alége, judecata a mai ale-
șilor să se judece : decia aceea să nu se mai
judece a doa ORă de alți.

Tălc. Însă légea cea bună așa socotéște
pentru judecătórii cei aleși, ca să nu se facă
judecata celor aleși într'alt chip de nu se va
întreba întăi fieși care de în cei ce să judecă
să se rămășască : ca ori carele de în ei, ca-
rele nu se va lăsa pre judecata judecătóriu-
lui ce a'î ales ei, acela să dea rămasul cătră
cela ce va priimi judecata, căci că nu se ne-

voesc să ş' ia judecata lor, ce acesta lucru pre dinşil stă, drept aceea n'are trebă nici cel chemat pentru judecata lui căci că pôte şi nechemat să n'aibă trebă cu dinşil ce să dea aceea amândoi carele nu va vrea să ţie acea judecată rămasul celuia-lalt numaî cum se-aû rămăşit că zice legea si de acêsta judecătoria zice fiind de folos, şi pôte judeca amândoaoo părţile (adecă şi pre unul şi pre altul) acela de împuterea lui nu se pôte face judecătoria ales, iară canónele nu zic aşă pentru judecătorii cei aleşi ce poruncesc ca episcopii saû clericii de vor avea vre o judecată şi ş' vor alege niscare episcopii judecători aleşi şi vor vrea să se judece de dinşil, atunce cela ce va rămânea de judecată după isprăvirea judecăţii acela nu se mai priméşte la alta a se mai judeca : ce să ţie acea judecată şi fără de voea lui, iară vina şi lucrul cum pare noaoo pentru care lucru nu se iartă după judecata lor, a se mai judeca scrisam la 15 canóne ale săborului acestuia.

Gl. 95. Pentru capetele beséricii să se ceră ajutori şi folositori de la împăratul carii aû meştesug ca să îndrepteze lucrurile şi pentru célea ce'i se tâmplă ca nişte preoţi pre lesne să pôtă aduce aminte împăratului.

Tâlc. Iară aû socotit săborul şi de acêsta ca şi la 75 de canóne şi aû zis de la împăratul să se ceră ispravnic şi isbânditori : să li se dea voe a tocmi lucrurile beséricii carii aû de acêsta slujbă şi meştesug, a îndrepta besérica şi să se încurmezişaze saû să se lupte pentru tâmplările ei ca nişte preoţi ori de câte ori 'i se va tâmpla nevoe să pôtă pre lesne a aducerea aminte de dînsa împăratului şi de acolo să ş' ia tocmire ei.

Gl. 96. Carii nici o dată aû avut episcop al lor, de nu va scrie tot săborul eparhieî şi mai marele ei, să fie şi cu ştirea celuia ce iaste eparhia aceea, în carea iaste acea besérica : iară într'alt chip nu pôte fi.

Tâlc. De va fi vre un ţinut unde-va supt vre un episcop decia vor vrea ómenii cum am zice să aibă episcop să nu se asculte de acêea, ce cu ispta a tot săborul eparhieî şi a mitropolitului ei, şi să fie şi cu înţelegerea episcopului supt carea acel hotar iaste atunce acêsta să se facă iară într'alt chip ba.

Gl. 97. Carii se-aû întors de la Donatisteni aceia să ş' ţie al lor episcop, iară de 'i vor ţinea fără de ştirea săborului şi dacă se va pristăvi episcopul în locul lui nu vor vrea să pue altul, ce vor vrea să se împartă cătră altul atunce să fie volnici, aşjderea şi episcopii carii se-aû lepădat de împueunare : să ş' ţie numaî ómenii carii aû ţinut, iară dnă porunca împueunării împărăteşti : fie ce besérica isprava ei să ş' isprăvescă.

Tâlc. Donatisteni decă se-aû despărţit de besérica şi ş' ţin al lor episcop poruncitu-li-

se-aû de să vor întorce ei şi episcopii lor cătră adevărta besérica : ncîndoit să fie iară episcopii, măcară de se-aû făcut şi fără de ştirea săborului, iară decă se vor pristăvi episcopii lor şi nu vor vrea să ţie alţii de în episcopii lor, ce să vor supune supt puterea şi îndreptarea altor episcopii, ca să nu se mai socotescă pre ei că sânt iară Shismatici, atunce să fie şi pre voea lor, iară aşă să fie voe să facă acêsta să se pue supt adevărta besérica, aşjderea şi episcopii ai Donatisteniilor carii se-aû întors mai nainte de ce aû poruncit legea împărătescă să ş' ţie isprăvile beséricii Donatisteniilor ca nişte ómeni ce se-aû împreunat celora ce sânt acolo şi câţi ómenii aû ţinut atunce iară să ş' ţie şi să fie episcopii într'ânşii, iară după acea poruncă, Donatisteniî măcară de se vor şi întorce cătră adevărta besérica măcară nu : atuncî să isprăvescă cineşi isprăvile beséricii lui.

Gl. 98. Trei de în cei ce să chiamă ypodiaconii de la noa mânăstire a lu Gherman pentru o pără căutatu-i-aû de trei ori să stea de faţă şi nu se-aû aflat, cădele-se-ar să se urgisescă ca nişte osândiţi, iară pentru imblânzéla beséricii : să se trimetă să se afle pentru tréba aceluî lucru.

Tâlc. Aceşti diaconii părănd pre episcopul Mavrentie, şi poruncindule să vie la săborul acesta să ş' dea séma pentru viniile carele aû adus asupra episcopului, decia de doao şi de trei ori căutându 'i şi neaflându-se : vrea să se osândescă ca nişte cleveitnici părăşi, iară pentru imblânzirea beséricii, poruncise să se trimetă vre un judecătoriu de într'ă săborului : să caute pre în sate vinele lucrurilor a-celor părăşi să dea séma cum se cade de faţă.

Gl. 99. Socotitu-se-aû să se trimetă cărţi cătră Inochentie : să împace besérica Rimului şi Alexandriei una cătră alta.

Tâlc. Pentru nevoile ce să tâmplă, între besérica Rimului, şi Alexandreniilor : plăcut'aû săborului să se trimetă cărţi ale săborului cătră Papa Inochentie ca să păzescă pacea una cătră alta amândoaoo beséricile.

Gl. 100. Cine se vor despărţi de împreunare de nu se vor împăca : ei să fie aşă, iară de nu să se îndemne cătră poacanie.

Tâlc. Plăcu săborului acestuia după a evangheliei şi a Apostolului învăţătură să nu ş' despărţi neştine muiarea şi să o scóţă pentru fie ce iară de să va tâmpla de în bărbat saû de în muiare să se dăzlege împreunarea şi nu vor vrea să se împace şi să se împreune iară să fie aşă lăsaţi şi dăspărţiţi şi să nu se mai atingă de altă nuntă. După cuvântul Domnului că cine zice va lua lăsată acela prea curvêste, iară de se va împreuna bărbatul alţii fâmei saû muerea altui bărbat, atunce cătră poacanie să se aducă, şi să li

se dea canon ca și preacurvarilor, caută de acesta la canonul 84, al șaseleu săbor de la Trulla, și la canonul marelui Vasilie, 9 la 35 la 48 și la 76.

Gl. 101. Plăcu acestui săbor ca rugile, tocmélele carele se-au adevărat și se-au lămurit la săbora, acelea de toți să se facă, ori încoperile de întâi, ori mutările, ori blagosloveniiile mânilor și altele ale credinții nici când să nu le părăsim de tot.

Tălc. Cărțile carele s'întărite și adevărate de săbora, și rugile carele beserica aș priimit : datorî sânt toți acelea să le obârșescă, adecă cântările celea ce sânt la evanghelie; și citeniile sfințelor scripturi, ori mutările ce se zice rugile pre ambone. Pespe carele ne dăm și ne mutăm Domnului, ori punerile mânilor, adecă blagosloveniiile celea ce se fac cu mâna a episcopului.

Gl. 102. Cine va cere de la împăratul judecată acela să nu fie episcop.

Tălc. Episcopul sau clericul vinuit fiind de vre o vină, de va lăsa judecata besericii și va cere de la împăratul judecătory mirén : acela să fie lipsit de cinstea lui.

Gl. 103. Carele va fi la Africa nepriceștuit ducându-se de ceea parte : acela să n'aibă parte cătră împreunare.

Tălc. Episcopul sau clericul carele va fi despărțit (adecă afurisit la Africa) acela de se va duce de ceea parte de mare și va îndemna pre episcopii de acolo de l' vor priimi întru împreunarea lor : aceea să fie deșertî de cinstea lor ca și dînsul.

Gl. 104. Cine va merge cătră împăratul pentru vre o nevoie, acela de acesta să facă și să arate (adecă să spuie) episcopului de la Halchidona și al Romei și de la dînșii să ia carte de slobozie, iar de nu va face așa : să fie nepriceștuit.

Tălc. Carele va vrea să mergă de la Africa pentru vre o nevoie la împăratul, ori cleric de va fi, ori episcop, acela lucru să l' spuie de față episcopului de la Halchidona ca de la dînsul luând cărți și mergând cătră cel de la Roma să arate pre sine episcopul de la Roma și să spuie și vina drept carea merge la împăratul, decia Rimul decal va ispiți și va socoti că e bine atunci să ia și de la el cărți dănduse într'ajutoriu său către împăratul, iară ori carele de în episcopii sau de în clericii într'al chip va merge cătră împăratul : acela să fie nepriceștuit, caută de acesta la 11 canóne ale săborului de la Antiohia, și la săborul Sardichiei la canonul a noa și a zecea.

Gl. 105. Însă de va părea ispravnicilor despre Donatistén și despre ellinî, și dăspre credința lor că vor putea face vre un lucru de trebă, atunce de acesta să se cêră de la împăratul.

Tălc. Voe aș luat episcopii de la săbor să trimetă sol cătră împăratul pentru ellinî și ereticî ca să l' întorcă de în credința ellinilor și a Donatisténilor și să l'impreune adevăritei besericii pre toți, de acesta să cêră de la împăratul măcar de și n'aș fost pre aiurea de acesta poruncită.

Gl. 106. Un episcop să nu izbândecă cu a lui judecată.

Tălc. Nu ajunge la luarea darului preoților și a diaconilor numai judecata unui episcop nici a doi ce însă de va fi cel pârît episcop de nu vor putea să se adune mulți episcopi când va fi mai puțin să se judece de 12 episcopi, iară preotul de 6 episcopi și să fie și al lui episcop, diaconul de trei și al lui, cum poruncesc canónele 12 și 20 ale acestui săbor; decî un episcop să nu se facă judecătory singur pentru vre o vină să scôță pe preot sau pre diacon să l' judece cu mintea lui și să l' aducă la acesta lucru, fără numai de vor fi ceia ce să judecă de în ceia l'alți clericii cari sânt mai micî diaconi că pre aceia l' judecă singuri și episcopul locului, cum poruncéste canonul 20 la sfârșenia lui al săborului acestuia.

Gl. 107. Fieș cine cu voe sloboadă săș primescă ținere.

Tălc. Cine va vrea să facă bine acela de voe să facă iară nu de nevoie pentru aceea cine ș de voea lui săș primescă ținerea, postirea și creștinătatea : iară nu cu sila ce cu voea lui și cu sloboada a lui minte.

Gl. 108. Cine va zice că ziditul cel de întâi adecă Adam decalau făcut Dumnezeu, de n'ar fi greșit tot aș vrut să moră, iară n'aș murit pentru firea greșali ce pentru luarea firii acela să fie Anatama.

Tălc. Cari țin de învățăturile a lui Pelaghie și a lui Chelestin și se vor face de se vor lipi Nestoriei nebulun deșert încă cari vor fi înțeleptînd și pagănilor de Manihel și va vi învățând de ceea ce săborul în tóte zile blăstemă carele va fi înțeleptînd acesteia acela nu numai să nu se împreune cu creștinii, ce încă și de la beserica să se gonescă afară ca un strin și să fie despărțit de dânsa și de Dumnezeu că zic unii de într'acești ocaanici Chelestin, adecă și Pelagie despe tótă partea rîndului preoțesc să nu se facă nice preot nice episcop iar ei ca niște călugări ce era îmbla de în cetate în cetate și de în sat în sat amestecând și stând împotriva adevărîței și se rădicară spre beserica în zilele lui Theofil episcopul de la Alexandria și Inochentie de la Roma : și după multe ostenele și nevoie, de acești doi episcopi osândiți fură și afurisiți cu zapis, și iară ori cine va învăța și va zice că de întâi pre Adam l'aș făcut să fie mort și pentru luarea firii, mort măcar aș greșit, măcar nu, sau va zice că co-

conii nu se botază pentru ertarea păcatelor ca cum nu se-ar trage spre dinşil nemica de în păcatele strămoşilor, şi de acesta apostolul strigând : că pentru un om au intrat păcatul în lume şi apoi pentru păcatul mortea, sau iară va zice că botezul dă ertăciune celorla ce greşesc, iară nu dă ajutorii ca să nu mai greşască, ce numa! de întru nevoinţa noastră să isprăveşte acesta sau şi acesta o primăşte şi măreşte darul lu Dumnezeu ca să întărească pre noi să împlem învătăturile, iară acela va zice şi va învăţa zicând că am fi putut isprăvi noi acesta şi fără de dar de nu va zice acestea de nevoe acela să fie anatema, că n'au zis domnul că fără de mine anevoe veţi putea face acestea, ce fără de mine nemica nu veţi putea face.

Gl. 109. Cine va zice că coconii cei mici ce să botază nici cum nu se trag de în păcatul a lui Adam, nice trebuie să se curăţeze cu botezul, acela să fie blăstemat de Catara, că pentru unul fu mortea şi păcatul în totă lumea.

Gl. 110. Cine va zice că darul a lui Dumnezeu are numa! ertarea păcatelor, iară n'are ajutorii şi pentru celea ce vor să fie : acela de două ori să fie supt Catara.

Gl. 111. Cine va zice că darul a lui Dumnezeu ajută numa! de acesta adecă a şti ce face (adică a şti cine să cade a face) şi ce ar duce : iară nu pôte face nici dă putere a iubi şi a cunoşte adevărînţa, acela să fie Anatema.

Gl. 112. Cine va propovedui de va zice că fără de darul a lui Dumnezeu lesne am o-bârşi poruncile lui, acela de trei ori să fie supt Catara.

Gl. 113. Că fără de mine zice Domnul nemica nu veţi putea face.

Aceste patru canóne se-au tâlcuit la capul 110, zicând Grigorie că de vom zice că păcat întru noi nu e : înşine ne vom plăstăm, cine va întorče de va zice că nu se-au zis acesta adevărat : ce prosteste, acela să fie Anatema.

Tâlc. Pentru că toţi în păcate sântem şi niminea nu e curat dă rugină măcară de'i ară fi totă viaţa lui numa! o zi, Anatemei iaste părtaş, cine va zice că se-au zis de Apostol a-cestea pentru plecata înţelepţie iară nu adevărat de acesta (adecă) de vom zice că păcate întru noi nu's pre noi prelestim, pentru că dără fi zis de acesta pentru plecata înţelepţie, n'ar fi zis, pre noi prelestim ce ar fi zis înălţăm-ne, că prelesteste pre sine cela ce iaste rătăcit, prelestit şi minţit : carele nu grăiaşte pre adevărînţa adevărit.

Gl. 114. Cine va întorče de nu va zice pentru ale fi căruia, şi ale multora şi ale lui : *Ostavinam dlăghinşa*, anatema, văzând şi pre Daniil după multe zicând mărturisescum'i păcatele şi păcatele ómenilor miei.

Tâlc. Cine va răzvrăti de va zice că sfinţi rugându-se şi zicând *ostavinam dlăghinşa*, ca nişte ómeni ne având păcate n'a fost zicând acesta pentru sine : ce pentru păcătoşi ruga acesta aduc lu Dumnezeu drept aceea carei zic aşa şi nu le va trebui să se róge pentru toţi acela să fie Anatema, pentru că sfinţi şi drept are fratele lui Dumnezeu Iacov apostol, iar zicea că în multe greşim toţi, şi Daniil întru ruga lui, înmulţitoréşte zicând : greşit'am făcut'am fără de lege şi altele împotriva acestora, decia deosebi baducea de zicea : ispovedescum'i păcatele méle şi păcatele ómenilor miei, Domnului Dumnezeului miei.

Gl. 115. Intorcăturile şi împreunărele Donatisténilor, carele se fac de bogate ori : să fie la scaunul episcopului lor, carele se-au întors de mai nainte de la Donatisténii, şi să se împreune adevăritel beserici.

Tâlc. Pentru Donatisténii carei se întorcea se făcea multe indoiri unii ca aceia cărui scaun se vrea lipi, dece mai nainte de legea împărătescă, carea poruncise pentru împreunarea besericilor : ei se lipia lângă episcopul cela ce să întorsese de în rătăcire şi se împreuna adevăritel beserici, iară apoi după legea acea împărătescă cădese dă era acélea locure lângă episcopii ceia ce era aprópe de dinşil, însă carele au fost ţinute de cei donatisténii poruncit'au săborul dăzlegând indoirile şi pricile céle ce să ijderăsc între mijlocul episcopiiilor : să se dea acélea Scaunului celuiia ce mai nainte vréme au fost : ce să zice Catoliceşti beserici.

Gl. 116. Carei se-au întors de la Donat să împartă părţile, însă cel mai mare să împartă, iară cel mai tânăr să's alégă.

Tâlc. De se vor întorče episcopii Donatisténilor cătră adevărita beserică, decia de vor fi fost niscare unelte au moşie au alt ceva între dinşil, sau măcară şi între alţii adevăriti episcopi, întru care unelte au avut trebă amândoaoo episcopiiile să se împartă acélea une altele şi trebă aşa carele se împreună între dinşil tocma, însă aşa ca episcopul cel mai vechi să împartă : iară cela mai de curând carele se-au făcut după dînsul să's alégă de într'amândoaoo carea va vrea iară de să va tâmplă a fi un loc în carele au fost şezând şi Donatisténii şi şpravoslavniici, de va fi aprópe de episcopul carele se-au întors de la Donatisténii : să'i se dea întreg cu totul lui iară de va fi încă mai aprópe de adevăritul episcop : aşijderea iară lui să'i dea, iară de va fi locul acela carele va fi aprópe de amândoaoo scaunele tocma şi creştinii carei vor fi fost mai de nainte vréme într'ansul şezând, ei vor vrea să's aibă al lor episcop iară cei ce se-au întors de la donat vor vrea să's i tie

al lor : atunci să se fie socotéla celor mai mulți iară de vor fi amândoao părțile tocma atunce tot locul să se dea episcopului celui ce a fost mai nainte.

Gl. 117. Carele se va întorce spe pravoslavie și va ținea în trei ani un saf, sau oraș ce să va fi întors, acela să fie fără de vină și episcopul carele se va fi întors de la Donat și de când se-au întors, de va fi ținut ceva în trei ani el să ție.

Tâlc. Inșă cătră légea împărătescă cum se aș scris și într'o 100 și 15 glave. zice de se va fi întors vre un episcop de întru vre un eres întru pravoslavie, și de acolo va fi avut ținând vre un loc ceva decia cu'l se cădea vre unu de întru episcopi nu mai putea să întorcă acel loc iară după acéle legi împărătești plăcut'aș săborului ca orașul său vre un sat ce se va întorce întru pravoslavie și'l va fi ținut în trei ani și de niminea nu va fi căutat nici va fi cerut, nici se va fi rădicat să zică că cel ține : atunce să'l ție fără de vină și să nu'l mai cêră, căce că în trei ani, ce l'aș ținut episcopul, al căruia erea și vrea să'l cêră și să'l caute, iară el nu'l aș cerut ce aș tăcut, iară de va fi văduit vre o episcopie sau vre o beserică carea va fi avut trebă pre satul acela carele de în eres se-au întors și de atunce de când se-aș stricat aș trecut ani 3 decia să se facă episcop într'ansa așjderea și vre un ținut al episcopilor Donatistênilor, de să va întorce cătră adevărta beserică, și se va fi ținut multă vrême dece la al lor carele se-au întors întru pravoslavie, decia va veni și episcopul Donatistênului la împreunarea adevărteî credințe, atunce acela să fie volnic în trei ani de când se-aș întors să's chiamo ținutul acela la scaunul lui să pörte chiamo de dînșii.

Gl. 118. Carele i va părea a se într'adevâra nici unul de într'aceia adins eluș să nu se îndrepteze, ce să'l judece episcopii ceia ce'l va da cel mai mare sau cu voea vecinilor celora ce sânt apröpe de dânsul, iară carele va lua carte de la cel mai mare ca să ție în silă și în voea lui : accla pre sine înșală.

Tâlc. Orî care episcop ce'l va părea că are trebă pe vre un ținut carele va fi ținut de alt episcop : acela trebuie să mêrgă cătră episcopii lui cei mai de folos și pent'r'aceia să spue iară să nu se facă adins eluș judecator. pentru care'l parc lui a se într'adevâra. măcar de se va ispiți și în silă a ținea, iară de va lua și carte pentru să ție ömeniî carîi ține alt episcop : acela pre sine înșală că nemica nu va putea face lui de nu va vrea să lase cu pace și de voe cela ce ține ömeniî fără numai de va vrea să'l lase cu pace sau să'l prade cu judecata deafără.

Gl. 119. Carîi nu vor purta grijă de lucruri

le lor céle de trebă și li se va și aduce aminte și nu vor face nemica în șase luni. atunce să se dea altora, cărora vor purta grijă și vor fi putérnici să dobândescă, iară de nu vor fi purtat grijă ca niște tocmitori de casă ca să nu se mai ereticescă ereticîi, și să va adevâra acésta episcopilor celora ce vor judeca, atunce să se dea la scaunul celora ce aș ales sau celora ce aș dat.

Tâlc. Niscare episcopi de nu vor purta grijă de locurile céle ce sânt de trebă scaunului lor și li se va aduce aminte de vecinîi lor, să caute cu dêdinsul ca să rădice și să îndémne în tot chipul pre ereticîi de acolo să se întorcă cătră pravoslavie, și după acesta lucru în șase luni nu vor putea face nemica ce vor rămânea și vor ședea așa într'aceia nebagare în sêmă, atunce să se dea altu episcop acel loc căruia va fi putérnic pre aceia a'l dobândi; iară de nu se vor fi sculat cu dêdinsul ca niște tocmitori de casă ca să nu cumva să se rădice ereticîi spre vre o mai mare rușine spurcăciune și răotote, ce nădăduindu-se adins ei's aș tăcut, zicând că'l vor întorce cu târpenie și cu îndelungă răbdare, decia în mijlocul acestora lucrure și tocmélele grija lor aș luat altî episcopi, și se-aș într'adevârat acelor locure ale ereticilor și se va adevâra acésta la episcopii carîi vor judeca, atunce iară să se dea acéle locure ale scaunelor sale celuia ce aș dat cel mai mare sau celuia ce l-aș ales amândoi episcopii căci n'aș purtat de atunce grijă de tocmire și de învățătură.

Gl. 120. Alesul judecătöriü carele va fi ales de doao părți acela iaste neîntors.

Tâlc. Nice episcop nice cliric carele s'aș ales episcop judecătöriü pre voia lui și de dînsul s'aș judecat, după judecata lui nu mai pöte să se mai judece a doa öră și de acésta nu se-aș zis numai aicia ce și într'alte canöne ale acestuia săbor.

Gl. 121. Episcopul carele nu va băga sêmă să pörte grija pentru ereticîi, și aducându-se aminte de va petrece întru nebagare de sêmă a lui și în șase luni nu va griji nemica de întörcerea ereticilor, acela să fie nepriceștuit.

Tâlc. Inșă canonul 119, carele se-aș scris mai nainte, scrie pentru episcopul carele e pus pentru îndreptarea ereticilor și el de aceia petrece fără grijă și nici bagă sêmă după ce'l se-aș adus aminte de întörcerea lor în șase luni : drept acéia 'l judecă să'l se dea locurile lor altor episcopi cărora vor putea să'l întorcă la adevărta credință; iară cest canon aduce'l spre nepriceștuire și poruncéște să fie și afurisiți, până ce's vor împlea lucrul lor cel ce li se cădea a fi de trebă. Parese că canonul acesta socotéște asta împotriva canonului 119, ce de la acela aduce îngrozire spre episcopul cela ce nu pörta grijă : de întörcerea

ereticilor, drept aceia nu iaste protivnic acésta ceiealalte, ce însă când se află alt episcop să priimască acea grijă a lor, atunc episcopul carele au avut trebă pre acea socotință și n'au purtat grijă de spăsenia lor, să se scoță și să se dea acéea grijă celuia lalt iară dăca nu va primi nicl altul grija lor nicl el nu va purta grijă de întorcerea aceloră atunc să se pue supt canonul nepriceșturii, iară dăcia după afurisanie de va fi tot într'acea lene: atunc să'î se ia și darul după cum zice canonul 57 al sfinților Apostoli.

Gl. 122. Cine va zice unu' eretic că e împreunat credincioșilor și va ști că nu e împreunat: acela să nu fie episcop.

Tâlc. Orî care episcop ce va ști pre Donatisteni că nu se-au întors cătră adevieria besérică, sa'î va împreuna cătră pravoslavie zicând că se-au întors: unul ca acela bārfind pentru împreunarea lor și înșelând besérica a lui Dumnezeu: să'î fie luat darul.

Gl. 123. Preotul și Diaconul și episcopul de vor fi părăiți atunc să chame episcopii cei de aproape să'î judece, iară să nu trecă peste mare de cea parte că apoi vor fi nepriceșuiți la Africa.

Tâlc. De acésta se poruncéște întru canonul acestu' săbor: Ca nicl un preot sa'î Diacon carele va fi urgisit de episcopul său și nu va băga în semă judecata și va vrea să se judece pentr'acéa urgie de va trece de la Africa de céea parte de mare și pentru acea vină a mērgé la Roma, de acésta să nu fie volnic a face așa: ce să chame pre episcopii cei de aproape și de dinșii să'î se dăscōpere vina, iară de nu va vrea, atunc să fie neîmpreunat la Africa, acésta cumu'm pare se-au oprit pentru nevoile de preste mare ca să nu facă o parte și alta niscare lucrure noao pentru ducerea departe spre striin.

Gl. 124. De nu vor putea veni mulți episcopi să fie la săbor: atunc trei înș de în tōte eparhiile să se alégă, să tocmescă lucrul acela.

Tâlc. Pentru multe întrebări ale canōnlor carele se-au pus mai nainte și n'au chemat pre toți episcopii să se afle la întrebări plăcut'au și au socotit săborul să n'astēpte să se mai adune toți episcopii la acel săbor pentru că va trece și se va zăbovi multă vreme ce să alégă trei episcopi de în tōte eparhiile împreună și cu Avriile episcopul beséricii de la Halchidon, ca să obârșescă și să împle lucrurile și tocmélele céle ce nu sânt obârșite.

Gl. 125. Orî cine au îmbrăcat sa'î va îmbrăca pe vre o fată mainte de doazeci și cinci de ani ce să zice au îmbrăcat haine călugărești sa'î va îmbrăca de nevoe cum am zice, rugându-se de acésta căce că va vrea neștine să o răpescă, sa'î o va îndrăgi vre un silnic

sa'î pentru vre o rană de mōrte, de acésta pentru ani'î e'î acela nemica nu va pați de săbor

Tâlc. Insă canonul 18 al Marelui Vaslie, pentru fata sa'î copil célea ce se aduce domnului, și se lepădă de nuntă, și'și cinstéște mai nainte viața întru sfinție, zice și poruncéște: să nu se facă de 16 și de 17 ani că plānsurile copilărești cari'î sânt de atâtea ani nu se-au dat voe nice se-au ertat a fi și a se socoti adevărate, iară pentru carea vine de a ei voe, și de nuntă se lepădă și se fāgăduiașcă că'î va ținea fetia curăția, acesta canon zice și poruncéște: pentru una ca aceea carea se duce adins ea'ș lu Dumnezeu, și se îmbracă în rase mai nainte de 25 ani nemica să nu pață episcopul căci o au îmbrăcat cu sfintele podōbe pentru nevoia fetei și a curăției, iară de se va tāmpla vre un silnic să aibă pohtă spre dānsa și va fi vrut să facă logodnă de nuntă sa'î alt răpitori'î va fi vrut să o răpescă și pentru căci n'au ajuns ei să'ș împle pohta lor încă neîmbrăcată fiind într'acela chip ea și nevăzută va zice că se-au fāgăduit lu Dumnezeu; iară apoi după aceia au îndemnatu-se episcopul de o au îmbrăcat întru sfintele podōbe ca să nu mai fie volnică a fugi și a se lepăda, a nu se face nevastă curată lu Hs. sa'î de multe ori'î prinzându-se mōrte a se sfārși mai nainte de 25 de ani, iară rudeniile ei ar ruga pre episcopul să o brace într'acea sfântă podōbă: ca să nu se pristăvescă necălugărită iară n'are nevoe.

Gl. 126. Cine e afnrisit nu pōte mărturisii.

Tâlc. Carele mărturisește trebuie să fie fără vină, decî pentr'aceia nicl clericul nice mirēnul afurisit nu se priiméște la pāra sa'î la mărturia episcopului sa'î a clericului.

Gl. 127. Nicl robul nicl slobodul, nicl cela ce va fi fost părăt cândva de ceva, nice măscăriciul, nicl elinul, nicl ereticul nicl ovreiu'î nu se priimesc la săbor mărturi.

Tâlc. Niminea să nu priimască fără ispită părăle sa'î mărturiile carele vor fi asupra episcopului: ce să judece și să alégă pre cea ce părăsc sa'î pre cea ce mărturisesc să vază ce omen'î sânt, după cum zice canonul al șaselea al săborului 2 Constandinopole, deacia de vor avea viață nevinovată și le va fi credința pravoslavnică: priiméștei, iară de vor fi robî aceia sânt opriți de légea săborului să nu pōtă mărturisi nicl pre o vină a cuiva, nice besérică nice mirenescă, nice cu miță, nice iară cei slobozî să părăscă pre stăpānu-său că și acéstea se opresc de lége a mărturisi de vre o greșală asupra stăpānu-său carele'î au slobozit și să se lepéde de cinstiții și sfinții lor toți cari'î se socotesc că'î au slobozit sa'î mai nainte au fost părăiți de alții și nu se-au mai aflat nevinovați sa'î se-au urgisit în săbor cu judecata împărătescă

și pentru pedépsa lor încă nu se-au mai îndreptat sau vor avea viață spurcată ca măscăricii și vâscărnicii sau vor fi strini de legea noastră ca ovreii, ereticii și ca ellinii uni ca acestea nu se primesc nici la părăle nici mărturiile episcopilor nici la ale clericilor pentru că nevointă lor nu iaste de alt ceva fără numai ce a face și a lipi cinstii preoților bănuiale. batjocuri, spurcăciuni și ocări, și numai de aducerea netocmirii și valure și spăimii besericii.

Gl. 128. Așjderea și cela ce va pără de multe, și de nice una nu va putea da sēma adevărat.

Tălc. Pe dreptate și acesta nu se primește la pără sau la mărturie arătându-se pără și fără de cinstie fiind de multe vină au părăt pre cine-va și de față de nici una n'au putut să vadescă nice sēmă să dea.

Gl. 129. Nice carele e de patru-sprezece ani.

Tălc. Și acesta la mărturie iaste nepriimit pentru neobârșirea vârstii. că se cade celuia ce va să mărturisescă să fie după cinstit împreună și pravoslavnic și să fie și întru întreaga vârstă, iară cel mic iaste slab sau luncător cu mîntea, iară a 17 glavă a titlei de întâi a cărții 21 nu primește pre cel mai mic de doazeci de ani a mărturisii asupra cuiva pentru vre o vină ceva.

Gl 130. Părășul nu pōte să aducă mărturie de la casa lui.

Tălc. Mărturiile cele de loc de casă nepriimate și gonite sânt și de lege, că zice glava 20 a titlei de întâi adevărat așa : Părășul nu pōte aduce mărturiu lui de a casă și iară glava 25 iară aceia tite și cărți, că mărturiile cele de casă gonescu-se mărturiile de casă și știți cari sânt, sânt cari se află supt oblăduirea cuiva și siliți fiind le poruncēște a mēge să mărturisescă de dānsul : unii ca aceia nici pentru dānsul nici pentru altul carele va pără pre dānsul la mărturie nu se primesc nici pentru vina greșalelor sau păcatelor iară alii cineva de va vrea sau de'i va trebui să aducă mărturie de într'alte case acela nu o-prēște, iară de într'o casă tatăl și feciorul supt putērea lor fiind și doi frați cari sânt supt putērea tātānă-său împreună asupra cuiva și pentru cine-va : pot și mărturisii.

Gl. 131. Episcopul carele va zice că greșala sau vina în taină cutarele m'i o au spus iară apoi acela om de se va lepăda : episcopul să nu se creză.

Tălc. Nu trebuie a crede pre episcop cānd zice că cutare cleric m'i au spus vina în taină, pentru aceea voi să l depărtez de împreunare adevă de pricēstenie sau de spiță, iară cela ce au spus deș va socoti muștrarea sa și va încēpe a se lepăda zicānd că n'am spus eu ție greșală sau păcat ca acela : atunce epis-

copul să nu se creză nici iară pre dānsul să l urgisescă sau să l năpăstuiască.

Gl. 132. Episcopul carele va opri de împreunare pe clericul său nevădit de vre o greșală : așjderea să fie oprit și el de alții.

Tălc. Ori care episcop de va afurisi pre al său cleric nevădit de vre o greșală, ce numai urgisit sau năpăstuit de în mîntea lui, acela să fie afurisit și el și să se înstreineze de împreunarea altor episcopi, ca să se pāzescă și el să nu grāiască lesne asupra cuiva și apoi nu pōte să vadescă de față.

Gl. 133. Urban episcopul de la Sechia de nu va îndrepta lucrurile cēlea ce'i se cade a îndrepta sau să fie fără împreunare sau la Roma să se chame.

Tălc. Mai înainte până nu luase adevărta săborului de la Cartaghen îndreptarea săborului de la Nichea de la sti Chiril al Alexandriei episcop și de la Attic episcopul Tārigradului ei primea canonul acestui săbor al Sardichiei în locul canonului de la Nichea pentru chemarea episcopilor cātră episcopul besericii Romei, drept aceea au poruncit pentru episcopul Urban de la Sichi de nu va îndrepta cea cēlea ce'i se cade a fi îndreptate de dānsul : atunce să fie afurisit, iară de să va îndoi pentru afurisanie, atunce să l chame la Roma, și lucrurile lui să l le caute și să l le socotescă Papa, drept aceea și episcopul Urban de la Sechia, poruncitu-ia că de nu va îndrepta lucrurile cēlea ce'i se cade lui a îndrepta : să fie afurisit, iară de i va pārea strāmb pentru afurisanie, să se chame la Roma, și lucrurile lui de Papa să se caute.

Scrisorile a lu Chiril de la Alexandria.

Cum ați scris noao adevăritele izvode ale adevăritului săbor al cetății Viintei de la Nichea; iată că le am trimes dragostii vōstre.

A lui Attic Tārigrādēnul.

Canónele de la Nichea cum se-au tocmnit de părinți trimesu-se-au cum ați scris.

[*Aicea izvodul de la Nichea al credinței adevăte: Vearuio vā edinago boga*]. Crēdem într'un Dumnezeu, Tatăl a tot țitiorii. Făcătorul vāzutelor și nevāzutele, și într'un Domn Is. Hs. Fiul lu Dumnezeu, carele au nāscut de în Tatāl unu nāscut (ce să zice de în ființa Tatālui). Dumnezeu de în Dumnezeu lumină de în lumină, Dumnezeu adevărit de în Dumnezeu adevărit, nāscut nu făcut, într'oo ființă Tatālui pespre carele tōte se-au făcut, pentru noi și pentru a noastră spāsēnie pogorātus'au, intrupatu-se-au în omenitu-se-au, pātīmit'au : invis'au și se-au înălțat la ceriū, și iar va să vie să judece vii și morți și întru duhul sfint; iară cari zic mai înainte vrēme că n'au fost și se-au făcut de în ce n'au fost sau de într'alt obraz sau fire sau

intorcătoriu sau schimbătoriu într'alt chip-fiu-lu lu Dumnezeu pre unii ca aceia Anati-misește adevărita și apostolesca beserică.

Iată și izvoarele săborului de la Nichea puse cu chipurile cele de întâiu carele sânt ale besericii Alexandriei și ale Țarigradului și adevărate de episcopii lor : adevă de Chiril și de Attic și se-au trimes acestuia săbor.

Gl. 134. Carii sânt de noi neîmpreunați, să nu voiiți ați priimi la împreunare, după cum se-au poruncit la săborul Nicheii, că iată și Apiarie priimit fiind de tine, săboru-lu stătu împotriva și aduse mustrare, iară apoi mai scrise pre sine sau vădire luă și căzu întru mare suspini.

Tălc. Priimind părinții acestea izvoarele săborului de la Nichea călea neîndoite și adevărite și ne aflând în canoanele lor să se trimetă de la Papa slugile lui și a doa judecăți ale episcopilor și ale clericilor să se judece de dinșii, decia scriseră către Chelestin papa al Romei, carii sânt afurisiți de dinșii lesne și cum nu trebuie să nu'i mai pue la împreunare nici să priimiți pre episcopii sau clericii carii se-au urgisit de la beserică și li se-au luat darul de la noi, nici să trimetă preoții lui să ia ei sēma pentru binele lor, ce de va vrea fieș-carele de în cel ce's urgisiți să se mai judece, atunce să se judece de săborul eparhiei sale, iară să nu mērgă către săborul a totă lumea ca să nu pară besericii lu Hs. pentru trufia lumii, că o aduce spri dinsa, pentr'acēea au tocmiț acestă de în lucrurile lor ca să nu mai aducă mustrare besericilor, iară preotul Apiarii de la beserică Sicchiei căruia pentru adevărata vină i se-au luat Darul, decia se-au dus către Chelestin de la Roma de'i au priimit gi'l au trimes cu Favstin episcopul către Africa ca să i se dea lui preoția iară și să ia sēma și acelor Tovrachinēni, carii fără de rușine au adus spre dinsel vină de greșală și așa de grabă cum nu se cădea tocmiră să fie priimit la împreunare, iară el decia stătu de față, aduse împutare săborului căci nu'l au priimit; drept acēea, părășii stătură de față naintea lui și'l vădiră decia el cu multă price și încurmezișare lepădându-se fără de rușine, suspinând de vadnic: de a lui voe spuse săborului de greșalele ce'l vinuise mai nainte și așa cu lacrăme și cu suspini se întorse.

Sfârșitul săborului al sfinților părinți carii se-au adunat în Cartaghen.

De în canoanele Țarigradului pentru Agapie și Gavadie carii se pricea pre locul episcopiei Vostris. Canon Unul.

Gl. 1. Nu trebuie mai mult altă dată pre cel ce să socotește că e vinovat să i se ia darul de doi nici de trei : ce de mai mulți și cu

judecata săborului eparhiei : cum au poruncit și canoanele Apostolești.

Tălc. Pentru că săborul acesta decia află pre episcopul Gavadie de la episcopia Vostris-luat fiindu'i darul de doi episcopi, temutu-se-au să nu când va să se mai facă acēsta și să se întărescă și altă dată : drept acēea au porucit pentru episcopul carele se gonește întru urgie pentru vre o vină și i se ia darul acela să nu se judece de doi sau de trei episcopi : ce de va fi putere de toți episcopii al eparhiei, iară măcar de nu vor fi mai mulți măcar să nu fie mai puțin de doi-spre-zee, cum poruncește și al doi-spre-zeele canon al sfințului săbor de la Cartaghen.

Coneț.

Al 5-lea săbor marele Iustinian, papa Vighimei, Eutihie Țarigrădenul, la Țarigrad, asupra lu Origenie carele zicea că are munca sfârșenie, părinți 165: leat 527.

(Urmază clișeul mai multor sfinți părinți).

Sfântul și a totă lumea săbor al 5-lea.

Făcutu-se-au în cetatea Vizantiei adevă de la Țarigradului, după al patrulea săbor decia trecuse anul 102, iară de la Hs. an 527, într'al optspre-zeecelea an de împărăția a lui Iustinian cel mare, și se adunară 165 sfinți și purtători de Dumnezeu părinți și mai marii acestui săbor era Mina Țarigrădenul (ce la adunarea săborului acesta Mina se pristăv-i iară în locul lui se făcu Patriarh Eutihie) decia era Apolinarie Alexandrenul, Domnos Antiohianul, Didim și Evagrie și Evstohie ispravnicii Patriarhului de la Iersim, Damian de la Sozopoli, iară Vighilie Papa de la Roma era și el atunce la Țarigrad. decia câte porunci acest sfânt săbor el tote le în-tări și le pecetlui, adevă drēptele, credincio-sele și mântuitoarele porunci și pravile carele se făcuse la Halchidona și la călea-lalte sfințe săboră tote le dārmoniră și le alēseră de neghină și de plēvă și le luminară lumii Pravoslaviei, iară pre acēle eresure ce încolția și rāsăria pre tote le dāzrădăcinară și le proclētiră și așa înfāl scōseră și pro-clētiră pre Orighen și pre totă scriptura și învățătura lui, așjiderea și pe Evagrie și pre Didim și pre ucenicii lor și pre ceia ce asculta și se pleca Dogmatelor lor adevă scripturii și învățaturii lor ca niște ncnici ce ținea învățaturile a lui Orighen, carii nu hulia nici lăsa bārfelele Ellinești : ce brodia și se nevoia să le adaogă și să le lipsescă besericii, și zicea ocaanicii de ei cum sufletul îmblă singur mai nainte de tiposirea trupului și zicea că întră decia în trup și se na-

ște și zicea iară că deca móre omul acela el merge și se naște într'altul, și iar mai zicea deca móre omul acela se naște de câte ori iaste voea și mai bârfa de zicea că ne sfârșita muncă are sfârșenie și dracii iară vor să ș' vie la a lor cinste, și mai grăia zicând că Hs. nemica nu se desparte de noi ce e tocma asemenea noaă, mai balamuța zicând că nu e Rainul nice e făcut de Dumnezeu, mai bârfa zicând că Adam nu'l au făcut Dumnezeu cu trup și alte hule multe întunérec scriseră și pre mulți de la sfinta și adevărta besérică pierdură cari scripturi unii le ținea în taină și nu vrea să le arate de față aiavea, căci că la al patrulea săbor nu se putură vădi tóte (măcar de și lepădără acéstea unii de în sfinții părinți, căci că mai nainte de acel săbor adevă de al patrulea, fusese trei vrăjimași procleți, eretici), iară apoi tot se vădiră, decia când începură a se răsfira acéle réle eresuri și învățături vicléne întru mulți ómenii atunci se adună și acest sfinț săbor al cincilea și proclețiră scripturile lor céle hilitóre.

Zonara.

Așjiderea și pre Teodor Mopsuestie Dasca-lul Nestoriei împreună cu scripturile céle de hulă ale lui, și ca niște zizani și spurcate le lepădără, așjiderea și pre Antim și pe Petr, și pre Zoor și pre soțiile lor și capetele și scrisorile céle ce era scrise rău și cu rea credință de Teodorit și cât ajutase păgânului de Nestorie de hulise drépta a noastră credință și légé la sfintul săbor carele se făcuse la Efes. Așjiderea împreună cu dinșii și Poslania carea scrisese Iva episcopul Edesului cătră Marin Persinul acéstea tóte le rupseră de în rădăcină și le lepădără de în mijlocul curatului și alesului grău al Pravoslaviei pu numai ca niște protivitóre învățăturilor celor drépte : ce cam ar fi asemenea a tótă necurăția și ijderără învățăturile beséricii céle drept și curat lămurite.

Trebuie a ști și de acésta.

Că nu știu adevărate au ba, că zice că acest sfinț săbor al cincilea, au priimit pre Theodorit episcopul cetății de la Chyr și pre Iva episcopul Edesului căci zice că au pocăitu-se și se-au întors de au priimit și au lăudat și au cinstit pre săborul al patrulea și au blăstemat și au proclețit pre Nestoria de față de naintea acestui săbor a tuturor.

Iară trebuie a ști.

Ca acest săbor al cincilea canóne n'au făcut : ce numai ce au blăstemat pre acești eretici, iară tocméla canónelor lui le priiméște săborul al șaselea de la Trulla de le adună a fi tot unele cu ale lui după cum veți vedea că scrie acolo.

Sfintul și a tótă lumea săbor a șaselea.

Făcutu-se-au într'al trei spre-zécele an de împărăția a lui Constandin bărbosul nepotul lui Iralcie după ce trecuse ani de la al cincilea 128 iară de la Hs. 656, adunarse în Țarigrad purtători de Dumnezeu părinți 170 și era mai mari la săborul acesta Gheorghie Țarigrădenul, Teodor și Gheorghie preoții cu Ierodiaconul Ioanin în locul sfintului Agaton Papa de la Roma ispravnic, și Toofan Antiohianul carele se hirotonise de acest săbor, iară scaunul al Alexandriei și al Irslimului atunce era văduă. căci că atunci ținea și cuprinsese limbile Agarênilor pre acéle eparhii, iară așa tot se aflară ispravnic și soli, însă de la Alexandria Petr Monah, iară de la Irslim Gheorghie Monah și Preot. Acest sfinț săbor adunase pentru zloslavnicii iară nu pravoslavnicii cari înoia realele învățături ale lui Serghie și era acești eretici adevă Pir, Pavel, răi patriarși ai Țarigradului și Onorie de la Roma și Chyr de la Alexandria și Macarie Antiohianul și Teodor episcopul de la Faran și alte soții al lor, încă și pre ceea ce înose eresurile la acest sfinț săbor cari i am scris mai nainte adevă Macarie carele fusese patriarh la Antiohia și Stefan ucenicul lui, dece pre acești eretici, acest sfinț săbor dederă Anatemei, pentru că îndrăzniră a grăi hulă și a zice că după intruparea Domnului Nostri Is. Hs. au avut o voe și o lucrare, vrând să dăzlege legătura drépte credințe, drept acélea sfinții Părinți ai acestui sfinț săbor blăstemară și proclețiră pre acei eretici ca pe niște luptători și vrăjimași de Dumnezeu și pre tótă învățătura lor cea de hulă și pre toți pre ceia ce gândesc asemenea lor sau cari de aicea înainte vor vrea să ție cu ei și fără de pocănie vor lăcui încă și pre Polihronia Mladoumnago starța, carele balamuța de zicea că pôte să scóle pre morți într'acel eres al lui, drept acélea acéle eresure le vădiră și le proclețiră, iară învățăturile ale drépte credințe acest sfinț săbor chiar le descoperiră și le luminară, și mărturisiră că au avut Domnul Nostri Is. Hs. după intrupare doaa voi pre fire și doaa lucrări, adevărat așa porunciră și pecetluiră nu că dóră împărția chipurile ce căci că nice o fire de într'amândoaă ale lui Hs. (a Dumnezeirii zic și a omenirii) nu era să nu fie fără de voe sau fără lucrare, făcut'au și acești sfinți părinți canóne de în tária săborălor ale Pravoslaviei.

Pentru săborul a șasea de la Trulla.

În vrémea împărăției al doilea Iustinian Nas cărn carele era fecior lui Constandin Bărbosul, dece cu porunca împărăției lui, adunarse 227 de Arhierii în Polata carea se

chiamă Trulla, (acesta Trulla era o casă împărătească foarte mare și frumoasă de se afla în Țarigrad) și se adunară să înadevereze săborul a cincea și a șaselea și să scrie și canoanele pentru tocmirea beséricii, drept aceea împreună săborul a cincea și cu al șasea și le puseră numele Pendecti adecă cincea a șasea, cum am zice lipsa a celui de a cincea și celui de a șasea o împlură, pentru aceea îi puseră numele săbor a totă lumea, și era mai mare la săborul acesta Pavel Țarigrădenul Petr Alexandrenul, Gheorghe Antiochianul, Anastase Ierslimlénul, Ioan de la Noa Iustinianopol, Vasilie al Mitropoliei Gorteanilor a ostrovului Critului, și ispravnic făind a tot săborul în locul sfintei beserici de la Roma, așa se află în cărțile cele vechi împărătești scris cu iscălitura a fieș-cărui Patriarch carii au fost pre aceiași vrème și numele și deregătoria, măcar de și zic Latini și Papijii că nu trebuie să fie și să se chame acesta săbor al șaselea a totă lumea, căci n'au fost la acest săbor și ispravnicii al papei cum au fost și la cela-lalt șase săbor carele se-au făcut și se-au adunat și cu voia lui în vrèmea lui Costandin bărbosul, iară și acesta săbor se-au făcut după puțină vrème cu porunca împăratului Iustinian Nas cărn, drept aceia atăta sfinți părinți întâi n'au putut răbda atăta minciuni ale lor, carele au băgat atunci în pravilele celui săbor, când a fost legații adecă ispravnicii al soliș papei în locul lui, drept aceia acest sfânt și a totă lumea săbor porunci, deca vrème ce papa nu pôte veni pentru îndelungata cale, înca și vie ispravnic în locul lui să fie împreună cu noi căce se-au făcut săborul în eparhia noastră, pentru aceea de atunci se făcu price împotriva unui cu alții și nu vrură nică hirotonie să mai ia (cum povestește Costandin Chesarevscăii), iară la acest sfânt săbor aceștea toți au fost: adecă Solunénul, Dardanul, Irahia Trachiei, Corinténul, Ravenscăii și Vasilie Critscăii, carele era ispravnic besericii Rimului și au și iscălit și au păcetluit și au întărit adevăritele pravile și canoane ale ac stuș sfânt săbor carele se-au făcut 98.

Poslania sfinților Părinți către cinstitul împărat.

Blagocestivului și iubitorului de Hs împărat Iustinian. Sfântul și a totă lumea săbor carele se-au adunat după amenințarea Dumnezeuiască cu porunca a blagocestiei tale puteri într'acătă cetate împărătească de Dumnezeu păzită. Ogdeșea Radovitișea.

Darul cel Dumnezeesc nespul al izbăvitorului și al mântuitorului nostru Is. Hs. carele cuprinse totă lumea și propoveduirea a

adeverinței a făcătorului de viață, carea se sămână în urechile tuturor, însă omenii ceia ce ședea întru întunerecul nepriceperii, văzură mare lumină a priceperii și se izbăviră de în legăturile nepriceperii, împărăția ceriului se schimbă de robia cea de demult, iară mai marele zmeilor mintea marelui Asirie, carele se surpă și căzu pentru trufia de în lumina cea fericită de întâi și frumoasă acum se biruiaște de cei robiți de întâi, și cu puterea cuvântului carele se-au întrupat se face striin a totă rușinea și de totă puterea cum scrie : [psal. 9], că armele vrăjmașului periră și se sfârșiră de tot pentru că slujba cea cuvântătoare pretutindenea se înlegui și se sfințește și se aduce și se cōce pōma întrăgă, și Dumnezeu junghindu-se și împățindu-se pentru paza trupurilor împreună și a sufletelor, îndumnezeiaște pre cea ce se pricestuesc, drept aceia și draci fug, și sfântul săbor al omenilor carele se adună pre la beserici, pre taină se sfințește și hrana raiului tuturor se dăschise și cum am zice de tot se făcură tōte noao, iară deca vrème ce diavolul pizmătoriu și ucigătoriu de omeni de o dată stătu împotriva prea puternicului Dumnezeu acelaș iară stând împotriva și îngrecând și născând răutatea a lepădării de lege neputând răbda văzând pre noi sculându-ne și rădicându-ne de în greșala călcării și la cerii ducându-ne pentru începtoriu nostru adecă pentru Hs carele au dat pre sine izbăvire pentru noi, acela zmeu zice nu se mai lăsă a nu mai rădica săgetele răotății rănind pre cei credincioși ca să se despartă de deistviala a Duhului, a cinstii și a darului, iară dinu vizet cel începătoriu sau căpitanul spăseniei noastre (Dumnezeu zic) carele au făgăduit noao plata a biruinții nu lăsă pre noi fără de ajutorii întru tōte nēmurile într'acătă milă de loc a vieții aceștia ce cu arma blagocestiei ne într'armă împotriva celor care rădică războiul asupra lui carii scōsem și dăzgomol spata cea sufletescă a Duhului sfânt carea iaste cuvântu lu Dumnezeu și așa ne lovim și ne clocnim cu viclénul și sparsme munca lui carea erea asupra noastră și ne facum nastavnici turmelor îndreptând pre omeni pre căile Domnului ca să nu cumva să alunece să șovăiască să crăz de în bine întru fără de lege pentru nedomirirea pentru că se cădea celuia ce au dăruit noao petrecanie și viață, carele se-au pogorât cu atăta smerenie de în mărime să schimbe nēmul nostru și căl' chame cătră sine și să'l înalțe, și să fie tare calea noastră după cum ne o au arătat cu lum nătorii și dascații besericii îndreptând luminat Dumnezeuiaște urmele noastre și pornindu-le și deșteptându-le cătră evanghelie cătoră le iaste petre-

cania și viața în ȋeriure, [*Filipis Glava 3 Za : 246*], după cum zice Dumnezeescul apostol : drept aceia și noi acuma cariî ne petrecem viața cu lene și ne dorm gândurile deșarte, ca fără de pază să pôtă întra tâlharul de vrăjmaș și câte puțin câte puțin fură bunătatea ca un diavol și aduce multă răutate noaă în loc de bunătate, iară Hs. Dumnezeul nostru carede iaste marele cărmăciu corăbiei a totă lumea rădică pre tine adevărit blagocestiv împărat izbăvitoriū și cărmăciū îndreptătorii bun noaă îndreptând cuvintele cu judecată păzind adevărită tot de-una, făcând judecată și dreptate pre mijlocul pământului și umblând pre cale cu curăție carele cu a lui înțelepție te-au născut și te-au păzit și te-au hrănit și te-au îmfrămșețat cu bunătățile și te-au implut de Dumnezeescul duh, și te-au arătat ochiul lui cu curăția și cu luminarea minții luminând luminos saū chiar pre cei ce sânt supt puterea tă căruia 'ŭi au dat beserica sa, și te-au învățat să te înveți întru legea ei zioa și năptea spre întocmirea și îndreptarea omienilor cariî 'ŭi sânt supt mână, carele ai ajuns cu căldura dragostiî cătră Dumnezeū de ai rămnit de ai întrecut pre Finees și ai împuns păcatul cu sulița blagocestiei și a pricēperii și ai voit să scoți turma de în răutate și de în peire pentru că se cade celuia ce au luat învățătura de la cel de sus ca să îndrepteze nēmul omenesc să nu caute numaî de trebile și de lucrurile lui și să'si îndrepteze numaî a lui viață : ce să spăsescă și să izbăvescă și pre cel ce's biruiți și oblăduiți de valuri și de multă clătire și turburare a păcatelor, și necați și înviorați de tôte duhurile viclene, carele turbură de tôte părțile pe trupurile smereniei noastre, pentru că cele 2 sfinte și a totă lumea săbōră carele se-au adunat într'acastă cetate păzită de Dumnezeū împărătescă; însă unul aprobe de Dumnezeiască pristăvire a lui Iustinian; iară altul a fost în vrēma blagocestiei Pamēti a împăratului nostru Constandin tatăl blândetelor tale, carele pentru credința a părinților și să arate tainele nici cum n'au făcut sfintele canōne ca și călea-lalte 4 sfinte săbōră a totă lumea pespe carele însă se depărtēză omeniî de în reaoa și mai prōsta viață și se schimbă întru mai bună și mai naltă viață de acum înainte de să fac limbă sfântă sfintie împărătescă pentru care Hs. au murit cariî de multe nelecimiri ale pătimelor aie trași, [*Evreom pos. 1. gl. 10*], sparti și rumți și puțin nu setăiară și nu se despărțiră de Dumnezeescul staul și puțin nu alunecară să cază de întru îndreptarea bunătății cu uitarea și cu neștiința a minții și cum am zice Apostoleste pre fiul a lui Dumnezeū călcară și sângele légii cu carele se sfintică ei ocărără și batjocorără darul duhului carele fu de obștea

tuturor, decî pre acei omeni alesi fōrte ai voit și'ŭi au fost voia să'ŭi adunî, închipuitute-ai lui Hs. carele căuta rătăcita oae pre în măgurî și pre în munți, ca să o aducă să o bage în curtea sa, și să o plăce să păzescă Dumnezeștile învățături și porunci pentru carele ne despărțim de lucrurile morților și înviem. Acestea tôte le ai înțele și le ai adevărat pentru spāsēnia și izbăvirea omienilor, și ai căutat pre Dumnezeū după cum zice cuvîntul : cine caută pre Domnul acela află cunoștere înțelepție cu dreptate, și cariî caută pre dînsul, drept aceia află pace, poruncii' ai să se adune acestisăbor a totă lumea de Dumnezău ales ca cu lumina într'un suflet pre mulți să împreune și să se nevoiască cum se cade să se îndrepteze, așjderea de vor fi și rămas niscare rămășițe ale răotății Eli-neșii saū ovreești și se vor fi amestecat în coptul și adevăritul grăū, tôte de în rădăcină să se zmulgă și să se rumpă și să se plivescă ca niște zizaniî plēve și neghinî, ca să se arate spicul țarinei besericii curat. Pentru că unde sânt adunați cu numele mieu, acolo în mijlocul lor, sânt și eu după cum au zis glasul Domnului, și iară și au strigat noaă cu Ieremia : căutați-mă cu tōtă inema voastră și mă voi arăta voa, drept aceia după porunca blagocestiei tale adunatune-am într'acastă cetate împărătescă de Dumnezeū păzită și am scris cinstite și sfinte canōne, pentr'aceia ne rugăm blagocestiei tale strigând ca cum se-au adunat mai nainte săbor de sfinții părinți și se-au făcut de pururea pomeniții blagocestivi ai noștri împărați Teodosii și alții, într'acastă împărătescă cetate de Dumnezeū păzită și ai cinstit sfînta beserica cu chemarea cărților, așjderea și blagocestia ta călea ce sânt scrise de noi cu blagocestivul hrisov și iscălitură, acuma să le întărești și să le petcilești de tot, iară Domnul să'ŭi întărescă împărăția cu pace și cu dreptate și să o petrecă de în nēm în nēm, și să'ŭi adaogă lângă puterea această pământescă și îndulcirea și hrana a împărăției ceriurilor.

Zonara.

Scrisōrea această iaste Preadoslovie pentru scrisōrea canōnelor și cătră împăratul Iustinian Nascăr. de la săbor trimēsă povestind cum și pentru ce lucru și vină se-au făcut adunarea acestui săbor, cu porunca împărătescă și pentru că călea 2 săbōră a totă lumea adecă cel de a cincea ce să zice și cel de a șasea, însă unul se-au făcut în vrēma împărăției a lui Iustinian cel mare, iară cela-lalt când împărăția Costandin Bărbosul carele era tată acestuia, cătră carele cuvîntul împăratului Iustinian Nascărj au făcut ispită și întrebare și judecată pentru Dogmate, și n'au făcut canōne ca călea-lalte săbōră de mai

naînțe să fie de întărirea beséricii și de folosul credincioșilor ômenî, pentr'aceia cu grija aceluî împărat ce am zis, se făcură ca să nu rătăcescă ômenîi cu uitarea minții de în viața cea îmbunătățită, și să se plăce cătră viața cea fără de folos, și să alunece să cază de tot în răpa răotăților într'aceia porunci să se strângă săbôr și aicea se adunară acei părinți și canône făcură de împlură lipsa acelor săbôră ce nu făcuse canône, și apoi rógă cartea acésta (adecă Poslania acestor părinți) pre împăratul ca să înadeverze și să întărescă și să pecetluiască și el cu a lui scriptură și iscălitură canônele carele's făcute de acest săbôr, de acésta pecetluire și întărire se rógă, decia se întôrce în rugă de rógă pre Dumnezeuu pentru împăratul și așa sfârșește cuvîntul.

Începătura, a săbôrilor a 6, carele se-au făcut la Trulla; și au făcut canône 98.

Gl. 1. Pentru să fie credința sfinților apostolilor ne curmată.

Gl. 2. Pentru Tocmélele sfinților apostoli carele se chiamă Diataghe carele's făcute de Climent, ca să nu se priimescă pentru niște rătăcirî ereticești.

Gl. 3. Pentru preoții cariî se însoră câte de doaă ori și nu se pocăesc.

Gl. 4. Pentru clericul și mirénul cariî se ating de nevasta lui Dumnezeuu.

Gl. 5. Pentru preotul famen să nu ție slujnică sau alta.

Gl. 6. Pentru să nu se însore neștine după hirotonie.

Gl. 7. Pentru să nu șază Diaconiî mai sus de preoți.

Gl. 8. Pentru să se facă săbôr odată într'un an.

Gl. 9. Pentru să nu între clericul la cărciumă fără nevoe.

Gl. 10. Pentru să nu ia camătă episcopul sau Diaconul.

Gl. 11. Pentru să nu chiemî ovréi dohtor, nici să te îmbăezî cu dinșiî.

Gl. 12. Pentru să nu lașî muiarea fără numai de veî ajunge la altă spiță preoțescă mai mare.

Gl. 13. Pentru preotul și Diaconul să nu spargă nunta cea pre lege măcar de și opresc Romanii.

Gl. 14. Pentru că se cade să fie popa de ani 30, Diaconiî de 25, iară Diaconițele de patru-zeci.

Gl. 15. Pentru că se cade Ipodiaconilor să fie de 20 de ani.

Gl. 16. Pentru ceia ce zic să fie șapte Diaconiî.

Gl. 17. Pentru episcopiî cariî primesc cliriciî strîinî și'i hirotonesc.

Gl. 18. Pentru mutarea de în calea păgănilor.

Gl. 19. Pentru mai marele beséricii, să învete pre ômenî pre la praznice și Duminecile.

Gl. 20. Pentru episcopul să nu învete săbôrul într'altă cetate.

Gl. 21. Pentru cela ce'i se ia darul de pururea și rămâne în ceta mirenescă.

Gl. 22. Pentru cela ce e hirotonit pre banî.

Gl. 23. Pentru cela ce dă sînta pricêștenie, și cêre mangâri sau banî.

Gl. 24. Pentru clericul sau Călugărul carele va privi la încurarea cailor.

Gl. 25. Pentru cela ce va ținea sau au ținut până în treizeci de ani niscare saticéle, Moșiore, Seliștore : cum le va ținea.

Gl. 26. Pentru preotul carele va cădea într'o nuntă fără de lege.

Gl. 27. Pentru clericul să nu se îmbrace în haină ce nu'i se cuvine.

Gl. 28. Pentru să nu ducă neștine să împarță strugurî în loc de jertya cea fără de sânge.

Gl. 29. Pentru să nu se facă răzdrêsenie în săptămâna cea mai de pre urmă în joi marî.

Gl. 30. Pentru Preoții cariî sânt pre la beséricî pre în păgânî și'i lasă preotésele.

Gl. 31. Pentru să nu se facă liturghie în casa de rugă fără de știrea episcopului

Gl. 32. Pentru eresul celora ce slujesc cu apă.

Gl. 33. Pentru carele iaste destoinic de preoție, și nefind tuns ia blagoslovenie.

Gl. 34. Pentru cliriciî sau călugăriî cariî se vor stringe ceta și vor face jurămînt de împreună.

Gl. 35. Pentru decă va muri episcopul să păzescă clirosul unealte mult puțin ale episcopii

Gl. 36. Pentru tocmela a cinci scaune.

Gl. 37. Pentru episcopul carele pentru năpădirea varvarilor nu se va întôrce la scaun.

Gl. 38. Pentru cetatea carea se înioaște de la împăratul.

Gl. 39. Pentru să'ș ție isprava noa cetate a lui Iustinian.

Gl. 40. Pentru cela ce va vrea să se călugărescă, să fie de 10 ani iară nu mai micî

Gl. 41. Pentru purtătorî de rase, și cari. nu's tunși și sihastrî.

Gl. 42. Pentru cela ce va vrea să între n peșteră.

Gl. 43. Pentru cela ce va vrea să fugă de totă furtuna lumî : să fie volnic.

Gl. 44. Pentru călugărul sau cela ce'ș ține curăția : de să va însura.

Gl. 45. Pentru cum se cade să se aducă la jertăvnic célea ce vin să se călugărescă.

Gl. 46. Pentru călugărița să nu iasă singură de în Mănăstire.

Gl. 47. Pentru să nu dormă, nice călugărița în mănăstirea de bărbați, nice călugărul în mănăstirea de fâmei.

Gl. 48. Pentru despărțirea fămei, celuia ce după hirotonie va să ia episcopie.

Gl. 49. Pentru mănăstirile carele se fac cu știrea episcopului.

Gl. 50. Pentru să nu jöce saü să dănțuiască mirénul.

Gl. 51. Pentru nici să fie măscăriciü.

Gl. 52. Pentru să nu se facă liturghe în postul cel mare fără Sâmbăta și Dumineca și la praznicul Blagoveștenilor.

Gl. 53. Pentru ceia ce primesc copii de în botez.

Gl. 54. Pentru nuntele carele's fără de lege.

Gl. 55. Pentru ceia ce postesc sâmbetele.

Gl. 56. Pentru Arménii, cariî mănăncă pre păresemî-sâmbetele oaoă și brânză.

Gl. 57. Pentru să nu aducă la jertăvnic : miare și lapte.

Gl. 58. Pentru mirénul carele singur se priceștuiaste.

Gl. 59. Pentru să nu se facă botez, pre în căsuțele cele de rugă : carele sânt în mijlocul unor case.

Gl. 60. Pentru cela ce dă voe se îndrăcește.

Gl. 61. Pentru Vota și Vrumaliile ale zborurilor Ellenești și a altor obiceiure ale lor.

Gl. 62. Pentru citeniile Mucenicilor : carele se-au făcut de Ellinî.

Gl. 63. Pentru să nu facă cazanii mirénii și pentru aprinzările de foc pre la lunî noao.

Gl. 64. Pentru să prăznuiască tot omul în săptămâna după Paști.

Gl. 65. Pentru să nu se mănânce sânge.

Gl. 66. Pentru să nu se strice Dumnezeiasca carte.

Gl. 67. Pentru să nu între mirénul în olitariü fără numai împăratul saü domnul.

Gl. 68. Pentru să nu vorbescă muerile la beserică.

Gl. 69. Pentru să nu trebue cuiäva să învete obiceiuri ellinești.

Gl. 70. Pentru să nu se împreune pravoslavnicul cu ereticul.

Gl. 71. Pentru să nu se închipuiască pre fața pământului chipul crucii.

Gl. 72. Pentru să nu se facă praznice nici veselii Duminecile nice covöră să se așternă.

Gl. 73. Pentru să fie nepriimită cântarea celuia ce cântă răü fără tocmelă și fără pôdoba beserică.

Gl. 74. Pentru să nu se facă casa a lui Dumnezeü târguire.

Gl. 75. Pentru să nu se spēle la bae omul împreună cu fămee.

Gl. 76. Pentru să nu cöcă merinzi împohiva Nașteri Précestii.

Gl. 77. Pentru să nu se lipsescă neștine de beserică fără numai de mare nevoie.

Gl. 78. Pentru să nu zică la Stăii Boje Paspnăsa nasradi.

Gl. 79. Pentru să nu semnëze miel în chipul lui Hs. : ce pre dânsul adevărat.

Gl. 80. Pentru robul slobozit de stăpân.

Gl. 81. Pentru să nu se dea priceștenie trupului celui mort.

Gl. 82. Pentru cariî nu știü nice's mărturisiți că se-au botezat.

Gl. 83. Pentru să nu se strângă curve spre alunecarea sufletelor.

Gl. 84. Pentru preacurva și preacurva-riul.

Gl. 85. Pentru să nu bage dobitoc în beserică.

Gl. 86. Pentru să se postescă sâmbăta cea mare până la miază nopte.

Gl. 87. Pentru să nu se facă metaniü după Vohodul vecérniei Sâmbetei.

Gl. 88. Pentru cela ce dă și ceia ce ia erbi omorătore de pântece.

Gl. 89. Pentru muiarea căria' se va duce bărbatul de nu se va mai vedea, și mai nainte dă ce nu' va veni veste se va mărita.

Gl. 90. Pentru cela ce jură cu jurământure ellinești.

Gl. 91. Pentru ceia ce răpesc mueri.

Gl. 92. Pentru ceia ce se întorc de în eretic.

Gl. 93. Pentru cela ce va zăcea cu făméia, și fără băgare în sémă va întra în beserică.

Gl. 94. Pentru cela ce ia pre logodita de altul.

Gl. 95. Pentru ceia ce aduc de acasă carne friptă preoților.

Gl. 96. Pentru să nu se zugrăvescă zugrăvii grozave și fără de cinste cum nu se cade.

Gl. 97. Pentru cum se cade a priceștui pre credinciosul curatelor taine.

Gl. 98. Pentru părintele duhovnic să aibă socotelă a socoti canónele pocaniei.

6. Săbor, Costandin Bărbos, ispravnicî Papei, Agathon și Teodor, și Gheorghie, Gheorghie Țarigrădenul la Țarigrad, asupra lui Onoeie papa, și lu Serghie și Pir părinți 170, lét 656.

Urméză clișeu mai multor Sf. Părinți.

Sfintul și a totă lumea săbor 5, 6 :

Gl. 1. Credința apostolilor să fie netăiată și cea ce s'au întărit la Nichea să fie deplin : că au stricat spițele învățături Ariel, carele aducea de bărfia pentru o ființă a Dumnezăirii.

Tălc. Acest săbor se-au adunat în vrémea a lu Iustinian Nascăr, și au poruncit să fie adevărate și canónele apostolești și șase săböră ale lumii, și celea de pre alocurea șapte

carele mai înainte se-au făcut, și să se ferescă netăiate și nestricate și au pus tocmitele canoane să fie de vindecarea sufletelor și de tămăduirea patimelor, și aceiaș întâi adevărează tocmirea canoanelor apostolești, decia pecetluiaște și sfintele canoane ale săbătorilor lumii și ale celor ce se-au făcut pre în bogate locure.

Săborul 1. Săborul de întâi făcutu-se-a în Nichea : în zilele sfântului împărat marele Costandin, asupra spurcatului de Arie, răul cestiv carele zicea și învăța altă Dumnezăerie păgânescă sau cum am zice mai pe prost mulți Dumnezei, și îndrăznia de zicea că fiul lui Dumnezeu, domnul nostru Is. Hs., adevăritul Dumnezeu : iaste zidire, iară nu o ființă lui Dumnezeu și Tatălui.

Săborul 2. Al doilea săbor se-au făcut în Țarigrad în vremea împăratului Teodosie cel mare, asupra a Machedonieț protivitoriul de duh : carele hulia spre duhul sfânt și zicea că nu iaste el Dumnezeu, ce străin cu Dumnezăirea de Tatăl, cătră acesta și spre Apolinarie de la Laodichia, și Savelie de la Livia, cari socotia și zicea că trupul Domnului Nostriu și Dumnezeului I. Hs. iaste fără de suflet și fără de minte.

Săborul 3. Al treilea săbor se-au făcut în vremea lui Teodosie cel mic asupra spurcatului Nestorie închinătorul de ômeni, carele pe Hs. despărția și tăia, și zicea că iaste om prost iară nu Dumnezeu întrupat, și învăța de zicea spre unul Hs. adevăritul nostru Dumnezeu : doi fil și doao obaze, și pe prea sfînta feciôră Maria carea au născut pre adevăritul Dumnezeu, Domnul Nostriu Is. Hs. : nu' l zicea bogoroditu ce hristoroditu.

Săborul 4. Al patrulea săbor se-au făcut în Halchidon în vremea a lui Marchian, cumnatul de soră a lui Teodosie cel mic, asupra lui Dioscor și Evtihie. Cariș băfă de zicea cum se-au făcut ca o năluca întruparea a lu Dumnezeu și Mântuitorul Nostriu Is. Hs. și zicea că iaste într'o fire și împărția de zicea că au pățimit Dumnezăirea.

Săborul 5. Iară al cincilea săbor se-au făcut în Țarigrad în vremea lui Iustinian cel mare, asupra nebulului Orihen Evagrie și Didim, cariș înoia făpturile băfăitôre ale Ellinilor și băfăia fără de minte de zic a că trupurile carile acuma purtăm, decă vor muri nu vor învia, și Raiu adevărit nu se-au făcut de la Dumnezeu nici iaste și Adam nu s'au zidit cu trup, și zicea că munca are sfârșenie și cum vor să's vie dracii iară la cinul de în tât : și alte hule multe băfînd.

Săborul 6. Iară al șasele săbor făcutu-se-a în Țarigrad, în vremea a lui Costandin Pogonatul, asupra lui Teodor episcopul Fariș, Onorie al Romei, Chyr al Alexandriei, Serghie și Pyr, Pavel și Petr, cariș se-au făcut e-

piscopi Țarigradului și a altora cariș eresurile lor și le înoia, deci acești protivitori de Dumnezeu și păgânî spurcați învăța și zicea, că o voe și o lucrare are, Domnul nostru Is. Hs. și după întrupare, pentracă se-au dat Anatemel de săborul acesta, iară canoane nu se-au făcut nici de săborul a cincilea, carele se-au făcut în vremea a lui Iustinian cel mare, nici de al șasele săbor carele se-au adunat în vremea lui Costandin Pogonatul, că săborul carele se-au făcut în vremea lu Costandin Pogonatul chiamăse al șaselea : așijderea și cela ce s'au făcut în vremea fiuseu Nascărniară se chiamă a șasele, că așa au socotit săborul : să fie amândoao unul. că acesta se-au făcut după 27 de ani, și episcopii cariș se-au adunat aicea mai mulți de cât acolo făcut'au Săborul de au căutat pentru întrebările și tocmélele izvôdelor lor sânt au nu sânt.

Săborul de în vremea lu Teodosie cel mare să fie întărit și nestricat că au pogorât pre Machedonie, carele zicea că Duhul sfînt iaste rob.

Părinții cariș se-să adunat la Efes în vremea lui Teodosie cel mic doaa sute de blagocestivi surpat'au pre Nestorie carele zicea că Domnul iaste om prost.

De pururea pomeniți cariș se-au adunat la Halchidona în vremea lui Marchian, surpat'au pre Evtihie carele îndrăznia a zice de marea taină că se-au făcut ca o năluca, atunce au surpat și pre Nestorie și Dioscorie cariș băfăia să se strice tocmélele săbôrilor.

La împărătesca cetate adunatu-se-au 165, în vremea lui Iustinian, asupra lui Orighen, carele zicea că sufletelor și trupurilor nu va fi înviare, și au anatimisit pre Teodorit carele au scris Chyrl la 12 glave.

La Țarigrad iară în vremea lui Iustinian, adunatu-se-au săbor de au surpat pre Onorie de la Roma și pre Serghie de la Țarigrad cariș zicea că o voe și o lucrare au avut Domnul Nostriu Is. Hs. și după întrupare.

Gl. 2. Invățăturile sfîntilor Apostoli de Climent făcute, pentru încăperile și furările altor eretic : să fie nemăritate.

Tăle. Intru apostoleștile canoane, cătră cărțile Legii Vechi și Noaă și cătră tocmélele apostolilor carele le-au făcut Climent în cele opt cărți, pâruncituni-se-au să le ținem cinstite și sfînte, iară acest canon poruncéște să se lăpede, nu pentru alt ceva, ce pentru bogate lucrure. Copile și striine de creștinătate ale ereticilor, carele bagă întrânsele spre spargerea besericii, drept aceia poruncéște să se scôță ca să se întemeiaze și să se întărescă turma creștinescă.

Gl. 3. Preoții cariș vor fi însurați de doao ori și nu se vor pocăi să li se ia darul, iar de vor lăsa răotatea și se vor părăsi câtă va vreme atunce cel ce se-au rănit și cei ce se-

aŭ însurat fără de lege : nu pôte să blagoslovască, iar ceia ce se vor însura după hirotonie aceia să fie lipsiți în cătă-va vrême să nu procopsescă întru rânduialele lor, adecă să se canonescă, iară apoi de's vor pricepe răotătea că aŭ făcut rău adecă se vor lăsa de împreunare aceia să's ție numai cinstea șederii mai sus iară popia nu, iară după hotarul (a-decă tocmeia) acesta de vor fi fost oprîți și ei nu vor fi băgat în sémă acea oprélă, de tot să le fie luat darul.

Tâlc. Părinții săborului acestuia îndreptând răotătea cea ce să făcuse și dăzrădăcinând și cea ce vrea să fie : făcut'au canonul acesta; și poruncesc : ca câți de în preoți și de în diaconi vor lua a doa muiare mai nainte de venirea acestui săbor, și aŭ fost până ce aŭ venit ei (a-decă le-aŭ ținut până ce s'aŭ adunat săborul) nepocăii de nu se-aŭ despărțit de fără de legile nunte, aceia cu pravila să fie scoși și să li se ia darul și să se pue la un loc să fie cu mirénii, iară câți mai nainte de venirea săborului 'și vor fi cunoscut folosința de să vor fi lăsat, și vor fi gonit acea împreunare rea, aceia să se părăsescă de preoție și să se canonescă în cătă-va vrême și numai să's ție cinstea șederii scaunului mai sus cum aŭ fost șezând, și să le sosescă numai acea ședere mai sus, cătră domnul plângând să li se iarte păcatul carele l'aŭ făcut de în nepricepere, pentru că nu se cade celuia ce se-aŭ rânit pre altul a blagoslovi, ce și preoții și diaconii carii se vor fi însurat cu o famée văduă fiind mai nainte de hirotonie; așijderea și ceia ce după hirotonie se-aŭ însurat însă de preoție nu se vor părăsi de tot, ce să se oprască de sfânta liturghie, și să se canonescă cătă-va vrême. deacia iară să fie la ale lor spițe arătând cum dăzlegă fără de legea împreunare, și nici cum să nu se sue la altă spiță mai mare : ce să fie în rândul în carele se-aŭ aflat, însă aceste poruncitu-se-aŭ să se facă pentru milă și ertăciunea cum se-aŭ zis mai nainte de venirea săborului, iară de atunci încôce după hotarul și canonul acesta , nu iară să se facă nice unele de acestea, ce după boțez încă și cea ce se va împleteci cu adoa nuntă, sau posadnică va ținea, sau văduă va lua, sau scósă de altul, sau róbă, sau cinghiasă : acela să nu pôtă fi episcop, aŭ preot, sau diacon, sau ypodiamon, după cum aŭ poruncit canónele șapte-spre-zéce și opt-spre-zéce ale sfinților apostoli.

Gl. 4. Cliricul carele se va atinge de nevasta a lui Dumnezeu celuia să i se ia darul iară mirénul să se afurisească.

Tâlc. Inse canonul acesta, pre cea ce se va amesteca fêțef ceia ce se-aŭ nevedit și se aŭ sfințit lui Dumnezeu : de va fi cliric, ia't darul, iară de va fi mirén afurisește'l,

iară canonul 18 al marelui Vasilie, pre unu, ca acela socotêște'l ca pre un preacurvariul și la priceștenie, pre unul ca acela într'alt chip nu'l priimêște, de nu se va lăsa întâi de acel păcat.

Gl. 5. Și preotul famen să nu ție slujnică sau alt obraz : fără numai de cele ce's fără bănuială.

Tâlc. A ținea în casă fáméile cele sfințite, măcar de sânt și fameni, măcar fôrte bătrâni : canonul acesta apără ca și poslania Marelui Vasilie cătră Popa Grigorie; fără numai de vor fi de în fáméile obraz de în cele fără bănuială : adecă mumâni, surori și mătuși de tată sau de mumă și altele ca acestea, iară cine va călca acestea porunci, poruncêște să' i ia darul, pentru că acesta canon aduce mai mult spre fameni, că măcară de vor fi și miréni și vor lăcui cu mueile carele nu vor fi de în obrazele rudeniei celea ce sânt fără de bănuială, unii ca aceia să se afurisească.

Gl. 6. Carele se-aŭ hirotonit de se va însura să' i ia darul că de va vrea să se hirotonescă, acela trebue întâi să se însóre.

Tâlc. Insă canonul săborului de la Anchira poruncêște pentru cela ce va să se facă Preot sau Diacon și întâi se va mărturisi când se va face cum nu va ședea neînsurat ce va lua muiare și după hirotonie va veni la nuntă de s' va însura să's ție a sa slujbă, iară acest canon lepădă pre acela canon și de totul deșartă pe preotul și diaconul, și ypodiamon carii se vor însura după hirotonie urmând canonului 26 al Apostolilor : și poruncêște ca cine va îndrăzni a face acesta după hirotonie să' i se ia darul, și dă voe fie's căruia mainte de hirotonie pre legea nuntei să se împreune muierii.

Gl. 7. Diaconul carele va avea vre o rânduială de nu va fi ispravnicul patriarhului sau al episcopului : să nu șază mai sus de preoți ce să fie mai jos de toți.

Tâlc. Trufele mirenești și șederile nainte Dumnezeuști părinți scoțându-le de la besérică poruncesc : nici un diacon să nu șază mai sus de preotul măcară de ar avea fie ce rânduială mare și cinstă a beséricii, fără numai când va fi trimes într'altă cetate și loc ispravnic în locul Mitropolitului sau al patriarhului : pentru niscare întrebări și niscare semi ale canónelor și ale besericilor, atunce să cinstêște ca și cum ar împlea locul celuia ce l'aŭ trimes, iară de va îndrăzni vre unul de în diaconi trebuindu' i într'alt chip boerêște în silă să șază mai sus de popa : atunce să sâ urgisescă de a sa spiță, și să fie mai jos de toți diaconii

Gl. 8. Dăca vrême ce nu va putea să se facă săbor de doao ori în toți anii lângă

Paști și în luna lu Octovrie încăl să se facă odată.

Tâlc. Pentru primejdii și nevoile ce se tâmplă episcopilor de supărările păgânilor, de nu pot face săbhor de doaă ori într'un an : tocmitu-se-au de canoনেle acestea și se-au poruncit ca să se facă săbhor în toți anii odată, lângă Paști și în luna Octovrii.

Gl. 9. Opritu-se-au a intra clericii la cărciumă, opritu-se-au încă mai vartos și a ținea ne cum să intre; decî sau să se părăsescă sau să li se ia darul.

Tâlc. Nu se cade clericilor să ție prăvălie de cărciumă și să neguțătorescă într'ânsele, că de vrême ce se oprește a intra în cărciumă striină, cu cât mai mult nu trebuie a ținea el cărciuma și altora într'ansa nu se cade a sluji; iară cine va înurăzni a face acestă și nu va asculta să se părăsescă : să'î se ia darul aceluia.

Gl. 10. Episcopul, preotul și diaconul cari vor lua camătă : de nu se vor părăsi să li se ia darul.

Adevărat.

Gl. 11. Aluaturile sau azimele ovréilor să fie scuipate; iar cine va chema dohtorii lor, sau se va îmbăia cu ei împreună : acela să se afurisească.

Tâlc. Nu e nici o împreunare creștinilor cătră ovrei, drept acéia ori cine se va afla mănăcând de într'ale lor azime sau va chema pre dânsii spe vrăciuire să'î dohtorescă sau într'alt chip cumva va lăcu cu dânsii : acela de va-fi cleric să'î se ia darul, iară de va fi mirén să se afurisească.

Gl. 12. Zisu-se-au să nu scoți muierea, adecă să nu te desparți de dânsa : ce să gândești să procopsești mai bine, și iară poruncim celuia ce să hirotonește mai mare : să nu mai lăcuască cu muiere.

Tâlc. Insa canonul apostolesc a 5 așa poruncște : că nici episcop, nice popă nice diacon fără de socotința smereniei nu pôte să scotă muierea lui. iară cine va face acestă canoneste'l, și de se va lăsa neîndreptat să'î se ia și darul, iară acest canon nu iartă pre episcopii după ce vor veni la hirotonia episcopescă, să șază cu ale lor muieri, și acesta făcând nu că dora nu suferă sau se lepădă de tocmélele céle mai de nainte ce au tocmit Apostoli : ce brodind pentru mai buna procopsire a spăseniei ómenilor și să nu dea vre o vină spre tocméla preotească, că zice dumnezeescul apostol : faceți tóte întru slava a lui Dumnezeu, fiți nepotinicire și ovréilor și ellinilor, și beséricii lu Dumnezeu cum placu și eu tuturor întru tóte nu caută folosința mea ce ca să se spăsescă mulți, faceți-vă asémenea mie ca și eu lu' Hs. episcopul carele va face așa și după hirotonia episcopiei va lăcu cu a lui muiere; poruncște ace-

sta canon într'alt chip să nu fie ce să'î se ia darul.

Gl. 13. Déca vrême ce Romanii voesc să's lase muierile, întâi diaconii și popii cari vor să se facă preoți, iară noi nu voim așa : ce întărim însurările celora ce vor să se facă diaconii și preoți.

Tâlc. De și ține canoনেle pre tocméla besérica Romanilor ca cela ce va să se hirotonească diacon sau popă : să mărturisescă mainte de hirotonie ca să nu se mai atingă de a lui mueare, ce de împreunare să se despartă ce însă acestă iaste ca cum ar sta împotriva încredințării și adeveriții apostolesti, și e nepriimită acestui canon, drept acéia poruncște preoții sau diaconii cari pre lége se-au însurat : nici cum să nu se despartă, ce să's păzescă împreunarea cătră fâmeile lor; și să se păzescă de a nu se împreunarea cătră dinsele pre la vremi numai când li se cade; adecă la vrémea postului, și când vor'verea să slujască sfintele taini, ca să pótă pre lesne dobândi célea ce cer de la Dumnezeu, iară cari se vor ispiți a's scóte ale lor fâmei pentru smerenia, acea să se aforisescă, deacia de se va lăsa neîndreptat să'î se ia darul, după cum zice canonul 5 al sfinților și Dumnezeștilor apostoli.

Gl. 14 și 15. Cade-se când va să se hirotonească popa să hie de 30 de ani și diaconul de 25 și diaconița de 40 de ani, și ypodiacon de ani 20.

Tâlc. De se vor afla niscare ómenii fórté destoinici a hi preoți, nici unul să nu se hirotonească nice într'un rând preotesc, mainte de poruncita lor vrême, iară ori cine se va face popă mainte de trei-zeci de ani, sau diacon mainte de 25 sau ypodiacon mainte de 20, și diaconița carea se va face mainte de 40, și ypodiaconul mainte de ani 20 acelora să li se ia darul.

Gl. 16. Să știți carele zice să fie șapte diaconi după cum au zis deaania, că nu e cuvîntul acesta pentru slujirea tainelor ce pentru lucrurile și trebile celora ce slujesc.

Tâlc. Canonul 14 al săbhorului de la Neochesaria, îndemnat fiind de în cartea deaniei, poruncit'au să se facă câte 7 diaconi pre la fie ce cetate măcară fie și prea mare să fie de slujba tainelor; iară cest canon zice așa că acel săbhor pentru cartea deaniei n'au socotit bine, că acel cuvînt nu zice de 7 diaconi că zice atunce într'acea vrême nu era grijă apostolilor de ómenii să slujască Dumnezeștilor taini : ce pentru rânduiala și socotința și slujba mészelor, carea era de tréba a tuturor celora ce se adunase atunce, dece pentr'acéia și beséricile nu se lepădă a nu ținea după cum zice canonul acela, să ție 7 diaconi să fie de slujba Dumnezeștilor taini : ce fieș carea după cumu'î va fi venitul așa

să aibă și cătuiala preoților, diaconilor și a altor clericilor

Gl. 17. Cine va priimi clericul strin și-l va hirotoni lui; acelaia să i se ia darul, împreună cu cea ce-l aș hirotonit.

Tâlc. Nu se iartă nice unul de în clericilor, fără de știrea episcopului său: să se pue la altă beserică, iară de va priimi vre un episcop pe clericul strin, fără de carte de ertăciune. a episcopului său și-l va pune la beserică lui și-l va ținea într'aceiaș rânduială ce au fost, sau îl va hirotoni măcară și într-altă spiță mai mică: să li se ia darul amândurora.

Gl. 18. De se va muta neștine pentru supărarea păgânilor decă vor însteea, iară să se mute cătră beserică acăea ce-l se-au dat în mână iară după așezare de nu se va întorțe: să se afurisească.

Tâlc. Inșă clericul carele pentru vre o supărare, se va despărți de la beserică acăea ce-l se-au dat în mână și se va duce cătră altă beserică, și-l va priimi episcopul cela ce va fi acolo și-l va împreuna clericilor: aceluși să se ia darul împreună cu cea ce-l au priimit cum poruncște canonul: 17, ce am scris mai sus; iară de se va fi mutat clericul de la beserică acăea ce s'au făcut cleric pentru supărarea păgânilor sau pentru altă primejdie, decă de să va fi potolit lucrul pentru care vină au fugit și nu va vrea iară să se întorcă la beserică lui la carea se-au făcut cleric: atunce să se afurisească, împreună cu episcopul cela ce-l ține până ce se va întorțe; dară pentru care vină cesta se afurisește, iară celuea i se ia darul; căce că cesta de pre urmă au făcut acăsta dă nevoe, iară cel de întâi au fugit fără de vină, și hirotonia episcopului său carea au pus pre dînsul o au rușinat și de dînsul ș au bătut joc.

Gl. 19. Cel mai mare al besericilor i se cade în toate zilele mai ales Duminecile să spue învățăturile, și să nu tâlcuiască nice să învețe de ale lor: ce cum au priimit de la sfinții părinți.

Tâlc. Episcopilor li se cade să învețe poporul în toate zile, și pre omeni să-i învețe învățăturile blagocestiei, mai ales Duminecile, ca de va întreba cine-va pre dînsii, de în Dumnezaeștii scripturii, atunce să nu spue acălea de întru mintea lor: ce cum au vățat și au tâlcuit luminătorii și dascalii besericilor de în scripturile și cărțile lor, că acăsta măestre și iscusire bună se cade lor a ști: adecă învățăturile ce au dat Dumnezeștii părinți, și de pre acălea să dăzlege întrebările de carele-i vor întreba, iară să nu dăzlege întrebările dă pre cuvintele lor nici să se pue să adune cuvinte de ale lor, să nu cum va dora să nu se pricépa a dăzlega acălea singuri: apoi să cază departe de ade-

vărta învățătură; iară cine nu va purta grijă de popor și de omeni și nu le va spue învățăturile creștinătății, pre acela canonul 57 al sfinților apostoli întâiul afurisește; decă decă se va lăsa întru lene să-i se ia și darul.

Gl. 20. Episcopul să nu învețe săborul într-altă cetate cum nu-i se cade, iară de să va porni vre un episcop, acela să fie lipsit de episcopie și să slujască slujba popescă iară nu episcopescă.

Tâlc. Episcopul carele va face acăsta pentru trufa și îngâmfarea și pentru urgisirea a episcopului de acolo de nu-l va băga în semă: ce va învăța în săbor nevoindu-se a rușina pre cela-lalt, și a-l batjocori, logodindu-și lui nainte scaunul strin: acela pe dreptate să se lase de episcopie, că cine pohtëște ale strinilor, acela să lipsesște și de ale sale, și să se pogore în locul popesc, și lucrurile carele fac ei acălea să facă și el.

[*Semnădă*]. Semnădă să știți și de acăsta, când se pogoră episcopul în locul Popei, pentru că canonul 29, al săborului de la Halchidona zice și chiamă pre pogorarea episcopului ce să pogoră întru spița popescă; furare de sfinție protivnică, și să se fie acest canon vântos că se-au izvodit de într'adeveritul canon.

Gl. 21. Carele-i se ia darul de pururea și se pune cu mirénii: de să va pocăi acela numai să se rază, iară de nu să lase părul să-i crească.

Tâlc. Preotul sau diaconul de li se va fi luat darul: acăea cinsti și ș-dere mai sus să aibă, și trebuie să-ș tunză capul ca și ceia laltii clericilor, iară de-i se va fi luat darul pentru vina greșalelor a păcatelor. și se va fi pus în locul mirénilor, atunce de va lăsa păcatul de voea lui pentru carele se-au lipsit de dar și de cinsti, și-i va căuta cătră întorcere: atunce să-ș tunză capul ca și clericilor; iară de nu se va lăsa de greșale de voea lui, ce va vrea să le facă: atunce să-ș lase părul să crească, ca al mirénilor, ca un om ce voiaște mai bine a cinsti petrecania lumii, de cât viața cerască.

Gl. 22. Carele se-au hirotonit pre banii: acelaia să-i se ia darul împreună cu cea ce-l aș hirotonit.

Adevărat.

Gl. 23. Cine va da Dumnezeiasca priceștenie și va cere mangări sau alt ceva de la cei ce să priceștuesc: acelaia să-i se ia darul.

Gl. 24. Clericul sau călugărul, de va privi la incurarea cailor, sau când vor vrea cinghieasele să între la nuntă, de nu vor eși mai nainte: să li se ia darul.

Tâlc. Clericul cându-i chemat la nuntă, și nu se va scula să fugă mai nainte până nu

întră înșelătorele și batjocoritoarele jocuri, a-tuncce nu' l se ia darul numai cât : ce când va face acésta și nu va vrea să se lase de nu se va părâsi, atuncce' l se ia darul, așjiderea și cela ce iase de privește la încurarea cailor.

GI. 25. Petrecăniile Seliștilor și ale săticelelor de le va fi ținut cine-va în trei zeci de ani și nu le va mai fi căutat niminea : a-tuncce să le ție neapărat; iară de' l va fi zis și se va fi pricit cu cela ce le ține în mijlocul acelor ani : atuncce are voe să' și le caute.

Tâlc. Petrecăniile seliștorelor zice cum am scris la 17 canone al săborului de la Halchidona, țarinele cele ce's osebi de beserică nici sânt de împreună carele sânt cu totu' pre la niște sate, sau orașure, carele acum se chiamă țarine singurești; iar săticelele sânt țarinele carele sânt în mijlocul locurilor sau satelor, deci care episcop va fi ținut acel săticel sau locuință de seliștă în trei zeci de ani și vor fi fost ale altu' episcop și n'au poruncit a scorni într'acei 30 de ani nice o amestecătură, atuncce să le ție ne mișcate, iară de să va fi făcut pentru acélea între amândoi episcopii vre o price, mai înainte de trecerea acelor 30 de ani, atuncce de acésta să fie volnic cela ce' l va părea că e a lui și să năpăstuiască, să' și o alégă cu săborul eparhiei.

GI. 26. Preotul carele va cădea într'o în-surare fără de lege și ' l se va lua darul, acela să se împreune numai șederii și de tot să se desparță de spurcăcinne.

Tâlc. Ori care preot ce va fi luat mainte de hirotonie mueare a' vâduă, a' topană, a' cinghiasă, sau alta de cele lepădate ce sânt întru necurăție, acela de preoție să se pără-sescă, iară la șederea preoților să se împreune și o nuntă ca acéa fără de lege să se desparță, pentru carea de preoție se lipsi.

GI. 27. Cliricul să nu se îmbrace cu haine carele nu' l se cade nici în casă, nici pre cale, iar de nu va face așa, o săptămână să se canonescă.

Adevărat.

GI. 28. Poruncitu-se-au pentru struguri, dacă se aduc la beserică să se blagoslovescă, și să se împartă, iar mai mult jertva cea fără de sânge de într'înși niminea să nu îndrăznescă a se atinge să facă.

Tâlc. A aduce struguri la beserică la vreme când li se cade și a se blagoslovi de preoți și a' l darea celor ce cer, de acésta canonul 3 al sfinților apostoli iartă, iară a' l împreunarea jertvei cel fără de sânge și a' l împărți ómenilor împreună amândoa, nu lasă acésta canon ce oprêște, și poruncêște să nu cumva să mai îndrăznescă vre unul de în preoți, iară de nu carele va face acésta să' l se ia darul.

GI. 29. Unii de în părinți la zioa de taină vecera decât cina ei făcea liturghie, ce de acésta socoti'au la săbor să nu se mai facă, nici să facă zdrazenie în postul cel mare în săptămâna cea mai de pre urmă : Joi, ca să nu cumva să se socotescă că urgisêște și nu bagă în sémă tot postul.

Tâlc. Inșă săborul de la Cartaghen la 41 de canone au poruncit ca să se obârșescă stintele de ómeni postiți, fără numai o zi ce iaste a anului în care se face adevărta veceră; iară acest canon păzind și ținind vartos cu dedinsul, nici de acésta zi nu lasă așa : ce poruncêște și într'acea zi (adecă în joi mar) preoții să fie postiți, atuncce să slujescă liturghie, așjiderea și ómenii postiți fiind să se priceștiască, ca să nu facem necinste nici să urgisim tot postul pentru călcarea unei zile.

GI. 30. Preoții cari sânt pre la besericile carele's pre în păgânii de se vor tocmi vre unii de într'înși să se desparță de locuința împreunării a fâmeilor sale : decia nice cum nice într'un chip să nu mai lăcuiască cu dinsele.

Tâlc. Preotul carele's va scóte muiarea lui, pentru vina a bunii cucerii a' diabolii fiind acela poruncit'au canonul 5 al apostolilor, să se afurisescă sau să' l se ia darul de nu se va pleca să o ție iară's, pentru că unii de în preoți cari sânt pre la beserică păgâne părăndule că fac mai bine óre ce, de în canonul apostolesc, ci nu's gonesc fâmeile lor, ce toc-mesc cu dinsele să se ferescă unul de către împreunarea altuia, deci toc-mre ca acésta a acelor popi de în păgânii poruncêște acésta canon să nu se lépede, drept acéia ei cu dinsele să nu mai lăcuiaacă, nici într'un chip cum ar da arătare întrégă și deplină obicúurilor sale, deci, săborul acésta da' lor și socotesc de mai slobozesc de acésta, pentru lepădatul și înștrinatul obicúii și pentru socotința a împuținării lor de suflet.

GI. 31. De nu va fi cu știrea a episcopului să nu se facă liturghie în casa de rugă.

Tâlc. Inșă canonul 57 al săborului de la Laodichia apără pre episcop, și pe preot a face liturghie ori în fie-ce casă de rugă, iară cest canon, întórce și poruncêște cu știrea episcopului a căru' iaste ținutul să facă liturghie în căsuțele celea de rugă, carele sânt în lăuntru caselor, iară cela ce va face fără de știrea lui (adecă a episcopului) ' l se ia darul.

GI. 32. Zlatoust stricănd eresul celorla ce slujesc cu apă, când zice : și au murit domnul și se-au sculat vin a' luat, acésta luând și socotind Arménii : ei slujesc numai cu vin neștiind (ocaanicii) că și acel Zlatoust, și Vasilie și Iacov, cu vin amestecat cu apă au slujit, așjiderea și noao așa' au dat a sluji, iară cine va sluji numai cu vin sau numai cu

apă, iară nu cu amândoaoo amestecate : a-celuia să se ia darul.

Tâlc. Tâlcul a lui Zlatoust iaste de la Evanghelia lui Mathei, iară Armenii rătăciți fiind întrul eresul celora ce slujesc cu apă nevoitu-se-au să strice celora ce slujesc jertva cea fără de sânge numai cu apă, drept aceea, ei slujesc numai cu vin fără de apă neprice-pând spurcați că într'acesta se vede tot meștersugul sfântului : ca să strice eresul celora ce slujesc numai cu apă, și să'i plăce să slujescă și ei cu vin, nu numai cu apă, iară lor parându-le că le stă împotriva să'i înfrunțeze, se lepădă de apă a băga, și nedomirindu-se numai cu vin slujesc ocaanic, că și acel Hristostom, și marele Vasilie, și fratele a lui Dumnezeu Iacov, vin amestecând cu apă liturghie făcea, și noaoa așa au dat să slujim, iară ori care preot sau diacon sau episcop ce nu va face curata jertvă (adecă liturghie) după a-căsta tocmelă a apostolilor și a purtătorilor de Dumnezeu părinți să'i se ia darul ca celui ce mărturiseste că e taină prăstă și se lepădă de învățăturile cele ce sânt date de la sfântii părinți.

Gl. 33. Carele va fi destoinic de hirotonie, și va fi de nēm preoțesc, apoi de va fi și de alt nēm numai destoinic să fie, acela se se hirotonească, și carele nu va fi tuns și nu va fi luat blagoslovenie, acela pre ambon să nu cetască sfintele cuvinte.

Tâlc. Carii sânt în laturea armenescă urmând obiceiului ovrees, iar ei primesc întrul cliros, numai pre cei ce sânt de nēm preoțesc; decia și ceia ce n'au luat blagoslovenie de episcopie, iar ei se amestecă întrul tunderea preoțescă de sfințesc cântăreți și poruncesc să citască omenilor sfintele cărți pre ambon, deci pentru acēste doaoa vină acest canon lepădându-le poruncește, să nu se caute nēm-ul celui ce va să se aducă întrul cliros ce de acēsta să ispitescă numai de va fi destoinic, nici să iarte pre cine-va să cânte sau să citescă pre ambon, fără numai cea ce va avea blagoslovenie pre pravilă și va fi luat tunderea preoțescă de la episcopul său; iară cine va face afară de acēstea ce am zis și am poruncit să'i se ia darul.

Gl. 34. Ori carii clericii sau călugăriarii vor face jurământ de împreună sau se vor stringe cetăți sau niscare merșesugure asupra episcopului sau a clericilor : aceia de în spita lor să cază.

Adevărat.

Gl. 35. Pristăvindu-se episcopul, clirosul să'i păzescă unelte ce va avea iară de nu va fi cleric : atunce mitropolitul să le păzescă până la hirotonia altuia.

Tâlc. După pristăvirea episcopului nici clericii lui nici mitropolitul n'are voe să ție sau să ia ceva de în uneltele sau bucatele bes-

ricilor ce rămân văduă; ce trebue tôte să se păzescă cum se cade de acei clericii, până ce se va hirotoni alt episcop; iară de nu va fi rămas nici un cleric la acea beserică, atunce să le păzescă nestricate Mitropolitul, și să le dea tôte episcopului celuiia ce va vrea să se hirotonească.

Gl. 36. Tărigradênul cu Roma să le fie cinstile, amândurora tocma după dinșii Alexandrênul; după acēstea Antiohianul, decia Ierslimlênul.

Tâlc. Tărigradênul să se cinstescă tocma într'o potrivă cu Roma; că așa se-au zis la al treile canon al săborului al doilea de la Tărigrad, și la canonul 28 al săborului a patra de la Halchidona, ca să nu se scotescă al doilea după Roma; ce după vrême, așa se cade a socoti și de acia să fie adevărat după punerea înainte a vremii; iară nu a cinstii că după multă vrême a cinstii besericii Romanilor, dobândit'au cinstea tocma, și acest scaun al Tărigradului și cinstindu-se cetatea acēsta și luând mările tocma ca și Roma cea bătînă de săbor și de împărați pentru mutarea scaunului.

Gl. 37. Episcopul carele nu se va întorce la scaun pentru năpădirea Varvarilor, acela unde va fi și acolo să'și ție scaunul și să se hirotonească, și tôte câte's ale preoției să le facă adevărat.

Tâlc. De se va hirotoni un episcop și nu va putea să mērgă la cetatea ce se-au hirotonit într'însa să șază pentru năpădirile Varvarilor : acela a face și a pune preoți și așe-dea în catedrală, și a face cēlea ce'i se cade episcopilor. să nu se apere : ce tôte să fie volnic a le face, și cinstea catedră să aibă și hirotonie a bogați clericii pre pravilă cum se cade să tacă, și tôte câte se vor face de dînsul pe socotința pravilii : să fie adevărate, pentru că nevoia carea o au adus vrêmea, nu se pôte socoti a fi lui urgisire să se micșorēze cinstea a episcopiei lui.

Gl. 38. De se va înoi vre o cetate de împăratul său va vrea să se înoiască : atunci tocmēlele cetății și ale omenilor, și lucrurile tocmēlele lor besericii să urmēze.

Tâlc. O cetate vechă ce să va înoi de împăratul său va vrea să se înoiască : aceia să fie supt noria episcopului celuiia ce s'au scris și s'au pus supt el atunce să'ș dea datul, măcară de va fi aprōpe încă și de eparhia altui episcop, acela ce iaste aprōpe să nu'ș izbândescă pre dînsa : adecă să n'aibă trēbă, ce să urmēze tocmēlelor și hrisovelor cetății și ale săborului, cum se-au poruncit și la 17 glave ale săborului de la Halchidona.

Gl. 39. Mai marele al noii cetăți a lui Iustinian carele se-au mutat cătră tot Elispondul (Elespondul se chiamă ținutul Mării Nēgre) să fie mai mare; și să se hirotonească de

aî săî episcopî iar dăca se va muta, iară se aibă trebă cu acea eparhie Târigrădenul cum se-aû tocmît de acesta lucrul la Efes.

Tâlc. Atunce când era mai mare Ioan la ostrovul Chiprului (acesta iaste Nea Iustinianopolî) pentru impresurările Varvarilor şi pentru izbăvirea robiei păgânilor, când su-puseră creştinŝca putere a Chipreanilor, atunce se mută de la ostrovul Chiprului şi aû pribegit la eparhia Elispondului (adecă a mă-rii negre) atunce Târigradul 'î aû ertat să fie ispravnic şi volnic pre episcopii Elispon-dului şi ă fie mai mare pre toate episcopii câte's într'aceia eparhie şi iale să aibă pre din-sul începătoriî şi de la al lor episcop să se hirotonescă, cum se-aû poruncit şi la săbo-rul de la Efes, iar dăca se va izbăvi Chi-prul de cătră mânilă păgânilor, atunce iar să vie toate episcopii şi Mitropoliile ale Eles-pondului, cătră scaunul Târigrădenului.

Gl. 40. Cine va vrea să se călugărescă să se călugărescă de 10 ani, măcar de aû şi po-runcit Dumezeuŝul Vasilie ca cela ce va vrea să se tunză să fie de 17 ani ce cum zic şi apostolii că aû închizăuit pre o fămeae be-serici de şapte ani fiind văduă şi Părinţiî aû poruncit zicând să se facă Diaconiŝa de 40 de ani, ca să se mai întărescă beserica, drept a-căea şi noi pecetea semnăm la vreme.

Tâlc. Inŝa canonul 18 al Marelui Vasilie zice că ceea ce se leapădă de nuntă şi se a-duce Domnului, trebue să fie de 16 ani sau şi de 17 ani, ca obiceiurile şi făgăduinŝele ei să fie adevărate iar de să va lepădă de a-căstea fără scăpare se muncăste. că glasurile copilăreŝti zice a unora ca acestora nu se cade a le socoti adevărate, iar canonul ace-ŝta zice să nu se primăscă carele va vrea să se călugărescă mai mic de 10 ani ce să se pue unul ca acela, să se ispităscă bogată vrême cu socotinŝa egumenului, dōră va chibzui că va creşte de să va îndemna mai spre bun folos, cătră tocmela şi traiul vieŝii călugăreŝti, iar mai micî de aniî ce aû zis marele Vasilie să nu se facă, ca pentru să se va zăă beserica, cu mila lui Dumezeuŝ mai tare şi să'î mērgă mainte şi să'î sporăscă şi pe credincioŝii să'î arate cătră paza po-runcilor, mai tarî şi mai vârtoŝii, deci pentr'aceŝta cuvânt sfinŝii părinŝi aû mic-ŝorat vrêmea Diaconiŝei, şi aû dat să se hirotonescă de 40 de ani ca să sporăscă besericiî cătră mai bine măcar de şi porun-căste apostolul că vădua căea ce va să se alăgă la beserica, se fie de 60 de ani.

Gl. 41. Purtătoriî de rase şi pustnicul ca-rele enetuns, de nu se va tunde să lăcuiască în Mănăstire, acela de în cetate să se go-nescă.

Tâlc. Pustnicii cum am zice cariî îmblă încungirând cetăŝile şi oraŝele împăroŝin-

du'ŝi capetele şi rase negre purtând, aceea sau să mērgă la Mănăstire să'î tunză părul şi por-tul altor călugăriî să primăscă, iar de nu vor face acesta pustinicii dē pre în cetăŝiîşi dăpre în oraŝe să se gonăscă ca să nu batjocurescă făgăduinŝa cea de împreună, adecă cea de ob-ŝte, şi să zăă la pustie, de acolo de unde nu-mele'ŝi aû câştigat şi aû luat.

Gl. 42. Carele va vrea să se închiză într'o peŝteră acela să petrăcă întâiî întru mănă-stire 3 ani, deacia să mai lăcuiască na'ntea încizătoriŝei, şi alt an, şi aŝa să intre şi să nu mai iasă, fără numai cându'l va pripri mōr-tea sau către folosinŝa a mulŝi.

Tâlc. Cine va vrea să intre într'o închi-sōre şi a'ŝ luarea aminte de ale lui singur cade-i-se mai întâi să intre în mănăstire, şi în vrêmea a trei ani să se smerăscă întru frica a lui Dumezeuŝ mai marelui Mănăstiriî, deacia să se ispităscă voia lui de episcopul locului, de voe şi cu totă inema îmbrăŝiŝeză viaŝă ca acăia, aû ba? şi să mărturisăcă pohtăste el într'acela chip aû ba? deacia să mai aştepte ş'alt an afară de închisōre, ca să se înfolosăscă mai mult, ca să arate că nu voe-ŝte singurătatea pentru deŝarta slavă şi cin-ste, ce pentru a lui bine, deacia după împle-rea a atăta vrême de se va afla cineva stă-tătoriî întru mintea sa atunce să se închiză şi de acolo să nu mai iasă fără numai de'î va cădea vre o supărare pentru folosul a mulŝi, sau pentru altă nevoie cel va îngrozi; atunce cu blagoslovenia a episcopului locului ace-luia să iasă, iar de va eŝi fără de acēste vinî ce se-aû zis, întâi să se închiză fără de voia lui, dēcia să se pedepsăcă, cu postūre şi cu alte strimturî, ca să afle tāmăduire pentru împuŝinarea sufletului său. adecă pentru fri-ca, cunoscând după cum zice scriptura că niminea nu'ŝ pune mâna pe Raliŝă şi să se întōrcă înapoi şi apoi să polă fi îndreptat la împărrăŝia ceriului.

Gl. 43. Volnicu'î tot omul carele va vrea să fugă de furtuna lumii, şi în mănăstire să intre, acela să se primăscă.

Tâlc. Dumezeuŝ şi tatăl nostru zicând : carele va veni cătră mine nu'l voiŝ scōte a-fară, drept acăia volnicu'î tot creŝtinul de furtuna a marelui vihor a lumii să fugă şi în mănăstire să mērgă să se încue, măcar pentru fie ce păcat ce va facă că cea ce pu-rurea se pocăăsc pre acăia i primăŝte Dume-zeuŝ, drept acăea să nu'î împēdece nici să'î oprăscă nici un chip de cătră umplērea voii lor.

Gl. 44. Călugărul de să va însura sau va curvi, acela să se primăscă după canonul curvariului.

Tâlc. Călugărul de să va însura sau va măcar şi curvi, acela tocmă se canōnăŝte ca şi canonul curvarilor şi canonul lor iaste

7 ani, după cum zice canonul 56 al marelui Vasilie, 2 ani să plângă, 2 să asculte, 2 să cază şi într'un an să se pue cu credincioşii iar la al 8 să se primăscă la pricestenie.

Gl. 45. Părinţi să nu şi îmbrace fetele în haine de mătase când le duc să se călugărescă, şi așa să ia chipul : că acesta iaste aducere aminte de trecătorea lume.

Talc. Unele de în fămeli când vrea părinţii lor să le călugărescă, întâi le îmbracă cu haine de mătase şi cu altă podobă cu totă, cu aur şi cu pietri împistrită cu mărgăritari şi cu mătăsuri şi așa le ducea, decia așa împodobite cu mult preţ sluja oltariului, iară apoi lepăda acea podobă numai cât, şi lua blagoslovenia chipului dă se îmbracă în haine negre călugăreşti, drept aceea părinţi poruncesc să nu se mai facă acesta de acum nainte, că nu e lucru cinstit nice drept, nice se cuvine, carea de voea ei au lepădat totă bucuria lumii, şi viaţa Dumnezăească au îmbrăţit şi şi i au întărit gândurile să fie neîntorse şi așa la mănăstire au mers, apoi să ş vie iară pentru unele ca acelea să şi aducă aminte de trecătorea şi putreda lume, de carele se-au făgăduit să le uite; iară apoi să ş turbure sufletul de valurile furtunii vihorului lumii să o bată în cōce şi în coala, ca să nu potă plânge, nice să potă arăta umilinta inemii.

Gl. 46. Călugăriţa nu e volnică să iasă de în mănăstire fără de blagoslovenia stăriei şi când va vrea să iasă să nu iasă singură : ce cu alta mai bătrână, şi când va vrea să mae afară; aşjderea şi călugărul, de nu va fi cu ertăciunea egumenului, de în Mănăstire să nu iasă.

Talc. Călugăriţa, a mânia vre o dată pentru fie ce lucru afară de Mănăstire : acest canon de tot au oprit de acesta lucru, iară de i se va timpla vre o nevoe să iasă de în Mănăstire, atunce cu ştirea şi blagoslovenia stăriei să iasă, şi iară să se întorcă să lăcuiască într'ansa, de acesta nu se au apărat, ce încă se iartă a se face, însă şi acesta să se adaogă, să nu iasă singură : ce cu alta mai bătrână şi mai matoră ce va fi în mănăstire, aşjderea nice călugărul să nu fie volnic a eşi de în mănăstire : fără de blagoslovenia celui mai mare, iară cine va călca acesteia porunci : acela să i se dea canon ca să se potă infolosi.

Gl. 47. Nicl muiarea să nu dormă în mănăstirea bărbatilor; nicl bărbatul în mănăstirea muerilor.

Adevărat.

Gl. 48. Carea se-au despărţit de cela ce va să ia episcopie, deca se va hirotoni, iară iase să între într'o mănăstire prea departe de mănăstirea a episcopiei şi să aibă socotinţa de episcop.

Talc. Ca pentru să nu fie smintire şi potic-

nire ômenilor, cade-se după tocmela ce se-au făcut de împreună de se-au despărţit, de bărbatul ei şi el deca au mers cătră scaunul episcopiei, atunci ia după hirotonia lui să mergă într'u mănăstire ca după hirotonia lui să fie de elu ş departe de episcopie, iară socotinţa ei totă să se facă de episcopul.

Gl. 49. Câte mănăstiri se fac cu ştirea episcopului, atunce să nu se mai facă lăcuinţe mireneşti : nice să se mai dea ômenilor mireni.

Talc. Aşjderea scrie canonul 24, şi al patrulea al săborului de la Halchidona, şi opréşte a să zidi mănăstire fără voia episcopului locului.

Gl. 50 şi 51. Nice mirenului nu se cade să glumescă să jōce.

Talc. Nice trebuie să fie jucătorii, nice privitorii unde alergă caii, nice la vânatore, că mirenul se afuriseşte, iară clericului i se ia darul, că şi mirenii fiind creştini : cade-li se cu cinste să trăiască, drept aceea canonul zice, carii glumesc sau fac jocure pre la corture, sau se fac măscărici şi adună ômenii cătră privire sau se indeletnicéză cătră vânat : afuriseşte i, iară clericii carii vor face or i fie care de într'acestea să li se ia darul.

Gl. 52. Preste tôte părésemile să fie liturgia preajde Sfeştinaea fără Dumneiele şi Sămbetele, şi zioa blagoveştenilor.

Talc. Vina pentru care lucru într'u tôte părésemile fără Sămbăta şi Dumineca şi zioa blagoveştenilor nu se face liturgie, ce fac preajde Sfeştinaea : Scrisu-se-au cum ne pare la 48 de canone, ale săborului de la Laodichia.

Gl. 53. Coconii carii primesc de în botez nu i lăsa să se împreune cu coconii mumăni, iară de i va neştine împreuna : după împreunare ei să cunoscă şi canonul.

Talc. Rudenia carea e dă pre suflet aceea este mai mare de cât rudenia trupescă, drept aceea acesta canon face i părlaşi canonului curvarilor, pre cela ce au priimit de în sfîntul boteză pre un cocon şi apoi să se însore să ia pre mumă-sa : deci întâi se cade să se despărţă aceea nuntă.

Gl. 54. Nu erta să se ia vară cu vâr nicl fată şi mumă pre fecior şi pre tată nicl fetele surori pre tată şi pre fecior nice pre doi fraţi : iară de va face neştine acesta după despărţire şapte ani să cază.

Talc. Şi acesteia de să vor face nunte ca nişte lepădate să se despărţă, şi carii se vor fi împreunat acestora, după cum zice acesta canon şi 64 al marelui Vasilie : într'un an să plângă, doi ani să asculte, trei ani să caza şi a şaptelea să se pue cu credincioşii şi așa de să vor pocăi cu lacrăme : să se destoinicéză Dumnezei şi pricesteni.

Gl. 55. Romanii pre părésemi postesc

Sămbetele, iară săborul aŭ adusu'și aminte : să ție și ei după canonul apostolesc.

Tâlc. Prinzând de veste acest sfînt săbor de cariî sînt în cetatea Romei cum calcă canonul 60 al sfinților apostoli, carele aŭ poruncit să nu se postescă altă Sămbătă sau Duminecă fără de Sămbăta cea mare, deci aŭ poruncit acest săbor, besericii Romanilor, acesta canon apostolesc să'l ție și ei nemișcat.

Gl. 56. Arménii pre păresemî Sămbetele mănâncă oaă și brânză într'aceea, se-aŭ poruncit în totă lumea să se ferescă de acesta iară de nu să se afurisescă.

Adevărat.

Gl. 57. La jertăvnic nu se cade nici trebue să se aducă miare și lapte.

Adevărat.

Gl. 58. Mirénul să nu se priceștiuască adins eluș : iară de nu șapte zile să se afurisescă.

Tâlc. Nu se cade mirénului adins eluș să se preceștiuască Dumnezăeștii taini, fiind acolo episcopul sau preotul, sau Diaconul, iară cine va face acesta : poruncit'aŭ săborul să se afurisescă o săptămână, ca să se pedepsească să nu înțelepteze și să gîndescă să facă cele ce nu'i se cade nici 'i se cuvîne să facă.

Gl. 59. Fără de căscioră de rugă nu se pôte face botezul, în mijlocul casii, iară cine nu va păzi acesta : cliriculul 'i se ia darul iară mirénul se afurisește.

Tâlc. Însă în cămara cea de rugă carea iaste în mijlocul casii, canonul 37 al acestui săbor aŭ slobozit să slujască într'însa cu știirea episcopului iară canonul 57 al săborului de la Laodichia de acesta n'aŭ slobozit să se facă de episcop sau de preot, iară botezul să se facă întru niște case de rugă ca a-célea acesta canon nu lasă : ce zice cariî vor să se dăstoinicescă Dumnezăescul botez : aceea să mîrgă la adevăritele besericî și într'însele dar ca acesta să priimescă, iară de nu, cine va tréce acéstea porunci, de va fi cliric să'l se ia darul, iară mirénul să se afurisescă.

Gl. 60. Cine de voea sa se va îndrăci, acela să cază supt canonul celor îndrăciți.

Tâlc. Carele pre sine va învâta de cele ce am zis, de însutășie sau de îndrăcie, acela șase ani să cază, așjiderea și cela ce poartă ursul, și cela ce crede Imarménul și nărocul : acela să fie afară dă beserică, că carele să lipéște Domnului (după cum z'ce Apostol) un duh iaste, așjiderea iară adevărat iaste că cela ce să lipéște dracului, apropiere de împreunarea lui și amândoi un duh sfînt, drept acélea carele se face de voea sa îndrăcit și se închipuiaște de face ale lui lucrure, și supune pre sine a strimturî ca acéstea, a-

cela să se canonescă cu canonul celuea ce adevărat se îndrăcește, cu post și cu strimturî : și să se chimbe de întru lucrurile și răotățile drăcești.

Alt tâlc. Cariî urmază obiceiurilor păgănilor, și vrăjilor sau cariî dau pre sine spre jucări sau cîntece, ca să învete de în céle lucrure lepădate, așjiderea și cariî se dau la ceia ce poartă ursul, sau alte hierî cătră batjocura și rătăcirea celor mai proști, și Imarménului și norocului și celora ce spun némul omului și cariî cred vrăjitorilor fêrémecătorilor și celora ce să chiamă gonitori de norî. Poruncit'aŭ de acéstea sfîntul săbor șase ani să cază ca să stea cu cel ce cad 4 ani, apoi într'altî doi ani să se pue cu cel credincioș și așa să se dăstoinicescă Dumnezăeștii taini, iar de să vor lăsa neîndreptați și după certare nu se vor părăsi de într'acéle meștersugure Ellinești, atunce de la beserică cu totul să se rumpă.

Gl. 61. Să se lăpede de în petrecania creștinăscă célea ce să chiamă Vota și célea ce se chiamă Vrumalia. (Vrumalia se chiamă zborurile și praznicile Ellinești); și Calandele (Calandele se chiamă începuturile lunilor) și jocurile dă pre la Bozi și podóbele muerești și obrazele céle de țapl și satirî și strigarea pre în téscuri a lu Dionis, și risul de pre în Plitare, iar cariî nu se vor părăsi după acesta canon să fie vinovați.

Tâlc. Calande sânt zilele a fieș cariî luni céle de întăi, în carele avea obicei Ellinini de făcea niște jertve, iar Vota și Vrumalia acéstea era niște praznice Ellinești, pentru că Vrumos era porecla a lu Dionis, așjiderea și altele asemene acestora carele tóte le oprese părinți a le face creștini, opresc iar și jocul muerilor de pre la zhorure carele pornese pre ómenî spre șutirî văzîndule și câte se făcea de ómenî și de muerile Ellinești cu numele Dumnezăilor lor celor mincinoși, și poruncesc să nu se îmbrace hărbați în haine muerești nici muerile în haine hărbațești, carele făcea pre la praznicile lu Dionis jucînd, așjiderea iar să nu pue pre ei nice fêtc cu păr flocoșă nici de țapl nice de satirî, însă obrazele acéle flocoșe sânt făcute a fi de batjocura onora, iar céle de țapl sânt făcute a îndemna spre jale și spe întristare, iar satirî era numă când făcea praznic lu Dionis, pentru că satirî zicea că sânt jucătorii lu Dionis horă împrejurul lui; nici să chame și să pomenescă numele lu Dionis pre la Teacure când calcă vinul nici să răză și să răcnescă când bagă vinul pre în Plitare, iar Dionis să chiamă că iaste Dumnezăul ellinilor, învătătorul beției și dătătorul vinului, carele ș'acuma fac țaranî, neștiind ce fac, drept acéia părinți scoțînd și lepădînd de întru viața creștinilor, tóte deșertările și rătăcirile

idolesți, nu lasă să facă creștinii câte de rând se-au zis în canonul acesta ; ce de vor fi cari fac, acéstea clirici poruncéste să li se ia darul, iară miréni de vor fi să se afuriséscă.

Gl. 62. Citeniile de mucenici carele se-au făcut de Ellini să nu le bage în beserică.

Tâlc. Citeniile mucenicilor carele se-au făcut și se-au scris de Ellini cătră ocara mucenicilor a lui Hs. acélea nu se cade să se citească pre la beserici : ce focului să le dea, iar de se va afla neștine priimindu-le să fie anatema.

Gl. 63. Mirénul să nu învețe nici să spue cazanie că au dóră sânt toți proroci au dóră sânt toți apostoli ?

Tâlc. Datoriă iaste fieș cine să-și cunoscă rândul său și să nu se facă păstoriu oilor, fiind picior el, să se facă lor cap, ce să se plăce cinului care e de la Dumnezeu dat și să-și deschiză urechile, spre cuvîntul de dăscălie al celui care a luat darul, pentru că nu sânt toți proroci, nici toți apostoli, drept aceea mirénul să nu spue cazanie nici să rădice cuvinte de întru învățătură, trăgând lor și voină să fie în rânduiala dăscăliei.

[*Allul*]. Aprinzările de foc pe în prăvălii pre la luni Noao, și le săru : acélea să se strice.

Tâlc. Unii ômeni aprinzând focure, naintea prăvăliilor sau pre dănaimea caselor și cânta lângă dinsele după obiceiurile celor dă demult. Părinții stricându-le poruncesc, ca însă de să va afla cliricul unele ca acéstea făcând, să-și se ia darul iar mirénul să se afuriséscă, [*Zri*], pentru că și Manaseia împărat eu vrăjile trecându-și coconii pre în văpaia focului mânie pre Dumnezeu.

Gl. 64. În săptămâna cea de după Paști, tot creștinul să prăznuiască.

Tâlc. Cade-se să prăznuiască creștinii și să se bucure întru psalmi și întru cântări, pre la sfintele beserici preste totă săptămâna cea ce iaste după sfînta înviere a lui Hs. Dumnezeuu nostru.

Gl. 65. Cliricul carele va mânca sânge, acelaia să-și se ia Darul, iară miténul să se afuriséscă.

Adevărat.

Gl. 66. Să nu strici Dumnăzăștile cărți, nici le da să le strice, de nu va fi putredă de tot.

Tâlc. Nu se cade cui-va să strice ceva de în totă cărțile de în legea vechă sau de în legea noao, și mai ales de întrale sfîntilor învățători sau să le dea batjocoritorilor de cărți, sau celor care vând miroséle să le vînză. să le spargă și să le strice fără numai de va fi mîncată de molii sau putredă de apă sau într'alt chip va fi stricată, iar cine va călca ce am poruncit, acela într'un an să se afuriséscă.

Gl. 67. Nici unul de în mirén să nu între în oltariă, fără numai împăratul sau domnul.

Tâlc. Oltariul să fie ne călcat de mirén, iar împăratul și domnul nu se oprește a intra într'ansul, ori când va vrea să aducă dar lu Dumnezeu.

Gl. 68. Muerile nu se-au slobozit să grăiască ceva în beserică.

Tâlc. De vor vrea ceva să învețe acasă să-și întrebe bărbații.

Gl. 69. Carele va trebui să învețe de împreună, obiceiurile ellinești dă se tăvălesc și adun ômeni să privescă sau se împodobéște afară de cum li se cade acela să se afuriséscă.

Tâlc. Carele va fi învățat legea creștinăscă apoi li va trebui să învețe obiceiurile ellinești, și se va înălța pre obiceiul tocma la privire, ca să-și vază ce face sau va face célea ce să chiamă Chiliotas (adecă tăvălire) sau se va îmbrăca întru niscare podôbe, carele sânt afară de cum se cade creștinilor, acela să se afuriséscă.

Gl. 70. Cine se va însura cu eretică aceea nuntă adevărită nu e, iar de vor vrea să lăcuiască unul credincios și altul eretic, atunci de vor vrea să fie

Tâlc. Nu se cade Pravoslavnicului să se împreune cu fămeae eretică sau iară de să vor afla niscare ômeni să fie necredincioși și se vor fi împreunat nuntei pre lege, decia unul de într'insul va fi venit la credință iară célea laltă să va fi finit încă supt rătăcire și iară într'alt chip, [*1 Cor. gl. 7*]. atunci de va vrea credinciosul să șază cu cea necredincioasă : să nu se despartă după cum zice dumnezeescul apostol : că se sfîntește bărbatul necredincios de muiera credincioasă și muiera necredincioasă de bărbatul credincios.

Gl. 71. Crucea ce va fi semnată pre pământ să se strice.

Tâlc. Cade-se noao să punem totă nevoința, să facem cinste cum se cade făcătoréi de viață crucii pespe carea neam izbăvit de cădêrea cea dă demult, și de va face cineva chipul crucii pre pămînt jos acéa să se strice ca ceea ce îmbla să nu calce, nice să se batjocurească stégul biruînței noastre.

Gl. 72. Pre la beserică nu se fac ospéte și praznice nice covoră să aștern, iară cari nu se vor părăsi să se afuriséscă.

Tâlc. Nu se cade beserica a lui Dumnezeu a o socoti casă pröstă, și într'insa să se facă ospétele, și în lăuntru să mănânce sau să așternă covoră, ce carele va face acésta, de nu se va părăsi să se afuriséscă.

Gl. 73. Glasul celui care cântă și carele citește la beserică fără podôbă și fără tocmelă iaste neprimiit.

Tâlc. Cu dăschidere și cu multă rugă se cade să cântăm lui Dumnezeu carele véde

céle ascunse să nu se cânte cu vaete netocmite și să se nevoiască cu firea cătră strigare, că învăța sfîntul cuvînt pre fii lu Izrail, zicînd fiî smeriți, și de Dumnezeu temători, așijderea iar să nu se cânte ceva cum nu se cade și de célea ce nu se cuvin tocmeliî besérici.

Gl. 74. În sfînta curte a besériciî cârciumă să nu se facă, nice bucate vînzătoare deșarte carele va face de într'acéste doao să se afurisescă.

Tâlc. Poruncéște Mântuitorul nostru și Dumnezeu casa lu Dumnezeu să nu se facă casă de negotătorie; drept acéia nu trebuie în lăuntru sfîntei grădini a besériciî a face cârciumă, nice bucate să se pue saū alte vînzări să se facă, iară ori cine se va arăta că face vre unele de acéstea : acela să se afurisescă.

Gl. 75. Creștinul împreună cu fămea nu se îmbăiază : însă de va fi cleric i se ia darul, iară de va fi mirên, se afurisește.

Adevărat.

[*Altul*]. Carele s'au hotezat : să ș mîrturisescă credința, în săptămână Joa.

Tâlc. Cade-se celuia ce vine la Dumnezeu hotez, (cum poruncéște și canonul 46 al săborului de la Laodichia) : să învețe credința în joia a fieș-căria săptămânî, și să o mîrturisescă și să o grăiască naintea Preotului saū a episcopului.

Gl. 76. Carele va face merinzî saū alt ceva pentru nașterile după praznicul Précești : acela să se afurisescă.

Tâlc. Nu se cade de acéia a zice saū a scrie ceva noi preoți, dă nespusa naștere a fetei carea pespe fire și graiū aū născut pre neîncăputul cuvînt trup, drept acéia cine se va afla cocând merinzî după zioa nașterii a-deveritului nostru Dumnezeu și acélea le va da cuiva, în loc de cinstea zăceriî și nașteri a curatei maici a lui Dumnezeu, acela de va fi cleric să'i se ia darul iar de va fi mirên să se afurisescă că fără de durere mîrturisim Dumnezeiasca naștere de în Précesta ca și îngrecarea fără de sămânță.

Gl. 77. Carele fără de nevoe se va lipsi de beserică treî săptămânî acela să fie nepriceștuit.

Tâlc. Carele fără de grea nevoe saū o nelisnire ore cum se va lipsi de beserică treî săptămânî; de va fi cleric să'i se ia darul, iară mirênul să se afurisescă.

Gl. 78. Carele va adaoge la sfetăii boje de va zice Răspnăiisa : acela să fie eretic.

Tâlc. Povestește-se că în zilele împărăției a lui Teodosie cel mic, când era cu Litiea la câmp, înălțatu-se-aū în sus un copil și în mult cés fu nevăzut și acolo aū zis Dumnezeul glas zicînd : să nu mai pue la sfetăii boje să zică răspnăiisea nas radi, cum aū fost bărfînd neșunul Pavel Samosatul, pentr'acéia

ori cine va împreuna cîntăriî a lui sfetăii boje, glas ca acela : [*Damas gl. 3*]. ca un eretic să se anatimisescă, aflavei de acésta și la Damaschin la a treia glavă, povestind mai lat : pentru Grstago, și pentru ce vină se-aū rădicat copilul.

Gl. 79. Să nu semnezî miel pre chipul lui Hs. ce adevărat singur sfîntia sa.

Tâlc. Mielul se-aū luat în chipul adevăritului Hs. Dumnezeul nostru, drept acéia nu trebuie a cinsti chipul mai întăi de cât adevărînța, și să nu scriem Miel întru cinstitele icône arătându'l Predce cu degetul : ce singur adevărat Hs. și Dumnezeul nostru să se semneze pespe în omenire cu scrisoarea șarurilor.

Gl. 80. Robul carele' slobozește stăpănu-său : naintea a doao mărturiî să'l slobozească.

Adevărat.

Gl. 81. Trupului mort nu se cade să se priceștuiască.

Tâlc. Pentru că se-aū scris, luați de mîncă și iar trupurile mörte nič a lua, nič a mîncă nu pot, drept aceea nimenea să nu dea Dumnezăeasca și sfînta pricéștenie trupurilor mörte.

Gl. 82. Cariî nu vor ști nice vor mîrturisici se-aū hotezat acéia să se hotéze.

Tâlc. Căți nu știu de în nevrasta copilăriei lor hotezatu-se-aū au ba, nice se află niscare marturiî credinciose să știe adevărat hotezați sânt : atunce neîndoiți fără de nice o poticnire să se hotéze.

Gl. 83. Cine va strînge curve spre alunecarea și perzarea sufletelor; acela să se afurisescă.

Adevărat.

Gl. 84. Muiarea carea va fi lăsată de bărbat, și va lua altul preacurvă iaste, și carele' lasă muiarea și ia alta (după cum zice Domnul) așijderea preacurvării iaste.

Adevărat

Gl. 85. În beserică nu se bagă dobitoc : fără numai când se va tâmpla în cale mare nevoe.

Tâlc. Cine de mare nevoe când nu va fi alt lăcaș, deși va băga asinul saū în sfînta beserică : de va fi cleric să'i se ia darul, iară mirênul să se afurisescă.

Gl. 86. În Sămbăta cea mare până la miezul nopței să ne îndestulăm cu postul adecă să ne postim.

Tâlc. Însă Matheiū zice, că aū învins Domnul Sămbătă, de vrême, iară Luca la miezul nopței, decî se cade în Sămbăta cea mare a posti până la miezul nopții : deacia atunce cine va vrea să mănânce ca să înțelegă de în cuvintele cestor Evangheliști că aū învins Domnul la vrêmea a miază nopțe.

Gl. 87. După vohodul vecerniei Sămbetei

să nu se facă metanii până la vehodul vecerniei a Duminicii.

Tâlc. De la purtătorii de Dumnezeu Părinți, pe pravilă am luat să nu plecăm genuchiul la pământ Duminicile ca cum am cinsti învierea Domnului; drept aceia părinții au făcut canonul acesta credincioșilor, arătând cum trebuie să se facă paza acesta, ca să nu se uite, ca după văhodul de la vecernia Sâmbetei, cariî fac preoții cătră oltariu, de atunci să nu se mai facă metanii până la ceea laltă seră, după văhodul vecerniî al Duminecei, ca noi să prăznuim învierea năptea și zioa întrăg deplin.

Gl. 88. Și cine dă și cine ia erbi omorătore de pantece sânt aceia omoritori de omeni.

Tâlc. Supt canonul ucigașilor zace, și cariî ia și cariî dau erbi omorătore de feciori.

Gl. 89. Care bărbat se va duce de nu se va mai vedea, fămăea de nu va veni veste că aș perit, ea mai nainte se va mărita: aceea preacurvăște, iară de se va întorce bărbatul de va vrea să o ia volnic e.

Tâlc. Lipsescă acestui canon Nearoa lui Iustinian, carea iaste într'a șeptea titlă a 28 de cartea împărătescă, și poruncște și aceia zicând, o fămăe de va avea un bărbat ostaș și se va duce la ôste și va veni veste că aș perit, atunce într'alt chip n'are cum să se pôtă mărita după alt bărbat: până nu va afla adevărat de la mai marele numărului (adeacă al ôștii) la carele bărbatul ei aș fost slujind, stând înainte și sfânta Evanghelie să aducă aminte de lucrurile lui. mărturisind adevărat cum bărbatul ei aș murit, pomenirî ca aceștea să ia, deacia după încredințare ca această încă să mai aștepte vrme de un an, iară cine se va mărita după altul fără paza acesta și ea și ceta ce o aș luat: să se pedepsescă ca niște preacurvarî, [Zri] iară de va fi păzind ea paza acesta și apoi se vor afla mincinoși ceia ce o aș încredințat cu jurământ: atunce aură să li se ia slujba și să dea 10 litre de aur, cătră ceta ce l'au mințit, și s'au prins de aș zis că aș murit, iară el de va vrea să ș ia muiarea, nu se apără.

Gl. 90. Carele se jură cu jurământul Elinesc, acela să se canonescă că se afurisește.

Adevărat.

Gl. 91. Și ceia ce îndemnă și ceia ce iaș de răpesc muiarea: de vor fi clirici să li se ia darul, iară mireniî să se anatimisescă.

Tâlc. Așa răspunde acestui canon 27 al săborului de la Halchidona, scrisu-se-a de noi într'acela până nu vor duce răpitoriî pre cea răpită la logoditul ei, de va fi fost logodită, iară de nu va fi fost să o ducă la părinți, fiind mireniî, până atunce de Anatomă să nu scape.

Gl. 92. Cariî se întorc de în ereticie, așa să se priimescă. Arianiî, Machedonianiî, Na-

vatianiî, Curațiî, Stângaciî și patru-sprezeceniî, adecă Miercurasiî și Apolinariî, decăș vor anatimisi tot eresul pre acesteî ungem numai cu sfintul Myr, la frunte, la ochi, la nări, la gură, la urechi și semnânduî zicem: Peceată dar Duha sfetago.

Tâlc. Unî de în ereticî se botéză, iară alțiî numai cu sfintul mir ce se ungu, iară alțiî anatimisinduîși tot eresul se priimesc la priecštenie. Dar căce cei ce să botéză și căce cei ce să ung cu mir și căce ceia ce anatimiesc tot eresul lor și al altora, numai cu acesta îndăstulându-se la priecštenie să priimesc. Canonul acestaî arată; măcară de vor fi veni și de în multe eresure, când Pavlichianiî (cariî se trag de la Pavel Samosatul și alți ereticî) vor veni cătră pravoslavnică credință priiminduîși să se botéze ca niște Elliniî, în zioa de întâi cêrem să și anatimisescă eresa lor și să î facem așa câte puținel creștinî, iară a doa zi să î învățăm cuvântul adevărteî, deacia în ceea lalte să î învășăm ce trebuie și așa decăî vom închizășim besericî și să asculte Dumnezăștile scripturî, atunceî destoinicî și Dumnezeesculî hotez.

Tâlc. Pavlinisteaniî să î botézăm de a doa ôră, Evnomianiî, Mondanisteaniî, Savelianiî și toți câî vor fi de într'ânșî priimiți ca niște Elliniî, în zioa de întâi să î facem creștinî iară a doa zi oglašeni, iar a treia zi să le citim molitvele cele de blăstem suflând de trei ori în obraz și în urechi, și așa să î învățăm și să î facem să se zăbovescă în beserică, să asculte scripturile, deacia atunce să î hotezăm, iar Maniheî și Umentiani, și Marchionisteaniî, și Saverianiî și alți cariî vor fi de în eresure asemene acestora, trebuie să li se dea să ș anatimisescă tot eresul, și așa să se pricestuiască Sfintei priecštenî.

Alt tâlc. Cariî cresc părul și î împletească să î vâpșesc, să î încrețesc, tocmindu-se spre stricarea celora ce î vor vedea, aceia să se afurisescă.

Tâlc. Cariî ș împodobesc capul și ș înfrimțeză părul cu împletituri cătră stricăciunea celor mai proști, și petrec cu léne deaceea poruncî aș săborul să se afurisescă pentru că se cade petrecania noastră să fie curată și cu frică să ne apropiem lui Dumnezeu cu cât ne va fi puterea pentru curățitiile de în viață, și să împodobim cu bunătăți pre omul cel de în lăuntru și pre cel de din afară.

Gl. 93. Carele va zăcea cu muiare și nu va băga sémă nemica ce va intra în beserică acela să se scôtă afară și de în oglašenie, decă de nu se va păzi să i se ia darul său să se afurisescă.

Tâlc. Cariî vor face sfintele besericî case proște și vor intra într'ânșele fără băgare în sémă măcar de vor fi și neinsurați: aceia să se scôtă afară și de în oglašeniî, așijderea și

ceia ce șed cu muorî și merg la beserică, iar orî carele ce nu va păzi acêsta, ce va ținea sfințele beserici fără semuire : acela de va fi cleric să i se ia darul iar mirênul să se afurisească.

Gl. 94. Precurvariū iaste carele ia pre lo-godîta altuia.

Adevdvat.

Gl. 95. Unîi ômenî frig carne pre în beserică ovreiaște pre cariî deî va erta cine-va să ia ceva de la el acela să nu fie preot, iară de va aduce aicea cine-va de a casă după cum place celuia ce le aduce atunce să le ia, iară așa aducerea aceea să se facă afară de beserică.

Tâlc. Unîi ômenî despre laturile Armeniei aducea mădulare de carne de friga întru sfințele case, unele despărțite de dâșîi și le da preoților, făcând ovreiaște, deci de acêsta prinzînd de vête părinți ce să face, opresc a se mai face și poruncesc să nu fie preoții volnici a cêre mădularele acêlea despărțite de carne, ce să le sosêscă cît place de le dă cel ce aduce și aducerea lor. afară să fie de beserică, iar de nu, carele va face într'alt chip să se afurisească.

Gl. 96. Zugrăviile carele îndemnă vederea omului cătră răotăți să nu se zugrăvescă, iar cine va călca acêsta să se afurisească.

Tâlc. Ochiîi drept să vază și tótă paza să ferêscă inema ta, așa poruncêste înțelepția, pentr'aceia socotîtă părinți cum se cade zugrăviile carele se fac pre scândurî, pre păretare, sau pre zidure de strică mintea omului și îndemnă pre cea ce le vād cătră răotăți, de acum nainte să nu se mai facă iară cine va trece acêsta poruncit'au săborul să se afurisească.

Gl. 97. Carele va vrea să se cuminece, acela să ș' pue mîinile în chipul crucii pre pept și să ia cu gura, iar carele va face vas de aur sau de alt lucru ceva să ia în locul mînilor acela să se afurisească.

Tâlc. Pre tótă simțirea a zidirilor întrêce zidirea omului carele e zidit pre obrazul lu Dumnezeu, drept acêea iaste casă și trup a lui Hs. după cum zice Dumnezeușcul apostol, deci orî carele ce va vrea să se împreune Dumnezeuștii pricêștenii, și nu o va lua cu gura, închipuindu'și mîinile în chipul crucii, ce va face vas de aur sau de alt lucru în locu mînilor, [Zrî] ca pespe acela să priimêscă Dumnezeușcul dar și să se vrednicêscă acei pricêștenii, afurisit să fie el și cela ce'l o dă ca niște ômenî ce cinstesc mai întîl lucrul fără de suflet, de supt mîna de cît chipul lui Dumnezeu.

Gl. 98. Mai de cît tôte să se socotêscă cătiirea a păcatelor și să caute cătră întorcere și așa să se socotêscă mila.

Tâlc. Poruncit'au părinți canônele de tôte

păcatele pusu-le-au să fie de tótă socotêla, celuia ce au luat putêrea de la Dumnezeu a lega și a dăzlega ca el să caute cătiirea păcatului și să caute întorcerea păcătosului și așa să împartă mila să aducă vindecare totma împotriva puterii celui bolnav, cît tot cuvântul lui Dumnezeu și celuia ce'l se-au rânduit oblăduirea de păstorie, într'acêsta iaste și stă adecă să rădice rătăcita ôe, iar să nu o împingă a o surpe în prăpastia nepri-cêperiî, și pre cel mușcat de șarpe să'l tîmăduiască, au cu mai iuți și tare erbi sau cu mai moi și mai blânde.

Sfârșitul șaselei săbor, al sfinților părinți cariî se-au adunat la Trulla

Sfântul a tótă lumea săbor a 7-lea.

Făcutu-se-au decă trecură ani 120 de la șasele sător până la șaptele, și se adună a șaptele săbor la Mitropolia Nichei de la Vitinia 367 purtători de Dumnezeu bărbați într'al optulea an de împărăția lu Costandin și a mănasa Irinei, mai marii săborului acêstua era vestitul Tarasie patriarhul Țarigradului, iară ispravnic în locul sfințului Andrian papa de la Roma, era cuceritul Petr Protopopul sfinței beserici de la Roma, și alt Petr preot și Igu-men al cinstitei lavre a sfințului Savei de la Roma încă și Ioan și Toma preoți luminai cu postul, fiinî ispravnic în locul Patriarșilor despre Anatolie, adecă a lu Politian papa de la Alexandria, Teodorit de la Antiochia și Ilie al Iersimului, și acest sfinț și a tótă lumea săbor, adunatu-se-au asupra celora ce se lepăda de închinarea cinstitelor și sfințelor icône că el ocaanicî de ei pe Hs. adevritul nostru Dumnezeu nu îndrăzniră să'l hulêscă de tot iară cu lucrurile și cu faptele tot gânda să'l ocărască și să'l hulêscă și fără omenie ca niște spurcați îndrăzniră a zice că cine se închină sfinței lui Icóne, acela zice se închină ca și-unul idol, pespe carea se gonêste și fuge înșelăciunea idolêscă și de totî era batjocorite, și le tărîe pre mijlocul tîrgului și le călca arzându-le și scuipându-le făcând multă jale, ocară și întristare naintea creștinilor, unele ca acêstea făcând și pre alte sfințe icône ale altor sfinți așjiderea și pe creștinii cariî le cinstia muncia'i și'l gonia și cu rea mórte'l omorâea, neștiind nice aducându'și aminte ocaanicî pentr'acêlea lucrure ce făcea cum rădică mai vartos rășboiū asupra lui Hs. și a sfinților lui, și pentr'acêea pre ei singurî se dederă cu blăstem focului de vécî, iară sfința icónă a lui Hs. adecă chipul noi o cinstim ca cum n'am sta într'aceia vedere, ce pentru vederea și pespe vedere noi ne înălțăm și ne rădicăm mintea și ni o întărim cătră cel de sus, și așa îndulcindu-ne de apropiare cătră Dumnezeu ne sfinjim cu mila și cu darul lui, drept acêea

acest sfânt săbor a totă lumea cu toți împreună și cu răspunsul și socotința a tot Dumnezăescul și sfântul săbor cu legătură nedăzlegată deaderă anatemei pre iconomașii, cari zicea că icona lui Hs. și ale sfinților sânt idoli și au făcut 22 de canone ca să fie de întărirea și de folosul pravoslavnicilor creștini.

Vleato osătvorenia Sveata. 6296.

Incepătura săborului de la Nichea adoa oră, carele au făcut canone 22.

Gl. 1. Pentru să se întărescă Dumnezăeștile canone cu dragoste și cu userdie.

Gl. 2. Pentru să știe episcopul totă Dumnezăiasca scriptură.

Gl. 3. Pentru să fie neîntărită totă rândualia carea să face de boiari mireni.

Gl. 4. Pentru de va cere episcopul aur sau argint de la ceia ce sânt supt dânsul.

Gl. 5. Pentru ceia ce vin dă se pun la Cliros pespe dar sau cu mită.

Gl. 6. Pentru să se facă săbor o dată peste an.

Gl. 7. Pentru să se pue sfintele moște la târnosanie pre în besericile carele nu sânt târnosite cu dânsule.

Gl. 8. Pentru să nu se priimască ovreii lăse și curând.

Gl. 9. Pentru cela ce va face carte pre ascuns în potriua sfințelor icone.

Gl. 10. Pentru cliricul carele sânt lasă a lui moșie.

Gl. 11. Pentru să fie iconom pre la tôte besericile de într'al său cliros.

Gl. 12. Pentru să fie neîntărite și nevândute bucatele sau unelte de episcop sau de egumen.

Gl. 13. Pentru ceia ce să amestecă cu episcopia sau cu Mănăstirea.

Gl. 14. Pentru să nu citescă pre ambon carele nu va fi hirotonit de episcop.

Gl. 15. Pentru să nu se pue un cliric la doă beserică.

Gl. 16. Pentru împodobirea a episcopului și a cliricului în haine frumoșe sau se ung cu miroséle.

Gl. 17. Pentru cela ce va vrea să zidescă mănăstire.

Gl. 18. Pentru să nu se pue mueri la episcopii sau la Mănăstiri.

Gl. 19. Pentru să nu se ceră argint de la ceia ce vin la rândualia preoțescă.

Gl. 20. Pentru să nu mănânce la un loc călugării și călugărițele.

Gl. 21. Pentru să nu iasă călugărul, sau călugărița de într'a sa mănăstire.

Gl. 22. Pentru să nu mănânce deosebi singuri cu muerile, nice ceia ce se făgăduesc a se ținea neînsurați, nice cari vor să se preoțescă nice călugării.

7 săbor la Costandin și Irina ispravnicii papei Andrian Petr și Petr, Tarasie Trigrăddeni la Nichea, asupra huliților de icone; părinți 860, vâ leato 708.

(Urmază un clișeu cu sf. părinți).

Canónele sfântului săbor a 7.

Gl. 1. Dumnezăeștile canone cu userdie le întărim ale sfinților apostoli și cele șase săboră a totă lumea și cele ce s'au făcut pre în bogate locure, încă și ale sfinților părinți ai noștri cari se-au luminat și s'au însușit de întru unul și acelaș Duhul sfint; deci pre cari ei au anatimisit anatimisimui, pre cari au surpat surpămu'i, cărora au luat darul, luămu'i și noi, pre cari au afurisit afurisimui, și pre cari au canonit. canonimui'.

Tâlc. În zilele lui Costandin Nepotul trăclétului și urătoriului de Dumnezău Cupronim și a mănisa Irina, cari era de la Atina, adunatu-se-au a doa oră la Nichea de se-au făcut acesta săbor 367 de purtători de Dumnezău părinți, cu sfatul și cu socotința lu Tarasie sfintul arhiepiscop de la Taragrad, și adunarea lor se-au făcut asupra luptătorilor de icone; ce să zice ceia ce dosădea creștinii și pre aceia anatimisiră, iară besericii au dat podoba cea de întâi și să se fie și obrazele iconelor, și bine au poruncit cu dragoste și cu userdie să se sârute, așijderea iară întăriră și sârutară să se închine și chipului cinstitei cruci, și adevărară canónele ale prea lăudaților și sfinților apostoli și ale celor șase sfinte săboră ale lumii și ale celor ce se-au adunat pre în bogate locure; decia cari au fost anatimisii de dinșii anatimiseseu'i, și ei, iară cari se-au urgisit de li se-au luat darul pentru vre o vină așijderea'i urgisese; și aceștea pre cei afurisiți afurisescu'i, și cei ce sânt supuși supt canon, tocmal canonese, neadăogând sau scoțând nemica, de în célea ce au pus și au tocmit sfinții apostoli și purtătorii de Dumnezău părinți.

Gl. 2. Cine va vrea să se facă episcop să știe psaltirea și să nu o știe prost, ce cu userdie, sfintele canóne, sfinta evanghelie cartea apostolului, și totă Dumnezăeasca scriptură; iar de nu să nu se hirotonească.

Tâlc. Carele va vrea să se aducă la spița episcopiei, cadeice cu totul să știe psaltirea și să o tâlcuiască ca să învete și pe clirosul carele e supt dînsul așa să o știe și ei decia să se ispitescă vartos și de Mitropolitul, de va putea ști cu dedînsul sfintele canóne, sfinta evanghelie, cartea a Dumnezăescului apostol Pavel și totă Dumnezăeasca scriptură și mințea lor să ispitescă, și să pricépa scripturile, pentru că tocmela și bogăția arhieriei (după

cum zice marele Dionisie) iaste merșterșugul cel adevărit al Dumnezăeștilor scripturi și așa de va avea mințe și pricēpere să se hirotonēscă, iar de nu să nu se hirotonēscă, pentru că au zis Dumnezău pespe Proorocul Osie: [Osie gl. 3]. acela zice înțelēgerea mea au lepădat lepădatevoii și eu să nu'ml slujești nici preot să'ml fi.

Gl. 3. Tōtă alegerea care se face de boiari mirēni să nu fie adevărată.

Tălc. Intru multe canōne zisuse-au cum trebuie de vor putea să facă alegere de toți episcopii a fieș-cării eparhii pentru cela ce vine să se înalțe la episcopie, iară de nu măcară să facă rânduială împreună de trei: și să fie la acea rânduială și scrisorile celorla ce lipseșc; [Zri], iară cine va fi ales de boiari mirēni și prespe dinșii va fi arie de beserică, a-cēea punere nu e numai netare ce carele dobândēște arhieria sau preoția într'acesta chip: aduce asupra lui luarea darului și afurisanie.

Gl. 4. Poruncim să nu cumva să gāndēscă episcopul, a cēre aur sau argint sau alt chip ceva de la clericii sau călugării cari's supt dînsul, iară carele va cēre aur sau alt chip sau se va afla pentru patema și userdia lui cea rea de va opri pe cine-va de liturgie sau va afurisi pre cine-va vre unul de în clericii lui, sau va închide beserica cinstilă ca să nu se facă într'însa sfințele ale lu Dumnezău slujbe: acela să fie supus patimei lui pentru că zice Petr apostol: nu paștereți turma cu necăjire ce cu voe după Dumnezău, nu cu dohānzii rēle: ce cu userdie, nu ca cum ați oblădui poporul și clericii: ce ca niște chipure ce santeți turmei.

Tălc. A canoni și afurisi, de acesta iaste dată de întru sfințele canōne episcopilor ca stricăciunile clericilor celor ce sânt supt dinșii sau ale ș'altor ômeni: Duhovnicēște și pārințește să se îndreptēze; iară cine va fi avānd puterea acesta de vor afurisi pre cineva sau 'i vor canoni pentru patima userdiei lor cea rea, sau vor cēre aur sau alt ceva: aceia pe dreplate să cază supt palma lor, ca să se învete și să știe să nu canonēscă dobitocēște.

Gl. 5. Cari se laudă pentru darea aurului că se-au pus la beserică, și dosădesc și ocāresc pre cei ce sânt aleși pentru bunătățile și se-au pus la beserică fără de dări: socoti'tău săborul acela să'și ia cinul său cel mai de jos, iară de nu se va lăsa, să se canonēscă, iară cine va face acesta întru hirotonie: a-cela să se tae de pricēštenie ca și Simon Vărăjtorul de Petr.

Tălc. Cuvîntul și bunătatea se cade întăi a se cinsti, și trebuie să se pue întru clirosul besericii, ceea ce se află fără de darea aurului, iară să nu fie dosădiți și ocăriți de ceea ce sânt puși la beserică cu niscare dări: ce mai vārtos încă să fie lăudați pentru bun-

tatea vieții aleși fiind de Duhul sfînt, iară cari se vor lăuda pespe acea spurcată dare și cu acel hitlén obicēiu, care e striin de Dumnezău și de tōtă sfinția cu față descoperită și cu gură fără de rușine, de dosădesc pe clericii ceea ce sânt puși la beserică fără dări: aceia să se scōță de în rāndul lor și să se pue în spița cea mai de jos, iară de nu se vor lăsa tot dosădindu'i: atunce cu canon să se îndreptēze, însă acēstea le am zis pentru clirosul ce se alege; iară căți dobāndesc hirotonia pentru niscare hanț: să se ia darul și lor și celorla ce'i au hirotonit.

Gl. 6. Dēca vrēme ce nu se va putea face săbor de doaș ori într'un an cum au socotit pārinții mai nainte vrēme, socoti'tău iară (după cum au zis săborul a gasea) să se facă măcară odată într'un an, iară de va opri vre un domn sau boiariu să se afurisēscă, iară episcopul carele se va lenevi să se canonēscă, iară dēca se va face săborul de va lua ceva Mitropolitul de la episcopii, atunce să'i se cēră împătrat.

Tălc. Intărește și acest săbor să se facă săbor a tōtă eparhia odată într'un an, iară de se va afla vre un boiariu al ținutului acelaia apārānd adunarea episcopilor carea se face pentru tocmēlele, lucrurile și rindurile evangheliei: [Zri]. acela să se afurisēscă, așide-re-a și mitropolitul carele se lenevete a face acēsta fără de nice o primejdie și nevoe: acela pe pravilă cade supt canon și mai poruncēște încă acesta săbor să nu fie volnic mitropolitul a lua ceva de în cēle ce aduc episcopii cu dinșii au dobitoc, au alt ceva; iară de se va vādi că ia ceva de la dinșii: să'i se cēră acēea împătrat.

Gl. 7. Să se pue sfințele mōște la tārnosanie în sfințele beserici, cu molitve cumu'i obicēiul în carele nu sânt, iară cine va tārnosi fără de acēstea să'i se ia darul, ca unui călcătoriu de tocmēlele besericii.

Tălc. Inșă cāte beserici se vor fi zidit mai nainte de săborul acesta fără de rugile episcopilor cum se cade și fără de mōștele sfinților mucenici: poruncitu-se-au de acesta săbor să se pue într'însele mōștele sfinților și să facă și tārnosanie cum se cade, iară căți de în episcopii după săborul acesta se vor afla tārnosind beserici fără de mōștele sfinților urgișitau să li se ia darul ca niște călcători ai tocmēlelor besericii.

Gl. 8. Ovrēii nu trebuie să'i priimēști: de nu se vor arāta că se înforc cu inemă curată.

Adevărat.

Gl. 9. Cine se va afla făcānd pre acuns vre o carte, împotriva cinstitelor icōne, acela de va fi de în rāndul preoțesc să'i se ia darul, iară mirēnii sau călugării: să se afurisēscă.

Adevărat.

Gl. 10. Clericul carele's va lăsa locașul

lui și se va duce la altul fără știrea episcopului său și a Țarigrădenului : acela să nu se priimască nice în casă nice la beserică, iară carele va face acesta, și nu se va părași aceluia să'î se ia darul, iară de vor face acesta cu știrea celora ce am zis, atunce iară să nu se priimască să ja grijă mirenești sau de vor și lua el să se părăsască, iară de nu să li se ia darul.

Tâlc. Cliricul striin de va merge să între la împărătesca cetate, acela nn trebuie fără de știrea episcopului său, și a patriarhului Țarigradului să se priimască la fie ce casă sau beserică, iară de se va primi de cine-va fără de știrea lor, și va rămănea neîntorcându-se către lăcașul lui : atunce se'î se ia darul, iară cu știrea lor intrând într'aceia păzită de Dumnezeu cetate de va intra ve într'o casă atunce nu'î se cade să se facă mai nainte socotitoriū de ceva, sau mai mare sau ispravnic ; ce numai pōte să fie de învățătura coconilor , și a robilor, a slugilor de a le citirea Dumnezeșteile scripturi, iară de va primi aceste grijă carele am zis mai sus : acela sau să se părăsască sau să'î se ia darul.

Gl. 11. Mitropolitul carele nu va face iconom mitropoliei, atunce să facă patriarhul, și episcopului mitropolitul, cum au socotit de au tocmit săborul de la Halchidona, așijderea și de Mănăstiri.

Tâlc. Cade-se pre la toate besericile să fie iconom de în clirosul ei cu știrea a episcopului ca să îndrepteze lucrurile besericii cum se cade cum poruncēște și canonul 26 al săborului de la Halchidona, iar de vor vrea niscare episcopi de acesta ei adias eiși pot să și iconomescă ei singuri, iar pe mitropolii patriarhul să pue iconom iar pre episcopul mitropolitul lor într'acesta chip să fie și de mănăstiri carele n'au iconom.

Gl. 12. După socotēla și tocmēla a sfinților apostoli lucrurile, unēltele sau bucatele episcopiei sau ale mănăstirii să fie neoblăduite și nevândute de episcop sau de egumen, iar episcopul sau egumenul carele va face acesta acela să se izgonescă.

Tâlc. Unēltele besericii mai vartos cele ce's adins ialeș făcute de moșie ale ei, trebuie să fie nevândute și nemișcate, iară câte sânt de cele nemișcate ce nu dau nicī un câștig ce încă aduc pagubă besericii, acelea să nu se dea boiarilor cari sânt pre acela loc ; ce să se dea cliricilor sau plugarilor, iar cine va călca poruncitele, acela de va fi episcop să se gonască de în episcopie iară igumenul de în mănăstire, ca niște omeni răi ce răsipesc cele ce sânt adunate.

Gl. 13. Cine ce au luat de la mănăstire sau de la episcopie de nu le vor da aceia de vor fi de în cinul preoțesc să li se ia darul, iară de vor fi mirēni sau călugări să se afu-

risescă, că unēltele și bucatele și lucrurile episcopiei sau ale mănăstirii sânt neoblăduite, carele's făcute de episcopi sau de egumeni, sau de alt cine-va date și închinatē lu Dumnezeu, că de la mâna lui cum vei îndrăzni să le ia.

Tâlc. Bucatele sau mult puțin ale besericii trebuie să fie nevândute, și nerăsipite, cu cât mai mult încă nu se cade să răpescă sau să deșarte besericile lor și mănăstirile și să le facă locașuri mirenești, deci cari vor lua acēlea și de nu vor vrea să le dea unde au fost întâi, aceia de vor fi de în rândul preoțesc să li se ia darul, iară de vor fi călugări sau mirēni să se afuriscă și să fie osândiți de Tatăl, fiul și duhul sfint și să mērgă unde viermii nu mor și focul nu se stingē ca niște omeni ce fac beserica lui Dumnezeu casă proștă de neputătorie.

Gl. 14. Niminea să nu citescă pre ambon de nu va fi hirotonit de episcop, să fie păzită acesta și de călugări, iar egumenul carele va avea hirotonie de la episcopul, acela numai în mănăstirea lui să hirotonească citeț, și protopopul să hirotonească citeț.

Tâlc. De nu va avea neștine tundere preoțescă să nu fie luat de la hirotonia a episcopului : acela la săbor să nu citescă pre ambon sfințele ale lui Dumnezeu cărți, [Zri]. așijderea să nu facă acesta nice călugărul, iară igumenii cari vor fi preoți și au luat de la episcopi igumenia mănăstirii cu hirotonie : acelora li se dă voe să hirotonească citeți, numai într'a sa mănăstire, ce și protopopii să facă citeți cum poruncēște și canonul 10 al săborului de la Antiohia uni ca aceia să facă ypodiaconi și jurători, măcară de și marele Vasile nu iartă fără de știrea lui a primi pri cine va la slujba besericii, pentru alēgere și punerea unora ca acelora că apoi petrec întrū lēne și nu fōrte bagă sēmă.

Gl. 15. La Țarigrad nu se cade cliricului să se pue la doaa beserici, iară afară la alte beserici pentru lipsa omenilor se pune ; iară de nu' va ajunge să se hrănescă, el să se bată și cu alt meșterșug care e de trēba omenilor.

Tâlc. Nu pōte neștine a doi domni sluiji, că sați pre unul va ură și pre altul va îndrăgi, sau unuia va sluiji și pre altul nu va băga în sēmă ; pentracēea și dobânzile cele rēle carele se fac pentru tocmēlele besericești, [Matei gl. 6]. ca niște striine de Dumnezeu săborul acesta le lepădă și nu iartă în Țarigrad unde sânt mulțime de preoți să se pue un cliric la doao beserici, ce să fie la o beserică, iară de nu' va sosi hrană de viață cătu'î va trebui, de cât'î dau lui : poruncēștei-se unuia ca aceluia să se apuce să se hrănescă cu ș'alt meșterșug, și de într'acela să'î ia hrană trupului pentru că așa au făcut și apostolul, cum singur grăiaște : trebilor mēle zice și celora

ce era cu mine slujit'ău lor acéste mână, iară afară la alte beserici pentru lipsa și imputinarea ômenilor se pôte și pune.

Gl. 16. Episcopii sau clericii cariî se vor împodobi în haine luminate sau se vor unge cu miruri sau miroséle : aceia să se părăsescă iară de nu se vor lăsa : să se canonéscă.

Adevărat.

Gl. 17. Cine va vrea să facă Mânăstire, acela de va avea de într'ajuns atunci să în cêpă lucrul, și de tot să'l obârșescă, iară de nu să se opréscă de episcopul carele oblăduiaște acela ținut, [*Zri*] acésta să se păzescă și de mirénî și de călugări.

Adevărat.

Gl. 18. Nu se cade fâmeii să fie la episcopii sau la Mânăstiri, iară cine va îndrăzni a face acésta să se canonéscă, iar de nu se va părăsi să'l se ia darul, ce și unde va merge episcopul sau egumenul nice o muicare să nu slujască sau să'l se arate : ce să șază de osei până ce se va duce.

Tâlc. Fără poticală ni se cade noao a fi și la cei de afară : după cum zice Dumnezeu scul apostol, drept acéa nu se cade fâmeii a șede a pre la episcopii sau pre în mânăstiri de bărbați; iar cine va îndrăzni a ținea róbă sau slobodă la episcopie sau la mânăstire pentru vre o slujbă, aceluia poruncesc părinții : să se canonéscă, iar după canonire de nu le vor goni, ce vor erta încă să mai șază la episcopie sau în mânăstire : poruncesc să li se ia darul, iar de să va duce episcopul sau egumenul la vre un sat al episcopiei sau al mânăstirii și se va tâmpla a fi acolo mueri atunci să nu'l slujască iale, nice să le poslușescă până ce se vor duce ei de acolo : ce să șază deosebi într'alt loc pentru nebănuiala până ce se vor duce.

Gl. 19. Cine va lua banî de la ceia ce vin de să lipesc rândului preoțesc sau vieții călugărești, însă acela de va fi episcop sau egumen sau de în ficș ce rânduială preoțescă : acela sau să se părăsescă sau să'l se ia darul, iară stărița să se gonéscă, și să se dea supt smerenie, așijderea și egumenul carele nu va fi preot, iară célea ce's închinat de cei ce vin măcar de vor șede măcar de nu : [*Zri*] să rămăie în mânăstire, fără numai de va fi vina celui mai mare.

Tâlc. Cariî cer banî de la cei ce vin la rânduiala besericii sau întru viața călugărească, ori episcopii de vor fi ori egumeni ori de în fie ce cin al preoției : aceia sau să se părăsescă făcând acéstea sau să li se ia darul, iar de va fi stărița carea face acésta și va cére banî de la célea ce vin să se călugărească : [*Zri opasno*] acéa să se gonéscă de în mânăstire și să se dea într'altă mânăstire să fie sub smerenie : așijderea să se gonéscă și egumenul carele nu va fi preot și să se

ducă să fie sub smerenie într'altă mânăstire, iar cela ce va fi preot soséștei osânda luării darului, iar cariî aduc bucate de voe pentru dinșiî sau pentru coconii lor, de le închin mânăstirii și lui Dumnezeu : acélea se cade să fie în mânăstire după făgăduiala lor, măcar de vor șede acolo cei ce le-au adus, măcar de vor eși de în mânăstire fără numai de vor eși de vina celui mai mare.

Gl. 20. Să nu fie aprôpe mânăstirile și împotrivi, nici să se pue într'însele călugări și călugărițe, nici singuri să vorbescă sau să lăcuiască : ce și ori ce de va aduce bărbatul pe dreptate afară să stea să deașce aduce și rudenia săș o vază când va fi de față cu dinsa și stărița.

Tâlc. Tôtă întărirea au pus părinții să nu se adaogă vre o vină vieții călugărești, drept acéa au poruncit să nu mănănce la un loc călugării și călugărițele, nici să aibă vorbă unul către altul deosebi singuri, ce de va vrea călugărul săș vază măcar pe vre o rudenie, atunci fiind de față stărița să vorbescă cu ea, și ori ce va aduce călugărul la călugărițe pentru trêba vieții, de la mânăstirea de călugări, atunci el să stea afară de mânăstire și de acolo să o dea stăriței.

Gl. 21. Călugărul sau călugărița să nu fie volnic a lăsa mânăstirea lor și într'altă să între, iar de va veni atunci să se priiméscă ca un striin, iar să nu se priiméscă fără de știrea egumenului.

Tâlc. Inșă a se priimi striinéște călugărul sau călugărița carea merge într'altă mânăstire canonul acesta iartă, ca să nu se ducă de nevoe să rămăie la mireanî, iară a'l lua și a'l primi și a'l punerea în rândul fraților fără de știrea a egumenului lor nu se iartă.

Gl. 22. Bărbații mirénî a mânca cu muerile nu e apărât iară cei ce sânt într'un chip oseiîi nu se cade să mănănce deosebi în laturî cu muicarea, fără numai când vor fi niscare bărbați și mueri cucernice și temători de Dumnezeu, iară în cale călugărul sau bărbatul sfințit de nu vor fi purtând cu dinșiî ce li's de trêba trupului atunci să eonăcescă în cârvăsărie.

Tâlc. Bărbații mirénî a mânca cu niscare mueri nu pentru niscare cântece curvéști și satanești, ce cu mulțemire și cu frica a lui Dumnezeu fără de vină lucru iaste, iară ceia ce au viață tăcută și se osebesc într'un chip și se tocmesc lui Dumnezeu să șază și să tacă singuri : aceluia cu totul nu'l se cade să mănănce de eluși cu fâmea, fără numai de vor vrea să mănănce cu niscare mueri sau bărbați temători de Dumnezeu, ca să se facă și acea mănănce, către îndreptare sufletéscă, iară pre cale de nu va avea neștine merinde bucate, dăse voe și călugărului și

omului sfințit să conăcescă în cârvăsărie, sau în casă pentru treba ce'i se tâmplă.

Sfârșitul șaptelei săbor carele se-au făcut a doa oră la Nichea.

Granița Mărea a sfinților săbor a șaptea.	e d z i th					
	z	Г	І	Р	Ц	Ѣ
	q	А	К	Е	Ч	Ю
	e	Ѧ	Л	Т	Ш	Ж
	d	Ж	Ѧ	Ѧ	Ѧ	Ѧ
	g	С	Н	Ф	Ѧ	Ѧ
	v	З	О	Х	Ѧ	Ѣ
a	И	П	Ѧ	Ѣ	Ѣ	
Erdov 40 mucenici Alex. Blagorod, Gheorghe Bogoslov, Petr.						
t	s	n	p	v	r	s
Proot, Unspen Vozdrij, Vved, Roj, Creg, Sreatet.						
v	c	s	c	r	p	n

Săborul carele se chiamă 1 și 2.

Carele se-au făcut în beserica sfinților Apostoli.

Zonara.

Săborul acesta scrisu-se-au așa, sfințitul și marele săbor 1 și 2 făcutu-se-au în Țarigrad întru prea cinstita beserică a sfinților și prea lăudaților apostoli în zilele lui Fotie Patriarhul de la Țarigrad; când ținea stégul împărăției grecești Vasilie Machedon, deca trecuse 75 de ani de la șaptele săbor. Acestă scrisore face a mira pre ceia ce o citesc, cum acesta săbor fiind numai unul iară apoi se chiama 1 și 2, zice-să ca se-au fost adunat săbor într'aceia beserică ce am zis a sfinților apostoli și so-au pricit pravoslavnicii cu zoslavnicii, adecă creștinii cu ereticii, și socotiră pravoslavnicii pentru tăria cum tocmise să scrie ce grăise și ce isprăvise la acel săbor, iară ereticii nu lăsa să scrie ce tocmise ca să nu se arate ei biruiți și urgisiți iară glôta credincioșilor să se întărescă, [Zri] și se pricea de acestă, și atâtă se priciră și nu'l lăsa să scrie până ce scôseră și săbiile și vrea să se bată să se tae; și așa se sparse și se răsipi acea adunare și săbor de ântâi, și nu putură scrie

ce tocmise și așa rămaseră neisprăvite; iară apoi după trecerea a câtă va vrême iară se adună și se făcu săbor într'aceiaș beserică, și ijderară a sfătui iară de acelêși cuvinte și tocmêle : și așa atunci scriseră lucrurile și cuvintele cële de folosul creștinilor pentru dogmate drept aceia fiind adevărat unul iară ei ziseră să se chame așa adecă cel de întâi și a doilea, căce se adunase de doao ori Părinții, [Zri] și la al doile adecă adoa oră făcură și scriseră tôte lucrurile și tocmêle și întrebările cële ce tocmise și grăise și le întâiră cu șapte-spre-zêce canône.

Incepătura săborului de întâi și cel de a doa oră de în Țarigrad. Carele se-au făcut în beserica sfinților apostoli și au făcut canône 17.

Gl. 1. Pentru cela ce zidêște mănăstire fără de știrea a episcopului.

Gl. 2. Pentru să nu tunză pre cine-va de nu va fi de față egumenul : căruia se cade să'l ție întrucucerie.

Gl. 3. Pentru să caute egumenul pre călugări caril fug.

Gl. 4. Pentru să nu fugă călugărul de la a lui mănăstire.

Gl. 5. Pentru să nu se tunză cine-va curând, până nu se va ispiți întâi.

Gl. 6. Pentru ceia ce vor să se călugărescă întâi să șdea ce au.

Gl. 7. Pentru să nu facă episcopul mănăstire a lui noaă, și a lui episcopie să părăsescă.

Gl. 8. Pentru episcopi să preoți să diaconi să mirênî de să vor scopi de în ei cine-va.

Gl. 9. Pentru să nu bată preoții pre ceia ce greșesc sau vor urgisi pre cei necredincioși.

Gl. 10. Pentru ceia ce fură sfințele vase.

Gl. 11. Pentru ceia ce sânt aleș întru cliros : să nu se amêstice întru dregătoriale mirenești.

Gl. 12. Pentru să nu se facă botez pre în cășutele cële de rugă carele 's pre în mijlocul caselor.

Gl. 13. Pentru preoții și Diaconii caril vor ști ve într'o vină pre episcopul său.

Gl. 14. Pentru episcopul carele va ști întru vină pe mitropolitul său.

Gl. 15. Pentru episcopul sau mitropolitul caril așijderea vor îndrăzni asupra patriarhului.

Gl. 16. Pentru să nu se rădice nici un episcop nici într'un chip, unde cel mare încă iaste viu.

Gl. 17. Pentru cela ce va vrea să se hirotonescă episcop, de în mirênî sau de în călugări, să nu'l nalie numai de cât.

Canónele sfîntului săbor, curele se-au făcut în beserica sfîntilor apostoli de în Țarigrad.

Gl. 1. Fără de știrea a episcopului, niminea să nu fie volnic a zidi mănăstire, ce să știe să facă și molitvă de zidire și să scrie în carte de cōjă, toate ce va da la dânsa și să o pue la episcopie, și să nu fie volnic cel ce o aŭ zidit nice să pue egumen nice să se facă el adins eluși egumen fără de știrea episcopului. [Zri].

Gl. 2. Orî cine se va porni să tunză pre cine-va nefîind acolo egumenul cela ce lî se cade să lî primescă să lî fie supt cucerie; însă aceluia să i se ia darul, iară cel tuns să lî dea episcopul într'o mănăstire să fie supt smerenie.

Gl. 3. Orî care călugăr de va fugi de la mănăstirea lui și se va duce într'altă mănăstire sau va mērga la un lăcaș mirenesc : cel ce l'aŭ priimit să se afuriscă până cel va întorce iară de va fi pus undeva de episcopul : fără de vină să fie.

Gl. 4. Orî care egumen nu ș va căuta pre călugărîl cel ce fug să lî primescă și să lî tă-măduiască acela să se afuriscă.

Gl. 5. Niminea să nu se vrednicescă chipului călugăresc până nu se va ispitî în trei ani să se arate putea-va fi destoinic, fără numai cāndu l va scurta vrēme vre o bōlă grea, iară un om cucerit ce lăcuiaște singur, aceluia ajunge l de ispită vrēme de 6 luni, iară igumenul carele va face afară de sorōcele acēstea : să lî se ia egumenia, și să fie supt smerenie; iară cel călugărit să se trimēlă cu deadinșul într'o mănăstire adevărată : acolo să se îndreptēze.

Gl. 6. Cade-se celora ce vor vrea să se călugărescă, întāl să ș dea ce are mănăstirîl, iară de nu și le va da, atunci ce el vor aduce să le ohlăduiască mănăstirea, iară de ș vor face ale lor ceva și nu le va da mănăstirîl, atunci de fațā să le vānză egumenul sau episcopul : și să se împarțā sārăcilor; iară cela ce le-a făcut ale lui : să se canonică, așa să fie de acēsta și la călugărițā.

Gl. 7. Nice unul de în episcop și nu fie volnic a ș face mănăstire a lui noaș, și a lui episcopie să părăsescă, iară cine va îndrăzni a face acēsta : să se canonică, și ce aŭ făcut ca o strîinā să fie episcopului.

Gl. 8. Orî care episcop, aŭ preot, aŭ diacon va scopi pre cineva sau cu mănile sale, sau cu porunca, sau el pre sine : aceluia să lî se ia darul, iară de va fi mirēn să se afuriscă, fără numai de l va fi nevoind să se tae pentru bōlă, că acēsta iaste tāmăduire iară nu vrāmășie trupului.

Gl. 9. Preoțîl de vor bate pre credincioșîl greșînd, sau pe necredincioșîl urgisindu l aŭ cu ale sale mănî, sau vor porunci : ace-

lora să li se ia darul, că trēbue să învēte și să cērte pre cel netocmiț și rāl; cu socotința învățaturîl și cu canōne besericești : iară nu cu bătae și cu rane, iară de nu vor asculta, cade-se să lî chiamo cātră boiarîl cel mirēn de afară : să lî aducă spre înțelepție.

Gl. 10. Carî vor lua spre a lor dobândă sau să le trēbue spre trēbă nesfințită, sfîntul potiriū, aŭ discosul, aŭ alt ceva, aŭ lingura aŭ cela ce se chiamă aer, aŭ cum am zice mai pe scurt orî ce de în sfînte vase, aŭ de în vestminte : aceluia să lî se ia darul că însă una iaste lucru de spurcaciune dă le spurcă, iară alta iaste fur de sfînte, iară carî vor da afară de beserică, vase sau veșminte întru trēbă ce nu e de sfîntie lor sau altora : acela să se afuriscă, iară carîl de tot le vor lua : aceea să se osândescă ca furî de sfînte.

Gl. 11. Orî carîl de în ce sânt aleși întru cliros de să vor amesteca întru deregătoriile mirenești sau se vor face ispravnicî pre în case sau pre în sate : aceia să se gonescă de în cliros, că nu pōte sluji lui Dumnezeu și dracului.

Gl. 12. Niminea să nu facă liturgie în căștă carea se află în mijlocul casîl, sau să hotēze, într'ansa, fără de știrea episcopului, că aceluia l se ia darul, de ce să fie scoș afară de cliros carîl fără de știrea episcopului vor sluji liturgie, în cămărașle carele's de rugă în mijlocul caselor, iară carîl vor îndrăzni afară de acēsta : acelora să li se ia darurile, și cel ce li se vor împreuna să se afuriscă.

Gl. 13. Orî care preot aŭ diacon, cum am zice va ști pre episcopul său greșînd, deacia neștiînd săborul, el mai nainte va fugi de la dānsul și nu va pomeni numele lui, aceluia să lî se ia darul și să se lipsescă de totă cinștea preoțescă iară ceia ce l vor urma lui de vor fi preoțî să ș cazā de într'a lor cînste, iară de vor fi călugărî sau mirēnî : să se afuriscă până ce se vor întorce.

Gl. 14. Și iară așijderea orî care episcop, ce va îndrăzni de acēsta așa a face, asupra mitropolitului său, iară să lî se ia darul, că se cade fieș-cāruiā, să ș caute a sa măsurā.

Gl. 15. Așijderea și fie care episcop sau mitropolit ce va îndrăzni a face unele ca acestea asupra patriarhului : iară să fie strîin de totă sfîntia, iară de va fugi neștine de la vre unul nu pentru vina greșālîl ce pentru vre un eres, sau vor fi urgisițî de săbor sau de sfîntîl pārințî : aceia să fie priimițî și să fie vrednicî cînști ca niște pravoslavnicî.

Gl. 16. Nicî într'un chip să nu se sue neștine la episcopie, în carea încă iaste viu cel ce iaste într'ansa ; că se cade întāl să se caute vina celui ce vor să l gonescă; iară cine se va lenevi de turma lui, necuprins de bōlă sau de împărătescă sau Patriarșăscă,

poruncă și se va duce de să va zăbovi vreme de 6 luni : acela de rânduiala și de cinstea a episcopiei să fie striin.

Gl. 17. Carii vor să se hirotonescă episcopi de în mirênii sau de în călugări, aceia să nu se înalțe așa numai cât : ce să împle vremea carea iaste pre lege tocmîta, în toate cinurile ale spițelor preotești, pentru că unii dă se și naltă așa de grab la nălțime ca acesta și procopsesc întru bunătăți, iară așa rar drept aceea pentru aceasta poruncim de aice nainte să nu se mai facă acesta.

Sfășitul săborului de întăi și al doilea.

Canónele carele se-au făcut de sfântul săbor.

Întru pomenita și vestita beserică a cuvântului lu Dumnezeu Sofia, făcutu-se-au săbor și au adevărat și au întărit săborul a șaptelea a totă lumea și au lepădat și au stricat totă rătăcirea schismatică și eretică în vremea lui Fotie patriarculu Țarigradului și canóne au făcut numai trei în chipul și slava sfintei Troițe.

Gl. 1. Pentru cea ce vor fi supt hlăstemul și legătura sau vor fi luat-le darul de Roma.

Gl. 2. Pentru cea ce se va pogorâ de în nălțimea arhierescă întru viața schimniciei.

Gl. 3. Pentru mirênul să nu închiză nici să bată pre episcop fără de vină.

Canónele săborului de în beserică sfintei Sofii.

Gl. 1. Carii vor fi fost supt legătură sau luatule darul sau anatema de Roma : așa să fie și de Țarigradénul, asjiderea iar și carii vor fi de Țarigradénul să fie și de Roma.

Gl. 2. Orî carele ce să va pogorâ de în nălțimea arhieriei întru viața schimniciei : acela să nu se mai amestece întru rânduiala Arhieriei.

Gl. 3. Orî care de în mirênii ce va închide pre episcop sau îl va bate sau fără de vină sau în a scorni ceva asupra : acela să fie anatema.

Sfășitul și acestor trei canóne și până aicea se sfășiră și canónele tuturor săborălor.

Pentru sfântul și marele Vasilie.

Acest vitěz bărbat au ășit de în nevointa lumii și s'au luat plata nevoinții lui cu multă dragoste, ce mai nainte de pristăvirea sa ca pentru să nu fie ceta creștinilor fără de Păstoriu, numai de cât să dede părintelui Vasilie semn, adecă luptă pentru credință asupra vrăjmașilor, și'm pare că toți știu că mai toți au gustat de în dulceta mierii carea cura de în limba lui pentru că pre aceia eretică și vrăjmașii adevărînți, ca și pre acești de acum cu asupra birui și biruia-

ște și cu lumina învățăturilor celor multe beserica luminea mai lumiat de cât sórele și cum birui pre hitleniile întunerecului, însă cu cătu-e firea cea cuvântătoare mai bună de cât cea fără de suflet, atăta e și despărțirea a lucrării amânduror, că lumina și zările unuia tinzânduă pre pământ numai ce dăruiaște îndrăznire cu dulceta celor ce sânt supt dănsa, iar lumina și zările ale ceii cuvântătoare de când au fost până în zioa de astăzi, nu întrece numai pre firea cea cuvântătoare carea e pre pământ, ce pătrunde și văzduhul și covârșește și ceriul, și de multa dulceta împle și pre cetele îngerești pentru că de vreme ce se face bucurie la cerii pentru un păcătos ce să pocăiasse, dar acest sfânt încă până era în lume și apoi decău ășit de în lume cu învățăturile cele multe fără număr bune se arată trăgând pre ómeni în toate zilele cătră pocăanie, și nu va zice niminea că nu veselște pre dănsul în toate zilele firea ingerescă, și au făcut și cătră sfintul Amfilohie episcopul Iconiei trei Poslani, împărțite în 84 de pravile, și fără de acestea ș'alte glavizne de tot felul de vin.

Sfântul și marele Vasilie de în Poslaniile cele ce au trimes cătră Amfilohie episcopul Iconiei și cătră Dior și cătră alții óre carii rânduie pre opt zeci și patru de canóne.

Incepătura canónelor mare'ui Vasilie de în poslania de întăi.

Gl. 1. Pentru eretic și scîrma ic ic rele e afară de săbor.

Gl. 2. Pentru mește " l n u ceș strică copii.

Gl. 3. Pentru diaconul ce va curvi.

Gl. 4. Pentru călî ani să desparte cel cu doă cununii și călî cel cu trei.

Gl. 5. Pentru ereticul cela ce la mórte se pocăiasse : să se primescă.

Gl. 6. Pentru carea se-au făgăduit lui Dumnezeu de se va mărta.

Gl. 7. Pentru stricatorii de copii și de dobitoce și de prea curvie.

Gl. 8. Pentru multe feluri de ucideri.

Gl. 9. Pentru muirea carea prea curvêște și apoi prea o curvêște altul.

Gl. 10. Pentru să nu nevoești a se hirotoni pre cela ce au jurat de se va hirotoni.

Gl. 11. Pentru cine ucide de nevoie.

Gl. 12. Pentru a doa însurare.

Gl. 13. Pentru cela ce să bate pentru creștinătate.

Gl. 14. Pentru cela ce ia camătă, de se va îndrepla să fie priimit la preoteie.

Gl. 15. Pentru și pasările ceriului că li e nașterea și lor de în mare.

Gl. 16. Pentru Neeman că iaste mare de la Dumnezeu iar nu e mare el lu Dumnezeu,

Gl. 17. Pentru preotul Vianor, carele au jurat să nu facă liturghie.

Gl. 18. Pentru fetele celea ce cad, deca se măturisesc.

Gl. 19. Pentru omenii cari se lepădă de însurare, și se făgăduesc să știe curăția.

Gl. 20. Pentru fetele carele sânt în eres, apoi se pocăiesc și se mărită

Gl. 21. Pentru bărbatul cela ce curvește, muiarea lui să l ție iar muiarea de va curvi să nu o ție bărbatul,

Gl. 22. Pentru cela ce răpește pre cea logodită.

Gl. 23. Pentru să nu ție fratele pre fămeia frăține-său.

Gl. 24. Pentru vădua carea se hrănește de la beserică de se va mărita : să se urgisască.

Gl. 25. Pentru cela ce au stricat fata nainte de nuntă, de o va ține să fie ertat.

Gl. 26. Pentru cela ce se-au însurat curvește de se va despărți mai binei.

Gl. 27. Pentru preotul carele se va fi însurat fără de lege și nu va fi știut.

Gl. 28. Pentru cela ce să răgă să se părăsască de carne de porc, acăea iaste un lucru de batjocură.

Gl. 29. Pentru să fie un lucru lepădat cine se jură să facă mai vartos altuia rău.

Gl. 30. Pentru carele răpește.

Gl. 31. Pentru ceia ce să mărită mai nainte până nu i vine veste că i au murit bărbatul.

Gl. 32. Pentru clericul carele cătră mörto greșaste.

Gl. 33. Pentru ceia ce naște pre cale și de cocon nu pörtă grijă.

Gl. 34. Pentru celea ce curvesc și de duhovnic sânt înfruntate, să nu fie afară de săbor.

Gl. 35. Pentru muiarea carea se va despărți fără de vină.

Gl. 36. Pentru muiările ostașilor carele pentru peirea bărbaților să mărită după alții.

Gl. 37. Pentru cela ce va lăsa striina și va lua sloboda.

Gl. 38. Pentru carca se duce fără știrea tălăne-său.

Gl. 39. Pentru ceia ce lăcuiaște cu prea curvariul.

Gl. 40. Pentru slujnica saü rōba carea pe sine de voe se dă.

Gl. 41. Pentru vădua carea se mărită.

Gl. 42. Pentru feciorii și robii cari fără de știrea stăpânilor și a ohlăduitorilor lor se însoră.

Gl. 43. Pentru cela ce au lovit saü au bătut cătră mörte, și cel ce au început și cela ce au ajutat.

Gl. 44. Pentru diaconița carea va fi curvit cu ellin.

Gl. 45. Pentru creștinul carele mustră pre Hs.

Gl. 46. Pentru muiarea carea se va fi măritat după bărbat lăsat și nu va fi știut.

Gl. 47. Pentru postitorii și purtătorii de tărsine.

Gl. 48. Pentru cea lăsată de bărbat.

Gl. 49. Pentru rōba saü slujnica silită de stăpănu-său.

Gl. 50. Pentru a treia nuntă.

Gl. 51. Pentru clericii cari cad în păcate.

Gl. 52. Pentru ceia ce nu pörtă grijă de cocon deca l naște; pentru pustiirea saü nu va avea îndemână de ce i trehuiesc.

Gl. 53. Pentru vădua carea se răpește cătră a doa nuntă.

Gl. 54. Pentru canónele ucigașilor și a bogate chipure de păcate.

Gl. 55. Pentru cari es împotriva tâlhariilor, și pentru uciderea de voe și de nevoe.

Gl. 56. Pentru fata carea ș cade de în cuvânt.

Gl. 57. Pentru cine fură și se pocăiaște.

Gl. 58. Pentru zăcătorii de partea bărbătescă.

Gl. 59. Pentru zăcătorii de dobitoce.

Gl. 60. Pentru jurătorii strâmb.

Gl. 61. Pentru vrăjitorii fărămecătorii și cine dă erbi.

Gl. 62. Pentru furul de mormânture.

Gl. 63. Pentru carele se împreună cu sora.

Gl. 64. Pentru nunta carea razimă întru rudenie.

Gl. 65. Pentru citețul de va fura nuntă.

Gl. 66. Pentru preoții și diaconi cari se spurcă numei în buze.

Gl. 67. Pentru cari vor ști greșala a fie cui și o vor ascunde.

Gl. 68. Pentru ceia ce se dau vrăjitorilor saü altora ca acestora.

Gl. 69. Pentru cela ce se lepădă de Hs.

Gl. 70. Pentru ceia ce ia voe și putere a lega și a dăzlega.

Gl. 71. Pentru carele se va spurca cu sora de un tată și de o mumă.

Gl. 72. Pentru cari se spurcă cu cumnatele ș.

Gl. 73. Pentru șalte canóne a bogate capete.

Gl. 74. Pentru cela ce ia 2 surori.

Gl. 75. Pentru cela ce va spurca pe maștehăsa.

Gl. 76. Pentru cei cu multe nunte.

Gl. 77. Pentru cei ce se lepădă de lege de nevoe.

Gl. 78. Pentru cela ce jură de nevoe.

Gl. 79. Pentru cela ce crede descântătorii, farmecătorii și alții asemenea acestora.

Gl. 80. Pentru că nu trebuie a socoti vrămea ce năravul.

Gl. 81. Pe în epistolia către Amfilohie.

Gl. 82. Pentru Grigorie popa să se despartă de muiarea ce ținea în casă.

Gl. 83. Pentru către protopopii de pre la sateș i orașă.

Gl. 84. Pentru episcopii să nu hirotonéscă pre banii.

Gl. 85. Pentru locurile, canonirii ale po-caaniei cum sânt și câte sânt, de carele zice Sfeti Vasile să plângă și să asculte și să cază și să stea cu credincioșii.

Stăii Vasilie Velichi.

(Urmază clișeuul sfîntului Vasilie cel mare).

Canónele sfîntului și al marelui Vasilie.

Gl. 1. Carele iaste strîin de credință acela e eretic, iară carele e spe vre o întrebare de cele ce să pot vindeca acela e shismatic; iar ceia ce se adun, aceia se chiamă neplecați a-ceștea saii ceia lalți afară de săbor să fie.

Tălc. Botezul carele e de eretici iaste ne-priimit; iară botezul de shismatic și de la cei ce sânt afară de sinagogă, iaste priimit.

[*Utea și tel*]. Pepuzinii zic lui Montan că iaste paraclit drept aceia și câlți sânt botezați într'acela : nebotezați sânt, a curați lor botez, și acelor ce stau naintea apei și a postito-riilor, măcar că e și nepriimit căci lipsesc de duhul sfînt : iară pentru socotința, să fie prii-mit. Carii nu se împreună adevăritei beserici, împartu-se în trei părți, în eretic, în shisma-tici și în cei ce's afară de sinagogă; deci ereti-ci sântarii de tot se-au instrinat de cre-dința carea e despre Dumnezeu cum sânt Pe-puzanii, Manihei, Ualentianii, Marchianii și alții mulți.

[*Caută cu dădinsul să vezi eresurile, aicea să le știți forte bine*]. Pentru că Pepuzanii chiamă pre Montan Paraclit, și doaoa mueri Prischilla și Maximilla, carele curvêste se-au culcat cu dînsul, ei le țin ca pe niște pro-rocițe. Nuntele fără socotință le despart. Paștile întorc; trei tocméle a unui Dumnezăirii o amé-stecă într'un obraz, și altele păgânêste ca a-céstea socotesc.

Iar Manihei aduc doaoa începături împo-trivă și toarma putérnice, și zic că o începă-tură iaste, a luminii, iar alta a întunérecului și fac pre soarele și pre luna Dumnezău, și zic că Diavolul iaste începătorii tuturor lu-erurilor, și nunta carea iaste pre lége, zic că e a dracului, și pricéstenia carea o dau celor ce să pocăesc, socotesc că e fără de lége. și zic că Domnul când se-au întrupat n'au luat o-menire nemica, și trag de zic că crucea și mórtea și înviarea cum nu se-au făcut adevă-rat : și alte hule mii tocmesc de grăesc multe.

Iar Ualentianii lăpădă înviarea trupului,

lăpădă-se și de légea véche. Prorocii citesc și tălcuesc către eresul lor, niște basne tocmesc și zic că Hs. de în ceriú au pogorât trupul și ca pe într'un solinariú au trecut pre în sfânta feceóră : și alte hule multe. bărfesc fără sémă.

Iar Marchianii sânt Masalianii carii se chiamă și Evtihite, carii au eresul lor cu multe capete și cu multe nume.

[*Semnăză să știți*]. Deci aceștea toți de să vor întorce de în eresul lor, și vor veni spre nevinovata credință : să se hotéze, pentru că ne lepădăm noi de botezul lor.

Iar shismaticii sântarii se-au rumt de se-au despărțit de la beserica, și Donatisteni și cei ce să chiamă curați și cei ce stau nain-tea apei și postnicii, aceștea de să vor în-lórce către adevărita beserica și's vor anati-misi eresul lor ; să se priiméscă ca niște bo-tezați.

Iară cei ce sânt afară de săbor saii sina-gogă sânt Episcopii saii preoții carii fură pá-rății saii osândiți pentru vre o greșală ceva și se lipsiră de liturghie și de slujbă și nevrând să se plere pravilii : ce adins eiși Domnéște saii Boeréște în silă ș'au izbândit și scaun și liturghie saii slujbă și beserica ș'au făcut alta și au plecat pre unii după învățătura lor ca să le urméze și să lase adevărita beserica, dece unii ca aceia de se vor întorce să se po-căiască : să se adune iară într'un trup al be-sericiei.

Gl. 2. Muiarea carea 's strică la începătura îngrecării, când de va strica să nu facă fe-ciorii 'u cigașă iaste.

Tălc. Muiarea grecioasă când ia erbi ca să omóră pre cel ce au îngreacat. ucigase iaste; și să nu socotim că de va fi fost în pântece închipuit saii și neînchipuit, căce că cum ar socotise mai spre mult, și de multe ori mori și iale și coconii și după cumu'i socotința lor : doaoa ucidéri se fac, însă una celui ce ar vrea să se facă iară alta pântecelui muerii ; dece unele ca acélea 10 ani se canonesc, doi ani să plângă, trei ani să imple întru cei ce ascultă, și în patru să fie cu cei ce cad, și într'un an să stea împreună cu cei credin-cioși și așa după vrémea a zécea ani să se împreune Dumnezăestii Pricéstenii.

Gl. 3. Diaconul de va curvi să se mute în locul mirénilor, iară de pricéstenie să fie ne-apărat.

Tălc. Soséște urgia luărei darului diaco-nului că nu mai are nădêjde, iară să's ma-ia locul de unde au căzut, drept acélea nu se cade a'i se aduce asupra doaoa pedepse : ce neapărat să se vrednicéscă Dumnezăestii pri-céstenii.

Gl. 4. Afuriséște să un an saii doi cel ce să însoră a doa oră, iară cel ce să însoră a treia oră, trei și patru și cinci, după cumu'i acuma obicéiul.

Tâlc. Marele Vasilie nu ia de în pravilă de primăște pre cei ce să însoră de trei ori și sănt afuriți în cinci ani, ce de în obicéiul și nărav, drept acéa și el poruncéște să nu'i scotă afară de besérică de tot și să'i împreune cu cei ce plâng : ce doi ani sau trei să se vrednicéscă să asculte Dumnezăestile scrip-turî, decia iartă lor să stea cu credincioșil, și numai la rugi să împreune pre dînșil, iară de bunătatea prieșteniei să se depărteze și așa deca vor arăta ceva plod de pocăanie : să se pue în locul celor ce să prieșteuesc de trupul și de sângele stăpânului nostru Hs.

Gl. 5. Ereticul carele se va pocăi la mórte cu socotință să fie priimit.

Tâlc. Ereticul carele va ajunge'l mórtea și se va pocăi, nu se cade a'l priimi fără socotință și ne ispitit : ce să'i ispitești pocăania lui, adevérit iaste a'u ba, și dóră are plod de nevointă mărturisindu'l cătră spăsenie căce va fi căci's va vâdi eresul și's va răs-cumpăra bunătățile cu lacrăme și cu inemă înfrântă.

Gl. 6. Carea se-au făgăduit lui Dumnezeu acéa să nu se mărite.

Tâlc. Fata carea se-au mărturisit, să nu se mărite, și au cinstit întâi mai bine și au îndrăgit să lăcuiască într'u viață sfîntă de căt mirenéscă, decia de făgăduința ei se va lepăda și se va da curveștilor bucurî și se va mărita, acéa nu se chiamă nuntă : ce curvie sau cum am zice după cum zice cano-nul 18 al acestui mare Vasilie; prea curvie; drept aceea nice într'un chip să fie acéa nuntă : ce să se despartă.

Gl. 7. Stricătorii de copii și stricătorii de dobitoce și preacurvari 15 ani, tâlharii și fărâmacătorii și ceia ce slujesc idolilor, după obicéiul cel de demult să se priméscă după 20 de ani.

Adevărat.

Gl. 8. Carele va lovi muiarea cu secure ucigașu 'l, carele va arunca piatră în căine și va lovi om, acela iaste ucigaș dă nevoe; așa și carele va bate cu curea și cu vargă, iar carele va da la sfadă băl sau sabie de 'l va beteji în fie ce loc și va muri, ar duce a fi și acea ucidere de voe sau și cela ce au dat sa-bia așjiderea tot iaste de voe. și tâlharul și ostașul și carele pentru fie ce vină ce dă iarbă de omóră om și aceia iaste ucidere de voe și muerile célea ce dau erbi de nu fac feciori și célea ce iaă : de voe ucidere iaste și acésta.

Tâlc. Uciderele însă unele sânt de voe iar altele de nevoe, iară altele aproape de cele de voe, dece carele va arunca săcure asupra cuiva și'l va ucide și carele va scôte cuțitul să ucigă pre cine-va, și tâlharii și ostașii unii ucigându'l pentru avuție, iară alții de față pe vrăjmașii lor : aceștea se socotesc că sânt u-

cigași de voe, așjiderea și célea ce dau erbi omorătore de pânțece și célea ce le iaă și célea ce vor să tragă pre ibovnicii lor cătră dinsele de multă dragoste și'l adapă cu erbi și le fac mintea de întunecăză și nebunesc sau móre cela ce le-au băut; [Zri] și acésta se so-cotéște ucidere de voe, iară cine aruncă pia-tră în căine sau în pom ca de fiară să se a-pere sau de în pom pome să scuture și fără de voea lui va ucide om, sau carele va bate pre cine-va cu curea sau cu nua ea să'l facă bun pentru greșala lui și'l va omoră : acela iaste într'u uciderele célea fără de voe, iară cine va da la sfadă băl sau sabie sau cuțit și va lovi pre cine va în fie ce loc și'l va o-moră acéa iaste aproape de ucidere de voe, căci că n-au făcut acéa ca să'si izbândéscă pre vrăjmaș : ce ca să'l despartă, iară n-au vrut nice'l au fost voea să'l ucigă de tot ce să arată lucrul că au fost cuprins de patima măniei, drept acéa fără de milă au rădicat mâna de au lovit pre omul tare cu lemnul, drept acéa nu iaste acésta ucidere de tot de voe : ce e aproape de voe.

Gl. 9. După cum zice cuvîntul Domnului că bărbatul și muiarea carii se desparte fără cuvânt de curvie . amândoi se urgiesc tocma într'o potrivă, iar obicéiul nu desparte de îm-preunare pe curvariul și pe prea curvariul de fămée iar carea văduă fiind se va mărita după un bărbat văduu, sau după altul se va mărita de să va tâmpla acéa nu e preacurvă, iar cine's va lăsa și va merge după alta, și elu'l preacurvariul, și muiarea céia ce șade cu dîn-sul și face să preacurvéscă și pre ceia ce au lăsat.

Tâlc. Măcar Domnul de și urgiesște tocma într'o potrivă pre bărbatul carele se desparte de cătră muiarea lui, fără cuvânt de curvie, și muiarea carea se desparte, iară așa de cătră bărbat, iar obicéiul beséricii de acésta într'alt chip poruncéște să se facă, însă bār-hatul carele curvéște și preacurvéște porun-céște să'l ție muiarea lui; decî muiarea de's va lăsa bărbatul băgându'l vină căce lăcuia-ște în curvie și el va lua altă muiare : vina și păcatul al muiarii iaste căci merge după altă muiare, așjiderea și ceia ce se-au îm-preunat lui lăsată fiind nu se va chema prea curvă, iar ceia ce au lăsat pre dânsul de să va mărita după altul neîndoit preacurvă iaste; iară și împotrivă bărbatul de's va lăsa mui-rea fără cuvânt de curvie și va lua altă mui-are : și acela ca un preacurvariul se soco-téște, pentru că face pre carea au lăsat să preacurvéscă căce se mărită după alt bārbat și célea ce lăcuiaște cu dînsul preacurvă iaste, [Zri] căci au luat bărbatul alția. Acéstea sînt tocmélele ale acestui canon, pentru că era volnic atunci de în légea céia ce lă-cuia împreună, fără cuvânt de vină și fără cu-

vânte de bătae, să se despartă unul de altul, iară astăzi, nici bărbat, nice muiare nu pôte să se despartă de împreunare: fără numai de va fi vre o vină adevărată.

Gl. 10. Episcopul carele iaste ales să fie episcop, iară apoi pentru vre o primejdie va jura, zicând că nu va să se hirotonească: pre unul ca acela nu'l nevoi, ce să cade să se caute și felul jurământului, și cuvintele, și semnarea pentru ce au jurat și adaugerea prea amărunt în cuvinte, deacia de va fi de undeva vre o mângâiere a jurământului: să'l se iarte lui acel jurământ ce'l pare că au jurat, și'l se poruncște să se hirotonească, iară de va fi nice cum nice o scăpare și se va erta să se hirotonească și el despre toate părțile se va afla jurându-se cum nu'l iaste voia să se hirotonească: atunci se cade a lăsa de tot pre unul ca acela.

Gl. 11. Cine ucide de nevoe acela 10 ani să se pocăiască.

Adevărat.

Gl. 12. Ceia ce sânt însurați, câte de doă ori nu pot fi clericii, că pre aceea ce's câte cu doă nunte, oprescu'i de preoție și alte canoane multe,

Adevărat.

Gl. 13. Carele se bate pentru creștinătatea, de va și izbândi: 3 ani să se depărteze de pricestenie.

Tăle. Uciderele de pre în războie socotit-au părinții să nu se socotescă ucideri cum poruncște și marele Athanasie către călugărul Amun zicând: că se cade să se vrednicescă a mare cinste, ceia ce au izbândit întru războe, și să li se rădice stălp arătând și propoveuind izbândile lor cum au biruit pre vrăjmaș, și făcând lucru pre lege și vrednic de laudă, drept aceia și acest bărbat mare socotința lor nu o lepădă căci au izbândit pre vrăjmaș pentru întreaga înțelepție și buna credință, ce zice că iaste bine și poruncște unul ca acela să se depărteze numai de pricestenie 3 ani, pentru căci nu'l sânt mâinile curate.

Gl. 14. Cine ia camătă de se va părăsi: să se primescă la preoție.

Tăle. Părăsirea aceluia așa iaste: nedrepta dobândă carea o au adunat de pre camătă: să o răsipescă săracilor, și să se prinză că nu va mai cădea într'acea hola a iubirii de argint.

Gl. 15. Pasările ceriului și peștii mării zis-au scriptura că le iaste nașterea împreună amândurora de în mare și au adus celea ce imblă pre cărările mării pentru Chiți'l cel mari și celea ce le sânt pialea de scoică, de în carele nu e nice un pește.

Gl. 16. Marele Neeman, carele e mare de la Domnul, nu iaste mare el Domnului: ce stăpănu-său.

Tăle. Intr'cește doao capete nu iaste să pôtă fi acestea, ce e tălcuirea scripturii cuvintelor celor nedomirite de la sfeti Amflocie, când au scris la marele Vasilie, dec'i sfinția sa către întrebările lui cele nedomirite, așa'l face și răspunsul,

Gl. 17. Preotul Vianor au jurat și apoi se-au pocăit, pentru lesnirea aceluia jurământ să fie primit.

Tăle. Acest preot supărat fiind de ore cine și neputând purta acea supărare a lui de turburare jură să nu mai facă liturghie deacia se-au pocăit și vrea să facă liturghie s-au întrebat de aceștia pre marele Vasilie, putea-va fi primit? și poruncște ca după poacanie aceluia jurământ ce lesne l-au făcut: să'l primescă, iară să nu facă liturghie pre în zborurile omenilor pentru scandala a multora: ce de osebi să slujescă rânduri preoțești (adecă să facă liturghie).

Gl. 18. Părinții priimia deca trecea un an pre fetele cele ce cădea după ce să mărturisă că s'vor ținea curăția, ca să se mai întărescă beserica. Fata aceea ce s-au mărturisit ca s'va ținea curăția, apoi au căzut chemămuo preacurvă și preacurvă și cela ce o va ținea; drept aceia fata cea ce să rōgă și mărturiseste că va trăi nemăritată, trebuie să se socotescă să fie tocma de șapte-spre-zeece ani.

Tăle. Carea se-au lepădat să nuse mărite și va fi cinstit viața cea sfință, și se va fi adus Domnului de va călca acea mărturie ce s-au mărturisit și va urgisi împreunarea cea ce are către ginerele Hs, și se va da întru curvăștile bucurii, una ca aceea se chiamă preacurvă și nu se primeste la beserica într'alt chip până nu se va părăsi de păcate și să se despartă de acea nuntă fără de lege deca se va despărți de aceia și se va pocăi: atunci să obârșescă vrēma celuia ce greșăște întru preacurvie, ca să fie în 15 ani ea Dumezăeștilor taini nepriceșuită, de într'acei 15 ani în patru să plângă, în cinci să se pue întru cei ce ascultă Dumezăeștile scripturi iară în patru să cază, și în doi cu cei credincioși să stea, și la rugi să se împreune și după 15 ani să obârșescă deplin, deca să se vrednicescă Dumezăeștilor pricesteni, măcară de și zice acest canon carea se rōgă să fie în rândul fetelor, trebuie să fie de 16 ani sau și de 17 ani, ca de atunci să fie tare despre gânduri rele, și să știe și împlinea cuvântului, iară de nu se va lăsa de împreunare atunci neapăraf să se muncescă, iară cano-nul 40 al șeselui săbor de la Trulla zice, cela ce pohtëște să ia jugul călugăresc iaste de 10 ani: să se primescă, ca beserica a lui Dumezeu să se facă mai tare, și ca adunarea credincioșilor să fie adevărată și tare cu da-

rul a lui Dumnezeu, cătră paza învățăturilor și a tocmélelor.

Gl. 19. Carele se făgăduiaște că nu se va însura și mărturiseste adevărat : cadese să se întrebe, ca de se va schimba să se canonescă.

Tâlc. Pentru bărbații cari se lepădă să nu se însore, și voesc să ție curăția, cadese să fie întrebați de episcopul locului adevărat iubesc viața ca aceea au ba ? și deca va lua mărturia lui adevărat, să o ție vartos ca de atunce de vor cădea cătră viața cea iubitore de trup, și iubitore de dulcătă : atunce să priimască canonul curvarilor.

Gl. 20. Fata carea va fi în eres, deacia se va pocăi și se va mărita : nu se urgiseste, că câte grăiaște legea, celor de în lege grăiaște.

Tâlc. Muerile céle credinciose carele se făgăduesc căș vor ținea curăția, să nu se mărite, iară apoi de mărturia lor se vor lepăda : acelea cad supt canonul preacurviei ; iară carele vor fi intru eres și se vor făgădui să ție curăția, după acéea de se vor mărita și la beserică vor veni, acélea nu se urgisesc, ce deca se vor boteza fără de vină să fie, că carele intru obște jugul a lui Hs. n'au purtat, acélea nice legea lui știu.

Gl. 21. Bărbatul carele e însurat și va cădea de va curvi cu cea ce nu e măritată : muiarea lui să'l ție, acela se socotește a fi curvari și iar nu preacurvari.

Tâlc. Bărbatul carele are muiare și va face păcat cu alta carele e slobodă de nuntă (adece nemăritată) acela nu se va judeca ca un preacurvari ce ca un curvari, drept acéea nu se va canoni nici cu canonul preacurviei, și acesta se face pentru ținerea obiceiului că muiarea de se va spurca de alt bărbat poruncétese de bărbatul ei să se gonésoă, iar bărbatul de va curvi poruncétese să nu se lase de muiarea lui ce să'l priimască.

Gl. 22. Cine va răpi fată logodită : acela să o dea logoditului ei, iar de va fi nelogodită să o dea ômenilor ei și lucrul de știre lor să razime, de vor vrea să facă nuntă, iar acela să fie supt canonul curviei.

Tâlc. Însă acest canon va așa de va fi răpită de cine-va muiarea cea logodită : acela să o întorcă la casa ei, ori părinții ei bogați de vor fi ori frați, ori alții, pentru sărăcia ei, și de atunce să'l se dea voe de vor vrea să o dea să o mărite după cela ce o au răpit, să fie volnic, [*Zri opasno*] iar Titla 58 a cărții 60 a ceii împărătești : nu iartă acesta să se facă măcară de va și vrea muiarea cea răpită, măcară și părinții ei să o mărite după cel ce o au răpit : ce zice părinții cari vor împreuna cea nuntă să se gonéscă și să se închiză într'altă parte, iar canonul 91 al sa-

săluț săbor de Trulla, [*Zri*] pre mirénul carele răpește muiarea la împreunarea nuntel, zice să'l anatimisescă ; și trebe să socotești canonul acela după puterea acestui canon, deacia poruncéște așa carele ține muiare răpită, întâi să nu'l pniimască beserica, mai nainte până nu o va da junelui celui ce au fost logodită, iar de va fi fost nelogodită : să o dea la ômenii ei, sau la părinții, sau la frații, sau la alți ispravnici, iar deca o va da atunce Anatemisia loc n'are ; iară carele va strica muiarea mai nainte de nuntă pre taină sau cu sila, deacia pre lege se va însura de o va lua : trebe celuia să cunoscă poacanie în patru ani, într'unul să plângă la ușa besericii, a doilea să se priimască să stea cu cei ce ascultă, a treilea să se pue să fie cu cei ce cad jos, iară a patrulea să stea împreună cu credincioșii și să se împreune cu dânșii la rugă, și așa după patru ani să se vrednicescă Dumnezăeștii pricéștenii.

Gl. 23. Nu pôte ținea fratele pe muérea altui frate.

Adevărat.

Gl. 24. Vădua carea va fi împreunată în rândul celorla ce se hrănesc de la beserică, de să va mărita să se urgisescă, iar omul văduu de se va însura, acela să cunoscă numai canonul celor ce se însoră de doa ori, iar vădua carea va fi de 60 de ani și se va mărita nepriceștuită să fie până ce să va părăsi de cea necurăție, iar carea se va mărita mai nainte de 60 de ani, acéea sau acela va atinge de gresala și de vina aceluia.

Tâlc. Văduale carele sânt alése întru rândul văduilor și de la beserică se hrănesc de să vor mărita : acélea să nu se mai vrednicescă de la beserică nice cu o socotélă, ce să se urgisescă, drept acéea carele nu vor fi de ani 60 nu se cade să se alégă să se pue în rândul văduilor, iară de va fi văduă de ani 60 și iară va trage să ea bărbat : acéea până nu se va părăsi de patima necurăției, până atunce să nu se vrednicescă Dumnezăeștii pricéștenii.

Gl. 25. Cine ține pre ceea ce o au stricat mainte de cununie ertatue să o ție : iară poacanie să cunoscă.

Tâlc. Cine va vrea să ție muiarea carea mainte de nuntă o au stricat aceluia'i se iartă să o ție, iar pentru stricăciune, să priimască canon, în patru ani cum am scris la 22 de canone,

Gl. 26. Carele se-au însurat curvéste mai bine e să se despartă, iar de se va fi însurat și nu va vrea să se despartă se se iarte, iar așa să ia canon.

Tâlc. Nunta într'acéste lucrure iaste curată și cinstită, adece să fie curată de curvie, drept acéea curvia nici iaste nuntă, nici iaste începutură bună nuntel, ce păcat și călcare

Dumnezeuștii legi, drept acéea, cine se va strica cu muiare mai bine iaste de va putea să o lase; iar de nu vor putea unul de cătră altul nice cum nice într'un chip să se despartă, și de atunci se vor tocmi și vor vrea însurați să șază, atunci să se lase așa să fie ca să nu se facă alt ceva mai rău și să priiméșă să ție canonul și pocaania curvarilor.

Gl. 27. Preotul carele nu va fi știut și va fi luat nuntă fără de lége; acela să's ție numai șederea mai sus : iară de liturghie să fie lipsit.

Tâlc. De va fi luat neștine mai nainte de preoție o muiare și nu va fi știut că e văduă, sau curvă, sau cinghiasă, sau de céle ce jocă supt corture sau alta ore cum de în céle ce apară preoția; decia va veni la spița preoției și se va cunoște și se va adevăra fără de légea nuntă, acela să se împreune numai la șederea cinstii preoților, iar de leturghie să se opréscă de tot că'l soséște ertarea neștiinții lui, iară cea ce e betég a blagoslovi pre altul, este o socotință cum nu se cade, că blagoslovenia iaste un dar al sfinției, iară carele n'are acésta pentru greșala neștiinții, acela cum va putea să dea altora ?

Gl. 28. Un lucru de batjocură iaste când se rogă omul să se părăsescă de carnea porcului ce acela de va vrea să mănânce să fie primit.

Tâlc. Rugase ore cine să se părăsescă de carnea porcului, de batjocură lucru iaste acesta, căce se făgăduiaște și se rogă fără sebuială că nu e nice o zidire a lui Dumnezeu lepădată, carea să mănâncă, cu mulțemire, drept céea cadese să'l erți și să'l blagoslovesti să mănânce carne de céea ce se-au rugat să se părăsescă : și să se învețe și să se certe, să nu facă făgăduință cătră Dumnezeu nebuनेște și nepedepsit fără ispravă.

Gl. 29. Cine va jura pentru ceva, mai vartos să facă altuia rău : acesta iaste un lucru lepădat; drept acéea nu opri numai acela lucru a nu se face, ce încă și pre cea ce'l jdraște acela jurământ, și le fă tămăduială îndoită, opréște și'l înveță să nu jure și să nu rămăie întru jurământure să facă altuia rău.

Tâlc. Boiarii sau mai marii să nu se jure să facă rău celorla ce sânt mai mic de ei. că ce folos iaste când jură neștine să facă rău cuiva celui ce e supt mâna lui, și va să's adevéreze sau să's întărescă viclenia lui : cu chip de cucerie; [*Zri opasno*]. drept acéea pre unul ca acela tămăduiaște'l îndoit, însă într'un chip învață'l certă'l să nu jure lesne, iară într'al chip să nu fie nice să petrecă într'acéle jurământure réle; că nice lui Irod nu'f u nice un folos, că de n'ară fi jurat nu se-ar fi făcutu-se uci-gaș proorocului, [*Zri*] că acel jurământ tre-bue să se ia și să se ție să fie nemutat, carele jură să păzescă judecățile lui Dumnezeu în-

dreptate, iară ceia ce să rădică și se jură să facă păcat și să facă rău cuiva, acela jurământ cade-se să se strice și să se spargă de tot.

Gl. 30. Carele va răpi, trei ani să cază, iară vădua de va mérge după bărbat, nu e vinovată răului.

Tâlc. Pentru vinuiala celuea ce răpéște muiare, scrisu-se-ău la acéstă Poslanie la 22 de canóne și la 97 de canóne a șaselui să-bor carele se-au făcut la Trulla, iară acest canon aduce și de acésta, carele răpéște și carii ajută lui la răpire trei ani să fie afară de rugă și de molitve, și să se pue să stea cu ceia ce cad, însă acesta canon se tă lor după ce vor duce acea răpita fată la ómenii ei; iară într'al chip să nu se priméscă la beserică, acéstea sânt pentru răpitoare, iară vădua de va mérge după bărbat nestricată și nesilită, atunci acel lucru ce se face fără de vină iaste.

Gl. 31. Muiarea carea se va mărita mai nainte de ce'l va veni véste că i au murit bărbatul : précurvéste.

Adevărat.

Gl. 32. Cliricul carele va greși cătră mórte de în spiță să se pogóre : și cu mirénii să se priceștuiască, că nu' se cade să'l osăndești pentru acéea îndoit.

Tâlc. Păcatul carele pogoră cătră mórte iaste dulciața trupului, dece ori care cliric va curvi [*Zri*] acela de în spița preoției, se pogoră iară de Dumnezeasca priceštenie nu se apară : ce cu mirénii să se priceștuiască.

Gl. 33. Care fămeae va naște într'o cale, și dă cel ce să va naște nu va purta grijă ce va muri : acéea ucigașă iaste.

Adevărat.

Gl. 34. Socotin'am pentru muearea ce e prea curvă, și se-au infruntat de Duhovnicul ei să nu fie afară de săbor : ce până's va împlea canonul, să stea în săbor fără de priceštenie.

Tâlc. Muearea daca va face précurvie și'și va ispovedi păcatul și pentru cucerie se va erta de tatăl ei de Duhovnic, acéea nu se priméște să iasă afară de săbor și ca o curvă să se cunoască bărbatului ei, ca să nu se facă asupra'l vina morții, ce poruncesc părinții să fie nepricestuită și să stea cu muerile credincioșilor până ce's va împlea vrémea să se răscumpere de păcatul précurviei, că de să va pune cu ceia ce plâng și cu ceia ce ascultă, bănu'ș va bărbatul de va zice că au prea curvit, drept acéea să nu cum va să o ucigă.

Gl. 35. Muiarea de să va despărți fără de vină nu e să nu fie vinovată, iar bărbatul ce rămăne de ia : nevinovat iaste.

Tâlc. Carea's va lăsa bărbatul și de cătră dînsul se-au despărțit fără de vină, acéea supt pocaanie să fie sau încă de să va mărita după

alt bărbat, atunce se judecă ca şi o prea curvă după cum zice a noa canon, iară bărbatul carele aū rămas de dînsa : vrédnic iaste ertăciuniū, drept acéea de va lua ş'altă mueare el fără de canon iaste.

Gl. 36. Muérile ostaşilor carele pentru peirea bărbaţilor, adecă déca le pier bărbaţilor la ôste, iale să mărită după alţiī. mai ertate sânt de céle lante, carele déca li se duc bărbaţilor şi nu vor să aştepte.

Tâlc. Amândoaoo muerile se supun supt canonul précurviei într'un chip orî de va fi a unui voinic ce să va duce unde va să se hrănescă, iar ea nu va aştepta să'ī vie veste murit'aū aū ba ce să va mărita după altul saū va fi a vre unui ostaş şi ea mai nainte până ce nu va prinde de veste bine cu dédinsul, [Zvī]. de mórtea bărbatului's, se va mărita după altul iară cum trebuie ostăşoe lor să ştie şi să întrebe de mórtea şi de peirea bărbaţilor lor, murit'aū aū ba, poruncéste Nearaoa a lui Iustinian 117, la a şaptea titlă carea iaste în cartea împărăţiei 22, a căria putere se-aū scris şi în canonul 89 a şaselui săbor de la Trulla; iară acest canon dă ôre ce ertăciune muerilor ostaşilor de cât celora lalte mueri, a căroro li se duc bărbaţilor în cătrova şi pier, iară iale neauzind mai nainte bine de mórtea lor se mărită că trebuie a socoti fórte cu mare socotire, pentru ceia ce merg cătră mórte de peirea lor murit'aū aū ucisui'aū la ôste.

Gl. 37. Cine va lăsa striina adecă lăsată de altul şi va lua sloboda adecă slobodă de bărbat, pentru cea de întăi să se canonescă iară pentru a doa nevinovat să fie.

Tâlc. Cine va lua muire lăsată de altul, décia pre acéea va lăsa şi se va însura de va lua alta pre lege : pentru cea de întăi să fie vinovat cu canonul précurviei, pentru că cela ce ia lăsată précurveşte, iar pentru cea de a doa slobodă nu e vinovat.

Gl. 38. Carea se duce fără de ştirea tătă-năséu ca o curvă se judecă, iar de să vor împădua părinţi şi le va părea că vor avea tă-măduială pentru lucru ce se aū făcut : să fie iară aşa în trei ani să se pocăiască.

Tâlc. Carī sânt supt cel mai marī şi'ī ūin supt oblăduinţă, acéea fără de ştirea mai marilor lor nu pot să se împreune nuntel, iară de să vor împreuna nemica nu fac, ce acea împreunare să fie neîntărită. Fétéle carele se duc după bărbaţi fără de ştirea părinţilor săl : acélea să se supue supt canonul précurviei, iar după acéea nunta ce se-aū făcut fără de ştirea părinţilor de o vor priimi şi de vor vrea să fie nedespărţită, însă că nu se-aū făcut de întăi cu ştirea lor : să nu se priiméscă la pricéşte-nie numai de cât : ce după 3 ani să se priiméscă.

Gl. 39. Care fâmeae va lăcui cu précurva-riul : acéea întru totă viaţa ei précurveşte.

Tâlc. Inşă pentr'aceea nepiūmită iaste la beserică una ca aceea, iar déca se va părăsi de păcate atunce's vine la pocaanie, şi'ī se îndreptéză greşala ei, iar de va rămânea în précurvie : atunce iaste neîndreptată şi ne priimă.

Gl. 40. Rôba saū slujnica carea se va da ea adins ea's bărbatului curvéste pôte-se împreuna cu ştirea stăpănu-séu, iar célea ce să fac fără de ştirea oblăduitorilor lor nu's ade-vărate.

Adevărat.

Gl. 41. Vădua de se va mărita fără de vină iaste, după cum zice Apostolul.

Adevărat.

Gl. 42. Feciorul şi robul de să va însura fără de ştirea stăpănu-séu nu e să nu fie fără de vină.

Adevărat.

Gl. 43. Carele aū lovit pre cine-va cu rană de mórte şi cel ce aū început, şi cel ce aū ajutat : ucigaşī de ômenī sânt.

Tâlc. De să va certa neştine întru mânia, şi îngrozindu'l va lovi'l de va muri şi întăi el va fi început de'l va fi lovit, măcar de'l va fi lovit şi cela lalt, vrând să's izbândéscă împotrivă'l va fi lovit : acela ucigaş, deci aceştia amândoi (de vei vrea să ştiī) de voe iaste acéstă ucidere aū de nevoe, aū cu ce dichis 'l aū lovit de'l aū omorât, saū cum se vor judeca, pentru fie cu cel va fi lovit ; caută că vei afla la optulea canon al acestiī poslanīī.

Gl. 44. Diaconiţa de va curvi cu Ellin şi se va pocăi şapte ani să cază.

Tâlc. Iată de acésta aicea arată a fi doaa canoniri, că Diaconiţa să lipséste de spiţa ei şi apoi priiméste şi pocaanie în şapte ani şi se lipséste de sfînta pricéşte-nie numai căce aū curvit cu Elliniī.

Gl. 45. Cine se-aū făcut creştin şi apoi 's va bate joc de Hs. aceluia nice un folosu'l iaste de chemare.

Tâlc. Credinţa fără de lucrure mórta iaste că nemica nu foloséste creştinului căci se chiamă creştin déca se lepădă de făgăduia-lele a lui Hs. şi Dumnezeuştile lui Pravile şi légī calcă, şi cu lucrure reale lui mustră şi's bate joc.

Gl. 46. De să va fi măritat neştine şi va fi luat un bărbat lăsat şi nu va fi ştiută, décia cea de întăi a lui mueare se va arăta şi va lăsa a doa şi va lua cea de întăi, cea de a doa căce n'aū ştiut se socotéşte ca o curvă, drept acéea de va vrea volnică să fie de a se mărita, iar mai bine ar fi de nu s'ară mărita.

Adevărat.

Gl. 47. Postitorī şi purtătorī de tărsine şi lăpădătorī să se boteze, a doa ôră, căce că de vor şi zice că ne am botezat în Tatăl

și Fiul și Duhul sfânt, iară să știi că hulesc ca și Marchion că zic lui Dumnezeu că e făcătoriu de rău : [Zri] drept aceea de nu se vor boteza a doa oră să fie neprimiți.

Tâlc. Acest mare luminătoriu besericii la canonul său cel de întâi după socotința cuvântului a primit botezul Postnicilor și a Navatianilor carii se chiamă eurații, și au poruncit numai cu sfântul mir să se ungă aceea carii vin la adevărta credință și s'au anatimisească eresurile lor, iară aicea zice după isprava și socotința ce s'au priimit acolo. postitorii și alții : să se boteze a doa oră pentru eresul lor căce sânt de odrasla Marchionistilor că urăsc și aceștea ca și aceia nunta și se lepădă să nu bea vin, și zic că zidirea a lui Dumnezeu iaste spurcată, însă canonul șapte al săborului de la Laodichia și al 7 al săborului de la Tarigrad și cano 92 al șaselui săbor de la Trulla, Navatianilor și al Curaților și a patrusprezecătorilor botez primesc deca vor veni la beserica și deca vor anatimisi toate eresurile, așijderea și al lor, atunce să se Myruiască numai cu myr, fruntea. ochii, nările, gura și urechile.

Gl. 48. Carea va fi lăsată de bărbat să pe trecă așa, iară de să va mărita către altul preacurvește, după cum zice cuvântul Domnului.

Tâlc. De va lua neștine pe vre o muiare lăsată preacurvește iară mai vartos iaste muiarea prea curvă, căce ca ea și pre bărbat face'l preacurvariū pentru împreunarea ei, drept aceea trebuie și se cade care muiare iaste lăsată de bărbat să șază nemăritată.

Gl. 49. Carea e stricată cu dāsila, n'are vină și rōba saū slujnica apucată fiind cu dāsila de stăpānu-saū n'are vină.

Tâlc. Rōba saū slujnica carea o apucă stăpānu-saū cu dāsila ea n'are vină : nice se canoneste.

Gl. 50. Carele e cu trei cununii, aceea nuntă fără de lege e (cum zice sfetăii Grigorie), și unele ca acelea le uraște beserica ca niște spurcăciuni, iară se socotesc că e mai bună de cât înălțarea curviei.

Tâlc. Însă legea mirenescă suferă a treia însurare și copii carii se nasc de într'ansa, zice să le fie pre lege și i' chiamă și întru moștenire, iară canōnele pre cela ce e însurat a treia oră nu l'primeste : [Zri] ce l' țin ca o spurcăciune de la beserica, iară așa iaste mai mare și mai spurcată de cât curvia; drept aceea să nu se supue întru osândirea săborului, adecă cel cu trei nunte să nu se pue cu ceea ce plâng, nice să se batjocurescă ca un urgisit în săbor de într'alt chip, adecă în cinci ani să se pocăiască, însă în doi saū și în trei să se destoinicească de să asculte Dumnezăeștile scripturi cu cea ce ascultă, stând la dverile besericii, și alți doi cu cre-

dincioși să se împreune cu dinșii la rugă decia așa să se pue la locul celora ce se pricestuesc Dumnezăeștii sfințiri.

Postlania a treia.

Gl. 51. Cliricii de vor cădea în păcate, ori, de vor fi slujind ori de vor fi hirotoniți : de în spița lor să cază.

Tâlc. Slugile besericii ori în ce spiță vor fi a preoților saū a diaconilor saū a ipodiacilor, a cântăreților saū a citeților saū de vor fi și nehirotoniți, ca cum se arată aprinzătorii de candelă, și ceia ce li's date în mână să păzescă sfintele dveri ale oltariulu; aceștea de vor cădea în curvie; numai o pedepsă aū, adecă să cază de în slujba lor carea aū.

Gl. 52. Muiarea carea nu va purta grija nașterii ei ce să va lăsa așa, aceea ca o ucigașă iaste, iar de va fi în pustie saū nu va avea îndemână de călea ce l' sânt de trebă fără de vină iaste.

Adevărat.

Gl. 53. Rōba slujnica văduă de să va răpi către a doa nuntă nu forte greșaste iar așa să ție canonul acelora ce să însoră de două ori.

Tâlc. Pentru că rōbele slujnicile fără de știrea stăpānilor, a se împreuna nuntei nu pot, drept aceea rōba slujnica văduă când se face a se răpi de cine-va și aū tras nunta către ia parese că nu e greșală forte mare aceea, pentracă de răpirea muerilor celor slobode nu vor avea loc de certare pentru că măcară de se-aū făcut a se și răpi iar așa de voea lor aū mers drept aceea și canōnele nu judecă nice socotesc aceea ce să face a se răpi și se duce : [Zri] ce voea ei cocotesc pentracă aceea nuntă a ei să fie adevărată, de va vrea stăpānu-saū, iară așa să ție canonul celor ce s'insurați câte de doao ori.

Gl. 54. Canōnele ucigașilor după împărțirea tocmelilor lor să lătesc și se string.

Tâlc. Canōnele ale ucigașilor de voe și de nevoie împărțite le-aū pus și le-aū tocmit acest mare învățătoriu al besericii, iar către nevoea ce să tâmplă a le înmulți saū ale scurta, [Zri] pusu-se-aū să fie în știrea și în voea celuea ce aū luat putere a lega și a dăzlega adecă a arhieruei.

Gl. 55. Carii es împotriva tâlharilor celora ce sânt afară, aceea să se oprescă de buna priceštenie, iar cliricii să se lipsescă de spiță.

Tâlc. După cum zice cuvântul Domnului tot omul ce va scotea cuțitul de cuțit să moră, drept aceea carii vor eși împotriva vrăjmașilor tâlharilor și i' vor ucide, aceea supt canon să fie și de vor fi mirând dumnezăeștii priceștenii să nu se împreune, iar de vor fi cliricii să li se ia Darul.

[Zri] Ucigașul de voe anî 20 să cază, iar carele uicide dă nevoe anî 10, preacurvariul anî 15.

Carele va uicide de voe apoi de să va pocăi acela 20 de anî să fie ne împreunat Sfinției, și acei 20 de anî așa să i se tocmescă în patru anî trebue să plângă, stând afară de ușa casii de rugă; rugând pe credincioșii ceia ce întră să facă rugă pentru dînsul răscumpărânduși a lui fără de lege, iară după acei 4 anî să se pue întru cei ce ascultă și în 5 anî cu dînsii să iasă, iat în patru să stea numai cu credincioșii și priceștenie să nu ia, iară deca va împlea acești anî: să se priceștuiască.

Orî carele va uicide de nevoe acela anî 10 să fie nepriceștit, adică doi să plângă, trei să asculte, patru să cază și doi să stea fără de priceștenie.

Prea curvariul anî 15 să nu se priceștuiască; 4 să plângă, 5 să asculte Dumnezeuștile scripturi; 4 să cază, 2 să stea cu credincioși, împreunându-se cu dînsii numai la rugi: după aceea să se priceștuiască.

Gl. 56. Fata carea se-aî făgăduit să's ție curăția apoi aî căzut, aceea să obârșescă vremea de pocanie a preacurviei, așijderea și călugărița carea se obeștuște și apoi cade.

Adevărat.

Gl. 57. Cine fură și se va pocăi anî 1 iară de să va vâdi și alt an.

Tălc. Carele fură și adins elu's se pocăiaște și furtisagul ce aî făcut n'aî spus ce să va vâdi de cine va acela să se pocăiască anî 2 și așa să'i se împartă; un-an să stea cu ceia ce cad, iar altul cu credincioșii și să se împreune cu dînsii la rugă, decia după trecerea a doi anî să se vrednicescă cuminecăturii.

Gl. 58. Zăcătorul cu bărbat ca un prea curvari.

Adevărat.

Gl. 59. Așijderea și carele face cu dobitoce de's va ispovedi spurcăciunea și păgănatatea lui.

Adevărat.

Gl. 60. Carele jură strâmb anî 10, doi să plângă, trei să asculte, 4 să cază, 1 să stea cu credincioșii, decia atunce să se vrednicescă priceștenii.

Adevărat.

Gl. 61. Vrăjitorul și carele dă erbi: iaste ca și cela ce uicide.

Tălc. Unî ca aceștea să ție canonul celor ce ucig.

Gl. 62. Carele fură mormânturile 10 ani ca și cel ce jură strâmb.

Adevărat.

Gl. 63. Carele se împreună cu sorsa: ca un ucigaș.

Tălc. Însă sora de va fi de un tată și de

o mumă cu carea se-aî amestecat fratele, de într'aceiaș tată și de într'aceiaș mumă născuți fiind ei, acela să se canonească ca ucigașul de voe anî 20, iar așa întâi să se părăsescă de acel lucru păgân fără de lege, iar de va fi sora vitregă numai de tata sau numai de mumă, acela trei anî să plângă, în trei anî să se primescă la ascultare, în trei anî să cază și la a zecea an să se primescă, după aceea să stea cu credincioșii alți doi anî la rugă; decia de atunce să se vrednicescă bunii priceștenii, cum poruncеște canonul al doilea.

Gl. 64. Nunta carea razimă întru rudenie iaste ca și preacurvia.

Tălc. Orî carele se apără pentru rudenia a lua muiare pre lege cu nuntă, acela om de va greși la acea fămeae: să primescă pocania prea curvarilor, pentru că canoanele celor ce cad întru preacurvie sânt în multe feliiure, drept aceea și carii se împreună cu rudenia, canoane ca acēștea priimesc, aciaș numai cât poruncesc așa și canonul 71 și 72 carele's va lăsa muiarea lui cea ce ție pre lege și va lua alta și carele va lua 2 surori pre în bogate vremi și va și lăcui cu dînsule, acela se supune greșalii preacurviei, ce nu se canonește ca acela ce aî prea curvit după însurare în 15 anî: ce în șapte anî să se oprască de priceștenie, 1 an să plângă, 2 să asculte, 3 să cază, și a 7 să stea cu credincioșii.

Gl. 65. Citețul carele se va logodi, de va strica mai nainte de nuntă pre logodită, să fie lipsit de citeție, iară după un an să fie priimit; iară furul de nuntă să se scotă, așijderea și sluga adevă poslușnicul besericii.

Tălc. Citețul carele se va logodi cu muiare și mai nainte până nu e făcută nunta cu dînsa se va strica, acela 1 an să fie deșert, decia atunce după aceea să'l primescă să citescă, iară mai la mare procopsire să nu se înalțe, ce's fie în spița lui și să nu se mai mute, acesta canon să se ție și spre poslușnicii besericii, carii's nehirotoniți așa scrie și canonul 5 de la Neochesaria.

Gl. 66. Preotul și diaconul, de vor mărțurisi că se-aî spurcat numai în buze, de liturghie să se oprască, iară de priceștit să se priceștuiască; iară de se va arăta că va greși ceva mai mult: să li se ia darul.

Tălc. A se spurca în buze în multe feliiuri se tălcuiaște; ce pentru un lucru rău nu trebue a scrie; drept aceea orî carele de în diaconii sau de în preoții ce va cădea în greșală ca acesta: acela să primescă canon după cum zice acestă pravilă.

Gl. 67. Cine va pricepe greșala a fie cuî și o va ascunde: într'o potrivă să se canonească.

Tălc. Orî cine va ști pre cine va greșind,

întru cele greșale ale păcatelor ce se-au zis mai sus și nu le va spune, ce ascunzând fără de legea aceea se va vâdi : acela să primăască poacănie potrivă cu cea ce o face, și într'ată vreme să primăască poacănie, în cât au făcut și acel rău.

Gl. 68. Cine va da pre sine vrăjitorilor, sau altora fie căroră, unora ca acestora : aceea să împlă vremea ucigașilor.

Tâlc. Însă cine va da pre sine vrăjitorilor sau fărâmecătorilor sau lecuitorilor, ca să învete merșterșugul lor cel rău : acela să se canonească ca și cea ce ucide de voe; iară cine va crede vrăjitorii; sau'î va băga în casa lui, pentru vre o aflare sau pentru curăția lécurilor sau să descopere niște lucruri nespuse, acela 6 ani să se canonească, cum poruncăste canonul 61 al șasului săbor de la Trulla și canonul 79 al aceștil pravile, a treia poslanie a marelui Vasilie.

Gl. 69. Carele se lepădă de Hs. în totă viața lui să se pocăiască.

Tâlc. Cine se va lepăda de Hs. trebuie să plângă totă vremea vieții lui, iară la eșirea sufletului său să se cuminece.

Gl. 70. Carele au luat puterea a lega și a dăzlega ori căroră de în cel ce greșesc de în cele păcate ce se-au zis mai sus de'î va vedea cu mare înfrângere a inemii : atunci să le micșoreze vremea.

Tâlc. Poacănie se-au făcut de toate păcatele, iară celuea ce'î se-au dat în mână de la Dumnezeu putere, a lega și a dăzlega, cum va vedea înfrângerea inemii la ispovedanie a fieș-căruia; de va vrea să împuțineze vremea poacăniei: nu va avea nice o vină.

Gl. 71. Carele se va spurca cu sora de un tată și de o mamă : acela să nu între în casa de rugă până ce se va părăsi, decia dă se va dăștepta să se părăsască și va veni spre poacănie, atunci trei ani să asculte, trei ani să cază și la a zecea să se primăască fără de priceștenie, și doi ani să stea la rugă : decia să se priceștuiască.

Adevărat.

Gl. 72. Așa și pentru ceia ce'î cumnatele sale. Canonul acestea se-au tâlcuit la 64 de canone.

Gl. 73. Carele'ș va lăsa muțarea și alta va lua, preacurvariū iaste, șapte ani să cază.

Gl. 74. Și acest canon se-au tâlcuit iară la acel canon la 64.

Acesta chip să se ție și pentru ceea ce iau două surori, măcar de va fi și pre în bogate vremi.

Adevărat.

Gl. 75. Carele va spurca pe maștehă-sa, canonește-se ca și cea ce spurcă pre sorusa.

Adevărat.

Gl. 76. Ceea ce's cu multe nunte sânt ca,

dobitócele, ce însă după a patru-lea an să se primăască

Tâlc. Unii ca aceia de vor lăsa cea urăciune, și se vor despărți de cea nuntă fără lege, 4 ani să se pocăiască. măcară de și iaste mai mare păcat de cât curvia. Însă un an să plângă și în trei să cază, decia așa să se primăască.

Gl. 77. Cari calcă credința sau legea dă nevoie, 8 ani să cază; iară de voe an doăzeci.

Tâlc. Însă câți pentru năpădirile păgânilor au pățit iufl nevoi și réle munci, decia durerile neputându-le răbda mai mult : au călcat credința a lui Dumnezeu, jurămănture păgânești au făcut, și au gustat adecă au mâncat fără de lege ceva de celea de la Idoli, acesteia de să vor pocăi și de să vor întorce cu lacrimi și cu inemă înfrântă : atunci să se pue în trei ani cel ce plâng, în doi cu cel ce ascultă și într'alți trei cu cel ce cad, decia se vor priimi la priceștenie, iară câți fără de mare nevoie se-au lepădat de credința lui Dumnezeu și se-au atins de mesele dracilor, și au jurat jurămănture ellinești aceștia în trei ani să plângă, în doi să asculte în trei să împlă întru cel ce cad și într'alți trei să stea cu credincioșii la rugă : și așa după 12 ani bunii priceștenii să se cuminece.

Gl. 78. Carele va fi jurat dă nevoie : priimit să fie după șase ani, iară carele de a lui voe : an doi-spre-zece.

Tâlc. Jurațu-se-au ore cine fiind judecătorii să nu facă cutare lucru, să nu scrie adecă să nu iscălescă pentru o urgie ce vine asupra ore cui, decia de altul mai mare și mai silnic nevoit fiind au călcat jurământul, unul ca acela pentru acea silire și nevoie zace supt poacănie mai ușoră, în șase ani să se canonească, iară fără de nice o silă de va călca jurământul : acela în doi ani să fie cu ceia ce ascultă ; în cinci cu ceia ce cad și într'alți doi să se primăască cu cel credincioșii și la rugi cu dînșii să se împreune, și așa după 12 ani trupului a lui Hs. să se destoinicescă.

Gl. 79. Cari cred vrăjitorii sau bagă vre unii în casele lor pentru aflarea lécurilor : aceia 1 an să plângă, un an să asculte, trei să cază, și într'unul să stea cu credincioșii, decia să'î primăască.

Adevărat.

Gl. 80. Nu socoti vremea ce sócotéște năravul celuea ce se pocăiască iară de'ș vor rămânea întru păcate și se vor împoncișa : atunci tu caută dă'î spășeste al tău suflet.

Tâlc. Poacăniile și canónele se-au împărțit cum se-au scris, drept acéea nu trebuie a căuta cătră vremea canónelor : ce cătră năravul poacăniei, și să cauți cătră lacrimi și cătră inemă înfrântă și smerenie vârtósă, [Zri opasno] acelora ce fac păcate

și se părăsesc de rău și se ispovedesc, de caută pre domnul cu tot sufletul. Vrămea anilor lor razimă să o scurtéze pre cea ce au luat putere a lega și a dăzlega, iară de nu se vor rumpe lesne ceea ce greșesc și să se părăsescă de al lor obicei și vor alege a sluji mai bine păcatului și dulceții trupului de cât domnului, și nu vor vrea să lăcuiască după viața evangheliei, unora ca acelora nu iaste a le zice nemica cuvânt de certare, că la ômenii cei nesmeriți și împonecișai ce nu ascultă, n'avem a le da nice o învățătură, că cea ce spăsește săș spăsească al lui suflet.

De în poslanția lui Sfetăii Vasilie către Amfilohie.

Gl. 81. Cumu e întru bureni de's unele mai reale de cât cele bune, așa socotim a fi și în cărnure, întru bureni Sterigoea și în cărnure carnea de Ghypion sau de corb, drept acéea să nu mănânce neștine carele va avea minte carne de porc, nice să se atingă de carnea de căine, fără numai dă nevoe, iar așa cine va mânca așa de nevoe, acela n'au făcut fără de lege.

Cine va fi prins de va cădea întru patima necurăției de se va împreuna fără de lege către doaa surori, acéea nu se socotéște a fi nuntă, nici în beserică să între mai nainte până nu se vor despărți unul de altul, că în deșert bîrfește carele tâlcuiaște de zice că până va trăi muiarea lui nu va lua pre sora ei ca să nu pizmescă una pe alta, iar decă va muri se curmă și pizma, și iaste loc de bîrfire de zice să ia pre sora muerii lui carea au murit, iar noaă acésta ne place așa, adecă să nu întrii nice să te apropii către rudenia trupului nice cum, ce să descoperi rușinea lor, că decă vrăme ce cari se împreună bărbatul cu fămea de se fac amândoi un trup, atunce pespe mueare se face sorsa rudă bărbatului, drept acéea să nu ia pre muma sau pre fata muerii lui, așjiderea nice pre muma sau pre fata a ta, așjiderea nice măcară pre soruta.

De în poslanția a lui Sfetăii Vasilie către preotul Grigorie ca se despărță de către dînsul, pre acea muiare ce ședea împreună cu dînsul.

Gl. 82. Neînsurarea acésta iaste cinstea: să se despărță neștine de petrecania muerescă, că se cade să nu facem poticnire sau scandală fratelui, drept acéea urmând părinților de la Nichea poruncit'am să nu ție mueare striină, ce să o despărță, de tine și de casa ta, [Zri] iar de nu v'ei îndrepta ce veți îndrăzni a sluji liturghie, să fie anatema și ceia ce te vor priimi săș cază de în cinste.

De în epistolia sfîntului către protopopi.

Gl. 83. Curățiți beserica și goniți de la dînsa carii's nedăstoinici și căutați de priimiți pre ceea laltî carii's harnici, să nu puneți în socotélă sau la vre o rânduială nice pre unul pînă nu l' veți ști și întai până nu l' veți aduce la noi, mirénul de l' veți ști și se va socoti a fi de slujbă: să nu l' puneți fără de a noastră știre și întrebare.

Adevdrat.

Cătră episcopii carii's supt mîna lui să nu hirotonească pre banî.

Gl. 84. Cariî hirotonească pre banî iar ei tocmesc lucrul așa, zicînd că nu luăm întai, sau nici împreună de o dată; iar apoi iau decî luare iaste aceia, măcară deai lua cât, măcară întai măcar apoi și acésta iaste lucrul iubirii de argint, carea iaste închinarea idolilor, [Zri], drept acéea pentru puțin banî nu cinstirăți mai întai pe idoli de cât pe Hs. nici vă închipuiți ludei vînzînd și luînd a doa ôră, pre carele numai o dată pentru noi se au răstignit, pentru că satele și mînil carele vor lua unele ca acélea chemase-vor satul sîngelui

Gl. 85. Pentru câte locure sînt ale canonirii și cum și în ce chip sînt. Pentru locure sînt de canonire, ale celui ca se pocăiaște să plîngă, să asculte, să cază, să stea cu credincioșii.

Ce iaste plîngerea?

1. Plîngerea iaste ca omul cel păcătos decă greșăște; să stea afară de beserică și afară și de curtea sau tinda besericii și căți întră în beserică naintea tuturor să cază și să l' rîge plîngînd cu lacrăme ca să se rîge pentru dînsul, că acela ce plînge iaste lepădat afară de curtea sau tinda besericii, ca să se pocăiască așa câtă vrăme l' va fi poruncită.

Ce iaste ascultarea?

2. Ascultarea iaste ca omul cel păcătos decă greșăște să asculte Dumnezăeasca scriptură, stînd lîngă ușile cele împărătești ale besericii, pentru că cea ce ascultă, acela stă în curte sau în tindă, iară în beserică nu e ertat nice ară voe să între până va săvârși porunciți lui anî.

Ce iaste căderea?

3. Căderea iaste adecă poslușania, cea ce greșăște să stea în lăuntrul în beserică, mai îndărăt de partea ambonului, pentr că cea ce cade, acela stă în beserică până la sfînta Evanghelie, iară decia după sfînta evanghelie cînd zice Diaconul: Eliți ogleșeni izăidéte, atunce iase și el cu ogleșeni și stă afară de beserică, până ce se sfîrșéște Dumnezăeasca slujbă.

Ce iaste starea cu credincioșii.

4. Starea cu credincioșii iaste că stă omul cu credincioșii în beserică în lăuntru până la sfârșenia Dumnezăeștii slujbe; iară Sfințel Pricăeștenii nu se Pricăeștuiaște, până ce'și împle poruncita lui vrême, iară decaș împle vrêmea stând cu credincioșii, atunce să și vrédnicăște împreunării sfințel Taini a prea sfîntului trup și prea curatului sânge a Domnului Is. Hs. decî cu acéste patru locure se obârșéște și se împle tótă pocania. Drept acécea cadese episcopului, sau preoților Duhovnici tótă vrêmea, a canonirii; orî multă orî puțină, tot pre acéste 4 locure să o împartă, și așa să curățéze de păcate pre cela ce să căiaște și să pocăiaște.

Sfârșitul canonelor de în postaniile marelui Vasile,

Răspunsurile canonești ale lui Timothei, Sfîntul episcop al Alexandriei, unui de în cei sfinți părinți 150 cari se-au adunat la Tarigrad, făcute către ceea ce venea către dînsul de'întreba.

Pentru episcop și clericii.

Intrebarea 1. Un copil oglașenic ca de șapte ani. adecă om deplin făcându-se liturghia, de'î va veni prilej neștiind se va cumineca : ce trebuie să se facă de dînsul ?

Respuns. Trebuie zice să se botéze că de Dumnezeu se-au chemat.

Spolion. Să se știe că după Dionisie cel mare carele au fost al 14 episcop la Alexandria, acéstea au episcop : Theona, Maxim, Petr, Sfeștino Mucenic, Ahila, Alexandr, Atanasie, Grigorie, Arian Capadox, iară Afanasie, Luchie, Arian iară Petr, deacia acest mare Timotei se-au rădicat pre scaun într'al patru-lea an de împărăția lui Teodosie cel mare, și au adunatu-se săbor 150 de sfinți părinți, asupra lui Machedonie luptătorul de duh, iară după 7 ani pristăvise către Domnul și au lăsat Diadoh în urma lui pre Theofil.

Tălc. Intrebat fu acest sfânt părinte de va fi pus un copil sau om deplin întru cel chemați oglașeni și încă nu se va fi botezat cu sfîntul botez, iară făcându-se liturghia decia' se va fi prilejit vrême, neștiind de se va Pricăeștui, necăzându-i-se să se priceștuiască mai nainte de botez, nice se-au pus într'acel rând fără nebagare în semă; ce trebuie să se facă de acésta ? și răspunse zise, trebuie să se botéze, pentru că au mers fără de hitlenie, și tîmplând' se prilej neapărat fiind de niminea se-au priceștuit sfîntelor darure, părăndu-le acelor credincioși că iaste și el oglașen drept acécea se cuminecă parsesă de Dumnezeu se-au chemat cum zice și sfîntul Apostol Petr pentru Cornilie, și altii al lui, ei șezând zice căzu pre dînșii Duhul sfînt și grăia cu limbile și marea pre Dumnezeu, cum scrie în

cartea deaniei nice pôte neștine a opri apa, a nu se boteza unui ca aceia cari au luat Duh sfînt ca și noi, de acésta numai ce au zis Timotei, deca vrême ce e chemat de Dumnezeu și se-au socotit vrednic priceșteniei : trebuie să se botéze.

Intrebarea a 2. Carele iaste oglașen și va fi îndrăcit și va vrea el sau ômenii lui, ca să ia sfântul botez : cădeai-se-va să ia au ba, mai vartos de'î va fi aprôpe să moră ? caută de acésta canonul 77 al sfinților Apostoli, și canonul 60 al șaselui săbor.

Răspuns. Cel îndrăcit de nu se va curăți de dracul. adecă de duhul necurat, acela nu pôte lua sfîntul botez, iară lângă eșirea sufletului să se botéze.

Tălc. Cel îndrăcit arată-se că iaste lăcaș drăcesc, dece se socotéște că acel Duh necurat, de nară afla lui lăcaș destoinic pre omul nară lăcui într'ansul, cum va putea fi între amândoi să se primăcă într'ansul doă lucrure împoncișate ? drept acécea carele e oglașen și nu se-au curăți de duhul cel supără, acésta părinte n'au socotit a fi vrédnic de Dumnezăescul botez, iar de va fi murind zice să se botéze ca să nu se pristăvăcă, și să n'ăibă parte de darul botezului, să se ducă nesemnat și fără de céle ce'î trebuie pre cale.

Intrebarea a 3. De va fi îndrăcindu-se un om ce va fi creștin cădeai-se-va să se priceștuiască au ba ? caută de acésta la canon 77 al sfinților apostoli și canonul 60 al șaselui săbor.

Răspuns. De nu va spune tainele nice într'alt chip cumva va huli; acela să se cuminece; însă nu în tôte zilele ce'î ajunge într'o săptămăuă o dată Dumineca.

Tălc. Zisese că luda au spus tainele câte se-au învățat de Domnul, și le-au descoperit ovreilor, cu carele au încredințat pre dînșii și zicea că nu iaste sfinția sa Dumnezeu ce om prost, iară carele se îndrăcăște de va fi nebuind tot de una, de va spune și va huli, nici tainele va putea mărturisii, nici se va destoinici a se priceștui și se socotéște ca și cela ce nu știe ce face, [Zri] iar de va avea părăsire unele orî lăsându'l altele orî apucându'l, și în vrêmea céea ce'l merștersugéște de ia pricéștenia, atunce el încăpe a huli : acela nu se cade numai a nu se priceștui, ce încă nici cu credincioșii să nu se socotéască, nici împreună cu dînșii să se rôge că acest Dumnezăesc părinte zice pentru cel îndrăcit și pentru cela ce unele orî l'lasă altele orî l'apucă când nu e îndemnat de diavolul, de nu va zice să hulăcă nemic către credință : atunce pôte să se și cuminece pricéșteniei.

Intrebarea a 4. De va fi neștine oglașen fiind bolnav și'și va fi eșind de în minte și nu va putea să ș mărturisăcă credința, iar 6-

menii lui vor fi rugându-se ca să ia sfîntul hotez cum se-ar cădea pôte lua aŭ ba ?

Caută de acésta aicea la al doilea canon, caută la 12 canóne al săborului de la Neochesaria, la canóne 46 ale săborului de la Laodichia, și la canon 45 ale săborului de la Cartaghen.

Răspuns. Cadese a lua de nu'l va fi supărănd Duhul necurat.

Tâlc. Intrebarea aŭ fost pentru oglașen și e bolnav de's iase de în minte carele cându'l botéză el întrébă și nu pôte să zică răspunsurile, de va puté-se unul ca acela să se botéze ? iar răspunsul iaste așa că se cade și se cuvine și așa fiind să se botéze, pentru că fiind oglașen aŭ arătat voe bună cumu'i iaste dragă credința și's va arăta voia lui cea bună, măcar de n'aŭ nice ajuns să răspunză botezându-se, iar de va fi supărăndu'l zice Duhul necurat să nu se botéze ce să'l se facă lui cum mai su se-aŭ zis.

Intrebarea a 5. Muiarea de se va lipi cu bărbatul e nóptea adecă bărbatul cu muiarea și se va face împreunare, cădăi-se-va a se cumineca aŭ ba ? caută de acésta aicea la 13 canóne și la poslania a lui Dionisie cătră Vasilida la trei capete.

Răspuns. Nu li se cade apostolul strigând să nu se lipsescă unul de altul fără numai când se vor tocmi să se ție pre la vrém'i ca să se potă ruga; deacia iar să's vie la loc să se împreune, ca să nu supere pre voi satana pentru ținerea vóstră.

Tâlc. Intrebarea acésta iaste pentru ceea ce sânt însurați pre lége, și într'acéa nópse se vor împreuna unul cu altul, de se vor putea cumineca ? iar răspunsul zice așa, că nu li se cade, ca să fie întărit cuvîntul graiului care aŭ zis marele Pavel.

Intrebarea a 6. Muiarea oglașenică de's va fi dat numele ca să se botéze, iară căci'i se-aŭ făcut cură rea cumu'i obicéiul muerilor, în zioa botezului, cădăiseva a se boteza într'acea zi aŭ tréceova ?

Tâlc. Cadese a tréce până ce se va curăți:

Intrebarea a 7. Muearea de va vedea că iaste în cură rea cumu'i obicéiul muerilor, ore putéva să se apropie de taină într'acea zi aŭ ba ?

Răspuns. Nu se cade până ce se va curăți. caută de acésta la pocană a lu Dionisie cătră Vasilida *glav.* 2.

Tâlc. Carî vor să se destoinicescă Dumnezăescului hotez : aceea să se scrie de ceea ce slujesc beséricii, muiarea zice decă se va întórce și va vrea să se botéze, iar apoi se va lunătăci când se cade să se botéze ? iar acest sfînt părinte aŭ răspuns de acésta : [Zri] decă se va curăți, că până nu vor tréce zilele carele's pre lége tocmit, până atunce tot se socotéște că iaste întru necurăție, drept acéea

nicî să se botéze, nicî să se cuminece măcar de se va fi și botezat.

Intrebarea a 8. Muiarea de va naște în postul paștilor, cădăiseva să postéscă și să nu bea vin căce aŭ uascut ?

Răspuns. Postul se-aŭ făcut ca să smeré-sca trupul, decî decă vreme ce iaste trupul întru slabiciune și bôlă, cadese să se priceștiuască bucatelor și băutu'rîi, și să ție cum va vrea și cum va putea.

Tâlc. Intrebat fiind muiarea zice carea va naște în postul cel mare al paștilor, cădăiseva a bea vin și să dăzlege postul ? și aŭ răspuns că postul se-aŭ făcut pentru smerenia trupului, decî decă vréme ce trupul iaste slab și bolnav saŭ într'alt chip ce nu pôte tréce pedepsele postului, ce i că mai vârtosu'i trebue tărie și zidire : cadese carea naște pre post, adecă în postul ce să face pentru paștile și să mănânce și vin să bea.

Intrebarea a 9. Oare cadese clericului să se rôge naintea Arianilor saŭ altor ereticî, aŭ nu'i strică lui nemica când face rugă adecă liturghie

Răspuns. La Dumnezăesca liturghie diaconul strigă, mai nainte de sărutare, carî sânt nepriceștiuți eșiț drept acéea nu se cade să fie acolo, de nu se vor fagădui că se vor pocăi, și se fugă de eres.

Tâlc. Intrebarea iaste pentru cleric de pôte să se rôge naintea ereticilor, adecă a sluji liturghie, și aŭ răspuns când vor să se ducă sfintele la sfîntul preastol, atunce să zice celor nespucați carî sânt nepriceștiuți eșiț adecă oglașeni izăidite; decî decă vréme ce nu se lasă și oglașeni să fie acolo la Dumnezăiasca jertvă, dar ereticul cum va stăi fără numai zice de să vor fagădui că se pocăiască și să se lase de eres, decă atunce socotesc a nu fi înlăuntrul beséricii, ce afară cu oglașenii și până nu se vor fagădui că se vor lăsa de eres, nicî cu oglașenii să nu se pue să stea ce să se gonéscă.

Intrebarea a 10. De va fi cineva bolnav și va fi selbezit fôrte de multa bôlă și va veni sfîntul post al paștilor, cadese să postéscă, aŭ faceva razdrașenie și să ție ca și alții ce va putea, aŭ mănca va unt de lemn și să bea vin pentru multă slabiciune și bôlă ?

Răspuns. Bolnavul se slobozește să mănânce și bucate și băutura să bea, și să ție ce va putea, că cela ce e vestejit și selbezit de slabiciunea bôlei i se cade să mănânce unt de lemn.

Tâlc. Intrebarea iaste pentru bolnavul și selbezitul, de'i se va cădea adevărat să se postéscă în postul paștilor în loc ce se-ar lăsa și nu'i se-ar erla saŭ să mănânce unt de lemn și să bea vin pentru bôlă ? iară răspunsul zice că cela ce e selbezit de bôlă cadeise să mănânce și unt și vin să bea, și să târpé-

scă cum va putea, adecă sañ peste tot postul sañ în câte-va zile. după socotința celuia ce'l va fi îndreptând (adecă a Duhovniculu'i) însă semnat lucru iaste de acésta și într'acést canon și în cel dea opta că postul părăsimilor paștilor mănare secă iaste și încă depărtéză și de vin, [Zri] iară unii zic într'acéste canóne într'amândoaoc, că postul paștilor iaste numai săptămâna sfintelor patime, iară nu e zic post tóte părăsimile.

Intrebarea a 11. Zisați o dată clericul de va asculta nunta fără de lége dece de va fi nunta fără de lége, clericul nu' se cade să se împreune păcatelor striine.

Tălc. Clericilor zice li se cade când sânt chemați la facerea nuntelor ca să se róge și să împreune pre ceia ce să însoră; decia de va auzi că iaste nunta fără de lége, să nu se ducă, nici să se róge, nici să facă liturghie, nici să se împreune păcatelor striine.

Intrebarea a 12. Care mirén se va săblăzni în vis și va întreba pe cleric zicând ore póte' se erta să se priceștiuască într'acea zi au ba? Caută de acésta la epistolia lui Dionisie carea scrie cătră Vasilida *gl. 4.*

Răspuns. Înșă de va fi fost acea pohtă de muiare : nu' se cade, iar de'l va fi supărând satana ca pentru vina acéia să'l instrinéze de priceštenia Dumnezăștilor taini : cadeise să se priceștiuască; pentru că diavolul carele supără, într'acéa vréme când 'l se cade a se priceștiu, nu se mai părăsește a nu' face doială ca acéa.

Tălc. Pentru ceia ce să sablăznesc, căroră li se face de le cură sãmânța trupului, de acésta zice pãrintele acesta, carele se-au săblăznit de' va fi adus mîntea gânde de pohtă de muiare și de va fi intrat și va fi venit de acolo săblăznirea și vãrsarea sãmânței, atunce nu' se cade să se priceștiuască, că se cade că decă vréme ce au spurcat gândul celuia ce se-au săblăznit acea tãmplare, [Zri] dar cu gând ca acela cum va putea să se apropie de sfinție ? iară de va nu va fi gândind nice unele de acéstea. zice că iaste primejdia draculu', ca așa să'l instrinéze de dumnnziasca priceštenie, drept acéa se cade să se priceștiuască, că de va ști și de va prinde de veste hitlénul, de om îndrepat ca acela de câte ori va pricepe că va să se priceștiuască; nu va mai curma vrãjmășind omulu'; să'i facă pacoste să nu se priceștiuască sfintelor.

Intrebarea a 13. Cari sânt însurați și împreunați întru nuntă, în ce zi de ale săptămânei li se cade să se desparță și să se ferescă de împreunarea, unul cătră altul și în carele să fie volnici?

Răspuns. Carele am zis mai nainte și acum le zic. Apostolul zice să nu se lipsescă unul de altul, fără numai de să vor tocmi

pre la bogate vremi că să pótă fi gata de rugă, și iarăși adins elu's socotéște ca să nu supere zice pre voi satana pentru neținerea vóstră, cadese într'alt chip să nu fie fără de nice o nevoe Sãmbãta și Dumineca să se ferescă, pentru că într'acéstea zile jertva Duhovnicéscă sañ sufletéscă : se face Domnulu'.

Intrebarea a 14. Nestine de nu' va fi în fire sañ va fi nebul și se va omoră sañ se va surpa de undeva să móră căde'i-se-va să'i se facă liturghie au ba; Caută de acésta la canon 77 al sfinților apostoli și la canon 60 al șaselu' sãbor, și la acesta la a 3 și la a 2.

Răspuns. Carele iaste cleric cade-i-se să socotéscă de acésta de va fi făcut acea adevãrat fiind afãră de mînte (adecă nebul) de bine că de multe ori vrând unii ca aceia să dobândéscă folosința lor ce pohtesc, bãrlesc de zic că nu'si au fost în fire, unele ori de supãrarea și primejdiile ómenilor, sañ într'alt chip pentru nebãgarea în sémă au făcut acela lucru; [Zri] drept acéa nu trebuie să se facă pentru dãsul poménă sañ liturghie căce că el lui adins elu's se-au făcut ucigaș; drept acéa se cade clericulu' cu totulu's, să caute cum are socotința ca să nu cază supt păcat.

Tălc. Intrebarea iaste pentru cela ce nu' e mîntea sãnãtósă ce întorcându-se de în mînte se omoră cu a lui mână, sañ se surpă de într'o rãpă, de móre, de' se va cădea unuia ca celuia să'i se facă rugă, poménă și liturghie ? și au răspuns de au zis omu' adevãrat de's va eși de în mînte și nu va ști ce face, și se va omoră cu a lui mână sañ se va surpa de undeva, sañ într'alt chip se va omoră atunce pentru unii ca acela să se facă rugă, poménă și liturghie. Cadese de acésta cu deadinsul a socoti, pentru ceia ce sânt chemați la rugă să nu cumva să se omoră cu mânia lor au înbãsău au pentru scãrbă sañ într'alt chip știind ce face [Zri] că pentru unii ca aceia nu se cade nice rugă nice poménă nice liturghie a face : că singur lui adins elu's ucigaș iaste.

Intrebarea a 15. O muiare de se va îndrăci de duhul necurat, atãta cât să o și lége cu lanțue, deacia bãrbatul va zice că nu pocl să mă țiu de voia trupulu', și va vrea să ia alta, căde'i-se-va să ia alta au ba ? Caută de acésta canonul 77 al sfinților Apostoli și canonul 60 al șaselu' sãbor, și de într'acéstea al 2 și a 3.

Răspuns. Pentru acésta nici aflu ceva, nici n'am ce răspunde; căci iaste lucru al preacurviei.

Tălc. Intrebarea acésta iaste pentru bãrbatul căruia iaste muiarea nãdușită de Duhul necurat, adecă în carea lãcuiaște Duhul hitlén, și nebuléște atãta cât o légă cu lanțue ca să nu se omóre sañ pre altul să vate me sañ

nu va putea să-și vie în fire sau să se împreune cu dânsul, deacia va zice bărbatul că nu poate lăcu cu ea, ce va să ia altă muiare pre lege; deci eu de acesta mă mir, și nu pot ce voiți zice; că bărbatul carele se va logodi fiindu-i muiarea vie și să ia alta, alta nu socotesc a fi ce numai prea curvie; [Zri] iară Nearoa a lui Leu înțeleptul împărat, dă voe bărbatului celui care se nebulnește fămeia în totă vremea sa de pururea: să spargă nunta; iar decă va sparge nunta să fie volnic bărbatul, să-și ia altă fămeie pre lege.

Intrebarea a 16. De va postise ore cine ca să se priceștiuască, deacia spălându-și gura, sau în hae fiind, nevrând va înghiți apă: ore cădeți-se-va a se pricești?

Răspuns. Așa că de va afla vină a-l apăra de priceștenie: mai des va face acesta.

Intrebarea a 17. Ore noi ceștea ce auzind des cuvântul a lui Dumnezeu, și nu-l facem ore fivom supt blăstem au ba?

Răspuns. Măcar de și nu facem, iar căci nu primim, cadeni-se să ne urgisim și să ne dosădim căci auzind noi nu băgăm semă, că o parte de spăsenie iaste și de acesta când ne dosădim și ne urgisim noi adins noi-ș.

Intr. 18. De în ce vârstă se socotesc păcatele de la Dumnezeu.

Răspuns. Cătră priceperea și cătră socotința a fieș-căruia, însă onora de în vârsta a 12 ani, iar altora și mai mar'.

Tâlc. Zi-s-au și au răspuns că socotește Dumnezeu păcatele omului, cătră priceperea și socotința a fieș-căruia: pentru că unii de în cocon, fiindu-le firea mai iute, și mai vartos trezvă, ei numai cât aleg de socotesc binele și răul; iar alții sânt mai apesiți și mai zăbavnici cu priceperea minții, și cad; drept acăea onora au zis, că le socotește Dumnezeu păcatele de în vârsta a 12 ani, iar altora de mai mar' și mai desăvârșit.

Sfârșitul întrebărilor și răspunsurilor, ale lui Sfeti Timotei.

Intrebări și răspunsuri săbornicești, făcute de pururea pomenitul patriah Chgr Nicolae.

Intrebare. Ore cade-se călugărului să intre la sfintul jertăvnic că-l oprește Canon 33 al sfintului săbor, carele se au făcut la Trulla; carele nu va fi tuns or' cine măcar și călugăr să nu se sue pre ambon, să cânte sau să citească, așijderea zice și canonul 21 de la Laodichia și a 15 și canon-a 14 al săborului carele se-au adunat a doa oră la Nichea?

Răspuns. Călugărul carele nu e hirotonit și se va sui pre ambon ca un citeț, să facă slujba citețului: opritu-se-au, iar la jertăvnic a intra pentru aprinderea lumânărilor și a candelor carele (nu va avea nici o vină de greșală) gândesc că nu se va cădea a-l opri pentru cinstea chipului călugăresc.

Intrebare. Ore cade-se Sămbăta a nu face metanii cu genuchele la pământ, ca-și Dumineca și peste Rusali au ba?

Răspuns. De pravilă nu se oprește, iar mulți omeni căci nu e Sămbăta post nice metanii fac.

Intrebare. Ore cade-se a posti în luna lui August au ba?

Răspuns. Mai nainte era postul în vremea acăsta, iară căci se-au tâmplat în vremea acăsta, de să făcea posturile păgânești: se-au mutat drept acăea încă și de în omeni, mulți postesc postul acesta.

Intrebare. Ore cade-se îndrăcitului să se împreune sfintelor?

Răspuns. Insa sfintul Timotei, întru întrebările lui au zis într'un chip și sfintul Apostol într'alt chip și alții mai de pre urmă într'alt chip, iar noi socotim așa că de să va supăra neșine de hărea negră cum se-ar părea că se îndrăcește: acela nu se oprește, iar de va fi adevărat îndrăcindu-se, atunce nici cum să nu se destoinicească sfintelor, că lumina cătră întunec n'are nici o împreunare.

Intrebare. Ore căde-se de călea ce aduc la beserică, adecă prescurți și băuturi, să le mănânce preotul fără socotă, și unde va vrea și cum va vrea și ore cădeți-se să le mănânce ca pâinea proastă au ba?

Răspuns. Insa fărâmaturile călea ce le înaltă ba nici cum: ce numai în beserică să se mănânce, până ce să vor tôte cheltui adecă mânca, iară călea lalte mai multe, să nu le mănânce cu lapte sau cu caș, cu brânză sau cu pește sau cu carne: ce cu tocmela și cu mare socotință și de osebi singure mai nainte fără de alte bucate.

Intrebare. Călugărul de-și se va tâmpla or' fie ce primejdie de cele ce vatămă sufletul, deacia va vrea să fugă, iar mai marele lui 'l va afurisi, ce va face, care de într'amândoaoo nu va băga în semă acea vatămare a sufletului au afurisanie.

Răspuns. Cade-se de acăsta zice, pentru primejdia ce se betejaște de-și va fi a-l avea nevoie: el să fugă de acolo într'altă parte, iar de afurisanie și de legarea celui ce iaste mai mare nici în semă să nu o grijești.

Intrebare. Igumenul pristăvindu-se lăsa-t'au altul în locul său, deacia 'l au afurisit, ca să nu fugă, iară el după hola lui au fugit: ce se cade a face pentru acea legare?

Răspuns. Legătura e fără semă și când lăgă pre omul așa dobitocăște, drept acăea nu e nice tare și cela ce se-au legat să măr-gă la Ahieriș, să-și spue cumu-i iaste rândul și să se dăzlege de acea legătură.

Intrebare. Ore cade-se preotului celui care se au luat darul pespe vină, sau de voe vădit fiind el adins elu-ș de într'a lui minte, pocăindu-se el și-și lasă preoția, să zică Bla-

gosloven Vetnaș și boje uștidri naș, sau Hs. istinâii Vêt naș sau să cădăscă cu cădelnița, sau să intre să se pricețuiască, înlăuntru jertăvnicului, adică în oltariu au ba ?

Răspuns. Ca nice cum zice ce să se pue în locul mirănilor.

Intrebare. Ce pôte fi de zice marele Vasilie întru canoanele cele mici să fie fără de blagoslovenie; după măsura greșălii ce iaste acêsta ?

Răspuns. Iaste acêsta să lipsescă pre neștine de blagoslovenia ce să dă în beserică.

Intrebare. Carîi sânt opriți de sfînta pri-căstenie, ore cadeli-se a mânca Panachie sau Anaforă ?

Răspuns. Aflăm la viața lu sfeti Teodor Si-cheotul : pre unîl ca acêia oprișe.

Intrebare. Ore cade-se a canoni pre ci-neva cu pravila a lui Sfeti Ioan Postnicul ?

Răspuns. Pravila ca acêia pentru pogori-rea cea multă ce face a ei : pre mulți au per-dut, drept acêia carîi greșesc și sânt cu minte bună pot să se îndrepteze și cu acêsta.

Alte întrebări de în pravilă ale lui Timotei prea sfîntul episcop de la Alexandria.

Intrebarea 1. Pôte suge copilu cându'î botezat atunce de curând la muiare cându'î întru obicina muerescă, adică când se lună-tăcește și să dormă cu dăusa în pat ?

Răspuns. De nu va putea face pen-tr-acêia trébă într'alt chip, dă nevoe pôte, să nu se despartă myma de cocon, că una se toc-mêște și se socotêște să nu cum va să ție iale și să fie urgisite, pentru cîntea tainii de să se ferescă să nu'ș aplêce coconii, pen-tru că sfintele nu se spurcă de niminea, drept acêia să'ș aplêce myma coconul și să 'l culce cu diusa, cum se-au zis dă nevoe dăca nu va putea face într'alt chip.

Intrebarea a 2. Muiarea carea va fi o-glașenică de va fi tocmită să se botzeze cu coconul ei, și de năpraznă se va tâmpla co-conului nevoa morții și se va boteza mai nainte de mumă-sa, ore putea-va mumă-sa să'l aplêce ne aflându-se creștină să'l aplêre sau de nu va putea mumă-sa să dea hrăni-cea coconului și putea-va să dormă la un loc în pat cu al ei fiu ?

Răspuns. Și aicea iară nevoa le drêge, să se ție zice întrebarea ceii de întâi adică acêstuî canon ce e dăsupra cestuea, pentru că de acêste se socotêște mintea și pune-rea înainte, care punere se-au tocmît întâi să se botzeze și au venit cu tótă voea, drept acêia trebue acêstea a căuta și a socoti, iară să nu socotim pe prost lucrurile cêlea ce urmêză.

Intrebarea a 3. Muiarea dă se va fi des-toinicit Dumnezăescului botez, decia mai na-inte până nu'î va trêce săptămâna de curăre,

numai cătu'ș va vedea curărea obicéiului ei cum iaste al muiarilor, aceia cădeai-se-va întâi să se cuminece au ba, și în pat să dormă au după ce se va curăți și se va spăla ?

Răspuns. Pentru cîntea botezului să se cuminece, închizășuindu-se Nașul ei și luân-duă în chizășie cum va păzi cêea laltă vrê-me de o va împlea că lăgea și tocmêla a ei iaste să facă și să împle și în cêlea lalte zile și'î se cade să se spēle decia numai o dată.

Intrebarea a 4. Ore coconul de curând născut tâmplându-se nevoe de môrte, mai nainte de zioa săptămâniî: putea-se-va chema și să se botzeze ?

Răspuns. Pôte pentru că adevărat se-au făcut acêstă tocmêla la beserică, căce că om deplin se naște în lume.

Intrebarea a 5. Oglașenicul de să va pri-stăvi fără de vête nebotezat, ore cădea-i-se-va să se facă rugă de dînsul sau cîntenie sau să se îngrope cu creștinii au ba ?

Răspuns. De se va mărturisî c'au petre-cut slujind cu dădînsul, și nu se-au lipsit dă beserică pentru nebăgarea în sêmă, de va fi petrecut așa să'î se facă rugă, cîtenii și în-grupare cu creștinii iară să nu cercăm nici să ispitim noî, judecățile și îndreptările cêlea nesocotite ale lui Dumnezeu.

Intrebarea a 6. Oglașenicul carele va fi chemat de în păgânî de se va înșela și se va priceștui sfintelor tainî : ore cădea-i-se-va după acêia să se botzeze au ba ?

Răspuns. Unul ca acela trêbue. să se cu-rățeze cu baea înoirii a doa ôră căci că se-au chemat supt dar, că de nu se va naște neștine a doa ôră așa (după cum zice glasul Domnului) : nu va putea intra împărăția ce-riului.

Intrebarea a 7. Oglașenicul carele e che-mat de în limbî adică de în păgânî de va fi om desăvârșit și se va îngârli cu o muiare, decia'î va certa neștine, iară el nu va băga în sêmă nice va păzi, decia într'acela loc 'î se va prinde ciuma sau môrtea ore cădea-i-se-va pentru frica ciumei sau a morții să se botzeze numai cât au ba ?

Răspuns. Să nu se botzeze de nu se va dăzgârli de tot să nu mai lăcuiască într'a-cea viață.

Intrebarea a 8. Preotul de va rămânea singur și'î va ruga să facă botez, cum se va cădea să'î tocmescă, ore întâi nainte osfeșteniei să'î facă oglașen și să'î ungă cu unt, au după ce să va lepăda să sfîntescă Iordanul, adică apa scăldătorei, au să'î bo-têze numai cât după osfeștenie și va lăsa scăldătoreă și nu va eși să'î lépede de du-hul necurat ?

Răspuns. Să facă întâi lepădarea, decia

atunci să mîergă să facă o osfeștenia apei dăcia atunci să l'botéze.

Intrebarea a 9. Popa cînd botéză de vor fi acolo și alți popi ôre el va face lepădarea aî aceea?

Răspuns. Însă de va fi diaconul acolo, el să facă lepădarea, iar cela lalt să l'botéze purcezînd ei amîndoi, ce să zice unul cu altul întru cîntea ce aî luat.

Intrebarea a 10. Ore are voe Diaconul să gătască pre cei oglașenici, să se lépede aî ba?

Răspuns. Fôrte încă că mai vîrtos al diaconilor iaste acesta lucru.

Intrebarea a 11. Ore pôte citețul saî ypodiaconul să ducă pre oglașenic să se botéze și să strige saî să chîame adecă să pue numele celor oglașenici aî ba?

Răspuns. De nu va fi diaconul acolo volnicue ypodiaconul să l'ducă iară de nu se va afla nici ypodiaconul de nevoe ducă l'și citețul.

Intrebarea a 12. Ore are voe popa pre la adeveritele săbôră să dea evanghelia Diaconului să o citască ipodiaconul, nefiind alt diacon aî ba?

Răspuns. Să dea că l' se cade dăca nu e Diacon.

Intrebarea a 13. Ore cade-se diaconului saî Arhidiaconului, să dea popei sfîntul potir aî ba?

Răspuns. Volnicue, are voe, cade-i-se.

Intrebarea a 14. Ore cade-i-se Diaconilor a l'priimi după frîngerea sfîntului Agneț să împartă cînstitul trup a lui Hs. fărâme aî ba?

Răspuns. De va fi acolea episcopul, nainte lui nu pôte, iar de nu va fi și de să va tîmpla glôță pôte face și acêsta să o facă, socotîndu-se diaconul al doilea de cătră preotul cel de întăi după ce va frînge agnețul să li-l dea lor.

Intrebarea a 15. Ore cade-se preotului fiind în cinul călugăresc și să se încingă cu brău carele se chîamă catromenoi, și așa să slujască liturghie aî ba?

Răspuns. În canonul Alexandriei acêsta nu se află.

Intrebarea a 16. Ore cade-se preotului purtînd legătura capului (adecă fachelion) să facă liturghie aî să o lépede și așa să slujască?

Răspuns. De va avea chipul orariului să o pôrte, iar de nu să nu fie volnic nice cum să o pôrte.

Intrebarea a 17. După pricéștenie de va prisosi să rămăe ceva întru sfîntul potiri și ceea ce vor vrea să se cuminece nu vor fi să potrivască nici cela ce aî slujit nu va putea acêsta a face pentru vre o vină, nici alt cine va, ôre cădăi-se va să se fie până a doa zi aî ba?

Răspuns. Cade-se cêluea ce slujaște fôrte

bine să cumpănască lucrul ca să nu prisosescă, iar de nu o va cumpăni nice o va socoti, atunci să o pue bine cu pază, dăcia cînd va fi diminêta el să le potrivască fôrte bine cu grôză și frică.

Intrebarea a 18. De să va tîmpla să se strice cînstitele darure și nu vor putea la pricéștenie a se potrive a ôre cădea-se va să l'arză așa cu vasul aî numai așa gôle, aî cum am zice mai pe scurt să se arunce adecă să se lépede în apa râului aî cum va cădea să li se facă?

Răspuns. Însă întăi se caîe multă socotîntă a face să nu se lase să se strice iar de să va tîmpla a se face acêsta de léne și de neputarea grijă, atunci nice se cade a se arde nici să se lépede : ce să gătască potiriul să le tocmască cu vin dulce și așa să le potrivască.

Intrebarea a 19. Dăca vrême ce acest obicéiu de noi așa se-aî ținut orî în ce zi se vrea tîmpla ajunul nașterii sfînte a lui Hs. și a sfîntei bogoiavlenii orî Sămăta orî Dumineca noi nu le dăzlegam ce făcăm liturghie Duminecă dimînêta și ne pricețuăm și ne botezam, iară cînd era séra iar făcăm liturghie Abdiniei [*Slujba*] și iarăș ne pricețuam ôre cădea-se-ar de acêsta a face așa aî ba?

Răspuns. Noi la Alexandria am socotit și am tocmît pentru nașterea Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Is. Hs, nice cum să nu ne postim, nice săbôr să facem, iară pentru sfînta Bogoiavlénie, numai acêsta ce se-aî tocmît adecă zicem să fie post și Săbôr, că de multe orî se tîmplă a fi Dumineca, drept acêea se face răzdréșenie după socotînta sfîntilor părinți după sfîntul săbôr și după botezul apelor, și iarăș se ține pentru tocméla și pentru lége, ca alt niminea nemica să nu se pricețuiască fără numai apă, dăcia așa se cade să se facă Razdréșenie potstului pentru Dumineca și să se fie pentru légea praznicului cum se-aî zis pre înfêlpta tocméla a celora ce așa aî tocmît și aî dat fiind înfêlpt și ispravnic credincioși ai sfîntei beserici.

Intrebarea a 20. Ore după pricéștenie și după ce va aduna în potiriul sfînt și l' va acoperi preotul, saî Diaconul, și vor veni nîscare ômenî vrînd să se pricețuiască putea va să l'descôpere și să gătască sfîntul potiri și să dea de într'ânsul aî ba?

Răspuns. Însă cade-se Diaconului să preotului să aștepte și să îngăduiască să nu acôpere, ce de cîte orî că l' vor veni să l'aștepte, iară de vor veni unîl fără nădêjde și fără așteptare, și se va tîmpla de va fi acoperit : atunci să gătască potiriul și să l'pricețuiască, și ce va rămănea a doa zi să potrivască.

Intrebarea a 21. De va veni să se va apropia vre un eretic să se priceștiască sau să ia blagoslovénie la masă, cădea i-se-va a avea aŭ ba? căci că mulți sânt cari vin de întrânși până și diaconii lor ca cum, ară fi făcându-se călători.

Răspuns. Nu se cade fără numai dŏră de va intra vre unul în beserică și va înșela fiind glŏtă multă, atunce carele l va da și nu l va cunoște pentru îmbulzirea glŏtei: nevinovat iaste

Intrebarea a 22. De vor fi niscare ômenii hirotoniți; sau de în cei ce vor vrea să se hirotonescă, decia li se va tâmpla niscare primejdii și se vor lepăda de hirotonie, sau de vor mânca și vor bea cum bogați aŭ făcut, ôre pre unii ca aceea cădeali-se-va a l primi la priceštenie aŭ ba?

Răspuns. Canonul adecă pravila așa l ține să se primescă ca niște miteni ce se zice de se vor întorče spre pocăanie să se pocăiască.

Intrebarea a 23. Niste ômeni după ce se-aŭ pus în rândul clirosului, le-aŭ murit fămăile; decia aŭ luat altele, unii fete, alții văduă, alții și lăsate adecă curve, o ôre căde-liseva a l primi la liturghie aŭ ba?

Răspuns. Pravila pre unii ca aceea nu l primește: ce cu totului goneste, căci că nu cad numai în greșala-celora ce s câte cu doao cunun l, ce după ce se pun în rândul clericiei și fac acêsta îndoesc păcațul, și inca mai mult îndoesc neertarea, cătră ceea ce fac fără de cale de iaŭ văduă și curve.

Intrebarea a 24. Oare cine se-aŭ călugărit și aŭ hărfit sau le-aŭ părut rău, iar apoi aŭ eșit de în-mănăstirea lor și se-aŭ hirotonit, decia după hirotonie aŭ lepădat de tot chipul călugăresc și se-aŭ insurat, cadeseva a l primi la liturghie sau la priceštenie aŭ ba?

Răspuns. Neprimiți să fie de tot la liturghie, că e un lucru ce nu se cade fiind călugări și după hirotonie să se însore.

Intr. 25. Oare cadese a citi cărțile cele deafără adecă ale Ellinilor aŭ ba?

Răspuns. Una ca acêsta se cade a socot făptura cărților și acelor ce le citec.

Intrebarea a 26. Ereticii decă se înlorc la adeverita beserică drept, ce nu l botezăm a doa ôră?

Răspuns. De se-ar face acêsta nu se-ar întorče omul așa curând de în eres, fiindu l rușine să se botêze a doa ôră: ce cu puneia mânilor a preotului pre dînsul și pespe rugăciunea lui, știe ar sări Duhul sfînt întru ômenii, cum mărturiseste deania Apostolilor.

Intrebarea a 27. De se va boteza un copil apoi ori pentru fie ce primejdie se va face uitare de botez, și după acêea va fi vre o în-doire pentracêsta ce se va cădea a face, să se botêze aŭ ba?

Răspuns. De va fi vre o bănuială ca ac-

sta pêntru cela ce va vrea să se botêze carele l va boteza așa să zică: de nu te-aŭ botezat botezute întru numele tatălui, și a fiu-lui și a sfîntului Duh.

Învățătură adecă pildă pentru oglașenic.

O muere și-aŭ dat numele să se botêze, și se-aŭ pus în rând și se-aŭ învățat tainele vrând să ia botezul, decia fără de veste l aŭ sosit mŏrtea și aŭ murit, decia se făcea în-doire pentru dînsa de să va cădea cu cînste să se îngrope și pentru dînsa liturghie să se facă, decia tâmplându-se Arhiepiscopului să trecă pe acolo, iar mumă-sa opritu-lău și l aŭ întreat, el aŭ zis să fie să întrebe pentru lucru ce se-aŭ făcut, [Zvi] care cleric știe și în ce beserică s'aŭ dat numele, și de va afla adevarat că aŭ făcut așa, ertat'aŭ și aŭ blagoslovit să se îngrope cu cînste, zicând că cu voea ei cea buna făcutu-se-aŭ creștină măcar de o aŭ răpit și mŏrtea: că nespuse sânt sfaturile și tocmélele ale lui Dumnezeu.

Învățătură alta sau a doa.

O muiare aŭ făcut doi coconii gémeni, decia a zécea zi de nașterea ei lovituaŭ vârsatul, atunce unul de încoconii ei văzândul Mumă-sa ca l e nevoe mers'aŭ la sfînta beserică de l aŭ botezat, decia după 2 ani crescut'aŭ coconii și aŭ vrut mumă-sa să l botêze și pre cel nebotezat și n'aŭ putut cunoște carele aŭ luat sfîntul botez, mers'aŭ la popa și l aŭ spus zicând, copilul mieu carele l am botezat de 10 zile fiind dec'aŭ crescut voiŭ să botez și cela-lant și nu pot să cunosc și să știu acuma carele e botezat, ce m'i zici să fac? [Zvi]. acêsta decă au zis preotul, adus'aŭ aninte aŭ Sfetăi Chyryl Arhiepiscopul Alexandriei, și aŭ zis amândoi să se botêze, zicand preotului așa să botezi pre amândoi zicand: carele nu se-aŭ botezat botezul întru numele Tatălui și al fiului și al duhului sfînt, acum și purarea și în vecia Vécului Amin.

Învățătură de în canónele Apostolilor.

Intrebare. La canónele sfîntilor apostoli am aflat, muerea de va naște și de 5 zile fiind coconul l va fi rău cadeseva să se botêze? [Răspuns]. și așa am aflat cum copilul sa se botêze iară altă muiare să l apléce coconul; iara mumă-sa să nu se culce în pat adecă cu barbatul; până ce vor trece zile 40 până ce se va curăți muma copilului.

Alta.

Intrebare. Iară am mai aflat că muiarea carea e deplină carea se-aŭ făcut creștină după 1 sau 2 zile, sau măcară după câte zile de ar fi déle săptămânii, și ș va vedea obiceiul ei curând: ôre căde-liseva să se cuminece? [Răspuns]. și am aflat cum în casa ei să se cuminece iară în beserică să nu între, pană ce se va curăți cea ce se-aŭ botezat de curând.

Întrebarea a lui Sfetăi. Timotei.

Întrebare. Carele iaste oglașen și va fi îndrăcit și va vrea el saŭ omenii lui ca să ia Sfintul botez? ore cădăiseva să'l ia aŭ ba, și încă mai vartos de va fi lângă moŭte?

Răspuns. Îndrăcitul de nu se va curăți și izbăvi de Duhul necurat nu pôte lua Sfintul botez, iară de'l va fi să móră să se boteze.

Întrebări trimise de episcopul Costandin cătră prea fericitul Nichita mitropolitul I-racliei, și răspunsurile lui cătră acel arhiereu, forte de trebă și de folos.

Întrebare. Muiare jupănăsă va să se mărite a doa ôră și cêre și se rógă cu lacrăme, să ia blagoslovenia a doă cununii de la Arhiereul locului într'acea sfintă beserică; ceriŭ dăzlegare de acesta să'mi spu?

Răspuns. Însă o iubitore de Dumnezeŭ episcôpe, adeveriŭta nu lasă a cununa pre cel câte cu doaă nunte; iară obicéiul de la marea beserică unele ca acestea nu lepădă: ce încă și pre gineriŭ cari's însuraŭ a doa ôră pun cununii și de acesta niminea necăire nu se-aŭ părât, drept acêea și tu nu'ŭ fie frică a pune cununii pre dînșii iară așa li se cade unul saŭ și doi anŭ să se oprêscă de pricêștenia sfințelor taini, și popei carele aŭ citit molitvele nu'ŭ se cade să mănânce împreună cu dînșii.

Întrebare. O văduă jupănăsă avea o fată de 7 anŭ cum (zicea mumă-sa) decia o aŭ logodit după un bărbat de 15 anŭ și aŭ făcut legare cu zapise, arătând că după împlerea altor 5 anŭ să se facă obrucenia și nunta, decia mumă-sa nu se-aŭ suferit așa ce aŭ venit la beserica noastră dă ceare și se rógă să'ŭ se citêscă molitvele de obrucenie, mai nainte de împlerea tocmeliŭ acelora 5 anŭ, iară beserica nu'ŭ oprêște a nu se face acesta pentru 2 lucrure: una căce iaste copila de anŭ cam tinără, iară alta căce sânt puterniciŭ amândoaoo părțile (adecă și unii și alții) ce să nu cum va să se facă vre un lucru cum nu se cade căce sânt ei puterniciŭ drept acêea beserica nu dă voe să se facă logodna până ce se vor împlêa acei 5 anŭ, decia așa să facă amândoaă părțile după legarea zăpiselor și cum se-aŭ tocmiŭ întreb și de acesta să mă dăzlegi?

Răspuns. Dêca vrême ce se-aŭ făcut zăpise numai pre tocmelă că acesta de vor vrea să strice acesta și să nu cêră darurile ce se-aŭ dăruit întâi: atunce ei să strice, că nu e nice o oprêlă; iară de vor vrea să ție tocmelă; să nu se despartă; nice să ia Molitva obruceniei; nice să citêscă preotul cununia mai nainte, până ce va ajunge fata să împlê 5 anŭ; iară eŭ de acesta socotesc și într'alt chip, [*Zri o-pasno*] că în pare că sócra va să tragă nunta

la dînsa că mă tem că se-aŭ culcat ginerile pre dînsa, dêce de se va fi făcut acesta atunce ea nu se apără acesta a face (adecă nu se oprêște a nu lua pre ginere's), iară nunta decia a fii-sa să nu se facă după dînșul în véc, pentru amestecarea de sânge; drept acêea opraștei dêca fac legătură de nuntă (adecă după ce se tocmesc) și nice după molitva obruceniei să nu fie volniciŭ să între pre în casele socrești, să mănânce și să bea împreună cu sócra și cu logodita, ce mai bine să'ŭ gonești să zază cine's pre acasă și că mai rău lucru nu iaste alta, pentru că de într'o mică dăbia va eși de acolo unul nevătămă și nespurcat, iară, ceia-lalți toți spurcați vor eși, decia nunta anevoe se va face, drept acêea apără să nu se facă, mănăcări ca acêtea împreună, nice să mêrgă singuriŭ fiindule molitvele citite.

Întrebare. Părintele mieŭ sfinte, o fată aŭ luat un bărbat pre lêge spre carele'ŭ se-aŭ dat și blagoslovenie de obrucenie și se-aŭ făcut și molitvele, decia bărbatul se-aŭ dus de acasă și la alt sat să lăcuiască, și acolo aŭ luat o posadnică (cum spune fata), și ea aŭ așteptat venirea bărbatului anŭ trei, și ea acuma dă nevoe cêre să ia alt bărbat, ce mă rog sfinției tale să'mi dăzlegi și pentru acesta?

Răspuns. Acela posadnică să lase, iară de muiarea lui să nu se lase; așjiderea și ea cătră altul să nu se împreune, că muiarea iaste slohodă decă'ŭ móre bărbatul, iară până iaste viuŭ nice cum: după cum zice sfintul Apostol.

Întrebare. Încă și de acesta mai întreb o fată aŭ luat un bărbat și'ŭ se-aŭ făcut blagoslovenie de logodnă și molitvele de cununie fără împreunare decia aŭ căzut cu sócra'sa și aŭ îngrecat, rógute să'mi dăzlegi și de acesta?

Răspuns. Pentru acesta lucru răspuns'am episcopiei tale și mai nainte, când 'mi ai trimis scrisore de mai întebat pespe nepotuŭ Chyr Ioan, iară așa și acuma stând de față vom răspunde; bărbatului 'ŭ iartă să'ŭ ție muiarea lui, iară sócra să se depărteze de dînșii pentru răul obicéiui, ca să nu se mai tragă la dânsa ș'altă dată.

Întrebare. O muiare văduă născut'aŭ un copil, deacia se-aŭ dus la casa unui popă zicându'ŭ că e al lui copilul și l'aŭ lepădat la casa popei, și se duce muiarea să'ŭ dea sêma. Preotul lepădându-se iară ea mirându-se de acea arătare și nedomirindu-se ce va să facă cum va putea face să'ŭ înadeverêze lucrul, muiarea vrea să'ŭ obârșêscă lucrul cu jurământ și se nevoiaște popa să'ŭ cază de în spiă și nu e cum zic unii să fie ea curvă, să se dăzlege și acesta de folosința sfinției tale, ca un rob al sfinției tale acesta 'ŭ i-am scris?

Răspuns. Greșalele nu se dăzlegă cu părârea deplin numai căce'l va pără să se creză

numai de cât? glasul a mărturiilor bune să'î credințeze cu jurământ să spue, iară pre curvă nice cum să nu se asculte, ce pe preot să'î laș'î întru judecata a lui Dumnezeu, și'î va face sfinția sa judecată curând și fără pestelă.

Intrebare. Sfântul meu părinte ôre cade-se călugărul care e trimes să tunză pre altul, adecă să'î facă călugăr, și să'î facă și schimnic aș ba?

Răspuns. Un om ce n'are un dar sau alt ceva acela nu pôte să dea altuia, drept acția carele iaste călugăr nu pôte face schimnic.

Intrebare. Încă și de acêsta mă'întreb să'm'î dăzlegi, care popă se va fi călugărit, după acêea va veni de se va face schimnic: cade-i-se a sluji liturghie? și iară de nu se va fi călugărit și se va face popă, iară după acția se va schimnici, putea-va sluji, întreb și de acêsta?

Răspuns. Canonul acesta pentru arhierieș să grăiaște că după ce se vor îmlăra în chipul schimniciei sfinte să nu mă'î slujască întru rânduiala arhierescă că în locul sfinției ce'î nalte aș luat chipul smereniei, [Zr] iară preoților acesta chip și acêsta tocmelă se ține adecă să facă liturghie în mănăstirile cêle ce se-aș tuns, iară aiurea nice cum.

Intrebare. După acêstea și de acêsta încă mă'întreb, de va fi un călugăr singur căde-i-se-va să se ducă într'un loc să tunză pre alt călugăr, nefind alți călugări cu dânsul?

Răspuns. Canonul și pravila acêsta așa voiaște să nu călugărești pre niminea fără de stareț, iară de'î va tunde să'î se ia darul, iară, a fi și alți călugări cu cêla ce va vrea să călugărească pre cineva de acêsta niminea nici cum aș scris, iar trebuie cându'î face tot să fie acêlea și alți să nu cumva să fie fost Arhimandritul singur când l'aș călugărit, decia, [Zr] să fie îndoire onora să zică călugăritu-se-aș nu se-aș călugărit, și nu vor fi auzit ce vor prinde veste și vor auzi că căluar'î se-aș lepădat de călugărie, și petrec mirenește și apoi să n'albă cine'î vâdi cum aș fost călugări.

Intrebare. Un copil ce va avea Duhovnic pre un călugăr decia va vrea să se tunză fără de stirea părintel'î și Duhovnicul său fără nici o nevoie și să fie carele va tunde pre dînsul de într'alt hotar putea-va fi acêsta aș ba?

Răspuns. Pentru cêla ce va să se călugărească poruncitu-se-aș la pravilă să facă în Mănăstire un andupă acêea să se călugărească că nu enic'î o nevoie să fie acolo părintele și Duhovnicul lui nici iară să fie de în hotarul lui carele'î călugărește, pentru că așlăm mulți de în sfinți cum aș luat sfîntul chip pre în latur'î strine și pre în bogate hotară și n'aș

fast acolo nici unul de într'ânș'î nici măcară părintele și al lor duhovnic.

Intrebarea unui Arhimandrit.

Intrebare. Ore cine aș vrut să se facă preot și se-aș dus să'î ispovedescă păcatele și greșalele sufletul'î său, cătră părintele al lui Duhovnic, decia părintele și al lui duhovnic, mers'aș de aș mărturisit cum feciorul lui cel de duhovnicie iaste destoinic a fi preot care lucru se-aș și făcut deacia dec'aș trecut cătăva vrême iar cêla ce se-aș hirotonit venit'aș la părintele lui duhovnic zicând: Părinte ultiat'am să'î fiș spus și alt păcat carele'î oprea să se facă el preot: întreb și de acêsta cade-i-se să preoțescă aș ba?

Răspuns. Cine n'aș spus întâi păcatul carele'î oprêste de popie, decia pentru căci nu l'aș spus se-aș făcut popă, iar după acêea decia va fi cunoscut: să'î se ia darul, și de hirotonie ce se-aș făcut pentru neștiință nu e nici un folos.

Intrebare. O muiare văduă avut'aș o sorbună anume Maria și aș făcut doi cocon'î parte bărbătescă, decia'î se-aș făcut cumătru pentru sfîntul botez un voinic anume Costandin dec'î Maria sora văduă'î ispitêste-se să ia după un cocon al ei pre fata a lui Costandin?

Răspuns. Nu se oprêste Maria a nu lua după fiu-său pre fata a lui Costandin, pre carea sorsa o aș priimit de în sfîntul botez: ce să se facă nuntă ca acêea.

Intrebare. Alt ôre cine aș luat o muiare a doa nuntă și el și ea și aș făcut amândoi un cocon parte bărbătescă și bine aș fost certat, pedepsit și învățat de ei, după acêea învățat'aș și sfînta scriptură dec'î acel copil iaste'î voia să se facă Preot?

Răspuns. Carele se naște de într'adoa nuntă și de într'a treia deș va fi petrecut viața lui bine nu se oprêste acela a nu se face preot: că el pentru părinți n'are nici un păcat.

Intreb. Fost'aș un cleric păzitoriu de cărțile beseric'î, dec'î venitul cărților beseric'î melle le scria pre ascuns iar altele de tot le lua dec'î făcând acêstea paremi cum mêmam pricep să'm'î ia beserică și unele ori mărturisêste greșala cătră un'î, iar alte ori nu: rogumă sfinției tale și de acêsta să'm'î dăzlegi?

Răspuns. Păzitoriul de cărți și clericul beseric'î tale de va fi mers naintea cu'î-va să mărturisescă sau să spue că ia venitul beseric'î tale iar altele e-l'aș și scris, sear cădea mărturia lui să se adevêreze cu semn ceva sau pespe glasul mărturiilor ce le vor fi auzit să se nevoiască de va fi luat ceva să dea cum pentru dânsul au

mărturisit mărturiile măcar de va fi făcut această măcar nu; decia după Paști numai cum vor trece, veți să vă adunați numai cât toți frații is episcopii miei să veniți la Iracia; însă pentru un lucru ca să facem săborul anului, iar alta ca să se facă sorți pentru besericile cele văduă, atunci să vie și al tău hartofilax să stea de față să's dea sema de lucrul lui, și cu socotința tuturor cum vor afla că se cade, așa se va tocni, ce însă mai bine'i se cade lui să'ți întorcă ceva de în venitul păzirii cărților, ca să tample erăciune (adecă să'l erți) de cât se vie de față naintea a tot săborul și apoi să fie de rușinea acestora a tuturor, și ș va cădea și de în cinstea lui; iar de'l vei vedea blând și milostiv, și dora va face cum se cade atunci pôte că se va izbăvi de necinstea ce'l vine asupra; iar de nu va vrea să facă acesta: el să vie cu tine de față și cum va părea sfintelor pravile, așa se va și face.

Iscălitura. al tău Iracia.

Porunca marelui Vasilie către preot pentru Dumnezăeasca liturghie.

Nevoiaștete o preote, să te faci lucrătoriu nerușinat îndreptând drept cuvântul adevărului, să nu stai nici o dată în săbor având vrăjbă cu cineva, ca să nu gonești de la tine pre mângăitorul (adecă pre Duhul sfânt) în zi de săbor să nu te'părăști cu cineva nici să grăești împotriva cui va: ce șezi în beserică dă te roga și citește până în césul ce'ți se cade să obârșești dumnezăeasca taină, decia așa să stai naintea jertlăvnicului cu deschidere și cu curată inemă să nu privești încóce și în colea ce cu gróză și cu frică să stai naintea împăratului ceresc și pentru îngăduiala și plăcerea oamenilor să nu te grăbești să scurtezi molitvele nici să'ți fie rușine de fața omului: ce caută numai către împăratul carele 'ți stă înainte și puterile carile stău împregiur lui, făte harnic și dăstoinic Dumnezăeștilor pravile, nu face liturghie cu carii nu suferă pravila. Caută de vezi naintea cui stai, cum slujești și cui împarți: să nu uiți porunca stăpânului și a sfinților Apostoli, pentru că zice să nu dați sfintele câinilor, și mângăritariul nu'l răsipirăți naintea porcilor, păzestete de câini: și proce. Caută să nu greșești să'ți fie frică de omeni să dai pre fiul al lui Dumnezeu în mâinile nedăstoinicilor, nu'ți fie frică nici rușine nici de Domn nici de boiarii pământului nici măcar de împăratul carele poartă stemă într'acela ceas când slujești, și cari's destoinici de pricestenic, dă-le dar cum și tu singur iai, și căora nu poruncște Dumnezăeasca pravilă nu le da, ce să socotescă ca niște păgâni, și de nu se vor întorce amar lor și vai de ei și de ceia ce'i vor pricești. Caută eă trébă și lucru n'am, tu vei vedea pentru lenea saune-

grija ta să nu lași să se apropie sau să se atingă de Dumnezăeștile taini Păianjen, muscă, Șorece sau alt ceva, nice să se ude sau să mucezească, sau să le ia cineva în mână de în cei ce sânt nesfințiți și neharnici. Acesta și altele asemenea acestora păzind sau de vei păzi spășivei pre tine și pre cei ce vor asculta pre tine.

Învățătura a lui Zlatoust către preotul.

[Caută de vezi os pre os, și păzește]. Cadese preotului să fie cinstit și netrufaș. și către cei răi gróznic, și către cei buni blând; și să se fie iscusit și să fie cu toți obște și să nu fie osânditoriu ce să fie tãmaduitoriu să tãmaduească pre toți, și cucernic și să nu se facă tuturor rob; să fie cu fața veselă și blândișor, să fugă de înșelătură și el să nu înșele pre altul nici să se plece întru neomenie, nici să căză să se facă rob cum place oamenilor, însă către cei buni să fie smerit iară către cei răi și zvăpăiați mare și tare.

Nichifor patriarhul, Tărigrădenul pentru Preot.

Cade-se preoților când ispovedesc și des-coper lucrure nevăzute și nearătate, la beserică să nu le arate, nice să'l scóță la săbor: ce acela ce priiméște gâdurile, el să așaze și să'i tocmescă pre pocaniile ce li se cade lor, după voia cea bună a fie-căruia ca să arate plod de pocanie pentru că nu se socotéște vremea căci au făcut multe păcate: ce năravul și voea cea bună a omului.

Marele Vasilie pentru pricestenie.

Bine e și de folos lucru iaste a se pricești Dumnezăeștilor taini în tóte zilele, singur de acesta. Hărind: cine'm va mânca trupul și'm va bea sângele avéva viața de vec, iară noi în tóte săptămânile de 4 ori să ne priceștuim în săptămână, Duminecă, Miercuri, Vineri și Sâmbătă și în cele-lalte zile de va fi Pamétea vre unui sfânt, iară de nu va fi preotul acolo sau să facă liturghie și va lua neștine pricestenia cu a lui mână, și singur pre sine se va pricești: nu e vinovat; pentru că și preotul la beserică dă anafora sfintă și carele o ea o ține și o prinde cu tótă puterea, și așa o duce la gură.

Sfârșenia aicea a tótă pravila.

Catastih cu Dumnezău al cestii cărți. Carele are multe învățături de trébă, ale Dumnezăeștilor bogoslovi și dascăli, și întrebări și răspunsuri a sfintului Anastasie patriarhul, a Dumnezăeștii Marii Cetăți Antiohié.

GL. 1. Că sfinta troiță iaste în trei obaze iară un Dumnezău iaste iar nu trei și omul iaste pre chipul lui Dumnezău și cuvântul a

lu Dumnezeu adecă Hs. are doaă moșteniri ca și cuvântul omului.

Gl. 2. Că Dumnezeu iaste nevăzut și nescris și neînchipuit.

Gl. 3. Pentru câte cinuri și câte firii ale ingerilor sânt.

Gl. 4. Pentru lucrurile carele făcu Dumnezeu în fieș-care zi și în ce zi se odihni : și pentru lumina carea iase dinința.

Gl. 5. Pentru câte ceriuri sânt.

Gl. 6. Pentru când și pentru ce căzu Diavolul.

Gl. 7. Că lumea de patru stihii stă și omul de în patru Stihii se-au făcut, și pentru ce se chiamă omul om și Adam pentru ce se chiamă Adam.

Gl. 8. Pentru în ce loc a trupului omului se află fieș-care Stihie.

Gl. 9. Pentru când zidi Dumnezeu pre Adam și în ce lună și în câte zile, de ale luni și câtă vreme făcu în rai.

Gl. 10. Dăca făcu Dumnezeu pre Adam de în pământ căci nu făcu și pre muiare ce o scose de în costă.

Gl. 11. Pentru blagorodia și ce iaste blagorodia : adecă când zice omul că se trage de rudă mare.

Gl. 12. Pentru cum se face omul în pân-tecele fămeii, și de în mădule care mādulariū se face întâiū și iară de într'ânsele carele mōre mai pre urmă.

Gl. 13. Pentru cum sēmănă copii tātane-său sau mânia și de unde se hrănēște cocolul în pân-tece.

Gl. 14. Pentru copii cari se fac adecă se nasc ologi sau într'alt chip betēgi, de ce lucru se face așa.

Gl. 15. Pentru cinci simțiri ce au dat Dumnezeu omului : și carele acēlea sânt

Gl. 16. Că șapte vărsate are omul și carele sânt și cum se chiamă.

Gl. 17. Pentru în ce loc de al trupului omului : lăcuiaște sufletul.

Gl. 18. Pentru sufletul omului că iaste chip al lui Dumnezeu și ce lucru iaste, și de unde să ține și cum lucră în trup și dēca se desparte unde mērgē și unde lăcuiaște până la a adoa venire a lui Hs. carele va să judece lumea.

Gl. 19. Pentru morții cunōște-vor unii pre alții acolo unde merg și bogatul cum cunosc de se rugă lui Avraam și lui Lazar, și s' a-duse aminte și de cinci frați cari era la casa lui, și că sufletul iaste făr de mōrte și că sufletul și trupul se facu amāndoa împreună de o dată.

Gl. 20. Pentru trei părți ale sufletului, a cuvântătorului și a postitorului și a măniosului.

Gl. 21. Pentru fiul și cuvântul a lui Dum-

nezeu domnul nostru Is. Hs. pentru ce au trebuit să se întrupescă.

Gl. 22. Pentru drepți cum se-au botezat și pentru păgāni drept ce nu se-au botezat.

Gl. 23. Pentru de unde ni s'au pus numele și ne chemām noi creștinii creștini.

Gl. 24. Pentru crucea carea facem pe trupul nostru când ne închinām, și cum să o facem și ce închipuiaște.

Gl. 25. Pentru unde se-au scris tus 4 stâlpi evangheliei și cui le-au făcut de se închipuesc.

Gl. 26. Pentru de ce vină și perd sfintele darul carele au.

Gl. 27. Pentru sfintele icōne ce arată ca să ne închinām la iale cu dragoste și usărdie, iar nu cu slujirea.

Gl. 28. Pentru cinci lucrure pre carele se odihnēște Dumnezeu și carele sânt acēlea.

Gl. 29. Pentru nărocul și de se va cădea creștinilor să creză și să mărturisescă nărocul.

Gl. 30. Pentru viața omului de'i va fi pus soroc atāta ani să trăiască pentru că unii zic că iaste, iară alții zic că nu e.

Gl. 31. Pentru cum au fost trăind omenii mai nainte vreme mulți ani.

Gl. 32. De unde iaste dē se află mulți omenii de întâea saū de începuta nașterii lor și de în vârsta copilăriei de sânt pre fire blānzii, cucerii, bunisori, iar alții mănioși, și alții iubesc viața lumii aceștia, și unii sânt curvari, iar alții nu li's dragi muerile, iar al-tora li's dragi, și unii sânt postnici și alții sânt slobozi la mână de daū, iar alții nu daū și unii sânt fără de pocanie și fără de grijă și lenevoși.

Gl. 33. Pentru coconii ore mērgevor în muncă pentru părinții lor.

Gl. 34. Pentru vise carele's adeverate și carele nu's adeverate.

Gl. 35. Pentru ce iaste acel efud pēspe carele întrebă preotul pre Dumnezeu, și pentru podōba preotului și pentru cēle 12 pietri alēse, și la cuvântul carele zice numele mieū domnului și nu l'am arătat lor.

Gl. 36. Pentru răotățile ce ne fac noaă păgāni, cu porunca a lui Dumnezeu le fac au ba.

Gl. 37. Pentru omenii cei răi și ne dăstoinici cari se fac stăpāni și oblăduesc pre omenii pōte hi de la Dumnezeu au ba.

Gl. 38. Pentru ceia ce cad sau se neacă ore cu porunca și cu împărțēla și cu îngrozirea a lui Dumnezeu pat acēlea au de în primejdia și lucrul dracului.

Gl. 39. Pentru ce lucru iubēște Dumnezeu firea a noastră a omenilor și o au slăvit mai mult de cât a ingerilor.

Gl. 40. Pentru ce au ertat Dumnezeu de

tot pre satana, să supere și să se lupte pe creștini și nu'l perdu de tot.

Gl. 41. Pentru ce lucru satana n'au făcut atâta eresure într'altă lege ce numai într'a creștinilor.

Gl. 42. Ore diavolul iaste vinovat curviei și tuturor păcatelor și cadese să'l muștrăm și să'î imputăm aū ba.

Gl. 43. Pentru care molitvă și cuvânt de în sfînta scriptură fug draci și li e frică.

Gl. 44. Pentru păgân și ovreiu cari vor face multe bunătăți, puteavor lua împărăția ceriului aū ba.

Gl. 45. Pentru creștinii cari vedem că facă păcate și Dumnezeu le dă bine și aū și de tôte și apoi scapă și de multe nevoi.

Gl. 46. Pentru cuvântul carele zice Dumnezeu pespe proorocul Agghiei: al mieu iaste argintul și aurul, și'l voiū da cui voiū vrea.

Gl. 47. Pentru ciumă de va fi într'un loc și de va fugi cine-va putea-va scăpa de mörte adecă de ciumă aū ba?

Gl. 48. Ce pöte fi că vedem pre unī ömeni drepți când le iase sufletul ei se muncesc în multe zile, iară mulți păcătoși cu pace fără de nice o muncă numai cât de grab mor.

Gl. 49. Pentru trupurile nöstre ale ömenilor, carele multe se-aū ucis și de multe fieri și de pasări zburătoare se-aū mîncat sau în mare se-aū necat și de multe fieri și pești se-aū mîncat și se-aū stricat și se-aū mistuit în rânzele fierilor și ale jigăniilor și se-aū despărțit și se-aū răsipit, acélea trupure cum se vor stränge, iară să vie la învieare, adecă la judecată a doa venire a domnului nostru Is. Hs.

Gl. 50. Pentru cutremur cum se face.

Gl. 51. Pentru fulgere și tunete cum se fac.

Gl. 52. Pentru sfărșenia lumii pöte-se ști și să aibă soroc în ce vrême se va face.

Gl. 53. Pentru sfînta B-ță câți ani aū trăit aicea în lume

Gl. 54. Alegeri de în cuvintele a multor dascali de în bogate și multe pravile și canöne, porunci și învățături pentru preoți și pentru liturghie.

Că sfînta troiță iaste în trei obaze, iară un Dumnezeu iaste nu trei și omul iaste pre chipul a lui Dumnezeu, și cuvântul a lui Dumnezeu adecă Hs. are doa nașteri ca și cuvântul omului.

Gl. 1. Dumnezeiasca și sfînta troiță (cum zic bogoslovii beserici), iaste în trei obaze: Tatăl, fiul și duhul sfînt, iară unul de altul nu e despărțit pentru că la locul carele se chiamă Drinti, mamvri se-aū arătat lui Avraam în trei fele ale ömului, cum se vede scris la canonul Troicinic la 8 peas la glasul 5, de carea zice și o graiaște Iona Dama-

schin: Iacoda edinago otrăieși dreavle, iavea Gpsdlva Trocnăli să stav iavil sea esi Boje moi vā obraz celcov Avraamū, poioštu tvoiu derjavu edinstvenniui; însă bine că se-aū arătat în trei obaze, iară singur unul iaste Dumnezeu, Dumnezeu tatăl, Dumnezeu fiul, Dumnezeu și Duhul sfînt, și lumină Tatăl, lumină fiul, lumină și duhul sfînt și tus tréle iaste o lumină și tus tréle iaste unul Dumnezeu iară nu trei; și aū o putere și o oblăduire, și o domnie și o împărăție și iaste sfînta troiță o ființă nedăspărțită neamtestecată și făcătoare de viață și tatăl singur pre sine cunoște și iaste ne născut, iară fiul iaste născut de în tatăl nespus mai nainte de véc; iară duhul sfînt iaste eșitoriū de la tatăl, cum zice fiul Tunetului Ioan Bogoslov și evanghelistul la 15 glave ale lui; egdaje, priidet, uted și tel egoji az posliivam ot Otta: Duh istinnăii ije ot Otta ishodit, toi sveadea, tel stvuet omnea, luați pildă să știți de la om carele iaste pre chipul a lui Dumnezeu cum iaste un om și sânt trei lucrure întru el nedăspărțite adecă mintea. cuvântul și graiul și nice mintea iaste despărțită de cuvânt nice graiul ce să zice glasul de în cuvânt: ce împreună cu mintea se arată cuvântul cu glasul și nice glasul iaste despărțit de cuvânt nice cuvântul de în minte, și acéstea trei aū o fire pentru că într'un om sânt tus tréle și atăta se chiamă minte ömenescă și cuvânt ömenes și glas ömenes: ca și cum aī zice Tatăl fiul și Duhul sfînt sânt un Dumnezeu pentru că mintea se chiamă tatăl iară cuvântul Fiul, iară graiul adecă glasul chemându'l Duhul sfînt. Dumnezeu Tatăl adecă mintea; Dumnezeu fiul adecă cuvântul (pentru că iaste de în minte ce să zice de la tatăl născut). Dumnezeu duhul sfînt, pentru că și glasul iase și tréce adecă vine de la minte, care glas iaste graiul, carele arată mintea și cuvântul împreună, și nice unul nu iaste mai mare de într'acéstea trei, ce tocma e tatăl tocma e fiul, tocma e Duhul sfînt, un Dumnezeu tustréle, și iaste fără începătură și fără sfărșenie, Făcătorul ceriului și al pământului și a tuturor câte'se într'ânsele, și grijitorul tuturor și cum are cuvântul ömului doa nașteri, una de în minte când va să facă ceva lucru, atunce'l naște de în mintea lui și decă'l naște de în minte niminea nu'l știe, fără numai singură mintea carea'l aū născut, decia acela lucru decă'l va naște pre în buze și'l va scöte (adecă cuvântul): atunce'l aude și'l știe tot omul, așa și fiul și-cuvântul a lui Dumnezeu și a tatălui: doaș nașteri are, însă una (cum am zice) de la Tatăl nespus carea niminea nu o știe: ce numai singur tatăl, iară a doa naștere carea se-aū născut trupéste: de în prea sfînta și pururea curata feciöră, născătörea de Dum-

nezeu Mariam. Propoveduitu-se-a și a făcut ucinic și se-au vestit în totă lumea; și au cunoscut tocmitura întrui pârîi lui și au crezut într'ânsul, și aceste doaz nașteri ale sale ale fiului și cuvântul a lui Dumnezeu le mărturisesc. Dumnezeușcul Ioan Damaschin, și frate-său Dumnezeușcul Cosma, și alți dumnezești dascăli și însă Ioan zice la glasul vtorâii al osmoglasnicului, Pervoveacinomu ot Otța rodjusa Bojiiu Slovu vă plaștusea izdvăii Maria și la cetvârtăii glas zice *gi* ot Otța tvoe rojdenie. vezlétno est i nevidimo i vă plaštenie i zdvâi nei zglanio celc ine izrecinno, iară Dumnezeușcul Cosma zice la canonul Dumnezeuștili intrupări a Domnului. Pervoveaci nomu ot Otța rojdusea netlénno *Sru* ivă posleadnica ot dvâi vă plaștenu bez seamene : iproceaea.

Pentru că Dumnezeu iaste nevăzut și nescris și neînchipuit. Gl. 2.

[*Dumnezești bogoslovii*]. Dumnezeușca fire a lui Dumnezeu iaste nevăzută și nescrisă : și neînchipuită, nevăzută adecă nu se vede, și ne închipuită ce să zice nu pôte cine-va să o asemene, sau să o spuie; sau să o socotescă cu vre un lucru, sau să o facă ve într'un chip, au de om, au de dobitoc, dar cine va putea să văză lucrul carele nu e puțință a'l vedea sau să zugrăvescă zugrăvul lucrul care nu'l au văzut? Dumnezeu au zis lui Moysi : iaco nic toje vidit ițe moe i jiv budei; adecă nicl un om va vedea fața mea și să fie viu. Singur unul născut au zis că pre Dumnezeu niminea nicl o dată 'l au văzut, dar sufletul carele iaste nevăzut deca se va descărca și va lepăda împiedecarea de nainte, ce să zice trupul, atunci vede pre nevăzutul Dumnezeu, adecă sufletul cel drept; și sufletul iaste tocma cu îngerii; [*Zri*] pentru că și el iaste nevăzut și fără de mörte, și pentru căci sânt îngerii nevăzuți de pururea văd pre cel nevăzut : ce se zice pre Dumnezeu, și nepipăit se chiamă Dumnezeu, pentru că n'are nicl o pipăială cum iaste omul, adecă trupul omenia carele iaste trup adunat de în patru stihii,

Și căutați de vedeți la slava a lui Arhistratiș, unde zice : Cistea iaco nevestestven nevestevenagoo zriși, ce să zice a'l avea ca un fără de trup ce ești privești și tu pre Dumnezeu cel fără de trup, și la slava a lui Stăii Antonie zice : zertalom razreašenom Antonie, cistea zrișii, Sfētuiu Troiță adecă mai nainte de ce se stricase fanurile ce se zice deca se-au stricat, adecă deca au murit trupul tău pre pământ carele era fan sufletului tău, acumă vezi curat pre sfinta Troiță pentru că nu te mai împiedecă trupul, care împiedecare (adecă trup) iaste o vină sau un lucru de nu vedem pre Dumnezeu. Zertala

ce să zice Fan : închipuiaște trupul, și lumina carea iaste în lăuntru în fânariu, închipuiaște sufletul [*Zri*]. Iar Domnul nostru Is. Hs. iaste scris și nescris, scris de pre trup adecă se zugrăvește ca un om, pentru că au luat trup și se-au făcut tocma noaă omenilor, și se-au arătat și au făcut tôte ale trupului numai fără de păcate, cum zice sfintul apostol Petr la epistoliile sale; carele păcat n'au făcut nicl hitlenie se-au aflat în gura lui, iar Dumnezăirea nu se scrie, ce să zice nu se zugrăvește; fiind cum am zis că niminea pre Dumnezeu n'au văzut nice va putea să'l văză.

Pentru câte cinuri și câte firi de îngerii sânt, Gl. 3.

[*Dionisie areopagit*]. Fire iaste una cum iaste și a omenilor una, iară cinure sânt noaă : Angheli, arhangheli, începături, oblăduiri, puteri, Domnii, Șestocriaiți serafimii și Mnogocitaea heruvimii și scaunele.

Pentru lucrurile carele făcu Dumnezeu în fieș-care zi; și în ce zi se odihnă, și pentru lumina carea iaste dimineța. Gl. 4.

[*De în bătiia*]. În zioa de întâi făcut'au îngerii și lumina, a doa tărîe cerului; a treea Pământul, copacii, erburile : și jigăniile pământului, a patra sôrele, luna și alte stêle, a cincea marea, Peștii, și fierile mării; a șasea cerul, iară a șaptea se-au odihni de aceste lucrure ale sale de tôte : carele's mai sus; carea zi a șaptea iaste Sâmbăta, ce să zice odihnă și ia să ascultați pentru lumina, de carea zice mai sus, că o au făcut Dumnezeu în zioa de întâi.

[*Semneză să știți Zri*]. Lumina de carea zise Dumnezeu să fie lumină și fu lumină, acêea era de dăspărția nôptea și zioa, și acêsta nu e a sôrelui, ce dă ițe voea să știți ce iaste lumina acêsta ascultă : Lumina acêsta iaste carea răsare și luminează lumea dimineța : mai nainte de eşirea sôrelui; și să nu gândescă cineva că acêsta lumină dôră iaste a sôrelui carea iaste dimineța și luminează lumea mai nainte de eşirea sôrelui : (cum am zis mai sus) ce acêsta iaste de carea zice Dumnezeușca scriptură și zise Dumnezeu să se facă lumină și se făcu lumină și era atunci lumină multă și prea luminosă acea lumină; iar Dumnezeu o despărți și o dăde luminărilor. adecă sôrelui și lumii și stêlelor și lăsă de luminează și dimineța; că de ar fi stătut acea lumină întregă să nu o fie despărțit Dumnezeu n'ar putea nicl om nicl dobitoc nicl altă jiganie a pământului să rabde multă căldură și ardere și lumina aceii luminii, drept acêea Dumnezeușcul carele au făcut tôte cu înțelepție au împărțit și acêsta lumină, în cele ce am zis mai sus, deci când răsare sôrele și se arată în lume atunci acea lumină carea luminează zioa iaste a sôrelui.

Pentru câte ceriuri sânt. Gl. 5.

[Marele Atanasie de la Alexandria]. Această întrebare pre mulți oameni pune întru gândure, și se smintesc, ce însă cartea lui Moysi Băitia zice că sânt două ceriuri, iar Sfetăii Pavel, apostol trei ceriure au văzut, iar proorocul David la 148 de psalmi zice că sânt 4 ceriure adecă Hvalite, Nsba, nsbă, ce dă vă iaste voea să știți această socotință pre amăruntul; ia pildă de la noi oameni că cumue firea a noastră a oamenilor de să chiamă un om, iar apoi oamenii mulți sânt : așa se chiamă și un ceriș și multe întru Dumnezeuasca scriptură.

Pentru când și pentru ce căzu Diavolul. Gl. 6.

[Togojde]. Socotesc unii cari nu știu de zic, că căci n'au vrut să se închine omului adecă lui Adam pentracăea au căzut ; ce însă aceastăea sânt cuvinte ale oamenilor, ce să știți că aceastăea iaste adevărînța că diavolul au căzut mai nainte de în ceriure încă până nu făcuse pre omul ; și vina lui au fost pentru trufia cum zice proorocul Isaia : că au gândit să șie pue scaunul desupra norilor ceriului și să fie tocma lui Dumnezeu celui de sus, pentracăea au căzut, și au luat pentracăea zăpodile iadului, și în loc de lumină întunerécul și altele împotriva acestora.

Pentru că lumea stă și se ține de 4 Stihii, și omul de 4 stihii, se-au făcut, și pentru ce să chiamă omul om, și lui Adam pentru ce ș se puse numele Adam. Gl. 7.

De patru stihii se ține lumea, a sôrelui, a aerului, a pământului : și a apei și dear lipsi de întrăceste stihii numai una, nici un lucru al creșterii nu s'ar face, nici ar crește; așijderea și omul făcutu-se-au de 4 stihii : de sânge, de flegmă, de tuse, și de hiare, adecă de caldură și umezelă și răcélă și de uscare, ce se zice de în foc, de în apă de în aer și de în pământ; însă sângele căce e cald iaste de în foc iar flegma carea e rece iaste de în aer, iară tusea căce e umedă : iaste de în apă, iar hiarea căce e uscată iaste de în pământ ; ce însă stihiiile cele nalte ale lumii sânt acestea, doao : Sôrele și Aerul, iar jos sânt stihii pământul și apa, așa și a omului, două stihii ce să văd iaste sângele și flegma, iar alte două ce nu se văd : iaste fiecarea cea plăviță și negră. Pământ au luat Domnul și au făcut pre omul și așa l'au împărțit întrăcelea 4 stihii de sus cum au făcut și lumea, și omul se chiamă susprivește adecă caută cele de sus pentru că alte jigăniî caută jos, iar cele de sus le caută și le vede numai omul ce să zice să se sue la moșie de în carea au căzut ce însă Dumnezeu deca au făcut pre omul : puieste numele Adam și acest nume iaste ovreesc, pentru că ovreai zic pământului Damaî, pen-

trăceea se chemă ziditul cel de întâi Adaml căci că e scos de în pământ saū și într'at chip, pentru că începutul lui A se chiamă Anatoli (adecă răsăritul), iar D se chiamă Dîsis adecă apusul, iară cela-lalt a se chiamă arctos adecă miază-nôpte, iar m se chiamă Mesemvria adecă miază-zi.

Pentru în trupul omului în ce loc se află fieș-care Stihie. Gl. 8.

[Ypocrat cătră Galinon ucenicul lui]. Trupul omului făcutu-se au (cum ați auzit) de 4 stihii : de sânge, de flegmă, de fiare plăviță și de negră, și fieș-care stihie stă pre la locul ei, sângele stă despre partea dreptă desupra ficatilor, fiarea plăviță iaste despre partea stângă desupra Splinei, iar hiarea negră iaste desupra Rânicilor, iar flegma iaste la piept desupra plămâni, și sângele iaste cald, umăd și dulce, hiarea plăviță iaste caldă adecă ferbinte și ucată și amară, iar hiarea negră iaste rece și uscată și cam acră și flegma iaste rece și umădă și sărată și acestea toate la vrămea lor : se înmulțesc și cresc, și primăvara iaste de în 17 zile ale lunii lui Februarie până în 17 zile de ale lunii lui Mai ; hiarea plăviță crește pre la vrămea sicerisului, adecă vara ce să zice de în 18 zile ale lunii lui Mai până în 14 zile deale lunii a lui Avgust, iar hiarea negră crește tômma și se începe de 15 zile deale lunii Avgust și se sfârșește în luna lui Noembrie în 13, iar flegma crește iarna, și iarna se începe de 14 zile deale lunii lui Noembrie și ține până în 14 zile deale lunii lui Februarie, ce însă sângele răsuflă pre nas, iară fiarea plăviță pre urechi, iar hiarea negră pre ochi iară flegma pre în gură, și acestea 4 stihii se împart în 4 vârste ale omului, în vârsta de întâi carea iastea dacă se face omul până în 14 ani : obladuiaște sângele într'adova vârstă obladuiaște hiarea plăviță carea iaste de în 14 ani până în 28, într'atreia vârstă obladuiaște hiarea negră carea iaste de în 28 de ani până la 50, iar într'apatra vârstă obladuiaște flegma ; până întru toate bătrînețele omului.

Pentru când au zidit Dumnezeu pre Adam și în ce lună și în câte zile deale lunii, și câtă vrăme au făcut în raiu. Gl. 9.

[Dumnezeștii Dascăli]. Făcut'au Dumnezeu pre Adam în luna lui Martie 25 în zi Vinere, și au fost în raiu numai șase césure pentru că al treilea cés se-au zidit iară al șaselea au călcat și a noa au eșit de în raiu.

Déca făcu Dumnezeu pre bărbatul de în pământ, căce nu făcu și pre mueare, ce o scóse de în cósă lui. Gl. 10.

[Anastase patriarh al sfintei și a marii cetăți, Antiochiei]. Ca pentru să n'aibă vină și cuvânt bărbatîl să se laude să zică că mai

bun iaste pământul bărbatului de cât al muerii, pentru că noi cariî sântem de în pământul bărbatului sântem mai bunî şi mai tari şi mai înțelepţi şi mai dichisiţi, de cât voi cariî sântei de în pământul mueresc şi voi cariî sântei de în pământul mueresc : sântei slabi adecă cu puţină tărie şi spăreaţi şi slabi de inemă : şi fricoşi după cumuî firea muerescă. Însă Domnul nostru acel Dumnezeu, înțeleptul ispravnic carele au făcut tôte cu înțelepție cêstea ce să văd şi cele ce nu se văd pentr'aceea au făcut numaî pre bărbat de în pământ şi muearea de în cōsta lui numaî pentru acest lucru ce am adus aminte mai sus : ca să nu se laude şi să se slăvescă bărbaţii.

Pentru blagorodia şi ce iaste blagorodia.

Gl. 11.

[*Agapi Diaconul*]. Intru blagorodia părinţilor nice un om să nu se laude că toţi sântem de într'un pământ, adecă de în nêmul strămoşului Adam şi ceea ce poartă hainele cêle scumpe să nu se laude, adecă bogatî şi cariî se află în sărăcie, şi în bōle şi în slăbiciuni lămuriî şi sânt îmbrăcaţi în haine sărăceşti şi de la case dărl aşteptă, pentr'aceea să nu ne lăudăm într'ale lumii şi pre nêmi să ne nevoim în tot chipul intru bunătăţi cinstite şi bune că blagorodia omului iaste bunătatea lui, adecă lucrurile lui cêle bune carele se pedepsêste dă le face că avuţia iaste trecătoare, drept acêea unele ori sânt ômeniî bogatî iar altele ori săraci.

Blagorodia iaste (zice Dumnezeuescul bogoslov) firea chipului şi a aloga cu tōtă puterea spre podōbă, că toţi ômenii au pre chip ce să zice minte şi cuvânt şi Duh iară asemene n'au toţi ce numaî bărbaţii cei îmbunătăţiţi sfinţi, şi asemănarea iaste acêsta, [*Gri-gorie bogoslov într'alt chip pentru blagorodia*]. să se asemene omul lui Dumnezeu, decă vrême ce iaste Dumnezeu drept : să fie şi omul drept, decă iaste Dumnezeu adevărat să fie şi omul adevărat, iaste Dumnezeu milostiv şi iubitor de ômeni să fie şi omul milostiv şi iubitor de ômeni şi să se închipuiască omul celora ce sânt asemenea lui Dumnezeu, căce că pentr'aceea iaste pre chipul lui, iară păzirea chipului iaste că'î au dat Dumnezeu minte ca să vezi bine şi să chibzueşti să faci bine : ca să te spăseşti, Datu'eaŭ cuvânt ca să grăeşti, cuvântul al lui Dumnezeu, iară să nu huleşti nici să mustrî, nice să părăşti. Datu'eaŭ duh ca să faci cuvântul de trebă a tot binele şi chip se chiamă omul, [*semnêză să ştii*] carele au. eşit de la chipul cel de întâi, adecă carele se-au zidit de la Dumnezeu, care Dumnezeu iaste firea chipului de întâi, iar omul iaste punerea şi darul obrazului şi zidirea a lui Dumnezeu, iar firea obrazului a lui Dumnezeu : iaste fiul şi cuvântul a lui Dumnezeu,

neschimbatul obraz al Tatălui. Dumnezeu a făcut numaî pre om, iară altul al doile n'au făcut să fie unul prost ţăran, iar altul de bună rudă.

Şalta pentru blagorodia.

[*Leu*]. Cum căutăm dobitocele pre' lucrurile lor şi pe îndreptări carele sânt felii bun, sau carele sânt sălbatic, așa trebue a căuta şi feliul cel bun al ômenilor nu pe strămoşii şi pe rudă : ce de în lucrurile şi îndreptările sale cêle bune ce are şi face.

[*Tălcuirea acestui*]. Cum vedem şi ispitim dobitocele de vrednicie şi de pedepsite şi de bărbăţia lor, au de fel bun sânt, au sălbatece şi nepedepsite şi fără de folos așa trebue să căutăm şi să vedem şi ruda cea bună a ômenilor să nu căutăm părinţi unor copii ce au fost vrêdnici şi cu bun feliu să zicem că dōr vor fi coconiî lor așa, ce să căutăm pedepsă şi lucrurile şi îndreptările acelor copii de vor fi harnici şi cu bun feliu, pentru că de vor fi fost părinţi al vre unor copii cu bun feliu că riî au ajuns cinstite într'acêsta de în minte şi de în bunătate ce au avut şi de în pedepsă şi de în bune lucrure, iar coconiî lor se-au făcut protivnici fără minte neiscusiţi nepedepsiî şi de nemica, întrebute ce folos sau ce cinstite au de în blagorodia Părinţilor săi ? ia să luaţi pildă de acêsta.

[*Povêste*]. Un voinic era odiniōră şi de pedepsă şi de bunătate ce avea vrednicise de la împărătie : şi se făcu boiar Palatei, adecă divanului împăratului, şi pentru harnicia ce să cinsti Tatăl : avea şi fecioriî lui cinstite şi slavă, ce nici unul nu sporiea intru pedepsă şi bunătatea tătăne-său numaî ce avea obicêiî împotrivă nepedepsă, nefolosinţa neiscusirea, şi vârvăria , muri tatăl lor rămaseră acei copii, şi pentru căci nu ajunseră intru bunătatea şi pedepsă tătăne-său, nu se vredniciră intru cinstea tătăne-său, însă de în cêle darure ce avea tată-său nemica alt nu moşteniră : ce numaî numele, adecă le zicea fecioriî cutăruî boiariu ; şi era ruşine mare şi dosadă pre dânsii fiind tatăl lor harnic, iar fecioriî să se ijderescă fără folos şi nepedepsiţi că omului bunătatea şi pedepsă şi isprăvile cêle bune : iaste'î blagorodia şi feliul cel bun : iar nu împărățiile, domniile, boeriile şi avuțiile.

Pentru cum se face omul în pânțele muerii şi de în tôte mădularele care mădulariu se face întâi şi iară de într'ansele carele mōre mai pre urmă. Gl. 12.

[*Ypocrat*]. Când se împreună bărbatul cu fâmea lui, şi muiera cu bărbatul său, acolo unde se împreună iaste maţul muerii deschis şi aşteptă să primescă sămânţa bărbatului carea va să lēpede, decă decă se varsă şi intră în maţul muerii, aciaş se în-

chide și se amestecă cu sângele muerii, și se face ca o fărâma de carne și stă așa până în noao zile, decia atunci decă se implu acéle 9 zile se pojvicéște și stă pojvicéște până în 40 de zile, și la 40 de zile se poliméște chip de cocon și se însuflește: adecă trupul cu sufletul se împreună ce se zice se face, însă a treia lună se mișcă coconul în pântecile muerii: iară a noa naște.

[*Marele Atanaeie*]. Iar marele Atanasie așa zice cum e când se împreună cu oțelu și cum se lovesc scapără: așa și de împreunarea bărbatului și a muerii (cu tocirea lui Dumnezeu) acolo aciaș se face trupul cu sufletul.

[*Prea înțeleptul Alexandru*]. Zice și înțeleptul Alexandru, nici un om să nu gândescă că iaste fără de suflet sămânța bărbatului: ce însuflețită cade în mațul muerii; și crește și se înmulțește iar ce e fără de suflet nici creșie, nici se înmulțește, deci omul în pântecile muerii întâi se poliméște inema'î și se închipuiaște până a treia zi, deacia atunci se închipuiaște și cela-lalt trup tot, care inemă decă mōre omul întâi mor tōte mădulele, decia atunci mōre și inema. Și să ascultați să vedeți cum mor mădulele omului când se apropie omului să mōră, atunci tot trupul, mâinile, piciorile și célea-lalte mădule tōte încep a răci și rămân mōrte pentru că stihia sângelui carea iaste de înviază tot trupul: aū eșit de într'ansele și aū rămas mōrte și nemîscate; atunci vine tot sângele de se strînge la inemă și aciaș se desparte de se duce și de la inemă și aciaș mōre și inema, pentru carea iaste cum am zis în pântecile muerii întâi se poliméște inema omului, și decă mōre cum a'î auzit măi sus întâi mor tōte mădulele iar măi pre urmă și inema însă decă iase stihia sângelui de la om carea mērg acolo de unde o aū luat Domnul: atunci iase și sufletul; drept acéa trupurile céle mōrte sânge n'aū ce număi hiare, flegmă, și tuse carele și iale es după acéa decă iase stihia sângelui, și în mōrmânt alt nu rămâne, fără număi hiarea adecă ce e uscată, carele iaste pământul cela ce aū luat Dumnezeu de în pământ; pentr'acéa pământul ține ce e al său, iar célea lalte tref stihii mērg fieș-carea pre la al ei loc, căldura adecă sângele: în foc, răcêla adecă flegma în aer, iar tusea carea iaste umezêla mērg în apă.

[*Nichifor Xandopol*]. Iar Nichifor Xandopol pentru nașterea omului așa grăiașe că se face în pântecile muerii când se împreună bărbatul cu dânsa intru pohta trupescă a treia zi să se semneză inema; a noa zi se poliméște trupul, iar la patru-zeci de zile se închipuiaște fața coconului de tot, așa și în pământ iar așa se strică adecă a treia zi în cépe fața lui de în albire și de în lăminată ce aste și de în frămțeșare a se strica și a se

face împăjejenată, și neînfrămțeșată adecă grozavă; iară la a noa zi începe zidirea trupului a se despărți și a se dăscêea, număi ce inema iaste întregă, iară decă se implu 40 de zile: atunci să risipește și inema acéa.

Pentru cum sēmdnă copiii tātâne-său saū mānesa și de unde se hrănēște coconul în pântecile māne-sa. Gl. 13.

[*Ypocrit*]. Să știți că sămânța bărbatului când cade în mațul muerii acolo când se împreună unde'ș varsă și ia sângele atunci de va fi sămânța bărbatului măi multă de cât sângele muerii sēmdnă copilul său tātâne-său saū vre unii rudeni a lui, iară de va fi sângele muerii cela ce varsă măi mult de cât sămânța bărbatului atunci sēmdnă mānesa saū rudeni ei sale, [semneză să știți], iară coconul acolo unde se află în mațul muerii hrănēște-se de sângele ei și nu răsufliă pre gură ce pre buric.

Pentru cari se nasc ologi saū într'alt chip betēgi, de ce lucru se fac așa. Gl. 14.

[*Ioana Postimnica*]. Légea a lui Moysi, așijderea și sfinții părinți al besericii. Dumnezeu-escul postnic și alții opresc muerile când se lunățesc pre la sfârșitul lunii: să nu se culce și nici să se împreune cu bărbatului muerile pentru că dohtorii zic și iaste adevărat, că sângele care are muiarea într'ansa și în tōte lunile cură afară de într'ansa, acela iaste măi mult de firea muerii, că prea bunul Dumnezeu cu socotința lui cea Dumnezăiască aū văzut măi nainte și aū tocmit când sânt grecioșe muerile să se hrănescă coconii în pântecile lor de acel sânge pentracéa când nu's muerile grecioșe, ia'l ei varsă afară ca niște sânge ce prisoséște măi mult, iară când îngrecéză aciaș stă înlăuntru sângele acela ca să se hrănescă coconul și de acés'a cunosc muerile că sânt grecioșe, când nu văd că le cură lunățacia pe vrēma lunii aceea cum le e obicéul, drept acéa de să va tāmpla a îngreca muiarea cându'l cura sângele: aciaș se opréște acel sânge și se amestecă împreună cu sămânța bărbatului și se face cocon, și acel cocon de în legătură iaste putred. Pentru că sângele cel rău al muerii stricat, carele vrea să lēpede aū rămas într'ansa și se aū amestecat cu sămânța bărbatului și se-aū făcut coconul și trupul lui iaste putred, iară decă se naște coconul, atunci saū olog se face; saū gubav, saū altă bōlă dobândéște pe trup și după câtă-va vrēme putrezescu'l mădulele saū mâinile saū piciorile saū alt mădulariū saū parte de a trupului și acéle bōle sânt fără tāmăduială și fără de lēc. Căci că pre unii soséște când sânt micl adecă de în copilărie iară alții când sânt cătărăți; iară pre alții când sânt junī, iară pre alții

când sânt bătrâni după fire și după felul ce are fieș-carele; pentr'acéea pravilele și legile le-au oprit ca să nu se facă ômenii stricați sau într'alt chip betégi de sânt-semați întru ômenii ceea-lăți să se mstre chipul a lui Dumnezeu și caril nu țin nice păzesc vrémea curării sângelui pre la sfârșitul lunii al muerilor sale, aceea sânt supt mare canon.

[*Semnăz să știți*]. Drept acéea de în ovrei puțin veți afla betégi și cum am zice mai nice unul, pentru că păzesc acéstă poruncă, ce le poruncise Moysi și-l lasă muerile lor până ce trece vrémea lunătăciei lor, deacia atunce se spală cu îmbăiere și se curățează de tot de acel sânge, atunce se culcă bărbatul cu muiareaș, drept acéea se cade fieș-cul să se păzescă de acest lucru scârnăv? pentru binele ce am zis mai sus.

[*Semnăz să știți*]. Povestesc unui dascăl că în vrémea lui Moysi născutu-se-a un copil și aciaș se-a stricat, iar deca auzi Moysi știind că acésta nu se face de altă vină ce numai când se împreună muiarea cu bărbatul său când se află în lunătăcie, chemă pre tatăl copilului și pre mumăsă și-l întrebă: iar ei spusă adevărat cum când au fost curând muerii sângele se-au împreunat cu dansa și au îngecat deca auzi Moysi aciaș porunci de ucisera cu pietre pre tatăl copilului iar pre muiare o ertă căci că muiarea iaste robă bărbatului nice poruncéste nice oblăduiaște pe trupul ei ce bărbatul oblăduiaște.

Pentru cinci simțiri carele au dat Dumnezeu omului și carele sânt acélea. Gl. 15.

[*Dumnezeiții învățători*]. Omul are cinci simțiri. Întâi iaste vederea și vederea iaste cu carea vede, a doa iaste auzirea, adecă cu carea aude. A treia iaste gustarea, adecă cu carea mănăncă, a patra iaste mirosela, adecă cu carea miroséște, a cincea iaste pipăirea adecă cu carea apucă și pipăe; și acéste 5 simțiri una de alta e despărțită. Vederea iaste mai mare de cât auzirea pentru că mai credincios lucru iaste a vedea de cât a auzi, că de multe ori auzim un lucru și acela iaste minciună, iară când vede neștine acela e lucru adevărit, pentr'acéea iaste mai mare vederea de cât auzirea, și cât mai mare iaste gustarea de cât mirosela, pentru că de multe ori sânt niște lucrure de mirosesc și iale sânt amară sau dulci, așjiderea iar și gustarea iaste mai mare de cât pipăirea; pipăirea se chiamă cum am zis apucare adecă cu care apucă, că de multe ori pipăi un lucru și acela iaste amar sau acru sau alt ceva rău și de în pipăială nu-l cunoști, iar decă-l guști, atunce-l cunoști, vezi că gustarea sémănă că iaste mai mare de cât pipăirea, bine că de și apuci și pipăi iară de nu vei băga în gură-l să guști: nu poți cunoște, și acéste 5

simțiri datu-le-au Dumnezeu omului la trupul lui și-l au împodobit să aibă acéste darure și-l le-au dat să-l trebue de bine, [*vezi podoba omului de la Dumnezeu*] iar nu de rău, datui-au vederea ca să-vedă câte au făcut ispravnicul pentru acel om? ca să-l cinstéscă și să-l slăvescă în toate zilele. Datui-au auzire ca să auză cuvintele lui Dumnezeu și poruncile și ce zice Dumnezeu iasca scriptură, datui-au gustare ca să se hrănescă de în cuvintele a lui Hs. și câte au zis la sfinta lui evanghelie, datui-au mirosela ca să priméscă mirisma duhului sfint: să petrecă pre voia celui Duh, datui-au pipăială să pipăe ca să facă milostenie la săraci, și să se închine și să slăvescă pe prea puternicul Dumnezeu nostru.

Pentru că șapte vârste are omul și carele sânt și cum se chiamă. Gl. 16.

[*Dumnezeiții dascăli*]. Cocon iaste omul 1. deca naște până la 4 ani, copil se chiamă 2. mă de la patru ani până la patru-spre 3. zéce, câtarig iaste de în 15 ani până în 4. doaă-zeci și doi, voinic adecă june iaste 5. de în doaă-zeci și trei de ani până în 42 6. bărbat iaste de în 42 de ani până în 56, 7. iară bătrân iaste de la 56 până la 69, iară matur iaste de la 70 de ani până la optzeci: decia mai mult neputință și dureri și bôle.

Pentru în ce loc de al trupului lăcuiaște sufletul. Gl. 17.

[*Dumnezeiții bogoslovi*]. Bogoslovi beserică zic că sufletul omului iaste viață și o-bârșenie: tuturor mădularilor trupului, pentru că el dă totă puterea și totă lucrarea trupului, iară de va întreba cineva unde stă sufletul? ziceva că stă în cap, și adevărat grăiaște, ce însă nu e numai în cap, iară de va zice că e și la inemă; adevărat grăiaște, ce nu e numai acolo: ce e cum zic bogoslovi și filosofi, că sufletul iaste tot întru tot trupul și întru toate mădularile, și iaste lucru neîmpărțit și nedespărțit, adecă nu se împarte nici se desparte, ce mai mult lucrăză în cap, și mai mare și mai vrednicéște adecă cugetul, ținerea minte, năluca, vederea, auzirea, și altele asemenea acestora.

[*Ioan Dam*]. Iară Dumnezăescu Ioan Damaschin zice, că sufletul omului se află în trei locure mai de trebă ale trupului și cum încépe raza sôrelui într'un loc și intră într'o casă de o luminăză totă, așa și sufletul, în trei locure ale trupului lăcuiaște de luminăză și înviază tot trupul, lăcuiaște sufletul la inemă și despre partea capului din dărăt carele se chiamă Ellinéste Cotylon, iară pre limba proastă se chiamă acutis adecă ceafă, și în vinele céle împărătești într'acéste trei

locure lăcuiaște sufletul cum am zis, drept aceea în ce cés se va vătămă inema saŭ vina cea împărătescă se va tăia și va cura sânge mult saŭ căfa se va beteji și se va tăia : a ceeaș într'acel cés se desparte sufletul de trup, și móre omul de tot. Iară de'îi e voia să te într'adeverezi și să te încredințezi cum se află sufletul într'acéle trei părți ale trupului, vezi că tae omului picioarele, mâinile. daŭ betejunî pre ceta-lalt trup și a mulți varsă și matele și se betejesc grumaziŭ și gâtieleŭ, și capul și iarăș le cósé dohtorul : și scapă ómenii de mórte, iară de să va face betejală saŭ vătămare într'acéle trei locure carele am zis mai sus : móre omul că mai mult n'are nice o vindecare, și lăcuiaște sufletul într'acése 3 părți ce am zis și dă întru tot trupul puterea cea vie a sa.

Pentru sufletul omului că iaste chipul a lui Dumnezeu și ce lucru iaste și de unde se ține și cum lucrăză în trup și deca se desparte unde mérge și unde așteptă până la a doa venire a lui Hs. : carele va să judece lumea. Gl. 18.

[Anastasia al cetății lui Dumnezeuŭ Marea Antiochie]. Știe tot omul că omul se-aŭ chemat pre chipul și pre semănarea a lui Dumnezeu, pentru că multe de célea ce sânt întru Dumnezăiasca fire (adecă a lui Dumnezeu) ascunse, iale se cunosc după ființa Dumnezăiască întru sufletul nostru carele iaste un obraz și un chip după dar iar nu după fire. Acesta iaste carea voii să zic. Noi mărturisim firea a lui Dumnezeu a fi neînțelegută ce să zice nu póte niminilea să o înțelegă întru mintea sa; iaste și nenumenită : de n'are nume și nevăzută : adecă nu se vede și neapucată : că nu se pipăe și neputredă : că nu putrezeste pre fire adecă după fire mărturisim și credem pentr'acéa și sufletul fiind pre chipul lui Dumnezeu, nu cumu' e firea ce după dar, pentr'acéa iaste nevăzut sufletul ómenilor, după ființa noastră adecă nu' vede niminea, nespus, ce să zice negrăit, că nu póte niminea să'l lămurească a'l spune, încă mai iaste și neputred și fără de mórte, iar după dar iaste și lucrătoriŭ, pentră că omul naște pre om și lucrăză meștersugure cuvinte, și măestriŭ, fiind și acel suflet de chipul a lui Dumnezeu, că decă vréme ce iaste Dumnezeu nespus și sufletul iaste nespus, iaste Dumnezeu fără de mórte și sufletul fără de mórte, decă iaste Dumnezeu neputred, și sufletul neputred, decă iaste Dumnezeu nepipăit și sufletul iaste neapucată. Dumnezeu gânditoriŭ, și el iaste gânditoriŭ, adecă cu mintea gândéște, Dumnezeu tocmitoriŭ tuturor și sufletul iaste tocmitoriŭ cum am zis, de naște pre alte suflete și tocmește cetății, orașe, locure, case, palate. be-

sérici, Mănăstiri : și alte lucrure, nalte și mai frumoșe. Viŭ sădóște, pomŭ, grădinŭ, morŭ face corăbii face : și alte meștersugure câte vezi că face omul carele le naște mintea carea iaste lucru fórte înțelept al sufletului și Domn al ființii omului și acestă iaste pre chipul al lui Dumnezeu, ce célea ce le are Dumnezeu nevederea, neînțelegerea, nespunerea, nepipăirea, neputrezirea; nemórtea : acéstea le are de feliiŭ, iar sufletul omenesc le are după darul a lui Dumnezeu; pentr'acéa se chiamă omul pre chipul a lui Dumnezeu : iar pre feliiŭ nu, și iară pre chip și după dar iar nu pre feliiŭ pentru că chipul lui Dumnezeu cel ce e pre feliiŭ, iaste fiul și cuvântul a lui Dumnezeu, neschimbat chip al tatălui decă pentr'acéa se chiamă sufletul că are firea a lui Dumnezeu după dar : căci iaste chipul a lui Dumnezeu cum am zis. Drept acéa cumu's unii de întru ómenii cariŭ nu pot să spue firea sufletului carele iaste după chipul a lui Dumnezeu carea'ŭ iaste firea și de în ce ném iaste de în véci : asjiderea nu știe să spue și ce iaste sufletul omului ce cum arată Dumnezeu puterile sale și lucrările sale cu zidiriŭ zic pământestiŭ cu céstea ce se văd adecă ale ceriului, ale pământului ale Aerului și ale lumii, și ploile și cutremururile, și mările, și sfînția sa e nevăzut : așa și sufletul nostru cel nevăzut cu al său trup carele să vede ca o lume arată ale sale lucrure. Și cum șade Dumnezeu mai pe desupra de ceriure, și iaste oblăduitoriŭ tuturor lucrurilor : așa și desupra ceriului guriŭ omului staŭ ce e în cap adecă crieriŭ în chipul a lui Dumnezeu, care crieriŭ țin mintea oblăduitoareŭ tuturor lucrurilor omului, de tocmește, așază, grijaște și îndreptează și isprăvește tóte ale omului, și împodobéște ca o podobă pre lucrurile lui. Drept acéa de să va tâmpla cuiva să se rănască ce s'ă zice să se betejescă în creștetul capului unde sânt crieriŭ aciaș pătiméște mintea, decă de acolo nu se curățéază nice ține minte omul ca de întâi și iar ce e dea cuvântarea sufletului lucrăză cu inema iar ce e dea pohtirea lucrăză cu ficiaŭ și ce e dea răderea lucrăză cu splina și răsufliŭ cu plumăna, iar mădu-lariul omului adecă ce e dea naște să facă copiiŭ lucrăză cu rânichiŭ, încă iar ce e de mânia omului, adecă mânia lucrăză cu sângele și ce e dea cuoóște cunóște cu ochiŭ și vorba cu limba, pentr'acéa decă se tae limba decă omul numai póte grăi, și decă se desparte sufletul de trup rămănu'ŭ tóte nemișcate, iar sufletul iaste iar fără de mórte, iar decă sa va scula trupul atunce el ia pre suflet ca cum ar fi și el neputred după sculare, decă și lucrurile trupului sânt atunce și iale neputrede (adecă după scularea trupului) și acéstea le-am zis pentru cea ce mor în

păcate, ca să văză și să cunoscă de ce bucurie și de ce bine se lipsesc, iar câte suflete au priimit pre Duhul sfînt pentru lucrurile lor cele bune și se-au făcut ca un dichis și trup al Duhului sfînt, pare'mî că cu darul și cu luminarea a Duhului sfînt și după mórtea trupului (pentru că sufletul iaste fără de mórte) vor să se bucure și să slavoslovescă luminat pre cuvântul a lui Dumnezeu, și va să se róge sufletul pentru alt suflet, cum vedem și aflăm de în sfîntele scripturi, decia decia se desparte sufletul de trup, [Zri. psal. 145]. atunce să lipsesc și de gânduri și ascultați să vedeți ce grăiaște David pentru ceia ce mor : că într'aceia zi perivor tóte gândurile lui și nu's gîndesc nîce de un lucru, însă decia se desparte sufletul de trup atunce are voe doă zile dē se duce cu ingerul unde va el aicea jos în lume pre loc pre unde va, [Zri. osliuimice]. dece sufletul de multă dragoste a trupului căce se-au despărțit de dînsul : unele orî merge în casă unde era întru viața lui, altele orî la mormânt unde iaste îngropat trupul de carele se-au despărțit ; iară sufletul cel îmbunătățit și drept, merge de imblă pre la locurile unde avea obicîi, dă se închina și se ruga pentru spăsenia lui, și așa face doă zile pre pămînt, iară a treia zi se duce ingerul cu acel suflet la ceri și stă înaintea grózneului și prea luminatului judecătoriu : dă se închina naintea lui Dumnezeu, iară decia se închina atunce cu porunca a lui Dumnezeu ducesă cu ingerul dă' arată prea frumosele în tot felul lăcașurile sfîinților cari au făcut voea sfîinției sale în lume și nesocotita fericire a miresei raiului și acēstea tóte le véde sufletul, decia după lucrurile ce au făcut, dau' loc până ce va veni Domnul să judece lumea : să plătescă fieș-cuî după lucrurile lui.

[Semnéz să știu unde se află sufletele]. Iară pentru unde se află în zioa de astăzi sufletele dreptilor și ale păcătoșilor, zice așa acest sfînt și Dumnezeesc Anastasie, cum de acēsta niminea n'au zis nîce au grăit prea amăruntul adevărat, ce însă numai am văzut și am aflat de în dumnezeiștie cuvinte ale stăpînului cum sufletele dreptilor : [Antonie] sînt în raiu cu sufletul sfîntului tálhariu pentru că și Dumnezeescul Antonie lăcuioriul de în pustie, așa au văzut și el, pentru locul sufletelor : [Pamvo]. cum sufletele dreptilor în raiu sînt așijderea și bogonosel Pamvo : și alți bogat de în sfîinți păriinți, așijderea și prea sfîntul Ioan Leastvicinicul așa zice, [Ioan Least]. tálhariul carele au zis cătră stăpînul pomeneshemă Dómnē întru împărăția ta : atunce tot raiul moșteni și Dumnezeescul Solomon zice : [Solomon]. Sufletele dreptilor în mîna lui Dumnezeu și nu se va atinge de dînele munca, iară pentru sufletele păcătoșilor tótă légea véche și légea noă zice

că se află întru legăturile iadului ca și cum ar fi niște ómeni răi în temniță și zac acolo până li se face sēma vieții lor să piară, [Pentru sufletele păcătoș]. așa se află și sufletele păcătoșilor ca într'o temniță, până. va veni dreptul și înfricoșatul judecătoriu Hs. Dumnezeu la a doa a lui venire : să judece lumea. [David psal. 9]. Grăiaște și Dumnezeescul David pentru păcătoși să se întorcă păcătoșii întru iad, dece acest cuvânt ce va să zică : să se întorcă, arată adevărat că sufletele păcătoșilor astăzi întru iad sânt.

Pentru morții putēvor cunóște unul pre altul acolo unde au mers, și bogatul cum cunoscu de se rugă lu Avraam și lui Lazăr, și și aduse aminte și de cei cinci frați cari era la casa lui și cum sufletul iaste fără de mórte, și cum se fac împreună sufletul și trupul. Gl. 19.

[Anastase, al Dumn. cetăți marea Antioh]. Vedem și știm că cu tóte cu cele ce zice la bogatul și la Lazăr povestea acēea o au zis Hs. cu chipure și cu pilde : iară nu cu lucrul, iară căci iaste pildă decolo iaste adevărat, în tál că niminea încă n'au intrat până acum nicl în Gheenă adecă în mața focului, nîce întru împărăție, până ce va veni vrēmea sculărilor trupurilor, dece decia vrēme ce iaste trupul în grópă ce limbă au avut bogatul să grăiască și să cēră o picătură de apă ca să ș potă stinge arderea ce avea ? adoa cum nu se vād în iad, ceia ce să trimet acolo, ceia ce să răpesc pespe nori ? ce să zice dreptii pentru că'i duc sus la ceri : la împărăția a lui Dumnezeu, dece cum a zis mai nainte încă nu se-au făcut munca deplin sau plata desăvârșit ; adecă sēma : [Zri]. nîce păcătoșilor, nicl dreptilor pentru că ce dreptate ar fi să greșască împreună trupul și cu sufletul, decia să se muncescă sufletul fără de trup, sau să se încununēze, ia ascultă pre dumnezeescul Pavel, unde învață și zice pentru cei drepti : fiind zice să se muncescă pentru credință, drept acēea încă n'au luat platele și fágăduialele, și iară zice că fieș-care de întru not va să ia cēlea ce a făcut cu trupul lui, dece va să zică așa de acēsta și va să arate că fără de trup nemica nu face sufletul nîce va să ia de nu se vor împreuna amândoi, [Zri] drept acēea să nu gîndescă cine va că sufletul după mórtea trupului se strică sau să răsipește ca un fum sau ca un nor, cum iaste sufletul și duhul dobitócelor și al jigăniilor : ce ea ascultă pe Hs. unul chip și unul fără de mórte al sufletelor nóstre, cum ne învață și zice, nu vā fie frică de ceia ce ucig trupul vostru : că sufletul nu'l pot ucide, [Matei Zac. 37]. drept acēea sufletele sânt după mórtea trupului o ființă carea iaste un lucru de nu se strică nicl să răsipește ca fumul și ca norul ; nic

iaște făcut mai înainte de cât trupul, după bărfélele a lui Orighen pentru că omul în zgăul muierii nu samăna sāmānta fără de suflet ; ce vine de face om însuflețit cu sufletul și cu trupul desăvârșit, pentru că trupul fără de suflet n'are chip, nici sufletul fără de trup n'are chip ; numai sufletul dobitocului iaște cea ce se face pespe Duhul văzduhului, întru mișcare vie, întru sângele dobitocului, care suflet a dobitocului are acesta că iaște făcut de în céle 4 stihii și déca móre dobitocul : să răsipește iară într'acélea, iar sufletul omului iaște o fință cuvântătóre fără de mórte și gânditóre, și n'are acesta, să fie de în stihii ce e numai de la Dumnezeu cum știe singur numai Dumnezeu, și de acolo de unde știe sfînția sa, și cum știe așa 'l au tocmit, care suflet nu iaște începătorii numai : [Zr]. ce iaște fără de sfârșenie, pentru că și coconi cari'î lăpadă de într'ansele muierile déca se închipuiaște trupul și móre în zgăul muierii. Sufletul coconului aceluia nu móre nice piare ce tot iaște viu și nu se strică, numai ce să adună cu noi tóte sufletele ómenilor cu trupurile la înviarea înaintea a lui Dumnezeu cu lucrarea cea nespūsă a celui prea putérnic Dumnezeu acéstea zisem cu puține cuvinte : pentru rândul sufletului. [cunoștere un. cu alf. la împdr. psalm. 102]. Iar pentru cum se cunosc unii cu alții într'acea lume de sus desfărșită carea n'are sfârșenie, de acésta Dumnezeescul David zice : ia coh Duh proident vmem i nebudeti ne poznaetsea ctomu mea-sta svoego ; adecă sufletul carele au eșit de în lume apoi nu o va cunoște, căci că au eșit de înțunéc, de mérge la lumină đar de tot acolo cum vor cunoște unul pre altul ? care suflete nice o dată n'au văzut unul pre altul gol în lumea acésta, pentru că cunoștința se face pre semne și de alégeri și despărțire ce are unul de cătră altul iar sufletul déca móre omul n'are nice o alégere, nice un semn de cătră altul, numai ce sânt la tóte o semănare pre felii ; și iar déca se vor scula adecă déca vor învia nu vor avea cunoștință pre felii unul de altul, pentru că acolo nu iaște nici micșorare nici mărire trupului, nici muerește nici bărbătește nici albi nici negri, nici coconi nici bătrini : ce cum au fost Adam când 'l au zidit Dumnezeu în raiu, așa vor să înviaze toți cari' au murit de începuta lumii, ca și grăunțele adecă sāmānta céa ce cade de în spinii și în pământ se-au îngrupat mici și nu răsar iară mici : ce să fac pline de spice, cum au fost mai înainte de ce nu căzuse de în spice, pentru că sfînții părinți zic : Nașterea ómenilor iaște, că vor să se facă ceea ce au murit ca omul cel de întâi și de început, ce să zice ca Adam, cum am zis mai sus, deci cu socotință chiară, nice un om nu va să cunoască unul pre altul : ce numai cu

Dumnezeiască înțelepție, [Gl. 19. Zac. 61]. vor cunoște pre mulți, pentru că zice și la evanghelie pentru ovrei : Văzreat nai egoje probodoșa, adecă zice cum vor să cunoască ovreii pe Hs. pe carele 'l au împuns cu sulița, și acolo vor lua isprava focului de vécú cu dracii. [Ioan Zlatoust]. Zice și Dumnezeescul Zlatoust pentru sufletele cum se cunosc în lumea de sus și aduce pilda de la evanghelie că bogatul de carele zice la evanghelie carele se îmbrăca în Caftane și în zarpale după mórte au cunoscut pre Avraam carele fusese mort de stătea ani, și nice semnele'î știa nice altă cunoștere avea la dînsul ce încă zise : Părinte Avraame și'l cunosc cum iaște Tată a multe limbi, și cum iaște acel Avraam minunat, și să înțelegeți și să știți de acésta pre ce semne 'l cunosc sau pre ce graiú că au dóră au vorbit vre o dată cu dînsul ? să știți că acéle suflete ce să cunosc după mórte de n'ară avea darul a lui Dumnezeu nu'ș ar fi adus aminte cum au avut 5 frați în lume și aducându'și aminte de lume și de casă cum zice, drept acélea suflete iară cunosc lumea și pre ceia ce sânt în lume, iară 5 frați de cari' zice mai sus va să zică de cinci simțiri ale omului, ce însă iară cum cunosc bogatul pe sáracul Lazăr carele nu mai era cu împuțiciunea ranelor și sárac, cum'î cunosc în lume déca vréme ce zic unii că nu se cunosc sufletele ? ce e cum am zis mai sus sufletele cunosc unul pre altul cu darul lui Dumnezeu și iară : sau cu darul a lui Dumnezeu, sau cum zice Evanghelia : soséște până aicea atăta că se cunosc sufletele într'acea lume iară pentru suflet cum iaște fără de mórte am spus multe socotéle, [Zr] și iară vom mai zice de în célea ce am adevărat ale sfînților părinți că bogații eretici mai vartos Orighen zicea că sufletele sânt făcute mai înainte, și déca se poliméște trupul în zgăul muierii după 40 de zile déca îngrécéză muerea atunci vine sufletul de înviază trupul și de acésta zicea minciună și orbéște : ca un orbit de dracul, iară adevărînța iaște așa, când se împreună bărbatul cu muierea, cu lucrarea și cu tocmea a lui Dumnezeu făcuse trupul împreună cu sufletul, și ia ascultă pre Moysi să vezi ce zice, cum când au făcut Dumnezeu pre omul făcut'au numai un bărbat și numai o muiere, și le zise : creșteți și vă împlețiți și împlețiți pământul, decia zice și socotéște nemul cum de acolo se-au nascut cutarele și cutarele, și mult lăștește lumea, iară nu zice cum au poruncit Dumnezeu bărbatului cu muierea lui să facă trupure și el să bage sufletele : ce pre omul au făcut însuflețit. Trupul și sufletul și sāmānta lui iaște însuflețită și cum iaște el cuvântătóriu : așa iaște și sāmānta lui cuvântătóre, și pentru ca să înțelegeți bine nebune eretice socotéleă chiară,

iară nu sus în vânt de cele ce zici ia spunem! văzu'tai vre un dobitoac să se hrănescă nefind viu și însuflețit, cum bârfești dă zici tu? [*Zri O, ereticule*]. că și în zgăul muierii deca ar fi acel trup al copilului fără de suflet, deca cade sămânța bărbatului în zgăul muierii, până în 40 de zile de n'ar fi vie și însuflețită: au nu s'ar împuși și au n'ar putezi? iară tu vezi că cade o picătură de apă adecă sămânța și accea se hrănește și face cap cu obraz, cu nas, cu ochi, cu mână, cu picior și cu alte mădulele trupului: și tu vezi să nu fie viu însuflețit și să se hrănescă? ce fără de minte ești a socoti a-cesta lucru că de ar fi așa cum bârfești tu, nu se-ară mișca adins elu's în pânțelele muierii de n'ar fi carele 'l mișcă: ce să zice cela ce'l mișcă carele iaste sufletul, [*Zri pentru ceia ce zic că nu se face sufletul cu trupul împreună de o dată*] și ia vezi la om că deca mōre căce nu mai are suflet carele iaste de'l mișcă: rămâne trupul mort și nemișcat și decia nu mai îmblă nice mai grăiaște: ce numai câte puțin câte puțin putrezește în pământ căci că nu mai are suflet carele 'l înviază; ce însă sufletul deca vrēme ce înviază trupul, el iaste fără de mōrte, și nice un om nu pōte să înțelēgă sau să pricepă ce iaste sufletul, numai ori ce am priceput de stăpānul Hs. și mai nainte de prooroci, cari zic că sufletul după dar ce are, iaste pre chipul a lui Dumnezeu, drept aceea noi ōmenii ne ducem în munca vēcului căci că muștrām chipul a lui Dumnezeu cu păcatele carele facem. Pentr'acēea și besērica se rōgă de numele ōmenilor și zice: obraz esm neizrecemāia slavi tvoea, aștei iaz vāi noșu sāgreāseniū iproceaea; adecă chip sânt eū omul al slavei tale Dōmne acei nespuse mār de și port pre mine sēmele păcatelor mēle, iară tot chipul tău sânt, pentr'acēea pre mine carele sânt zidirea ta miluiāstemā, și iară la slava marelui Antonie zice: eje po obrazu sābliudāi nevredimu i procea, adecă tu al pāzit ce au fost pre chip, adecă sufletul tău nebetejit, adecă nevātāmat, iară eū ocaanicul de mine 'lam stricat cu păcatele, pentr'acēea zice Dumnezeescul Grigorie Bogoslov priceastih sea obrazu inesāhranih, adecă eū am avut pārtāsie de în chipul fiului și a cuvāntului lui Dumnezeu, al neschimbatului chip al tatălui și nu 'am pāzit, adecă cu păcate 'lam stricat; chipul va să zici sufletul pentr'acēea au luat al nostru chip, adecă făcutu-se-au om cu suflet și cu trup, ca pe chip să spāsēscă și trupul să 'l facă fără de mōrte, ce să zice fiul și cuvāntul a lui Dumnezeu se-au priceștuit ce să zice se-au împreunat cu chipul omului ce să zice cu înțelēgătorul suflet și trup, ca să spāsēscă pre chipul, adecă gānditorul suflet al omului, și să facă

fără de mōrte și pe trup, carele era dezbrācat de chip.

Pentru trei părți ale sufletului: a cuvāntătoaresc a pohtitoresc, și a mānios. Gl. 20.

[*Grigorie Niscăii*]. Marele Grigorie Niscăii de meșterugul și de înțelēpia cea mare a sufletului așa zice; trei lucrure sânt carele se vād la suflet: Cuvāntătorii, pohtitorii și mānios, într'acēste trei ale sufletului aflāse și bunătatea și răotatea.

[*Pentru cuvāntător*]. Bunătatea cuvāntătorului iaste ca cum ar fi neștine pravoslavnic, întru propoveduirea apostolilor, carea o au adevērit Dumnezeestii pārinți de se-au adunat după vrēme de au făcut sābōrā a tōtā lumea, și pre în bogate locure. Inșā bunătatea cuvāntătorului iaste să știe binele ce iaste să 'l ție, și răul ce iaste să se ferēscă să iubēscă blagocestia și lucrurile cele bune, iară ne blagocestia să urască, așijde-rea și faptele păcatelor: acēsta iaste bunătatea cuvāntătorului, iar răotatea cuvāntătorului iaste neblagocestia adecă când se lepādă neștine de lege's, adecă de domnul nostru Is: Hs; lumina cea adevēritā carea luminēză pre tot omul cela ce vine în lume, adecă la dīnsul la Hs, și altele căte dāser-tēză besērica a lui Dumnezeu și anātimisēște și mai pe scurt să zică neștine bunătatea cuvāntătorului iaste căte vin de sânt de spāsēnia sufletului, iar răotatea cuvāntătorului iaste: căte duc pre om în muncā de la mic până la mare.

Cuvāntător.

are bunătatea sufletului și diēpta credință și lucrurile cele bune, iară răotatea are neblagocestia și lucrurile cele rēle.

[*Pentru pohtitoresc*]. Bunătatea pohtei iaste ca să știe neștine tōtā dragostea lui și pohtar la domnul nostru Is. Hs.; și întru poruncile lui, și nemica să nu cinstēscă nāi mult deale lumii acēstia: de cāt dragostea a lui Dumnezeu, pentru că bunătatea fără de ajutorul lui Dumnezeu nu se isprāvēște cum zice Dumnezeescul Iacob brat Bojii, acēsta iaste bunătatea cea bună a pohtirii, iar răotatea a pohtirii iaste, când iubēște cine-va dulcēța lumii, averea, slava, cinstea: și tōtā podōba trupului, carele pornesc pre omul în curvie, și într'alte răōtāfi dievoleshti.

Pohtitoresc.

Bunătate are să iubēscă pre Dumnezeu, și pentru dragostea a lui Dumnezeu, tōte ale lumii acēstia să nu le bage în sēmā. Răotate are dulcēța iubirea de ban, curvia, preacurvia, zācērea cu hārbat, și de frica a lui Dumnezeu de tot nu se tēme.

[*Pentru mânios*]. Mânia are bunătațe când se mânîe cine-va asupra Diavolului să zică că tu drace 'm zice să curvesc, să prea curvesc. să ucig, să fac voile tale, ce eū nu te ascult, numaī ce'ī zic să fugi departe de mine, căci că Hs. al mieū iaste cu mine, și câte răotăți vei brodi să faci mic, nemica nu poți să'm faci, pentru că asupra sufletului mieū n'ai putere. Acesta iaste bunătața a Măniitorului, adecă a mănîei; să se mânîe tot creștinul asupra dracului, și spre lucrurile cēle rēle, să gonescă de la dînsul gāndurile dracului și ale tuturor păcatelor, iar răotătea mănîei iaste întāi pizma, ținērea de mănîe îndelung, aducerea aminte de răū și muzăvirea carea face și bătāi și tōte zărvile și uciderile.

Māniearea.

Insă bunătațe are să se mânîe spre diavolul numaī care 'l îndemnā tōte păcatele la om să se ferescă de a lucherile aminte ale dracului

Iar răotăți are să pizmescă să ție mănîe mult să aducā aminte de răū să muzăvirēscā să ridice cuți și lemn pre om.

Pentru fiul și cuvāntul a lui Dumnezeu domnul nostru Is. Hs. pentru ce au trebuit să se intrupēze : Gl. 21.

[*Dumnezeu dēst. blagocestivi*]. Spune-vom și de acēta că pentru multe lucruri și vini căci că era toți omenii, dā desupt inpăcat și imbles-temul ce luase Adam, pentru neascultarea poruncii a lui Dumnezeu, drept aceea se-au căzut cēla ce au vrut să spāsescā pre păcătoși : să fie striin de tot păcatul. Pentru că un Vraciū bolnav dāznodat, adecă să'ī fie tōte vinele stricate, acela nu pōte să tāmāduiască nice pre un bolnav : ce trebue vraciul să fie sānātos și să se ducā să vază pre bolnav și să'ī fie mîntea întrēgā și mānile sānātōse, ca să apuce strāngerea cu mānile's și cu mîntea să pricēpā bōla, deci dēca vrēme ce era toți omenii jos impăcat cine în multe cine în puține, pentr'aceea nu putea om pre om spāsi, ca cum se-ar afla doi înși într'o Mare cu grea furtună, și nu pōte unul altuea să ajute și atāta se nevoeaște unul ca și altul. Iar Domnul nostru Is. Hs, zice fiul și cuvāntul a lui Dumnezeu, carele era fārā de nice un păcat (pentru că trupul care au luat luatul'au fārā de păcate, și se făcu dohtar sufletelor 'și trupurilor) neavānd sfinția sa nice o bōlā ce au fost desāvārșit Dumnezeu și om desāvārșit, dece cu sāvārșenia lui au spāșit lumea, adecă pre omeni, pentr'aceea se-au căzut să se intrupēze acela numaī fārā de păcate, dar căce n'au venit inger ? [*Intrebare, rāspuns*] căci că tainele tatălui nu le pricēpe, fārā numaī fiul și cuvāntul lui, unul fiind singur Hs. carele iaste o ființă cu tatāl

cum și altul om carele nu cunōște mîntea altui om : [*vezi pentru ceea ce zic că pricep pre alt om, cē'mi te pōrtā*], ce numaī cuvāntul omului cunōște a luminite încă iar nice un inger nu iaste făcător ce el iaste făptura a lui Dumnezeu, pentr'aceea n'au putut ingerul să ia trup să se facā om, dece pentr'acesta au trebuit singur fiul și cuvāntul a lui Dumnezeu să se intrupēze că putea să facā tot lucrul, încă tot omul era jos în mōrte și toți mergea în iad, și pre toți 'ī ținea iadul. dar cum ar fi putut cine-va aū prooroc aū altul să. spāsescā pre omul carele aū mers în iad împreună cu alții : iarā domnul nostru Is. Hs. măcar de aū și murit și aū mers în iad, mers'au cu mult mai de grab, nu să rămāe acolo ca alții, ce pentru să scōtā și pre alții de acolo și ia ascultā întāi pre David ce zice : ghi vāz-vel esi ot ada Dșu moiu, adecă tu Dōmne un Dumnezeu (măcar de estī și de trupul mieū) scos'at sus de în iad sufletul mieū și aū putrezit în pāmānt trupurile tuturor omenilor, iar trupul stāpānului Hs. nice o datā nice cum n'au putrezit, pentru că iadul nu putea să'ī inghiță ca pe alții cari avea bogate păcate, [*palm. 15*]. ia ascultā să vezi ce zice David; ni dasij prepodovnomu svoemu videati istleanie, acuma de într'acēstā proorocie ia Damaschin și zice : Vā grobeaje istleanie ne videā stoe tealo și Stāii Cosma : tealo votvoistlēnie ne videā Vldco, nīje dșatvōea vā ae dea stranno leapno ostavlena baistā; adecă trupul tāu domnul mieū n'au văzut în iad putrejune, nice sufletul tāu în iad n'au rămas neostavlena vāistā, inchipuiaște de zice n'au rămas iarā strannoleapno se chiamā minuat și ca pentru să ștīl ce va să zică, tleanie și istleanie; tleanie se chiamā stricare de într'un lucru într'altul, ce s'āzice de în viață în mōrte, iar istleanie să chiamā cum al zice, trupul omului saū al altuea acolo unde iaste umād să se strice să se facā pāmānt, acēstā stricare n'au văzut trupul Domnului Is. Hs. că 3 zile aū fost în pāmānt adecă în mormānt și așa aū stātut tot deuna sfānti lui trup ca în cēs ce aū murit, [*Zri opasno sū ștīl*] pentru că Dumnezeu și de la acel trup mort nice o datā n'au lipsit pentr'aceea zice : Vā grobea ploschi vā adeaje sādșe io iaco bog vā raije să razhoini com i na preastolea beașe 605 : i procea, deci alt ceva n'au văzut trupul al lui Hs. ce numaī mōrte, ce să zice despārțēla a sufletului de trup, 3 zile, și nicī dumnezeirea aū lipsit de trupul cel mort nicī de la sufletul cel îndumnezeit nice de în mormānt nice de în iad ce încă nicī de cătrā scaunul pārintesc, ca un Dumnezeu ce iaste pretutinderea și tōte le obārșește; încă trebuia acēsta fiul și cuvāntul a lui Dumnezeu, să ia trup ca să înșale pre diavolul să se batā cu dānsul și să'ī biruiescă. Pentru că diavolul cāndu'ī

duse în munte să văză împărățiile atunce de ar fi fost numai om iar nu Dumnezeu și om, 'l ar fi înșelat; cum au înșelat și pre Adam căruia 'l zise că de veți mânca de în pom o vă veți face și voi Dumnezeu, și cu trufia acésta 'l înșelă, așa făcu și lui Hs. și 'l zise : dă ești fiul a lui Dumnezeu și pietrilor să se facă pâine și acésta au făcut diavolul ca să chibzuiască cu mintea, trufia omenirii a lui Hs. că iaste Dumnezeu și să știe de dânsul de va fi adevărat el și fiul cuvântului a lui Dumnezeu, carele vrea să se intrupéze ca să împédece și să strice tocméla spáseniei omenilor ce stăpânul Hs. 'l se cădea să ascunză Dumnezeu ca să prinză pre diavolul, să 'l cufunde cum face și pescariul cel bun, carele poartă undița și are fier și pe din afară pune îmbucătura carea decă o véde péstele și nu știe cumu 'l de în lăuntru fierul adevă undița méрге să îmbuce îmbucătura aceea și înghite împreună și fierul și se cufundă și se prinde în puterea fierului. Așa și fiul și cuvântul a lui Dumnezeu avu 'au trupul ca o îmbucătură, iară Dumnezeirea carea era în 'rânsul în trup : înșelă pre diavolul, zicând să se bată cu trupul, iar el se bătă cu Dumnezeirea, și fu biruit; [*Damasr.*] pentracéa zice Dumnezeescul Damaschin. Plătio oblojen iaco lestnoe undiți bojest vennoio siloio tvoeio zmia popral esi, adevă tu ai pus pe din afară împregiur trupul ca și înșălătura în undița ce să zice îmbucătura și o mănă șarpele adevă diavolul, și se prinse pespre Dumnezeiasca a ta putere cum prinde și pascariul péstele, încre trebuia și se cădea fiului și cuvântului a lui Dumnezeu să ia trup ca să pătiméscă trupul câte au pățimit singur Hs. la patima a sfinției sale ca să tămăduiască céle 5 simțiri ale lui Adam, carele cu dinsele au călcat porunca a lui Dumnezeu căci că Adam au gândit cu mintea să se facă Dumnezeu, drept aceea se-au făcut Dumnezeu om, ca să tămăduiască acel păcat a lui Adam carele gândi cu mintea să se facă Dumnezeu, mănă de în pom și zise că iaste dulce și bun pentracéa și trupul stăpânului Hs. al adevăritului Dumnezeu mănă hiare și oțet ca să tămăduiască păcatul a mănării lui Adam, apucat 'au Adam de lemn cu mâinile, pentracéa stăpânul Hs. ținulu-ș 'au palmele : ca să tămăduiască acea apucare ce au apucat Adam. Văzu Adam pomul și zise cum iaste, pentracéa scuipat fu stăpânul în obraz ca să tămăduiască vederea; nu ascultă Adam porunca a lui Dumnezeu : iară stăpânul se făcu ascultătoriu tatălui până la mórte ca să tămăduiască neascultarea a lui Adam [*Zri oliubimice*] mirosi Adam plodul pomului drept acéa Hs. cu împuiciunea cea rea a oțetului și a hierii când vrea să le bea tămădui miroséla plodului pomului, ca-

rele mănă Adam; luă Adam blăstem să imble pre mărăcin și pre pălămidă, drept acéa puseră în capul stăpânului: cununa de mărăcin : ca să tămăduiască acel blăstem, imblă Adam în raiu și se duse să mănănce de în pom pentracéa, se ținutu stăpânul la picioré : ca să tămăduiască acel păcat, dece pentru acéste vini și pentru altele multe carele nu le-am scris ca să nu mai lungim cuvântul, se-au intrupat fiul și cuvântul a lui Dumnezeu. și se-au răstignit, și a pățimit ca să spáséscă pre omul.

Pentru dreptii cum se-au botezat, și pentru cei necredincioși cum nu se-au botezat. Gl. 22.

[*Dumnezești Dascalii*]. Déca vréme ce se-au făcut trupul omului de în céle 4 stihii decă móre iale să rásipesc iară într'acéle, așa au fost și pentru Hs., adevă sângele și Apa carele au curs de întru sfinta a lui costă, curs 'au în stihiiile or 'unde au curs ale prorocilor, ale dreptilor și într'ale tuturor omenilor și aflându-le se-au botezat, iară de va zice cine-va că decă vréme ce au curs în stihiiile tuturor omenilor au botezat stihiiile și ale păcătoșilor și ale păgânilor, spune-vom noi și de acésta că nu iaste așa, ce de vă iaste voia să știți adevărat ascultați : cum cură apa și adapă și crește câte află sădite și verzi, iară câte află uscate nu le foloséște, nmau ce le lasă iar uscate cum au fost așa să socoliți să știți și de acésta că numai dreptii se-au botezat iară nu și păcătoși.

Pentru noi creștinii de unde ne am numénit dă ne chemăm creștini. Glava 23.

[*Marin Preotul adevărit de la Hiu și daicas*]. De la Hs. ne chemăm noi creștinii creștin, că mai nainte ne chemam Nazorei și Galilei, iar decă se rásipiră apostolii pre în laturile lum 'l, mersé Petr și alți ore cari 'l Antiohia și prăpoveduiră pe Hs. și de atunci începură ucenici. a se chema creștinii, cum zice Luca la deaania Apostolilor : de în cari unii au și țin numai numele. iară darul și lucrurile creștinilor n'au. Numele și darul au, ceea ce sânt adevăriti ucinici și soți lui Hs. pentru cari grăiaște Hs. că voi sântéți soții miei, dă veți păzi poruncile mele și iară de veți păzi cuvântul meu adevărat veți fi ucenici miei : cum au fost apostoli și alții creștinii adevărați, iară acuma sânt toți cucerii, Smeriți și trăpitori, și sâraci de voe și alții într'al chip asemene, decă decă vréme ce sânt următori adevărați lui Hs. se chiamă creștin. Stăpânul Hs. frate se chiamă uns cum am zis, pentru că au fost uns de Duhul sfint, într'acasta chip și creștinii cei adevărați sânt unși de duhul sfint și fac plodurile lui carele le numără Pavel cătră Galatean și zice : Plodje Dș Stgo este liubov radost, mir, dălgoterpie, blagocest, Milosărdie

Vearu, Cratost i văzderjanie. Plodul cel de întâi se chiamă dragostea a lui Dumnezeu ale căruia iaste slavoslovla blagodarenia, adevărita închinare, către vecin, [Gl. 5]. dragostea, de ce O creștine când slăvești și te închini lui Dumnezeu întru toate lucrurile cum ai făcut Hs. atunci ești a lui Hs. și te chemi adevărit creștin, [Zac. 213], iară când tu nu slăvești nici mulțimești, nice te închini lui Dumnezeu, [Plod. 1]. ce încă hulești pre din-sul și crucea lui și credința lui și altele multe asemenea, atunci ești om drăcesc, iară nu creștin.

Plod 2. Al doilea plod al sfântului Duh iaste bucuria, nu a lumii aceștia și a trupului ce a priceperilor și a sufletului, pentru că adevăratul creștin cânduși vede priceperile lui curățite de toate păcatele și împodobite de toate bunătățile, atunci se bucură întru inema lui, bucurie sufletescă, macăr deși se tâmplă și pe din afară de multe ori, [Semenzei să știți] a avea scărbe și primejdii și muncă ca Dumnezeu-știi apostoli carți era muștrați și muncii forte de păgân iară ei cum zise Luca era bucuș și vesel pentru-că Hristos făcuse-i vrednici să fie muștrați pentru numele sfintiei sale; și ia ascultați pilda, un om cărele iaste în casă și o vede spurcată și grozavă cadeuse să se intristeze, așijderea și tu când îți vezi totă priceperea ta curată și împodobită de totă bunătatea: atunci ți se cade să te bucuri sfîntește și sufleteste, iară cânduți iaste sufletul tot stricat de păcate: atunci ți se cade să te intristezi înlăuntrul (ce să zice în taină) inimii tale, iară pe dinafară petreci și te bucuri, și ție numai numele de creștin: iară dar n'ai.

Plod 3. Al treilea plod al Duhului iaste și se chiamă, Pacea, carea ai avut Hs. spre toți și forte o ai îndrăgit, și o lăsa apostolilor când zise: Pacea dați voaă pacea mea lasu voaă, drept aceea adevărit creștin: iubesc și țin acea pace, iar tu când ești făcător de scandală și iubești să sementi vrăjbi și plëve întru omeni și urăști pacea, atunci nu ești creștinesc: ce dievolesc.

Plod 4. Al patrulea plod iaste îndelug răbdarea carea o ai avut Hs, că ai răbdat multe nevoi, multă sărăcie, multe patime până la moarte, drept aceea și tu să voești să rabzi, toate scărbele lumii și totă strimtura și zgărăcelă: pentru dragostea a lui Dumnezeu și pentru rădădrea vieții cei de sus; iară cânduți aduci aminte de rele adevărate de răotăți carele ți trimete Dumnezeu pentru spăsenia sufletului tău, iar tu faci pre Dumnezeu nedrept căce te pedepsește iară nu pre alții omeni, atunci tu n'ai darul creștinului ce numai numele.

Plod 5. Al cincelea plod iaste și se chiamă al dulcetii și al bunătății că tuturor iaste

dulce și bun, adevărit ai pre dreptii întru dreptate și laudă lucrurile lor, îndreptă pre cel ce greșise cu dragostea, mângăia pre cel scărbit bucurase cu ceia ce să bucura și cu cel intristați se intrista, drept aceea și tu când te vei asemana lui Hs. într'acéstea întru toate: atunci ești creștin, iar când șant la tine toate lucrurile imponciște și îți pare rău pentru sporul și pentru bună petrecanie a fratelui tău a creștinului, și te bucuri și îți pare bine pentru răotata lui, și ai și altele asemenea a cestora, atunci cumuți voiți zice creștin? Da ce încă mai vartos om dievolesc.

Plod 6. Al șaselea plod iaste bunătatea carea o ai avut Hs. că tuturor ai fost făcătoriu de bine, atâtă cât și viața ș'au dat pentru dragostea noastră, drept aceea și tu când îți e milă de fratele tău creștinul și hrănești flămândul și adăpă însetosatul, când îmbraci săracul și primești pe strinul și altele ca a céstea faci, atunci ești adevărat creștin, iar tu când nu îți e milă nemica de fratele tău creștinul numai ce faci rău și îl jehuești și îl răpești și îl face nedreptate și îl părăști și îl imprumutezi cu dobândă și camată, și faci alte multe nedreptăți: atunci cum vei să te chemi creștin?

Plod 7. Al șaptelea plod, al duhului: chiamă credința carea o ai avut Hs, și tot de una o are, pentru căce făgăduiaște: face făgăduiașteți că de vei păzi legea și să nu îți faci priateni strini, ce să zice vrăjmașii lui draci, să îți dea raiul și așa va fi, iar tu te făgăduiești că te botezi să fii tot deuna al sfintiei sale soț, și să nu faci voiele diavolului, drept aceea, tu dă vei face cum te ai făgăduit și vei fugi de dracul ca să nu faci voiele lui: atunci adevărat ești creștin, iar când tu te faci mincinos și necredincios și păgân și nu faci voiele a lui Dumnezeu, atunci cumuți va zice neștine că ești creștin?

Plod 8. Al optulea plod al duhului iaste blândetele, carele tot de una purarea Hs. le au avut, și cânduți grăia de rău sfînția au grăia rău și când pătima (cum zice Apostolul) nu îngroză: ce încă era smerit și tăcut ca un miel, [Matei. Glp. 11], și zicea celorlora ce vrăea să fie adevărit creștin: învâțați-vă de mine că blând sânt și smerit cu inima, drept aceea și tu când ești smerit și tăcut, atunci ai darul numelui creștinesc, iar când ești trufaș și măreț și nu suferi nici o dată să îți zică cineva alt ceva fără de numele tău, și injuri, muștri, și îngrozești, te lauzi și blăstemi, hulești și părăști, atunci cumuți voiți zice creștin?

Plod 9. Al noălea plod al duhului sfînt chiamă-se ținerea carea o ai avut Hs, întâi de bucate că nu mânca mai mult de câtul primia firea omenescă, a doa de somn, că de multe ori petrecea totă noptea la ruga a

lui Dumnezeu, drept acéea cela ce să ține de bucate și de somn și de alte prisoséle ca acéstea : acela are și dar și nume de creștin, iară tu, când cheltuești totă zioa la bucate multe și în somnuri réle și fugi de la beserică ca dracul de cruce și alergii la curvii, la prăcurii, la jehuirii și la alte zborure diavolești, [glav. 5. Zac. 213] atunce cum nu'ți vói zice că ești om drăcesc, iară nu creștin, vezi o, frate, cari sânt adevărații creștini, zice Dumnezăescul Pavele către Galateani : a ije hvăi sut pleat raspeașa să strni ipohomi, adevăritul creștin cade-i-se să răstignescă patimele și pohtele trupului, și atunce se face prieten lui Hs., drept acéea cum se-a răstignit Hs. așjiderea și creștinului se cade să se răstignescă adevă să ș' omoră tôte măduarele trupului ce se zice și ale păcatelor, [Glav. 3. Zac. 257], cum zice acel dumnezeesc Pavel către Colaseani, fugiți de curvie, de necurăție, de patimă, de reața pohtă și de lăcomie, adevă iubirea de argint, pentru carele vine urgia lui Dumnezeu pre fii necucierii cari sânt numai cu numele de creștin : iară lucrurile a lui Hs. nu fac.

Pentru crucea carea facem pe trupurile noastre când ne închinăm și cum se cade să o facem și ce închipuiește. Glav. 24.

[Dumnezeștii Dascal]. Creștinul când se închină cadei-se să ș' împreună céle 3 degete ale mâinii drépte, cel de întâi al doilea și al treilea, că acéstea închipuesc trei fete ale dumnezeirii, sfintei troițe în carele crede și iaste botezat întru numele el adevă al tatălui al fiului, și al sfintului duh, și mărturiséște trei fete ale acéii Dumnezeștii troițe, iară acésta ce'ți puț mână sus la cap închipuiește capul ceriului, iară cându'ți pogori mână jos la mijlocul trupului închipuiește pământul, pre carele se-a pogorât fiul și cuvântul a lui Dumnezeu de la ceriul pre pământ. dă se-a întrupat de în sfintul pământ al depurarea fociorei Născătorei de Dumnezeu pentru spăsenia noastră a ômenilor, iară când rădică mână de la mijlocul trupului și o suț sus dăspre partea dréptă, adevă la umăr, închipuiește slăvita înălțare a acelu fiu și cuvânt a lui Dumnezeu, carele se-a înălțat dă pre pământ la ceriul și așezut din a drépta scaunului a lui Dumnezeu și a tatălui, iară când aduc mână dăspre partea dréptă la stânga închipuiește a doa venire a acelu fiu a lui Dumnezeu a domnului și mântuitorului nostru Is. Hs. carele va să judece lumea, iară cându'ți pogori mână dăspre partea stângă până la picioré jos închipuiește iadul în carele va să muncăscă Hs. Dumnezeu pre toți pre ceia ce n'a făcut voile sfintiei sale, ce se-a lepădat și le-a călcat.

Pentru unde se-a scris tus patru evanghelii și carele de ei într'al cut chip se-a făcut. Glava 25.

[A lui Matei întâi]. Intâi a lui Matei evanghelie scrisu-s'a singur Matei apostol la Ierslim pre limba ovreiască în chip de om heruvim după văzneșenie dec'a trecut 8 ani și dăpre ovreiașe o aș prepus Ioan grecéște; care evanghelie scrie și povestéște de nașterea trupescă a domnului nostru Is. Hs. cum se-a făcut om pentru noi ômenii de în Dumnezeescul și sfintul sânge al depurarea fociorei și slăvitei născătorei de Dumnezeu, a sfintei lui Maice, a spăseniei noastre a creștinilor și zice : Cniga rosdta Is. ha sna Davida iprocea.

[Marco a 2]. Iar al doilea stâlp de evanghelie a lui Marco scrisu-se-a la Alexanria de Marco apostol în chip de leu după Văzneșenie dec'a trecut 10 ani carele închipuiește împărăția și domnia a fiului lui Dumnezeu a Domnului nostru Is. Hs. carele iaste împărat împărățiilor și domn domnilor și al ceriului și al pământului și zice acest evaghelist : zacealo evanghelia Is. Hs. sna bojiia, iacoje est pisanno vâ Porreah, se az posăilaio Aggia moego preadliem tvoim ije ugolovit putvoi predoboiu, acésta ce zice că vói triméle în g. rul meu și altele vezi bine că arată putere împărătescă.

[Luca a 3]. Iar al treilea stâlp de evanghelie al Lucăi; scrisu-se-a la Roma în chip de iunc, dec'a trecut după văzneșenie 15 ani, carele închipuiește și arată tocméla și rândul preutesc și arhieresc și se începe de la Zaharia Preotul și zice : Ponej ubo mnozi naceașa ciniți poveast iprocea.

[Ioan a 4]. Iar al patrulea stâlp de evanghelie lui Ioan scrisu-se-a de singur Ioan Apostol în ostrovul Pamoșului în chip de Vultur zburătoriu, după văzneșenie dec'a trecut ani 32. Pentru că vulturul sboră în sus așa și el grăind lucrure de bogoslovie măl'nalte : Vă naceala bea slovo : iprocea pentru aceea scriu pe Ioan în chip de vultur.

*Pentru ce vind pierd sfintele darul carele aș.
Glava 26.*

[Teodorit episcopul chirului]. La Daniil prooroc face povéste Teodorit și zice : Când aș rohit Navhodonosor Ierslimul și luă acélea sfinte vase de le spurcă întru bucatele lor și întru altele fără de cale, ce la acéle sfinte nu pulea nimenia să între la dănséle nice să se tinză să le pipăe acolo unde era acéstea tôte unde se zice la staa stăih numai Arhierul ce intra de cădea într'un an o dată și de vrea fi necurat numai cât tăia'l Dumnezeiasca dreplate și, bine știți deozan cum vazu o dată căruța carea purta chivotul, [Andrei Can. Vel]. ce să zice tronul în carele

era sfînta. sfînţilor şi se întorse să cază căruţa aceea, atunce mîrse şi el să ajute ca să facă bine şi căci nu fu de în preoţi : tăie! Dumnezeu! aiasca dreptate şi muri, drept aceea zice stăîi Andrei la marele canon al lui pentru acesta lucru : poslujî bojestvennaim să drăgătlînea ce să zice cu frică şi cu cutremur.

[*Întrebare cu mirare*]. Aicea de acesta au întrebat unii şi zicea că ovreîi cariî era omenîi curaţi al lu Dumnezeu şi numai căci nu era preoţi căci se tîndea la sfîntele şi Dumnezeu! ştile lucrure pentru ce muria ? iar Navhodonosor cu omenîi lui cariî era închinători de idol şi necuraţi cum luară acele sfinte de le spurcără când prădără Ierslimul şi le făcură de, totă slujba rea şi de ruşine : şi nu păţiră nici un rău ?

[*Razreaşenie*]. Zice de acesta acel Teodorit că până ce sînt omenîi lui Dumnezeu, întru poruncile lui şi întru darul lui : ş-acélea sfinte tôte! ş în darul, pre carele sfînteşte-le Dumnezeu pentru cuceria şi sfîntia omenilor, iară când urgişeste Dumnezeu pre nişte omenîi pentru păcalele lor, atunce şi acélea pierduş darul carele au că Dumnezeu 'l ia, mîcar de să pedepsîte Dumnezeu iarăşi pre cea ce au pedepsit omenîi lui cum au pedepsit pre Navhodonosor carele spurcără acele sfinte vase ale hesericîi cu posadnicele lui. că Dumnezeu cu vrăjmaşii lui cuî fără de lege păgîni : pedepsîte pre credincioşi ca să se ţelomudrască să se întorcă să vie la pocănie, de ce de să vor întorce Dumnezeu ũ se face milostiv asupra lor, de iartă şi izbăveşte pre dînşii de patimile muncîi şi nevoi, iară ei de nu se vor întorce atunce să izbăndeste cuvîntul Apotolului carele zice de veîi vrea să mă ascultaţi dulceţile pămîntului veîi mîncă, iară de nu veîi vrea să mă ascultaţi : spata pre voi va junghia, că gura domnului au grăit acéstea.

Pentru sfîntele icône ce arată ca să ne închinăm lor cu dragoste şi userdie iară nu cu slujirea. Glava 27.

[*Dumnezeştii Dascalii*]. Dragoste se chiamă o iubire şi o apropiare a unui lucru, cum al zice, pentru dragostea fiului meu, văz şi iubesc obrazul celui carele are o dragoste şi o semănare a fiului meu, acesta se chiamă cu dragoste. iară slujirea se chiamă când acea iconă a unui sfînt sau a lui Hs. şi crezi şi să mărturiseşti că iaste acela Hs. şi cinsteşti aceea iconă ca pre Dumnezeu sau pre sfîntul a cui iaste iconă ca pe sfîntul acela : atunce mergi în muncă, ce iconă a lui Hs. sau a sufletului : să 'l te închini pentru numele a lui Hs. sau a sfîntului, pentru că zice marele Vasilie : cîntea iconă vine pespe chipul cel de întăi, şi la săbo zice cine nu se va închi-

na chipului Domnului nostru Is. Hs. eu dragoste iar nu cu slujire : [*Zri opasna*] că fie anatema, şi acumă ce iaste cu dragoste şi cu slujirea, însă obiceiul avea împăraţii săşi pue în mijlocul tîrgului chipurile lor, adecă stâlpii, au de marmură săpate, au de zugrăvie zugrăvite şi căci trecea închinase iconelor pentru cîntea împăratului, şi acesta zice cîntea iconă vine pespre chipul cel de întăi ce să zice la împăratul carele se chiamă chipul de întăi. iară nu slujia nice se închina, nice slujia iconă ca împăratului într'acesta chip să socoteşti şi pentru sfîntele icône.

Pentru cinci lucrure pe carele se odihneşte Dumnezeu, şi carele sînt acélea. Gl. 28.

[*Porunca 1*]. Întăi iaste curata rugă şi ruga curată iaste să aiî dragoste şi dreptate spe fratele tău creştinul, ca să se potă auzi rugăciunea ta către Dumnezeu.

2 A doa poruncă iaste citirea psalmilor, sau cu mulţi omenîi sau şi singur de eluş adecă să te nevoeşti la beserica ta să cânţi şi să slăveşti pre Dumnezeu cum te vei afla cum am zis sau cu mulţi sau de eluş, că zice şi Dumnezeu! David : Vaspoi Vaspoi dondeje esmă.

[*Psalm. 145*]. 3. A treia poruncă iaste citenia dumnezeştilor cuvinte ale duhului ce să zice să citească neştine dumnezeiasca scripură, tot de una carea iaste plină totă de cuvintele dumnezeescului Duh, pentru că dumnezeştii prooroci, dumnezeştii Apostoli, dumnezeştii părinţi, dumnezeştii dascalî câte au zis şi au scris. tôte le-au zis cu darul şi luminarea a duhului sfînt.

4 A patra poruncă iaste aducerea aminte cu durerea inemîi de păcate şi de morţe şi de judecată ce va să fie, ce să zice cu inemă înfrîntă, săş aducă aminte neştine de păcatul lui, să se întorcă cu tot sufletul şi săş aducă aminte de judecată ce va să fie, a domnului nostru Is. Hs. carele va să judece lumă. şi săş aducă aminte de morţe cărie! sântem datorî toţi omenîi săşi plătim, că de 'ş va aduce aminte omul cum va să moră, nici odată nu va face rău.

5. A cîncea poruncă iaste rucodelia, adecă carea te-au dat să faci să trăeşti în lumă, au meşterşug au negoţatorie au altă măestrie fie ce va fi săl faci drept, bun, să nu înşeli şi să o faci rea. nice să iaî cuî va vre un lucru ceva săl înşeli sau fără dreptate că célea ce să adună cu înşelăciune şi cu nedreptate curând să răsipesc şi pier. Mă bine iaste să dobăndescă neştine puţin lucrî (zice Solomon) cu dreptate; de cât să câştigi mult cu nedreptate şi Sirah zice, [*Saomon Sirax*] galbenîi cariî se string cu înşelăciune şi fără dreptate ca răul vor să se usuce şi ca tunetul în ploie : aşă vor să cură, adecă vor să

fugă de la mâinile lui, şi el de dinşil va să se lipsescă.

Pentru năşorul şi de se va cădea creştinilor să mărturisescă şi să se lăude în Năroc. Glava 29.

[Anastasia a Dumnezeştii cetăţi a marii Antiochiei]. Nărocul¹ au fost socotind şi-l au pus numele aproape de Ellini, care năroc iaste o isprăvnicie în lume nesocotită mai înainte; povestea va să zică că nărocul au iaste alt ceva fără numai ce socoteşte omul mai înainte ce să zice nesocotind cum va trăi în lume şi cum se va griji² vine ce-l vine asu pră cum al zice al rău făcut au bine au de void³ slujă au de nu void⁴ slujă, au de void⁵ lucra au de nu void⁶ lucra, au de void⁷ păţi ne-voe, alde nu void⁸ păţi. [Zri să ştii] şi zice că ori ce-mi vine asupră nărocul⁹ iaste; ce acesta de-l va socoti şi-l va zice meştine : acela iaste păgân şi fără de lege, [Zri să ştii de zodia omului] iar creştinul să grijască şi să socotească înainte să mărturisască pre Dumnezeu împreună cu toate, iar care creştin va mărturisi nărocul, acela au căzut de în tocmăla şi înţeleptia creştinilor, cum au fost ellini, de socotia lucrurile cele deşarte şi de nimica, că aceia ellini, toate câte venia la omeni¹⁰ le scria zicând că le iaste de în stèle şi de în năroc, şi de în stèle va să zică că cele 7 planete adevă : Cron, Zeus, Asis, Sorele, Afroditi, Ermis şi Luna carele se chiamă 7 zodi, zic că fieş care de acéstea au câte o fire sau şi mai multe şi ori cine se va naşte într'acela cés; când se mişcă fieş care de într'acéle stèle zic că iaste şi va să fie în firea ei, ce trebuiaşte să facă după firea lui şi să vie fieş carele cumu-l¹¹ portă acea zodie, [arsitură] carea are firea acéa în carea se-au născut, drept acéa toate câte se tâmplă omenilor zicea că firea lui¹² au născut într'acéa şi nărocul ce-au vrut să se tâmple omului aceluia¹³ au uraf aşa, ce de acéstea bărfia nebumêste şi neinvăţat şi fără de minte cum zicea, şi Farisei, cari zicea că naşterea a fie căruia şi Imarinenul ce să zice nărocul lui aduce-l de vine ce vine fie-căruia în lume : ce acesta nebumêste şi fără pri-epere zicea, şi pentru cea ce slujia nărocului ca lui Dumnezeu, zice Dumnezeéseca scriptură, şi vâdeşte nepricéperea şi păgânătatea lor şi zice, vai de cea ce gătesc masă diavolului adevă cari-l fac jertve şi mese meseăturile nărocului, că au făcut jertve cu dobitocele şi amestecătură, adevă cu vârsări de vinuri şi de unt de lemn pre foc; [pentru Astrologhi], şi pentru Astrologhi zice să stea şi să vă scotă astrologhi cerului că acum trinête Dumnezeu urgia lui, ce să vie Astrologhi să vă păzescă, şi iară ovreî vor să arză ca nuiaele în foc, şi nu ş vor izbăvi sufletul lor de în vâ-

pae, adevă voi cari credeţi în naşterile omenilor şi şi în zodi şi în Năroc, acum v-au urgisit Dumnezeu şi v-au dat în foc ca nuiaele, lasă să vă scotă Nărocul şi minuţiile şi zodiile. Aşijderea şi domnul bate's joc de neînţeleptia aceluia omeni şi zice unde-ţi sânt Astrologhi să-ţi spue acum rătotăile celea ce vor să-ţi vie asupră.

[Semnéză să ştii]. Va să zică Stăii Anastasie că nici naşterea omenilor şi stihiiile carele se fac nice nărocul iaste adevărit că de ar fi adevărit naşterea omenilor pre Zodi şi pre Năroc; când vine urgie a lui Dumnezeu n'ară muri într'un cés 100 sau 200 sau o mie de omeni, nice într'o corabie unde sânt atâtea sulette şi au bogate naşteri şi bogate nărocure nu se-ar neca într'un cés atâtea omeni născut fiind unul într'o stihie şi altul într'alta, şi unul în năroc bun, altul în năroc rău, şi mor toţi într'un cés, şi ce veş mai mult, ca şi în vrămea a lui Faraon de neca Dumnezeu atâtea mîi de omeni numai într'o certă, şi în vrămea potopului, şi la Sodoma, şi în vrămea lu Ezechie împărat, când era Isăia prooroc, veni ingerul domnului şi tăe într'o nopte optzeci şi cinci de mîi de Asiri, şi aveă bogate naşteri şi bogate nărocure; ce n'ar fi folosit mîi dohtori, nice legile ar fi făcut dreptate într'acéa vrăme. [Zri unde e nărocul]. Ce însă vom zice că naşterea şi nărocul şi toate ale tuturor iaste Dumnezeu, carele tine în mâinile sale şi viaţa şi mórtea, şi plăteşte fieş căruia datoră după lucrurile lui, şi de va muri păcătosul împreună cu dreptul să nu te miri, pentru că păcătosul muri că-ţi tăe Dumnezeu calea ca să nu facă mai multe păcate să se pedepsescă mai mult, iară dreptul de au murit, muri-au că-ţi au fost dea muri, ce să zice om să móră, şi descărcă mai curând trupul de pre dinsul, carele era legat cu sufletul : ca să nu greşescă să mergă să se muncescă, şi lăsă toate fricile, şi nevoile ale acéşti lumi putrede, şi trăiaşte în véc. Bine de va zice că trăiaşte şi păcătosul şi dreptul în veci în céa lume : ce dreptul merg în viaţa vécnică şi sfintă iară păcătoşii în munca de véc.

[Semnéză]. Sfinţul carele începe cuvântul adevă dumnezeescul Anastasie va să arate cu sfinţil părinţ că celea ce zic Ellini că sânt nărocure, şi naşterea carea se naşte tot omul a zodiilor; sânt minciuni şi bârfele, că singur dumnezeu iaste carele are puterea pre toate, că de ar fi acélea adevărate, a tot omul n'ar trebui nici Dohtori, nice ajutor de alt ceva; nice ar fi caznă a legilor pre cea ce fac rău : ce încă nice alt lucru carele se tâmplă omenilor nu li s'ar tâmpla, fără numai fieş-căruia ce-l ar fi să paţă, şi arată sfinţul cu dumnezeştii dascalii cari zic atâtea socotéle frumoşe şi adevărite cât fie

cine carele va avea minte desăvârșit, încă și cea ce au puțină; le dă să cunoscă cum grăesc minciunii acei Ellin, [Grigorie ostrov] și întâi aduce pre stăin Grigorie, Nischii carele zice că au auzit mulți zicând de aceste lucruri și răzând au zis să vă aduceți aminte de dohtorul cel mare al Ellinilor carele scrie și spune întru socotelele vrăjitoarești ale dohtoriei, când vezi zice un om bolnav de va muri, de nu va muri, po'ți cunoște pre semnele trupului [Semnézi]. Și cum era un dohtor anume Rodios și atâta de bine știa merștersugul dohtoriei, cât cu erbile lungia viața aceluia ce vrea să mără curând, deci nu sta nici la nașterea omului, nice la nărocui, nice în césul când negrea de vrea să mără, căci că el știea numai cu erbi să lungescă viața a celui bolnav, și acel dohtor era de pururea bolnav, și știa să facă numai atâta cum am zis să lungescă zilele trupului său cu dohtoriele deacia strică alte socotele carele zicea Ellini, că nașterea omului și nărocul lui aduceți să pată nevoi în lume, iar noi vedem în zioa de astăzi că de va lovi neștine pre cine-va cu o sabie și săl văză toți dohtorii și alt om tot să zică căl au rănit de mörte și de nu'l vor vrăciui va muri omul. iar deca o ar vindeca acea rană se-ar tãmadui și ar scăpa de mörte, iar de lăsa nevindecat ar muri, aceluia nu'l au fost nașterea lui nici nărocul lui să mără : căci că erbile lă tãmadui.

[Semnézi]. Spune și Esop o pildă și rãde de ceea ce cred acestea lucruri, care Esop au fost Ellin înțelept, era zice un Astrolog, și ședea la fãrg de căuta și privea nașterile și nãrocurile a fieș căruia, deacia tãmplãse ore cul de'i spuse nãrocul, și eși de la dînsul, iarã peste puțin cés înțimpinã pre Astrolog alergãnd. și'l întrebã unde alergi tu astrologule ? el zise spuse'mi ore cine că'm sparg casa și o furã ; iarã cela'l rãspunse și zise ; dar cum știți nãrocul altora iar al tău nu știți ? deca vrème ce iaste așa, minciuni al spus și mie și altora, deca nu'ți știți tu nãrocul tău și strîștea, ce însă noi acesta zicem carea iaste adevérit : că în mânia a lui Dumnezeu stau și cereștile și pãmãnteștile și mörtea și viața și altele lôte, și nãrocul și nașterea, iarã pre astrologhi cade-se vrednicéște să crezã neștine (cum afl auzit) că le sãnt cuvintele mincinoșe și pilde adecă bãrșele, numai acesta iaste noã creștinilor să avem frică la inemile nòstre adevérit la Dumnezeu și pre dînsul să upovãm și să nãdãjduim : căruia i se cade slava în véc! Amin

Pentru viața omului are vrème cu soroc, căți ani va trăi, căce cã unii zic cã are, iar bogăț zic cã n'are. Glava 30.

[Anastasia al Dumnezeștiu cetății al marii

Antiohiu], De acesta vom zice că vieții omului nu e nici un soroc pus, nici iaste vre unul om vrèmea scrisă mai naințe, sau socoteliã aiași, ani să trăiască ; ce sfatul și voia a lui Dumnezeu când va ațunce móre omul și cum va zice sau va împãrți acela ; așa iaste și sorocul vieții omului adecă voia a lui Dumnezeu ; iarã cãtrã ceea ce jubesc pricea și zic în tot chipul să ațate viața omului cu soroc și ani a fieș căruil om, cãtrã acela, vom rãspunde de vom zice nu se va afla la Dumnezeu să fie fãcut vre un lucru să fie fãrã de cale, acestã puminea să nu o socotescă și iarãși de ar fi fost mai nainte o hotãrare și o zicere a vieții a tot omul, atãta ani să trăiască cãl să rãzholesc nici odatã nu se-arã ruga niminea vre-unul sfint, nice ar chema vre o datã pre dohtor pentru că acea hotãrare ce au hotãrat mai nainte Dumnezeu ar fi adevãratã, însă hotarul și sorocul a vieții a tot omul iaste porunca a lui Dumnezeu carea niminea nu pôte să o plicépã ; carea se chiamã nedomnita de minte de om, iar de ar fi hotãrare sau soroc vieții omului, tiposit mai nainte să trăiască atãta, de acesta spune apostolul cãtrã corinteni : [1 Cor. II]. Iaco iadãli ipiea tealo i crãvga, nedostoinca, sudsebea, iast i piet. [Zac. 14] sego radi sutneaci ; otvas balni : i speat doh volni. Adecă deca nu sãnt destoinici pentru pãcatele lor să se plicéștiase de trupul și sângele Domnului, drept aceia un bolnãvesc și unil mor. [Semnézi]. Va să zică că nu iaste hotãratã viața omului : ce numai de pãcate vine la bogăț și bôle și mörți, drept aceia sfãtãrșie și Solomoni și zice să nu faci nimãnuilea rău, să nu faci nimãnuilea fãrã de lege ca sã nu mörți mai nainte de vrèmea ta, drept aceia cu adãncimea înțeleptiei a lui Dumnezeu carele cunoște mai nainte mörtea omului, și cunoște ce'l iaste de foksul lui și ce'l iaste de peire, drept aceia lă cãndu'l pare lui și'l lasã iarã cãtu'l pare, dupã nesl pusa lui înțeleptie și acea înțeleptie a lui Dumnezeu nespusã iaste sorocul vieții a tot omul ; [Damasc]. drept aceia Damaschin vrãnd să cinstescã acea nespusã înțeleptie a lui Dumnezeu carele pune hotar întrã viața a tot omul zice la cea ce să pristãvesc : Neizra cennoio gluhinoi Mudeosti tvoe opredelãieși jivet iprovidiși smirt ; icãjiznã moi pre meaniași iaco blgo utroben iprocea ; adicã cu adãncimea înțeleptiei tale cea nespusã carea nu pôte neștine să o spue : pu hotarul vieții omului și privéști mai nainte mörtea și'l duci într'altã viață mai bunã cã un milosãrd ce ești, însă am vrea să zicem și altele mai multe de acestea : ce soséște cãt am scris, ce încă să știți și acest puțin carele au zis marele Vasile ; într'o poslania de mângãiere ; carea scrie unil prieten al lui creștin

și r'zice să nu plângă nide să tânguiască de fratele său căce au murit, că Dumnezeu au făcut ȋmenii ca să slujască în lumea lui o sluhșoră, după lucrul carele le-au dat să lucreze; ȋmii ar fi în împărătie carele ia la casa lui de tot felul de slugi ca să i se umple Palata și să slujască tine's după slujba ce va fi vrédnic, decia acel stăpân decă nu i mai trebuie acea slugă pentru bogate vini ce au făcut gonêște l și ia altul, așa și Dumnezeu are pre ȋmenii în lume să ȋmple pământul și să slujescă cine's ce i se-au dat, iară decă nu i trebuie a fi slugă și a i slui, el ia și vinc altul în locul lui, drept acéa la Dumnezeu stă să trăiască omul: ad vréme multă ad puțină și voia și înțeleptia a lui Dumnezeu, iaste sorocul și hotărul yieții a fieș-căruil om.

Pentru cum trăia ȋmenii cêr mai de nainte vréme și anii mulți. Glapq. 31.

[Dumnezeuții Dascalii]. În vrémea acéa totă nedumnezeirea era întru nêmul ȋmenilor ce să zice să închina și credea, în idolii: iar nu credea întru adevêritul Dumnezeuu nostru făcăturiul ceriului și al pământului și tôte căle's într'ânsul, drept acéa tocmi Dumnezeu (carele au făcut tôte cu înțelepție) de trăia ȋmenii aceia mulți ani ca să se întorcă de închinarea idolilor și de în lucrurile diavolului, să vie întru pricêpere Dumnezeiască să creză drept întru adevêritul Dumnezeuu și să facă voile lui, iară nêmul cel de pre urmă ce să zice noi creștinii am cunoscut adevêrința credință, lumina de vécî carea luminează pre tot omul carele vine în lume, adecă la domnul nostru Is. Hs. și întru neînceputul lui tălă, și întru Dumnezeescu și sfîntul tocmă fiind al lui Duh pențr'acea nu venim într'atâta multă viață lungă căce sântem întârii întru sfința Troiță, și căci că lumea acésta iaste môrte: iară împărăția a lui Dumnezeu iaste viață de vécî și nesfirșită și căci sântem fii după dar pespe Dumnezescul botez, pențr'acea ne iubêște și ne scôte de în môrte și ne sue la viața de vécî, la moșia noastră cea de întâi carea se chiamă raiul.

[Zri]. Socotiți să știți și într'alt chip pențr'acesta lucru: adecă cu cât se apropie sfârșenia lumii să se facă conețul: cu atâta și ȋmenii li se înpușinéză anii: adecă trăesc vréme puțină.

De unde e de se așă mulți ȋmeni de începuta nașterii lor și de în vârsta tineriei, pre felii sânt blâuzi, smeriți, bunșori, iară alții iuși la mânie, și unii iubesc viața lumi aceștia iară alții sânt curvari, unii iubesc merile, alții le urdsc, și unii sânt ȋtitori adecă postnici, unii sânt slobozi la mând de dați iară alții nu dați, și unii sânt nepocâți și petrec fără de grije și cu léne. Gl. 32.

[Anastasia cel tătii lui] Dumnezeuu Marea

Antiohie]. Pespe acésta vom zice căce că Dumnezeuu nu iaste să facă pre cest om să știe curăția iară pre altul curvari și pre unul urgisitor adecă mâniaș și pre altul răbdători și pre altul scump iară altul eftin și slohod să dea, dar ce? sânt niște vini carele urméză și înblă pre felii stihiiilor trupului, cu carele cu acéstea și cu vrémile și cu năruvurile se fac ȋmenii așa.

[Semnéză]. Dă se va afla înmulțire ce să zice creșterea căldurii stihiei adecă a sângelui, în cêsul zimisirii corônului când îngrecéză muiarea: atunci copilul acela se face cald întru amestecări carele iubêște viața lumii acéștia și acela iaste și slohod la mână a da. Iar de va îngreca muiarea la purcêderea stihiei cêi reoți, ce să zice a flegmei atunce se face copilul cu firea réce și nepricepută adecă cu minte puțină, iar când îngrecéză muiarea întru stihia cea uscată adecă a hierii a pământului zic, atunce face pre om de ține răotatea, și om amar și privighetor adecă fără somn și rău, iar de va îngreca muiarea întru stihia cea umădă carea iaste apa atunce face coconul fără griță și lenevos, de iubêște lucrure pământêști și e lacom, căci că de vom zice că îngrecéză muiarea de face copil cu porunca a lui Dumnezeuu, unul viclen altul bun, și unul nedățători lesne, iar altul lesne dățători și altulu's ține curăția iar altulu' iubitori de mueri nu putem să zicem că nici omul cela ce's ține curăția se va afla să albă plată, nici curvariul muncă căci au făcut Dumnezeuu pre acela curvari și pre acela lalt de's ține curăția: ce încă nice cel mâniaș nu iaste destonnic muncilor de la Dumnezeuu căci că așa l au făcut Dumnezeuu, pențră că Dumnezeuu carele iaste drept și acea dreptate n'au făcut pre unul să fie ucigaș și pre altul smerit și pre unul iute la mânie iar pre altul milostiv, și altul nemilostiv, că mare nedreptate ar fi să muncescă pre un curvari sau pre un nemilostiv sau pre un ucigaș, așijderea și într'alte păcate întru tôte sau în bunătate: ce ȋmenii se fac de în felii stihiiilor cum ați auzit.

[Semnéză]. Cê însă de te va întreba neștine zicând că așa am născut eu cum se u tămplat de m'au făcut părinții miei și pre felii sânt așa cum mă voi u munci sau cum voi u avea plată de la Dumnezeuu? Răspunde că pențr'acéa se u făcut pravilele și legile, făcutuséu cazaniile: carele sânt ca un frău, să contênescă firea a fieș-căruia ca să păzescă poruncile ale lui Dumnezeuu, ca să albă plată aproape de Dumnezeuu. Căce că de voi u naște eu întru fire să fiu pohtitori u la mueri, atunce eu sau cu post sau cu altă strimtură a trupului: contenesc firea trupului miei u nu curvêscă, atunci voi u păzi poruncile lu Dumnezeuu și stric firea felului în caré m'am născut:

ca să păzesc poruncile a lui Dumnezeu și atunci'm va da Dumnezeu plată, deci pentru aceea nău dat Dumnezeu minte ca să ne socotim și să ne grijim cu mintea noastră și să ne fie mintea stăpână și Domn ticăloșelor patime adecă celor reale; și iar de m'am născut eu să fiu cu mintea grosă și cu pricepere puțină poruncita'u noă Dumnezeu să facem domiri-re și minte subțire; Cu ce? cu învățătura Dumnezeștilor scripturi cu nevoia de pururea să întrebe pre fieș-carele, carele are minte să învele și el și să înțeleagă, adecă să biruiască și să învingă grosim'e cu nevoia și cu înțeleptia altora, iar de vei zice cum va putea fi acesta? [Semnează] atunci tu ia pildă de la o piatră sau de la un fier sau și de la o piatră fără de preț adică Adamant ce să zice diamant carele n'are tăiare adică nu se poate tăia și cu frecare, frecă în toate zile și se netezesc toate și să și strică, iar piatră și marmura fă o fune de un lucru ce e mai moale carele iaste părul decât tu frecă cu dinșu în toate zilele Marmura sau piatră că o tae funea cum se vede la multe puțuri și pe într'alte locuri, iar pentru piatră diamant de care am zis nice un fier nu'l prinde, [Semnează] iar meșteșul care'l facă aflat niște cenuse de pun și cu acăea 'l frecă de'l curățeză și 'l dreg și 'l fac luminos, drept acăea pravilele, legile și poruncile a lui Dumnezeu și învățăturile și îndreptările lui; acălea sânt carele dreg și îndrepteză pre cale pre firile oamenilor călea reale întru bune. Și iar de va naște neștine scump și ne milostiv pre acela 'l învață scripturile și mai vărtos Dumnezeășca Evanghelie pilda a sâracului Lazăr, și a celui bogat nemilostiv și iară pilda celui ce i se îndestulă adecă 'i se înmulțiră toate și se socotea să facă atâtă lucrure, iară îngerul zise lui, nebune, drept acăea de acăsta chiamă pre toți scumpii nebuni, [Zri pentru Scumpi] dară unde iaste mai mare nebulie să fie neștine rob argintului și aurului, carele le vedem toți în toate zilele și în tot căsul murind unul și 's lasă avuția pre pământ; căce că nu pot să o ia, iară săracul sufletul până ce iaste în lume iaste încărcat de greotățile lumii, iară decâtă moare trupul atunci se ușurează de asupra lui, și merge duhul în lumea de sus slobod de într'acăstă tină a acestil lumii trecătoare, adevărat de va avea bune făcute. Dar nu iaste acesta un lucru frumos să socotescă neștine să se folosescă să 's înfrângă și să 's contenescă scumpceata lui 'ă se facă estin ca să aibă acolo plată, ? [Caută de vezi, o iubitoare de lume], și cu avearea lui acăea să cumpere palate și lucrure carele nu i au văzut ochii, uice urechile 'i au auzit (cum zice Dumnezeșcul Pavel) în căea laltă lume unde le are Dumnezeu găsite pentru dreptii, numai că ce va da acăea de în argint și de în aur, carele le poate să le fure fieș care tâlhariu și ce zic

încă numai tâlhariu, ce și copii, frații lui, rudenia lui, urâscuși viața căce nu ved căe-sul când va muri ca să 'i ia cum mai curând ce are. iară el nu va să cumpere lucrure acolo la ceriți unde nice viermii nice furii nici alt ceva le strică vre odată, dară cum nu poate fi unul ca acela adevărat fără de minte. Drept acăea n'are niminea ce vinii căcl m'am născut eu așa și căcl așa voiți să mor și nemica nu voiți avea plată de la Dumnezeu. Și iară un om ce va fi ucigaș au n'au lăsat Dumnezeu legile să pedepsescă și să pedepsescă pre ucigaș : ca să 's contenescă firea cea de ucide carea au că au lăsat să ia moarte de vor ucide pre cine-va [omul ucigaș. Matei Zac 12] sau au n'are atâtă minte acela om ca să socotescă, că de va ucide pre om : ucide pre unul carele iaste de a lui feliu, ia să vadă dobitocele călea ce șant toate de o fire și de un feliu : că nice odată nu ucide una pre alta. Și iară omul mănios nu poate să 's contenească mânia decâtă merge de naintea omului ce să mănție și să 's aducă aminte cum se mănție pre iconă adecă pre chipul a lui Dumnezeu, care Dumnezeu va să se mănție asupra lui : căce se au mănțiat pre chipul său, [omul mănios] sau au dora nu 'i au poruncit să iubești pre vecinul tău ca și pre tine sau au dora n'au zis iubiți vrăjmașii voștri și bine faceți lor, că ce iubiți prietenii voștri ? că așa fac și păgânii : drept acăea întru toate feliurile ce să nasc oamenii după himus [Matei Zac 15] adecă stihile ce să află părinții lor cându 'i sémăna, așa au și multe tãmaduiri și frâne ca să tãmaduiască și să pedepsescă firea lor : ca să aibă plată de la Dumnezeu, și pentru acăstea avem atâtea și atâtă pilde.

[Semnează]. Ore știți bine că de nu va mânca neștine nice va bea : nu trăiaște; iară am văzut pre mulți de ceia ce mănăncă și beu mult și curvarii fugind de în lume și se duc în pustie și cu atâtă post ce au făcut și cu atâtă strimțuri și sgărăcele ale trupului lor au urât mănăcarea și băutura cea multă și curvia și 's au făcut trupurile (cum am zice) nesimțitoare și moarte de acăstea lucrure. Și iarăș oamenii ucigași și iubitori de viață cari iubeșc viața lumii, cumu's dau trupurile întru multe munci ca cum ar păși altul iară nu el, și să pohtescă moartea ca să dobândescă împărăția ceriului, și într'alte feliuri și firi rele ale omului întru toate : pline sânt învățăturile besericii și viețile și traiurile sfinților și de curvarii și de prea curvarii și de ceia ce mănăncă și beu mult și de cel scump și de cel iuț la mănție și răi, [frumosi mai de tot], ia vezi pre propodhna Maria Eghiptenina curvă că dinșu și căt de hrănită cu mănăcări și băuturi numai căci's opri trupul cum să sfinți, caută de vezi și la otecnice că 's pline de acăstea, vezi căți mucenici 'și au dat singele

pentru Hs. cari era bărbai și ucigași viteji, ia vezi iar căți n'au dat nemănuși nice odată de într'avărea lor, iară apoi 's vindură ce a vea mult puțin avărea lor și le dederă săracilor pentru Hs. și iară căți de cei iuți la mănăie; se smeriră și se făcură blânzi pre la atăta schitură, căți tâlhar se făcură sfinți, căți fur, căți curvari, căți răi, căți bețivi, bărbai, mueri, fete, împărăi, domni, boiași, bogași, patriarși, Mitropoliți, episcopi, egumeni, popi, diaconi și călugări se munciră pentru Hs. și s' înfrânară firele lor cu legile și învățăturile lui Dumnezeu. Drept acéia nu se tâmplă cuiva să aște vină întru păcate să zică căce va să facă pohteale sale ră așa m'am născut și așa m' e feliu și firea Drept acéia se rōgă lui Dumnezeu de acéia și proorocul David și zice: Ne ucloni Srdța moego vā slovesa lucapstvia; eje nepstevali vināi ogreseac. adecă Dōmne nu m' pleca inema mea întru cuvinte viclene, cu care cuvinte să aflū vină întru păcatele mele. [David psalm 140] Drept acéia fie-cine iaste nesebuit de nu va să's vie întru adeverință să se îndrepteze.

Pentru copii de se vor munci pentru părinții lor gl. 33,

[Iar a lui Anastasie]. Pentru lucrul cesta ce zic că plătește Dumnezeu păcatele până la al treilea nēm, adecă, pre feciori, pre nepoți și pre al doilea nepoți ia să ascultați. Dumnezeu zice că nu vor muri feciori pentru părinții lor nici părinți pentru feciori, ce fieș cine va să mōră pentru al lui păcat. [Glav 18 Ierem 31]. Drept acéia zice si pespe Iezechiile Proroc: carea iaste oște ce vine la voi. Părinți au măncat acrima adecă agurida, iar dinții copiilor vostri au stripezit. Drept acéia grăiaște domnul, viū eū, acēsta oște ce vine să bată pre altă oște nu va să fie pentru alt ceva: ce numaī pentru cea ce au măncat agurida, și au stripezit, și tōte sufletele sânt ale mele, și sufletul care va greși: acela va să mōră și cela ce să va naște nu va lua păcatul de la cela ce au făcut păcat. Sfintul va să zică așa că pentru cel cuvint ce zice Dumnezeu, că dă păcatul părinților până la al treilea nēm. Va să zică că nu va să pață copilul muncă sau pedepsă, trupescă, au sufletescă pentru părinții lui: ce acēsta iaste socotința și înțelegerea acestuia cuvânt: că un tată au adunat avēre și avuție multă, cu nedreptăți și cu rōle chipure și năravure așa de cele imblătore ca și de cele neamblătore, de acia le au lăsat coconilor, și căce sunt adunate rēu pe nedreptate și de jah, pent'aceea nu se vor bucura de dăusele nice copii lui nice nepoți lui, nice al doilea nepoți care se chiamă al treilea nēm, nice le vor moșteni bine, iar cea ce zice până la al treilea nēm acēsta arată

că de să vor bucura feciorii tēi de dēnsele, iar nepoții tăi nu se vor bucura, și de se vor bucura nepoții tăi de dēnsele, iar al doilea nepoți nu se vor bucura, ce numaī acolo se vor da nedreptățile părinților, și de acéia zice Dumnezeu că va da Dumnezeu păcatele adecă nedreptățile și jehuirile până la al treilea nēm ce să zice să piară și să se sfârșescă acēle nedreptăți de într'acel nēm. Iar de va zice neștine dar ce strică copii cari n'au făcut nice o nedreptate să pierză acēlea bucate și ei să sfârșescă? ascultă Aceia nu pierd nemica de al său, ce pierd acēle cēs adunate pe nedreptate, carele n'au fost ale lor, nice ale părinților lor numaī ce au fost striine jehuite și răpite. Și încă putem zice că Dumnezeu iubēște copii aceia: să'i dăscarce de nedreptățile părinților lor, să nu cumva să fie avuția lor fōrte încărcată de nedreptăți să se afunde în unde și nădlăbi și în valurile diavolului, cum pate și o corabie ce iaste prē încărcată și să o lovescă o mare furtună și să nu lēpede să se usureze corabia ca să se pōtă lupta cu valurile, cu vihorale și cu vânturile, ca să nu se afunde să se nēce. Drept acéia lă bucatele și avuțiile carele sunt răă adunate pedepsēște Dumnezeu pân' la a treilea rudă iar nu la trup sau la suflet căce că ar fi mare nedreptate aprōpe de Dumnezeu. Pent'aceia singur Dumnezeu zice: cine's cu păcatul lui va să mōră și nu va lua copilul păcatul tatānesău, adecă fie-cine după păcatele ce face se va pedepsi. Drept acéia aduce pildă și zice: Părinți mănāncă agurida iar copii lor le strepezesc, ce să zice că cine va māncă agurida aceluia vor strepezi și dinții. Adecă cine face păcatul: acela va să se și pedepsescă. Pentru că ce tată au prea curvit vre odată iară apoi copilul să aibă dulcēța prea curviei, carele pōte încă că n'au fost născut sau care tată au ucis când va vre un om și tu sa zici că copilul au vārsat sângerile aceluia ce se-au ucis, iar copilul pōte că încă n'au fost născut. Drept acéia de acēsta iaste mare nedreptate, ori de ce păcat ce face tatăl să fie părtaş și copilul căce că pe trupul lui și pre sufletul lui are păcatele acēlea tatăl carele au făcut cu trupul și cu sufletul său, iar nedreptățile (cum am zis) carele jehuiaște, și răpēște de stringe avuție nedreptă și o lasă aicea (că nu pōte să o ia cu dīnsul) acela au făcut doă lucrure, că nū luat el cu sine și s'au dus cu păcatul nedreptății: iar une altele și strīnsōrea păcătōsă și fără dreptate, le lasă copiilor săi, și nepoților și al doilea nepoți. Drept acéia ca niște adunătură striină fuge iar de la mānile lor, de acia cela ce ține une altele și strīnsōrea striină, rămāne gol, adecă de nedreptățile tănēsău; cum pate un om ce ară numără niște galbeni striini cari i dă altuia, ca niște striini ce nu's al lui, iar lui nu i rămāne ne-

mica, fără numai rugina : daecă păcatele nedreptății.

[Isaia] Zice și prorocul Isaia : se celc i dealo ego : adecă fie cineș pōrtă al său lucru naintea-sa, și dreptul, iar are naintea sa dreptatea lui, drept acēia zice domnul : O ! tu casa a lui Iil, pre fieș-cine de întru voi voiū să jude, după ȧalea a fie cāruea.

Pentru vise carele sânt adevărate și carele nu sânt adevărate Glava 34.

[Aceluiaș Anastasie] Vin la om multe vise, căci că ține întru mintea lui a cel lucru ce iubește să câștige și să dobândescă tōtă zioa, deacia nōpte 'l vede în vis, vin visele și pespe draci, viu și de la stomah când prea nănăucă omul mult și se înbată, vin și de la Dumnezei, că de multe ori Dumnezeștii āngerī cu visure îngrozesc și spară pre noi, și de multe ori și sufletul ca un cuvintătoriu și gânditoriu ce iaste : cunoște mai nainte și arată omulu niște lucrure, însă drept acēia câte vise va vedea omul, pentru îndreptarea și întorcerea de în rău la bine : acēia să le și iubescă.

[Calon] Pentru vise spun și înțeleptii cei de afară adecă Calon, Elica aște ctōo iacōje ojiuaet i vāsnea taiajde nectaeet. adecă câte are omul întru mintea lui când iaste dășteptat. iară deca adōrme acōlēș vede și în vis.

Pentru ce iaste a cel Efud pespe carele întreba preotul pre Dumnezei și pentru podōba preotului, și pentru doă-spre-zēce pietri scumpe și pentru cuvântul carele zice Domnul numele mieī și nu 'l am arătat lor. Glava 35.

[Anastasie al Dumnezeștii cetăți Marii Antiohi] Acesta nume să'l spue neștine semneză sau arătare sau izbăvire. Și chipul (adecă) vederea lui era de o palmă, țesut ca un rotocol pre piept, adecă ca un Golpiu de mătase cu sarmă de aur, și de meșterșug pestriț, împistrită, iară în mijloc avea ca o slea tot deaur, iară despre o parte și de alta : doă pietri zmaragdī și pre un Zmaragd era scris câte 6 rude a lui Iil, pre altul iară așa 6 și se făcea amāndoaă tus dōsprezece rude, adecă acelor 12 feciori a lui Iacov, căce că acel nēm se chiamă 12 rude, iar fātne acēi doi zmaragdī era o piatră de Adamant și când vrea să întrebe preotul pre Dumnezei pentru ve un lucru, atunci 'l lega întru Epomidă.

[Semneză]. Epomida era o haină alarhiereului, carea o puneă la umărș : ca și în ziua de astăzi Omoforul. Și Epomida acēia o aducea peste umăr denainte pre piept, cum vine și omoforul, decia când vrea să întrebe preotul pre Dumnezei punēș mănile legate de desuptul Epomidii, de aciaș tîndea palmele de desupt, și puneă marginile epomidii desupra

pre palmeși, și căutând la acel Efud : întreba pre Dumnezei, de ce vrea să întrebe, iară piatra acēia de Adamant aciaș strălucia (deca plăcea lui Dumnezei acea întrebare ce întreba Preotul) și arunca mare lumină și zări afară, iară de nu plăcea lui Dumnezei sta numai în tocmēla ei și decia mai mult nu strălucia, iară de vrea Dumnezei să dea ōmenii săli sabii : se făcea sāngeratā, iară de vrea să vie mōrte sau ciumă să făcea nēgrā.

[Zlatoust pentru podōba preotul]. Iar Arhiercul în vrēma cea de demult vēche, când vrea să intre la staa Stāih : se îmbrăca într'o haină carea se chiama Podir adică de în cap până la piciorē așjiderea și Epomida. încă mai îmbrăca. ș'altă îmbrăcăminte de venia până la cōpse, încă mai îmbrăca ș'alta carea o chiama Lona, și era dindărăt la marginile hainii carea ajungea până la piciorē încă mai purta florī de rondi, grecēste Antiroas roncus adecă cicuri sau chenafuri ca florile de rondie și clopoșei, iar desupra capului purta tiara ce să zice corivantion care să chiamă mitră Arhierescă și un rocolăș de aur făcut ca o potcōvā în carele era scris numele a lui Dumnezei și desupra pre umărē purta doi zmaragdī și pre unul era scris 6 rude ale lui Iil și pre altul alte șase carele zice mai sus, iară dinainte pre piept era a cel Efud și pre dînsul era 12 pietre scumpe. [Semneză] Ce să cade să vază neștine cun era acēle împărțele altele și socotēlele altele, căci că Dumnezei adevărat nu se odihnēste pre haină de porfiră și pre lachint : ceș zugrăvēste chipul sfinției sale pe florile cēle trupești ale hunătăților căci că Dumnezei de ș'ar fi odihnind adevărat, pre acēle podōbe scumpe : ce ar putea fi ? căce că mai nainte pentru Aaron nu îmbrăcă pre Moysi : ce Moysi era gol de podōbele preoțēști, iară apoi el îmbrăca pe preoți și cu apă nu se spală : iară el pre alții spālă ; cu unsōre nu se unse : iară pre alții el 'l ungea, el haină preoțescă nu îmbrăcă ; iară pre alți preoți îmbrăcă ; pentru ce ? ca să știū că nu trebuiesc atāta podōbe celora ce sânt desăvârșit la Dumnezei : cel' spāses numai hunătățile lui, drept acēia pre chipul preotului zugrăvēste hunătățile, însă sus la cap numele a lui Dumnezei și dinainte spre piept : cuvântul al lui Dumnezei iar jos florile și plodurile, adecă îndreptările hunătăților.

Numele celor doă-spre-zēce rude ale lui Iil și lângă dānșele apropierea celor doă-spre-zēce pietri ce era pre Efud.

1. Ruvim	—	Sardion
2. Simeon	—	Topazie
3. Levi	—	Zīnaragd
4. Iuda	—	Antrax
5. Dan	—	Samfir
6. Neftalim	—	Aspis

7. Gad	—	Yachynt
8. Asir	—	Ahatis
9. Isahar	—	Ametisos
10. Zavulon	—	Hrisolitos
11. Iosif	—	Virilaos
12. Veniamin	—	Onihitis

Stăii Epifanie episcopul de la Chypru pentru cele două-spre zece pieti i scumpe carele era pîntuite pre Efud.

1. Sardion căreia'z zic Vavilonenă iaste o piatră de 'i iaste firea ca focul și ca sângele; carea se face în țara Vavilonului carea iaste către Asirénți și iaste luminosă și are și putere dohtoréscă de vindecă carea este de trebă dohtorilor la umflături, și la rane carele se fac de fier : ungând cu dânsa ranele și umflăturile.

2. Topazia iaste mai roșie de cât Antroca și se face la un oraș ce să chiamă Topazi la India. Care Pazie o frecă dohtorii pe o grease și decă o frecă nu iaso de într'nsa rușală : ce rămâne în zăma acéa calaptele, adecă albastră, deacia ceia ce o frecă implu vase cât vor, și cât de o ar freca nicl împrejurul ei nicl la cumpănă scade nice nemica : numai ce stă tot într'un chip cum ș'au fost și nu se strică, și acea apă ce iase de într'nsa când o frecă : iaste foarte de folos la ochi când dor, încă și la cei ce nebunes, adecă caril'și es din minte : numai cum li o va da să bea se tămăduiaște.

3. Smaragdul carele iaste verde, scotul ca o rădăcină de în munții Indiei, și de acolo 'l sapă varvarii și 'l află de 'l tae iară puterea lui iaste de astâmpărare sêtea și dé'și vederea fața într'nsa ca într'o oglindă.

4. Antraxul iaste oxii roșu și se face la Harchidona Liviei, adecă a varvariei, carea se chiamă Africa. Și povestesc cum nu se afla zioa : ce nôptea, că dă pară ca o facie sau ca un cărbune lasă schintei, și după un cês iar se potolêște, de acia cunoscânduă ceea ce o caută că iaste acéa, merg la lumina ei și o află, iar decă o află o ia și când o țin și o due, ori cu ce haine de o ar acoperi : zările ei tot es afară.

5. Zafirul iaste can mohorât (sau grecește paracochinizi) și se face la Sarachinia și la India. Și când o frecă să o ameștec cu lapte de muere, [semnéază să știi]. și să ungi durerile carele sânt și se chiamă umflături, numai cât se tămăduesc. Încă și tablele ale legii carele dăde Dumnezeu lui Moisi, era de Zafir.

6. Aspis iaste în chipul smaragdului și se află la gura unui râu ce se chiamă Termodontos, aprôpe de alt râu carele se chiamă Amatundios al Chyprului carea iaste foarte de trebă la ceia ce 'l lovesc năbădăfcile, adecă la ceia ce 'l lovesc loviturii și cad jos de se tăvălesc și le merge spumele.

7. Yachint, și acésta iaste can mohorât (sau grecește paracochinizi) și se află la mijlocul laturilor Schitiei. Schitia se chiamă tôte laturile miezilor nôpte, unde lăcuesc ceia ce să chiamă Schiti, cum ai zice : Tătară, Unguri, Rumâni, Ruși și acéle nêmere tôte carele sânt în laturile a miază nôpte. adecă Gothii.

Dece acolo în pustia Schitiei cei mari, iaste o prăpastie, adecă o crăpătură foarte adâncă, cât nu pôte omul acolo să imble. Și acea prăpastie iaste îngrădită cu munți nalți despre amândoaă părțile, și sus de în vârful ei de-ar căuta cine va să se plăce, nu pôte vedea fundul nice pământul jos al aceii prăpastii. Că de adâncime se întunecă ca și cum ai căuta într'o mare fumedenie, întru care prăpastie, trimet împărații acolo de șed pre cei vinovați, și junghe Miel, Berbeci, și decă 'l belesc ei aruncă carnea jos în crăpătura prăpastiei, iară pietrele să lipes de carnea mieilor, iară vulturii caril' lăcuesc sus pe pietrele muntelui, cătră miroséla cârnii se poboră jos și răpesc miei și 'l aduc în sus afară, iară pre carne sânt pietrele lipite. Decă mîncând vulturii carnea pietrele rămân dêsupra pre marginile munților, iar acei vinovați privesc unde au dus vulturii acea carne și merg de adună acéle pietri scumpe și așa trimet împărații de de le ia, și au lucrare ca acésta, că de le va pune cineva pre cărbunii aprinși, iale nu se strică, iară cărbunii se sting, și nu numai acésta ce încă de le va apuca cineva pre acéle pietri și să le învaluiască într'o cărpă și să le bage în foc să le ție dêsupra, cela ce le ține arde : iar cărpa nu arde, încă mai povestesc cum sânt foarte de trebă acéle pietri : la muerele cêlea ce vor să fête ca să nască lesne.

8. Piatra Ahatis mohorâtă iaste, sau grecește paracochinizi, și acésta se află spre laturile Schitiei, putere de vrăcire ca acésta are, că de va mușca pre om scorpia sau ohea sau alt șarpe, cum vei freca cu dînsa pre om la frunte, aciaș se tămăduiaște.

9. Ametisos, și acéa iaste can mohorâtă sau grecește Paracochinizi și lasă vâpae adâncă, adecă multă, și se află la munții Varvariei pre lângă marginea mării, iară cine o va purta la dînsul numai să 'l se atingă de trup : cât vin de-ar bea nice odată nu se îmbată.

10. Hrisolit, iaste ca în chipul aurului sau grecește Parahrisizi și se află într'o piatră carea se chiamă freatidi adecă puț, aprôpe de marginea bălții Ahimenidii, a Vavilonului, pentru că Vavilonul și puțul pietrii acia : chiamă 'l Ahemenida. Acea piatră de o vei freca, tămăduiaște pre ceia ce aș dădea și de durerea înfrângerii mădulariului și de stomah, și de tôte lucrurile pântecului tămăduiaște.

11. Virillion, carea îndulcește sau grecește

glichizi și se face aprópe de țărmurii munte-lui carele se chiamă Tavru. Carele iaste în-lăuntru la Anatolie, iar lucrare de tãmađuire acęsta n'are.

12. Onnyhion, carea iaste plãviță și se află și acęea la acelaș munte al Tavruului.

Teodorit episcopul Chyruului, pentru cuvântul carele zice numele mieu Domnul și nu'l ară-tați lor.

[*Semnăzii să știți Slovele de în cap lui Hs.*]. Învață Dumnezeu pre Moysi, pre carele 'l au deștoinicit a toată mila dragostea și c'ntea, căci că acel nume carele nu 'l arată patriar-șilor iar lui Moysi 'l arată. Pentru că zise că-tre dînsul: eu sânt o, o', u; o, o', n zice Dum-nezeu.

Acest nume adecă: o o n aprópe de ovreî se chiamă nespus: adecă nu pôte neștine să 'l spue, căci că ovreîi au oprit pre toți să nu 'l spue cine-va pre limba lor. Carele se scrie cu patru slove, pentr'acęea se chiamă Tetra-grammaton se că zice cetveropismennago, romănăște de patru slove, acęsta se scria și pre acel rotocol de aur carele era făcut ca o pot-cová, care o pune pe fruntea arhiereului și era lipită de mitra cęea ce purta și acęea se chiamă ovreiaște Aia, iară samaritenii pre limba lor laves.

Pentru rãdãțile carele fac noađ limbele adecđ păgãniți, oare cu porunca a lui Dumnezeu le fac au ba? Glava 36.

[*Anastase al Dumnezeestii marii cetãți An-tioh.*] (Potcová) Iubitoriul de ómeni și dreptul judecãtorii domnul nostru Is. Hr., când gre-șim de multe ori dă pre noi la vrãmași nu să ne piarză ci să ne pedepsescă, cum zic lu Iil pespe Ieremia prooroc: aveți nãdęjde ómenii mieu aducędu-vę aminte de Iil, vãndutu-vă întru limbă nu a fi de peire ce căci ați urgisit voi pre Dumnezeu carele v'au făcut, drept a-ceia vã deade în mãinile vrãjmașilor. Iară noađ ni să cade să știm că pentru păcatele nóstre de multe ori óre dãm în mãinile vrãj-mașilor păgãni, după judecata cea dręptă a lui Dumnezeu că zice Isaia pentru Iil: cine au dat întru rãpire și întru robie pre Iacov adecă pre ómenii óvreibor și pre Iil celora ce'l prãdară dęd'el Dumneđeu că 'l au greșit și nu vrea să imble în cãile lui, nice să as-culte légea lui, și ęice prooroc Isaia că au dus pre dînșii urgia mãniei sale iar resboiul carele era asupra lor zicea: au dórã nu pôte mânia domnului să pãzescă și să isbãvescă sau se-au supãrat urechiil lui ca să nu auză ce păcatele vóstre despart între voi și întru Dumneđeu și pentru păcatele vóstre ș'au în-tors așa ca să nu 'l se facă milă că mãnie vóstre sunt legate cu sãngele nedreptății și degetele vóstre cu păcate și buzele vóstre au grãit fără de lége și limba vóstră se în-

vață nedreptate și nici unul nu grãește drept nice iaste judecată adevărată. Așjderea zice și Iezechil că de la fața a lui Dumnezeu; eu zice voios vã dau în sabie și toți veți să cădeți jungheți, adecă veți să muriți, pentru că cãle v'am grãit nu m'ai ascultat și ați făcut viclenie ce să zice rău naintea mea, și celca ce n'am vrut voi le ați ales. Și iarăși mai grãește acest așa. Și vor cunoște tóte limbile că pentru păcatele seau robit casa a lui Iil, că sau lepădat de mine, și eu 'm am întors fața de cãtră dînșii și am dat pre dînșii în mãmilevrãjmașilor lor și după fără de legile lor așa au făcut lor.

[*Oi ishod*]. Și zice Domnul cãtră Moisi, nici unui vãduă sau mișa să nu 'l faceți rău să nu cum-va să strige la mine și cu auzire voiți auzi strigarea lor și mă voiți urgisi cu mãnie: ce apoi vor rămãnea muerile vóstre vaduă și copii vóstri sãraci.

[*Oi Levit*]. Și zice Domnul cãtră Moisi, de veți imbla întru poruncile méle și să păziți învęțăturile méle să le faceți, davoiți ploađ mea la vręmea ei și pãmîntul 'și va da ródele lui și pomii 'și vor da plodul lor și va ajunge area pre cules, iară culesul va ajunge sãmãnța. Adecă se va fmulți viața nóstră, și veți mănca pãinea vóstră de îndesul și veți ședa pre pãmântul vóstru păziți împrejur și voiți da pace în pãmântul vóstru, și veți domni fără de frică, și nu va fi niminea să vã înfri-cozeze, și voiți piarde tóte hierile ceale reale de în pãmântul vóstru și rãsboiul nu va tręce pre în țara vóstră și veți goni vrãj-mași vóștri și vor cădea jungheți naintea vóstră cu frică, și cinci de în voi vor goni o 100 și o 100 vor goni mi și se vor omorã vrãjmași vóștri cu sabia și voiți căuta pre voi de vã voiți blagoslovi și o vã voiți cręste și o vã voiți mulți și voiți pune légea mea cu voi și veți mănca vechile vechilor adecă să prea îmbãtriniți și de la fața mea veți scóte de în noađ vechi și voiți pune légea mea întru voi, și nu o va urã sufletul mieu și voiți imbla întru voi și o vã voiți fi Dum-nezeu vóstru, iar voi ómenii mieu, și eu voiți fi Domnul Dumneđeu vóstru, iar de nu veți vrea să ascultați acęstea ce am zis să faceți poruncile méle ce veți sta împotriva lor și nu veți hãga sęma nici veți spoci sufletul vóstru întru judecãțile méle să nu faceți tóte poruncile méle și eu voiți face vouă asa. Dã-voiți asupra vóstră sãrăcia, rãea, bóla și să se lége cu mahramă ochi vóștri și sufletul vóstru să se imputineze și să piară și veți sęmãna sęmințele vóstre în deșert și le vor mănca vrãjmași vóștri și voiți pune pe voi obrazul mieu și veți cădea (adecă veți peri) naintea vrãjmașilor vóștri și o vã vor goni ceea ce vã urãsc și veți fugi negonindu-vã nimenea. Dacia și într'acea pedepsă ce vã

veți pedepsi de nu mă veți ascu'ta voiți să adaog să vă pedepsesc cu rane deșarte, peste păcatele vóstre și voiți să stric musturarea truției vóstre și voiți să fac ceriul ca fierul, și pământul ca arama pentru voi, și va să fie puterea voastră deșartă și pământul vostru nu va să-ș dea Plodul și pomii țarinelor vóstre nu-ș vor da rodurile lor, și iară de nu veți îmbla drept ce împoñci și nu mă veți asculta: voiți să adaog spre voi rane hube după păcatele vóstre și voiți să trimet spre voi fierile sălbaticie ale pământului să vă mănânce și să vă strice tóte dobitócele și să vă împuțineze. și căile vóstre vor fi dășerte iară de nu vă veți pedepsi cu acéstea: ce încă veți îmbla spre mine împoñci îmbla-voi și eu cu voi împoñci cu mânia mea, și voiți să vă rănesc de șapte ori pentru păcatele vóstre, și voiți să aduc asupra voastră spata: să izbândesc legii méle, și vă veți mânca pre la satele vóstre, și voiți trimete mórte pre voi (adecă ciumi), și veți mânca trupurile feciorilor voștri și ale fételor vóstre, și vă veți da în mânilor vrăjmașilor voștri și vă vor semăna limbile și vă vor trimete afară cu spata care va să vie asupra voastră, care iaste foc, grindină, fómete, ciumă, lăcuste dinții hierilor, scorpilile, șerpii, sulii meșdrijiile, sabia, acéstea tóte se-au făcut pentru izbândă păcătoșilor: cariñ nu vor să se întórca să se părăsescă să vie la pocanie să se iarte.

Pentru ómenii cei răi și nedăstoinici, cariñ se fac stăpâni și oblăduesc ómenii: óre de la Dumnezeu ai ba. Glava 37:

[Anastase al Marii și Dumnezești cetăț. Antioh.] Acésta ce să face așa de iau ómenii cei răi și nevrédnici stăpâniea; iaste a lui Dumnezeu depărtare sau flobozie, drept acéea le dă oblăduirea, căce că sânt ómenii răi și vicleni, părăiți, clevetitori, plini de pizmă și de muzavirie, învățăturile lui nu fac, drept acéea iaste urât de Dumnezeu și despărțit, dece ca pentru să-l pedepsescă, și să-l smerescă, le dă stăpân ca niște muncitori și svăpăiați și sălbateci, după cumu 'i inema ómenilor și se împle cuvântul al lui Dumnezeu carele zice: Voiți să vă dauí domn Vlădică stăpân, după cum vă sânt și inemile vóstre.

Pentru ceea ce s'á surpă de cad de pre niscare rdpce. sau cariñ se năd, óre acélea patule cu porunca și cu împărțela și cu îngrozirea a lui Dumnezeu, ai de înlucrarea diavolului. Glava 38.

[Iar acélaș a lui Anastas.] Dumnezăiasca scriptură zice că neispitite sânt judecățile a le lui Dumnezeu si fără de urme cărările lui, urma se chiamă urmele omului, iară urmez va să zică un om carele caută urmele altuia,

să vază unde merge. însă judecățile ale lui Dumnezeu și căile lui nu póte cineva să le caute să le vază nice să le asle, și acésta iaste adevărat, iară ceia ce mor cu mórte iute, acéia nu mor tóți pentru păcatele lor. Căce că fecioriñ a lui Iov cariñ era drept se prăpădără în casa lor carea să strică și muriră. Asjiderea și Hs. ne învață și zice de acésta că nu era mai păcătoș cei 18 bărbați de cât ceia ce ședea în Ierslim, pre cariñ căzu pîrgul a lui Si-loam și 'i pierdu de pre fața pământului. Dece de acésta ne învățăm, că nu numai cei păcătoși mor mórte rea. ce de multe ori și drepti, pespe niște lucrure nevăzute, adecă nea-rătate și ascunse taini de Dumnezeu.

[Caută să știu cum mor ómenii și drepti și păcâti]. Carele acéstea se fac în trei chipure, întâiu pentru niște ómeni drepti, de multe ori Dumnezeu iară să fie omorâți, au de fieri, au de cutremure, au de inecare, au de fulgere sau de niscare căderi ca să se spere ceea lalt și zică, că deca vreme ce păți acel om drept rău ca acela: dar încă noi păcătoșii ce vom să pîtim, și deca vréme ce dreptul dabia se spășeste; dar necuratul si păcátosul unde se va arăta? A doa iară într'alt chip, póte că dóră ai niscare greșale micl și cu acea îngrozire ertă Dumnezeu să pață acel rău: ca să se alle desăvârșit drepti aprópe de Dumnezeu. A treia iară într'alt chip ca unii ca niște putérnici ce sânt, au luat păcatele ómenilor, adecă cariñ sânt Domni și stăpâni, și păcatele ómenilor sânt pe creștetul stăpânului, și de multe ori se dauí întru mórte rea pentru priimirea ce au luat pre ómeni și face pedepsa acéea și pentru dânsii, iară pentru ómenii mari izbăvire. [Caută de vezi să știu Domni, boicrii, bogați, patriarșii, Vlădicii, egumenii, cum mor așa de grab.] Pentru că și Hs. pentru păcatele nóstre, se răni și luă mórte: ca să ne spășescă. Drept acéea cunoșcând acésta să nu ne mirăm când auzim căce că pre Isaia Prooroc: laú tăiat cu hirs-trăni, și pe Ión hotezătorul capul iau táiat și pre Stefan Pervo Mănenic: cu pietri laú ucis și pre apostol Petr 'laú răstignit și alți sfinți mulți au căzut în reale nevoi și morți dece pentru acéstea trei chipure lasă Dumnezeu de pat sfinți și drepti morți iuți. Asjiderea iară se face mórte iute și spre ómeni cei vicleni în trei chipure: întâiu póte că cad aceia întru gróznica pedepsă a lui Dumnezeu, ca să se îndrepteze să-ș ție curăția să se întórca să se pocăiască sau ca să asle ceia ce mor acolo o pârțiea de ertarea păcatelor, pentru că mulți asle acolo izbăvire, cărora li se desparte sufletele de trupure cu amară mórte [Matei gl. 11.] znc 42. Și acésta vrând să o a-rate Domnul, zicea pentru niște orașe, carele nu vrea să-l primescă propoveduirea că pământul Sodom și a Gomoriñ va să le fie

mai iusor la zioa judeţului, de cât ceia ce n'au priimit propoveduirea.

[*Semnăz să ştii*]. Tâlcul zice că Sodomiteni, căci au luat alăta mörte de amară pentru păcatele lor vor să fie mai ertaţi la acea zi a judecăţii la a doa venire a lui Hs, căci că au luat pedepsă pe trupurile lor aicea jos în lume. A doa iară după urgia a lui Dumnezeu şi iar după îngrozire cum au fost în vremea a lui Faraon, şi în vremea potopului. Căci că unii oameni să pedepsesc numai aicea cum se pedepsă şi sâracul Lazăr. iar alţii iar şi aicea într'un chip şi acolo într'altul. Drept acéa nu zice nice! par rău, când vezi că cade omul undeva şi mörte sau se necă, sau mörte altă mörte rea, să zici ce pöte fi acésta öre cum se necă ? öre sosi césul, au fără de vrème muri, au de la diavolul iaste! acésta ? ce să ştii că de multe ori de în nesocotinţa lui şi dă neruşine, cade în primejdii şi în răotă! şi în morţi Cum pat ceia ce väd că se schimbă vrèmea iarna de se face furtună şi deca väd aşa atunci es cu corabia afară de în pristanişte, decia cad adins eiş într'alte nevoi, ca niste adinseiş oblăduitori ce sânt, nici Dumnezeu vrând, nice diavolul, ce acéstea şi altele asemenea acestora, după adins eluş oblăduitorii şi după Domnie ce are omul le face, căce iaste adins eluş oblăduitorii. [*Matei gl. 10 Zuc. 37*]. Pentru că Hs. zice : că şi părul capului vostru tot iaste numărat. Adevărat iaste de acésta, căce că satana nu numai la ömeni n'are putere; ce încă nice la doblöce : cum de acésta mărturiseste sfinta evanghelie, drept acéa unele de într'acéste morfi, se fac cum am zis de multe ori : după urgia a lui Dumnezeu, pre ceea ce fac păcate şi nu se pocăesc, că şi de potop şi de Sodom : ce s'au făcut iaste scris, că cei răi sânt întru mörte gröznică adecă înfricoşată de carea pöte să se ciudescă neştine. Că zice David : mörtea păcătoşilor iute e, [*Psal. 33*] şi când merge furtuna să piară necuraţul adecă păcătoşul. A treia iară facuse patimele într'alt chip, după despărţirea a lui Dumnezeu, cum fu la feciorii a lui Iov, şi altele iar numai după cum ştie Dumnezeu : căci că ştie singur cum se fac, şi nice! plac să se facă nice le opreşte să nu se facă, pentru că singur Hs. zice la evanghelie : au nu se väd 2 pasări drept un ban şi una de într'anşele nu va cădea ce să zice să möră fără de ştürea tatălui mieu celui de în ceriü. şi acéstea zicea ca să arate că nu se face nice un lucru şi să nu'l ştie, iară să zică cineva că döră nu lucrăză întru töte, pöte că şi de în voia a lui Dumnezeu, de multe ori mor unii cătră oprenia lor cum am zis, căci că şi Mavrichie împărat se rugă lui Dumnezeu în lumea acésta, să's ia pedepsă şi munca păcatelor sale, şi väzu în visul lui pre un împărat prea slăvit, carele! zise să'l dea cu

muiarea şi cu feciorii lui în mâinile muncitorului Focăi. carele lucru şi fu ; şi tăe capul împăratului şi al împărălései, şi toţi copii, şi decia stătu împărat acela Foca, despărţirea a lui Dumnezeu pentru păcatele ömenilor.

[*Vezi minnat şi înfricoş.*] Şi alta iar, era un aschiten carele strălucea în lume de bunătaşile lui şi de minun! ce făcea, şi avea şi un ucenic smerit în pustie, iar într'o zi se duse ucenicul la un sat carele! şinea un stăpân rău şi iute şi! află mort într'acea zi, pre carele! ducea toţi ömenii să! îngrope cu cădri şi cu făci! cu mare cinste, iar decă se întörse poslujnicul la pustie află pre bogonoselul părinte şi al său dascal măncat de o leoaică, însă decă väzu acésta mirăse şi se îngrozii şi începu a's eşirea de în fire a împutarea şi a zice şi cum am zice a se judeca cu Dumnezeu zicând : unde e judecata ta cea dréptă dömne ? cel Doim hitlen şi rău carele förte te mânie, ac-la cum se pristăvi cu atăta cinste iară cest sfânt carele förte! slujea nöplea şi zioa iară acuma să möră gröznică mörte ca acésta ? Deci acéstea şi altele împotriva acestora zicând şi judecând cătră Dumnezeu, veni naintea lui ingerul Domnului şi! descoperi, [*Imputare ucenicul cătră Dumnezeu! pentru cei ce se îngropă cu multă cinste*] că acel boiarü era de tot rău şi hitien : iar un lucru bun făcuse, iară pentru acea cinste ce luă la întruparea lui, luat! acea plată a celui! bine carele fusese făcută, şi se duse acolo de tot osândit în Ghena focului, iar dascalul căü au făcut töte câte plac lui Dumnezeu, dec! au avut şi el ca un om puţin öre ce păcate pentru! aceea au luat pedepsă amara mörte a păcatului aceluia aicea, iar acolo au mers la împărăşia ceriului a lui Dumnezeu curat fiind de tot. Drept acéa dragilor nu se cade să osândim de tot pre ceea ce cad în réle morfi să zicem că pentru păcatele lui au luat într'acésta chip mörte ca acésta, căci că nu pöte nici un om să socotescă curat şi să cunoscă cu ce judecată şi cu ce taină tocmeste unele ca acéstea Dumnezeu, căci că de multe ori au venit la unii ömeni morfi într'acésta chipure, după bogate tocméle nearătate : cum al! auzit că am zis mai sus.

[*Vezi despărţirea şi isbändu!*] Să vedeţi ce s'au făcut şi în casa lui David : ca să tă-măduiască răul ce se făcuse. Fiind el împărat lui maiarea a lui Urie şi prea curvi cu ea. Drept acéa depărtase Dumnezeu, iară fiu-său apucă cu sila pe fiesă şi făcu păcate cu ea, adecă fratele cu sora. Şi acésta despărţire se facu pentru pohta ce pohti el pre muiarea bărbatului, şi dede plată în casa lui ruşine ca acésta : pentru ruşinea ce făcu el în casa lui Urie.

[*Zlatoust pentru cutremur şi cum cade ömenii în primejdii*]. De întru ömenii cei drepti

nu iaste vre unul să n'aibă și câte ceva greșală adevărat păcat. Și iarăș de întru ómenii cei păcătoși nu iaste vre unul să n'aibă făcut și câte ceva bine. Dece când vezi pre vre un drept că se răbălește, sau cade vre într-o primejdie, nu te spălmântă și te cutremura : ce te socotește întru a ta minte și zi : acest om drept adevărat eu gândesc ca un om ce iaste că a făcut ceva puțină greșală, drept aceea aicea o ia acuma, iară acolo să nu se muncescă. Și iar dă vei vedea pe vre un păcătos să jăbujască și să lăcomescă, și să facă miile de răutăți și apoi să fie petrecând bine, nu te mira : ce zi acest păcătos carele face miile de răutăți și nu pate nici un rău, să știi că a făcut ore ce bine, drept aceea acuma l' ia aicea ca acolo să se muncescă.

[*Marele Vasilie pentru bolnăvire. Zac. 149.*]
Bólele carele vin la ómenii nu sânt tóte de felu : ce vin multe bóle și de la Dumnezeu pentru o pedepsă a păcatelor. Și de acesta auzis Stăni Pavel : Că pentru această vină sânt unii bolnavi și bogății mor ; ce să ști căci ne pedepsim aicea, pedepsimu-ne ca să nu ne osândim în ceea lume, și când bolnăvește cine-va zice să aducă dohtoru ; a lue-l ca să vază să cunoască ce l' e bóla : ce tot ni e nădejde la Dumnezeu, carele ține viața și mórtea cum face și plugariul carele sémănă bine sămînța în pământ, iară decia sămînța nu și o așteptă să facă rodă multă de în meșteșug și de în plugăria lui : ce ș lasă nădejdea pre Dumnezeu și l' se roșă să împlodescă și să îmulțescă sămînța lui, încă și cărmaciul dau l' cărma înmăni ca și vrăciului pre bolnav. ce nu stă la cărmaci să îndrepteze pre ómenii cari sânt în corabie, pentru aceea ne rugăm lu Dumnezeu carele are putere în tóte : să l' îndrepteze. Drept aceea și bólele tóte nu le drége nice le face să l' tămăduiască dohtoriile : sau vrăciuirile ce le socotim ca niște ajutoirii liirii omenești, și atunci nu ne nădăjduim pre dohtorie, ce ne lăsăm tótă puterea la Dumnezeu, carele ține sănătatea și mórtea, și viața.

Pentru ce lucru iubéște Hs. firea a noastră a ómenilor mai mult de cât a ingerilor și o slăvi. Glava 39.

[*Aceluiași Anastasie a Dumnezești și marii cetăți Antioh.*] Pentru această vrută să zică, ideaje umnăjise greali, izobiluct Bldiă. Adecă acolo la ómenii ceia ce li se mulțeste păcatul, acolo mai mult prisoséște darul, ce cătră aceia pôte să le stea și împotriva zicând că seară cădea mai mult să se spăsescă și draci căci că la dînșii cu mult mai mult se-au îmulțit păcatul de cât la noi, și tot se îmulțeste. Drept aceea ascultă pre dumnezeescul Pavel carele te învață chipul întrupării a lui Hs, și a multa bunătațe și milă, carea auz arătat noă, căci că spune

taina carea mai nainte auzis Dumnezeu înainte de véci, adecă bunătaatea carea auz arătat ómenilor, că veni dă se făcu om să izbăvescă pre ómeni de păcate, și de munca dracului, drept aceea mai mult iubéște Dumnezeu să l' fie tocméla întru némul ómenilor, de cât într'altă zidire în tótă, în două chipure ; întâi ca o zidire a mânilor sale, și căci iaste tiposul tocmirii întrupării sale viu văzut și nevăzut, mort și fără de mórte ca și Hs. Adoilea chip căci se-au făcut noă ómenilor, unul născut, și o ființă, și tocmă asemene om, și pentru o socotélă pre fire și pre nărav ce are și iubéște întru apropiarea lui tocmă iubit, și de rudă și o ființă a lui.

[*Zri opasno.*] Aicea face sfântul o mirare adecă o întrebare și zice : pentru ce vină iubéște Dumnezeu și slăvi firea ómenilor, mai mult de cât a ingerilor ? însă întâi să știi, filosofii Ellinilor zic : că tot omul carele zidéște niscare lucrure într'alte chipure nu l' iubéște nice are atăta dragoste la dinsele atăta de multă ca célea ce le face cu ale sale mâni. Cum auzi zice că auz moștenit multe țarine și case, și vii sau și auz cumpărat și le iubéște ca niște bucate și lucrure ale lui, iar de ar sădi o vie, sau să pue un pom, sau să zidescă o casă cu mâinile sale, acela iubéște și le îndrăgésește mai mult de cât altele de tóte câte are, căci că l' socotéște că iaste lucrul mânilor lui și l' ocrotéște și l' adapă și l' aplice ca cum ar fi un copil născut de din sul. Drept aceea Hs. fiul și cuvântul a lui Dumnezeu adevărit : cu ale sale mâni adecă cu Dumnezească lucrare zidi pre omul, iar célea lalte zidiri câte auz făcut începând de la ingeri numai cu cuvântul zise și se făcură și potunci și se zidiră, cum zice și Dumnezeescul Grigorie Bogoslov : I Aco hg i otț perveae pomăisliv agglăsohia și lai Nesnaiea i pomăislénia slova beașe dealu isplănenie i Dhom sevrșenie. Adecă zice că Dumnezeu și tatăl întâi socoti să fie puterile ingerest, adecă înainte de alte zidiri socoti să fie toți ingerii iar socotința lui era lucrul, și se obârși cu cuvântul lui și cu Duhul sfint se împlu adecă cinurile ingerilor, după aceea făcu ceriul și pământul și tóte câte s' întrânsele, zidi omul ; țărână luă de în pământ (cum zice Moysi) și iar acela bogoslov Grigorie zice, văzătoriu și gânditoriu, mort și fără de mórte : adecă văzut cu trupul, gânditoriu și nevăzut cu Duhul, mort cu trupul și fără de mórte cu sufletul, Povelicestva i malosti ; adecă o parte a mărimei sufletului nevăzut și a chipului lu Dumnezeu, iar alta a micșorării adecă a trupului. Drept aceea Hs. ca o zidire a sa ce iaste omul : iubéște l' și iasto drag acela mai mult de cât ingerii. Iar căce se-au făcut și acel om cu suflet gânditoriu și cu trup de pământ : drept aceea era mort și

fără de morțe. Mort cu trupul, fără de morțe după în Dumnezeitul suflet, văzut cu omenia nevăzut cu Dumnezeirea, și deca vrème ce au luat de în firea noastră, și se-au făcut asemene noaă omenilor pentru aceea iubeste și firea omenescă mai mult de cât a ingerilor, întâi căce iaste zidirea mânilor sale cum am zis mai sus, iar a doa că se-au făcut într'o ființă și o iubire și întâi născut omenilor cu a doa naștere carea se chiamă a Dumneze-scului botez și de ar fi iubit mai bine pre ingeri : se-ar fi făcut inger, de ar fi venit să spăsescă lumea și ar fi făcut ingerul, și pre chipul și pre asemănarea lui, ce căce iubi zidirea mânilor lui pre omeni cum am zis : vru de luă trup omenesc să spăsescă lumea, iprocea.

Pentru ce slobozi Dumnezeu pre satana să se lupte cu creștinii iar nu l' pierdu de tot Glava 40

[Anastase al Dumnezeșii mari cetăți Antiohi]. De nu se ar vrăjmașul nici iscușii ostași și viteji și prietenii împăratului nu se-ar vedea și de nu se ar face luptă și război, nice izbândă se-ar vedea, nici cunună, nice plate s'ar face. Ascultă că zic parimiile: cum vei să cunoști carii sunt viteji sau prietenii împăratului, de nu se vor arăta vrăjmașii și luptătorii împăratului să se bată, sau să l' cunoscă că l' sunt prietenii? și de nu s'ar face vrăjă și luptă n'al putea să dai izbândă cuiva, de nu l' ai vedea să se bată și să biruiască, ce nice iară pune cunună în cap ca un biruatoriu, cum era la cei mai de de mult iar în zioa de astăzi pun un rămas și zic: cine va alerga mai tare de alții să ia acel dar, adică acel rămas, așa și carele se bate și biruște pe vrăjmașii săi, ar lua acea cinste și acea cunună, sau și orî cine se luptă și dă jos pre cea ce să luptă cu dânsul, să ia cutare dar, și așa se arată biruatorii și cei ce sunt biruiți, întru lucrure ca acestea ce am zis. Drept aceea și Hs. a slobozit pre Satana ca un vrăjmaș și începătoriu de război și luptătoriu, să se bată și să se lupte în toate zilele cu creștinii ca să se arate biruatorii de biruiesc pre diavolul să l' pue jos la picioarele lor: să calce pre șerpi și pre scorpii ce să zice pre meșter sugurile ale diavolului și pre totă puterea lui. Drept aceea cum era cei mai dă demult de seinnă pre toți pre ceea ce vrea să se lupte ca să nu facă vre unul hitlenie să zică că eu sunt carele am biruit. Așa și preotul când botează pre omeni, unge l' cu sfintul myr, la mână, la picior, la frunte, la inemă și prefundinea. Și cându l' unge la picior zice, să calce pre șerpi și pre scorpii și pre totă puterea vrăjmașului, iară la mână zice: spre tot lucrul buu, iară la inemă zice: inemă curată zidește. Întru mine Dōmne, iară la frunte zice: Sem-

nese spre noi lumina fetei tale dōmne și acesta o face căce că semnază și într'armează ca pe cea ce am zis că merg să se bată, și unsorea cu carea se unge la picior ungese: ca să fie vartos în credință, iară la mână, ca să aibă putere să se bată cu diavolul, iară la inemă ca să aibă inemă adeverită și tare, întru credința a lui Hs. iară la frunte ca să privească întru mintea sa puterea a lui Dumnezeu și frica lui I. Și acestea sânt de carele zice stăi Pavel: să punem coiful duhului și zaoa credinții, adică platoșa și toate armele duhului, pentru ce? Căce că zice iară acel Sti Pavel, neast nam vran că crăvi i pleati: năcă na cealo islasti miro derjta, mira veaca sego, adică cu totă puterea și oblăduirea și domnia a dracului: vom să ne batem, și bălând se vor arăta cari sânt viteji și credincioșii împăratului și prietenii, adică al Domnului nostru Is. Hs., drept aceea au ertat Dumnezeu să supere dracul pre nēmul omenilor, adică al creștinilor, căci că de țe-ar fi numele de vitej și să nu te văz cu cine tei bătu, nu te ții că ești vitej, cum vei putea zice unuea priaten credincios, de nu l' vei vedea că face vilejii. Drept aceea fiind diavolul vrăjmaș, și luptătoriu și supărătoriu se cunosc și prietenii și biruatorii; și viteji întru credința a lui Hs., și fie carele și ia cununa lui, și cinstea și plata sa după biruitor ce au făcut, și așa se arată aleșii a lui Hs. Drept aceea să nu l' pară într'alt chip când vezi că cad creștinii, întru niscare primejdii de la diavolul.

Că pentru ce vină nu fice satana. atata eresure într'altă lege, ce numai într'a creștinilor. Glava 41.

[Iar a aceuiaș Anastas]. De acesta vom spune că alte legi ale limbilor toate carele n'au botez sânt iubite de dracul și nu mai pōrtă grijă să l' dodiească și să l' biruască căce că sânt ale lui, iar cu legea a lui Hs. se luptă și se bate. pentru aceea bagă atata eresure ca să pōtă să o biruască. Pentru că credința a lui Hs. numai ce iaste protivnică lui, și l' bate și l' oblăduște și l' robeste și domnește pre el, și căce iaste acesta lucru adevărat, poț le cunoște și ști de acesta, că mai nainte de ce nu venise Hs. pre pământ altă limbă nu era să se închine lui Dumnezeu, ce numai a ovreilor, și diavolul nu putea să se bată mai mult cu alt nēm fără numai cu acela, drept aceea se împărțără rudele și împărățiile a lui Iil, și de multe ori se bătea o credință cu altă, și le băga satana deavea multe feluri de credințe și de eresure, ce înca l' de se fi bătu întru eresure și întru schismaticia lor. pentru credința a lui Dumnezeu. (Cum'u unii astăzi ca toți eretici, de scotesc că cred ei mai bine întru Dumnezeu de cât alții) și ar fi fost mai puțin rău: ce să bătea pentru idoli cum poți vedea în cartea

împărățiilor, Că se lupta unul cu altul zicând :
acest Dumnezeu al închinării de Idol! iaste
mai bun de cât al lui, încă și de la prooroci
de acesta poți ști : că zice Ieremia : Pocislu-
grad lile a beașe i boziih, i eresăi praznăia vea-
răiuh, irazdealeniaih. Adecă toate cetățile avea
câte un mincinos nume de dumnezeu idolilor
și i se închina; și toate orașele 's ținea eresul
lui și despărțire una de alta. Pentru'aceea 'ți
spui că cumu'i acum era și atunce în tot ne-
mul carea era limbă păgână și ținea o cre-
dință, căce că era păgâni și al diavolului,
iară blagocestivul nēm al lui lil cum era acela
împărțit cum am zis mai sus, așa și acum
legea a lui Hs. carea iaste blagocestivul cre-
dință pentru'aceea iaste împărțită, că se bate
în toate zilele diavolul cu dinsa, fiindu'i vrăj-
mașă adecă credința, și să nu 'ți pară într'alt
chip cum adevărta legea lui Hs. pespe lucra-
rea diavolului se-au despărțit, atunce de a-
deverita că de atunce legea a lui lil, că așa
e și acumă cu eresurile și cu despărțirile
adecă cu shismaticile. Că diavolul voiaște să
dobândescă ceva, de într'acea leg- carea iaste
vrăjmașă lui, aū nu știi că păgânul nu se bate
cu ômenii lui ce să bate cu ômenii blagoc-
estiv, și saū cu înșelăciuni saū cu darure; saū
mîle saū cu vrăjmașii saū cu războiū de față
îmbilă de iscodeste în toate zilele să dobân-
descă și să biruiască păgânul pre blagocesi-
vul; așa face și diavolul cu al saū ômenii și cu
ceia ce sânt în vora lui, nu se bate cu dinșii
nice pōrtă vre o grije de ei că sunt toți al lui,
iară cu cea ce sânt strini iar nu al lui, caută
pre toate căile să'i dobândescă și să pōtă să'i
aducă cu cōta lui. Văzutu' ai vre o dată pre vre
un fur să aibă vii și țarine, aū alte bucate să
caute în toate zilele să plângă și să răpescă
dentr'acelea ale lui : adevărat ba n'ai văzut,
ce caută să ia de la strine și să prade și să
jehuiască, ca se le împreuncu ale sale să le
facă mai multe. Așa și diavolul acesteia caută
în toate zile. Pentru'aceea și sfinții părinți și
singur domnul nostru Is. Hs povestesc pen-
tru cel lacom, căce iubesc mai mulți și cele
strine : el se fac a-emea diavolului carele
cu totă nevointa și cu tot meștersugul, caută
să dobândescă ce e strin ce să zice pre ô-
menii a lui Dumnezeu carii sânt strini și le-
pădăți de dēnsul acesta iaste adevărta și so-
cotela cum ați auzit, carea face diavolul atâta
eresuri și shismaticii întru ômenii domnului.

*Oare diavolul iaste rinovat, a tot păcatul, și a
tōtă curvia, și cadese să'l blestemăm aū ba.
Glava 42.*

[*Aceluiaș Anastasie, a Dumnezeștii și marii
cetăți Antioh. Pentru cei ce zic că ne-aū îm-
pins diavolul de am făcut cutare saū cutare
lucru*]. Diavolul pe nimenea nu îndemnă, nu-
mai ce samănă d' desupt pre ascuns, iară o-

bicieiul cel rău iaste cela ce îndemnă pre om;
drept acēia obicieiul cel rău iaste cu mult mai
rău viciu și mai tare de cât diavolul, drept a-
cēea trebuie să împuțăm noaă, că diavolul pune
gândurile și sēmăni naintea ta totă răutatea,
dar tu cându'l cunoști că e rău că ce'l faci?
iară cându'ți vine gândul al lui Dumnezeu și
pricepi că iaste gând bun, drept ce'l lași și nu'l
faci? ce te duce să alegi în căi rele și cum
nu se cade, carele plac diavolului : ca să te
muncescă, iară nu vei să iubesci să alergi în
căi bune, și în lucrure cinstite și bune carele
plac lui Dumnezeu și ômenilor, ôre diavolul
face acēstea ce faci aū obicieiul tău cel rău :
știi că vei zice ca să te întreprzi diavolul
m'a îndemnat, că mi-a adus gândurile și o-
bicieiul cel rău, nu vei putea zice cum nu ți-aū
adus și Dumnezeu multe gândure și bune și
încă mai multe de cât ale diavolului, și n'ai
vrut să faci ale lu Dumnezeu. Drept acēia dia-
volul strică ca un începătoriu al gândului:
ce și tu strici mai mult carele faci mai bine
voea dracului de cât a lui Dumnezeu.

*Pentru care molitvă și cuvânt de în sfânta
scriptură iaste frică dracilor. Glava 43.*

[*Iar acelaș Anastas*] Niște sfinți bărbați
purători de duhul sfint, povestia că aū vă-
zut pe draci cu ochii, unde mergea la dinșii
ca să'i bage în primejdii, iară ei, pespe putō-
rea a lui Dumnezeu gonii și fugea de la
dinsii. Însă într'o zi cu porunea a lui Dumne-
zeu, fură ținuți draci, sfinții întrebă pre
dinșii și ziseră : de în legea vechi și noaă
care cuvânt înfricoșază pre dinșii? și răspun-
seră draci de ziseră : înfricoșază pre noi totă
Dumnezeiasca scriptură, iară mai ales de toate
ne înfricoșază începătura psalmului 67, a-
decă : davăscărisiet Bă, ida razăii dutsea vrazi
ego : i daveajeat otița ego nanavideăștii
ego, iaco istezaet dim da ișteznut, iacolaet
vosc otița ognea, taccoa da pogvanut grea-
șniții otița ba, a Pravedniții văzraduiutsea.
Cum auzim cuvintele acēstea, într'acel cēs să
bēs'e puterea noastră, și ne răsipim și fugim
de la omul acela departe și nu putem să ne
apropiem de dīnsul, nice să'l mai vedem,
că foc iaste de la dīnsul ca să ne arză.

*Pentru păgânul și ovreii carii vor face multe
buntăți, putea-vor să ia împūrđia ceriuri-
lor, aū ba. Gl. 44.*

[*A celuiiaș Anastas*] Domnul zise cătră Ni-
codim, adevăratu'ți zic, că cine nu se va naște
a doaa ôră cu apă și cu duhul: nu va intra la
împărăția ceriului, drept acēea bine că iaste
adevărat, că nu intră la împărăția ceriului cel
nebolezat și păgân, iară așa nu's piarde plata
cu acea huiă petrecanie carea 'i dă Dumne-
zeu, și avuție și hrană și cu alte înșelăciuni
ale lumii acēstia, cum auzi acel bogat : aduți

aminte că ai luat bunătățile tale întru viața ta; și iar în véc ce va să fie are mare despărțire de cât cel păgân carele n'au făcut bunătăți, pentru că cum sânt aproape lângă Dumnezeu, multe lăcașure pentru cei drepti, așa sânt și la cei păcătoși multe feluri de muncă.

[*Intrebare cu deadinsul*] Dar cum zise Apostolul Petr, că în toate limbile cari se vor teme de Dumnezeu și se fac dreptate: sânt primiți la Dumnezeu: [*respuns*] Când zicea Apostol Petr acesta cuvânt era (cum am zice) totă lumea păgână, și toate limbile fără nume, dece într'accea vreme ce se temea de Dumnezeu și făcea dreptate (cum zice la denia apostolilor pentru Cornilie șutașul) era primiți la Dumnezeu pentru bunele lui fapte și pentru bunele lui lucrure, și au ôvréiu era, au Ellin să se témă de Dumnezeu, cum era Ninevitén și prietenii a lui Iov, toți pentru lucrurile lor cele bune, era priimiți la Dumnezeu iar deca veni propoveduirea a lui Hs. [*Mat. zac 35*] și Apostolii ne învățară să ne botezăm, ascultă ce zice Hs., către apostoli, ori în ce cetate ce veți merge și nu vor priimi pre voi, atunci eșiți afară de în cetate și vă scuturați și prahul de pre picărele vóstre, și o lăsați celora ce lăcuiesc acolo, că adevărat vă grăiesc că mai ușor va fi Sodomului și Gomorului la zioa judecării, de cât locurile celea ce n'au priimit cuvântul a lui Dumnezeu, deci dar cum va să fie priimit la Dumnezeu acela ce nu cinstește proorocia a lui Hs., nice crede într'ansa, pentru că omul carele iaste într'acesta felu nice de Dumnezeu 'i e frică, nice face dreptate. Așa să socotești și de cea ce zice Sti. Pavel: că mainte de propoveduirea a lui Hs., era slavă și cinste la omul carele făcea bine, întâiu la ôvréi și la Ellin, iar după propoveduirea a lui Hs., zice, de va fi și îngerii să vie de la cerii să spue vóă alte de celea ce am spus noi: acela să fie Ananema.

[*Semnăză*] Sfântul acesta va să zică că acestă întrebare de va fi au ôvréiu, au păgân și să facă lucrure bune, putease-vă spăși și să fie priimit la Dumnezeu, au ba? de acesta au întreatb cela ce au întreatb, pentru că zice Dumnezeu pespe prooroci, ori cine va face lucrure bune, și să 'i fie frică de Dumnezeu, acela iaste priimit la Dumnezeu, și acesta au zis Dumnezeu, și le-au și vrut, mai înainte de ce nu venise să se întrupescă, iar deca veni și se întrupă și învăță pre ômeni cum vor să trăiască și cum vor să petrecă, ceea ce vor vrea să fie priimiți la Dumnezeu: li se cade să se nască a doa ôră de în duhul și de în apă cum am zis, de le va fi voia să ia împărăția ceriurilor, căce că acesta iaste adevărat; că cine nu se va boteza să se facă fiu luminii a duhului sfânt să spēle păcatele

cele vechi întru sfântul botez și acel blăstem ce dăde Dumnezeu pre Adam să se facă fiu lui Dumnezeu și moșnen împreună cu Hs., nice unul nu e priimit la Dumnezeu, adică la împărăția ceriurilor, și căli nu primesc botezul, aceia nu pot să 'și dea sēma la zioa județului, când vor vrea să ia munca de véc cu draci, și zică că nu știu nimica.

Pentru bogății creștini pre carii vedem că fac păcate și lor li se dă bine de la Dumnezeu, și li e și bine și și scap și de multe nevoi.
Glava 45.

[*Aceluiaș Anastas a Dumnezeestii și marii cetății Antioh.*] Judecățile a lui Dumnezeu sânt nesocotite și neispitite, carele nu pôte neștine nice să le înțelegă nice să le ispitescă. Drept accea se cade să nu osândescă niminea pe vre un om păcătos, până la accea zi a judecării ce să zice a Domnului, că zice elcisiast: Că iaste drept zice care lucrare se strică cu dreptatea lui, și iaste iar fără de lege, care lucrare rămâne nestricat întru răutatea lui, iară unii păcătoși văzând că au bogate greșale adică păcate: iară pre taină fac alte bunătăți mari, iară noaș ômenilor ne pare cum sânt păcătoși, iară aproape de Dumnezeu sânt drepti. [*Caută vezi bine de șar, omul.*] Iară unora drepti le pare pentru bunătăți ce au făcut și se măresc forte, iară nu se smeresc: ce pentru măriia lor vor su ia osândă faiseului, însă bogăți de în blagoslovenia părinților lor se vrednicesc millii a lui Dumnezeu, ca și Solomon pentru tată-său David, pentru că zise Dumnezeu către ael Solomon: [*Pre cine blagoslovi părinți*] n'ai pázil poruncile méle și învățăturile méle celea ce țe-am poruncit, puntr'accea voiți să 'i sparg împărăția ta, de la mâinile tale, și voiți să o dați slugii tale lui Rofoam deci întru viața ta nu voiți face acesta pentru numele tătănetău lui David. [*ghț, gla 30.*] alții iară carisânt hitlén și pre urma lor vor să se pocăiască ei privăd înțelepția a lui Dumnezeu și părăsesc acéle lucrure hitlene carele făcuse și viu la voile a lui Dumnezeu, ia vezi pre Sti Pavel, carele era gonac besericii a lui Hs., și vrăjmaș, propoveduirii, și că ce vrea să se facă propoveduitorii evangheliei, Dumnezeu mai înainte privăzu de dînsul: ca și cum ar fi fost de început propoveduitorii besericii, și iarăși alții căce se pocăiesc și se întorc și iau dulcēta lui Dumnezeu, care dulcēta adică bu-nătate celora ce li se înțelineză inima și nu se pocăiesc: se face mâncare pedepselor carele va să ia acolo, cum era bogatul în vremea lui Lazăr, căruia Dumnezeu 'i dăde tot binele ca să se pocăiască. [*Pavel.*] Iară lui mai mult 'i se înțelēnia inima întru rău iară are dulcēta a lui Dumnezeu care se făcea la dînsul era ca să se pocăiască. De acesta zice apostol Pavel: au nu cunoști că dulcēta a lu

Dumnezeu te duce întru pocanie? iar cu înțelenirea înemii tale și cu nepocanie strângi vistariu pentru tine urgie în zioa judecării, a descoperirilor și a drăpței judecării a lu Dumnezeu, carele va să plătescă fie cui după lucrurile lui, și această cunoscând Dumnezeucul David [psl. 36] sfătuiește și zice: Nerevnu speaioștemu vputisvoem, celcu tvoreashtemu bezzaconie. Adecă să nu voești să te asemeni și să pohtești la cela ce se îndreptăză în calea sa, adecă la omul carele face rău, că păcătoșii vor peri, ce să zice se vor strica, iară vrăjmașii Domnului, în cės ce se vor slăvi și se vor nălța: răsipise-vor ca fumul. Drept acéia nu'ți fie frică când se îmbogățeză omul și i se înmulțește slava că de grab se va usca ca iarba, și iar zice: Văzuți pre păgânul prea înălțându-se și trufindu-se ca copacii chedrului de livan și trecuți și nu' văzuți acolo, și căutați pre dînsul și nu se află nici locul lui, ce veți zice iar cum se pustii numai cât scăzu peri ca un vis pentru fără de legea lui, și lăsa avuția sa altora, și ocaanicul se făcu și mai ocaanic, și slava cea desartă și trecătoare și stricătoare de suflet: ca un vis trecu; drept acéia cum se cade zicea înțeleptul: nu ferici slava păcătoșului, căci că nu știți carea 'l va fi întorcerea, adecă carea va să mergă 's în jos, nice să'ți pară bine pentru petrecania cea bună a păcătoșilor: că căile lor vor fi tocma cu léspezi drése și pardosite ca să pótă înbla. iar pre la căpătăe sânt grópe adânci, ce vor cădea de se vor prăpădi să nu se mai vază ca și faraoniténii.

[Semneză de învață a nu osândi]. Sfintul va să zică așa că de veți vedea pe vre un om credincios să facă păcate, iar Dumnezeu 'l dă tot binele în lume, iar eu sau alt om bun nu avem nici un bine, de acesta 'l zice că de ar trăi omul să nu' clevețești nici să' osândești, iar alți sfinți părinți zic: nice pre păgân nice pe necredincios nice o dată să nu' dai diavolului cât va trăi, că nu știți până la sfârșitul lui, dar de se va spăsi mai bine de cât cela ce gândești tu că e sfint. [Pentru ceia ce le zic ómenii: o ce om sfint], de aceia să socotești iar să ții pre unii sfinți și să'ți fericești, iar el pre ascuns să aihă mari păcate, și la sfârșenia lor să fie de peire, drept acéia au păcătoș de veți vedea că are avuție multă să nu socotești căce iaste păcătoș și 'e bine în lume, nice să' osândești. Că cine știe dar de va fi având niscare lucrure bune în taină sau de va fi și prea om viclen rău, iar Dumnezeu căci privea de (cum am zis) că până la sfârșenia lui va să să facă el rob să se spăsescă, și iară altul are blagoslovenia părinților, care părinți era robi lui Dumnezeu și moșneni împărăției sale: ce pentru dragostea părinților săi măcar de ar fi și vrédnic muncilor, Dumnezeu 'l dă bună petrecanie aicea în lume, ca

după ce 'l va eși sufletul să se bucure diavolul de dînsul.

Pentru cuvântul carele zice Dumnezeu cu prorocul Aghei că al meu iaste argințul și aurul și 'l voiți da cui voiți vrea. Gl. 46.

[A aceliuș Anastas]. Ceia ce zice că al meu iaste argințul și aurul: Dumnezeu au zis, iar ceia ce zice cui voiți vrea 'l voiți da nu se au scris nice Dumnezeu au zis. Ce acéști adăogere iaste a ómenilor celor fără de minte și făcători de rău, drept acéia nici unul, de la răzbóe sau de la robii, sau de la furtisaguri, [Aghei Glav. 2] sau de la mărturiile strâmbe, sau de jahure sau de mite, sau de camete, carele au luat de în nedreptăți, și jahure și au strâns avuție, nu pótă să zică cineva că acel om s'au îmbogățit de la Dumnezeu: ce de la hitlénul. adecă de la diavolul și de la păcate, și numai cela ce au strins arginți și aur ce să zice avuție de în trudă dréptă și fără de păcate aceia pot să zică împreună cu Iov: Domnul ni-o au dat, domnul ni-o au luat, iar ceia ce adună avuție nedreptă în deșert mulțimesc lui Dumnezeu: Și ia ascultați de acel Iov să vedeți ce zice: Avuția carea e adunată fără dreptate lepăda-se-va, și iar pentru cei drepti, se stringe, avuția păgânilor; [Pentru ceia ce strîng avuții reale], adecă păgânii și nedrepții, adună avuție și fac vistarie pentru cei drepti, pentru că ei nice o dată nu se bucură de dînsa: ce iar merge la ómenii cei drepti și bun, și iarăși zic, că eu cunosc o bôlá rea pentru avuția ceia ce o țineti aproape lângă un ou, [Solomon] pentru răutatea lui, adecă o avuție nedreptă iaste ca o bôlá la un om carea o strânge lângă dînsul, pentru că de multe ori și avuția rea, carea să strânge cu nedrept, vedem că iaste ca o bôlá rea, mîncându' zioa și nóptea să plătescă cu rău, el și căți au luat de la dînsul avuție. Zice și Solomon: cela ce adună nedreptățile sufletului său, adună pentru alții, și întru binele lui vor să se hrănescă și să se bucure alții. Bună iaste avuția la ceia ce până o au făcut n'au făcut nedreptăți.

[Marele Vasilie de într'al său cuvînt către cei ce se îmbogățesc.] Caută să nu strângi avuția, cu mil de trude și de ostenele fără dreptate, că adun prahul păcatelor pentru tine și pentru alții cari vor să o moștensească, să arză și să se muncescă rău pentru răutate ce te'ai făcut singur adins tine și căce ai lăsat tîrguire otrăvită altora ce să ție copiii. [Semneză] socoála iaste acéia că avuția cea nedreptă carea o lasă către alții, acéia iaste vina la dînsii ceea ce o vor moșteni; să pată mult rău? căci că iaste nedreptă. Drept acéia un om ce va să facă hanii cu nedreptate, doă rătotăți pate: una că dobîndesce nedreptatea păcatului, a doa că face ș'alt păcat că lasă a-

vuție nedreptă carea de grab se duce și piare. [*Grigorie bogoslov Semnezd*]. Poruncăstene și Dumneedeul Grigorie Bogoslov : să nu ne amestecăm avuțiile noastre cealea ce s' făcute bine, cu avuția cea făcută rău, căce că de într'aceastea nedrepte va să se strice avuția noastră cea dreptă, ca nisece molii ce mănâncă pânza.

Pentru ciumă când iaste într'un loc, și de va fugi, putea-va să scape de mörte au ba ? Glava 47.

[*Acluiăș Anastas*]. Socotêla carea spune de ciumă, și taina iaste adăncă și aneove să o înțelegă neștine, întru mintea lui. și puținți sânt carii vor putea să o ia întru minte, însă auzit'am de înțelepți ămneni, cum iaste taină a lui Dumnezeu, adecă ascunzătoare carea nu știe niminea, fără numai Dumnezeu, și iaste pentru pedepsa ămnenilor. Povestesc unii că se face Ciuma [*Matei gl. 10*] de în vânturi reale și socotesc ca se face fără de porunca a lui Dumnezeu. Ce ia să ascultați : doaă pasări drept un ban, nici una de într'ânsele-nu mörpe pre pământ fă-ă de voia tatălui micu cel de în cerure. Drept acêea și aceale lucrure carele sânt ale aerului și totă lumea pre firea lor lucrăză cu porunca a lui Dumnezeu, fac și lucrările lor, ce însă au cu aere au cum-va într'alt chip se face ciumă cu porunca a lui Dumnezeu se facē, iară de vei fugi ce în loc să scapi, facevei ca cela ce zice prorocul : [*Isai. gl. 26*] ucrăitesea vā maealeico, dondeje mimoidet gnev gsn : adecă zice Dumnezeu cu gura prorocului, să fugi până va trēce mânia a lui Dumnezeu, drept acêea vom zice și noi, ascundeți-vē puțin cu pocăanie și cu inemă înfrînă când'ăi dōră va trēce mânia a lui Dumnezeu, daca vom ruga pre Dumnezeu cu tot sufletul, că judecata a lui Dumnezeu iaste multă fără fund, și nu știm ce va Dumnezeu să facă noaă. Acēsta știm că orice face tōte sânt bune și drēpte, și în mâna lui, marginele pământului, și totă dihania vie, și cum va așa ne face, ca un putērnice și domn ce iaste tuturor, și tocmēște tōte lucrurile omēști cătră folosul al fiē cu.

De unde putem socoti că vedem pre unii ămneni drepti când vor să mōră, iară ei se nevōesc în multe zile, iară mulți păcătoși mor numai cāt curând cu pace, fără de nice o muncă. Glava 48.

[*Acluiăș Anastasie al Dumnezeestii, și marri cetdți, Antiohia*]. Tōte judecățile ale lui Dumnezeu, a le ști cineva nu pōte; drept acēea iaste bine să nu le ispitim mult, însă socotind vom zice, că de multe ori și ămneni buni, sau mai nainte de mörte sau la mörte se muncesc, ca noi să vedem să ne înfricoșăm să ne putem înțelepți ca să ne pocăim,

căci că se tâmplă și acelor ămneni drepti ca niște ămneni ce sânt, de au câte ceva greșală și pentru acea muncă ce iaū aicea la vremea morții lor ei să curățēză de tot, și merg fără de păcate în mânilor lui Dumnezeu, iară păcătoșii care mor fără de nice o muncă, însă aceia au avut puțin ore ce b'ne făcut și 'ș iaū plata aceluī bine aicea. drept acēea n'au vēzut nice o muncă pe trup, nice mainte de mörtea lor nice la mörte, pentracēea dēca vrēme ce 'șau luat bunătățile lor ia viață, ducuse neopriți ocaaniciī în munca focului de vēc.

Pentru trupurile noastre ale ămnenilor, carele multe seau ucis și de miī de hieri și de paseri seau mncat, sau în mare seau necat și de miī de hieri și de pești se au mncat și seau stricat, și seau mistuit în pdnteele hierilor și ale jigănilor și seau topit acolo. și au trecut acēle trupure cum se vor aduna iară să vie la înviare, adecă la judecata a doa venire a Domnului nostru Is. Hs. gl. 49

[*Iară acluiăș Anastas*]. Pentru scularea trupurilor noastre a tuturor ămnenilor carele vor să învieze la a doa venire a Domnului nostru Is. Hs., la carea va să judece totă lumea, mărturisim că vine cēsul și acuma iaste când morții vor auzi glasul a lui Dumnezeu și vor învie. [*Ion. Gl. 5*]. Că de vom crēde cum Dumnezeu iaste prea putērnice și adevērat pre om 'laū adus de în ce n'au fost în ce iaste, cu mult iaste mai lesne să facă a doua oră, și să învoiască zidirea carea au făcut și mörtea o au rāsipit, adecă o au făcut țărănă, iar de vom crēde cum zise David ca în mânilor lui sânt marginele pământului, ori unde de ar mērgē trupul să se potolēscă, [*psalm 94*] sau să stea, sau să se mănānce în mânilor ale lui Dumnezeu iaste. și apa și focul, și hierile și pasările, iar de la aceale hieri și jigăni, va să scōțā acela trup ce au luat de l' au mncat, sau de unde se-au necat, ori de unde au ars. Căci că trupul carele au murit nu piare : ce de se va strica trupul sau de miī de hieri, sau de alte vini, iar merge acolo, de unde se-au făcut în cēle patru stihii, adecă sângele întru căldura sōrelor și umezēla în apă adecă tusea și uscăciunea în pământ adecă firea, și răcēla în văzduh ce să zice fl-gma, și ca un zălog staū la dinsele și să țin până la vrēmea învieri, la carea înviare, putērea a lui Dumnezeu le ia de la acēle stihii și le înviează : iar cum au făcut de întâi când au luat de într'ânsele și au făcut pre om.

Pentru cutremur cum se face. Glava. 50.

[*Ioan Damaschin*]. Cutremurul într'acēsta chip se face. Pământul se îngrecēză de vânt, adecă i se umplu vinele lui, deacia când purcēte vântul, să iasă de în vinele pământului, însă vânt fiind mult iar vinele fiind

strinte, atunci nevoiaște-se vântul foarte să iasă, și când va să iasă, scutură și cutremură tot pământul acolo unde sânt aproape vinele acélea unde iaste vântul într'ânsele, iară nu cutremură tot pământul ce număi (cum am zis) acolo unde iaste aproape vântul, și să nu cum-va să nu cidești acésta că așa iaste cum auziți, luați pildă de la noi ômenii, că de multe ori când se implu vinele nôstre de vânt și purcede să iasă, scutură tot trupul și 'l smereste și ni e frică foarte tare de mörte, și atunci iase vântul cald de în nările nôstre, iar deca iase ne izbăvim de acea bôlă, iară pentru cuvântul Dumnezeescului David carele zice: Priziraeai na zemlu, it' voreai us treastisea. [Psal. 103]. Acésta numai o dată se-au făcut, când se răstigni Domnul nostru Is. Hs, că cântă de pre cruce pre pământ și atunci se cutremură tot, adecă se făcu cutremur în tötă lumea. [Matei gl. 27] și se întunecă sôrele și tâmpla besericii se sparse, pietrele se despicară. Mormânturile se deschiseră, morții se sculară de pe în grôpe și se arătară a mulți.

[Zri]. Să se știe și de acésta că nevoindu-se vântul și eșind de pre gaurile pământului: bubuiaște și sparge pământul într'acela loc, într'acéa arată și pedeapsă dumnezeiască, cum și aiurea scrie, că fulgerul tunetului și cutremurile, arată urgia și mânia pedepsii a lui Dumnezeu.

*Pentru fulgere și pentru tunete cum se fac.
Glava 51.*

[Aceluiaș Anastas a Dumnezești și marii cetăți Antioh]. Norii adunându-se și îmulțindu-se sus cătră ceriul, pripindu'î vîntul să vie unul de o parte altul de alta, împreună-se și se ciocnesc tare, și lovindu-se unul cu altul așa tare iase foc, deci ciocnirea aceia iaste tunetul iar focul iaste fulgerul și însă tunetul se face mai înainte de fulger, iar noi ômenii, întâi vedem fulgerul carele se face mai pre urmă de tunet, și ia să ascultați să vedeți cum se face acésta. Vederea omului adecă să vază niștine, vede curînd ce va să vază iar a auzi zăbovesște auzi cêra ce iaste, pîntr'aceia se chiamă vederea ascuțită, iar auzirea zăbovnică. drept acéa tunetul zăbovim a'î auzi, iar fulgerul noi 'l vedem curînd. [Sennedz]. Și luați pildă de la cea ce'î privești de departe tîind lîmne, și vedem securea numai cît unde lovește, iar sunetul de grab nu'î auzim, numai deca trece puțin cês. atunci auzim și sunetul; [Sennedz]. încă să mai știți și acésta că de împreunarea și ciocnirea norilor cum am zis se face fulgerul, carele nu iaste stricătorii adecă rău, că trece curînd, iar când se lovesc norii atunci de va cădea foc de în ceriu și să se împreune cu fulgerul, atunci acel fulger vine pre pământ și

ce află arde, carele se chiamă cheravnos, adecă când zicem noi că trăsnește pre fie ce lucru. Cumu e oțelul i șcrêmenea când le ciocnești iale sună și lasă foc, așa și norii deca se lovesc unul cu altul fac, și lasă sunet și foc, adecă tunet și fulger: și așa iaste.

Pentru sfârșenia lumii, are hotar, adecă soroc în ce vreme se va face. Glava 52.

[Iar aceliuș Anastas]. Domnul știe töt c mai înainte de ce nu'î făcute, însă zic sfinții părinți când se va împlea lum a cea de sus atunci se va face și sfârșenia lumii, adecă deca se va împlea socotéla și numărul al ômenilor celor drepti pre numărul îngerilor cari căzură, ca să se împle acel loc, al aceleia cin carele au căzut, cum zice Dumnezeșcul Grigorie Bogoslov: Cade-se să se împle lumea cea de sus. Și de acésta zice ca cum 'l ar întreba neștine când va să se sfârșescă acésta lume? și zice la cuvîntul nașterii a lui Is: Hs. povelevaet ne să protivilaiusca, adecă deca vreme ce zice Hs așa, să nu stăm împotivă, dar unde grăiaște Hs? grăiașco la Evangholie când zice: Mnogi obiteli u oțta mogou sut, isplănitii podobaeť vsea, adecă multe lăcașure sânt aproape, lângă tatăl micu, și se cade să se împle tôte, dece de la acest cuvînt ia Dumnezeșcul Anastasie, și răspunde celora ce'î intrăbă de zic, ôre iaste vrémca hotărâtă când va vrea să se sfârșască lumea a'î ha? și zice că nu e hotărâtă: ce deca se vor împlea acele locure ce s'au deșertat când au căzut cinul ingereșc? atunci se va sfâși și lumca. Dar cum va să se împle? deca se vor face atăla sfinți și drepti, să mîergă în locul acelor înger: să se împle lăcașuril' ale lu Dumnezeu, și când auzi multe lăcașure, va să zică: fieș cine după lucrurile sale, așa 'î iaste și lăcașurile aproape lângă Dumnezeu, într'alt chip sânt lăcașurile apostolilor, într'alt chip a Proorociilor, într'alt chip a mucenicilor. într'alt chip a propovednicilor, într'alt chip a Dreptilor. într'alt chip al călugărilor, într'alt chip a dăvestăvnicilor; drept acéa cînt în beserică și zice: Mnogi obiteli utebea spusut. podostoia niin vâ seam razdaliami, pomearea dobrodeateli, cum am zice că după măsura a bunătății a fieș-căruia, împirtu-se și lăcașurile carele sânt aproape lângă Dumnezeu, ce iară tot un lăcaș iaste, [Zri opasno], că o curte iaste a lui Is. töt, drept acéa să aibă și bogate locure, și toți sânt slugi lui Is, cumu e o curte a unui împărat carea are de tot felul de obate, și ori de taină loc, de va fi al împăratului iaste, a'î hasna de avuție un le ține cămara sau avorea împăratescă. sau al cîinste mîi jos sau mai sus, tot iaste după destoinicia a fie căruia, măcar de a'î și fost mai mică slujba împăratului, toți se chiamă slu-

gile împăratului și robii lui, măcar de sânt ei și pre în bogate despărțiri, iară așa o curte a împăratului ei închide. Drept aceea, sfărșenia lumii n'are vrême cu soroc : ce numai când se va împlia cinul carete aș căzut, și să împlie toate curțile adevăc toate lăcașurile de sfinți și de ômeni drepti : atunci va fi și sfărșenia lumii.

Pentru sfânta născătoare de Dumnezeu Preceata, câți ani ai trăit aicea în lume. Gl. 53.

[De la leatopiseș]. Trăit'au pre pământ sfânta născătoare de Dumnezeu cincizeci și noaă, când au intrat întru Staa Stăih era de trei ani, și au fost acolo înăuntru ani unsprezece și luni trei, și cându' blagovesti ei ingerul, era de patrușprezece ani și trei luni, iară când născu pre domnul nostru Is. Hs. pre pământ era de cinci sprezece ani. Și au fost după nașterea domnului pre pământ, împreună cu fiul ei unul născut, ani trei zeci și trei, decât după înălțarea Domnului au trăit ani unsprezece. Toți anii vieții ei ce au trăit aicea în lume au fost 59.

Invățături alse a bogați dascalii, de în bogate canoane, pentru Preoți, și pentru liturghie poruncă. Glava 54.

[Dumnezești Dascalii]. Preoții nu vor păți nemica aicea, că pedepsa lor ei așteptă acolo munca de vécî, numai de nu se vor părăsi de liturghie și de păcate și să se pocăiască vredniceste cum se cade.

Pentru că de va veni preotul său diaconul întru căderea de curvie sau într'alt ceva în fie ce păcate, carele opreaște pre dinșii de preoție, de se vor pocăi, de pricestenia dumnezeescului dar nu se opresc.

Maî nainte de toate cine se vredniceste a se face slugă lu Dumnezeu, nice o dată nu 'i se cade a sta naintea jertăvnicului, și să aibă urăcinne asupra cui-va : ce întâi să se împace cu cela ce e învrăjbit, decia atunci să încépă a face liturghie.

Nu se cade preotului să poarte haină scurtă la liturghie : ce lungă până tocma jos la călcăe, asjiderea iară nice stihariu de lână, ce cu frică cu grijă și cu dădinsul să păzescă toate veșmintele besericii.

Nice iară să 'i fie rușine de cine-va sau frică, nice de ar fi singur împăratul să dea sfântul dar celor nedăstoinici, până nu se vor părăsi de păcate, și să se pocăiască vredniceste cu durere și cu inemă înfrântă.

Că ceia ce vor fi aleși să facă liturghie și vor da curatul trup și sânge al lui Hs. spurcărilor, celora ce sânt cuprinși de fie ce patimă necurată a curviei, sau învrăjbiți unul cu altul sau făcând nedreptate cui-va sau vor fi bețivi sau furi sau de fie ce păcat, carele oprește pre dinșii, de dumnezeiasca price-

ștenie, și mai nainte de ce nu se vor fi curățit le vor da sfântul dar, preoți ca aceea osândise-vor, ca luda cela ce au vândut pe domnul Hs.

Cade-se Preotului să numere ômenii ceia ce vor vrea să se priceștuiască, decia atunci să facă sfintele cesture în potiri, iară de să vor tâmpla să se prisosescă, nice cum să nu îndrăznescă să le pogribescă numai singur, să se osândescă ca un lacom : ce să le dea preotul numai tunșilor, adevăc călugărilor sau diaconilor hirotoniți, măcar și a doa ôră, iar de nu se vor împlia să le dea și la mireni, însă cari vor fi mai nainte aleși adevăc gata de cuminecătură, iar citețul și clericul : nu li se cade să se apropie de dumnezeștile taine, nice mirenul să se atingă de sfintele sau să ție cadelnita : nice cum.

Iar potiriul să 'l acopere preotul sau diaconul și să 'l clătescă a doa ôră cu vin câte puțin și de odată cu apă, și să 'l ștergă cu buretele forte bine cu dădinsul.

Să nu cum-va să nu poți grije de sfintele și pentru negrija și nesocotința ta să se apropie de dinsele șorecele, sau musca sau pasăre sau să lași darurile să se strice că apoi te vei osândi forte la gróznica zi a judecării și în véc ce va să fie.

Molitvennic trebue să aibă, și să nu citești Molitvele de grab și înspăimat și grozav : ce cu rugă curată.

Nice de va fi agnețul grozav să 'l tai să l bagi la potiri, nici vin împuțit sau rău sau acru, sau oțet : ce toate să le iaî curate și să amesteci vinul cu apă întru sfântul potiriu iar să nu faci numai cu vin.

Nice iară să poarte preotul la sfântul jertăvnic haină grozavă și nespălată, și cum am zice mai pre scurt : trebue toate pre tocmelă să se facă ale sfinteî taini liturghii, ca să se facă sfînta fără de sânge jertvă cu bună primire, iar cari ei vor sluji cu destoinicie viața de véc să moștenescă cu darul lui Hs.

Pentru liturghie.

Veniți iar de ascultați iubiții miei frați cari intrați în beserica a lui Dumnezeu să povestesc voaă ca să ohărșim vrême liturghiei cu multă pază, frica a lui Dumnezeu să avem întru inimile noastre, și nici cât să nu vorbim întru beserica a lui Dumnezeu.

Că cum stă omul cu frică și cu dădinsul cu cucerie naintea împăratului și a Do. in, ca să nu cum-va să se pornescă împăratul sau domnul cu vre o vină spre dănsul, și cu atăta cutremur și osteneală ne cucerim la un împărat și domn, trecătoriu și pământesc, și naintea împăratului și domnului nice frate pe frate îndrăzneste a striga, iară de 'l va și striga aceiaș să schimbe fața împăratului și a domn, iară noi stând înaintea vecnicului

împăratului nostru și Dumnezeu la beserică niminea să nu îndrăznescă a grăi cătră cineva ce numai să vă hie mintea întru cântări și la rugă și la citeni, să nu ocărăm beserica, Vorbind, răzând, dormind, cântând în cōce și încolea, lenevindu-ne fără grijă, schimbând piciorole și îmulțind sculpatul și lărgind ochii în toate părțile.

Acultă și socotește ce grăiaște ruga ta, și limba ta. Păsan nin viotichin apotometa merimnan oston vasilea ton olon ipodoxomeni. Slovenește zice : Vseacui nica jitsenscu ot verjem peceal, iaco trea vseah, podemlioște; adică acumă să lepadăm totă grija lumescă ca să primim pre împăratul tuturor, împăratul împăraților și caril vor să se spălescă cadelise să se înțelepteze și să tacă la vremea de rugă, iar caril se vor îndeletnici întru bărfele îmbulziți de dracul de toate părțile atunce nu's va schimba Dumnezeu fața spre noi fără dreptate, ce pre dreptul pentru nesebuirile noastre, nu numai pentru păcatele noastre ce încă și pentru căce nu cêrtă pre ei preoți, și păstori.

Iar cei aleși și învățați de preoți și nu ascultă pre unii ca aceia de grab să se scōtă și să se gonescă de în sfinta a lui Dumnezeu beserică, că mare păcat iaste lor.

Iar ei de vor zice că nu știu cânta sau citi nici socotesc sau nu înțeleg ce să grăesc, atunci zicevōi vōaă, decă vreme ce tot cēsul liturghiei, stați afară de beserică întru nebăgare în sēmă și în răsare pentru ceea nu socotiți cele ce să grăesc și slujba ce să face în beserică.

Diaconul zice : Dveri, dveri, care dveri zice, să nu gândești că zice numai ale besericii ce și ale inemii și ale sufletului, ca să nu ni se îndeletnicēze mintea întru lucrurile lumesti.

Să venim și la simbolul credinței, când zice diaconul. Văameam, ca să luăm aminte și să socotim cuvintele carele se grăesc.

Zicem vāruio vē edinago Boga oțta vse derjitelā tvorāia Neacu i zemli vidimāimje vāseam i ne vidimāim, ivā edinago gospoda Is. Hs. Stana bojia edinorodnago ot oțta, rojednago preajde vseh veac : i proceaea; deaia zice : vā edinū sfetuiō sabarnuio i apostoliscuio țercov.

Pentru ce e sfință ? Pentru că Dumnezeu lăcuiaște într'ansa; pentru ce e săbornicescă ? pentru că Dumnezeu în toate limbile cea ce cred și se hotēză biserica a lui Dumnezeu Ți primēște, că singr Hs. grăiaște cine va veni cătră mine, pre acela nu'l vōi scōte afară.

După aceia zice diaconul : Staneam do-brea, nu zice de starea piciorol, ci zice să nu fii cu piciorole înlăuntru, iară afară mintea Ți cugetă, nu înlăuntru cu piciorole,

iară afară cu mintea porți grijă pentru boi, vaci, cai, oi, țarine, grădini, moși, bani, vii, sate, rumâni, sau pentru gândurile cele ne-curate și ale altor lucruri lumesti.

Staneam să strahom; dar ce e să stăm cu frică ? iaste să stai la liiurghie cu totă priceperea dumnezeiască și cu tot sufletul.

Văameam stoe vāznoș-nie, dar ce e vāimeam ? iaste să ascuți cu totă inema cuvintele cele ce să zic de la preot iară să nu Ți nălucești mintea într'altă parte.

Diaconul zice sămirom prinosite; iară noi răspundemu Ți mlst mira jertva hvalemia, mlst zice să miluești săracii, mir iar zice să aibi cu toții pace, jertva hvalemia zice ca să primescă Dumnezeu acca jertvă ce stă înainte pre sfintul prestol, pespe slavoslavia inemii și buzelor tale ca un bun și iubitoru de omeni ce iaste.

Preotul zice gorea imeaim sārđta iară noi împreună zicând că gu și ne trebuie mila lui să miluim pre cea ce sânt în nevoi, slă-mānzind, însetoșind, striinii, golii, cea ce zac în hōle și cei de pe în temnițe, pentru că beserica și sfanta liturghie pre cea ce fac bine pomenēște zicând pomeani gn. plođono-seaști vāstāih tvoih itcivah i pominaiōs-tih niștia.

Preotul zice : Pobeadnuio peasnă, ca pentru darul lui Dumnezeu să fim pāziți să trimetem sus lui Dumnezeu cântarea a trisfetoe cucerin și rugându-ne ca să izbăvescă pre noi Dumnezeu de toate păcatele și să spălescă sufletele noastre.

Ce se cade și preotului să învete omenii de în toate scripturile, că scriptura mōe pre om, mai vartos de cât untul și veselēște inima mai vartos de cât vinul; ce iaste mai tare de cât piatra ? nemica; și ce iaste mai mōle de cât apa ? iar picarea picăturii pătrunde piatra, [Zri. o *Arhiereule și preote*]. așa și preotul carele învață cu dedinsul pre omeni de în scriptură mōe inimile omenilor mai vartos de cât untul și le veselēște mai vartos de cât vinul : că scriptura nu veselēște pantecele : ce inema.

Nu se cade Arhiereului său preotului să Ți învete omenii lui cu urgie; ci cu blândēte și cu înțelepie și să nu arunce omenilor cuvânt de spaimă că cum aruncă neștine o piatră într'o fântână curată și limpede de o turbură așa și cuvântul cu urgie, nu sălbătăcește pre cei slabi numai ci turbură și pre cei tari ce pot.

[Pentru cei ce nu șed în beserică]. Unii de în cei nesocotitori ce nu fōrte grijesc nu numai a pestit întră și merg în beserică. Ce și decă întră, neavând dor sau grije de zăbavă ce se au zăbovit ei se lenevesc și șed. Dar-cu se-au dat să se odihnescă și să șeză : Celor bătrâni și neputernici și în hōle și în du-

rerii ființelor, iară cari sânt sănătoși, și șed. a-sămenea sunt boilor și vârarilor celor care se iezemă în ceomage. Dăcia, după zăbava ce să zăbovesc li se nra adauge lor. încă ș'alt pucat ale nebăgărilor în sēma.

Căți de într'ale boiarilor slugi ca niște stâlpi de lemn, ca niște stâlpi de piatră, ca niște oameni fără de trup, ca fara de suflet, și nemîșcați, stați naintea boiarilor lor ca să placă oamenilor cestora ce astăzi sânt, iară mâine nu sânt, iară noi stând naintea lui Iis. nu bagăm sēma nici grijim de împăratul cel vecinic și fara de mōrte, și alt nemica nu căutăm adica nu vedem fără numai pre ceea ce'i vedem că se priceștuesc, și ne nevoim sa eșim ca și căinile ce mușcă furiș, furând cinstea sîntelor darure.

[*Pentru cei ce nu stau cu frică în beserică*]. Ome, când vii de intri la beserică a lu Dumnezeu de multe cuvinte ale tale și de multe bariete ale tale, tu cheltuești totă vrēnța liturghiei, neascultând Dumnezeescile cuvinte și grainii, carele nu le poți și nici le poți învața că nu pohtești citenia ci pohtești bărlirea.

[*Eclis. Gl. 4*]. Că satana întru sāmânța bu-nelor grăunțe ale liturghiei sāmănă plēvele, mărăcinii, scaii și pālāmida, adică gânduri spurcate și cuvinte deșarte și bărlēle, pentru nebăgarea în sēma.

Că inema înțelepților iaste în casa de plângere, iară inenia nebunilor iaste în casa de veselie.

Să nu urgisim de tot unii pre alții a nu'i învăța și a nu'i îndrepta cătră pocăanie, că învățătura acēsta care învață pre noi să urgisim pre Dumnezeu, și lucrurile cele bune ale lui, iaste rea, că într'acēa vor urgisi pre cela ce a zis unul altuia, multă nevoință cu dēdinsul să arătați.

Conș i Boyu Slava

Amin.

Davșomu i darovavșomu, menea hudomu, Ponaci alca, i săvrșnie videati.

(urmăză un clișeu reprezentând un inger cu o cruce de gdt).

CATASTIHUL ACESTEI SFINTE ȘI DUMNEZEESTI PRAVILE.

CAPETELE CARTII ACESTUA DE PRAVILA.

<i>Glava</i>	<i>(List). Pag.</i>
1. Pentru judecatoriū cum i se cade să fie milosărd și să nu creză cuvintele nimă- nuī, fără de iscodire sau întrebare	142
2. Pentru dreptatea și pentru să facă judecatoriul dreptate.	»
3. Pentru legea și ce iaste legea, și pentru cel fără de lege ce inchipuiaște.	143
4. Pentru obicéiul besérici și al cetăților carele nu se află scris	»
5. Pentru patriarhul că iaste obrazul a lu Hs., și când'ī s'aū dat să hirotonescă mitropoliți	»
6. Pentru ce lucru hirotoneste Iraclia pe patriarhul.	»
7. Pentru arhierē și alți preoți cariī nu pomenesc pe patriarhul	144
8. Pentru cēla ce vrea să fie arhierē sau preot sau diacon și'ī va pără pre dinși cine-va.	»
9. Pentru cēla ce ia arhieria sau preoția sau alt dar besericesc sau cu galbenī sau cu boiarī și pentru luarea banilor de popie, și pentru preotul carele ia dar la sfinta cuminecătură	»
10. Pentru preoți de vor curvi sau de vor fura sau de vor face jurământ strāmb.	145
11. Pentru preotul carele va avea muiare și se va face Arhierē, să se despartă de dīnsa, și hirotonia lui să se facă cu voea ei	»
12. Pentru episcop și ce să chiamă episcopul: și cum i se cade să fie volnic pre tōte lucrurile besérici	»
13. Pentru Arhierē ca să nu facă hirotonie afară de eparhia lui nicī să hirotonescă pre nimenea de într'altă norie striinā	146
14. Pentru arhierē de'ș va lāsa scaunul său și se va duce într'alt loc să se zābo- vēscă șase luni.	»
15. Pentru preotul carele n'are muiare să nu șază cu alta	»
16. Pentru pāra episcopilor și a cliricilor și cariī se priimesc la pără	»
17. Pentru ca ceia ce părăsc pe Arhierēul trebuie să fie nevinovați.	147
18. Pentru căți arhierē trebuie să fie când judecă pre Arhierē, și căți la Preot, și căți la Diacon	»
19. Pentru arhierēul carele să judecă și'ī va trimēte sāborul o dată, a doa orā, și a treia orā vēste și nu va mērge să se judece	»
20. Pentru de se va afla Arhierēul ve într'o pără până nu i se va face judecatā nu'ī scot de īn scaun	»
21. Pentru cēla ce părăște pre episcop īntru multe lucrure protivnice, și apoi nu pōte să dea de față nicī unul.	»
22. Pentru cā la judecatā nu se cade să aducā mărturie eretic. nicī pāgān: nicī iarā numaī un creștin ce doī saū și trei creștīni credincioși iarā la pără cincī	148
23. Pentru părăși să n'aducā mărturiī casnici, adecă de īn casā, nice rudenie	»
24. Pentru cā mărturiile trebuie să fie omeni credincioși și cariī se opresc să nu mărturisescă și cariī nu se opresc	»
25. Pentru preotul de va mărturisi strāmb. sau va prinde tagā de iscălitura lui.	149
26. Pentru preot sau diacon de'ī va pără cine-va.	»
27. Pentru preot sau episcop sau alt sfințit ce'ī vor lua darul iarā el va face liturghie	»
28. Pentru judecata patriarhului, că nu se mai judecă.	150

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
29. Pentru arhiereul care l' iaste luat darul, acela are voe să mai chiasme a doa ora săborul să se mai juŭce de lucrul pârâi lui.	150
30. Pentru arhierel de se va fi luat darul vre unui arhierel și după aceea sêu aflat nevinevat și de când sêu început a se luarea darul arhierelui, și iară sêu ertat.	»
31. Pentru schimbarea Arhierelor, și pentru lepădări, și pentru că se dă scaunul arhieresc cătră alt arhierel Exarșesc.	»
32. Pentru episcopi și preoți de nu vor pomeni pe mitropolitul lor, și pentru că greșalele preoților de arhierel se canonesc.	151
33. Pentru anatema.	»
34. Pentru cela ce se afurisește de arhierel drept sau nedrept.	»
35. Pentru arhierel de va opri pre preot sau va afurisi pe mirên, ca să ia mită, sau va închide beserica sau pe alt preot sau sfințit sau pre alt cineva de va afurisi fără vină.	»
36. Pentru cea ce să împreună cu cel afurisit.	152
37. Pentru afurisitul cum se cunoște după mörtea lui de unde seaf afurisit.	»
38. Preoții să nu afurisescă pre nimenea fără voia arhierelui lor.	»
39. Pentru cel afurisiți pe cari afurisește arhierel, iară după mörte se află trupurile lor dăzlegate.	153
40. Pentru mortul ce să va afla întreg trupul lui și păr neavând nemica.	»
41. Pentru preotul ce l va opri arhierel lui de liturghie iară el va îndrăzni de va sluji.	»
42. Pentru clirici și călugări de vor face sfat s. u însoțire asupra arhierelui.	»
47. Pentru cliricul de va înjura pe arhierel lui, sau popa sau diaconul, și mirênul de va înjura pe preotul său l va bate.	157
51. Pentru arhierel de va face liturghie singur.	158
52. Pentru odejdiile arhiereli cu carele se îmbracă arhierel când slujește, ce închipuesc una și alta.	»
53. Pentru ce se chiamă patriarhul bogonosei și ce închipuște mantia lui. și léspezile, răurile, Capasul, și tunderea capului și lumina.	159
54. Pentru numele lu Is. Hs. unde iaste semnat întru sfântul trup al arhierelui, și ce închipuiaște când blagoslovêște cu amândoaă mâinile lui.	»
55. Pentru arhierel sau preot de se vor schimnici sau unde se vor tunde în silă.	160
56. Pentru preotul carele se va afla în păcate, și ômenii să fugă de la dânsul. și pentru să nu osândescă mirênul pre popa, și pentru să nu osândescă neștine, și pentru cinstea preoților.	»
57. Pentru cartea sau zapisul arhierelui, și după mörte unde să i să dea hainele sau unêtele.	161
58. Pentru vârsta hirotoniei preoților, și care păcate apără de preoție.	»
59. Pentru podoba arhierescă sau preoțescă ce închipuște.	»
60. Pentru preot carele va sluji și nu se va priceștui Dumnezăesilor taini.	»
61. Pentru cela ce va să se preoțescă mai nainte până nu ia fâmée.	162
62. Pentru preotul ce va avea vrajbă cu cineva și de va vărsa în zioa ce va face liturghie.	»
63. Pentru preotul să nu sărute mort când va vrea să slujască liturghie, nici deca va face liturghie să nu sărute sfințele icône.	»
64. Pentru preotul de va sluji liturghie fără de Antimis, sau nu va purta grije de beserica a lui Dumnezêu ce o va urgisi sau va arde vas al beseriei.	»
65. Pentru preotul de va fi vânătoriu, sau prinzătoriu de păsări sau de va vrăji sau va merge să l vrăiască, sau de va fi vânzătoriu de altul.	»
66. Pentru preotul de nu ș va citi césurile și va face liturghie și de vă face singur maslo.	163
67. Pentru preotul de va muri fără cocon.	»
68. Pentru preoți ca să nu judece pe arhierel lor.	»
69. Pentru preoți și diaconi, de nu vor pomeni pe arhierel lor.	»
70. Pentru că preoți sânt în chipul celor șaptezeci de apostoli, iar arhiereli în locul celor 12: și nu numai câte dăzlegă arhiereli sânt dăzlegate, ce câte dăslégă și pre cei ce au luat pe nedreptate.	»
71. Pentru preoți și călugări ca să nu se amestecă și să pörte grijă de lucrurile și grijile mireneșli nici să vrăciuiască.	»

<i>Clava</i>	<i>Pag.</i>
72. Pentru toți sfinții adică preoții de nu s vor cîti totă pravila adică slujba lor, și pentru de șapte ori în zi lăudaiute Doamne, și carele sânt 7 laude . . .	164
73. Pentru mirénul ce se va sfi a se cumineca de preotul mirén carele va avea preotésă . . .	»
74. Pentru preotul carele se va rușina a 'și cumineca preotésa lui . . .	»
75. Pentru preot de se va însura sau preotésa de se va mărita sau mirénul cleric. adoa órá de să vor însura . . .	»
76. Pentru cela ce va să se preotéscă și va lua muiare sau văduvă sau slujnică, sau alta ce va fi avënd viață rea . . .	165
77. Pentru cela ce să află în păcate carele apără de preoție iară el se va hirotoni . . .	»
78. Pentru ovreaiū de se va boteza se face preot. . .	»
79. Pentru preotul de va ispovedi păcatul său de voe. carele au făcut mai înainte de hirotonie . . .	»
80. Pentru diacon de va curvi sau până la sărutare va greși preotul sau diaconul . . .	166
81. Pentru muiarea de va face copil și va năpăstui pre popa căl'au făcut cu din-sul (întrebarea lui Constandin episcopul către sfîntul mitropolit de la Iracilia Chyr Nichita.) . . .	»
82. Pentru de să va însura cine-va și se va preoți, iar însurarea se va afla fără de lege și de clericul mirén de va avea fâmeae iar într'acelaș chip. . .	»
83. Pentru preotul ce e oprit și despărțit de popie, de va zice blagosloven bog naș și Boje uștedrină și pentru de va sluji preotul cu popa cela ce e oprit de liturghie . . .	»
84. Pentru pr otul de 'l va curvi muiarea lui sau a mirénului și va vrea să se preotéscă : și de preotésa de se va apuca cu dėsila să o curvėsă cineva. . .	167
85. Pentru arhieriei caril vor priimi preoți strinți, fără de cărți de pace și de ertăciune, și ce închipuesc cărțile și de preotul robit de 'l vor primi fără de carte . . .	»
86. Pentru preoții caril iaū camătă, sau căluguri, sau mirénl . . .	168
90. Pentru clericl de vor intra chezași . . .	170
91. Pentru clericl ca să nu mērgă la cărciumă, nici să fie cărciumă . . .	»
92. Pentru cel îndrăciți ca să nu fie clericl, și pentru preoții caril cad și leșină . . .	»
93. Pentru că iaū preoție și ceia-ce nu sânt de rudă de preoție, așijderea și ceia ce să nasc de în fâmeae curvă . . .	171
94. Pentru de să va hirotoni episcop sau altul de în rîndul preoției și va avea semn sau altă betejune . . .	»
95. Pentru preotul de va blagoslovi nuntă fără de lege . . .	»
96. Pentru preotul de să va spăla în ziua ce va vrea să slujēsă liturghie sau mirénul ce va vrea să se cuminece și va mērgă la bae . . .	»
97. Pentru preot de 'l va cură sînge de în nas, sau de în dinți cînd va vrea să slujēsă liturghie . . .	»
98. Pentru preotul de să va tîmpla să se săblăznēsă în zioa ce va să slujēsă liturghie . . .	»
99. Pentru preot să se ferēsă de muiarea lui cînd va să slujēsă liturghie . . .	»
100. Pentru preoții caril 'și gonesc fâmeile sale socotind pentru smerenia sau să urască nunta cea pre lege, sau vinul sau carnea . . .	172
101. Pentru muiarea carea 'ș va lăsa bărbatul, sau bă batul pre muiare's pentru urăciunea nuntel, și pentru muiarea carea nu va să se culce cu bărbatululș . . .	»
102. Pentru sîntele vase, și de furarea sîntelor carele sânt ale besérici . . .	»
103. Pentru ca să se judece toți clericl și călugări de Arhierieul lor . . .	»
104. Pentru episcop și de alți clericl caril jōcă în harjeți sau se lepădă de numele lui Hs. . .	173
105. Pentru preotul carele va zice de mînie să fie păgân, sau alt mirén, sau de va blăstema sau va huli preotul sau mirénul . . .	»
114. Pentru ómenl mirénl în vrême de gōnă de 'l vor prinde și 'l vor face păgân iar apoi vor vrea să se preotēsă . . .	179
115. Pentru ceia ce iaū a doa hirotonie, și caril se hirotone'sc a doa órá și caril se botēză a doa órá, și pentru Arhierieul cela ce 'l e luat darul de va face hirotonie . . .	»
116. Pentru cela ce va să zidēsă mănăstire sau besérică să nu le oblăduiască nice fără de voea arhierieului să le facă. . .	180

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
117. De va închina cine-va niscare lucrure la beserică sa la mănăstire și va vrea să le ia înapoi, și iară cu lucrurile și bucatele și toate ce are mănăstirea și besericile sânt neschimbate și nemutate	180
118. Pentru bărbatul său fămeaea, carele va să meargă la chipul călugăresc până în călă vreme să se ispăsească și fără de stareț să nu se tunză	»
119. Pentru că nimenile n'are putere să facă călugăr fără de voea archierescă, și pentru popa mirén ca să nu facă călugăr	181
120. Pentru podoba călugărescă și a cămilăvci și ce închipuiaște când zic meta nie și pentru ce să chiamă călugărul călugăr	»
121. Pentru ieromonah adecă popă, călugăr și călugări ca să nu șază în lume; și pentru care vini es de pre în mănăstir	»
122. Pentru bolnavii cari se fac la mortea lor călugări, și pentru călugărul carele nuș citește totă slujba lui	182
123. Pentru călugărul său călugărița de se vor însura sau schimnicul său neschimnicul de va curvi	»
126. Pentru călugărița sau mirénă de va fi supuitoare sau vótore	183
132. Pentru bucate ce va avea călugărul cum se cade să se împarță de nu va avea feciori sau de va și avea	186
133. Pentru tatăl ca să nu oprască fiului său partea de moșie de se va face călugăr	»
134. Pentru preoție și chipul călugăresc carele iaste mai mare	»
135. Pentru călugări și călugărițe ca să nu se facă cumetri, nice eromonahul adecă popa călugăr să nu cunune nuntă	187
136. Pentru beserica în carea nu se face slujbă 40 de zile și ce iaste beserica	»
137. Pentru că șapte sânt darurile Duhului sfînt, și șapte taine ale besericii și șapte bunătăți mari, și șapte păcate de morțe	»
138. Pentru să nu se îngrope mortul în lăuntru în beserică, nice să mute de în mormânt trupul omului nice măcară țărâna	»
139. Pentru că pe în beserici să nu se facă băutori și mănări nice cârciume și vânzări pre în sfintele grădini	»
140. Pentru ca să nu bage dobitoc în beserică nice să mâie nice să mănance nice să bea într'ansa	188
141. Pentru cum trebue să botéze preotul copilul mic	»
142. Pentru preoții cari botéză în trei părinți, în trei fi, și în trei duhure, și pentru cei ce nu botéză în trei afundări	»
143. Pentru că copilul cându'l bagî în scăldătore să caute spre răsărit	»
144. Pentru ce închipuiaște când desfașă copilul	189
145. Pentru ce închipuiaște întorcerea care întorc copilul spre apus	»
146. Pentru unsorea	»
147. Pentru ce ne botezăm întru numele sfintei troițe	»
148. Pentru ciucile coconului ce închipuesc, și tundearea și scutecile cele noao cu carele 'l îmbracă	»
149. Pentru cei ce se botéză să 'l ungă cu sfintul și marele mir, și scăldătore ce închipuiaște și când să se botéze copilul	190
150. Pentru coconul de va fi indoire că nu sau botezat sau seau botezat	»
151. Pentru copilul de se va afla la sfârșit să moră și preotul va boteza și nu va apuca să zică ceea ce să lepădă de satana, nici molitvele ce va face de aceea, zicele-va după aceea de va trăi copilul au ba	»
152. Pentru preoții cari botéză copiii Agareanilor sau să facă lor cumetri, sau primesc jertva a ereticului, și pentru nepreoiți cari botéză copii	»
153. Pentru că de nevoe botéză și mirénul, și p ntru coconii creștinilor cari mor nebotezați, unde merg	191
154. Pentru că indoit iaste omul și pentru ca ceriurile sânt închise celor nebotezați	»
155. Pentru preotul de va boteza pre copilul lui ca un preot și de va blagoslovi nunta fiu-său	»
156. Pentru preotul că deca mănăncă să nu botéze ce numai naintea Dumnezăeșt'i liturghii nici în postul cel mare să nu botéze	»
157. Pentru preotul să nu botéze în casă și pentru copilul mic de va muri nebotezat de lénea preotului sau a părinților	192
158. Pentru caro păcate să iartă după morțe, pentru liturghii, rugă și milostenii carele se fac pentru cei ce mor	»

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
159. Pentru că nu numai morților sânt de folos și de ertarea păcatelor Dumnezeuștilor liturghiile ce încă și viilor	192
160. Pentru liturghiile ce dau preoților pentru săracuste pentru cei vii și pentru cei morți	193
161. Pentru cesturile, ce sânt, și pentru mueri carele au bărbați eretici sau păgani, cădelise-va să ducă prinose	194
162. Pentru ce lucru după mörtea omului fac poméne a treia zi, a noa zi și a patruzecile, și când se apără să nu se facă	195
163. Pentru sufletele dreptilor și ale păcătoșilor unde se află în ziua de astăzi	196
164. Pentru preotul carele va sluji și se vor vărsa sfintele sau și va cădea zvezda și când sânt sfintele obârșite și pentru prescurile proscomidite de le vor mânca câini	197
165. Pentru cinstitele darure de se vor strica și Preot cum i se cade să aibă loc de spălat în oltariu și mișianul să nu între în lăuntru	198
166. Pentru anafora drept ce o ia creștinii și pentru când se află cu muerile lor să nu o ia nici icône să sărute	199
167. Pentru bolnavi de vor muri necuminecați pentru leanea preotului	200
168. Pentru cela ce are vrajbă să nu i priimești prescurile la beserică, nici să l priceștuești și de va muri cine-va neertat	201
169. Pentru mireanii caril nu așteaptă până se va sfârși slujba ce es afară	202
170. Pentru cela ce va să se priceștuiască ca să nu se afle cu muiarea lui sau de se va tâmpla să se săblăznescă în vis și de va vărsa, deca se va priceștui	203
171. Pentru care zi a săptămânii să se păzescă muiarea și bărbatul de amestecarea trupului	204
172. Pentru muerile cele logodite întru carele și pentru logodne și pentru că logodna iaste aseamene și făgăduială nuntelor ce vor să fie	205
173. Pentru logodne ca să fie bărbatul de 14 ani și fâmeea de doisprezece	206
174. Pentru junele carele ș va logodi muiare, și el va muri apoi de va putea fratelui să o ia	207
175. Pentru o fată ce priimi molitve de logodnă cu ore-care Ioan iară căci era pre mică ea căuta să se despară	208
176. Pentru cela ce va să se preoțescă și i va muri logodita lui sau era logodna afară de lege	209
177. Pentru făgăduialele sau arvunile logodnei carele să dau iară apoi o parte i pare rău și de va muri vre-unul de în cei logodiți sau se va face călugăr apoi și pentru sărutare	210
178. Pentru câte vină d-spart pre cei logodiți	211
179. Pentru rânduialele spițelor nunta carele arată la a câte se fac împreunările, și la a câte să nu se facă	212
190. Pentru împărțirea rudeniei și pentru rudenia de sânge	213
191. Pentru a șaptea spiță de sânge ca să nu se facă	214
192. Pentru a opta spiță de sânge ca să se facă	215
193. Pentru rudenia despre cuscrie	216
194. Pentru numele unchiului cum se împarte și să grăiasse în trei și pentru trei nemure	217
195. Pentru feciorii de suflet și ai sfintului botez	218
196. Pentru doi copii cei va priimi neștine de la sfântul botez, de vor puté să se împreune întru nuntă, și altele bogate de trebă pentru Dumnezeușcul botez	219
197. Pentru robul ertat ca să nu ia pre stăpână-sa, nice pre muerile stăpânilor lor	220
198. Pentru că la nunte trebue să căutăm ce e și cum se cade și de va curvi sau va spurca neștine pe vre-o muiare	221
199. Pentru nuntele cele ce se apără și fără rudenie	222
200. Pentru ispravnic și a micilor copii	223
201. Pentru în ce chip se numără sau se socotesc nașterile și spițele	224
202. În Sfântul și marele post să nu se facă nice o nuntă	225
203. Pentru nunta cea de întâiu, și ce iaste nunta și pentru nunta ce e pre lege	226
204. Pentru tocmelele cele pröste de nemica carele se fac pre la nunte și nefăcându-se molitvele pre dinșil	227

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
205. Pentru cum se chiamă nunta cea de întâia, a doua și a treia, și pentru canonul celor cu 2 nunte, și a celor câte cu trei nunte	217
206. Pentru pricéperea sađ cunoșterea ca să știe neștine tocmirea împreunărilor pentru a treia nuntă și a patra nuntă făcutuseu văleat 6428	>
207. Pentru bogăți copii cariî se chiamă adevărați și cariî hireș și cariî copii, și cariî întunecați	218
208. Pentru nunta fără de lege și canonul lui, și pentru ceia ce țin posadnică	>
209. Pentru cea ce se va cununa cu trei mueri, și una de într'ânsele să se afle fără de lege, de va putea să ia alta	>
210. Pentru ceia ce să prind frați ca să nu se facă	>
213. Pentru urgie tocmită asupra celora ce despart bărbatul de muiare și muiarea de bărbat fără cuvânt de vină, și pentru cartea cea de despărțelă ce închipuiaște	221
214. Pentru despărțelele nuntelor și vinele mueri de carele o desparte bărbatul și 'i dobândéște zéstrele	>
216. Vinile bărbatului de carele 'l lasă muiarea lui și 'și ia zéstrea ei și darurile carile i le-ađ dat pentru nuntă	223
217. Desparte-se nunta sađ cununia când bărbatul nu se află trupeaște cu muiarea lui	>
218. Despărțirea nuntei când bărbatul nu află pre muiarea lui fată curată	>
219. Despărțirea nuntei când se face neștine călugăr, iar muiarea lui să se mărite și el după vréme va să se facă arhiereu	224
220. Pentru muiarea de 'și va bate bărbatul că se desparte	>
221. Pentru bărbatul de va hi fur se desparte de dînsul muiarea lui	>
222. Pentru omul rob sađ muiarea róbă că se desparte	>
223. Pentru muiarea carea va fi fost róbă și o vor hi spurcat pre acéea să nu o despartă bărbatul	>
224. Pentru bărbatul ce 'și va goni muiarea și o vor spurca alțiî să nu o despartă	>
225. Pentru bărbatū sađ muiarea de va hi mișa sađ gubavă că se despart	>
226. Pentru rudenia sfîntului botez se desparte	225
227. Pentru rudenia fecioriei de suflet se desparte	>
228. Pentru nunta cea fără de lege se desparte	>
229. Pentru a patra însurare că se desparte	>
230. Pentru nevârsta nuntei că și acéea se desparte	>
231. Pentru bărbatul carele se va afla cu muiarea's afară de fire se desparte și pentru canonul lui	>
232. Pentru bărbatul cu muiarea cariî vor hi vre uniî de într'ânșil eretic se desparte	>
233. Pentru bărbatul ce va avea muiare să se îndrăcécă și va să o lase	>
234. Pentru patîma sađ lovitura ce lovește pre om și cade jos de se bate sađ se tăvăleşte și 'i merg spumele, cum se judecă la adevărta mare beserică până astă-zî	>
235. De se va tâmpla cuiva să se ducă într'alt loc și acolo să ție posadnice sađ să nu trimetă mueriî lui cheltuială de hrana viețiî ei să se despartă	226
236. Pentru muiarea căreia i se va duce bărbatul sađ se va face rob sađ se va duce la ôste și se va face perit și ea va vrea să se mărire	>
238. Pentru cea ce se va afla cu sócră-sa și de canonul lor	227
239. Pentru cea ce 'și va lăsa muiarea de răul sađ de vina alțiî mueri	>
240. Pentru curvie și de canonul ei	228
241. Pentru omul ce 'și va afla muiarea curviud și va ucide pre dînsa și pe curvariū, sađ o va ucide fără de vină sađ fără de voea lui	>
250. Pentru ce la ce 'și face mórte de voe sađ bărbat sađ muiare	239
251. Pentru fata de o va sili neștine să'î scribe fetia sađ măcar și cu voea ei	>
255. Pentru stricarea copilelor și canonul bărbatului	241
256. Pentru călugărița de o va apuca cine-va cu desila sađ copila de stăpănu-sađ, sađ altă muiare de cine-va	>
261. Pentru muiarea ce rămăne vėduă și va să se mărite în anul acela	246
262. Pentru muiarea carea va rămănea văduă și se va mărita că nu ia de în bucatele bărbatului ei nemica, fără numai de la copii de vor muri, așijderea și bărbatul	>

263.	Pentru muiarea măritată carpa va avea niscare haine, unelte și nu va spune unde le-aŭ aflat	246
264.	Pentru muiarea carea va rămănea văduvă și nu se va mărita ce va lua de în bucatele bărbatului ei, așijderea și bărbatul.	247
265.	Pentru prețuirea zéstrelor și neprețuire, și pentru zéstrile de afară	>
266.	Muiarea se prețuiaște de tot datornicul și de va intra muiarea chezașă pentru bărbatul ei.	>
267.	Pentru bărbatul carele va face cheltuiale la bôla muerii lui și la mörte	>
268.	Pentru prețuirea zéstrelor de întâiu și de a doa	>
269.	Pentru tocmirea bărbatului și a muerii și pentru darure ce se vor face între ei.	248
270.	Pentru darurile ce se fac naintea nuntel.	>
271.	Pentru darure și pentru ce lucrure se întorc darurile, iară îndărăt	>
272.	Pentru bărbai și mueri de vor rămănea vădui și le va rămănea cocon și va muri, sau și de nu vor face și va muri bărbatul său muiarea fără de cocon cum se vor împărți hainele lor.	>
273.	Pentru prețuirea moșilor și pentru moșul de' va rămănea feciori și nepoți cum vor moșteni pre dînsul	249
274.	Pentru ceta ce mörte fără de zapis aŭ bărbat aŭ muiare și copii n'are ce numai părinți și frați, căroră li se va cădea să' moștenescă	>
275.	Pentru ceta ce va muri și va avea frate de doăă mumăni și nepoți al frăți-nésău, cari vor fi fost cu tatăl lor de un tată și de o mumă: cari de în-trănsu' l vor moșteni	>
276.	Pentru ceta ce mörte de nu va avea frați sau nepoți cum se va cădea să' l moștenescă, și pentru moștenirea bărbatului și a muerii	>
277.	Pentru aducerea, adecă de va hi dat tatăl fiesă zestre și aŭ făcut și aŭ tocmi ca să nu mai ia de în bucatele lui	250
278.	Pentru care copii se chiamă adins eiș oblăduitori și cari neoblăduitori	>
279.	Pentru părțile a feciorilor cari aŭ luat de la tatăl lor părțile lor și murind el eaă vor să ia.	>
280.	Pentru ceta ce va vrea să ia moștenire până în câți ani să se asculte și pentru datorii până când se vor cere, și altele bogate pentru datorii	>
281.	Pentru camătă	251
282.	Pentru Falchidiu, aceta Falchidia se chiamă o lege de judecată.	>
283.	Pentru feciori ca să cinstescă părinții lor, și ca părinții să nu'ș despartă feciori și să dea unuea mai mult, altuia mai puțin	>
284.	Vinile carele fac pe feciori fără de moștenire de în bucatele părinților și pentru feciorul carele se va însura fără de voea tătănesău	252
285.	Pentru tocmela ce să face ca să fie și după mörte, și în câți ani sânt volnici feciori și fetele să facă acea tocmelă, și câte mărturii să fie și pentru frații de vor hi bucatele lor neîmpărțite, și pentru Codichel adecă zapis sau răvășel	>
286.	Pentru tocmelă sau cartea celora ce sânt supuse la un loc, și pentru dările ce dă omul ca să stea la un loc	253
287.	Pentru ispravnic și pentru vârsta micilor și mai marilor feciori.	>
288.	Pentru unelte sau zălôge	>
289.	Pentru răspunsul sau judecata judecătorilor aleși	254
290.	Pentru tociniri	>
291.	Pentru doăă soții, unul de într'amândoi de va prinde pe altă soție fără voea celuea-lalt	>
292.	Pentru jurământ	>
293.	Pentru feciori ca să hrănescă pe părinții lor	>
294.	Pentru plugariu de va ara vre o țarină fără de voea celuea ce a cu' iaste	>
295.	Pentru ceta ce va lua boui să ave sau să lucrêze fie ce și va muri și pentru moara căria cumu' va cură apă.	255
310.	Pentru ceta ce va lua cal sau vită cu chirie sau cu năem și' l va încărcă sau l va împovăra greu	260
311.	Pentru ceta ce va lua vie sau țarină să o lucre în parte, și pentru ceta ce face cheltuială la un lucru striin	261
312.	Pentru socotela zilii și pentru Dumnezeuștile Paști, și pentru postul sfinților apostoli câte zile sânt, și pentru an câte săptămăni și câte zile are	>

<i>Glava</i>	<i>Pağ.</i>
313. Pentru care zile se chiamă calande, none și idi.	261
314. Pentru 24 de slove adecă buchile cele grecești cine le au aflat	»
315. Pentru câte mile țin ostrótele cele mari ale mării a totă lumea.	»
316. Pentru câți munți mari și nați sânt și cumu's numele lor.	»
317. Nomo canon și cum că arhierilor său dat voe și blagoslovenie să imulțescă și să împuținéze canónele, și pentru ceea ce să pocăesc să nu'i întórcă nice să se lépede de dinși a nu'i priimi	»
318. Pentru preotul de va ispovedi fără de voea arhierelui său, sau se va tâmpla vre-o nevoie de'l vor chema la vre un bolnav și nu va merge să'l ispovedescă	262
319. Pentru că se dă și preoților mirén și ieromonașilor să fie Duhovnici, și ce să chiamă duhovnicul, și duhovnicul de va spune cuiya păcatul celui ce 'i se ispovedește	»
320. Pentru bolnavi de vor fi și mâncat să se priceștuiască și pentru cei canoniți, că de le va fi la mórte să se cuminece	»
321. Pentru de câți ani se cade a se ispovedi bărbatul și muiarea, și cum se cade tuturor să ne pocăim și preoții și mirénii	»
322. Pentru câți se ispovedesc de a lor bună voe cum li se cade să se canonescă.	263
323. Pentru ceia ce să lépădă de Hs. de voe sau de nevoie	»
324. Pentru de în ce vârstă se socotesc la Dumnezeu păcatele omului	264
325. Pentru omul păcătos carele va face un lucru bun putéva lua ertăciune de tóte păcatele lui	»
326. Pentru de va face un tâlhariu 100 de ucideri decia să'l prinză să'i tae capul putéva fi izbăvit de uciderile ce au făcut	»
327. Pentru duhovnic cum 'i se cade să aibă loc cinstit și sfint pentru ceea ce 'i se ispovedesc și ce să zică către dânși, și pentru ceea ce sufăr dă țin canonul lor și pentru ceea ce nu sufăr a ținea.	»
328. Pentru vrăji și pentru ceia ce merg pre la vrăjitori și pentru ceia ce portă baere.	265
329. Pentru Malachia, adecă cine's bate mădulariul în mâini și pentru curvie, și pentru cea ce să culcă cu fámée nebotezată	»
330. Pentru amestecare de sânge	266
331. Pentru muiarea carea se află întru mueria ei.	»
332. Pentru cea ce zace cu bărbat, și face cu dobitoc	»
335. Pentru ucideria	268
336. Pentru eliric sau mirén de vor bate sau vor lovi pe vre un om și va muri, și cei sfinți'i adecă câți au rânduialele preoției de vor bate pre cineva	»
343. Pentru fur și pentru ceea ce primesc pre fur și tâlhari	273
344. Pentru săpătorul de mormănture și furul de sfinte	»
372. Pentru jurământul și mărturia strâmbă, și de cea ce va lua un lucru asuprit cu jurământ	292
373. Pentru clevetirea și țiitorul de mânie, și ascultătorul la feréstră și vânzătorul său părășul	293
374. Pentru muiarea carea va purta erbi sau va mânca ca să nu facă feciori, sau de's va omorâ copilul său de's va urgisi copilul carele va naște.	»
375. Pentru c luguărițe de va ști pre altă călugăriți că face păcat și nu va spune stariții, și de va ști vre un mirén pre altul greșind si nu'l va opri.	»
376. Pentru ceia ce mănăncă carne a fieșcării jigăni mórte sau mursecată.	»
377. Pentru muiarea carea va muri făcând séu daca va face, și pentru mósă când se primesc la beserică.	»
378. Pentru mortul de se va afla strigoiu căruia 'i zic vârcolac, ce trebue să' se facă.	294
379. Pentru spurcăciune de va cădea în puț sau într'alt vas sau în făină, sau în grâu sau în unt-de-lemn	295
380. Pentru postul ajunului nasterii a lui Hs., și al bobotezii și de să vor tâmpla acéste praznice miercurea sau vinerea	»
381. Pentru postul sfintelor și marilor părăsemi și a tóte miercurile și vinerile, și când se slobozește ajunarea acestor doao zile șt cum se cade călugăriilor și lumea să o păzescă cu post	296
382. Pentru muiarea ce va naște în postul mare și pentru ómenii și mueri bolnave, cum să nu ție a nu mânca unt-de-lemn și vin, ce numai de carne să se ție a nu mânca.	»

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
383. Pentru Blagoveștenii de să va tâmpla în săptămâna cea mare, mâncavom pște, au ha	296
384. Pentru postul crăciunului și al sfinților apostoli.	>
385. Pentru postul de în luna Avgust, al Dórnei nóstre sfínteí născătóre de Durl-nezeú	297
386. Pentru postul înălțării cinstíței crucí.	>
387. Pentru simbol adevă vearuio vâ edina boga, când seaú făcut.	>
388. Pentru céle 7 sfínte și a totă lumea sâbóră când seaú făcut și pentru ce . . .	>
389. Pentru sfíntele icóne carele vor fi fórté vechí și strícate, ce trebue să se facă de dinsele	300
390. Pentru cum se zice pohvala arhiereului la césurile céle mari.	>
391. Tocmela șederii nainte (saú mai sus) a cuvioșilor patriarși și Mitropolii și arhiepiscopii, carele se află până în zioa de astăzi de sânt supuse împărăției Țarigradului.	>
392. Pentru carií mitropolii în până în zioa de astăzi episcopii.	301
393. Pentru mitropolii carií se zic prea cinștiți și exarși, și carií numai prea cinștiți. .	302
394. Boeriile saú cinstile saú deregătoriile arhiereilor și tocmirile lor.	>
395. Pentru cum scriú arhierei la papa, Țarigrádenuí. Alexandriei, Antiohiei i Ierslimului și Ohridului.	303
396. Pentru cum scriú mitropolit către mitropolit și cum către arhiepiscop și cum către episcop	304
397. Pentru cum scrie episcopul către mitropolitul lui, și cum către alt episcop. . .	>
398. Pentru cum scrie arhiereul la boiarii ceea de la marea beserică	305
399. Pentru cum scrie arhiereul la cnézul Serbiei și la suprujnița lui.	>
400. Pentru cum scrie arhiereul la juþan, la boiari mari și la om cinstit	>
401. Pentru cum scrie arhiereul către mai marele Stagoriei și la egumeni și la stareți. .	>
402. Cartea de mărturia duhovnicului, pentru cela ce va fi harnic de preoție	>
403. Pentru cum scrie arhiereul cartea cea tocmită preotului și cartea de siobózie .	306
404. Cartea te duhovnicie a duhovnicului când se face	>
405. Cartea de ertăciune carea scrie arhiereul	>
406. Pentru cum scrie arhiereul Stavropigion și antimisul	>
407. Pentru cum scrie arhiereul carte când se face sâbor, și el nu merge ceș dá sfatul către alt arhiereu	307
408. Pentru cum se scrie prascia episcopului.	>
409. Pentru cum scrie arhiereul carte ceíuea ce va să-trcă pre în țară saú peste mare care se chiamă Pandete	>
410. Cartea de cêrerea mănăstirii carea scrie arhiereul	308
411. Cartea robului.	>
412. Pentru cum scrie arhiereul cartea de despărțelă carea dá muerii când o páraște lărbatul și nu póte să o dea de față și va să o lase	>
413. Cartea de despărțelă de curvie	>
414. Carte de despărțelă cându'i bărbatul legat	309
415. Carte de despărțelă când se duce bărbatul și nu se mai vede.	>
416. Carte de despărțelă omului îndrăcit	>
417. Carte de despărțelă, când nu triméte bărbatul cheltuială de hrană vieții muerii lui.	>
Canónele sfinților apostoli.	310
Canónele sfínt. sâbor a totă lumea întâi de la Nichea	318
Canónele sfínt. sâbor nameastnic, de la Anchira.	322
Canónele sf. sâbor nameastnic, de la Neochesaria	326
Canónele sf. sâbor nameastnic de la Gangra.	328
Canónele sf. sâbor nameastnic de la Antiohia	331
Canónele sf. sâbor nameastnic de la Laodichia	335
Canónele sf. sâbor a totă lumea 2 de la Țarigrad	340
Canónele sf. sâbor a totă lumea 3 de la Efes	342
Canónele sf. sâbor a totă lumea 4 de la Halchidona	344
Canónele sf. sâbor nameastnic de la Sardichia	348
Canónele sf. sâbor nameastnic de la Cartoghen	354
Pentru Agapie și Gavadie	372
Canónele sf. sâbor a totă lumea 5, de la Țarigrad	>

Pentru sf. săbör 6 a totă lumea, de în Țarigrad	377
Pentru sf. săbör iar a 6, a totă lumea de la Trulla, carele se chiamă 5 a șase	390
Canónele sf. săbör a totă lumea 7, de la Nichea a doa	391
Săbör sf. 1 si 2, de în beserica sf. apostoli de în Țarigrad	395
Săbör de în sfinta Sofia	397
Canónele sfintului si marelui Vasilie	399
Timotei patriarh. întrebări si răspunsuri forte de folos	409
Nicolae patriarh, întrebări si răspunsuri forte de trebă	412
Șapte întrebări si răspunsuri, iar ale lui Timotei Alexandren	413
Costandin epis. întrebări, respuns Nichitei Metrop. Ieraciei	416
Intrebarea unui Arhimandrit	417
Porunca marelui Vasile către preoți pentru liturghie	418
Ión Zlatous către preot	>
Nichifor patriarh către preot	>
Marele Vasilie pentru pricestenie	>
Teologia Dumnăzășilor si sf. învățători si dascăli și întrebări și răspunsuri ale sf. Anastasie patriarh de lucrure ale ceriului și ale pământului, văzute și nevăzute de tot folosul forte de trebă tocmită pre 53 de glave	>
Alte învățături pentru preoți și pentru liturghie forte de folos	>

Sfârșitul catastihului a pravilii arhieresti de întări.

Catastihul al doilea

Al pravilelor împărătesci, alse de în sfitul împăratului Iustinian, pentru multe feliuri de judecăți cu tot răspunsul lor tot pe rând arătate, fie-ce glavă, cu toate începăturile ei după greșalele fieș-cui, cine va căuta de grabă să potă afla carea în ce loc și fote se află.

43. Pentru cea ce va svătui sau va trimite pre altul să facă vre o răotate	154
44. Ce pedepsă vor lua ceea ce sfătuesc pre neștine să facă rău	>
45. Semelele carele arată pre cel greșit cumue vinovat	156
46. Ce pedepsă vor lua ceia ce ajutoresc pre altul spe vre o răotate	>
48. Pentru ceia ce vor sudui pre judecătorii sau pre ómenii cei domnești	157
49. Pentru ceia ce vor sudui pre sol	158
50. Pentru ceia ce vor sudui pre mai marii lor	>
87. Pentru ceia ce vor face bani răi	168
88. Pentru ceia ce îmblă cu bani răi	169
89. Pentru ce a ce găsescomoră	>
106. Pentru certarea celora ce injură pre altul	173
107. Pentru sudalme când se vor chema mică și când se vor chema mare	175
108. Când va putea scăpa de certare cea ce injură	>
109. Când va putea să vie să se plângă la judecătorii pentru sudalmă	176
110. Când se va chema sudalmă de va zice neștine altuia, minți	177
111. Pentru ertarea sudalmei cum și în ce chip se face	>
112. Pentru ceia ce grăesc de rău și injură sau muștră pre domnul țării	178
113. Pentru ceea ce injură și ocărăsc pre neștine cu scrisore	>
124. Pentru ceia ce ș lepădă călugăria și șl rád de cinul călugăresc	182
125. Pentru pedepsa celora ce ș vor lepăda călugăria	183
127. Pentru certarea votrului	>
128. Carele se chiamă votru și când se va pedepsi	184
129. Cea ce ș va năemi casa pentru să se facă într'ansa curvie	185
130. Pentru părinți ceia ce ș vor votri sau supune fetele	>
131. Pentru bărbați ce ș vor votri muerile	186
179. Pentru care vini se despart casnicii, bărbatul de mueare	198
180. Pentru prea curvia uneua că se va tocni și acelaia-lalt și nu se vor despărți	199
181. Cum și în ce chip se desparte bărbatul de muiare pentru sodomia	>
182. Când se vor despărți casnicii pentru eres, de va fi unul eretic	200
183. Când se va despărți mu'area de bărbat, pentru vrăjmășia bărbatului	201
184. Cum și în ce chip se va putea arăta vrăjmășia bărbatului	202
185. Când are voe bărbatul să ș bată muiarea	>
186. Care când trebue să ș pue bărbatul chezăș, că nu ș va omoră muiarea	>
187. Pentru câte feliuri de lucruri, potă bărbatul să ș gonescă muiarea	203

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
188. Când iaste muiarea datăre să imble după bărbat	204
211. Pentru sânge amestecat ce felit de certare li se va da	218
212. Pentru amestecare de sânge ce să face cu nuntă	219
215. Cându's va piarde zéstrele muiarea ce va fi făcut pre curvie și când nu le va piarde	221
237. Pentru bărbați ce vor lua doao mueri	226
242. Pentru ucidere și câte feluri sânt	228
243. Pentru pedépsa ucigătorilor de ómení	229
244. Pentru cela ce's va ucide pre tată-său	230
245. Pentru ceia ce vor face ucidere cu otravă	234
— Prepusurile otrăvii cum se vor crede	235
246. Pentru ceia ce ucig pre ceia ce vor să'i ucigă	236
247. Pentru ceia ce ucig pre ceia ce'i gălesc furând	238
248. Pentru ranele céle de mórte	239
249. Când se va pedepsi cela ce au rănit pre altul	240
252. Ceia ce fac silă fétel de le strică fetia	241
253. Când iaste datoriu cela ce face silă fétel să o înzestreze	242
254. In ce chip se va putea arăta cum să se fie făcut silă fétel	243
257. Ce certare se va da celuia ce răpește călugăriță	245
258. Pentru ceia ce fac curvie cu călugărițe	249
259. Pentru răpire și ce certare li se va da	245
260. Ce pedepsă se va da celuia ce răpește muiare curvă	255
296. Pentru plugari și pentru alii lucrători de pământ <i>vina 1</i>	255
<i>1. Zăcelo.</i> Plugariul să nu tae cu plugul de în hotarul altuia să's mai lătescă pământul său	256
<i>2 Zac.</i> Pentru plugariul ce va intra în hotarul altuia	256
<i>3 »</i> Cela ce va ara pământul altuia neîntrebat	256
<i>4 »</i> Plugariul ce să vor tocni de's vor schimba pământurile	256
<i>5 »</i> Plugariul ce să va înșela la schimbul pământului	256
<i>6 »</i> Plugariul ce's vor schimba pământurile de naintea ómenilor	256
<i>7 »</i> Plugariul ce va avea pără cu altul pentru semănătura și va merge de va sicera fără știrea judecătorului	256
<i>8 »</i> Pentru ceia ce vor face lazuri sau curături pre loc striin	256
<i>9 »</i> Când se vor tormi niște lucrători să lucreze împreună la fie ce lucru de vor vrea pot să strice acea tocmelă	256
<i>10 »</i> Doao sate ce vor avea price pentru hotar	256
<i>11 »</i> Ceia ce vor semăna împarte într'o arătură	256
<i>12 »</i> Cela ce va lua vie în rupt să o lucreze după aceea se va căi și se va părăsi	256
<i>13 »</i> Cine va curăți de mărăcinii pământ striin	256
<i>14 »</i> Pentru vecinul sau rumanul ce va fugi de în sat și'i vor rămânea ocinele	256
<i>15 »</i> Cela ce se va hrăni pre ocinele celui fugit	256
<i>16 »</i> Ceea ce vor lua ocine pentru datorii	256
<i>17 »</i> Cela ce va găsi în cale dobitoac vătămat	256
<i>18 »</i> Țăranul ce va fugi de în sat să nu'l primescă necăir	256
<i>19 »</i> Cela ce va lua de la altul boi să's are	256
<i>20 »</i> Cela va lua dobitoacul altuia fără știrea stăpânului și se va duce cu din-sul în cale	256
<i>Glava 297.</i> Pentru ceia ce vor împărți ródă ce vor fi semănat în parte	256
<i>21 Zac.</i> Plugariul ce va semăna în pământ striin	256
<i>22 »</i> Partea celuia ce samănă pre locul altuia	256
<i>Glava 298.</i> Pentru cel ce samănă în parte, acelora cum li se cade sa împartă	256
<i>23 Zac.</i> Cela ce va lua pământ striin împarte și nu'l va lucra bine cum se cade	256
<i>24 »</i> Cela ce va lucra vie striină ca să împartă ródă	256
<i>25 »</i> Plugariul ce va lua pământ striin să lucreze ș'apoi se va părăsi, și nu'l va lucra	256
<i>26 »</i> Plugariul ce va lua pământ să'l are de la vre un om ce va fi dus în cale și apoi nu'l va ara	256
<i>Glava 299.</i> Pentru furțisaguri ce vor face lucrătorii, <i>vina a doa</i>	257
<i>27 Zac.</i> Cela ce va fura sapă sau hârleț de la viari	257
<i>28 »</i> Cine va fuza clopot de la vre un dobitoac	257

<i>Glava.</i>		<i>Pag.</i>
29	<i>Zac.</i> Vierul ce va fura rōda de în via ce lucrăză, sau grădinariul de va fura le- gumî sau pōme	257
30	» Păstoriul ce va mulge oile sau vacile furîş fără de ştirea stăpânului.	»
31	» Cēla ce va fura miriştea altuia ce să zice spicele	»
32	» Cēla ce va fura cal sau boū	»
33	» Cēla ce va fura boū de în ciredă	»
34	» Cēla ce va fura snopi sau va freca spice	»
35	» Cēea ce vor întra în vie să mănînce iară să nu fure	»
36	» Ceia ce vor fura plug sau her de plug, sau jug	»
37	» Ceia ce vor fura carul altuia	»
38	» Când vor fi într'un sat nişte furî mulţi	»
39	» Cēla ce va îmbla furând noptea băuturî pe în trăg	»
<i>Glava 300.</i>	<i>Pentru tot felul de păstori, vina a treia.</i>	»
40	<i>Zac.</i> Când va nemeri vită de la plug în ciredă	»
41	» Văcariul ce va lua dobitoc să'l pască şi'l va piarde	»
42	» Dobitocul cu păstoriu de va face vre o pagubă	»
43	» Văcariul ce va lua boū de la plugariū să'l pască într'acea zi şi de'l va piarde	»
44	» Văcariul ce va lua boū dimiņēta de la plugariū şi va fi sănătos, iară sēra se va afla bolnav	»
45	» Pentru văcariul ce va jura strāmb şi va fi vinovat	»
46	» Văcariul ce va arunca cu toiagul şi va vătāma vre o vită, sau şi într'alt chip.	»
<i>Glava 301.</i>	<i>Pentru paguba ce vor face dobitōcele în țarină sau în vii, vina a patra</i>	»
47	<i>Zac.</i> Când va afla neștine dobitoc în vie sau în țarină.	»
48	» Dobitocul a fāta, de va paște pre locul altuia	»
49	» Când va găsi neștine vre un dobitoc, făcānd pagube	258
50	» Când va afla neștine rămātoriū sau dulăū, stricānd niscare bucate	»
51	» Dobitocul ce va întra în vie sau în pomēte, şi va cădea în vre o grōpă sau de să va împāra	»
52	» Dobitocul ce va vrea să sară preste gard şi se va împāra	»
53	» Cēla ce va ucide dobitocul ce'l va fi făcut pagubă	»
54	» Când vor găsi dobitoc în vie făcānd pagubă	»
<i>Glava 302.</i>	<i>Pentru pagubele ce să vor face în țarine, vina a cincea</i>	»
55	<i>Zac.</i> Cēla ce va sicera şi's va căra snopi, şi dēcia va băga dobitoc în țarină şi vor fi pāmānturile altor neștrāne	»
56	» Cēla ce's va băga dobitocul în vie şi vor fi neculese	»
57	» Ceia ce vor avea obrōce sau vēdre, sau alte māsuri hiclēne	»
<i>Glava 303.</i>	<i>Pentru uciderea dobitōcelor, vina a șasea</i>	»
58	<i>Zac.</i> Când va dārāma neștine în pădure şi va cădea pădure de va ucide vre un dobitoc.	»
59	» Dārāmānd neștine un copaci de va scăpa securea şi va ucide vre un dobitoc.	»
60	» Aducāndu's neștine vitele de în cāmp de se va lua cu dinsele şi vre un dobitoc striin	»
61	» Cēla ce întinde curse sau lațuri la vre un pomēt şi de se va prileji să se prinză dobitoc dumēstic.	»
<i>Glava 304.</i>	<i>Pentru luptarea a doă dobitōce, şi pentru vātāmarea lor.</i>	»
62	<i>Zac.</i> Când se vor lupta doă dobitōce şi va vātāma una pre alta.	»
63	» Când va veni un dobitoc asupra altuia şi cēla ce nu'l va da cale.	»
64	» Când se vor sfādi doi dulăi şi stāpāniū nu'l vor despārți şi va vātāma unul pre altul	259
65	» De va avea neștine dulăū simet şi de va birui pre toī	»
66	» De va ucide neștine dulăū păstoresc.	»
67	» Cēla ce va omorā dulăū de turmă	»
68	» Cēla ce va strica dobitocul altuia.	»
<i>Glava 305.</i>	<i>Pentru pomi, vina a șaptea</i>	»
69	<i>Zac.</i> Cēla ce va păzi un pom şi'l va crēște în loc striin	»
70	» De va sta pomul în marginea viei	»
71	» Când se vor prici neștine pentru niscare tufe de vie	»
72	» Cēla ce va tăia vie roditōre sau şi saduri	»
73	» Cine va tăia pomi dumēstici	»

<i>Glava.</i>	<i>Pag.</i>
74 <i>Zac.</i> Pomul ce va fi bătrân sau uscat	259
75 » Căla ce învață pre altul să meargă să taie pom	»
<i>Glava 306.</i> Pentru arsuri și de toate feliurile de părjole, <i>vina a opta.</i>	»
76 <i>Zac.</i> Când va lăsa neștine părjol în pomelul său	»
77 » Căla ce va slobozi părjol în pădure striină	»
78 » Căla ce va arde gardul viei	»
79 » Ceia ce vor aprinde casa omului	»
80 » Ceia ce vor pune foc la grajd, sau la alt loc unde va sta fân, pae și altele ca acestea	»
<i>Glava 307.</i> Pentru năemiți, <i>vina a noa</i>	»
81 <i>Zac.</i> Năemitul sau argatul ce va strica dobitocul cuiva ca să plătescă stăpănușău	»
82 » Năemitul ce va îmbla năptea furând	260
83 » Năemitul cuiva de va fura de multe ori și va scote turma sau cîrêda și vor peri niscare vite	»
84 » Căla ce va da dobitoc la păstoriu fără știrea stăpănului	»
85 » Păstoriul când va lăsa de va paște dobitoc, oi sau yaci, sau iape, cu știrea stăpănului	»
<i>Glava 308.</i> Pentru ceia ce vor zidi sau vor răsădi pre locul altuia, <i>vina a zecea.</i> . . .	»
86 <i>Zac.</i> Un om ce ș va face casă sau alt ceva pre locul altuia	»
87 » Căla ce va zidi sau va răsădi pre loc striin	»
88 » Căla ce răsădește pomi pre pământul altuia	»
89 » Căla ce răsipește casa altuia fără de voia judecătoriaului	»
90 » De se va cheltui neștine să facă fie ce namestiți sau olate pre loc striin	»
<i>Glava 309.</i> Pentru mori, <i>vina 11</i>	»
91 <i>Zac.</i> De va face neștine mără pre locul a mulți	»
92 » Cănduș va face neștine mără după ce să vor împărți megiași cari sânt cu dănsul în sat	»
93 » Când va neca apa morii niscare pământuri	»
94 » Are putere căla ce ș se vor strica pământurile, când se va îndrepta apa morii pe întrânsele să oprască mără să nu îmble	»
<i>Glava 333.</i> Pentru sodomie ori ce feliu va fi și câte feliuri sânt	266
» 334 Pentru căla ce vor face curvie cu dobitoce	268
» 337. Ce pedepsă vor lua ceia ce să gălesc la sfadă	»
» 338. Sămnele care arată pre cel cu arme ce se au aflat la sfadă	»
» 339. Pedepsă ce vor lua ceia ce vor ajuta vinovatului	269
» 340. Pedepsă celora ce sânt gazde de furii și de tâlhari	»
» 341. Ce certare va lua căla ce dă putere cuiva să facă vre o răotate	270
» 342. Certarea ce să va da celora ce mulțimesc vinovatului	272
» 345. Pentru alt feliu de furțișaguri, <i>vina 12.</i>	273
1 <i>Zac.</i> Vorba pentru rândul furțișagului	»
2 » Cum se cade judecăților să dea mare certare furilor	274
3 » Furțișagurile sânt de multe feliuri	»
4 » Un feliu de furțișag iaste mare, iară altul mic	»
5 » Cade-se să știm că doao certări se dau furului	»
6 » Pentru omul ce ș vor fura bucatele	»
7 » Păgușul de va cêre la judecătoria să cêrce casa cuiva	»
<i>Glava 346.</i> Pentru furii ce țin drumurile fără arme, <i>vina 13.</i>	»
1 <i>Zac.</i> Pentru ceia ce vor păzi drumurile fără arme, numai pentru furțișag	»
2 » Căla ce să va face a vâna pre lângă drum pentru să apuce ceva cu furțișag . .	»
3 » Furul ce va sparge zid sau ușa sau tron raclă	»
4 » Căla ce să va ascunde la vre un loc ca să fure	»
5 » Căla ce va fura haine de la bae	»
6 » Căla ce va fura lucru puțin	»
7 » Căla ce va fura de în casa stăpănu-său	»
8 » Căla ce va fura de în beserică lucru sfințit	»
9 » Căla ce va fura găină, găște și de alte pasări	»
10 » Căla ce va fura furțișag mare întâia dată	275
11 » Căla ce va dezbrăca ômeni pe drum năptea	»
12 » Căla ce va face trei furțișaguri	»
13 » Pentru tâlhariul de drum	»

<i>Glava.</i>		<i>Pag.</i>
14	Zac. Când vor fi niște soții multe de vor tâlhări	275
15	» Pentru vânzătorul de omeni	»
16	» Vânzătorul de omeni după morțe ce-l vor face, încă să dea și prețul ce a-l luat	»
17	» Cela ce va fura dobitoc de în pădure sau de în câmp.	»
18	» Cela ce va fura dobitoc ce va găsi slobod lângă un drum.	»
19	» Pentru cela ce trage apa și o scôte de în matcă	»
20	» Cela ce strică adăpătorile dă pre drumuri.	»
21	» Când va grăbi neștine de va întorce furțișagul	»
22	» Țiganul său țiganka de-l vor prinde furând	»
23	» Când va cere neștine vre-un lucru și-l va tăgădui	»
24	» Când va trimite neștine pre altul să fure	»
25	» Cela ce va sfătui pre neștine să fure	»
26	» Cela ce va da ajutoriu furului ori în ce felu	»
27	» Când se va afla într'o rudă numai unul să fie fur	»
28	» Cela ce va găsi ceva pe drum și nu va mărturisi	»
29	» Cine va găsi ceva pe marginea apei	276
30	» Când va răsturna neștine carul în vre o apă mare	»
31	» Cine va apuca ceva de la casa ce arde și de nu-l ar fi luat ar fi scăpat de n'ar fi ars.	»
32	» Când va lua neștine lucrul de la casa ce arde, că de nu-l ar fi luat ar fi ars acolo.	»
33	» Pentru cela ce va muta hotarul.	»
34	» Cela ce va lua piatra hotarului	»
35	» Cela ce va trimite pre altul să mute hotarul.	»
36	» Cine va lua bani împrumut și nu-l va da.	»
37	» Cela ce va cere un dobitoc să meargă la cutare loc și va merge mai departe	»
38	» Cela ce va da altuia să-l ține niscare lucruri și el va îmbla cu dânsule ca și cum ar fi ale lui	»
39	» Cine va lua bani să-l ție și-l va cheltui	»
40	» Când va lua neștine avuție să o ție și să o păzescă și o vor fura	»
41	» Când va cere neștine un lucru de la altul deca îl va da atunci vor fura.	»
42	» Cela ce va zice că-l a-l furat avuția ce a-l fost pre mâna lui.	»
43	» Neguțătorul ce-l vor da bani să-l ție și-l vor număra.	»
44	» Ispravnicul cuiva de va lua bani de la niscare datornicii acelor săraci.	»
45	» Cela ce să va lega de altul zicând că iaste datorii	»
46	» Când vor avea niște soți bani împreună	»
47	» Cela ce va cheltui banii besericii	»
48	» Cela ce va fura lucru sfințit, de în loc cinstit.	277
49	» Cela ce va fura lucru nesfințit de în loc sfințit.	»
50	» Pentru cela ce-l vor certa pentru furțișagul	»
51	» Care lucru se chiamă sfințit.	»
52	» Cela ce va fura moște	»
53	» Cela ce va fura cruce de în beserică	»
Glava 347.	Pravilă pentru vama cea domnească, vîna 14.	»
1	Zac. Cine va îmbla cu înșelături și nu va plăti vama domnească	»
2	» Cela ce va zice că n'au știut unde iaste vama	»
3	» Cine nu va merge drept pre la vamă	»
4	» Căraușul ce va ocoli vama	»
5	» Vameșul ce va afla negoțul singur fără stăpîn	»
6	» Vameșul ce nu va lua negoțul cel ascuns	»
7	» Vameșul ce nu-ș va lua vama până în 5 ani	»
8	» Cine va sări pre vameș cându-l vor cere vama.	»
9	» Vameșul ce va lua mai mult de cumu-l adetul	»
10	» Vameșul ce va cere vamă de niscare lucruri ce nu se-au dat altă dată vamă	»
11	Zac. Vameșul ce va năpăstui pre neguțători	»
12	» Vameșul ce va fi vină să nu trecă neguțătorii pre la vre o schilă	»
13	» Cela ce va face vamă noao carea n'au fost	»

Glava.

Pag.

14	Zac.	Cum nu pôte face nimenilea vamă noao, earea n'au fost, fără numai sin-	278
15	»	Cela ce va fi ertat de nu va plăti vamă	»
Glava 348. Pentru ceia ce fură în pizma cuiva cu batjocură, vina 15. »			
1	Zac.	Cela ce va face răs de altul de'l va fura ceva.	»
2	»	Cela ce va merge să fure și nu va fura	»
3	»	Cela ce va apuca slujnica altuia	»
4	»	Când va avea neștine vre un lucru la altul și nu'l va putea scôte.	»
5	»	Cela ce va scôte și va lua pietrile de la viea altuia.	»
6	»	Cela ce va fura de sărăcie	»
7	»	Cela ce va fura de la vrăjmașul lui	»
8	»	Năemitul ce nu's va lua simbria	»
9	»	Cine va fura hiară saș pasăre sălbatecă.	»
10	»	Cela ce va fura de la tată-său	»
11	»	Sluga ce va fura pre stăpănu-său.	»
12	»	Muiarea ceea ce va fura de la bărbat	»
13	»	Cela ce va sfătui pre muiare să fure de la bărbat.	»
14	»	Muiarea ce va fura de la cela ce curvăște cu dînsa.	»
15	»	Călugărul ce va fura pre egumen	»
16	»	Cela ce va fura vre un lucru ce'l va fi făgădui neștine să 'l dea, și el nu va	»
		astepta	»
17	»	Cela ce să va îndatori la altul	»
18	»	Cela ce va zice cum'l au ertat părășul	»
19	»	Cela ce's va prinde un lucru de furat și'l va lua fără de știrea judecătorului.	279
20	»	Tăranul de's va găsi pământul țindu'l altul, saș casa's, și va vrea să o ea	»
		fără știrea judecătorului.	»
21	»	Un om are un cocon micșor ce până a crește's au lăsat avuția pre mâna fră-	»
		țină-său să se hrănescă.	»
22	»	Un om ce ar lua un lucru a ore cui și'l ar da altuia să se hrănescă, cela	»
		cu lucrul nu pôte să'l ia fără de judecător.	»
23	»	Cela ce se va apuca de va lucra o vie pustie și o va înoui, și viea va avea	»
		stăpân	»
24	»	Când va muri cela ce au înoui viea, și nu'l vor rămănea feciori.	»
25	»	Déca va curăți neștine viea și o va drége, dup'aceea o va lăsa iarăș de să	»
		va pustii	»
26	»	Doi ômeni de vor avea pără pentru o vie și până a se pără va merge unul	»
		și va culége viea	»
27	»	Cela ce's va lua lucrul de la altul singur cu voea sa fără știrea judecăto-	»
		riului.	»
28	»	Doi ômeni când se vor certa vrând se scôtă unul pre altul de într'un loc.	»
29	»	Cela ce să va tème că'l vor scôte de într'o casă	»
30	»	Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele lui	»
31	»	Tată cu fecior va să scôtă unul pre altul de în ocine și de în bucate.	»
32	»	Vlădica saș egumenul vor lua unde vor găsi vre un lucru de al besericii și	»
		fără știrea judecătorului.	»
33	»	Igumenul cu săborul singuri cu voea lor vor lua avérea vlădicăi după mörte.	»
34	»	Cela ce va împrumuta cu hanî pre neștine, sau'l va năemi casă, nu va putea	»
		să's ia al său fără știrea judecătorului.	280
35	»	De va avea neștine un ispravnic, la bucatele sale.	»
36	»	Când va judeca un judecătorii strâmb.	»
37	»	Ore ce va să zică să dea de doa ori prețul aceluî lucru	»
38	»	De va avea neștine la altul ceva vre un lucru, și'l va cére și cela nu'l va da.	»
39	»	Un om de bnnă voea sa de va lăsa ceva unui sărac	»
40	»	Cela ce va avea datorie la cine-va și vor avea tocmélă să ia și alt ceva	»
		în preț	»
41	»	Cela ce va face tocmélă cu altul până la o zi.	»
42	»	Un om de să va tocmi cu altul să'l dea un dobitoc.	»
43	»	Un om ce's va lăsa la mörte avérea sa cui va vrea	»
44	»	Pre cela ce'l vor lăsa să moștenescă pre urmă	»
45	»	Cela ce va fi ispravnic vre unui mort.	»

<i>Glava.</i>	<i>Pag.</i>
46 Zac. Când va lăsa neştine ceva altuia să se hrănescă.	280
47 » De vor lăsa cuiva ceva drept suflet	281
48 » Cine va apuca mainte de vreme de va lua de acélea bucate ce'l seau dat drept sufletul celui mort	»
49 » Pentru fie ce lucru ce să va da drept suflet.	»
<i>Glava 349. Pentru sémnele furtaşagului, vina 16</i>	<i>»</i>
1 Zac. Pentru furtaşagul cum iaste cu nevoe a'l arăta	»
2 » Véstea şi fuga tuturor arată furtaşagul	»
3 » Unde se face furtaşagul trebuie să arate locul, iaste stricat pre unde va fi intrat furul de aû furat	»
4 » Nu se va crede păgubaşul pre cât va zice că'l au furat, ce trebuie să'l dea jurământ	»
5 » Să se dea jurământ şi celuiia de la carele s'aû furat	»
6 » Incă se dă jurământ şi celuiia ce mută hotarul	»
7 » Doi vrăjmaşi scriind unul o carte părănd celuea-lalt cum scrie ceva de rău de dînsul, el va apuca cartea şi o va sparge	»
8 » Pentru ovreaîu cum nu'l se dă jurământ, şi pentru jurământul ce să dă înpotriva furului	»
9 » Omulu rău face prepus de furtaşag.	»
10 » Face prepus de furtaşag şi cela ce va trece pre un loc pre unde nu va fi mai trecut	»
11 » Prepusul se face încă şi când vor găsi pre neştine într'acel loc unde seaû făcut furtaşagul	»
12 » Carele va fugi într'acea zi den casa ce seaû furat, face prepus să fie acela vinovat	»
13 » De să va găsi vre o haină a cuiva, la locul unde seaû furat.	»
14 » Omul sărac de va cheltui niscare banî mulţi	»
15 » La care casă vor găsi niscare meştersugure de trăba furtaşagului	282
16 » Un om ce îmblă amestecându-se, acolea fără trăbă şi părănd pre unul şi pre altul, acela face prepus să fie el vinovat	»
17 » Când ar putea neştine să smintescă furtaşagul	»
18 » Aceste prepusurî nu sânt nice de o trăbă în potriva omului cel bun	»
19 » Face prepus de furtaşag şi cela ce zice altuia că e vrăjitoriû	»
20 » Omul ce va fi vestit de rău, acela face prepus să'l muncescă.	»
21 » La cela ce vor găsi lucru de furat	»
22 » Uude vor găsi lucru de furat şi va fi om bun.	»
23 » Pre cela ce vor munci pentru prepus.	»
24 » Cela ce va cumpăra lucru de furat.	»
25 » Cela ce va cumpăra lucru prea eftin.	»
26 » Celuiia ce'l vor dărui lucru de furat	»
27 » Cine va cumpăra lucru ce nu iaste de meştesugul lui	»
28 » Cine va cumpăra lucru de furat şi'l va întorce	»
29 » Cine va cumpăra lucru de furat, şi va fi lucrul de în beserică	»
30 » Cela ce va pune zălog lucru de furat	»
31 » Cine va cumpăra vre un lucru de la tâlhariû	»
32 » Cela ce va cumpăra furtaşag şi va spune tuturor	»
33 » Cela ce'ş va răscumpăra lucrul cel furat cu banî unde 'l va găsi	»
34 » Cine va cumpăra lucru de furat şi'l va da al cui a fost.	»
<i>Glava 350. Vina întăiû, pentru carea se îndemnă judecătorul, de mai micşoréză pe depşa şi certarea</i>	<i>»</i>
» 351. Pentru o sémă de greşale, ce să chiamă că se fac fără de înşelăciune.	»
» 352. Ore care greşale se chiamă cu înşelăciune	283
» 353. Pentru a doa vină ce micşoréză pedepşa şi certarea.	»
» 354. Pentru a treia vină ce şovăiaşte cel vinovat.	284
» 355. Certarea celor tinerî.	»
» 356. Certarea coconilor	»
» 357. Cum se micşoréză certarea celor ce sânt încă nu de vârstă	285
» 358. Vina 4 ce micşoréză certarea şi pedepşa vinovatului.	»
» 359. A cincea vină ce micşoréză judecătorul certarea celui vinovat.	286
» 360. Sémnele nebulului pre ce se va cunoşte	»

<i>Glava.</i>	<i>Pag.</i>
<i>Glava</i> 361. A șasea vină asemenea celorlalte	286
» 362. Vina a șaptea pentru carea se micșorează pedeapsa	»
» 363. A opta vină ce micșorează certarea după voia judecătorești	288
» 364. Vina a 9, așijderea tot într'acesta chip	289
» 365. Pentru a zecea vină ce iaste ca și celelalte	»
» 366. Vina a 11, pentru micșorarea certării	290
» 367. A doa-spre-zecea vină, așijderea așa	»
» 368. A treia-spre-zecea vină, așijderea așa	291
» 369. A 14 vină ce micșorează judecătorești certarea	»
» 370. A 15 vină, tot într'acesta chip	292
» 371. A 16 vină, tot într'un chip pentru micșorarea pedepsii	»

Sfrdșitul catastihului pravilei împărătești.

